SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawěźiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobźěźanje so stajace nawěźiki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy nastawk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu.

Čisło (Nr.) 1 | Budyšin — Srjedu, 2. januara 1929 — Bautzen | Lětnik 80

Němska je postajene wolškodźenja w zanźěnym lěśe z dypkom zapłaśiło.

Generalny agent za wotškodźenišśe płaśenja, Parker Gilbert, je 1. jan. rozprawu wo schadowym lěśe swojeje dźěławosće podał. Němska je po rozprawje wšoch postajene sumy z dypkom sapłaśiła. Płaśenja z wězami su tuchto pśichěrałe. Se stotom abo z zusmi pjenjezami je so 943 milijonow, z wězami 796 milijonow sapłaśiło.

Sastajene dochody su so z swojimi wunoschami dale na spokojace waschnje rozwiłe. Runje tak poczasenje industrije porjadnje pokmi summu podawa. Finanzne położenje němskeje żeliznje je žywne, z dźěła z powyšcenjom pośledniego powyšcenja tarifa. Němśke statne wudawki maja hišće pśiśego pokśiłenje k pśiseš měru wulkim wudawkam a pożćonkam, kaž je to hižo we wopomnjeśinskim lecie 20. oktobra 1927 prajiło. Rozcasze wudawki nastawaju wosebje z pśiseśpśihmaznym powyšcenjom sastojnišćich mšdow a penjizow a se žadanjemi z finanznego wurunanja z krajemi a gmejnami, kotrež němšćemu statej rozcasze dochody dokhodnych dawkow a sjednoczenjstwow bjeru. Też finanzne położenje němskego stata pod **cźišćcejom wuzjadnych wudawkow z prjedawšich lětow cjerpi**, kotrež dyrbjachu so z wopśedka z pożćonkami finanzowaś, za kotrež pak su so z wulkeho dźěła dawkowe dochody wuzite. Praschenje finanzneho wurunanja dyrbi so tohodla bórzy roskšikaś. Nowy wuhjerk wězywustojnych budże tohodla dospołne a kóncźne wuprawjenje wotškodźeńskeho praschenja dyrbjeć postaśiś, so by so dźěło pśinjeho wuhjerka wězywustojnych k prawemu kóncu dowjedło.

Njedostatk w němskostatnych financach.

Němskostatny finanzny plan na 1929 wulki njedostatk pokazuje. Wudawki w nim su wo 300 hač 400 milijonow hriwnow wjetše dyli dochody. K wurunanju tehole njedostatka němskostatny finanzny minister Hilferding namjetuje, **dawk na alkoholiske napitki a wobžěžcenjstwo powyšcejo.** Bayerska budże so pśiseśivo powyšcenju dawka na napitki se wšoch mozami wobaraco. Hižo nětkole bayerski ministerski president Held praji, so Bayerska njemóže powyšcenje piwowego dawka sujeco. Bayerska budże so po tajkim jenu najwótśicho pśiseśiwjeco. Jednanje wo hospodarskim planje njebudże so pśed februarom sapoczeco móc, dokelž finanzny minister hišće dla pśiseśiwjenja pśiseśiwo žywotnim namjetam njewě, na kajke waschnje ma so njedostatk pśikryco.

Dźěłaceŕjo hornjoschlezyskich żelesarnjow žedi wjetšu mšdu žadaju.

Stojasći metallowych dźěłaceŕjow hornjoschlezyskich żelezniarjow su mšdowy tarif wupowědźiłe. Dźěłaceŕjo žadaju, so ma so hodźinska mšda wo 6 pjenjezkow, a to lećo za akkordne dźěło, powjetšiśeź. Też mšda za wuczobnikow ma so pokśiseź.

Konflikt mjez hórniskimi khorobnymi kasami a lěkarjemi.

Hižo někotre měsacy trajoze jednanje mjes hornjoschlezyskimi hórnistkimi khorobnymi kasami a lěkarjemi je so w nowišchim cźasu pśihwótiło. Lěkarjo žadaju, so by so jim mšda wo 25 procentow z wrócźokmitkowacej mocu wot 1. julija 1928 powyšcika. Pśisedźbydstwo hornjoschlezyskich hórnistich khorobnych kasow pak je jenoż powyšcenje wot 1. oktobra 1928 pśihlowolilo. Lěkarjo su tónle namjet wotpokasali. Na to je so pśisedźbydstwo khorobnych kasow kóždemu powyšcenju sapowědźiło. Lěkarjo so tohodla na wurunacy ćah wobrocźa.

Joos wo katolskim dźěłaceŕstwje a cźeźe centrumskeje strony.

Sapółtanj katolskich dźěłaceŕskich swjatkow Joos je nedźelu w Düsseldorfu wo „katolskim dźěłaceŕstwje a sjeźdu zentrumskeje strony w Kölnje“ rěcźał. Kaas je so po demokratiskich prawidłach za pśisedźydu zentrumskeje strony wuzwolił; **nowemu wjednikej dyrbja so wjesej dacź.** W swójbu z rospominanjemi napjatosće, kótraž je mjes swjatkami a dźěłaceŕskimi towaŕstwami dla wólbnego poraźenja Stegerwalda nastała, rěcźnik praji, la w tom nje wschitkich wobdźělenych leži, so by so napśeciwnosće wotstronjeja.

Nadpad na policajskeju zastojnikow.

Hdyž nedźelu rano w 4 hodźinach w Schcześcinje dwaj policajskaj sastojnikaj jeneho muža na dróhy sadźerjeschtaj, so do njeju cźrjóda muzśich da. Sastojnikowaj tśeśałaj wutorhnychu, do njeju kałachu a jeju tak cźeźko kranichu, so dyrbjeschtaj so do khorownje dowjeźeś.

Straßburgski biskop je abbeej Haeghej politisku dźěławosć zakazał.

Straßburgski biskop Ruch je tele dny faraŕej Haeghej, duchownemu wjednikej autonomistiskich nowin w hornim Elsaźu, kóždu dalšnu nowinarsku dźěławosć zakazał.

Kaž Pariźski „Journal“ je Straßburga powě, je Haegh pśed nětkrym cźasom do jeneho klóšchtra blizo Ruśaka fastupił, tola jenoż jako hósć. Haegh je tule kroczeł z cźożom sćinił, so mógł je pśed biskopom zakitaś, so by za stejiśchcźo swójich nowin w pożlednich njedźelach njemóże sanowity sćinicź.

Francowske financne rozlicenja so přijało.

Franzowska deputeŕtska komora je finanzne rosliczenje dowuradźiła. Powyšcenju dujowych pjenjez sapódstawnow, w senatu wobsamknjenemu, je z 287 pśeciwo 234 hłosami pśihłosowała. Runje tak je z 575 pśeciwo 3 hłosami jakorjowy nacźišć pśihijała, kótryž sapódstawnom a senatoram zakazuje, swóju parlamentarisku nahladnosć k lěpšenemu nětkajšich finanznych abo wikowańskich towaŕstwow wuzicź. Po finanznym rosliczenju dothody 45 430 717 348 frankow, wudawki 45 366 130 503 frankow wuczinjeja, tak so 64 586 845 frankow słuźba wostawa.

Ministeŕski pśedsedźyda Poincare na kóncu wuradźenjow w ministeŕstwje rada źěli, so je nadawk dopjelnjeny, z katrymž je 11. nowembra nowe knježeŕstwo wutworił, a so chce tohodla nětko wot swójeho sastojnstwa wróco stupiś. Pśichi wuprajenju ménjenjow, kótrež po tymle pśihpowědźenju źěławschе, pak wschitcy ministrowje Poincarea namołwjachu, so by dale w knježeŕstwje wostał, hač budża franzowske finanzy dopołnje w pśichodze zawěsćene. Po pśicinkach, kótrež jeho kollegowje mjenowachu, je so Poincare złožił. Wón dale z knježeŕstwowym pśedsedźydu wostanje, hač debatta wo powjetšikownej franzowskej politiźy pokaże, so komora załadam a planam jeho politiki pśihłosuje.

Briandowy optamismus.

Franzowski ćuonkowny minister je w nowólětnym wosjewjenju nadźiju wuprajił, so lěto 1929 dołóńcnje wójnske zešćiwki wuruna. Seźdźenje wězywustojnych je zawěsćene. Jelt so budża wschitcy wobdźěleni dobreje wole, śo by so wusamknjene byeź, so by konferenca tyne dźěła njebychu je wuspěchom krónowała, kótryž by wuniwerzielne spśijenja mjes Němsku a Franzowsku smójnił. Dale Briand praji: „W Luganje je to poradźiło, rjad njedorozumjenjow rozjasnicź. Wěrju, so mógny i dobrej wolu 1929 wulku kroczeli po puću k měru do pśedka sejnicź.“

Strajk hórnikow w Francowskej so rozšerja.

Strajkowanje hibanje w franzowskim hórnistwje hrosy so z Loirestich podkopkow na hórnistwo w Montpellieru a Gardskeho departementa rozšerjeŕ, jeli so mějeceju podkopkow hač do 2. januara do mjedowych žadanjow njeiwała. Se St. Etiennes so powě, so su so mějecejo podkopkow sapowědźili, se strajkowarjemi Loirestich podkopkow wo powjetšenju mšdy jednacź.

Politiski sły pśichilowi pśeciwo franzowskemu konsulej w Dubrowniku?

Kaž so z Dubrownika powě, je so pódpołdnu w nozy žywne rosbuchnjenje stało. Kaž je so pokasało, śej so do donta dr. Dirimisze dwe wulkej bombje cźiśej.

Khorosć jendźelskeho krala.

Kralowe pjakna adresa na Londonsteho lordbiskopa, kaž wothłowuje lěkarskich [illegible] la [illegible] tła

roseźi dawaju spóznacź, so je jenoż hišće jara mało nadźije na kralowe wotkhorjenje. Strowotny staw njeje so hač dotal powšchitkownje polěpšił.

Wosebity pólsko-ruski Kellogowy pakt.

Senat Sjednoczenych statow polnócnjeje Ameriki so dli, Kellogowy pakt pśichwaleź. Też parlamenty europiskich statow jón hišće njejsu potwjerdźiłe. Ruske knježeŕstwo je tohodla Pólskej namjetnyka, so bychu Ruska a Pólsko Kellogowy wójnu tamaju pakt potwjerdźiłej a mjes sobu hyndom jeho postajenjam płaćiłej dalej. S tym by so wójnski śrach mjes Ruskej a Pólskej wotstronił, pśiedy hač druhe staty Kellogowy pakt pśichwalichu.

Litwinowe falšowanje změnkow.

S Parisa so powě, so je bratr ruskeho ludowego komisara Litwinowa, kotrehož su w Pariźu dla wudawanja falschowanych śmélkow sajeli, franzowskemu knježeŕstwu zapiš ruskich agentow, w Franzowskej za kommunistiski statny pśewrót dźěłaceŕ, pśichpodał. S tym je so franzowskemu knježeŕstwu smójniło, agitaciju kommunistiskeje organisacije potłóczeź. Pśichpytanje je hewak dopokazało, so Litwinowa njeje njewinowaty wopor, jako kajki **prózny** je so wudawaceŕ. Kommisar franzowskeje kriminalneje policije je w Barlinje so za falschowanjom śmélkow **wodbo**hnył. Material, kotryž je nahromadźił, Litwinowa jara poćeżejuje.

Kajcéŕstwowa kriza we Juhosłowjanskej.

Beogradska „Pravda“ pische, so su hižo pónjdźelu pocźeli wo rosrišanju knježeŕśiwoweje krizy jednaceź. Po swjeźenjemu waschnju klupchtinimy pśichodźydu kralej radźi, so bychu so wjednizy wschich politiskich stronow z jednanjm, też dr. Maćej a Pribiśejewicź, pśicpołožili. „Pravda“ je so Sagrjeba zhonika, so je pjeza rataŕsko-demokratiska koalizija wobsamkła, so bychtaj Maćej a Pribiśejewicź pśicpołrośenje pśichijałoź. Jeju w Beogradze wuczakaju. „Pravda“ pśichipomni, so najpózdźy zpytaju, knježeŕstwo i wjednikow wschich politiskich stronow wutworiceź. Wono by dyrbjało po możnosći rucze finanzne rosliczenje wotbyceź.

Tomule nowemu knježeŕstwu by so teź mohło nadawk dowěriceź, nowowólby pśichewjeceź, so by Juhosłowjanstwo na kóncu należca hižo nowy parlament mełu.

Što Khorwatoje k tomu praja?

Wjednik khorwatskeje rataŕskeje stronу dr. Maćej je njedźelu w zhromadźiśuje w Kśiżjewcu w Khorwatskej stejiśchcźo rospominał, na kotrymž Khorwatoje k wutworjenju nowego knježeŕstwa stoja. Pokaja na to, so Khorwatski rataŕski lud, kotryž hižo lětstotki wo sojalnu prawdu wojnje, halle pśichestanje wojowacy, hač budże rataŕ, **kotryž** je po swójej liczbje też materialnje a moralnje pśeni, **też** w politiskim nastupanju pśenju róli hraceź. Sa tele wojowanje khorwatskeho a rataŕskeho ludu njeje cźas wot lěta 1918 hač do nětka pśichódny był, dokelž wukraj njemóżejsće wopśijśiceź, śicho žebi khorwatski lud po prawem pśiseje, hačkuuje je so Schcześpan Radicź prózowaŕ, so by samery khorwatskeho rataŕskeho ludu, wjeczornej a rańšnej Europje rosjasnił. Khorwatoje pśichede wšchem **dospołnu** swobodu w swójim samknjnym kraju a to za Khorwatsku, dale za Sślowinjsku, Bośnu a Herzegowinu, kaž so Wojwodinu a Cźornu Horu žadaju. Tele kraje njeńmědźo so z wjetšinu potłóczeź.

Chinesko-ruski konflikt.

Halle pśed tydźenjom je chinejska wyšchnosć jenu rusku parnu łódź za kommunistami pśechpytała a 50 pućowarjow na njej sajała. Tele dny je k nowemu konflikcej w Cherbinje doschło. Tam su Chinesojo i pomocu policajskeho wotdźelenja telefonowu zentralu rańšchochineskeje żeleznjicy wobsadźili, kotraž je po wobsteźejacym zrjadzenju zhromadnemu chinesko-ruskemu zarjadnistwu podtajena. Chinesojo su ruskeho sastanišćeźowego schefa **wotbodźili** a su na jeho městno ruskeho bźeho gardista tamnišćich ruskich emigrantow ponjeńowali. Moskowski ćuonkowny kommisariat je chinejskemu diplomatiskemu zastupjerjej we Moskwje protestowanu notu pśechpodał a žadowu w Mukdenje pola khorowego wjerešeho roskładowanja rańšich pra-
Jinowy protestowaŕ.

Muzjtwa grichiskeho wójnskeho kódzjtwa ßu po ßdaczu ſ kommunijtnom ßkitro nakazene. Po powießczi ſ Athena ßu kommunijtiſzy matrosojo ßpytali, kódy potepicz. Sły pßchibot njeje ßo poradzik, tola je ßo czokm czekzo wobßchkodzik. Też na podmórßkim czolnje „Zambros Kathonis“ je ßo ßchkoda naczinika. Nekotrych kommunijtiſkich matrosow ßu ßajeli. Knjezeßtwo je wobßamkło, wßche kommunijtiſke organiſazije rospußczicz. Najtruczißche naprawy ßu ßo pßchecziwo kommunijtiſkej agitaziji czinike.

Wopory afghanskeho zdźiwa.

Każ ßo ſ Kabula powe, je we wojowanju ße ßkrzkarjemi na wobenaj ßtronomaj nedße 400 muzi padło a 1000 ßo ranike. Regimenty, kotrez ßu ßo ßapowedßike, pßcheciwo ßkrzkarjam wojowacz, ßu ßo rospußchczike. Nastała ßkoda ßo na ti miljony hriwnow wobliecza. Kral je wyßchi ßud postaik, kotrez dyrbi ßkrzkarjom ßudzicz. SSud je ßo do Dielalabada podal, hdzez ßo ßudzenje wotmeße.

Nekeziſchu pßchestawku we wojowanju wuzije, Aman Ullah nowe wóßło ßkromadzenje. Feli ßo nekeziſche jednaze ße ßkrzkarenti njeby wuſpecz mesto, by wón ßpytał, zebi jich ſ wietßchimi mozami podczißnuł.

Jendżelike knjezerßtwo ße ißchej rahuſcu pßeße, ßo je ßkrzkarike Schinwarike ßplahi podpieralo.

Po dwadzißnjowej pßchestawzy ßtej dwe jendżelßkej lekadle fnowa żony a dzeci ſ Kabula do Jrdißkeje wotwjedłej. Każ je ßo nekto ßhonilo, njeje ßo nenißka żona, do kotreje je na Kabulßkim lotanißchczu wolßchibło jeneho lekadła byzto, morika, ale ßo jenoż ßmjercz ßtraßchnje ßtraßiła.

Mandżurika ßo Nankinßkemu knjezerßtwu podczißła.

Po jendżelßkich nowinach ſ Chiny ßu Czangkaikaowy ßtne a druhy mandżurßki generalojo knjezerßwa chineßkeho nazionalneho knjezerßtwa w Nankinu pßchipónuł. Nazionaliſtiſki ßmokowny minißter dr. Wang praji, ße je tole rosßudzenje jedyn ſ najwaznißchich wuſpecznych chineßkeho nazionalneho knjezerßtwa.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Dnjownicaŕ wo ßwojim dźele.

Po preću redakcije Serbßkich Nowin chce dnjownicaŕ też letßa dnjownicu pißaś. Loni je do njeje podał żiwjenjopißy 366 Serbow. Nekotri ßu je ßwéru cztali, druzy ßnano nie. Stóż nésto wo tym zrozumi, wé, ze to njeje lohke a ßnadne dźełło. Dnjownicaŕ pak tola njecha z tajkimi żiwjenjopißami pokraczowaś, hacrunjeż by z lohka druhich 366 Serbow pßinjeść mohł. Snano ßtanje ße to, jeli jemu Bóh Kujez żiwjenje ßpozéi, w pozdźißim lécze. Boji ße, ze ße to éßesenym cztarjam Serb. Nowin wostudźi. — Za to chce letßa z nécim druhim posłużowaś. Chce wopißowaś ßerbßke nałożki a zdobom dußne widżenje naßeho ludża, kiż ße zjewi w jeho pßiwérkach a bajkach. W tym wßitkim ße zjewi naßa narodna kultura. Je nuznje, zo ße z tym pßeco bóle zeznajemy. Nałożk je krasne ßerbßke ßłowo Te woznamjenjuje z dobom — pßistojnosć, zdobnosć, dele ßerbßke ważnje. Pißmało znaße ße nam bohate z dźela ßkhowanych złoterkach. Je zaßo do pomjatka naßeho luda zwołaś a znowa woziwiś, to by dnjownicaŕ radz chcył. K tomu chce pßidaś wßędnje hrónćko Jana Radyßerba. Cztajéc ßebi jo wótße, zo by ßće zaćuwali krasnosć jeho réće, ważnosć jeho nazynka, mudrosć jeho wołßaha, a ße pßeßwédźili wo tym, zo je Jan Radyßerb naß najwuznamnißi hrónćkowaŕ (epigramatikaŕ). Cyle léto njedosaha jeho mudrosć dowuczerpaś. — A nécko dnjownicaŕ wam wßitkim pßeje „Daj Wam Bóh zbożo na te lube nowe léto, zo byśće ßtrowi byli. Bóh cheył wam wobradźiś, ßtóż wam najlubße a najtrébniße je, mér a Boże żohnowanje.“

*

Wutoru 1. wulkeho rózka.

Nowe léto. — Jezußoweho wobrézanja.

† 1787 posrédnik łużiskeho markhrabinßtwa Aug. Adolf Below, założeŕ ßerbßkeho ßeminara we Wulkim Wjelkowje.

† 1888 Handrij Aug. Rada, kiż béße pßez 50 lét ze kantorom w Rakeeach.

† 1805 Handrij Bożidar Wjela, pßeni ßerbßki molef w Budyßinje.

† 1841 Rudolf Mjeń, pastor primarius w Budyßinje, wobdarjeny ßerbßki pßesnjeŕ.

1845 wotewri ßo krajnoßtawßka banka w Budyßinje.

1855 ßypnje ßo wulki żelesnißki móßt pßed Lubijom.

1850 poßwjeći ßo ßerbßka cyrkej w Kamjencu.

1866 wuńdże Pfulowy ßerbßko-némßki ßłownik.

1429 Husići ßpala mésto Lubij.

Z knihi ßerbßkich nałożkow a widżenjow:

K nowemu létu

pßejachu ßebi ßtari Serbja pßeco z tutymi ßłowami zbożo: „Daj wam Bóh zbożo na te lube nowe léto, zo byśće ßtrowi byli. Bóh cheył wam wobradźiś, ßtoż wam najlubße a najtrébniße je, mér a Bože żohnowanje.“ A na to pßeće dźakowaße ße z tutymi ßłowami: „Tebi też tak wjele, każ nam pßejeś, witaj k nam.“

Hdyż dźéćo porßknje, ße praji: „Bóh daj ßtrowje, zo by wulki narośtł a kruwićki paßł.“

Hdyż dorośćeny porßknje, ße z krótka praji: „Bóh daj ßtrowje!“

Mudrosć Jana Radyßerba:

Do kwaßa wón bé bobola
A po kwaßu je ßuśeńka.

Dźéćace nowołétne zbożopréće:

Bóh wobradźej wam ßtrowotu
a wßédny khléb a potrjebu,
a wjele zboża we domje
a wulku radosć w wutrobje.

Was Boźi jandźel pßewodźej,
wam ßtrowosć, pßécu położej,
Njech waße dźéćo z Bohom dźe,
wam duśa żohnowana je.

Wo to was proßu: „Skhowajće we luboßći też dale mje,
ja pócéowaś ße wo wßém chcu,
zo zwjeßelam wam wutrobn.

Jan Radyßerb-Wjela.

Předženak

dyrbi hißchże hacz do Tßoch kralow w Budyßchinje wostacz, ßo by ßwoje protiki wotbył. — Letża jemu ßo jara hubjenje bże, dokelż ßu njemjeli żadne. Ale protyku tola tóżdy trjeba, a jenoż 60 pj. wona płacéi. Tuż ßo pßcheco hißchże nadżija, ße je wßchitke wotbudże. Ale trjeba pomognikow. Schtó by jemu ponßhał w Budeßteżańßkej, Hußczańßkej, Hodżißkej, Klukowßkej, Małeßchowßkej, Grodßkej, Sawowßkej wohndże rospßchedowacz? — Nékto mjes ßobami a ßwjedżenjom Tßoch kralow ma tola tóżdy khwile! Tuż pomhajże ßtaremu 75 létnemu Pßchedżenakej! Hoj horje, młodźi Ssokelßo! — Kóżdy herbßki Ssokoł dyrbi 10 eksemplarow rospßchedacz. To by rjenje było. Knjez Jauk ßo njemało wjeßelik.

Sa 60 [illegible]

Srjedu 2. wulk. rózka.

Habela a Setha — Jezußoweho mjena.

† 1880 Jan Krußwica, farar w Dolhej Borßći, ßerbßki kérußeŕ a nabożny ßpißowaŕel.

† 1877 Jozef Palman, preßes ßerbßkeho ßeminara w Prazy.

* 1860 Jan Waltaŕ w Burkhardtßwaldże, kiż je jako ßerbßki farar a baßnik w Njeßważidle wumréł.

Z knihi ßerbßkich nałożkow a widżenjow:

Wot hód hać do troch kralow je ßwjaty cas, kiż ßo mjenuje „mjez hodami“, delnjoßerbßcy „njazy gódami“. Na tutych dnjach njeßmé ßo żaneho wosebiteho dźéła wukonjeé. Njeßmé ßo hnój kidaé, płókaé, na żadyn pad njeßmé ßo pßaś. Hdyż ßo mjez hodami pßedże, ßtanje ßo njezbożo. Dźéćo zemré pßedłéi, a hdyż je hižo zemrélo, njenamaka w rowje méra. Abo wowcy a żrébjata budu kołwrótne. Khodojta pßińdże a pßedżeuo zaujerodźi. W Nowym Méßée pola Slepeho je néhdy pßedłéa „mjez hodami“ pßadła. Na dobo zlećichu jej do jstwy mjecki z wjcéeńkami, kotrez dyrbjeło napßaś. Hdyż dyrbi ßo mjez hodami płokaé, njeßmé ßo popjeł abo mydło nałożowaé. To je hrécz. Hdyż ßebi włoßy tśihaé daś, ßkhoriś abo zemréjeś; ßtóż hróch zwari, tomu nastanu na céle brjody. Mjez hodami zjewi ßo w nocach Morawa abo Khodojta. Ta khodźi na ludźi a jich tłóći a dußy. Najradßo khodźi na młodych ludźi a na dźéći. Wo cimż ßo éi w tutym casu dźije, to ßo też dopjetnja. Za dwanaće nocow wot 25. hodownika hać do 5. wulk. **rózka pßajimy potajkim** „mjez hodami“. Wßitke nałożki a pßiwérki, kiż ßo w tutym casu zjednoéuja, pokhadźeja bjez dwéla **we** ßtareho casa.

Z mudroßce Jana Radyßerba:

Noż druhim dowéŕ dwór a dom,
A bórzy póndźeś z bréméjeßkom.
Plipotawa naßkerjedźi,
Potom z krwawej plampu ßedźi.

Ciśinßki: Pßemenjatosć.

Fijalki ktu, róże w pyße
Cerwjenej dych Janßki nosy,
Wyße ßlónco ßtupa, wyße,
Złote w polach zrawja kłosy.

Bitwa pola Bronucella.

Wojeßka humoreßka ſ pßedawßchich cżaßow.

8] (Pokracżowanje.)

„Wy ßcße khory, knjes ßtrażnißchtro!“ pokojeßche Mutelka.

„Haj!“ rjekny tón a hucżkajo tykny ßwój nóß do korzarja ßwojeho bétehu płatßchcża, „wot cżaßa, ßo kjmy poßlednje piwo w Gemünda wupił! Je-li w nim njeje żeda było, tak njecham nihdy wjazy w Dwórßkej piwarni ßydacz! „Hofbräuhauß!!!“ Cżéżke, hłuboke ßdychnjenżko wotbże jemu ſ wobrónjeneho wutrobna, a wócżzy ßo lafßupißchtej.

„Donnerwetterrr!“ rujeßche potom, ßo ßmużo, „gdy bychu woni tola ßtónczije pßichißchli, jo mohł cżłowjek do nich morißacz — tole wokoloczußchenje ßczint cże ſ babißkom: „Hej! Schto? Pßicżeżo hißchcże niczo, Schmuttermeierko?“

Tón, kiż bé dopredła jéchał, pßicżeżeŕ ßo zyle roßhojeny wrócżo.

„Wßch'ponwédżu, knjes ßtrażnißchtro, ßo je wjeß ßa lézom wot njepßchecżela wobßadżena. Zyle jażnje bé „pickelhawba“ widżecz!“

„Stoj!“ poruczi ßtrażnißchtr, ßo w ißchemjenjomaj ßruaßo. „Dżéżi, nétko je na cżaßu! Pomodlcże ßo ßwoje ßbychowanczka, pßchetoż to wam praju, hdyż woni pßichińdu, pojżchamy runjewon na nich, a byrnjeż by tyßaczkróć pßchißkaßane było cżékacz. Najlépje je, ßo ßetupamy ßo tudy ßeßady lécza, a hdyż po dróży pßichicżaßmy, pocżérimy ße „marßch-marßch“ wotrjedżi nich a budżemy do nich morißacz, ßo budże wßcho wotlétowacz. Dobrowolnik dyrbi ßo ßamolwicz, kiż by je żem wabił, pßchetoż tam w tom hłubokim pucżu njemóżemy ßo hibacz. Dobrowólnik dopredła!“

Dżéżatnik Mutelka a Pepik Schmuttermeier ßawołachu każ ſ jeneho erta:

„Tud, knjes ßtrażnißchtro!“

„Schmuttermeier — dopredła!“ poruczi ßtrażnißchtr, a tutón wotßtaka ße ßwojim końzom w tajkim tempo, ßo by jemu to ani na nożu njewidżał.

Dżéżacz ßtr hocßiwych njeßchinow ßo pominy. Niczo ßłyßchecz njebé, khiba khłódny naßmiki wetr, kiż ßpches żeble ßchumjeßche.

Strażnißchtr wupßka dweju druheju kéraßerow. Wonaj ßhubißchtaj ßo w lézkem pucżu. Ow tole żadawe cżakanje pßed bitwu! — Niczo ßo njerißny.

„Cżi ßu do tażanżo ßabéżeli!“ rjekny ßkónczije ßtrażnißchtr. Wón pßikłaka daßchim ßchtyrjom kéraßerom, wobhladniwje ja tym poßladacz, a byhu-li do ßtracha pßichißchli, ßnajmjeßcha jenoho wróczopółacz. Schtwórcz hodźinki ßo pominy. Żadyn ßo njewróczi. Strażnißchtrej wuńmpowaße pót na cżoło. „Tucżi ßabakli Prußakoja!“ wón hriwnaße; cżi thadle ßu prudła wiekti! Dale! Poßledni ßchtyrjo mużojo! Pjaty njech pojécha ſ ßchwadronje wróczo a woßjewi: „Najwjetßcha pßchelhadnitwoßcż je trébna — łakaża w lézu!“ Mjes tym ßo ßchtyrjo ßo nad żedło ßthilinßchi do léża jéchachu, cżérjeßche pjaty ſ ßchwadronje wróczo, a ßtrażnißchtr wołta ſ dżéżatnikom Mutelku ßam.

Dalßcha bjeßkonczinje botha ßchtwórczßodźinka ßo pominy! Niczo ßo njepßchiny!

„Kéłk pak je mi to pßchełhupe. Do pręda Mutelka! Mój cżßemoj jenaki woßud pocżérpicz każ naßchi towarßchojo!“

Strażnißchtr ßawoła, wutorhny palaßch a do léża cżérjeßchtaj wobaj, wßcho ßpowaleczą a poteptaczą. Pßchi kóżdem ßatwinjenju wocżakowaßchtaj, ßo jeju ße ßalbu powitaju abo ßo na cżéła ßwojich towarßchow ßtorżitaj. Niczo njebé! Wiches léß béżał jéchali. Tam pßchi dróży ßtojeße żamotny dom a na drubej ßtronje wjeß. „Holała! Tam błyßka ßo pickelhawba! Hurra!“ ßawoła ßtrażnißchtr.

„To je tola korczmarßka wupowißna deßka!“ rjekny Mutelka, kotremuż pocża trochu ßwitacz. Wonaj jéchaßchtaj pomałku bliże.

„Korczma k ßtoiej pickelhawbje!“ tam ßtojeße a ßpody „bayerße piwo“ a ßłuchaj, kaße błoży!

„Tam horjeka na wyßchinje — ßtoji wójßko bayerße!“ rejachu kéraßerojo nutßka w korczinje.

Récz ßhubißwojcki ßléße ßtrażnißchtr ſ konja a ßaßtupi mało do ßyłej piwowych rjekow.

Tu woni wßchitcży bjedża — w polnej licżbje — Schmuttermeier woßrjedża nich a ßu ßmjercz wjeßeli. Strażnißchtr dże wéłchto wo nahßem ßudże rjez, ale jeho muzßtwo dżerży jemu karany pod nóß a wßchitcży reja tak bojażnje: „Na ßtrowjo, prośit, knjes ßtrażnißchtr!“ ßo jeho hnéw do ßdżéneho poßmérika pßcheńdże. Wón woptawa! S wozczakowanjom ßhladuja wßchitcży na njeho, ßchto wón budże ſ tomu piwku rjez. S hłuboka krébuje, potom wobhapuje a praji: „Bßchorr!!“ Powßchitkowne hurra wobkrucża jeho wośud.

„Dżéżi!“ praji bodry jéżdny, ßydajo ßo mjes ßwojimi. „Samoßwicz woß njemóżu — — ale rosumicz — rosumicz to móju, ßo njeßcże wotłud wjazy hicz chżyli!“ —

Mutelka bé pręni, kiż napißchi ßo hódnje, ßażo na ßwoju winowatoßcż pomyßli. S druhimi njebaßche ßo niczo wjazy cżiniecz. Strażnißchtrowa dołha potajena łacżnoßcż iwidnri ſ njewobnjeßowanej chżjawoßcżu a pßchećerdż wßchę poßtronki dißżiplinu.

Mutelka jéchażche potajkim ßam dale, pßchetoż napoßledku béchu tola do błißkoßcże njepßchecżela pßchißchli a tón nójżeßche jich napadnycz.

Wón jéchaße pßches méłiacżo. „Bromzeli!“ cżitaße na tafli. Po ßchcżeży jéchaße horje, kiż pßchi ßtali wußkowjeżeße. Deleka réka ßchumjeße.

Schto tu pßches kerczinu ßo błyßkoze? Mutelka poßaßiwa. Jemu ßnapßchcża na dwaczeli kroczeli Laka prußki dragunaŕ na ßchumelu. SSawróczeli njemóżeße ßo ani tón ani druhi. Mutelka drże by to cżinił, dokelż bé pßchikaßane, hacżrunjeż jemu wutrowba je żadoßcju ßa bojom bitcżaße. Tak pak wón njemóżeße wotßtupicż.

Prußki dragunaŕ, rjany młody pachoł — trompetaŕ — wucżahny ßpéżnje ßwoju pißtolu a twißéli — Mutelka ßacżu nékajki ißchczerkot na pjacże. Też won bé ßwoju pißtolu poßbéhnył — tu ßchcżitóżu na njeho jako by jemu mutßkowny błóß pßchißchepłał: „Njeßtóżuju ßwojeho bratra!“ A ßnéwißchi ſ łopkim cżißchczom ßmér pißtoły, ßéli ßwoju kulu béłußchej ßwojeho pßchecżiwnika do błowy.

Lédy bé twißéł praßnył, to pocża ſ léża wrjeßkotacz a błyßkotacz, a kuże łétachu wokoło njeho na ßkalinu.

Njepßchecżelßki trompetaŕ bé ßo ße ßwojim końzom do réki dele kuśił, a każ ßo ßda, ßpéżno ßranił. Mutelka ßo dołho njerośumyßli. Wón ßawróczi końika a ßuwaße ßo a kuleßche ßa trompetarjom a jeho morowym ßchumelom do réki dele.

Lédy bé ßacżuł, ßo wón a jeho końi njejßtaj do ßchkody pßchißchłoj, to ßhrabny bjeß wédomja tu leżażeho, hewak bnbjeße ßo ßatepił, pokoji jeho pręki pßches żedło, poßtoji njedżiwajo ßwojeho cżéżkeho bróniła bjeß ißchemjenja na końja a każ ßo njewjedro cżérjeße pódlu cżecżenja réki, ßażo do Bronucella wróżo. Pola njepßchecżela ßapißkachu „łoj!“ To dże bé ßo nécßto wożeßitelßo ßtako! Lédy bé Mutelka ße ßwojim jatym do wßy bożéchaŕ jako ßtrażnißchtr a Schmuttermeier ſ madżaßym palaßchom a wótrym hurrawalanjom po wßy cżérjeßchtaj. Wutżéle béchu jeju na nohi ßtajile. Trochu dale pßchicżéchu ßo druhy, a cżi poßledni cżyhchu runje na konja ßkocżicz. Strażnißchtr pßchicżaße tohodla każ njewjedro, tola ßpodżiwnje, jeho kóń béżeße ßchißi na ßchißi a méjeße zyle ßwojtnjenej wocżi. Schmuttermeierej żedżeße kunk zyle ßchißiwje na błowje a wón rejeße hurra, jo wotna ßchcżerczachu.

(Kónz ßcżéhuje.)

Na jun crjody cannu ptace,
Wichor z mrózom lisce drěje.
Nahi zdyrkny štom a płače.
Suchi běte hwězki saja,
Nowe z lodom kwětki kčeja —
Wšitke časy kaž kus raja
Nam a zemi wobradźeja.

*

Januar abo wulki rózk.

Sajo huny lěto dokonjeli a nastupichmy nowe. Wěsni mějmy januar hwoa stajnje cznowy z ranjeni, mjes tym so wjeczor hižom pulnjeny, so duy pschiběraju. Sda so mam hyeš najwosudlimischi a wosebje dołhi mějmy. To ßobu z toho wuchadźa, so łaczebnje do luda wodwjednjenje po hodownych hyjatych dnjach. Natarjo maju mźko napojazy hwile k wotpocźinkej, nabywaju nowych mozow za nowe dźelo w nowem lecze. Na druhej stronje pak je januar mějmy swjedźenjow, pschetoz nimale kózde towarstwo wukotuje mjes hodami a pósnjazmi zwój symsti swjedźenj. Na wjach je k tomu też najwjazy hwile. Ji swjedźenj. Na wjach je k tomu też najwjazy hwile. W katolskej Krony swój Ptacji kwas. Njesadźebźmy na to! — Po starym prawje na hyeš januar symny mějmy, hewak nam po starej burstlej kahi kwaja prózdne brózinje a sudobja. Po Tjoch Kralach worki žnjk, k Janej na łukach wulke žne.

*

— Wo wjeczor. Wczera wo dwjo —2. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer —4, thermometer wo nozy —5. Wuhladu na žuche a symne wjedro. — Schkleńza jasno na rjane pokasuje. Nizina nad srjedźnej Europu je ßo wuczahnyła. S wjeczora pschikhadźa nowa wuzhina. Nětko je jasno jutjeńtwa symnicka sakupila. Kruczischi: nos tón krócz duje pschecze njewschwosnje, pschetoz w dalokej polnozy ßo nizjny nimo hibaja. Tuž njeje pschihlaw symneho powětra ł sodoteho morza tak njemdry. Wot dźeńnischeho hlónczko ł kózdym dnjom sajcho schadźa. Tuž nětko dny rano a wjeczor pschibźeraja. — Jutkje schwórk schadźa hlónczko 8,13 hodź. a hkowa ßo 3,56 hodź. Mjeńcik schadźa w polnozy 12,22 hodź. a hkowa ßo pschipołnoznu 12,04. Nasch stary luby Pschebźenk na dźeńnischke jasne njebjo a symny wětr staja. Hladaj, tak wutrjechi pschec zyle schto ł wjedrom. Jeli hischcze jeho nimasch, tuž ho spěcha, prjedy haž je rospschedaty!

— 42. **duchowny wjerzorny konzert** budźe njedźelu 6. januara wjeczor w 6 hodź. w Wětrowskej zyrkwi. Tón krócz posłuchaja ßo jenoz składby Wolfganga Amadeusa Mozarta, mjes nimi też mózna fantazija za Z-moll za pschecznele, kotraž běsche Jvoprědka za pschecznelowu wałzu (muchanjski hrajeriski cznjnik) komponowała, a krasna sopranowa motceta Exultate, jubilate. Koncert wuwjedźetaj naschi donjaza sopranistka Margareta Klinger a Gerhard Reinert, kantor a wuměłski organist po 30 hł. Hu dołhacz pschi zwukowych durjach.

— **Za wurjadnebo zubnolěkarskebo ßobustawa** přenjeho wotbźělenja krajneho strowotniskeho hanita w Drježdźanach bu 3. dezembra 1928 wolemy zubny lěkar dr. Fritz Leuner w Budyschinje a za jeho namjesnika zubny lěkar dr. Reinhold Parreidt w Lipšku.

— **Puki w nowolětnej nozy.** Puki padachu w nowolětnej nozy wokoło 3 hodź. ł wjerschkim kaženjom nózneho měra na Swonkowskej Lawskej haży. Swada běsche ßo w Lawskej korczinje zapoczała, hdyž běsche pschijěłnischt nět nětko stajnatnej wobory pjecza žonu, łiž běsche pschitomna była, storcził a ju k semi cźišnył. Pschi swadźe na dwóch kónyj uczinichu mandźelskeho tuteje žony do dotalnicho żiwota, so dyrbjachu jeho zkónczenje hobustawy dźełaczerjeje samarittcze kolony do jeho bydlenja dowjesez. Hnydom pschikwatana połizija dyrbjeschze ze wschej energiju zakrocźicz, ßo by ßo wadźazych rozeznała a uźer jasno postajila. Wobdźělenci maju wšo dla kaženja měra khłostanje wocźakacz.

— **W Sylwestrskej nozy** synja sajo wjetschze czrjoda hewjerkarjow na Hlownym torhoschczu zjawjaczmoscz, kiž ßo tam po znuczenym waschnjun wotmełwasche, je zpěwanjom internazionale mutkcz. Dokecz pak tute wozboby na pschikazy měra pschitomnych połizajskich zastojnikow zwopródka njekedźbowachu, dyrbjachu jich tuczi zkónczenje rozesmacz.

S **Delujeze Kiny.** Pónđźeru powołoniu wokoło 2 h. wobźěmny ßo póstowy omnibus Budyšk-Wósporiske czary, łajźeze pola Kralowskeho mlyna do pschikrowa a wobschkodźi khętro płót mlyna. S ludźi ßo pschi njeszoju nichtó njesrani.

S **Małeho Wjelkowa.** Duja 30. dezembra wjeczor kradnychu pola jenesho kubjerja w Sajdowje ł nutsdobyczźom 4 mźchi žita a dowjesechu je ł cznżnym wosom k jenemu żiwnoscerjej w Czichonjach. Kradnjene žito namakachu Sylwester pola tamneho żiwnoscerja a wono ßo wobtradnjenemu saßo wrócźi. Jako paduchow wuhlźdźi żandarm wotroczkow, kotrajž pola wobtradnjeneho złużiłaj. Wonoj mataj tkłoslanje wocźakacz.

Z **Radworja.** Srjedu, 2. dźeń hodow, wuhotowa naša jednota Sokoł swój zymski swjedźeń. Wjecor 1/8 hodźin so započa. Haćrunjeź bě wjedro dosć hrozne, bě wopyt tola jara rjany. Najprjedy poskićichu Sokołjo nekotre zwučowanja na prěkšuń pod načolnikom Pjetašom, na bradłach pod Wowcźerkom, a dwě skupinje pod načolnikom Handrikom. Po zwučowanjach powita starosta Michał Rjećka hosći. We swojej rěći wuzběhny serbsku rěč a namołwi staršich, swoje dźěći do Sokoła slać a sami do Sokoła zastupić. Po tym předwjedźe so dźiwadło: „Róża Jědlowska" we 8 jednanjach. Hra předstaji nam lubosć dźesca k nanej, přez kotruž jeho z jastwa a zruki njepřećela wuswobodźi. Hrajerjo a hrajerki běchu swoje róle jara derje nawukli a tohodla jara žiwje hru předwjedźechu. Ryćeŕ Radoslaw bě w Radworju derje znaty njebě pytnyć, zo hakle prěni króć wustupi. Też ryćeŕ Bjarnat, jeho mandźelska a dźěćo, wuhlěr Michał, jeho žona a dźowka, wrótnikowa a jeje muž a dźesći skónčnej też dwaj ryćeŕej bjez mjena a hejtman žiwje hrajachu. Hosćo sćěhowachu hru ze zajimom. Přestawki wupjelnichu hercy z wjeselymi kuskami. Dźiwadło traješe do dźesaćich a tak mějachu ći, kotříž njechachu hišće domoj, tójšto časa so narejwać. Někotři njeběchu dźe hižo njedźele dołho rejowali, a to je druhdy khětro ćežki póst. Stawy sebi nichtó złamał njeje. — Njech Sokoł tak horliwje dale dźěła też w nowym lěce. Hdyž kóždy něšto čini, so dźěło skerje sćini, a čim lěpje nichtó něšto čini, čim lěpši budźe zhromadny skutk. Na zdar!

Z **Jaseńcy.** Hižo lěta dołho wuhotuje naša katolska Bjesada swój załoženski swjedźeń njedźelu po nowym lěce, potajkim lětsa njedźelu 6. januara, na kotryž předsydstwo bohaty wopyt wočakuje. Je dźěn wšě mocy napinało, zo by swojim hosćom něšto rjane poskićiło a tak wšěm so lubiło. Tuž přiźdźe we wulkich ćejdach. Handrikec žurła wopřija wjele stow ludźi. Njetrjeba so nichtó strachować, zo městna njedostanje. Tež wo to so postara, zo njeby nichtó zymu mrěć trjebał. Nadźijomnje budźe tajke wjedro, zo kóždeho won wabi. Ale dobry Serb so najhóršeho wjedra njeboji, rěka-li narodny skutk spěchować. To pak hižo so stawa ze swojej přitomnosću na serbskim swjedźenju. Tuž njech njewostanje nichtó ze wsy, zo bliższeje a dalšeje wokoliny, njedźelu doma, ale přiźdźe kaž so to dobromu Serbej přiswuša, na 56. załoženski swjedźeń „Bjesady!" Kóždy je wutrobnje witany.

S **Běłych Nošiz.** Pschi ličbnej hońtwje, kotruż tuje Oswald Mehnert sadźeny pjatk wotmě, spotjełachu 5 tšělzy ł 6 hońtwjerjomi 20 tamnikow a zajazow.

S **Bukojny** pola Barta. Sadźenu bobotu dopołdnja wokoło 11 hodź. tudomny 72ćěny remiduštawar Krejschka na zhadźenu pućiu ze wobkmanjwschi tal njeběžownje padze, so jeho zawołamy Bartjki lěkar do Budyšcez thorownje dowjeze. Wobjarnjomny starz je žebi pjeza nohu wyschc łolena złamał.

S **Wósporka.** W 12. a zdobom pożledniem pożedźenju mějećerjanskich zastupjerjow mějesche ßo 12 dypkach wuraduje. Do wotewrjenja dnjowego porjada pschepokajo cznu zastupjerjo 12. dypk do tajneho pożedźenja. Na to poda pschedbyda pjsanum wospravnu mějećerjanoshy, kiž ßo na pożedźenju njewobdźěli, zo gmejnskim sjedźe 3. a 4. dezembra w Drježdźanach. Zastupjerja dowola próstwu pomognesa wuczerja Manna, so šmě žebi wot 1. januara 1929 bydlenje w jednli za 15 hr. měsaczne wotnajez. Lětne sćicżowanje 1925 a 26 pschipóznaja zastupjerjo za prawe, hdyž su pominanja wolbyte. Sapiš milionarje wot mějećerjanskim dróhowym wobsmětkenym pschepokaje ßo twarskemu wubjerkej. Zastupjerjo wotpokasachu próstwu babinskeho towarstwa, so měła bo baba jako zastupnja pschistajeć. Jako zastupjerku wolemy cźekowu zonu knjeni Ryćerjowu je wokrejzny lěkar jako njetmanu wojnamjenik, zastupjerjo na to knjeni Boglowu za tuto městno wuzwolichu. Wšachu ł wodźenju wo wotkrejznym dawku za spomożerstwo w běžnym lecze, kiž wuczinja 4286 hr. Dowolichu próstwu towarstwa Schreberskich zahrodow wo wróczenje kawzije wo 300 hr. Dale wšachu zastupjerjo ł wodźenju, zo bu ležownosći pschi Zwrkownej horje cźo. 99 statnemu fiskusej pschizpěcza. Wobsbědcźiske prawo pak pschecznje na město. Zastupjerjo wobsamknychu, so ma ßo khęża ke wotterbanju na pschekadźowanje pschedacz, tak cuże hacz budże město jako wobsbědcź zapisane. Na konzu pruhowachu sliczkowanje nahlotowanje a krowej pokładnje a namakachu jo w porjadze. Pschistajenkmy ßo tajne pożedźenje.

S **Lubija.** Swój 40ćiny wobkhodny jubilej swjeczi dźenja hrjedu blidarski mischtr Hebold w Lubiju. Wsched 40 lětami zakoji w Lušicy ležownosći swój wobthod, kiž je w běhu lětow na dźeńnischim wyschim dowjedł.

S **Kulowa.** Wyschcźi żandarm Schöpe bu ł 1. januarej 1929 ł Kulowa do Albendorfa w Landeshuttskim wokrejzu pschesadźeny. Nědźe 10 lět stukowacze wón w Kulowje a dobu hebi tu wjele pschecznjelow.

S **Wojerez.** W nozy ł hrowże pobuchu padaschi w tudomnym dwórnischczownym hotelu. Buchu pak pschi dźele mylenj. Dwě khězi dale dźěłachu druhy padaschi, kiž nječasu w padaschinym rjenjejše hischcze mało nałsponjenja. Wěchu ł hrodże młode zkocźi kradnyli a zaka dźiwohu je wotwjesez, ł rjeczajom taiku haru cźerjachu, so wobdźěsez wotcuźi. Wostajiwschi ho wschelakich wězow mějachu ßo padaschi ł procha. Zich dotal hischcze nimaja.

S **Lejneho** pola Ptaczez. Pschi pożledniej hońtwje hońtwinskich wotnajerjow jamy „Jlse" zaščelichu 63 zajazow a 2 bajantow.

Kontrolowarnja a wupłaćernja Budyskeho dźěłoweho hamta w Budesteczach.

Podpjerani dźěłoznjejazy ßu ßo też we wokrjesu Budesteczanskeje kontrolowarnje w pożledniu cźasu khętro pschijłporił. So by ßo wobarało wobcźežnoscźam a dołhemu cźakanju, buchu kontrolowarnje a wupłaćerjske cźasy hinak postajene. Kontrolowarnja kontrola (Stempelkontrole) je kóżdu wutoru a schwórk sa dźěłoznjejazych je tychle gmejnow:

1. ł Wuschi Debšez wot 10—11 hodź.
2. je Sahorja, Kólłow, Khójnicki, Muschcońza, Hornjeje Hórki wot 11—½12 hodź.
3. ł Dźenikez, Wětsez, Raschowa wot ½12—12 hodź.
4. ł Budesez wot 14—½15 hodź.
5. ł Hajniz wot ½15—15 hodź.

w Budesteczanskej kontrolowarni a

6. ła Detany, Lubjez, Spjóšk, Czorne

Nožliju na hamtjnym mjaj dojemaj posa wjeżbjanoshow jenotliwych gmeinow

Hospodarski rozhlad.

Ssrjedu 2. wulkeho rózka 1929:

Barlinska burza wosta sadźenu pondźelu jako powschedni dźeń leta mérna. Kurhy ßo malo pschemeńichu ale běchu powschitkownje strucżene. Wiki ł dołżnymi a cźerwowymi sliczkami žaneho wulkeho pschemeńenja njepschinjeschu.

Produktowe wiki w Barlinje njepschinjeschu w placźiznach žaneho wulkeho pschemeńenja. Dokecz Argentinska wjele žita poschicźa, bě mźnjenje, so ßo placźiny dale zdźerbja. Sadźenu pondźelu płaczeschze w Barlinje žito kaž hoboty a to zentnar

pschenicźny 10,10—10,20 hr., rózki 10.05—10,15
hriwnow, jeczmjenja warćinjeho 10,90 hr. hacź
11,75 hr., nahsmiki jeczmjeń 9.60—10 hriwnow,
wowża 9,60—9,95 hriwnow,

w termijowym wikowanju:

ja dezember: pschenicźny 11,05 hr., rózki 10,70 hacź 10,80 hr., wowża 10,75 hr.
ja měrz: pschenicźny 11,27½—11,30 hr., rózki 11,21¼—11,18¾ hr., wowża 11,17½ hr. hacź 11,15 hriwnow,
ja mejn: pschenicźny 11,80—11,76¼ hr., rózki 11,72½—11,70 hr.

Pschinjatajeja:

Murzownika samkarskeho, Klara w Dubzu-Měrzizach.
„ kowarskeho, Lubsch we Wulkich Sdarach.
„ hedlarskeho, Beckel w Kulowje, Ssalowska dróha.
Dobonicza, Pawsik w Dubrawje pola Hródka.
„ mlyn w Kosarni.
„ „Jise-Wohlfahrtsgesellschaft" w jamje Erika.
Holzu do domu. Breischneiderka w Hróbku.

Na pschedań:

Krowa wyschokoczelena w Nowej Wži 4 pola Huski.
Wós dwojowany, 50—60 zent., Resan w Nowej Wži pola Huski.
Sydno a wotawu. 50 zent., w Sswinarni 1.

Ssudnizy na pschekadźowanje:

Skały a skałatke łežownoszcze. Skluchaze firmje „Granit-Stein-Brüche tow. ł w., r." w Budyschinje, sekza w Hornjokinjanskich, Bobliczanskich a Wětschcerjanskich honach, wschо hromadze nběže 21 kózow wulke, se wschelakimi skałatkimi twarjenjemi potwarjene a skałatkimi pschipowrawani wuhotowane, wschо hromadze na 176561 hr. hódne. Pschekadźowanje budże wutoru 26. februara 1929 dop. w 11 hodź. na ßudnischtwje w Budyschinje, stwa 141.

W Dodżitu pjatk 4. jan. 1929: **brunu walach.** Kuzyh **ženich** ßo pschiwolnju w 1 hodź. na gmejnskim hameze.

Ssudnischke wurunanske jednanje:

Ssudnischke wurunanske jednanje nad samoćerstwom kondytalskeho mischtra Korle Augusta Wozta, mětčerja kondytarnje a kofejownje „Hohenzollern" w Budyschinje, na Tuchorischez haży 17, je ßud, wurunanje wobkruczinschi, słožnyk.

Ssudnischke wurunanske jednanje bu wotewrjene nad samoćerstwom pschekupza Gustawa Steppela w Khrjebi, bobotu 29. dezembra 1928. Sa dowěrnika bu pomjenowany knihowy revisor Erich Jancowius se Shorjelza. Termija swola ßo na pondźelu 28. jan. 1929, dop. 11 hodź. na ßudnischtwo w Rjiłez.

Konkurs.

Ssudnischke wurunanske jednanje nad samoćerstwom wowbuczerowego fabrikanta Oskara Müllera w Huhju, je ßud saskajił a konkurs wotewrił. Přenju termiju, do kotrejež dyrbja ßo wschitcy žadarjo pschiwinowdźicź, je ßud na hriedu 23. januara 1929 a druhu na hrjedu 27. februara 1929, wobej na ßudnischtwo do Budyschina, stwa 141, dop. we 11 hodź. swolak.

Drjewowa awkzija:

Pschi Walowskej horje pola Ketlicz njedźelu 6. januara 1929 popołdnju w 2 hodź.:

16 metrow kulachow a 12 hromadow hakusow,
12 hromadow pjeńkow a 8 khójnow.

Skrowe deneše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja bo. 3/11 hodź.:
Wiki ju malo wuwite. Placźiny sebjabjene.
Dop. 3/12 hodź.: Wobrot wostanje žnadny, placźiny ßo wotdrjebnja.

Placźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg. hewak 100 kg.
Placźizny po złotej hriwnje.

	31. 12.	29. 12.		31. 12	29. 12.
Pšeńca	202-204	202-204	buny	21-23.00	21-23,00
rožka	201-203	201-203	woka	27-29,50	27-29,50
nat. jeczmjeń	218- 35	218-235	módre łupiny	14-15.00	14-14,50
nat. ječmjeń	192- 99	192-200	žołte łupiny	17-17,50	17-17,50
wowsa	192-199	192- 99	arcadella	—	—
kukurica	224-225	224-225	rapa, wosmk	19-20,30	19-21,30
pšeńć muka	27-28,75	25-28,75	lany wosmk	25-25,50	25-25,20
rżana muka	26-28.60	25-28,50	poen. molasa	—	—
pš. wotruby	14,50	14,50	b'rnj. kruški	18-19,2	18-19,20
rżane „	14,20	14,20	syno, 50 kg	4,00 5,30	4,50-5,50
lane symjo	—	—	rżana słoma	1,15-1,80	1,15-1,35
hróch	—	—	pšeńć. „	0 95-1,1	1,01-1,2
rapa	340-350	340-350	wowsna „	1,40 1,55	1,40-1,50
pjeluški	22-24,00	22 24,00	jeczna „	1,20-1,25	1,20-1,35

– Podpjera wuprawjenje so wódow Hobotu w Budestejskej kontrolowańi po hornim porjedże a to dźesatnjej konjenčzym i gmejnow pod 1: wot 10—½11 hodź., pod 2: wot ½11—11 hodź., pod 3 a 6: wot 11—½12 hodź., pod 4: wot ½12—12 hodź., pod 5: wot 12—½13 hodź. — Pichijenjenja sa podpjeru pichijimaju so jenož wutoru, schwórtk a sobotu wot 8—10 hodź. Leži w sajimje kóždeho jenotliwego dźesatnjenjageho, so so wosjewjenych cźasow knjeze dźerži.

Z Łužicy

* S **Kamwalda.** Srudny dóšć wobstarnerju Kotrow je to powschitkowne dźelbrace hudźił. Hodownizka mandźelska Johannu Kątzynu Boža ruczka faja, so na mosty wokroma a dotal strowa žona bu na chorokolo cźišnjena. Schwórtk wjecźor wopyta ju jeje kotra, mandźelska Ernestina Wagnerowa f Kóbliz. Jako běsche so wona f wopyta do swojeho bydlenja wročźiła, ju tohornuja Boža ruczka w mosłach saja, so wona pjatk na to wumrě. Ssobotu rano też Kątzyna ze swojej kotru do smjerce dźesche.

* S **Biskopiz.** Wurjadnje žylnu kurjawu mějachu w Biskopizach a wokolinje na poslednim dnju starego léta. Też w Budyschinje a druhdźe běsche kurjawa žylna, so dyrbjachu w dźekarńach a pišarńach kloro hač do pschipołdnja hwězu hwěźicź. Kaž so powě, je tuta nihla była rozschěrjena nad wulkimi dźelemi krjesanje a połnóžneje Němskeje. W Hamburgu dla žylneje kurjawy lódźe snjesbožicźu.

Natnowše z cyleho swěta.

— **Schkrowa powětrej wo wjedrje sa julischi schtwórtk:** Rjenje, syma pschibéra, wětry duja sydne f ranja. W Jendźelskej žuchu a mjerśnje.

W Kamjenicy nowe léto rano w 6 hodźinach w měschćanskej réśarni a skotowni wotwori wudwori, kotryž so rucze po zylej tśěsche wutpschestrě. Wobnjatowa wobora je schćeć hodźin dyrbjała f napinanjom dźełacź, pschedy hač samo woheń falecź. Nastała schkoda je khětro wulka. Wobthad w réśarni móże so dale wjeselć.

Njedźelu ½8 hodźin w Kamjenicy na Bernsdorfskej dróhy w jenym pósilkim automobilu wohenj nasta. Automobilowemu wjednikej so poradźi, hischcze f cźasom pósłe wézy płomjenjam wutorhnjeć. Wobnjatowa wobora k haschenju wohnja hodźinu trjebasche.

Wot 4. hač do 6. januara smjeje so w Frankfurcze internazionalna konferenca, kotraž budźe so f nowymi wojnskimi methodami, wotnjebje f płunowej wójnu a se schkitanjom ziwilneho wobydlerstwa saběrać. Wjele wuznamnych wucźenych a zastupjerjow wojerstwa f mnohich krajow so k tejle konferenzy wocźakuje.

We wulkowarni w Steinbachu pola Radeburga njedźelu powołdnju na hnujnej lubi nad hródźenj woheń wuspyr. Schćežnaczelkiny wulkowanz Herbert Bläser bě pod tótlom w plokarni žehlaze wuhlo kradnył, jo na hnujnej lubi k saležlenju zigaretow wuzył a jo potom bjeschwědomicze pscjecź cźisnył. Sdyžto so zapali, kotrej wulkowanz njemóžesche nam potlócźiś. Sa króśki cźas bě zyła lubja do płomjenjow zawalena. Wobnjatowej woborje je so poradźiło, woheń na lubju zamjerjowacź.

Afghanski kral Aman Ullah je swójim wojakam, so by jim swoje pschipósnacje za to wobswědcził, so zu bźěstarjow zbili, dwajmjeźaznu medu wuptacźicź dał.

W Löwenichu pola Kólna su sababjeni rubjeźnicy poładnju żelesniskeho sastanischcza nadpadli a wurubili. Nadrobnoscje njeju hischcze znate.

W južnjej Italskej je so dwaj dnjej za sobu njepschestawajcy deschcź lak, mjes tym so w połnóžnej Italskej snjeh dźesche. Nad městom Pisu je hyłne njewjedro f krupobicźom rospuschcźi. S wulkimi krupami ko wjele wohnow rozbi. Njewjedro do elektriskeje centrale dyri a ju wobschkodźi. Městno bě tohodla nékotre hodźiny bjez swěcźka.

W Newyorku je so w nowolétnej nozy f płunom, kotryž so f dobjerjaneje roży bobywasche, swójba žydom wobžałowy spizy morila.

Kamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Skónjaty sastupjerjo sobustawow, kiž pschisłuschcza podpjšanemu swjatej, pscheproschuja so f tutym na

hłownu zhromadźiznu,

kotraž so wotmě wa schtwórtk 10. januara 1929, dop. ½10 hodź. w małej sali hosćenza „Město Drjezdźany“ we Kamjenzu.

W Kamjenzu, 28. dezembra 1928.

Gmejnski zawěsćenski swjatš we wukrjeżu Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa.

Měschćanosta Schołta, pschedsyda.

Towaršewski powěstnik.

Budyšin. Kedźbu! „Nadźija“ ma dla „Ptačeho kwasa“ pschichodnu **njedźelu** (6. 1.) popołdnju w **3** hodź. a wutoru wjecźor w „Serbskim Domje“ spěwne hodźiny. Cas khwata! Wšitcy přińdźe! Prajće to jedyn tom' druhom! Dirigent.

Budestecy. Serbske tow. „Lubin“ wotmje so tśoch kralow, 6. jan. ½5 hodź. pola Rösikec swoju zhromadźiznu. Rěcźe budźe k. kantor Smoła wo cźemnych wobrazach ze Serbow zańdźenosće. Wšitke sobustawy, mandźelske a młode knjeżny, kaž też hosćo, młodźi a stari su na tutón swjedźeń wutrobnje přeprošeni.

Drjezdźany. Serbske tow. „Cornobóh“ wotmje so sobotu wjecźor w 7 hodź. w hosćeńcu „Herzog Albrecht“ swój hodowny wjecźor. Wšitcy Serbja, znaći a přećeljo so wutrobnje přeprošuja.. — Kedźbu! Njedźelu 13. wulk. rózka pop. w 4 hodź. wotmje so naša hłowna zhromadźizna pola našeho sobustawa k Löfflera na Kaulbachskej drózy 23.

Předsydstwo.

Drjezdźanski „Hromadnik“ ma swoju hłownu zhromadźiznu tón měsac štwórtk 10. wulk. rózka wječor ½9 hodźin pola Zmija, Christianska dróha 22. Dnjowy porjad: 1. Přehlad a rozhlad. 2. Nadawki za přichod. 3. Rozprawy pokładnika a knihownika. 4. Nowowólby. 5. Wšelěizny a namjety. Přitomnosć wšěch je nuzna. B. Krawc.

Hornja Hórka. Towarstwo „Łužica“ zmje njedźelu 13. januara 1929 popołdnju w 3 hodź. hłownu zhromadźiznu w Nowakec hosćeńcu. Wšo dalše so pla chodny tydźeń wozjewi. **Předsydstwo.**

Jasenca. Katolske Bjesada wuhotuje njedźelu 6. wulkeho rózka swój 56. założenišći swjedźeń z dźiwadłom a rejemi. Wšitke serbske towarstwa a wšěch přećelow z blizka a z daloka přeprošuje předsydstwo. Započatk w 6 hodźinach.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (měšany khór) ma pjatk 4. wulk. rózka we 8 hodź. pola Natušec w Kukowje nuzne spěwanje dla koncerta 16. januara. Dokelž budźe so ze solistami pruhować, njech tu wšitcy z dypkom su. **Dirigent.**

Pančicy. Jednota Sokol ma 4. januara 1929 wječor ½8 hodźin we Wudworju hłownu zhromadźiznu. Kóždy njech přińdźe. **Starosta.**

Sowrjec. Towarstwo „Podčornobóh“ zmje přichodnu njedźelu na Tšoch kralow pop. w 3 hodź. w Sowrjecach w Palerjec hosćeńcu swoje posedźenje. Knjez Měrćin Nowak je nam přednošk přećelnje přihotował. Wšitcy sobustawy njech cyle wěsce přińdu. Też hosćo su witani. **Předsydstwo.**

Sowrjecy. Jednota „Sokol“ ma štwórtk wječor we 8 hodź. zwučowanje.

Župa „Jan Arnošt Smoler“. Předsydża wšěch towarstwowych skupinow, zjednoćenstwow a zwjazkow, zeńdu so štwórtk 17. januara popołdnju w 5 hodź. k porjadnemu župnemu posedźenju. Dnjowy porjad rozrisaceje ważnosće zdźěli so na posedźenju samym. Česć kóždeho narodneho prócowanja je — dźělbrać na ważnych posedźenjach — domach na postajenym směru horliwje dale dźěłać! Twarimy zhromadnje w přezjednosći!

P. Krjećmar, župan.

Zwjazk Łužisko-Serbskeho Studentstwa zeńdże so hižo tutón pjatk 4. wulk. rózka w 3 hodź. k wubjerkownemu posedźenju w Serbskim Domje. Porjad je jara ważny. Wubjerkowniccy maja zastupjeni być. **Hłowny starši.**

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. Za hospodarsku a dźelbu: Arnošt Bart w Rožnjicy. Za nawěstki: O. Janak w Budyšinje.

Normalske šaty, barchentowe šaty, lacy, pulowry, sweatry

nětk jara tunjo

Walter Noebel

na Bohatej hasy čisło 14

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje

Sklad ratarsk. mašinow a gratu wšěch druzin

Cehujenje 3. rjadownje

Saksk. krajneje loterije

Póndźelu, wutoru a srjedu 7., 8. a 9. januara 1928

Najwyše dobyće: **hr. 40.000**

Losy prosymoj hnydom zamjenić. Kupne losy hišće mamy

Kupna płaćizna	1/10	1/5	1/2	1/1
	12.—	24.—	60.—	120.—

Losy poručataj statnaj loterijskaj běrcaj w Budyšinje

Friedrich Rother na Kěžorskej drózy 22 — **Ernst Lehmann** na Kamjenicy hasy 45

Serbske Nowiny

słušeja do kóždeho serbskeho domu!

Wot dźensa mam wulki transport młodych, sylnych, wysokosućelnych, orig. rańšoprusko-hollandskich

kruwow

w swojich hródźach w hotelu »Kurwjeńch« w Budyšinje na Drjewowych wikach jara tunjo **na předan**

Emil Gräfe, Skótna wikowańja

Přisp.: Rězniski skót so sobu zamóni, Telefon 2063 a 2418

Zane wupředawanje **Zane wupředawanje**

ale dwójne wróćozarunanje

dawamy **wot 5. hač do 14. januara** 1929 na wše wěcy w našej wosebitej rozdźělerni tkanych, wołmjanych a wobućowych tworow na Hošće hasy 21 a w našim wosebitym składze domskeho grata na Serbskej hasy 7

Najtuńše płaciny! Wobhladajće sebi wokna! Bohaty wubjerk!

Tworykupowace towarstwo w Budyšinje z. d. z w. r.

Pjenjezy

jako požčonku abo jako hospodarske pjenjezy wot **500 hr.** sem. Hypotheki, twarske a kupne pjenjezy nanajspěšnišo ze posrědkowanjom wokoło 6400 pjenjeżnikow jenož pola F. Schöne

Zastupjeć: **Max Rose w Budyšinje**

na Zuttkowej Lawsk. hasy 8

Telefon 3447

Pjatk a sobotu 9—12 a 2—6 hodź.

Tunje přikrywy na sofa a diwany

přikry w. na blida, komody a toła přešiwane přikry wy (Steppdeck) **J. Erler, na Zw. Lawskej hasy 10**

Barchent, płat za košle, rólocuchi, wołmu k štrykowanju we wulkim wubjerku.

W. Köhler w Budyšinje

na Hłownom torhošću čo. 9

Pytam k jutram

klampnarskeho wučobnika

Kurt Bürger

Klampn. mištr w Rakecach

Hygieniske wěcy

za žony a za mužow

žiwotowe wobwjaski a tajke pře wustupowanje, bjedr. formarje, stalčki, podłožki, pjeluchowe kholewki

Wagnerowa

w Budyš. před Šulerskimi wrotami 9

Serb k Serbej!

Stroweazbožowne nowe léto

přejetaj swojim česćenym wotběrarjam

Otto Richter a manželska w Kamjencu

Kolesarnja Anger 26

Zbožowne a strowe nowe léto

přeje swojim česćenym wotběrarjam, přećelam a znatym

Krawcec swójba

Rězak, cementarnja a twarski wobkhod

W Połpicy, w Kislicy a w Lemišowje

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. kniharni“ w Budyšinje skaza. Wukhadza měsacnje a płaći stwórćelnje 2,50 hr.

Wšěm swojim česćenym wotběrarjam a přećelam

wjele zboża k nowemu lětu

Bjenada & Pjetaš

Ratarske mašiny / w Kamjencu na Wojerowsk. dr. 49

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 2 | Budyšin — Stwork, 3. januara 1929 — Bautzen | Lětnik 80

•S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 12 zł. pj. Wudawa a šćiži Smolerjec'ska tiskarnička, nam. Ad. Hickmanna 1, w. p. rak. w Serbskim Domu w Budyšinje. Telefon 1697.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje se stajene nawětki a tabele so wyše wobiłuja. Za reklamowy se w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w. s.

Złe sćěhwki Gilbertoweje rozprawy.

Rozprawa generalneho agenta za wotschłodźenje płaćenja, Parker Gilberta, je za Němsku sły nowołětny dar. „Bože, wobarnuj mje pśed mojimi pśećelemi, njepśećelow pa sama wobrońu!“ może Němska sawołaś. Gilbertowu rozprawu cytarjo, ju wšykne dobyćerske staty, kotrymž dyrbi Němska wotschłodźenje płaćiś, połne wjesela. Njedźiwuju na tym, so wot Němskeje połne wotschłodźenje dostanu.

Parižski „Matin“ praji, so Gilbertowa rozprawa dopokazuje, so wěriśelojo Němskeje

žaneje pśicynu nimaju, do smjenšenja lětnych wotschłodźeńskich płaćenjow swolicź.

Jenož połoženje kreditnych operazijow mohło so pśichwalićź, so by so liczba lětow skrócźiła, w kotrychž ma so płaćiś.

„Avenir“ měni, so so wšyknowitojui na sakožku Gilbertoweje rozprawy rozsuchuja, so so

na žadanje Němskeje, so by so jejna płaćenja khmanosć znowa pruhowała, njetrjeba dźiwaś.

Podobneho nahlada je „Gaulois“, kotryž praji, so kudźetaj Müller a Stresemann w pśichodnje podarmo žadaś, so by so płaćenja khmanosć Němskeje znowa pśeznawaśila, podarmo so sarocźitaj, so němski lud njemóže wudźerśenje žiwjenja skrócźiś. Najedniorišcha mudrosć Francowskej a Belgiskje radźi,

so bychćej Porheinsku tak dołho wokupowałej, hač budźe kommerzialisowanje němskeho dołha dowinjana wěz.

Też sozialistisko-radikalny „Oeuvre“ na cele franzowskich optimistow krocźi. „Němska dyrbi stónčnje pśeśo-ś śiliwicź a njeśmě dale ludaś, so njeje k płaćenju khmana. Parker Gilbert Němcow lěpje znaje, hač woni mjenja. Parker Gilbert Němsku k porjadej wola a so na hańbicźiwosć a strowy cłowjeski rozum Němcow wobrocźa. Wudźerśenje žiwjenja němskeho luda so ś wotschłodźenjom njewohrožuje. Versailleske śrěźenje by so wušmějchiło, hdy bychu so nadpadnikej jeho cźeje wotewsałe a hdy by so cźeja pśeśeśeńej Franzowskej napołožiła.“

Jendźelske nowiny podobnje kaž franzowiste hudźa. „Daily Mail“ wo Gilbertowej rozprawje se śledowazymi napismami pisćhe: „Dźiwo Němskeje“. „Phenomalne poskroki sa pśecej lět“. „S bankrotta k rekordej slotych reserwow.“ „Pśichiłporjenje wschudźe.“

Prašenje złoteje měny w Němskej.

W ćwišu ś wosjewjenjom rozprawy Parkera Gilberta so w Berlinskich bankowych kruhach ś Gilbertowymi namjetami saběraju, so by so Němska k złotej měnje (valuteje) wróćiła. Němskostatna banka dyrbi drje złote pjenjezy pśichwatiś, niž pak złote pjenjezy abo bankowki mjeńšo złota wudawaś. So by wona winowata była, swoje bankowki se złotom zamjeniś, bychćej dyrbiłaj direktorium a generalna rada němskostatneje banki hakle wobsanknyś.

Kaž Berlinske nowiny powěźa, so ś němskeje strony hišće njeje wuńdź powaźiła, so k cźitej złotej měnje sašo wróćiś. Pśikazuje so na to, so ju poměry na internazionalnych pjenjezných wikach hišće tak njewobstajne, so śebi němske hospodarstwo taiki experiment hač na dalše njemóże śwóriś.

Města Němskeje nochcedźa sebi swoje dochody skrócźiś dać.

W pósledniem cźasu je wospjet błyšcźaca było, so chce němske knježeŕstwo njedosłatk w němskich finanzach se skrócźenjom summy wotstronicź, kotruž wono ś wunoscźkow dawkow městam a gmejnam pśichpokazuje. Sjedź němskich městow je so na němskeho finanzneho ministra ś naležnej próšbu wobroćił, so by tutón plan do skutka njesćahał. Pokoženje němskich městow je so tśěrko pohubjeńschiło, wośebje je pośeźenje ś wudawkami za spomaźenje pśichodło. Praschenje sastaranja dźěłonjemějerjow bywa pśechego wobcźeźniśche a wjazy woporow żada. Cźeźe kriselowego podpjeranja njejźu so gmejnam wotewsałe, sa so tu so dochody gmejnow hač do póslednich dnjow pśechego dale pohubjeńschiśe. Dochody gmejnow w komunalnym hospodarśtwje lećze njehodźa so skrócźiś, jeli so dyrbi so gmejnśke hospodarśtwo na porjadne waschnje dale wjeśeś. Rozcźaze wudawki gmejnow žebi žadaju, so so ś rozcźazych dawkowych dochodow gmejnam wjetśe summy pśichpokasaju. Jeli so so ś wuschmórnjenjom wudawkow njehodźi nunowaha mjes dochodami a wudawkami w němskim hospodarśtwje planje dozpiś, njedźiwaju wjechyo wohnuśenja niczo druheho njewubudźe, dyžli njedostatk němskeho stata ś powschenjom wobślejzych dawkow abo ś krotśenjom nowych dawkowych žórkow pśichkrućiś.

Pśed nowym dźěłaćerskim bdźenjom.

Wódla trajazeju wulkeju dźěłaćerśkeju konfliktow we tšojźiwowej industriji a w šaŕškej tekstilnej industriji so teź **w němskej hornjoschlesyšhej żelesaŕškej industriji tśeśi konflikt** wulkich rozměrow rozwiwa. Swjatši metallowych dźěłaćerjow su gótowu dojednanje wo mjeźe a dźěłaŕśkim cźasu wupowědźike a nowe žadanja, ś kotrymiž bychu dźěłaśe, šwjatkam dźěłodawarjow pśechpodale. Po tychle žadanjach ma so **dźěłaŕśi cźas we wšyknych dźěłanischcźach wot 1. februara na 48 hodźin pschitrócźiś; za pschesćěźakne dźěło so mjeźa two 25 prozenty powyschiś, mjeźa sa akkordne dźěło a dźěło wuczomnikow so powyschiś.** Dźěłodawarjo so tymle žadanjam sapowědźuja.

We württembergskej a pfalzskej metallowej industriji su dźěłodawarjo mjeźowy tarif k 31. januarej 1929 wupowědźili. We Württembergskej so 70 000, w Pfalzy so njeźdże 20 000 dźěłaćerjow potrjechi.

Nunje tak konflikt we **porheinsko-westfalskej piwaŕskej industriji** hrozy, dokelž dźěłaćerjo ś posćiśenjenimi dźěłaćerjowy njejźu spokojom.

Němskostatny sud za dr. Simonsa.

Pśichi swuczenym nowołětnym powitanju w němskostatnym žudniśtwje je president dr. Simons we konfliktu mjes němskostatnym žudom a němskim knježeŕstwom a wo pśichicźnach swojeho wróćosstupjenja porěcźa. W mjenje šobustatwolo němskostatneho žuda senatowy president dr. Struckmann wotmołwi, so so w tutym **praschenju ś nim zyłe sjena cźuja** a so jemu sa jeho sadźerjenje najprawniśchi dźak dołža, hač runje dyrbja jeho pśichećeźajne wothalenje wobźarowaćź.

Nowe wobskorźby pśeciwo Klotzej.

Jedyn wušluženy finanzny sastojnik je pola pschepytowazeho žudnika pśicheźiwo pśedawšchemu senatorej Klotzej stórźbu na saplaćenje 480 000 frankow šapodał. Po jeho wudawanju je jemu Klotz, kotryž je 500 000 frankow akzijow jeneho akzijowego towaŕstwa pudpiskał a na to 20 000 frankow saplaćił, wšyće akzije w hódnośći 500000 frankow je Klotz njekrytu schek wo 100 000 frankach a tśi šmjenki ś falschowanymi mjenami wudał.

Hobrska dźěłarnja elektriskeje mocy za cyłu Awstriśku a Němsku.

Salzburgski krajny hejtman je w „Salzburger Chronik“ nastajił wojśewił, w kotrymž mysłi sastupnje, so móže jenož zyle wulka wódna dźěłarnja elektrikeje mocy we wuhośoźeśi 2000 metrow ś wjele deschćemi a ś wodu ś łodowníkow a ś wulkimi spadami wuspěchnje dźěłaćź. Sakładne wumjenjenje sa tajki hobrśći mózny twar je, so ćwoju móz w kraju ś Alpow hač k morju wotwjma. Na kóncu ćwojeho nastawka krajny hejtman pśichpomeźa, so so hišćeźe we lěcźe 1929 sapoćznje tale khrobła mysłi do skutka stajićź.

Brixenskeho biskopa cźazaŕi.

Japschtolstśeho sarjadnika Brixenskeje biskopy (w Tirolskej), Mutschlechnera, kotryž je so hakle njedawno se wschěmi biskopskimi prawami wuhotował, běchu pśiched njekotrym cźasom jako generalneho vikara Brixenskeje biskopy k tammnischemu měschćanoscźe zkasali. Mutschlechner wotmołwi, so so hač dotal hišćeźe ženje njeje stało, so so biskopowemu sastupjerja do nekajkeje kenzlije sawołali, ale so je so pschezo jedyn sastojnik do biskopskeho hroda powołał, hdyž je nekajkaknuli wyschnosć nekajke žadanje mjeła. Mutschlechnera na to dla njepohłuschnoscźe pśicheźiwo sastojnikej k pjenjeźnemu khłostanju zasudźichu. Wón so sapowě, khłostanje zaplaćeźeć. Na to bamžiskemu sastupjerjej Brixenskeje biskopy pśiśankse blido cźasachu. 27. decembra so w biskopskim hrodźe na pschesadźowanje pschedowachu. Dwě wošobje, kotrejž dźiwjschtej pśiśankse blido kupiłej, so bychćej jo japschtolskemu administratorej wróćiłej, so pschi tym pschesadźowaschtej, dokelž žana wo wotpohladze druheje njerozdźěsche. Postupanje pśicheźiwo japschtolskemu sastupjerjej je wulkej wjeźi cźiniło.

Khorosć jendźelskeho krala.

Strowotny staw jendźelskeho krala so po lětu[illegible] rozprawje njeje pśeměnił. Najhórśche wokomiki khorosće su nimo, a kral so pomału wotkhorjenju bliži.

Jendźelšzy lětarjo ś Wahabitami wojowali.

Po powěźcach ś Bagdada je pola Neśchda k wojowanju mjes jendźelskej lětaŕskej eskadru a 105 wahabitiskimi wojakami dyrbiło jśśnymi dóschło. Jendźelšzy lětarjo bombu wotezśmychu. Schćeźi Wahabitow je so pjecza morilo.

Ruska teź Litwje Kelloggowy pakt połknje.

Rušći naměšniy ludowy kommišar Litwinow je niz jenož Pólšku, ale teź Litwu namołwił, so by Kelloggowy wójnu tamazy pakt potwjerdźiłe a hižo nětkole jeho postajenjam płaćicź dała. Litwinow je ś pośredniśtwom francowskeho pósłanca Herbetta ruski namjet francowskemu ministerstwu pśełožił.

Njedźiwajcy šakanje bolschewikiskeho knježeŕstwa tola so hodowniczka žiwjeźiła.

Po Moskowskich powěźcach njeje schćerjwańca bolschewikow pśicheźiwo wošwjećenju hodownicźki teź lětša žaneho wušpěcha měła. Dźěłaćerjo njejźu „karneval bjeśbóžnych“ wopytali, ša to pak běchu zyrkwje połne so modlazych ludźi. W Pětrohrodźe (Leningradźe) kommunisto,o do baptistow šrašychu.

Jednanje z khorwatami.

Jugoslowjanski kral je ćwjedu stupschtinskeho presidenta Michajlowića pschijał. Tón je kralej radźił, so by k pschewinjenju knježeŕstwoweje krizy se wschěmi politiskimi stronami jednał a so teź khorwatiskeju wjednikow dr. Maćka a Pribićewića wo radu a mjenjenje wuprašchał. Kaž je błyschcej jeju kral pjatk pschijimna. Wobźaluje so, so so kralowemu pscheproschenju njesapowědźitaj.

Amon Ullah wójsko myśliśe.

So by šwérnosć a khrobłosć ćwojeho wójska pschipóznał, je kral Amon Ullah, kaž je so hižo wjeźora dźěłało, ćwojim wojakam dwajměźacźnu mšu wuplaćiś dał. Mśa kraloweje cźełnje straże je so wot 14 na 20 rupiow měźacźnje powyschiła.

Dla kruteje zymy w Kabulu njewobcźakaja, so zbožkarje pśiśedy nalěcźa so k nowemu wojowanju zhromadźa. W Dźalalabadu njeje so žiśh naschol. Sbožkarjaŕjy Schinwarjo su so hižo pschećo pschećo mohli na ćwojich śrjišchcźach pśeśed městom dźerźećź.

Indiska samozeŕadnistwo žada.

Jendźelska je nimale wšěm ćwojim kolonijam dospołne šamosarjadnistwo spožźiła. Kolonije s šamosarjadnistwom, kotrež su ś Jendźelskej zwjazane, rěkaju dominiony. Jenož najwjetšchej jendźelskej koloniji, Indiskej, je jendźelske knježeŕstwo šamosarjadnistwo dominionow sapowědźiło. Tola teź indiśi lud dźeń a wótśichu tole šamosarjadnistwo žada a nocźe so dźěje ś nuwprawośeźe ś Europjanami wuśamknuteź dacź.

W Kalkutcźe, w jenym ś najwjetšchich indiskich městow, so nětkole sjeźd indiskich ludowych sastupjerjow wotměwa. Póndźelu je sjeźd resoluziju wjednika indiskeho luda Ghandia pschijał. Po tejle resoluziji dyrbi so w Indiskej bojkot wšěch wuźělkow jendźelskeje industrije wuwołaćź a Indiśy njeśmědźa wjazy dawki płaćiś, jeli so jendźelske knježeŕstwo hač do kónca lěta 1929 Indiśku jako dominion jendźelskeho šwětoweho knježśtwa njepschipóznaje. Nětkoli wjednizy běchu dospołnu njewotwisnjenosć wot Jendźelskeje žadali, tola wulka wjetschina tele namjety wotpokasa. W

ſtónčnej rěči pſched wolhłoſowanjom Ghandi praſt: „Hdyž mi pomhaće, program wuwjeſeć, kotryž ſym naſtajał, lubju Wam, ſo ſamoſarjadniſtwo hiſchće tole lěto pſchińdże.

Jedyn indiski wjednik Jendželčanow warnuje.

Sir Chimanlal Setalſad, wjednik indiſkich liberalnych, je w rěči pſched nazionalnym ſwjatkom liberalnych rjekł, ſo Indiſka pſches ſtaroſćow poſmi a kritiſku periodu dże. Pſchedpoſtajeny Jendželſkeje k ſwojemu tónzej tſwata. Jendželſka ma w Indiſkej ſud pſched ſobu, kotryž je k połnoſtnoſći doſchoł a wot tak mjenowanych dowěrniſkow ſwoje wobhoſpodarſtwo wrócżo a ſamolwitoſć ſa jich dźeławoſć żada. Jendželſkemu knježerſtwu dyrbi ſnate być, ſo w Indiſkej mytle knježa, kotrež, jeli ſo ſo na nje njebudże dźiwać, **wſcho do bjesdnu ſeſahnu,** dominioniku wuſtawu a ſtanu ſwjatk ſ Jendželſkej a ſ jendželſkim wikowanjom. Połoženje móże ſo jenož prawje poſhubdźić, hdyž ſo hrubym pſchiſtupkam. ſchtož liberalni hižo wjele lět žadaju. Jeli ſo knježerſtwo mění, ſo ſ naſtupnymi naprawami połoženje wobłonſći, poſom ſo mylí. Jeli ſo ſo njebudże na radu liberalnych poſłuchać, móże jenož Bóh wědźeć, kajke ſ teho ſcźěhwki naſtanu.

Nowe krwawne ſcażenje w Bombayu.

Po powěſćach ſ Bombaya w Indiſkej ſu tam ſtrajkowarjy dźeſacżerjo ſ poliſiſtami na dróhach wojowali. Jenemu poliſiſtu ſu morili, 20 wobkobow ſranili. Wyſchnoſć je 22 dźeſacżerſkich wjednikow ſajała.

Khrypa w Americy.

Nakażliwa khrypa je ſo nětkole na 46 ſ 48 ſwjazkowych ſtatow połnoſneje Ameriki roſſchěrila. Po wobličenju wyſchnoſćow w tu ſłowiu 700 000 wobkobow na khorjenju cżerpi. Mjes tym ſo nakażliwa khorioſć w ſtatach pſchi Cżichim morju, ſ wokſal je wulkiła, pomału pſchejtawa, je wona w ſrjedźnych ſtatach nětkole najwyſchſchi ſhodźenk doſpiła a ſo do rauſchich ſtatow wupſcheſtrěwa. Knježerſtwo we Washingtonje ſchi ſtraſchnoſći khorjenju njeſaſmjelcża. Wono je tohodła knježerſtwa wſchěch 48 ſtatow namołwiło, ſa buchu ſaſtupjerjow na konferenzu póſłałe, kotraž ſo w błižſchim cżaſu ſwoła.

Dwaj ſonſlaj ſobuſtawaj Hooverowcho kabinetta?

Pſched dwěmaj dujomaj je ſo ſe wſchelakich ſtronow powěſć roſſchěrila, ſo je ſtebi nowy preſident Sjednoczenych ſtatow, Herbert Hoover, wotmyſlił, namjeſtnej pſchedſtejdowazu republikanſkeje ſtrony **Alfwinje Hertowej** w Kentucky miniſterſtwo ſnutſkownych naležnoſćow w ſwójim pſchichodnym kabinetu dowěrić. Nunje tak je ſpjeża po tichle powěſćach Ruth Mac Cormickowa ſa jene miniſterſke ſaſtojnſtwo poſtajena. S bitwitkeje łódże „Utah", ſ kotrejž ſo Hoover po ſwojim puczowanju po połodnjiſchej Ameriku do Waſhingtona wjeſe, ſo pak pſeže, ſo ſo Hoover ſ taſkim twotmyſlenjom ſaběra, ſo pak dyrbi ſo pſchiſtajić, ſo ſo ſ wěſteje ſtrony raſnje ſa to dźěła, ſo bychu ſej wyſchłej mjenowanej žonje miniſterſke ſaſtojnſtwo doſtałej.

Nikaraguaſki preſident ſa twar nowcho kanała.

Nowy Nikaraguaſki preſident Moncada je w rěči, ſe kotrej je ſwoje ſaſtojnſtwo naſtupił, ſo Sjednoczenym ſtatom dźękował, ſo ſu jemi wojaſy w cżaſu nowowólby w Nikaraguaſkej porjad ſhorjeli. Dale ſo ſa to wupraji, ſo by ſo kanał, Cźiche morjo ſ Atlantiſkim morjom ſjednoczaſy, prěſi pſches Nikaraguu natwarił.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk 3. wulk. rožka.

Henocha — Genovefy.

1922 serbſki koncert pod B. Krawcoom w Prazy na Winohrodach w Narodnym Domje.

1892 w Khoćebuzu 86 lět ſtary wučoŕ serbſkeje rěče Kryſa Dalej, kiž je też mału serbſku rěčnicu ſpiſał.

† 1843 Bjedrich Albert Pětŕka, ſyn kapłana Pětŕki w Ketlicach jako farař w Kanfungenje p. Bonna, je ſo wuznamjenił jako pěſnjeŕ.

Z mudroſće Jana Radyſerba:

Za to ći žadyn lěkaŕ njej'
Hdyž w ſtarych žiłach ſtudnje krej.

Tón pan ma rjany wulki dwór,
Tam kokoški ſu a też tkhór.

Z knihi ſerbſkich nałožkow a widżenjow:

Heja. Wo wſitkich ſerbſkich wſach mějeſe nědhy ſołta abo wjeſny ſudnik abo ſtaroſta jako znamjo ſwojeje mocy a doſtojnoſće „heju". To běše pak jenoż rjenje wučeſany a trochu wudebjeny drjewjany klumpach, kiž ſo hromadźe z liſtnym wozjewjenjom po domach wokolo póſłaſe a ſkónčnje ſołće wróćeſe. Z tajkej heju přeproſeše ſo do wjeſneje zhromadźizny, kaž wěmy też pola głomačanſkich a limborſkich Serbow; wozjewjeſe ſo ſmjeŕ hoſpodarja a přeproſeše ſo na přewodżenje. W Delnjej-Łužicy maja za heju klepač (delnjołužiſcy „klepać"). Tutón drjewjany klepač ſo runje tak nałožuje kaž heja. W Bórkowach rěka zhromadźizna, kotraž je ſo z klepačom powołała, „hoklapnica". W druhich ſerbſkich wſach trjebaše ſo za heju kŕiwula (wokŕiwjene drjewo), kiž ſo kwakuła mjenowaſe. W kralowſkim muzeju we Barlinje je krasna zběrka ſerbſkich hejow. Stari Serbja mějachu ſwoju po prawje organizowanu towaršnoſć. Wo tym ſwědči cyle jasnje tutón ſtary nałožk. —

Cźiſinſki: Přemjenjatoſć.

Wětry du bjez wotpočinka,
Mróčele ſo honja ſtajnje,
Žołma z hórki wjeſle klinka,
Hwězdy hórka khodźa tajnje. —

Ničo byća nima, traća —
Hrabń, ſtoż dźeń do ruki ſtorka!
Na zemi njej' próżdnoh' ſtaća,
Měr a traće budże horka.

*

— Wo wjedrje. Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 747, hygrometer —4, thermometer we dnjo —3. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer —6, thermometer w nozy —5. Wuhladny na malo ſo pſchemjenjaje wjedro. — Do wjeczornjeje Europy je knuła hyma ſaczahnyła. Też wyſoki ſněh je ſo tam naſwalił. We Pyrenejach (to ſu horſchcża mjes Franzowſkej a Schpaniſkej) leži ſněh 1 meter wyſoko. W Barlinje padny ſnuh ſandźene nowe Lěto 12 cm. wyſoko. Nětko ſo nad ſrjedźnjej Europu ſhłubiſka wyſchina wyſpſcheſtrěwa a pokaſuje na kruczíſchu ſymu. Tola ſ połonja bliži ſo nižina. Je-li, ſaž hawak, naſche ſtrony pſcheczehnje, pſchińnjeſe nam wjele ſněha. W Lěče pſchińnjeſu nam runje tute ſ połonja pſchikhadżaze nižiny ſłabſche deſcheże. Wſchitko nětko na wutrajniſchu kruczíſchu ſymičku poſkaſuje. Jutſje wjak khłada hłonczko 8,13 hodź. a khowa ſo 3,57 hodź. Mjeſacż ſhłada po połnozy a khowa ſo pſchipołdnju 12,19 hodź.

*

Předźenak

wopraſcha ſo ſwojich ſtarych pſchecżelow we Wochoſach, hač ſu hižo protyki dóſtali, a kak ſo jim lubja. We Wochoſach ſo jemu pſchejo ſpodoba. Nadyž tam pſchebywa. Tam měnja ſ nim derje a jeho rjenje hoſpodarja. — Ale hdyž tam k Lětu pſchińdże, dha će tola też w kóždym domje protyku wiſaju widźeć. So ſo to njeby ſkomdźiło! We Wochoſach też tady khodźi na kemſchenje, hdyž ſo tam tak lubooſćiwje herbſtyh předuje a ſpěwa. — Też Wochoſanam pſchedawa knjes Janak kraſnu protyku jenoż ſa 60 pf. a ſo wjeſeli, hdyž jedyn k njemu pſchińdże, pſchetoż we Wochoſach je konfirmowany, tehodła je taſki pſcheczelny.

— **350 lět Budyſka pjekarſka dyrbjeńſka jednota.** Sandźenu hobotu ſwjeżeſche Budyſka pjekarſka dyrbjeńſka jednota pſchi wurjadnje bohatym wobdźělenju ſwojeho 350ſtetneho wobſtata. Pſchitomnych běſche tu mnoho cżeſtnych hoſći. Po powitańſich ſłowach knjeza wyſchſcheho miſchtra Richarda Henkera a po někotrych ſpodobnych hudźbnych a ſpěwnych poſticzenjach mjeſche knjes měſchčanoſta dr. Förſter ſwjedźenſku rěć. Won ryhowaſche hiſtoriſke wuwiće jubilejſkeje jednoty w jaſnych wobrazach. Na to poſwjeći knjes ſuperintendent Froeßlich nowu khorhoj jednoty. Jako běſche namětnu wyſchſchi miſchtr Wolf khorhoj do ſchłita jednoty pſchewodał, ſtejkowachu to dołhim rjedże poczeſcenja a ſbożopſchecża. Se hudźbnymi kruchami, proſtrowym ſpuczowanjom a pſchedmjeńenymi basnjemi wupjelni ſo ſbyt ſwjedźenſkeho porjada. Jubilejſka ſwjatoczneſć ſkónči ſo njedźelu popołdnju ſ wopomnjeńſkej ſwjatoczbożcżu w Tuchoŕſkej zyrkwi.

— **Swoje 60. narodniny** ſwjeczeſche na dnju Nowcho Lěta wjednik Budyſkeje Krajnoſtawſkeje hornjeje ſchule, knjes wyſchſchi ſkudźowy direktar a ſchulſki rada Eiſenſchmidt, kiž je też ſe ſobuſtawom ſakſkeje krajneje ſynody.

— **Wožeſbita pſchiłoha.** Sa naſchich cżitarjow w Běłej Wodźe a wokolnje pſchipołożimy k dźenſnjiſchemu cżiſłu wožeſbitu pſchiłohu firmy Feliſſa Jochmanna w Běłej Wodźe a proſymy naſchich cżitarjow, ſo bychu wojeſnjenje wupſchedawanja pſchecżelnje wobkedźowali.

— **K přewjedżenju krajneho wučbneho porjada.** Dźiwajo na wokolnik Miſnjanſkeho biſkopſkeho ordinariata wo wučbnym planje za katolſke nabožne rozwučowanje w ludowych ſulach, kiž ſo před někotrym cżaſom rozpóſła, je po wozjewjenju němſkeho wučerſkeho towaŕſtwa miniſterſtwa za ludowe wukubłanje w nowiſim cżaſu poſtajenje wozjewiło. Po tutym maju ſo wſě wučeſke woſoby při zeſtajenju a dowolenju wučbnych planow a podawanju nabožneho rozwučowanja jenoż poſtajenjow dźeržeć, kiž je wyſſa ſulſka wyſnoſć wudała a kiž ſu we wozjewjenym krajnym wučbnym porjedże wopřijate.

Nowe lěto je nimo —

ale „Ptaczi ſwaj" hakle pſchińdże! Schtwórk 17. januara cżaſ jón Budyſke herbſke towaŕſtwo „Nadźija" w ſalomaj „Krony" wuhotowacż. Pilnje hižo na pſchipraſowanych hoſcżiny dźiwa. Mnohy Sſerbja a mnohe Sſerbowki ſo hižom dawno na „Ptaczi ſwaj" wjeſeła. Sſmětny hižom dźeńa pſcheradźićż, ſo budże porjad poſkiczenjow jara rjany, ſwojorazny a wotměnjaty. Mjes druhim wuſtupja ſkokoſtjo kurſiſkoju ſe ſwojimi nowymi ſtuczowanjemi, kotrež tele dny w Kulowje wukmu. Khóry a ſoſiſcża wuſtaja kraju naſchich ſerbſkich ſpěwow. Też ſwjedźenſkej ſali Krony budźe wulkotnu, wožeſbitu pychu wobleczenej! Haj Sſerbow Ptaczi ſwaj ma bycż najrjeńſchi ſwaj!

Bitwa pola Bronncella.

Wojeŕſka humoreſka ſ prjedawſchich cżaſow.

(Skónczenje.)

Kedźbu, ſtražniſchtro, kedźbu — tule twon!" rejeſche Mutelka ſ ſyrej ſchiju. Won widźeſche, ſo brunak w ſwójim ſchiſu na ſchiſu-běhu runjewon do kaczeje łuże měri, kiž na nałožby cżorna a błuboka bo roſdźerajſche. Schnuttermeier cżerjeſche hnjerej ſozpěwajo ſa ſtražniſchtrom.

Plumps — a hiſchće plumps.

Konjej drje ſo wudrapaſchtaj, jěſdnaj pak woſlaſchtaj we tuji cżaju, na hłowu nuts ſchtapitpſchi.

„To by hiſchće rjeńſcho było!" woła Mutelka a pſchiběži na pomoc. Hižo je ſtražniſchtra wucżahnył, nětko ſtrabnje też Schnuttermeiera ſa nohy — wſěło dyrbi hacż do ſchije do teje maſaneje wody lěcż. Pola Schnuttermeiera wſchak bě hižo najwjeſelſchi cżaſ, tomu bě dźe dyh nimale ſtraſchnje wuſchok.

Nětko pſchiſchčerkota ſchwadrona, hotowa ſo bicż a pracż.

„Schto bě ſo ſtało, ſtražniſchtro, woſjewjcże to ſkoku!" rejeſi rytmiſchtr.

„Wojſewjam poſłuſchnje, ſo je mój brunak pja — pja — ny!" wjoſoleſche ſtražniſchtr, pſchi cżimž wot njeho cżorna ſmjeſchka běżeſche.

Tu pſchiſchcża pruſki oficżer łutki ſam.

„Jara wobžaruju, knjes towaŕſcho!" won ſawoła, „runje je depeſcha doſchła, ſo ſu ſo njepſcheczeſtwa ſaſtajile."

„Brónje do nóżnjoh!" komandowaſche rytmiſchtr a poſtrowi oficżera, kotrehoż budźeſche wo njeſtſchimu pryđy z konja wuſtłok, ſ jenym wotmachom.

„Měr — měr je hižo ſaſo?" ſantorjeſche ſtražniſchtr. „Dyđy ſo pſchi tajkej wěży trochu ſahrějeſch, — to ſu tryſti ſaſo ninu!"

Mutelka wjedźeſche ſwojeho jateho do domu. Tón bě mjes tym ſi ſebi pſchiſchoł, a kaž ſo ſda, njebě ſo ani tak cżeſko ſranił. Hdyž jemu Mutelka nětchto picż pſchinjeſe a ſ nim rěrjeſche, won rjekny:

„Twoja narěcż je mi tajka ſnata! Swoikel ſy, kěraſero?"

„S Ruperteż!"

„Schtó?! — Ja też!" ſawoła dragunak.

Tu ſtěli Mutelky ſ błyſkom radoſcże pſches hłowu — ſtecżi draguniſti połk — trompjetaŕ — — Ruperteż — „To dyđe ſy póſtownikowy ſyn Leonhardy?!" ſaſmyka.

„Haj, měſo, tón ſym!" rjekny dragunak. Tu bu Hanżej Mutelzu dźiwnje ſ mutrobje, a won ſo Bohu podźakowa, ſo bě na ſchumela měrił a na ſnutſkowny błóſ poſtuchał.

„To je cżi twoja ſotra wuſpěwała!" won hnuty dźeſche a twoja njepſchecżelka.

— — — — — — — — — — — —

Tſi njedźele poſłyſcho. Dyđy ſu pſched durjemi. Hłuboki ſněh leži na horach a dołach. Tu klepa ſo pola póſtownika wo durje.

„Mutelka!" wokaju wſchitcy tſjo kaž ſ jenym hłoſom, mjenujo póſtownik, jeho żona a Katrżinka.

„Bomhaj Bóh wſchěch hromadźe!" praješche Mutelka, „tu ſym ſaſo żiwy a ſtrowy!"

„To wſchak wěrju!" mórcżeſche póſtownik. „Njeje dźe ſo bożyła tſělało."

„Tola je ſo tſělało!" ſnapſcheczíwi Mutelka, mi ſu pjenik wot ſchtórnje wottſělili! Kak budźe, póſtowniko? Dajch mi ſwoju dźowczińcku k Bożemu dźěćeńu?"

„Njeczíń żane hłupe tryſti!"

„Też potom mi njedajch, hdyž njejſym hižo thudy póſtiljon? Sſym mjenujcy towaŕſchej żiwjenje wukhotował. To je jara bohaty ſyn khěżewobhđerja. Pryđy njemóh żachnój ho widżeć, nětko ſmój pſcheczelej. Wón cżaje ſo bżakowny wopohlaſacż a pożcżi mi pjenjeſy, ſo móju pótaſtwo ſapoczeżeć! Potajſim, kak ſo ma ſ tym — dóſtanu Katrżinku ſ Bożenu błéżcżu?"

„Hdyž ja ras nětchto praju, potom —"

„Wocżakńcże! Njeprajcże hiſchće poſlednje ſłowo, póſłowniko! Njedajch mi Katku też potom, hdyž cżi twojeho Leonharda ſa to tu do jſtwy ſtaju?!"

Tu pócżnje ſtary knjes tſchepotacż — durje ſo wocżinja: „Nano, maczeńka!"

„Leonhardo! — Leonhardo!"

„Nó potajſim!" rjekny Mutelka ſ radoſcżu ſo błyſcheżo a tłóczi Katku k mutrobje, a ta ſo ſaczerwjeni a ſbłednje twot litteje ſbożnoſeże.

Tu bě raſ ſbożowna hodowniczka — Knjes Schnuttermeier je ſo mjyſlicki na woſeſtwo wſdał. Won wſchak to też trjeba nima, wſchaku tu pjenjeſy ju. Mutelky je wupomhał, pſchetoż tón na najrjeńſche póſtaſtwo w ſujej Hornjej Bayerſej a k tomu hiſchće najrjeńſchu żonku. Stražniſchtr Winolik je pſcheſtał konjom piwo dawacż. Sſyno, won mění, je wěſcżiſche. Sſam je ſaſtupił do kralowſkeje cżelneje gardy. W ſtolicy Minichowje móżeſe jcho ſtejo widżeć ſe ſwojej wulkej halbortu (Hellebarde). Cżeſch-li widżeć, hdyž je najlěpſche piwo, to dźi jenoż ſchikwanje ſa nim, hdyž ma po ſtužbje.

Pruſſam je nětko lepje ſmyſlenj, ſ toho cżaſa, ſo je w nowinach cżitał, ſo ſu w Barlinje pomérnje wjazy piwa pije, hač w Minichowje.

„Ja chzu twam nětchto rjeż," je won njedawno we Diwórſkej piwarni ſa blidom wſchědnych hoſcżi prajił, „cżłowjek moje politiſkeho měnjenja hyć, kajkehoż chcżeſch, ale ſo w Barlinje hiſchće wjazy piwa pija hač poła naſ — to je rjenje wot tych Pruſſakow.

(Kóńc.)

S **Maleho Wjelkowa.** Pondźelu dopołdnja pschindźe tudomny wósnik Kralaŭ nk. do wobzamtnomneho njesłoża. Jako pschi swojim, ſ wuhlom nakładźenym wosu dźesche, ſo na hładkim puczu wobźmuły, ſo jemu koło pravu ruku pschejedźe. Lékař ſpóńa, ſo bě ſo dłóń ſkamała.

S **Budyšin.** Wažne ſpódźenje ſtarše na ſwjedźenju Tſjoch kralow popołdnju 1/5 hodź. tu w Rózitej ſaſedzu tudomne ſerbſke towarſtwo Lubin. Pschedſedowſchi je knjes wyſchſchi wučer Ssuſola na ſo wſał, kiž dyše pschi tomnum wo cźěmnych wobrazach ſe Sserbow ſaſpódźnoſeſe rěčeše. Mjes druhim budźeny bě ſtarſchi wučer ze tanumnu Wjeſkin, kiž bě późſedni, kiž je ſo w naſchej wokolinje na ſchezéſtowoju ſpatił. Wón bě Sserb a bo jeho ſaſpódźenja je Njeſwjaczidliſki farař Möhn mózne napomnjace pódawanje mél. Do ſjromadźizny ſu ſe ſobuſtawarni teſ hoſcźo lubje witani a to ſtari a młodſi a niż jenoż muſy, ale runje tak naſche ſerbſke maćerje a lube dźowki. Cźakmy w nowem lécźe ſ nowej ſmérſu do dźěła ſa naſche lube Sserbſtwo hicź.

S **Nachlowa** pod Cjornobohom. Też w Nachlowje nowe léto ſ hudźbnymi ſynkami witachu. Hudźbna kapała bęſche ſo na hórźy ſeſtupała a ſ dypkom w 12 hodź. w nozy ſtaremu létu Boženje ſarjeſe a nowe léto do kraja wiſtoſche.

Ze Zdźerje. Treći dźeń hodow wjeczor zeńdże ſo tudomne ſerbſke katolſke wosadne towarſtwo ze ſwojimi dźěćimi k hodownemu ſwjedźenju. Z powſitkownym kěrluſom „O pastyrjo wy“ a narěču knjeza faraja Dornika wotewri ſo ſwjedźeńſka zhromadźizna. Po tym prednjeſe prénja ſuleŕka Barſec rjany hodowny prolog a dźěći prednjeſechu dwě hrě: „Cuze dźěćo“ a „Zbožowne hody“, prénju w ſerbſkej rěči a druhu w némſkej rěči (dźiwajo na wopyt ſ némſkeho ſaiſkeho towarſtwa). Duett dweju ſuleŕkow z klankami, wjeſela rejka kucharkow a mnohe rjane hodowne ſpěwy wupyſchichu naš hodowny ſwjedźeń. Predſtajerjam zaſluženu khwalbu za jich pilnoſć a wuſikoſć ze ſtrony zhromadźizny njowuwoſta. Kuj. Maks Waltař dźakowaše ſo na kóncu wosebje knjezej fararjej Dórnikej a wučerjej Hajnje za jich prócu a dźěło w přihotowanju tutoho rjaneho ſwjedźenja. Też darniwe ſobuſtawy, kotřiž mějachu ſerpatku za zbérku k zarunanju wudawkow wyše, žnějachu zjawny dźak. Wjeſela rejka dźerżeše hiše khwilku młodych a ſtarych při zabawje.

S **Hodźija.** Zyrkwinſka ſtatiſtika. (Liczby w ſpinkach ſu k pſchirunanju ſ létom 1927.) W Hodźijſkej woſadze **narodźi** ſo w lécze 1928 106 dźěći (6 mjenje) a to 60 hólzow (4 mjenje) a 46 holzow (2 mjenje); mjes nimi běchtaj jónu dwójnitkaj bratřikaj, dale 20 njemandźelſkich a 5 morwonarodźenych (1 mjenje). 7 dźěći njeje hiſchcze ſchczeńſkich, ſa to bu 12 w lécze 1927 a 2 wot wuſtach (ſe Driežźan a Budyſchina) rodźenych tu ſchczeńſkich, dojta 108. — Schczeńſći ſlub wobnowi 93 dźěći (19 mjenje) a to 43 hólzow (19mjenje) a 50 holzow (runje telko); mjes nimi 6 herbiſch, 4 hólzy a 2 holzy. — Pſchihrobkowanych bu 82 porow (7 mjenje), ſ kotrychž bu 47 (runje telko) tu a 15 w druhich zyrkwiſchich ſwěrowanych. 2 ſlotej jubilejſkej porai ſwjedźeſtaj zwjeſelujuſu bohohutowanj. — Pſchi Bożim hlódźe pobu 3473 wožowow (21 mjenje), mjes nimi 85 domach wopraſenych a to 1454 muſkich (31 mjenje) a 2019 žonſkich (10 wjazy), 1177 na ſerbſkim a 2296 na némſkim. Na ſerbſkim pobu potajſim nimale ſjeczina. — Semrěło je tu 46 wožowow, mjes kotrymiž bęſche 5 morwonarodźenych dźěći, ſ kotrychž bu jene cźicho pohrowane. Ale 7 wožowow, kiž běchu w hodźijſkej woſadze domach, ale ſwonka wobſady wumrěchu (mjes nimi jedyn pola Porchowa ſuſchożeny a nékotři w Budyſkej khorowni ſemrěcźi) buchu we Hodźiju pohrowani, tak ſo bęſche 52 ſjawnych pohrjebow (11 mjenje). Dotal hiſchcze njeje ženje tak mało ludźi wumrěło. — Zyrkwiniſti dawſi ſběracźe ſo po 12 a 4=16 wot ſa némſkoſtatneho dohromadneho dawka. 19 zyrkwiniſkich ſběrkow ſu wunjeſe 699,10 hr. a ſběrka ſa Snutkowne miſijonſtwo w prěnim tydźenju julija je wunjeſła 374,40 hr., 125 hr. mójeſche ſo wotedaŕ na Swonkowne miſionſtwo a 300 hr. na wſchelake hewaſche ſchczeſczanſke ſjednoczeńſtwa, tak ſo ſo dozyła 1798,50 hr. ſa ſtuki ſchczeſczanſkeje luboſcze wuprowaſche. Nimo toho nawda ſo pſchi ſběrzy na žnjowym dźakanym ſwjedźenju ſa poſdźiſche pſchiſtajenje we wobſadze 114,36 hr. ſa diakoniſſnſti fond a 111,37 hr. nalowda ſo do kaſchczikow ſa wožadnych khudych.

L. S. S. Z.

Kurzisća

našeho Serbskeho Sokołskeho Zwjazka

zarjaduja

njedźelu, 6. I., wječor w 8 hodź.

wulki sokołki swjedźeń

we Kulowje w „Němskim khěžoru“

Wubrany porjad! Nizki zastup!

Wšěch lubych Serbow z bliźšeja a dalšeje wokoliny přeprošuje **kurzowe nawjednistwo**

S **Hornjeho Hbjelſka.** Do Hbjelčanſkeje woſadny ſłuſcheja Horni a Delni Hbjelſk, Borſchka, Suborniza, Jerchezy a Hornje Brušy. We woſadze ſemrě loni 7 wožowow, 5 muſow, mloda holza a dźěcźo (1927: 14 wožobowo a 1926: 17 wožobowo). Narodźiło je ſo 23 dźěći, 10 hólzow a 13 holzow (1927: 21 dźěći). Swěrowanych bu 7 porow (loni 11). K Božemu blidu pobu 651 wožoſtow, 578 na němſkim a 73 na ſerbſkim, 273 muſow a 378 ſonow. Kſchczeńſći ſlub wobnowi 16 dźěći.

S **Nachlowa** pola Kulowa. Kurjazu farmu ſ nězhdy 300 kurymi pſchipraui ſebi na tudomnych lekowniſczach zyhreluſki miſchtr Sprenger. Wón kupi ſebi k tomu 20 jutrow njeplódneje **Lžneje** ſemje ſa tunju **płaczeńſku**. Jutro płaczeſche jenoż 55 hrivnow.

Z Kulowa. Wulke bě pola nas powědanje hižo do časa, zo k nam přijědu Sokoljo. Wšitcy so wjeselachmy. Ale hdyž k nam přijědźechu, nasta wulki strach. Samo na najwyššej wyšnosći města Kulowa so jich nabojachu. Bohudźak smy so zbožownje wšeho njezbožka zminyli. Kurzus so derje wotměwa. Wšitcy bratřa su při dobrej a wjeselej mysli. Bě to dotal njeznata wěc, zo móža Serbja sami tajke nješto přewjesć, štož tuči naši zróstni młodźenćojo — Sokoljo — dokonjeja, hdyž pod swojim samsnym wjednistwom ze swojim srědkami a mocami so tu 10 dnjow dołho wuwučuja. Kulow jo wopraudze hordy na to, zo smě tutón prěni serbski kurzus hospodować. Njech je tohodla też rozžohnowanski wječor přichodnu njedźelu wot Serbow naseje wokoliny prawje derje wopytany.

S **Mužowa.** Mužowſka nowa ſchula je dotwarjena. Dnja 10. januara pſchepodadźa ju k wužiwanju. Nětko je ſtónczuje dospěte, ſo dźěći ſ naſchich wſy njetrjebaja wjacy tak dalcki puć do Bukowy chodźić.

S **Wojerej.** Na ſwobotnjſchich ſwinjazych wikach bęſche tónkrócź wjacy proſtatow na pſchedań. Pſchiwoz wopſchijeſche 172 proſtatow. Wone płaczachu 15 hacź 23 hrivnow.

S **Wochoz.** (Zapoſdźene.) Prěni dźeń hodow nam naſche ſchulſke dźěći nékotre rjane hodźinki poſticźichu. Knjes kantor Aſch je ſo ſa to poſtarał, ſo też w naſchej wſy dźěći hody dźiwadło hraja, kaž wſchudźom druhdźe! Dotal ſo to pola naſ ſlabo njeje. Wón njeje próhy kulował a je ſo poſtarał, ſo je ſo wſchitko najlépje poradźiło. Dźěći hraju dwaj dźiwadowaj kruchaj: „Hänſel a Gretel“ a „Wjelk a ſydom kóſlatow.“ Dźěći ſwoju wěc derje pſchewjedźechu a bohaty pſchiſłeſk ſnjeſachu. Wſchelake hrónczka a deklamazija ſo też pſchednjeſechu. Dźěći, běchu ſrěbi je derje nawukmyłe. Sadźenje bě niſći a Balkej wulka žorła bě łacź na poſłednje měſtno wobſadźena. Knjeſej kantorej a dźěćom ſłuſcha ſa jich próżu wobjebity dźak! Druhe léta njech ſaſo taſke hodowne wjeſele ſo woſpjetuje. Pſchitomnym je ſo wſchitko ſpodobało. Pſchedſtajenje bě némſke. Boža nóz w kemſchi, ſo kaž łóſke léto, też létſa ſerbſki ſwjeczeſche. Jow dźěći a wožada je ſerbſkich knjižkow hodowne ſkłuſche ſpěwachu. Schulſke dźěći dwaj ſpěwaj ſtane ſpěwachu: a to „Cźicha nóz“ a „Najwjeſelſchi a najſbóżniſchi.“ Tajka Boža nóz ſo pola naš łóſke léto ſtwjeczi.

S **Wochoz.** W tudomnej zyrkwiniſkej woſadze je ſo w lécze 1928 55 dźěći narodźiło, 22 hólzow a 13 holzow. Konfirmérowanych bu 26 dźěći, 9 hólzow a 17 holzow. Swěrowanych bu 15 porow. Semrěło je 22 wožobowo, 3 muſojo, 6 ſonow a 13 dźěći, (11 hólzow a 2 holzy). K Božemu blidu pobu 1040 wožobowo, 457 muſow a 583 ſonow. Zyrkwiniſke kołekty wunjeſechu 198,51 hr., bonjaſe kołekty a druhe dary 120 hr. wucźinjachu. Tute powěſći bě k duchownemu na Nowoleťnuj Božej ſłužbje wojſewił! Do tudomneje zyrkwiniſkeje woſadny ſłuſcheja ſ ſchczowanje **wſy**: Wochoz ſ Cźelcom ſ wulkowarjenſkimi ſpężemi na ſtarej **rězy** a Kětanjeju, Schpricwy a Hamerjy. Ta ſtatiſtika wopiſcha ſerbſke a némſke hromadźe. Sserbſkich wožadnych je jow wjacy hacź némſkich.

S **Lutow.** Pſchi njedawſkanej rewiſiji pokładuje **wiſchneje** wotnožki Nimſkeho ſwjaſka inſtallowanych bKMaczerjow we Lutowſkej dźěłarni ſo twikopachu pſchekſchiwjenſke pjenjes. Hłowny pokładnik je pjeczo pſches 1000 hrivnow ſebſtrowanych ſobuſtawſkich pſchinoſchkow pſchekſchiwi. Naležnoſć hiſchcze dokładnje ſpytowanja.

S **Rólanow.** Na poſlednich ſwinjazych wikach bęſche 102 proſtatow na pſchedań, tohorunja 3 běhaki. Wopyt wikow bęſche dobry, ale kupzow bęſche malo. Dźeſ proſtatow wosta tohodła njepſchedaty. Proſtata płaczachu 15 hacź 22 hrivnow.

S **Běleje Wody.** Hajniſti miſchtr Schwabe ſładowaſche 1. januara na 25-lětnu dźěławoſć we ſłužbje Muzakowſkeho ſtatneho knjeſtwa. Wón je wyſchſchi hajnikowniu „Hajtwańſki hród“ w tutym ſtatnym pſchiſtawſkim jarjadował. Jubilar je ſebi dla ſwojeho dobreho humora też ſwonka kola ſwojich powołańſkich ſoiwaſchow wjele pſchećelow dobył.

S **Drózda.** Na Hróbkowſke ſłótne a ſwinjace wiki ſanđźenu ſrjedu běchu pſchiwjeſli 270 proſtatow, 7 běhakow. Howjazeho ſtotu tu ſanicho njebęſche. Proſtata płaczachu 18—30 hr., běhaki 55—75 hr. Swinje ſo ſkoro wſchitke pſchedachu. Wiki ſkónczichu ſo dop. w 10 hodź.

Hospodarski rozhlad.

ſchtwórtk 3. wulkeho rózka 1929:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1835	100 pólsk. złotych	47,176
1 jendźelski punt .	20,367	100 čěskosł. krónow	12,436
100 ćwaje. frankow	80,865	100 franc. frankow	16,416

Barlinſka burſa ſ jara pſchećelſkym njeſwjećkom do nowcho léta ſaſtupi. Kurſy efektow poſtupowachu. Zjiwe běchu wiſi ſ dołżnymi a renkowymi liſćinami.

Na produktowych wikach płaczěchu ſnowa wjaſnuchu a rožża ſamo wo 5 pj. kleſnuj. Wowſ pak 5 pj. po zenkowarju poſtupi. Poſdźiſche termije ſa khłóbowe žito běchu powſěſtkownje ſeſłabjene; tohorunja wowſ. Wěcera płaczeſche zentnaŕ

w Barlinje

pſchenicy 10,10—10,20 hr., rožki 10—10,10 hr. jećmjenia nakłon. 10,90—11,75 hr., naſmſkeho 9,60—10 hr., wowſa 9,65—10 hrivnow,

w termijnowym wikowanju:

ſa **měrz**: pſchenicy 11,26¼—11,25 hr., rožki 11,17½—11,12½ hr., wowſa 11,10 hrivnow,

ſa **meju**: pſchenicy 11,73¾—11,72½ hr., rožki 11,66¾—11,65 hr., wowſa 11,62½ hr.

ſa **julij**: pſchenicy 11,92½—11,97½ hr., rožki 11,50—11,52½ hr., wowſa 11,87½ hr.

Weterawſke płaczińny ſ Driežźanſkich witow.

Sarſjana pjerſina: Kury ſtare 1,30—1,60 hr. a młode 1,40—1,80 hr., huſy młode 1,10—1,50 hr. kaczki 1,50—1,70 hr., hołbje 0,50—1,30 hr., ſelerij 15—60 pjenjeſkow, běrny nowe 6—7 pj., kiſały kał 25 pj., cźeſnjewy 15 pj., běły 12 pj., mšd 1,30—4,50 hr., zyhla 15 hacź 20 pj., butra 2,10—2,50 hr., jwarow 30—35 pj., muka 27—32 pj., jeja 18—19 pj., worjeſki młóſe 60 hacź 90 pj., raki 10—70 pj., ſcheźuki 1,10—1,20 hr., ſiny 2,20 hr., karpy 1,30 hr., jabłuka 12—40 pj., kruſchwy 10—40 pjenjeſkow.

Pſchiſtajeja:

Holzu do domu, Bretſchneiderka w Kamjenzu, Knježa Haſia cźiſło 15.

Pißarja, notar Zyß w Budyſchinje, w Sserbſkim Domje.

Na pſchedań:

Koſa w Běłej Wodźe, Schweigowa haſja 6 delka.

Zjiwnoſć, 6 jutrow, ſ dobrymi twarjenjemi, w Běłej Wodźe. Poſtkćenja pod cźo. 2619 na „Neueſte Nachrichten“ für Weißwaſſer.

Konjeſ hrěnjołětnej, w Ledźborach 12

Wowſ a wowſnu ſłonu, kupi dwór w Jablonzu.

Sſłonu, nékotre zentnarje, Hadam w Nowej Wſy pola Kulowa.

Ssudnizy na pſchedawanje

pjatk 4. wulkeho rózka 1929:

w **Kamjenzu** w hoſcźenzu „K ſłotej hori“ dop. w 10 hodź.: 4 konje,

w **Schunowje** w hoſcźenzu dop. w 10 hodź.: 1300 iſchnych zyhelow,

w **Halſchtrowje** w „Knježim domje“ dop. w 10 hodź.: Wechſteinſke kchidło,

w **Dažinku** w Kehlmanez korczinje dop. w 11 hodź.: jčchaſſe ſchkórnje, cutawan,

w **Biſkopizach** na hudnißwje dop. w 10 hodź.: gramofonaj a gytara, ſchpihel, elektr. lampa, ſchatowy kamor, žonjaze kolo, polza, ſchijaza maſchina, 5 mtr. homota a 2 metraj pliſcha, wſchelake groty, kwětkowe blidło a žimawy,

w **Panjezach** pola Biſkopiz w hoſcźenzu dop. w 4 hodź.: klawěr, gramofon, ſchpihelaj, ſpužnik, meble, a 20 ſwini

w **Nowym Měrzu** w Lohrez korczinje, pſchiſp. w 12 h.: 12-lětny walach, liſchak,

w **Manjowje** w hoſcźenzu pop. w 2 hodź.: Hžblawa.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźeńſa dop. 3/11 hodź.:
Sſnadny wobrot pſchi dotalnych płaczińnach.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hrivnje.

	2. 1.	31. 12.		2. 1.	31. 12.
Pšeńca	202-204	202-204	buny	21-23,00	21-23,00
rožka	200-202	201-203	woka	27-29,50	27-29,50
nal. jačmjeń	218-235	218-233	módre lupiny	15-15,50	14-15,00
naz. jačmjeń	192-200	192-200	žołte lupiny	17-17,5	17-17,50
wows	193-200	192-199	zeradella	—	—
kukurica	224-225	224-225	rapa. wosušk	19-20,20	19-20,30
pšeńč muka	25-28,75	25-28,75	lany wosušk	25-25,30	25-25,20
ržana muka	26-28,25	25-28,50	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	14,50	14,60	běrnj. kruški	18-19,20	18-19,20
ržane „	14,25	14,2	syno, 50 kg	4,07-5,20	4,50-5,50
lane ſymje	—	—	ržana ſloma	1,15-1,80	1,15-1,35
hróch	—	—	pšeńč. „	0,95-1,1	1,01-1,20
raps	340-350	340-350	wowſna „	1,40-1,55	1,40-1,50
pjetuški	22-24,00	22-24,00	jačma „	1,20-1,25	1,20-1,35

Z Łužicy

* S **Korſymja.** W nozy k njedźeli ſo tu a w Schěrachowje padnjeli wokładnych wokno wokłodnuchu. We Korſymju wubichu rózk wukładneho kaſchcza Schcheźig firmy a kładnyčkom nékotre hódnoſtne wěcy. W Schěrachowje ſpytachu na ſamſne waſchnje ſ wukładneho wokna Bergerez ſyrowoweho wobſchoda na Budyſkej dróży kładnyčk. Poliſija ſa nimi ſłědźi. Sda ſo, je ſu we wobém pſchipadomaj ſłóſtniži ſamžni.

S **Korſymja.** Sněžny meteor wobkedźowachu tu njedźelu wjeczor krótko do 9 hodź. Wón leczeſche ſ dołheho wjeczora kre krótkemu ranju a ſawoſtaji na njebju dołhu błyſchczażu wopuſch, kotraž ſo do ſchěrokeho rozpuſchczi.

* S **Habrachczij.** Nětnik ſ Langburkersdorfa bęſche ſebi ſe ſwojim pſchećelſkom na piwowe puczowanje do Czech dojeł a ſwojeho ſłakuſchkeho konja hodźiny dołho w ſnéhu a ſymje pſched korczmami ſtoju woſtajał. Wbohi kóń bęſche jemu na tutom dniu někotre raſy ſymy dla cźekmył, donjž ſo ſkónczinje w Lobendawje njeſwjeſe, ſo dyrbjachu jeho dołkcź. Krſtuduwanje ſkorczeja je ſo tu ſłě wjeczoło. Poſłednje ſłowo dźe hiſchcze ſnd prajł.

* Se **Zitawy.** W tudomnej 11lětnej ſchulſkej hołzy wunjeſčzichu paduſchnju, kotraž pola malowerſtwarſkeje ſwojeje wſchědnje łohke dźěła a puczje wobſtaraſowaſche. Holza bęſche wobkedźowała, hdyž ſwojoha pjenjeſy ſłowa a bęſche w krótkich dnjach po nězkim 360 hrivnow a 10 ſchwajcarſkich frankow kradnyła. Jako ſo padušchiwa do-

jutrow njeplódneje **Lžneje** ſemje ſa tunju **płaczeńſku**. Jutro płaczeſche jenoż 55 hrivnow.

Z Kulowa. Wulke bě pola nas powědanje hižo do časa, zo k nam přijědu Sokoljo. Wšitcy so wjeselachmy. Ale hdyž k nam přijědźechu, nasta wulki strach. Samo na najwyššej wyšnosći města Kulowa so jich nabojachu. Bohudźak smy so zbožownje wšeho njezbožka zminyli. Kurzus so derje wotměwa. Wšitcy bratřa su při dobrej a wjeselej mysli. Bě to dotal njeznata wěc, zo móža Serbja sami tajke nješto přewjesć, štož tuči naši zróstni młodźenćojo — Sokoljo — dokonjeja, hdyž pod swojim samsnym wjednistwom ze swojim srědkami a mocami so tu 10 dnjow dołho wuwučuja. Kulow jo wopraudze hordy na to, zo smě tutón prěni serbski kurzus hospodować. Njech je tohodla też rozžohnowanski wječor přichodnu njedźelu wot Serbow naseje wokoliny prawje derje wopytany.

S **Mužowa.** Mužowſka nowa ſchula je dotwarjena. Dnja 10. januara pſchepodadźa ju k wužiwanju. Nětko je ſtónczuje dospěte, ſo dźěći ſ naſchich wſy njetrjebaja wjacy tak dalcki puć do Bukowy chodźić.

S **Wojerej.** Na ſwobotnjſchich ſwinjazych wikach bęſche tónkrócź wjacy proſtatow na pſchedań. Pſchiwoz wopſchijeſche 172 proſtatow. Wone płaczachu 15 hacź 23 hrivnow.

S **Wochoz.** (Zapoſdźene.) Prěni dźeń hodow nam naſche ſchulſke dźěći nékotre rjane hodźinki poſticźichu. Knjes kantor Aſch je ſo ſa to poſtarał, ſo też w naſchej wſy dźěći hody dźiwadło hraja, kaž wſchudźom druhdźe! Dotal ſo to pola naſ ſlabo njeje. Wón njeje próhy kulował a je ſo poſtarał, ſo je ſo wſchitko najlépje poradźiło. Dźěći hraju dwaj dźiwadowaj kruchaj: „Hänſel a Gretel“ a „Wjelk a ſydom kóſlatow.“ Dźěći ſwoju wěc derje pſchewjedźechu a bohaty pſchiſłeſk ſnjeſachu. Wſchelake hrónczka a deklamazija ſo też pſchednjeſechu. Dźěći, běchu ſrěbi je derje nawukmyłe. Sadźenje bě niſći a Balkej wulka žorła bě łacź na poſłednje měſtno wobſadźena. Knjeſej kantorej a dźěćom ſłuſcha ſa jich próżu wobjebity dźak! Druhe léta njech ſaſo taſke hodowne wjeſele ſo woſpjetuje. Pſchitomnym je ſo wſchitko ſpodobało. Pſchedſtajenje bě némſke. Boža nóz w kemſchi, ſo kaž łóſke léto, też létſa ſerbſki ſwjeczeſche. Jow dźěći a wožada je ſerbſkich knjižkow hodowne ſkłuſche ſpěwachu. Schulſke dźěći dwaj ſpěwaj ſtane ſpěwachu: a to „Cźicha nóz“ a „Najwjeſelſchi a najſbóżniſchi.“ Tajka Boža nóz ſo pola naš łóſke léto ſtwjeczi.

S **Wochoz.** W tudomnej zyrkwiniſkej woſadze je ſo w lécze 1928 55 dźěći narodźiło, 22 hólzow a 13 holzow. Konfirmérowanych bu 26 dźěći, 9 hólzow a 17 holzow. Swěrowanych bu 15 porow. Semrěło je 22 wožobowo, 3 muſojo, 6 ſonow a 13 dźěći, (11 hólzow a 2 holzy). K Božemu blidu pobu 1040 wožobowo, 457 muſow a 583 ſonow. Zyrkwiniſke kołekty wunjeſechu 198,51 hr., bonjaſe kołekty a druhe dary 120 hr. wucźinjachu. Tute powěſći bě k duchownemu na Nowoleťnuj Božej ſłužbje wojſewił! Do tudomneje zyrkwiniſkeje woſadny ſłuſcheja ſ ſchczowanje **wſy**: Wochoz ſ Cźelcom ſ wulkowarjenſkimi ſpężemi na ſtarej **rězy** a Kětanjeju, Schpricwy a Hamerjy. Ta ſtatiſtika wopiſcha ſerbſke a némſke hromadźe. Sserbſkich wožadnych je jow wjacy hacź némſkich.

S **Lutow.** Pſchi njedawſkanej rewiſiji pokładuje **wiſchneje** wotnožki Nimſkeho ſwjaſka inſtallowanych bKMaczerjow we Lutowſkej dźěłarni ſo twikopachu pſchekſchiwjenſke pjenjes. Hłowny pokładnik je pjeczo pſches 1000 hrivnow ſebſtrowanych ſobuſtawſkich pſchinoſchkow pſchekſchiwi. Naležnoſć hiſchcze dokładnje ſpytowanja.

S **Rólanow.** Na poſlednich ſwinjazych wikach bęſche 102 proſtatow na pſchedań, tohorunja 3 běhaki. Wopyt wikow bęſche dobry, ale kupzow bęſche malo. Dźeſ proſtatow wosta tohodła njepſchedaty. Proſtata płaczachu 15 hacź 22 hrivnow.

S **Běleje Wody.** Hajniſti miſchtr Schwabe ſładowaſche 1. januara na 25-lětnu dźěławoſć we ſłužbje Muzakowſkeho ſtatneho knjeſtwa. Wón je wyſchſchi hajnikowniu „Hajtwańſki hród“ w tutym ſtatnym pſchiſtawſkim jarjadował. Jubilar je ſebi dla ſwojeho dobreho humora też ſwonka kola ſwojich powołańſkich ſoiwaſchow wjele pſchećelow dobył.

S **Drózda.** Na Hróbkowſke ſłótne a ſwinjace wiki ſanđźenu ſrjedu běchu pſchiwjeſli 270 proſtatow, 7 běhakow. Howjazeho ſtotu tu ſanicho njebęſche. Proſtata płaczachu 18—30 hr., běhaki 55—75 hr. Swinje ſo ſkoro wſchitke pſchedachu. Wiki ſkónczichu ſo dop. w 10 hodź.

Z Łužicy

* S **Korſymja.** W nozy k njedźeli ſo tu a w Schěrachowje padnjeli wokładnych wokno wokłodnuchu. We Korſymju wubichu rózk wukładneho kaſchcza Schcheźig firmy a kładnyčkom nékotre hódnoſtne wěcy. W Schěrachowje ſpytachu na ſamſne waſchnje ſ wukładneho wokna Bergerez ſyrowoweho wobſchoda na Budyſkej dróży kładnyčk. Poliſija ſa nimi ſłědźi. Sda ſo, je ſu we wobém pſchipadomaj ſłóſtniži ſamžni.

S **Korſymja.** Sněžny meteor wobkedźowachu tu njedźelu wjeczor krótko do 9 hodź. Wón leczeſche ſ dołheho wjeczora kre krótkemu ranju a ſawoſtaji na njebju dołhu błyſchczażu wopuſch, kotraž ſo do ſchěrokeho rozpuſchczi.

* S **Habrachczij.** Nětnik ſ Langburkersdorfa bęſche ſebi ſe ſwojim pſchećelſkom na piwowe puczowanje do Czech dojeł a ſwojeho ſłakuſchkeho konja hodźiny dołho w ſnéhu a ſymje pſched korczmami ſtoju woſtajał. Wbohi kóń bęſche jemu na tutom dniu někotre raſy ſymy dla cźekmył, donjž ſo ſkónczinje w Lobendawje njeſwjeſe, ſo dyrbjachu jeho dołkcź. Krſtuduwanje ſkorczeja je ſo tu ſłě wjeczoło. Poſłednje ſłowo dźe hiſchcze ſnd prajł.

* Se **Zitawy.** W tudomnej 11lětnej ſchulſkej hołzy wunjeſčzichu paduſchnju, kotraž pola malowerſtwarſkeje ſwojeje wſchědnje łohke dźěła a puczje wobſtaraſowaſche. Holza bęſche wobkedźowała, hdyž ſwojoha pjenjeſy ſłowa a bęſche w krótkich dnjach po nězkim 360 hrivnow a 10 ſchwajcarſkich frankow kradnyła. Jako ſo padušchiwa do-

hladachu, běsche maka paduschniza pjenjesy hač na 5 hriwnow swudawała. Běsche je na wschelake wězy pschekupika.

* Se **Zitawy.** Pjatk wumrě w Zitawje 85 lět stary farař Sauppe wo krótkej tharosći. Won běsche wulki sylnik stawiznow domitiny a spěchowak němskeho domisnikeho pismowstwa.

* Se **Shorjelza.** Patorizu wječor šo w bydlenju swojeju pschichodneju starschiznu na Klóschtirskim nameńsce poboželwebl Janschel wot tudomneho batalliona z plunom zajedżeli. Jako hdźo plun wuczuchu, hnydom wohnjowu woboru na pomoj sawołachu, ta pak podjelźiwdźa njeje samo wjazy z fiskikowym aparatom do žiwjenja wrócić. Pschičina zamomordarstwa leži pjecza wo cježkich wyhladach.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Pokležnizy.** Tele dny zemrě daloko a schěroko znata wožowa, nětkuschi hoscheńcař Pokležnitzje Radnoje pinzy Hermann Schneider.

* S **Kinsbórka.** W poslednim poždženju měschczańskich sastupjerjow wotpokasachu namjet, so měł šo Kinsbórši hamtškoždništi wotrjeď Kamjenišćanu dźěkowemu hamtej pschidźělić, wostanje potajkim dale pschi Drježdżanskim dźěkowym žudje.

* S **Drježdżan.** (Jubilejski konzert Donskich Kosakow.) Sandźenu njedźelu wustupi chór Donskich Kosakow k 50. raze w Drježdżanach. Sala towarschownje běsche pschepjelnjena, špěwarjo postrěchu kraśnje parle žiwjenja słowjanskeho špěwa a pschipowłudźarjo běchu zyle pschelwjacy.

* S **Drježdżan.** (Eźwojeho pschichodneho nana sadaji.) Njedźelu rano pschińdże na policajsku straž pjekarski K. Won wosjewi, so je žiwjeho pschichodneho nana B. w jeho bydlenju pschi Nowym torhoschću w nuzowym wobaranju sadajik. K. je pjecza sadźałacy chyl, so je jeho žonu a jeho žameho faktor. W pschimanju šo pschichodneho žiwjej poradži žiwjeho pschichodneho nana k semi stłóczicy, hdyž won leżo wošta. Won a jeho maca staj měnikoj, so dyž so nan wot žiwjeje pjanosce wutłapacy. Hakle rano spóznachu, so běsche B. mortwy. Policija podawk pschepruhowa a spózna, so je tomu tak, kaž je K. powědał.

* S **Olberhayzy** w Rudnych horach. (Wona chžyschе smjerjuwcy.) Wutłodźowarjo namakachu w łěsu zyle cjeńko sdrašcjenu 22lětnu holzu bjesnózmu. Wona běsche měła z někim swadu, po kotrejž je běžała won do symskeho łěsa, so by smjersła. Holzu dowjesechu do khorowinje.

Swójbne powěsće.

Sesłubjenaj: Johanna Rachliz w Njeswačidle a Kurt Lindemann w Kamjenicu. —

Semrěli: Hermann Lehmann, wojnarski mischtr we **Worzynje.** — Johanna Grosina rodź. Herakez w Budyschinje, 80 lět. — Paulina swod. Henzyna w Budyschinje. —

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powječ wo wjedrje sa jutischi pjatk:** Syma traje dale, nowy žněh je mózny. W Zyndźelstej we nozy mjerzuje, hewak je wjedro bóle torhale.

Prušti jeźim je krjedu kommunistiśti namjet na wuprajenje njedowěrjenja pschećiwo knježerstwu dla jeho stejischcza w konkordatiskim praschenju i 211 pschećiwo 126 hłosam zacjinyli. Sa namjet su jenož kommunistojo, němšcinarodnjanci a nazionalni sozialistojo hłosowali. Němska frakzija so wothłosowanja wostaji.

Würtemberzki stat je němšti stat na saplaćenje 250 milijonow hriwnow a danje po 4½ prozenta wot 1. oktobra 1923 sa pschewostajenje póstiskeho debita wobstorził.

W prěnjej połojzy dezembra je Njemska žiwnje pschibérała. Liczba dostawarjow hłowneje podpjery w sawjeżenju dźělenjemjerjow je so wot 1 030 000 na 1 300 000, to je wo 270 000 powjetschiła. Dostawarjo krizoweje podpjery su w prěnjej połojzy dezembra wo 8700 wožobow pschibérali.

Wutoru su so w Barlinje paduschi do konzertneho doma Glon dobyli, so tuchu dotholy Silwesterskeje nozy, kotrejž so w pjenjezjnym khamorje thowachu, kradnyli. Paduschi so pschez tři sćeny pschedobuchu, pschedy hač k pjenjezjnemu khamorej dóndźachu. Sptuchu jich pschetoržiż, tola dźěło pak so njeporadźi. Khamorowe worałowe sćeny wjedachu so rospaczicz. W khamorje so nětkuže 50 000 hriwnow thowasche.

Towařstwowski powěstnik.

Budyšin. Kedźbu! „Nadźija“ ma dla „Ptačeho kwasa“ příchodnu **njedźelu** (6. 1.) popołdnju **w 3 hodź. a wutoru** wječor w „Serbskim Domje“ spěwne hodźiny. Čas khwata! Wšitcy přińdźće! Prajće to jedyn tom' druhom! Dirigent.

Budestecy. Serbske tow. „Lubin“ wotmječe třoch krałow, 6. jan. ½5 hodź. pola Rösikec swoju zhromadźiznu. Rěčeć budźe k. kantor Smola wo čěmnych wobrazach ze Serbow zaděwanosće. Wšitke sobustawy, mandźelske a młode knježny, kaž też hoseo, młodźi a stari su na tutón swjedźeń wutrobnje přeprošeni.

Drježdżanski „Hromadnik“ ma swoju hłownu zhromadźiznu tón měsac štwórtk 10. wulk. rózka wječor ½9 hodźin pola Twija, Christianska dróha 22. Dnjowy porjad: 1. Přehlad a rozhlad. 2. Nadawki za příchod. 3. Rozprawy pokładnika a knihownika. 4. Nowowólby. 5. Wšelčizny a namjety. Přitomnosć wšěch je nuzna. B. Krawc.

Drježdżany. Serbske tow. „Cornoból“ wotmječe sobotu wječor w 7 hodź. w hosćeńcu „Herzog Albrecht“ swój hodowny wječor. Wšitcy Serbja, znaći a přećeljo so wutrobnje přeprošuja.. — Kedźbu! Njedźelu 13. januara 1929 popołdnju w 3 hodź. hłownu zhromadźiznu w Nowakec hosćeńcu. Wšo dalše so přichodny tydźeń wozjewi. Předsydstwo.

Jasenca. Katolska Bjesada wuhotuje njedźelu 6. wulkeho rózka swój 56. załoženski swjedźeń z dźiwadłom a rejemi. Wšitke serbske towarstwa a wšěch přećelow z blizka a z daloka přeprošuje předsydstwo. Započatk w 6 hodźinach.

Naš prěni sokolski kurzus. Kurziśa přeja cyłemu serbskemu ludej jara wjele zboža do noweho lěta a přeprošuja jón na swój swjedźeń njedźelu 6. wulk. rózka wječor we 8 hodź. do Kulowa w „Němskim khěžoru“. Na zdar!

Njehlečicy. Sokolska jednota zwučuje kóždy pjatk wječor ½8 hodźin (nic kaž dotal štwórtk).

Poršicy. Jednota „Sokoł“ ma kóždy pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje. Nowe sobustawy su nam witane. Načolnik.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (měšany khór) ma pjatk 4. wulk. rózka we 8 hodź. pola Natušec w Kukowje nuzne spěwanje dla koncerta 16. januara. Dokeł budże so ze solistami pruhować, njech tu wšitcy z dypkom su. Dirigent.

Pančicy. Jednota Sokoł ma 4. januara 1929 wječor ⅛8 hodźin we Wudworju hłownu zhromadźiznu. Kóždy njech přińdże. Starosta.

Sowrjec. Towarstwo „Podčornobóh“ změje přichodnu njedźelu na Třoch kralow pop. w 3 hodź. w Sowrjecach w Palerjec hosćeńcu swoje posedźenje. Knjez Měrćin Nowak je nam přednošk přećelnje přiwabił. Wšitcy sobustawy njech cyle wěsće přińdu. Też hoseo su witani. Předsydstwo.

Zwjazk Łužisko-Serbskeho Studentstwa zeńdże so hižo tutón pjatk 4. wulk. rózka w 3 hodź. k wubjerkownemu posedźenju w Serbskim Domje. Porjad je jara ważny. Wubjerkowniccy maja zastupjeni być. Hłowny starši.

Župa „Jan Arnošt Smoleŕ“. Předsydźa wšěch towarstwowych skupinow, zjednoćenstwow a zwjazkow zeńdu so štwórtk 17. januara popołdnju w 5 hodź. k porjadnemu župnemu posedźenju. Dnjowy porjad rozrisacеje ważnosće zdźeli so na posedźenju samym. Česć kóždeho narodneho prócowanja je — dźěłbrać na ważnych posedźenjach — domach na postajenym směrn horliwje dale dźěłać! Twarmy zhromadnje w přezjednosći!

P. Krječmař, župan.

Walter Rimnelf
na Kamjentn. hasy 17 **w Budyšinje** při hotelu „Krony“
wosobny frizěr za knjezow, knježny a knjenje

zhotowja wše wlosowe dźěła, kaž wotfihanje po wašnju bubiskim a paźaskim (Bubi u. Pagenköpfe). Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow. / Připrawjenje towarstwowych a dźiwadłowych, njewjesćinskich kaž też kwasnych frizurow. Najpěšniše a porjadne posłužene. —

Wosebity dom cigarow a cigaretow

Wotewrjenje wobkhoda!

Česćenym wobydlerjam w Budyšinje a wokolinje wozjewjam, zo sobotu, 5. januara wobkhod knjeni Hartmanoweje

znowa wotewrju

a poručam so zdobom najpodwólniše

Jan Wjenka
Hornjołuž. tkane twory a drasty
nětk na Kotolskej hasy 10

Pytam

knježnu abo **wudowu** bjez dźěći, 30—40 lět staru, kotraž ma lubosć k dźěćom, na wjetše ratarstwo dla borzomneje žeńtwy. Poskićenja pod **F 1 na wudawarńju „Serbskich Nowin“**

Sokolski spěwnik
Njech sebi jón kóždy Serb kupi.
Płaći jenož 50 pj. Na předań
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Jenož hišće krótki čas!
W kupnym domje
Dospołne wupředawanje
Max Herde
w Budyšinje
na Kamjenicej hasy 12

Po spodźiwnje tunich płaćiznach so zbytkne dźěłby předawaju

Njech to jedyn druhemu praji!

Něšto wo wos. poražaki.

Smuhate tkaniny za bluzy, składnosć .	0.95
Płočliwa žida, krep	0.95
Bernbergska žida, kašćikojta	0.95
Jakowe podšiće, Bembergske	1.25
Tussor-žida, 100 cm šěroka	1.35
Dobry voile, 100 cm šěroki	1.25
Voulardine-Satin, 100 cm šěroki . . .	1.35
Wolmjany krep, jenobarb., 95 cm šěroki	1.35
Wolmjany krep, čišćany	1.50
Wolmjany muselin	1.50
Smuh. tkaniny za bluzy, čista wolma .	1.75
Jakowe podšiće, židź. damast	1.95
Woblekowe tkaniny, kašćikojte . . .	1.95
Woblekowe tkaniny, kašć. čista wolma	2.95

Mužace normalske košle 2.50

Mužace košle ze zasadk. 1.95

Kupju
Kožuchowe kože
Kožuchowe hłowy
Kožuchowe nohi
Kožuchowe wokonjate twory
KURIO
na Žowusk. Lawskej hasy 24

Přiloha k číslu 2

SERBSKE NOWINY

Stwórk, 3. januara 1929

Měsačna rozprawa nakrajnego žandarmstwa w Budyskim wokrjesu.

W měrcu dezembru 1928 podachu nakrajni žandarmstwu sastojnizy we wokrjesu Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa dozdla 1403 wojsewjenjow, mjes kotrymiž běšche 20 wojsewjenjow sajeca a to:

7 wojsewjenjow dla njekasanstwa, 7 dla fyschiwdźenja a cźelneho franjenja, 4 dla wotecźerjenja, 79 dla paduschiwa, pschekschiwjenja a pschekrowanja, 2 dla rubjeźnistwa, 31 dla wobschkodźenja a falschowanja liscźiny, 7 dla wobschkodźenja wězow, 5 dla pschestupjenja sakonja wo honjenje a rybarstwje. 11 dla hrubeho njekhmanstwa a kazenja cuda, 2 dla cźiwilowanja ekotu, 2 dla proschereństwa a dundanja. 139 dla pschestupjenja postajenjow dróhoweje policije, 16 dla pschestupjenja postajenjow pschemysłowiscźe policije, 108 dla franjenja hewaschich khłostanskich postajenjow, 15 dla pschikasa sajeca abo wupiłanja a śledźerskich kopjenjach a 978 hewaschich wojsewjenjow. Sajatych bu 22 wožobow a to:

2 dla njekasanstwa, 1 dla hrubeho njekmanstwa, 4 dla paduschiwa, 2 dla proschereństwa, 1 dla pschestupjenja paßowych postajenjow, 12 dla pschikasa sajeca bo wupiłanja w śledźerskich kopjenjach.

Stako je so 22 cźežkich a 53 jednorych paduschiwow, z nich so 15 cźežkich a 35 jednorych wujaźni.

Palikow je so dwójzy, hórjej je woheń se pschetorhnjenjom rukwy abo z wobschkodźenym wuhnjom nastał.

Jena wožowa wsa žebi žiwjenje a jenu wožobu pschejedźe automobil zmjertnje.

W lěcze 1928 sapodachu sastojnizy dozdla 14 224 wojsewjenjow, mjes kotrymiž běšche 241 wojsewjenjow sajeca a sajatych bu 253 wožobow.

W lěcze 1928 wojsewi so dozdla 208 cźežkich a 478 jednorych paduschiwow, z kotrychž bu 113 cźežkich a 322 jednorych wuźaźnjenych.

W lěcze 1928 palesche so 67 krócz. 12 wožobow bu dla wotmyślenjeho sabalerstwa sajatych.

Dale wsa žebi 17 wožobow žiwjenje a 25 wožobow zmjertnje zesboži.

Protyka lukrajnych za exotiskich (wukrajnych wjerchow.

Nowa „Gothaska protyka" — ſtrótka „Der Gotha" mjenowana — kiž hewak lóžkołtnje w pjeczich tolstych zwjazkach wukhadża, w kotrychž su stawizny wschěch wažebnych knježbow jentje porjadnje a zwědomnicje sapisane, bu w sachich dnjach na lěto 1929 wudata. Tuta „dwórska protyka" dźiwa na europske poměry po słónczenju wójny a z tym na wotstrónowanje wschelakich knježeńskich domow. Jutomny samerej słuži wosebje też lětuschi titukny wobraz exotiskeho (wukrajneho) knježiczerja Amanulla-ha, afganiskeho krała, kiž tu tbiwiłu wo zwój tron wojuje. Je zajimawe, pschi tutej pschiležnosći tróschtu jeho zwójbne stawizny sesnaś, kiž pscheð mežazami zyłu Europu wobjeźdźowasche a techniske postupy pruhowasche. Wo tym je so wjele wěcało.

Po nowym Gotha (wukhadża w nakładze Justus Perthes) je tutón nowoczasny knježeć jeneho wukrajneho stata potomnik Doſt Mohammed Chana z domu Barikzaj. Tutón pschiwza po wuhnaczu schacha Schudschoho z domu Sadozai titul Emir ul Muminin a pschińdże po sabjwostajenju Schudschaha — w awgusće 1829 — pschez Jendźelcźanow do jendźelskeho sajeca. Po jeho samordowanju w aprylu 1842 sajmu postajeny wokhnježeſche potom provinzy Kabul a Dschelalab a pschedoby 1855 Chańni, Kandahar, Girischk atd. We měrzu 1855 pschijpósna jeho jendźelske knježeństwo jako Emira Afghanistanskeje, wón wumrě w mejí 1863, hdyž bě swojeho stoczeho syna Schir Ali Khana za naślědnika postajił. Cźehodla njeje swojeju starschcźu syna za naślědnikow hódnoeju měł, wo tym „Gotha" mjelcźi.

Nětkschi afghanisti kral je wnuk tuteho Comira, dokelž bu jeho syn a naślědnik 1919 morjeny. Zwjazenje njeje tutym knježerjam swětczene. Jeho žona je dźowka nahladneho Afghana, Sordar Mohamed Bega, kiž jako minister swonkowniowczow swojeho pschichudneho syna podpjera. Prěnje mandźelstwo nětkschicheho knježerja je też naspomnjene, niz pak mjeno žony, ani hacź je wumrěła, dźělena abo sastorczena nětkdże w swěcze a swoje žiwjenje njenahladuje w jenym haremje wjedźe.

W prołyzy piša so też wo Dalai Lama. Tutón wot duchownych swojeho wěrywuznaca wolemy buddhistiſti banź je w lěcze 1876 rodźeny a njeje jenoż zyzkwinski ale też zwětny knježeć tibetanskeho zyzkwinskeho stata.

Sajimawa dynastija (krałowski dom), wo kotrejž je pola nas ledma něschto znate, je na kupach Tonga knježazy syłah Tubou, kotrejž wot lěta 1917 žona, krałowna Salote sastupuje.

Nunje niz tak exotiski kaž dotalni knježiczerjo, sa to pak zyle nowy, je wscźehowschi syłah domu Mat, pod kotrehoż mjenom wšo nichtó nowcho knježerja Albanskeje Achmeda Zoya njesnaje. Wo nim so jenoż pische, so je 8. oktobra 1928 wuhlowmu pschihażnu wotpołożił, z kotrejž knježerstwo w Albanskej nastupi. Wo jeho žiwjenje „Gotha" mjelcźi. Ani starschich, bratrow a sotrow, ani mandźelstu a dźěcźi njemjenuje. Jenoż shonimy, so Achmed Zogu je syłaha Mat wukhadża. Suhdom za nim sćěhuje priedawschi knježazy dom Wied, kamo jedyn herbski pryuz tuteho syłaha je naspomnjeny. Krótschi cźas jeho nowcho knježerstwa drje njebudże nadźiju w nim sebjuhnjowacź, so wschak hdy tron tuteho kraja nastupi a budże so drje se swojim titulom spokojcź dyrbjeć.

Trójschku pikantna je dwórska protyka z naspomnjenjom nowcho hrabinskeho syłaha. Mjenujcy daussa pryuzo Aage a Erik staj so swojeje dostojnosće wsdałoj. We poślednim cźasu je jeju pryuz Viggo sćěhował. Wschitcy tśi su so z mandźelskimi wojenili, w kotrychž zitach krałowsteje krewje njeczecźi. — Pryuz Aage je z jenej žonu z hrabinskeho syłaha Calvi de Bergolo, z kotrehoż jedyn potomnik žamo pschichodny syn italskeho krała bu, wojenjeny. Tamnaj wsaschtaj tej Americźanzy za mandźelskich. Tuchi tśi pryuzojo su nětko prawoplatnje nowcho syłaha, hrabjow bon Rosenburg. Potajšim su hišće wjerchojo, kotśi bjes wulkeho cźišcźenja so demokratisuja.

Towaršej P. Wićazej.

Budź do Sserbow k nam witany;
Naſch zwěrny towaršo, Pawot, hy
Sby hody zwjeźeł w Khrósćizach
Tam znapschecza haptykarja.

Cźi Twojej starschej, nan a macź,
Ty nad tom zmješch so radowacź.
Staj prawizu Cźi šaldakoj
A ſ wutrobu Cźe witakoj.

So ſ zuſoh jaſ' so wrócźił hy
A naſupił pucź k domiſnje.
To bratſikow tak ſwjeſeli,
So wostawaschtaj pschi Tebi.

Tež Nowe lěto wostanjesch
Pschi herbſtej ſwójbje Wićazej.
Hacź borzy ſwój pucź nawróćiſch
A zerbſke mjesy pschekrocźiſch.

en. ef.

Swjedźeń šulskich dźěći a serbskeho Sokoła w Khróšćicach.

Nowe lěto, dźeń přećow, dźeń nadźije, dźeń, na kotrymž nichtó rady doma njewostanje. Přećel k přećelej khwata, so by jemu zbožo přał. Haj to bě runje dźeń, kotryž bě kaž přiměrjeny za Khróšćanski dwoj swjedźeń. Wjedro rjane, puće sucha, z čeńkim sněžkom přikryte. Wobraz cyle nowoléтneho razu. Tohodla też bjez dźiwa, zo bě Wjeńkec ponowjena žurlhač na najposledniše městno přepjelnjene. Popoldnjo bě wěnowane našim staršim a dźěćom. Tola też wjele młodosće bě so zešło. Knjez wučeŕ Pjetaš witaše při tomnych a wupraji swoje wjesele nad bohatym wopytom. Na to sćěhowaše baseń Pawoła Wićaza „Serbow kupa", kotruž bratr Jurij Kocor z Worklec z wulkej a njewšědnej wustojnosću přednjese. Dyrbi my wuznać, zo je J. Kocor woprawdźe jedyn z najlepšich serbskich recitatorow. Sława jemu! Dale tak Zawěšk so zběha a sćěhowaše dźiwadłowa hra „Jan a Hanka". Wšitcy jara rjenje hrajachu. Wosebje wuzběhnyć pak dyrbimy Hendricha a Marku Eiseltec z Lejna, kotrajž z wulkej wustojnosću Janka a Hanku předstaještaj. Po dźiwadle zwučowachu sokolske dźěći z dołhimi tyčemi. Skoro cłowjek njeby wěrił, što su tuči mali Sokoljo hižo nawuknyli. Po zwučowanju přednjese J. Kocor druhu Wićazowu baseń „Zemja serbska" ze samsnej wustojnosću. Dwě narodnej rejcy wobzamknyštej prěni dźěl. Na to přińdź Rumpodich, kotrehož k. wučeŕ Pjetaš předstaješe. Wšo bě w jenej wosobje, Rumpodich, načolnik, zajadnik, hrajeŕ na klawěrje atd. Z tutym so popołdnišni swjedźeń skónči. Wšitcy wopytowarjo woteńdźechu drje spokojeni a wokřewjeni, hdyž běchu za tuni pjenjez telko rjaneho widźeli. Sława knjezej wučerje Pjetašej, kotryž je drje najwjetši prócu nałožował, zo by so tónle swjedźeń nanajlépje poradźił. Zjawny dźak zasłužbnemu wučerjej.

Ledma běchu so posledni wopytowarjo popołdnišneho swjedźenja rozešli, dha hižo z črjódami na sokolski wječor přikhadźachu. A wokoło 8 hodź. bě žurlhač na najposledniše městno přepjelnjena. A hišće so hosćo z črjódami do njeje tłóčachu. Za takše swje dźenje Khróšćanska žurla hišće přemała. Mnozy dyrbjachu woteńć, dokelž hižo městna njebě. Br. Kocor přednjese jako prolog zaso baseń „Łužica Hornja, Łužica Delnja,, ze znatej wutsojnosću. Knjez wučeŕ Pjetaš, spiritus rector, witaše hosći a słubi, zo chcedź so pócować wopytarjam rjane wěcy tak derje haz možno přednjesć. Na to wustupi naš Sokoł a předwjedźe nam wšelake rjane wěcy, kotreż wulke překwapjenje a spodźiwanje zbudźichu. Sokoł je woprawdźe w Khróšćicach derje postupował. Sokolski duch j Khróšćansku młodźinu narodnje překisał. Khróšćanscy Sokoljo steja jedyn za wšěch a wšitcy za jeneho. Widźimy z kóždym létom w Khróšćanskej wokolinje nowy postup. Ale nic jenoż w towaŕstwje abo w sokolskej zhromadźiznje, nč, też wonkach we wšědnym žiwjenju widźimy postup. To tón najlépje pytnje, kotryž poměry Khróšćanskeje wokoliny z dawna sezmaje. Stara generacija ze swojej naměšanej rěču z skepsanymi němskimi słowami wotebjera, nowa generacija horje rosće a čisći staršu mjez ludom žadła wje zakorjenjeu serbsku rěč. A to je nas wosebje zwjeselilo. W přestawey wukhwalowaše stud. Pawoł Wićaz we swojej narěči skutkowanje a prócu serbskeho Sokoła w serbskej metropoli. Wuzběhny, z Khróšćanski Sokoł pilnje dźěła a zo je Sokoł z cyłej jena z tych organizacijow, kotraž sobu najbóle aktiwje mjez Serbami dźěła. Kóždy dyrbi wšudźe swojeho muža stajić. Dyrbimy być mužojo, mužojo z krutej železnej wolu, nic khorhojčki, nic kaž ščina, kotruž

Měrćin Nowak-Njechorański:

Překi a pódju po Juhosłowjanskej

13] (Pokračowanje.)

Popołdnju nas přeprosychu do redakcije wulkeho juhosłowjanskeho dźenika „Politiki". Dostachmy kofej a potom jako žerdź wulki rysowaŕ nas portretowaše, kóždeho za tři mjeńšiny. Potom hišće nas wjedźechu po cyłym twarjenju, krosnowachmy so po nutrinach cyłeho předewzaća, wobdźiwachmy čišćenje, stajenje, hišće nas před domom fotografowachu a potom hakle nas puščichu.

Wječor wulět do Topčidera, wulkeho parka za Bělehrodom sćěhowaše. Najprjedy bě dosć njezajimawe, ale potom so zeznawachmy z juhosłowjanskimi Sokołkami a jich přećelkami. Bohužel, ta najrjeńša bě Madźarka a jako zasakły Słowjan bych ju dyrbjał zacźinić. Ale křesćanska sada rěka: „Lubujće swojich přećelow!" Ta běločerna, čichozrudna Wuherka ... wjele wjacy juhosłowjansey dyžli ja, tuž ... wjedźe do potajnosće madźarskeje rěče. Nadźich, što rěka po madźarsku „Ljubav" a „srce" a ... Bohužel, njemiłosćiwa tramwaj wotwjedźe moju „Sreću".

To njebě jeničke njezbožo. Běchmy we swojej zahoritosći mjez tym zhubili bratra Haješa. To bě hlupa wěc. Kak jeho pytać a namakać po 6mě w lěsatym Topčiderju? Pojědźechmy z tramwaju wróćo do města, postajichmy sokolsku stražu na někotre zastanišća elektriki, alarmowachu policiju — wšo podarmo. Bratr Haješ bě mjenujcy sam puć namakał do bydlenja jenoho z našich přećelow a tam změrom čakaše hižo hodźiny dołho.

Ze mnu a z bratrom Hernaštom pak měješe wosud druhe wotmysle. W tramwaju běch był nanajwjeselši a nanajlóžyši, ja stajnje tajki bywam, hdyž so jara lhěwam, dokelž so mi něšto poradźiło njeje. Tu zbudźich kedźbnosć jenoje češkeje swójby, kiž z nami jědźeše. Sprawny Čech a jeho dušna žónka běštej hižo cyły dźeń łakali na někajkeho češkeho Sokoła, kotrehož móhli pohosćić. Bohužel, češcy bratŕa běchu hižo wšitcy w „civilu", to so čežcy namaka. Nó, jow też rěkaše: „Lépje wobłatko w horšći, hač kurwotu na polach". Resolutna Čechowka chcyše mje a jedneho ze bratrow najradšo hnydom sobu wzać. Ale mój sej wuprosychmoj čas k rozmysleniu.

Ale potom smój tam tola šłoj! Njejsmoj so kałoj. Naju nowy přećel bě wězo — krawc. Češki krawc a šewc staj sej dobyłoj cyły swět a wšudźe swědčitaj wo češkej pilnosći, spórcniwosći, krutosći, wonaj staj doprědkarjej, khorhojnikaj Čechowstwa. Naš krawc a naaš krawcowa běštaj też ludźo ze złotej dušu a złotej wutrobu. Samaj khudaj, njemějošcaj po zdaću wjetšeje radosće dyžli pohosćować słowjanskeho bratra. Přinjesešcaj namaj wodu k myću a wječeŕ a čistej košli, nućeštaj naju do běteju łožow a samaj spałaštaj na špundowanym w kuchni. Ryzy słowjanska hospodliwosć, kiž so pak boludźak też hišće namaka pola khudeho łužiskoserbskeho bura a dźěłaćerja.

Nazajtra dostachmy ryzy češke sněd'anje, hobrske hórnčiška běłeho přesłódkeho kofeja, potom hišće dosć słódkeho pječiwa. Po prawom tajke wěcy rad nimam ,ale što chceš činić? Čescowach dobru wolu

Knjeni krawcowa naju hišće přewodźi do města a skónčnje też dónđźechmoj k musejej, hdźež běchu so bratŕa a přećelju hižo zešli.

Wobjed — abo prajmy „banket" bu za nas připrawjeny w twarjenju „Kola Serbskich Sotrow". Wón bě woprawdźe wulkotny, swjatočny a skorjenjeny z rjanymi rěcemi. Miłe wobliča juhosłowjanskich starših činjachu zabawu jara přijomnu a hačrunjež tu so minyć njemóžachmy njepřećelskeje papriki, tola žar mózachmy zaso złahodźić z khłódnym winom.

Nó, też to so miny a my počachmy dundać po mišće, wječor chcychmy dale.

Bratrej Čornakej najskerje njebě tyło to juhosłowjanske žiwjenje a jeho paprika. Jemu hižo dawno derje njeběše a jeho napołhad woprawdźe sobuželnosć wuwabi. Po bankeće so ta wěc přiwótři, dóńdźe ke katastrofje a juhosłowjanski lékaŕ dosta dźěło z našim Ralbičanskim junakom.

Też to nimo dźěše a my na dwórniščo khwatachmy. Skónčnje też wšitcy naši přećelja so přinamakachu a ja zaso dostach swoju železnu kulu z Kalimegdana, kiž běch zawostajił w Beogradźe, jako běch dawnišo wotjěł do Skoplja. Njemało stracha běch wustał w tutu drochotnu wěc. Nětk ju mójach a mózach spokojom a z radosću wopušćić juhosłowjansku stolicu, přetož mějach to swoje.

Směrki so puščichu na Sawu, jako wujědźechmy do wjećorneje krajiny, kiž po něčim nas wobjimaše ze wšěch stron a zabawjoše ze swojim čmowošerym płaščom. (Pokračowanje sćěhuje.)

wětřik dźensa tak a jutře hinak khila. Swikaše runje tónle zmylk, kotryž je so mjez Serbami tak prawje zahnêždźił. Serb njeje kruty, nima krutu wolu, čini rady po druhich, praša so stajnje što druzy k tomu mênja, njerozsudźa sam, podpisa wšo móžne druhemu k woli, a tola ma kóždy sam rozum a swobodnu wolu. Smy swobodni we swobodnym stače. Napominaše dale k zlutniwości. Dźensa na dnju noweho lêta přejemy sebi zbožo, tola zabudźemy, zo smy sami kowarjo swojeho zboža. Narêzny, kak statok po statoku do cuzych rukow zhubi, kak so kóre po kóreu na cuzu změnku podpisa, kotruž njebudźemy ženje zapłaćić móc. Dyrbimy zaso lutować, kaž naši wótcowje, po kotrychž smy naše rjane dwory a dobre pola namrêli, abo checeš, serbski buro, so też tebje poćerja? Jenož ze zlutniwosću móžemy so zaso z nětčišcho hubjeństwa zbêhnyć. Skorževše na skaženu młodźinu, kotraž wodnjo a w nocy, swjatk a pjatk rejwa nad rowom swojeje zahuby. Hdyž naša młodźina dobra wostanje, potom budźe zaso lêpje w Serbach. Hdyž naša młodźina zaso nawnkonje lutować, potom budźe też kóždy hruzlik serbskeje pódy zakhowany. Skónči swoju narêč ze słowami: „Wšêm Serbam, Božo, dobre nowe lêto daj a hospodarjam serbsku pódu zakhowaj."

Na to wustupichu naši hrajerjo. Z wulkej wustojnosću hrajachu, dokelž bêchu so tak prawje do swojich rólow zažiwili. Knjez doktor a knjeni doktorowa bêštaj kaž za sebje stworjenaj. Beran, Wowca a Jehnjatko też tomu swój popjeł přidachu z jich tryskami a směšnymi kłonjenjom. A taj dwaj zalubowanaj hakle, taj bêštaj też tajkaj prawaj, wosebje młody knjez assessor bê strowa kórka. Wšitej móžachu so do syteje wole nasmjeć. Knjez farař J. Šewčik poręča nam też někotre rjane słowa, kak dyrbimy wosebje w nětřišich časach kruće hromadźe dźeržeć, dyrbimy spěchować dobru wêc, a štóž smy, dyrbimy być cyli. Dyrbimy być dobri serbscy křesćenjo, krući we wêrje a dobri w narodnym duchu. Dyrbimy sami swoje zbožo trapić, sami sobu dźêłać, nic so na druhich spuśćeć. Haj potom budźe zaso rjenje w Serbach, potom budźemy zaso zbožowni. Knjez wučeŕ Pjetaš dźakowaše so wšêm sobuskutkowacym a słubi, zo budźe so Khróšćanski Sokol přeco prócować, swojim wopytowarjam jenož najlêpše wêcy poskićeć. Přeni hosćo woteńdźechu. Druzy pak so hišće hač do 1 hodźin při wjeselej rejcy zabawjachu. Tak je po swjedźenju. Wopytowarjo so rozeńdźechu, tola hluboki zaćišć je we wšêch wutrobach wostał. Njech je Khróšćanski Sokol druhim z přikładom, njech dźêła dale tak na narodnym polu pod wjednistwom našeho zasłužbneho knjeza wučerja Pjetaša. A potom njech sebi druzy jeno huby wótŕa. Smy-li we sebi krući, mjez sobu přezjedne jedyn za druheho a wšitcy za jeneho, što nam potom hišće škodźi.

Kaž dub njech kóždy Sokoł stoji
A ničeho so njenaboji.
Staj muža swojeho, budź cyły wšudźe
A ze Serbstwom stać wêšće lêpje budźe
Haj pokažće, co mužoje sće khmani
A zo wy wotrodźeńcy njejsće žani.
A potom budźe w Serbach zaso rjenje,
Tuž dale lêtsa k dźêłu w Božim mjenje.

Zjězd rólnistwa w Mužakowic.

Sobotu 16. januara, na dnju stótnych wikow, friaduje Nataŕska komora we wulkej sali kupjelańskeho hosćenza w Mužakowje zjězd rólnistwa. Přichi tutej składowaćej budźa też kjmjenja a nataŕske maschiny wuklajene. Jako nowjcheŕ zjězda wónuje so wěsty Zybalnske nataŕske towaŕstwo.

Zjězd ma nadawk, wokolnym natarjam pokazać rólnisće poklapy naschego cząża. Posliežitaj so tohodla też pschednoschkaj, kiž smětetaj za kóżdeso natarja najwetšchu ważnosć. Wuschichi nataŕsti rada dr. Wagner ſ mešta Wrótšławja dyze pschednoschowacz wo „naschinim wobdźelanju role" a nataŕsti komorny rada dr. Oberstein ſe Wrótšławja wo „hospodaŕstwi hódnosći běrnow, kotrež nat njenadpaduje".

Za wuhotowanje kjmjenjowoje wonstajenjy su hižom někotre wikowanske firmy Rósbórskeho wokrjeza pschikuble, so jo wobdźela. Nimo toho wustajichu maschinowa fabrika R. Andersiohna w Schorjelzu nowoczasne kjmjenjowe cjescenje a maschinowa fabrika Chrisiopha a Unmacka w Riśkej mlócźarnu.

Přilopk.

*** Pschekop, kiž ma Europa ſ Afriku zwjazowacz.** Do Tetuana je njedawno pschijěła komisija, kotraž ma studowacz twar pschekopa (Tunnel) pod mórskej wuzkschinu pola Gibraltara. Komisija jednasche dlêschi czas ſ wusschichim komisarom, kak mêł so twarschi wotpohlad pschewjesć. Pschekop ma so po wschêm spadźu pola Tarify stónczyć. Na afrikanskim brjohu sapoczmu ſ twarjenjom hižom we februaru.

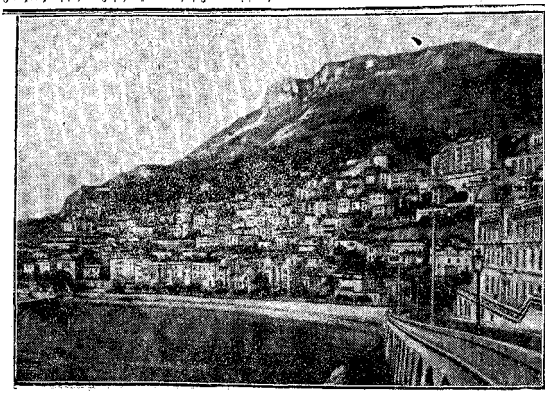
*** Wobydlerstwo Australiskeje.** Po ludliczenju 30. septembra mêjesche Australiska 6 310 000 wobydlerjow, 3 229 000 muzskich a 3 081 000 žonskich. Sa lêto je tam wobydlerstwo wo 111 000 hudźi pschibyło. Narodźenjow bêsche 70 000 wjacy hač zemrêczow a pschiczahnyło je do Australskej 35 000 ludźi. Porno ludliczenju w lêcze 1921 je wobydlerstwo Australiskeje wo 875 000 wobsobow pschiběrało, ſ pschirosta ſ narodźenjow 597 000 abo 68 procentow a ſ pschiczahowarjow 278 000 abo 32 procentow.

*** Byrd bliži so potodnischemu cjepej.** Amerikanske nowiny „New York Times" wojjewja, so je ſputnik potodnischeho cząża (Südpol) Byrd amerikanskemu łodźstwowemu hantlej sdźêlił, so je amerikanski khorbej někotre sta mil dale k potodnju postajił hač hdy prjedy. Najbliščke cjłowjeske bydlischczo je pjeczo 2400 mil wot expedizije sdalene. Byrd je pjeczo lodowe pasmo dozdeł a lodowe kruchi widźał. Hač ku twiche hač 1000 stopjenjow.

*** Cjejže njeboża w podkopkach w potodnischej Afrikji.** S Bukowaya w Rhodesiji w potodnischej Afrikji bu pschi zyłnym wichorje Birthdaysta wuhlowa jama potwodźena, kotraž ſkuschca britisko-juhoafrikanskemu towaŕstwu. Wuthowaŕska kolona samo botal jeneho europskeho a 14 domorodnych dźêlaczerjow wukhowacz. 20 domorodnych dźêlaczerjow je hischcze schubjenych. — Kaj Reuter ſ Johannisburga powê, sta so na Robinson Deepskej jamje cjejže njeboże pschi kotrymž europski a domorodny dźêlaczeŕ wo žiwjenje pschirodźeschtaj. Schêsć europskich a 15 domorodnych hórnikow bu sranjenych. Dwoj Europjanaj staj we šmertnym strasche.

*** 90lêtnaj dwójnikaj.** Sdolisje Kunigunda a Marja Körberez w Bayreucze žiwjeńschtej 29. dez. swoje 90. narodniny. To je prěni znaty pschipad, so dwójnikaj hromadże tule wyšoku starobu dozpêschtaj.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleť w Budyšinje. Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. Za hospodarske i dźeł: Arnost Bart w Brêzowcy. Za nawodźenki: G. Janak w Budyšinje.

Monte Carlo.

Tute město leži luboznje při brjohach Srjedźnozemskeho Morja. Za wjerchowstwo Monaco je ze stolicu. W tutom měsće je hrałkarnja. Tu wysoko wo pjenjezy hraja. Často so stanje, zo hrałk za krótke hodźiny milijonske zamoženje přehraje. Potom wozmje sebi najbóle žiwjenje. Z tym ma město, wjerch kraja a kraj sam hobrske dokhody. Na tajkich pjenjezach pak pokleče leži.

Bože dźêćo na Pariskich hasach.

W předhodownym času jězdźa po Pariskich hasach ze Božodźêśćowym štomom na wozu. Pódla widźimy rumpodicha z Božim dźêśćom. Pariskich dźêći wjesele a nadźija, so wê, z tajkim wustupjenjom mócenje postupitej.

Jězdny plan za autowu póstu z Budyšina do Barta a Wósporka

Płaći wot 7. oktobra 1928

						Železniske přizamknjenja:	* jenož sobotu						
3.00	3.00	9.17	12 20	12.20	16.58	z Drježdżan . . . . . do	11.03	11.03	15.54	D 20.01	19.27	D 22.40
4.28	4.28	10.45	14.05	14 05	18.56	do Budyšina . . . . . z	9.43	9.03	14 18*	D 19.00	17.56	D 21 41
4.19	4.19	D 8.42	—	—	D 18.13	ze Zhorjelca . . . . . do	D 11.09	D 11.09	1 .25	20 02	D 19.12	0 15
5.34	5.34	D 9.27	—	—	D 18.58	do Budyšina . . . . . z	D 10.21	D 10.21	14 1.	19.00	D 18 30	23.00
—	—	8.27	—	—	18.13	z Wjelećina . . . . . do	—	—	14 43	20 16	17.19	—
—	—	8.54	—	—	18.41	do Budyšina . . . . . z	—	—	14.14	19.48	16 50	—
—	—	8.10	—	—	—	z Kumwałda . . . . . do	—	—	—	—	—	22.29
—	—	8.54	—	—	—	do Budyšina . . . . . z	—	—	—	—	—	21.50

1	1a	3	5	3a	7	**Autobusowa jězda co:**	2	2a	4	6	6a	8
5.45	5.45	10 50	14.20	14.20	19.10	Budyšin, dwórnišco . . .	8 00	8.00	13.56	18.36	16.46	21 30
5.48	5.48	10.53	14.23	14.23	19.13	„ pósta . . .	7.57	7.57	13 53	18.33	16.43	21 27
5.51	5.51	10.56	14 26	14.26	19.16	„ Drjewowe wiki . .	7.54	7.54	13.50	18 30	16.40	21.24
5.54	5.54	—	—	—	—	Budyšin, Hausenska dróha .	—	—	—	—	16,37	21.21
5.57	5 57	—	—	—	—	„ Carolina zahroda .	—	—	—	—	16.34	21 19
6.01	6.01	—	—	—	—	puć z Delnjeje Kiny do Bošec †	—	—	—	—	16.30	21.15
6.03	6.03	—	—	—	—	puć do Krakec †	—	—	—	—	16.28	21.13
6.07	6 07	—	—	—	—	Nowe Poršicy (hosćenc) .	—	—	—	—	16.24	21 09
—		11.00	14.30	14 30	19.20	Budyšin, dom (Mužak. dróha) .	7.50	7.50	13.46	18.26		—
—		11.06	14 36	14.36	19 26	Delnja Kina (hosćenc) . .	7.44	7.44	13.40	18.20		—
—		11.07	14 37	14.37	19.27	„ „ (kowarnja) . .	7.43	7.43	13.39	18.19		—
—		11.11	14.41	14.41	19.31	puć do Krakec †	7.39	7.39	13 35	18.15		—
—		11.14	14.44	14.44	19.34	Lětoń (hosćenc)	7.36	7.36	13 32	18 12		—
—		11.18	14 48	14.48	19.38	Poršicy (pósta)	7.32	7 32	13 28	18.08		—
—		11.20	14.50	14.50	19 40	„ (transformator) † .	7.30	7.30	13.26	18.06		—
—		11.23	14.53	14 53	19 43	Budyšink (hosćenc) . . .	7.27	7.27	13.23	18 03		—
—		11.28	14 58	14 58	19.48	Přiwócicy (hosćenc) . . .	7.22	7.22	13.18	17.58		—
—		11.37	15 07	15 07	19.57	Skanecy (transformator) . .	7.13	7.13	13 09	17.49		—
6.15	6.15	—	—	15.13	—	puć z Běleje Hory do Droždźija †	—	7.06	—	—	16.16	21.01
6.18	6.18	—	—	15.16	—	Worcyn (hosćenc)	—	7.03	—	—	16.13	20.58
6.21	6.21	—	—	15.19	—	Njechorn	—	7.00	—	—	16.10	20.55
—		11.41	15.11		20.01	Rakojdy (hosćenc)	7.09		13 05	17.45		—
—		11.44	15.14		20 04	dróha do Brêzec †	7.06		13.02	17.42		—
—		11.47	15.17		20 07	Bart (pósta)	7.03		12.59	17.39		—
—		11.53	—		20.13	Brêzecy	6.57		12.53	—		—
—		11.56	—		20.16	Hrodźišćo	6.54		12.50	—		—
6.24	6.24	12.04	—	15.22	20 24	Kotecy (hosćenc)	6 46	6.55	12.42	—	16.07	20 52
6 27	—	12.07	—	15 25	20.27	Delnje Kotecy (hosćenc) . .	6.43	—	12.39	—	16.04	20.49
6.31	—	12.11	—	15.29	20.31	Wóspork (pósta)	6.39	—	12.35	—	16.00	20.45

Wozy čo. 1a, 2a, 5a a 6a jězdźa jenož sobotu. Wobkhadne wjednistwo ma póstski hamt w Budyšinje.
* zastawa jenož po potrjebje. D = spěšne čahi.

Wozy čo. 1a, 2a, 5a a 6a jězdźa jenož sobotu. Wobkhadne wjednistwo ma póstski hamt w Budyšinje.
* zastawa jenož po potrjebje. D = spěšne čahi.

5. Hußom a kačšam dyrbimy telko měra hač móžno popschecź.

7. W symje dyrbimy wschědnje namjersnjenu pizu wotsironjecź. Sejerje-li pjerisna namjersnjenu pizu, dostanje driftawu.

8. Kortka dyrbimy pschedewschim gwědomicze vjedźecź. Najlěpsche su emalijowe kortka, dokelž te móžemy najlhmańscho wurjedźecź. Też zementowe a kamjentne su schwarne.

9. Sawjesecź dyrbimy žebi najlěpsche družiny pjerisny a to pjekinske, romske a aylesburske kački toulonske, pomorske a emdenske huby.

10. Pschihotujmy jim w chlěwach zkomjane hnězda k njeježenju a k žydanju. Maju-li huby a kački w chlěwje, hnězda pschihotowane, dha też póczmu sahe njesecź.

Wobkedžujmy-li wschě tele prawidła, sapoczmu nam huby a kački wějcze bórzy njesecź.

Hdyž pjerisna na schtomach žyda.

Druhdy žo nascha mloda pjerisna w lěcze natwucźi, na schtomach žydacź. Je-li sahroda blisko dwora, dha ji to njewobaramy. Wožebje niz tehdom, mamy-li sahrodu abo dwór derje satwrjenej, so žo njetrjebamy bojecź, so nam pjerisnu něschto popadnje. Ssmy žo pschešwědczili, so je tajka pjerisna, kotraž wonka w Bożej siwórbje pschebywa nimomérny struczena a njepodleji tak bórzy wschelakim chorosczam, kaž pjerisna w kurjeńzach. Jejne snutskowne organy su zylnisko twrdite. Tola jenož tam je tajke nózne pschebywanje wonka możne, hdyž njeježu paduschi, hač dwénohate abo schtyrinohate. Hewak hdyžmy z tym pschizadkili. Też psched wětrami schkitane dyrbja tajke městna być. Wšo tajka pjerisna wjazy pizy trjeba, ale to nam sa to wjazy jeji njeje a z mjazom sapłacźi. Tak bórzy hač sapoczmje mjersnycź, dyrbimy kury do kurjeńza jehnacź. Wěso je to prénje 3—4 dny dosć wobcežne ale pjerisna žo bórzy na to swucźi. Hischcze chcemy pschipomnicź, so tajke nózne wonka pschebywanje jenož mlodej pjerisnje howi. Staru pjerisnu wostajimy w kurjeńzu. Dołho pak žebi stare kury njeběmmy wostajecź. Te mało njeježu a darmo žeru. Też na mjazu starych kur wjele njeje.

Kólnistwo.

Ssněh howi naschim pólnym plodam.

Je-li w symje cźopłota spadnje a je-li žamo na 10° symy, dha je tola pod žněhom dosć cźopłoty a temometer njespadnje niže hocź 1° C. To móžemy žo pjeżewědczicź, je-li termometr do žněha storczimy. Niz pak žněh žamón njehrěje. Tón je symny, ale powětr, kotryž je mjes drobnymi žněhowymi kuskami. Cźim wjazy žněha je nachło, cźim cźopłischo je pod nim.

Wožebje wažny je tajki žněh naléto. Ssněh dżerži pod žobu stajnu cźopłotu a tohodla žebi naléto žana rostlina pschesahe na žwérch njeswéri. Hewak by tajka rostlina też bórzy zmjersła.

Ssněh je wožebje w symje wjele winojty, je-li žmy žuchu naimu méli. Dosćecź žitej tak niemóża, cle nayda-li potom prawje mokry žněh, dha mokrota pomalku do půdy žaknje. S tym hakle žo póda tak prawje namacza. To widzimy też na tym, kak létża wjchudże wody pobrachowasche a to hischcze posdże najmu. Dosć wody hakle bndże potom, nanidże-li w symje dosć žněha.

Nimo toho žněh hischcze nasche hona pohnoji. W kóždym kusku žněha je wjele małych drobnych kuskow swérinskich a rostlinskich powostankow. S tym mamy nasche pola po symje bohatej na žněhy derje pohnojene, bjes toho, so bychmy wědzeli.

Se žněhom žo też w půdze włóżnota pschisporza. Tohodla je po symje, kotraž je thuda na žněhu naléto, bórzy žucho. Tehodla dyrbimy žo też naléto wschelkeho woranja sdacź. S naléćnim woranjom dostanje žo włóżna worschta do swércha a wusthnje. K naléćnim žnjram dyrbimy na kóždy pad nasmu sworacź. Naléto potom jenož k žnjwam pschihotujemy a žymjo sadżełamy. Ani walzowacź naléto nimamy.

Kotre žito (Getreide) je najlhmańsche k dżeczelej.

Najlhmańsche žito je rožka sa pschihnjwk. Rožku bórzy pożyczemy a mamy jažni hajnischczowy dżeczel. To je witana piza nasmu. Też jeczmjeń žo k pschihnjwkej derje hodźi, tola žadyn dżeczel nasmu hischcze nimamy. Dżeczel pak je na druhe lěto po jeczmjenju rjany, dokelž jeczmjeń jara půdu njetwucźehnje. Wotwž je najhórschi sa dżeczel, dokelž wotwž je posdże sraty a nimamy žadyn hajnischczowy dżeczel. Druhdy, gamo w žuchich létach sahinje. Wotwž też swjetscha do twucźerpaneje půdy žyjemy a nimo toho wotwž jara půdu twucźehnje a dżeczelej niczo njewostanje. Tohodla dyrbimy k wowżej pohnojicź, chcemy-li dżeczel do njeho žyeź. Najhórscha sa dżeczel je pschenża, dokelž je husta a posdże srała.

Dom a kuchina.

Hdyž nam běrny w pinzy rostu.

Běrny nam w pinzy tehdom rostu, žu-li pschejara na hromadu sežypane abo je-li žo pinza njewětruje. Tajke wurosczene běrny pschihžadża na kajkosczi a tak derje nješkodża. Tajke běrny, kotreż rostu, dyrbimy sahe naléto pschemjetacź. Też sajnische družiny dyrbimy prjedy pschetrjebacź, hač pózdnische, dokelž te prjedy rostu. S žyła dyrbimy likerki běrnow prjedy swojschczowacź, hač žu wokolo 2 cm. narosłe. Cźim wjetsche likerki žu, cźim mjenje žu běrny hódne. Běrny pschemjetamy z drjewjanej kopatu abo z tuppymi widłami.

Mydlisnowy jeschcź, najlěpschi haschazy žrědk.

W Barlinje žu zptali z mydlisnowej wodu woheń haschecź, schtož bě z wulkim twspěchom. Ssu swěsczili, so mózemy z mydlisnowej wodu sloro wschě družiny wohnja shaschecź. Też wohnjowi wobornizy budża w pschichodże mydlisnowu wodu, kotraž smjeła we wožebitych generatorach, pschi wulkich wohnjach trjebacź. W kóždym domje mésmy pak snajmjeńsicha blescha z mydlisnowej wodu krucze sawrjenu zkowanu, so mamy ju w najhórschim pschipadże hnydom k ruzy.

Prašenja a wotmolwjenja.

Praschenje: Nimamy dołko do palernje palenza, tola pak nimam cźasto thwile po zlapotku (Schlampe) ježdźecź, khiba jónu za tydżeń. 1000 lt. płacźi 10 hr. Kak bych zlapotku potom prawje dołho cźeschiwu zdżerzak a kajke zylnjazu pizu mam nimo toho pschidawacź, so bych na pschihódne waschnje zwinje a howjadła wukormił.

Wotmolwa: Sslapotka ma žo w sawrjenych zudach abo bórzach thowacź. Na zane waschnje we wotenrjenych zudobjach. Nimo toho mózecże zwinjom kukurizowy schrót, zydł a běrny pschidawacź. Howjazemu slotej zlapotku do zykanja a plumowo měschejcźe. Jako pschidawk płacźi rěpa a dobre zyno.

Praschenje: Kak bych mohł moje zwinje bjes běrnow wukormicź?

Wotmolwa: Bjes běrnow wschak zane thmane kormjenje njeje, runje kaž niz je zamymi běrnami. Chcecże-li pak to, dha dawajcże naparjeny kukurizowy a jecźny schrót z wotrubami a mlokom waschim zwinjom.

Časopis za Serbskich ratarjow

Čislo 1 Budyšin. 4. januara 1929 Lětnik 37

Włóśska worješina.

(S 6 wobrasami.)

Hody bjes włóschskich worjechow je nam kaž bychmy je bjes kołaczow abo wośmaczkow zwjeczecź dyrbjeli. Włóschska worjeschina je nam podawa. Też w naschich Sserbach je z domom. Jeje botaniske mjeno je Juglans. Tuto

1. wobraz: A. Halužka worješiny. B. Mužske kćenićko. C. Žónske kćenićko. D. Žónske kćenićko, sylnje powjetšene. E. Worjech cźi na połoju we zwonsnej mjasnej bělinje.

pokhadża z Jovisglans, to rěka jupiterowy žołdź abo dubjenk. Potajkim je to pomjenowanje naš wjedźazy do hóhanskeho romiskeho cźaża. Póhanizy Romjenjo wschě

2. wobraz: Wšědny włóski worjech.

žołdże płodźaze schtomy Boham zwjeczachu. Do tajkich žłuscha też włóschska worjeschina. Wožwjeczena bě jupitrej, z romskich pschibohow najwyschschemu. Sskowo włóschska dopomina naš na to, so tuta drjewina z kraja Włóchow, to rěka z Italskeje a Franzowskeje pokhadża.

Domjna włóschskeje warjeschiny je Persiska a žužodne kraje. Tam žo z nimi w hobrskej mnohosczi setkujemy, wožebje na brjohach Cźornego morja a w skalnych horischczach Kawkaza. Naschi prěni wobras pokazuje nam wotnožku włóschskeje worjeschiny. Kčeńeczizy staj mužskej a žónskej, dale worjech w zwonknej bělišni.

3. wobraz: Wšědny podołhoty włóski worjech.

Worjeschiny dozpěja wyžoku starobu. Na połkupje Krim steji worjeschina, wo njej praja, so je na wsche 1000 lět stara. Sskuschа pjeczom žnójbam. Kóždołětnje je njeje 70 000 —80 000 worjechow kócza. Też w žrjedžnej Europje worjeschinam howi, wožebje w bóle połorischich krajach. Też w naschich bóle połnóznych končinach žrjedžneje Europy hischcze rosce a płody nježdy. Na žmalinowych horischczach (Harzgebirge) rostu wjele krażnych worjeschinow. Najwjetscha worjeschina w Němskej je tu w Feldbergu pola Fehrbellina. Jeje sdónk koło wokoła ichtyri metry měri a króna kołowokoło 50 mtr. wobžaha. Lětnje podawa 400 kop worjechow.

4. wobraz: Włóski worjech z jara płódneje worješiny.

Worjeschina žłuscha žobu do najwužitnischich drjewow. Jeje płody, potajkim worjechi, žłuschеja do najžylnischich darow pschirody. Worjech wobpschija 15,8 proz. proteina, 57,4 proz. tuka, 13 proz. wubliskowych twrkow a 2 proz. žele. Schtóž žo jenož je žadom a je seleninu žiwi, je k žiwjenju žežiwjenju nuzne trjeba. Se žwalnych worjechow bija miły, derje žkodżazy naseleń wolij. Schtóž požiwnosć (Verdaulichkeit) nastupa, runa žo makowemu wolijej. Jenož w tom tczi schpak, so žo dołho niedżerži. Njetrałe worjechi warja z zokorom. Te žu rjane napohlad a hischcze lěpsche k jedži. S nich dżełaja też jara žłodny a jadrosty palenz.

Najwjetschi wuzitk dawa worjeschinowe drjewo. Wone je twjerde a jara sbibicziwy. Na meble a stroje pschedżekane je rjanieje stajneje barby a so lohzy hladkuje abo poleruje. Najradscho worjeschinu na wutkadne drjewo (Furnierholz) pschedżekłaja. S tym poczahuja njerje bódne drjewo a sposchcza jemu swonkrje napohlad drohotneho twjerdeho drjewa.

Worjeschina tez na schpatnischej kamjenjatnej semi hischcze derje rosce. Jeje drjewo je na taschej pódze cżim twjerdże a prużnische. Lepscha hlinjana a żypotata jemja jeje rosczenje, żo we, cżim bóle spdchuje. Worjeschiny pschesporjeja s tym, so je nalęto wużywaja. Jako żymjo trjebaja wubérane worjechi wobżebje plódnych worjeschinow. Nasche wobrazy 2—6 pokasuja nam wschelake pola raż płahowanych druzinow.

5. wobraz: Wulki abo konjacy włóński worjech.

Nasch 5. wobras pokasuje nam konjace abo wulke worjechi. Tute worjeschiny jara derje njeżu a dołeż podże wutwinaja, tak lohzy njejmjerjenu. Worjeschina s kónczojtymi abo schowowymi (Nahr) worjechami (hl. 6. wobras), je tohorunja twjerda a lohzy njejmjerjitje. Ju rady pschi brohach żadżeja a zyle lętu z njej sakożuja, so bychu jejne drjewo na wuzitk stajili.

Worjechi żadżeja do tynczkoro a to dosć rosno, so bychu żo sejtkadżane worjeschinki derje rosrosce a wutwicz mohle. Tak rucze hacz żu sejtkadżake, dyrbje je pschez a wokkaworacz, potom cżim lepje rosu a żo wutwinwaja. Wicheżadżicz śmelch worjeschinki hakle potom, hdyż żo hodża ke kolikej pschimjasacz, potajkim nix do schtwórteho leta. Sa żywoje dalsche roswicze worjeschinka wjele wotthladanja njeżada. Sa pschileżne pohnojenje je jara dżakowna. Pschileżane hródżny hnój a żelowe hnojidła jej wobżebje homja, dokelż jara spejschnje rosce, pschetrjeba wjele hnójnych wutkow.

6. wobraz: Kónczojty abo sowowy włóński worjech.

Tez wo sjitwe mózejch worjeschinki płahowacz. Polož nekotre rjane a strowe worjechi do wody a staj żudobje do cżopkeho, so bychu bubnike. Po wobżomi hacz dżeżacz dnjach żo schkorpawa pukńe a to najprjedy tam, hdżeż je kónczojta. Tu żo korjeschka najprjedy pokaża. Nekto wożadź worjech do dosć włożenje pjerischcze wo skerje wjetschim horrzu. Pjetschcżi pschezo mjenje pschilivaj. Bórzy worjeschinki sejtkadżeja. Nekto wożadżej tam, hdżeż skuschcja. Po wożmjach lęta worjeschina bizo njeże. Najwjazy płodow dawa po 20 lętach. To pak njedyrbżalo nikoho wothżerżeć na pschihodny blecik worjeschinu wokażdżeć. Jndżke pschiglowo praji: „Schtóż je schtomu żadżak, podarmo żiwy był njeje."

Skofarstwo.

Nęschto wo dejenju krutwow a wo mloku.

Cżim wjazy nekotra krutwa deji, cżim drózscha nam je a dobra dóżta je wopratwdże je żohnowanom za koipodarja. Wubjerna dóżta dyrbi nam lożdolętnje dżeżacz krócz telko mloka nadejcz, kelkoż jejna żiwa waha wucz. Tez hischcze jara dobra dóżta je ta, kotraż 8 krócz wjazy nadeji hacz żama waży, dobra dóżta 7 krócz wjazy. Potajkim krutwa, kotraż 10 zentnarі waży ma jako wubjerna dóżka 5000 kg. mloka nadejcz. Njedożacha pak jenoż wubernosc krutwy, ale tez kajkosc a mnohosc pizy, każ tez waschnje pizowanja, kotrez maju na dóżnosc wulki wliw. Tez podnjebjo, krajina a wothladanje, kotrez krutwje wenujemy, maju wulki wliw na dejnosc. Jakożkuli żo pschez prenim wocżelenju wejo hischcze telko njedeji, dokelż jejne mlocżne zaisy njerjża żo hischcze na dożahaze waschnj wutwile. Kathe żo tżeżim cżelecżu krutwa najwjazy deji a to traje hacz do 10—12 lęt. Starscha dóżta, wożebje w mżinach, sthori swjetscha na tuberkulozu, na kotruż wokolo 30 proz. sahnje. Mloko tuberkulosnje krutwy nima wjele żiwin. Je potajkim mjenje hódne. Nimo toho możemy żo z mlokom po tuberkulosnej krutwje natykmycz. Tajke mloko wożebje bżecżom wadżi. Tehodla dyrbimy 10 lęt staru krutwu lowkormicz a rędnjej pschedacz. 1 liter mloka, kotreż je 15° C. cżopke, waży 1.032 kg. Se 100 kg. mloka dostanjemy 9 hacz 10 kg. żmjetany.

Njeda-li żo nam krutwa dejicz.

Dha to z cżuwami hromadże swiżuje. Tajkemu njepocżinkej mózemy derje wotpomhacz, hdyż krutwje wumjo psched dejenjom derje schamamy (mażieren). Schamacz pak dyrbimy z cżistymaj rukomaj a ruży dyrbimy żekі we lisalowej wodże wumycz, so bychmy krutwu nekat njenatykli. Nimo toho dyrbimy wumjo psched schamanjom z kwaskej wodu wumycz, do kotrejż żmy nęschto mało boritkoweje kżiżaliny limyli. Pschi schamanju wumjo se jeschtrenej butru namażamy.

Wumjo dobreje dójі

ma bycz po wudejenju wschędnje swjadże a hromadu spadnjene. Mjes dejenjom a pschichodnym pizowanjom majżo faldy z mlokom wupżelnicz. Nimo toho njeżmędża toż my na wumjenju ani huste ani hrube bycz. S dobrym sumjenjom żu tak mjenowane mlocżne żily. Po tych wjele krewje do wumja cżerpe, z kotrejż żo jażo norve mloke twori.

Nekotre ważne pschispomnjenja pschi płahowanju żwinj.

Płahowanje żwini je tam najwunoschnische, hdżeż pschirodne wokolnosce żwinjom najlepje howja. To możemy z nekotrymi rostlinami pschirunacz. Tez nekotrym rostlinam jenoż tam howi, hdżeż je ja jich rost póda najlepscha a podnjebjo najpschihódnische.

Runje każ pjepe a pschenży na hórstich skalisnach njehowi, tak tez żwinjom w krajinach je żuchim podnjebjom njehowi, wożebje hdżeż żu jara żuche pódy. A runje krajiny, hdżeż je dosć wody, nizimy a krajiny z sisczatymi lężami żwinjom tehdom howi, hdżeż mózа żo derje pasci. Wusnam żwinjazeje pasiwy njeje z niczim druzim k pschirunanju. Sswinjo żo na pasiwje jara skruzi. Stajny cżeftwy potrebi a złónczne pruhi nicża wschę thorosczowe nakażliwiny. Dale mózа żwinje na pasiwje jako primitiwnje żiwe bycz, to rika, mózа w jemi hrjebacz każ dżiwje żwinje. Nimo toho żebi z hrjebanjom wschelake korischi nadeidu kotreż jim dosć howża. S tym je zuły organismuż żylnischi.

Jara ważne tez je, mózа-li żo żwinje w lęże na horzych bnjach wukupacz. Njeje nicżo lepsche pschez to. Na pasiwje, abo lepje we wulkeju njech je tehodla wschudże nekatka luża, hdżeż mózа żo żwinje derje wulupacz. Najkmanscha je wuzementowana pol metra hluboka jama, hdżeż możemy z cżażami cżerstwu wodu puschczicz. Tez żwinje trjebaja nużnje kupanje.

Sswinje dyrbimy hnydom w młodosczi skruczicz, schtoż żo stanje najkmanscho na pasiwje. Njemożemy-li pak żwinje na pasiwu honicz, żarjadujemy żebi dosć wulki wubeh. Potom hommy pak je kożdy dżeń won, je-li nekat wjedro dowoli. Skruczenosc żkotu je dżeńża żobu najważnischa, wożebje korminych żwini. Schto nam tez najkmanische żwinje pomhaju, kotrez żo nam derje kormja a żu tola thorowate abo wschem natykowazym thorosczam podleża.

Se żnamjenjom skruczenosce je żylna koża a hrube łcherischcze. Mły żebi tajke kormne żwinje pschezemy, kotrez żo nam bórzy wutkormja. K płahowanju pak dosć pódne, to rika tajke ranzy, kotrez maja najwjazy proßatow.

Chcemy-li, so by nam płahowanje żwini howżo, dyrbimy khętro wobhladnivi bycz. Sswinjo mnoży jako njecżiste sloczo wobhladaja. To pak njeje wérno, so żo żwinjo najradscho w njerjedże, wokolo wala. Wone runje tak cżistotu lubuje, każ druhi złót. W masnych khlewach żwinjom njehowi. Tohodla je njeżmemy żarjerodzicz.

Płahujemy-li ranzy z proßatami, damy żwjetscha prednoscz naschim domjażnym druzinam, kotrez żu na nasche podnjebjo żwużene hacz żużym. Żużym żwinjom tohodla żwjetscha pola naż njehowi, dokelż njeżżu na nasche podnjebjo żwużene. Tehodla żo po cżażu rourodża (degenerieren) abo wschelakim thorosczam podleża. Praktiskim hospodarjam dożyła njeradżimy, so bychu nekajke khcżiżenje naschich domjażnych ranzow z żużymi kundrożami pschenjedli abo nawopak. To druhdy dosć droho żaplacża, dokelż k tomu trebne mumenżenja njesnaja.

Pschi pschipuschczenju żwini dyrbimy tez na to dżiwacz, za pchiwusne złocżata mjes żobu njepschipuschczacz. To żo na naschich wżach dosć cżasto żawa, dokelż mnosy żwoje ranzy leta dołho k jenomu a tomu żamomu kundrożej wodża. Tajke potomstwo njeje żenje khmane, je złabe a wschelakim thorosczam nathilene.

K dalschemu płahowanju dyrbimy jenoż proßata, kotrez żu nalęto pschihotowane, wostajecz. Pschi tym pak dyrbimy wschędnje na to dżiwacz, kajka ranza je, z kotrejż proßata pothadżeja. Ranza ma bycz dosć płodna, ma mecz wjele mloka a njeżme bycz, k żranju proßatow nakhilena, ani tołscżiwa, jo by żo dała żżyzacz.

Jako dobru ranzu wobhladujemy tajku, le scżehowazymi żamomnoscżemi.

1. S wulkim schérokim brjuchom.

2. S wulkim wumjom, kotrez ma dosć derje wuwitych schtrychow.

3. Se schérokim khcżiżom.

Dobra ranza njeżmę bycz tołsta, dokelż jara tołsta ranza ma żwjetscha mało proßatow abo dożyła njerostwarje. Tez proßata tołsteje ranzy wostanu złabe.

Kundrożi dyrbi wschędnje wot dobrych ranzow pothadżecz a najstrowschi bycz. Tez ma bycz dosć płodny, so by żwoje dobre żamomnosce na potomstwo pschenoschowak.

Sswinjom pjerina jara wadżi, dokelż wot pjerinjy żwinje wschelake pschekażanży dostanu, kotrez potom skót czwiluja. Sswinje trjebaja mér. Hewak żo njekormja. Tohodla dyrbimy żo starebo njepocżinka sdacz, kurjerży do żwinjazych khlewow twaricz. S zyka njeżmemy tez żwinje tam honicz, hdżeż je pjerina, dokelż żwinje rady po pjerinje njerjad żeru. S tym pak pschestanu na khwili żracz. W żwinjazych khlewach njeżmemy tez nihdy mysche abo wulke myschе cżekpjecz. Tajka drapa njeprofżenych fraczkow żwinje jara sinjepokoja. Nimo toho schkodi schwinom i kortow pizu żeru. Dale żo i myschemi a z wulkimi myschemi wschelake khorosce pschidorjeja. S wulkimi myschemi żwinje tez trechimy żobu żeżeru. Tez muchy żwinje cżasto jara wobcżeżuja, wożebje formne, kotrez najradscho leża a tak mér trjebaja. Mamy-li w khlewach dosć cżiste dha żo nam tam wjele muchow a druhe podobneje njerodże njesalehnje. Nimo toho dyrbimy khlewy snajmjenscha dwójcy za leto wobdżicz. Do wapna pschidawamy nęschto kamjenjoweje żele (Alaunsalz). S tym żmy muchi trochu żeschczili.

Cżasto błychimy żwarjecz, so żu żwinje jara cżuczliwe swérjata a so rady wschelakim thorosczam podleża. Dyrbimy pak pschispomnicz, so żwinje jenoż potom sthoria, njeżżmy-li je dosć derje wobhladali. Nimo toho je tez trudy degenerazija z wimu.

Dyrbimy nasche żwinje hnydom wot żamoho sapoczatka skruczicz a wenujemy jim tez nęschto prózy. Najbóle pak dżeżimy na cżistotu. K dalschemu płahowanju wostajimy jenoż tajke ranzy, wo kotrych wemy, so je dobrych starych pothadżeja. Jenoż je strowym a dobrym płahom możemy zyle płahowanje żwini sliepschicz.

Hdyż ranza proßata żerje.

Cżasto błychimy so ranza proßata żerje. To ma wschelake pschicżiny. Druhdy żu proßata na tym twina, dokelż maja wótre jubicżki. Tak żo ranza na nje rosnjewa a je sakuża. Dalscha wina je, so ranza na njedostatk mineralnych maczinowo cżerpi. To je swjetscha w symje, njemożeli won. Druhdy ranza pożlednje sejerje a tak żo tez narwu cżi proßata żracz. Druhdy żmy żami wina, dokelż żmy ji mżatowu muczku pizowali. S tajkej ranzu njemożemy nicżo druhe cżinicz hacz i płahowanja wotstronicz. Tak żu wukormimy a sareżamy.

Pizowanje żyrych bernow.

Mało hospodarzow drje żyre bérny żwinjom dawaja. Dyrbimy je waricz abo możemy je grubom żyre pizowacz? S tym bychmy wejo palidła, a dżeko salutowali. Kormnym żwinjom njeżmemy na żane waschnje żyre bérny dawacz. S tym bychmy żo sresali. Na jemym kuble kormjachu wjazy żwini. Te żwinje, kotrymż warjene bérny dawachu, hladajzy rożcżeju, tak żo bżchu rowdawli z warjenjom derje żamunaze. Sajmnaze pak je, so tamne żwinje, kotrymż żyre bérny dawachu, jenoż wo pol telko pschibżachu.

Potajkim njeżmemy na żane waschnje żyre bérny żwinjom dawacz. Tez wyłoto żyproschnym ranzam a tajkim, kotrez maja proßata, njeżmemy żyre bérny dawacz, ani młodym ranzam. Ranzam pak, kotrez żu dlejschi czaż po proßatach, możemy żyre bérny dawacz. Tez bérnjazu wodu żenje żwinjom njedawamy.

Pjeriznarstwo.

S cżim dożpejemy, so nam kury a kaczki jahe njeżu.

Kożda hospoża hlada, so by nassażnischi pjerinu męła. Wożebje żależi tożdej na tym, so huży a kaczki prawje jahe njeżu. Chże-li to, dyrbi wożebite prawidła wobkedżowacz.

1. Kaczkam a hużom żarjadujemy cżopły a cżiży khlew. Podłoha dyrbi bycz i żyhelowo abo betona a żaścżelemy jim z drobnej rosczeńanej żłomu (na 5—10 cm. tołsto).

2. Starajmy żo wschędnje tyo cżeftwu wodu k picżu. Tez dyrbimy je kożdy dżeń won puschczecz.

3. Żenje njeméjmy je z druhim żkotom hromadże we jenym khlewże, wożebje niż z druhej pjerinu. Nimo toho dawajmy jim dobru pizu, warjene bérny, warjenu répu je schrótom a z wotrubami a je wschelakimi kuchinskimi wotpadkam. Pizujemy je rano, pschi połdnju a wjecżor. Tale piza dyrbi bycz mérnje cżopka. Do njeje możemy tez nęschto wapna a kuchinskeje żele pschidacz. Wjecżor dawamy jenoż jorno.

4. S płahowanskich huż a kaczkow żane prjecz njedawajmy, ani żane njepschikupujmy! Wone njeżu na żo jrwuczene a tak żim hromadże njehowi. Jenoż żeżlabnu a żapocżnu pożdże njeżcz.

5. Pizowacz dyrbimy pschezo w jenym a tymżamym cżażu a tez pjecz dawacz a khlew kidacz, wożebje hdyż je khlew próżdny.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 3 — Budyšin — Pjatk, 4. januara 1929 — Bautzen — Lětnik 88

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 80 xl. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 xł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 xł. pj. Wudawa a dźiži Smolerjec knihihódźerja, nap. dr. z w. rak. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 3697.

Za nawěški, kiž maja so had do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajene nawěški a tabele po wyšše wobličoju. Za reklamowy »« rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. « «

Němska so přećiwo rozprawje Gilberta Parkera wobara.

Zyła němska sjawnosć je ſ rozprawu Gilberta Parkera wulźy rozhorjena. Powjeſchikownje ſo měni, ſo je Gilbert ſ tejle rozprawu wězywuſtojnym we wotſchkodźenſkej kommiſiji a njepřećelam Němſkeje jara ſtraſchnu bróń do rukow dał. Tohodla ſu němſke nowiny polna hněwnych pſchiſpomnjenjow a wótrych nadźějow na wotſchkodźeńſkeho agenta, porno kotrymž ſo prjedawſche nadźěli na Gilberta zyłe ſhubinja. Nowiny wſchěch politiſkich ſtron ſo do njeho dawaja. Tak němſkonazionalna „Deutſche Zeitung“ praji, ſo wotſchkodźeńſki agent, jeli ſo ſo po jeho rozprawje ſudźi, nima žanoho ſapſchijećela we wopraſowanych poměrach němſkeho hoſpodarſtwa. Je ſo jara ſwažliwe poćinanje, němſke hoſpodarſtwo na ſenajki ſkhodźenk hoſpodarſtwa w dobyćerſtich krajach ſlaſićej. Němſka je kraj, kotryž ſo ſtajnje dale ſadołžuje, mjes tym ſo druhe kraje hižo jako wěrićelja wuſtupuja. Gilbert ſamſećuje, ſo wſchě wotnožki němſkeho hoſpodarſtwa pſched praſchenjom byća abo njebyća ſteja.

Tehorunja němſkonazionalna „Deutſche Tageszeitung“ praji, ſo je Němſka ſ Gilbertowej rozprawu ſłe wotſtróbiła. Gilbertowemu optimiſmej w poſtejdźenju nimſkich finanzow njebudźa ſnajerjo wopraſowanych němſkich pjenježnych wobſteinoćelow pſchihłokowaći. Gilbert zyłe wokak pjenježne położenje Němſkeje poſtudźuje. Wſche proſchenja ſ cyłeje pjenježneho ſtejiſchća wobhładuje a do ſadnich ſtronow hoſpodarſtwa njepoſwěći.

„Deutſche Allgemeine Zeitung“ na to pokazuje, ſo je ſo Němſka, ſo hiž ſo troſchu ſhrabała, ſchtyri lěta ſ pożčonkami ſeſiwiła. S tym ſo njeje tak pożnyſniła, ſo by mohła w pſchichodźe na ſtamžnymaj nohomaj ſtejeć. Jejny ſudowy hoſpodarſki kapital njeje ſo pſchiſporił. Němſka móže ſ pomozu ſwojich pożčonkow jenož ſ nuſu ſiworiś a ſwoje wotſchkodźenje płaćeć. Jeli ſo bychu tele pożčonki ſapraſnyłe, by Němſka na kónz ſwojich mozow doſchła.

Nawopak Gilbertowcje rozprawy.

Wilowańſki hamt we Waſhingtonje je roſprawu wikowańſkeho attaſcheja Fayetta Allporta pola amerikańſkeho późłanſtwa w Barlina wo hoſpodarſkim położenju we Nuſkej woſjewił. W tejle roſprawje ſo pſchećiwo Gilbertowej roſprawje praji, ſo **Němſka** pod wurjadnje cźeſkej hoſpodarſkej kriſu cźerpi, kotraž Němſku cźeſo trjechi dyžli loni. Roſprawa ſo ſa ſnatymi pſchiczinami hoſpodarſkeje kriſy, kaž ſ wuſamknjenjom dźěłacźerjow w żeleſowej induſtriji atd. ſabéra. Němſkoſtatna banka je ſo hacź dotal dliła, diſkontowu ſadźbu ſnižiś, dokeł ſo boji, ſo bychu ſo ſ tym wutkanje pjenjeſy na krótki cźaſ pożčene, wróćo wałe, ſchtož by němſkej mėnje ſeſchkodźiło. Tón króćcź njeby mózno było, paſiwnu wikowańſku bilanſu a łońſche wotſchkodźeńſke płacźenja ſ dodatkowanymi wutkanymi pożčonkami wurunaćś.

Towarſtwowa banka w Swibusu zwrěſćała.

Towarſtwowa banka w Schwibuſu je hromadźe ſe ſwójeſmi wotnožkami w Cźeſkowje, Stencźu, Bomiſu, Unruhſtadtu, Tirſchtiegłu a w Nowym Lentſchenu ſwoje płacźenja ſaſtajiła. Sdobom je wona pola hamtſkeho ſuda w Schwibuſu wurunańſke jednanje namjetowaka, ſo by ſo konkurs wotwobroćił. S tymle ſwrěſchcźenjom banki wobydleſtwo namjeſneje Marki cźeſko ſchkoduje. Pódła ratarſtwa ſu ſo zkotwi a namjeſni ſaſtojnicy do cźeſna ſaſnali, ſa kotrychž je jich ſłużbna wyſchnoſć měſacźnu mjdu porjadnje Schwibuſkej banzy pſchipokaſała. Hdyž ſaſtojnicy Sylveſtra po ſwoju měſacźnu mjdu pſchińdźechu, ſo jim praji, ſo ſo jim natřwilnje njemóže nicźo wupłacźiś. Schwibuſka banka je pjeća ſ tym do płacźenſkich wobcźežnoſcźow pſchiſchła, ſo je Drježdźańſka banka, *ſ kotrejž je dotal wutko ſwjatana była, ſo ſapowědźiła*, ſumu we wyſokoſći 80 000 hriwnow ſapłacźiś.

Nasilnosće ratarjow w Huzumu.

Lawniſki ſud w Huſumje (w Schleſewigu) ſchtwórtk někotrych ratarjow ſ Lundenſkeje a Eidersſtedtſkeje kraſiny dla łamanja cźaſy a dla ſapowědźenja dawkow jednaſche. Wobſtorjeni ſo wuſnachu, ſo ſu 19. novembra cźaſane wolu ſadźerźeli a do hróbźow wrócźo dowjedli, ſu pak to jenoź ſ nuſu cźinili. Statny wěcźnik namjetowaſche, jich ſ ſaſtwu po 2 hacź 6 njedźelach ſaſudźiś. Prjedy hacź ſo wutſud wuprazi, a prjedy hacź ſo jednanje pſchećiwo ratarjej Hankenej, tehorunja dla dawkoweho ſtrajfa wobſtorjenemu, ſapocźa, cźrjóda ratarjow pſched ſudniſtwo pſchiſcźeše, do kotrehož pak jich nuts njepuſchcźichu. Do polizajſkich ſaſtojnikow, kotrjž ſpytachu cźrjódu roſehnaś, ſ kamjeni mjetachu. Tohodla polizajſky ſaſtojnicy někotrych ratarjow ſajachu. Dla njeměra pſched ſudniſtwom ſo nakhwilu ſudźenje pſchetorhny.

Też w Cźeſkoſłowakskej na prawicu jězdźiś?

W něhdyſchej awſtriſko-wuherſkej monarchiji bě ſapſchahanm pſchikaſane, na łéwo jěſdźiś. W Awſtriſkej ſu ſo ſaſ w Němſkej ſo roſtudźiłi, na prawej ſtronje jěſdźiś. W Cźeſkoſłowakſkej pak jěſdźenje na łéwizy wobkhowachu. Dokeł ſu wutkanje ſapſchahi a druhe wotſuda, kotrež ſu ſnuzene na prawo jěſdźiś, huſto do njeſboża pſchiſchłe, ſo cźeſkoſłowakſke kněježerſtwo roſmyſluje, hacź by po pſchikładze ſuſodnych ſtatow na prawo jěſdźenje ſawjedło. Na napraſchenje ſu wſchě wikowańſke komory ſ wuwjeſenom Budějowiſkeje komory wotmołwiłe, ſo by najpſchiſłuſchniſche było, ſo by ſo też w Cźeſkoſłowakſkej na prawo jěſdźenje ſawjedło.

Zubkow a mandźelska do Afriki pućujeta.

Po powěſći belgiſkeje telegrafneje powěſćerńje ſ Antwerpna ſtaj brjedu ſ parnej łódźu „Ville d'Anwers“ ruſki emigrant Subkow a jeho mandźelſka, ſotra něhdyſchego němſkeho khěžora do belgiſkeje Kongoſkeje kolonije wotjěłoj. Subkow pjeća ſo poručnoſći Kongoſkeho towarſtwa do Kongoſkeho kraja pućuje.

S druheje ſtrony ſo powě, ſo Subkowa mandźelſka we Bonnje pſchebywa a ſo nima myſłe, Bonn wopuſchćiś.

Knježerſtwowa kriza we Juhoſłowjanskej.

Sobrjedu je juhoſłowjanſke knježerſtwo woſjewiło, ſo je kral do **wróćozjawjenja Koroſchzoweho knježerſtwa ſwolił.** Kral je wotſtupowanemu knježerſtwu poručił, ſo by knježerſtwowe dźěła dale ſaſtawało, hacź budźe nowy kabinett wutworjeny.

Po wotſtupjenju Koroſchzoweho kabinetta po wſchěm ſdaću ſhorwatſky ratarjo a demokratojo ſwoje wotpokaſowaze ſtejiſchcźo k Beograđej wopuſchcźa. Njedobry ſacźiſchcźa, kotryž ſu poſlednje pſchepjate rěcźe **dr. Maćka** a druhich wjednikow ſhorwatſkeho luda w politiſkich kruhach cźiniłe, je dr. Maćka pohnuł, ſo by ſwoje ſtkowa poſtabił. Se ſjawnym pismom ſwojim rěcźam pſchiſpomina, ſo **wjednizy demokratiſkeje a ratarſkeje ſtronje ſwojemu prjedawſchemu heſłu „lud a kral“ ſwěrni wojtanu** a ſo ſu ſwólniwi, kralej ſwoje nahłady wo roſrišanju ſtatneje kriſy roſłožiś. Wjednikaj dr. Maćek a Sźwětoſar Pribićewiċ do Beograda wotjěđźetaj.

Juhoſłowjanſky muhamedanojo ſa łacźanſke pismo.

Sajimawe je, ſo runje w cźaſu, hdyž ſo łacźanſke pismo w Turkowſkej ſawjeduje, też někotři reformiſtiſky muhamedanojo w Juhoſłowjanſkej ſjawnje žadaju, ſo by ſo łacźanſke pismo město dotalneho arabiſkeho ſawjedło. W Sarajewje je runje najwyſchſchi duchowny ſejm muſłimanow (mohamedanow), wakuſki ſabor, ſhromadźiłe, w kotrymž je najwyſchſchi měſchnik juhoſłowjanſkich muſłimanow reis-ul-ulema Cźaušchelwiċ namjetowak, ſo by ſo w muſłimańſkich nabožeńſkich ſchulach ſhorwatſki dialekt wucził a ſo by ſo ſ łacźanſkim pismom město dotalneho arabiſkeho pisało.

Jencho Němca w ruskim jastwje zatřělił?

Ruſki lěwy kommunist Brunowſki, kotryž je ſhwilu w bolſchewiſkiſkej Ruſkej wyſoke ſaſtojnſtwa ſaſtawał, poſłaſchu pak cźeſnyne jaſtwa ſesna, je do wutkraja cźeſkmyſchi ſwoju ſwobodu ſaſo dobył. Mježkim ruſkim nowinam je wo wołudźe ſtudenta Ditmara powědak, kotryž je pſched dwěmaj lětomaj w cźeſnym prozeju pſchećiwo ſjom němſkim ſtudentam rólu hrał. Kaž je znate běchu tſjoch Němcow, dr. Kindermanna, Wolſchta a Dittmara w Ruſkej dla kontrerewolucije wobſtorżili. Kindermanna a Wolſchta ſ ſmjerći ſaſudźichu a poſłaſchu ſa ruſkeho komunista Kobelſkeho, w Lipſku ſ ſmjerći ſaſudźeneho, ſamėnichu. Ditmar, kotryž bě pſchi zyłej naležnoſći cźeſnu rólu hrał a ſwojeju towarſchow ſe ſwojimi wuprajenjemi poćeſił, jaſtwo na dźeſaćcź lět doſta. Wot teho cźaſa njebě wo jeho wołudźe nicźo wjaſy ſłyſchećś. Kaž Brunowſki wudawa, ſu **Dittmara w oktobrju 1928 we jaſtwje ſaſtrělili, dokeł mějachu jeho ſa ſtraſchneho a njewuſchneho ſwědka.** Dokeł pak bě Dittmar wukrajan ſu ſa kóždy pad protokoll napiſał, w kotrymž ſo praji, ſo je Dittmar ſ Božej rucku ſajaty wumrjeł.

Přezdyk cokra w Pólskej.

S pólſkeje zokrowneje kampanje 1928—29 ſa wuwos wſcho hromadźe 250 000 tunow ſhływa. Dźiwajo na njepſchiſhódne wuwiće płacźiſnow na wſchěch internazionalnych wotbywanišchcźach budźe wunoſchk ſ wuwoſa zokra mjeńſchi hacź je ſo woćakało. Po ſtatiſtiſkim wobličenju hóbnoſći zokrowcho wuwoſa nětkle 120 miliſonow ſłotych wucźini.

Wjeſe do na cokor w Italskej.

Pod pſchedſydſtwom italſkeho miniſtra ja ludowe hoſpodarſtwo je ſo w Romje ſhromadźiła ſajwjerjaca ſyndikata płahowarjow rěpy a italſkich zokrowych ſobrikowtwórcow. W njej je ſo wo wotſtronjenju zmjeſa ſ Italſkeje jednako. Wołſankmy ſo, ſětja 120 000 ha row ſ rěpu połudźecź. Knježerſtwo je ſo ro ſkładniło, na wukrajny zokor ſe 24,75 ſłoteje liry na 36 ſłotych lire, na dwójny zentnar powyſchiċ.

Ruske ſeja na europiskich wikach.

Ruſka nětkole jara ſylnje ſwój wuwos jejowy ſtupnjuje. Wołoſchje do Němſkeje ſo wuwos ruſkich jejow měri. Po Barliniſkich powěſćerjach ſu tamniſke ſkładowanje polne ruſkich jejow, kotrež ſhótro na płacźiznu němſkich jejow cźiſchcźa. Pódła teho ſu němſke jejowe wiki ſ dowoſom danſkich jejow wohroſene. Ruſkoſo ſu na němſke wiki wulku hromadu jejow po oſtrich wyſokej płacźiſnje wotbyli a pſchihotuja ſo na němſke wiki po tu*nich płacźiſnach kładźene jeja cźiſtnjeć. So němſkich* dowjezowarjow, kotrjž maju jeja ſa wyſoku płacźiznu nakupjene, je to ſtraſchna wěſ.

Pjany ruskeho induſtrializowanja.

Pſchedſtyda najwyſchſcheje ruſkeje ludoweje hoſpodarſkeje rady Kuſbiſchewje plan roſwiċ, po kotrymž ma ſo ſa 5 lět ruſka induſtrija roſwiċ. Jako wołoſchje wažne ma Kuſbiſchew wutwar fabrikow ſa ratarſke maſchiny, dokeł wot njeho powjeſtſchenje produkzije ratarſkwa wotwiſuje. Traktory bychu dyrbjałe wſchudźe pluh wuczińſchcźeċ. Też cźeſka induſtrija dyrbi ſo ſpěchowaċ, na nju dyrbi ſo 80 prozentowy induſtrijowje pożčonki nałožiċ. Wołoſchje dyrbi ſo naftowa, wiſhlowa, metallowa a elektriſka induſtrija ſpěchowaċ a ſo produkzija twarſkich materialijow podpjeraċ.

Aman Ullah zběžkarjam přizwolenja čini.

Pſchećiwne hibanje pſchećiwo nowotaŕſtwu krala Amana Ullaha po ſdaću pſchiběra. Kral je tohodla ſo roſhudźił, ſwojim pſchećiwnikam ſłědowaze pſchiſłuſchenja cźiniċ: Holeja ſchula w Kabulu ſo ſamknje, dokeł maja ju ſa njewuſchnu. Dale ſo pjatk ſaſo jako wotwoćinkowy dźeń ſawjedże. Mullahojo (měſchnizy), ſtarſchi ſplahow a wójſkowi gouverneurojo dołahaze ſaſtupjeſtwo w ſakonje dawazej ſhromadźiſnje doſtanu. Wěſte pak njeje, hacź tele pſchiſłuſchenja doſahaju, ſo by ſo ſłěžk ſtónciċ, abo hacź budźe kral muſowany, ſłěžkowym wjednikam njeſkłoſtanje ſłubiċ.

Kralowa macź je ſo ſ Kandahara do Kabula wróćiła. Wjednizy ſłěžkarjow, ſ kotrymiž je jednała, ſu ſo ſapowědźili, ſ jejnym ſynom ſo ſjednaċ. Tohodla ſo wočakuje, ſo ſo wojowanje ſaſo ſapocźnje, kaž bórſy ſo ſejpli.

Nadpad z petardomaj w Dubrowniku.

S Dubrownika w Dalmatiskej so powě, so je so we nozy k 1. januarej na tamniskeho franzowskeho a cześkoslowakskeho honorarneho konsula dr. Waschu Birimischa atentat stuknył. Dr. Birimischa so Sylwestra z hotela „Imperial" wećkże w 1 hodźinje w nozy do swojeho wobydlenja wróćił. Na dróhy w sejmu dwě postawje wohlada, kotrymaj pak wospjetnje kedźbliwosć njepschiwobroćił, dokelž mjeńsche jej za salubowanju. Hdyž wećkże za schtwórcej hodźiny do swojeho wobydlenja stupi, z dróhi swoje mjeno wospjet sawołacz saslyschi. Hdyž k wokmu pschistupi, so psched sahrodźinu muzju petarda (z pólrom pjeknjene hudobje) cźisnu, kotrej z wulkim wjeselkom rozbuchny, tola žaneje wjeselsche schkody njenaczini. Hnydom na to so druha petarda cźisnu. Se sylschafenjom powětra, z wunbuchom nastatym, so wschě wokolnje schkleńcy wutłóczichu a so dźel tschi wobschkodźi. Dr. Birimischa telefonisny policiju sawoła, kotraž njedźiwajcy dokładnoho pschepytanja zdźesche wokolinu doma njemóžesche ani źiła za samowapschikomaj namakacź.

Zdźěk w ranšej Persiskej.

Sbožć w ranšej Persiskej, kotryž Dost Mohamed nawjeduje, je wjeselschi rośmérow nabył. Persijski kral, Rjisa Khan, kotryž mjeńsche hischcze njedawno knjeżerstwowe wotzeli twjerdze w ruzu, je w stajnym cźełnje, runje kaž Aman Ullah w Afghanistanje a Jbn Saud we Hedźasu (w Arabiskej). Persijski bóžć wódźomnje je sbóžkom w Afghanistanje a w Persijskej swisnje. Sbóžkarjo, kotiż su hižo psched dlešchim czasom wschć studnje we pusczinje wokolo Kirmana sajdowozyli, źiwje za sbóžć dźekaju a su wjele pschiwšowarjow dobyli. Sbóžć bo so pschinoscu wétra roścharja. Knjeżerstwowe wójsko, kotrež pschecźiwo sbóžkarjam w schérokej scronce wot Mesopotamskeho pokonja a wot Kirmana na pokrój pusczinu postupuje, so z lećadłami pschewodźuje. Dokelž je w tych krajinach wulki njedostatk wody, so wójsko z wodu a žiwnoscu jenož z lećadłom sastaruje.

Wopilstwo w Newyorku.

Po rosprawje najwyschskeho Newyorkskeho lékarja dr. Charlesa Norrisa je loni w Newyorku 1565 ludźi jako wopor wužiwanja hubjenych alkoholiskich napitkow wumrjeło. Je to wo 256 padow wjazy dyžli w lěcze 1927.

Saimnawe w tymle swisnu je, so je posledniho Sylwestra so wjazy alkohola wupiło dyžli w prjedawschich létach po kakosanju wužića alkoholowych napitkow. Niedźiwajcy wobaranja statnych, městownych a prohibicznych zastojnikow we wschich stronach alkohol porjedźachu. Mjesza w Sylwesterskej nozy w Newyorku hórsy po wolnoscy pschesła, dokelž policija wschě nózne korcźmy a kofejownje zamkny. S tym so hosćo sbehachu, kotiż běchu z wulkeho błóta hacź bo 100 dokkarow za pschewoslajenje mésina pschi blidle sapłacyli. Tak njenadźiwaj z cźopkich městnostkow do sumneje nozy wuhnacźi hosćo dołho wonka na dróhach njerudźerźachu a hižo w 2 hodźinomaj bě na měśiowych dróhach wschо śmérom. W dźiwadłach, kofejownjach a nóznych korcźmach běchu so wschě mésina hižo někotre njedźele do prédka wupschedate. Wobliczja so, so je wećkże 100 000 ludźi na wosiwjeczenje notwehi léta do Newyorka pschišło.

Też w druhich městach Siednocźenych statow bě Sylwestra nózne žiwjenje jara ropotne. W Filadelfiji su 130 wokobow dla wopilstwa fajeli. W pokodnischich statach běchu so korcźmy hižo sahe wjecor sawrjele, so by so rosschérjenim tam sakhadźaceje khripowoje epidemije wobaraho.

Ford 30 000 dźełaćerjow pušći.

Fordowe towarstwo w Detroitu je wosiewsko, so nochce 30 000 dźełaćerjow do dźela bjerie. Do 1. měrca 30 000 dźełaćerjow pschijima, so by so dźeło w dźełarnjach, we kotrychž je so pjeczdnjowny dźełanišći cźas zawjedł, njeby trjebało na schesty dźeń podźěłachcź. Sdobom towarstwo twarjenje automobilow wo 20 prozentow powjetschi, tak so budże wot 1. měrca 5 dźełarnjow wschědnje 8750 automobilow wukhadźeć. Licźba dźełaćerjow w Fordowych dźełarnjach z tym na rekordnu licźbu 180 000 wosobow stupi.

Ze Serbow.

Budyšinska.

Pjatk 4. wulk. rózka.

Methuzalema — Tita.

1922 swjedźeński wjeršk serbskich spěwarjow pola spěwarskeho towarstwa „Hlahola" a pola předsydy „pěvcc obce".

1599 poswjećí so Tschořska cyrkej w Budyšinje.

† 1893 Jurij Voigt, kaplan w Hodźiju, 85 lět stary w Biskopicach, je jako studenta wjele do rukopisneje Serbskoje Nowiny w Lipsku zapisał.

† 1928 hrabinka Therezija z Hoensbroech we Worklecach, dobroćelka serbskeho ludu.

Z mudrosće Jana Radyserba:

Wo kokušku so njeprócuj,
Hdyž je ji kóždy khapon wuj.
Staj bamž a khěžor člowjekaj,
Hdyž swjerbi jeji, so drapataj.

*

Z knihi serbskich nałožkow a widźenjow:

Do třoch kralow so w starych časach pola Serbow wosebje wokoło Lubija z dobrcho ćěsta wšelake postawy pječechu — krowy, wowcy, swinje, husy a druhe. Wosebje pak też třirožkate pjećwo, kotrež so „třodrak" mjenowaše. Tute pjećwa darjachu knótřa swojim mótkam. Ale też skotej so na dnju třoch kralow tajke pjećwa dawachu, zo by hódnje tył. Wo tym powěda jara nadrobnje Jan Hórčanski. Tutón nałožk wobsteješe hišće we 18. lětstotku. zo jón Serbja po třicećilětnej wójnje mějachu, je cyle wěste a swědźi wo jich zamóžnosći.

Hwězda skhadźa třom kralam.

So, pruha złota, pokazaj,
A ćěmnosć nócna rozćěkaj,
Kiž z bludom bě nas zajała,
Nas dowjedła do skaženja.

Ty, Knježe, swětło naše sy,
O napjelń naše wutroby,
Sej z khwalenjom a pokutu.
Wzmi mysle naše na kedźbu!

Swět čini wjele ludanja,
Nas wodź pak lubość wutrobna!
Nad nami rozswěć wobličo,
Nam swětło wěrne pokaž so.

Michał Domaška (z basnje „Swjeći tři kralojo").

*

— **We mjedrje.** Wječera wjećor w 7 hodź. barometer 748, hygrometer —4, thermometer we dnio —3. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer —5, thermometer w nozy —6. Wuhladu na maso so pschemjenjuje wjedro. — Nad srjedźnej Europu leži wjelgin hischcze khłódnischa wyšeńca. S połnoca hischcze khłódnischa nišina. We naschich stronach jetkuje so z wyschinu. Tohodła dóńdże tu k šnadnischim śnjehowanju, kotrež może lohaj do sylnischeho wětreńca. W połnocu hischcze nišiny nimo cźahaja. Kaczyunjeć w Danišći a Schwedskej kruta syma tichošća, tukkowitu pola nas taiske khłódkaśaju nam najšerje njehrosu, khłódu-li, so so mużebnje. — Jutše šobotu sthadża słónčko 8.13 hodź. a thowa so 3.59 hodź. Měšačk sthadża na ranje 2.32 hodź. a thowa so pschihołdnu 12.34 hodź.

Předźenak

prajcha so šerokich studowazych, hacź su so někto dosć zwusnali a maćerźneho hodowaneho wošusnika najšli. Jeli so pak tomu tak je, by jim snano mózno było, tež njechcu k cźešći šerbskeho dźěła wukonjecź, pschedawajo Pschebjenakowe protiwi. Přchebjenak je psched tśiźicźimi lětami młodeho studentu z Khwaćźk znał, kiž je rady protiwi rosnoschowar a pschedawał, hamo hischcze we wulkich prósdninach do wokolinu Sielo Komorowa nošił. — Njeby to też naschim dźensnischim studowazym mózno było? Přchebjenak je so njes tym trochu šestarik. ma zyle šlabej nošy a tohodła so pokornje na jara cześcźenych knjesow studentow z prośbu wobroći, jemu lětšu pomhacź. By jim jara dźakowny był. Knjes Janak pschekwostaji też jim wopytu za 60 wjenjeńkow.

— **Swobodne mjasowe jětki (Freibank) w Budyšinje.** Sobotu 5. januara dop. wot 8 hacź 10 hodź. wotedawa so fyrje howjaze mjaso, punt po 40 pf., fyrje zwinjace mjaso, punt po 50 pf.

— **Wulka darmotna nadrobnadawańska hodźina** za šlabonthsłuchych, na padawu khorosći cźerpjazych a duchathornych wobydlerjow města Budyšcina je sthedu 9. januara wot 11 hacź 12 hodź. w měšćanskej khorownji.

— **Swój 25lětny wobšłužny jubilej** swjeći 7. dźensa 4. wulkeho róžca knjes Korla Ziegler, měšćeř wobkhoda seleniny. Se swojimi 75 létami k. Ziegler pschejeo hischcze swojeho zahrodnistweho powołanja hlada. Bórzy sće też swój 50lětny powołańšći jubilej swjećiłcź. Pschejemy knjesej Zieglerej mnoho dalšich strowych lět.

— **Pschichodźelowy něschpor w Michałskej.** Kaž hižom wot njeskich lět kóžde lěto wuhotuje knjes kantor Polak njedźelu 6. januara w Michałskej zyrkwi pschichodźelowy něschpor. Něschpor, kiž je 17. swojeho rasu, sapocznje so wop. w 4 hodź. Też tón króć su šnamjenicźi sobu swoje šobuskutkowanje pschiprajili, mjes nimi je swata spěwarka, knjeżna Fraischdlagez z Hornjeje Hórki.

— **W šastarańi na Židowje** wotmě so 31. dezembra Sylwesterska zwjatočnosć z hudźbnej šabawu a wobežitym zortnym pschekwapjenjom, kiž pola wschitkich khowanjow wulke wjeselje šudźi.

— **Wošebita pschikoha.** K dźensnischemu cźišku pschikoha inventurskeho wupschedawanja firmy Wilhelma Hübela w Běłej Wodźe. Naschich cźitarjow w Běłej Wodźe a wokolinje prošymy wo pschecźelne wobkedźbowanje tuteje pschikoheje.

— **Njeboże pschi šymskim sporcze.** Niedźelu rano šnjeshożiščichtaj na šankowarni na Mišlschońskej horje 17lětnaj Waltaŕ Buchholz a Erich Scholta. W prěnim zawinjenju buchu rodźelowanje šanje z cźerje cźišnjene. Buchholz šlecza do šchtoma a šlama šeši wobruczku. Je so wjecza też bischcze nutskach šranik. Scholta je so lóšcho šranik.

— **Žadyn strach wjazy na škót pschi wohnjach.** Natarjej we Warmbórnu pola Eiderstedta staj wunamakałoj pschiprawu, z kotrejž so hodź dołokobahaju šchtit pschi wohnju dozpěć. Wobšedźeć móże z pschimnjenjom sa wšitku pschiprawu, wschititkan šwój škót wotwjasacz a teš šbohom „nuzowe wukhody", kiž su bo šcźenow sapuschcźene a kiž škót lohko namaka, wotewricź. Wězywustojni su šebi tele duwy wunamakanje pschedwjeśeć dali a jo jara khwała.

— **Swój 25lětny wobšłužny jubilej** šwjeći jutše šobotu 5. wulkeho róžca, knjes pschekupc Jurij Wólše na Drjewowych wikach 13. róžc Zyhelńskeje hatty. Dnjo 5. januara 1904 šakoži wón w tutym domje swój wobkhodkolonialnych twarow a šwěći šebi bórzy mnoho wotelkarjow w měšće a na wšach. Wiele šboka k jubilejej.

Kak je Jan swoju Marku dostał.

Humoreska z wjeśnego žiwjenja.

I.

W Pištorjecu.

To běšche špoczatk meje, na krażnem nalětnim dnju. Skónczńe tak prawje wohrěwaśche ſ módrych njebjes dele. Cźełedź wróćeśche so runje muczna ſ pola domoj, so by powobědowanschi trochu wodyhła. Psched durjemi małeho burskeho statka stojeśche pschipřehwschi so wo wudwjerno młody Pěšorka, jedyn ſ najschwarniischich pachołow w žyłej wšy Pištorjecach. Pěšorka Jana dałoko a schéroko šnajachu. Wobe ruzu bě hłuboko do małych kapkow žiwoseho kabata saryt; cźapka žedźeśche tśihiwje nad lěwym wuchom, dymka bě dołho hižo wuhasła. Tak tu wón stojo do senje hladaśche, do hłubokich myślow zanurjeny. Najšterschho wo nječim wažnje pschemyšlowaśche a tola njeznajeśche žebi niczo mudrebo wukopacź. Ta wjeźa poczo jenu mjerzasa wješ, to bě też na nim widźeć. Někotši šnaczi jeho nimodnuh postrowichu; wón pak šnn niczo prawje njewotmołwi, tak ko jedyn rjekny: „Tón drje je šo nječźeho pschejeđź abo ma jedyn žeđźo." Ani klakanje nještyschi bicź, tak běchu jeho myźle zyle pschemjate; njeskłeschesche pschipołdnischeho šwonjenja — tajźile wjesny filosofa!

Kak dołho běšche Jan tam šak, to wschak wón šam njeswědźeśche. Nadobo wón šo šmyhłow wutorhny, a schtó psched nim stojeśche? Ssuchi muźik, ſ kónczkowitym nošom a matymaj, lischeźimaj wóczkomaj; tón mějeśche staru, brunu, kokmatu cźapku na hłowje a stojeśche ſ rostraczenymaj nohomaj kaž kóšlik, wulki pschedeśchtnik ſ wobėmaj rukomaj kruce dźerżo, psched pschełkapjenym Janom a šcźahowaśche wobliczo, kiž bě žebi wot Janowelio šamyšleneho filosofišeho wobliczа prawje wothladał. Hanšk chyżeśche šo najprjedy rosnjembricź, dokelž to tón cźłowjek tak po nim „wopiceji"; potom pak šo ſ zyłeje schije wušmija, dódź šo jeho napschećźiwnik njerjepny a ani myschli we njeswoczu njeścźahny. Napośledku šo Jan do šmjerca da a woprašha: „Na ty wopiza, Lischkez Měrcźino, wupadam dha ja wopravdźe takle, kaž šo ty mi pschedstajeśch?"

„Haj, lubý kmótše, takle ty wupadaśch a šnadź hischcze trochu hłupischi", rjekny nětšo Lischkez Měrcźin. „Ja šebi wopravdźe myślach, so je cźi zyły rozum wuběžał a do jemje šapałnył, a to ty nětko pschejo hischcze do dźěry fukaśch, hdźe je wostał! Saperlischka! je to nětko ſ wašchnjom pachoła 25 lět? Nještyschi ani, hdyž połdnjo šwoni, šabywa na „Jandźel Knješa", njeśnaje wjazy ludźi a njetrowi wjazy, a šnpi šo do pschipołdnischeho šłónca, jako by šo dyžt wušuschicź dacź kaž pleso we wuhnju! Abo — rjekny ješibale — „šy šnadź khory, Hanšo?"

„J, hdźe też to, khory!" šawoła Jan. „Dozyła khorty njeśbym, ale šitrowy kaž rhba, Bohu dźak! Tola cźłowjek njemóže tola wěcznje jenož dobreje myźle bycź. Mam dże runje wo wažnem rosmyšlowacź."

„Tak, tak! Wo wažnej wězy ty rosmyšlujeśch! — Ńj, ty mój najlubšchi mładý njezjeńcźo, chcźeśch-li, Hanšo, šlyšcźeš, na cźo šy runje myšlił!" Pschi tutych šłowach hladaśche Měrcźin Janej krucze do woczow, jako by jemu chcył hacź do wutrobi pohladnyć. Tajźeko šwobladnjeńcźa Jan njeswubdźerża; šacźerwjeni šo hacź ſ wuschi a njeswědźeśche šchto prajeź. Potom rjekny šłótka: „Pój wschat še mnu na thwilku nuts! Mój tola na puczu wonka hromadźe wikowacź njemóžemoj. Měrcźino, ty wschak šy šamneśe muczny a šo rad pożydźeśch."

Měrcźin pohlada thětše za šwojim wošyczkom a pšom, Laudanom; dokelž bě wschitko w porjedźe, šcźehowaśche šo Janom do thěge. Stara cźeta warjeśche w kuchni wobjed a runje tak stara džowka krautoješcźeśche šo w hrodźi. Měrcźin a Jan běšchtaj potajźim šamoj wo šjtwi. Měrcźin wja šebi štólcźt a šydźe šo Janej runje šnapšcźecźa.

„Ja wschak derje wém, na cźo šy psched thěm štojo prjedy tak dołho, a hłuboko myšlíš," šawoła wón šmějo. Na jeńtřwu šy myšlił, mój najlubšchi pschecźelko. Nźwerno, so šnym šhódak? Praj jenož ſ pravdu; wschaho cźi hłowa njebudże rubana. Kak pak twoja wuswolena rěka: Maŕka? Hanka? Lenka? Kratka? Herika? . . . ." a wschě mózne mjena holzow, zyły pjatnak a thěcźe wjaży, jenu tak ſ erta wulkětowachu.

Jan šo šaso šacźerwjeni kaž njeboh tak. Tak wschak też bě. Měrcźin bě jeho potajnitwo šhódał. „Haj, schtó dha je cźi to tola rjekł?" wjaśorjeśche wón wschón šamućeny.

„Hahaha!" šmějeśche šo Lischkez Měrcźin.

Ty šo hischcze praschesch, schtó je mi to prajił! Ow, Hanšo! Ty šnam šy mi to rjekł. Hej! Hdyž taiśi pachoł w twojich létach šapocźina, do hłubokich myślow šo pomrjeeź a dźěry do jemje šhudźěkraci, potom ma wón hódźicźi króć myślićźi na jeńtřwu. To mózesch mi zyle wěrcź. Ja šo w tom wušnaju, mój Hanko! Ale praj wschak mi jenož dowěrliwje, kak ta hołcźka rěka?"

„Haj, — to — ja — tola — šam — njewóm!" jakotaśhe Pěšorka Jan. Ale šhańbowa šo šwojeje wulkolliwoscźe, šhraba wschu šwoju kuražu a šwój rozum hromadźe a wutoržowaśche nětko Měrcźinej zyłe rosumnje šwoje położenje. „Hlej, Měrcźino. Ta wěz ma šo nětko pola mje takle. Sy mojej starej cźetu, kiž je bakle šaho 3 njedźele khora we łožu leżała, a ſ starej Moniku njecha hižo wjaży pravje hicź. Ja wschak bych šebi" — a pschi tom wón ſ hłuboka šdychny — dyrbjał šomu pytacź. Ale kak mohł vjadnu namakacź? Wšcé holzy šo mi „wušmějewaju. Mjeroshorjeny a pothodźi nječźto krócź po jśtwi. Lischkez Měrcźin pak šlehny šo wróćo do šwojeho štólcźka a wobhladowaśche šebi je šałożenymaj rukomaj a ſ nimale dźiwnym wobličom.

(Pokračowanje šcźehuje.)

— **Swjask Luzjistich wjejnych wumjetznow.** W Chorjelzu chcedza załozyc swjask wjejnych wumjetznow. Swjask ma sjednoczic wschitkich mokerjow a rjesarjow, kiz su na wozach zivi, a chze wozbejze zastupowacz shromadne zajimy a wuhotowacz shromadnie wustajenzy w mjestach. Mokerjo, kotrizj maju zajim na załozenju, njech so wobwocza na adresu: Maler-Schulze-Rose, Rittergut Lonnitz (Post Görlitz-Land).

S **Bukez.** W naschej wozbadze je so w lecze 1928 narodziło 64 dzjeci (psched 50 letami 164) a to 39 holzow a 25 holzow. Wumrjelo je 35 wozobow, 13 muzskich a 22 zonskich, mjes nimi bechu 4 dzjecy. Najstarscha wozoba bjesche Ranichez wowka z Wujezka, 86 let stara. 32 połbowanjow bjesche pola nas, 3 swonka wozbady. Wervowano je so tu w nascim Bozim domje 25 porow, pschipowedało 32 porow. Spowedowych bjesche 4 017, wopravjenych 106. Mjes pjenjezkow, butra 1,80—2 hr., twaroh 30 pj., lonty wolsi 1,40 hr., liny 1,70 hr., karpy 1,30 hr., schezki 1,30 hr., holbje 0,80—1 hr., kury 2,50—3,50 hr., khapony 3—4 hr., huzy 1,20—1,40 hr., hornik 0,80—2 hr. karnikle schtuka 2—2,60 hr., cjerwjeny kal 20 pj., bely 15 pj., zyda 20 pj., bern zentnar 4,25 hr., jabluka 20—40 pjenjezkow.

Pschikazeja

Holzu do domu, Altmanka w Hródku, Hornjezjska haza cisło 4.

Holzu a kuchatku, kantina w Adolfowej Hjeze.

Wurzownizu a dzjelazerja, Rösler w Hródku, Lipsczanska drozha cisło 4.

Dzjelazerjow, Rosa a Feischka w Budyschinje na Kamjentnej haze 19.

Na pschedan:

Krowa wyssokoszuczelna, w Milocjizach 22.

Stroj, pisanski, Schreier w Wiskopizach, Kowarska haza.

Wos schleszczanu, w Pisanym Dole 48 c.

Drjewowa awkzija:

w **Bjelej** (Bühlau) pola Kamjenza w hospodze „K wisselnemu kublu" dop. w 9 hodz.: czamnik, schijaza maschina a gramofon, vertiko, wittowe meble, kobrz, schiczowe blido, wurzahowanjske blido, male blido, hlinjane hudobja, drastowy powjeschak,

w **Hródku**. Schlossbezirk 2, dop. w 11 hodz.: warsine twory a zonjaze wobucza,

we **Lupoj** cj. 13 pódzelu 7. wulkeho rózka 1929 dop. w 10 hodz.: 1½ zent. muki

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dzjenza dop. 3/11 hodz.:

Wobrot znadny, płaczizny znizene.

Dop. 3/12 hodz.: Kaz pjched hodzinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej briwnje.

	3. 1.	2. 1.		3. 1.	2. 1.
Pschenca	202-204	202-204	buny	21-23,00	21-23,00
rozka	202-202	201-202	woka	27-29,50	27-29,50
nal. jecmjeń	218-235	218-235	modra lupiny	15-15,50	14-15,50
naz. jecmjeń	192-200	192-200	zolte lupiny	17-17,50	17-17,50
wows	193-203	193-200	zeradella	—	—
kukurica	224-225	224-225	raps. wosusk	19-20,30	19-20,30
pschenz muka	25-28,75	25-28,75	lany wosusk	25-25,20	25-25,20
rzana muka	25-28,15	25-28,25	poen. melasa	—	—
pó. wotruby	14,50	14,50	bern. kruski	18-19,20	18-19,20
rzane „	14,30	14,25	syno, 50 kg	4,00-5,80	4,50-5,50
lane symjo	—	—	rzana sloma	1,15-1,80	1,15-1,35
hrosch	—	—	pschis. „	0,95-1,1	1,00-1,21
raps	340-350	342-350	wowsna „	1,40 1,55	1,40-1,50
pjeluski	22-24,00	22-24,00	jecna „	1,20-1,25	1,20-1,35

Płaczizny rezneho skotu na Drjezdzjanskich skótnych wikach.

3. januara.

83 wol., 163 byk., 199 jalojc. a kruw., 1194 celat., 298 wowc., 1521 swini.

Płaczizny za

woły: 1. 53—58, 2. 42—49, 3. 33—40;

byki: 1. 52—56, 2. 43—50, 3. 34—40;

kruwy: 1. 47—50, 2. 36—43, 3. 27—30, 4. 23—24;

jalojcy: 1. 53—57, 2. 46—48;

wowcy: 1. 56—63, 2. 46—55;

celata: 1. 75—79, 2. 65—76, 3. 55—62;

swinje: (přez 300 pt.) 78—80. 2. (240—300) 76—77, 3. (200—240) 73—75, 4. (160—200) 71—72. Rancy 64—68.

Hospodarski rozhlad.

pjatk 4. wulkeho rózka 1929:

Wczerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,200	100 polsk. zlotych	47,175
1 jendzelski punt	20,872	100 ceskosl. krónow	12,435
100 swajc. frankow	80,87	100 franc. frankow	16,405

Barlinska bursa bé wczera njewósta a pschinješe efektam spadowaze kursy. Wiki s dołżnymi a rentowymi liscżinami bechu kneżiske.

Produktowe wiki tez wczera dale mérne wostachu. Tuzajneho zita je dosc a na wikach. Po wukrajnych wikach sto slozuje, zito na dotalnych placżinach wobstawasche. Posdzische termije bechu trochu sesłabjene. Wczera placżesche zentnar

w Barlinje

pschenzy 10,10—10,20 hr., rozki 10 hacz 10,10 hr., jeczmjenja nalétnjeho 10,90 hacz 11,75 hr., nasymskeho 9,60—10 hriwnow,

w termijowym wikowanju

za merz: pschenzy 11,25—11,23¾ hr. a rozki 11,08¾—11,07½ hr., wowsa tak 11,08¾ hr.,

za meju: pschenzy 11,72½—11,70 hr. a rozki 11,62½ hr., wowsa 11,07½ hacz 11,08¾ hr.,

za julij: pschenzy 11,93¾ hr., rozki pak 11,52½ hr., wowsa 11,82½ hr.

schtwórtk w Lubiju:

pschenzy 9,70—10 hr., rozki 9,70—10 hr., jeczmjenja nalétnjeho 11—11,80 hr. a wowsa 9,60—10 hr.,

schtwórtk w Kamjenzu:

pschenzy 9,70—10 hr., rozki 9,80—9,90 hriwnow, wowsa 10—10,50 hr., jeczmjenja nalétnjeho 11—11,50 hr., nasymskeho 10,75 hriwnow,

bérny nowe zentnar 3—3,25 hriwnow, prosata 16—26 hriwnow,

huzy punt 1 hriwnu.

Na słotne wiki wczera schtwórtk w Khoczebuzu bechu pschiwjesli 750 prosatow a 170 bjehatow. Te placżachu

prosata:

male	10—14 hr.
strjenje	14—18 hr.
wulke	18—24 hr.

bjehaki:

male	24—45 hr.
strjenje	45—70 hr.
wulke	70—95 hr.

Słotne wiki wczera schtwórtk w Barlinje

(Magerviehhof Friedrichsfelde).

Pschihnali bechu 295 howdowow, mjes nimi 295 bejnych krukow a wuhotowanskich jalojzow a potom 98 cżelatow.

Mode dóski a wusokoszuczelne kruwy placżachu 280—550 hriwnow,

Wusokoszuczelne jalojzy 250—460 hr.

Na **swinjaze wiki** bechu pschiwjesli 255 bjehatow a 471 prosatow. Te placżachu:

Wjehaki: wulke 65—75 hr., strjenje 50—65 hr. male 30—50 hriwnow,

Prosata: wulke 27—36 hr., strjenje 18—27 hr.

Wiki schtwórtk w Kamjenzu.

Krej 1,20 hr., kolrabi 10—15 pj., hydrojty kal 40 hacz 100 pj., jadzna loboda 40 pj., morchej 20 pj. a zubla 20 pj., jabluka 20—40 pj., bely kal 15 pj., selery 30 pj., cżerwjeny 20 pj., rózicżkowy 60—70 pj., huzy 1 hr., wósske worjechi 70—80 pj., lezne 80—90 pj.

Wiki schtwórtk w Lubiju.

Butra 1,20—1,25 hr., jeja 17—18 pj., twaroh 25 hacz 30 pj., lany wolij 1,60 hr., kulerepa 15 pj. a cżerkej 20 pj., morchej 12 pj., méd 1,40—1,60 hr., sa ceżcżk sholotuze 25 pj., zyda 20 pj., bérny 5 pj., huzy 1,30 hr., jelerij 35 pj., jabluka 15—30 pj., bely kal 40 pj., cżerwjeny 15 pj., selery 40 pj., banje punt 10—15 pj., wósske worjechi 50—80 pj., karoty 15 pj., jadzna loboda 40 pjenjezkow.

Wiki sandzenu srjedu w Halschtrowje.

Pschenza 9,75—10 hr., rozka 9,80—10 hr., nasymski jeczmjeń 11 hr., nalétni 11—11,50 hr., wowsa 10 hacz 10,25 hr., bérny nowe 3—3,50 hr., syno 6—6,75 hr., sloma woklepje 3,50—4 hr., jeja 18 pj., butra 1,20 hr., prosata 18—25 hr., bjehaki 60—70 pj., zyda 20 pj., hobje 1 hr., huzy 1,25 hr.

Wiki wczera w Shorjelzu.

Butra 1,10 hr., jeja 18—19 pj., bérny zentnar 3 hr., kal bely 15 pj., cżerwjeny 20 pj., jabluka 15—30 pj. a jadzna loboda 40 pj., morchej 15 pj., zyda 20 pj., hydrojty kal 20—60 pj., radifki 10 pj., swinjaze mjaso 1—1,20 hr., schmalz 1,70 hr., schczuki 1,30 hr., liny 2 hriwnje, wubżany méd 1,30—1,40 hr., huzy 1,20 hacz 1,30 hr.

Wiki schtwórtk w Khoczebuzu.

Howjase mjaso 1—1,40 hr., cjelaze 0,80—1,30 hr., slodiaze 1,20—1,30 hr., swinjaze 1—1,30 hr., jeja 18

Wiki schtwórtk w Barlinje.

3. 1. Wso po złotej briwnje	za 1 centn.	za 1 centn.
Pschenca	9,70—10,00	9,70—10,00
Rozka	9,80—10,00	9,70—10,00
Jecmjeń (nalét.)	11,00—11,50	11,00—11,80
Wows	10,00—10,50	9,60—10,00
Syno	6,50—6,75	6,00—6,50
Sloma z mas. młóc.	3,30—3,50	2,50—3,00
Sloma k zaslanju	2,25—2,50	
Sloma z ruku młócena	3,30—3,50	3,50—3,75
Bérny pola ratarja (nowe)	3,50—4,00	—
„ hać na żeleznicu	—	—
Butra	1,80—2,00	1,20—1,25
Jeja	0,15—0,16	0,17—0,20
Pżenéne wotruby	—	7,50—8,00
Rżane wotruby	—	7,80—8,20
Pżenéna muka	—	16,00—16,50
Rżana muka	—	15,50—16,00
Prosata, wulke	—	—
„ „ srénje	16—26	—
„ male	—	—

S **Bukez.** W nascheje wozbadze je so w lecze 1928 narodziło 64 dzjeci (psched 50 letami 164) a to 39 holzow a 25 holzow. Wumrjelo je 35 wozobow, 13 muzskich a 22 zonskich, mjes nimi bechu 4 dzjecy. Najstarscha wozoba bjesche Ranichez wowka z Wujezka, 86 let stara. 32 połbowanjow bjesche pola nas, 3 swonka wozbady. Wervowano je so tu w nascim Bozim domje 25 porow, pschipowedało 32 porow. Spowedowych bjesche 4 017, wopravjenych 106. Mjes

S **Bélschez.** Srjedu rano dzjelaczerja Mera nasha zunjerej pschekhwata. Wón jedzesche kaz kózdy dzjeń na swoje dzjelo do Budyschina. Nize hospodarja „Dweju lipow" w Hornjej Kinje namakachu jeho dzjelaczerjo na drózy lezo. Weni jeho jóchmychu a se spschahom dowjesechu jeho domoj. Hnydom zawołany lékar dr. Albert z Hajnja spésesi, to bjesche Méta Boza ruczka sajała. Semrély bjesche psches 50 lét stary a zawostaji wudowu a dzjeco, kiz hischcze do schule chodzi.

S **Hušti.** Po dlésim prózowanju je so tudomnemu zandarmiskemu hlownemu straznmischtrej Richterej poradziło, paduschstwo na Zjeżenjanskim dwórnischczu wotkryc. S paduchami su w tutom padze ludzo, kiz nimaju dobre mjeno a hizom w Bistopiskim pschepytowanjskim zajtwje bedza. Policija pschepytuje, hacz hnedza so druhe podobne paduschstwa tez na konto tutych ludzi pisacz. Pakety, kiz buchu w Zjeżenju kradnjene, je Huseczanski zandarm w Porchowje swédzik a zu je sadzo do Zjeżenja pschiwjesli.

S **Hucziny.** W Huczinjanskej wozbadze, do kotrejez zlutscheja Huczina z Nowej Wjesu, Hlina, Brézina a Lemischow, bu w lecze 1928 kschescenych 24 dzjecz, 15 holzow a 9 holzow. Pschipowedało je so 10 porow, zwérowanych bu tu 6 porow. Semrélo je 17 wozobow, 11 dorosczenych a 6 dzjecy. K Bożemu blidu poby 753 wosobow, 326 muzow a 427 zonow, mjes nimi je 24 domach wopravjenych. Kollekty su wunjesle 307 hr., dalsche dary lubosce 68,12 hr., sa Swonkowne mizijonstwo 140 hr., dohrja 515,12 hr. Spowedowanych bjesche 1181 serbskich muzow a 1478 serbskich zonskich, 604 nemskich muzow a 666 nemskich zonskich. Kollekty su wunjesle 1217,67 hr., to je na hlowu nascheje wozbady 30 pj.

S **Njezwacejdla.** Na hrjedzne stotne wiki bechu nékdze 100 howjadzow pschihnali. Wiki bechu hrénjotne. Placzizny bechu hrjetscha zamsine kaz dotal, khodzachu mjes 400 a 700 hr. Prozatow bechu mjenje dyzli hewak na wiki pschiwjesli. Tola wone namakachu kupzow a placzachu 25 hacz 30 hr. schtuka.

S **Nakez.** Paduschi pobuchu w nozy k druhemu zwjatemu dnjej hodow w tudomnym wustawje za zlepych a krodnychu karnikow, kotrajz bjechtaj jenicze mjezete wbohe zilepeje. W nozy k póndzelu pobuchu pak paduschi na tudomnym kujezim dworje w kurjezu kujenje Bormannowje, wotpacżichu samk a krodnychu nékotre kury.

S **Zitka.** W Sylvestrskej nozy su w Zitku paduschi na tsjoch méstnach spytali zo do twarjenjow dobycz. Hajnitki zastojnik, cżij tu bydli, je jich z switselemi wotehnal.

Z **Konjec.** Pucowanske radupodawanje za macerje w Konjecach a Smjerdzacej budze srjedu 9. januara popoldnju w 2 hodz. w Konjecach w šulj a 1/4 hodzin w Smjerdzacej pola Kenwecc. Lékaz budze pritomny.

Z **Panšic.** Radupodawanje za macerje w Panšicach budze pjatk 11. januara popoldnju w 2 hodz. w hosćenu. Lékaz budze pritomny.

Z **Pěskec.** Tez letsa bé sebi cily **stróżby sokolski** ptak po hodzoch k nam wuleczał, wo nasze skhowaneje „holanskeje" wjeski. Zandzenu njedzelu **wuhotowa** susodna Njebjelczanska jednota Sokol, kotraz swéru straznuje na nawjeczornych stronach, zaso krasny **cżłowzuczowanski** wjecork w tudomnym **Mechelic** hosćenu. Wulétnicy njebechu so pak tez zjebali. Ze wschi stron bechu prikhwatali dobri **Serbjo a Serbowki** (nimo wjesnjanow a wjesnjankow), kiz z napjecom a najwjetsim spodziwanjom sc**ż**ehowachu wschm wósm predstajenjam a wuwjedzenjam, a kotriz z pripoznacom njeskonjachu. Tak je prawje. Njech zdarnje rosce a so rozsérja hisce bóle dopoznace a zajim za zdobnu sokolsku ideju: „Skruchny so!" Haj njech bórzy zaswita hordosny dzjeń, hdzez budze cyla sokolska młodzina so tulec a zhromadzec pod mócne kridła Sokoła. Wam Njebjelczanam pak krimotace „Na zdar!" a wutrobny dzak. Dale tak po nastupjenym puću.

S **Kamjenza.** W mésazu dezembru pobachu zandarmiscy sastojnizy Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa 175 wojjenjenjow wo khłostajomnych stutkach a 567 hewasckich służbnych wojjewjenjow. Paduschstwow wosjewi je so 31. W lecze 1928 wojjewischu doszła 8327 wózow, sajachu 108 wozobow a wobdzélaschze so 402 paduschstwow. Paduschstwa su w lecze 1928 pomje léto 1927 wo 104 wotebérale.

Z **Kukowa.** Némski zwjazk wójnskich wobskodzenych, wobdzélnikow a zawostajenych ma njedzelu 6. januara popoldnju w 2 hodz. pola Natušec swoju hlownu zhromadzinu. Predsydstwo so nadzija, ze wschitcy sobustawy Kukowskeje wotnoški so na tutym wazhnym posedzenju wobdzéla, štoz je tez kózdeho winowatosc. Wokrjesny nawjednik k. Oswald budze pritomny. Wosebje so tuta zhromadzizna, staršim wójnskich padnjenych poruczje. Jich zakonske zadanja z 30. méreom 1930 wotbéhnu. Spominajce na wasich lubych padnjenych a zadajce sej, štoz mace po zakonju dostac. Přindzce z dypkom na zhromadzinu.

S **Wojerez.** W sandzenym lecze bu we Wojerowskej evangelskej wosadze 213 dzjecji kschcjenych, pohrjebanych bu 126 wosobow. Wervowanjow bjesche 184. K Bożemu blidu pobu 6127 wosobow.

S **Narcja** pola Wojerez. Ssobotu po hodzach poswjeczichu tudomnu zjamu nowu schulu. Po powitanjskich rjekowach gmejnskeho pschodstejerja rosczonowachu ju se starej schulu. Rosczohnowanske rjeczi mjesesche nékdzesi wucżer Ruglisch. Wospjewjecjesku rjeczi w nowej schuli bjesche knjez duchowny Nowak z Wojerez pschewsak. Tez knjes krajny rada Saling jimasche ze rjekowa. Klucze pschepoda knjes knjezerstwowy twarski rada Garz je Shorjelza. Nazdzenik knjesa wucżerja Ruglischa, jehoz syn Wolfiar Ruglisch mésesche swoju nastupnu rjeczi. Na konzu zwjatoczerjosce, kotraz bu je spéwom porjeschena, wobhladachu zebi pschitomni méstnosce nowoje schule. Se zwjedzenskej hospezinu a rjemi wazny dzeń wuklinczka.

S **Cjornoho Khołmza.** W tudomnej wozbadze, kotraz nékdze 800 duschow wopschija, narodzi so w minjenym

lěcze 14 dźěći, kwěrowanych hu 8 porow, zemrěło je 9 wobydlerjow. K spotwěźi pobu 631 wožobow, 304 muźiskich a 327 žónskich, mjez nimi hu 4 woprawjenk. Mjez zemrětymi njejsu žane dźěći. Najstarschej wobhbdlerjej běschtaj wumeńkar August Pólink (87 lět stary) a wumeńkarka Hana Rutzyna (82 lět stara).

S **Rychwalda.** Tudomna pólska agentura s jednorym wobkhodom pschewobrocźi ho s 1. januarom 1929 do pokneje agentury. Do rosnoschowańskeho wokrjesa sa pólske pohyłki fluschcja sežbhowaze wbh: Rychwald, Rychwałdśa zyhelnicza a wotwcźernija, Munschow a Pakośnica. Póstowy auto pschichadża wschźdnje dwójzy s Mikotwa, 6,50 a 15,30 hodź., njedźelu pak jenoź rano. Póstska agentura je wotewrjena wschźdne dny wot 8—10 a wot 2—4 hodź., njedźelu wot 8—9 a wot 12—1 hodź. sa telefonowanje.

Z Łužicy

* S **Holbina** (Taubenheim). Sčyłna khriwa sakhadża sć w Holbinje a wokolinje a nadpaduje wožebje młodych a strowych ludźi. Khoroseć je jara streschna a tu hižom teź na nju wumrěli.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Noweho Mésta.** (Hrósłna namakańka.) Na łodźe jeneho hata w Langburkersdorfje namakachu do papjery sawalene pschedběžažnje narodźene dźěćo, kiž drje tam hižom dłši čas leżesche. Policija zhdźi sa njeznatej dźěćowej macźerju.

* S **Drježdżan.** (Samomordarstwo sararja.) Na Sylwestrikim wjeczoru namakachu w Brěžejach sarja dr. Hermanna Horna wobwěsnjeneho. Tutón podawk je we Drježdżanach a wokolinje wulki napohlad sbudźił. Wón běsche hakle 32 lět stary a skutkowaschе hižom 5 lět pschi zpytkwi w Brěžejach. Kaj so pohlad, je wón dla rostichańenje cźuwoty dobrowólnu smjerć pytał.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Stojnje wodawanje za Pluźnikezy-Malescheju je wrozyk wo dowolnosć, so hnėć žórkowu wodu ſ leżownosće cźo. 194 sahonskeje knihi za Pluźnikezy wokebérać k sasłarowanju Pluźnicźanskeje a Malescheanskeje gmejny ſ wodu.

Tónle namjet wosjewi so po § 33 wodowoho sakonja ſ namolwjenjom, so bychu so hórschenja pschećiwo pożadanemu wuźiwanju wody w běhu 2 njedźel wot dnja wudaczja tuteho wosjewjenja na podpisane hamtske hejtmanstwo sapodałe, hdyž su teź plany k wobhładanju wupokožene.

Wobdźelenі, kotříž so w postajenym cźasu njesamolwja, zhubja prawo so hórschicej pschećiwo zjadowanju wyschnosće.

W Budyšinje, 29. dezembra 1928.

Hamtske hejtmanstwo.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutrischu sobotu: Symo, samrócźeno, hněh pschełětuje. W Jendźelskej mjerznje.

Khriwa je so w Barlinje podobnje tak zyłnje rozschěrita, kaž w létomaj 1919 a 1920. Barlinska městna khorobna kaša ma někotre 34 000 khorych. Wulka wjetschina ſ nich na thriwu khori.

Sórjedź januara budźe němski ministerski kabinet wo finanznych zakonjach a wo wurunanju njedostatka w nowym hospodarstwim planje wuradźeć. Finanzny minister namjetuje, datk na alkoholske napitki, samożenjowy datk, herbstwowy datk a wobrotowy datk powyschicź. Mjes politiskimi stronami nětcźischeho knježerstwa wo tym k wótremu wurěcźenju dóńdże, dokelž njejsu měnjenja sjena.

Poslednje dny su w Emdenje w dolhowjeczornej Němskej wulke zyły schtórzow widźeli. Wone su ſ połodnja pschilećiłe a so do ranschorisiskich a oldenburgskich bajnischcźow puschćili. S jich sažneho nawróta so sudźi, so budźe letuscha syma mika. Druhi měnja, so su schtórzy w połodnischim kraju njeznateznu symu a njedostatk žiwnosće nadeschłe a so su so teho dla k móriskemu brjohej wrócźile, hdyž doseź žiwnosće namakaju.

W schtyrikrotposthodnym domje w Kölnje woheń wudyri. Hnydom so drjewjane schody twe delka horje palachu. Wobydlerjam bě tohodla wupuć ſ płomjenjemi salehnjeny. K wuhonwanju dyrbjesche so skakaństi rub wupschestrěć, so bychu so wobydlerjo wuchowali. Někotre wožoby, kotrež do njeho skočźichu, so bóle abo mjenje wobschodźichu. Dom je so do cźista wupalił. Schody a wjerchi su so sapadnyli.

Na dróhi pola Trjera we wjeczornej Němskej jedyn automobil do schtoma zahadźi. Pschi tym benzinowy kólik rozbuchny, tak so so automobil wschón ſ płomjenjom palesche. Se schtyrjoch w nim sedźajcych wožobow so něhdże dwanaesćilětna dźowka hoscheńzarja Ranaletth se Rhrenga špali. Dwě druhej wožobje so cźežko sranischej, jena lohko.

S wichorom so hrjedu w Japanskej mórske nawalne žołmy na pschibrjožne města Niigataskeho wokrjesa hońjachu. Wjele thějow je so wotpławiło abo sapuschcźiło. 56 wožobow je so tepiło. Telefoniske a telegrafiske swiazanja su pschetorhnjene. Parna łódź „Tohotomi Maru" je so potepiła. 31 muži jeje wobhadki su tepjenych abo smjerśnjenych ſ morja wułowili. Schtyrjo mužojo su so živi wuchowali.

Pschi wulkim wětrje su na wjesole ſ Algiera do Marseilla ſ parneje łódźe „General Jounart" tśi młodźi ludźo ſ nawalnej žołmu do morja storhnyli a so tepili.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Kedźbu! „Nadźija" ma dla „Ptačeje kwasa" příchodnu **njedźelu** (6. 1.) popołdnju **w 3** hodź. a **wutoru** wječor w „Serbskim Domje" spěwne hodźiny. Cas khwata! Wšitcy přińdźće! Prajće to jedyn tom' druhom!

Dirigent.

Drježdżanski „Hromadnik" ma swoju hłownu zhromadźiznu tón měsac štwórtk 10. wulk. rózka wječor 1/2 9 hodźin pola Smija, Christianska dróha 22. Dnjowy porjad: 1. Přehlad a rozhlad. 2. Nadawki za příchod. 3. Rozprawy pokładnika a knihownika. 4. Nowowólby. 5. Wšelčizny a namjety. Přitomnosć wšěch je nuzna.

B. Krawe.

Drježdżany. Serbske tow. „Cornobóh" wotměje sobotu wječor w 7 hodź. w hosćeńcu „Herzog Albrecht" swój hodowny wječor. Wšitcy Serbja, znaći a přećeljo so wutrobnje přeprošuja.. — Kedźbu! Njedźelu 13. wulk. rózka pop. w 4 hodź. wotměje so naša hłowna zhromadźizna pola našeho sobustawa k. Löfflera na Kaulbachskej drózy 23.

Předsydstwo.

Naš prěni sokolski kurzus. Kurziśa přeja cyłemu serbskemu ludej jara wjele zbožа do noweho léta a *přeprošuja jón na swój swjedźeń njedźelu 8. wulk.* rózka wječor we 8 hodź. do Kulowa w „Němskim khěžoru". Na zdar!

Sowrjec. Towarstwo „Podčornobóh" změje příchodnu njedźelu na Tŕoch kralow pop. w 3 hodź. w Sowrjecach w Palerjec hosćeńcu swoje posedźenje. Knjez Měrćin Nowak je nam přednošk přećelnje přizamknył. Wšitcy sobustawy njech cyle wěsće přińdu. Też hosćo su witani.

Předsydstwo.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow Maćicy Serbskeje je kóždu póndźelu nawječor wot 6 hač 9 hodźin w Serbskej kofejowni w Serbskim Domje.

Zwjazk Łužisko-Serbskeho Studentstwa zeńdźe so hižo tutón pjatk 4. wulk. rózka w 3 hodź. k wubjerkownemu posedźenju w Serbskim Domje. Porjad je jara ważny. Wubjerkownicy maja zastupjeni być.

Hłowny staršt.

Posmjertna pokładnja župy J. A. Smoleć. Dopłaćenja za poslednju wupłaćenu připomoc zawostajenym sobustawa čo. 94. maju so hnydom stać. Cakanska doba je hižo překročena. — Agitujmy dźeń a bóle za našu Posmjertnu pokładnju, zo by hišće dalších sobustawow nabyła. Pomhajmy wusywać lubosć tam, hdźež zrudoba zaćehnje. Dźělajmy horliwje dale za skutk lubosće k bližšemu. Ani jedyn sobustaw nam přizamknjenych towarstwow njesmě tutomu zdobnemu, socialnemu předewzaću zdala stać.

-f.

Viktor Schlecht

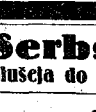
kachlestajerski mišter

w Budyšinje na Hohengasse čisło 9

Telefon 2209

Sadźenje kachlow wšěch družin, přesadźenje, wuporjedźenje a zasadźenje sćěnow. płafow. Wulki skład kachlow kóždeje družiny. Najtuńše płaćiny!

Wikowarńja z jězdnymi kołami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornčeńskej hasy 10

jězdne kule, jězne. maršiny, žimnce maršiny, gramotony a płatami

Wěcy wustoj. wuporjedźernja

— Wulke a małe awtowe droški. — Wulki omnibus za křćina, kwasy a wuléty towarstwow. :: Telefon 3601

Serbske Nowiny

słušcja do kóždeho serbskeho domu!

ŁS. SZ.

Kurziśa

našeho Serbskeho Sokolskeho Zwjazka

zarjaduja

njedźelu, 6. I., wječor w 8 hodź.

wulki sokolski swjedźeń

we Kulowje w „Němskim khěžoru"

Wubrany porjad! Nizki zastup!

Wšěch lubych Serbow z bližšeje a dalšeje wokoliny přeprošuje **kurzowe nawjednistwo**

Za dójny skót

ničo druhe hač

na mloko ćěrjace picowadło

Njedocpěte skutkowanje, čistosć a kajkosć.

Zaručena analyza:

38—40% proteina a tuka, z toho 92,08% požiwajomneho, 69—72% skroboweje hódnoty.

Wědomosć rozsudźuje wo „Weiße Fahne":

Płaćizna je přimjerjena. Pospyty su dopokazałe, zo skót tuto picowadło rady žerje a zo móže so tuto měsenje z jara dobrym wuspěchom skotej dawać.

Wustaw za plahowanje skotu a mlokarjenje při universišce w Halli.

Dostać wot firmy:

Žitny dom w Kamjencu

w Pančicach Telefon 156 a 172 | **w Kamjenc** Telefon 241

Składnostne kupy

Trjebane wobleki, paletoty a mantle stupnje za žony a mužow, škórnje, łoža z matracami, někotre trjebane muž. a žonj. kola wot 20-- hr.

SEIFERT

na Kamjentnej hasy 29.

Ložowe šaty

we wulk. wubjerku kupće stajnje tunjo pola firmy

Pawoł Korn na Hošćo hasy 21 w khorobn. kasy

Hygieniske wěcy

za žony a za mužow

žiwotowe wobwiazki a tajke pře wustupowanje, hdyž. formarje, statčiki, podłožki, pjeluchowe khołowčki.

Wagnerowa

w Budyš. před Šulefak. wrotami 9

Tunje přikrywy na sofa a diwany

přikrywy m. na hilda, komody a łoža přeźiwne přikrywy (Steppdeck.)

J. Erler, na Zw. Lawskej hasy 10

Normalske šaty. barchentowe šaty. Iacy. pulowry. sweatry

nětk jara tunjo

Walter Noebel

na Bohatej hasy čisło 14

Pytam

knježnu abo **wudownu** bjez dźěći, 30—40 lět staru, kotraž ma lubosć k dźěćom, na wjetše ratarstwo dla bórzomneje ženitwy. Poskićenja pod **F 1 na wudawarńju „Serbskich Nowin"**

Mjenec korčma w Khelnje

Sobotu 5. januara a přich. dny so

kózlopiwo toči

Najlěpši kołbaski a pampuchi

Přećelnje přeprošujetaj

Jurij Mječa a mandž.

WŠE ČIŠĆERSKE WĚCY

serbske a němske, kaž listowe hłowy, zličbowanja, kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, plakaty, slubowe khartki, wěrowanske khartki, smjertne khartki, programy a

też

přeprošenja, visitne a dźakne khartki, čestne dopisy, wěncowe sekle, dopisnicy, wšě wěcy jeno- a wjacobarbne, jenož najlěpši material, zhotowja swědomićiwje, spěšnje a płaćizny hódno

SMOLERJEC KNIHIĆIŠĆERNJA

z. dr. z w. ruk. W BUDYSINJE w Serb. Domje

Přiloha k číslu 3

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 4. januara 1929

Nowa sakska krajina pod přirodźinskim šćitom.

Hody je krajinšy tak kraśne Hannowerske kubło „Bienhof“ pola Gottlenby f pšchestrěnju nětkuje 170 hektarow do wobwjedstwa krajneho towarstwa sakskeho domowinskeho schkitanja pschechko. S tym je wot lěta a kukow wobnowjena, jeniczka swojeho rasu krajina nascheje wuzsiceje domizny jako pod pschirodnjim schkitom stojaza so wuprajila, w kotrejz budże so hischcze bóle kaz hacz dotal lěz pschestitowacz a njebudże so skoznowacz po stojnischczu lěsneho hospodarja, kiz dyrbi f lěta rentu wuwikowacz, ale wot nětka budże so w nastupanju krajinskeho schkita na ejanosci pschirody dźiwacz. Je je saszłuzby prjedawschich wolschczerjow, dźędźinzow kujesa tajuchu lěsneho rady Klette, so su pod Sattelberkom leżazu pschestrěń pschekutowali a schkitali, hdjeżkuli so to jenoz hodzesche. Domowinski schkit budże schkitowanje dale wuschczitowacz a zastupi so w naschej f husta wobdźelenej Sakskej tam horjeka pschi rjetkich miesach w kóshdym nastupanju schkitazy za rostliny, hajizy za sweriny. Njech mnohy krajnemu towarstwu sakskeho domowinskeho schkita hodowny dar, kiz je w tutom lěcze f kupjenjom kubła „Bienhof“ sakskemu ludej wobrazył — pschetoz jeho prozowanja su tola powschitkownoschczi wuzitne — f tym wotrunaza, so jako sobustawy pschistupja, so by tole towarstwo, kotremuz ma so nascha Sakska wjele dzakowacz, barzy hacz 50 000 sobustawow dozpěło.

20 lět póstoschkowy wodkhad.

S 1. januarom 1909 sawjedźechu w Němskej póstoschkowy wodkhad. Dźensa wamy, so je póstoschkowy wodkhad w dwanaczi lětach swojeho wobstacza swój nadawk, biesobnjenjene płaczenje spěchowacz, wulkotnje dospjelk. Wjacy hacz 80 prozentow jeho lětneho wobrota, kiz nětkuje 150 miliardow hrimnow wuczinja, so bies potowych pjenjes płaczi. Nětkuje 600 miliónow hriwnow, kiz na kontach stoja, móża so swjeżesca sa powschitkownoscz wuzicz.

Tute liczby dopokazuja najlepje wyschoku ludohospodarsku wuznamnoscz póstoschkoweho wodkhada, bies kotrehoz zeby nasche hospodarske zżiwjenje wjazy myslicz njemóhachu. K pschijomnemu rozwiezu njeziju napohlednje tež tute porta póstoschkoweho wodkhada pschinoschowace a jednorjenja a wołożenja sa wuzywarjow póstoschkoweho wodkhada.

Kruta zyma w Skandinawskej.

Tele dny je do Danskeje žyła swoja sacjahowła. We Berlinu w południowej Schlesiwig-Holsteinskej pokazowasche thermometer 10 stopjenkow symy. Symu pschinoschuja čtry f dołheho rana, pschetuz nad hrjedźnej Schwjedskej so symny powětr nahromadźił. W Sárne w hrjedźnej Schwjedskej namérichu hacz 21 stopjenkow symy.

Też f Oslowa powe so wo symej symje w Norwegiske. Na hórskej železnizy su so je smjerjskom kolije na tśoch njetnych puńe, mjez druhim też pola Geita, hdjež mějachu 23 stopjenkow symy.

Starožitny hród so wupali.

W Siaru pola Gelize w Pólskej wupali so pód senatora Długosza, znamjenitscho pólskeho petrolejowego wulkopodsiednika a nětdyschcho ministra. Wohenj sniczi zyle mutkowne wuhotowanje starožitnostnego twarjenja. Natata schkoda je jara wulka, dokelz so w hrodze khowajsche pjele drohotnych wumětłich pschedmjetow, swjetscha wobrazow starych mischtrow.

Khripa też w Pólskej.

W Lodźu w Pólskej tele dny khripa słe jakhadża. Wschědnje sthori tam nětkuje 400 wosobowo na influenzu. We haptykach njemóża lekarstwa dodźełacz. W měsecje knjezi khorosce dla wulke rozhorjenje.

Dalše wo khripje w Americy.

W Sjednoczenych Statach je so khripa nětko do 46 statkow pschedběła. Dozpła je 48 statow. Potajtim staj jenoz hischcze dwaj staraj pschestitowanaj. Po hantiskim wosiewjenju je w Ameriziy pschezo hischcze 700 000 ludzi na khripu khorych. W nawjeczornych statach pschi Cjichim ozeanje, hdjež bésche so khripa prenja pokazała, wona nětko popuschczuje; w khjedźnich statach je swój wjeschk dozpěła, ale w narańschich statach pschezo hischcze pschibéra. Zaraźiwsch su sebi na hantiach dospołnje wědomni, so je khorosc sabatka, njewěrja pak tola, so so tak jara a tak hyzna dale rozschěri, kaz na kónzu swětowoje wójny.

Cyrkwinske powěsće.

Swjedżeń Třoch Krałow, 6. januara 1929.

Z Budyšina.

W Michałskej cyrkwi změje rano we 8 hodź. farar Tišer němske Boże wotkazanje, farar Kapler we 9 h. němsku a ½11 hodźin serbsku Bożu službu. Zběrka za Lipsčanske misijonstwo. Popołdnju w 3 hodź. byrgłowy nyšpor. — Wutoru pop. w 3 hodź. žónske towarstwo na dwórnišču. — Zemrěła: Hańża zwud. Linakowa rodź. Krawcec na Židowje, 75¼ l.

Z Barta.

Dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Zběrka za misijonstwo mjez póhanami.

Zemrěł: Louis Reinhold Brettschneider, wotkładaŕ při żeleznicy w Barće, 60 l. 11 m. 7 dn.

Z Budestec.

Rano ½8 hodźin změje wyšši farar Domaška serbsku spowědź, farar Bóje dop. ½9 hodźin serbske a we 10 hodź. němske kemšenje. Zběrka za misijonstwo mjez póhanami. — Póndźelu wječor we 8 hodź. zwučowanje pozawnistow. — Srjedu wječor we 8 hodź. zhromadźizna towarstwa młodych holcow.

Z Budyšinka.

Dop. w 9 hodź. němska Boża służba (k. farar Grossa z Budyšina), ½11 hodź. serbska Boża służba (farar Handrik-Porščiski) Zběrka za pohańske misijonstwo.

Z Bukec.

Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża służba. Zběrka za zwonkowne misijonstwo. Pop. w 3 h. křesćeńska Boża służba.

Z Hodźija.

Rano ½8 hodź. ma farar Voigt němsku spowědź, farar Wjczar dop. ½9 hodź. němske a we 10 hodź. serbske kemšenje. Zběrka za misijonstwo mjez póhanami.

Z Hućiny.

Dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża służba. Zběrka za zwonkowne misijonstwo. Popołdnju ½3 hodź. towarstwo knjeżnow na farje.

Z Hrodźišća.

Dop. we 8 hodź. němski hamt, dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boża służba. Zběrka za zwonkowne misijonstwo. Pop. w 2 hodź. dźěćikemšenje.

Z Khwaćic.

Rano ½8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 h. němske a w 10 hodź. serbske kemšenje. Zběrka za misijonstwo mjez póhanami.

Z Klukša.

Rano we 8 hodź. němska spowědź z Božim wotkazanjom, dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemšenje. Zběrka za misijonstwo mjez póhanami. — Pop. ¼4 hodź. serbska Boża służba ze spowědźu pola rybaka Jurkec w Jatrobju.

Zemrěła: Hańża rodź. Wicazec, zawostajena wudowa Jana Mužika, hejtmana w Klukšu, 75 l. 1 m. 11 dnjow stara.

Z Kotec.

Dop. w 10hodź. němske prědowanje, na to kemšenje za dźěći. Zběrka za Lipsčanske misijonstwo. — Pjatk wječor we 8 hodź. ma zjedn. wothladaŕ Křižan biblisku hodźinu pola Bohotec.

Z Łupoje.

Dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża służba. — Zběrka za misijonstwo mjez póhanami.

Z Minakała.

Pop. w 3 hodź. serbska a w 4 hodź. němska Boża służba, farar Riota. — Zběrka za misijonstwo mjez póhanami.

Z Malešec.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. — Zběrka za misijonstwo mjez póhanami. Popołdnju ½3 hodź. žónske towarstwo pola Lipićec.

Z Njeswačidła.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemšenje. — Zběrka za misijonstwo mjez póhanami. — Pop. w 2 hodź. kemšenje za dźěći.

Z Nosačic.

Dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża służba. Wołtarny wopor za misijonstwo mjez póhanami. — Stwórtk, 10. januara wječor ⅛8 h. towarstwo žonow.

Křćeny: Waltaŕ Werner, synk mašinskeho wjednika Oswalda Grünewalda w Habrachćicach.

Wěrowanaj: Oswald Grünewald, mašinski wjednik w Habrachćicach a Lena Kochec, domjaca dźowka z Nosačic.

Z Poršic.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża służba. Zběrka za pohanske misijonstwo. Na němskej Božej službje předuje knjez farar Grossa z Budyšina. Pop. budże dźěćikemšenje w Bošecach: ½2 hodź. za młódše, a ½3 hodź. za starše dźěći. Pop. ½3 hodź. towarstwo młodych muzskich, wječor biblisa hodźina w Poršicach pola k. wyšš. wučerja

20 lět wósłoschkowy wodkhad.

S 1. januarom 1909 sawjedźechu w Němskej póstoschkowy wodkhad. Dźensa wamy, so je póstoschkowy wodkhad w dwanaczi lětach swojeho wobstacza swój nadawk, biesobnjenjene płaczenje spěchowacz, wulkotnje dospjelk. Wjacy hacz 80 prozentow jeho lětneho wobrota, kiz nětkuje 150 miliardow hrimnow wuczinja, so bies potowych pjenjes płaczi. Nětkuje 600 miliónow hriwnow, kiz na kontach stoja, móża so swjeżesca sa powschitkownoscz wuzicz.

Tute liczby dopokazuja najlepje wyschoku ludohospodarsku wuznamnoscz póstoschkoweho wodkhada, bies kotrehoz zeby nasche hospodarske zżiwjenje wjazy myslicz njemóhachu. K pschijomnemu rozwiezu njeziju napohlednje tež tute porta póstoschkoweho wodkhada pschinoschowace a jednorjenja a wołożenja sa wuzywarjow póstoschkoweho wodkhada.

Krota zyma w Skandinawskej.

Tele dny je do Danskeje žyła swoja sacjahowła. We Berlinu w południowej Schlesiwig-Holsteinskej pokazowasche thermometer 10 stopjenkow symy. Symu pschinoschuja čtry f dołheho rana, pschetuz nad hrjedźnej Schwjedskej so symny powětr nahromadźił. W Sárne w hrjedźnej Schwjedskej namérichu hacz 21 stopjenkow symy.

Też f Oslowa powe so wo symej symje w Norwegiske. Na hórskej železnizy su so je smjerjskom kolije na tśoch njetnych puńe, mjez druhim też pola Geita, hdjež mějachu 23 stopjenkow symy.

Starožitny hród so wupali.

W Siaru pola Gelize w Pólskej wupali so pód senatora Długosza, znamjenitscho pólskeho petrolejowego wulkopodsiednika a nětdyschcho ministra. Wohenj sniczi zyle mutkowne wuhotowanje starožitnostnego twarjenja. Natata schkoda je jara wulka, dokelz so w hrodze khowajsche pjele drohotnych wumětłich pschedmjetow, swjetscha wobrazow starych mischtrow.

Serbska biesada.

Na Wóznicach a Kolauchi.

Wěnčk wosobinskich dopomnjećow k pjećdźesaćinam stareho prećela nawił Jan Serbin.

5] (Pokračowanje.)

Skhadźowanka, pućowanje po Serbach, wopytowanje serbskich towarstwow a přednoszowanje w nich, w kat. Bjesadźe w Jasecy a Kukowje, wobpři cyrkwinskich swjatoćnoscach a swětnych njach serbskeho ludu, kaz na př. jutry z křijěchaz abo na spěwanske swjedźenje in corpore Chrisći — to bě tak oficielny program prózdnich dnjow studenty. Dźělawe dny pak smy tež nazasto so sobu gratu přimali a při najnuznišim omhali, štoż w našich mocach bě: powrjostka nuopy na wóz tykać, domojkhować, wotkładowarować, běrny zběrać abo wusypować, syno, wobroćeć, kopić, domoj wozyć, picu z mašinu d. atd. — to wšitko smy też rad abo njerad hnjinach činili. A při tym smy sebi zaspěwali rodne pěsnički, zo bě samo čeladnym wjeselo tać a spěwać z tymi wjesełymi studentami. rad spominam na tajke dźělawe dny, haj tyna Horje pola „Popec“ maćerje, też tu a tam elčicach pola „Lawrjeńčkec“ a w Krjepjecach ockec“ — a rjano běchu to časy rozmacha cel- ccow a duchownoho wočerstwjenja a wustro-

A so dźělawych dnjach přiňdże wjesely swjatok: rmuška. Najkrasniš dźeń swójbneho, nutrneho zrajowanja w šěršim kruhu Praških studentow, to bě tudentska kermuška, intimna skhadźowana Serbowki. To bě duchowny klij, kiž kruće do cyłka pješe też nékotružkuli skropawu powahu, to bě to prec železo, kotrež kaž z wobruču hromadu dźerżeše wařstwowe žiwjenje na prózdninach, to bě zybolace ło młodych wutrobow, kiž wotbłyščowaše so z wyskom, spěwom, lubowanjom žiwjenja wjesełych dušow, haj tajki rjany radostny, swětły dźoń běše na prózdninach studentska kermuska. A mi so zda, zo tutón klij, tole železo, tajke złoto našemu studentstwu dźensa pobrachuje, tohodla też to čitaš a słyšiš druhdy na prózdninach tajke wołake styski a poroki ze studentskich ertow. Studentej pobrachuje tutón swójbny, šćedry kontakt ze serbskim ludom, hdyž so wón tak prawje d o m a ć u j e. Njej wjacy: Serbskeho Seminara, Prażskeje Serbowki, kajkaž je była, tuž njeje też wjacy studentskeje kermuški Serbowćanow. Serbske studentstwo nima wjacy **swojeho statoka** ani w Prazy ani w Budyšinje, a tohodla ćuje so **wosyroćene!**

Z tajkimi myslićkami sym hač do Wětenicy dočahnył. Swisle statokow zhladuja daloko do serbskich honow. Njejsu ani tak stare zwjetšeho dźěła — Wětenićanske statoki — lědy 42 lět, dokelž je so Wětenica z wulkeho dźěła wotpalita. Bě to 5. znjenca 1886. Dźěći zamiskrichu a statok po statoku so wotpali. Sym tón Boži woheń widźał, hdyž z Pětrkec Jurjom runje ze Khróšćic dźěch a pola Kurfěrsta so na njón dollaдachmoj. To bóše popołdnju wokolo swačiny. Wbozy ludźo, kajka bě to za nich žałosć! A spodźiwnje, jenoż Delanec kubło, wšudźe wot plomjenjow palacych so susodow wobdate, zwosta kaž z Božim dźiwom njezranjene. Kajki strach je tehdom Delanec staršeju a dźěći jimał, móże sebi kóždy myslić. Poł wsy runje po jich susodstwje so z wohnjom znići — a Delance statok so wukhowa. —

Tola preć z tajkimi wobrazami: Bóh zwarnuj naše serbske wsy a domy před Božim wohnjom! —

Dźensa widźu wjesku ćichu, spokojnu, přitulnu zaso do Serbow hładać: nowy domčk, nowy dorost, hinaše časy. Strachi, starosće, žałosće, radosće su wutroby přešle, so pominyle, a mnoha duša je dawno bóžo do wěčnosće wotešła, mjez nimi też Delanec wowka, Delanec mać, ta přećelniwa duša, kotraž by kóždy čas kóždeho studenta rad witała a wosobje so wjeselła— nad studentskej kermušku. Pola Delanec wšak by so też trało: hač do ranja běłeho. Wšako by tu přeco pěsto za dźěło było. Žołdk by měł swoju zabawu. Spěw by so žórlił z wutroby. A też rucy byštej měłej pěsto za dźěło: karty placać. Ale to běše w času našich wšelakich komisijow, kiž placachu za Maćičny dom w Budyšinje zakładne kamjenje a cyhele. Też studentska ruka a mošnička a rozumčk a wutroba dyrbjachu tehdy swoje dźěło dokonjeć při „wowćej hłowje“ a „škoće“ na swjedźenjach a kermuškach, we towarstwach a na skhadźowankach. A dokonjachu, byrnjež so to też tu a tam z protestom někotrych stawało, kotrymž so dobytk rady wotedać njechaše, dokelž mějese jeho mošnička suchoćinu. Najebać to su Serbowćenjo we wšěm času šwarnje hromadźili, nawdawali, naplacali, — a njecham so khwalić, ale jónu sym swoju cyłu podjeru towarstwa „Pomoc“ za wudate serbske pohladničky k lépšemu Serbskeho Domu nałožił a potom smy (z amerikanskim auktionom) je přesadźowali a předawali. Chcu z tym prajić, zo při wšej khudobje bě studenta też přeco wopornjwy, idealny a socialny človjek, „pro comune publico sorabico“ zmyslený.

A studentska kermuška je při tym też swój podźěł měła. Kajki zaćišć je docyła na cuzeho hosća zawostajiła, slyšmy našeho přećela Ludwika Kubu powdać. Wón pisa w nastawku „N a s l o v a n s k é m A r a r a t ě“ (l. 1904) takle:

„Jónu běchmoj přeprošenaj na studentsku „kermušku“, t. j. skhadźowanku, hošćinu „posvicenićko“.

Knjez kanonik* so na to wjeseleše. Ma młodych ludźi rad, rady widźi jich wjeselych a wza sebi hnydom spěwnik sobu.

Buchmoj horco powitanaj wot hospodarja a cyleje swójby. Wšitej tłóchachu nam přećelnjo rucy a přitomnych něhdże 20 studentow poča mje we wjetšinje

* L. Kuba: **Čtení o Lužici**, str. 74 a sć. Autor bě tehdy we Wotrowje pola knjeza kanonika Hermana na wopyće a dźěše naskeršo z nim do Kašec Cyžecom na kermušku.

Haemscna (knjez wothladar Křižan. — Wutoru popołdnju w 3 hodź. zhromadźizna žónskeho towarstwa w Schniederec hoscencu w Bošecach, wječor ½8 hodź. bibl. hodź. w Kumšicach (k. wothladar Křižan) a wječor rozwučowanje pozawnistow. Srjedu wječor ½8 hodź. serbska bibl. hodźina we Boščanskej šuli pop. ¼4 hodź. posedźenje cyrkw. prjódkstejerstwa na fari.

Z Rakec.

Dopołdnja ½9 hodźin je němska spowědź, w 9 h. *němske a ½11 hodźin serbske kemšenje.* Zběrka. — Póndźelu rano we 8 hodź. piskanje na wěži a raňša nutrnosć.

Ze Slepeho.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź a Bože wotkazanje, ½10 hodź. serbska a w 11 hodź. němska Boža służba. Zběrka.

Z Wóslinka.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemšenje. — Zběrka. — Pop. w 2 hodź. kemšenje za dźěći. — *Wutoru* 8. januara wječor we 8 hodź. žonjace towarstwo.

Z Wósporka.

Dop. ½9 hodźin předowanje ze zběrku za Lipsčansko misijonstwo. Wječor we 8 hodź. towarstwo młodźeńcow. — Póndźelu ma zjedn. wothladar Křižan biblisku hodźinu. — Wutoru zeńdże so wosadne žónske towarstwo. — Srjedu ev.-luth. tow. młodych holcow.

Přilopk.

*** Krwawne wojowanje wo bydlenje wo Barlinje.** We Barlinje chowachu so tśi bratśa jenieź. Kóždy chcyše do bydlenja zemrěteju starscheju zaćahnyś. Swadźichu so tohodla. Stónćnje starsći bratr ſ revolwrom a nožom na žiwojeju młódšeju bratrow dźěše a ſrani jeju ſ wulźělemi a ſtała jeju do khribjeta a žiwota tak cźěžko, ſo dyrbjachu jeju ju khorownje dowjeźś. Starscheho bratra połicija śaha.

*** Sněh a ćaće wo połodnišćim Cjornym lěsu.** Do njedźele w połodnišćim Cjornym lěsu śnjeh hyšće tajesche. Mjetko pak je ſo tam śaso noweho śneha naſchło, tśi hač do 10 zentimetrow wyſoko leźi. W dolinach pak je ſo hyšće deſchcźewało. Na hornim Rheinje je woda poślednje dny wo 50 zentimetrow pſchiběrała. Mjet połodnišcheho Cjorneho lěsa pſchikwodźuſa jemu dale wjele wody. We ſotmach napjataje rěki Breisam je ſo w Freiburku 8ětny hóńcźej ſatepił.

*** Rubježneho morderja ſajeli.** Sastojnikam Tilſitſkeje kriminalneje połicije je ſo dobry popad poradźił. Woni ſajachu w jenym hoſćenju w Tilſitu rubježneho morderja Schapalſa, tśi woprawdźe Logateź rěka a pśeched dśeſchim cźaſom we wokolinje Tilſita a Raguita a w Kralowźſkim (Königsberſkim) wokrjeſu ludźi nadpadowaſche a krabnjeſche. Pola njeho namakachu natykany revolwer.

*** Franzowſka ma nětkle 173 létanišćezow.** Po ſjawnym woſwěſćenju ma Franzowſka nětkle dozyła 173 létanišćezow. Mjes nimi je 76 wojeńſkich, 8 namórnych a 22 zibilnych létadłow. K tomu pſchidźe hišćeźe 41 zibilnych, 26 wojeńſkich a namórnych pſchiſtawniſchćezow ſa pſchikwajenje w nuſy. Dale ma Franzowſka 7 létanišćezow w Sewernej Afryzy a to w Oranu, Alźeru, Tunišu, Rabbatu, Fezu, Casablanzy a Biſerte a 11 w Elſaſko-Lothringſkej. 7 w Elſaſu a 4 w Lothringſku. Wſchitke wojeńſke franzowſke létanišćeza ſu wuhotowane ſe ſtajśenemi ſa bjesgrotnu telegrafiju a w nozy dźěłaju na nich létakite ſwětłomjetaki.

*** Spěſchnik cźeźeſ kataſtrofje wuzejeknył.** Spěſchnik cźeźeſ Splitſko-Sagrebiſki spěſchnik je po powjeſći ſ Beograda bjes mała cźěžku ſnjeſnoſćiź. Njedaloko ſtajśe Jeźenizy ſtorcźi lokomotiwa ſe ſawinjenym cźaha do wulkeho kamjenja, tśi běſche ſo wot ſkały wottwałił. Lokomotiwa wuſtoczi ſ kolijow a jedźeſche k hłubinje dale. W połjednim wokomiku roſtorhny ſo cźah mjes pśetowym wozom a ſtyrikanymi wozami, tak ſo jenoź lokomotiwa a pśetowy wóz do hłubiny padnyſchtaj. Wjednik lokomotiwy ſo ſaraſy. Wſchitcy pućowazy pak ſe ſtróźeſeni woteńdźechu. Wobkhad wudźerźuje ſo ſe pſcheſtupowanjom.

*** Autobuź do wobu ſajeſ.** Njedźelu we Oſtende w Belgiſkej autobuź ſe 18 kupańſuhrajerjemi do hata ſajeźe. 16 woſobowy, ſ kotrychž je jena cźeźko ſranjena, mójachu wukhowaſ, 2 woſoboje ſtej ſo ſatepłoj. Mjes nimaj běſche ſchofer.

*** Cźeźke żeleſniſke njeſboże w Pólſkej.** Mjeſynarodny ſpěſchnik ſ Pariſa do Moſkwy ſajeźe pjatk njedaloko Bialyſtoka do polnje wobhaźeneho pólſkeho wojeńſkeho autobuſa. Schofer bu morjeny, jedyn offizěr a pjeć woiakow cźeźko ſranjenych. Sbytkni nutſkaſtejazy woteńdźechu ſe ſtróźeni.

*** Sežnoſćeſcźanſke zyrkwje w Paleſtinje namakali.** Archäologiſka wuprawa amerikanſkeje Jaleſke univerſity je w Djerachu blizo Jeruſalema djeſaſ ſcheſcźanſkich zyrkwjow ſ 5. a 6. létſtotka wotkryła, ſ kotrychž najſtarſcha ſe léta 492 poſhadźa a bu ſ kamjenjow ſapuſcźenych templowu natwarjena. Tole namakanje je jadny dopokaz ſa to, ſo ſo ſcheſcźanſtwo w tutom cźaſu hacź k mjeſam romſkeho kheźorſtwa wupſcheſeźeraſche.

Swóźbne powěſće.

Sſlubjeni: Margareta Schenkez we Wurizach a Jan Detleffen ſ Flensburka. — Hedwiga Kunzez we Lohſu a August Glungler we Wettelsheimje. —

Semrěli: Pawoł Staar, ſobuwobſedźer Budyſkeho dźěnika, we Budyſchinje, 64 lět. — Marćin Hempel we Budyſchinje, 24 lět. — Laura Lukaſchowa rodź. Kobazkez w Němſkich Paſtjerach. 28 lět. — Jan Auguſt Kral, kubłeŕ w Luthyjezach, 77 lět. — Hana ſwud. Lehmowa rodź. Herrmannez we Brětnje pola Woerez. — Korla Michter, dźěłaćeŕ w Dźěſach, 39 lět. — Hana Semiſchowa rodź. Bogotez w Prožynje, 41 lět.

Sokołstwo, sport a hry.

Prěni sokolski kurzus Ł.-S. S. Z. w Kulowje.

Stwórtk 27. hodownika 1928 zawoła Serbski Sokolski Zwjazk k prěnjemu razej swojich jednotonych načolnikow a wuwćowarjow na dźesać-dnjowy sokolski kurzus do Kulowa. W postajenym času zeńdźechu so w hoscenću „K němskemu kheźorej“ wšitcy zamołwjeni wobdźělnicy a postrowichu so z wutrohnym Na zdar! Dokelž běchu wot hodownego swjedźenja wšitcy bratśa trochu muźni, dźěchu po krótkej bjesadźe z časom spać. Kóždy sebi sam swoje ložo ze słomy a pśikrywow pśihotowa, tak zo runa so spanska jstwa woprawdźitemu wójnskemu lěhwu. Wšem pak so jara derje sni a žadyn njecha wěrić, hdyž rano we 6 hodź. rěka „Bratśa, stawaś!“, zo je so bźiło nóc minyła. Tola Sokoł stawa z dypkom. Zymna woda, kotraž so k myću wuźiwa, hnydom spanje zaćeri a wšitcy ½7 hodźin čerstwi a wuspani na zwućowanjesku žurli nastupja.

Bratr Měškank jako nawjedowar kurzusa jón z krótkimi słowami wotewri, rozestaja zaměr tajkeho sokolskeho kurzusa a wupraji přeće, zo by kóždy wobdźělnik prawje wjele sebi, přiswojił, zo by mohł to doma we swojej jednoće wužiwać, zo by so teź naše serbske sokolstwo pozběhnyło a docpełło jónu teź tu tón skhodźeńk, kaž naše bratrowske słowjanske Sokolstwo, hdyž su teź jónu hišće pod hubjeńšimi wobſtejnoſćemi započeli dźěłać a tola su přez krutu wolu a dźěło sebi dobyli tak wysoki skhodźeńk, hdyž dźensa steja. Kóždy bratr jemu při tym Na zdar! na ruku słubi, wěcnje swěrny stać k sokolskemu wjednistwu a serbskemu narodej a dźěłać k lěpšemu Sokolstwa, kelkož w jeho mocach stejí.

Na to započnachu z porjadom, z praktiskim a theoretiskim wuwćowanjom. Kóždy bratr z wulkim zajimom a kedźbliwoſću připosłucha. Wosebje zwjeselace je, zo knježi mjez kurzistami woprawdźite sokolske bratrowstwo, wjeseła mysl a łóšt k zwućowanju jich ani wokomika wopuśćiła njeje. Teź přistojnosć, disciplina a dypkownosć je připóznaća hódna, ani jenički zwućowanskich hodźin njeskomdźi.

Serbscy Sokoljo maja swój kurzus w Kulowje a tam pilnje zwućuja. Wšelacy Němcy a teź wšěći Serbja to ani wěrić nochcychu a rozšerjachu z wopórtka po měsće powěść, zo w mjenowanym hoscenću 20 čěskich Sokołow zwućuja a mějachu za nuzne, so přez gmejnsku wyšnosć wobhonjeć, što ći nadpadni wukrajniey tu chcedźa.

Nadźijomnje wěźa pak dobri Serbja to pohódnaśić, zo naša serbska młodźina so wopomniwenu praktiskemu dźěłu zjednoćuje za swój narod, Štóž chce wuslědk 10dnjoweho kurzusa trošku spóznać, njech wopyta přichodnu njedźelu sokolski swjedźeń w „Němskim khěžoru“, kotryž ma być z dubom harmoniski wukóne zhromadneho přebywanja kurzistow w Kulowje.

Kolesarstwo.

Šěsćdnjowe wujězdźowanje w Barlinje započnje so pjatk 4. januara 1929. Na nim wobdźěli so 13 mužstwow.

Druhe šěsćdnjowe wujězdźowanje w Frankobrodźe n. M. Dla wulkeho wuspěcha při prěnim šěsćdnjowym wujězdźowanju w Frankobrodźe je so wjednistwo Frankobrodźanskeho sportskeho pałaca rozsudźiło, tutu zymu hišće druhe šěsćdnjowe wujězdźowanje wuhotować. Towarstwo němsk. wujězdźowarjow je k temu dny wot 7. hač 13. februara postajiło.

Brüsselske šěsćdnjowe wujězdźowanje je so we Sylvesterskej nocy započało.

Automobilism.

386 hodźinskich kilometrow w automobilu. Jendźelski autowy wujězdźowar major Segrave je swoje nowe pospyty za postajenje spěšnosćowego rekorda hač do najmjeńšeho přihotował. Ze 26 přewjedowanymi wosobami, mjez nimi z natwarjerjom, nowelo wozu manažerjom a štyrimi mechanikami, chce Segrave 30. januara Jódź do Ameriki nastupić. Jězby na drohu na Daytonskim mórskim brjohu na połnocy Floridy su postajene na 1. hač 7. měrca, oficielne rekordne nospyty pak na 20. hač 25. měrca. Po wobličenju natwarjerja dyrbi nowy Segravowy wóz 386 kilometrow hodźinskeje spěšnosće dopěć.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleź we Budyšinje. Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dušman w Budyšinje. Za bospodarski dźeł: Arnošt Barť w Prěwyrnej. Za nawěšći: G. Jenak w Budyšinje.

Jězdny plan automobila mjez Budyšinom a Kamjencom

płaćacy wot 7. oktobra 1928.

	6,35	6,43	—	12,26	14,04		—	z Bud., z autowe. haly přijeźdźo	7,44	—	13,32	13,54	—	—	21,14
	6,36	6,44	—	12,22	14,05		—	do Bud. na dwórnišćo wotjeźdźo	7,48	—	13,31	13,53	—	—	22,13
								Zwizki k čahanu:							
* wot Biskopic	W 5,44	Kat. prěni	9,06	11,22	12,20	16,58	16,58	z Drježdź., hł. dwórn. přijeźdźo	11,00		*15,54		20,01	22,17	24,00
	W 6,12		10,19	12,26	14,06	18,56	18,56	do Budyšina - - wotjeźdźo	9,03		*14,18		19,00	20,42	22,36
	4,19		8,4	11,12	11,12	1,13	18,13	ze Zborjelca - - přijeźdźo	11,09		15,25		19,12	22,04	0,17
	5,24		9,27	12,22	12,22	1,58	18,58	do Budyšina - - wotjeźdźo	10,21		14,10		18,30	21,20	23,0
km	W 5,57		8,27	11,35	11,35	18,13	18,13	z Wjelećina - - přijeźdźo	11,05		14,43		—	20,56**	23,40
	W 6,28		8,54	12,01	2,01	18,41	1,41	do Budyšina - - wotjeźdźo	10,35		14,14		Kaž. přeźdźa	19,48**	3,06

Auto wotjeźdźe z Budyšina do Kamjenca							:= sněžne čahi.	Auto wotjeźdźe z Kamjenca do Budyšina							
1	6,38	6,45	10,25	12,31	14,10	19,00	20,05	z Budyšina, dwórniśća - -	7,47	8,55	13,30	13,5	18,25	19,3	22,12
2	6,38	6,47	10,27	12,33	14,12	19,01	20,07	Budyšina, pósta - - - -	7,45	8,53	13,28	13,5	18,23	19,36	22,10
3	6,39	6,50	10,3	12,36	14,15	19,03	20,10	Budyšina, „Serbskeho Doma“	7,42	8,51	13,25	13,47	18,20	19,33	22,08
4	6,41	6,52	10,32	12,39	14,17	19,05	20,13	† Budyšina „Hosć. Kronprynca“	7,39	8,50	13,23	13,44	18,18	19,34	22,07
5	6,45	6,5	10,35	12,43	14,20	19,08	20,16	† Ratarjec - - - - -	7,35	8,46	13,20	13,40	18,15	19,3	22,05
6	6,49	6,58	10,38	12,47	14,23	19,12	20,1	† Těch Hwězdow - - -	7,31	8,45	13,17	13,3	1,12	19,27	22,03
8	6,53	7,1	10,41		14,26	—	20,22	† Błohašcey - - - -		8,41	13,14		18,09		21,59
8				12,50		19 15		† Nowe Błohašcey - -	7,27			13,32		19,24	
10				12,54		19,19		Hodźij - - - - - -	7,23			13, 8		19,20	
11				12,58				Bóšeńcy, Janecy - - -	7,0			13,2			
12	6,57	7,03	10,43	13,02	14,28		20,26	† Debšćanskeho puća - -	7,18	8,34	13,12	13,23	18,07		21,56
11	7,00	7,06	10,46	13,05	14,31		20,29	Prěšce - - - - - -	7,15	8,31	13,09	13,2	18,04		21,53
21		7,10	10,5	—	14,3		20,33	† Libonja-Čornecy - - -		8,32	13,05		18,00		21,50
14	—	7,14	10,52	—	14,37		20,35	† Puć do Pozdec - - -		8,30	13,03		17,58		21,48
15		7,14	10,54		14,39		20,27	† Lejna - - - - - -		8,29	13,01		7,56		21,47
16		7,16	10,56		14,41		20, 9	Lejna, hoscenc - - - -		8,27	12,59		17,54		21,45
17		7,19	10,9		14, 4		20,32	Zywic, hoscenc - - - -		8,25	12,56		17,51		21,43
18		7,2	11, 2		14,47		20,35	† Swinafnje - - - - -		8,22	12,53		17,48		1,40
2		7,25	11,05		14,5		20,38	Klóštra Marijneje Hwězdy -		8,19	12,50		17,45		21,37
21		7,27	11,08		14, 1		20,41	† Křiżny puć Jawor-Miłočicy -		8,17	12,47		17,42		21,35
22		7,3	11,10		14,55		20,43	† Miłočic (puć do Halštrowa) -		8,16	12,45		17,40		21,34
23		7,35	11,15		15, 0		20,48	† Thonberga, hoscenc - -		8,12	12,40		17,35		21,30
26		7,38	11,18		15,03		2,52	† Brěznje (puć k dwórnišću) -		8,09	12,37		17,32		21,27
27		7,4	11,20		15, 5		20,54	† Brěznje (hosć. „Krónpryncy“		8,07	12,35		17,30		21,25
28		7,41	11,24		15,09		20,59	Kamjenca, „Stónca“ - - -		8,04	12,31		17,26		21,22
29		7,47	11,27		15,19		21,07	† Kamjenca, wunašnje - - -		8,02	12,28		17,23		21,20
29		7,50	11,30		15,15		21,05	Kamjenca, dwórniśća - - -		8,00	12,25		17,20		21,18

								Zwizki ze Żeleznicu:							
	—	8,06	12,24		15,30	—	22,0	z Kamjenca - - - přijeźdźo	—	7,36	11,27	—	17,00	—	21,14
	—	9,46	14,0	—	17,08	—	24,0	do Drježdź., hł. dwórn. wotjeźdźo	—	6,03	12,17	—	15,14	—	19,36
		—	—	—	17,17	—	21,20	z Kamjenca - - - přijeźdźo		7,55	—	—	14,46	—	19,44
		—	—	—	18,21	—	22,26	do Biskopic - - - wotjeźdźo	—	6,50	—	—	13,42	—	18,44
	—	8,16	13 10	—	17,27	—	21, 7	z Kamjenca - - - přijeźdźo	—	7,49	9,34	—	15,18	—	19,03
	—	9,00	14,10	—	18,45	—	22,31	do Žleho Komorowa wotjeźdźo	—	7,01	11,06	—	14,30	—	18,17

Dalše wukazuje zarjadnistwo za awtowy wobkhad w Budyšinje na Tršlanskej dróze 45, dalokorěčak 2581

Za krótke jězby hač do 2 km płaći so 15 pj. † = Tu zastawa jenož po potrěbnosći. * Jenož sobotu. ** Sobotu a njedźelu

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawóstki, kiž maja so hać do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 slot. pj. Wobdźełnje so stajace nawóstki a tabele so wyšše wobmólcja. Za reklamowy z w rjadk płaći so 60 slotych pj. Rabat po tarifje a u

Čisło (Nr.) 4 — Budyšin — Sobota, 5. januara 1929 — Bautzen — Lětnik 88

Parker Gilbert so přeciwo němskim porokam zakituje.

Reparaziski agent Parker Gilbert, kotryž je schwórtk do Newyorka pschijěł, je na praschenja nowinarjow wotmolwił, so jemu nětkole njeje móžno, so se wschěmi nadrobnosćemi swojeje rosprawy nakladowacź. Pokaza pak na to, so je jeho rosprawa zyle njestronniska dźerżana, a ani wěschćenjow ani wuczbow njewopschija. **Wótra kritika němskich nowin je jeho jara pschełapiła;** wosebje so wudawanjam nowin dźiwa, so njeje w swojej rosprawje wliw wukrajnych pożěžonkow rosponminał. To njeje wěrne; praschenja wukrajnych pożěžonkow je so dótkuł, tola na zyle korektne waschnje, a snadź je ſ pschiczinu, cźehodla jeho rosprawa wjele Němcam njeje hódź. Na praschenje, hać su powołcze, kotreź chcedźa wědźeć, **so bórzy swoje sastojnistwo stoji, wěrne,** Gilbert wotmolwu sapowědźi. Praji jenož, so w kóždym cźasu reparazijnej kommiśiji k słužbam hotowy steji a so jej kóždu žadanu informaziju da.

Reparaziski agent swojm diwnjedźelskim dowolenzu ſ dźela w Newyorku a ſ dźela w Louisvillu (w Kantucky) pschebudze a so pschedwidźomnje srjedź januara do Barlina wrócźi. Na praschenje, hać so pola presidenta Coolidga a statnych sekretarow samolwi, Gilbert wotmolwi, so drje njeje žanych offizialnych konferenzow wotmyślenych, **so pak** ſ tym licźi, so smjeje ſ Coolidgom a se **sekretarom** Mellonom nětkotre rospokasańše poswědźenja.

Rosrižaży wužud w raśischosaśkej textilnej industriji wjasaży.

Němski dźełowy minister je rosrižaży wužud, kotryž je 6. dezembra krajny wurunać wo mjadze dźełacźerjow we raśischosaśkej textilnej industriji wosjewił, w sjawnym sajimje jako wjasaży wuprajił.

Zastaranje wójnskich wobškodźenych.

W němskim dźełowym ministerstwje su so pjatk direktorojo němskich hłownych sastarańnjow zhromadźili, so bychu nadrobnosće wo sastaranju wójnskich wobškodźenych a jich satwołstajenych rosprajili. Pschedsydstwo mjesche němski dźełowy minister Wissell. Sa wuplaćenja rentow, lěkarske sastaranje wobškodźenych atd. so prawidła dachu. Sajimawe je, so běchu też pschitźišćischni sastojnizy Saarskeho kraja pschitomni.

Teź Bayerska je němski stat wobskorźiła.

Kunje kaž sasće a württembergske knježerstwo, je teź bayerske knježerstwo pola statneho fonda stórźbu pschećiwo němskemu statej dla swojich žadankow se statnych wrěcznjow wo pschesydnjenju bayerskeje pólty a bayerskich żelesnjow sapodało, so by so sałetnjenju sadźěwało. Bayerska stórźba pak so niz jenož na žadanja sa kapitalom, ale teź sa sadanjenjom poćahuje. Dań ma so wot 1. oktobra 1923 płaćiś. Kapital 620 milijonow hriwnow sa pschesydnjenje pólty a 533 milijonow hriwnow sa pschesydnjenje żelesnjoy wuczinja.

Ličba pućowarjow we wozach polstrowaneje klasy němskeje żeleznicy přiběra.

Po sawjedźenju nowsho němskeho żelesnjiskeho tarifa se 7. oktobra 1928 je nimale tśeśina dotalnych wužiwarjow wosow 3. klašy do wosow półstrowaneje klašy pscheschła. Tohodla woły dotalneje druheje klašy sa wobtład wjazy njedostahaju. Towarźtwo němskeje żelesnjoy je tohodla 750 nowych wosow półstrowaneje klašy nowsho typa stwarić dało. Někotre tajke woły so hižo na pruhu we wobtładze wužija.

Snadniske jednanje w Rusumje přeciwo ratarjam.

Kaž je so wjeźera dźełało, je lawuški snadź w Rusumje w Schleswigu dźesaś ratarjow, njeś nimi dweju gmejnsteju pschedstejićerjow, dla łamanja cźasły a dla sapowědźenja dawanja dawkow snadźił. Jenoho gmejnskeho pschedstejićerja su dla łamanja cźasły k 100 hriwnam pjenježnemu tłostanju a wóśom druhich wobskorźenych k pjenježnemu tłostanju po 50 hriwnach sasudźili.

Jenoho wobskorźeneho dla njedobźahajucych dopokasmow wuwinowachu. Sasudźeni běchu 19. novembra cźasane woły na dróhy nadpadli a do jich hródźow wróćo dowjedli.

Hižo wjeźera je so dźěłało, so bě so psched snadnistwom wjele ratarjow shromaźiło, kotrejž pak do snadnistwa nuts njepuschćichu. Roshorjeni ratarjo ſ kamjenjemi do policistow mjetachu. Tohodla su někotrych nałuzlikow sajeli a snadniske jednanje pschetorhnyli.

Presidenta němskeho sejma Löbe po baltiskich krajach pućuje.

President němskeho sejma Loebe je schwórtk do Rigi pschijěł. Na dwórnischću jeho sejmowy president dr. Kalwin, němski późłanz dr. Stiebe a wusnamnj hudowi sastupjerjo, njeś nimi prjedawschi łotyschski ſwónkowny minister Tielens, wočakowachu. President němskeho sejma Loebe budźe ſ hosćom sejmoweho presidenta dr. Kalninа. We Rigy chze tśi dny wostaś. Potom ko pjerća do Estonskeje a Finskeje poda. Loebe ſ cźeśka někotre w symje po symnych pschibaltiskich krajach k swojemu wjeselu puśuje. S kajkim nadawkom pak su jeho na puć późłali, je hischcze zyle njejasne. Późka budźe so sa jeho pucowanje jara sajimowaś. Połazy ko hižo dawno prózna, ſ pschibaltiskimi krajemi swjaſk ſ kjeżnicź. Tymle krajam se Ruskej runje tak strach hrosy kaž Późkej.

Bědźenje přeciwo plunowej wójnje.

W Frankfurtu nad Mohaczom śmješe so wot 4. hać 6. januara **internazionalna konferenza sa bědźenje pschećiwo plunowej wójnje.** Offizialny titul rěka: „Motworjaśne wójnske methody a schkitanje zibilneho wobydleństwa". Konferenzu je internazionalna žónska liga sa mér a swobodu swolała. Cźeśnemu komitejej wjele wusnamnych woſobow koro se wschěch europiskich statow a Sjednoćenych statow połnócneje Ameriki pschitšišća.

Ruska a Italska so pschi konferenzy njewobdźělitej. S teho so źiwdźi, so wotmyślenje njepuschćitej, w pschichodnej wójnje ſ pomocu jědowitych plunow pschećiwo njepschećelej wojowaś.

Pjatk rano su so wuradźenja sapoczałe. Prěni **pschednoschć** mějesche profesor dr. **Lewin wo „strachu sajedośćenja ſ jědowitymi plunami".** Najprjedy wo jědach rěcźeše, kotreź budźa so we wójnje nałožowaś. Sa cźłowješke sacźuwanje je njesapschijomna metheda, na žyłoschcza cźłowjeskow ſ powětra jědy ſ plunami puschćeć, so bychu so dźěći w kolebźy, dźełacźerjo pschi dźěle sajedośćili, so bychu so kultury do cźłowjekow prósdnueje puśiśiny pschetworiłe.

Schwedźiski hejzman **Brunskogg** wo **„pschełworjenju wojowanja we wójnje"** a jeho krajan dr. Hreiver wo **„skuśkowanju jědowitych plunow na žiwjenje cźłowjekow"** rěcźeschtaj.

Cźeskosłowakskeho zapósłanca Tuku zajeli.

Cźeskołowakski parlament je sapósłanza Tuku, krajneje pschecrady dla wobśišćeneho snadniskej wyschnosći k wotstupjenju pschewostajił. Ta je nětko Tuku sajała. Tuku winuja, so je w słužbje madźarskeho knježerstwa Madźarow a Sślowakow namołwjał, so bychu Sślowakiſki wot cźeskołowakskeje republiki wottorhnyli a ju saſo ſ Madźarskej sjednoćili. Wón je mjedźiným wjelerjo organisował a ſ bronjemi wuhotował, so by mohła pschećiwo cźeskołowakskej republiki postupaś. Sślowakiſki rěcź wobknježo słowakſke nowiny „Sślowak" twdawasche. We nich politiſy hischcze njeśrały słowakiſki lud pschećiwo Cźecham schćuwasche, kotryž ju Sślowakow ſ tyšaźetnjeho madźarskeho **wotrocźitwa** wuśwobodźili. Bohužel su njewědomi Sślowakojo ſ dźěła na sawjednika pośłuchali, kaž je so pschi pożlednich gmejnskich wólbach pokasało. Sślowakſka intelligenza je so zyle w madźarskim duchu wocźahnyła. S teho so rozśahuja, so je mjes Sślowakami wjele wotrodźenzow, kajchiž teź w naschich Sserbach shromadanni nanakamy. Sślowakojo so jako Madźarojo cźuja a so ſ Madźarskej pschikłosyli. Hakle po nětcźim ſ pomocu schulskeje sdźełanosće so słowakſki lud ſ **duchowneho knježerstwa** Madźarow wuśwobodźi. Sa to so Prażske knježerstwo stara; wono je tyšaźy schulow a słowakſku univerſitu saložiło.

Norwegſki wěźywuśtojny w pschepytowazej kommiśiji wo katastrofje „Italije".

Italiske knježerstwo je snateho norwegskeho śłědźerja w Spitzbergenach Adolfa Hoela namołwiło, so by do kommiśije k pschepytanju należnosće „Italije" jako wěźywuśtojny sasmpik. Adolf Hoel je so pschi pomocnej expedizije sa Nobila a jeho ludźi wobdźělił a je pschi wukhowanju Zappia a Mariona pschitomny był. Namołwjenje je pschijał a je hižo pjatk do Roma wotjeł. S dobom je Stockholma powěźeć pschiźdże, so je italiske knježerstwo kapitana Lundborga namołwiło, so by psched kommiśiju jako świedk pschiſchoł. Kapitan Lundborg je tohorunja pjatk je Stockholma wotpućował.

Politiske morderstwo w Późskej.

Sstrjedu je horliwy pschiwiźowaŕ strony Piłsudſkeje ſmjernych sozialistow, Wjaczław Kajdźiński, do radnicy we Petrokowje pschiſchoł a sa blidom dźěłacego sastojnika Jaſkowskeho pschiwiźowarja strony organisowanych opposiſich sozialdemokratow, ſ tśiomi revolwerowymi wustrělemi morił. Potom Kadźiński do měšćańskostwowje śiny dźěſche. Měšćańscanoſtu njenadeśdźe, kotrehaž je po źiwaju teho runja chcył satśěliś; pschetož wón ći kročź do tam wiźaceho měšćańskostwowho płaſchcza tśeli. Na to spyta ſ wokanom won cźekaŕ. Policistojo ſo na nim puschćichu a jeho sajachu. Kadźiński je bies dwěła wobkludnił. Pschi pschepschtschenju praji, so je 1917 do późkeje sozialistiskeje strony sastupił. Njedawno je k revolucionarnej frakziji kjeżerstwa pschećelskych sozialistow pschešoł.

Późka so komdźi, wójnu łamacy pakt z Ruskej wobzamknuć.

Późke knježerstwo ſo bjschcze njeje wuprajiło, kak ſo k politiskemu pakcej stajі, kotryž Ruska Późkej potrjechi. Późke nowiny njewěrja, so chze Ruska wopraudźe swjaſk ſprawneho pschećelstwa ſ Późskej wobſamknyć. Warschawske nowiny „ABC" pischu: Ruska bolschewiſka ſwonkowna politika je ſ notu wo Kellogowym paktu w prěnim rjadźe chyła reklamowy wuspěch dospjeć. **Bolschewiſkoju ſo wubjerjuje na reklamu a agitaziju wusteja a w tymle nasłupanju ſamo Němcam pschećrjecha.** Ruska, kotraž njewěsće stawaju broni a ſ němskim wodjenjom munizije składy załožuje, chze we wukraju měnjenje ſtudźeć, so Ruska mér lubuje. Ruſy bolschewikoju jara derje wědźa, kaſke wobcźežnosće podpiſanja namjetowaneho wošebiteho pakta na pschećiwo steja, a jenož ſa ſkładnosću pytaju, so bychu zyły świet ſ wokanjom wo swojej woli k měrej napjetnili, wo kotruž Późka njerodźi. Ruſke potwjerdźenje je runje tak njehańbićźiwe kaž njesprawne.

Maćek pola krala Alexandra.

Pjatk rano staj wjednikaj thorwaiſkeje ratařskeje a demokratiſkeje strony, dr. **Maćej a Pribiśewić**, do Beograda pschijěłoj. Maćej, kotrehaž dopołdnja w 11 hodźinach k kralej sawołachu, 35 minjeńschinow w hrodźe wosta. Sso wróćiwschi praji, so je kral jeho jara pschećelnje pschijał. Kralej je rjekł, so móže ſo statna kriża jenož je dopołnym pschetwarjenjom nětkejšeho statneho sorjadnistwa w tym ſmyśle wotstronić, so by so jenotliwe statne kraje na podłožu swojeje politiſeje, kulturneje a historiſeje sanźdźenjeje wobnowja a so swoje ſamkuśe knježerstwa a parlamenty dostanu. Po Maćeźu wjednik demokratow, **Dawidowić**, do hroda dźěſche. Wón ſo njeje wo tym wuprajił, wo czimž je ſ krałom rěcźał, myślu pak ſebi, so je nowowólby namjetował. Pjatk popołdnju su wjednika thorwaiſkeje ſamostatneje demokratiſeje strony **Pribiśejewića** k kralej sawołali. Stejiśćeho Zagrjeba a Beograda je w tym wschelake, so Zagrjeb reviziju wustawy hižo psched wólbami żada, njeś tym so dyrbja **ſo po měnjenju** Beograda najprjedy nowowólby wotmyśeć. Psches jenoſeś wo tymle praschenju budźe so cźeſko dospjeć hodźeć.

Pribiśejewić je nowinarjam rjekł, so je kralej **ſlědowaze** namjety cźinił:

1. Kriſu po puću revizije wustawy wotstronjeć.
2. Knježerſtwu wotezaſi pschi wotstronjenju **kriſy** twjerdze w rucy wobthowowaś. Kralej je rjekł, so by **wok**, ſamkusnjenjow thorwaiſkeje ratařsko-demokratiſeje jednoty ſ 1. auguſta lońſcheho lěta dźerżi.
3. Kral njech ſam do Beograda pschijźe, so by **tam** rosrižanje kriſy pschewjedł, so by thorwaiſki lud **widźał** ſo ſo kóždy ſtatny akt a kóždy politiſki cźin **w Beogradu** njewobkonja.

4. Kral njech kněježejstwo sa rewisiju wuklawy pomjenuje, kotrejž rewisiju juhosłowjanskeje wustawy hnydom na hnjezowy porjad staji a swobodne wólby za stupichtinu wupischе.

Finanzne połoženje Juhosłowjanskeje je tak hubjene, so je hnydomne dorosumjenje mjes Beogradom a Sagrjebom nusne. Jeli so nětčišcha kněježejstwowa krisa njebu k žanemu dorosumjenju mjes Serbami a Khorwatami dowjedła, bychu Khorwatowje se zkowom k fluktaun pschestupili.

Na praschenje jeneho nowinarja, schto wo dr. Koroschzowej politiky mění, Pribičewićz praji, so Koroschez divadło hru hraje. Won je pschiwiskowar zentralisma we Beogradze a sakupjer federalisma w Ljubljank.

W 5 hodźinach kral dr. **Koroschcza** a po nim wjednika hušnjiskich muhamedanow **Hrafuizu** pschija. W 7 hodźinach so Dawidowicz druhi króć do audienzy k kralej poda.

Zakanc afghaniskeho króna so zhubi.

W Allahabadze w Indiskej pod jendzelskim schkitom afghanski prynz jirdar Muhamed Omar khan bydleschc. Po niewuspěschnej revolucziji pschećiwo Amanej Ullahej bě wón k Indiskim wuchodej.

Tola kak je kmoje bydlischcho skradzu wupuschcził. Snate njeje, do kotreje strony je wotesłał. Mysla šebi, so je so na puć k afghanskim mjesam rastajił. Sšnadź su jeho sbožatkarjo schinwarzo nametowili, so by jich we wójnje pschećiwo Amanej Ullahej nawjedował. Jeli so tuchu tuteho stoli, bychu Muhamed Omara khana sa krala wuwołali. Jendzelczanja chcedza pjecza jemu wobaraca, afghansku mjesu pschekrocziš.

Nowe wojowanje w Afghanistanje.

Kaž so z Teheranа powje, su sbožatarjo schiwórtk nowy nadběh na afghanske kněježejstwowe wójsko sčinili, sur pak so wotrathli. Telegrafiske zwjazanje mjes Kabulom a Peschawarom je pschekorhnjene.

Nowe njemčry w Arabiskej.

W Arabiskej su nowe njemčry wudyrile. Kaž so je Bagdada powje, je so je wschěm spěchom 300 wojakow k trakkej mjesy pósłało, bdzeež su hižo pched někotrymi dnjemi arabske połahi do jendzelskich wojakow srafyle. Niedawno su tam Beduinowje do kładowu irakiskeje stazije tželi. Letadła su na to hromadze lecžo bomby do Beduinow mjetałe. Kaž je widzeć, je so położenje tak pschiwótsiło, so so i Bagdada a Kerukalema wojazy pschećiwo napadnikam pósćelu.

Też Birma chce so wot jendzelskeho kněžestwa wuswobodźić.

Też Birma w jadnej Indiskej, kotruž je Jendzelsko 1885 žmoženu kněježstwu podcziłka, sa wuswobodzenjonk žada. Chże runje kaž Indiscy jendzelsku kwalu wotcziscz. Niedawno założena **separazistka liga**, kotrejž wuznamni birmascy muzjo a ludowi sastupjerjo pschikłaschcha a kotraž na to dźěła, **Birmu dospołnje wot jendzelskeje Indiskeje woddźěliš**, je schtwórtk nowu wustawu za Birmu wudźěłała a wosjewiła. Po njej ma žo deputertska komora a senat wutworjeć. Wustawiny nacziš so 13. januara generalnej zhromadźiznje separazistkeje ligi pschedpołożeli. Birma dyrbi pschichodnje „swobodnu stat Birma“ rěkać.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 5. wulkeho rózka.

Simeona — Telesfora.

† 1851 farař Konopka w Dešnje a tři dny za nim jeho mandželska. — Wo nim powěda jara luboznje młody stud. Jenč. (Čitaj decembrowe čislo Luži-cy).

klóštrje Marijnym Dole.

tec — čotka Tetelina Měta, horliwa Serbowka we klóštrje Marijineho Dołu.

868 pomjenowna bamž Hadrian II. bratrow Kyrilla a Methoda za biskopow.

† 1900 P. Tadej Natuš w Rózeńce, rodženy z Kukowa.

† 1888 farař Korla Božidar Wjacka w Budyšinje.

Z mudrosce Jana Radyserba.

Studenta rady w ferijach
Skartcki nima na wočach.

Za kóždym šwejchom njeczuchaj,
Nós do wšěch dźěrow njetykaj.

Z knihi serbskich nałožkow a widźenjow.

Braška ma w Slepom takle na kwas přeprosyć: Přińdźe hromadźe zo „zagolcu“ (towaršom) a praji: Mój přińdźemoj k Wam, kaž dwaj wotpósłanaj: k prěnjemu wot lubeho Boha, potom wot teho česneho nawoženje a njewósty, tež wot jeho lubeho nana a maćerje, tež wot jeje lubeho nana a maćerje. Te same dadźa was wutrobnje na kwas prosyć. Wy cheyli so na přichodnu wutoru do jeho domu wokolo wosmich nutř namakać. Tam cheyli tež wšitko za lubo wzać, štož nam tón luby Bóh wobradźić budże. Njezmějemy-li tam wjele, dha tola kromičku a solničku, tež cheyli wšitko za lubo brać a jimaj zboža a žohnowanje přec, zo by so jeju mandželski stand derje radźił. Potom cheyli bić do našeho Božeho domu. Tam cheyli někotre wótčenaše wuspěwać, najprjedy za teju noweju mandželskeju, a jimaj zboža a žohnowanje přeć! Potom cheyli so do jeju domu k jednemu malemu wobjedej wróćić. A tam cheyli wjeseli hosćo być. Wjeseli wy budźeće a lubši nam budźeće. Na to cheyli Wy namaj kaž dwěmaj wotpóslanomaj jedne krótke a trošne wotmołwjenje dać. Zo by so namaj derje lubiło a my tym, kiž naju wotpósłali su, jedne krótke a trošne wotmołwjenje přinjesć mohłoj.“ Njeswědći tajke tute přeswědčenje wo wulkej přistojnosći serbskich nałožkow?

Tro kralojo za hwězdu.

Za hwězdu swojej dźemy
A swěru pytać chcemy
Sej dźěćo kralowske
To wěsće namakamy,
To bórzy wohladamy,
Nam hwězda njehasnje.

Wšo druhe zabudźemy
A k tebi zhladujemy,
Ty hwězda nadźije.
Nam puće naše rozswěć
A nam hač na kóne doswěć,
Zo njemolimy će.

Michał Domaška (Z basnje „Swjeći tro kralojo“).

*

Njedźela, 6. wulkeho rózka.

Swjatych tšoch kralow.

1923 založi so we Waršawje towaršstwo přećelow łužiskich Serbow pod wliwom rektora Wilenskeje university Alfonsa Parczewskeho.

† 1829 Jozef Dobrowsky, zbudźeř českeho naroda a slawny rěčespytnik.

† 1848 rycéř dr. Matej Kalina z Janthensten, wulki přećel Łužicy a filantropa.

Z mudrosce Jana Radyserba.

So njewopija skočata,
Je wopiłe hórši swinjeća.

Te hospozki te rady wšak
Njezabudu swój samsny zak.

Předźenak

woprascha so žiwjeho starého wótcherčela Jana Měta w Khmačźanach, kak so jemu lětša protyka lubi. — Myšli šebi, so jara. Hižo te wobrazy su taike rjane, so so njemóže na nich nasłuchać. — Ale potom njech też k žiwjemu bratrej Gusći do Budyšchina dźe a jemu wjele dobreho praji wot starého Pschedźenaka a so jeho wopraschа, hač móže so hischcze na to hopomnicz, kak staj něhdy hromadze pjerśki kójiłoj, jabłuka tschałoj a hromadze smykali. Hdyž tomu tak je, dyrbi šebi też protyku kupicz, abo radšcho hnydom, jednu sa Kokericz sobu. Kruch Nanak ma hischcze dosć na składze a by je rady wschitke wotbył. — Kóžda je, šmjerch tuni. Hdyž Měrcz Gusća pschińdźe, tricha tež jenoš 60 pj. tšaścz. —

Z knihi serbskich nałožkow a widźenjow.

Na třoch kralow wotměje so we Bórkowach a druhich delnjołužiskich wsach zhromadźizna — „romada“ hospodarjow. Postajeja so wosmine dawši; nowi hospodarjo so do „gromady“ přijeja. W starych časach dyrbjachu połstwórta tolerja přijimanskich njeje płaćić a nimo toho strażnikej dwě staréj měrcy rožki. — Młodźi hospodarjo, kiž su so we zaśdźenem lěće woženili, dyrbja kwasny pjenjez płaćić. — Pjenjezy so přepija. „Gromada“ rěka „hoklapnica“, najskerje wot „klepaca“, dokelž so z nim na nju přeprosy, ale praja też dla klepanja (bića), kiž na zhromadźiznje skónčnje nastawa. — Nšhdy čehujechu też na swjedźenju tšoch kralow młodźi pacholjo wokoło, kiž běchu so jako kralojo přewoblekali. Dobywachu so do khěžow a žadachu sebi eja a połć. Też kral Herodaš sobu wokoło čahaše. — Dokelž so pacholjo husto dosć njepřistojnje zadźerżachu, so nałožk zakaza. Je to jara wobžarować. Snano móže so w nadobnej formje zaso wobnowić. — Tšo kralojo rěkaja też tšo „dźědkojo“.

WBethlehemje.

Do Bethlehema khwata
Mi lubosć wutrobna,
Wot požadanja hnata,
Być pola dźěćatka.

Mój Knježe a mój Božo,
Ty moje žadanje,
Ty wšeho swěta zbožo,
Kak dyrbju witać će?

Kiž sy přez wšitko lěta,
Tu leźiš w khudobje,
Ty stworićelo swěta,
Ty Knježe krasnosće.

Michał Domaška, z bry „Swjeći tšo kralojo“.

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 749, hygrometer +1 a thermometer we dnjo —3. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer +3, thermometer w nocy —5. Symićka je tuchy nas pschinjesła. Schkleńca pokaluje na wobstajne wjedro. Wyschina nad šrjedźnej Europu leżaza, dyże so nad ranschej šahnjełdźicz. S tym bu symićka dale trała. Je-li so wuczehnje, truckiicho pschinnje. Tola nas šurowseje tschikanzy hač najskerje hischcze njepschiwotsmje. Sako cžahaja nižiny w polnocy nimo, šahradźaju pschiwlow łodoteho powětra ſ łodoteho morja. — Nasch wjedrowustojny staja na wulki rózk njewobstatne wjedro, swapředka je symny, potom mokrojty, wožriehł mjeńsza padnje wjele šuchа. Kónc mjeńsza je sako symny a wótrojty. Sa pschichodny tydźeń na ſčežowaje wjedro sa mójne: Niedźelu symna a so wuczahuje, pondźelu rjenje, wu-

Kak je Jan swoju Marku dostał

Humoreska ſ wjesneho žiwjenja.

2] (Pokračowanje.)

„Aha tu potajkim schpak tčji!“ wón skónčnje rjeknu. „Ty šebi wěsće, kaž so mi ſda, myſlisch, Jano, so maju tebi žonku hnydom hotowu do domu pschinjesć, kaž tajkeho pjeczeneho holbika na presentowem talerju. To wy so cži wěso pschihodźało, ale tak so wězki njeczinja na hrodźe. Nihdże Jane pjeczene kawki do huby njeletaju, chiba jenoż w Schlaraffii. Ty dyrbiš šebi žonku pěknje pytać. Stkuschisch, Hanko, pytaš šebi mandželsku schkodowanje dyrbiš. Tola tajki schwarny thabla, kaž ty, to dołho cžinić njetrjeba, ale bórzy šebi prawu žonu namaka.“

„Tebi je derje rěcži, Měrczinje.“ snapschecziwu Jan. „S tajkimi wězami so łaboracz hiwile měr njeńjum. Pódarmo žym šebi hižo něschto dnjow hłowu łamał, so bych prawu žonu dostał. Sa jenej wokoło běhacz a šebi ju pytacz so mi wopraudźe ženje chcyło njeje ani na to cžasa njeżyu. A kóčku w měšche kupicz, to też njechcam.“

Lischcžez Měrczin běšche Jeforkez Janej šmérom wupaduwedacz dał. Mjeńsko pschi šebi pał ko wón tajšej Janowej njeleposczi šmějesche. Ale hnydom spótna žwoju lepschinu, so pschi tutej stanwiniczy za njeho dobry pruſt wotkleczi a tak poskicži so radu njewědomnemu Janej sa pořebnika pschi ženitwje.

„Jano, poślucham, praj mi jenoż kas zyle ſ prawdu a spawnje, kak ma so ſ twojim samoženjom? Nadźijam so, so mi niczo njenakšisch. A potom dyrbiu teš hischcze hnydom wědzeć, kelko dyrbi cži žona sobu pschinjesć, so mohł žiwje hospodarstwo šebi porjadnje załožesć?“

Tak nětčak makomyślnje wotwjese Jan:

„Dom a dwór a ſ tomu 10 hórzow pola — wschitko bjes dołha. A w nalutowarni mam 1500 hriwnow na dani. Hdy bych jenoż šnajmicziske 1200 hriwnow ſ tomu mět, to bych mohł nětčole nimje prawje derje něschto hórzow pola pschikupicz, wone so pschedawaja a šuſbołha ſ mojimi polemi.“

„Potajkim 1200 hriwnow dyrbjała měcz. Tola němerno. Hanško, cžim wjazy cžim lepje? Pschi tom nikotasche Měrczin še žiwjenaj lischcžinaj wocžomaj na Jana. „A hdyž pschiwjedu cži pěrnu žonku ſ 1500 hriwnami do domu, schto dha potom ſa to krydnu?“

„Nowy pjecžhrivnak a butru, schmalz a jeja ſ prěnjeje ruži,“ rjekny Jan.

Měrczink šawyltny ſpokojom, schczołtny ſ porstami, so wschko sakliczza a stara cžeta ko wuſtrózawschi wonka we kuchni wulku tžizu ſ rukow puschczi. „Skłava! Płacži! šawdaj mi ruku, Jano, ja cži to šwérn a šwědomnicze wobstaram. Na nimje žo špuſchcz! Sa tydźeń pschindu šako a pschinjesku cži wotmołwu taiku, so budźeſch šawdźeže ſpokojom.“ S tym tschahaſche Janowu ruku na boženje.

Sšměwajo a ſpěwajo cžehnjeſche potom še ſwojim Laibdanom wotſaſ.

* *

*

Dokelž Měrczin tak zyle ſam pschipódła ſwojeho pjeczeho šapschacha krocži, to dženny pschiležnjeſej wujcz a šebi tohole šmělcheho pjacžka trachu bliže wobhladacz. Lischkez Měrczin je wam tajki prawy „original“, kaž Wonecžan schokta wo nim rady praji. Po zyłej wokolinje a hischcze dale won šnaja Měrczina wschudże schwarnje a maja jeho rady. Pschetoż Měrczin wokoło wosty a spawnje wikuje. Butru, schmalz a jeja kupuje pola naschich hosposow; a wschěm płacži pschego hnydom ſ hotowymi pjenjezami.

Nasche hosposy wschat te kroschki też rad bjeru a pschetrejbaja, unuż wo nich niczo wobšežcz njetrjeba, wschako je to hospoſowy privilegium.“ — Dawaju ludźo Měrczinej něschto do měšta šobu wobstaracz, to won kóždźežki króć wschitko jara ſpuſchczejomnje teš wobstara a dźerži hubu wo tom, ſchtoż je šo jemu poruczało. A nimo toho móże Měrczin najkrašnische žorty cžinicz a baſniczki bacz a mjeſole ſtawiſnicžki powědacz, so dyrbiſch šo druhdy ſmjerch ſmjerch Pschi wschěch kwašach, towaršſtwowych šwjedźenjach, šwjedźenſkich cžahach a hewaſchich dyrdomdejach je Měrczin jako herz a wopschſchi cžiban pódła. Jako by žiwe šlédro w žikach měł, taſki je won hibicžiwy njedźiwajcy šwojich šchcžedźeſej lět; je ſpěchnoſcžu błuſka móże šo wjercžeez a pschewjertnycz, kaž jeſchcžeła a wewjercža; njeswjeczi ſcžahowacz a wocži wobwalecz, so jenoż hischcze běle widźiſch a so mohł šo cžłowjek wopraudźe nabojeez.

Hewak pak je Měrczin zyle ſprawny cžłowjek. Radyłubje wupomha žiwjemu blišchemu ſ wuſkoſcžow, tak cžaſto a tak derje hacz to samóže; tohodła su jemu wschudże dobri. Hižo šahe je žiwje wikowanje šapoczał. Nan a marcz staj jemu bórzy wumrěłoj a tak dyrbjeſche je šam wo wschěmny khléb staracz. S małym „troſnicžkom“ na khribjecže je šapoczał. Podźiſcžo je šebi šamo „ekwipaz“ kupił a wuſkoczneho „chaiſowego kónika,“ njemuſaj žiwjeho šměſneho trunbłaka Lawbana. Tak cžaha Měrczin něšto hižo wjele lět po zyłej wokolinje wote wšu do wšu, wot dwora do dwora. „Nó haj, wotměnjenje dyrbi hyć,“ tak šebi wón pschego praji. „A ſa iſi łeta budu žiwoj 50-létny wikhodny jubilej šwjeczicz,“ tak nětko hižo powěda.

Mjes tym je Měrczin zyły tónz puczа wujeſ je ſwojim ſapſchahom a ſesadu ſatwinjenja šo minył. Wohłejmy, hdże jeho šašo ſetkamy.

(Pokračowanje ſchkuje.)

tora hněhowy mjeczel, hrjedu a schitwórtk hucho a hymu, pjatk pschemjenjato, sobotu hyma a mktrojto. — Jutrje njedżelu Tjoch hralow skhadża hórućko 8,12 hodż. a khowa so w 4 hodż. Měšačk skhadża rano 3,52 hodż. a khowa so pschih. 12,52 hodż.

Swjedżeń Tjoch kralow.

Sawjedżeń Tjoch Kralow, kotryż Serbjo pschezo hischcze swěru swjeżeja, mějesche sajtarsku wjazy wažnoišče w ludowym żiwjenju dyžli dźensnišchi dźeń. We srjedźnim wěku wobhladowachu jón hamo ja „najwyschschi“ dźeń zyłeho lěta a dołhe lěta sapječowachu je swjedżenjom Khrystušowego sjawjenja, kaž so swjedżeń Tjoch Kralow też mjenuje, nowe lěto. W prjedawschich cżasach wuhotowachu so prozeżijóny po dróhach, pschi kotrychż Tjo Kralojo spěwajo dom wot domu cżahachu. Za swoje spěwy dostawachu wot wobdźělnikow dary. W Jendżelschi hischcze dźensa na swjedżenju Tjoch Kralow na polach wulke wohnje zadźěłaja, kiž su pjeca ze žohnowanjom a skhadżaze hnoj.

— Dźenżnjische wiki. Butra běsche dźensa hischcze tuniska hacz poślednju sobotu starého lěta. Płaczeńe swjetscha 1—1,10 hr., jeja płaczachu 18—19 pj., twaroh 2 pj. Huš wjazy wjele na wikach njeběsche, tola płaczachu so pschezo hischcze derje dżerżi, płaczachu swjetscha 2—3 hr., kaponki 1,20—1,80 hr., hołbje 70 hacz 80 pj. Na seleninowych wikach, kiž běchu mnohe próżne, so płaczilny njeběchu dozwla pschemnuše. Punt cżerwjeneho a běleho kala płaczeńe 12 pj., włóstkeho 20 pjenjezkow, róża hydrotteho kala 30—100 pj., pumt zyble 15 pj., morchwje 20 pj., sellerja 40 pj., jabłukow 10—35 pj., běrnow 5 pj., zentnar 4—5 hr., litr kaneho wolija 1,60 hr.

— Nowaj żelesnišchi hamtaj za Budyschin. W Budyschinje mataj so pschihrawicej wobkhodny hamt němškofatneje żelesniży a wobkhadny hamt. Nowy żelesništi wobkhodny hamt wopschija wokrjesh j wjeczora Budyschina hacz ke Kohlmühle a Stokpujej, dale j ranja Budyschina skoro hacz do Shorjelza. Dalschi tajki hamt pschihódże do Zitawy. Dale pschihódże jedyn j 10 wobkhodnych hamtow do Budyschina a wopschija wokrjesh Arnsdorf-Zitawa-Liberz hacz do Shorjelza.

— Němškofatny indeks. Statistiske woidżělenje pschi policajskim hamcże města Budyschina nam zdżělnje: Po nowej wobschěrnischej methodże wobliczena liczba němškofatneho indeksa za wuidawki za wudżerżenje żiwjenja (żywobu, bydlenje, tepjenje a drasczenje, wobkhad a hawaschu potrjebu) muczinjesche w pscherežku mježaza dezembra 1928 152,7 (1913/14 = 100).

— Paduschitwje. Kradnyli su w nozy we 4. 1. 29 j jeneho tudomneho bydlenja dołhi parkoltu naschijnu rjeczas, kiž wobsteješe j něhdże 200 hacz 220 wulkich na kožu kulojtych barokitich parkow, skoteho samcżka se malym żmaragdom, j prawizy a lewizy małej hrdlanowej tschižy; złóborny muzaty pjerschcżeń j njeschcżewidnym brunym jantarom (Bernstein), wopomjenjeny „Jensen-Kopenhagen“, wobdaty j dubowym lischczom; krónowańskej tolerjej, 10 starych złóbornych tolež a něhdże 5 złóbornych cżežkich krónow. — Dale su kradnyli 3. 1. 29 popoldnju wokolo ¾4 hodż. j ruczneho woza najskerje na Kamjentnej haży, wacżokaj, kiž běschtaj hromadże żwjasanaj a we kotrymajż běschtej pokrjeze „Chamiseho“ twarožka a twarožka znamkow „Emmentaler“, „Camembert“, „Alpenstern“ a Adler. — Wo wězowarjo zdżělenja proży kriminalny wotrjad w Budyschinje.

— Jutrje njedżelu je 42. duchowny wjeczorny koncert w Pětrowskej zyrkwi wjeczor w 6 hodż. S tutym so hischcze wobsedże pokasuje na jutrišchi Mozartowy wjeczor. Margareta Klipplez spěwa krašnu motetu „Exsultate jubilate“ sa solosopran a „Landamus Te“ se C-moll nschć. Gerhard Zegaert, kiž hraje Mozartowe dźěła sa pschecżele, je jako kantor a organist pschi Madleinej zyrkwi najwětschi zyrkwinšti hudźownik we Wrótslawju. Wschitko luby wobsedżu swjatoczny hodźinku. We bohatym wopyt so tohodla prošy. Programy se wschitkimi tekstami, kiž sa sastup płaca, su pschi zyrkwinych durjach wo 30 pj. dostacż.

— K poślednjemu wotpoczinkej pschewodżachu wczera pjatk sobuměżicżela Ludowskeho dźenika Pawoła Staura. We żiwjim 64. lecże je wón Nowe lěto wiedżał w 9 hodż. j Bożej ruczku sajaty nasle wumrěł.

S Porschiz. W naschej wosadże je so w lecże 1928 narodżiło 36 dżeci (1927: 27), 24 hólzow a 12 holzow; 1 hólz a 1 holza stej sazo wumrěłoj. Pschipowědanjow běsche 17 (26), wěrowanjow 11 (13). Zemrěło je 22 (22) wosobow, mjes nimi nasch žerbšti wótczinz wyschschi muczer a kantor Hanczka. Konfirměrowanych bu 29 (33) dżeci, 13 hólzow a 16 holzow, mjes nimi běsche žerbšticch 11 hólzow a 12 holzow. Spowědnych běsche 2600 (2022). na žerbšticm 745 muzjškich a 1012 żónskich, na němšticm 117 muzjškich a 148 żónskich. Kollektow je so nasběrało 1221,30 hr. (loni 1317,69 hr.) Mišijonskich darow nawdachu 863,68 hr. a to wot cżitarjow Mišijonskeho Póbła 24,05 hr., wot jeneho pschecżela mišijonstwa 550 hr. a 15,60 hr. danje, w mišijonskim kaschczku wot pschecżelow mišijonstwa 244,03 hr. (Sa mišijonstwo nawda so 600,37 hr wjazy hacz 1927). Sa wosładnu diakoniju nasběra so 288,85 hr. (285,31 hr.). Wutrobny dżak praji so sa wschitke dary.

S Lubija. Na městno zemrěteho twarskeho rady Seiera bu k 1. januarej t. l. knjes twarski rada wopalneho sawěsczenja Groh j Kamjenicy sa pschedsydu tudomneho hamta wopalneho sawěsczenja pomjenowany.

Z Khrósćic. Je po hodżoch. Cas domjacych, swójbnych a druhich swjedżenjow. Naš korěmar knjez Jurij Wjeńka njechaše parować, zo by swojim wjesnjanam też tajki wjesny swjedżeń wuhotował. A tohodla zańdżenu srjedu wšěch wjesnjanow k sebi na swoju ponowjenu żurlu přeprosy. Z wuwzaćom nekotrych wšitcy přinjdżechu. Kamjeńska kapala koncertowaše a też poždźišo k rejam piskaše. Mjez přestawkami porěča knjez kubleř Pawoł Groka přitomnym w maćerinej rěči. Dokelž wuběrnje serbscy rěčeše, zamó wšěch přitomnych na swoje słowa sputać. Knjez Groka dźě je zdawna sem jako dobry rěčnik znaty. Też knjez wyšši wučeř Hila k hosćom rjane słowa porěča. Wjesoła rejka hości dołho hromadże zdżerża. A čehodla też nje. Wonka bě zyma a tuž kóždy rejwaše, zo by so zhrěł. Druzy so z čoplymi a zymnymi napojemi wokřewichu. Nimo toho běštej so korěmarjec hospozy za dobru kucheń postarałej. Pinca a wjelb najlěpše wěcy poskićeštej. A zo hosćom słodźeše, mamy z tym dopokaz, a by w rěznik hiśće w nocy po mjaso pósłany. Na ranje poślednji wotendźechu. Knjezej Wenčy pak zjawny dżak, zo je tež swojim wjesnjanam jónu tajki swjedżeń wuhotował. Tohodla njech so nichtó njedźiwa, zo wón potom tež jónu zaso swojich wosobinskich přećelow na swjedżeń přeprosy. Kóždemu swój dźěl. Nětko je swjedżeń z hłowy, tola dobry zaćišć je we duši zwostał.

Jenoż hišće 10 dnjow.

Běrki naš wot Hitlerowho „Mjacżeho kwasa“ Budyšćeho žerbskeho towarstwa „Nadźija“. Schwórtk 17. wulkeho rožka wotewri Budyski „Krónc“ swoje wrota za Serbow, kotřiž we wulkich šulach pschikřiwataja na swojorazny krašny ludowy swjedżeń, kiž chce jim „Nadźija“ je spěwom a bźiwadłom, jolospěwanji, rezitazijemi a j najnowschimi šokolskimi šwuczowanjemi naschich Kulowskich kurjušow wobschewicź. Wšelke dyrbi knježicź w swjedżeńskim wuprschenej žurli. Kóždy, kiž je hdy „Mjacżi kwas“ Budyšćeje Nadźije wopytał, pschecżo sajo rad pschińdże a wšitke też lětša doma njewotstanje. Po swjedżeńskim programje budże hebi móz kóžda a kóždy k wjesełej rejzy sastorcżicź. Wšchitkim pschecżelam „Mjacżeho kwasa“, kiž so hižom na nasnuškim wulkim konzercze za nim naprašchowachu, budże tale powěsć wošebje witana. Tuž pschińdźcże wšchitcy, rad waš witamy, pschińdźcże a wješelcże so z nami!

Z Kulowa. W tudomnej katolskej fararskej cyrkwi bu w zańdżenym lěcze 104 dźeći křćenych, 50 hólcow a 54 holcow. Mjez nimi běše 8 njemandźelskich dźeći, 4 z Kulowa a 4 z wokolnych wsow. Zwěrowanych bu 24 porow. Zemrělo je 59 wosobow, 42 doroscenych a 17 dźeći; 6 wosobow bu přez 80 lět starych, 2 docpěstej starobu 87 lět. Woprawjenjow běše 43914, domjacych woprawjenjow 162. Pornjo lótu 1927 je so liczba narodżenjow wo 9, smjertnych připadow pak wo 3 zwyšiła, zwěrowanjow pak wo 3 znižiła.

S Klětnoho. W poslednim cżasu je w naschej wjsy wjele ludźi wumrělo. Sću to ratař Wilhelm Thiem, kiž bu nimale 48 lět stary a 29. dezembra wumrě. Dwaj dnjej posdźišo, na Sylwestra zemrě murjeř Ferdinand Schmidt, nimale 70 lět stary. Nimo tuteju wumrě 29. dezembra Berta Elsnerowa rodź. Hollaßez, 64 lět stara a 28. dezembra Lina Groserowa rodź. Friedlandez j Drjezdżan, kotraż tu na wopyzje pschebywasche. Wona běsche hakle 41 lět stara. Jeju cżěło fu do Drjezdżan pschewjezli. 2. januara zemrě wumrěnčarka Marja šwob. Handrakowa rodź. Schusterez nimale 82 lět stara. Na samtnym dnju lěta 1915 zemrě jeje mandželski, potajkim běsche wona nune 14 lět j wudowna była.

S Mužatkowa. Cżežke njesboże sta so Sylwesterski wjeczor na Barlinskej dróhy. Automobil pschekupza Müllera z Khocżebuza sajedże do sapschacha wóznika Wolcża z Kobjelnja, so bu jedyn z konjow tak cżežko skaljeny, so dyrbjachu jeho satřělicź.

P. Krječmař:

Powědachu, zo sym wumrěł.

Sokolska. Z češćiny.

Powědachu, zo sym wumrěł,
Ani njejsym poležał.
Pósłachu mi staru babu,
Zo bych so jej spowědał.

Stara baba, jako žaba,
Zymnuška je jako lód,
Póscelcże mi młode holčo,
Kiž mi staji zboża hłód!

Starej babje dajće hrabje,
Zo by z nimi hrabała,
A tej holčcy dajće muža,
Zo by z nim so košila!

A ja njechcham staru babu,
Nihdy z njej so zabawić,
Ja sej wozmu młode holčo,
Kiž mje budże rady měć.

Z Łužicy

* S Korsymja. Wczera dop. ¼11 hodź. wuduri wohenj w šuscherni tudomneje Pelzez barbjerńje. Pschikhwatanym wohnjowym woboram pak so poradźi wohenj sa krótki cżas podusyć.

* S Ramnowa. Nowe lěto so pschi šmykanju na lodże schulski hólc Hartmut Heide pschepadże. Pjekarski a murjeř pak jeho psched satepjenjom wukhowaschtaj.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Drjezdżan. (Autobušowy wobkhad mjez Drjezdżanami a Prahu.) S Prahi so powě, so chce Praška puczowańska wyschnosć lětša w nalěcu wotewrić poczjadny autobušowy wobkhad mjez Prahu a Drjezdżanami. Jězdźicź budża tśiwóstake cżežke autobuzy. Jězba mjez Prahu a Drjezdżanami ma jenoż schtyri hodźiny trać. Płaczišna z Prahi do Drjezdżan budże pjeca 50 krónow wucżinicź. Wobkhad chcedża wotewrić za cżas Drjezdżanskeje puczowańskeje wustajeńcy.

* S Meerane. (Dźěcżo po we ložu sadušyło.) Sobotu wjeczor žu w jenym bydlenju 11 měżazow stare dźěcżo we ložu sadušchene namakali. Macż běsche w tutym cżasu na dźěle. Wschitke pospytny, dźěcżo sazo wožiwicź, běchu podarmo.

* S Lipška. (9000 snjesbożenjow sa jene lěto.) Po hamtskej statistiji je so w Lipšku w sandżenym lěcze 9000 wobkhadnych snjesbożow stało. Smjertne sćežki mějesche 279 pschipadow. Pschi wjetschinje snjesbożenjow su po wuzkedżerju kriminalneje policije snjesbożeni sami wina byli na snjesboża.

* S Barlina. (Petrolejowy skład w płonjenjach.) W pinzy domu na Grotzgörschenskej dróży 41 běsche so petrolejowy skład jenoho kolonialneho wobkhoda z njesnatejemi pschicżinami zapalił. Nasta pak žyłny kur, so dyrbjachu wobydlerjo hórcy wschitke bydlenja w domje, haj samo też z sadnim domje, wopuschcżicź. Policija a wohnjowa wobora 8 żónskich se sakuzeneho doma wuthowaschtaj.

* S Barlina. (Srudne statistiske k lpoczatkej lěta). W Barlinje je žebi Nowe lěto 7 wosobow žiwjenje a wjele druhich je žebi żiwjenje wzało spytało. S njesnateje pschicżiny sajedźeja so j płunom 26lětny pianowy pokerař Seelisch na Waßmannskej dróży. 61lětny dźěłacżeř Ludwik wobwěšny so da njesahojomneje khorosce. S płunom sajedźeja so 17lětna kluzbna Dähnez na Hermannskej dróży, najskerje w cżežkich myślach. W Hohenschönhausenje sajseli so 22lětny dźěłacżeř Hans Tresch. S płunom sajedźeja so 22lětny dźěłacżeř Schönfeld na Strelitzskej dróży da mandżelskeje swady. Tohorunja sajedźeja so j płunom 10lětna Kata Kitlez na Arndtskej dróży. We Zehlendorfze wobwěšny so 51lětny bankowski sastojnik Laurich. Mnohich dalschich žiwjenja žytych samó wohnjowa wobora sažo do žiwjenja wróćicź.

* S Warnsdorfa. (Po sthodże dele žmjerznje padnyła.) W Nowoletnej nozy so wésta Arnoldowa psched durjemi lěkarnje wobžuwny a po sthodże dele padże. Wona žebi nop puknu a na to bórzy wumrě.

* S Lübecka. (Rubježny mordarstwo w Sylvesterskej nozy.) W Sylvesterskej nozy namakachu zigarowu wikowarku Swudowjenu Henzynu w jeje bydlenju je satykanej hubu morwu lezo. Jedna so wo rubježne mordarstwo. Stótnik je dnje jenoj 30 hr. pjenjez a někotre tyski zigaretowy bobutkaf.

* S Wina. (Wulki žneh sadżewa wobkhadej.) Srjedu w nozy je so we Winje sapoczał žneh hicz, kiž so hischcze wodnjo dale dźěsche a wobkhad strascżnje haczeche. Měšto je se wschitkimi żwojimi žnehowymi pluhami, 1½ motorskimi a 235 ja konje, dyrbjało sapschmnycź, so by žneh, kiž běsche so 30 zentimetrow wyšoko naschol, wot stronika. Nimo helwaschich měšczańskich dźěłacżerjow dyrbjesche hischcze 8000 wobsedźitych žnehowarjow sapschimnyeź.

Nanowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutšischu njedżelu: Syma traje dale, dalsche žnehi pa mózne, potom so wuczahuje. W Jendżelskej syma trochu popuschcżi, ale wostanje žucho.

W Zitawje je studijowy radzicżel Klóthe j Bożej ruczku so sajawschi nahle wumrjeł. Jeho žona jeho Sylwestra popoldnju na stole žedżo morweho nadeńdże.

W Grosenhainje je so gumijowa fabrika „Bulkan“ wotpalila. Schtyrjo dźěłacżerjo su so straschnje wopalili. Dwaj z nich stej w smjertnym strasche.

18lětny schuler Horst Laux z Lipška je so hromadże se swojim schulskim wosrjedkom na Kekanalskach, (fabrikich horach) se žnehakomaj (skijach) jěidżo sabludźił. Dyrbjeschtaj zyłu nóc pod holym njebjom pschebydzeć. Pschi tym je Laux, jenicżki žyn jeneje wudowy, smjerschtnł. Jeho pschewodnik je so mohł do Spindlersleje budy wukhowacź.

W Schlejskej a Durinskej je wulki žneh naschol. Na dróhach su so žepje hacz 1½ metra wyšoke nawěte. Automobile a sapschahi su w žnehu tczazy wostałe. Železnišče cżahi j wulkim sawobdźenjom pschikhadżeja.

W někotrych schpanischich stronach, wosebje we Valenciji a Katalonskej žurowa syma knježi. W Leridze je Estagentoski jězor samjerschtnł a temperatura na 18 stopnjow pod nicżku (null) padła. We Valencisi su někotre cżahi w žnehu tczazy wostałe. Wschelake strony su j wulkim žnehom wot wscheho wobkhada woisamknjene.

W zyłej Italskej w poknoju žneh a w žrjedźnych a południschich stronach njeschcżetawaju deschcż dże. Wulka woda rěki Parmy pschibywa. Krajina pola Pisy je powodżena. Tiber njese wot lěta 1913 wjazy tak wulku wodu měr, kaž nětkole. Pola Roma je zlawna Pawołska bazilika (zyrkej) na dróży do Ostie zyła z wodu wobdata. Do Ostie jenoż hischcze cżołnu jězdża.

Nawalne žołmy w Japanskim morju su k koreskemu brjohej doschle. Wětr je khěže powalił. 41 ludźi je žiwjenje zhubiło.

Pschi brjohu kupy Menorki w Sšrjedźoseskim morju je stranzowska parna łódź „Malakow“ w nozy do skały sadrabiła a je potepiła. S wobstadki je so 27 muži tepiło.

Na Krimskej polkupje w południschej Ruskej je so na dobo wjedro sezoplilo. Temperatura je so na 12 stopnjow Celsija stupiła a cżopły deschcżik dże.

Hlowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolež w Budyšinje. Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Budyšinje. Za nawěšći: H. Janak w Budyšinje.

Rjane
prosata
a njedrjene
pjerje
na předań
w Brězyncy čo. 15.

Ata

Henkelec šudrowański proch

njedocpčty w swojim wjelestronskim wuskutku je tutón wubérny srědk. Wón je najlěpša dźěłanska pomoc za hospozu w kuchinje a w hospodarstwje.

ATA rješi a wučisći wšitko!

Emil Höhne w Bukecach

zamkafski mištr

Skleńčane-, porcelinowe- a niklowe twory, darjeńki kóždeje družiny a wšě **hospodarske wěcy.**

Do Budyšina přiseši zetkujemy so stajnje

w Lehmanec kofejownj

na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118

ff konditorske twory / najlěpše napoje

kofejowe pjerwa / ljadźny lód

štomowe tykance / sokoladu

Wosebitosć: Torty

z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar

Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja

We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Česćenym wobydlerjam Budyšina a wokol. z tutym wozjewjam, zo sym swój **hosćenc**

„K woprawnemu"

knjezej **Arthurej Schreiberej** přenajał.

Džakuju so wšěm swojim česć. hosćam, kiž su mjez wopytom zwjeselili a prošu, zo bychu tusamu dowěru kaž hač dotal mi tež mojemu následnikej spožčeli.

Z počesćowanjom

Hermann Lehmann

Zdwórliwje so počahujo na pódlastejace wozjewjenje prošu wobydlerjow Budyšina a wokol., zo bychu wotemnje přewzaty hosćenc ze swojim wopytom počesćowali.

Budu so stajnje prócować, wobkhod po starym wupruhowanym waršnju dale wjesć kaž mój předchadnik a jako wěcywustojny wšo činić, swojim hosćam najl. jědźe a napoje poskićeć.

Z počesćowanjom

Arthur Schreiber

Wšěm lubym přećelam a znatym

k nowemu lěta najwutrobn. zbožo!

Hermann Lehmann **Arthur Schreiber**

Rjane pjerjo
na předań w Brězyncy 20.

Gardiny
tkanliny za gardiny
etamines
vitraže / polstores
we wulkim wubjerku
Otto König w Budyšinje
při Mjasowych jětkach 3.

Poskićam po přihódnym płaćenskim połoženju

D-motorske kola, dobrozanski kola, jězdne kola, ćisto wulkowe a druhe wjelce maširny, controlugi, šwirowe maširny, šimace maširny, pisace maširny, rězadła, zyntowe płaty, přepowa a carnawalje wuporjedźenja najlěpše

H. Paul Grätz
wuporjedźenja
w Kamjencu
blizko kat. cyrkwje. Tel. 470.

Stupnje,

kufry, žonjace toše, mósnički, štrykowane lacy, spódnje kholowy, rukajcy, žonjace šlypfry a spódnje suknje porućuje tunjo

Pawoł Schreiter w Bukecach

sedlarski mištr.

Přeprošenje!

Ratarjo a plahowarjo wužitkn. pjerizny.

Njedźelu 13. januara 1929 dopołdnja w 11 hodź. so w Budyšinje w hotelu »Bély kóń« rańšosaska wotnožka Łobjo-Solawskeho wokrjosa (Elbe Saale) w zwjazku němskich plahowarjow wužitknju pjerizny założi. Zrjadowanje važnych hospod. prašenjow. Wuźiwanje jejow. Jenotne picowadła

Přednošk knj. dir. rězarnje dr. med. ref. Langhofa w Budyšinje wo veterinarnej policiji w plahowanju pjerizny.

Serbske tow. „Nadźija" w Budyšinje

Štwórtk 17. januara 1929 swjećimy w salomaj „Króny" w Budyšinje

TAČI KWAS

Witać chcemy Was po stach!

Rjane serbske spěwy, khóry a sola, zwučowanja sokolskich kmanistow a krasne serbske dźiwadło. ◆ **Sobuskutkuja:** Khór towarstwa, knježna Dora Frajslagec, knježna Katka Krawcec.

Přeprošujemy nanajwutrobniše cyły serbski lud na tutón nětko hižom staroznaty a krasny ludowy swjedźeń w krasnje wupyšenymaj salomaj

Pokładnju wotewrimy 1/2 7 hodź. Započatk 1/2 8 hodź.

Serbske tow. „Nadźija" w Budyšinje

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Młoda, sylna, wysokosućelna

krowa

je na předań we Wadecach 14.

2½ lětneho **žrěbca**
ma na předań
Rabowsky w Njechornju.

Fotowe projekciowe powjeršenske domj. kinowe **aparaty**

a wšě wěcy za amatérske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha

mójičel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotčah wěcywustojnje a najspěšniše.

Sokolski spěwnik

Njech sebi jón kóždy Serb kupi. Płaći jenož 50 pj. Na předań

w Serbskej kniharni w Budyšinje

Fotografowy Meister

atelier w Budyšinje na Nježorsh. dr. 18 kóždu njedźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrětow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industrijn, kwasnych a njewješćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Rjane prosata
su na předań
we Zalhowje čo. 13.

Tunje gardiny

vitraže, kromki, canki, košle, nócne jaki, suknje, ložowe šaty blidowe ruby

J. Erler w Budyšinje na Zwonk. Lawsk. hasy 10

Serbske posłužowanje!!

Kofej

paleny naji. měšenja, punt 4,80 hr., 4,40 hr., 4,00 hr., 3,60 hr., 3,20 hr.,

Otto Sachse

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihafni" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćletnje 2,50 hr.

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

Wobućowy dom Mark w Kukowje

Woscbity wobkhod

za

nawočnicy, šciparje, *(Klemmer)*

dalokowidy atd.

Specialist

nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Hošće hasy (Nowotwář khorobn. kasy)

Transport mebłow — Zamjenjenja budlenow

Kedźbu! Konjecy!

Kaž nětkle hakle zhonich, rozsěrjuja někotři ludźo we mni hižom wjacy lět dołho ćežke šesćerancjace posudźowanja. Kóždeho, kotryž móže mi někoho tajkeho z mjenom wozjewić, prošu, zo chcył to hnydom činić, ze mohł njeknićomnych křiwdźerjow sudnistwu přepodać a hódnje pokhlostać dać

W Konjecach čo. 7c **Michał Janca,** kublef.

Serb k Serbej!

Składnostna kup

Dla kupjenja sylnišeho předawam swoje

motorske koło

3 PS, znamki „Corona", jězdźi kaž nowe a wjezu kóždeho na pruhu. Też na měsač. wotpłaćowanje.

Bliže zhonić we wudaw.

Serbskich Nowin

Jan Petřkec nasl.

mějićel G. Schulz w Khróšće

poruća swoje kajkostne twory: **Strykowane jaki, pulowry a wšě wołmjane twory, šlypfry, spódnje kholowy,** wobleki a bluzy, wobuća po wšěch płaćiznach

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy

z 5–8½ procentami

po wučinjenju

Šekowe konto z 4 % Djez dalšich wudawkow

Dawamy kredity, wobstaramy hypotheki a hódnostne papjery kaž wšě druhe bankowske dźěła

Přijimamy a wupłaćujemy też pola filialkow we Wojerecach a w Khoćebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem Měsće, Wulkich Zdźarach, Khróšćicach, Barće, Delnim Wujezdźe

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Wšě družiny hnojidłow

ma stajnje na składu

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach

Pjenjezy

jako poždženku abo jako hospodarske pjenjezy wot **500 hr.** sem. *Hypotheki, twarske a kupne* pjenjezy nanajspěšniše ze posrědkowanjom wokoło 6400 pjenjeżnikow jenoć pola **F. Schöne**

Zastupjeŕ: **Max Rose w Budyšinje**

na Zmutkowej Lawsk. hasy 1

Telefon 3447

Pjatk a sobotu

9—12 a 2—6 hodź.

Přiloha k číslu 4

SERBSKE WINY

Sobotu, 5. januara 1929

M. N.-N.:

Pola bratrow Sokołow w Kulowie*.

W Kulowje serbske Sokołstwo zarjadowa swój prěni kurzus. Zarjadowa jón w času, hdyž organizacija ma přetrać ważnu krizu, hdyž so zjawnje a tajnje, nimowólnje a zamérnje spyta podrywać zakłady sokołskeje organizacije.

Sokołstwo njeje so dało zamylić.

W Kulowje wotmě swój prěni kurzus. Najlěpši našich sokołskich junakow (tak daloko hač poměry a wokolnosće jim to dowolachu), zeńdźechu so w Kulowje z krutej wolu, wuwučować so dokładnišo, należnišo, raznišo za ćežki nadawk, kiž bu serbskemu sokołstwu jako organizaciji doprědkarjow.

Z ćicha so přihotowachu na wulki skutk, kiž woznamjenja woprawdźe nowy směr a ważny wotrězk w stawiznach našeho Sokołstwa. Z ćicha a mjelčo, bjez reklamy a halekanja, ale zamérnje a sebjewědomje je so tu do skutka stajił prěni kurzus łužisko-serbskeho Sokołstwa w Kulowjel

Serbska zjawnosć je wo tym mało zhoniła — bohužel přemało!

Što je so stało?

Třicyći sokołskich młodźeńcow pod wjednistwom najlěpšich našich junakow je so zhromadźiło, zo bychu wuwučowali zamérnje ćěło a ducha a so skrućili na kóždym polu sokołskeje dźěławosće, zo bychu raz móhli być bratram wupruhowani, nazhonići, khmani wjednicy.

Běch w Kulowje.

Dojědźech tam z wječorom, z přihotowanym přednoškom w kapsy, zo mohł po swojich přesnadnych mocach připomhać krasnej mysličcy.

Sokołski kurzus — nó haj. Přewjele njewočakach, wšak smy hižo nimale wšitcy někak zwučeni na njerjane serbske brachi a hrěchi. Hišće po našim kraju šeri telko njedisciplinu, njerodnosće, lěnjiwosće, zo człowjek mohł zadwělować.

A dźěch do Kulowa z krutym wotmyslenjom, zo khwalić njebudu, jelizo tam budeź klacać (wšak ja mało khwalu a tohodla přewjele tych přećelow nimam!).

Wotčitach swój přednošk wo staroslowjanskej a serbskej mythologiji. Bratřa ze zajimom připosłuchachu a předmjet dosć žiwu debatu wuwola, tak zo sami wječer dachmy a to dźě ma něšto rěkać při wuhłódnjenych serbskich młodźeńcach.

Wječer skónčnje wšitkich zhromadźi za kryte blida. A jěd̀ě bě dobra, wosebje też tohodla, dokelž bě pokorjenjena ze strowymi žortami, tryskami a šćipatej satiru. Potajkim, swoju wjesełu mysl serbski Sokoł njezhubja ,ani w Kulowje, hdyž je wot ranja do wječora so drěł ze zwučowanjom na bradłach a druhudźe, z čitanjom a posłuchanjom.

Serbski Sokoł humor njezhubja, byrnjež je dyhawy jako stary husor. (Dybawosć instruktora wot rejenja pokhadźa, dybawosć „wšědneho" Sokoła wot nazymnjenja.) Što wo to, čopły čaj abo druha mokrizna, wolmjana nohajca wokoło šije (po staroserbskim recepće) wšće přez nóc pomha.

Po wječeri smy so zešli w jstwičcy.

A humor so wotsalił njebě, ale běše z nami we wjeselym kruhu bratrow. Spěwaše, što ze strowych a dybawych šijow so wudreć hodźeše. Spěwaše so a so dźěłaše . . .

Hodźinki čěkachu, spar sej žadaše swoje prawo, a jedyn za druhim so zhubješe, zo by so podał ke měrej.

K měrej haj! Horjeka we wulkej jstwje bě připrajwena derje wutepjena „lěhańna"; br. nawjedowacy tu wšo mjenowaše „borło". Potajkim, też nad borłami wjesely duch a sokołska disciplina so znošowaštej.

To so też rano zjewi. W 6 hodź. rano hižo budźak rjepotaše a sokołskich junakow ze słódkeho spara a smorčenja wustróži. Žane komdźenje, žane morkotanje. Zymna woda deleka w sali posledniu zasparnosć začěri a hižo so započnje prostne zwučowanje, zo bychu so stawy skerje lěpje rozhrěwałe a rozbudźiłe.

Snědanje, mnohemu człowjekej najważnišo zaběranje po stawanju tu hakle kiwa za krutym dźěłom.

Ale potom čim lěpje słodźi!

Lědy su sebi pózeradła z tej brunej šewčej jušku wopołkali, to hižo zaso khwatajn k nowemu dźěłu, k spěwnej hodźinje, k přednoškam.

Tak njesprócniwe dźěło bjez přestaća pjelni dźeń wot switanja hač do nocy. Bohužel dyrbjach dopołdnja hižo so rozžohnować z lubymi bratrami, dokelž druhe nadawki mje wołachu — škoda!

A dostach přijomny a dobry začišć wo dźěławosći našich junakow tam deleka w Kulowje.

Dźěłaju z njewěščnej horliwosću a disciplinu (po Serbach přeco hišće dosć žadnej wopřijeći!), zo bychu so wuwučowali za krasny nadawk, służić swojemu narodej, wědźo zo k tutej misiji je trjeba cyłych njekhabłacych muži, kiž wědźa, što chcedźa, hdźe chcedźa a k čomu to chcedźa!

Sława wam, lubym bratram w Kulowje! Waš skutk, waša dźěławosć ewje wšće budźe ze žohnowanjom za přichod jenječkeho njerozdźělneho serbskeho Sokołstwa!

Handrij
Rěza poprjancowcho muža.

(Wobras je wjacy.)

„Rě, moji ludźičkа", rěčí Handrij na konopeju ležo a sjawajo, „tajkale hromada sjwjatych dnjow, tiž jnuy nětko wokoło hód měli. Schto potom wot dźěławych dnjow a sajtšnjuw je? Dźiwje mi prezi! Hdyž njedźela tak blišo k sjwjatym dnjam padnje, dha mohła so wuschmórnyć. Božedha, nochu tak wótsje rěčeći. Wy-li to nasch farar sjhonil hnydom by hej myślił, so hym do rjadow biesłóžnych schoł kaž tamni Ssokoljo, na kotrychž tóždy wschо widźi. Njemóžu to khutnje. Jenož, so mi huba čzmupa a na něschto sjwarju. Bohu lubemu Knjejej nochu nihdźe do cjrjopta stupjeć a jeho w sjwojich postajenjach mischtrować. Tehodla pak njedźelu runje tak pobóžnje sjwjeću, kaž druhy. Sčy dźe bóle domu hač w lěku, hdźej mi nětko nadosej dźěła do rukow hlada. To wschak hódnje njeje, te por dźěławych dnjow tam bjeć, tiž do sjwjatych dnjow padnu. Sčym dźeń a lěnišchi, hdyž nječo za dźěło nimam. Sa tym wschak so runje torhacź njetrjebasch. Nowocžasnje pschišłowo wschak praji: Mudry je, tiž dźelu sluschnije je puesa dje. To moje hesło njeje. Sčym jedyn ze staroje gordy, pola Schoćeńja hym na wschě 15 lět sa wotrocźka słužił a jako knjeŵar wot wotrocźka nětkuzkuli sa wuschi dostał. Dźenża běža hnydom smjerzej abo žudnikej. A potom masch tu wobradu. Nimasch-li dźěła, dha njetrjebasch tehodla sawulicź. Dostanjesch telko podpjery, so mójesch ham žo a žiwóžbu sdźerżeć a sa schćipaka też hischće nješto sbywa."

Nasch Handrij sćahuje tichiwu hubu. Sbładuje žo na njeho, kaž by primtobak jědł. Haj, woprawdźe jé. Sšiwa tu cjornu kołbašku po hubje wokoło, doniž žiwół měr sa bjafnami namaka, hdźež po starych primarjow łžusća. Leži tak dołhi hač je na konopeju a położi ruzy pod hłowu. Hiba žo ſ nohomaj a tyka jeju wuhoko do powětra, so jemu bunzl runje na nóſ padnje. To dże žo makemu Měrčźinej njeſmérnje ſmjecź a sastanje ſ hubnej harmoniku na konopejowym wobłożenju a na sejźenje drapacź. Njeda jemu prjedy měra, doniž njeje nan na dwaczći rasow dał bunzlej dele padnyć. Wěło niz pschcze na nóſ. To by žo jemu bórsy rosmjatł. Tón ma tak hižom dwě dźěrje. Pocźina nana sa wuſzu cźahacź, so horna wusta psches delnu wiſza. Salěse jemu mjes nohomaj a wjeſeli žo, hdyž jeho na kolenomaj horje a dele kołka hač konopejowe pjera jenož tak rža. Sšu tak ſkoro dodźerjane.

„To jenož je dočźinjaj. Wſchako dale pjenjes njepłacźi. A hdyž je konopej rosraſtowany, dha žo nowy kupi. Pola naſ dźiwa njeje kaj pola thydych ludźi", ſkerje Kata.

„Bumſ!" je žo hólcź trótschku do hłowy ſtorcźił, bjecźi, so žo khěža tſchaſze a trácź na nana. Dźi macźeri. To njedyrbjał naſch Handrij tajke cźelazny pleńcźak byćź, ſo mołł dotho pschihladowacź, tak jeho drohi łubuſchk, jeho ſtary Měrcźink borka.

„Pój mój Měrcźinko a pokaj mi hiſchcźe raſ, schto je cźi Boże dźěcźo wſcho pschinjeſło. Ach, wěſch ſchto, njechamy dźenża wulkeho poprjanzowcho muža jěſcź? Haj, mój Měrcźinko, pój jenož, to budźemoj cźinicź!"

W jeju wočzomaj njeje to wjazy poprjanzowy muž, ale tajke tučne hunczatko kaj ſukodźacź, tiž žu do ſwjatych dnjow ſarěſał. A runje tak chźetaj nětko też jene rěcźacź. Pod hodownym ſchtomom je ſwinjanzy khlěw. Tam wone tak dołho tcźa. Mały Měrcźin je tón bur a nan rěſnik. Nowy ſtrykowany pjeſł, kiž je jemu jeho Kata wobradźiła a do wſchěch ſakow kuſt primtobaka ſykła, žo wuſkłěcźe a łoſchku ſej wuſkoło ſwuhornje.

„Tu macje powjas, knjes wobhładźerjo ſwinjecźa," praji Měrcźinej a da jemu kuſt hornjej, „pohładaj ruce do thłowa a ſwjatej powjas ſa ſadnu nóſu."

Mój jejdźko, kelko rasow hakle hunczatko cźekńje. Sašo a ſaſy wotcźahuje. Słónczne žo ſmjeruje a rěſnik ſa- kaſy je ſ wulkim khuczom a połoji je do korta, do popowcje thyj. S prójdneho nowcźa tjetaj warjacy wodu na nje a trubataj je. Bórſy je ſokorowy pożyrk wotſchkrabany. Nětko pak mataj dźěłacź a dyrbitaj po łakoſtnje napinacź, doniž ſtaj je ſa wobnjaty rjechel powſtnyłoj. Nětko wiſzy ſ hłowu dele a je ſadnymaj nohomaj horje. Wſcho po rěſnikſkim waſchnju. Měrcźin njeje tola podarmo do ſwjatych dnjow pola ſuſoda pſchihładował a potom kołbašu ſtonał. Hłowa ma žo wotrěſacź a ſa toho na ſejźenju powěſnyć. A nóſ dyrbi nan runje tak prěti do huby thyſnyć kaj to rěſnik cźini. Po łóźku na kachlowej ławzy hej dźetaj a dyrbi na ſwinjo nuchacź.

A ſchtóha nětko dźe? Knjes wobhładowaŕ trichinow to je, ſ maćernym ſchijazym łoſchcźitkom pod pažu. Da Měrcźinej ruku a wupaknje ſwój apparat, Měrcźinowu trompjetu. Położi nětkore poprjanzowe łuſki na wołno pod trompjetu a hłada wot horjeka do njeje, hač tam žane trichiny žu. Njenamaka nicźo.

„Nano, ſchtóha to žu, trichiny?" — „Nó, małe ſwěrjatka," — „Kaj thi?" — „Te žu tola tak widźecź, ta

---

* Prěni sokołski kurzus w Kulowje skónči so njedźelu 6. wulk. róžka z wulkim sokołskim swjedźenjom, kiž kurzisća sami wuhotuja w „Němskim khěžoru" w Kulowje. Kóždy přeswědčeny Serb a kóžda Serbowka, kiž wě, ćehodla je Serbowka, słuša na tutón swjedźeń, kiž ma nimo měry wulku ważnosć. — Tohodla, pojědźće wšitcy njedźelu 6. wulk. róžka do Kulowa na swjedźeń sokołskich kurzistow! Wěc serbskeho Sokołstwa a wěc serbskeho naroda sebi tole žada!

Serbska biesada.

Na křtinach a kolanciji.

Wěnčk wosobinskich dopomnjećow k pjećdźesaćinam starcho přećela nawił Jan Serbin.

(Kónc.)

Hišće raz smy we Wětenćy krasny swjedźeń swjećili, kiž bě z krónu wšěch studentskich kermuškow. To bě na swj. Jana křćenika, 24. smažnika 1902, hdźež měješe swój duchowny kwas w rodnem statoku. Łužica (str. 43 čo. 7) tehdy zapisa do swojeje króniki: „Knjez Jurij Delan z Wětenćy, dokónčiwši po Pražskich a Mohućskich lětach, swoje studije we Wrótslawju, bu 23. junija na měšnika wuswjećeny a nazajtra swjećeše w Marijuej Hwězdźe prěni króć wopor Bożeje mšě. Też wón do Němcow dźe, do Šěrachowa. W katolskich Serbach kapłanow dosaha." —

Tola derje, zo dołho w Němcach wostał njeje. Za lětko a dźeń wróći so hižo do Budyšina za kapłana při serbskej cyrkwi, potom přińdźe do Khróšćic na něšto lět za prěnjeho kapłana a wottud bu po knjezu fararju Libšowym wotkhadźe za fararja w Baćonju stajeny, hdźež nětko hižo na wšě 18 lět zbožownje skutkuje za zbóžnosć njesmjertnych dušow. Tam je dočakał w l. 1927 swojeho 25lětneho měšniskeho jubileja, a zdobom 40. róčnicu Baćońskeje swjatnicy, Jezusowej wutrobje poswjećenceje, kotruž swěru strażuje a zdobom jako župan zarjaduje dźědźinstwo Michała Hórnika k zbožu serbskeho katolskeho ludu. —

A rozhladuje so po žiwjenju swojich rowjeńkow z Pražskeje Serbowki, widźu jich lětsa jako jubilarow so błyšćeć w 50. a 25. lětnem měšniskim powołanju, kaž smy to we swojim času na nich spominali: we wysokej dostojnosći kanonikow a arcymšišnikow, kaž su to knježa šolastikus Hejduška, Lubijski farar Šołta, Ralbičanski farar Žur, Mišnjanski farar Knježk a za nimi budźetaj klětu sćěhować knjezaj fararjej Mić-Njebjelćanski a farar Wjeńka w Aue (w tom dalokim kućiku sakskeje Sibirskeje). To su zawěsće radostne wopomnjeća, kiž serbsku wutrobu zahorja, hdyž wěmy, zo kóždy je so we swojim žiwjenju prócował — po swojim wašnju — służić „Bohu k česći — Serbam k spomoženju!" kaž je to heslo Pražskeje Serbowki wukazało. Cyle wopak by bylo, swojeje česće hladać a Serbstwu škodźeć, kaž mnohi zaslepjeny Serb to dźensa čini, dokelž widźi w tom swój wužitk, ale jenož do škody serbskeho naroda, serbskeje narodnosće. Bohužel, smy też tajkich Serbowćanow poměli, ale jenož z małymi wuwzaćemi: woni njejsu znamjenja časa rozumili a su šli swój puć z hoka serbskich prócowanjow, wotsal zhromadneho ideala, kajkiž su nam zakhowali naši wótcezjo Buk, Hórnik, Bart a ći druzy wšitcy.... Nihdy hewak njeby móžno było někajkeho rozdwojenja, šćěpjenja, zwady, kajkejež smy so dočakali loni — — tola tule ranu nochcu znowa wotkryć: měr a pokcj budź człowjekam na zemi, haj měr, najdróžše kubło w duchownem žiwjenju a też we narodnem! A Boża hnada! —

Tak sym w swojich rozpominanjach došoł skónčnje hač do Njebjelčic, hdźež budźa w 6 hodźinach křćizna prěnjorodźeneho dźěćatka zbožowneju staršeju. Njebjelčanska cyrkej předstawja na tutom dnju, 5. žnjeńca, — Portiunkulu. Pobožnje modła so dźěći před wustajenym Najswjećišim. Pobožne žónske khodźa nutř a won, wotpuskne pačerje spěwajcy. Wutraju tu cyłu khwilu pola swj. Měrćina. Wjeselu so nad ryzosći serbskich wobrazow na sćěnach, kiž su zawostajenstwo dobreho serbskeho njebočičkeho fararja Kubašaj Serbowki w serbskich drastach. Hdyž je šesćich wotbiło, zjewi so tu też kmótřistwo z Pěskec. Knjez farar Mić tu też hižo je. Kmótřa zestupaja so po předkhadźacych wobrjadach wokoło dupy. Knjez farar wudźěła swj. potajnstwo, wukřćijo małeho pohana na mjeno swjateho Jurja. A tak daj Bóh zbožo, zo by Serbstwo zaso mělo jeneho wojowarja Božeho wjacy!

Dźěd a wowka staj cyle zbožownaj a zhromadnje modlitaj so z druhim kmótom a kmótru prěni króć za małeho serbskeho Jurka křesćanske wěrywuznaće a serbski Wótče naš. W maćerskej rěći poswjeća so hólćik Bohu. Serbski nan a serbska mać, serbski dźěd a serbska wowka budźa wot nětka nad małym Serbom stražować, jeho hajić, pěstonić a wukuhłować. A serbska wjeska budźe z kolebku jeho młodosće, serbska zemja ze žiwjeńka a maćerku. Tole wědomjo budź z najkrasnišim „wjazanjom" za čas žiwjenja! —

Portiunkula a modlaca so młodźina pak njech stej za jeho njewinowatu dušu z njezakhódnym darom do wěčnosće! —

Po křćiznach sćěhuje zapis kmótřistwa na farje. Tu wustajeja so prěnje dokumenty: nowy měšan je na swěće. Swět woswjeći tutón podawk pola klamarja a korćmarja. Maćeri dyrbja kmótra też něšto sobu přinjesć, trjebaj kofej a cokor a to, štož baba najlěpje wě, kiž ma telko drobnych starosćow, dźěćom titku, kiž je mały Jurk pječa z njebjes dele přinjesł, je-li tomu wěrja — nó haj, a kmótaj mataj swoje winowatosćo napřećo kmótromaj dopjelnić, kotrejž stej tola też jimaj nětko přiwjazałej: Kmótřace piwo a wino so pije, słódkosće so přikusuja a radosće a podawizny so rozpominaja. Trubki so zažehla a kmótraj pachataj a žortujetaj napřemo. Tak so kmótromaj lubitaj. Tak minje so čas a hižo je čas k nyšporu, dokelž je njedźela, Portiunkula. Miez tym je

hadyć mikroskop tenn njerzjewamy. Ze wy macy ſ wotnjanej lapu popadnyła." — „Štu to tajke kaž je w lěsce drubby w twarožku namatałch?" — „Wó haj, tak podobne." Někto dataj ſo do poleźka. Popjana tyſka je kachlonk a zokrowy pobjuk je pielnjenje. „Mě mnjo," napiſchcežiwi Kata, „rjanebo poprjanzowcho muja pſchinnarodnjej, hdyž śmeje wjazy rosmna, hdyž jemu hižom tajkele hłupoſcje a wólbrnoſcje wuczijch?"

Ale nasch Handrij ſo njeda ſamplicj, roeſcaſtujetaj ſwinjo na ſchjwi kuch, jedyn bérti njeſetaj do wjelba pod hodowny ſchtom. Kołbaſu dźěkataj na ſadnym wotnje ſ jabłukow a ſamo kołbaſowu juſchku njeſe Měrczin macéri — nopaſchk koſeja. Schto dale chze, cźini ſtohu, wurjedźi rěſnikej nóž a wulku kołbaſu pjecze w ſapałkowej tyſy. Hdyž někto ſtrěcu ſaſtrěcża, ſaluje bérti ſwinjazeho mjaſa ſ wjelba. „Ty kocje driechmo, někto pał cźi, ſo won pſchinhſejch!" Ale ta je hižom wědjała, ſchto ji ſkuſcha — prěni bérti ſa nju, druhi ſa Měrczina, tſeći ſa macy a ſchtwórty ſa nana. Tón tytnje ſwój ſa ſalowy kaz a chze jón w lěsu pſchi ſwaczinje jěſć. „Schto teſ to budźemy póndźelu drjewa nadjełacź? Pał dnja je lědma prjecź a hižo ſo pocźna cźmicź. Potom hižom rěka ſwjatok. Sćiwiatych dnjow je cznile doſeć bylo. Schto ſmy pſchi tym ſaſtajiłi?"

To jenoż bohu nieſwar, Handrije. Mězne ſtwójbne ſiwienje je tola wjazy bohe a winoſte hacź jedyn dźěſatny dźeń, hacź por herbownow pjenjes. W lěcje budźeſch rad ſpominacź na rjany tydźeń ſ mnohimi ſwjatymi dnjemi, hdyž ſmy ſo na konopeju walkał, nohi horje tykał a ſej bumale na nóſy padacy dał, teź kał ſmy popraſanzowcho muja rěkał.

Zymski swiedźeń serbskich ratarjow w Radworju.

Serbski Ratarski Dorost za Radwoŕ a wokolinu wuhotowa zańdżenu njedźelu 30. dec. pola Brylec swój zymski swjedźeń. Nahladna liczba Serbow, nic jenoż ratarskeje młodźiny, bě ſo ſešła, zo by ze ſwědkom była, što Radworſcy młodźi ratarjo dokonjeja. Je to zwjeſelace w Radworju, zo ſo tam njeſkhadźuja při ſwjedźenjach jenoż wěſte kruhi, ně tam ſu ſtajnje wěž worſty zaſtupjene, dokelž tam njeknježi tajka hordoſć, kiž to njedowoła, zo ſo burſki hóle pódła ſłužbnjeje ſyđu.

Wuſtojny ratař a horliwy ſerbſki młodźeńc, knjez Jan Guda-Hrubjelčanſki, wotewri ſwjedźeń, witajo wſčch najwutrobniſo a rozeſaja přitomnym ſkrótka zaměry młodych ſerbſkich ratarjow. Sčěhowaſe hłowny dypk porjada. Bě to ſwjedźeńſke dźiwadło „Burſka krew", kotruž je nam Serbam wobradźił Franc Kral-Bachlowc. Hobrſke dźěło ſu wukonjeli wšitcy ſobuſtawy. Nawukunjenje tuteje hry žada ſebi mnoho pręcy. Ale wšitcy ſu ſwój nadawk derje wukonjeli, tak zo hžchu wšitcy ſpokojom z tym, ſtož ſo na deſkach poſkić. Wězo njemóžeſe tuta hra tak ſkutkować, kaž by to dyrbjała, ale to njeleži na hrajerſkach a hrajerjach, to zależi na hubjenym wuhotowanju jewišćow. W přeſtawkach ſtudźachu hercy naſe narodne ſpěwy, a tak njebuchu přitomni teź w tutych khwilach z woſtudu ćwilowani.

Po ſkónčenym dźiwadle dźakowaſe ſo předſyda wšém, kiž ſu pomtali tutón wječor wuhotować, woſebje hrajerkam a hrajerjam, kiž ſaneje pręcy lutowali a ſo ſanecho wopora bojeli njejsu. Jeho ſłowa pak płaćachu teź wšitkim, kotřiž ſu młodych ratarjow ze ſwojim wopytom počeſćili.

Wjeſela rejka ſčěhowaſe. Teź na ſtarcho ſewca ſo njezapomni. Skoda, zo njebě možno, teź druhe narodne reje rejwać. Ale hdyž je nětko wulki dźěł ſerbſkeje młodźiny hižo nawukny ſtare narodne reje, ſu hercy wróćo wostali, hercy je njemóža hudźić. Nadźijomnje ſo tutón njedoſtatk bórzy zhubi. Mjez rejemi zanoſowaſe młodźina jedyn ſpěw po druhim, zo móchu klinčeſe rumna ſurla. Wjeſełoſć, prawa wutrobita ſerbſka wjeſełoſć knjožeſo a zjednoćowaſe ſtarych a młodych, ratarjow a dźěłaćerjow na dołhe hodźiny.

Serbſki Ratarſki Dorost Radwoŕſki njech pak też w nowym lěće kroči dale po nastupjenym puću a njech je wón ſwojim bratrowſkim towarſtwam we ſtych naležnoſcach dale z přikładom. R.

9. załožeński swiedźeń Towarstwa katolskich młodźeńcow we Wotrowje.

„Nowe lěto" woſwjeći Towarſtwo katolſkich młodźenców we Wotrowje ſwój 9. załožeński ſwjedźeń we Pančanſkim hoſćeńcu. Běše ſo wjele młodźiny zeſło. W ſobuſtawach tři dobre narodne žro. Tehodła je też towarſtwo z Domowinu ſtowařšene, mjez tym zo je ryzy ſerbſke towarſtwo knježnjow jenemu němſkemu zwjazkej přizamknjene a płaći tam ſwoje přiſpoſki. W mjenje ſwojich towarſow postrowi Jakub Cyž-Zirćanſki hoſći, přeješe wšém wjele zboža ke nowemu lětu a pokaza na wſelake wuſpěchi, kotrež je nam ſtare lěto přineſło. Dźakowaſe ſo přezeſej towarſtwa, k. fararjej Křižanej, za wopokazanu prócu w zańdżenym lěće a ſwikaſe kruće narodnu liwkoſć mjez młodźinu, kak zanjecha ſwoju maćernu rěč. „Smy maał horſtka, wobdata wot njeprećela, hiž nam to hiſće bjerje, ſtož mamy. Ale mamy też mjez nami doſć renegatow. Phi a hańbaſ Tajkich Serbow njetrjebamy." Tak a hinak rěčeše w zahorjenych ſlowach a namolwješe žónſke, zo bychu ſwoju narodnu drastu wobkhowałe a ſej ju ważiłe. Boha Wjeršnero pak proſeše, zo by Serbow dźěćo w naſtupjenym lěće žohnował.

Potom zběhny ſo jewiſćowy zaweſk a młodźency předſtajichu doſć žortnu hru „We wudawarni Kukeſanſkich nowin", ſpiſana wot J. N.-H. Wšitcy hrajerjo ſo prócowachu, ſwoju rólu doſć derje přewjeſć a hoſco zawdachu jim ſwój dźak z mócnym přikleſkom. N to jimaše ſo k. farař Křižank ſłowa. Naſpomni zaměr towarſtwa, muſzku młodźinu hromadźić a ju nabožnje a narodnje ſkrućić, dźakowaſe ſo tym, kotřiž ſu porjadnje zhromadźiny wopytowali a tak towarſtwo znutřkownje přiſporjeli, dyrbimy dobreje wole měć w ſkutkowanju za Božu a narodnu ćeſć. Wupraji wosebity dźak předſydźe a cyłemu wjeduſtwu a namołwješe ſobuſtawow, bratrowſcy k druhim towarſtwam dźeržeć. Druhi dźiwadłowy kruch „Krasne wobrazy" wot ſamſaneho autora, hraješe ſo jara čile a ma radoſć žortnych momentow, kiž ke ſmĕcham wabja. Tež tón ſo dźaknje přija.

Hiſće doda ſo pantomima „W amerikanſkej truhańni", ſtož njeſmĕrne ſmjeće wuwabi. Ludźo ſamo křičachu. To móže ſej čłowjek woprawdźe brjuch ze ſmĕchami dźeržeć, hdyž truhaŕ ze ſwojim pomocnikom ſuma ſumarum wšĕch nadobo mydli (tajke mydlizny wot nabiteje ſmjetany wšak ſej lubić dachu) hnydom z wulkim barbićom, truha, myje, z por metrow dołhim trĕnjom trĕje a potrušuje. Też druhi přidawk „Powučenje wo ſwětowej kuli" bě jara žortniwy. Tak móžachu ſo hoſco doſć nasmjeć. Nadźijomnje ſo nikomu brónica (Zwerchfell) puknyła njeje Wotrowſcy młodźeńcojo, kaž też Sokoł, ſtaraja ſo, zo w kłóſtrje też ſerbſke dźiwadło ſo předstaja, hdyž ſu Serbja hewak wot wjeſnych towarſtwow jenoż na němſke pokazane a ſu ſo hižo na nje zwučili. Bjez dźiwa wšak, hdyž ſo hižo w ſuli pěſtuje. Tak potom nimaja zajima za ſwoje. To ſo też we wopyće ſerbſkich předſtajenjow pokazuje. Zo z tym ſwojemu ludej pomhaja k rowu zwonić, to mnozy Serbja hižo wjacy njezačuwaja. Su we tym wutupjeni. Tuž dyrbi ſo dźěło Wotrowſkich młodźeńcow dźakuje připoznawać. Bohužeł kaže nĕchtó ze ſwojim grawoćiwym hwizdanjom wjacy króć předſtajenje. Njehodźeše ſo tón wuſłyšćić? Dźeń a bóle začuwamy njedoſtatk na ſerbſkich dźiwadłowych hrach. Tu je dźakne polo za pjerawuſtojnych. Tuž do dźěła!

Wusudźenia.

§ Pſched Matym lawnſtym ſudom w Budyſchinje měſachu ſo ſchtwórtk ſamolwicy 24tčtny młynk a młynkhwarz Arnoſcht Porſch, 20lětny knihwjednik Oſkar Erich Hermann Berthold, runje tak ſtary młynk Herbert Hänſel, kiž wſchitcy tſi w Frankenſteinſkim młynje w Budyſchinje dźĕłaja, a dźiwadźelnik a tapałny mſchtr Oſkar Wagner ſ Ludenwałdy, kiž nĕdźy w ſwojim cźaſu we Stillerej kofejowni pod mumĕſkim mjenom „Matka" dźĕłaſche. Mjenowani ſu w nozy k 25. nowembrej 1928 policajſkeho hłowneho ſtražnſchtra Jana Arnoſcha Lehmanna, jako jim tón mĕr łaſaſche, nadpadnyli a jeho ſbili, ſo je 11 dniow bołho a to łežał a njeje mohł ſo ſłužby pſchińć. Jako ſu jemu dalſchi policajſtoju na pomoz pſchiſchli, ſtaj Wagner a Hänſel cźełoi. Porſch a Berthold pał ſtaj ſo łaſeju ſe wſchej mocu ſpjećowałoj a pſchi tom łaſtojnikam niežłuſchanych wudowow nadawał a jich fſchihndźili. Za ſkuſ łapjenja dla pſchećiwjenja a ſkamtowanja fſchihwjenja łaſtojnikow Porſcha k 1 mĕſaſej a 2 njedźelomaj, Wagner k 1 mĕſaſej a tydźenjej łaſtwu, dla pſchećiwjenja Bertholda k 50 hriwnam a Hänſela k 60 hriwnam pjenježneho tłoſtanja. Nimo toho dosta łóſdy ſ tutych ſchtyrjoch 9 hriwnow pjenježneho tłoſtanja dla łaſenja nóżneho mĕra a 3 hriwny pjenježneho tłoſtanja, dokelž běchu po ławej ſtronje ſchli. Mĕſchćanſka rada na prawo, wuſud ſjawnje wupowĕſnyješ.

Cyrkwinske powĕsće.

Swjedźeń Tŕoch Kralow, 6. januara 1929.

Z Budyšina.

W Pětrowskej cyrkwi ma rano ⅛8 hodź. farař Paul a přip. w 12 hodź. farař Berg předowanje; wječor w 6 hodź. je duchowny wječorny koncert. Porjady su po 30 pj. při cyrkwinych durjach dostać.

W Marijnej a Marćinej cyrkwi ma rano we 8 hodź. farař Schneider ſpowĕdź, w 9 hodź. farař Berg a wječor w 6 hodź. farař Große předowanje.

Krajna zběrka za misijonſtwo mjez pohanami.

Póndźelu pop. ¼4 hodź. w towarſtwowni lětna hłowna zhromadźizna wosadneho žónſkeho towarſtwa. — Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowskej cyrkwi modlerſka hodźina za njedźelniče, wječor we 8 hodź. ma farař Berg biblisku hodź. w towarſtwowni. — Srjedu pop. w 4 hodź. ma žónſke misijonſke towarſtwo (za zwonk. mis.) w Societät zhromadźiznu. — Bibliske wječory ſup. Fröhlicha zapołnu ſo hakle ſrjedu 16. januara w Tuchoŕſkej cyrkwi. — Pjatk popołdnju w 4 hodź. zeńdźe ſo Gustav-Adolfſke žónſke towarſtwo w Societät; wječor we 8 hodź. ma farař Siegemund biblisku hodź. w towarſtwowni. — Křćenja ma we wobmaj cyrkwjomaj farař Berg.

Krajnocyrkwinske zjednoćenſtwo w Budyšinje — při Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu dop. ½11 hodź. njedźelſka šula, wječor ⅛8 hodź. evangeliczniſka zhromadźizna. Wot póndźele 7 hač do ſoboty 12. januara kóždy wječor we 8 hodź. modlerſka hodźina. Póndźelu thema „Dźak a pokłonjenje", rĕčnik zjednoć. wothladaŕ Zimmermann. Wutoru „powšitkowna cyrkej", knjez ſup. Fröhlich. Srjedu „Ludy a jich knježerſtwa" rĕčnik hiſće njewĕſty. Stwórtk „misijonſtwo mjez narodami", knjez misijonaŕ Krječmaŕ. Pjatk „Swójba a młodźina", knjez farař Schneider. Sobotu „misijonſtwo mjez Židami a Znutřkowne misijonſtwo", zjedn. wothladaŕ Křižan.

Diakonyſa Hilža zmĕje njedźelu 6. januara pop. w 3 hodź. w Kumwałdźe biblisku hodźinu za žony.

Zjednoćenſtwowy wothladaŕ Zimmermann zmĕje bibliske hodźiny: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Rozwodecach, wječor w Budyšinje, ſrjedu w Zemicach a pjatk w Tućicach.

Zhromadźizny zwjazka młodźiny w modlerſkim tydźenju wupadnu.

Krajnocyrkwinske zjednoćenſtwo w Bĕlej Herje.

Njedźelu pop. ½2 hodź. je njedźelſka šula a w 3 hodź. biblisku hodźina.

Zjednoćenſtwowy wothladaŕ Křižan zmĕje bibliske hodźiny njedźelu wječor w Poršicach, póndźelu we Wósporku, wutoru w Kumšicach, ſrjedu w Korzymju, ſtwórtk we Wjelećinje a pjatk w Kotecach.

Cyrkwinske powĕsće z Khwačanskeje wosady z lěta 1928.

Sčitanju fſchćejenju dośa 57 dźěći, to je 14 wjazy hač lěto pſchedy (43), 29 hołćičkow a 28 hołćikow. Sčitanſtwu fſchćejeńſtwo ſtuł wobnowi 49 paćerſkich dźěći (lěto pſchedy 50). Wěrowanjow bě 19, to je 4 wjazy hač lěto pſchedy (15); nimo toho bě tu 11 pſchipowĕdanjow, po kotrychž bě wěrowanje to druhej zyrkwi. Zyrkwinſkich pohrjebow bě 25, to je 14 wjazy hač lěto pſchedy (10), a to 21 ſemrětych doroſcenych, 3 ſemrětych dźěći a 1 morwonarodźeneho dźěſcha. Licźba ſpowjedowanych je była 1226, to je fich 139 wjazy hač lěto pſchedy (1087), mjeſ nimi 29, kiž wyſchſich lět abo ſtharoſcje dla Boże wotkazanje domach wuſłuchachu. W Božim domje ſběrane kollekty wſcho hromadźe wunjeſechu 560,95 hr., ſtohu liczena Guſtav Adolfſka ſwjedźenſka kollekta, kotraž wunjeſni 181,13 hr., to je 101,79 hr. wjazy hač lěto pſchedy (459,16 hr.). Dobrowólnych darow ja tudomnu zyrkej je ſo nałicźiło 580,39 hr. — 87.64 hr. wjazy hač lěto pſchedy —; tute dary běchu cźim dźakałodniſche, dokelž je woſebje ſ wuporjedźenſkimi twarjenkami na wjazy lět cźeſće doſh naſtał. Sa mijionſtwo mjez pohanami je ſo nadało 20,50 hr. woſebitych darow, domjaza ſběrka za ſmuſkowne miſſionſtwo wunjeſe 129,31 hr. a podpiſcho hiſchcze 1.— hr.

Njeznatemu towarſej cn. cł.

Měj dźak za Twoje witanjo
Mój luby ſerbſki towarſo.
A tola rad bych wědźeć chcył,
Štó by tón luby přećel był, —
Hdże bydli a hdże přebywa —
Hdże wóteny dom a ſtatok ma.

Snadź blizko Khróšće na horach
A kiba nĕhdźe w Delanach.
Haćrunjeź jeho njeznaju —
Wšm, zo ma dobru wutrobu.
A dobry Serb je zawěſće. —
Duch ſerbſki w nim bjez łeſće. —

Maš wěſće žiłu basniſku
A lubość ludej ſwojemu
Nam pomhaj Serbſtwo zakhować
A ženje ſwój lud njepřeradź
A za ſwój narod kruće ſtoj,
Też předſudkow ſo njenaboj.

A ſy-li muž, też kruty budź
A ſwoje dźĕći ſerbſki wuć!
Też khodź do ſerbſkich towarſtwow,
So hładaj cuzych ſćuwakow
A ſnadź na ſerbſkim ſwjedźenju
Će nadźijomnje ſpóznaju.

Za ſwětnej ćeſću njeżadam
Wšu łesnu khwalbu zacpĕwam.
Mi jenoż na tym zależi,
Zo Serbſtwo ſo nam njezhubi.
My pomocnikow trjebamy
A tajki ſy mi witany.

Pawoł Wićaz.

Troch Kralow.

Kral Khrystus je so narodźił,
Zo zemju wšu by wozbožił,
Tuž stawajće wy kraje!
Tři kralojo so wudachu,
So spóznać k jeho kralestwu,
Kiž do wěčnosće traje.
Kanaana
Hwězda swěći, človške dźěći,
Dźiće za nju!
Mudri wjesela so na njej.

„Hdźe je kral, kiž so narodźi?
Smy hwězdu jeho widźeli,
So modlić přišli k njemu."
Nic kralowski Jeruzalem,
Ně, mały nizki Bethlehem
Tón je so lubił jemu;
Wón sam je tam.
Ludy jeho su bjez njeho,
Pó čmje sedźa,
Cuzy wjacy wo nim wědźa.

Hdyž Herodaš to zasłyši,
Zo kralow kral so narodźi,
Ach, dha so wulcy stróži.
Zle swědomje a njewěra
So takle boji sudźenja,
Hdyž přišoł je Syn Boži.
Běda! Běda!
Nastróženje, kosćow rženje
Dźe přez ludy,
Hdyž so zjewja Bože sudy.

Wulki zajim za serbske platy!

Z dopokazom za to, zo bywa wulki zajim za naše serbske gramofonowe platy nic jenož pola nas Serbow, ale tež we wukraju, wozjewjamy sćěhowacy dopis, kiž je z dalokeje Južnosłowjanskeje tele dny naš serbski časnikař, knjez J. Mencel w Dobrošicach dostał. „Wjelećesćeny Knježe!

Prošu, zo byšće mi pósłał zapis gramofonowych serbskich deskow, dokelž je přeće našeho towarstwa „Přećelow Łužiskich Serbow" w Zagrjebje, zo bychmy sebi tute deski skazali a na to wašnje waše narodne spěwje póznali. Prošu wo wotmołwu, tak ruče hač dóstanjeće dopisnicu.

W Zagrjebje, 24. 12. 28. Podwolny
Franja Sidak, sobustaw opery.

Něšto wo posledních žnjach w Němskej.

Wunoschi žitowych žnjow w Němskej je po dotalnym wobličenju w lěće 1928 wo 22,4 procentow wyšchi hač w lěće 1927. Wunoschi hórnow pak staji so 9,9 procentow wyšche hač lěto předy. Se žniowym wunoschkom je so też šodom kajkosć narosćenych płodow ślepjachka.

Symowne žně pak loni njeběchu tak dobre kaž w lěće 1927. Sću wo 14,8 procentow šnadnische. Tuž je bjes dźiwa, so je we wschelakich kónćinach Němskeje hižom wulki niedostatk a nuza na pjan.

Přilopk.

* Cźežke nješčože ſ **automobilom.** Pjatk wječor pschecrašy w Vonuje automobil sawrjenu sawjeru żelesniskeho pschekhoda pschi Reuterskej drohi. Jón shrabny lokomotiva wošobowcho cźahna a wječesche jón nehdże 25 metrow daloko sobu. Automobil so spali a wobškedźeł, kiž wón wiedźesche, so morjeny.

* **Zukkow je swojej manželskeje pje'a do Kongo-kraja wotjědźe,** Zukkow je swojej manželskej, kiž je hotra nebduschcho němskeho kěchora pschehlowa.

* **Skaženy poſ satkadjesche w stadle wowzow.** Na jenym paſtwiscźu pola Kolmara w Elsasu adpadże skaženy paſ stadło wowzow. Sakuſa dwě wowzy. 125 dalschich wowzow dyrbjachu doklóć. Dokelž mjaſo doklótych wowzow njemóža trjebać, wuczinja schkoda nehdże 60 000 frankow.

* **Żelezniske nješčože w Galizijskej.** Sóbotu na Słowjanskim dwórnischcu w Galizijskej wošobowaj cźahaj do so srasyschtaj. Dokelž żelesniſzy ſastojnizy njeſboje so se cźasom bliſcej widźachu, buschtaj jenož wačzołkowaj wosaj wobschkodźenaj. 16 puczowarjow bu lohko sranjenych.

* **Mussolini sakasuje nowošetne sbožopschecja.** W poſlednim tydźenju starscho tydźenja staroho lěta je Mussolini wschitkim italiſkim ſastojnikam wokolnik pósłał. Tam wón postaja, so dyrbi ſastojnizy mjes sobu wjazy sbožo ke nowemu lěta pschecej njeſmědźa. Wón měn, so ſ tutym njetrjebabnym waschnjom wjele cźasa rosbýt, kiž mohł so nuſniſcho na ſtuženiſke a sarjadniſke dźelo nałožić.

* **Kralowſka dźowka w zyrkwi wobkradnyli.** Najstarſcha dźowka schpanſkeho krala, infantzy Betrizy pschi ſwjacźenju Bożeje muſche w zyrkwi paduch hódnoſtnu ruczu ſ lojchu ſ drobotnej pychu kradnyć.

* **Njeſboje ſ lětadłom.** Mjes Badstenu a Metalu we ſwjedſkej je ſrjedu lětadło detekpadnyło. Wobaj lětarjej ſo nanejtnje ſarafnyschtaj.

* **Wulke powodźenja w Turkeſtanje.** Rěka Syr Darja je dla ſaracźenja ſ lodowymi ſchkrutami njedaloko Kſylorda w Turkeſtanje pschez ſwojej brjohaj ſtupiła a wokolne wſy powodźiła. Cźłowjekoſko njeſbu wo žiwjenje pschiſchli, tola je wiele ſkotu kónz wſało.

* **Wuběhanja wjelbłudow (kameſow) w Konſtantinoplu.** W Konſtantinopla ſo powě, ſo je tamniſche měſchczańſke ſarjadniſtwo wobſamkło, ſo ſawjedże měſto mało wunoſchnych wuběhanjow koni **napiſchemo** běhanje **wjelbłudow,** ſo by tak gmejniſtim finanzam trochu na wobi pomhało. We jenotliwych pſchedſtawkach maju bokſarjo pſchihładowarjow jadawjeć.

* **Kak měſto Beograd roſcże.** Měſchczańſke ſarjadniſtwo w Beograđe je wojſewſtwo ſtatiſtiku wo roſcźenju hłownoho města Jugoſłowjańſkeje Beograđa w poſledněmaj lětomaj, 31. dezembra 1928 měſcźańſke Beograđ bydźeła 339 208 wobydlerjow pornje jenož 243 632 wobydlerjam 31. dezembra 1926. W Beograđe pſchebywa ſtajnje 8016 zuſnych. Sobuſtejcźi tu njeſu nuzy cźeſnjeny, kotrychž je nětkaj 5000. Mjez zuſnymi maju Cźeſkoſłowakow najwěſcźiſchu.

Dožyła bydła w Beograđe ludźo 31 narodow. W měſcźe je tu kłowiſk 15 722 cźłowjekow, ſ kotrychž je ſamo w poſledněmaj lětomaj 3883 natwari.

„Łužica"

za měſac hodownik je so woprawdźe hiſće do hód dociſčała a móže so pola knjeza Janaka dostać. Z tutym cźiſłom ſkónči so 43. lětnik. Tři cźiſła su so jako dwójne wudale, zo mohła redakcija z dobrym swědomjom bjez ſkodowanja cźitarjow nowy lětnik ze wulkim rózkom 1929 započeć a do lěpſcheho zarjadowanja přińć. — Hodownikowe cźiſło „Łužicy" je so wobnowało wopomnjeću našeho danſkeho přećela Benedictsena, kiž je loni zemrěł. Wón dźě je po cyłym swěće znaty jako wulki pućowar a cźłowjekopřećel. Jako wón zemrě, žarowaše cyły danſki lud bjez rozdźěła politiſkich ſtronow. — Ludźo nocheychu wěrić, zo je wón zemrěł. A tajku powſitkownu cźeſcźownoſć je ſebi dobył jenož z wurjadnymi darami ſwojeje wutroby. Běše cyło wurjadny, wulcy nadobny cźłowjek. Z tajkim ſo zeznać je najwjetſi dušiny dobytk. Wſitke danſke cźaſopiſy, ale też wulke němſke cźaſopiſy podawachu wo nim žarowanſke naſtawki. Najwubjerniſa danſka baſnjerka Maria Sick woſwjeceše je jeho we pěſni: „Noſeſ ſmolnicy". — Tutu pěſeń podawa naš cźaſopis „Łužica" w přełožku. Benedictſen je dospołnje hornjo- a dolnjoſerbſku rěč wobknjeżił. Recitowaše rady a wulcy rjenje Handrija Zejlerja. Je před lětami cyły ſerbſki kraj překhodźił a ſo zeznał z naſim dobrym ſerbſkim ludom. We Smjeċkecach je pobył na ſerbſkem kwaſu. We „Łužicy" podawaja ſo dopomnjenja na tuteho kraſneho cźłowjeka. Je ſo też poradźiło, jeho wobraz dostać, kiž prěnju ſtronu cźaſopiſa debi. — Njech ſo z jeho přikładom woſebje młodźi Serbja zahorja a poruča wo tym, ſtoż je woprawdźita zdźěłanoſć, a kajke žiwjenje je rjane a bohate. — Zdobom podawa „Łužica" wulcy zajimawy naſtawk wo młodem ſtudenće Jenču, kak je před 80 lětami na Deſnjanſkej farje pobył. — Dóſtanjemy wo nim jaſny wobraz a ſo wſitcy rozwjeſelimy na jeho narodnej zmyſlenoſći. To je nješto za naſich nětčiſich ſtudowacych. Podawk je tajki łubozny, zo mohł ſo ſceniſcy předſtajeć. — Tolſtojowa ſławna hra: „Prěni paleŕ palenca" ſo dale wotćiſćuje, bohužeł pak dla njedoſtatka měſtna ſo hiſće njemóže dociſćeć. — Na prěnim měſtnje podawa ſo rjana pěſeń naſcheho Jana Lajnerta, bohužeł jenička w cyłem lětniku. Druhe pěſnje ſu wot Michała Nawki a Jana Rokyty — wſitke jadriwe. — Tak je cyłe cźiſło „Łužicy" jedyn rjany cyłk, přewěty z dychom cźiſteje cźłowjeſnoſće. Za přichodny lětnik, kiž budźe ſo wěſće porjadnje wudawać, přihotuje redakcija wulcy zajimawe a putace přinoſki. — „Łužica", naš jenički belletriſtiſki cźaſopis njech ſo tola ſwěru cźita wot naſich Serbow, zo mohła dale wobſtać a naš mały narod z cźeſću repraſeſentować. Cyły lětnik płaći jenož 3 hriwnow.

Českoslowakski narod woswjeći 1929 tysaćletnu jubilej swjatcho Wjacsława.

Wozjewjenje cyłemu narodej.

Lěto 1929 budźe nad druhe z wuznamnym wopomnjeńcom róčnicy, kiž woswjeći cyły narod. Krótki cas dźěli nas wot khwile, hdyž wopomnimy wšitcy podawiznu, kotraž z njejasnoſće bajow je nas přiwjedła do swětła woprawdźitych ſtawiznow. 28. pózńjeńca 1929 budźe tomu runje tysac lět, hdyž cyły narod přija dźědźiznstwo toho, kotrehož mjenuje „dźěduica češkeje zemje."

K swjatemu Wjacsławej znajemy ſo wšitcy z hordoſću. Njeběše a njeje casa, kiž by ſo njechał znać k wulkej minyłoſći. Historija je była ſtajnje z najſylniſej ſtronku našcho narodneho žiwjenja, z jeho pozbudźenjom a z jeho dobyćerſtwom. A naše ſtawizny ſu pisane we Wjacsławowem mjenje. Duch, kotrehož ſu naše ſtawizny jako wjazanje dostałe, je duch swjatcho Wjacsława, założerja jednotneho ſtata zakitowanja jeho ſamoſtatnoſće. Narodny cyłk we měrnym rozwiću, w njewjedrach cźerpjenja a w ſtawje dobyćerſtwa ſpobladowaše ſtajnje k rowu swojeho wulkeho swjatcho, kotrehož njezranjenoſć běše jemu ze zaruku přichoda, jako běše jemu z pokojenjom přitomnoſće. Swj. Wjacsławowe mjeno a jeho wobraz kročiłej před najwjetſimi a najrozſudniſimi ſkutkami prjedownikow, ze swjatowjacsławſkej pěſnju započina ſo a ſkónča kóžde wulke předewzaće, kóždy wulki cin. Naši wulkotni duchojo (genije), wot ſtarodawneho Krystijana (Křesćana) hač do dźensniſeje doby wutworichu w mjenje a předſtawjenju ſwětłeho wjerha — ſwjatcho Wjacsława najkraſniſe dźěła ryzy češkeho wumělſtwa.

Tomu budźe tysac lět.

Tysac lět wuznamnych ſtawiznow ſtawa ſo wšitkim kulturnym narodam z přičinu wulkich ſkutkow, z kotrymiž dopokazuje žiwjeńſku móc a nadźiju k nowemu tysaćlětnomu přichodej. Stejimy před dokóńcenjom wulkeje doby, w kotrejž je naš narod přešoł a telko ranami a přez telko dobyćerſtwow a je z nowa dóſoł k dobyćerſtwu ſtatneje myſlički, kotruž je ze ſylnym duchom zaščěpił wjerch ſwjaty Wjacsław na češki zdonk w jeho dawnowéku.

Dla wſcho toho a dla dostojneho a trajaceho wopomnjeća wulkeho lěta 1929 wukonja Wubjerk za woſławjenje tysaćneje róčnicy ſwj. Wjacsławoweje ſmjerće po swojich najlěpšich mocach wšě přihoty, zo by česć naroda ſo błyſćała z přikładom přichodnym ſplaham a zo by dźakownoſć k narodnemu ſwjatemu woživiła na cyle wosebite wašnje.

Z nadawkow, kiž maju ſo do ſkutka ſtajić z woſwjećenjom njezakhodneho wopomnjeća ſwj. Wjacsława, mjenujemy jenož nětkotre: Dotwarjenje domu ſwj. Vita na Pražskich Hradčanach, wuſtajeńca ſwjatowjacsławſkich dopomnjeńkow, wudaće hiſtoriſkeho zběrnika, wopomnjeńſkeho pjenjeza a medaille, wuhotowanje wulkotnych demonſtracijow ze wšěch woršłow a za wšě woršty češkoſłowakſkeho naroda, nic wšak w poſlednim rjedźe też dokóńcenje wupyšenja ſwjatowjacsławſkeho rowa k trajacemu wopomnjeću žiwcho počeſcowanja a lubosće, kajkuž haji kóždy ſwěrny přiſłušnik ſtata k prěnjemu wulkemu ſtatnikej — ſwjatemu.

Přewjedźenje tutych nadawkow žada horliwe dźěło a wopornjwu sobupomoc wšitkich přiſłušnikow naroda, kotryž z hordoſću wuznawa, zo je ſwěrny narod Wjacsławowy. K tomu přeprošujemy należnje a wutrobnje kóždeho, kiž zamóže we swojej wutrobje ſebi ważić prózstwu ſtarodawneje a wšěm droheje naſeje pěſnje: „Swjaty Wjacsławje, njedaj zahinyć nam a přichodnym!"

Bartoš Dobenin, přemyſłownik w Nachodźe; dr. Frano Kordač, arcybiſkop Prahi; dr. J. Preis, direktor žiwnoſtenſkeje banki; J. B. Foerster, prof. ſtatneho konſervatorija; dr. K. Krofta, ſpołnomócny. minister republiki češkoſłowakſkeje; M. Roos, hłowny direktor zemſkeje banki; dr. Jurij Hausmann, president wyſſeho krajneho ſudniſtwa; Józef Malek, kanonik w Starej Boleſławje; O. Spaniel, prof. akademije twarſk. wumělſtwa; Jaroſław Hilbert, ſpiſowaćeł; Jan Malypeter, předſyda poſł. ſejmownje NS.; dr. Jan Šrámek, měſtopředſyda knjeżerſtwa češkeje republiki; dr. Milan Hodža, minister ſulſtwa a narodneho rozwića; dr. Józef Pekař, univerſitny profeſor; Józef Vašak, wulkomišter rycźerſk. rjada Křižownikow; dr. Moric Hruban, předſyda ſenata narodn. zhromadźizny češkoſł. republiki; dr. A. Podlaha, ſwjećacy biſkop Pražſki; Method Závorał, abt na Strahowje; dr. J. Javůrek, advokata a předſyda Jednoty za dotwarjenje hłownoho domu ſwj. Vita; dr. Wilem Pospíšil, guvernėr Narodneje banki; dr. Beněk Zíbrt, univ. prof. a wyſſi direktor knihowny Narodneho Muzeja; dr. Leopold Prečan, Wołomuceki arcybiſkop.

Wubjerk za woſławjenje tyſaćneje róčnicy ſmjerće ſwj. Wjacsława w Prazy III, Józefska 8 je ſo wutworił, zo by trěbne informacije wudźělał.

Zamske wozjewjenje z cuzyna.

Ssudcje, jchcźepowe drjewo kupuje dźěłaćerja dźěłarnja w Budyſchinje. Pjiſmne poſtrěcźenja ſ płaćiznu njech ſo hać do 12. januara 1929 japodadža na

Budyſchinſki mišterſtwiſki radu, wotrjad ſa wuſtawne należnoſće (Amtshauptmannſchaft).

Ržana słoma a wows so dale kupuje
Wojerski zastarański hamt w Budyšinje
Telefon 3020.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Bretniga.** W nozy k 31. dezembrej dobuchu so paduschi do hoscenca „K klonzu“ a kradnychu 1500 zigarow wschelakich druzin a 50 zigaretow smarki Hindenburg.

* S **Drježdżan.** (Wulkhowaćki schawl). Pjatk popoldnju padze 13ćimy hólz z Jankeho mesta pschi krajkanju na lodze Lobja njedaloko Saloppy do wody. Nimodu zonsta pschicizjmy hólzej swój dolhi schawl a poradźi so ludźom hólza k bjezbjej scjahnycz.

* S **Kamjenicy.** (Woheń w rešarni.) Nowe kito hnidom po 6 hodź. wuhori w mešćanskej rešarni a skotarni w Kamjenicy (Chemnitz) schkodny woheń, tak so z njemdrej spěchownosću rozschérjesche. Sa krótki czas běchu plomjenja zyu sčechu wulkeho rešanskeho twarjenja zapopadle. Zyła Kamjenicanska powolanska wohnjowa wobora dyrbjesche so pschez 6 hodźin prózowacz, so by nad wohnjom dobyła. Nastata schkoda je pjeza khětro wulka. W najwetschim strasche stejesche khlóbzenja, dokelz mózesche woheń z wocznjanymi duryjemi a woknami lohko do njeje zacjahnycz. Mšanje pak so njedźiwaju wohnja niechacz.

* S **Kamjenicy.** (Wschédne dny so kupacz je zakasane.) Kamjenicanska mešćanska rada je zakasała; so smědźa so wobydlerjo wschédne dny we swojich budlenich kupacz. Město Kamjenica cekpi hižom dlschi czas na njedostatk na pitnej wodze. Wina na tom je, so je so w lecu pschemalo dešczowało a so město mina zaneje wjetschoje dolneje zavjery. Wodarnja chze kruse kontrollowacz, hacz so tez wschitzy, po zakasju maju a so jenoż njedźela kupaja. Njepostajnschnosć so z pjenjesami khosta.

* S **Lipska.** (Semjerc jeneje pomozneje). W jenym bydlenju w Lipsku-Leutzschu bu dźěłacjerskej mandźelskej a jeje 5létnej dźowcy nadobo šk. 22ćéna dźěłacjerka, kiž pola żony na podruźinyi bydlesche, dźěsche k lekarjej, kiž zhorjenerju do zhorownje dowjeze da. Na to podruźnina žana w bydlenju wosta. Nasajtra pak ju macz mješćela bydlenja morwu namaka. Kriminalna policija wuskhadi, so roka, kiž z khachlow do wuhnja wjedze, njeběsche w porjedze.

* S **Hartensteina** w Rudnych horach. (Na hontwje natscheny.) Mjes Hartensteinom a Niederschlemu tšeli hontwiniki najeńt na swobodnym polu niedaloko Karlowej wróżi za sajazom a trjechi pschi tom wobydlerja Eschelterca, kiž z jedinym kolom nimo pschijedże. Eschelterca dyrbjachu czekfosranjeneho do Zwickawskeje zhorownje dowjezcz.

* S **Lehnizy.** (Khriba.) W Lehnizy je so khripa khětro fyniye rosschérila. W mnohich wobrhodach pobrachuja dźěłacjerjo a dźěłacjerki. Psched 10 létami žadachu sebi tu khripa telko famierntnych wowcow, so dyrbjachu nowe pobrebnischcza pschiprawicz. Tehdy hrjebachu kózdy dźeń pschez 30 zemrjetych.

* S **Barlina.** (Woheń w fabrizy.) Sylwestra wjecor wuhori w jenej fabrizy na Lužynei drósy snapschesca zhorownje Charite multi woheń. Tola wobnjowa wobora pschiwjahowata, tejesche hižom wulki dźeł twarjenja w plomjenjach. Wobnjowa wobora dyrbjesche se schescjemi schlawchami, z tjomi z nich najhynischeho kabina sapschimnycz. Po nekotre hodźiny traiasym prózowanju zanó wohnja woheń samjesomacz. Kak je woheń nastal, njeje hischcze znate. Wrěni poschkód a podschkódženy poschkód so zyle wuspalischtaj.

Towařstwowski powěstnik.

Rudyšin. Kedźbu! „Nadźija“ ma dla „Ptačeho kwasa“ **jutře njedźelu** (6. 1.) popołd. w **3 h.** a wutoru wječor w „Serbskim Domje“ spěwne hodźiny. Čas khwata! — Wšitke knježny a mužscy njech cyle wěsče přiňdu! **Dirigent.**

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu póndźelu we Serbskej kofejownji.

Budyšin. Skupina Budyšin, do kotrejež słušeja „Nadźija“ w Budyšinje, „Lubin“ w Budestecach, „Łužica“ w Hornjej Hórcy a „Jaroměr Imiš“ w Hodźiju, změje sobotu 12. wulk. rózka popołdnju w 3 hodź. zhromadźiznu w Serbskim Domje.

Budyšin. Jednota „Sokol“. Přichodny štwórtk 10. t. m. wječor we 8 hodź. swjećimy w hosćeńcu „Zum Echten“ naše hody. Njech wšitcy přiňdu a mały dar sobu přinjesu. Mały přednošk budźe nas jara zajimował (naš kurzus w Kulowje). — Zwrćowanje srjedu 8. jan. wupadnje. **Starosta.**

Chelno. Serbske towarstwo „Domizna“ ma njedźelu 13. wulk. rózka wječor 1/8 hodźin pola Mjenee mešanu zhromadźiznu. Porjad budźe z wokolnika dowidźeć. Njech so wšitcy cyle wěsče wobdźěla. **Předsydstwo.**

Paničcy. „Lipa Serbska“ ma wutoru 8. januara wječor we 8 h. pola Natušec nuzne spěwanje. Přiňdźe wšitcy. **Dirigent.**

Ralbicy. „Lilija“ změje přichodny štwórtk 10. t. m. hłownu zhromadźiznu. 1. nowowólby, 2. zličbowanje, 3. rozhlad po zańdźenym lěće a wuhlad do noweho, 4. přednošk. Cyle towařstwo wočakuje **předsydstwo.**

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow Maćicy Serbskeje je kóždu póndźelu nawječor wot 6 hač 9 hodźin w Serbskej kofejownji w Serbskim Domje.

Župa „Jan Arnošt Smoler“. Předsydźa wšěch towařstwowych skupinow, zjednoćeństwow a zwjazkow zeńdu so štwórtk 17. januara popołdnju w 5 hodź. k porjadnemu župnemu posedźenju. Dnjowy porjad rozrisacege ważnosće zdźěli so na posedźenju samym. Česć kóždeho narodneho prócowanja je — dźělbrać na ważnych posedźenjach — domach na postajenym směru horliwje dale dźěłać! Twarmy zhromadnje w přezjednosći!

P. Krječmar, župan.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 5. wulkeho rózla 1929:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1965	100 pólsk. złotych	47,175
1 jendźelski punt	20,348	100 čěskosł. krónow	12,426
100 šwajc. frankow	80,82	100 franc. frankow	16,40

Barlinska bursa sawisa wczera sajo na wotdrjehjowaze kursy efektow. Na tónaj wschak nekotre efekty w kursach sajo powyschowachu. Wiši z hornymi a rentowymi liescjanami zwoje dotalne kursy dale zachowachu.

Na **produktowych wikach** stajachu z pschenami zita dale dele. Pschenza a rózki po 5 pf. po centnerju tunsicho pschedawachu. Druhe druzyny zita so w pracjinje njepschemenichu. Wózna [illegible] centnar

w Barlinje:

pschenzy 10,05—10,25 hr., rózki 9,95 hacz 10,05 hr., jeczmjenia nalětnjeho 10,90 hr. hacz 11,75 hr., nasymskeho 9,60—10 hr., wowsa 9,65—10 hr.,

w termijowym wikowanju:

za měz.: pschenzy 11,15—11,11¼ hr., rózki 11,02½—10,97½ hr., wowsa pak 11,05 hr.,
za meju: pschenzy 11,55—11,50 hr., rózki 11,55 hacz 11,50 hr., wowsa 11,05 hr.,
za julij: pschenzy 11,80—11,75 hr., rózki pak 11,47½—11,45 hr., wowsa 11,55 hr.

w Drježdżanach (sajdz. wódl.):

pschenzy 10,20—10,45 hr. (10,25—10,50 hr.), rózki 10,05—10,30 hr. (10,05—10,30 hr.), jeczmjenia nalětnjeho 11,50—12,15 hr. (11,50 hacz 12,15 hr.), jeczmjenia nasymskeho 10—11 hr. (10—11 hr.), wowsa 10,25—10,55 hr. (10,15—10,40 hr.),

w Shorjelzu:

pschenzy 9,70—10,70 hr., rózki 9,70—10,10 hr. jeczmjenia nalětn. 10,50—11,60 hr., wowsa 9,50—10 hr.,
bérnow zentnar 2,80 hrinnow,
butra 3,80—4,40 hr., jeja 14—18 pj.

Pschikhajeja:

Holzu do domu, Hürterka w Biłopizach, Heinrich Grätowa haša.
Holzu do domu, Siemšowa w Riśkej, Lettow-Vorberkowa haša 1.
Holzu do domu, hród w Khrjebi.
„ do Hródka, Biedrich-Ebertowa haša 8.
„ Rychtarka we Wojerowach, Elsterstraße.
Wuczelnika pschekwaskeho, Christof a Unruh [illegible]

Na pschedań:

Prukate fyniye w Khwaczanach 32.
Hebenki, Pawlik w Hrodźischczu.
Krutwa wyšokokuščelna w Mučowje 14.
Krutwa mloda, wyšokokuščelna, Winkler w Stróži pola Wojerez.
Drjewo wóischowe a brjezowe, 30—40 mtr., w Sšuschezach 33 pola Kulowa.
Kachle żelezne, we Wojerowach, Goethowa haša 32.

Sšudnizy na pschedawanje
póndźelu 7. wulkeho rózla 1928
w Kulowje w hoscenzu „K 3 krónam“ pop. w 4 hodź.: gramofon, lodowy kamor, meble, schijacej maschini a mužaze a žonjace koła, swinjo,
w Hórkach pola Njeswačidła w hoscenzu pschip. 1/2 hodź.: krowa a hospodarski wóz,
w Tornowje w Bawcjej hoscenzu dop. w 9 hodź.: blido, polzy, pult, kamatke blido, motorske kolo a mužaze koło.

Škrowe zleneše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. 3/11 hodź.: Dokelž wukraj snižene pracjiny powoł, pracjiny popuschczichu.

Dop. 3/12 hodź.: Kaž psched hodźinu. Pracjiny wotdrjehjichu so hacz do 5 pf.

Pracjiny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Pracjiny po złotej hrinnje.

	4. 1.	3. 1.		4. 1.	3. 1.
Pschenca	201-203	202-204	buny	21-23,00	21-23,00
rožka	199-201	200-202	woka	27-29,50	27-29,50
nal. jeczmjeń	218-235	218-235	módre łupiny	15-15,50	15-15,50
nas. jeczmjeń	197-200	197-200	žołte łupiny	17-17,5	17-17,50
wows	193-200	193-200	zeradella	—	—
kukurica	224-225	224-225	raps. wosuk	19-20,30	19-20,30
nšeńć muka	25-28,25	25-28,50	lany wosuk	25-25,20	25-25,20
rżana muka	25-28,0	25-28,15	melasa	—	—
nal. wotruby	14,50	14,50	bérnj. kruški	18-19,2	18-19,20
rżane „	14,30	14,30	syno, 50 kg	4,00-5,20	4,50-5,50
tana synja	—	—	rżana slama	1,15-1,80	1,15-1,35
hróch	—	—	pšeńć. „	0,95-1,1	1,00-1,2
raps	340-350	340-350	wowsna „	1,40-1,55	1,40-1,50
pjeluški	22-24,00	22-24,00	jena „	1,20-1,25	1,20-1,35

Drježdżańska burza (4. 1.).

Pšenca	204-209	běrnjace kruški	22,00-22,20
rožka	201-206	pšeńć. wotruby	14,60-15,00
nalětni jeczmjeń	230-243	rżane wotruby	14,40-15,60
nazymsk. jeczmjeń	200-220	pšeńcna muka	40,00-41,50
wows	205-210	rżana muka	30,50-31,50
čerwjeny dźeczel	160-170	woka	-
raps	-	pjeluški	-
kukurica (Mais)	223-225	hróch	-
suche truhančki	15-15,80	cokrowe truh.	-

Płaćizny rěznecho skotu na Barliuskich skótnych wikach.

4. januara 1928. Płaćizny po centn. a zł. hrivnach

Skótne druziny a woznamjenjenje.

Woły: 511.

Połnomjasne, wukormjene, najwětšeje rěznje hódnosće hač do 6 lět	60—62
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	56—58
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	48—53
Mjenje picowane wšěch starobow	40—43

Bykl: 541.

Połnomjasne, wurodźene, najwětšeje rěznje hódnosće	54—55
Połnomjasne, młódše	50—52
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	47—41
Spatne	42—45

Jałojcy a kruwy: 1323.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rěznje hódnosće	42—47
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwětšeje rěznje hódnosće hač do 7 lět	32—40
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	24—30
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	18—22
Mjenje a špatnje picowane	—

Čelata: 2826.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	50—59
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	65—80
Špatne (4.)	48—60

Wowcy: 4895.

Młódše a starše wukormjene (1. druzina)	62—65
Starše wukormjene (2.)	54—60
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	43—48

Swinje: 11578.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow hač do 1½ lět stare	77—78
Wukormjene	78—79
Mjasne	77—79
Špatne	75—77
Rancy a kundrosy	68—76

Wične płaćizny w Budyšinje.

5. januara 1929.

Wšě płaćizny so po złotej hrivnje zrozymja

Předmjet		najniša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšenca, nowa	50 kilo	9,75	10,00
Rožka, nowa	50 „	9,60	9,80
Jeczmjeń	50 „	11,00	11,50
„ nazymski	50 „	10,00	10,25
Wows	50 „	10,00	10,25
„ nowy	50 „	10,00	12,10
Raps	50 „	15,50	16,00
Běrny (we wjetš dźělb.)	50 „	3,00	3,50
Butra	1 „	4,00	4,80
Syno, nowe	50 „	6,50	7,50
Sloma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,80	2,00
„ „ „ k zasł.	50 „	—	2,60
„ z cypami młóćena	50 „	3,00	—
Pšeńcna muka, 60%	50 „	16,75	17,75
Rżana muka, 60%	50 „	16,00	17,00
Pšeńcne wotruby	50 „	8,00	7,75
Rżane wotruby	50 „	8,00	8,00
Jeja	1 štk.	0,16	0,20
Prosata 533 štuk	1 štk.	14,00	29,00

Na wikach so prosata słabje kupowachu.
Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

5. januara 1929 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hrivnje zrozymja.

Twora		najniše płaćizny hr	najwyš. płaćizny hr
Kowjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Jelace mjaso	1 „	2,40	2,80
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	2,20	2,80
Tukrainy swinjacy šmalc	1 „	2,40	3,20
Pšeńcna muka	1 „	0,44	0,56
Rżana muka	1 „	0,44	0,46
Khlěb	1 „	0,35	0,37
Jědźne běrny	1 „	0,10	0,12
Rais	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,60	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,70	1,80
Sušeny połc	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.		0,30
Jědźna butra	1 kg	4,00	4,80
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,15	0,20
Jědźne buny	1 kg	0,50	0,80
Cokor, drobny	1 „	—	0,60
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjentne wukło (domj. tepj.)	1 ctr.	—	2,20
Brunicowe briketty	1 „	—	1,45

Přjewowa awkcija

Wutoru, 8. januara 1929, z dypkom w 9 hodź. dopoł. dnja budźa so na **Łuhowsko-Khasowskim rěwěrje**

85 (wjerdźich dešich kromadow
45 rm kuluchow a ščepow
(wšo zwjetša wólša a dub)

za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać
Dr. Lauterbachske ryćefkubleńske zarjadnistwo we Łuzy a w Khasowje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 5 | Budyšin — Póndźelu, 7. januara 1929 — Bautzen | Lětnik 88

Za nawóžki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 30 wot. pj. Wobšěrnje so stajace nawóžki a tabele so wyšše wobźěluja. Za reklamowy w w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po taryfu w w

Diktatura w Juhosłowjanskej.

Jednanje krala Alexandra z wjednikami politiskich stronow je dopokazało, so tu jich nahlady wo statnym zarjadniśtwje tak wótchelake a napśeśiwne, so njeje móžno, knježeśiwnowu kriwu po parlamentariskim puśu słóniś. Dokelž go hnydom po rozrěkanju z politiskimi wjednikami někotśi generalojo k rozrěkanju pola krala zawołachu, go powšitkownje wojerske knježeśiwo wočakowasche. We nowym knježeśiwje, kotrež je mjes tym kral pomjenował, stej drje jenož dwaj generalaj, jedyn z nju pak je z ministerskim prezidentom. **Kral je proklamaziju wudał, kotraž zyły knježeśiwowu móc na krala pśenjeseśe a wustajnu se mozny stajiś.** So by go swadam mjes politiskimi stronami kónc cyniło, tu go wšykne politiske a nabožeńske organizacije w kraju rozpuśeśiśe. Napśeciwnowośeśe mjes politiskimi stronami tu krala nusowate, go k tymle napravam rozhudźiś. Knježaca radikalna strona nochcesche nicjo se z tym jeje politiske mozy wopśimowaś a go z wobdźelśiwom pśichodobytych krajow do statneho zarjadniśtwa dźeliś. Khorwatska kataŕska a demokratiska strona pak se z tym zadanjemi prawe mjesy njesmjasche. Po njej dyrbjesche go krajny zyk dźeliś. S tym by go politika mój Juhosłowjanskeje mjes druhimi europiskimi statami pokazała. Jeje njepśećelesam by go pśiležałoś dała, hižo dosć wulku roskoru mjes Sserbami a Khorwatami powstaśiś a podłoźk podrjeź, na kotrejž je Juhosłowjanska natwarjena. So by stracham dowobarał, kotrež z njejednoty politiskich stronow statej nastawachu a k jeho rozpadej wjedźechu, je kral wotezki statneje mozy do swojeju rukow wzał. Pśećelej Juhosłowjanskeje jej pśeśeja, so tychu wjednizy politiskich stronow rozuma nabyte a go z tym wjednizy politiskich stronow rozuma nabyte a go swojeje bjesmjerśneje žedźićiwośeśe wotrjekli, so by **diktatura po możnosći króśi cząs trała.**

Proklamacija krala Alexandra.

Kral Alexander je proklamaziju na juhosłowjanski lud wudał, kotraž mjes druhim praji: Moje a ludowe wočakanje, so roswieje naśeho južnoslowjanskeho žiwjenja porjad a skrućenje žołbu pśiniśeje, njeje go dopjelniło. Politiske požadliwosće su parlamentarizmus po njeźim tak njewuježiwaśe, so won wšykomu spomóžnemu dźěłu we staśe jadźewasche. Město so by duch narodneje a statneje jenosće go roswił a pokazał, parlamentarizmuš w swojej nětśišej podobje poćina, duchowne rozdrjebjenje a narodnu njesłodnotu hłubjowaš. Sśeźk pśechoda tutemu slemu w pśemeńenju parlamentariskeho knježeśiwa abo z nowymi wólbami za ludowe zastupjeśiwo pytaś, kaž je go hač dotal stawało, by rěkało, drohi cząs z njepśódnymi posprytami roshrožiś. Sśym tohodla wobsamknuł a postajił, so kralestwowa wustawa z 28. junija 1921 wózy w mozy njewostanje. Wšykne krajne zakonje swoju płaćiwosć wobchowaju, kaž dalako go z mojim wukazom w padze nuzy z mozy njestaja. Nowe zakonje go pśichodnje po tymle waschnju wosławja. 11. dezembra 1927 wustwolena sćurśichtina go rozpuśeśi.

Prěnje naprawy.

Nowe knježeśiwo je njedźelu za zyku Juhosłowjansku zakoń wo schkitanju stata zawjedło. Po tymle zakonju go wšyće **zjawne zhromadźizny politiskich stronow** jenož z knježeśiwowej dowolnosću pśichwalowaśa. Na podłožku zakonja k schkitanju stata tu z dźenźnišnej njedźelu wšyće politiske strony, kotrež na nabožeńskim abo na politiskim podłožku teja, rozpuśeśene. S tym go khorwatska kataŕska a muhamedanska strona w Bośnje a Herzegowinje rozpuśeśitej. Pśichstupjerjo tehole wukasa go z jastwom hač do jeneho léta a 1000 dinarami pjenjeznego kokstanja pokhostaja.

Nowe knježeśiwo je pódła teho nowy zakoń wo rozpuśeśenju wšyckich gmejnskich zamoŕarjadniśtwow wudało. S tym go wšyće distriktowe a wokrejzne zhromadźizny a wubjerki w zyłym kraju rozpuśeśa. Na podłožku druheho stawa tehole zakonja go Beogradski, Sagrjebski a Ljubljanski měśćanoša wotźadża.

Zakoń wo pśemeńenju nowinskeho zakonja wjele pśichwótśijenjeho dotalnych postajenjow wobschija.

Diktaturski kabinet.

W nowym knježeśiwje je kral pomjenował: Marinkowića za zwonkowne naležnosće, Usunowića bjes wotrjada, Koroschca za wobchad, generala Radźića za wójsko a wójnske tódźstwo, Churlugu za finanzy, Drinkowića za socialnu politiku, Maćimowića za zjawne roswiwanje, Alaupowića za kultus, Sseśchtića za justiciju, Keušla za strowotnistwo, za lěsy a kataŕsku reformu Radivojewića, za póstu, telegraf a zjawne dźěła Ssawkowića, za kataŕstwo a wody Franyeća, za ministerskeho presidenta generala Živkowića.

*

W rěći na zobuśtawy noweho knježeśiwa kral mjes druhim praji: Njedźiwajcy wšyćkej swojich prózowanjow, rosćišanje namakaš, kotrež harmoniske dźěło k pobylnjenju stata a k powšitkownemu ludowemu lěpšemu dowola, dyrbjesche go w pośledních rozprajenjach swěśiś, so go z nětśišimi wuměnjenjemi tajke rosćišanje po parlamentariskim puću njehodźesche namakaś. Tohodla zhm go rozhudźiś, z pśemeńenjenjom zarjadniśtwoweho systema tele wobcjeźnosće wotstronić. Jako ministrojo, kotśiž zu jenicźzy mi samolwieśi, kśódy z Waš w swojim wotrjedze najwyšśichu autoritu w staśe pśechodźaja. Wy a Waśi podstajeni dyrbjeće go pśi wšyćkej swojich rozhudźenjach a wšyćkich swojich skutkach jenož zajimam stata wobźiś dawaś. Na tajke waschnje go polne dowěrjenje ludu k wyšnjosćam sazjeźa a pśeśeźwědźenje dobudźe, so w naśichim statu dospolna zakonitosć, prawda a jenakosć trajnje zakorjena.

Stahlhelmarjo pred francowskim wójskim sudom.

Francowska wójerska wyšnjosć je pśed někotrym cząsom pjeć młodych ludźi z Oppenheima zajała. Francowska wójerska wyšnjosć jich winuje, so jako zhobustawy zakazanemu Stahlhelmej pśiśiwkuśeja, go pśi Stahlhelmowych zwučowanjach wobdźěleja a so tu Stahlhelmowe pśimo roscheŕili. Francowski wójerski sud budźa zajatych hudźiś.

Namjet na cazenje němskeho pósłanctwa a Prazy.

Firma Loy a Markus w Moumbaju w jendźelšej rańšej Afriki je pśeśiwo němskemu statej a pśeśiwo Němsko-rańsko-afrikej banzy žadanku we wyšokosći 1½ milijona cześkosłowakskich krónow pola wurunageho žuda Swjasła Ludowa w Genfu wustorźiła. S danju summa dwaj milijonaj pśeśekrocź. Wérjeźenym prawiśnik, dr. Hahn w Karlowych Warach, je Pražskeho prawiśnika dr. Rabla namolwił, so by wuzudej w Prazy k prawu dopomhał. Pražski prawiśnik je na to pola Pražskeho krajneho žuda žadał, so by k sebnaczu wusforźenju summy dowolił, němske pósłanctwo w Prahy cząsacz. Pražski žud pak je go zapowědźił, cząsanje dowolicź. Prawiśnik dr. Rabl je go je stóžbu na to na druhu instanzu wyšschi krajny žud wobrocźił. Tón je wot justizneho ministerstwa rozsajnjenje žadał, hacź gmědża go po sabadach prawa ludow pósłanstwowe twarjenja cząsacz.

Firma Loy a Markus z dowosom a wutwosom kožow a kokeja dźěła. Wona ma 18 filialkow. Wérjeźenym je w cześkosłowakšy stacźenjo.

Prepytanje pśeciwo slowakskemu zapósłancej Tucy.

Pśichpytanje pśeśeśiwo zapósłanzej Slowakskeje ludowskeje stronje dr. Tucy, kotrehož je po pśenim pśeśeśiwnym do pśechpytowańskeje jatby dali, go dale wjedźe. Dokelž go wunoschi pśeśeźtyśichenja njewotsejeli, je go wjele powześćow rosśeśeŕe, kotrež zu hoše wumyślenki. Wěste je, so je wobkhowanje Tuki we jasnje ludowsku stronu wulzy rošporiło, dokelž zu z tym ležiłi, so Tuku po pśenim pśechdźěznym pśeśeźtyśichenju na žwobodu puśeśa. Město teho zu k pśeśeźtyśichenju jako jemu z najwažnišich świedzejćkow Tukowu sekretaŕku Hollenjowu pśechwjedli. Hollenjowa, jara intelligentna žona, kotraž někotre europiske rěcze rěći, wšyć Tukowe potajnosće znaje a je tež jeho wukrajne dopišowanje wobstarowała. Hollenjowa je po pśeśeźtyśichenju tehownja w jatbje wostała. Wocakuje go, so w blišśim cząsu hišće druhe wošoby zjimaju. Sajimawe je, so je sebrana Tukowa korespondenca madźarska, a so tu go pola njeho jenož tśi słowakske dopišy namakale. S teho go spóśnawa, so je Tuka jenož madźarski dopišował a so je zwoje nastawki, w „Slowaku" najpjerjedy madźarski napisał a so je potom je do słowakskeje rěcze dał pśełožiś.

Wójna z jědojtym plunom a civilne wobydlerstwo.

Na Frankfurtskej konferency pśeśeśiwo nałožanju jědojtych plunow we wójnje privatna dozentka pśi Bernskej univerśe, dr. Gertruda Wokerowa, w zwojim pśchednošku praji, so móże go se sapkunjenjom doka we wójnje je selenoschćišnym plunom na dobo 1000 wojakow mocź. **Selenoschćišny plun** je tak strašchny, so móże hižo pśi lohkim sapkunjenju jenož hnydomna pomoz wot zmjerce wumóg. **Módrokschćišny plun** tak drobny proch rošscherja, so go tež psches najśépše plunowe maski pśechdobywa a wojakow nuzuje, maśku powocźiniś. **Zołtokschćišny plun** je sa civilne wobydlerstwo postajene. Won najwórakatiwšu wójnsku methodu pśechdźaja.

Dr. Stack a studijowy radźićel W. Neßler zo z praschenjom schkitanja pśeśeśiwo nadpadnikam jědojtych plunow sabêrachtaj. Dr. Stack z pomozu žmětkowych wobrazow wschelake plunowe maski a schkitacze apparaty se žwětlowymi wobrazami pokasowasche. Wšyć methody, tak won rozłoži, rosbija go w praksy z pśechwulkimi thostami a z wobcjeźnosćenni zastaranja zywilneho wobydlerstwa z nimi. Njedožahaze schkitanje pśeśeśiwo jědojtym plunam pak je za wobydlerstwo wožebje strašchne.

Studijowy radźićel Neßler je go pśi wójnje jako plunowy offizjer wobdźělił a wo swojich mnohich nasho-njenjach rěcźeśe. Neßler na wobcjeźnosće pokaja kotrež go zastaranju wobydlerstwa z plunowymi maskami napśeciwo stajeja. Wone buchu za němske wobydlerstwo tśi miliardy hrivnow žadałe. Tola wšyće schkitanje hrdki nimaju za pśichodnu wójnu zaneho zamyślo, dokelž budźe go tež **zołtokschćišny plun trjebaś, kotryž też ložu snieži.** Neßler na tónzu praji, **so go wobydlerstwo pśeśeśiwo wójne z jědojtymi plunami njemože na dožahaze waschnje schkitaś.**

W nastupanju wójny z jědojtymi plunami njeby go žane knježeśiwo žanych rěcźenjow dźeržało. Knježeśiwa žwoje pśichoboty se wšyćkim tajenjom cźinja, dokelž go słeža wobydlerstwa boja, hdy by wérnosć na zjawne pśichschla. Tohodla je najwažnišche, so go lud se swojeje njewědomosće, bjesdźaknosće a dowěrjenja wutorhnje, a so go parlamenty z praschenjom plunoweje wójny sabêraju.

Žadyn dawk na němske wino.

Němski finanzny plan na léto 1929 je nastajany a go hižo cźišćeći. Po nim ma go dawk na alkoholske napitk khêtro powjetšiś. Jenož němske wino wot dawka wuzwobodźene wostanje. Sšnadny wunoschk pśejedawšcheho winoweho dawka, drohe a wobcjeźne sbêranje dawka a hubjene położenje němskeho winzarstwa bu finanznemu ministra pohnuło, go tehole dawka wótdaś.

Namjet na cazenje němskeho pósłanctwa a Prazy.

Firma Loy a Markus w Moumbaju w jendźelšej rańšej Afriki je pśeśeśiwo němskemu statej a pśeśeźtwo Němsko-rańsko-afrikej banzy žadanku we wyšokosći 1½ milijona cześkosłowakskich krónow pola wurunageho žuda Swjasła Ludowa w Genfu wustorźiła. S danju summa dwaj milijonaj pśeśekrocź. Wérjeźenym prawiśnik, dr. Hahn w Karlowych Warach, je Pražskeho prawiśnika dr. Rabla namolwił, so by wuzudej w Prazy k prawu dopomhał. Pražski prawiśnik je na to pola Pražskeho krajneho žuda žadał, so by k sebnaczu wusforźenju summy dowolił, němske pósłanctwo w Prahy cząsacz. Pražski žud pak je go zapowědźił, cząsanje dowolicź. Prawiśnik dr. Rabl je go je stóžbu na to na druhu instanzu wyšschi krajny žud wobrocźił. Tón je wot justizneho ministerstwa rozsajnjenje žadał, hacź gmědża go po sabadach prawa ludow pósłanstwowe twarjenja cząsacz.

Firma Loy a Markus z dowosom a wutwosom kožow a kokeja dźěła. Wona ma 18 filialkow. Wérjeźenym je w cześkosłowakšy stacźenjo.

Prepytanje pśeciwo slowakskemu zapósłancej Tucy.

Pśichpytanje pśeśeśiwo zapósłanzej Slowakskeje ludowskeje stronje dr. Tucy, kotrehož je po pśenim pśeśeśiwnym do pśechpytowańskeje jatby dali, go dale wjedźe. Dokelž go wunoschi pśeśeźtyśichenja njewotsejeli, je go wjele powześćow rosśeśeŕe, kotrež zu hoše wumyślenki. Wěste je, so je wobkhowanje Tuki we jasnje ludowsku stronu wulzy rošporiło, dokelž zu z tym ležiłi, so Tuku po pśenim pśechdźěznym pśeśeźtyśichenju na žwobodu puśeśa. Město teho zu k pśeśeźtyśichenju jako jemu z najwažnišich świedzejćkow Tukowu sekretaŕku Hollenjowu pśechwjedli. Hollenjowa, jara intelligentna žona, kotraž někotre europiske rěcze rěći, wšyć Tukowe potajnosće znaje a je tež jeho wukrajne dopišowanje wobstarowała. Hollenjowa je po pśeśeźtyśichenju tehownja w jatbje wostała. Wocakuje go, so w blišśim cząsu hišće druhe wošoby zjimaju. Sajimawe je, so je sebrana Tukowa korespondenca madźarska, a so tu go pola njeho jenož tśi słowakske dopišy namakale. S teho go spóśnawa, so je Tuka jenož madźarski dopišował a so je zwoje nastawki, w „Slowaku" najpjerjedy madźarski napisał a so je potom je do słowakskeje rěcze dał pśełožiś.

Runje kaž w Němskej a Italskej teź we Awstriskej słowjansku rěć potłócu'a.

Po ludowym wothłosowanju w Korutanskej je njedźe 70 000 Sślowinzow Awstriskej pśichjadło. W korutanskim krajnym žejmje, w Celowcu po sthadźowazym, maju Sślowinzy dwoju zapósłancow, a to dr. Pětka a Starza. Toj go na potłóčowanje słowinskeje rěcze hórschiloj, hdyž go wo rosćišanju krajnych finanzow jednasche. Dr. Pětk go wobcjeźowasche, so korutanscu Sślowinzy nimaju wliwa ani na šule, wo kotrychž krajno schulska rada rošhudźuje, ani na wuprawu kataŕskich praschenjow, ja kotrež je kataŕska rada pśichšłuchna, pśichetoj Sślowinzy w tymaje wažnymaj wustawowmaj nimaju žanych zastupjerjow. Pětk dale praji, so je go we wobêmaj organizacijomaj duch schowinistiskeho němskeho Heimatbunda zahnêdźił, kotryž je hišće z cząsa ludoweho wothłosowanja znaty. Druhi słowinski pósłanc Starz je podobnje je schulskim praschenjom sabêrasche. Wobcjeźowasche go, so wulki dźeł wjerzejow po prózuje, Sślowinzow systematiśy pśechnêmcźiś. Wuczerjam, kotśiž je zelitvoscu dźśći w pśenich klach w jich macźernej rěći kuwmacźeja, schulizy inspektorojo za to poroki cźinja. Pśichi tym wobaj wécznikaj porok podacź-neho iredentizma wotpokasałchtaj, prajiaj, so nětśišich staw wězow pśichpósnawataj a zwoju loyalnosć wobkrućeschtaj.

Jendźelski kral so do Italskeje poda?

Dopißowaŕ „Chicago Tribune“ w Nizzy je zhonił, so w Nizzy pśichebywazy jendźelski statny sekretaŕ Austin Chamberlain nałeźnosćow, sir Jayuson Hicks, **pśicheźdźenje kharego jendźelskeho kraľa do Italskeje pśichiśtnje.** Lětarjo ma nadźiśeja, so kral w nilym podujebju italskeje Riviery wuczišćo wotkhori.

Spjećenca jatych w ruskim jastwje.

Kaž „Expreß Poranny“ powě, žu žo jeźi w ruskim jastwje w Minśku spjećelii a jastnikam bróńje zebrali. 22 jatych je cźekło, hacź bo wóśmjoch pak žu wśichnich zaso špjapadowali. Cźekinjerjam, mjeź nimi nékbuźschemu zarśkennu wyschkej Wladimirśkemu, je žo poradźiło, so pśisches pólśke mjeźy wukhowaćz.

Pólśko-rumunśke jednanje wo potsykanju wójnu tamaneho pakta se strony Ruskeje.

Wo potykhnjenym wójnu tamanym paktu se strony Ruskeje je pólśke knježeństwo z franzowśkim, jendźelskim a rumunskim póśtanzom jednalo. **Wono je rumunskemu knježeństwu žlubiło, so pakt z Ruskej jenoź potom podpiśche, jeli so žo teź Rumunska k tomu rošrudźi.**

Aman Ullah nječiwo wuśkej Laurencej.

Afghanśke knježeństwo je poruczyło, so dyrbja nékbuźscheho jendźelskeho wyschka Lawrenca jaźeć. Mjeńa, so je Afghanow k śóźkej pśicheźbo Amanej Ullahej naschcźiwał. Mjes wjednikow afghanjeho wójska žu fotografiže rozdawali, kotrejž pjeza Lawrancowemu sekretaŕa pśicheźdźaja. kotrejž pjeza tehorunja afghanskich śóźkarjow nawjeduje. Afghanojo w žiwojnu wosśewjenju praja, so je Lawrence „najbóśichi spion świeta“.

Lawrence je sa cźaš wójny po poruczniośeji jendźelskeho knježeństwa arabśke ludy nadpjeral, so žu wot Turkowśkeje wotpadłe. Pozdźejše lěta je wón, bo Shaw njenujo, w indiśkim wójsku jako jednoty wojak žiłujł, so by sa agitaziju ruskich kommunistow w indiśkim wójsku źledźił.

S Moskwy je ho njedawno powěśćź rośćerkića, so žu wyschka Lawrenca jako politiskeho tajneho agenta do Afghanistana pósłali. Jako mohamedanski putnik pśicheźdźeny je śpłachi w afghanskich horach wophytowaŕ a jich nabożeńsći fanatizmus pśicheźiwo europiśkemu nowotaćźmu Amana Ullaha naschcźiwał. Jendźelska je dwójzy śpytała, z wójnu Afghanistan žiwojemu knježeństwu podćišnyć. Jeź so to njeje poradźiło, tola žiwoje wotpohlady na Afghanistan hiśchcźe njeje śpuśchcźiła. Jej tohodla wo to dźe, so Aman Ullah njeby žiłny mohamedanskich stat pśiched wrotami Indiskeje załaźił. Tohodla je tajnych agentow do Afghanistana pósłała, so bychu tam muczili a Afghanow pśicheźiwo Amanej Ullahej naschcźiwali. Jendźelske knježeństwo wśo zavrěwa, so trón Amana Ullaha podrućź wita, tola jendźelskemu zavrěwaniu njeje wójazy wěrićź, dyšli Moskowśkim wudawanjam. Wěz mohła go jenoź potom rozjasniśnyć, kdy by so afghanskim wojakam poradźiło, tajnu wośobu wyschka Lawrenca zajaćapiśnyć, tola potom so jendźelske knježeństwo njeby kondźiło, Lawrenca wot žiwojich porcźnow wottschaśnyć.

Kholera w Indiskej.

Londonski „Daily Telegraph“ z Bombaya powě, so je žalośna kholerina epidemija poślednje měźazu žiło zwłazy cźłowjelow za wopor žadała. So jedyn tydźeń jamon je w Travancore nébbaže wośmjaŕ wośobow śmjerśi: i kotrejž je połojza wumrjela. Wo wudyrjenju mećinźj je za schtyri měźazy 14000 ludźi śkoriło, z kotrychž je wjazy dyźi 8000 wumrjelo. S kholeru žu w nékotrych śtrouch bjeśtrschine wobśtejnośće nastałe. S měśinami je žo śicło, so žu wschitzy dorośćeni w jenej wśy wumrjeli, a so dźeśi, kotrejž žu žo wopuśćśene zalwostajiłe, nětko po prośenju po Laju cźahaju. Wośchnośće stata Travancore cźuja, schol amóża, to bychu musu prězśiłe, dokeź jim pjenježne śrědki njedośahaju, žo i próśtwu wo dobrowólne dary na źiawnośćź wobroćeja.

Zběžk w Nowej Guineji.

Na kupje Nowej Guineji blisko Awstraliśkeje je žo 3000 plantažowych dźěłaćerjow śpjećiło. Hroża město Rabaul nadpadnyć. Sběžk je po śdaću derje organizowany. Sarjadnik general Wisden, pak praji, so je śpjećowarjow njeboji.

Měr w połodniśej Americy zawěśćeny

Sastupjerjo Bolivišeje a Paraguayśeje je protokoll wurunnanjeho źuda podpiśali. Po nim ma dźewjećśtawata kommišija konflikt mjeź Bolivišej a Paraguayśej rozrišaś. Wójnśći śtrach je z tym wotwobroćeny. Argentinśka a Brasilśka śtej so žiwoje šobudźěło w jeźe kommišiji zapowěśej. Na město tuteju krajow pśichedwidźomnje Mexiko a Kolumbiśka śtupitaj.

Nadpadnikow na želeźniśke cźahi w Mexiku wotprawili.

Jednace rubježnikow, kotrejž žu želeźniśke cźahi nadpadowali; je wójnśki šud k šmjerśi śašudźił. W Aguas Calientes šu jich wotprawili a jich cźłka na telegrafne žerdźe pódlu želeźnizy spowěśeli.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźela, 7. wulkeho rózka.

Julijana — Lucijana.

† 1806 měšćan Paul i w Budyšinje, rodźeny Serb, wotkaza swoje nahladne zamoženje spomoźeńskim wustawam.

† 1784 Křesójan Knauthe (Kurt), faraŕ w Friedersdorfje, wubjerny łuźiski stawiznaŕ.

† 1902 w Budyšinje 91 lět stary bywši Minakalski kantor Jan Aug. Garbaŕ. Jako w lěće 1883 na wuměnk dźěše, wónowaše jemu Pětr Młónk rjany spěw, z kotrehož někotre śtučki podawamy.

† 1911 Sejmski zapósłanc Jan Aug. Zoba, kubleŕ we Čornowje.

† 1892 Handrij Dučman, česćedostojny kantor we Dobranecach.

Z mudrosće Jana Radyserba.

Ći jara dobru radu dam
Daj hólcej krošik a dźi sam!

Hdyž kral a knježa pyzaju,
Teź njewonja za fijałku.

Z knihi serbskich nałožkow a widźenjow.

Hobry we holi. Wšudźom su néhdźe naši wótcojo hobrow widźeli, ale spodźiwnje, zo wosebje we holi. Hišće stara Ganikowa je w Brězowey jedneho hobrskeho muża widźała přez wjes jězdźić. Sedźeše na wozu pola pohonča ale nazad, zo joho nozy zady woza dele wisaštej. Tajki hobrski muž běše teź młynk Ruloweho młyna pola Miloraza. Měješe jeničku dźowku, kotraž běše teź hobrsey wulka. Néhdy dźěše dźowka nimo Milorazowskich hatow. Tam wohladny serbskeho bura. kiž ze šyrjomi wołami woraše. Dźowka wza wšitko do swojeho śórcucha, bura, šyri woły, pluh a hólca, kiž woły pohonješe, donjese sebi wšitko domoj k nanej a praješe: „Nano, što je to do waćkow?“ Nan pak jej wotmołwi: „Dźowka, donjes to zasy tam, hdźež sy sebi jo wzała. Te nas hišće wućeru.“ — Ta dźowka pak wza teho bura, tych šyrjoch wołow, toho hólca, pluh a koleska do śórcucha a donjese je zasy tam, hdźež běše po nje pobyła. — Mištrje Měrćino Nowako, njebyšće toho Brězowćana kreslił!

Pětr Młynk jako kantor Garbaŕ na wuměnk dźěše.

K Wam, luby stary wučerjo,
Naš jehnjatkowy pastyrjo,
Knjez, wěrnej česće dostojny,
My dźensa k Wam so bližimy,
So ronja hórke sylzy dźělenja
Wo was, knjez emeritus Garbarja.

Wo Minakalskej wosadźi
Nětk we wěrnej dźaknej lubosći
Jich jara wjele tysacow
A wosebje tych dźěćatkow,
Teź dorośćeni so rad dopomnja
Na Was, jich staroh' luboh' wučerja.

A dokelž — kaž to prawje je —
Wy dobry, swěrny Serb teź sće,
Dha sće te dźěći w šuli
Teź swěru serbski wučili.
We swojej lubej rěći maćernej.
Kaž bohužel to w kóždej šuli njej.

— **We tujedrje.** Wječera wo dujo thermometer —0. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 753, hygrometer +7, thermometer w nozy +1. Wuhladny na dalše wocźołenje. — Wyšchina nad śrjedźnej Europu je śo znowa śepšlaśiła. Schleźeja pokaśuje wyšoko na wobśtajne wjedro. Nad połośchej Europu nižiny leža. Teź w połnozy nižiny ninno cźahaja. Wětr bucha dźe lobolze z ranja, ale sa cźichim je synićka śnjeśliwa. Je pśechezo śtschesze wokoło 6—10 śtop. symy. W śrjedźnej Němšeŕ mjažadu pjatk šylne šnjehowe mjećele. Wšchón wobtkhod na železnjanych a drohach pśicheśta. — Jutśje wutoru ikhadźa słónćko k 8,11 hodź. a khowa so 4,03 hodź. Měśaćk śkhadźa rano 6,09 hodź. a khowa so popołdnju 1,47 hodź.

Předźenak

Śebi jenoź nječhto popischeje, to je trubka Khocźebnjeho tobaka. Ale ź tym wjeśelom budże nétko konc. Swój pośledni sawitk je dokaŕ a nimale dokuŕił. Hdyž swoje protyki njewotbudźe, njemóże śebi žanego tobaka wjazy kupiś. Žona hižo dawno na njeho śwori, so je žiwojim tobakom zyłu śtwu sašmjerdźi a cźežko sašlužene pjenjesy do powětra duje. — Hdyž Pśicheźenak swoje protyki njewotbudźe, so sawjeźe domoj boji. A ź kurjenjom budże kórnz. — Njeje dha wam stareho muża žel, kiž hižo 75 lět dołho do Śeerbow pśichadźa? — Powśchitzke je tak małe śkromne wjeśele! Kuricź trubku tobaka, to je kražna dobrota, ale jenoź hdyž žu protyki wotbył, kotrejž knjes Janak w Budyśchinje pśicheźo hiśchcźe sa 60 nowych pjenjeźkow pśichedawa.

niečku dźowku, kotraž běše teź hobrsey wulka. Néhdy dźěše dźowka nimo Milorazowskich hatow. Tam wohladny serbskeho bura. kiž ze šyrjomi wołami woraše. Dźowka wza wšitko do swojeho śórcucha, bura, šyri woły, pluh a hólca, kiž woły pohonješe, donjese sebi wšitko domoj k nanej a praješe: „Nano, što je to do waćkow?“ Nan pak jej wotmołwi: „Dźowka, donjes to zasy tam, hdźež sy sebi jo wzała. Te nas hišće wućeru.“ — Ta dźowka pak wza teho bura, tych šyrjoch wołow, toho hólca, pluh a koleska do śórcucha a donjese je zasy tam, hdźež běše po nje pobyła. — Mištrje Měrćino Nowako, njebyšće toho Brězowćana kreslił!

Pětr Młynk jako kantor Garbaŕ na wuměnk dźěše.

K Wam, luby stary wučerjo,
Naš jehnjatkowy pastyrjo,
Knjez, wěrnej česće dostojny,
My dźensa k Wam so bližimy,
So ronja hórke sylzy dźělenja
Wo was, knjez emeritus Garbarja.

Wo Minakalskej wosadźi
Nětk we wěrnej dźaknej lubosći
Jich jara wjele tysacow
A wosebje tych dźěćatkow,
Teź dorośćeni so rad dopomnja
Na Was, jich staroh' luboh' wučerja.

A dokelž — kaž to prawje je —
Wy dobry, swěrny Serb teź sće,
Dha sće te dźěći w šuli
Teź swěru serbski wučili.
We swojej lubej rěći maćernej.
Kaž bohužel to w kóždej šuli njej.

— **We tujedrje.** Wječera wo dujo thermometer —0. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 753, hygrometer +7, thermometer w nozy +1. Wuhladny na dalše wocźołenje. — Wyšchina nad śrjedźnej Europu je śo znowa śepšlaśiła. Schleźeja pokaśuje wyšoko na wobśtajne wjedro. Nad połośchej Europu nižiny leža. Teź w połnozy nižiny ninno cźahaja. Wětr bucha dźe lobolze z ranja, ale sa cźichim je synićka śnjeśliwa. Je pśechezo śtschesze wokoło 6—10 śtop. symy. W śrjedźnej Němšeŕ mjažadu pjatk šylne šnjehowe mjećele. Wšchón wobtkhod na železnjanych a drohach pśicheśta. — Jutśje wutoru ikhadźa słónćko k 8,11 hodź. a khowa so 4,03 hodź. Měśaćk śkhadźa rano 6,09 hodź. a khowa so popołdnju 1,47 hodź.

Kak je Jan swoju Marku dostał

Humoreska z wjesnego žiwjenja.

3] (Pokaczowanje.)

II.

We Nitkezach.

Schtyri hodźiny wot Pitkoŕjez śdalene leža Nitkezy. To je mała wjeś a ma jenoź dwanaće śtatkow. Leži wschak trochu za holu khowana, zyle śady w Delanach. Tam žu ludźo wjeśeli, so naśch Lischkez Měrćin pśichihadźa a butru, jeja a pjerišnu kupuje a sa to źiwótke pjenjeźki na blido śadźa. Sa to njetrjebaja potom naśche lube hosposy šame hakle do dalokeho města jěźdźeć a śebi drohi cźaš kombźeć.

„Hije, Lawdano! Njepotwóŕcź pak mi wošyka na tomle schmotawem puczu, kiž maju jowle cźi Nitkezjenjo! Hišchcźe trochu dale do pśedka, Lawdano! K Wicźajezom do dwora!“ S taźimi namołwjazymi śkowami pohonjowaše Měrćin dwoj dnjej poidźicho žiwojeho śapschehnjeneho pśa pśiches Nitkezy. „Bohudźakowano! Nétko šmoj tu dojeźoj!“ šawoła Měrćin a posaśa pśiched rjanym Wicźajez tuklom.

Wjeźele śastupi do khěže a šawoła: „Heda! Hdźe dha śe ludźiczka. Nimaće nicźo na pśichedań? Jeja abo butru abo hewak nješchto?!“ — Jajny, mózny błóž wokoše se hrodźe: „Druhi króć, Měrćino! Dźenja nimamy nicźo na pśichedań.“ — „Schto! Druhi króć? Maruschka!“ a hižo śtoješe naśch Lischkez Měrćin w hrodźinych durjach. „Ale ja mam nješchto na pśichedań! Pój wschak žebi nas wotoju tworu wobhladaćz!“ — Strowa, žołma burśka holza, nébbže dwanaćći lět stara, wušupi ź hrodźe a wušmja so wótśe, jako Měrćin zyle cźeśćowonje a wažnje śi krocźele wocźko śtupi, hłubko po pokloni a „wułaž cźeśćowanu knjejnu Maruschku podwolnje połtrotvoi.“ — „Wschо nicźo njepomha, Měrćino, hyrnjej byschcźe hiśchcźe vśeschko cźinił! Maćej je nébbže do wšy śchła, ni šo šda k Lišakezom, a nan šo tola wo butru a jeja njejetara. Dźenja połaźim hromadźe wikowaćz njebudźemoj.“ — „Ale śtota Maruschka, ja šym cźi tola hižo prajił, so mam dźenja j a nješchto napschedań a to wunje za tebje, nabobna knjejna.

Pój wschak jenoź do jtwy nuta a hyndom budźeśch widźeć a šhlyschećź, schto to je. Pschi tom cźimjeschе Měrćin, jako by schtó wě kafke potajnstwo na wutrobje měł. To wšo wuwabi Marzynu wcźipnośćź a wona dźeśche za Měrćinom do jtwy. „Ale ty dźe nicźo nimaśch,“ rjekny njeśćekpliwje. — „Maruschka, ty prajiśch, so ja nicźo nimam. A ja cźi rjeknu: Nješchto zyle wobzeźitscho, zyle „ekstra fajn“, a to jenicźky za tebje, tak wérno hacź Měrćin rékam.“ — „Tuž mi tola połaź!“ mjotowaše Maruschka.

„Stśyśch, Maćka. Nawoźenju mam sa tebje. A kajkeho kražneho! Zyle cźeśćiwoweho, strowcho, rjanebo pachola.“ Pschi tutych śłowach Wicźajez Maruschka najprjedy wobśtéwdi, potom wschak žo zyle šaćerwjeni. Powběźeź brje ju pschešłapi, ale njebě jej dozyła njeluba; to běšche naśch Lischkez Měrćin hyndom pytnył abo po prawom do cźaša wédźał. „Haj wschaf“, rékeźeše wón tohodla dale, „pětneho, schwarneho pachola, šlatneho nawoźenju mam za tebje, hišchcźe mlodeho a wjeśeleho, šlatneho khadłu, cźi za praju, žylneho kaž dub, tón je cźi do dźeła, kaž Humpschtejez Michałowej konjej. Nówérno — to je dobra partija, pschi kotrejž bychu ši hołowu we wokolinje hnydom ź wobémaj rukomaj hrabałe, žby bych jim to dyrk pośtrićeźeł! A ty, Maruschka, dyrbiśch jeho dostaćź, dokelž by Wicźajez Maŕka a wój žo wulkotnje k śebi podźitaj. Pachot to je wón, to cźi praju, Maruschka, to schtomy ź korjenjemi je semje wutorha; a pschi tom je tola šaso tajki dobromyślny a bojaślimy, so njeje žo hacź dotal ani śwérit, holzu do wocźow pośłabnyć. A ja śym śtyśnił — ja schéźeź njedźeli móje hižo kwaš być. Schto myślišch, Maruschka? Njedyh žo cźi chyžko do mandźelskeho jabłuczka kuśnyć?“ — Maruschźyn njesmimy žo ani šłowcźka wot wschoho toho, schtoź bé jej Lischkez Měrćin wumołował. Nawoźenja — ow haj, to bé ź bałka hižo ź jeje cźichim pśicheźom było. Tola schtoź bé tu Měrćin prajił wo jeje pśichidnem, to šawésće pschešahowaschе wschitke jeje pśichecza. Schtomy wutorha, hischcźe žanej holzu do wocźow njepohladnył, za schéźeź njedźeli hižo kwaš — to Lišakezjenje jej w duschi, kaž nihdy hischcźe njeschłuchana kuśnyanja hudźba. Tola hyndom pschindźe derjewocźehnjenej dźowzy do myślow: „Schto tomu prajiśch nan a maćź?“ Tehodła wona Měrćinej wotmołwi: „Měrćino, kaž žym hižo prajiła, maćej njeje doma, ale naśch nan tu je. Wón w šahrodźe dźeła. S nim dyrbiśe najprjedy wo tej wěcy rěcźeć.“ Pschi tutych śłowach bé Wicźajez Marja tak cźežkowjena kaž wariený rak. — „Potajźim ty dyześch toho nawoźenju. Pratwje tak, Maruschka. A ja cźi praju: Lépscheho cźaja źiwjenja njedostanjeśch. Tola pośluchaj na nunje, Maruschka! Na nunje pschi tom šabyć njeśmjeśch. Wésch: butru a jeja a hischcźe trochu klinkotatych šadźakow k tomu — — Ty wschak mje rozumiśch!“ Maruschka kiwny ź hłowu.

Wjeźele žo šmějkotajo dźeśche Lischkez Měrćin nétko śe jtwy psches pschedběhu ź pośłeźu do šahrody won. Sa nécźto wokomikow pschiwóźe Wicźajez nan ź Měrćinom do jtwy nuta, a woboj žo pożydnyschtaj. Wicźas běšche śprawny Śerb bjeś falscha a poroka, važny a rasny we žylem žiwojim jedinanju. „Nó, schto maśch mi rjez Měrćino?“ wopraschа žo wocźakujo a wobhladny žo śpodźiwajo za śwojej Maruschku, kotraž śyła wjazy tajśa njebě, kaž psched pok hodźimi, ale śtojeśche w kucźiku ka na śpłoschana kokoschka a wułkotliwje śtubeśche za śwoju falu. Naśch Lischkez Měrćin pokaśowaschе śwoje najpschekleparnische wobliczo a šmokny žo ze žiwojim śtólcźkom psched šamobo Wicźaźa. „Ja mam“, tak wón šapocza, „jara šchwarne napraschenje za waschu Maćku, buschneho a rjadneho pschichodneho žyna za waš šamych, dobreho nawoźenju za waschu dźowku, kaž po zyłych Nitkezach budźeśe podarmo jenoho pytaćź. Pachot, kotrehož ja mam, je schwarny a pékny a ma šwój dom a dwór w Pitkozjach horjeka. Do domu jim rékaju „Michałkez,“ ale wón po pišа Jan Jéžorka, haj Jan Kischčenik je jeho polne pschezenjeśe mjeno. Starschej śtej jenu wumrěłoj, tak so šaneje šwady ź pschichodnej maćerju być njemóže. Jan ma zyły dwanaćć górzow dobrych polow a pschesće 2000 hriwnow pjenjes. Tuž widźiśe, Wicźajo: schwarna ženitwa!“

(Pokaczowanje śeźeluje.)

— **Michalska wošada.** Wječera běšche jara ważne pohjedźenje zyrkwinskeho pschedstejerstwa. Na wopornitosć wošadnych liczo, jenohłósnje niz jenoż skazanje diweju nowoju swonow wobsamknychu, ale też wo pschiprawjenju elektriskeho swonjenja („Läutewerk") jednachu, s kotrymż so wyšše mudatki za swónka a jeho pomocnikow salutuja. Po šwedomitych dołhich wuradźowanjach we wjazu pohjedźenjach a fryčenjach so kupjej Schillingej, kotryż běšche Apoldy pschischoł, lecze jwonow dołwéri, a to tak, so ma nowaj swonaj lecź a stary pśeni swón dołu po hódźkowa sa zapłacenje liczeć. Swonjenje budże po wšej tajke, kajkeż je Makowjelkowski swonjlijer Werner lecze 1892 skonjał. Sdyż hischcze dobrowólne dary du, może so sa nješto nadźeć też swonjaca maschinerja. — Knjezej ryčerkubłerjej Jeremiašej nad Rasanni farar Tischer w tutym pohjedźenju wutrobny wotmy dźak sa 30letne sdźerżowanje w zyrkwinskim stejerstwje wupraji wschi sa cźežne dar wobrosa Michalskeje zyrkwje pschepoda. Jako nasłednika jeho nana su jeho w lěcze 1898 we winowszu sa zyrkwinskeho pschedstejerja wuzwolili. Pśches 20 lět je s městopschedsydu. Bóh spožcź tutomu sdźernemu mužej hischcze mnohe dobre léta w zyrkwinskim skutkowanju!

— **Sa plahowarjow pjerinow!** W nawschtckach namałocze wocźischczane nowotwjenje Łobjo-Solawskeho (Elbe-Saale) kluba němskich plahowarjow pjerinow s tow., je syndkom w Barlinje, kiž pscheproschuje wschitkich plahowarjow pjerinow a ratarjow na njedźelu 13. januara 1929 dop. w 11 hodź. do Budyschina do hoscźenza „Bźerho kołusa" na Swonkownej Lawskej haśy, rózk Hoschcźi haśy, hdźeż ma so łakoźicź skupina sa „Maraschu Sakksu." Tam wošlewjenej dujowny porjad łubi wopytowarjam wjele powuczazeho, dokelž ma dźensa kóždy wobsedźeć kur wulki šajm na tunjej jenotnej kurjazej pišu. Pschedewschém pak by rad chcył być powschitkownje powuczeny a praktiski pizowanju a wo wuwuźicu jeji, so by se swojich kur mógł měcź woprawnjene zarunanje. Ratař, kiž liczi tehodła spyta, so k tajkej organisaziji pschisamnjuje, kotraż jemu s pschihódnym powuczenjom w zhromadźiznach k wuwoschtej plahowanja kur a wuwuźicza jeji dopomha. To je jenoż mózno, w organisaziji, w jenym swjatku němskich plahowariow wužitnieje pjerinu. Tohodła njeskomdź nichtó tutu zhromadźiznu.

— **Pschedźenje wokrejeznego wubjerka Budyskeho hamtskeho heitmanstwa** budźe póndźelu 14. januara t. l. dopołdnja w 10 hodź. w pohjedźenskej sali hamtskeho heitmanstwa na Bismarkkej dróhi 21. Sjawnje dnjowy porjad wobschija 17 dypkow.

— **Budyske haptrki** su wschédne dny hač do 7 hodź. wječor wotewrjene, niedźelu pak samknjene. Nócnu słužbu a niedźelu wotewrjene ma jenoż jena haptrka s mjeńšim wotmeńenjom. W januaru je to Mischczańska haptrka na Hlownym torhoschczu.

— S **nałuźowanjom dźěći so sašo sapoczinje.** Nałuźowanje schulskich dźěći, kiž je spomožeńci hamt města Budyschina pschiprawił, wjedu dale wot póndźele 7. januara. Na nałuźowanju so wobdźělěć maju prawo dźěći, kiž so hač do hobownych schulskich próstnin wobdźělichu.

S **Budyšca.** Też pśches Mnischońšku horu je hober jěchdźiw pschischoł a jeho wodych je pschewobrocził lěs do baikoteho raja. Je woprawdźe nješto wołschewjaze a wołsčerninje khodźeć tam so kamorowych puczach rjaneje hory. S kóžbeho kerajschka a schtoma hybola so njeličomne lodowe krystale. Nadźijomnje take kraśnosć też hischcze dležschi cźas wostanje, so bychu też mšchcźenjo kraśnosć hórjeje symske přichrody mógli wuživaś.

S **Budešec.** Kaž je nasche gmejnske wyschnosć wojewjeła, je tele dny na tudomnym gmejnskim hamcze wupołożeny nowopostajeny porjad wohnjoschadneschtwa gmejnow, kotreż tworja wohnjohnsdźerski wokrjeh. Su to Budeštezy, Jiłozy, Sahor a Sšupow. Wobydlerstwo śmeje wobsebje sajimi sa postajenja wo dyrbjeńskej wohnjowej woboze.

Z **Radworja.** Njeje hišće prěni tydźeń w nowym lěcu nimo, a hižo je našu wosadu Smjertnica dwójcy wopytała. Sobotu pokhowachmy 18lětneho młodźenca z Khelna, kiž běše loni z motornym kołom znjezbožił. Wčera, njedźelu, pak bu pokrjebany 80létny starc, kiž běše hišće před 5 lětami ze swojej mandźelskej strowy a wjesoły na samsnym dnju swój złoty kwas woswjećił: Knjez Arnošt Šenk z Radworja. Wón běše jara pilny a dźěławy nan, kiž też porjadnje pak do najwyšśeje staroby swoje „Serbske Nowiny" čitaše. R. i. p.

Z **Radworja.** Tudy přebywaše tela dny sławna słowaska spisowaćelka Josefina Marečkowa w znatej hospodliwej swójbje, zo by też naš narod, našu serbsku rěć, serbske wašnja a nałožki seznała. Knjeni Marečkowa narodźi so 1. měrca 1880 w Pětrowej wsy pola Bratisławy. Wukhodźiwši šulu we Winje přińdże knjeni 1897 do Budapesta. Tedy też wjele pućowaše. 1904 wosta na pol léta w Parizu, hdźež swojej prěnjej powědańčey spisa. Sama za sebje wukneše łaćonsku a grekssku rěć, tohorunja studowaše Romske prawo. Też esperanto derje wobknježi. Dokelž spisowaćelka klasiske rěče a wědomosće tak lubuje, mjenowachu ju „Puella Classica" t. r. klasiske knježna. To je też dźensa jeje (pseudonym) wostał. W lěcu 1910 spisa knjeni Marečkowa do Budapestskich Nowinow wšelake ethiske nastawki. Krótko po tym wuńdże w Lipsku jeje prěnja kniha: „Nazhonjenja ze žiwjenja w poesiji a prosa." Wot léta 1918 wudawa knjeni „Bratisławsku postn," to je słowakski, lud wukubłanski časopis. Nimo toho zaběra so spisowaćelka tućasnje hižo štwórte léto z wudaćom wulkeje słowakskeje knihi z wobrazami „Duchovné prudy v našej Republike" (Duchowne hibanja w našej (čěskosłowakskej) republicy). Tuta kniha ma so w pólskej, čěskej a němskej rěči wudać. — Nadźijomnje so knjeni spisowaćelcy w Radworju prawje spodoba.

S **Wojerez.** Pschi połnej strowosći šmužejsche tu 3. wulkeho rózka rektor na wotp. Höhler swoje 94. narodniny swjećicź. Njedźiwajo na swoje wysoke staroby so stara hischcze wschédnje wulkodźuje. — Dźěćoza wobkradnjesche hižom dołhi cźas swoje knjejstwo. Policija nětko hydlenje hołzynerju starscheju pschepyta a kradnjene wězy namaka.

S **Werminghoffa.** Tu saja žandarm njedawno 17lětneho wucźobnika N. s Wojerez, kiž běšche swojimaj starschimaj nětkole sta hrjiwnow kradnył. Pschi sajeću měješche hischcze šnadny słuchk pschi sebi.

S **Hamora** pola Wochoš. Piatk wječor w schestej hodźinje je pola tudomneho hólskeho dźěłaćerja Handrija Nowarka woheń na njesnate waidnje, kaž so powěda we brózni, wuschoł. Domske, maka brózeń, kosazy a kurjazy chlěw běchu jene twarjene. Tute twarjenje běšche drjewjane a je zwonku kryte a tak wšo so woheń jara spěšnje rozšěri a so někotre minutki we wono jene płomjo. Wjeśni ludźo je zjawnu běchu hnydom pschikhwatali a wukhowachu něschto nadoby. Schtyri kosy a někotre kury so zbohu spalichu. We wječornych hodźinach bě wohnjowe morjo daloko a schěroko widźeć a njebjo bě zyle cźerwjene. Luczanska wohnjowa wobora też pschikhwata, ale njemóžesche wjazy wjele cźinicź, dokelž twarjenje bě nimale sniżene. Noharka potrjechi wulka schkoda, dokelž ma niśko sawěšćene. To je snadny pad za Noharkez zwobzu někotre w zymje.

S **Rychwałda.** Na Rychwałdskim stawnistwje sapisa so w sajdźenym lěcu 37 narodźenych dźěći, 23 hólzow a 14 holzow. Lěto pśedy běšche so jenoż 30 dźěći narodźiło. Swěrowacź da so 29 porow, w lěcu 1927 jenoż 11 porow. Semrěło je w lěcu 1928 10 wožobow a we lěcu 1927 pak 17 wožobow.

S **Krjebje.** W sajdźenym lěcu bu w naschej wošadze 34 dźěći tschcźenych; konfirměrowanych bu 32 dźěći. 19 porow da so zyrkwinsky swěrowacź. Semrěło je 23 wožobow. Swjeźelaze je, so je liczba wopytowarjow Božich słužbow a swj. wokładowa w sajdźenym lěcu pschirosła, pschi Božim blidze pobu nimale 100 wožobow wjazy hač lěto pśedy.

Se **Slepeho Komorowa.** W Slym Komorowje jaja policija mužiskeho, kiž pokhadża s wokolinu Klóschtšicźa. Sajaty je padušchwa pobłahny. Je pak też mózno, so won nětkaš šwituje s rubjeznym morbarjowom na krawstkim mjichtru Kosaku w Slym Komorowje.

S **Mužakowa.** Konjaze, kótne a šwinjaze wiki we Mužakowje budża śrjedu 16. wulkeho rózka.

Serbski Sokoł w Kulowje.

Wopraudźe zbožowna myslička bě, zarjadować w Kulowje sokolski kurzus za načolnikow Serbskeho Sokoła. W kóždym nastupanju je so krasnje poradźił. Příkład našich junakow do Kulowa padny wšelakim zajećim kožam a starym babkam w mužacych kholowach na žiźćane cźuwy. Připad dopomni nas na Ćišinskeho satyrisku pěseń „Furorteutonikus".

Ale serbski korćmař bě cyły muž. Sam jako sobustaw magistrata přisłoďerjam wotmołwi: A byrnjež moji hosćo ćechojo byli, to nikoho nićo njestara a ja steju skitajo před mojimi hosćemi. Wótcowscy su so korćmarjecy za swojich hosći w kóždym nastupanju starali.

Wčera prajachu naši načolnicy přećelnemu a hospodliwemu Kulowej rjanu Božemje. Wuhotowachu sokolski wječork. Bórzy po postajenym času bě sala „Němskeho Kněžora" połna přihladowarjow. Stoż tu widźachu, wšém najlěpje rozprawi, w kajkich kolijach so Sokoł hiba. Bjez dwěla clitna garda wubranych serbskich młodźencow su načolnicy našich jednotow. To wuznawachu też ći mjez přihladowarjemi, kotřiž wo „turnarstwje" něšto rozumja. Spěšnje wustup za wustupom sćěkowaše a tola traješe program nimale 3 hodźiny a nikomu so njewostudźi. Rěč hłowneho starosty a pěseń načolnika Komorowskeje jednoty ryzowaštej nadawk Sokola, pohonjować k sapacej lubosći, k swojemu małemu ludej. Skóńcacy wustup wšěch načolnikow wosrjedź wulkeje žarle při zynkach hudźby wuwabi wobraz mocy a wotmacha wobniteje młodosće. Njeje nam stracha wo přichod našeho małeho luda, hdyž takje mocy našu młodźinu nawjeduja.

Nimo je 1. kurzus načolnikow našeho Sokola wo Serbach. Zohnowanje po telko naloženej prócy a wutrajnej lubosće njewuwostanje, njemóže wuwostać, přetož płaći hišće słowo: Bóh zohnuje dźělawu ruku a swěrnu mysličku! (Nadrobna rozprawa sćěhuje.)

Z Łužicy

* S **Wjasowizu.** Dnja 1. wulkeho rózka nalećeli so we Wjasowizy wobydlerjow. W decembru běchu so 13 dźěći narodźiło, 26 wožobow běšche do Wjasowizy pschićełahnyło, 8 wožobow běšche wumrěło a 28 wućełahnyło.

Serbske Wojerowske burske towarstwo.

mějesche wječera njedźelu popołdnju w Krawcźez hosćenzu we Wojerezach swoju lětuschu hłownu zhromadźiznu. Nahladna rjana šerbskich ratarjow bě na pohjedźenje pschischła. Pschedsydstwo poda lětny rozprawu. S njeje bě dowidźeć, so towarstwo horliwje dźěła. W běhu léta bě wo 7 žobustawow pschirosło. Wječera wschitkich snowa 3 nowe žobustawy, mjes nimi knjeza Domaschku, wjednika wotnoschći Serbskeje Ludoweje Banki we Wojerezach. Tak je nětko towarstwo sašo liczbu wo 180 žobustawow pschekrocziło. Horliwy a cźerstwy duch w nim knjezaju, pschiwjedze jemu w běhu léta wšěcze sašo žyłu nowych žobustawow. Dotalne bibliczne a rosćladniwe pschedsydstwo jenohłósnje snowa wuzwolichu. Do njeho hłuschcza kk. Baltin jako pschedsyda, Marks jako jeho namjetnik, Matej Kumer jako pokładnik, a Wjaclawk jako sapisowaś. Knjez Jurij Kumer, jako pośelnik bu swěru sa to stara, so by žobustawy swěrnje k sdonkej dźerża a swoje winowatosće dopjelnjuja. Knjeza Domanja, Kónz a Kasper běchu pokładnu pruhowali a po pschepokasali, so wschudźom knježi naležnischi porjad a pschikładna žohodomlitosć. Njedźelu 20. wulkeho rózka swjeźi towarstwo swój 40-lětny załoženski swjedźeń. Hižo hotuja so, zebi załožicź wotrjad a też pschedstajowacź serbske bibliczne. Pschitomny žobustaw i pschedsydstwu „Domowiny" poda rosprawu wo jeje dźeławosći, wo skutkowanju Ludoweje Rady a kak so horliwi Sserbjo prózaja, ju stajiś na schěrschi sakład. Porěcza też wo spomožnych wustawach „Domowiny". W bliščim cźasu chce towarstwo

Hospodarski rozhlad.

póndźelu 7. wulkeho rózka 1928:

Barlinska bursa skónczi sajdźenu žobotu sajsche typ bźeł s měrnym wobchodom a je wschelakimi kursami sa efekty. Wiki s dołżinnami a rentowymi liscźinami běchu žiwiske a kursy poskupowachu.

Na **produktowych wikach** jewjesche so dalsche wobslabjenje płaczišnow. Hotowe sorno pschedawachu wschak pschi dobalnych płaczišnach. Posdźiše termije běchu sesłabjene. Ssobotu płaczeše zentnar

w Barlinje

pschenicy 10,05—10,15 hr., rožki 9,05—10 hr., nałtinjcho jerźmienja 10,90—11,75 hr., nasymskeho 9,60—10 hr., wowsa 9,65—10 hr.,

w termijowym wikowanju

sa měrz: pschenicy 11,05—11,08¾ hr., rožki 10,95—10,98¾ hr., wowsa 11 hr.,

sa mej: pschenicy 11,42½—11,43¾ hr., rožki 11,42½—11,45 hr., wowsa 11,50 hr.,

sa julij. pschenicy 11,65 hr., rožki 11,40—11,37½ hriwnow, wowsa 11,57½ hr.

Pschistajeja:

Holzu do domu, swobodna knjeni s Düring, tśeśelnja we Budyschinje.

Wucźobnika piekarskeho, Reppa w Kamjenzu.
" piekarskeho, Vowwerg w Kamjenzu, Pfortenstraße.
" kowarskeho, Berger w Jędlizach.
" wojnarskeho, Wešaf w Bukojnje p. Barta.
" rěsnitskeho, Petschka w Budyschinje, Zitna haśa.
" krawskeho, Müller w Hródku, Bjedrichowa haśa 19.

Na pschedań:

Wós dźeczazy w Lubiju, Wóbóbrskа dr. 10 delka.
" dźeczazy w Budyschinje, Fiedlerowa haśa 6 delka prawo.
Komoda schpihel, dźeczaze šanki, w Hródku, Zyrkwinske namjesto 5.
Pjerja njedrjene w Rakojbach 8 a w Khwaczizach 13.
Běhaki w Jenkezach 37.
Krutwa wysokofuczelna w Jenkezach 21.
Wuki 1 a 1¼ lětne a cźelezka, knjezi dwór w Radworju.

Srěbz. 2½ lětny, Rabowski w Njechornju.
Konjeź. 4 schtelcźkane wosy, gratu, w Małym Wjelkowje, kolonija 14.
Kóń walach, 5-lětny, Schuman we Lupoji.

Drjewowe aukzije:

na **Lubowsko-Khołowskim revěrje** rewiwa 8. wulkeho rózka dop. w 9 hodź.: 85 hromadow a 45 metrow schcźepow, swjetlicha wšeso dub a wólscha,

na **Lipkarjeczańskim revěrje** w „Cźornym mlynje" tam sobotu 12. wulkeho rózka wječor ½6 hodź.:
310 schmrěčowych a khójnowych žerdźow a žerdźow,
49½ mtr. khójnowych a brěžowych palu. kuluchow,
249 mtr. khójnoweje walcźiny,

na **Jatšobjańskim** revěrje póndźelu 14. wulkeho rózka
30 hromadow twjerdeho drjewa,
60 metrow khójnowych wužitkowych kuluchow,
54 metrow khójnowych palnych schcźepow,
40 metrow khójnowych pjeńkow a
400 metrow khójnoweje walcźiny,
kupaj sendu so dop. ½10 hodź. w Jatšobjanskej korcźmi.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. ¾11 hodź.: Žito w płaczišnje so snowa wotdrjehnje. Žita je s hromadami na wikach.

Dop. ¾12 hodź.: Kaj psched hodźinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	5. 1.	4. 1.		5. 1.	4. 1.
Pšeńca	201-203	201-203	buny	21-23,00	21-23,00
rožka	199-200	199-202	woka	27-29,50	27-29,50
nal. jačmjeń	218-235	218-237	módre łupiny	15-15,50	15-15,50
naz. jačmjeń	178-200	192-200	žołte łupiny	17-17,5	17-17,50
wowsa	193 200	193-200	zeradella	—	—
kukurica	224-225	224-225	raps. wosusk	19-20,30	19-20,30
pšeńš muka	25-28,25	25-28,25	lany wosusk	25-25,20	25-25,20
rjana muka	25-28,00	25-28,00	noen. melasa	—	—
pš. wotruby	14,50	14,10	bźerny. krutki	18-19,20	18-19,20
rjane „	14,30	14,30	syrna, 60 kg	4,00-5,20	4,50-5,50
lane symje	—	—	rjana słoma	1,15-1,80	1,15-1,85
hródk	—	—	pšeńš. „	0,95-1,1	1,00-1,2
raps	340-350	340-350	wowsna „	1,40-1,55	1,40-1,55
ziemniaki	23-25,00	22-24,00	jačna „	1,20-1,25	1,20-1,30

wulku shromadźišnu swolacź, so by na tule rosprawu po složuju postupowało a žiwy podźel braco na spomožeńskich wustawach.

Wusudźenja.

§ **Krajny žud w Budyšinje.** Dla falšowanja listiny a dla namołwjenja k falšowanju běše Bitkopfti tawniši žud 14. nowembra 1928 młynskeho pomocnika Arnošcha Henczla a jeho nana, wobhładźerja rěźaka Matěja Henczla z Porchowa, kóždeho k měsačej jastwa zasudźił.

Wobstorženju sapodak běše kubleŕ Jakub Krawczik ze Sejtz a wosjewił, so je Arnošt Henczl z wobdźenjom a wolu swojeho nana smjenku na 1000 hr. wupisał a na nju z njeprawom z jeho (Krawczikowym) mjenom akzept wosramjenik. Henczlej pak běšchaj so pschećiwo sasudźenju powołałoj. Wonaj wobtrucjeschtaj, so je jimaj Krawczik hižom pschedy k woli smjenki a jónu też blanko-akzepty k prolongazji smjenki pschewostajił. Pschi wupisanju pozdrjenje blanko-smjenki je so Arnošt Henczl pjecza pschepisał, na to akzept rostorhał a nowu smjenku wo 1000 hr. napisał. W mjenjenju, so budźe Krawczik z tym pschesejene, je jeho mjeno na nju napisał. Tule smjenku je Maks Henczl pak w prawym zdaju zaplaćił. Powołanski žud wobeju wutwinowa, kaž běšche so sakitował rěčnik dr. Schuster z Budyšcina namjetował.

Khriba nadpadnje ludźi.

Kak schitamy so psched nasymnjenjom?

S wjele měsmami, też Němskeje, haj też nascheje Łužicy, žnmémy wobkedźowacź, so su ludźo na symnjatowe nasymnjenje sthorili. Tuto sthorjenje njemujemy z powschitkownym mjenom skrótka „khripu".

Hacź žebi wschitke tajke sthorjenja po prawym wědomostnym smjśle tuto mjeno sasłuža, nochcemy tu pschepytowacź. Wone pak so wschitke pokazuja w tom, so człowjeka njesapyy porskanje nadpadnje, swjetischa też kaschel je skabschej abo hyliščej synicy, stawy sthorjeneho bola a hischće druhe wobzeżnosće so jewja.

Hačzrunjeż so nam sda być wjetschina tajkich sthorjenjow lohka a njetraschna, dha pak so tola w žanym padźe dopředka prajicź njehodźi, kak so pola jenotliweho wuwije. Runje khripa rad k druhim thorosćam dowjedźe, kiž su husto cjeśsche hacź khripa sama. Do tutych złědowazych thorosćow złuschcja wosebje katarrh w cjole, sahorjenje žrjedźneho wutcha, sthorjenja wutroby a cjerpjenja žerchenjow.

Wosebje wažne je wědźecź, so wotpočiwaze abo dotal hischće njewobkedźbowane tuberkulosne sthorjenja płuzowych Lungenspitzen) khripa husto sdobdźi abo sa so wubudźi. Tohodla je nutne, so ludźo tźěbe khripje podobne sthorjenje wobkedźbuja, wosebje hdyž so symnja pokaśnje, a hnydom po lekarja pósćelu.

Kak ma so thory wothladacź, ma jenož lekaŕ postajicź. Pschećiwo rosschérjenju thorosće pak móže kóždy samoho sebje a žiwoju wokolinu z wulkim pschikacź hdyž wobkedźuje najnuśniše prawidła wobarasceho hajenja strowosće. Pschede wschém njesetkujće so pschebliśto se sthorjenym a hladajće na to, so so khorjeny pschi kaschlowanju a porskanju wotwobroca abo žebi hubu a nóš je schamtkom zapschinuje. Wosebje ma so na to kedźbowacź, hdyž so wjele po sdaczu strowych a lohkokhorych człowjekow setkuje, na pschikład w železnizach, autobuzach, dale w shromadźišnach atd. Sšebi husto ruzy myeź, wosebje po kaśenkułiš bótknjenju se khorym abo wjezom, kiž je wón wužiwał, to budźe też jara spomožne za wobnjesowanje khorosće.

Swójbne powěsće.

Semrjeloj: Klara swud. Meinertowa w Kamjenzu, 67 lět. — Rudolf Saaler we Wojerezach, 72 lět.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutšišu wutoru:** Rjenje, hucho a dale mjerśnje. W Jendźelskej, synca trochu popušćeji.

—

Sobotu w Kamjenzu rano w 4 hodźinach w drjewowni pschi Konkordiskej dróhi z kólnje woheń wudyri, we kotrejž pódla starého materiala, wolijowych a benzinowych žudow, automobilowych wobruczow atd. jednacze automobilow a tři motorśe kola stejachu. Sdyhom automobilow je so spalilo. Woheń je z njekedźlivosću jeneho kurjaka nastał.

Khripa je so w Barlinje tak khnje rosschérita, so so jenož hischcze cjeźkoskhorjeni, wosebje tajzy na sahorjenje płuzow cjerpjazy, do khorownjow pschijimaju. W měschczańskich pišarnjach pjeć prozentow pschistajeńzow pobrachuje, kotśiž su na khripu sthorili.

Wot někotrych měsazow w Kósenskich kupjelach pschebywazy twarśi mišchir Dietzel z Wurzena so, hdyž chyšche na dwórnischczu do cjaha salcź, je hłabosću sajaty a na schěny padje. Dietzel so pschejedźe a so tak cjeźko srani, so hnydom na to wumrje.

W morju wokoło Danśeje je wjele łódźow w pschistawach samjerśto, mjes nimi su też němske łódźe z pizowadłami a majtkom z Hamburga.

Nad městom Dijonom w Francozowskej je małe létadło k semi padło, w kotrymž Bourbonskaj prynzaj Anton a Franz žedźeschtaj. Wobaj staj wušej nětkonscheho awtlerskeho khežora. Prynzaj staj so jenož lohko ranikoj.

W Pěrău pola Athena je so 150 barakow wothalilo, w kotrychž grichiscy cjeknjenjow z Turkowskeje bydlachu. Schkoda 8 milijonow hriwnow wuczinja.

W Sjednoczenych statach połnóżneje Ameriki je so bjezwjecź njedźel nětkaze 12000 ludźi na khripu wumrjeło.

Towaršwowski powěstnik.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu póndźelu we Serbskej kofejowni.

Budyšin. Kedźbu! Dźiwadłowa pruha za „Ptači kwas" njeje dźensa póndźelu, za to pak pjatk wječor we 8 h. w „Serb. Domje".

Budyšin. „Nadźija" ma jutře wutoru wječor ½8 w „Serbsk. Domje" jara ważnu spěwnu hodźinu za „Ptači kwas". K temu pak je nuzne, zo wšitcy přindu! Też druhe khmane spěwne mocy (žónske a mužske) su nam witane! — Dalše spěwne pruhi su potom hišće njedźelu pop. ½4 (hłowna) a wutoru wječor poslednja! Dirigent.

Budyšin. Jednota „Sokol". Přichodny štwórtk 10. t. m. wječor we 8 hodź. swjećimy w hosćeńcu „Zum Echten" naše hody. Njech wšitcy přindu a mały dar sobu přinjesu. Mały přednošk budźe nas jara zajimować (naš kurzus w Kulowje). — Zwjerowanje srjedu 8. jan. wupadnje. Starosta.

Drježdźany. Jednota tow. kat. Serbow změje wutoru 15. wulkeho rózka wječor we 8 hodź. w tow. domje „Bayrische Krone" na Neumarkt swoju štwórćletnu hłownu zhromadźiznu. Dla ważneho porjada njech wšě sobustawy přinđźeja. Porjad so w zhromadźizne wozjewi. — Njedźelu 27. jan. je naš złoty jubilej. Wšě krajanki a krajany so na tutón ważny swjedźeń přeprošuja. Předsydstwo.

Khelno. Serbske towaršwo „Domizna" ma njedźelu 13. wulk. rózka wječor ½8 hodźin pola Mienec mašnu zhromadźiznu. Porjad budźe z wokolnika dowidźeć. Njech so wšitcy cyle wšěch wobdźěla.

Pančicy. „Lipa Serbska" ma wutoru 8. januara wječor we 8 h. pola Natušec nuzne spěwanje. Přindźće wšitcy. Dirigent.

Ralbicy. „Lilija" změje přichodny štwórtk 10. t. m. hłownu zhromadźiznu. 1. nowowólby, 2. zlihowanje, 3. rozhlad po zańdźenym lěće a wuhlad do nowoho, 4. přednošk. Cyle towaršwo wočakuje

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolet w Budyšinje. Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. Za hospodarske i dźeł. Arnošt Bart w Budyšinje. Za nawěsćidło: Jan. Jawk w Budyšinje.

Dostach telefoniske přizamknjenje

Budyšin 2422

Wumějerńja Rudolf Müller

w Budyšinje na Goethestr. 38

Našim česćenym wotběrarjam wozjewjamy, zo wot 1. januara

5% rabata

dawamy.

C. Kahrowe naslědnik

na Žitnych wikach 28 na Žitnych wikach 28

Wšě šulske knihi

dostanjeće

w Serbskej knihafni w Budyšinje

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowje

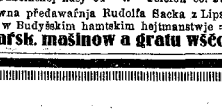
Žane wupředawanje **Žane wupředawanje**

ale dwójne wróćozarunanje

dawamy **wot 5. hač do 14. januara** 1929 na wšě wěcy w našej wosebitej rozdźělerni tkanych, wolmjanych a wobućowych tworow na Hošic hasy 21 a w našim wosebitym składze domskeho grata na Serbskej hasy 7

Najtuńše płaciny! **Wobhladajće sebi wokna!** **Bohaty wubjerk!**

Tworjakupowace towaršwo w Budyšinje z. d. z w. r.

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska

= w Budyšskim hamtskim hejtmanstwje =

sklad ratarsk. mašinow a gratu wšěch druzin

Našej wowcy

Madleni Rejzeberkowej

w Serbskich Pazlicach na dnju 7. januara 1929

wěnuja jeje dźěći.

„Bóh žohnuj će, ty Serbow rjeńši krajo,
Hdyž prěnju kročel stupich do swěta!"
Tak móže dźensa wospjet prajić,
Zas serbska maćerna wutroba.

Ty swjećiš nětko swoje sydomdźesatniny
W srjedźiznje tych domjacych,
So Bohu dźakujcy za wšitke hnady,
Kiž spožči Tebi tudy na zemi.

Kak jara sy so starała za swoje dźěći,
Hdyž mało běchmy a so dale staraš,
Śe nětko njelutuješ žanej' prócy,
Zo by so wšitkim derje šło na swěći.

Ji junu zapłać wšo, njebjeski Wótče,
Štož w dołhich létach spróncje dźěwała.
Tuž přejemy Ći wjele zboža wšitcy,
Zo by Će Boža miłosć dale zdźerżała.

Přewzaće wobkhoda.

Česć. wobydlerstwu Budyšina a wokoliny wozjewjamy, zo smy dołhe léta w Budyšinje na Fabrikskej drózy wobstejacu drjewowu wikowarnju **August Walden Komm. Ges., Wulka Běžnica-Zhorjelc, drjewowy skład w Budyšinje** kupili. Nimo wikowanja z wužitknym drjewom kiž dale powjedźemy, mamy nanajlěpje wubrany skład palneho drjewa kóždeje druziny a sylnosće a fórnérskeho drjewa, tak zo móžemy kóžde přeće dopjelnić. Prosymy wo přećelnu podpjeru našeho předewzaća a přisłubimy tunje a kedźbliwe posłužowanje.

Z počesćowanjom

R. Reichelt & Co.

w Budyšinje Telefon 3275 w Nowym Gersdorfje Telefon 2409

So počahujo na pódlastejace wozjewjenje firmy R. Reichelt & Co., Budyšin—Nowy Gersdorf njechamy zabyć, so našim česćenym wotběrarjam za dołholětnu dowěru a přikhilnosć dźakować. Z dobom prosymy, zo by so ta sama dowěra też našim naslědnikam, firmje R. Reichelt & Co., přiwobrośiła

Z počesćowanjom

August Walden

Komm. Ges.

Připrawju

elektriske swěcy a mocy

Radiowe aparaty

Herbst w Budyšinje

na Šulerskej hasy 2

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 6 | Budyšin — Wutoru, 8. januara 1929 — Bautzen | Lětnik 38

Němscy dźełaćerjo na Parkera Gilberta.

Swjazk dźełaćerjow němskeje hórnistwowje industrije je spomnjenja hódne pśiswójpomnjenja na adrjesu reparaziskeho agenta wojsewik. We nich so praji: Parker Gilbert je rozprawu wudak, kótaraž žo na mjenjenje sakonjuje, to móže Němska pomérnje lochko wotschkodźeńske płaśenja, jej we Dawesowym planu napokoźene, saplacyś. Dopokaś sa to dźe Parker Gilbert w tym spóśnaś, so je Němska haž dotal wotschkodźeńske sumy w prawym casu saplacyła, pschi cźimž němske hospodarstwo lubi, so budźe kaž haž dotal teź w pschichodźe k płaśenju tkmane. Němske hospodarstwo wobsteji pak niz jenož kaž Parker Gilbert po skacu mjeni, ś dawkowych dokhodow, reparazitskich dawkow němskeje żeleznizy a industrije, akzijowych rentow a požćenych wukrajnych pjenjez, ale teź ś **dźełazych cłowjekow.** Tuśi póslednischi žu pak objekt, po kótrymž ma žo w prénim rjedźe němska samožnosć a tkmanosć k dźełu požćiśiś. A tak žo ś tym ma? Jadyn cłowjek njebudźe khutnje prajiś chyjeź, to móje žo rjeź, so je położenje němskich dźełaćerjow spotkoźace. Runje Parker Gilbert by to dyrbjał najlepje wjedźeś, dokelž je tola składnosć mél, rozsdźél w sežiwjenju němskeho a amerikaniskeho dźełaćerja je ſantśinymaj wocomaj studowaś. **Cźehodla agent njeje tas mjes cźrjódy dźełaćerjow stupił?** Tam by widźał, so dyrbi žo rjeź, so ſu jich žiwjenjowe pomjery k cłowjeſkim nuſnoſcam ſalośne, a so žo na wopraſdźiteſoć tola **trochu** hinaſ kłada, haž žo iwona ſa ſelenym bíldem hodźi wuliczyś. **Cźłowjekow derjemjece je myſl a ſamyſł hoſpodarjenja.** Němske dźełaćerſtwo a jeho ſozialno-hoſpodarſke derjemjece je a woſtanje najważniſchi faktor ſa kóždu hoſpodarſku a reparaziſku politiku."

Němski kancler Müller na khripu skhorił.

Němski kanzler Müller, kótryž w tu khwilu ś wobdźelnjenjom w Titišec pschebywa, je lochko na khripu skhorił. Lěkarjo praja, so jeho khorosć staroſce njeſbudźuje. 13. januara chce žo sašo do Barlina wrócyś.

Dr. Kaas wo centrumskej politicy.

Na sjeźdźe zentrumskeje strony w Rüdesheimje je pschedbyła zentrumskeje strony, praelat dr. Kaas, wo pschichodnych nadawkach zentrumskeje politiki rěcał. Mjes druhim praji, so žo pschichodne mjeńszy wo wulkej koalizji w němskim knježerstwje rosćudźi. Zentrumska strona bo njeje jasnje, jeli so žo jej rózeźone rukowanja wódźa. Bjes tajkich rukowanjow njeby tajka koalizija dołho trała. Zentrum dyrbi wjedźeś, do kótreje strony pucź wjedźe.

Sćrjedź zentrumskeje strony je mjetno ſa wjsće powołanja. Wo ſwonkownej politiſy praelat Kaas praji, ſo je ſprawny pschećeł Locarniſeje a ſjednańſkeje politiki. Hłód ſa wuſpjechom wjeſtych ludźi njeje ſa wěz wuzitny. Na praſchenje ſa wuſwobodźenjom Porheiniſeje je ſo w Genfu jaſne ně praſiko. Kaas želi wot demonſtratiwneje agitazije we wuſwobodźenjom praſchenju w ſjawnoſći nicźo njeluſi. Němſki lud w Porheiniſej njeje ſyła tak njeſćerpny, kaž někotrychžkuli na druhim mjetnje. Rozprawa Parkera Gilberta dawa ſpóśnaś, ſo ſumy hiſchće zyłe na ſpodźatku reparaziſkich žadanjow. Mamy wiuwatoſć, ſo tam, hdźež žo ſamožnoſć němſkeho luda pſchekroći, jaſne ně rjekńjemy.

Statny přewrót w Juhosłowjanskej.

Wobydlerſtwo hłowneho mjesta Beograda je njedźelu wo ſtatnym pſchewróśe, ſobotu w nozy pſchewjedźenym, ſ kralowſkeje proklamazije ſhoniło. Wona bě žo na dróhach njedźelu ſahe rano pſchiłěpiła. Wobydlerſtwo, kotrež poſłednje pſchihoty k wopſwjeſenju prawoſławnych hód cźinjeſhe, je pſchewrót jako wuſwobodźenje ſ njejiſnjeſneho ſmutsko-politiſkeho cźěſna pſchijało. Nowe knježerſtwo chze dotalne politiſke cźěſno ſ pſchewjedźenjom raźneje juhožłowjanſkeje politiki wucźiſcźiś, kótraž ma ſtroniſke politiſke wojowanje haž do wobnowjenja wuſtawneho porjada wotſtroniś. W tymle ſmyſłe je žo teź pſchemjenjenje ſłědowazych płacźajuſych ſakonjow, w knježerſtwowych nowinach wozjewjene, pſchewjedło:

1. Sakoń wo kralowſkej mozy a wo najwyſchiſchim ſtatnym ſarjadnifiwje. Sakoń 21 ſtawow wopſchija, kotrež kralej najwyſchiſchu ſakonje dawozu a wukonjozu móž dawaju.

2. Sakoń wo ſchkitanju ſjawneje bjeſtraſchnoſcje a wo ſchkitanju ſjawneho porjada.

3. Sakoń, kotryž wuprawja a wudoſpołnja cźiſtſcźerſki ſakoń.

4. Sakoń, pſchemjenjazy dotalny ſakoń wo gmejniſkich radach a wo wokrjeſnym ſamoſarjadniſtwje.

5. Cźłšo 5 hać 14 wo ſtatutu kralowſkeho doma, wo prawomozny knježerſtwa ſa cźaſ kraloweje khoroſcje abo jeho makoletinoſcje.

Po 15. ſakonju kral miniſterſkeho pſchedbydu a miniſtrow pomjenuje, kotrjiž po jeho roſpokaſanjach dźełaju. Miniſtrojo kralej ſwérnoſć pſchiſahuja.

17. Sakoń poſtaji, ſo ſu miniſtrojo kralej ſamolwiczi, kotryž ſmjé wot nich ſamolwjenje žadaś.

18. Sakoń praji, ſo wſchě ſakonje, kotrež kral wudawa abo ſ mozy ſtaji miniſterſki pſchedbydu, miniſter pſchiſłuſchneho wotrjada a juſtizny miniſter ſobu podpiſchu.

19. Miniſtrojo na podłožu kralowſkeho polnoſmócnjenja ſarjadniſtu móž wukonjeja.

20. Wſcha ſudniſka prawomóz žo w kraju w kralowſkym mjenje wukonja.

Nowe Jnhosłowjanske knježerstwo.

Kral Alexander je dotalny kabinett roſpuſchćiwſchi pomjenował: roſtkałowarja kralowſkeje gardy generała **Živkovića** ſa miniſterſkeho pſchedbydu a ſobom ſa miniſtra ſmutſkownych naležnoſcow, **dr. Woja Marinkovića** ſnowa ſa miniſtra ſwonkownych naležnoſcow, bankowneho direktora **Churkugu** ſa ſinanzneho miniſtra, dotalneho miniſterſkeho pſchedbydu **Koroſcha** ſa miniſtra wobkhada, generała **Hadžića** ſa wójnſkeho miniſtra, **Maksimowića** (radikała) ſa miniſtra wutwuczenja, **Szakowića** (radikała) ſa miniſtra twarjenja, **Alaupowića** (Khorwata) ſa kultuſowneho miniſtra, dr. inżenjera **Drangaicha** (Khorwata) ſa ratarſkeho miniſtra, **Drinkowića** (Khorwata) ſa miniſtra ſozialneje politiki, **Radiwojewića** (demokrata) ſa miniſtra lěkow, **Krulja** ſa miniſtra ſtrowotniſtwa, **Sſrſkića** (boſnjańſkeho radikała) ja juſtizneho miniſtra, pſchedawſcheho miniſterſkeho pſchedbydu **Uſunowića** ſa miniſtra ſjes wotrjada.

W Khorwatiſkej je dobry ſacźiſcźeć cźiniło, ſo ſu žo do nowehó knježerſtwa tſjo Khorwatojo, kotſiž ſu jako khmani mużojo ſnaſi pſchijeli.

*

Nowemu kabinettej někotſi ſnaſi mużojo pſchiſłuſcheja, kaž na pſchikład prjedawſchi miniſterſki preſident Uſunowicź, Koroſcheć, prjedawſchi juſtizny miniſter Sſrſkić a *prjedawſchi ſmutſkowny miniſter Maximowicź.* Jadyn z nich je hižo dołho wobſtejał w Juhosłowjanſkej wobſtejadarſtwje. Dźełataj raſnje a ſtaj pośledni cźaſ ſa ſjednanje ſ Khorwatami wuſtupowaloj. Nowy ſinanzny miniſter Churkuga ludowe hoſpodarſtwo a ſinanzu politiku dereje ſnaje, dokelž je ſ direktorom jeneje wulkeje Sagrjebſkeje banki byk. K wukrajnemu ſinanznemu kapitalej ma dobre ſtyki. Nowy miniſterſki preſident Živković je žo we wojeſtwje wuſtanjenił, na cźole kralowſkeje gardy ſteji a kralowe pokne dowerjenje wuzije. Sſnadź kralej ſa to rukuje, ſo generalojo a wójſko jako hłowne ſejerjej ſa nowym porjadom ſteja. General Živković je žo teź pſchi podawkach we lěcźe 1903 wobdźelił, hdyž ſo ſtara dynaſtija pſchewrócźi.

Po zbłej Sſerbiji, hdźež ſo nětkole hody ſwjeceja, měr knježi. W Khorwatiſkej žu ſ kralowym roſpuſchćenjom jara ſpokojom. Praja, ſo je wón ſ krwju womaſanu ſtupſchtinu woteńnał a ſchkarańzam politiſkich kłikow łóž cźinił.

Zahorjenje w Sagrjebu.

Sklawa kralej!

Kaž žo ſe Sagrjeba powě, je pomjenowanje Živkowicźowego kabinetta, powalenje wuſtawy a roſpuſchćenju ſtupſchtiny jara pſchijahódny ſacźiſcźi cźiniło. Wo wobjebite wudaćze nowin žo torhachu. Se wſchěch ſtron žo wołaſche: „Wubjernje! Sklawa kralej!" Po njepotwjerdźenych powěſćach je dr. Maćej pjeca rjekł: „To je prawe, ſchtož ſmy žadał: Kral a lud, nichtó mjes kralom a ludom."

W Beograđe je Policija njedźelu ſtoupſchtinine twarjenje ſamka. Pſchedbydźe Michajłowićej, kotryž chcyſche do njeje ſaſtupiś, pſchichomny policajſki komiſar praji, ſo po datym roſkaſu njeſmě nikoho do twarjenja puſchćiś. Riežo njeprojiſchći je Michajłowićej woteſchoł.

Njedźelu dopołdnja je žo miniſterſka rada wotmėła. S twarjenja duſy, žo miniſterſki pſchedbydźa general Živkowićej ſ praſchenjemi cźakajuſych nowinarjow ſaſtupa. Se krótka jim wotmołwi: „Nimam Wam nicźo ſdźěliś; pſchetoż knježerſtwo je tu jenož k tomu, ſo by dźěłało.

Wjednika bošniſkich muhamedanow dr. Spaha, kotryž w Sarajewu pſchebywa, ſu do Beograda powołali. Kaž je ſtyſchećeł, žo dr. Spaho tehorunja do Živkowićowego kabinetta powoła.

Dla žobuwiny na ſtužowanju Radicja ſo je ſaſtojnſtwa puſchćił.

Kaž žo ſ Beograda powě, je kral dotalneho miniſtra kralowſkeho dwora, Jankowicźa, kotrehož Radicźowa ſtrona winowaſche, ſo je žobu morđarſtwo w ſtupſchtinje ſaſwinował, ſe ſaſtojnſtwa puſchćił.

Francowske knježerſtwowe nowiny wo podawkach w Jnhosłowjanſkej.

Parizſke nowiny, kotrež ſwoje prawidła ſ knježerſtwa doſtawaju, pſchewrót w Juhosłowjanſkej jako podawk roſpominaju, kotryž ho njeje mohł wobeńcź. Pſcheja Juhosłowjanſkej, ſo by kralowe roſćudźenje jej ſwoje pſchinjeſło. „Echo de Paris" praji: Kral Alexander je hakle w poślednim wokomiku, hdyž bě ſo jeho 25. miniſterſtwo roſbiło, ſe ſwojeje wuſtawneje róle wuſtupił. W pośledním ſeptembru je ſo pſched jenym naſchich pſcheſelow na ſchpatnych ludźi wobcźežował, kotrymž je pravna nóž dowerjena. S łoſtej wutrobu je ſo do wězy dał. Podawki ſu jeho nuſowałe, mjes roſpuſchćenjom parlamentarizma a roſpuſchćenjom ſtata wuſwoliſcź. Nowiny „Avenir" a „Figaro" kralowe roſćudźenje khwala. Statym **pſchewrót** dopołkaſuje, ſo ſo parlamentarizmus njeſhodźi ſdźerjeć.

Pólski napřećny namjet na Rusku.

Warſchawiſkemu knježerſtwu blišo ſtejace nowiny „Epoka" ſu na ruſki namjet wotmołwile, ſ kotrymž ſo ruſko-pólſki wójnu tamazy pakt potrjebuje. Mjenja, ſo dyrbja Finſka, Eſtonſka, Lotyſchſka, Litwa, Pólſka a Rumunſka ſhromadnje na jenej ſtronje a Ruſka na druhej ſtronje wójnu tamazy pakt podpiſaś. Pſchiežiny, kotrež Moſkowſke „Iſwěſtija" mjenuja, jenož **dośpołnu khudobu bolſchewiſtiſkich muhłow a ich bankrott na zyłej cźarje dopokaſuja.** Na praſchenje, cźehodla ma žo Ruſka z paktom do ſpěcha, „Iſwěſtija" hiſchće njeje wotmołwjenje namałała. Na łóżu je „Epoka" praſcha, **hać Barlin jako duchowny pohnuwaŕ ſady ruſkeho namjeta njeſtejí.**

Nikolaj Nikolajewič wumrěł.

Sobotu w nozy je w Antibes w franzoſkiſej Riwierje wuſkowjeſchi Nikolaj Nikolajewicź wumrjeł, kotryž je njedawno na ſahorjenje pluzow ſtyhł. Wón je ſo 6. nowembra 1856 w Pětrohrodźe narodźił, ſo we wojeſtwje w Pětrohrodźe wójnſkej akademiji wuwucził a ſo pſchi ruſſo-turkowſkej wójnje w lětomaj 1877—1878 wobdźelił. Politiſky je hakle po ruſſo-japanſkej wójnje wuſtupnu rólu hrał, hdyž ſo jemu poradźi, revolucionarne bibanje w Ruſſej potłóczeć. Wón bu jedyn ſ najdowěrnjiſchich radźićelow zara Miſkawſcha, kotryž jeho w lěcźe 1906 ſo roſkaſowarja zaſtoje gardy pomjenowa. Sapoczał ſwětowje wójnu bě na wjeſchku ſwojeje mozy, hdyž bě ſe hłownym roſkaſowarjom wſchěch ruſkich wójſkow. Tole roſkaſowarſtwo je poſdźiſcho zar ſam pſchewzał, a Nikolaj Nikolajewicź bu ſa kawkaſſkeho gouverneura pomjenowany. Jenu žo poradźi, Trapezunt a Erzerum wobłapiś, njeje mjeſjeſe pak wuſpjecha w Meſopotamiſkej a Perſiſkej. Po bolſchewiſkiſej revoluziji nětkoſy cźaſ na Krymje pſchebywaſche. Dokelž bě tam jeho žiwjenje wohrożene, wón da Němſkeje cźekny. Poſdźiſcho žo trajnje w Franzoſſej ſaſtojdźi a pſchemjenja w Antibes a Pariju bydleſche.

Nikolaj Nikolajewicź pſched nětkrotnymi njedźelemi na ſahorjenje pluzow ſſhori, a hnydom wot ſpočatka jeho **khoroſcje** žo dla jeho wyſokeje ſtarosty we jeho žiwjenje **dachu.**

Njedostatk khlěba w Moskwje.

W Moſkwje je ſo poſłednje dny njedoſtatk khlěba **ſhonił.** Sſudniſka wyſchnoſcź je wjele ludźi ſajała, **dokelž** mėni, ſo je ſo njedoſtatk khlěba ſ priwatnej ſpekulaziju ſa**winował. Tak ſu ſnateho wikowarja ſ khlěbom w Moſ**

woje, Worobjewa, fajeli, dokelž je pječa wulke hromady žito pschešmuwał.

Sapoczatk februara žo pječa w ruskich městach khlěbowe tharki wudabža. Tež w Leningradze (Pětrohrodze) žo na njedostatk khlěba skorži. Wyschnosć je tam sakatała, tykanzy a druche błódke pjeczwo ji pschečiščenje muki pjez.

Revolucionarne hibanje w Turkowskej.

Hdyž njedawno w Brusse sajatych pschešłyschachu, je žo wuskuschało, so tajna nabožeńska organisazija wobsteji, kotraž je chyla ſ nazhlnoschu nětčišche turkowske knježerstwo wotstronicz.

Podobne hibanje je žo pječa tež w Sziwasu wotkryło, hdjež su nětkotrych ludzi jasteli. Boja žo, so je revolucionarne hibanje po zyłej Anatolskej rozschérjene. Wulke pschečiwjenje je mjenujzy poslednji wukas presidenta turkowskeje republiki Kemala pasche, pschečiwo tjelanej namérjenu, ſoudsti, ſ kotrymž so muhamedanſki ſyrjaty dżeń piatk (dżuma) wotſtroni a žo ſwjećenje njedżele sawdże. W Turkowskej ſo wuczakacze, so hišče wjazy ludzi ſimaju. W ſlišiže nětčišcheho knježerstwa wjele ſpionow a czuſchlakow dżela, ſ kotrymž ſo kraj mjeſmi. Hacz runje je poslednji wukas Kemala pasche ludej ſ wulkim pohorſchom, ſ czežka k ſjawnej revolucziji dótdże. Knježerſtwo by ju zyle wjeſze potłoczało.

Owce w Němcow w Paraguayskej zajeli.

Dwěsi młodeju Němcow, Ernſta Klischta a Khorsta Pfyneita je paraguayſka wojerſka kontrolla w Chaco Boreal blisko jeneho paraguayſkeho forta jako podhladneju ſpomnaže ſajała. Hdyž je Němzaj je zarozeczeſchaj, ſo na hońtwu dżetaj, ju jeju tola po rozſudżenju wojerſkeje wyſchnoſcze do města Concepcziona dowjedli. Tam jeju, kaž ſo ſ Aſſuncziona powě, hacz na dalſche ſawrn.

42 Američanow chińske hospodarstwo rjadnje.

Do Nankinga 10. januara amerikanſki finanzny raduodawar profesor Kamerer pschijedże, kotryž je psched ſtjomi lětami połſke finanzy ſrjadował. Profesora Kamerera ſa nětkopschedhydu chineſſkeje ſtatneje banki ponjeſuja. Kamerera 42 amerikanſkich wěſmutkotnych pschewodżuje, kotſiž dyrbja hoſpodarſke a finanzne wobſtejnoſze chineſkeje republiki ſrjadowacz. Kamerer chże ſi lěta w Chinje wostacz. Też amerikanſka kodżjnowa kommiſija ſo wotkazuje, kotraž dyrbi pomery w chineſkim wójnſkim kodżinje ſrjadowacz. Sſowakowanu ministar Wang je praiſt, ſo dyrbi ſo chineſko-amerikanſke warunaze ſkrječenje ſtoz januara we Waſchingtonje podpiſacz.

Chińſke wſe wukraine ſudiſča roznuſči.

S Nangkinga ſo powě, ſo je po zadanju Kuomintangowej rjadowaſe rjadowy Nangkingſke knježerſtwo wobſtamko, dalſche naprawy činiſcz, ſ kotrymiž dyrbja ſo pschedpokazowanju w Chinje wotſtronicz. Chineſke ſwonkowne ministerſtwo je naczisł ſa rozpuſchczenje wukrajnych ſudiſchow w Chinje, wosebje w Tientſinje, Shanghaiu a w druhich chineſkich pschiſtawnych městach wudżěłało. **Po nim dyrbja ſo wot 1. novembra 1930 wſchě wukrajne** ſudiſcheja roſpuſchczecz. Tele naprawy Nangkingſkeho knježerſtwa poměry mjes Nankingom a wulkomocami ſnowa pschiwótſja. Kaž je ſnate, ſtej ſo jendżelſke a franzowſke knježerſtwo hacz dotal na najwótſrischo pschečiwo roſpuſchczenju ſwojich konczeſijow wobarakleſ.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 8. wulkeho rózka.

Erharda — Leurna.

* 1822 Jan Wjela-Radyserb na Zidowje jako syn cyle khudeju ſtarſeju, jedyn z najzaſłužbniſich Serbow.

† 1857 w Minakale 81lětny kantor Jan Chr. Mühl.

† 1888 Minakalſki faraŕ Jozeŕ Kordina, kiž je wſelake ſerbſke ſpiſy ćiſčeć dał.

† 1877 faraŕ Jan Bohuwěr Nowak w Klětnom.

Z mudrosće Jana Radyserba.

Tón proſeŕ je, hdyž naję ſo,
Traž njehaubite hordźisko.

Ty běły tykane nocheyš měć,
Hdyž pšeńcu je ći ſkazył měć.

Z knihi ſerbſkich nałožkow a widżenjow.

Nože. Niechtó njeſmědźeše nihdy pola Serbow na blidże nože wołwjerćeć, hewak domjace zbože wotwótſchu. Hdyž běše ſyčk na ſynach abo na žnjach dosyć, ako nehdże domoj dźěše, dyrhješe přeco naposledy kosu hiše nawótſrić, hewak čert na kosy jěcha, to rěka, z njej ſo wrězaš ako koleš. Hdyž pak je nawótřena, njemóże zły abo njezbožo na njej jěchać a z njej ſo žane njezbožo njeſtawa. — W zańdżenych časach mějachu też hospozy nałožk, zo sebi na pjecaku přeco ſwoju „hapu“ (to je nóž bjez clonka z wulkim drjewjanym přimkom) abo „holeńko“ wjaz ſy króć wótřichu, prjedy hač husacy połć do zaſkrěwaka rězachu. Přetož to woznamjenjuje: „Hdyž je nóž prjedy na pjecakowem cyhelu wótřeny, na nim čert njejěcha. Přetož drjewjanej hapu abo z kolenkom je ſo někotražkuliž hoſpoza do porſtow rěznyła, a nětko widźiš w někotrych ſtwach, bdźeš ſu ſtarc pjecaki cyle wutočene cyhele.

Dwoji worſud.

Duch ſrěni ſtupa wyſoko,
Kiž měrnje dźěła po mašinje,
Wón lěſtnje ſ kóčinu khrjbjetom
So k dostojnoſćam bórzy winje.

Tak było je a wostanje —
Hdyž tajki padnje pak do rowa,
Je jeho mjeno zblědnjene
A na wěki ſo ſwětej ſkhowa.

Hdyž wulki duch pak wudycha
A k měrej kładu jeho čěło,
So jeho mjeno pozběchnje,
Zo na wěki by młódne kěſło.

Čišinski.

— **Wy ſwjedrje.** Wječerawſche woczołenje bě jenoż nakſwilne. Wyſchina nad Jyzejdnej a rauſchei Europu je ſo dale ſeſunkła a ſahła hacz do lodoweho morja. Nětko lódżinmy powětr ljes ſadżowka hacz do rauſcheje Europy ſołmi. Tuž nam woczołenje njeſtwa, ale ſtrěcje kruczišcha ſymiczka pschi rjanym jaſnym njebju. S Azorſkich kupow pschikhadża nowa wyſchina. Nižina [redacted] nad Atlantiſkim ozeanom ſ wječora Jen[redacted] Jutije ſrjedu khłodża ſlónczko 8,11 ho[redacted] 4,01 hodż. Měſnacki ſchodża dop. 7,12[redacted] ſo popołdnju 2,28 hodż. — Wječera wje[redacted] hodż. barometer 753, hygrometer +1, thermometer wo dnjo +4. Dżenja rano we 8 hodż. barometer 758, hygrometer +4 a thermometer w nozy —4. Wuhladu na ſuche a khłodne, hewak malo ſo pscheměnjaje wjedro.

— **Komandant Budyſſeje dobrowólneje wobory** Oskar Krumbholz wumrěł. Wječera pondżelu popołdnja we 11 hodź. wopuſchczi tutu cžańoſnoſcz **w** Budyſchinje a we wołolinje mnohim, wołebje wohnjowym wobornikam, ſnata wożoba, knjes fabrikant wołnjanych twarow Oskar Krumbholz w 62. lěcze ſwojeho žiwjenja. Wón narodži ſo 1. ſeptembra 1867 w Budyſchinje a laſtupi do wohnjoweje wobory w lěcze 1892. Jeho khmanoſcze dla wuſnamjenjachu jeho w lěcze 1898 ſa wjednika. Komandant [redacted] wón w lěcze 1911. Semrěty je potajſim pſches 36 [redacted] dołho ſpomožnej wězy ſwoje mozy a ſwój czaſ wo[redacted] wał a je to ſe wſchej ſwérzu cžinił. Pschi ſcho 25 [redacted] jubileju jako pschiſłuſchnik wohnjoweje wobory w[redacted] 1917 ſpożczi jenu krajny wubjerk ſaſkich wohnj[redacted] woborow laſtužbny křižk ſa 25-lětnu dżeławoſcz pschi wohnjowej wobory. Dale bóſche wón ſ měſtcžanom laſtužneho kichża ſa dobrowólne ſpomożerſtwo we wójnje. Knjeſu nahladnoſcz a dowěrjenje wón wuſnamjenjowſche, dopokazuje też ſo bu do pschedſydſtwa ſwjatka wokrjeſnych wohnjowych woborow Budyſkeho hauptſkeho heſtmanſtwa wolenjo. Nimo toho bóſche ſemrěty je ſpomóhawom měſchczańſkeho wubjerka ſa wobornistwo. Saſtawſche też bóſche ſaſtojnſtwo wotthladarja thudych. Tak je ſo pominyła wożoba, kotraž je ſnata pola wſchitkich wohnjowych woborow we wokrjeſu a kotrež wołkhowanje wopomnjeſcze ſemrětneho w cžeſci.

— **Rozprawa polizije.** Pschi paduſchtwoje w nozy ke 4. 1. 29 na Pauliſkej dóſły je paduch hiſchcze ſloty muſnjay cžańnik kradnył. Cžańnik měſjeſche dale běły ſyſnik ſe arabiſkimi liczbnikami. Dale kradnyły paduch ſloty ſonjazy cžańnik ſ běłym ſyſnikom ſe ſlotymaj pokaſowarjomaj, dale ſléborny muſnjay cžańnik (ſchwajgarſki) je ſlébornym ſyſnikom a ſléborny ſonjazy operny dalokowid. — **Wo** wjeſowne ſpožčenja prožy kriminalny wotrjad w Budyſchinje.

— **Saſkia krajna lotterija.** Pschi pondżelniſchim cžehnjenju 3. rjadowinje 194. ſaſkeje krajneje lotterije padże dołnjeje hro 50 000 hr. na cžiſło 32 921; dobyeje hro 5000 hr. na cžiſło 47 127; dobyeje hro 3000 hr. na cžiſle 47 324 a 107 311; dobyeje hro 2000 hr. na cžiſła 17 595, 30 121, 33 122, 143 305, 147 491, 149 329; dobyeje hro 1000 hr. na cžiſła 30 359, 50 329, 57 371, 57 921, 59 585, 66 344, 71 830, 87 115, 107 842; dobyeje hro 500 hr. na cžiſła 3011, 20 607, 34 478, 36 450, 38 915, 88 771, 88 720, 91 319, 59 265, 62 985, 73 768, 136 401, 137 563, 143 694, 148 564.

— **Wopaczne 100-hriwnowſke papjery.** 100-hriwnowſke bankowki Němſkoſtatneje banki ſ 11. oktobra 1924

Kak je Jan swoju Marku dostał.

Humoreska ſ wjeſneho žiwjenja.

4] (Pokračowanje.)

Wječajej bu pschi taſkej rěczi zyle cžołko wokoło wutroby. Wón ſakaſchkowa ſaſmorkniu nětčiſu króć pſchi ſebi ſuwaſche ho tam a ſom na ſwojim ſtólczu a ſpohladny potom pſches wokno do módreho njebja, njes tym ſo jemu 2000 hriwnow a dobre pola psched wocžomaj rejowachu. Ani jemu bo moſhom njepſchińdże, ſo by jemu Lischkez Měrczin mohł nabarbicz a nabledżicz, mjenujzy wčiſchto ſto hriwnow pschewjeſe. Ta wężka ſda ſo jemu byez niz zyle hluka.

„Marka! Dži wſchak ras pohladacz, hdże je macz, a njech wona cžini, ſo domoj pschińdże“, wobroczi ſo k ſwojej dżowzy. Maruſchka budżeſche wěſo jara rada hiſchcze wjazy wo ſwojim pschichodnem“ nawědżiła. Tola hnydom nanej poſtuchaſche, pschetoż na poſtuchnoſcz bě ſmrczena.

Wo jitwi mutska pak Měrczin nětko ſa hlowny dyhł pſchimny, mjenujzy, kak wjele dże Wicžas ſwojej Marzy hobu dacz. Wěſche wſchak po zyłej wokolinje derje znate, kak ſtary Wicžas ſwoje hriwnicžki prawje hromadu dżerſche a njerad móſchnicžki woczinjeſche. „2500 hriwnow“, rjekny Měrczin, „dacze wy tola ſrajnjerſcha waſchej Marzy hobu. Wy tola njechacze, ſo bydu ludzo wo nag ſchpatnje myſlikli. Wſchako wedża, Wicžaſczy ſu ſamožni.“ — Wicžas ſ kłubuka ſyknu a rjekny: „Wſcho prawje. Ale tekło nihdy njemóżu hobudacz. Cžaſy ſu dżenſa hubjene. Nicžo njenawikuježſch!“ — „Schto?! Wy njemóżeże ſwojej Marzy ſamych 2500 hriwnow hobudacz?“ ſawoła Lischkez Měrczin a poſkoži. „Samych 2500 hriwnow?! To możeże nikomu druhemu narečzecz! Ani njeneże podſakuje. Tón ma dom a dwór, dwanaſt kórzow ſwojich polow a k tomu hiſchcze 2000 hotowych njenjes na dani leži — ſchto dha ſebi wy tola wuſmiſlicże? Jan ſo wam wuſmjeże a wojnje ſebi druhu. Waſcha Maruſchka ſchtoż chżeże! Kaž ſebi łóžko pójſejeſch, tak ſpinkaſch. Wy pſchińdże. A ja też niczo wjazy wam poſlicžecz njebudu, wuſkoſczech, bjez mała ho poczeſche. Jemu bě, jako by wanje tola! 2500 hriwnow nażadżecz — perrh! Wicžaſa ſpuna wobběhowaſche a wokoło wutroby ſpinaſche. Tola — tu pſchiſthadżeſchtej runje macž a dżowka.

Měſko ſapocża ho rosmowa ſnowa a to ſ zyłym wotmachom. Wicžaſowej wſchak ho ta ſeńowa bórzy ſpodobaſche a Měrczin doby ſwoju hru: Tijo pſchecžiwo jenomu! Stupy pſchichodnu nan dyrbjeſche ſlónczenje zoſtacz. „Cžzyſo nachżijo dyrbicże ho podacz a ſ nami pſchesjene bycz, Wicžaſo!“ ſtónczi Měrczin ſwoju rěcz. „Mutku mi ſawdajeże a hotowo — ferig!“

„„Mojeda,“ bórzichcže Wicžas; tola ſtojeże — hiſchcze *nješchto! W mješche kóczże njeſchpichły*“. *Pſchichodnu njedżelu*, Měrczino, pſchijwjedżeſch nam Jězorkez Jana do domu, ſo bychmy jeho też ſami wohladali a ſ nim porěczecz móhli.“

Lischkez Měrczin ſa wſcho rukowaſche. So nětko hiſchcze ſchwarnje hodowachu, ſo ho Měrczin derje ſaſowdżara a ſo też jeho Lawdan wot Maruſchki dobru kóſcž dosta, to ho ſamo roſumi. Wulku dulu butry a nětčiſto dwanaſkow jeſt nałyſkaſchtej żónſkej do ſchérokeho koſcha Měrczineho ſapſchaha — to wſcho jako jeju prěnju wołpłaczeńku.

„Na prawo — hop! Lawdanu, dupredka, hij!“ tak pohonjowaſche Měrczin ſwojeho pha, a wjeſele wujedże ſe Nitkez won. Hdyž bě trochu dale won do honow ſajeł, poſaſta khmilku, wobroczi ho hiſchcze k Nitkezam a muſnjinja ſy ſyleje wutroby: „Wicžaſo, Wicžaſo! Stary ſkupzo! Tón krócž ſym cži koju pſches wuſchi ſcžahnył; cžaſ ſiwjenja budżeſch na mnje ſpomínacz!“

III.

Na wuhladach.

Najſajtra, bě to runje piatk, ſaſtupi Měrczin ſ „hopſaża — hejſaża“ pola Jězorkez Jana do jitwy. „Janko, ty paduſchko, wjeſel ho, wjeju cži kał — tola ſo nje njeprajeſchej, ſwotkel ſym jón brał! Wubjernje ſym jón cži natepłał. Jonku dostanjeſch! Jonku, cžejmu, lejmu ſchikwamu, to cži praju, tajku rjanu, lubojſnu, ſo ſo dżeſch ho dżiwacz!“ Potom jemu dale pſchipowědżi: „Kedżbuj, Janko! Saſutſiſchim hižo mamoj na żeńſkou do Nitkez k Wicžaſezom pſchińcz. Ja cži praju, Janko, běž ho hromadże a krucże ſtoj!“ Jan ho ſmaprędka naſtróża. „Schto? Hmydom ſa ruſſiſchim? Potom pak ho do njeſchtyndże poda a pomyſli: „Wſchako Měrczin je unu póndże a tón mi duſzy po puczu wſcho podrobnje roſpoweda, kak mam ho ſadżerżecz.“

*

Njedżelu dopołdnja po ſeuſchach a pědowanju pola Jězorkez ſ thwatkom powobědowachu. Potom naſtupiſchtaj Lischkez Měrczin a „njeleny Hanſt“ puczą na wuhlady ſa njewěſtu abo ſa nawożenjom, kaž chżeſch tu żeńſkou njeſnowacz. Laudan cžampaſche pſchipódła a běſche jara wjeſoły, ſo może ſaſo do Nitkez hobu běżecz. Riz zyle tak wjeſoły njebě Jězorkez Jan. Wě ho ſwój nowy njedżeſiti wobleſ ſwobletak, a tón bě jemu „wóſłazy krawy“ pſchewuniſt ſejchił. Nimo toho běſche jemu Měrczin rjany, no wy, běły kornaſ ſ wulkim napinanjom ſapinyez dyrbjał a potom bě k tomu zyle nowu krawatu pſchiwjaſał. To pak nětko wboheho Hanſka pſchi dychanju duſcheſche a dajeſche. Jeho wutrobicžka bjes toho buchotaſche, kaž tón měſchczańſki „*kapuzink*“ ſ wucžakowanjom tołſt, ſchtož *měſcheſche* pſchińcz. So by ſebi ſnajmjeńſcha trochu wołożił, ſajdże hdyž a hdyž ſ porſtom ſa kornaŕ, na cžaſ Měrczin jemu predowanje dżerżeſche, ſo njeſmě ſebi ſwój rjany cžiſty běły kornaŕ ſkpłacžeſ! Po dołhim puczu Lischkez Měrczin pſchejze ſaſo napominaſche: „Schtrom ſo dżerż, to cži praju, Janko! Stamy budż, to je dżenja hlowna wěc, hewak ſo cži nimo kuli ſ njewěſtu!“ Tuž ſajdże to jene ſkołko „ſchtrom“ Janej do koſcži. Wiſche druhe inſtruksije jemu hlowu ſamuczichu.

Duży bo wżhy do Nitkez wjedże khcžejża na lěwjzu, ninto wulkeje ſadowieje ſahrody runje k Wicžaſezom. Tu, ſołady kerka. Měrczin liſchcže ras poſaſta a da Janej poſledniu wuczbu. „Nětko praju cži hiſchcze ras a to poſledni krócž, to by ſo prawje „ſchtram“ dżerżał. Mi daj wěcżecz a wotmołwi jenicž na to, ſchtož ho cże praſchenu. Se ſtarym Wicžaſom njerěcž wo niczim druhim hacž wo polach a kukach a wo konjach a krowach a jenož tak pódża wo kupowanju a wo ſwojich nałutowanych hriwnach! Sy ſłyſchał, Jano? Takle, a nětko dżerż ho jenož prawje „ſchtrom“! Wěſch?“

Wicžas ſtojeſche hižo ſa hunami a wuhladowaſche po puczitu dele. Tak ruże hacž wobeju pſchikthadżecz wideſche, dżeſche ponaſku nuts a wokaſche: „Macži! Maruſchka! Hižo dżetaj!“ Wicžajowa wotrě ſebi ruży a dżeſche do jitwy. Maruſchka pak ſabża do pódlanſteje komorki, kaž dżiwadżelniza ſa kuliży.

„Dżeń dobry, knjes Wicžaſo! Pomhaj Bóh, knjeni Wicžajowa! Tu widżiſch, Jano, ſwojeju pſchichodnuju ſtarſchoju pſched ſobu. Tak, nětko jeju poſtrow, kaž ho ſłuſcha!“ To też Jězorkez Jan ſdobnje a ſdwórlnje ſcžini. Dale pak jemu Měrczin hlowa njepoſcha. „Hdże pak je waſcha Maruſchka?“ woprascha ho wón dżiwajo. „Ta tola ſe ſtrachom do łeża cžeſka njeje.“ Maruſchka tute ſłowa ſaſłyſchawſchi derje ſroſumi, ſo ma nětko na jewiſchczo wuſtupicz, kaž dżiwadżelniza ſeſadły kuliżow. S pſcheczelnym a kreżerſwjenym wobliczom ſaſtupi do jitwy.

ju hižom sožo falschowarjow namakale. Wopačne 100-hriwnowske papjery ju spóznać na mjehkšej papjerje, kotraž so trochu mydlotoze pschima, rostlinske kosmježki po-mja dožyka. Přednja strona na powschitkownje sa-ny, njeczisty napohlad. Napadne je tolste pismo a e cžischczany žonjski wobras. Na sadnjej stronje nje-liczba 100 stajnje zyle wotrjedź pola, kiž je sa nju jene, kaž je to pola dobrych papjerjanych 100-hriwna-

S **Wulkeje Dubrawy.** Worzlinarnja Margareczina Hela je swój nanijet na sastajenje dźěła wróczyła. Potaj-kim w njej dźěłacej njepschestanu.

S **Koporz.** Sobotu wotmě so w Mežinje, Kolwasy a Koporzach hońtwa. 9 hajnikow a 25 honjerjow so wob-dźěli, wokolo Mežina a Kolwasy wobstupichu pola a lěski. Pola Kolwasy satsělichu w jenym wobstrinje 8 sajazow. To běsche najwuspěschnische wobstupjenje zoleje hońtwy. Wschitko w hromadze běchu sesatskeli 31 sajazow, 2 bažantow a 2 dźiwjej kačzay. Hońtwa skónči so wokolo 4 hodź. pola Nowych Koporz.

Se **Jarkow** pola Kotcz. Dnja 15. dezembra sandźeneho lěta je sarjadnistwo tudomneho knježeho dwora 8 zonam dźěło wupowědźiło. Wot 1. januara ju wone nětko bjes dźěła a pomhaju cyrkwjow dźěłonjemjazych powjeršnicy.

S **Luwoczicz** pola Wósporka. Hosćenc, na kotrymž sondowjena Gehrowa hosjodowaschke, wotmaja sebi wot 1. januara knjes Willi Krauz. — Sswój 30-letny sa-kojnistki jubilej jako cžélowa žona swjeczesche njedawno w blišej Hluschinje kujeni Johanna Ernestina Israelka. Wschi tutej skladnosći pschepoda ju knjes wjesnjanosta Dietrich rjany dar Hluschinjanskeje, Luwoczanskeje, Ssobišicze a Malo-Radmerczanskeje gmeiny.

S **Rakojd.** Nowe lěto wumrě tudomny wumělnik Jan Bartuschek po krótkej chorosći. Won bě sche 81 l. star. S nim je so najstarschi wobydler nascheje wsy a po-sljedni tudomny wojak z wójny 1870/71. pominył. Jeho hrobow 5. wulkeho rózka na Hrodźišczeczanskim pohrjeb-nischcu k poslednjemu wotpočinkej pokhowachu.

Se **Suborničzi.** Pjatk 4. wulkeho rózka wječor bě-dźe w hrodźenju górnika Wilhelma Handki, kiž w Subor-

Hospodarski rozhlad.

wutoru, 8. wulkeho rózka 1929:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1295	100 pólsk. zlotych	47,15
1 jendźelski punt .	20,372	100 čěskosł. krónow .	12,434
100 swajc. frankow .	80,865	100 franc. frankow .	16,42

Barlinska bursa sapadny wječera sašo do slabosće kursow a jara šmahneho wobrota. Zliwsche běchu wiki je dožitymi a rentowymi lisćinami a kurzy postupowachu.

Produktowe wiki jewjachu wječera sašo wěsty kruto-tosć. Tuteinje žito bě na wikach trochu žadnische. Wu-kaz njepowě žonych powpschenych płaczijnow, a tola pschedawachu w Barlinje pschenzu a rožku 5 pf. po zentnarju drožscho, hač z sobotu. Wječera płaczesche zentnar

w Barlinje

pschenzy 10,20—10,30 hr., rožki 10—10,05 hr., jeczmjenja nalětnjeho 10,90—11,75 hr., na-sjimskeho 9,60—10 hr., wowsa 9,65—10 hr.

w termijnowym wikowanju:

sa měrc: pschenzy 11,13¾—11,20 hr., rožki 11,05—11,11¼ hr., wowsa 11,17½ hr.

sa mejc: pschenzy 11,48¾—11,52½ hr. a rožki 11,46¼—11,48¾ hr., wowsa 11,72½ hrównow,

sa julij: pschenzy 11,63¾—11,67½ hr., rožki 11,42½—11,47½ hr., wowsa 11,56¼ hr.

w Drježdźanach (pjatk)

pschenzy 10,20—10,45 hr. (10,20—10,45 hr.), rožki 10,05—10,30 hr. (10,05—10,30 hr.), jeczmjenja nahrimskeho 10—11 hr. (10—11 hr.), jeczmjenja nalětnjeho 11,50—12,15 hrimwow, (11,50—12,15 hr.), wowsa 10,35—10,60 hr. (10,25—10,50 hr.),

Pschikitajeja:

Nimitzkeho, Senker w Budyschinje, Sadnja Bohata hasa Wuržownika kowarskeho, Zehr w Sukecach.

" schwajzarskeho, knjezi dwor w Wječinach.

Holzu do domu, Millerka w Budyschinje, Sserbska ha-sa 15. Pschedstajicz wjecžor mjes 6—7 hodź.

Na pschedań:

Sofa trjebany, Raphelt w Běłej Wodźy, Ssrjedźina ha-sa cžisło 5.

ju motorskej, Ryschtař w Wjinju 95.

e 5 a krčzy, knjezi dwor w Gólšu pola Zahana.

arske blido w Budyschinje, Bohata hasa 29 II na avo.

wa wyšokošuczelna w Kschiwej Borschczi 8.

jo hušaze, niedrjene, w Kolwasy 13.

Drjewowa aukzija:

Nakeržanskim revérje schtwórtk 10. wulkeho rózka: 35 metrow wólschoweho a brěsowego palneho drjewa,

30 ložow stegazeho twierdeho drjewa.

wuzh Jeńdu so dop. w 9 hodź. pschi knjezej Strožan-ej mjesy na małej kupzy.

Ssudnistwo na pschedawanje

drjewa 9. wulkeho rózka 1929:

Pilczach w hosćenzu dop. w 11 hodź.: schkleńczany nóš,

Kamjenzu w Stoliz hosćenzu dop. w 10 hodź.: wa-lach cžestowa tolkawa, pišanske blido a cžesakowe pily,

w hosćenzu „Kiautschau" dop. w 11 hodź.: lo-omobila, młócžawa a hlomowa praša na koleśach, schtwórtk 10. wulkeho rózka 1929:

Budyschinje na ßudnistwoje dop. w 10 hodź.: meble, hudźbne stroje, 4 měchi muki, auto, schatny, drasty, wo-

Płacki wobradzeja nizom stwórtk za tydźeń—

ale jenož tym, kiž k nim pschińdu. Smija swoje hmězka w salonaj „Krony" w Budyschinje natwarjene a krašnje wupyschene. Budyske holobiki i polnej mozu a pilnje pruhuja, so bychu Wam też něschto hódne saspěwali. Maju lětża sašo wuběrny program a chzeja něschto wosebite posticzicz. Wočakuja pak też Sserbow a Sserbowki se wschěch kónczin serbskeho kraja, chzeja so wjeselicz a radowacz i Wami wschitkimi. Tuž, lubi Sserbjo, njehladajcze wulkeho łasanja, „Ptaczi kwas" Budyskeje „Nadźije" swjeczi so jenoż jónu wob lěto. Prajcze wschitkim swojim ßusodam a znatym a pschiwjedźcze jich sobu. Schtož je ras na Budyskim ptaczim kwasu bobyk, pscheso sašo rad pschińdże.

---

niczay bydli, jšwiny woheń wudyril. Spali so sa njehdže 300 hriwnow spódnich schatow a ložownych nawobleczenjow. Handka běsche schaty, kiž su wložne byle, do diweju margarinoweju kaschczkow skladzene na satejene tyachle w lěhańi stajił, so bychu so wušuschiše. S khachlowu wu-stupowaza horzota je kaschczej a schaty seßmudźila a jowhlila a tako su so wokna lěhańje wotewrile, su so sapalile. Na kwarjenju njenasta žaneje schkody. Handka, kiž ma sawěsczene, woheń sam sgasicha.

S **Demjan** pola Huskt. Pollětnu dźowczicžku jeneje tudomneje žwójby su pjatk dyrbjeli do Budyskeje mješ-cjańskeje khorownje dowjesć. Dźěcko běsche podhladne, so na spinalne wokhromjenje czerpi. To je w naschej wsy a wokolinje jenoż jenicži pschipad tuteje khorosće, ke kotre-muž so nadźijomnje dalschi njepschidruži.

S **Drjerźina.** Sandźeny pjatk swjeczesche wobsedźer rěsaka knjes Willy Hultich ze swojej knjenju mandźel-skej Zanni rodź. Mehnertez dwójzy wažnu dźeń, sli-borny kwas a 30-letny jubilej wobsedźerstwa rěsaka. S tuteje pschicžiny pschedujesche Demjanska wohnjowa wobora jubilarowaj sastanicžko.

S **Nježwarzidła.** Pjatk wotmě so na Njeżwarzidlišcich honach sašo honiwa, tónkróć w Lěšnym revérje pola

---

Noweje Wšy. Ssedmjo tsežy spotčlachu 29 sajazow a 4 karnikle.

Z **Wudworja.** W nocy k 3. wulkemu rózke kradny dotal njeznaty paduch z Wudworskeho hosćenca hišće dobre jězdne koło znamki „Phoenix". Koło ma čisło 20 809, žołte zwjena a čeńerwjenej Phoenix-wobruči, čorne krosna a čornej błótowej skitakaj z dwóm-ynaj wuzkimaj zlotymaj smužkomaj. Zdźělenja wo zhubjenym kole přijima kóžde žandarmstwo.

S **Wojerej.** Ssobotu rano na Werminghofskej wuch-lowej jamje dźěłacjeř Korla Hoffmann i Mateje Nydeje do cžežkeho njeschoda pschińdże. Pschi hladkosći padny wob-žarujomny na kolije, so jemu koleża prawu ruku wotjeđ-dżechu.

S **Wojerej.** Na žobotnischich swinjazych wikach běsche jenoż 59 prožatow a 5 běžakow na pschedań. Prožata płacžachu 20 hač 28 hrimwow, běžaki pak 50 hač 70 hr.

S **Běłeje Wody.** Sajeli su wobschudźerja Wulfa a do Shorjelskeho žudniskeho jastwa hadźili. Sajaty je cžez w Běłej Wodźe wobschodnikow wobschudźił. Je wudawał, so wjesche herbstwo wočakuje. W jenym padże je so we hajnikej uniformje pokasał. Wulff je pschi wschesstronskim wanju dotal 40 wobschudźeństwom pschidał, njepraji pak, na kajkich městnach je je wunjedł.

S **Dźiwina** pola Sskopcho. Pschi hońtwje, kotraž so tu sandźenu žnjedu wotmě, spotřěchu na hrabiskim i Egloffštejnskim revérje 30 sajazow, 2 karnikow a 8 bažantow.

S **Deschnja** w Delnjej Lužy. (Zyrkwinske powěsće). Narodźiło je so tónj w Deschnje so 2 hólzaj a 6 hólzow; we Strjažowje 4 hólzy a 6 hólzow, w Zylowje 22 hólzow, 19 hólzow a jene morwonarodzene dźěcze. — Konfirmérowanych bu i Deschnja 7 hólzow a 3 holcy, je Strjažowa 3 hólzy, je Zylowa 10 hólzow a 6 holzow. — Wérowanjow bě-sche i Deschnja 5, je Strjažowa 5, je Zylowa 18. — Se-mrěło je w Deschnje 12 wožowlow (1 nije léta, 3 wyšche 70, 1 wyšche 80), w Strjažowje 5 wožowlow (2 wyšche 70 lět), w Zylowje 21 wožowlow (4 nije léta, 3 wyšche 70 lět a 2 wyšche 80 lět.) K Božemu blidu je było w Deschnjan-stej zyrkwi 1919 wožełowu a to 887 muzikich a 1032 žónskich, w Zylowskej zyrkwi 2248 wožełowu a to 1000 muž-skich a 1239 žónskich. Doma bu woprawjenych 90 wožo-how, to je dožyła 12,57 wožełowu abo 160 procentow zy-leje wosady. Sa wschelake potrjebnosće Božeho kraleswa je so nawdało w zyrkwinskich a domjazych žórkach a darach 830 hriwnow.

S **Lěsnja** w Delnjej Lužy. Schtwórtk wječor ½10 hodź. wudyri woheń w brózni ratarja Daliza na Kopalnej drohy. Ssylny wětr běsche rošcherjenje woh-nja jara spomohny a domske a hródże wosbeżerja bě-chu we wulkim strasche. Stej pak i kamjenjowe twarjenej a tuž jimaj płomjenja njewuhasiłu. Shromadźichu **pak** bórzy bróžeń susedza Schimnjeza, kiž běsche i **popu knja-ta**, a ju tehornuja sničzichu. Sspjawa běsche lawierska a wobornizy dyrbjachu ju najprjedy wottacz. Skónczenje rošcherji so woheń też na Schimnjeskej hrodże, na kotrejž so pjazowa lubja **despotnje** wuwali. Wobeběh cžesko po-trjechetny je lubleř Daliza, i kotrehož bróžnje žanych ratarskich gratow, wosow ald. njesmóžachu **wutworać**. Nasata schkoda hodźi so se sawěsczenjom jenoż i dźěla sarnjacz. Wjes dawka je słóžnik woheń załožił.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenje dop. 3/11 hodź.:

Žito fuolwa drózsche, wobrot šmahny.

Dop. 3/12 hodź.: Žito je žadne, wiki měrne a płaczišny skrucene.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hrimwje.

	7. 1.	5. 1.
Pšeńca	202-204	201-203
rožka	200-201	199-200
nal. ječmjeń	218-235	218-235
naz. ječmjeń	192-200	192-200
wows	193 200	193-200
kukurica	224-225	224-225
pšeńč muka	25-28 50	25-28,25
ržana muka	25-28,00	25-28,0-
pš. wotruby	14,50	14,50
ržane „	14,30	14,30
lane symjo	—	—
hróch	—	—
raps	240-250	240-250
pjetuški	23-25,00	23 25,00

	7. 1.	5. 1.
huny	21-23,00	21-23,00
woka	27.30 0	27-29,50
módre łupiny	15-16 00	15-15,50
žołte łupiny	17-18,0	17-17,50
zeradella	—	—
raps wosušk	19-20,30	19-20,80
lany wosušk	25-25,20	25-25,20
nocn. molasa	—	—
běrnj. kruški	18-19,2	18-19,2
syno, 50 kg	4,00-5,20	4,50-5,50
ržana sloma	1,15-1,80	1,15-1,80
pšeńč. „	0,95-1,1	1,00-1 25
wowsna „	1,40-1,55	1,40-1,50
ječa „	1,20-1,35	1,20-1,35

Drježdźanska burza (7. 1.).

Pšeńca	204-209	běrnjace kruški	22,00-22,20
rožka	201-206	pšeńč. wotruby	14,40-15,00
nalětni ječmjeń	230-243	ržane wotruby	14,40-15,00
nazymsk. ječmjeń	200-220	pšeńčna muka	40.00-41,50
wows	207-212	ržana muka	30,50-31,50
čefwjeny dźećel	160-170	woka	-
raps	-	pjeluški	-
kukurica (Mais)	223-225	hróch	-
suche truhančki	15 15,80	cokrowe truh.	-

Płaczizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

7. januara.

85 woł., 231 byk., 224 jałojc. a kruw., 611 čelat., 543 wowc., 2434 swini.

Płaczizny za

woły: 1. 56—61, 2. 45—52, 3. 35—42;

byki: 1. 55—59, 2. 48—52, 3. 40—45;

kruwy: 1. 50—54, 2. 40—47, 3. 30—36, 4. 25—28;

jałojcy: 1. 54—58, 2. 42—50;

wowcy: 1. 60—66, 2. 50—58;

čelata: 1. 78—83, 2. 70—76, 3. 58—68;

swinje: (přez 300 pt.) 81—83, 2. (240—300) 79—80, 3. (200—240) 76—78, 4. (160—200) 70—73.

Rancy 70—73.

Z Łužicy

* Se **Zitkawy.** Nahle semrěł je w naschim městje studijowy rada Pawoł Klóthe. Won wuczeńsche na kralun realnym gymnasiju. Sylwestra powotdnju nadeńsche jeho jeho mandźelska morwscho w lětnischim hodźo. Hakle 45 lět starcho muža bě-sche Boża ruczka sajała.

* Se **Shorjelza.** Ssobotu rano ½5 hodź. w Jakubowej zjawi bliško dwórnischcza woheń wudyri. S elektrisćim tepjenjom, kiž je tež po nozach lepi, sapali so spowědny stoł. Jako je wot wonkach wohnja dohladachu, so spowědny stoł hižom zyły palesche. Pschi pschihladze wohnjowje wobory běchu so płomjenja hižom na wšo-kotre sawki wupschestrěle. Też bohak na podłoży bě-sche je sapalił. Wohnjowa wobora měsesche wšudże hodźinu cžinicz, so woheń podusy.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutšischu hrjedu:** Mjerjenje, wotsanje rjenje a žucho. Podobne wjedro też w Jendźelskej.

Na lětanischczu pola Marjeilla w Franzowskej je so je želeśowemu betona natwarjena lětadłowa łóžnja, kotraž bě nimale dotwarjena, sapłypła. S ćinjacze dźěłacjerjow su so schtyrjo mužy a schesćo je cžežko ranili.

S wjeczornych statow połnócnje Ameriki so wo wulkich sněhowowych mjeczelach powě. Wjele ludži je smjerjo abo w sněhowowych sjejach smjercz namakało.

Po schkrowym telegramje amerikanskeje parneje łódże „Sanguache" je so němska parna łódź „Roedelheim" we połnócnym Atlantiskim morju wobschkodźiła a so pstepiła. Parna łódź „Sanguache" je mužiwe wutkowała i wuwjesarjom sčeczeho inżenieura a cžežke, kotraž staj so tepiłoj.

Woheń bluwaza hora Caibuco w Chile wot pónđzele rano i tšjoch městnow lawu wubluwa. Vulkanowe wubuchi so je semjerzejunom pschewodźuja. Znjež su na dalske stronj i wumjetanym popjelom sapuščene. Popjel i městnami meter wyšoku leži. Na nětotrych městnach so horze žórła wudobnchu, i kotrymiž je so wjele kotłow morilo. Wobydlerjo zu wustrójeni žiwoje statoki wopuščeźili. Boja so, so je žedi njesboże też cžłowjeske woporу žadało. Calbuco pschi Ancudskim mórskim saliwje leži a je 1700 metrow wyšoki. Pod nim městno jenakeho mjena i 2500 wobydlerjemi leži. Woheń bluwaza hora hróbnu napohlad poskicza. — Też vulkan Puyehu sašo pucha.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerʼ w Budyšinje. Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dyckman w Budyšinje. Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěžnycy. Za nawěsći: G. Janak w Budyšinje.

Posedźenje „Swobodneho zjednoćenstwa serbskich wučerjow“.

Sobotu, dźeń 29. hodownika zeńdźe so „Swobodne zjednoćenstwo serbskich wučerjow“ k cyłodnjownemu posedźenju w Budyšinje we „Woprawnym“. Předsyda, knjez wyšši wučer Kral-Zarěčanski wotewri wokoło 10 hodź. zhromadźiznu.

Hnydom dosta knjez Bejmak słowo za swój přednošk wo nowym sakskim wučbnym planje. Rěčnik wospjetuje hišće raz ważne sady z přednoška poslednjeho posedźenja, podajo ważne pokiwy, za wučbu w měšanorěčnych šulach. Na kóždym skhodźenku ma wučeŕ po planje serbsku rěč sobunałožować. To sebi hižo paedagogiske zasady žadaja. Knjez Bejmak přeńdźe nětko wšitke wučbne předmjety a pokaza w kóždym, kak ma so serbska rěč w kóždym předmjeće nałožować. W prěnim lěće hižo ma dźěćo serbski čitać. Dyrbi to runje tak derje kaž němski čitać nawuknyć. W rjanopisu maja so při němskich słowach a sadach też serbske pisać. Při wučenju němskeho prawopisa dyrbi so serbsćina wužiwać, štož wuknjenje khětro połožuje. Podadźa so zajimawe přikłady. Serbske nastawki dyrbja so też pisać, při tym ma so wosebje na listy a dopisnicy dźiwać, dokelž naši Serbjo tute husto přemało pisaja. Serbski dźěćacy a ludowy spěw ma so wučić, a serbske hrajki dyrbja naše dźěći zaso nawuknyć. Naša domizna naše dźěći přez domowědu zeznaja, pućowanja po našich honach jim lubosć k dominzje zaščěpi pomhaja. W swětopisu dyrbi wučeŕ na słowjanske kraje a ludy wosebje kedźbować a přiwuznosć druhich słowjanskich rěčow ze serbsćinu dźěćom pokazować. Hač dotal w stawiznach serbske dźěći wo zańdźenosće našeho luda přemało zhonichu. Tu dyrbi so w šulach bóle na serbske stawizny dźiwać. Němske stawizny při tym překrótko njepřińdu. W přirodopisu maja dźěći serbske mjena rostlinow, zwěrjatow a kamjenjow zeznać. W čěłozwučowanju su serbske přikazy nuzne. Knjez Bejmak skónči swój přednošk nimale takle: **Na wučerju zależi, kak daloko so serbska rěč w našej šulskej wučbje nałožuje. Knježeństwo je tu dosć přileżnosće w nowym rjedźe poskićiło.**

W rozmolwje so knjez Nawka přećiwo sadźe staja, zo ma so němčina z pomocu serbsćiny wuknyć. Měni, zo ma kóžda rěč samostatnosć a zo dźěćo rěć najlěpje přez tak mjenowanu direktnu methodu nauknje, kotraž so nětko też při wučenju druhich rěčow z dobrym wuspěchom nałožuje. Hakle w hornim skhodźenku (7. a 8. šulske lěto) matej so serbsćina a němčina přirunować. Hdyž so to na niższich skhodźenkach čini, dha so přewjele časa přetrjeba, kotryž so lěpje z rěčnym zwučowanjom wupjelnja. Knjez Albert rěčnikej přihłosuje a swoje nazhonjenja we serbskej wučbje zdźeli. Knjez Lódnja wuzběhuje, zo maja so dźěći na wužitk kedźbliwe činić, kotryž ze wuknjenjom serbsćiny zwisuje, skazuje na Lubijsku hornju šulu, hdźež so ruščina wuči. Lubosć k serbskej wuči je dyrbi so plahować. Hdyž dźěćo w duchu rěče mysli, je hižo wjele docpěte.

Jeho druhi dypk steji na dnjowym porjedźe serbski wučbny plan. Dwaj wubjerkaj, jedyn za Budyski a jedyn za Kamjenski šulski wokrjes staj so ze nim zaběrałoj a předmjety wudźełałoj. Knjez předsyda předčita plan, kiž je wot knjeza wyššeho šulskeho rady Krała wudźełany. Jedna so najprjedy wo ličbu a wuživanje hodźinow, kotrež su za měšanorěčne zwučowanja postajene. Dokelž w našich měšanorěčnych šulach wobstejnosće jenake njejsu, so namjetuje, zo by so na to při postajenju plana dźiwało. Čitanje, prawopis, spěwanje atd. dyrbja so poměrnje prawje rozdźělić. Při tym so dopomina na rozprawu wo posedźenju Domowiny, dźeń 27. hodownika. Tam je so pječa prajiło, zo pola našich dźěći z čitanjom khětro klaca. Raznje so na to pokaže, zo ma naš stary hubjeny prawopis, wosebitu winu, kotryž so we evangelskich nabožnych knihach nałožuje. Namjetuje so, zo matej so dwaj wučbnej planaj wudźełać, jedyn krótki, kiž jenož najważnišše wěcy wobsahuje. Druhi plan ma wučbne přikłady wobsahować. Serbski wučbny plan wobsahuje wšitke pola serbskeje rěčnicy, serbske čitanje a spěwanje. Z basnjow, kotrež so ze „Zahrodki“ a „Kwětkow“ bjeru, maja so kóždoletnje tři wuknyć. Čitanku maćizna poskića fibla, Zahrodka a Kwětki, Raj a druha čitanska maćizna móže so pódla trjebać. Rěčeše so dale we spěwanju. Tu so namjetuje, zo maja so za lěto znajmjeńša tři spěwy dospołnje nauknyć a přeco zaso wospjetować. Wosebje ma so na to hladać, zo spěwy k hraču so wuknu. Přihódna zběrka serbskich spěwow ma so zestajeć a w spěwniku wudać. Knjeza hudźbneho direktora Krawca chcedźa poprosyć, zo by spěwy hišće raz přehladał. Wosebje zależi wučerjam na tym, zo stej hłós a tekst serbskaj.

Po jenohodźinskej přestawcy zaběra so zhromadźizna popołdnju z Rajom. Raj je bolosćiwk našeho towarstwa. Knjez Nawka namjetuje, zo bychu so pjenjezy lépje nałožowałe, hdyż bychu so štwórćětnje čitanske listna ze zawrjenymi předmjetami wudałe. Te bychu so potom přeco khować mohłe a trajnu ważnosć měłe. Dźěćace nastawki móža so do dźěćaceho kućika „Serbskich Nowin“ stajić. Zhromadźizna namjetej přihłosuje.

Dale rozprawja knjez wyšši wučeŕ Kral wo hłosotwórbnym kurzu, kiž bohužel so njemóžeše wotmětować, dokelž bě přemało wobdźělnikow. W přeprošenju k jutrownemu posedźenju budźe so też naprašować, štó by so na hłosotwórbnym a prawopisnym kurzu w lěću wobdźělił.

Z „towarstwom Pomocy“, z kotrymž su na Klukšanskej skhadźowanej wšelacy studowacy njespokojni byli, zaběra so zhromadźizna też. Wšelacy knjeza wo wudźělenju stipendijow dokładnje rozprawuja a přitomni spóznaja, zo je dotalne rozdźělenje stipendijow powšitkownje prawe było.

Přirućka za wučerjow steješe jako ważny dypk na dnjowym porjedźe. Nowy šulski plan žada też wot wučerja při měšanorěčnych šulach nowu maćiznu, kotruž dyrbi sebi ze wšelakich knihow a žórłow zezběrać, wosebje štož wo serbskich přirodopisnych wurazach a mjenach, wo domowědźe, wo serbskich pismowskich stawiznach a serbskich stawiznach płaći. Knjez Nawka chce za serbski prawopis diktaty wudać, přirodopisne mjena je zběrał ze słownikow a ludoweho erta a chce je za wučerjow wudać. Knjez studijny direktor Wićaz-Stolberkski so ze serbskimi literaturnymi stawiznami zaběra. Přeje so, zo by so bórzy knižka wudała. Knjez wyšši wučeŕ Symank w bliższim času přehlad knihow za šulsku wučbu wuda. Krawe-Budyšski chce w jutrownym posedźenju zjednoćeństwa maćizny ze serbskich stawiznow předpołožić. Zemjepisny słownik a ležownostne mjena je hižo kn. rada Muka wudał.

Knjez Nawka so naprašuje, w kajkim prawopisu ma přirućka wuć. Wón zhromadźenym zjednorjenje prawopisa předmjetuje a dopokaže, kak při tym serbske pisanje našim dźěćom wjele wołóžujemy. Zhromadźizna hišće ničo wobzamknyć njemóžeše, tak zo při starym wostanje.

Knjez rada Muka prošeše wo podpjeru při zběranju swójbnych mjenow.

W 4 hodźin so zhromadźizna skónči.

Zaso woheń w cyrkwi.

W Meersu w Porbeinskej wudyri w nozy k njedźeli woheń w tamnišej katolskej cyrkwi. Nasta najskerje z pischeloho pruda w pischeželowej pischprawje a rošćerjejše so špěchnje. Też 55 metrow wyšoka zwrtwina wěża so łapaše. Muhali so zyle, dokelž bě hubjo njemóžachu na hašenje myslić. Wěża so stónčnje hač na 20 metrow wyšoše wězine murje sašwymy a z njej zhromotachu dwony hubu dele. Też třěcha zurkwje so zyle wotpali. Mašiwne wjelby zurkwje pak wohnjej wubjerachu, so bě zurkej muttšach dale njewobschodźi. Jenož pischeżele so hubu špalichu.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ ma dźensa wutoru wječor 1/2 9 w „Serbsk. Domje“ jara ważnu spěwnu hodźinu za „Ptači kwas“. K temu pak je nuzne, zo wšitcy přińdu! Też druhe khmane spěwne mocy (žónske a muzske) su nam witane! — Dalše spěwne pruhi su potom hišće njedźelu pop. 1/24 (hłowna) a wutoru wječor posledźnja! Dirigent.

Budyšin. Jednota „Sokoł“. Přichodny štwórtk 10. t. m. wječor we 8 hodź. swjećimy w hosćeńcu „Zum Echten“ naše hody. Njech wšitcy přińdu a mały dar sobu přinjesu. Mały přednošk budźe nas jara zajimować (naš kurzus w Kulowje). — Zwučowanje srjedu 8. jan. wupadnje. Starosta.

Bukecy. „Radosć“ změje srjedu 9. t. m. wječor we 8 hodź. spěwanje. Wšitcy lubi spěwarjo a spěwarki chcyli přińć. Też nowe sobustawy su nam witane. Dirigent.

Hornja Hórka Tow. „Łužica“ změje njedźelu 13. wulkeho rožka 1929 pop. we 3 hodź. hłownu zhromadźiznu w Nowakec hosćencu. Dnjowy porjad: 1. Rozprawy wšěch sobudźěłaćerjow. 2. Nadawki za přichod. 3. Wólby. 4. Namjety a wšelčizny. Přednošk je nam přilubjeny. Wo bohaty wopyt so prosy. — Naš zymski swjedźeń budźe njedźelu 20. wulkeho rožka. Předsydstwo.

Drježdźan. Serbske towarstwo „Čornobóh“ wotměje njedźelu 13. wulkeho rožka popołdnju w 4 hodźin swoju hłownu zhromadźiznu pola našeho sobustawa knjeza Löfflera w hosćencu Kaulbachhof na Kaulbachskej dróze 23. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo wšsće a z dypkom přińdże.

Drježdźany. Jednota tow. kat. Serbow zmeje wutoru 15. wulkeho rožka wječor we 8 hodź. w tow. domje „Bayrische Krone“ na Neumarkt swoju štwórćětnu hłownu zhromadźiznu. Dla ważneho porjada njeńdźe wšě sobustawy přińdźeja. Porjad so w zhromadźiznje wozjewi. — Njedźelu 27. jan. je naš złoty jubilej. Wšě krajanki a krajany so na tutón ważny swjedźeń přeprošuja. Předsydstwo.

Khróšćicy. Jednota Sokoł za Khróšćicy a w Pančicy ma wutoru 8. 1. 29 wječor 1/28 hodź. na šuli zwučowanje. Načolnik.

Lichań. „Zernička“ spěwa srjedu wječor 1/28 hodź. pola Rudolfec.

Pančicy. Sokolske dźěći z Pančic a Worklec maja srjedu 9. 1. 29 na šuli w 3 hodź. zwučowanje. Kóždo dźěćo ma přińć. Nowe móża zastupić do Sokoła. Jan Kral.

Raibicy. „Lilija“ zmeje přichodny štwórtk 10. t. m. hłownu zhromadźiznu. 1. nowowólby, 2. zličbowanje, 3. rozhlad po zańdźenym lěće a wuhlad do noweho, 4. přednošk. Cyle towarstwo wočakuje předsydstwo.

Khelno. Serbske towarstwo „Domizna“ ma njedźelu 13. wulk. rožka wječor 1/28 hodźin pola Mjenee měšačnu zhromadźiznu. Porjad budźe z wokolnika dowidźeć. Njech so wšitcy cyle wěsće wobdźěla.

Viktor Schlecht

kachlestajeński mišter

w Budyšinje na Hohengasse čisło 9

Telefon 2209

Sadźenje kachlow wšěch družin, přesadźenje, wuporjedźenje a zasadźenje sćěnow. płatow. Wulki skład kachlow kóždeje družiny. Najtuńše płaćizny!

Britwje, truhanske aparaty a nožiki, :: wótřeńske rjemjenje ::

poruča w najlěpšim wuwjedźenju

Ernst Frick, britwjowa točerńja na Třešlanskej dróze 4 Wosebita točerńja britwjow a chirurgiskich instrumentow kaž też wšeho krawskeho gratu.

Pućowacych a zběrarjow ja won njepóšćelu.

Sokolski spěwnik

Njech sebi jón kóždy Serb kupi.

Płaći jenož 50 pj. Na předań

w Serbskej kniharni w Budyšinje

Přešiwane přikrywy (Steppdeken)

we wulk. wubjerku kupiće stajnje tunjo pola firmy

Pawoł Korn na Hošće basy 21 w khorobn. kasy

Pućowacy

so za tkane twory a drastu pod přijomnym wumjenjenjami pyta. Wysoka provizija, po přip. fiksum. Poskićenja pod P. 2 na wudawańšu Serb. Nowin.

2500 hr wupožča hnydom

na I. hypotheku na ratarstwo za 6% . Bliže zhonić we wudawarni Serbsk. Nowin.

Gumijowe twory za žony a mužow

wopłokowadła, žiwotowe wobwjazki, měsač. wobwjazki a tajke přez wustupowanje. Wobroćće so dowěrliwje na

Wagnerowu

w Budyš. před Šulefsk. wrotami 9

Prosaća

na předań pola Kubl. Krała we Kobliey pola Hodźija.

Serb k Serbej!

Čežki dóńt je nas podešoł. Wčera rano wumrě po dlěšej khorosći naš luby česćeny komandant, měšćanski wopalny inšpektor

Oskar Krumbholz

36 lět dołho běše naš. Přikładomna swěrnosć, njewěsčena wopornišwość a wecywustojnosć, tute wosebje nadpismene dary jeho jara wuznamjenjachu a jeho mjeno wostanje na wšě časy z dobrowólnej wohnjowej woboru a z Budyskim wohnjowym wobornistwom zjednoćene. Jeho wopomnjeće wobkhowamy stajnje w česći.

W Budyšinje, 8. januara 1929.

Budyska dobrowólna wohnjowa wobora.

Jara ważne za woteběrarjow „Serbskich Nowin“

(Tu wuzběhać.)

Januar 1929

50 pj.

(Podpismo woteběrarja „Serbskich Nowin“.)

Tutón wotrězk płaći za nawěšćki w měsacu januaru 1929

Zo bychmy wšěm našim česćenym čitarjam składnosć dali, so móhli wšo, štož maju na předań, abo je li chcedźa sebi něšto kupić, abo maja někajku druhu naležnosć,

z nawěštkom w „Serb. Nowinach“

wozjewić, smy k lěpšiju wozjewjerjow wotrězki zawjedli. Kóždy čitař „Serbskich Nowin“, kotryž při skazanju abo připósłanju nawěštka wotrězk předpołoži, dostanje nawěšćk wo 50 pj. tańša hač hewak płaći. Wotrězk smě so jenož w postajenym měsacu wužić. Skasać nawěšćka ma swoje polne mjeno a wjes popisać. Nowy wotrězk so kóždy měsac wodźi.

(Tu wuzběhać.)

Nakład. „Serb. Nowin“.

Přiloha k číslu 6

SERBSKE NOWINY

Waloru, 8. januara 1929

Hodowny wječork Drježdžanskeho Hromadnika.

Jandźeljo zlětuja po njebjesach,
Njesu mam wyskot a wučerja strach.
Po zemi šěrokej pokoj budź wšudźom.
Woči so błyšća wšěm radostnym ludźom

„Serbski Dom“ w Drježdźanach, towaršna jstwička lubeho hosćencarja Zmija, kupaše so w kuzłotnym swětle, jako zašłu njedźelu na wječor do njeje zastupich. Na blidach, srjedź zeleneje pychi, třepotachu swěčki, smějkotachu so čerwjenoličkate jabłučka, přiwabješe šalka dobreho bunaceho a słódny pšikusk. Nade wšej krasu błyšćeše so pyšny adventski wěnuč, zybotachu so nitki Bożodźešćowskich włósow a morjo kuzłotajneho swětła. Wjesele, lubje znate wobličza, khowachu so zady wšeje krasy a radosć bě tu z domom. Haj po swěrnym dźele pěkny swjedźeńk, to dam sebi lubić. Zhubju so w jich srjedźiznje a hižo wita hurliwy předsyda swěrnych dušow, naš luby mištr Bjarnat Krawc wšěch přitomnych. Wutrobne je powitanje, wutrobyzjednoćacy serbski zhromadny spěw. Knjez wučeŕ Zahrodnik (swěrna serbska duša) wěnuje so jako prěni idealnemu dźełu: čita z Hórnikoweho Noweho Zakonja bibl. ścenje wo narodźenju Jezusa. Potom zahra naš mištr Bjarnat Krawc ze swojej jara pokročnej wučomcu knjeżnu Neuhans štyriručnje dwě lorendže za klawěr wot Dvořaka. Slědowaše powitanska swjedźeńska rěč, kiž měješe jadro: „Wodawaca lubosć wšěm, kiž su dobreje wole“. Knjeżna Karin Krawcec zaspěwa tři pěsnje Mato Kosyka, zhudźbnjene wot B. Krawca jara překwapnje. Slědowaše bajka: „Njezapomń tež w najwětšim zbožu swojeju staršeju a swojeje domizny.“ Knjez dr. Wjacsławk wuješe dlěžu hodownu rěč wo předmjece „Měr na zemi.“ Swihaše pospyty mjez nami Serbami, naš měr přez rozdwojenje kazyć a tak pomału lud wjesć do zahuby. Mnohi Serb by dyrbjał tute, z lubosće połneje duše rodźene słowa słyšeć. O hdy by tola kóždy tak swěrnje a sprawnje k swojemu ludej dźeržał, kaž rěčnik. Serb, kiž mjenuje so Serb a narodowc a spyta ze swojimi, jemu swěrnymi dušemi eksperimenty, tón je škódnik swojeho rodu. Smy přemały lud k tajkim spytarskim předewzaćam. Bóh dał, zo by do tajkich hłójčkow tež swětło z wyšin swěćiło a rozjasniło ćmowy směr přichodneho skutka. W duchu stłóči mnohi z přitomnych rěčnikej z wutrobnym dźakom ruku. Wšelake khutne, nabožne spěwy skónčichu prěni dźeł porjada, w kotrymž tež knjez Steuer „Ave Marija“ wot Bacha-Gounoda jara rjenje na luslach hraješe.

Bluki dupot a klepot bu z tajnym připowědźerjom druheho dźěła porjada. Durje so wotewrichu a wulki, dołhobrodaty rumpodich (k. wučeŕ Zahrodnik) zastupi. Woblečeny bě tołsty nawoblek, pod pažu měješe strašnje tołste khošćo, prajmy lěpje prut a na khribjećе nieseše přepjelnjeny měch darow. Teho wuja wězo rad witachmy. Najprjódy napominaše nas k swěrje a bratrowskej lubosću. Jara česćeše a wuznamnje poważowaše skutkownosć mištra Bjarnata Krawca, da jemu mnoho darow. Jara derje bě wobhonjeny wo podeńdźenjach w Serbach, wosebje wo tych z najnowišeho časa. Wězo njebě z tajkim dźiwnym nowotańskim spokojom, ale žadaše sebi wuraznje, zo bychmy dale serbscy zwučowali, nic evangelscy a katolscy. A je-li to prawje dopóznać njemóžemy, dha pohladajmy k našim němskim susodam wokomiknje, přetož ći tež jenož „deitsch“ turnuja, nic po wěrywuznaćach. Rumpodich bě měnjenja, zo je tuta najnowša wěc we Serbach jenož khětro zahe započana haprlejka. A dokelž jemu wšitcy w tom přihłosowachu a bóchu wo čas cyłeho lěta swěru dźełali, spěwali, w serbšćinje, hudźbje a literaturje so dale wukubłali, dóstachu tež woni rjane dary. Wšitcy zaspěwachu rumpodichej rjany hodowny spěwk a spokojeny čampaše zaso domoj. Na zdar přećelko — k lětu zaso. Delnjołužićan, knjez Hajdan, zaspěwa z prewodom mištra Krawca rjane delnjołužiske spěwy, hrěješe nam ze swojim pěknym hłosom wutroby. Zaso nowa dobra móc na polu spomožneje skutkownosće. Jako běchmy tak prawje wjeseli, sta so wulki podawk. Předsyda „Hromadnika“ pomjenowa knjeza Arnošta Piwarca, wulkeho dobrońela Drježdźanskeho Hromadnika a Drježdźanskeho towaršneho serbskeho žiwjenja za čestneho sobustawa. Knjez Piwarc, z pjenjeżnymi kubłami žohnowany, njesedźi na měšku a da druhich tradać, ně, často ma wotewrjenu ruku za serbske potrěbnosće. Mnohi 50hriwnaŕ je šoł swój puć k lěpšemu Serbstwa w Drježdźanach. Tež zašły a lětuši hodowny wječork bu z wulkeho dźěła z jeho pomocu zmóžnjeny. Sto śleduje jeho dobremu přikładej? Tysac króć lěpje by z našim Serbstwom stało, njebychmy byli tak khudźi. A wosebje wuznamne je, zo rěči knjez Piwarc jara dobru serbšćinu. Horcy dźak jemu za wšu lubosć a wjeseli smy, zo je nam tež ze sokolskim bratrom so stał. Zaso zaklinča truna huslow, zatřepota towaršy spěwčk a zdobom zabawa plećeše zbožapołne nitki. Naš mištr Bjarnat Krawc chcyše nas přepokazać, zo je w nazymje žiwjenja žiwy a zo soni nětko wosebje z raja zašłeho dźěćatstwa. Wobrazy, kiž nam pokaza, běchu wězo z tuteho raja, też přednošk, kiž k tomu połny šibałosće poskići, ale jeho wutroba je a wostanje młoda, to z přednoškom sam přeradźi. Hišće bóle zbratřichmy so wšitcy, bjesadowachmy wo tom a tamnym a swjećachmy woprawdźe zbožapołnu Pohodownićku. Nihdy nochcyše so nam wěrić, jako hodźinka dźělenja biješe. Swěčki pomałku hašachu, mócnišo płomjenješe we wutrobach lubosć, spomnjećе. Haj swěrna myslička swój wěčny pomjatk ma, dźakny tež knjeżanjomaj Mičkec, kajcej Stajerej, kaj. korěmarjej Zmijej a jeho knjeni mandźelskej a wšěm dalšim pomocnym dušam, kiž tute přewšo krasne hodźinki wobradźichu.

Z dala słyšu přeco hišće miły hłós k luły: baje, baje bachu. Njech klinči w nutrinach wutroby dale hač do přichodneje hodownički pilneho, swěrneho Hromadnika w Drježdźanach. -f.

Rubježny nadpad na Berlinsku dźiwadźelnicu.

Dźiwadźelnicu Margu Ruttmannowu w jeje bydlenju na Albrecht-Achillestej drohi w Barlinje je słužobna je jeje nawoženjom nadpadje a wurubi. 31lětna Marta Hagemannez běše wot hapreje lońskeho lěta pola knjeneje Ruttmannowoje pschistajena. Sa krótki cząs běše žebi wona dospołne dowěrjenje swojeje knjeneje dobyła. Pschi spočatku kóždeho měsaza dyrbjesche Hagemannez drastu hlacź na dźiwadźelniczny potrup, kotrejž je we Warschawje žiwa. Hagemannez pak drastu za žebje sdjerża. Tele pschesschiwjenja, mjes kotrymiž běsche tež druhdy mjenje abo wjazy pjenjes, by deje Hagemannez hischcze dołho z wuspěchom wukonjeć mohła, njeby-li Ruttmannowa jeneho dnja wot swojeje potrhy shonika, so tuta njeje jenje zaneje drastu dostała. Sdrjedu popołdnju kładjesche Hagemannez swoje wězy hromadźe a pschedpołoži dobrocźiwej knjenje, kotraž ju ani nochcyschce policiji wosjewicź, sliczbowanje, kiž běsche njehańbliczinje wyšoke. Naspomnimy tu jenu wěz: Sa měsaz januar žadasche žebi Hagermannez sa sesiwjenje a bydlenje 400 hriwnow! Knjeni Ruttmannowa je wšo sapowědźi žadane pjenjesy sapłaczicź. Marta běsche na to k burjam po swojeho nawoženju, podoffizera Fritza Leichta, kiž běsche wonkach czakał. Wobaj pobschtaj Ruttmannowu k semi, rubischtaj kożuchowy mantl, kiž běsche 14 000 hriwnow hódny a cżeknyschtaj.

Přilopk.

* **Wot we konditărni.** W Eisenachu běsche žo woł napschichał. Rosnjemdrjeny sabža psches wulkadne wokno do Röhrez konditărnje. Sso njestarajo wo twutrożanych pschebywarjow a kupzow da žebi pschihożane stocżo błódke klóschczejenki błodżecz a žo njemato po nimi wobliszowasche. Skónczinje pak rěsnikaj woła ź konditărnje wuwjedjeschtaj a dowjedjeschtaj jeho do rěsarnje, hdżež njerjany kónz na njeho czakasche.

* **Saduschnitza w Potsdamje.** W Potsdamje je žo saduschnitza (diphtherija) strašnje rossčerila. Někotre wožoby žu hižom na nju wumrěle. Spomožejšti hamt města Potsdama je dostał pschikas lěkarstwo a lěkarjow njenjesamožitym swójbam darmo podawacź.

* **Psches pół milijóna jeji sniczenych.** W jenej wulkowikowarni z jejeni w Barmenje wudyri woheń. Pschi wohnuju bu tež pół milijóna jeji sniczenych. Schkoda na jejach wuczinja 100 000 hriwnow.

* **Pschi drjewopuschczenju sarazeny.** W lěsu pola Waldwiesa w Badenskej sarasy padazy buk dźěłacźerja. Dalschcheho dźěłacźerja pak częzko sranj. Wobaj sniczeżbożenaj staj žo hakle njedawno wożenikoj.

* **Syma w Franzowskej žadasche žebi žmjertne wopory.** W Parisu a na franzowskich wósach je pschi krutej symje, kotraž nětle w Franzowskej knjeżesche, bozyła 12 wożobow smjerscho. — Tež w Spanskej storża na krutu symu. Se Santanderskeje prowinzy žo powě, so je žo tam telko žnéża naschło, so žu mnohe wżu a dwory wot wschcheho świeta wotrěsnjene. Wobydlerjam hrozy hłód a nadpad wuhłódnjenych wjelkow. W Walenziji mějachu žamo 14 stopjelkow symy. S Barzelonu žo powě, so je žo po zyłej Katalowskej telko žnéża naschło, taž to sa 30 lět wjazy njepomnja.

* **Nowa khorosći w Spanskej.** Hawaska telegrafowarnja powě ź Toleda, so je tam khorosć wudyrila, kotruž běschcze njesnaja. Dotal je hižom 13 wożobow na nju wumrěło. Khorosć je podobna khrjepje a tež tyfusej.

* **Kholera w Judstej.** Judźeske nowiny „Daily Telegraph“ powědźa ź Bombaja, so je je prěnjej Judźstej kholera tyjaczy cżłowjekow morika. W jenym tydźenju skhori někotre 1000 wożobow, ź kotrychž położa wumrě. Kholera sathadża w tamnischim kraju hižom schtyri měsazy. Dożyła je 14 000 wożobow na nju skhoriło a 8000 wumrěło.

* **Kruta syma tež w Marokkowskej.** Na hórkach pola Tetuana w Marokkowskej je žurowa syma sastupiła. Někotre rěki žu samjersle, schtož žo w Marokkowskej jara

---

Měrćin Nowak-Njechorński:

Přěki a pódu po Juhosłowjanskej

14] (Pokračowanje.)

XV.

Zasy naš čah přemjerješe slawnu Šumadiju, swjata hora Awala so zhubi za nami a hórzy nad wšitkim knježi ćmowa južna nóc. Čah čěri a čěri dale na juh.

Stalać — dyrbimy wopuścić spěšnik, zo bychmy přestupili do druheho čaha, kiž ma nas donjesć do Sarajewa, stolicy stareje Bosniskeje.

W Stalaći dóstachmy z pomocu čerwjeno-čapkatcho předstejićerja zasy swoje wotdźěle II. rjadownje, haj tež wotdźěl za žony bu za nas wupróżnjene. Tuton ja z br. Hernaštom a Natušom wobsadźichmy. Chcyše so nam tak jara spać. Ale to kóždy z nas tróch njemóžeše, dokelž bě jedyn zbytny. Što činić? Mějachmy šěść hodźin do ranja. Tuž swjatočnje wuradźichmy a postajichmy, zo kóždy z nas njech dwě hodźinje dřěma, zo by potom městno wotstupił druhemu. A br. Hernašt prěni so poda k mórej.

Wonka čorna nóc. Dřěmacemu hdys a hdys do wuchow so plenča mjena stacijow, kiž so wuwołaju — Krušewac, Kraljevo, Čačak . . .

Hodźiny so wlečeja. Br. Hernašt słódcy spi. Hižo stej minyłej so jeho dwě hodźinje. Hižo měł br. Natuš nastupić a nabyć prawa na „ložo“. Ale br. Hernašt tak zbožownje spi a tak zbóžnje smórči. A jeho dwě hodźinje stej so minyłej. Što činić? Zbudźić jeho? To by dyrbjał měć wutrobu z kamjenja w sokolskej brudźi, to by dyrbjał być surownik bjez čuća a čućiwosće! A tajkaj mój z br. Natušom njejsmoj. Tak br. Hernašt dale spi a dřěma, hižo swita a br. Hernašt hišće spi, dwě hodźinje dlěje, hač je měł prawo.

Potajkim, dźeń swita. Krajina wonka, sama runina, płódna zelena runina, z městnami pohórkata. Ale mi chce so spać. A nětk, hdyž widźu, zo je to moje swjate prawo, stwjerdnje mi wutroba a br. Hernašta wubudźu (štož docyła snadny skutk njebě), a potom sym so lehnył ja a br. Natuš bu wopor swojeje čućiwosće, bu zjebany wo woprawnjeny spać . . . .

Sym dřěmał, spał, dřěmał.

Wotuću — widźu, raníše zorja, běłe słónčko hižo su so zmócnile knjožerstwa. A ta krajina je so khětro přeměnita. Hižo tu njewidźiš runinu, pahorki — smy hižo w horach, w zelenych, lěsatych, luboznych horach, kiž ze swojim razom mócnje dopominaju na zelenu Styrsku.

Hišće smy w Starej Serbiji, ale čah mócnje khwata k wjeńoru, na bosniske mjezy.

Čah časćišo pozastawa. Po stacijach mamy skladnosć studować rjane a pisane narodne drasty, jewja so nam swojorazne drjewjane burske statoki. Hdys a hdys wulězemy, zo bychmy so po stacijach wokrewili z kofejom, čajom, mlokom, z caltami a druhimi dobrymi wěcami. Ale při tym dyrbiš być zatrašnje wuskočny a spěšny, přetož juhosłowjanske čahi maju njeprijomne waśnje, zo bjeze signala wotjězdża, njech tež wšitcy pućowarjo hišće wonka pobywaju. To potom stajnje nastawa hońtwa za ćěkacym čahom, při kotrejž tež ja so husćišo dyrbjach wobdźělić.

Tak přeńdźechmy Požegu a Užice a dale bóle so do hór drějachmy. Hižo časćišo běłe skały wujimachu dolinu, po kotrejž naš čah jachleše. Doepjechmy horiny Zlatibora a so spěšnje přibližachmy bosniskej hranicy. Ale runje na hranicach wězi so hobrska horina, kiž jónu dźěleše kralestwo swobodneje Serbije wot serbiskeho kraja, stonaccho pod kwaklemi cusbnika — Rakušana.

Čah dale bóle po ćmowych tunelach přewiny prokažki, kiž nahłe skały chcychu jemu tworić. Haj te tunele! Po cyłej jězbje do Sarajewa mamy přeńć wjac dyžli 100 tunelow.

Hory hižo njejsu tak zelene a luboznо jako prjedy. Rostlinstwo rědnje. Zemja je naha, jenož tu a tam jědle wobrědnje strażuja.

A čah jachli a drěje so wyše a wyše. Pola Mokreje Gory je docpěł wjeńska a nětko so khroble wjectuli dele do dola. Tunel sčěhuje za tunelom, čah přeńdże za krótki čas wjac dyžli pjatnaće tunelow, kiž zwjetša jedyn nad druhim so spina jako poskhoď nad poskhodom. Je to dźiw, mištrski kus techniki, kiž je młody juhosłowjanski stat do skutka stajił, zo by zjednoćił ze żeleznicu staru Serbiju a nowowuswobodźenu Bosnisku.

Čah je dojeł do doliny a nětko po njej dale šuska, staru hranicu přeńdże.

Krajina hižo njeje tak dźiwja, pusta, skalata — znowa so hory zelenja. A rjane wjeski a pěkne městačka tu a tam so wunórieja z dolinow.

Stary Wišegrad so před nami běli. Rěka Drina so zeleni pod nami. Haj, woprawdźe, so zeleni. Jeje woda je smaragdowa, rěka mi so zda być rěka z rjanejo bajki. Khwilu čah čěri po brjohach stareje rěki, kotraž je wujimana z wysokimi bělymi skałami. Po rěcy pluwaju zdonki, pluwaju, pławja so lěniwje a poważnje, a moje myslički z nimi puću do dalokosće.

Po něčim čah wopuści dolinu driny a nětko po dolinje rěki Praže. Krajina zasy nabywa dźiwelnio prjenjotneho raza. Hrózbne wysoke skały, dźiwje roztorhane, rozščěpjene, rozpukane so wšudźom sčěrja, tu a tam po wjeršknach šerja rozwalny rubjeżneho hrodu . . . . .

Smy w bosniskich horach, kiž su slawne z jich dźiwjej krasnosću. Ta jězba, tak dołho hač traje, nihdy na nihdy wostudła njeje. Njemóžeš so dodźiwać nad rjanosću, nad krasnosću tuteje hórskeje krajiny a zbudźi so w tebi myslička, jako sokol so znošować nad tutymi skałatymi wjeršknami, nad dźiwokrasnymi dolinami.

Swjedźeń sokolskich kurzistow w Kulowje.

Harmoniski a rjany wukónc prěnjeho kurza Łužisko-serbskeho Sokolstwa měješe być swjedźeń, kiž je so wotměł njedźelu 6. wulkeho rózka. Dyrbješe pokazać ludej, serbskej zjawnosći, w kajkim směrje su dźěłali cyły tón čas, dyrbješe pokazać, što běchu sebi přiswojili, što běchu docpili.

Wopyt bě, dźiwajo na lokalne poměry, dosć dobry a spokojacy. Nic jenož Serbja a Serbowki z Kulowa a wokolinY běchu přišli, ale samo z dalekich stron hdźež sokolska myslička ma swojich nanajswěrnišich přiwisnikow, z krótkorašeje Łužicy, běchu přikhwatali do zdaleneho Kulowa, zo bychu z tym dopokazali živy zajim wo serbske Sokolstwo...

Zawěšk so zběhny a zjewi so nam pyšny rjad našich sokolskich kurzistow, tuteje elity Sokolstwa. Na čole steji br. Měškank, muž železneje energije, duša cyleho kurza (skoro bych rjekł „Spiritus rector“, ale tón wuraz je hižo přejara wotmasany). Postrowi Serbow, wuhotowje cyl a zamér kurza z jasnej, krutej rěču. Přitomnym čušlakam hižo doprědka zniči nadźiju na wočakowanu sensaciju a přičinu ke šćuwanju.

Sokolju zapěwaju najnowšu pěseń br. Šewčika-Komorowskeho: „My smy serbsey Sokolja.....“ Pjeć bratrow pod nawjednistwom zwjazkoweho načolnika br. Kefka předwjedu prostne zwučowanje — symbolisaciju narodneho wojowanja.

Wustupi dźesać bratrow na nizkim prěkušu, jich šěsć na wysokim prěkušu. Br. Mjeltka, sam wustojny čełozwučnik, jich nawjeduje. Wukony su dobre, někotre samo wubjerne.

Tehorunja připóznaća sej zasłužeja zwučowanja na nizkich a wysokich bradłach, kiž zwjazkowy načolnik br. Kefk nawjeduje. Přizamkny so zwučowanje na konju, nawjedowane wot br. Měškanka.

Potom skupiny! Wone woprawdźe běchu wulkotne, bjezporočne a jimace. Skupiny dyrbja hnuć, storhać, zahorjeć, rozbudźeć. A tutej dwě skupinje stej swoju misiju dopjelnilej haš do posledniceho. Běštej wumjelsey začetej....

Br. Šewčik recituje jimacu baseń br. Bjenady: „Sto stejiš, Serbo, nazdala....!

Ręči zwjazkowy starosta br. Šajba. Znajemy jeho jako dobreho ręčnika. Jima, storha, rozbudźa!

Rysuje wuznam prěnjeho kurza, wuznam Sokolstwa. Sokol za to dźěła, zo by serbski lud zjednoćił do skałokruteho cyłka, kiž škita mócnje a wuspěšnje wothroženu narodnosć. Zastupuje serbsku raznosć, raznosć, kiž móže parować hidu. Ale surowy bój a zaopiwanje wotrodźeneam a liwkim. Chcemy być cyli, krući, razni. Je so tukało na kurzistow, zo su Češa. Zrudne znamjo, zo Serbam so hižo ani njeprěpiwa mocy a energije, stajić sam wulku wěc do skutka. Dźěłajmy za to, zo so zhubi tute malo ważenje, zaopiwanje serbskeje mocy. Pola nas mnoho klaca. Lud je bjez charaktera. Jutře to tama, štož dźensa khwali, wjednikam z njedźakom płaći. Přećiwo tomu wojuje Sokolstwo. Chce zjednoćić serbski lud do cyłka, bjez rozdźělow stawa, woršty. Wšitko za narod! —

Rěc br. starosty bě tak wuznamna, zo sej zasłuža, zo je so tu nadrobnje z njej zaběrało. Škoda, zo ju njejsu móhli słyšeć wšitcy Serbja wot Łubina do Błótow.....

Wustup br. Paleŕ rceituje wěcnostary, wěcnomłody „Bartski hermank“, tón króć ze živym „Alim“, kiž pak po zdaću Kulowčanow (a jich kołbasu) sej malo ważeše....

Hišće nimale wšitcy kurzisća (24 bratrow) předwjedźechu pod nawjednistwom br. Kefka wšelake prostne zwučowanja. Hišće so zahrimoce hrožnce: „Njepřećel howri so, rěc a kubło chce nam wzać“ a z tym skónči oficielny program.

Horjeka pak w towarstwowej jstwi, kiž bě přestworjena do lěharnje, bu swjatočnje skónčeny prěni kurzus łužiskoserbskeho Sokolstwa w přitomnosći błownych zastupjerjow předsydstwa....

Je po prěnim kurzu, je po swjedźenju, kiž jón skónči. Kulowski kurzus je ważny wotrězk w stawiznach Sokolstwa, je dopokazał, zo łužiskoserbski Sokoł čuje so hižo kruty a sylny dosć, ze samsnymi mocami wulku wěc do skutka stajić. Dale jo tutón kurzus znowa do cyłka zjednoćił a skrućił Sokolstwo, tak zo wšsće snadnje wotrazy wše nadpady a nadběhi njeprećelow, kiž su swoje plany přezahe přerazili!

Na zdar bratram kurzistam!

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* ☺ **Freiberka.** (Tyfuš pola Freiberka. W Zugu pola Freiberka je w poslednim czasu wjsćehto ludźi na tyfuš sthorika. Gmejnska wyschnosć je wosrewika, so ma so woda wotwarjeć, kotruž wobydlerjo ſ Röschenskeje hrjebje k wužiwanju cjerpała. W lěcze 1928 je w Zugu dozyła 19 wožobow na tyfuš sthorika.

* ☺ **Kamjenicy.** (Schkoda ſ njenjesłebnej pschicyznu.) Na Klösdhrisłej dróży w Kamjenicy (Chemnitz) sajdźe wosobowy automobil pschez kritet, kiž na dróży leżeche. Brlet rozlesca a kruch sterca do schlenzy wulkeho wotna, kiž so rospuknu.

* ☺ **Kamjenicy.** (Luboježinska struchtohra.) W Jahnsdorfie njedawno Kamjenicy (Chemnitz) staj žiwi w nowowtworjenej wozy młodaj człowjeczaj žiwjenje wjasoj. W starschinskim bydlenju namakachu ſ pjerwom sajdźojeneju 20lětneho dźěćacjerja a jeho njewěstu, kiž běsche runje tak stara. Pschicyzna zamomordaństwa bu pjerza njesbožowna luboseć a hubjene hospodarske poměry.

* ☺ **Plawna.** (Se železnistnim czahom morjeny.) Schtwórtk wjeczor dyrjsche 77lětny pschekhodny strožnik na wotp. Richard Klach ſ Ruppertsgrüna do swojeho bydlenja pschi železnistnej czarje dóńcź. Najskerje pak je była njedźesja sadełta a tuž je po kolizach schof. Tam jeho czah thrabny a mert.

* ☺ **Wulkeho Hajna.** (Sedźbnk wobnja.) Njedawno wuschadny wo wobnju w gumijowej fabrizy we Wulkim Hajnje. Někto bu spěli, so 210 dźěłacjerjow swojeju sobustawu thubi. Dwornja mjesesche wjele skajankow, so w tsjoch sastupach wodnjo a w nozy dźěłachu.

* ☺ **Döbelno.** (Na žiwjim 83. narodnym dnju wumrěła.) 83lětna wobydlerka w Döbelnje dyrjsche dźiwku wopytać. Jako wona je swojeho bydlenja wuńdże, so Božej rucku sajata swjese. Sawołany lěkaŕ jenož konjerc pómo.

* ☺ **Lipska.** (Khripa.) Wschędnje ithori mnoho ludźi na khripu. W khorownjach su wotdźele sa wosobu, kiž su na khripu sthorše, pschepjelnjene. Tak na pschikład we khorownj swj. Jakuba njemóża nikoho wjazy pschijimać, jeli njeje možno někotrych woitkorjenych puschczeć. Khososcj nadpoduje wosebje žony.

* Se **Schtajnawy** w Schlesyjskej. (Kwaš je sadźewkanił). W Górach pola Schtajnawy pschisłuže młody muzyk ze swojej njewěstu k stawnišej, so by jo ſ nje swěrowacej dał. Tola stawnik jeju njemóžesche swěrowacj. Wina na tom běsche njewěsta sama. Trochu starscha hołza dyrjsche hyšcź rad wo někotrych lětkow młodscha, ale spyta to bies Steinachoweje methody dospěć. Wona mjenujzy na swojich papjerach lěto swojeho narodźenja 1895 do 1903 pschemjeni. Też swoju invalidnu kartku běsche sobu rjanolinka na tutón młodschi lětnik wupiſacj dała. A tak dyrbješchtaj wo nawjesenja a njewěsta njeswěrowanaj domojwrócicj. Ale kwašnu hoscjo njedźiwajzy toho njetrjebachu domoj hyšcź. Sswjesżachu njemyslenj pschi krutych blidach najriesschu kwašnu hoscjnu, wo kotrejž bischesche jich sakonskich postajenjow nimamy.

Čah cźeri pod skałami, wysoko nad hłubokim bjezdnom. Tu je raj rubjeżnikow, husto hižo tu čahi zadźerżachu a pućowarjow wurubichu. Też nam hižo w Bělohrodze z tym hrožachu, ale wabješe nas tola romantika tuteje žeźby a njeposłuchachmy. A so też kali njejsmy.

Krasnosć krajiny sama hižo by wuważiła připadne wurubjenje hač do košle.

Hižo dźe na wjećor. Cylu nóc a cyły dźeń hižo smy duey na puću do Sarajewa.

Zasy směmy wobdźiwać překrasne narodne dratty, kiž tu hižo maju docyła druhi raz. Někto staciow před Sarajewom trjechimy runje do ludowcje zabawy. To je krasa barbow.

Hišće jónu bosniski kraj nam zjewi cylu swoju rjanosć, swoje powaby. Čah dale bóle so zasy dźerje horje k wyšinam. Rěka pod nami dale bóle so žerje hluboko do bjezdna. A kajka je rozzłobjena!? Njemóri a bowri a je polna jako sněh běłeho jeśća. A čah so wije a jachli a stona a kraj pod nami čěka a so zhubi w dolinje.

Hrózbny napohlad! Cěrimy wysoko nad strašnym bjezdnom, nad hłubinu. K lěwej stronje, naha a nahła skała, k prawej bjezdno a deleka běle dróbi, znale domički a wšitko to widźimy jako ptačk z njezměrneje wysokosće.

Smy překwapjeni wo ttelko dźiwneje krasnosće... A potom, jewi so bosniska stolica — Sarajewo!

Sarajewo — w hłubokim kótlišću so rozpřestrěwa, jeho domički so lěpja k skloninam hór, spytaju je dohrywnć.

Smérki padaju. A pod namaj, po sywym, módrorjerym měsšo swětleska so rozsadźaja, zaplomjenjeja. Krylojty napohlad, jako z bajki.

Smy huući, jimani....

Bože, tolko rjanosće, telko kuzła! Kóždy z nas womjelkaje z ćichim zadźiwanjom.

Z mikaretow tych njeličomnych dźamijow (mošejow) pobožni měšnicy paćerje spěwajo so modła ke swojemu Bohu.....

Sarajewo — ty bajka z 1001 nocy, witamy tebje..!

(Pokračowanje sćěhnje.)

M. N.-N.

Swjedźeń sokolskich kurzistow w Kulowje.

Harmoniski a rjany wukónc prěnjeho kurza Łužisko-serbskeho Sokolstwa měješe być swjedźeń, kiž je so wotmeł njedźelu 6. wulkeho rózka. Dyrbješe pokazać ludej, serbskej zjawnosći, w kajkim směrje su dźěłali cyły tón čas, dyrbješe pokazać, što běchu sebi přiswojili, što běchu docpili.

Wopyt bě, dźiwajo na lokalne poměry, dosć dobry a spokojacy. Nic jenož Serbja a Serbowki z Kulowa a wokolinY běchu přišli, ale samo z dalekich stron hdźež sokolska myslička ma swojich nanajswěrnišich přiwisnikow, z krótkorašeje Łužicy, běchu přikhwatali do zdaleneho Kulowa, zo bychu z tym dopokazali živy zajim wo serbske Sokolstwo...

Zawěšk so zběhny a zjewi so nam pyšny rjad našich sokolskich kurzistow, tuteje elity Sokolstwa. Na čole steji br. Měškank, muž železneje energije, duša cyleho kurza (skoro bych rjekł „Spiritus rector“, ale tón wuraz je hižo přejara wotmasany). Postrowi Serbow, wuhotowje cyl a zamér kurza z jasnej, krutej rěču. Přitomnym čušlakam hižo doprědka zniči nadźiju na wočakowanu sensaciju a přičinu ke šćuwanju.

Sokolju zapěwaju najnowšu pěseń br. Šewčika-Komorowskeho: „My smy serbsey Sokolja.....“ Pjeć bratrow pod nawjednistwom zwjazkoweho načolnika br. Kefka předwjedu prostne zwučowanja. Hišće so zahrimoce hrožnce: „Njepřećel howri so, rěc a kubło chce nam wzać“ a z tym skónči oficielny program.

Horjeka pak w towarstwowej jstwi, kiž bě přestworjena do lěharnje, bu swjatočnje skónčeny prěni kurzus łužiskoserbskeho Sokolstwa w přitomnosći błownych zastupjerjow předsydstwa....

Je po prěnim kurzu, je po swjedźenju, kiž jón skónči. Kulowski kurzus je ważny wotrězk w stawiznach Sokolstwa, je dopokazał, zo łužiskoserbski Sokoł čuje so hižo kruty a sylny dosć, ze samsnymi mocami wulku wěc do skutka stajić. Dale jo tutón kurzus znowa do cyłka zjednoćił a skrućił Sokolstwo, tak zo wšsće snadnje wotrazy wše nadpady a nadběhi njeprećelow, kiž su swoje plany přezahe přerazili!

Na zdar bratram kurzistam!

Južnoslowaska.

Mjez wšěmi statami Europy wuńdże Serbiska najbóle zesylnjena ze swětoweje wójny. Jej přizamknychu so Khorwatska, Wojwodina, Dalmacija, Bosnija, Herzogowina a wšelake serbske krajiny na Balkanje. Hač dotal nowi přizamknjeni njedocpichu prawe dorozumjenje mjez sobu. Někto je kral Alexander z roznej a khrobłej kročelu powětr wučišći. Wustawu zběhnywši je knježerstwo z najbóle nabladnych a dostojnych wosobow wšěch najważnišich splahow a krajinow zestajał. Wšón lud zmužitemu skutkej swojeho krala z wurazom najwjetšeje dowěry přiwyskuje. Před kralowskej proklamaciju skhadźuje so lud we wulkich syłach sławjo zmužitosć swojeho krala.

Swójbne powěsće.

Sałubjenik: Charlotta Wagnerz a Hermann Dětk we Budyšinje. — Margareta Jenuschez we Wujezu a Waltaŕ Kasnaŕ w Małej Sdwódnizy.

Swerowani: Gustav Kopacj w Khrósće ſ Hildgarda rodź. Wagnerz we Wulkim Wjelkowje. — Ota Schumann ſ Irmgardu rodź. Arteltez w Běłej Wodźe.

Semrěli: Marja swud. Nowakowa rodź. Měrej, hosćeńzatka w Sadowje, 75 lět. — Hermann Pischčan, mechanik w Sdzarju pola Kluksicha, 25 lět. — Pawoł Knježka, konditaŕski mišchtr w Budyšinje, 88 lět. — Robert Maks Herbert Bertram, wyschschi sčelz ſ Budyšina.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Sawěranje pjow!

Sawěranje pjow, kiž bu dla pschipada skaženosće w Jaženicy ſ wosjewjenjom je 26. nowembra 1928 postajene za město Halschtrow a za dnejsny Wuczežy, Bukowz, Kanezy, Kosaŕzy, Khrósćizy, Konjezy, Nemske Paslizy, Wětšizu, Hłupoizu, Hranizu, Wudworz, Hórki, Jaworu, Jdlizu, Kaschezy, Maly Wošyk, Krjepjezy, Kukow, Laik, Leju, Miloćizy, Nowošlizy, Njebjelećizy, Nowe Městačko, Nuknizy, Wotrow, Pančizy, Pěškezy, Protezy, Worklezy, Radlizy, Rózant, Zurizy, Smjerćezkezy, Ssmjerdźezy, Schunow, Siwinatnizy, Sezizy, Cžaschezy, Sserbske Paslizy a Sserzjany postajene, ha 8. januara 1929 spožnje.

W Kamjenzu, 5. januara 1929.

Hamtske hejtmanstwo.

Na lopjeno 293 wikowanskeho registra, kiž nałupa firmu **Alberta Paatza** w Kamjenzu je žo dźenża zapisało: Prokura je spožčena pschekupzej Hendrichej Wegnerej we Kamjenzu.

W Kamjenzu, 3. januara 1929.

Hamtske sudnistwo.

Hamtske wozjewjenje z Wotrjec.

Wozjewjenje.

Ręčne hodźiny wokrjesneho lěkarja

njewotmeŕwaju žo wot 1. januara wjazy w mojim bydlenju, **ale we hłownej sastarani** we wokrjesnej khorownj (untskhód ſ Kreishausstraße).

wutoru wot 16 hač 18 hodź.,
pjatk wot 9 hač 11 hodź.

We Wojerezach, 2. januara 1929.

Wokrjesny lěkaŕ. Dr. Meyer, medizinalny rada.

Pola ratarja Jana Hórenza na Horach čo. 11 bu swonka termije hač do oktobra 1929 swobrany módrobleckaty kundroš, 7 mježazow stary, slěpy hnjedy nakrajne žwinjo.

We Wojerezach, 3. januara 1929.

Pschedbydna wokrjesneho wobjezdka
Saling, kónny rada.

Wyschschi zandarm Schöpe w Kulowje bu wot 1. m. do Albendorfa w Landesshutskim wokrjesu pschesadźeny. Jeho naſlědnik njeje hischče postajeny.

Hač na dalsche zandarmski mischtr Sachsła we Werminghoffje Kulowski zandarmski wokrjeſ žobu rjadnje.

We Wojerezach, 3. januara 1929.

Krajny rada Saling.

Směški.

** **Barlinski** žert. Policista wučahny swoje knihe: „Knježna, wy jeśe pschę ruczę jśa. Kak rikaśe?“ — „Hana Katrźinka Iwanowna Krasćarezewićkaja!“ — Policista hej wšy pschekładajesche a prajesche, swoju knihu do saka tykajzy wschi: „Tón raś chcu Wam hischčze pschę worži pokładacj, ale njeczinicze to pschichodnje wjazy, moja knježnićka!“

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wot 1. K. płaci mjasačnje we wudawarni 90 zł. pj., na póčće a pola dowolnuchow 1,90 zł. hr. Do wukraja 14 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec kaplicydźerja, nap. Nr. 1 w. rudk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 3667.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 kloč. pj. Wobčežnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličuja. Za reklamowy z w rjadk płaci so 60 kloč. pj. Rabat po tarifje z z

Čisło (Nr.) 7 | Budyšin — Srjedu, 9. januara 1929 — Bautzen | Ličnik 38

Salcski a korridorske prašenje.

Warschawske knježeństwowe nowiny „Epoka“ pu rozrěčenje woršišchcela„ kotrež je pólšti swonkowny minister Salcesti zastupjerjej „Anglo-American-Newspaper Service“ pischiwolił. Minister je mjes druhim rjekł, so Pólšta **Wilnowske prašenje jako wotbyte wobhladuje**. Pólske wječorne mjezy jako njesranliwe płacza. **Wschě němske žadanja na korridor so stajnje wotpokaja**. Němske wudawanje, so je nutne **Raušchu Pruzku se słynjej Němskej geografiśkje swjasacz**, je bjes podložka a njespravne, dokelž so wobhlad mjes Raušchej Pruskej a Němskej psches pólski kraj bjese wschego sadźěnka wotniwa, so so wo poćežnju hospodarskich počahow njehodźi rěčeć.

Dale je wjele važnische 30 milijonikemu pólskemu wobydlerstwu pschikhad k morju sawěsćicz, dyžli provinzne wobydlerstwo 2 milijonow s maćernym krajom geografiśy swjasacz. Pódla teho je tak mjenowany korridor po wobydlerstwje cźisęze pólski.

Schtož prašenje mjeńšchinow nastupa, Pólska dalokohadaja sćerpliwosć wobšmědźa. Mjeńšchiny, kotrež so loyalnje k pólskemu statej dźerža, pola knježeństwa wschu podpjeru namakaju. Najwobcežnische su počahi k němskej mjeńšchinje, kotraž je, haćrunje w Pólskej njewulka, tola **wulkjerje** organisowana a so je strowy němskeho stata w tóždym **nastupanju**, wobeže też pjenježnje podpjeruje. **Rozjerjenje němskeje mjeńšchiny je wubjerne, a žana druha ludowa mjeńšchina na świece nima wjelschich prawow.**

Njedźiwajcy teho so take mjeńšchina stajnje njespokojom pokazuje, tola niz tohodla, so by pravowh pschičinowh k tomu měła, ale wjele bóle se samyskom politiskeje propagandy. Němcy chcedźa z tym dopokazaćz, so něcźiske krajne poměry mjes Němskej a Pólskej njeju tajke, so byschtaj wobaj stataj mohloj pornjo žedi žiwej być. Mjenjenje wukrajanow, so je Pólska f imperialistiskej politiki wodźi, je dospolnje wopačne. Teć je powědanźa njewěrna, so Pólska rólu pschedstraže pschećiwo bolschewistiskej Ruskej hraje.

Zhromadne postupanje němskich krajow.

Kaž so f dowěrjenja hódnje strony shoni, je sakske knježeństwo w němskostatnym rudźe namjet sapodało, so by so stórźba dla wobhadźenja dydłow w sarjadowanjej radźe němskeje żelesnizy f pospěšenjom pschewjedła. **Postupanju Sakskeje je so württembergske knježeństwo pschisamkło.** Wočakuje so, so budźe Bayerska to samo cźiniće.

*

Kak statny ruh rosćudźi, na tym so njemóže dźiwowacź. Dołuj je pruske knježeństwo prawa Pruskeje pschećiwo towarstwu němskeje żelesnizy dla wobhadźenja dydłow we sarjadowanjej radźe psched statnym ruhom sakitało, je statny ruh k lépschemu Pruskeje rosćudźił. Wo stórźoje sakiskeje stata w tej samej należnosći njebudźe wón hinak wobsamknyć móc. Na kajke waschnje so potom wutuh statneho ruha płacźiwy cźini, je praschenje druheje rjadownje. Sakiski, kotrejež żelesnizy so wyšoko danja, we pśenim rjedźe wo to dźe, so pschećiwo tomu sawěsćicz, so so pschi bliźichim wulokowanju ruhustatow sarjadowaristeje rady, schtož so sa dwě léće stanje, sajo na nju njedźiwa.

Presidենt němskeho sejma Loebe w Revalu.

Presidենt němskeho sejma Loebe je póndźelu f Rigi, hdźež je tři dny pschebywał, do Revala pschijeł. Na wupyschenym dwórnischczu jeho presidենt statneje shromadźiny, Einbund, knježeństwowi sastupjerjo němski pódłanz a sastupjerjo němskeho kulturneho sarjadnistwa powitachu. Wutoru je Loebe w statnej shromadźiny we mjenowschi europiskeje solidarnosće rěčał. Knježeństwo bě Loebje lakonski wós do Rigi na pschećo pósłało.

W Němskej dwaj milijonaj snjeboženjow sa lěto.

Pschi pschemyślowym a rataršim dźele je w lěcze 1928 wjazy dyžli milijon wozobow do njesboža pschischło. Wschu hromadźe staj so w Němskej w tuthym cźasu nědźe dwaj milijonaj snjeboženjow nalicźiłoj. Nědźe 24 000 ludźi je se snjeboženjom žiwenje shubiło. Po tajkim je wschędnje 64 ludźi se snjeboženych žmjerzeć poczerpiło.

Bjezdźěłosć a němskostatne finanzy.

Němskostatne finanzy so f pschiběranjom dźełonjemjerjow pohubjeńšcheja. Pschibywanje bjezdźěłoscze je lětsa poměrnje žylnische dyžli w prjedawšich létach. To je jadne znanje, so składnosć k dźełu w němskej industrii wotběra. Liczba dźełonjemjerjow na nowoletnym dnju hischcze njeje znata, tola njejmě so nije dyžli 1 600 000 powažicź. Jim so hischcze cźi pschidawaju, kotrejž krótki cźas dźełaju, abo su hižo krisowennu sastaranju pschipadnyli. Sa tak žylne poczerpenje hrěchi sawěsćenje psche bjezdźěłosći njedobajahu. Němski stat budźe wobdla dyrbjecź němskostatnej sawěsćerni pschiběrk dacź, kotryž so na cźaš hač do kónca symy se 70 milijonami hriwnami pschewyšoko njewobliczi.

Stahlhelmarjo pred francowskim wojerskim sudom.

Psched franzowskim wojerskim sudom w Mainzu je so wutoru pschecźiwo 31 létn. cźłonkowi sastaranje Loehsej se Wiesbadena, 33létnemu winowemu wikowarjej Knoeśej, 28létnemu studentej Goertzej, 31létnemu winzarskemu wuczobnikej Gerhardej a 19létnemu Pretkowskemu jednako. Wobstorzenych, kotrejž Stahlhelmej pschiłuschcheja, winowachu, so su jako **Stahlhelmowi najimarjo** na wopyt shromadźišiny Stahlhelma, kotryž je we wobhadźenym kraju sakasany, pschewroschowali. Wobstorzeny Loehl wzebě k sudźenju pschischoł. S pschesłyschenja sudźbow so shoni, so bě jedyn Němc w Oppenheimje wobstorzenych Franzowsam pscherabił. Loehl bě w Oppenheimje Stahlhelmowe wotdźelenje f mjenom „Wanderlust“ załožił, f kotrehož pschedsydu bě Knoeś. Wonaj prajeschtaj, so staj jako prjedawschej frontiskej wojakaj chcyłoj jenož swoju winowatosć jako Němcaj dopjelnicź, so pak pschecźiwo wobkadźenskemu wójsku njejstaj njepschecźelskich wotmyślenjow mělo. Druhi tjo wobstorzeni prajachu, so su shonischi, so je Stahlhelm sakasany, hnydom z njeho wustupili. Ssud Loehla a Knoeża k jastwu po 8 dnjach se pschijwolenjom wotstorzenja khłostanja a k pjenježnemu khłostanju po 70 hriwnach sasudźi. Gerharda, Goertza a Pretkowskeho k pjenježnemu khłostanju po 25 hriwnach sasudźichu.

Proces přećiwo československemu zapósłancej Tucy.

Prozeš pschecźiwo sapósłancej dr. Tuzy, kotrehož wjele pscherady winuja, so w Bratiślawje wjedźe. Pódźelu su Tuku zyły dźeń pschesłyschcheli. Po Tuzy je 60 świdkow pschesłyschchi. Dr. Ivanka, kotryž je dr. Tuhu wjelespscherady pola statneho rěcznika winował, je nowinarjam rjekł, so Tuku też spionaže na sakładze wědomosćow winuje, kotreż je wot wobzołow, do wězy sapleczenych, dostał. Tuka je pjecza we Winje f němskostatnym wyschkom, kotryž je spionažnu pisarnju wjedł, wobkhadźał a je khromadze f jenym nětkuschim awstrisko-wuherskim offizjerom nadrobny wojerski plan na pschewjedenje słužbu we Sskowakskej a na wottorhnjenje Sskowakskeje wot cźěskoskowakskeje republiki wudźełał.

Wotmolwa Polskeje na Rusku.

Pólske wotmolwjenje na ruske poskiczenje ruzko-pólskeho wójnu tamtajeho pakta so hrjedu ruskemu pósłanzej we Warschawje pschepoda. Nota njesmje wotpokazowaceho kharaktera. We njej so na to pokaże, so dyrbi Pólska jako jena se 14 statow, kotreż su mérowe rěcźenja podpisałaka, najprjódy pschihlobowanja słuchnych statow wjesta być, prjedy hač bo ruskeho poskiczenja swoli. Dale Pólska zrozumicź da, so jej wo to dźe, so by so potwschitkowne położenje we ranju smérowało a so skruczilo, a so buchu tohodla dyrbjale wschě pschibalitiske staty k paktej pschistupicź. Skónczńje budźe Pólska na tym wobstejecź, so so Ruminska do pakta pschijima.

Politiske wotpokazanje Nikolaja Nikolajewicza.

Dźeń swojeho mumrjeca je ruski wulkowjerch Nikolaj Nikolajewicz napominanje, sa ruskich emigrantow postajene, napisał, w kotrymž mjes druhim praji: Njesapomnicźe zenje na Rusku. Sakhowajeze jej wschě swoje myśle, njeskutkujeze ani se swojimi mozami, ani se swojimi pjenježnymi srědkami sa wězy wuswobodźenja. Hodźina swjeho wuswobodźenja so bliži. Ruski ludo, shromadź swoje mozy a f kichźom stup f nowa na dobyczeństi puć swojeje zdźałoneje existenzy!

W Juhosłowjanskej měr knježi.

Lud w Juhosłowjanskej je powěsć wo statnym pschewrócze je spokojenjom powitał. Sawjedźenje krałowneje diktatury jako wuswobodźaceho skutk f njepschestawajcych zwadow w parlamentu a knježeństwowych krisow wobhladuja. Po powěsći telegrafneje powěsćerinje Avale do krałowskeho hroda a do nowcho knježeństwa njepschestawajcy zbožopschejaze telegramy pschikhadźeja, w kotrychž so krałei, dokelž je nusnu krocźel sćinił, pschipósłinacze a ludowa wjeselosć wupraja. Powěsće f Ljubljanja, Maribora, Sarajewa, Splita, Schibenika a druhich mjetow powědźa, so je wobydlerstwo pscheměnjenje w knježeństwje se spramnym saharjenjom pschijałko. Wutworjenje nowcho knježeństwa jako spoczatk lépschcho cźasa wobhladuja. Lud je hižo dawno f parlamentom njespokojom, a podawki we parlamencze běchu f pschicźinu, so běchu ludej jednanje we kupschlinje bjezdźak. W pozlednim cźasu mězachu politiske powěsće sa nusne sło, kotrenuž so njehodźi f wutpěchom wobaracź. Na dobo bu so wobstejnosće pscheměnile. Kral je f njerom schmórnytych zwadam politiskich stronow kónc cźinić a je rjekł, so chce bjes parlamenta knjezicź. Wot jeho energiskeje ruki bo zapoczatk lépschcho cźasa wocźakuje. Krałowa proklamazija cźasy khutneho dźěła pschipowěda.

Juhosłowjanske hospodarske worschty su f wobrelom w jus-skowanopolitiskim położenju jara spokojene. Dołuj runje hospodarstwo f njesrjadowanymi poměrami najbóle cźerpjesche. Jeli so je něchtó njespokojom i nowo wutworjenym położenjom, su to jenož sapóstajcy a politiske strony, kotrymž je so wschón wliw na wjedźenje statnych wězow wzał, a kotrejž smeja něko dosć khwile, so bychu so mjes sobu dorozumili.

Pscheměnjenje w statnym sarjadnistwje Juhosłowjanskeje.

Na podłožku noweho sakonja wo rospuschczenju statneho ličzeństwa a statneje rady su so wschě kobustowy tejule wyschnoszczow se słužby stajile. Sdobom su so prjedawschim ministram wschě lépschiny wotrjekle. Pódła teho je so wažnym wyschcich županow se słužby stajilo. So by so politiska móz radikalneje strony, kotraž je dotal wschě sastojnstwa w kraju se swojimi pschiwiskowarjemi wobhadźała, dospolnje słomiła, so wschě gmejnske a distriktne zamosarjadnistwa rospuschczeja.

Saloženje hospodarskeje rady w Juhosłowjanskej.

Po dalschim krałowym wukazu ma so hospodarska rada saloźicź, kotruž hospodarske kruhi hižo dawno żadaju.

Kral Alexander a Khorwatsko.

We Winje su f derje wobhoniteje strony shonili, so je so juhosłowjanske knježeństwo i pschipowědźenjom diktatury kaž f błyskom f jasnebo njebja porasyło. Hischcze wjecźor popoldnju běchu w knježeństwje pscheběrdźeni. So kral njebudźe na radu wjednika khorwatskeje ratarskeje demokratiskeje strony Maćka pobłuchacź. Hakle bobotu popoldnju shonichu, so je kral Maćka swoju w audijenzy pschijał. Pschi tejle składnosći je so kral Maćka wopraschał, hač tomu pschihłosuje, so by generalej Živkowiczej porucził, so by nowy kabinett sestajał, schtož wschak by so postajenju diktatury runało. Maćcej je k tomu haj prajił.

Kaž su dale we Winje se Sagrjeba shonili, su někotsi Khorwatscho knježeństwowemu wyschschemu županej, generalej Matkimowiczej, zwoju słužbu poschcili. Krałowe zakroczenje pschecźiwo parlamentarizmu knježitwom radikalneje strony je so w Dalmatiskej, Sslowinskej a pokodnischej Sserbiji f radosću powitało. W tychle stronach su so demonstrazije sa krała wotmełe. Wjele postrowjazych telegramow je so knježeństwu pósłało.

Se Sagrjeba so dale powě, so po wschěm zdaju Khorwatskeho profesora Schurmina za wikowarskeho ministra do knježeństwa powołaju. Dale matej so hyšće ministra sa reformu semje a ministra pósty wobhadźeja a so namełnik zwonkownoho ministra Marinkowicza pomjenowacź, kotryž dla swojeje khwjerje thorvotje hischcze njemóže polnje w swojim zastojnstwje dźełacź. Na jene f tychle městnow znadź so dotalny wikowarski minister dr. Spaho, wjednik bošnjiskich muhamedanow, powoła.

Sagrjebske nowiny f wulkim spokojenjom wo słužbjenjir pischu, kotrež je so mjes Beogradom a Sagrjebom dopjelnjo. Skanto dotal wótry opozicijski „Hutarny List“ wita to

łowe rajne fakrocenje, ł czimż je so njesnjezmyn wobstejnosćam kónz cinito. Maćeř je so jara swjeselem a poliy nadźije wo nowym połoženju wuprajił.

Jedyn ł nowopomjenowanych chorwatiskich ministrow je rekł, so so ani wo dobrocje Serbow ani wo fašizmje w Jugosławjanskej njebadźi rěcekł. Fašizmus je jugosławjanskemu ludowemu duchej zyle cuzy. Mjes 18 ministrami staj jenoż dwaj generalaj, kotrohla je njerekum, praciel, so w nowym kujeřeństwje wojerstwo knježi.

Nětcijsicha diktatura budże ł najmjenšicha dwě lěcje trać, dokelž njebudże prjedy móhło, nětcijsche statne zarjadnjstwo w kraju dokładnje pschetworicz.

Kabul znowa wohroženy.

Mjepschecjelnosche njes afghanskim knježeřstwowym wójskom a spěšakarjemi ju so po powěsćach ł Kabula, kotrež ju so ł lěkadłom do Kalkutty w Hindiske wschinješe, snowa sapocjałe. Sadźo so powéda, so ju spěšakarjo „fort w blischosći Kabula“ wobsadźili a so někto ł dobytnymi kanonami do khorowebo města tčeleja. Wocakuje so, so budża spěšakarjo jara borzy, najsterje w blischej nozy, Kabul nadběhowacz.

Dale so w tychle powěsćach praji, so **kral Aman Ullah husto po basarach khowreho města jecha**, so by so po mózy wosći husto ludej pokasał. Mjenja, so do wobuzesenjow nowotarstwa swoli, wospješe w nastupanju wocekowanja žonskich a wuswobodzenja žonow wot wusamnitnja je sjawonosće. Kaž je znate, so wospješe na tele dypki mullachajo (nohamedanskeju měschnizy) pschi swojej agitazji pschecjelnu kralej sejdzenu. Tola je kral žadanje, **so by so wot** ju **ze žony dźěli a swojich pschiwuznych ł Afghanistana wupokasał, i rasnosću wotpokasał.** Na kónzu powěsćow so praji, so je so pschedawschi wusch afghanskeho wójska, Gholum Nonobi, wjednifej spěšakarjow Bacjajej Saquar pschisankuł. S Peschawara so hischcze póbla teho powe so w krajinach, kotrež ju w rucy spěšakarjow dospolne bjeskakosćiwo knježi.

Amerika wjese na za chemiske wudźelki žada.

Wězymuitojni, kotrjž ju po poruczenosći representantscheho jesnma Sjednoczenych statow połnóznoze Ameriki zkowny tarif pruhowali, žadaju, so by so dowosne zo na rjad wažnych chemikalijow powjeschi. S 28 wězymuitojnych, kotrjž ju dotal rosprawili, je so pschewažaza wjetschina na to wuprajiła, so dyrbja so wobsebje chemikalije trajne psched wukrajnej konkurrenzu schkitacz. Wukraj, **wobsebje Nemska**, wulke kartelle a trusty twari, kotrymž je ł podprjeranjom tunich dźeržanskich muzow mózno, samo, hdyž so nježiste ponerenje wulke zla wobkhowaju, zyły rjad chemikalijow po tak tunich płacziznach na wili njetrać, so amerikanska chemiska konkurrenza w jasnjuym kraju njemóże konkurrowacz. **Tohodla je nusne, dowosne zo na dźěla chemikalijow ł 25 na 40 prozentow jich hódnotnej powjeschércz.** Dale ho pschesc, so by so na draznowódnate wino, salpetrowu a zitronowu kišalinu tehorunja wyschsche zło wobsjankło. Też na kunzentrowane płodowe brěcžki, kotrychž dowos bé hacz dotal bjeskrowny, dyrbi so pschichodnje 5 centow za na amerikanski punt bracz, dokelž móże so ł tychle płodowych brěcžkach zitronowa kišalina dobywacz. Stónczinje so poruczi, złowmu ratu na paktin tehorunja powjetschicz, dokelž so leż w tymle artiklu amerikanska produkzija na tukrajnych witach wobsadźnje.

S łychsle namjetow je spósnacz, so chcedża Amerićenjo němsku chemisku industriju zyle ł amerikanskich wikow wuczischczecz.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjeda, 9. wulkeho rózka.

Beata — Julijana.

1878 załoži so w Drježdźanach serbske towaristwo „Jednota“.

Z mudrosće Jana Radyserba.

W lěce drjewo njezběraju,
W zymje zmjerzki dyrkotaju.

Nam budże holčo póćiwe
Na wěcne swjeco lubozne.

Z knihi serbskich nałožkow a widżenjow.

Dźěćowo mjena. W starych časach běše nałožk, dźěćom mjena we wěstem porjedze dawacz. We Slepom běše na přikład tutón nałožk. Hdyž nan Matej rěkaše, potom dosta prěni syn mjeno Hanzo, hdyž pak nan Hanzo rěkaše Matej. Treći syn rěkaše Jurij, štwórty Kito, pjaty Mjertyn, šesty Lobo (Bohalub). Hdyž maćeř Hana rěkaše, potom dosta prěnja holčka mjeno Marja, hdyž pak maćeř Marja rěkaše, potom Hana. Treća holčka rěkaše Madlena, štwórta Liza, pjata Khrysta, šesta Wórtbisa, sedma Wórsula. — Hdyž pak we jednej swójbje prěnje abo druhe dźěco wumrě, potom dostanjetej sledowacej dźěsći přeco mjenje Hadam a Jěva. Potom sledowace dźěći při žiwjenju wostanu. Podobny porjad mjenow běše nětdy tež w katolskich a evangelskich wosadach Saksko. — Zwjotša rěkaše prěni syn Michał, druhi Jakub a tak dale. —

Hwězdow móc.

Złote swěcy zaswěćeja
Na njebjesach módrych so,
K měsacej so wobroćeja,
Čichich sonow pastyrjej.

Přez čišinu słyšiš z wala
Hibač křidła jandźelow.....
Praj, što k duši tebi saha?
A što woko wložini ći?

Człowječe, ty swjate mjeno
Přéć chcesš Boha žiweho?!
Pokornje padń na koleno,
Ruey stykń a modli so! Čišinski.

Wšitcy Serbja

přeprošuja so štwórtk, 17. januara, wječor we 8 hodź. do „Krony“ w Budyšinje na staroserbski swjedżeń

„Ptači kwas“

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor we 7 hodź. barometer 760, hygrometer wo dnjo —2. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 762, hygrometer —9 a thermometer w nozy —10. Wuhladny na jasne, chłodne, suche wjedro. —

Nasche wjedro wobstejenje hyšna wjetschina, lesaza nad frjedźnej a rauschej Europu, hacz do sobotneho morja. Nižiny su hischcze jara sdalene. Tak krota hyšna dale wostanje a najsterje na morju hischcze pschidobudże. Juitše schtwórtk khodża khłonkło 8,10 hodź. a khowa so 4,05 hodź. Mjezačk khodża dop. 8,06 hodź. a khowa so popołdnju 3,19 hodź.

— **Sesta krajna lotterija.** Pschi wutornischim cjehnjenju 3. rjadownje 194. jakiese krajneje lotterije padże dobywcze wo 30 000 hr. na cžikło 76 302; dobywcze wo 20 000 hr. na cžikło 43 696; dobywcze wo 10 000 hr. na cžikło 14 091; dobywcze wo 5000 hr. na cžikła 13 591, 84 229, 146 621, 149 047; dobywcze wo 3000 hr. na cžikła 6252, 22 532, 25 062, 50 088, 62 204, 76 356, 104 122; dobywcze wo 2000 hr. na cžikła 26 223, 65 538, 83 962, 114 462; dobywcze wo 1000 hr. na cžikła 7434, 17 305, 30 051, 32 690, 32 863, 69 546, 79 680, 80 199, 92 057; dobywcze wo 500 hr. na cžikła 2596, 3495, 7510, 24 740, 27 004, 28 599, 44 664, 45 388, 46 063, 48 814, 48 393, 54 843, 57 327, 63 824, 68 867, 70 514, 84 436, 86 528, 87 095, 96 545, 97 934, 105 7735, 107 779, 128 387.

— **Dobywcze wo 5000 hriwnow** padże do kollekzije Bjedricha Rothera w Budyschinje na cžikło 146 621 sakschcze krajneje lotterije.

— **Wulki Nataršti tydżeń 1929.** We wobłuku „Seleneho tydżenja“ w Barlinje sapocznje so wobschérna fymska khadźowanka Němskeho rataršeho sjednoczenstwa njedżelu 27. wulkeho rózka a traje hacz do sobotu 2. makeho rózka. Na dnjownym porjedże steja mnohe pschednoschki, kiž maju so sabércz ł wschelakorymi sajimanni rataršiwe.

— **Swjasć wokrjesnych wobsjunowych woborow w Budyšim hamtskim hejtmanstwje.** Pschedsydstwo je sa lěto 1929 iskhowoze khadźowanja postajiło: 3. měrza jeidu so stotnizy (Hauptleute) w Radworcu. 22. a 23. junija budże swojaschowy sjezd w Hornjej Hórzy, 15. septembra jeidu so stotnizy w Senitzach-Cunizach. Dokładny dźěkowy porjad sa 1929 so hischcze wosjewi. — We wokrjesku Budyšineho hamtskeho hejtmanstwa je tu **khwilu 31 motorisch** sjukowow. K tomu pschiwótdzetej hischcze parne fjukowe. S tutych wobsedżi mjeso Budyšinjan 3, Biskopizy 1, 15 wjesnych gmejnow 16, a 11 fabrikiskich woborow 10 motorisch a 2 parnej fjukowje. To je swjeselazy postup we wobnjehaschersiwje.

— **Inwenturisce a sajsonske wupschedawanja.** Zitawska wikowanska komora wosjewja, so ju so cžasny wo inventurnischich a sajsonskich wupschedawanjach ł postajenjom 5. meje 1928 pischemnike. Po tutom postajenju je jene ł tutych wupschedawanjow dowolene jenoż w cžasu wot 15. januara hacz do 15. februara, druhe wupschedawanje pak smi bycz jenoż w cžasu wot 15. januara hacz do 15. februara, druhe wupschedawanje pak smi bycz jenoż w cžasu wot 10. julija hacz do 15. augusta. We jenym protiwnym lecze njesmi nichtó wjazy hacz dwě tajeri wupschedawani wotmjerowacz. Jenoż jene smi so njemerowacz inwenturne wupschedawanje. Wupschedawanje pak njesmi dleje dyrbli dwě niedżeli tracz.

— **Swoźliwosć fotografa.** Horjeschcz na wulkim wuhnju Budyšineje wulkeje piwarnje je njedawno knjes fotograf Alwin Nabich město Budyschcin fotografowal.

— **Sesmjerny pschipad.** Pondżelu dopołdnja semrě tu pschekupz Adolf Emil Nycza na Woltkowej dróhy po dołhej cžežkej khorosći w 47. lecze swojeho žiwjenja.

— **Ssamomordarstwo.** Djenja dopołdnja 20-lětneho blidarskeho w starschiskim bydlenju na Zidowje wobwěsnjenczeho namakachu. Pschicžina samomordarstwa njeje hischcze znata.

Kak je Jan swoju Marku dostał.

Humoreska ł wjesneho žiwjenja.

5] (Pokračowanje.)

„Takle, Jano, tu je Marušchka!“ rěcžeschе Měrczin dale. „Prawje žebi ju wobhladaj, hacz ju cži pschihodži aby niz.“

Na to wobwjerzimy Jana a rjekny: „A nětko žebi wy sami pachała wobhladajcze! Njerwěrno, so mam dobry posłód? Zykeho hólza sym wam do domu pschiwjedł, strowy kaj ryba a cumy kaj jedła! A pěkny a pobožny a pilny, a dom a dwór ma k tomu, rjany stół w hrodźi a symětke pjenjezki, stotaki a nětcžto tsoh hriwnarjow na žerdźicži banzu. — 2000 hriwnow, Wicžasо! Jana maliczkosć!“

„Niz 2000, ale jenoż 1500“, schpjatasche Jan schtakanemu Měrczinej do wucha. — Lischkez Měrczin njedasche **so** mylicz ale hladasche zyle ho spodźiwajo na Jana a swota: „Tak! Zane 2000 hriwnow, ale 2500 w majch! Wicžaso, schto wy tomu prajicze? A ty, Hanko, cžehodła **dha** mi to hnydom rjekł njesym? Wicžaso, spomjatkujcze **žebi** derje, tunje je mi sam prajił: 2500 hriwnow!“

Na to wón Jana schrabnu a rejwasche ł nim nětcžto krócz do kola wokoło, a pohladi jeho potom pódla Maruschki na lawku, so by jej sam prajił, hacz dże wón ju a wona jeho nětcž, pschetoż do toho njecha so wón dale **dhacz**.

Hdyž so wjerzor nakhili, bě wschitko wujasnjene a we rjedże. Jěschkez Jan a Wicžasez Maćka dějachaj so je **so** pohowanjom starscheju wopytawdżitej mandżelskaj ptałoj. Jan rěcžeschе zyle mudrje se starym Wicžasom wo polach a **hukach** a wo hospodarstwje dozuka. So pak by hižo na **swoje** nałuiowane 1500 hriwnow samoženja njepschišchoł, **wo** to postara so pschekkepany Měrczin. To so tola stacz **njesmědżeschе**, so by tu do hauby pschischoł. Napodležu **wschak** Jan sam hižo na te nahladsane pjeczadwarcžiskom **hriwnow** wjazy njemyslescheše; wón bě wschón sbožny, so bě **tak** jednorje a spěšchnje njewiesu dostał.

Dokelž dějachaj Wicžas a Wicžasowa toho cyle praweho **mjenjenja**, so tajke dołho wokołocžahanje dozpła k njczemu **njeje**, so postaji, so na sa 6 njedżel kwaš bycz. To bě **wobemaj** też prawje.

Ale tu wymkanu budżeschcze płyschecz dyrbjeli, kiž Měrczin domoj duzy cžinjesche, dokelž bě nahrabnenu Wicžasej

sjanu poliwku nadrjebił, kiž budże někto ł Marzynej žeńtwu wulaptacz dyrbjecz. Sbožownemu Janej pak nawobliecze so pschi tom tola swjepokojowaza myslicžka: „To wschak so zyle wjesce bórzy wukopa, so mam jenoż 1500 hriwnow hotowych pjenjez. Schto potom?“ Hdyž tole wótkje wupraji, jimjeschе so jemu Měrczin: „Schto potom? Jano, łyń tajši blupak a pobožnych tvach starenu Wicžasej wuldedżicz, so sym 500 hriwnow jenu nadut, to cže wón se slobani ł domu wuczesi a rjekne, so ł tajšim jecharnym prafom nicžo cžinicz nječ njecha. Wicžas žadyn dobry njeje a twoju Marku mózejch žebi potom do wuhnja napiłacz.“ Salubowany Jan njewědżeschе nicžo na to wotmołwicz a tohodła bě radżcho smjerom.

IV.

Kwaš.

Schějcz njedżeli posdżicžho bě wopraudże kwaš w Rikforjecach. Se zwojimaj jamžnymaj rukomaj je Měrczin rano do wěrowanja nałožonju thotowal. Runje bě jemu rjany kwěcžek pschihtykuył, wyšoki klobuk symhladowal, **ſuknuju**, laz a tkolowy prawoc cžisce symcžejał, kravatu runał; pschi tom dawajesche jomu ſlicžebe dobre rady, kak **ſi** hłodżicz a ſtacz a ſchto na rěcžecz a ſchto niz.

Potom dyrbjesche Měrczin Jana na nekajku khwilu wopuschcžicz; pschetoż jako braschka dyrbjesche tola wonka wschelsake ſrjadowacz wokoło ſtonkow a druzkow. Tule ſkadnoſcz wuzi Jan, so by so dła tych nałazanych 2500 hriwnow wuſpowědał a tak ſwój njemér wotbył. Wón ſtubny Wicžasa ſa rutawu a rjekny mjeleco: „Ja wſchak ſcžesche bych rad ſ wami w ſtiwizu dowěrliwe ſkowcžko porecžał.“ Wicžas njemyſleſche nicžo ſleho a rad jemu ſcžehowasche.

„Ja pak dyrbju wam to tola prjedy hischcze, hacz do zyrkwje bžemy, rjeq, nana, so je wam Měrczin wo mojim samoženju trochu narěczał. Nimam 2500 hriwnow, ale jenoż 1500 hriwnow hotowych pjenjez.“ Jan bě pschi tom Wicžasa ſa rutku pſchimnuł a rěcžeſche hischcze dale: „Ja wſchak ſebi myſlu: Wy dacze mi najebacz to ſwoju Maruſchku. Njechach ſe ſi ł wottarjej ſtupjeſ!“ —

Starzy Wicžas bě wſchón pſchecžakapjeny. Hižo dyzyche ſ wſeſchom wujěcz a porza ſathadżecz: „So by cže dundr . . . . .“ — Dalſche ſłowa wſtachu ſa ſubami tcžazu; pſchetoż Měrczin ſajedże kaž njerwjedro do ſtiwizy a wokaſche: „Jano! Wicžaſo! Hdże dha wój tola ſtaj? Won ſ waj! Kóts ſhort „nochamol“! Morſch won! Knjes ſarat je ſ dykkom! Do rjada ſu ſtuptaj! Marſch, marſch!“ S tutymi ſłowami hrabny Jana ſa kornak a ſtareho Wicžaſa ſa rózł dołheje ſtuknje a cžehnjeſche wobeju pſches ſtiwu a pſchedehżu won pſched durje a ſarjadowa jeju na prawe měſtno a ſawoła na herzow: „Nětko ſawiſkajcze!“ Herzy ſaſtukdżichu, trompeta ſarza ſ hłubka a klarineta ſakwicža. Cžaſy poczа ſo hibacz a Wicžas mějeſche hubu ſatykanu. Na kenſchach je pjecza cžaſoſcžicho pſchi ſebi ſabrjerzeli: Jenoż 1500 hriwnow!“ a to zaſ tak wótcže, ſo ſo nětcžto dźiwajcy wobhladnychu, ſchtó tola tajſe nowoczaſne ſtiwchowanczko wuzrona. Hdyż widżachu, ſo je ſtupy ſtaru Wicžaſa, wotwobroczichu ſo ſmérom ſaſo pomułku: „Ta je zyle na njeho ſtotane!“ Wo pobożnoſci kwaſnjeho nana potaſtim njemóżeſche bycz zana rěcz.

Sa kwaſnej hoſczinu, kiž w hoſczenzu „K werjolej“ wothotowachu, bě Měrczin prawje wjeſele nałożenu. Wón mózeſche zortowaſche a napołſtedku mjeſeſche hiſchcze zortowne rěcz, w kotrejž młodeho cžeſtneho nawołżeju Jězoreſa Jana nade wſchitkich Janow wuſbožowaſche a ſtano nade ſchele krala wulkowalowaſche a kwaſnemu nanej ſtoju pſchejeſche ł taſtemu pſchichodnemu żiwej, cžaſ żiwjenja njeje hischcze ſenże taſtemu kraſnemu kwaſej pſchihotowany był. Tuſon pěkny kompliment łoſtokaſche ſtareho Wicžaſa ſmjerz zana a jeho doſpołuje wujedna, a hdyż Lischkez Měrczin wokoło thodżeſche, a ſe wſchěmi ſebi pſchipiwaſche, ſtoji Wicžas Měrczinej ruku na ramjo a rjekny: „Měrczino! Ty ſy tola mordarthadła. Podarmo wſchak ſ Lischkez rodu njeſiſ. Wſchitko je cži wodate, dokelž ſy mi taſkeho dobreho pſchihodneho żyna do domu pſchiwjedł. A twoje mjo ſa to dyrbliſch też poſnje wupłaczene doſtacz, baczinujeſ hyšch cži poprawom połeſcz wotcžakanyej dyrbjał, dokelž hy mje wo 1000 hr. namydlił. K ſtrokowcži, Měrczino!“

Jěſkokez Jan a jeho Marja ſtoj dżeſka hiſchcze ſkoſzownaj mandżelſkaj w Pitkorjecach. Najſtarſchi hóły pſchihłbe lětża le ſchule a tón druhi, Jóſef, ſtuduje ſamo na gymnaſiju na duchownitwo, dokelž Wicžaſez dżeď praji, ſo ſmějeny bórzy w Serbach njedoſtank na duchownych, a wón nihdy ſa to njeje, ſo bychu ſo Sserbja pſches zyrkej a ſchuły pſchenjemożeli. —

So pak je Měrczin Janeſ Marku ſa żonu wobſtarał, to bě jara ſchkwanny Kukeczanſki ſtutk, to wſchak dyrbi ſo Lischkez Měrczinowej pſchekkepanoſci pſchiſlużicz.

— Kónz

— **Polizija saja paduchа schatow.** Sandženu nóz wokoło 12 hodż. wobhladniwy a energijki policajski sastojnik na Schliebenskej dróhi kokojeńoneho sadzerża, kiż jo jako paduch schatow wuknoła. Sajaty je 43-letny zynchelski dźěłaczer z Radworja. Wón wudawa, so je pschezo khětro nahladnu dźěłbu schatow z jeneje zahrody we Maschowje kradnył. Padnch bu kriminalnej policiji pschepodaty, kotraj nałožnjoży dale pschepytuje.

S **Hrubjelěziš.** Sobotu wotmě jo Ehuscha hońtwa za Hrubjelězišu a Cžichorjezy. Trajesche pschez zyły dżeń. Wunoschk hońtwy běsche dobry. Wěchu zpotšeleli 34 zajazow, 3 wróny a 1 bažanta. Pokasało běsche jo 7 horow.

S **Delnjeje Kiny.** Sa pschedbydu Delnjo-Kinjanskeje khorowneje pokładnje wolacha 6. januara knjeza Jeremiasa w Delnjej Kinje, sa druheho pschedbydu knjeza Scholtu w Cžichoinzach a sa sapjerowarja knjeza Lorenza we Dalzach.

Se **Zirženja.** Póndżelu rano njedaloko tudomneho dwórnischcza k Budyschinej 19-letneho schofera N. morwego namakachu, kiż běsche jo najskerje hižom njedżelu wjecžor po 9 hodż. Drjezdżanko-Khorselskemu spěchnikej pschejeżej dak. N. pothadża z Noweje Wsy pola Huski, hdżež je jeho macż żiwa. Nan je we wójnje padnył. N. kiż na posledk w Schezenzy pola Rakez bydleschе, běsche pschez khětro khorowaty a njewidżeschе żaneje możnosce, hdy swój khlěb zasłużiż. Tak drje je w cžěskich mytlach do żmjerce schoł. Jeho cžěło dowjezechu do Hodżijskeje cžełownje. Na Hodżijskim pohrjebnischczu budże tež pokhowany.

S **Zerkowa.** Woheń, woheń . . . . ! Tak klinczeschе pschez cžichu njedzelnu wjeż póndżelu zakobna powjesć. W 10 nekotre wokomiki běsche zyła wjeż wot wohnja wobzwětlena. Nowakez bróżeń je palesche. Sa krótku khwilku stejesche z njesmatej pschicžinu zyła bróżeń w jenym kroženje z njebju żahazym plomjenju. Zokolwsła żykawa hižeschе jako prénja wodu do plomjenjow. Khětże je sobu pschikhwatachu żykawy żnjobnych wjsow na pomoż. Tak bu jej je sjednoczenej wróżu poradżi, doniże, kotrej jenoż wokoło 4 metr. sdalene stejі, zakhowacż. Kak wulka schkoda je, njeje znate. Nowakez żiwóżbje je powschitkowne dżělarstwo wopokaże.

S **Barta.** Pschi hońtwje żu 5. 1. 29 w lěsu wjes Hucžinu a Stróżu mużaze jěsone koło pod kałosami schowacze namakali. Snamka kola njeje znata, jeho cžěło je 52 283, wobluk na mózbe hwězdy a żmużki, cžorne swjena z mórwymi żmuhami. Koło ma Rotazowy żamowéh, kiż na pak ani żedła, pschimadłow a wobruczżow. Najskerje bu kolo nendże kradnjene. Wono je khowa pola wjesnjanskeje w Hucžinje. Wjesowne zdżělenja dla tutoho kola njech je wosswjeja Bartiszenn żandarmiswu.

S **Wósporka.** Na swjedżenju Tjoch Kralow wjecžor wotmě we wohadnej sali na farje towarstwo młodżenzow hakle swój hodowny swjedżeń. Mějeschе pak dobry wopyt. Po zhromadnym wuspěwanju rjanych hodownych kěrluschow a spěwow pschecžita wohadny duchowny słud. rada farat Kanig hodowne sčenje a mějeschе swjedżenski rěcž. Na to pofkcžichu někotre żobustawy towarstwa jara wustojnje dobre hudżbne hodowne wěży. Po zhromadnej schalży kakowa a hodownego wosuschcka wotmě je powschitkowne wulożowanje „bjes niczkow“, kiż wulke wjeselе słudżi. Skónczenje pokaja wjecžorna nutrnosć ze wschej khutnosću wschitkich wobdżělnikow do mutskowneje cžichosce swjedżenja.

S **Lubija.** Na bowołu je swot 14. hacż do 19. januara knjes wokrjesny zkótny lěkaŕ dr. Erneſti. Jeho za tutón cżas zastupuje knjes wokrjesny lěkaŕ dr. Reuſch w Zitawje.

S **Lubija.** Sjawne pożedżenje wokrjesneho wubjerka budże póndżelu 14. januara dop. w 9 hodż.

Se **Stareho Lubija.** Pschichodnu sobotu změ knjemna Teresa Pawlina zwob. Försterowa rodż. Meiſelez zwoje 90. narodninu zwjeczeсh.

S **Luiza.** pola Njeswačidła. Nédżelu zchi zimnoczeż August Bibrach z Nowych Bóschza, kiż nékło pola zwojeho pschichodneho zyna Pětscha we Luicžu bydli, zwjeczeschе zwój zkoty kważ.

Z **Khróscže.** Minjenu sobotu měješe naše spěw. tow. „Jednota“ swoju generalnu zhromadżiznu. Dżělawość zaúdżeneho léta njeběše jara wuplódna. Tohodla njemóżeschaj knjez předsyda a zapisowaŕ wobsornu rozprawu podać, za to pak běše pjenježna spokojaca. Wólby přemenichu předsydstwo. Knjez Weńka jako předsyda a knjez Skala jako zapisowaŕ złożištaj po dżěłapołnym, zaslužnym, dołholetnym skutkowanju swoje zastojnstwo. Jeju naslědnikaj buschaj knj. Pawoł Grofa I. a Felix Hajna. Knjez Henčel wotstupi wot swojeho 27lětneho čestneho zastojnstwa jako khorojnošeŕ, knjez Domš bu z naslědnikom, jolho pomocnik knjez Wjesela. Tamni z předsydstwa zdżeržachu swoje zastojnstwo. Skorżoše so jara na to, zo nimamy nowych muzskich khórow. Wšelacy lubja, zo nowe khóry zhotuja abo ze druhich słowjanskich narodow tajke za naše wobstejnosće připrawja. Su snadź tajkich dóstałe, ale bohużel skutkow hač dotal żanych widżeli njejsmy. Njespušcimy pak nadźiju, zo tola jónu też za nas nješto wokapnje! Najebać to pak chcemy w nowem lěce pilnje do dźěła kročić. Njech je dźělo prawje wuspěšnje!

— c —

S **Kamjenza.** Sjawne pożedżenje wokrjesneho wubjerka budże póndżelu 14. januara dop. ½9 hodż. we pożedżenskej sali na hantšikim hejtmanstwje.

Se **Stróże** pola Wulkich Sčaŕ. Lětha je jo 25 lět minyło, so knjez wuczeŕ Wille pschi tudomnej schuli skutkuje. Tohodla zhromadżichu so na dużu Noweho lěta schulzy a gmejnszy zastupjerjo, młodżina a schulske dżěći psched swjedżenjaju wuwjschenej schulu, so bychu jubilarej k jeho cžestnemu dnjej zboże pscheli. S narěcža a deklamazijemi cžesčenjowanje na wuczerjowe skutkowanje spomnichu a jemu dary pschepodachu. Na dżakanej rěcži jubilara skónczi jo zwjatočnosć z někotrymi khoralami, kiż hudżbna kapała pschednjese.

S **Delnjeho Wujeżda.** W tudomnej zwrkwinskej wożadże je jo w lěce 1928 30 dżěći narodżito a to 12 hólzow a 18 holzow. Konfirmérowanych bu 13 dżěći a to 8 hólzow a 5 holzow. Tjo hólzy a tři holzy żerbiłi a 5 hólzow a 2 holzy němšći. Wérowanych bě 9 porow. K Božemu blidu pobu 945 wołsobow a to 352 żerbiſkich mużow, 370 żerbiſkich żonow, 90 němškich mużow a 122 němškich żonow. Woprawjenych běchu 3 mużojo a 8 żonow. Pohrjebanych bu 12 wołsobow, 6 mużiſkich a 6 żónſkich. Tudomniſcha zwrkwinska wożada wopschija Delni Wujeżd, Tranja, Rudej a Manjow.

S **Lucža** pola Delnjeho Wujeżda. Njedżelu 30. hodownika żo nasch dołholětny kantor knjes Wałtaŕ Nuglisch z żiwoj dotalnej wożadu rozsahowa a Nowe lěto je poslednje Božu żłużby jako nasch kantor wukonjał. Wón je do Narcža pola Wojerez pschecżahnył, so by tam, hdżež je jeho nan z dołholětnym wucżerjom był, jako jeho naſledník dale skutkował. W nasbej wsy a wożadże jeho wotkhad jara wobżarnja, dokelž je wón jara żnjesliwy a pschecżelny cżłowjek a wschitky jemu żiwi dżak wuprają a żdże na dalschi puć jeho żiwjenja pscheja. Druhi dżeń w nowym lěce pak je k nam żaſo druhi kantor pschiſcehnył a to wuczeŕ Alfred Mittmann z Klein-Wiesau w Schwejdnitzkim wokrjesu w Schlesiskej. Wón je natkhwilnje hacż do 1. haprcze tu postajeny. Je hischcze młody cżłowjek wo 26 lět.

S **Lucža** pola Delnjeho Wujeżda. W tudomnej zwrkwinskej wożadże je jo w lěce 1928 13 dżěći narodżito a to 6 hólzow a 8 holzow. Konfirmérowanych bě 14 dżěći a to 2 hólzaj a 8 holzow na němškim konſchenju a 4 hólzy na żerbiſkim konſchenju. Wérowało je jo 7 porow. K Božemu blidu pobu 305 wołsobow, 130 muži a 145 żonow a to 206 żerbiſkich a 98 němſkich wołsobow. Woprawjena wa jena wożada. Pohrjebanych bu 9 wołsobow, 2 mużiſkej a 7 żónſkich. Tudomna zwrkwinska wożada wopschija Lucž, Sčežyschezy a Biernwald.

S **Hjelſka.** Sa gmejnſkeho prjódstejerja nowele Hjelſcžańſkeje gmejny wolachu njedżelu jenohłósnje hantſkeho prjódstejerja E. Bettera. Knjez Better bješe tikom léta dołho z gmejnſkim prjódstejerjom nžhdżelskeje Hornjohjelſcžańſkeje gmejny z Boršicha. Sa kaſſerka wuſwolichu Jana Lehmana z Hjelſka a Bjelſka je Sumbornjo. Pomocnym kaſſerk je hesſtman Emil Herfurth we Hjelſku.

S **Drjenowa** pola Dżěžow. Njedżelu wjecžor wokoło 11 hodż. wotwali jo twarjenje hoſcženzarja a pschekupza Wahnelta z Drjenowje hacż na murje dele. Wobżarowacż je, so hiſtine dżěžo pschimnjenych mandżelſkeju w plomjenjach smjercż namaka. Njeje hiſchcze wěſte, na kaſke waſchnje je wogeń nastał.

S **Noweje Wsy** pola Mitowa. Wjeſna hońtwa we Nowej Wſy jo ſrjedu 16. januara dop. ½3 hodż. we hoſcženzu w Nowej Wſy na 6 lět ſjawnje na pschekupzowanje pschedawa. Wumjenjenja ſu wupołożene pola knjeza hońtwinskeho prjódstejerja Soka.

S **Hamerow.** Chorobliwy auto Shorjelſkeje mješchczańſkeje [illegible] ſkałacu wjecžor do naſcheje wſow. Tu [illegible] ſu w Rokarez ſtatoku wobornik Bjedrich [illegible] Brando cżežko ſnjeſbożił. Wón bješe na ſchkom ſałził, ſo by wot tam lěpje haſchecż mohł. Njezbyło pak, najſkerje hładkoſcže dla, dele padny a ſebi rjap cżežko ſrani. Wobżarujomneho hnydom do Shorjelſkeje kliniki dowjeſchu.

S **Wachos.** Tudomna gmejnſka hońtwa jo njedżelu 13. januara pop. w 3 hodż. w Walkez hoſcženzu na 6 lět ſjawnje na pschedbydźowanje pschenaja. Hońtwinſke wumjenjenja ſu wupołożene pola hońtwinſkeho prjódstejerja k wobhladanju ſa łóżdcho.

S **Mużakowa.** We wożadże ſa Mużakowſke wſy bu w ſaſdżenym lěce 173 dżěći ſchcženych (89 hólzow a 94 holzow), 43 wjazy hacż lěto pſedy. Swórowanych bu 84 porow, to ſtaj dwaj porai wjazy hacż lěto pſedy. Zyrkwinſky pohrjebanych bu 68 wołsobow, to je 13 wjazy hacż lěto pſedy. Swój ſchcženſki ſlub wobnowi 95 hólzow a 92 holzow. Na Božim wołkſajanju wobdżěli ſo 1452 wołsobow, doma wopraſwjenych bu 12 wołsobow.

Se **Sčetzycha.** W nasbej wożadże, kotraż ma 4000 duſchow, je ſo w l. 1928 narodżiło 118 dżěći, 58 hólzow a 60 holzow, mjes nimi 2 morwonarodżenej, jedyn raz dwójinkaj. Khcženſki ſlub je wobradżił 102 bżěći a to 63 hólzow a 39 holzow. — Wérowanych je 40 mandżelſkich porow. — Semrklo a na 8 pohrjebniſchczach wożady pothwanych je 53 wołsobow. — K ſpowědźi a Božemu blidu je pobyło 4720 wołsobow a to 1935 mużiſkich a 2785 żónſkich; 3666 pschi żerbiſkim a 1054 pschi němſkim ſwjeczenju. — Doma wopraſwjenych bu 77 wołsobow.

S **Khoczebuża.** Twarſti wubjerk Khoczebuſkeho mješchczańſkeho ſaſtupjerſtwa ſaberſcže ſo w ſwojim poſlednim pożedżenju ſ wotmyſlenjom mésta twarież worzlowe domy. Tute domy maju wopschijcżej nędże 10 bydlenjow. Kóżde bydlenje śmje 2 abo 2½ ſtwy. Nimaju wſchak wo dżerżliwoſcži worzlowych domow dotal żaneho wěſteho

Hospodarski rozhlad.

Srjedu 9. wulkeho rózła 1929:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,200	100 pólak. złotych .	47,225
1 jendželski punt .	20,37	100 čěskosł. krónow .	12,439
100 šwajc. frankow .	80,865	100 franc. frankow .	16,42

Barlinska kursa wosta wčera zlaba pschi zpadowazych kurjach efektow. Sa to bě cžim wjetſche żiwjenje na wikach z dołżnymi a rentowymi liſcžinami,

Na produktowych wikach je po wschém zdaczu wobrot ſaſtupił. Placžiny żita wczera znowa poſtupichu. Pschicżeża bě pornjo zawczerawſchim zentnaŕ wo 5 pj., wowsa a rożka wo 10 pj. dróżſcha. Wczera placžeſche zentnaŕ

w Barlinje

pschenicży 10,15—10,25 hr., rożka 10,10 hr.
hacż 10,15 hr., jecžmjenja naſtinſcheho 10,90
hacż 11,80 hr., jecžmjenja naſymſkeho 9,60
hacż 10 hr., wowsa 9,75—10,05 hriwnow.

w termijnowym wikowanju

ſa měrz: pschenicży 11,20—11,17½ hr., rożſi 11,12½—11,11¼ hr., wowsa 11,07½ hriwnow,
ſa meju: pschenicży 11,56¼—11,55 hr. a rożſi 11,56¼—11,55 hr., wowsa 11,57½ hriwnow,
ſa juli: pschenicży 11,71¼ hr., rożſi 11,52½ hr., wowsa 11,65 hr.

Pschiſtajeja:

Holzu do domu, Nitſchka w Hródku, Drjezdżanſka dr. 31.
Wuczežnika wojnaſkeho, Sparfeld w Hródku na Bjedrichowej haſy 17.
Wuczežnika ſa metalowu fabriku, Maſiek w Běłej Wodże.
Wuczežnika pschekupſkeho, Reichel a Syn w Lubiju.
Wuczežnika klampnaſkeho, Behniſch w Kamjenzu.
Cžežin, pohonca a robocžańſku zwójbu, knježi dwór w Jannom.
Mentéra ſa tepjenje, Poſſelt w Lubiju.

Na pschedań:

Polo pschi Hródkowſkej dróży a łuka pschi Brěſowſkej dr. w Běłej Wodże, Forſtweg 6II.
Proſtata, Grieſe w Hródku, Sahrodnikowa haża 10 a **Kral** w Koblizach pola Hodżija.
Sčlonnu pschenicžnu, knježi dwór w Małſczezach.
Kachle ſchamotowe w Budyſchinje, Tiſlaniſka dr. 42 helka.
Żerdki ſchmrěłowe w Kunnowdże 146.

Ssudniſzy na pschihodżowanje

ſchtworkt 10. wulkeho rózła 1929:

W Lubiju na ſudniſtwje dop. w 10 hodż.: meble, gramofon, piſańſkej ſtrojej, klawěr, drjewjany ſud, draſchka, radio a zigary,
W Kamjenzu w kaſarnach, komorny dom maſchinſkich ſtžělbow, dop. w 10 hodż.: meble, wonjadło, woły, tobak, wuſtrjne twory, wobrazy, cžahnik a khchidło,
W Brětnju pola Kamjenza w hoſcženzu „K wicžežnemu kubłu“ dop. w 10 hodż. : piſańſke blido, ſofa, polzy, klamaſkej blidzi a radio,

Škrowe deneše.

Produktowe wiki w Barlinje djenża dn. 3/11 hodż.: Placžiny ſu ſnowa ſtrucžene, kupzy wotcžakuje.

Dop. 3/12 hodż.: Wukrajne żito je dróżſche, placžiny ſo dale ſcžłonja.

Placžiny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Placžiny po złotej hriwnje.

	8. 1.	7. 1.		8. 1.	7. 1.
Pšenica	203-205	202-204	buny	21-23,00	21-23,00
rožka	202-203	200-201	woka	26-28,0	27-30,00
nat. ječmjeń	218-236	218-236	mórske lupiny	15-16,50	15-16,00
naz. ječmjeń	192-200	192-200	žolte lupiny	17-18,5	17-18,00
wowsa	195-201	193-200	zerndella		
kukarica	225-226	224-225	raps. wosušk	19-20,80	19-20,80
pšenč. muka	25-28,25	25-28,50	lany wosušk	25-25,20	25-25,20
ržana muka	25-28,00	25-28,00	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	14,50	14,50	bžrnj. kruški	18-19,20	18-19,2
ržane „	14,30	14,30	syne, 50 kg	3,00-3,70	4,00-5,20
lana symjo	—	—	žrana słoma	1,15-1,30	1,05-1,15
hróch	—	—	pósč. „	1,00-1,2	1,00-1,25
raps	340-350	340-350	wowsna „	1,35-1,55	1,40-1,50
pjeluški	22-24,00	23-25,00	ječa „	1,15-1,35	1,20-1,35

Placžiny rězueho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

8. januara 1928. Placžiny po centn. a zł. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja.

Woły: 389.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetſche rězneje hódnosće hač do 8 lět	58—61
Młode mjasne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	55—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	48—52
Mjenje picowane wſčich ſtarobow	40—45

Rykl: 406

Połnomjasne, wurosčene, najwjetſche rězneje hódnosće	54—56
Połnomjasne, młódše	50—52
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarſe	47—49
Spatne	42—45

Jałojcy a krowy: 1050.

Połnomjasne, wukormjene krowy najwjetſeje rězneje hódnosće	42—45
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	30—38
Starše wukormjene krowy a derje wuwite młódše krowy a jałojcy	22—28
Derje picowane krowy a mjenje picowane jałojcy	18—20
Mjenje a spatnje picowane	—

Čelata: 2750.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	60—62
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	70—84
Spatne (4.)	50—66

Wowcy: 3649.

Młódše a ſtarše wukormjene (1 družina)	65—70
Starše wukormjene (2.)	55—64
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	47—53

Swinje: 2120.

Połnomjasne, wosebitych rasow a ſich kśiżenjow, hač do 1½ lět ſtare	82—83
Wukormjene	82—83
Mjasne	81—83
Spatne	79—81
Rancy a kundrowy	74—73

nosshonjenja. Njedźiwajcy toho pak chcedža spytacz tajke theże twarjacz, dokelž na tuto waschnje spěschnje a tunjo k hydkenjam pschichdu.

Hrodźišćanska cyrkwinska rozprawa wo lěče 1928.

Narodźiło je so 38 (42) dźěći, mjes nimi 5 njemandźelskich a to 23 (24) hólzow a 15 (18) holzow. Mjes nimi běschtej tež dwójnikaj a to hólcaj. S tutych dźěći stej dwě w běhu léta zaso zemrěłej. Je so mjemitym narodźiło w Nekojbach 9 dźěći, w Hrodźišću 6, we Wichowach a we Worzynje 5 a w Drožđžišu 3 dźěći, w Brěsezach, Kortnizy Njechornju a Skanezach 2 dźěći a w Běłej Hori a Wujesćku 1 dźěco. Wupschichcje teho je mać ſ Drožđžiju we Budyšinskej khorownji dźěco porodźiła. Pschipowědanych bě 27 (22) porow, swěrowanych 19 (15) porow. Zemrěło je 17 wožobow (29) a to 7 muzikeho a 10 žónskeho rodu. Najmyschscha staroba bě 79 lět, 2 mužaj a 28 hnjow. Mjes tymi, kotříž běchu psches 20 lět stari, běchu 1 nježenjena žónska, 2 žehnjenaj muzaj, 5 zehnjenych žónskich, 2 wudowzaj a jena wudowa. Spowědnych bě 2086 (2081) a to 895 (896) muzikich a 1191 (1185) žónskich 1536 (1543) Sserbow a 550 (538) Němzow. Domaj wopraminjenych bě 77 (78,) 70 (70) Sserbow a 7 (8) Němzow. Pacjerskich dźěći bě 37 (43), 12 (20) ſerotskich a 25 (23) němskich. Wumoschk ſkerkow je był 1055,50 hriwnow. Wupschichce teho je so 720 hr. ſa mišionstwo mjes pohanami nadawało, wot ješeje nadawnje ſamoje 200 hr. a jeneho wožadneho 50 hr. Wschitkim darjerjelam wutrobny dźak!

Z Łužicy

* S **Kumwalda.** Khriza w Kumwalskim dole tón krócz wožeše ſe ſakhadža. Je žebi hižom jako ſnujerny wohor žadała. Saudženy pjatk wumrě na khripu 30lětny hoscheznaŕ „Górskeho hrodźika“ Willy Wabst w Wuhanczizach-Koblizach.

* S **Ochranowa** (Hermhuta). Dnja 7. januara bě ſo 75 lět minyło, ſo w Ochranowje hamtſke ſudnistwo wobſteji.

S **Wostrowza.** Pschi hoschczenzu „Běłeho konja“ sta njewschědne njeſbože. Tam Shorjelſki pilowny wohonc próżdne cżwizy na wós nakładowarske. Jako žebi cżiłka ſapiſowarſche a pschi tom ſkhili, cżiłum korczmarka próżdnu cżwizu dele. Cżwiza pohonczej kaſ njeſbožownje na ſadnju ſchiju padże, ſo bo wón bjes wědomja ſnjeſe. Też w khorowni ſo jemu wědomje hnydom njewróżi. S nim jara ſlě ſteji.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Mišnja.** (Mišno ſapoczinje jubilej ſwojeho 1000lětneho wobſtacza ſwjeczicz.) Sšwjedżenſke lěto je pschileżnoſczu 1000lětneho wobſtacza města Mišnja ſapocza ſo ſe ſwjedżenſkim wobſtwětlenjom hroda a domſkeje zyrkwje. Na nowolětnym ranju wotnje ſo hudźbny koncert na wulkim torhoſchczu. Wyſchſchi měſchczanoſta dr. Busch ſ balkona radnizy ſwjedżenſku rěcz dźerżeſche, w kotrejž ſpomnjeſche na jubilejſke lěto města. Też w Bojich ſłużbach ſpomnjachu na ſwjatoczinſke, kiž ſo ſ pschileżnoſczu tyſaſtelnego wobſtacza Mišnju wotmeja.

* S **Hołkowa.** (Kedźbujcze na hólcu ſnadnu rana.) Pschemalty ſtupjeŕ nacżini 40lětnej dźěłaczerjcy Schmidtowej malu ranu na nohy. Jona pak rann dale njewobkedźbowaſche. Tola bórzy bolocżeſe pschibźěrachu. Jona dźěſche k lěkarjej, ale to běſche hižom pschepodźe. Lěkaŕ ſpóſna ſajedowjacżenje krwe. Jonje dyrbjach nohu wotewſacz, ſo bychu ju pschi żiwjenju ſdźerżeli. Tola też to niczo njezpomhaſche. Jona wumrě ſawoſtajiwſchi 5 dźěći.

* S **Kreuzburla** w Hornjej Schlejſyſkej. (Sswoju mandźelſku do ſmjerce ſoił.) We wěſy Basanje ſta ſo żiwóbna ſtrudkohra. Sylwesterſki wjeczor běſche 25lětny zahrodnik dźěłaczeŕ Franz Giesa ſo khěrnu ſ alkoholom ſpicherczelik. Jako ſo ſ korczmy domoj wrócżi, ſwadżi ſo ſe ſwojej żonu. Rośnjemdrjeny muż wołeczeſche ju do blizkeho lěża. Tam ju dale bijeſche a wołtaji ju na pol morwu leża. Na nowolětnym ranju ludźo njeſbożownu żonu namakachu. Wona pak běſche mjes tym na ſwoje cżežke rany wumdychała. Morderja polija faja a do Kreuzburſkeho ſudniſkeho jaſtwa dowjeze.

Cežke njezbože na drohowej żeleznicy w Lipsku.

Wutoru dopołdnja ſrahſchtaj na jenoſkljatej cżarje mjes Paunsdorfom a Engelsdorfom w huſtej kurjawje cżahaj drohowje żeleznjaŕ do ſo. Pschi ſrażenju běchtaj prědnjej dźěłej wobeju cżerjeńſkeju wojow pol metra do ſo ſtorczenej. Prěni pschipowědſchak cżaha, kiž z města pschijědże, bu ſe ſwojim prědnim dźěłom do ſadnjeho dźěła cżerjeńſkeho woſa ſunjeny. 17 wožowow bu ſranjenych, 8 ſ nich cżěžko. „Mjes cżěžkoſranjenymi bu wobaj wjednikaj a jedyn rjadowaŕ. Cżěžkoſranjenych dowjeſechu ſ priwatnym automobilom, kiž pschipadnje nimo pschijědże, do khorownje. Njeje hiſchcże wuſadnjene, ſchtó je na njeſbožu wina.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje ſa jutſiſchi ſchtwórk:** Syma traje dale, je ſuchu a rjenje. W Jendźelſkej ſyma popuſchczuje a ſo deſchczuje.

W Kumwałdſkim dole je telko ludźi na khripu ſthorko, ſo lěkarjo njemóża wjazy wſchitkich khorych lěkowacz. We jenej Kumwałdſkej fabrizy je mjes 150 wobohanmi 47 khorych. Dźěłaczerſke ſwjaſki ſu wot Lubijſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa wobſchěrne pomozne naprawy ſadale. Dale ſu ſakſke dźěłowe a ſpomjenjeniſke miniſterſtwo prožyle, ſo by pomoznych lěkarjow do Kumwałdſkeho dola wotpóſłało.

W Taſelez żelezarni w Nürnbergu je ſo pschi wubuchu jedyn dźěłaczeŕ ſ wuſaſnym plomjenjom dospołnje ſpalił. Tſjo druhe dźěłaczerjo ſu ſo ſtraſchnje wopalili.

We Waldhauſu je dwanaczeletny hólz dźewjeczelětneho towaršicha ſ honiwinſkej ſtelbu ſaſtrělił. Potom je cżěło do kerkowa dworjeſ a do żnjeha ſahrjebał. Zandarmojo ſu cżěło po dołhim pytanju namakali. Hólz je ſo pſched ſwojim woporom wuſnał.

Wulki półwernik we Wetterauu w Belgiſſej, ſe tiſoch wulkich twarjenjow wobſtejazy, je wutoru do powětra ſleczał. Ludźo njejſu pschi tym do njeſboża pschiſchli.

Leży pod wuheń bluwajej horu Calbuco w Chile ſo pala. S popjelom, ſ horu wumjetanym, a ſ lawu je ſo krajina ſapuſczíła. 22 wožowow je ſo pschi ſemjerjenju ſhubiło.

W Sjednoczenych ſtatach połnożneje Ameriki ſo ſołma żuroweje ſymy wot wjeczora k ranju hiba. W Mennaſotaſkim ſtatu je 20 ludźi ſmjerſło.

Swójbne powěsće.

Sšlubjenaj: Hildegard Schmiedlez a Ota Schuberth w Budyſchinje.

Swěrowani: Paſwol Breitkopf ſ Hilku rodź. Pětſchkez w Budyſchinje. — Erich Henka w Ketlizach ſ Metu rodź. Wujauzez w Dažinje.

Sſmjerć: Josef Brunn, kolijeſnuhibowaŕ na wotp. we Budyſchinje, 83 lět. — August Bräuer, wobſedżeŕ hoſpeſa w Delnjej Hórzy, 59 l. — Rudolf Saaler, rentaŕ we Wojerezach. — Bruno Seibt w Hródku, 33 l. Klara Kałowa rodź. Duſchkez w Gósdže pola Hródka, 74 lět.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wotedacje dawkowych karlow a mutkładnych liſtnow ſa protyżne lěto 1928.

Kóżdy dźěłodawaŕ, ſa kotrehoż buchu w protyżnym lěcże 1928 dawkowe ſnamki lěpjene, je winowaty, najpoźdźiſcho **hacz do 15. januara 1929** ſwoju dawkowu kartu a wſchitke mutkładne liſtny, kiž ſo w protyżnym lěcże 1928 k lěpjenju a wothódnoſczenju dawkowych ſnamkow trjebachu, wotedacz **na finanzny hamt, we kotrehoż wokrjeżku wón ja cżaſ ſapiſowanja wožobow 10. oktobra 1928 bydleſche** abo, je-li njemjeſche bydlenja w tutnaju, **hdżej hewak pſchebywaſche.** Sdobom ma cżiłko dawkowe karty ſa 1929 a wuſchnoſcz, kotraż je tutu dawkowu kartu wuſtajiła, każ tež ſwoje bydlenje 31. dezembra 1928 wojſewicz.

Sſu-li w ruknoj dźěłobjerjerja jenoż dawkowymi ſnamkami połcżpjene mutkładne liſtny, dokelž ma po poſtajenju dźěłodawaŕ k nim ſłuſchnu dawkowu kartu wotedacz, maju ſo **tute mutkładne liſtny** wotedacz na finanzny hamt a ma ſo pschipiſacz mjeno a bydło dźěłodawarja, pola kotrehoż dźěłobjerjeŕ 31. dezembra 1928 dźěłaſche.

Wożebje ſo kedźbne cżini, ſo je ſkondżenje wotedanſkeje wuniowatoſcze wohrożene ſ khłostanjemi, w § 377 němſkoſtatneho dawkowego porjada poſtajenymi, a ſo może ſo wotedacze nimo toho wumuniowacz ſ khłostanjemi, w § 202 němſkoſtatneho dawkowego porjada poſtajenymi.

Dźěłodawarjo ſu winowacżi powſchitkownje wojſewicz tole namołwjenje ſ wupowěſnjenjom w dźěłarnjach a wobchodach. Wojſewicz winowacży ſu też dźěłodawarja, kotriż dawkowy wotczah wot dźěłaczerſkeje ſłody pſchepokaſuja, dokelž je móżno, ſo ſu mjes jich dźěłobjerjemi někotři, ſo kotrychž je w lěcże 1928 druhi dźěłodawaŕ ſnamki lěpił.

Wſchitko dalſche rozjaſnja powołowace kopjeno, kiž maja ſe žebi kóżdy na finanznym hamcże darmo wotewjeſcz.

W Budyſchinje, 5. januara 1929.

Finanzny hamt.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Pola ratarja Krawza w Michalkach bu był, cżornopſtany ſ hwězdu, 1½lěta ſtary, cżornopſtaneho nižſcheho ſkotu, ſwonka termije hacz do oktobra 1929 ſwrubrany.

Pola wudowy Marje Nothoweje we Lucżu bu był cżornopſtany ſ hwězdu, 1½ léta ſtary, cżornopſtaneho nižſcheho ſkotu, ſwonka termije hacz do oktobra 1929 ſwrubrany.

We Wojerezach, 3. januara 1929.

Pschedchodźa wokrjeżneho wudźerża
Saling, krajny rada.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Drježdżan. Serbſke towaŕſtwo „Čornoboh“ wotměje njedźelu 13. wulkeho rózka popoldnju w 4 hodźin swoju hłownu zhromadźiznu pola naſcheho ſobuſtawa knjeza Löfflera w hoſcencu Kaulbachhof na Kaulbachſkej dróży 23. Winowatoſcz kóżdeho ſobuſtawa je, zo wěſce a z dypkom přińdże.

Hornja Hórka Tow. „Łužica“ změje njedźelu 13. wulkeho rózka 1929 pop. w 3 hodź. hłownu zhromadźiznu w Nowakec hoſcencu. Dujowy porjad: 1. Rozprawy wšěch ſobudźłačerjow. 2. Nadawki za přichod. 3. Wólby. 4. Namjety a wšelčizny. Přeſłoſk je nam přilubjeny. Wo bohaty wopyt ſo proſy. — Naſ zymſki ſwjedźeń budźe njedźelu 20. wulkeho rózka. Předſydſtwo.

Kurzus w Kulowje. Póndźelu ſu ſo zmyłuje jenc zwučowańſke khołowy ſobu wzałe. Prosymy, zo bychu ſo pola br. Janaka w Budyšinje wotedałe.

Njeswačidło. Serbſke tow. „Jutrnica“ wotměje njedźelu 13. januara 1929 pop. w 3 hodź. pola Klahnec w Njeswačidle ſwoju lětſku hłownu zhromadźiznu. Dokelž maju ſo rozſudźace prašenja wujasnić, kaž tež nowowólby ſo wotměć, dyrbjeli wšitke ſobuſtawy to za ſwoju winowatoſć něć, zo ſo połnołičnje na tutu ważnu zhromadźiznu zeńdu.

Pančicy. Sokołſke dźěći z Pančic a Worklec maja ſrjedu 9. 1. 29 na ſuli w 3 hodź. zwučowanje. Kóżde dźěćo ma přińć. Nowe móża zastupić do Sokoła.

Jan Kral.

Rakecy. Serbſke tow. „Lipa“ wuhotuje přichodnu njedźelu 13. 1. wječor ½8 hodź. w „Sakſkim domje“ w Rakecach rjany ſerbſki zabawny wječor, wobſtojacy ze spěwami, žortnym dźiwadłom, kupjeńſki a rejemi. Wšěch lubych Serbow a Serbowkow ze blizka a z daloka přeproſujemy tudy nanajwutrobniše.

Sowrjecy. Jednota „Sokoł“ ma ſtwórtk wječor we 8 hodź. zwučowanje.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. Za hospodarſtwo: Arnošt Bart w Brězowcy. Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnjcej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
= w Budyšinſkim hamtſkim hejtmanſtwje =

Skład ratarſk. mašinow a hrátu wšěch druzin

Hamburgski kolejowy skład
k wikam (štwórtk):
1 litr. tyza pječenych jerjow jenož 85 pj.
1 litr. tyza żelezjowych jerjow jenož 88 pj.
1 litr. tyza Bismarckſk. jerjow jenož 95 pj.
4 litr. tyza pječenych jerjow jenož 2.55
4 litr. tyza zakulenych jerjow jenož 2.80
4 litr. tyza Bismarckſk. jerjow jenož 3.45
Čerſtwa margarina punt jenož 1.-, 80, 70, 60 pj. najl. Allguski dołhi twarožk pt. jenož 80 pj.
Smalc (běły) pt. jenož 85 pj.
Kakao, wuwaž. pt. 85 pj.
Hejduška po 5 punt. punt jenož 38 pj.
Nimo toho wšě korjeniny k rězanju!
Pijče jenož nan kajkosmy kofej ¼ punta 70, 80, 90 pj. 1.—, 1.10, 1.20 hr.
Thams & Garfs w Kamjencu

Pjenjezy
jako pożżonku abo jako hospodarſke pjenjezy wot **500 hr.** sem. Hypotheki, twarſke a kupne pjenjezy nanajspěšniše ze posrědkowanjom wokoło 6400 pjenježnikow jenož pola **F. Schöne**
Zastupjeŕ: **Max Rose w Budyšinje**
na Znutřkownej Lawsk. hasy 8
Telefon 3447
Pjatk a sobotu 9—12 a 2—6 hodź.

Dwaj sprawnaj
konjej
dobraj ćaharjej staj dla přenajeća ratarſtwa na předań **w Porſchcach 28**

Dobru holcu
kotraž móża dejšć, so při wulkej mzdźi hnydom do ratarſtwa pyta.
Bliže zhoniš w **Hokec korčmje w Budyšinje**

Kedźbu!
Tunje mydło
klock jenož 70, 80 a 90 pj., nimo toho
5% rabata!
J. Kosel
na Žitnej hasy 2
Rěčimoj serbsey!

Pytam k jutram
klampnarſkeho wučobnika
Kurt Bürger
Klampn. mištr w **Rakecach**

Ručne dźela
předkrošlene tunjo pola
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću čisło 6

Konje k rězu
kupuje kóždy čas po najwyšich płaćizu
Kurt Kaiser w Budyšinje,
na Humboldskej hasy a při Mjas. jětkach. Tel. 2403

WŠĚ ČIŠĆERSKE WĚCY
serbske a němſke, kaž liſtowe hłowy, zličowanja, kwiſowanja, naćišće na liſtowe wobalki, kwaſne spisy, plakaty, ſlubowe kharſki, wěrowanſke kharſki, ſmjertne kbarſki, programy a
też
přeproſenja, viſitne a dźakne kharſki, čeſtne dopisy, wěnčowe ſekle, dopisnicy, wšě wěcy jeno- a wjacobarbne, jenož najlěpši material, zhotowja ſwědomićiwje, spěšnje a płaćizny hódno
SMOLERJEC KNIHIĆIŠĆERNJA
z. dr. z w. ruk. **W BUDYSINJE** w Serb. Domje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 8 | Budyšin — Stwórtk, 10. januara 1929 — 7. awtrej | Lětnik 88

»S. N.« płaći měsačnje we rudawskej 90 zł. pj., na pósće a pola dowóźnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wodawa a ćišć Smolerjec knihićišćenja, rup. źn. z o. rak. w Serbskim Domju w Budyšinju. Telefon 2067.

Za nawěsткi, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 slot. pj. Wobdźěnje so stajace nawěsткi a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 slotych pj. Rabat po tarifu.

Dr. Steiger wo ratarstwje.

We hłownym wubjerku pruskeho sejma je ratarski minister dr. Steiger zhromadnje žadanja sa ratarstwo pschipowědźił:

1. Ratarske wuplodźenje dyrbi so na schěrokim podłožku powjetschićej, k tomu žiłuscha sriadowane wupožčowanje pjenjes sa ratarstwo, wuplodźenske dźěło njeje mě se schłódnymi wikowanjimi sprěčenjenmi schkodowacź, a domownińske skotarstwo ma so pscheď sanježenjom słótnych thoroscow schkitacź.
2. Cźeje dyrbja so wołožicź.
3. Wotbywanje ratarskich wupkedow dyrbi so dorasnje spěchowacź.

Sadołženje ratarstwa, minister praji, je wot sańdženeho lěta dale pokračowako. Loni 31. oktobra su realne kredity, krenje a krótkofkwilne kredity 5 miliardow 890 milijonow hriwnow wuczinike, wschо hromadźe 810 milijonow wjazy dźěli w tym zamym cźasu lěto pryedy. K tomu so pschidawa nahłodnoscheźazy dołh, kotryž so na 2 miliardźe 750 milijonow hriwnow powažuje. Jara njepsch'ihódny moment pkuwaze kredity tworja, kotrež so na 1 miliardu 800 milijonow hriwnow wobliczeja.

Počźeženje ratarstwa z danju wołebje sajimuje. Hdyž ma so sa to, so dyrbja so sałožene realne kredity (3,44 miliardy) po 8 prozentach, pribatne hypotheki (1 miliarda) tehorunja po 8 prozentach a nahłodnoscheźenke hypotheki (2,75 miliardy) po 5 prozentach sadaniez, krenje-fkwilne personalne kredity (300 milijonow) po 9 prozentach a słónczne krótkofkwilne a pfuwaze kredity (3,95 miliardy) po 12 prozentach so sadaniez, potom danjowa słužba 1 miliardu 9 milijonow hriwnow wuczinja.

Zemska kultura w Sakskej.

Sakski sejm je wjetschu summu sa kultiwěrowanje semje w Sakskej pschiswólił. W Sakskej ma so nětkle 200 000 hektarow semje sdźěla wuwodźicź a z dźela powodźicź. We tu chwilu maja so wjetschе projekty we Grożenhainskim, Kamjenskim, Annabergskim a Marienbergskim hamtskim hejmanstwje wuwjesć. S pohłubjenjom rěčnistwa dyrbi so semja wunoschnischa sčinicź. Powjetschenje wuplodźenja i połěpschenjom semje je tež tohodła wažne, dokelž so i tym dźěłonjemějerjam dźěło dawa a so sežiwjenje luda we wjetschej měrje sawěsći.

Spionažny proces přeciwo danskemu hejtmanej Lembournej.

Němskostatny sud w Lipsku je danskeho hejtmana Lembourna dla spytanje spionaže k khłostarni na 5 lět, kontoristku Helenu Stegemannez dla spytanje spionaže k jastwu na 2 lěće sasudźił. Pola Lembourna so schěrcź měšazow, pola Stegemannez tři měšazy sa pschepytowanišu jalbu wotczahnychu.

Stegemann bě loni w hapreji abo meji do Barlina pschijschoł a tam stenotypistku Stegemannez jako spionažnu agentku najał. Stegemannez najprjedy pisanišku majchinu a tydźenišzy 35 hriwnow dostawasche. Jej so poruczi, so by wobstejnoscheje w němskich wojeńskich organisazijach wohonjała a wo wschelakich wojeńskich naležnoscheach rosprawjała. So Kopenhagena jej prascheńske listina sćelechu, kotrež je porjadnje wupjelnika. Skama spyta potom podagenia pschisłušaceho, kotryž pak hnydź nadawk tak njeljepje wuwjedze, so jeho w němskostatnym wobornym ministerstwje sajachu.

Krajnosudniski radźićel Gellin so ze służby puścił.

W Barlinje je so źiwjedu psched wulkim dišziplinarnym senatom komorneho sudu, kotryž je je 14 sudnikami sestajeny, źiwjedu dopołdnja pod pschedsydstwom prezidenta komorneho sudu, dr. Tigge, powołanske jednanje we dišziplinarstwim prozesu pschećiwo Wrótzławskemu krajnosudniskemu radźićelej Gellinej sapoczał. Gellinej so porokuje, so je w septembru 1927 w jenym Wrótzławskim winowym restawrantu w pjanosći žydam a jenym Barlinskim demokratiskim nowinarjam pschiwdźěwace wudma nadawk. Po wuśudźe so Gellin se służby puśeći, tola so jemu jakońska penstja pschizpi.

Kommunistiske dźěło w měšćanskich parlamentach.

Přenje pohedźenje měšćanskeho parlamenta w Frankfurcze nad Mohnczom w nowym lećje je z wulkim herzekanjom wotběžało. Kommunistojo pscheciwo pschitomnosći policije protestowachu a žadachu, so by so jich namjet na podpjeranje wschitkich pomozy potrěbnych hnydom wuradźował. Hdyž so to wotpokasa, pobłuschaju harn cźinjachu, a to w pohedźerni runje kaž na galeriji. Pschi tym so wołoženje kommunist Aschenbrenner wusnamjenji, kotryž rejo i pjerscu wo rěčnistu pult pjerjesche. Dokelž pschedsydźa njemóžeše njemér potłóčicź, na khwilu pohedźenje pschetorhny. Po wotewrjenju wołoženj, so je Aschenbrenner z tuleho a z tłoch sledowazych pohedźenjow wusamknjeny, a poruči, so by so galerija wuprózdniła. Pokhuschaza wokanża po jeho słowach sledowasche, a socjaldemokratoja a demokratoje so skoro do pukow dachu.

Wuprózdnjenje galerije bě wobczežne, dokelž pohłuchanje, z wjetscha dźěłonjemějerje jenoż nusowani po pschikłani radnizneho strażnika wotejsdźechu. Słónczenje na galeriji **internazionalu zaniescechu,** kotruž kommunistojo w pohedźerni sobu spěwachu. Hdyž bě so galerija słónczenje wuprózdniła, pschedsydźa Aschenbrennera hišcze raz namołwi, so by pohedźerniu wopuschćił. Dokelž tón na kajanje njepohlinchasche, so diwaj policajscej sastopnikaj sawołachtaj. Aschenbrenner so wotwjesć da, wótšje wołaju, so jenož pscheď nahłuschnosću zosa.

Smjerdźace bomby přeciwo Kielskim měšćanskim zastupjerjam.

W pohedźenju Kielskich měšćanskich sastupjerjow je wutoru pschi wuradźenju wo wudawkach sa dźiwadło k wulkemu holkej dóschło. Kommunistojo namjetowachu, so bychu so sobom podpjerańske pjenjesy pschiwolike, schtož pak so wotpokasa. Skasani wopytarjo na tribunach na to do měšćanskich sastupjerjow zinjerdźate bomby a druhe wěsy mjetachu. Tribuny dyrbjachu so z pomozu policistow wuprózdnicź a pohedźenje dyrbjeschе so na dłeschi cźas pschetorhnyć.

Hdyž bě so pohedźenje znowa wotewrilo, jedyn kommunistiski sastupjer tajke wudma dwuhim sastupjerjam nadawa, so dyrbjeschе jeho wyschschi měšćenczanosta tři króć k porjadej sawołacź a słónczenje z policajstkimi sastopnikami z pohedźenje wuwjesć dacź.

Přepytanje přeciwo Československemu zapósłancej Tucy.

Dotalne sudniske pschepytanje pscheciwo sapóśłanzej Tuzy je tuteho cźeka poczeżiło. Tuka po narodźe Madjar jako wudawaŕ „Sskowaka" zwonkownje jako Sskowak wustupowaschе a so jako sapóśłanz k słowjańskej ludowskej stronje dźerżeschе. Tuka je połapiłje w słužbje madźarskeho knježerstwa na wottorhnjenje Sskowakskeje wot cźeskoslowakskeje republiki a sa pschipamknjenje k Madźarskej dźěłak. 40 abo 50 sobudźěłacźerjow aktiwnych abo nehdyschnich offizjerow bě najał, kotrymž bě jich nadawki pschi wobhrodźenju wojeńskich garnizonow w Sskowatskej, pschi mózným resistelnju mostow, pschi municijskich składach a pschi załehnjenju puczow a żeleznizow nadrobnje pschipokasał. Tuka bě tež dopołnjenje wudźěłany plan za wobhrodźenje morawsko-słowakskeje nicjely za pad służbneho zbóża wudźěłał. Tale nicjela dyrbjeschе so pscheciwo cźeskoslowakskemu wójsku tak dołho sakitacź, hač by wojeńska pomoz z Madźarskeje za tři abo schtyri dny pschischła.

Tukowe dźěło z wjetscheho dźěła je spionaže wobsteje-sche. S tymle zamołkom we Winje wołoženu pjenježnu pisarńu wudźerżowasche, kotruž jedyn němski wyschi wodźeschе. Trěbne pjenjezy k temu z Madźarskeje wot pscheđawschego madźarskeho ministra Rakowskeho a pjedawschego nowinskeho schefa w madźarskim zwonkownym ministerstwje Kanje a druhich wołobow w Budapeszti dostawasche. Pjenjezy so nětkrym bankam w Bratiskławje we mjeńschich summach sćelechu, zenje wjazy dyžli 50 000 krónow. Sa to so pjenjezy cźimi husćejšcho cźelechu.

Sažo nadpad na jeneho franzowskeho generalneho statneho rěčnika.

Strachłohra je so w suduiństwje w Aix en Provence wotehrała. Damowy sarjadnik, pjedawschi zandarm Esperriot do generalneho statneho rěčnika Lacanya pjeć króć z revolwra tśeli a sebi potom sam kulku do cźełow tśeli. Mjes tym so Escarriot hnydom wumrje, je so Lacanz jenoż lohko ranił. Nadpadnik, kotryž je so we wójnje a w słužbje khwalobnje wusnamjenił, bě w pohłednim cźasu někotre sunkli dwórał, cźehoż dla bě jeho generalny statny rěčnik naźwarił.

Nowy němski pósłanc w Moskwje.

Pschedsydza wukonjazeho wubjerka bowdźěłskeho zwjazka Kalinin je wutoru w Moskwje w Kremlu němskeho pósłanza z Dirksena pschijał, kotryž jemu swoje powjerdźowaze pišmo pschepoda. Po offizjalnej audienzy Kalinin z pósłanzom Dirksenom hischeze dłeschi cźas w privatnej rosmołwje wosta.

Rozrisanje romskeho prašenja?

Kaž „United Preß" z dowěrneho žórła zhoni, bamž we tu khwilu sprěčenjowy nacźisk k rosrisanju romskeho prašenja, w pohlednim cźasu wotjeł napomnjeneho, pranje. Po tymle dodźerjanju by italske knježerstwo Watikanej kraj z 11 000 hacź 15 000 wobydlerjemi pschewostajiło, nad kotrymž pak by Sswjaty Stoł jenoż po mjenje knježerstwo dostał, mjes tym so by wopraudźite nadknježerstwo w ruzy italskeho knježerstwa wostało. Italska internu sprěčenjowemu nacźisku pschikłonje a je bamžej pschewostajiła, cźaj a formu offizjalneho dojednanja postajicź.

Mussolini so na powětšenje italskeje přihotuje.

Mussolini je z měrowymi sprěčenjemi njespokojom. Wone dyrbja so pscheměnicź, so by so Italska mohła powjetschicź. „Corriere della Sera" je rosrěčenje Mussolina z amerikanskim nowinarjom woźišchcźał, w kotrymž Mussolini znowa wo rosschěrjenju italskich mjesow rěka. Potrěbnosć Italskeje za rosschěrjenjom mjesow mjenje Italiju, **zwoje wójsko w hotowosći měcź. Won mění, so w lěcze 1935 wobstejnosće nastanu, kotrychž dla so nětkle schi porjad Europh pscheměni.** Měrowe sprěčenja su njechmane, dokelž so i nimi žadanja Italskeje na wschě brjohi Adriatiskeho morja a za kolonijemi spokojiłe njecźiju. Też Madźarska njeznmě w nětkle'ych wobstejnosćach wostacź. So by hebi Italska jejmu pomoz w pschichodnej wójnje dobyła, wona žadanje Madźarow podpjernje, so bychu so Madźarskej sałoženje kraje wróćiłe, kotrež su jej po ſwětowej wójnje wiałe. Prascheńje nowych kolonijow za Italiju ma so i druhimi praschenjemi rosrisacź. Mussolini mění, so budźa so wschě žadanja Italskeje po měrnym puczu spokojicź hodźicź. Italska je sa měr, ale wona dyrbi na wójnu pschihotowana być.

Franzowska, Juhosłowjanska a Awstriska, na kotryschž schkodu misa so jenoż njejch Italskeje rosschěrjecź, su so Mussoliniowej rěcźi znowa warnowałe. Mussolini je hižo wospjet podobne wupjerace rěcze měł, tola skutki su wuwostałe. Wón potrěbnosć sacźuwa, so w swěcze klusčeć dacź, kaž nětkle'ych němski sněžer.

Tohodła so jeho rěcźan zaneje ważnosće wjazy njepschipisuje.

Francowske nowiny wo diktaturje w Juhosłowjanskej.

Parizjski „Matin" wo podawkach w Juhosłowjanskej praji, so je wopak, we statnym pschewrośe rěcźeć. So by so ludam Juhosłowjanskeje khwila k rosmyślenju dała, dyrbja so khwilu wot politiskich swadow wusswobodźicź. Hakle pohładźo so k nim z namołwjenjom stupi, so bychu wusłalwu dawozu zhromadźiłu wutworite. Franzowska sjawnosć njech směrom podawki wobkedźbuje a njech so njeda z powěsćemi z wěstych krajow Europy zakłamkać, kotrež bychu rad podawki w Beogradźe jako sapoczatk dokónčneho rospada wobzate, **mjes tym so so z nimi narodna reorganisazija sapoczina.**

W cźełej Juhosłowjanskej měr

Kral Alexander je so sbožownej myślli **wobdźiej dał,** hdyž je so rossudźił, se sawjedźenjom diktatury swadam mjes Serbami a Khorwatami tónz cźinicź. **W Sserbiji** runje kaž w Khorwatskej su kralowe rańe sapschimnjenje z wjeselosću a spokojenjom pschijeli. Nihdźe so njezju nowemu knježerstwu spjerzili, ale nawopak so z **radosću** powitali a kralej a knježerstwu zbožopschejace **telegramy** słali.

Po rozpuschczenju dotalneho knjeżerstwa je ho, każ je ho hižo zhotowało, tworjenje ksuschtinu zamkło. Spočatkowanzam je ho dowoliło, swoje pišma z tworjenja wjacz a potom tu dyrbjeli jo wopuschczicz. Nowy minister znutskownych naležnoscjow, general Živkowicz, je wot swojeho pschedchadnika, dr. Koroschcza, agendu ministerstwa znutskownych naležnoscjow pschewsał. Pschepodaczje zyku nóz trazesche. Živkowicz je hižo rozpokasanja wyschnoscjam we provinzach wudał. Nowy znutskowny minister nje je w politizy njewobhonity muż. Živkowicz je nětkole 50 lět stary. Narodził je ho w Negotinu w raischei Serbiji. W meji 1903 bě z gardowym kentnantom a mějesche straż w kralowskim hrodze. Wšitcy znadnje sjenja, kotrymž de kralowskeho hroda zastupicz da, hdyž potom krala Alexandra a jeho mandželiku Dragu skónzowachu. Jako energiski a wutrajny muż truje po swojeji karierze krocżejsche. W balkanskej wójnje pschezwju Turkowstej a zaczaj swětoweje wójnu hižo jedneje diwizije reskafowasche. Nikola Paschicz, dolholetny ministerski president, bě Živkowiczowe wurjadne politiske znamowniosche wyschoko powažowasche a chyzsche, so by mjednitwo radikalneje stronu pschemógał.

Wobsche hospodarske knihi nowe knjeżerstwo w Juhosłowjanskej witaju, kotrež žebi wot njeho smjerowanje we znutskownym živjenju a z tym też zakżeżce hospodarskeho živjenja lubja. Nowe knjeżerstwo wopraudże zhy juhosłowjanski lud zastupuje. Schežkż ministrom je je Sserbisje, 2 z Khorwatskeje, 1 je Sslowinskeje a 3 z Bošnty a Herzegowiny. Bjes dwěla je radikalna stronа, kotraż lětdżesatki reskudżezy wliw na wjele wyschnosche a zarjadnistwa wukonjesche, z kralowym zakżeżenjom potrjechena. Schto budże cżinicz, so by sdubjene knjeżitwo jasko dobyła, dzie nětkole hišche zama njewě. Kral ma tajerdze stejischo, pschetož wójsko ho swérnuje k njemu dżerżi. Powšeżke wo zimanju ludzi a wo wuwołanju nahleho żudo su njewérne. Njejschczeżelio Juhosłowjanskeje je jenož rozschérjeja. Knjeżerstwo je wukas wudało, z kotrymž ho tyše nazionalistiske a nabožanske organisazije rospuschczja, so by so měr w kraju zakhował.

Dżeławosć nowcho knjeżerstwa.

Beogradske „Vreme“ pische, so nowe knjeżerstwo je wulkimi spěchom na reformje sarjadnistwa a zakonjow dżěła. S najwuschich juristiskich autoritow w Beogradze, Zagrebu a Ljubljani wutworjena komnisija nowe zakonje wudżěła a budże reformy nanjelowacz. Mjes druhim dżensa ležu ministerstwam z 15 na 9 snižicz. Nunje tak dyrbi ho liczba sasterinikow wottwarjeż. Wichitzy sastojnizy. kotrež ho njeżku wuhmanili abo kotrež zu pschiliżni, dyrbja ho je sfuzby pusczicz. S wottwarjenjom dospite nahutowanjski dyrbja ho k **polepschenju mdy salwostaznych sastojnikow naležicz.** Knjeżerstwo ha nadżija, so na tajke waschnje spokojnich sastojnikow wutwori, na kotrychż może ho sevjerowacz a żnjużbjeżi. Dale ho łakoż k wobarnuju pschewróta pschepschczeu w sjednanym żiwjenju pschihotuje.

Juhosłowjanski letadle w Madżarskej se zebrali.

Wutoru popołdnju sjej blizko Budapesla pola wsy Taksony juhosłowjanski letadle po szaczu dla wobschodżeneho motora k semi pschistajiło. Zandarmoju letadlo a letarja zajachu. Wórtu po tym druhe juhosłowjanske letadło njedaloko prenicho k semi pschistaji. Zandarmoju też tole letadło a wosłoh w nim sajachu. Nadrobnosche njejsu hišche znate.

Aman Ullah ze zbožatscheni mór cini.

Po jendżelskich powjescżach z Peschawera je Aman Ullah sylaho Mohammedowe a Khuggiarne pukupił a ho też se Schiwaraney rosrunał. Drohi mjes Kabulom a Peschawarom nejsu wjacz je zbožatscheni wobroczene. Do Peschawara je żrjedu hižo wjelbludska karawana pschicżahła, kotraż jara drohotny nakład hobu wjedżesche. W Dżelalabadu je ho wona dwě njedżeli zadżerżała.

Psched Kabulom na ho Aman Ullah hischcże z pschiwisowarjemi wjednika rubżeżnitich bandow Baschaia Sakao bědżicz. S nimi ho wot póndżele wojuje. Knjeżerstwowi wojacy su w dobrych stejischczach.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 10. wulkeho rožka.

Pawela pustnika — Agathona.

Z mudrosće Jana Radyserba.

Sej w korčmach wino kazaju,
A doma pija kapaleu.

Aw jaw, ty šlachta wopiča!
Darwin njej' slepy do cyła.

† 1793 Jan Wjela, farař w Krjebje, wudawař modlitwow a kěrkwinow.

1920 wobkruči so měr po swětowej wójnje.

Z knihi serbskich nałožkow a widżenjow.

Nutrni spěwarjo. Sta so pak, zo knjez Krystus a swjaty Pětr po swěce khodżeštaj. A wonaj přińdżeštaj do wjeski, hdżeż w jenem domje tak rjenje spěwachu. A knjez Krystus wosta stejo, swjaty Pětr pak dale dżěše. A jako wón kusk dale přińdże, powohladny so wón, a knjez Krystus tam hišće steješe. Swjaty Pětr pak přeco dale dżěše. A jako wón kusk dale přińdże, powohladny so wón zasy, a knjez Krystus tam hišće přeco steješe. Swjaty Pětr pak přeco hišće dale dżěše. A jako wón kusk dale přińdże, powohladny so wón hišće zasy a knjez Krystus tam hišće přeco steješe a posłuchaše. Tuž wobroći so swjaty Pětr a přińdże zasy k tej kěži a tam jara dušnje pěsničku spěwachu. Jako běštaj khwilu posłuchałoj, dżěštaj dale a nadeńdżeštaj druhu khežu, hdżeż też spěwachu. A swjaty Pětr wosta stejo, zo by posłuchał, knjez Krystus pak přeco dale dżěše. Tuž dżěše swjaty Pětr też dale a dźiwaše so wuleyšnje. Knjez Krystus pak praji: Sto dźiwaš so tak wuleyšnje? A swjaty Pětr praješe: Ja so dźiwam tak wuleyšnje, zo ty tam stejo wosta, hdżeż pěsnički spěwachu, a tu nimo dżěše, hdżeż kérluše spěwaja. Tuž rjekny knjez Krystus. „Mój luby swjaty Pětrje!“ Tam spěwachu pěsničku, ale to ze wšej nutrnosću, tu spěwaja kérluše, to pak bjez wšeje nutrnosće.

Hwězdna nóc.

Wy błyšćate wowcki
Na njebjeskej łucy,
Hdże z bydłom je pastyř,
Kiž pase was duey
A skubła a wobhlada was!
Wy zbožnišće bydła
A rjeńše swety,
Što nad wami bydli
A twari tam hóty
A liči tam lěta a čas!
Jich mjeno je „zbožni“,
Jich domy su jasnosć,
Jich njejima horjo,
Jich dostatk je krasnosć,
Kiž čaka też nas. H. Zejleř.

*

— Wo wjedrje. Wječera wječor w 7 hodź. barometer 760, hygrometer —1, thermometer we dnju —2. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 759, hygrometer 0, thermometer w nozy —1. Wuhladny na mało so pschemjenuje wjedro. — Wyschina nad hrjebjenej a rauschei Europu nieje hischcże jara sesłabjena. Mózno je, so syma tola trochcże popuschczi, dokelż nad połnocnej Europu nižina leži a je symu w Schwedskej a Norwegskej trochu sesłabiła. Syma stupi wječera hacż na 12 do 15 stopjenow. We raunjej Prusłej sapiżaja 20 stopjenkow. Po wschém spadżu hmnicżki dale wobtrowanny. Sutnje pjatk je młody měsacżk. Pschedżenk staja kurjawu a schadżiwinu. Sskónczko sthadża 8,10 hodź. a khowa so 4,07 hodź. Měsacżk sthadża dop. 8,50 hodź. a khowa so powołuju 4,20 hodź.

— **Sśmjertny pad.** Wutoru wjecżor wumrě na 72 lět stary knjes krawski mischtr Juliuš Schäfer na Lubijitej drohi, kiž hischcże cżerjenomny mischtr swojeho rjemjesła.

— **Sakska krajna lotterija.** Pschi žrjedżinym cżehnjenju 3. rjadownje 194. sakskeje krajneje lotterije padże dobycże wo 5000 hr. na cżišto 81 287; dobycże wo 3000 hr. na cżišto 69 177; dobycże wo 2000 hr. na cżišla 3697, 102 927, 132 546, 133 207, 141 178; dobycże wo 1000 hr. na cżišla 1212, 5076, 15 783, 21 124, 39 920, 92 357, 113 344; dobycże wo 500 hr. na cżišla 16 828, 30 336, 31 493, 32 683, 45 606, 72 345, 77 495, 79 270, 93 633, 122 471, 136 913.

S **Maleho Wjelkowa.** Mjes dżěcżimi w Malym a tež we Wulkim Wjelkowje je ho cżorkach khětro rozschérił. Dokelż běsche tež we Wulkowjelkowskim schulskim domje holcżka na cżorkach zhorita a dyrbjach po jeje wotmjenjenju do chorownje schulu desinfizěrowacz, mózachu dżěcżi hatle wcżera hriedu sasu k prénjenmu rasej do schule hicż. W Malowjelkowskimaj wocżakowjacrinjomaj rozwuczuja so dżěcżi wot sandżeje wutory.

S **Budyšez.** W naschej wosadże narodżi so w naschim lěcże 160 dżěcżi, 82 hólzow a 78 holzow. Narodzy su žynje pschibérale, pschetož w lěcże 1926 narodżi so jenož 119 dżěcżi. Wirowanjow běsche w lěcże 1928 46, w lěcże 1925 jenož 31, 1926 pak 34 a 1927 žanu 51. Pohrjebanych bu w sandżenym lěcże 78 wosłowm, 20 dżěcżi, 23 mużow a 35 žonow; 5 **cżełow** pschinjesechu wot **wonkach** do Budyšeza. W lěcże 1925 bu pohrjebanych 58 wosłowm, w lěcże 1926 pak 77 a w lěcże 1927 63 wosłowm. Spowědnych běsche 4931 wosłowm, 2033 mużiskich a 2898 žónskich, wjes nimi je 184 domа wopraujenych. Swój fischerjenski žiwb wobnewi 149 dżěcżi. Zyrkwinske fischerji wunjesechu 4552, 65 hr., za Swonkowne mišijónstwo wopraujesche wosłada 525,89 hr., za Smutskowne mišijónstwo pak 830,78 hr. Njech wostanje lubosć k Zwjatemu mišijónstwu dale žiwa w naschej wosładże.

S **Malešicz.** S nasheje wosłady su w nastupanju zyrkwinskich powołczow i lońschcho lěta sledowaze liczby dżěcżi. We spintach pschistajene bu na Uto 1927 powcżanja; Narodżi so 40 (40) dżěcżatkow, 26 hólzow a 14 holczkow. Swórowało je bu 19 (9) porow; k temu 11 pschipowědało. Semrělo je 18 (14) wosłobow, mjes nimi 4 dżěcżi. K Božemu žiwbu je **dożyła pobyło 1463** (1303) **wosłobow**, mjes nimi **622 mużiskich**, 841 žónskich, 51 wosłeże (wopraujenych), 35 pčenicżkow. Na němišim bíšche 453 (361) spomožnych hoježi. Dobrowólnych darow je ho pschi zyrkwinskich sbérkach 334 (401) hriwnow nadawało, wot kotrychż 92 hr. we wosładże wosta. Nimo toho so nawda w Božim domje — pschi burjach a wołtarju — 177 hr. a stónczże (! pschiličzejom domjazeje sbérki — 123 hr. wunoschła — druhich darow 215 hr.), dożyła 726 (780) hriwnow.

S **Hodżija.** Hodżijska dobrowólna wohnjowa wobora žwjerczeschce sandżenu njedżelu žiwú załožeństi žwjedżost z dżiwadłom a rejeni. Sbužobne wobory je w bohatej liczbje wobdżělichu. Feldwebel Božidař Mjenčz a hornist Ewald Libich buschtaj sa 25-letne sobustawstwo wusnamjenjenaj.

Z **Radworja.** Tudomna wohnjowa wobora wotmě zaúdżenu njedżelu swoju lětušu hłownu zhromadżiznu. Běše derje wopytana. Stotnik, knjez Brankaš smědźiše nimo towařsow też gmejnskich zastupjerjow na zhromadżiznu witacz. Lětna rozprawa wopisowarja knjeza Kliugela pownči wo pilnej dżěławosći wobory w minjenym lěcże. Wona je prewjeschła wšitke zwučowanja, kiž běšo zwjazk predpisał. We wohnjej dyrbješe wobora štyri króć khwatacz. Na dwórska wobora ma tukhawiła 23 aktiwnych, a 16 pasiwnych sobustawow, 12 mużi kapały. Rozprawa wo

Dwóracy ludżo.

Po wérnem podawku powědana stawizniczka
z bayerskich hór.

I.

Kěž jubu wot hornjobayerskeho hórskeho měšczacka Miesbacha sneji na swaha po połdrohowazej wyschinje statny dwór z krasnym wuhladom na majestatne Alpy. S pradawnych cżasow rika tuto kubła k mochowemu burej. Dżesiołi ninto dworza, to wjedże cże puczik hórje po nětchto stom kroczelach ke kronje lěża. Schtóż je pisches tutón lěs pschesschoł, dóndże po hodżinje trajazem puczowanju pisches hory a doły ke kultiwiranym pobrehам Tegernjeskeho jezora.

Bě ftónczny dżeń rožownika. S lěża wuidże burski starz, hischcże dosez cżilły cżłowjek, ródnu drasku wobleczeny. Wjetke, wotschirdrowane khołowny hacż do kolen, schéra kożmiczkata japa a nuzana kolcha po wubjernje pschihodżachu k jakuiwym, strowym ryham wablicża. Starz krocżejsche k dworu. Nadobo da so ji nuodżimy, i prawa schczežeju pschimjeschowaze, nékajki ropot ftyschecż, na kotrużbu pucżowarl kedżbliwy. Wón pocża ponialscho tupacż. A tu wunuri so i kerkow postawa muża, w kotrenż starz žiwotcho najbliżischeha žużeda, Pfoderlenza, spóżna. Tón njeschche lónze młodych ježdowych haflow, po kotrez bě we žiwojim lěsu połu.

„S wottel pschikhadżeschi, Lehnero?“ woprascha so starego burа, stupiwschi żo na jeho stronu.

„Wjeżeze żym bych pschi Tegernjskim jězoru pola žiwotcho pschichodneho żyna. Dyrbju tola hdyż a hdyż k njemu pohladacz hicż, każ so tonu wudowjej wjedże . . . Schto dha ty jowle žebi domoj njeżeschi, žużodże? Njeże cżi žiwotich schtomikow żel, hdyż jim młode halżki takle lobjerjeschi?“

A starz spohladowu nimale porokuje na žiwojeho žużeda.

„Haj, schto pak hej dnjeschi, Lehnero,“ won snaschcżeschi. „Sa nětchto dnjow pschindu knjeża, kotrež dżesża hnydom zyle lecżo pola nje wostacż. Hlej, tuż dyrbju tola trochu žiwjatocżnje nasch statok z wenżanemi wuhotowacż ke jich powitanju. Na tajke nětchto nětcżenżeno hladaja. A potom też tak hulżenje njesapłacża.“

Mochowemu burej so tute pschicżiny njesdachu hycż wobeże jasne. Wón tschafżeschе bětkudżerjawu hłowu a sterczi z fukatym cżjom trochu njelahódnje wo wrészchczatу pětkżejcży pucż.

„Lenzo“, won dżeschе z ramjenjom sczahuje, „to żym hinak snoseżeny. Wot nasnich zhromoh bych tuch nětchcżanow dla ani hatżki njesłamał. Na luch to měschczanske pasmo dozpla tad njemóżał; haram wschak nicżo dobre njepschinjeschе. Haj, haj, ja derje wém, ty a nětkotrychżki bur ho mi wużmjeżeze. Ale ja njemóżu ho do tohole nowozżahnjeho żiwota wunuzacż. Tohodla też njerodżu wo żelezu, dokelż naschich burow jkażu a nam nasczażnische schtomy w lěsu wotwezu. Wěsch, schto je mi mój dżed — budż jemu Bóh knjes hnadny — cżasto ke mi nócżak, hdyż běch hischcże mały pachołk? Sekso, by prajił, lěż je nětchto żwjate, tón je nasch luby Bóh hadżał; pschinóżdże-li pak raz doba, hdżeż jón cżłowjeczka ruka žadża, budże żwěta zakurba. A na to je ho nětko dospło.“

Pfoderlenza ho pschi žebi wużmja. Wschako dosez derje starzowe djiwne nahladży znajeschе. Mochowy bur bě, każ ludżo mérżachu, bżeze wulkeho żwětoweho cżażnika pětnje pschestupschał a leżeschе hischcże wyschе wuschow we wóżnuschu starofranfiiskich nahladow. Sacżarnjeż jemu ka klubu hižo nětchto létdżesatkow dołho parny łón blizko wot njeho wobydleneje wyschiny nimo pachoschе, njeke won hischcże żenje ani krocżeše do żelezniczneho wosa stupił. Wón leżeschе tak žwojeje hłowy a pschecżiwo tomu żane rěcże njepomłuchu. Jeho žużeda, Pfoderlenz, bě hižo nětchto krót połpratał jeho wobroczéjcż, ale to budżejcże won runje tak derje fichemjenje łuftacż mohł. Njedżiwajcy toho wołmólwi nětko je żortom:

„Jenož ho njeroschoł, mój luby Lehnero, Ty wschak też hischcże tak je żelezniu pojedżesch, wo to chżu ho žadżecż.“

„Schto?“ rjekny starz rosnjendżejcy. „Ty by dżiwny Lenzo, to mójesch hacż do žuduczo duże cżahacż. Prjedy mumnżuju ho ż nrężnym żidom Ahażwerom, hacż dam żelezniju pjenjezka saßlużicż.“

Mjes tym bě mochowy bur žwój statok duzpół. Tu je ho žużedom rosschohowa. Na dżejemjanej ławzy psched khěżu pobychże po starz k worpeczinżu. Dołhi pucż ke jomu do starych kożi fajél; hodżiny dołho po horach horje a dele khodżicż, to njebě tola za pjeczażdżoudżesczetnicż nehy żena radoscż wjazy. A jako starz tu nětko žedżesche, wot milych žłónczných pruhow wobžwětleny a wot zuzyche miejskeho powětrа wobwéwany, to stuli ho jemu hłowa pomałku na wutrobnu, a měrny żwar wobja muczażke. Ptaczażko na blišim bofowem kerczku saspéwa jemu k rěmanju pěsnicżku.

Mjes tym pschindże rózł khěże stara wot cżeże lět pschilena maczerka. To bě mochowa burowka. Pódla nich dżěschtej jeje wnuczkaj, żnětkowkołosaty Sepel a trochu cżernischa Reska, hółcził nězdże wóżm lětuy, holczka pak hydom sklna.

Tu dobłada so wowka na spjazeho dżeda. Hnydom posasta a prajeschе wnuczkonaj, jo hyschtej sudrom hyst

„Dżed je żel wużnuk,“ schepetasche staroschżiwa, „tolo tola wubudżicż njesmémy.“

(Pokrazowanie ischéhuje.)

ka Kubanka knjeza Kubanka běše spokojaca, wobora ma w pokładni 92,50 hr. Z wosebitym wjeselom za wobora běše, zo w zańdźenym lěće dawno požadanu motorsku sykawu dosta. Při wólbach so přewjele njepřemjenił. Knjez wjesnjanosta Ryečka so wobora we mjenuje gmejny wosebje podźakowa a khwaleše službu, kotruž je gmejnje wopokazała. K zhromadźiznje přizamknу so wjesoła towaršnosć.

S Njeswačidła. Sobotu 5. a njedźelu 6. januara swjećeše pjerjinu a karnikle płahowaze towaršstwo ja Mały Wjetkow a wokolinu w tudomnym Klanczowym hoscenzu šwoje 9. pjerjinowe a karnikłowe wustajenja. Wobydlerstwo Njeswačidła a šwokolinu so za nju jara zajimowaše. Wobsyć wustajenjow běše jara bohaty a je z dopokazom za wšitke wuspěchi.

Z Jasenicy. (Zapozdźene.) Kaž kóždolětnje, tak swjeći tež lětsa Jasečanska katolska Bjesada na njedźeli po Nowym lěće swój załožeński swjedźeń. Wjedro bě jara rjane, mačernjeć trochu zymne a tohodla je hjez dźiwa, zo bě so telko ludźi ze wšěch kónkow na swjedźeń zběžało. Hłowna přičina drje bě, zo Jasečanska kat. Bjesada załožeński swjećeše. Tuto towaršstwo je ze swojim swjedźenjom daloko a šěroko derje znate, dokelž na nim so přeco jara rjane wěcy podawachu. Tak bě tež lětsa. Nichto so njekajšo, zo bě tam šol. Wěsće dospołnje spokojeny woteńdźe. Započatk drje běše w 6 hodź. popołdnju, tola w 6 hodź. běše hišće prózdna zala. Čim dale pak so ručički časnika k 7 hodź. bližachu, čim hišće so žurla pjelnješe. Wokoło 1/28 hodź. skoro nichtó wjacy do njeje njemóžeše a přeco hišće nowe čerjódy přikhadźachu. Knjez předsyda Nowak-Horjanski hošći witaše a poręča zdobom rjane słowa w jednorej, tudej derje zrozumliwej a jadriwej rěči. Jenož škoda, zo buchu rjane słowa dla hišće přikhadźacych ludźi cyrkwje. Rozłoži nam, kak je so swjedźeń w běhu časa zwonkownje cyle přeměnił, tola znutřkownje je nimale tónsamy zwostał. Přjedy přikhadźachu samo z dalekeho Budyšina wyscey knjeza na załoženski swjedźeń kat. Bjesady. Bórzy po jeho słowach so zawšěk zbožny a naši hrajerjo wustupichu. Předstajichu nam k. Jurja Handrikowu hru: „Wjesna kralowna, Leuka z pazdźernje". Hra je jara rjana, dosć khatna, tola na kóncu zwjeselaca. Hrajerjo hač na někotrych jara rjenje hrajachu. Wosebje někotři mjez nimi běchu so do swojich rólow jara derje zaživili a wustojnje hrajachu mjez tym, zo někotři ze nich mjenje žiwje hrajachu. Snadź běchu tuči přeni raz na jewišću. Dźiwadło hrać tež njeje tak lohko. Po času, hdyž budźe tak mjenowany „Lampenfieber" přestatý, póndźe wšo lěpje. Zawěsće je k. Šanda při wučenju wjele prócy nałožował. Jemu słuša najwjetši dźak. Te[illegible] wšo ničo lohke, hdyž člowjek cyły dźeń dźěła a [illegible] dyrbi hišće dźiwadło wučić. Dale dyrbimy wo[illegible]nać, zo naš lud khutnym hram njerozumi, „Kuc[illegible] so najkhutniše, skoro zrudne wěcy předstajichu, so mnozy směja. Z tym wšo kaža a druhich myja. Njewopkmnu zcyła, što je na khutnej hrě směšne. A wohladnjemy-li so tróchu, hdyž so zady nas směja, widźimy často dosć jenož někajke njezrale holcy, kotrymž so wšo směšne zda a so zcyła no wěc njestaraja, što so na jewišću stawa. Na to mělo so trochu dźiwać. Tajcy, kotřiž stajnje měr kaža, njeslušeja na swjedźeń, ani do žurle a nimaja-li za dźiwadło zrozumjenja, ani mjez hosći na bal, ale doma do loža. Po přenim předstajenju poręča nam wosadny knjez farař jadriwe słowa, wo rjanym a dobrym swójbnym žiwjenju. Sćěhowaše hišće jena hra: „Zbožowne hody". Přeni dźěl bě skónčeny. Druhi so započa, wjesoła rejka, kotraž wosebje młodźinje płaceše. Tola też naši mužojo a žony sebi radu jedyn zaskočichu. Druzy so hospodliwym Jasečanam rozeńdźechu a dachu sebi bunjacy kofej a dobre přikuski derje słodźeć. Na ranje posledni hosćo woteńdźechu. Nazdarbo[illegible] dźěći a za tych, kotřiž njedźelu přiše njemóžachu. A tak je zaso po swjedźenju. My pak so Jasčanskej kat. Bjesadze hišće jónu dźakujemy.

Z Khrósćic. W nocy k wutorje paduši našeho wjesnjana wikowarja z jězdnymi kołami a montéra Pawoła Horbanka ze swojim wopytom pořešćichu. Kradnychu wšelake wěcy, akumulatory atd. Za paduchami nimaja hač dotal sléda.

Z Pančic. (Z motorskim kołom znjezbožił). Lědma je psyča zawjera, traješe daloko přez štyri měsacy, w naranšim dźělu Kamjeńskeho wokrjesa zběhnjena — 8. januara, — dha je hižom wjetši wjesny pos njezbože z motorskim kołom zawinował. Šewe H. ze Šunowa jědźeše ze swojim kolesom po spadowacej drózy w mérnym khwatku do wsy dele. Wulki psyk zastaji jemu puć. Zo njeby jeho přejěł, spinaše krnce a nahle. Kolesař so čisny a koleso wlečeše so hišće cyły kónc dale a zawostaji hłuboku čaru. Wón so khětro w mjezwoču rozbi a dyrbješe lékarsku pomoc trjebać. Lékar jemu rany zwobala. To bě čim bóle mjerzaca wěc, dokelž dyrbješe znjezboženy nazajtra kmótřić. Koleso a pos njejstej dale škodowalej.

S Čorneho Khorlmza. Kaž so sda, budźa w naschej wosy lětsa pilnje tvarić. Dotal su łapoćeli sa schtwórt wjetsche nowotwary twarstwu potrjebu pschichowacy. Natař Jan Kóhna dże žebi natwarieć nowe domske, tohorunja khěžař Jan Pawlik. Pschi puću do skały twarstwu dźěłacjeř Matej Ssmolerć tohorunja domske i hospodarskim twarjenjom a ratař Matej Ssymank dże nowej hospodarskej twarjeni stajiec.

Sokolscy kurzisća.

wustupja na „Ptačim kwašu" schtwórtk 17. januara we Krónje w Budyschinje. Porjeschća s wulkej lubosću k swojemu serbskemu narodej porjad poskićenjow. Wschitzy smy cżitali w Serbskich Nowinach i kajkej rasnosću su w poslednimaj tydźenjomaj w Kulowje dźěłali na wudospołnjenju w cżłowjuczowanju. Kóždy, kiż je sańdżenu njedźelu jich wobsamknjeńsći swjedźeń w Kulowje wopytał, je połny sahorjenosće sa naschich młodych krasnych swuczowanych Sokolow. A tuzi pokaża na Ptačim kwašu w Budyschinje, s kajkim wusčěkom su swój prěni wulki Sokolski kurs srjadowali a też cżeścże hódnje a swěru dokónczili.

•

Wschitke sokolske jednoty s radosću tohodła witaja, so smeja pschichodnosć, Kulowskich kursistow w Budyschinje wobdźiwacz. Kóždeho jenotliwcho Sokola a kóżdu Sokolku knutskownje cżełuja a wabi na Ptački kwaš. A wutroby serbskich wótcżinzow a wschitkich lubowarjow swojeho serbskeho naroda smědża so pschepołnjeć, kaž naschi Młodoserbja stoja za swój lud. Tohodła pschińdź kóżdy, tu może so domach cżuć, mjez swojimi!

Hospodarski rozhlad.

schtwórtk 10. wulkeho rózła 1929

Wčerawše kurzy w Barlinie.

1 Dollar	4,203	100 polsk złotych	47,05
1 jendźelski punt .	20,38	100 češkosł. krónow .	12,444
100 swajc. frankow .	80,905	100 franc. frankow .	16,43

Barlinska bursa drje wječera měrne wili šaviža ale kupja wschelakich akcijow dale postupowachu. Kurzy na wólach i dołżnych a rentowych lisćinach běchu sćěhowace.

Na produktowych wikach pokazuja wschelake znamjenja so je wobrot jasnuł. Płacżiny pschenicy, rožći a wowsa ponadku postupuja. Pschi tajkim połoženiu je žito na wikach hnydom žadnusche. Wječera płaczesce zentnarje

w Barlinje.

pschenicy 10,20—10,30 hr., rožći 10,15 hr.
hacź 10,20 hr., jeczmjenja nałóżnjeho hr. 10,30—11,80 hr., nedźiwjaceho 9,60—10 hr.
wowsa 9,80—10 hriwnow,

w terminowym wobchodźenju

za měrc: pschenicy 11,22½ hr., rožći pak 11,18¾ hr.,
za mjeju: pschenicy 11,62½ hr., rožći pak 11,60 hr., wowsa 11,70 hr.
za julij: pschenicy 11,76¼ hr., rožći pak 11,57½ hr., wowsa 11,81¼ hr.

Wobchodźenje płaczinow i Drježdźanskich wikow.

Sercżana pjerjina: kury stare 1,30—1,60 hr. a młode 1,40—1,80 hr., kuhy młode 1,10—1,50 hr. a kachi 1,50—1,70 hr., bolbje 0,50—1,30 hr., jelerji 15 hacź 60 pj., kluny nowe 6—7 pj., kiśały kał 25 pj., cżerwjena 12—15 pj., bóły 12 pj., mrź 1,30—4,50 hr. a zjubła 15—20 pj., butra 2,10—2,40 hr., twaroh 30—35 pjenjegżow, muka 27—32 pj., jeja 18—19 pj., worjechi wósće 60—90 pj., raki 19—70 pj., schcżinki 1,10—1,20 hrihownow, liny 2,20 hr., karpy 1,30 hr., jabłuka 12 hacź 40 pj., kruschwy 10—40 pjenjegżow.

Pschikitacja:

Dźowku za pahonca, Wjela w Bukowzu pola Hornjeho Wujesda.
Wuczehnika jankałskeho, Kretschmer we Wojerezach.
Połzu do domu, na dwě njedźeli sa wupomoz, Schérz w Hródku, Jurjowa haša cżišło 8.
„ Eckhardowa w Mužakowje.
„ farař Schmiedera w Budyschinje, Lubijska dr. 2.
„ Sachschowa w Hródku, na torhoschću 22/23.
Pomocnizu hospodarsku, knjezi dwór w Jažeńzy pola Njeswačidła

Na pschedań

schcże rašy je w pomiatku nakupjena
Sofa nowa w Kamjenzu, Anger 30.
Wuhotowanje jitwy we Wojerezach, Bětnjanska dróha cżisło 31.

Sćěhowanje na pschichodźowanje

pjatk 11. wulkeho rózła 1929:

w Brěsnje pola Kamjenza dop. w 10 hodź. w hoscenzu „K wuczenemu lubin"; schrikt,
w Njebjelczicach, kupny schulu šo pop. w 2 hodź. we „Serbskej gmachcze": krowje, poschcha, wuhrjebowak a schlitschanej wóraj;
w Biskupizach na šyndrstwie dop. w 10 hodź.: wschelake mebje, drasty, klobuki a awtowe dźěle,
we Sabrodze w hoscenzu pop. w 2 hodź. sofa a kamor,
we Łazu pschi dwórnischću dop. w 10 hodź.: benzolowa lokomotiwa,
w Manjowje w hoscenzu pop. w 2 hodź.: schólowak,
w Budyschinje w radnizy pop. w 3 hodź.: zonjace schórzuchi, dźěłacze thołowcżki, zonjace wobuwja, wschelake mebje, pišanske stroje a piano.

Pschehladowanje.

Konja wojerskeho, sobotu 12. wulkeho rózła 1929 dop. w 10 hodź. na dworje łazarnu pschi kom na Lubijskej dróhy.

Skrowne denješe.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. 3/11 hodź.: Płacżiny su swelwa skrucżene a postupuja.
Dop. 3/12 hodź.: Pschenicza a rožła sajka 5—10 pj. po zentnarju dobuchu.

Płacżiny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacżiny po złotej hriwnje.

	9. 1.	8. 1.		9. 1.	8. 1.
Pšenica	204-206	203-205	sunny	21-23,00	21-23,00
rožka	203-204	202-203	woka	26-28 0	26-28 0
nal. jačmjeń	218- 36	218-236	módro łupiny	15-16,50	15-16,50
naz. jačmjeń	192-200	192-200	žołte łupiny	18-18,5	17-18,50
wows	196 202	196 201	zeradella	—	—
kukurica	226-227	225-227	raps. wosusk	19-20,30	19-20,30
pšeno muka	25-28,75	25-28,25	lany wosusk	25-26,20	25-25,20
rżana muka	25-28 00	25-28,0	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	14,60	14,60	brenj. kruški	18-19,2	18-19,2
rżane „	14,30	14,30	syno, 60 kg	3,00 3 70	4,00-5,20
lane symjo	—	—	rżana sloma	1,15-1,30	1,05-1,15
hróch	—	—	pšeno, „	1,00-1,2	1,00-1 25
raps	340-350	340-350	wowsna „	1,35-1,55	1,40-1,60
pjeluški	22-24,00	22-24,00	jačna „	1,15-1,35	1,20-1,35

Skódny woheń w Kubšćach.

Dźenża w nozy je so w Kubšichzach zyły Rauzendorfej rěsał wotpalił. S wobnjom je wobšćedźerjej wulka schkoda nastała. K haschenju běchu 4 sykawy pschijěte.

Běsche w nozy wo 2 hodź. Nadobo rosjažni sylna swětlina nózse cżinowe njebjo. W rěsaku kujeja Emila Rauzendorja w Kubšichzach běsche woheń wudyrił. Pomjenja jerzechu so z wulkej spěchnosću dale a namakachu we wobšćerunych drjewowych šklabach wjele zyrobu. Woheń sni[illegible] zyły rěsat a wupschestrě so hišćeze na pódlanske twarjenje, w kotrymž wobydlo lejsche. W tutom twarjenju stojesche też Opelski auto. Tón pak hišćeze w poslednjej mjenschinje pomjenjam wutorhnychu.

So że woheń też hišćeze na domske njerozpschestrě, ma so wobnjowym woboram dźakowacź, kiż skutkownje sapschinnychu. Wobżebje ma so tu wulkeschnjej Kubschiska motorika sykawa. Pschi haschenju wobdźělichu so dozdka Bojschczanska sykawa, kotraż prěnje myto dosta, Jenkeczanska, kotreiż pschipaduje druhe myto, Budyšta nakrajna sykawa a Kubschiska motorska sykawa.

Njeje hišćeze znate, z kajkeje pschičiny je woheń nastał. Wobšćedźerjej rěsała, knjesej Rauzendorfej, je wulka schkoda nastała, wona pak nia zawěsćena.

Wulke padusstwo w cenej Drježdźanskej wile.

Na kónju dezembra je so z wile tajneho kommerzijelneho radźy a generalneje konsula Otty Weißenbergera pschez 40 lět stary słužownik zhubił. Wón toho cżasa pobrachuja też wschelake drohotne bebjenki. Zhubike su so někotre stote cżahnikí, mjez kotrymiž je jedyn 11 000 hriwnow hódny, dale manschetowe knesle z brylantami, postorcżene rybowe nože a widliczki a druhe wěsy. Dale pobrachuja hišćeze fotografiski aparat z pschiślušnymi kornarjomi a podobne wěsy. Zhubił je so też kufr, kiż je paduch najskerje k wotnjesenju paduschstwa trjebał. Kradnjene wěsy su něhdźe 30 000 hriwnow hódne. Kaž so powě, mjenowansche so zhubjeny słužobnik Hans Berndt, kiż běsche wudawał, so połhadźa z Barlina a so je hižom pschedy wschelake njepravne cżinki wukonjał.

Na'nowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje sa julijschi pjatk: Symna dale traje, je žuchło a rjenje. W Jendźelskej samrózene a jażo symnischo.

Khripa je žebi w Holbinje tši a we Wuhanečjach žydom hnydom wjacy wopor žadała. Tež w Shorelju je so wona hižnje rošscherila. W powschitkownej mětnej khorownej każy je so wot hód 1500 skhorjenjow pschipowdźało. Też w Barlinje su skhorjenja na khripu wschikowane. Powschitkowna Barlinska mětna khorowna każa, kotraż 460 000 žobustawow liczi, ma skoro 38 000 khorych. Podobne su poměry pola druhich Barlinskich khorownych kažow. Barlinske khorownje su z khorymi pschejelnjene.

W Liginju je so 18ćimy wuczomy hornicze sekundy Fritz Wettich satčelił. W Hannoverje je so 15ćimy wuczomu železnjičnemu cżahej pschejeżej dak. Starschi a wuczerjo běchu jeho dla lenjoscje nadtwarili.

W Litoměrjach w połnožnych Čechach su padnischi se Schikłowšej kłodarskje wulku summu pjenjes kradnyli. Nubjejnicy su z automobilom pschijěli a z nim wotjeli. W tej žawrei wony su so w Duchzowje do wokrjesnje khorownje każy dobyli. Tu pak bě pokładna próżdna. Padnischi pišanišku a šlicżbowanišku maschinu zobu wsachu.

W Sjednoczenych statach połnoczneje Ameriki je so khripa z wjeczernych statow do ranischich rošscherila. We 39 wulkich městach je so sańdżenu tydźeń 2041 khjetrinych padow na khripu a sahorjenje pluzow pschipowdźało, mjez tym so je tydźeń pschedy 1275 wozobow na khripu wumrjelo.

Pola Jihlawy w Czechach je spěchny cżah do tvereweho cżaha sawadźił. Někotři żelezniscy sastojnicy so sranichu. Dwoje z nich staj na poczerpjene rany wumrjelej.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerć w Budyšinje
Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanc w Budyšinje. Za hospodarstwo i dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. Za nawěsće: C. Janak w Budyšinje.

NOWE

PIANY

po 875.— hr.
950.— „
1050.— „
1150.— „
1250.— „
1400.— „
1500.— „

dubowe a worjechowe, čorne polěrowane.

Dolholětne wupruhowane znamki!

Małe měsačne dźělby!

Hudźbny dom

Fr. Jeremias

w Budyšinje

na Kěžorskej hrózy 8

Tworykupowace towarstwo w Budyšinje

z. dr. z w. r.

Na našich wosebitych dujach poskićamy hišće w našej wosebitej rozdźělenji na Hošic hasy cyle wosebje:

Jenož tak dołho hač skład dosaha.

Kopřiwina: 80 cm¹ jedyn mtr **48** pj.
„ 130 cm¹ jedyn mtr **90** pj.
„ 140 cm¹ jedyn mtr **90** pi.

Finet 75 cm šěroke jedyn mtr **86** pj.
„ 80 cm šěroke jedyn mtr **96** pj.

Blidowe přikrywy 130/160 jedyn **3.50** hr.
Dospołny přikryw . . . **5.75** hr.

Blidowe přikrywy . . jedyn **4.25** hr.
Twjelki 100 cm dołhe **50.-, 68.-, 86.-** a **90** pj.

Ženje so njewróćaca składnosć.

W našej rozdźělenji na Serbskej hasy

emajlowane bowy, normalna wulkosć **90** pj. **Wanje** jena **1.30** hr.

Smetanowe kanki — Kofejowe kany — Kofejowe a čajowe servicy

Přijomne dary. Wobhladajće sebi skład.

Dwójne zarunanje. **Dwójne zarunanje.**

Čisty, němski

swinjaci

šmalc

najl. kajkosće

nanajtuńšo

Wikowarnja

z bubru

Kunella

Prošu čisło

2687

jeli maće mały nawěšk do „Serbskich Nowin".

Čopłe košle lacki

nohajcy, kholowy, suknje, wolnjane łožowe plachty wot 2.50, přikrywy na sofy, dołhe wot 3.-

J. Erler w Budyšinje

rózk Kronprync. mosta

Serbske posłužowanje!

Kafej
Kakao
Kolonialne twory
KURIO
na Zwonk. Lawskej hasy 24

Wšitcy Serbja

přeprošuja so štwórtk, 17. januara, wječor we 8 hodź. do „Krony" w Budyšinje na staroserbski swjedźeń

„Ptači kwas"

Viktor Schlecht

kachlestajerski mištr

w Budyšinje na Hohengasse čisło 9

Telefon 2209

Sadźenje kachlow wšěch družin, přesadźenje, wuporjedźenje a zasadźenje sćěnow, platow. Wulki skład kachlow kóždeje družiny. Najtuńše płaćizny!

Tunje poživadła

Płśće jenož Thams a Garfs-kofej!

Dobry rajs	punt jenož 25 pj.
Pšeńična krupica	punt 25 „
Pšeńčna muka	„ 22 „
Hroch běleny	„ 35 „
Nudle, krane	„ 40 „
Nudle, jejowe	„ 50 „
Makkaroni	„ 50 „
Margarina	„ 50 „
2 punt. tyza špinata 2 punt. tyza kr. bunow 2 punt. tyza měš. zeleniny	bromadźe jenož **2,00** hr.
2 punt. tyza słowkow	85 pj.
2 punt. tyza ananas	1.35 hr.

Cokor . . punt **25** pj.

(jenož po wěstych dźělbach)

Nimo toho na wšě twory (z wuwzaćom cokora) naše drohotne wotrěžki, na kotrež dostanjeće dojmacy grat abo twory

Thams & Garfs

w Budyšinje

Płśće jenož Thams a Garfs-kofej!

Wšě šulske knihi

dostanjeće

w Serbskej kniharni w Budyšinje

Moje

dospołne

Wupředawanje

přinjese tutón tydzeń wosebite poskićenje, jenož tak dołho hač skład dosaha.

w kupnym domje

Max Herde

w Bud. na Kamj. hasu 12

Nohajcy a tkaniny sensacija!

Nohajcki	por 0.19
Mužace nohajcy, šěre	„ 0.39
Pót. nohajcy, najl. kajkosć	„ 0.59
Mužace nohajcy, pisane	„ 0.59
Nohajcki za małe dźěći, čista wolma	„ 0.59
Mužace nohajcy, pisane, ze židu	„ 0.69
Nohajcy k maskam we wšěch barbach	„ 0.79
Dźěćace nohajcy, wšě wulk, najl. kajk.	„ 0.95
Zonj. nohajcy, płóčl. žida	„ 0.95
Zonj. nohajcy, židź. flor, z wys. pjat.	„ 1.25
Zonj. nohajcy, mako, najlěpše	„ 1.50
Nohajcy z wjelblud. kosmow, najl. kajk.	„ 1.50
Muž. nohajcy, pis. z česan. tkan.	„ 1.75
Zonj. nohajcy, najl. płóčl. žida	„ 1.95
Zonj. nohajcy, žida z florom	„ 2.95
Smuh. bluzowe tkaniny, składnosć	„ 0.95
Płóčl. žida, krep	„ 0.95
Bembergska žida, kaščik	„ 0.95
Jakowe podšiće, Bemberg	„ 1.25
Tüssor-žida, 100 cm šěroka	„ 1.35
Dobry voile, 100 cm šěroki	„ 1.25
Voulardine satin, 100 cm. šěroki	„ 1.35
Wolmj. krep, jenobarbny, 95 cm šěroki	„ 1.35
Wolm. krep, čišćany	„ 1.50
Wolmj. muslin	„ 1.50
Smuh. bluzowe tkaniny, čista wolma	„ 1.75
Jakowe podšiće, židź. damast	„ 1.95
Woblekowe tkaniny, kaščik	„ 1.95
Woblekowe tkaniny, kašć. čista wolma	„ 2.95

Kedźbu! **Kedźbu!**

Wulka dźělba tunich tkaninow, kiž so za serbske drasty hodźa.

Nowe serbske knihi a knižki

Dr. Arnošt Muka:
Słownik dolnoserbskich rěcy a jich narěcow. II. dźěl O—Z. 1202 str. 35 hr.

P. Romuald Domaška:
Tysac lět hnadowne město Rogow. Z wjele wobrazami, pyšny zwjazk, 57 str. 3hr.

Jan Lajnert:
Wyskow sapy, sylzow kapy. Basnje. 59 str. 1 hr.

Michał Nawka:
Zmysł našich słowow. Zmylki předźiwo njemu a myslički wo nim. 48 str. 1 hr.

Józef Nowak:
Lubin a Sprewja. Wótčinska hra we 2 wobrazomaj. 22 str. 30 pj.

Měrćin Nowak: — Michał Nawka:
Dźěćatka hladajće - kajke turjanosće! Knižka za dźěći z pisan. wobrazami. 1,80 hr.

Mikł. Andricki, přest. Mina Witkojc:
Hanka. 77 str. 50 pj. delnoserbske

Arnošt Hančka:
Ptači kwas. Dźiwadłowa hra za dźěći w 3 jednanjach. 19 str. 30 pj.

M. Hajna, přest. Mina Witkojc:
Petrolejowe zrědło. Hajno Nowy: **Serbska pšeza.** 20 str. 30 pj. dźiwadło

Hosćenc „Cambrinus"

w Budyšinje, na Moltkowej hrózy 1

mějićel: Hermann Krebs

Poručuju swoje rumnosće kaž tež jstwu za towarstwa. Přijomne přebywanje za swójby. Derje wothladane piwa, jědźe a napoje

PROSACA BÓRZA

Ručne dźěła kupujeće pola **Günthera**

Tapiserie, wołma a wšě potrjeby k wušiwanju

Woseb. wobkhod rózk Žitneje hasy - Mjas. jětkow

Bóh Knjez wza nam dźensa w nocy njenadźicy po krótkej khorosći, w khorowni w Drježdźanach našeho lubeho syna, bratra a swaka

Reinholda

w 19. lěće jeho młodeho žiwjenja.

Khowanje budźe njedźelu pop. w 3 hodź. w Barće.

W Barće, 9. januara 1929.

Hłubokozrudźenaj ale troštnaj w žiwej křesćanskej nadźiji

Farař Pawoł Mrózak a mandźelska

Přiloha k čisłu 8

SERBSKE WINY

Sźworik, 10. januara 1929

Měrćin Nowak-Njechorński:

Serbske blido „Cornobóh" sylvester swjeći.

Njedawno smy njebojo so wysokeho sněha na Cornobóh so drapali na směrkach, tam serbowali a we slepej nocy so zasy wróćili.

Stóž je cyły człowjek, tón njepućuje jenož, hdyž fijalki kćěja a kostrjanc, tón ke kachlam přilěpjeny njewostawa, njech wětrec hóley wonka bóle cychnuja. —

Běchu nas wołali čěscy bratřa z Liberca: „Přińdźće k nam, swjećće z nami sylvester!"

A posłuchachmy ....!

Njedźelu bě tak rjenje a lubozne a błóćane, zo człowjek moh! woprawdźe na tu njemudru myslicku trjechić, zo je tu naléće, ale póndźelu zemja tola so hańbowaše, zo bě so dała přezahe „zmjehčić" z nawalnosću słónčneho nawoženje a póćiwa zasy so zababi do husteho płašća kurjawy .... Tak so druhdy myliš!

Słónco so da wottrašić, my nic!

Jědźechmy do Liberca, to rěka, najprjedy do Lubi'a, potom do Žitawy a potom přez mjezy so sunywši z pasom w kansy (a bjez njeho) do Liberca.

Běchmy tam wječor. Čěscy přećelio hižo na dwórnišću na nas łakachu a so do nas zdźělichu. Potom nas z triumfom wotwjedźechu do kwartěrow, někotrych na (něhduši) hród Klam-Gallasa a druhich druhdźe.

Najdźechmy so a na směrkach chcychmy hromadźe z čěskimi přećelemi na horu na Planju...

Hm, stupiš před durje — ow ty słódka dobrota. Kurjawa je prječ haj, ale za to maš mjećel, zo njeje rjenje. Wšo běše, sněh hač do kulkow, wichor howri a wuje. Ničo wo to. „Budź dub a njewotstup" myslu jako naš Pawoł Kryćemař.

Potajkim na dwórnišćo; tam so zetkamy z druhimi. Wjedro je hrozne. Awta so smykaju po wulicach a so prěki staja jako wóhniwy kóń. Rjane kaježny so walęia po khódnikach, móžeš je zběrać jako spadanki. Haj, je zatrašnje hładko pod póduśemi.

Před dwórniščom wšitcy hižo čakaju, pobrachuje jenož hišće „wyši blidnik", jeho knjeni a „přibočny hajnik" (wón ma zeleny klobuk z hobrskim kamsykowym šešerjom).

Skónčnje přičampaju.

Dale....!

Elektriska nas donjese pod horu. A nětk won! Wichor je dospołnje wowrotnił, tak njemdri a ze sněhom mjeta. Sto wo to!

W směrkach je čišišo. Drapamy so dale horje. Směrki maju rjane bóle kožnehi a čapki.

Za hodźinu smy horjeka na „Plani". Je to dosć wysoka hora runje pod Ještědom. Je tam hosćeńe a to je derje, přetož w nim je čopło, njech wonka wichor bóle cychnuje.

Wubělimy so z płaščow, kiž su poskleńčene wot sněha a mróza. Hudźba hraje tu wěcnomłodu melodiju njesmjertneho místra Smetany: „Proć bychom se netěšili...."

„Haj, čohodla so njewjeselić ....?"

Makrizny je tule też dosć! Maš tu kofej, čaj, piwo, wino — wšo, na čož ći žadosć dźe. Maš tu „Plaňsku!" Ze wšěch rózkow ju khwala zbasnjene basnje. „.....uzdravuje, dráždi, ćeš!" derje, woptajmy jón, tutón lěkowacy paleńc bjez alkohola...

Spěwa so, čěski a serbski.

Rejwa so amerikanski (foks), němski (walčik) a serbski (Pólski žid, Limborska atd.).

Rejwacy Łužičenjo wuwabja wulke koło přihladowarjow, wobdźiwarjow, přikleskarjow. Hižo serbske reje so dobywaju přez hranicy do wukraja. Nic jenož „Lumirjenjo" smědźa ju eksportować do Brna a Hradca Kraloweje, ně, też „Podćornobohowscy blidnicy" je teptaju po špundowanju hórskich hosćeńcow.

Tak pomałku so přiwači polnoc. Lódy móžeš sej něsto přistojeneho napoja wobstarać, to hižo nowe lěto je přiležło „Bum — bum — bum" — dwanaće smykow na deńco je přiwita. Potom hara jako w pruskim sejmje....

Rumnosć je přemała za telko radosće. Khwatamy před durje a so kulkujemy. Ale hišće wichor njemdri, dyrbimy zasy nutř. Běchmy so rozradowali, zabawichmy so z rozwolnymi hrami. Sykachmy „mjaso", po „čertowej wulicy" ćěrjachmy, jedyn z čěskich přećelow wustupi jako rejwař na powjazy, dokelž pak kóčka přez bórnicu poskoči (zle znamjo) wězo ta wěcka so njeporadźi.

Mjez tym hodźiny ćěkachu a dyrbjachmy dele. Wichor bě so wunjemdril, bě jasne, pod nami w dole so Libere błyšćeše z morjom swětleškom. Deleka běchmy prjedy dyžli horjeka, přetož so smykachmy. Rano w pjećich zas běchmy w měsće a wulicy hišće běchu połne ludźi....

W jenej mje wołachu, dokelž hižo z wobjedom čakać nochcychu. Wobhladachmy sej něsto. Nimo pyšneje cyrkwje swj. kříža a někotrych khałupow na Wětrowej wulicy, kiž hišće časy Waldštyna pomnjachu, tam ničo zajimaweho njebě. „Sudetendajčlant" woprawdźe njetrjeba być horde na swoju stolicu. Jenož te hory koło wokoło su rjane, te sebi Liberscy Nimcarjo ani njezasłuža.

W Libercu je też čěski „Narodny dom", Njeje tak wulki jako „Serbski dom" w Budyšinje, ale nutřka je jara pyšny a Němcy w nim też njebydla...

Po ćuće hnujacym rozžołnowanju z čěskimi bratrami a sotrami serbscy blidnicy podćornobohowskeje krajiny zasy wopušćichu Libere, w němskim ćahu bě wjela zyma, to so žadyn čěski pólcaj do woza njezwěri třeškańcy dla a my přeńdźechmy bjez kontrole hranicu.

Doma ničo wo nowym snězy njepytnychu.

Němcam bě so na wyši rozkaz „zapowědźił sněh k nowemu lětu", tak zo na sněhakach hižo po hórkach hanjeć njemóžachu. (Serbja to bjez toho njeńcinja!)

Serbscy „blidnicy" běchu zasy jónu dopokazali, zo so njeboja sněha, mróza a wichora. Su byli někotre krasne hodźinki hromadźe ze słowjanskimi bratrami a dobyli někotrochožkuli noweho přećela za serbski narod.

Hlejće, lubi Serbja, mózemy też tak serbować, hajić rjanu serbsku zabawu a poćahi ze słowjanskimi bratrami.....

A ja praju, załožće sej blidne koła wšudźe po Serbach a pućujće po našim rjanym kraju a po kraju našich słowjanskich bratrow! Nabudźeće wjacy lubosće k ródnej, k słowjanskej zemi, dokelž so hakle z njej zeznajeće. Stož nieznaješ, njemóžeš sebi wažić. Njemóžeš měć rad rjane holćo, hdyž je hišće widźał njejsy, ani z nim so rozmołwił.

Potajkim, hladajće, zo byšće so zeznali ze swojim krajom, zo byšće jón lubowali!

Zelenu tydźeń Drježdźanach.

Bóle a bóle bliži so 9. jakiti ratarski tydźeń. Wotmětuje so wot 21. hač do 25. wulkeho róžka w Drježdźanach.

Tutón ratarski tydźeń stata wjchitke swoje sriadowanje a posłuchanja pod heslo: „Nusa ratarstwa je hać najwjchse stupła." Wjchitke statute naprawy k powběnjenju ratarstwa pak njemóža ratarstwu wiele pomhać, hdyž ratarstwo sama na slěpschenju swojich pomerow njedźela. Sameŕ 9. jakiteho ratarskeho tydźenja je so prózowacj we wjchitkich swojich pschednoschkach a schromadźiznach, so by so schromadnje se statutnym knjeżerstwom, ratarskim sastupjerstwom, a wědomosću a wokhoje też w praktiskim žiwjenju namakał wudwučł i nětčišchcie nuzy.

Snamjenicźi sastupjerjo ludowehe hospodarstwa, nawjedowazy ratarjo, sphnuzy w plahowanju stotu a rostlinow roskoja khutne a wažne praschenja, kiž dźensnischi dźeń kóžbeho ratarja pala.

Sastupny pjenjes wuzkinja za trajny liscsik na zyły tydźeń 12 hriwnow, to dnjowu liscsik 4 hriwny.

Serbski wječork w Hradcu Kralowe'c.

Hradec KKralové, tuto pře wšo rjane městačko ze swojimi starymi wobhrodźenjemi, ze swojimi cyle nowotnymi twarami, ze swojej mócnej hospodarskej a kulturnej žiłu, při brjohomaj šumjaceje rěki Łobja nochce mi z mysličkow. Přeco a přeco zaso mje nuči, zo bych lubym krajanam wo nim rozprawjał. Činju to hišće, ale dźensa mam wo zajimawym podeńdźenju rozprawjeć. Lubi přećelio Łužicy, na čole knjeza rady dra. Bretschneidera wuhotowachu dnja 28. novembra krasny serbski wječork w zali Masarykoweje wyššeje ludoweje šule. Knjez profesor B. Dobiáš měješe přednošk wo Łužicy, wo našim dźensnišim zrudnym połoženju a prócowanju. Knjezaj prof. Fr. Teršl a dr. Šternwald poskićištaj krasne spěwy z klawěrnym přewodom a nam luba krajanka, knjeżna Méranka Lešawic deklamowaše wšelake basnje łužiskeje literatury. Łužiski wječor je so wulkotnje poradźił a je mnoho přećelow dobył. Dźakuje klapa naša wutroba, hdyž tajku žadnu powšć słyšimy. Rad bychmy sami chcyli ze swědkom być tak nadobneho skutka.

Hradec Kralové njezapomnimy. Přećelam Łužicy přiwołamy dźakne Na zdar. Njech je žiwa słowjanska zajemnosć, bratrowska lubosć. -f.

Japanska, kraj katastrofow.

Wo Japanišej, wo kraju khadźazeho błónja, je powschitkowje znate, zo je to kraj z najwjacy zemjerjenjemi. Po dokładnych zwědomitich wobkedźowanjach fu wón schesći, so maju w Japanišej kóžde schtyri dny zaćuwajomne zemjerjenje.

Najnowsche powěsće poslednich dnjow nas powucha, so wobeńbłuwaza hora abo vulkan Aso na kupje Kiuschiu, kiž je po swojim wobkhadu drje najwjetschi vulkan zyłeje zemje, so na zyłuniche wubuchi pschihotuje. Pschez 10 wokolinje 40 kilometrow fu so nowe zemjerjenja pokasałe.

Měrćin Nowak-Njechorński:

Prěki a pódłu po Juhosłowjanskej

15] (Pokračowanje.)

XVI.

Potajkim, běchmy dojěli do bosniskeje stolicy, do Sarajewa. Wot dwórniśća do města samoho je khětro dołhi puć, to so sydźechmy do dweju awtow a hórzy běchmy w hotelu.

Hotel bě elegantny, njebě tam ničo zajimaweho, wšo tak jako w Drježdźanach abo Barlinje. Wumychmy so, powječerjachmy a potom mała čŕjódka łužiskich Sokołow „w ciwilu" so wuleća do města. Nadźijachmy so w muslmanskim Sarajewje podobneho raza jako w Skoplju.

Nó haj, někak tak to też bywaše, běchu tam turkowske kofejownje z čornym kofejom w drobnych šalčičkach, běchu tam huslowacy cyganjo a molowane holćiska, hišće bóle škrěćachu dyžli w Skoplju...

Khwilu po měsće dundachmy, woptachmy dynje, kiž so tam přez cyłu nóc předawaju jako w Prazy horce kołbaski, woptachmy čorny kofej a čerwjeno wino a wróćachmy so, někak njespokojom, do swojeho kwartěra....

Nazajtra ze snědanjom wjele drohotneho časa zlubichmy, potom w małych čŕjódkach so podachmy do stareho, orijentalskeho města. Te ma samsny raz jako stare Skoplje. Hasčički ze złotnikarjemi, tkalcami, mjedźenikami. Po hasach wjesny lud z wosołami, mjeskami. Drasty su druhe, dyžli w Skoplju, kołowy su hišće wjetše, wulkotniše pola mužow kaž też pola žonow. A žonam to lépje přistoji, fatdate kołowy skoro so njerozeznawaju wot suknjow.

Towaršowje wopytaju serbskeho krajana, časnikarja Šołtu — ja pak so přizamknu druhoj łužiskej wuprawje z awtom.

Ćěrimy po měsće, ćěrimy po brjozy rěki Miljački, ćěrimy nimo historiskeho městna, hdźež serbski młodźenc zatrěli pranjepřećela swojeje narodnosće. Tutón podawk bu potom starej Rakuskej přičina, zapoćeć wójnu, započeć swětowu wójnu....

Ćěrimy dale — na torhošću nimale přejědźemy stan z wowćimi twarožkami, kiž stary Bosnjak tam předawa. Po wokołopućach docpějemy wjerchi nad městom.

Kajki to bajkojty napohlad!

Pod nami w kótliśću wupřestrěwa so te překrasne město; kołowokoło dźiwje módre hory šerja....

Po běłej drózy, nimo muslmanskich pohrjebnišćow khwata naš awto zasy wróćo do města....

Khětř swoje wěcy sej zawalimy, potom — skok — na dwórniśćo, přetož chcemy dale, dale k módremu morju, k Jadranej!

Ta krajina je zasy bajkojta. Hory a hory a hory, po dolinach, hdźež naš ćah ćěri torhace rěki z wodopadami, kiž dźiwje šumja a howrja.

Po wysokej horje naš ćah so drěje, jachli, stona ze zubatym koło, zady hišće druha lokomotiva ćišći, čorny dym z mróćelemi a škrě ze snopami wubluwa a tola lědy, jara, jara pomału, wjerch přeńdźemy.

Směrki so puśeća na krajinu — škoda, přeńdźemy najrjeńši kraj Bosniskeje a ničo njewidźimy. K prawicy hišće lěsny woheń so swěći, potom je nóc, slepa nóc.

Tak přeńdźemy do Hercegowiny.

Wuhladam z wokna, njewidźu dźe ničo, dokelž je ćma, ale to poswjate šumjenje lěsow, howrjenje a šumjenje wodopadow pod nami předże tajne a mócne kuzło, poskaš, poskaš a soniš.....

Jědźemy po krasnej Hercegowinje. Jědźemy po dolinje rěki Neretwy, kiž nas hižo njewopuśći.

Na jenej małej staciji — hnujacy podawk. Někotre holića a pacholo spěwaju narodne pěsničky, spěwaju tu do swjatotajnoje južneje nocy. Kak te zwuki skorža a majkaju — njezabudu hižo ženje tamnu njebjomilu hercegowinsku pěsničku....

Dojědźemy do Mostara, stolicy Hercegowiny. Telko běch słyšał wo kuzle a rjanosći tutoho staroźitneho města. A nětko smy tu a — bohužel — srjedź slepeje nocy, a ničo, ničo njewidźimy, to je surowe a žałostne.

Dyrbiš dale, dale!

Čah z nami khwata na juh, napřeco pobrjoham módreho morja.

Pomałku switanje so přiwači. Sčre šlewjerje so tkaju, rysy hór a skałow so wubabja, nóc ćeka, njebjo so jasni, so zazeleni, žołći....

W płowym swětle krajinu widźimy, smy hižo srjedź powćišneho Krasa.....

Běłe kamjenje, kamjeniska, skały so šćerja, kamjeńtna, horjata pusćina je ta cyła krajina, jenož tu a tam kerćk, rostlina.

Swita! Nětkdże so pokaza swětła smuha, — morjo, ale skok zasy skalne wjeńerši so přisunu, zakrywaju tu swětłu smuhu a dale ćěrimy po bjezskóńčnej pusćinje.....

„Hórzy wuhladamy morjo, módre morjo". Tuta powěść kóždeho alarmuje, hižo dawno njedrěmamy, smy rozbudźeni wšitcy a přilěpjeni k woknam. Wšo wonka je tak dźiwne, tak bajkojte, tak cuze a tola tak połne kuzła.

Cuze, njeznate rostliny tu a tam njeze skałami, hižo so pozběhuja ćmowe cyprosy, krajina nabywa južneho raza. Južny raz maju te běłe płonotrěchate khěžki, njejsmy ha nětkdże pola Roma abo Florenca!

Smy rozbudźeni z wočakowanjom, z napjatosću..

Hišće ćah ćěri wokoło skałow, ćěri po horje dele, wije so hižo po winicach, kćějatych zahrodach, běłych khěžkach.....

A potom so jewi te překrasne, wulkotne, přemóžace morjo, módre Jadranske morjo...!

(Pokračowanje sćěhuje.)

Kedźbnosćej zaſtuji žedi też to, ſo žu byle pſchi japanſkich połnóžnych mórſkich bróhach žytne wichorozite natwaly mórſkich žołnow a wobſchérne powodźenja. Wjele człowjekow je pſchi tutych pſchirodźinach katastrofach ſmjerć namakało. W Japanſkej ſu ludźace bydlenja jara lohko twarjene a žu ſwjetſcha nitke domoźti, kiž pſchi cźežkich katastrofach ſwojich wobydlerjow mało ſchkitaja.

Wukamknjene njeje, ſo tele katastrofy žu pſchihoty a pózli wjetſchich katastrofow, wo kotrychž nam wěſchćerjo ſo nowe lěto powědaju.

Wo nowym lěće.

Runje wottorhnych prońe łopješko wottorhanskeje protyki. Kelko jich hišće zbyła? 364. Potajkim je lěto 1929 wšědne z 365 dnjemi. Po Julijanskej protycy bychmy pisali lěto 6642, lićene wot założenja Roma. Židowska protyka mjenuje lěto 5690. Wona liči lěta wot stworjenja swěta sem (3761 pred Krystusom) Mohamedan hakle je we lěće 1347. Liči wot lěta sem, jakož profejta Mohamed z Meka do Mesina čěkaše.

W tutym lěće začmiwa so słónčko dwójcy, měsačk pak ženje. Pola nas je jenož druhe začěmnjenje 1. novembra, widźeć.

Po stołětnej protycy knježi lětsa měsačk. Tohodła je mjenjenje, zo budże mókriše a zymniše wjedro, dyžli sušiše a čopliše. Nalěco, khětro mokre, tam a sem čopliše a přihódne. Mórc a mcja přinjesetaj zmjerski. Lěco, powšitkownje čople a płódne, druhdy pak też hrube a njelubozne. Też nazymu budże rjane wjedro a w zymje mnoho sněha, kiž pak so z dešćowanjom měnja.

Tak! Protyka za wjedro bě hotowa, ale wočakńmy a njespuščmy so na to. Tón, kiž wyše nas wjedro „dźěła", njeda sebi do kartow hladać. Prošmy pak joho stajnje, zo by nam w tutej hospodarskej nuzy prawje přihódne wjedro pósłał k dalšemu, lěpšemu přichodej.

— e —.

Pućowanje.

Mikeła wotnaja meblowanu ſtwu a to ſa pſchiwuſcheho. Pola wudowy Drohoty:

„Ze podrunink woženjeny? Ma dźeći?" ſo wudowa kedźbliwje prajſcha.

„Nječe ženjeny, nima też dźeći."

Na to wotnaja wudowa Drohota ta Mikełowemu pſchiwuſcheho jenu ſtwu.

Najaitra ſo ſwoni.

Mikeła je ſonu a ſchtyrjomi dźećimi ſteji pſched durjemi.

„Chcemy ſaczahnyć," wurajy Mikeła a ſtaji ſwój kofrik na ſemju.

„Proſchu, mój knježe," ſnapſcheczíwi wudowa Drohota. „Wy ſcze tola ſa pſchiwuniſcheho wotnajał, kiž ani ſonu ani dźeći nima!"

Mikeła nyga:

„Zyle prawje. Esym ſa mojeho hólcźeza wotnajał. Nima ani ſony, ani dźeći. Ale ſwojeju ſtarſcheju a bratrow a ſotrow ſobu pſchijwjedźe!"

Přilopk.

*** 80 000 jeji ſo ſpalilo.** W pobocžnym ſchidle jeneho inwarjena w Barlinſkim pſchedměſcze Neukölnie wudyri njedźelu wječor woheń. Wupali ſo ſkładownja najeńa Arnoſchta Steinhoffa, w kotrejž ſo 80 kuſchejow ſe dozbła 80 000 jejeni khowaſche. Njeje hiſchće ſnate, ſe kajſeje pſchičiny je woheń naſtał. Wuhła pak ſebi, ſo je jón ſtoſmiſka ruka ſałožiła.

*** Wichory w połnóčnej Norwegiji.** Finmarkſki mórſki brjóh podeńdźechu tele dny dwójcy cźežke wichory. Shubił je ſo rybarſki cźołm ſe ſedmimi rybakami, mjes kotrymiž ſu pjeco bratſja. Też łódź je ſo ſhubiła, kiž bě ſo ſe ſwojim cźołmom na powodokluſu jěbu podał.

*** Tſi dźeći ſo ſadušchyše.** W Luxemburſkej krajinje Hagenje wróći ſo w nozy dźěłaczeř Schmidt domoj. Nadeńde lěkarniu zyle polnu kura a ſwoju mandźelſtu pohlſchuchenu a ſwoje tſi dźeći ſaduſchene. Zonu móżachu ſ aparatom ſaſo wožiwić. Schatły, kiž běchu pſchi thachlach k ſtuženiu ſpowěſchane, běchu ſo ſapalile a huſty kur běſche ſwójſtu w ſpanju pſchekſiwatał.

*** Dwójnikaj, kiž ſo njeſtaj w jenym lěće narodźiłoj.** W Ardwicku pola Manchestra w Jendźelſkej porodźi dźěłaczeńka mandźelſka w Sylweſterſkej nozy dwójnikow. Jena ſ teju holcźow narodźi ſo 31. dezembra 1928 pjeć minutſchinow do polnocy, druha pſchińdźe na ſwět pół hodźiny poſdźiſcho, nětajſ'm 1. januara 1929.

*** 10 dźěłaczerjow ſo ſatepiło.** W wulkej indiſkej rěcy Ruduß powoŕóći ſo cźołm, na kotrymž 24 dźěłaczerjow ſedźeſche. 10 dźěłaczerjow ſo ſatepi. Sbytknych 14 mużachu wukhowaczi. Staru ſonu, kotraž běſche pſchi njeſhodu tſjoch ſynow ſhubiła, Boża ruczka ſaja, jako ji ſrudnu powěſcź pſchinjeſechu. Wona na mětinje morwa leža woſta.

*** Kelko płaczeſche wólba amerikanſkeho preſidenta Hoowera?** Pokładnik republikanſkeho wólbneho wubjerka je wojeſwił, ſo je pobłedne wojowanje wo amerikanſkeho preſidenta wuſpěſchnu republikanſku ſtronu nahładny pjenjes wo 6,3 mitijónow dollarow płacził.

*** Kaž w Amerizy Sylweſter ſwjeczachu.** Kaž je ſnate, je w Amerizy wužiwanje alkohola ſakſajane. Njedźiwajcy toho pak ſu w Newyorku Sylweſtra tſi wobydlerjo po wužiwanju ſajedźowjeneho alkohola wumrěli. Tuta liczba wſchak je hiſchće ſnadna, pſchirunamy-li ju ſe ſmjertnymi woporami alkohola w druhich lětach. Newyorkſka policija a tohorunja lěkarſke wyſchoſnoſe běchu jenak pſchekwapjene, ſo je ſo tajnym pałerjam po ſdaću poradźiło, ſwoje palenje ſkrěpčiš, ſo ſzěhnoſi wužiwanja alkohola, wjacy tak ſkódne njeſtaj. Njedźiwajcy toho je w Amerizy w ſandźenym lěće pſchezo hiſchće 1556 wožobow na ſajedźowjenje ſ alkoholom wumrěło. Też w Chicago je ſtarenu lětu pjeća ſ měrom cźahnyć dali. Pſchi nowych njeměrach ſu „jenoż" ſydom wožobow ſaſtrěliſi. Jena wožoba wumrě na ſajedźowjenje ſ alkoholom. Tak potajkim w Amerizy Sylweſter ſwjeća.

Kak dołho bywa człowjek žiwy.

Wo dołhoſcźi cźłowjekſkeho žiwjenja w pſcherěźku wojeſwja Korrespondenza němſkeho ſtatiſtiſkeho ſwjaſta tele ſajimawoſcźe:

Se 100 cźłowjekow wumrěje 19 do ſwojeho 20. lěta. Tak ſtupi je 100 jenoż 81 ludźi do 21. lěta žiwjenja. Mjes 30. a 40. žiwjenſkim lětom wumrěje 6 cźłowjekow wot ſta, mjes 30. a 40. lětom 8, mjes 40. a 50. lětom 11, mjes 50. a 60. lětom 17, mjes 60. a 70. lětom 23.

Měńo ſdźiwa wot ſyteje liczby hiſchće 16 cźłowjekow, kiž ſtupja do ſwojeho 71. žiwjenſkeho lěta. Mjes 70. a 80. lětom wumrěje pak 14 ludźi. Sbytknaj dwaj dospějetaj 90. lěto abo hiſchće wyſche.

Najwjacy ludźi wumrěje potajkim w pſcherěźku mjes 60. a 70. lětom žiwjenja, napinjenje pak, hdyž njedźiwamy na naiſtarſchich pſches 80 lět, mjes 20. a 30. žiwjenſkim lětom.

Wulkowjeřch Nikolaj Nikolajewič bě hłowny rozkazowař ruskich wójſkow w ſwětowej wójnje. Nětko je 72 lět stary a je cźežko skhoril a njedawno wumrěł.

Woheń w Młodej Bolcsławje.

Póndźelu 7. wulkeho rózka, dopołdnja wokoło ½11 hodź. japali ſo pſchi ſaſtajenju pobłedneho motora lećadłowſkeho „Lorraine", kotraž tuta tworńa podawa za miniſterſtwo narodneho ſchkita, ſpinaja drjewjana pſchiprawa lećarſkeje ſtrěchi. Sa nětčre wokomiki ſtejeſche zyle twarjenje, kiž běſche napjelnjene ſ wolijom a benzinom, w jenym pkenjenju. W ſtaziji běſchtaj dwaj lećarſkej motoraj, tednjiſe a měrjeńſe pſchiprawy miniſterſtwa narodneho ſchkita. Wſchitko woheń ſnicźi. S wohńjom naſtała ſchkoda wuczinja něhdźe miliijón cźeſkich kronow, to je po naſchich pjenjeſach něhdźe 120 000 hr'wnow. Je pak je ſawěſcźenjom kryta. Woheń wobmjeſowadny jenoż na tuto twarjenje, kiž je wot města ſamneho trochu ſdaleny. Do wjetſcheho njeſboża nichtó dale njepſchińdźe, jenož dźěłaczeř a wohńjowy wobornik ſo wopaſtſchitaj.

Vasilij Ivanovič Nemirovič Dančenko — wosomdźesatnik.

Sobotu, 5. wulkeho rózka je ſo ruski ſpiſowaćel Nemirovič Dančenko ſwojich wósomdźeſać lět dočakał. Wón je hižo wjele lět w Cześkoſłowakſkej žiwy. Lěta 1849 narodźi ſo w Tiflisu a přeżiwi ſwoje młode lěta w krasnej Gruzzinſkej we wojeńſkim ſrjedźišcu, kaž žadachu ſebi to ſwójbne poměry, přetož jeho naa běše oficěr a postaji, ze ma sebi też jeho ſyn to ſamsne powołanje wuzwolić. Nemirovič-Dančenko bě też po ſkónčenju kadetſkeje šule w Moskwje wjele lět we wojerſkich wobſadkach na brjozy Sewjerneho morja žiwy a tehdom nastachu też jeho prěnje literarne dźěła z krajinow ſewjernje Ruskeje. Z nich wubudźi wulku kedźbnoſć jeho dźěło „Solovki", kiž zaběra ſo ze žiwjenjom mnichow w ſoloveckim kłóſtrje, kiž měješe ważne město w kulturnem žiwjenju ruskeho ſewjera. Často a wjele pućowaſe po połońſej Ruskej, ale też w nawjećornych a južnych krajach Europy a jeho pućowańſke wopiſowanja ſo jara ſpodobachu. Jako aktivny wobdźělnik rusko-turkewskeje wójny w lětomaj 1877—78, budźeš doživi bitwy na Sipcy a pola Plevna, wuda ſwoje tři-dźělne zapiſki a žiwjenjopiſne dźěło wo generalu Skobolevu, roman „Plevno a Šipka" a rjadu dalšich dźěłow, kotrychž je přez sto a mjez kotrymiž wosebje drobna preza woznamjenja hłódnotny přinoſk w ruskim literarnem realiſmu. Je do wšěch europſkich rěcow přełoženy, cyły rjad jeho dźěłow je ſo też do cześiny přełožił a naposledy je nakładnistwe „Melantrich" w Prazy wudało jeho ſtyridźěłowy roman „Po wšelakich pućach" a přijzewja wudaće dalších romanowych dźěłow „Wjesny ſtarosta" a „Swójba rjekew". — Němirovič-Dančenko je potajkim jedyn ze najſtarších ruskich ſpiſowaćelow, pućował a wójnski rozprawjeř z rusko-turkowskeje, rusko-japanskeje a ſwětoweje wójny. Jeho wopiſowanja pućowanjow ſu napiſane z ruku čućiweho basnika přirodnych krasnoſcow a jeho wubjerne romany z ruku wupruhowaneho pſychologa a znajerja cźłowjekſkich wutrobow. Pokazki jeho wubjerneho ſpiſowaćelſkeho pjera ſu byle w času balkaneſkeje wójny lěta 1912 do ſerbſkeje rěče přełožowane a w Katolſkim Pósle wo- [illegible]

J. Šerbin.

Sokołstwo, sport a hry.

Kopańca.

Argentinſcy kopańcowarjo přińdu. Argentinſke kopańcowe mużſtwo „Massila Sportivo Barracas" wjeze ſo z łódźu z Buenoſa Airesa k hóſtnemu pućowanju po europſkich krajach. Sportownicy z Połudńiſeje Ameriki ſu ſo zwjazali k wubědźowańſkim hram w Lissabonje, Barcelonje, Genuwje, Turinje, Romje, Milanu a Boulogne. Woni chcedźa pak też ſo pokazować w Němſkej, Francowſkej, Hollandſkej a Awſtriſkej.

Wſelčizny.

Dokelž w mužacej drasće khodźi. Znata francowſka ſportownica knjeni Violetta Morriſowa je francowſki zwjazk žónſkeho ſporta wobſkorźiła. Morriſowa žada ſebi 100 000 frankow wotſkodźenja, dokelž je zwjazk ju wot wobdźělenja na wšitkich wubědźowanjach wuzamknył. A čohodła? Dokelž hrěšnica jenoż w mužacej drasće khodźi.

Směški.

** **Zwažny pachoł.** [illegible] wobendźe na dróhu mužiſkeho ſ dołhimi włoſami a praſchefche ſo jeho, kaj na cźahu je. „Dźeſtaš mjeńſchinom do jědnaćiſkich!" wón mówi jemu tutón. „Dha ſej dajcze w jědnaćiſkich włoſy wottſihaćʼ!" A prjeca bě pachoł. Roſmněwawſki cźěrjeſche mużiſki ſa nim. Nóſk drohi ſtorcźiſchtaj na potajſu. „Schtoha tak cźitraj?" ſo wowprascha. Na to mużiſki: „Tutón mały rjetſnuſ je mi rjekł, ſo dyrbju ſej w jědnaćich włoſu tiſhać dać!" Potajſta pohlada na cźahnik a napiſcheźuwi: „Cźehodła ſej tak nuſnje cźinicze. To macze tola hiſchće dźeſaczi mjeńſchinom cźaha!"

a os.ar[illegible]

(Bjez zamolwitoſce redakcije.)

K dopiſej wo ſwjedźenju Ratařſkeho dorosta we Radworju wot R. (w Serbſkich Nowinach 5. 1. 29) přiſpominam, zo ſo dopiſowař R. khětro myli myſlo, zo Radwořſcy hercy ſerbſke reje hudźić njemóżeju. Hdy by hody doma za kachlemi njeſedźał, by ſo na ſokołſkim ſwjedźenju přeſwědčić mohł, kak derje ke ſerbſkim rejam hraja. Zo je na ratařſkim hudźili njejſu, ma druhe přičiny.

Jan Pjetaš w Měrkowje.

Towaŕſtwowſki po - ćełnik.

Budyšin. „Skupina Budyšin" změje ſobotu 12. wulkeho rózka popołdnju w 3 hodź. ſwoje poſedźenje w Serbſkej kofejowni. Dnjowy porjad: 1. Rozprawa towaŕſtwow w lěće 1928. 2. Program za dźěławoſć towaŕſtwow w lěće 1929. 3. Wſelčizny. Nuzne je, zo je kóžde towaŕſtwo zaſtupjene.

Delni Wujězd. Jednota „Sokoł" wuhotuje njedźelu 13. januara 1929 ſokołſki wječor. Porjad: Prostne zwučowanje mużſkich a dźěći, zwučowanja na narjadach a ſkupiny. Potom reje. Započatk wječora ½8 hodź. Wo bohaty wopyt proſy. Starosta.

Drježdźany. Jednota tow. kat. Serbow změje wutoru 15. wulkeho rózka wječor we 8 hodź. w tow. domje „Bayriſche Krone" na Neumarkt ſwoju ſtwórčerſku hłownu zhromadźiznu. Dla ważneho porjada njeſmi wšě ſobuſtawy přińdźeja. Porjad ſo w zhromadźiznje wozjewi. — Njedźelu 27. jan. je naš złoty jubilej. Wšě krajanki a krajany ſo na tutón ważny ſwjedźeń přeproſuja. Předsydſtwo.

Drježdźan. Serbſke towaŕſtwo „Cornobóh" wotmějo njedźelu 13. wulkeho rózka popołdnju w 4 hodźiny ſwoju hłownu zhromadźiznu pola našeho ſobuſtawa knjeza Löfflera w hoſćencu Kaulbachhof na Kaulbachſkej drózy 23. Winowatoſć kóždeho ſobuſtawa je, zo wšće a z dypkom přińdże.

Hornja Hórka Tow. „Łužica" změje njedźelu 13. wulkeho rózka 1929 pop. w 3 hodź. hłownu zhromadźiznu w Nowakec hoſćencu. Dnjowy porjad: 1 Rozprawy wšěch ſobudźěłaćerjow. 2. Nadawki za přichod. 3. Wólby. 4. Namjety a wſelčizny. Přeńoſk je nam přilubjeny. Wo bohaty wopyt ſo proſy. — Naš zymſki ſwjedźeń budże njedźelu 20. wulkeho rózka. Předsydſtwo.

Lichan. „Zernička" ſpěwa dźenſa wječor ½8 hodź pola Rudolfec.

Njeswačidło. Serbſke tow. „Jutrnica" wotměje njedźelu 13. januara 1929 pop. w 3 hodź. pola Klahnec w Njeswačidle ſwoju lětušu hłownu zhromadźiznu. Dokelž maju ſo rozſudźace prašenja wujaſnić, kaž też nowowólby ſo wotměć, dyrbjeli wšitke ſobuſtawy to za ſwoju winowatoſć měć, zo ſo połnoličnje na tutu ważnu zhromadźiznu zeńdu.

Njebjelčicy. Sokołſka jednota zwučuje kóždy pjatk wječor ½8 hodźin (nic kaž dotal ſtwórtk).

Pančicy. Lipa Serbſka (cyły khór) ma pjatk — 11. januara — wječor we wosmich pola Natuſee we Kukowje ſwoju poſlednju pruwu před koncertom (16. I.). Wšitcy ſpěwarjo maja ſo na pruwy wobdźělić. Dirigent.

Foršicy. Jednota „Sokoł" ma kóždy pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje. Nowe ſobuſtawy ſu nan[illegible] tanc. Načolnik.

Rakecy. Serbſke tow. „Lipa" wuhotuje přichodnu njedźelu 13. 1. wječor ½8 hodź. w „Sakſkim domje" w Rakecach rjany ſerbſki zabawny wječor, wobſtojacy zo ſpěwami, žortnym dźiwadłom, kupleſkimi a rejemi. Wšěch lubych Serbow a Serbowkow ze blizka a z daloka přeproſujemy tudy nanajwutrobniſo.

Radwoŕ. Jednota Sokoł změje pjatk 11. 1. 29 hnydom po zwučowanju krótku, ale jara ważnu zhromadźiznu. Tohodła je nuzne, zo kóždy ſobuſtaw [illegible] dźe.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 9 | Budyšin — Pjatk, 11. januara 1929 — Zajtšk | Lětnik 88

»S. N.« płatk wukmanje we wudawarni 80 xl. pf., za pólo z pósłu dowonkownje 1,20 xl. hr. Do wukraja 14 Kč. Kóžde so. płaći 50 xl. pf. Wuderwa a cłóli Šmolerjec kathólisćanje, zap. dr. r. u. rath. w Budyšinje. Telefon 3697.

Za nawóźbki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći se za mały rjadk 20 złot. pf. Wobkładanje so stajace nawóźbki a tabele so wyše wótkazuja. Za reklamowy w w cłołk płaći se 60 złotych pf. Rabat po tarifje w o

750 miliionow hriwnow njedostatka w němskim hospodarskim planje.

Němski hospodarski plan na leto 1929 je so dohotowak. Po nim su wudawki wo 750 miliionow hriwnow wjetše byli dohody. Finanzowemu ministrej Hilferdingej je možno było wudawki jenoż wo 250 miliionow hriwnow skrócić. Tohodla budże so **500 miliionow hriwnow z powjetšenjom dotalnych dawkow a ze jawjedźenjom nowych dawkow dyrbjeć swjeć.**

S wobrědka je so wo tym rěčało, so by so moht **wobrotowy dawk** jako powjetšiś. S posledním sniżenjom wobrotowego dawka su so dohody němskostatneje kasy wo 500 miliionow hriwnow sniżeli. Tohodla by najjednorišne było, někotre pobrachowaje 500 miliionow z powjetšenjom wobrotowego dawka wo ¼ prezenta wurunacź. Měnjenje, hač bychu so z tym też powješitkowne płaćiśiny powjetšiśe, je dźělene, tola bojoseć pśed powjetšenjom płaćiśiznow a pśed jich sozialnymi sćěžkami wottrašnje, po tymle puću krećeć. Město teho su z wulkej próznu nowy **dawkowy program** šestajeli.

W prěnim rjedźe źebi na to myślo, **piwowy dawk**, kótaryž je loni 370 miliionow hriwnow wunjeśi, wo tśeźinu powjetšaśiś, tak so by so z tym 100 miliionow hriwnow dobyło. Też **palenjowy dawk**, kótaryž 270 miliionow wunjeśe, dyrbi 100 miliionow hriwnow wjazy padaś, dale su źebi na powjetšenje **samsejnowego dawka** myślili, kótaryž je hač dotal 520 miliionow wunjeśi, tola tu bychu so jenoż mołe wyšnje sfhodźeńki dale pozběraś. **Dotalny wunoški herbiwowego dawka** je. nětkuźe 100 miliionow wunjeśi. Też tu dyrbi so wjetšeje wunoški dostaś, kótaryž pak dla wulkich wobcežnosćow pśi wobli-**ženju** tehule dawka njeby jara wulki był. Pósła, kótaraž je dotal němskemu stajej 100 miliionow podawała, dyrbi pśichodnje 20 abo 30 miliionow wjazy wotedawaś.

Njesamjelcža so, so budże cyłko se samozejsnjowego dawka, herbśtowego dawka a pótoy nětkuźe 200 miliionow wjazy dyšli dotal wudobyś. Potom by hišćeze pśichez 100 miliionow k pśichitkam njedostatka pobrachowała. Te bychu dyrbjałe kraje z dawkowego wunoška, kótaryž jim němski stat pśichipokasuje, wrośiś.

Wjes dwěla tutón plan w němskostatnej radze **najwjetšne wobcežnosće** nadeńdże, njes tym so budże so Bayerska wjetšemu piwowemu dawkej se wšelkimi mozami napśeciwo stajeś. W Bayerskej na to pokasuja, so drje bychu wulke piwarnje, kótaraž wulku dividendu wupłaćuju, mohłe wjetšy dawk snjesć, **so pak je w Bayerskej wjele małych piwarnjow, kótarejž to njeby móžno było.** Dokelž so zentrumska strona w nowišchim cłasu prózuje, so sašo z bayerskej ludowej stronu sjednowaśiś, so jara pśajśo, hač by so **zentrumska strona w pśicenju piwowego dawka Bayerskej napśeciwo stajiła.** Runje kaž powjetšenju piwowego dawka a skrócenju dawkowego podśela krajow so też herbśtowemu dawkej wulke wobmyšlenja napśeciwo stajeja, dokelž so wšyśe njeźaliśiśe strony wutwarjenju tehule dawka pśeciwjeja.

Pśichi tajkich wobstejnosćach budże cężko, njedostatk we hospodarśtwu planje pśikćrnyś.

Wusud pśeciwo danskemu hejtmanej Lambournej.

Němskostatny žud w Lipsku je, kaž je so hižo wosebiwo, danskeho hejtmana Lambourna dla špionaže k khłostańi na 5 lět a Helenu Stegemannej k jatwu na dwě lěcze zasudźił. We wuśudowym załoženju so praji:

Wobskorźeny, kótaryž je aktiwny offiźer, je tónj kapitan zaidźenego lěta dowoleńzu do Barlina dostał. W Barlinje je so w jenej penziji se Stegemannej sejna. Pśichi tym wudawesće, so je pśichetnuł. Stegemannej jemu praji, so jejny bratr Blücherstwu swójakej jako špionistwo pśihłuscha. Wot Stegemannej wjsho słoni, schtož chcyše wźeś. Pśiźeny hač wotźeše, jej praji, so jej z Danskeje praśeńśe listna pósćele, kótaraž dyrbi wupjelnjeć a na mjenowanu agrešu póstaś. K pśijanju je jej pśijaśelka maschinu wobstarał. Praśeńśe listna su so potom Stegemannej pśichipósłake. Po nich dyrbješe so wona wo organizaziji schkitańśe policije, wo jejnych počahach k wójsku a wo wośeńskich stwuczowanjach Blücherskeho swójaśe wobhonieć. Tele nadawki je wona na wobśerne waśchnje dopjelniła. S danskeje strony wschak je so jej źěźeło, so jejne dźěło njeje dosahajo.

Wobrawźeje je so šwjeśiło, so je nic Danska, ale druha wukrajna móc (Francowska), a to offiźer, kótaryž bě attaśichej pola jeneho pósłanstwa w Kopenhagenu, a w tu khwilu w Hollandskej pśebywa, tele praśeńśe listna wotpósłał. Wobskorźeny Lembourn je so z tym zakitał, so by wo zanu špionaju njejedna. Dokelž pśichi połodnišchej njesły tkutuje, je so chcył Lubbenicy, hač wótczinske swójaśi tam njemér sbudźuja. Sćud pak jemu to njeje wěrił. Lambourn je instruksiśi śefej organizacije druheho kraja (Francowskeje), kótaraž je němskim wótczinskim swójaśam podobna. Też to sa to rěcź, so je so špionaja we sajimje druheho kraja dźěłała. Wón njeje nicjo njeczestneho cinił. Dokelž pak swój khłostajomny cźin njeje za swoju žamźnu wótczinu tkućźił, njemóża so jemu połoze wobśtejnosće pśisajpeć, a žud je khłostańśe khłostanje na 5 lět, kótaraž je němskostatne rěcnistwo namjetowało, sa pśichimérjene měr.

Schtaj Stegemannej nastupa, je žud jej k dobremu pśichiliźił, so je wona jeniczny z lubosću k kapitanej Lambournej jednała.

*

W Danskej je cźeźke khłostanje, k kótremuž je němskostatny žud hejtmana Lambourna zasudźił, njelubje pśechłapko. Wobsebita ważnosć so na to kładze, so po měnjenju němskeho žuda Lembourn njeje za danske powjeśćerstwo dźěłał, hačrunje je wobskorźeny sam rjekł, so je poručnosć wot jeneho danskeho leutnanta dostał. Danske nowiny so nadźijeja, so Lembourna wobhnadźa. Schtaj Lembournowe śežiśćejo w danskim **wójsku** nastupa, je direktor wójnskeho ministerstwa pjeca jenemu nowinarjej rjekł, so nicjo njestanje, kaž dołho so nicjo nadrobnišcheho njeje sbonka. Kapitana Lembourna dla so jeho cźin połkhłostali, kótaryž je we woczinej němskeje wyšnjosće khłostajomny. Khłostańśkje khłostanja zamełho dla njetrjeba so Lembourn z wójska wumaśnyć. S wójeńskeje słužby je so pśched dwěmaj cźasoma puśeńcźił, a tole puśeńcźenje też dale płaci.

Sakski sejm.

Pśichodnu wutoru budże sakski zejm we namjerje kommunistow a sozialdemokratow jednaś, po kótrymž maja so wólby lěta 1926 jako njepłaćiwe wupraśeć a so tohodla zejm rozpuśćeć. Bódła teho ma statny žud za Němsku wo słóžbje rozsudźiś, so sakski wólbny zakoń postajenja wopśichija, kótaraž su po němskej wustawje njezakonśe.

*

Kommunistojo su w zejmje namjet zapodali, z kótrymž so sakske kujeźerstwo namolwja, so by w němskostatnej radze jeho zastupjeś pśeciwo tódomu połnjschemu podrujnišcheho najeśkeho zjenjesa hłosował.

Rozprawa amerikanskeho wikowańskeho departementa wo němskim hospodarśtwje.

Rozprawa amerikanskeho wikowańskeho departementa we Washingtonje wo płaćenju khmanosći Němśkeje praji, so wjele lubjaca aktiwnosć lěta 1928 njeje wudźerźała, ale so je so w zajnym lěcu zešikała pokazał, kótryž je khutnišchi był dyli na lónzu lěta 1927. Pśichod němskeho wobthoda pak je dobry a zaneje pśicinu njeje, prajeć, so je hospodarśke połoženje njestrowe. Njedźiwajcy sći-

Krajnosudniski radźićel Gellin so ze słužby puśći.

Wulki dizipliniarny senat pola Barlinskeho komorneho žuda je žyrjedu jako powołańska instanza pśeciwo **Wótčławskemu krajnosudniskemu radźićelej Gellinej** jednał, kótrehož je w prenjej instanzy dizipliniarny senat pśichi Wótčławskim wyšchim krajnym žudźe z khłostańskim pśechadjenjom, wotjimanjom pśechezejnjenskich wudawkow a z 300 hriwnami zjenjeżneho khłostanja pokhłostał. Wobkórźona wyschnosć bě so pśeciwo tutomu wuśudej powołała. Krajnosudniski radźićel Gellin we Wótčławju bě wospjet **ze swojim sadźerjenjom w sjamnosći pobórschi sbudźił.** Hačrunje je Gellin hakle je židowstwa k kśesćeskim jansiwu pśechełupił, w korcznach jako njemdły antisemit wustupowaśe.

Wěz dizipliniarneho jednanja hižo śydom lět wrócźo leži. Tehdy bě Gellin w jenej winowej korcznje wobežne **jehodnišcheho němskeho kanzlera dr. Wirtha pśichindźił,** kótrehož krajneho pśecerabnika mjenowasće. W powołańskim jednanju generalny statny rěcnik Rohde namjetowaśe, so bychu Gellina se słužby pusćeźili a jemu połozu pensije na dźesaś lět wostajili. Gellin je so z swojim njeměrliwym sadźerjenjom, kótreż dyrbi so njeczestane mjenowaś, nahladnosće a dowěrjenja njehódny wopokasał, kótreż žudnikowe sastojnistwo žada. Gellin, kótryž je so sam jako žid narodźił, je kśesćeńjanskeho žejnskeho sapódstanza Hermanna jako „žida“ wohanił. Wulki dizipliniarny žud rozsudźi, so ma **Gellin se słužby puśćeć.** Tśi schtwórćiny pensije bo jemu na cźasu žywjenja wostaja. W załoženju wuśuda so mjeź druhim žada namaka, so **by wobsłužaze pśicinu,** kótreż je prenja instanza w pjenjezi krajnosudniskeho radźićela Gellina widźała, njemóża pśichipóznaś, wjele bóle je pśichi dyrbnyzwy wobstejnosćach jeho wobsebita winowatosć była, so pjenjeze hladaś.

Prozeźby němskich krajow pśeciwo němskemu statej dla pśechewostajenych żelesnizow dale du.

Němske kujeźerstwo je na słóžbu krajow, kótreż su němskemu statej swoje żelesnizy pśechewostajiłe, wotmólwiło, so bo njechcyło pśeciwjeć, słybtny kupny pjenjes sadaniś. Prozeźby pak so dale powjedu, dokelž dyrbi so praśeńśe nahódnosćenja słybtneho kupneho pjenjesa swjeśiś.

Pólska a wuswobcenje němskich kublow.

Nětkuśi němski minister dr. Hermes, kótryž je źeždźe do Warschawy pśichišćł, je jako zastupjeŕ Němśkeje pśi jednanju wo němskopólskim wikowańskim sćěžanju wjeźor z pólskim pełnomócnikom Twardowskim rozsćeńcenje měr. Pólśe nowiny su po słužaju z kujeźerstwowego žórła dźěśeńku pśichinjeśke, so je je Němska na pólśe kujeźerstwo se zadośću wobkrućiła, so by wono wjeźeraśo dalśe němśe kubła wuśwobcieź. Na to je Pólśa wotmołwiła, so je zasaduje zwólniwa, so swojich wuśwojazych prawow i dźěła widaś, so pak dyrbi tole wsbaceńe wot němskeho narunanja wotwiśne cźiniś. Dobohm je pólśe kujeźerstwo rjad objektow mjenowało, kótreż dyrbja so na kóždy pad wuśwobcieź. Němska strona je pólśe stejśichcza na wědomosć wsała. Sśebi pśicinu, naležnosć nětko kwitnaceź, je so Pólśa na němśke kujeźerstwo je zadośću wobkrućiło, so by jej narunanje za samjesowanje abo wudaśe pólśeho wuśwojeńskeho prawa mjenowało, a je sdobom pśichipowědźiła, so nětko zapoczńe kubła wuśwojeź, kótreż su so wot wudaśa wuwsałe.

Ruski diplomatiski zastupjeŕ pola Brianda.

Franzowski swonkowny minister je žyrjedu ruskeho diplomatiskeho zastupjerja Dowgalewskeho pśichjak, kótryž je po poručnosći ruskeho kujeźerstwa pśichiźiny mjenowany, kótreż su Rusku pohnuśe, **pólśemu a litewskemu kujeźerstwu namjetowaś, so bychu w rauschel Europie Kelloggowemu paktej kupsom płaćiś dali.**

Pariski „Matin“ k teśe kroczeli zastupjerja ruskeho kujeźerstwa pśichipomni: „Nopotne sakrocźenje Rusklje je śiały, kótreż su Kelloggowy pakt podpisałe, pśechłapko, dokelž njemóża pśichiprawnosć ruskeho spoczinanja wupśichiješ. W bliźšich'm cźasu ro wocźakuje, so Sjednoczene staty pakt potwierdźa. Swěźcene je, so wójnu zakazuje pakt do mozy stupi. Mózno je, so chce Rusa rauschе staty rozsćeźeś a sdobom Rumunsku wotkamuješ. We Warschawje pak su so ruskich wotpohladow dobkadali.“

„Matin“ dale pśeched strachownymi planami ruskeho ludoweho komisara Cźicźerina warnuje a swój wótcy tutpad pśeciwo Ruskej je zkowami słónci, so zakmuśerjo kommunistiskeje tśeśeje internazionale europiskim statam nimaju napohladne rozwucźenje w měrnuboscźi dawaś. W tym samym smyśle so „Journal“ wupraji.

Vatikan so z italskim kujeźerstwom bórzy dogena.

Romski dopisowaŕ Londonskich „Daily News“ je zhonił, so je bamž pśeched tajnym konsistorjom kardinalow nadźiju wupraji, so so z italskim kujeźerstwom bórzy dojedna. Sćeźenje so po potwierdźenju w italskim **parlamence** Swjatej Ludow k regiśtrowanju pśehoda a z tym internazionalny charakter nabudże. Italska po wobstajenju sćeźenja pósłanza do Vatikana pósćele, njes tym so so Vatikan pola italskeho kujeźerstwa z nunzium zastupowaś da.

Wuspěch zbóžkarjow w Afghanistanje.

Po potwjesćach, kótreż su do Nowoho Delhi w Indiski doschle, su zbóžkarjo w Afghanistanie z dobrym wu-

Górej wot Kabula j wulkepomu wojowarj a knjezerstwowe wójsko wrócco cżitnyłt.

Druha powěsć j Kabula, po kotrejž hu słežkarjo jedyn fort pola Kabule wobkładźił, je žo jako wěrna potwjerdźiła. Wintoru hu słežkarjo nadobły na Kabul cżinile, kotrejž pak je knjezerstwowe wójsko wotrasyło.

Aman Ullah žo powschitkowneje wojerstoje powinosoje wsdał.

Kaž žo j Peišawaru powě, je žo Aman Ullah wotmijenia wsdał, w Afghanistanje powschitkownu dyrbjenje wojerstu słužbu sawjesć a je j dobom kasarje wrócżił, po kotrejž wukrajni měschnizy njeswědachu do Afghanistana pschecżahnyć.

*

Bohdejdze dny je žo, kaž hu w Peišawaru zhonili, we Afghanistanje Kladkowe njesłoże stało. Afghanskemu knjezerstwu słužbaze létadle, kotrejž bě j dwěmaj Rušonaj, wjednikom a wobsedžowarjom wobžadźene, k jemi padże. W nim žedžaja Rušaj do sarasyschtaj.

Dworski bal w Beogradze.

K wožiwjerenju narodninow kralowoje je žo krjedu w kralowskim hrodże wulki bal wotmeł. Poslednje politiske podawki jemu politiski charakter dachu. Pscheproschenja na njón běchu žo po zyrej Jugoslowjanskej rozesłałe. Sale běchu tak połone luda, so mózachu žo po nich ludźo lehma hibacz. Hosćenow bě žo j najmjenischa 1000 seschło. Pschikommi běchu wschitcy wyschschi offizjerojo a nowi ministrojo. Też unuzy nehdyschi ministrojo a diplomatiski korps běchu pschisłali, nješ tym so běchu sobustawy poslednjeho knjezerstwa wuwostałe. Kral a kralowa žo hacz do rauschnych hodźin se sastupjerjenji wojerstwa, wedomoscow, wumělstwa, industrije a sastojnikow rosmolwjeschtaj. Nadyždo je, so je žo kral dołho j franzowskim pólskanom Dordom žiwje rozrěcżał. Poslednje politiske podawki wěsu wschitkich pscheproschenych zajimachu. Tak bě bal prěnju skakanosć podał, nowe politiske położenje nadrobnje rosponimnacz.

Do nowin, kotrejž njejsu pschestake wukhadżecz, słuschu Beogradska „Politika". Wona je nastawk univerzitneho profesora Pětra Djordjewicza wo nowym położenju pschinjesła, w kotrymž žo praji, so je kralowy manifest w prawym czasu pschischoł. Hłowny organ radikalneje strony „Samouprawa" a organ demokratiskeje strony „Odjet" njejstaj so po hodach wudałoj.

Łacańske pismo w Turkowsku.

Kaž žo j Augowy powě, je žo krjedu łacańske pismo w zyłej Turkowskej na swjedženje waschnje jawjedło. We Konstantinowju je žo 1200 schulow sa dorosczenych wotewrilo. Knjezerstwo je schulskim powinosćej sa wschitkich Turkow wot 16 hacz 40 lět jawjedło, so bychu so Łacańske pismo naniwcżili. Kemal pascha je žo na turkowskosć lud j napominanjom wobrocził, w kotrymž jón namolwja, so by jcho pschi jawjedżenju nowego pisma podpjerał.

Tanaka wo japanskej politicy w Chinje.

Japanski ministerski president baron Tanaka je žo po powrócżach j Tokia wo japanskej politicy w Chinje wuprajił. Pokaja na to, so Japanska žebi dawno pschaje, so by so China sjednocziła a so je žo njeje pschecżiwiła, by so nazionalna chowjej w Madżurskej wupowěšła. S wuměnjenjom pak je, je žo na japanske prawa, w Madżurskej porjadnje dobyte, dźiwa. Tarifna konferenca je so wschede wschěm j winu swentownemu ministra Nankingskeho knjezerstwa rosbiła. Wobjazowacz je, so je Chinesojo pschi wschěch swojich cżinach myslił wodźicz dawaju, so je w Japanskej politice pschemenjenje pschichodnje, a so j teho sa China pschichodne położenje nadawaju. Japanska swoje wójsko je Schantungskeje prowinzy wrócżo wotnijc, kaž bórzy so Chinesojo dopokazałe, so mózа swoje wójsko japanskich stacżanow schkitacz a so je k prawnemu dojednanju swólniwi. Japanska nima žanehu wotmyslenja, połoženje w Schantungskej na swoje rejschiny wuwużicz. Kaž je widżecz, Nankingske knjezerstwo runje tak na powrócżenje japanskeho knjezerstwa cżaka, kaž japanska opposizija.

Ze Serbow.

Pschichodne cżasy.

Pjatk, 11. wulkeho rózka.

Hygina — bamža.

Z mudrosće Jana Radyserba.

By hrimał też Demosthenes,
Na pičkach palene budże knjez.

Tu dudławu a staru kwjasć
Już rozdyri też kipra pjasć.

† 1843 Handrij Suška, seminarski wučer k Drježdżanach, wučomc Delnjowuježdżanskeho wustawa.

1872 wulki woheń w Cześkeeach, kiž so hač na tři khěže wotpala.

† 1923 Jakub Rjenč, njebojazny wojowar za serbske narodne, zamužitwe rołatkow Serb. Now., bohaty rěčnik.

†, 1926 w Haslowje Arnošt Bermich slawny serbski herc.

Z knihi serbskich nałožkow a widżenjow.

Kak mózeš zahrjebane a druhe wěcy namakać? To so tak stanje. Dyrbiš z lěwej ruku wódneho bruka „cyscarika" lojić a jeho nehdże pod domom zahrjebać. Potom wšitko namakaš. — Abo hdyž chceš kibicowe jejka na łukach namakać, trjebaš jenož ze zubami hłowu prěnjemu mjeteloj, kotrehož sy w naléču namakał, wotkusać. — Pjenjezy pak woselbje namakaš, hdyž žiwemu knotej, kotrehož sy namakał, pazork wotkusaš a při sebi khowaš. — To wšitko su magiske (kuzlańske) wuěby, kiž pokhadźeja z prastareho časa a su złożene po zasadże, kotrež so we wšitkich tajkich wučbach zjewl, zo podobne nješto podobnoho wuskutkuje. Stóž chce za pjenjezami hrjebać, wobstaraj sebi pazork najwustojaišeho hrjebarja.

Nóc w zymje.

Rad widżu blyskot milinv
A jejne hraje krasne,
Rad měsačk wiłam rózkaty
A złote słónčko jasne —.

Raj hwězdny pak też wohladam
Ja pře wšo zwjesceleny
A hladam, haš so zbuhju sam
Do myslow ponurjeny. H. Zejleŕ.

*

— **We wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 758, hygrometer —1, thermometer we dnjo —3. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 759, hygrometer 0, thermometer we wjedrje. — Jeli so dżensa na dnju młodeho měsačka wjedro njepscheměni, dyrje symnješa na dalsche hraje. Nad Jenkjelišci dyrje je žo nižina jewiła a wotmjatkujenje pschinjesła. Wjedreńje měnja, jo na nasche wjedro pschemalo stuthuja, dokelž je wyschina nad Fjrjedźnej a rauschen Europu pschestyła. Jutrje sobotu schoha pschowcz ko 8,09 hodź. a khowa so 4,08 hodź. Měsačk schhadża dop. 9,24 hodź., a khowa so wječor 3,46 hodź.

— **General Ludendorff a mandżelska pschinhożeraj do Budyschina.** Kaž schonichmy, rěcżitaj general Ludendorff a jnjeni Ludendorffowa 30. januara 1929 w Krónje w Budyschinje. Karti pschedawaju so wot 15. januara w konzertnej direkzjii K. J. Guber w Budyschinje, telefon 3018. Dalsche wojsewi so hischcze j nowěschtkami.

— **Sawěranje pjow so zbožnyło.** Kaž žo w hamtskim dżelu dżensajschneho cżisła wojerwja, je sawěranje pjow zbožnjene, kiž bu 10. oktobra 1928 dla pschipada skażenjesoje w Jażenju na dżel wotrjeża Budyschko hamtskeho wjednika Jurjanpna Jahnerja. Tak sandża so pży jeho cżinach swobodły wjeselicz.

— **Pschemenjenju cżas żelesniskeho cżasa.** Wot 12. januara 1929 jedźi żołotnischi cżas 2709 j Wojerez do Budyschina po połsnischim porjedże. Wotkhadża wot tutoho huża 4,40 hodź. j Wojerez a pschikhadża 7,17 h. (dotal 6,59 hodź.) do Budyschina. Rauschez cżakaj do Shorjelza (7,10) a do Wjeleczina (7,14) w januara na pospyt na pschisłamskujenskich purzowanych cżakatej.

— **Samobudne njejsebe jelki (Freibank) w Budyschinje.** Sobotu 12. januara, dopokdnja wot 8 hacz 10 hodź. wotedawa žo žyre howjaze njejsebe, punt po 40 pj., žyre žwinjaze njejsebe, punt po 50 pj.

— **Poslednji puej komandanta Krumbholza.** Wčera schiwórtk popołdnju pokhowachu w Budyschinje je wulkej cżešcżu semrětkeho fabrikanta wojerstwanjamych tworow Oskara Krumbholza, kiž běsche w hatke 62. lěcże žiwjenja wumrěł. Jeho mjeno pak je w zyłym wokrjesu wožeže tehodła ważene a cżešcżenje, dokelž je žebi wón wulke sasłužby we wobnjerjascherstwu dobył. To dopokasa też dorasne bohate pschiwodżenje. Dołhi żarowanski cżah hibscheho ho wot hydlenja semrětkeho na Kotolitej haży pschiwodżowaše je sjowinjenjom j Pětrowstwe wóże a hubżenu wobnjerjowej wobory do Tuchorjeże zyrkwje. Tam mješcże cżitnu wěż knjes farar Berg a trjostowasche mudowu a jenicżkeho syna, kiž je někto we wobkhodże j nanowym nażiełnikom. Dodźewnik, wobmysliwši dale hrjeschku jalu wuja, kiž je był žiwy we wopornikowosći a dźerże k swojim nadawkam, wobžebje (dokž je rěkało pomhacz bliżschemu w jeho nuzy. We mjenje města Budyschina khwalesche knjes měschczanski radna Henze semrětkeho jako faskužneho spěchowarja měschczanskeho wobnjerjowho wobornistwa. Sa měschczanstu dobrowólnu wobnjerjowu wobornu wěnowasche knjes měschczanski rada a wopalny inspektor Görling swojemu towaršej, kiž běsche był jako komandant j naměstnym wopalnym inspektorom, złowa nutrneho dżała do rowa. Knjes wopalny inspektor Fischer j Bitkopiz pschinjese semrětkemu poslednji postrow w mjenje wokrjesneho swjatła wohnjowych woborow, kotremuž běsche wón dołho jako poskadnik swérzu słužił. Sdobom wěnowasche jemu w mjenje krajneho swibjerka poslednje Bożenje. Po tom so běsche słužbe sastupjerł kebelcżikeho swjatła porućzał, pschewodżachu kaschcz na Bożu rolu a pschepodachu j nim, schtož běsche jenitke na ziwernym słužobniku cżłowjestwa Krumbholza, błohodnej semi, hdyž njedy wotpocżuje w mérje. Jako běchu żarowanjske synti woborneje kapały wulkincżate, rozeńdże so cżicho zyła pschewodżerjow.

S **Njejsewjidła.** Pczołarske towarstwo sa Njejsewjidło a wokolinu wotmě swoju zhromadżizny njedżelu we Klanez hoscżenju. Sa wustupjeneho pschedsydu, knjesa wuczerja Kokżarja cżi je jo wot założenja jem zwérzu wo towarstwo staral, wuswoli zhromadżizna knjesa wuczerja Birnicha z Luha. Na město dotalneho zapżowarja knjesa Dunscha zwoli knjes wuczer Lorenz. W pschichodże smjele towarstwo swoje zhromadżizny pschezo poslednju njedżelu w měsazu w Klanez, potazim bliżcha zhromadżizna budże 24. februara. Wschitzy pczołarjo, kotrjž hischcze njejsu pobudźowali pczołarskeho towarstwa, su do bliżschich pozbedżenjow pscheproscheni.

Z **Wudworja.** Zandżeny pjatk wotmě Pančanski „Sokol" swoju lětsu hłownu zhromadźiznu **w tudomnym** Nowakec hosćenc. Před zastupom do wobsérneho dżeńskeho porjada, přeješe bratr starosta kóždemu z přitomnych bratrow, kotrjž běchu w nahladnej ličbje so zešli, mnoho zdaru do nowcho lěta a poda na to cylkownu rozprawu wo dźěławosći a skutkownosći našeje jednoty w zašłym lěće, kotraž je zwjeselaca a dawa nam nowu nadźiju do přichoda. Bratřa (wosebje zwučowacy) su „aktiv" byli, njech bě to při kajkiczkuli přileżnosćach. So wé, podeńdże ju też wjele jěrkosćow, haj samo porażki: zwady, njedorozumjenja atd. njewuwostachu, čehož so dźěn žane towarstwo njezminje. Wuzna z wosebitym dosćěinjenjom a bjez lakomnosće, zo bě minjene lěto nimo teho, pornjo k druhim jara zbožowne a wuspěšne, mózachmy mnoho postupa a dobytka zapisać: Ličba sobustawow je so přisporiła a přeco stajnje přiběra. Njech to w přichodże też dale tak zwostanje. Mamy predewšém sylnje kéžkawacy wotrjad sok. dźěći, kiž so pod energiskim, wuporatowym nawjedowanjom bratra Krala wudospołnja a so rozwiwaju. Ze dalšeho programa njech je sčěhowace wujimane: Při wotmětych nowowólbach bu nimale cyle dotalne stare předsydstwo zaso wuzwolene, funkcionarjo znowa

Dwojacy ludźo.

Po wěrnem podawku powědana stawizniczka
f bajerskich hór.

21 (Pokračowanje.)

A wona so sawrócži, so by swojeju poruczenjow trochu wot domu wotwjedła. Potom ždyże so na schedźiwy schežołonz. Dźežcjomaj běsche dże žlubiła hajku we rjanej žentiży, kotrejž bě dałeko dałeko w błyschczajnych, selenych brjach pola pschezelenych karlikow žiwa. S napjatym wočakowanjom běschtaj bratr a sotiszka wocži na smorschczenej hubje wowzynej słužiłoj, a unuze japocża wona swoju stawiznicżku j njamym hłowam: „Jónu běsche hajnik žiwy", tu pschetorhny nadobo wutschik j jeje erta powědanje, a wuswisana je wona wscha tatorhny. W tom wołomiku dohladschtaj bo dżeczi na wulkeho pża, pschedkotrymž so jimaj sejmy; tón njemjenujo pschicżeri so sasłužiło j wotewrjenej tlamu na njeju. Wě to hobrjeli danski pop. Sepl a Reška rejeschtaj, hižo myślejschtaj, so staj słubjenaj.

Tu je wótsje sahwisda. Paš je nadobo sajo sawróżci a cżeršeschke k swojemu knjezej wróżco. Tu jsewi je knjes tuteje doggi, wyboki cżłowjek, wobsebnje swobłekany, nežhdże tżizeczi lět stary. Po jebo lewizy dżesche burzay swobłekany muż, j cżerstwym, mlodostnym napahadom.

„To je moje dżeczi, knjes baron", pschedstajaschе tón se lubosnym swohladnjenjom na bojaslisiwe je sa wulkim pżom wobhladowajej dżeczi wobżedżerjej, kiż nětko swojeho pża sa pasł krucże dżerżesche.

„Ai, to stej schitwanej rawiżaj," khwalesche knjes, hładżo łahodnje jeju rózjotej liczby. „Tyras wschak wamaj niczo njeschcżini," pschijpomni pokojejo; „to je tajki mlody hłupy thadła, kiż rady wokolo lěta, ale nikoho njekusa. Schto dha wój tu cżinitaj? wopraschа so baron hólczeza. A Sepeŕ bě tu hnydom j wotmetiwu: „Raschа wowka namaj bajku łoje."

„Ach tak", prajesche baron, „to je pěknje." Pschi tom hrajesche łoiti wuzmjeć wokolo jeho erta.

Na to dżeschtaj wobaj dale, bliże k dworu. Tam bě njes tym stary Lehner wotmejł. Sażiżiwschawschi wótre sahwitdanje hnydom myślesche swotkeł hwisdanje pschikhażo.

„Dundrisa żelesniza!" bórcżeschе hněwnje, wutrěwajo swoji wocži. Tón krócż pak swojeho njepschecżela i njeprawdu winowasche; niż sażwěta żelesniza, ale baron bě jeho je swojim hwisdanjom wubudźił. Runje dżyżsche starz do thěże sajsuwjeż, jako wuhlada, kak jeho żym a zuży knjes k njemu pschikhadżeschtaj. Spodźiwajo pohlada starz mlodowy bur na tule njerumu dwojizu. Jeho hólz, jeho Toni, j měschczanskim knjesom a k tomu hischcze j tak wobżežnje sdrasejenym? To wubudźi tak prawje spodźiwanje starseho Lehnera.

„Kohо dha nam tu pschiwjedżeschi, Tonijo?" wopraschа žo, tak rucże hacz wobaj psched nim stojeschtaj.

„Nano, to je knjes baron ſ . . . . ſ . . . saperlotiske cżiriencże, nětko żym jeho njeno sabył", sawoła Franz mjeschaty.

„Baron Bellmonte," boda zujbnik j pschecżelnym pożmjenkom. „Pschichhadżam j Widnja a dych chżył nětko njedżeli abo měżazow, sa tym hacz budże žo mi lubicż je mojej żenu w tutej powabnej krajinje pschecżinjecż."

„Tak, tak", znapschecżiwi stary mochowy bur. „Wěrno, rjenje wschak pola naš je, to praja wschitzy ludźo, kiż sem pschindu."

„Knjes baron pak by chżył pola naš bydlicż," powrócżi Franz żywjeho nana. „Wón nam sapłacży, schtož žebi żadamty."

„Haj żyle wěsce, schtož žebi żadacże," wobkrucżi baron.

„Pola naš?" rozcżahny Franz żywje hłowa, khladnjo se pschestajnjenjom żwojemu żynej do njeswocża. „Wy nikoho na letnje pschebywanje njedżerjemy, żenje hischcze njejsmy nikoho brali."

„Ale, nano, wumjasce dyrbi so tola ras cżinicż," pschecżerstwi Toni nahle. „Pobhladajce jenož na najschich pschodow, na Pżoderklenza, a sto druhich barow we wokolinje. Cżehodła njedyrbjeli też tak cżinicż? Ja żym knjesej baronej hižo žlubił, so może pola naš bycż a nětko je żem pschischoł, so by žebi nasch statok a dwór trochu wohladał."

„Wobhladowacż wschak żej może, pschecżerstwo tonu njeżynu", wupraji so starz j krutym zwobladnjenjom żwojeju pżemjenu wocżow, „ale ta druha stawiznicżka, ně, ta mi do hłowy njecha. Na dworje mochowcho bura njeje, schtož ja pomnju, żenje j módu bołu, so žebi zuży podrużiłowo najimaju, a tutón nałożk bo też njewotstrónił, tak dołho hacz ja budu dychacż."

(Pokračowanje sceżehuje).

słubichu, zo budu ze swěru a swědomitosću zastawać wupokazane dźěła (tosame też čł „nowi"). Wosebje dr. starosta zaruči, zo budźe też dale přeco zajimy knoty spěchować po samsnym dobrozdaću a staj- a wšudźe po tym so složować a jednać. Zawjedźe krudy zapis wopytowanja porjadnych zwučowanskich hodźin, z wotmysłow, zo budu najpilniši přiwitowani. W bližšim času so tydźeńske zwuwanje wotměnjejo přepołoža. Też „financny minister" dawaše so słyšeć, bě sebi přał, čisty porjad wo zapłaćenju přinoškow. Bušta dwaj nowaj sobuwuwaj přiwzatej do našich kruhow. Na kónc zhromadźizny rozłožowaše hišće někotre z bratrow swoje myslički a wupraji wosobinske nahlady wo nimonych aktualnych prašenjach dźensnišeho dnja. Do wobkedźenja namaka hišće wupruhowany nawjedowar, starosta bratr Natuš, někotre wutrobite, złote słowčka, kiž su zawěsće kóždemu so zaryte hluboko do nutrin a zaščěpile horcišu lubosć k ródnej zemi, zo budźe stać wutrajnje, muzniš a kruće, njedźiwajo kajkehožkuli njepřećelskeho zmyslenja, w slědowanju zdobneho sokolskeho ideala: „Za narod, wótčinu". — Zhromadźizna wuklinča ze spěwom: „Nětk z mocu lawa, Sokoljo ....!"

S. Hornjeho Wujězda. W lěče 1928 narodźi so we Hornjo-Wujězdźanskej wosadze 32 dźěći, 14 hólcow a 18 holcow. To je pomjo lětu 1927 wobmo dźěći wjacy. Swój křesćenski křiu nohowi 39 dźěći, 18 hólcow a 21 holcow. W lěče 1927 bješe 22 začećtych dźěći mjenje. Swěrowacy da so 16 porow, runje kaž lětu přeje. Semrěło je 29 wosobow, mjez kotrymiž bješe 5 mowonarodźenych dźěći. Pomjo 1927 je to 11 zmjertnych padow wjacy. Spowědowych bješe 1226 wosobow, 484 muzskich a 742 žónskich. W lěče 1927 bješe 1927 spowědowych mjenje. Zwrkowjacy da so 16 porow, runje kaž lětu přeje. Semrěło je 29 wosobow, mjez kotrymiž bješe 5 mowonarodźenych dźěći. Pomjo 1927 je to 11 zmjertnych padow wjacy. Spowědowych bješe 1226 wosobow, 484 muzskich a 742 žónskich. W lěče 1927 bješe 1927 spowědowych mjenje. Zwrkowjacy da so 16 porow, runje telko kaž w lěče 1927, njehdže 1150 hr.

S Jaksenje pola Hródka. Natalski pohonc Reinhold Dittmann, kiž na tudomnym knježim dworje słuži, bě so na swojim sapsčahom po puću. Njetajmy spłošenskich zajědženych wobkarujomnemu psches wutrobno a zranichu jeho tež na hłowje. Sobubudźelacerjo domjesenu zranjenemu do jeho bydlenja, hdźež pod wulkimi bolosćemi khory leži.

Hospodarski rozhlad.

pjatk 11. wulkeho rózka 1929:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

Dolar	4,201	100 pólsk. złotych	47,225
Jendźelski punt	20,38	100 čěskosł. krónow	12,44
1 šwajc. frankow	80,825	100 franc. frankow	16,425

Barlinska bursa pschenza pschi spočatku krutoćej pschedhladźacho dnja. Tola po nječim so kursy efektow wotdjelejwachu. Na witkach s dołhymi a rentowymi liscami běchu kursy skrućene.

Na produktowych witkach płacziny kžébowego žita něhdy s kóždym dnjom postupuja. Pschenza bobu sašo 10 pj. so zentnarja a rožka 5 pj., wowš pak 10 pj. pschihódźi. Pozdźiše termije běchu za wotcki tři druzjny žita powyšene. Wobzera płaczejsche zentnar

w Barlinje:

pschenza 10,30—10,40 hr., rožki 10,20 hacj 10,25 hr., jećmjenja nalětsjeho 10,20 hr. hacj 11,80 hr., najmjskeho 9,60—10 hr.

w termijnowym wikowanju:

za měrc: pschenzy 11,36¼ hr., rožki 11,25 hacj 11,28¾ hr., wowsa 11,23¾ hacj 11,20 hr.,

za mejn: pschenzy 11,73¾ hr., rožki pak 11,75 hr., wowsa 11,75—11,73¾ hr.,

za julij: pschenzy 11,90—11,92½ hr., rožki 11,72½ hr., wowsa 12—11,95 hr.,

schtwórtk w Lubiju:

pschenzy 9,70—10 hr., rožki 9,70—10 hr. jećmjenja nalětsjeho 11—11,80 hr., wowsa 9,90—10 hriwnow,

schtwórtk w Kamjenzu:

pschenzy 10—10,10 hr., rožki 10 hriwnow, wowsa 10,25—10,50 hr., jećmjenja nalětsjeho 11—11,50 hr., najmjskeho 10,75 hriwnow,

běrny nowe zentnar 3—3,25 hriwnow,

prošata 18—30 hr., běhaki 50—65 hr.

hušy punt 1,10—1,20 hr.

Na słótne witki wjerzera schtwórtk w Khorzebušu

bychu pschiwjesli 775 prošatow a 159 běhakow. Te wuchadachu

prošata:

mate 12—16 hr.

strjenje 16—22 hr.

wulke 22—26 hr.

běhaki:

mate 26—50 hr.

strjenje 50—75 hr.

wulke 75—100 hr.

Słótne witki.

We Hródku bu swinjaze a słótne witki rjedu 16. wulkeho rózka 1929, započatk ½8 hodź.

Na pschedań:

Malchina schijaza w Budyschinje, Mužakowska hróha 1

Nachte klinjane a wohnischcžo (Herd), Sieg w Bitkapi, zach, Kamjenska dr. 4.

Gramofonaj. Schulz w Hródku, Louisina haša 8.

Słótne witki wjerzera schtwórtk w Barlinje.

(Magerviehhof Friedrichsfelde).

Pschihnali běchu 477 hamjadow, mjez nimi 471 dobrych krumvow a wyšokofoušcženych jakojzow, 2 bykaj a 4 prósmiki, 129 čelatow.

Młode dójki a wyšokofoušcželne krumvy płacžachu 280—550 hriwnow,

Wyšokofoušcželne jakojzy 250—460 hr.

Na swinjaze witki běchu pschiwjesli 279 běhakow a 341 prošatow. Te płacžachu:

Běhaki: wulke 65—75 hr., strjenje 50—65 hr. male 30—50 hriwnow.

Prošata: wulke 27—36 hr., strjenje 18—27 hr.

Witki schtwórtk w Kamjenzu.

Kedźi 1,20 hr., kotrabi 10—15 pj., šudrojty kał 45 hacj 100 pj., jedźna loboda 30—40 pj., morchej 20 pj. zybla 20 pj., jabluka 20—40 pj., běły kał 15 pj., jelenj 30 pj., čelowjeny 20 pj., rožkowy 60—70 pj., hušy 1,10—1,20 hr., wołóste worjechi 70—80 pj., lěsne 80 hacj 90 pjenjezkow.

Witki schtwórtk w Lubiju.

Butra 1,20 hr., jeja 16—20 pj., twaroh 30 pj. kany wolij 1,60 hr., kulerepa 15 pj., rjelkej 20 pj., morchej 12 pj., něd 1,40—1,60 hr., čerjeř kołotwje 15 pj. zybla 45 pj., běrny 5 pj., hušy 1,30 hr., jelenj 35 pj. jablura 15—30 pj., běły kał 12 pj., čelowjeny 15 pj. a jelenj 40 pj., banje punt 15 pj., wołóste worjechi 50 pj. hacj 80 pj., karoty 15 pj., jedźna loboda 50 pjenjezkow.

Witi šandźenu hrjedu w Halschtrowje.

Pschenza 9,80—10,20 hr., rožka 9,50—10 hr., najmjski jećmjeń 11 hr., nalětni 11,50 hr., wowsa 10 hacj 10,50 hr., běrny nowe 3,50—4 hr., jeja 16—18 pj., butra 1,05 hr., prošata 17—24 hr., běhaki 50—70 pj., zybla 20 pj., hołbje 1 hr., hušy 1,25 hr.

Witi schtwórtk w Khorzebušu.

Howjaze mjaso 1—1,30 hr., čelacze 1,20 hr., skopjaze 1—1,30 hr., swinjaze 1,10—1,40 hr., jieja 18 pj., butra 1,80 hr., twaroh 30 pj., kany wolij 1,40 hr., kiny 1,70 hr., karpy 1,30 hr., jdcžuki 1,30 hr., hołbje 0,80 hacj 1 hr., kury 2,50—3,50 hr., khapony 3—4 hr., hušy 1,30—1,40 hr., hornik 0,80—2 hr., karnikle schtuka 2 hacj 2,50 hr., čelowjeny kał 20 pj., běły 15 pj., zybla 20 pjenjezkow., běrny zentnar 4,25 hr., jablika 25 hacj 40 pj., wołóste worjechi 60—80 pj.

Pschichodnaj witki:

Hetzu do domu, Jedlikowa w Budyschinje, Schuflska haša čisło 31.

Pschichodnaj witk. Cukej konditorija a khorjejownja w Lubiju.

Sźenduiju na pschichodźowanje

sobotu 12. wulkeho rózka 1929

w Kamjenzu w hosćencu „K lětnemu dworej" dop. we 10 hodź.: pjenježny kamor, wubranske blido je stołom,

w Biskopjazach na hudnistwje dop. w 10 hodź.: meble,

we Smilnej w herbiskej gruchcje dop. w 9 hodź.: foa,

we Wjelkowach w Forkerej hosćencu pschip. w 1 hodź.: wulki desfowany wós

Škrowe depeše.

Produktowe witi w Barlinje dźenja dop. 3411 hodź.: **Płaćizny su dale skrućene, žito je zadne.**

Dop. 3412 hodź.: **Kaž psched hodźinu.**

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	10. 1.	9. 1.		10. 1.	9. 1.
Pšeńca	206-208	204-206	banny	21-23,00	21-23,00
rožka	204-205	203-204	woka	26-28,0	26-28,0
nal. jećmjeń	218-236	218-236	módre lupiny	15-16,50	15-16,50
naz. jećmjeń	192-200	192-200	žołte lupiny	18-18,50	17-18,50
wows	197-203	196-202	zeradella	—	—
kukurica	228-229	226-227	raps, wosuša	19-20,30	19-21,30
pšeń. muka	*25-28,50*	*25-28,50*	*lany wosuš*	*25-28,20*	*25-28,20*
rěana muka	25-28,50	25-28,00	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	14,60	14,60	bl. rnj. kruški	18-19,20	18-19,20
rěane „	14,80	14,80	syno, 50 kg	3,00-3,70	4,00-5,20
lane symjo	—	—	rěana sloma	1,15-1,30	1,05-1,15
hrošek	—	—	pšeńč. „	1,00 1,20	1,00-1,25
raps	340-350	340-350	wowsna „	1,35 1,55	1,40-1,50
pjelušk	22-24,00	22-24,00	jećna „	1,15-1,35	1,20-1,35

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

10 januara.

— wol., 12 byk., 15 jałoic. a kruw., 839 čelat., 38 wowc., 888 swini.

Płaćizny za

čelata: 1. 78—83, 2. 70—76, 3. 65—68;

swinje: (přez 300 pt.) 80—82. 2. (240—300) 78—79, 3. (200—240) 76—77, 4. (160—200) 71—75.

Rancy 71—75.

Wične płaćizny štwórtk 10. I	Wšo po złotej hriwnje	w Kamjenzu za 1 centn	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńca		10,00—10,10	9,80—10,20
Rožka		9,90—10,00	9,70—10,00
Jećmjeń (nalět.)		11,00—11,50	11,00—11,80
Wows		10,25—10,50	9,70—10,00
Syno		6,50—6,75	6,25—6,75
Sloma z maš. młóć.		3,00—3,25	2,50—3,00
Sloma k zaslanju		2,25—2,50	
Sloma z ruku młóćena		3,30—3,50	3,50—3,75
Běrny pola ratarja		3,50—4,00	—
„ hač na železnicu		—	—
Butra		1,80—2,00	1,20—1,25
Jeja		0,18—0,19	0,18—0,20
Přešne wotruby		—	7,80—8,00
Rěane wotruby		—	7,80—8,20
Pšeńčna muka		—	16,00—16,50
Rěana muka		—	15,50—16,00
Prosata, wulke		—	—
„ „ strjenje		18—30	—
„ „ małe		—	—

Hodowny wječork Budyskeje jednoty „Sokoł"

Zešła běše so nahladna syła sokolskich bratrow a sotrow w towaršnej jstwičcy hosćenca „K wopruwnemu" wčera štwórtk wječor k hodowanemu wječorkej. Njesprócniwy starosta bratr Lorenc běše wołał a wulka wjetšina sobustawow jednoty běše přišła. Běše jim wupyšił a zawóścił rjany Božodźěłowy štom a wšelake druhe rjane hodowne překwapjenja přihotował.

Z našej narodnej hymnu „Rjana Łužica" zastupichmy do dujoweho porjada, kiž běše tón raz krótki, zo by zabawa bóle k swojemu prawu přišła. Bratr *starosta přidźela přiwoj kiž běše dawaj wot najstaršeho* sokolskeho bratra kujeza prof. dra. Muki, kiž w swojim lisće wobžarowaše, zo njemóže być přitomny, a wot sokolskeho bratra Budarja w Zhorjelcu. Dale zdźěli zwjeselacu powěść, zo běchu so tři nowe sobustawy do Budyskeje jednoty so zamolwile, bratr starosta je na to do jednoty přijimaše. Postaji so dźeń za hłownu zhromadźiznu. Wona ma być srjedu 30. wulkeho rózka wječor w 9 hodź. w Serbskej kofejowni.

Zabawny dźěl wječor wotewrištaj bratraj Winař a Loebl z huslefskim přednoškom, jeju wustojny smyk wšmy sebi ważił, zasłužištaj sebi polne připóznaće bratrow a sotrow. Wjeršk docpě zabawa, jako woprawdźity rumpodich do jstwički zastupi a swój měch próždnješe, kotrehož za kóždeho bratra a kóždu sotru rjane, druhdy tež khětro žortne hodowne dary čahaše. Njelutowaše pak při wšej swojej darniwosći pruta. Bratr Nowotny dokonja swojeho rumpodicha z wulkej wustojnosću a wobwjertliwosću.

Hodźinki khwatachu při wjeselych spěwach, kiž sebi zanjesechmy, sokolskich a narodnych kotrež pod přewodom khjeza Wowčerka na klawěrje wobwěnowachu žiwu rozprawu bratra Meškanka wo prěnim sokolskim kurzu w Kulowje. Rysowaše jasnje a žortnje žiwjenje našich sokolskich bratrow za čas kurza, kiž je z wulkim wuspěchom za naše cyłe sokolske dźěło. Bratr Meškank pokaza tež na fotografije ze Kulowa, kiž su so jara derje poradźiłe. Pola bratra Janaka může sebi je kóždy kupić.

Bratr Krječmař spominaše z dźaknymi słowami za wjednika kurza bratra Meškanka na wulki narodny skutk sokolskich kurzistow napominaše wšitkich k pilnemu dźěłu.

Zdobna zabawa jednoćese bratrow a sotry hač do pózdneje hodźiny a spokojeny wróći so kóždy do swojeho domu. Nětko pak zaso z nowej mocu do khutneh dźěła za naš sokolski swjedźeń, kiž so wotměje 3. februara w „Běły mkonju".

Serbski wječor w Rakecach.

Kaž smy to připadnje zhonili, wuhotuje nam naše serbske tow. „Lipa" příchodnu njedźelu 13. wulkeho rózka w „Sakskim domje" w Rakecach zaso rjany serbski zabawny wječor. Młodźi a stari Serbjo naseje wosady so hižo dawno wjesela na tutón wokřewjacy wječork. Přetož stóž je hižo raz swjedźeń naseje starosławneje „Lipy" wopytał, tón cyle wěsće žanemu wjacy nimo hić njeda. Mjez tym zo je so na posledniamaj dwěmaj swjedźenjomaj dźiwadło khutneho razu lealo, tón raz na jara žortniwe wašnje *wupodnje. Tak budźeja tež lětsa čł spokojeni*, kotrejž chcedźa rady nješto k smjeću měć. Też Komorowski „Spěwny wěnčk" nam zaso někotre rjane serbske spěwy poskići, kotrejž chcedźa w serbskich wutrobach zbudźować nowu lubosć a horliwosć za narod. Tuž njech wšitcy Serbja a wšitke Serbowki z Rakečanskeje wosady z črjódami khwataja přichodnu njedźelu na tutón wurjadnje rjany serbski wječork, a njech so zhromadźa pod hałozami naseje stareje serbskeje „Lipy", kotraž nam lětsa k 49. razej zakćěje, a sćěle swoju lubosćiwu wótl do naseje wosady. Štó nochcył khwatać z radosća pod kčějatu „Lipu"? Štó nochcył słyšeć krasne zynki našich lubeznych serbskich spěwow?

Tuž njech je njedźelu naše hesło: Wšitcy do Rakec pod zelenu „Lipu!".

Nalnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powěšć wo wjedrje sa julischu šobotu:** Sso pomróčnje, hyma trochu popuschči, ale hischće mjerjnje. W Jendźelskej tu a tam mjerjnje, ale po tej deschćnje.

W Drježdźanach je kriminalna policija 41lětneho wikowarja Rjšena jałała. Jeho winuja, so je njedźelu wjecžor w 9 hodźinach pschi wukhodźowanju swoju žonu do Łobja storčił. Won je ju chyzł wotbočć, dokelž je s jeje łłužobnej holzu lubkował. Žonje je so poradźiło, so sašo k brjohej dobjeć. Wódju, so je njesłukł njeje poradźił, je ju muž na brjóh wucžahnył. Pschi pschełkłuschenju je Rjšen zapřał, o je žonu chyzł morić a je zhlu wěš jako njeslužowuju pschipad pschedstajał. Wobschérne wobhonjenje kriminalneje policije pak je lukanje pschecziwo muzej potwjerdźiło. Won je słužobnej holzu nałał, so je swoju žonu dla djelenja mandźelskeja złorži, a so je so prozeł w bližschim czaju k jeho lépschemu rosćudej. Dale je powědał, so jeho mandźelska wot meje pola swojeje macžerje we Schlesyskej bydli.

Łód na Łobju je so na wjele městnach złazł, mjez druhim pola Herrnstretschen a nje Königsteina. Na někotrych městnach ludźe pěschi Łobju pschekrocžeja.

Wolnězne morjo je, hdyž je nikle, pjchi němskim brjoły samjerjło. Lódźnistwo je ło tam dyrbjało tohodla fastapjeć. Pjchi dankim brjoły ju ło lodowe schrauły 3—4 metry wysoko hač 3 Klometry do morja nakopile.

Khrlpa je ło na Norwegsku rosschérjło. Na někotrych městnach je na nju telko ludzi sthorjło, so ju ło dyrbjale schule samknuć.

Wjele Zarth w Pólšćej je ſ wulkimi śněhami wot świeta zyle wotsamknjene. Dla wjsoke metrowe wysthkich kepjow je wschón wodthad njemóžny. We Warschawje ju ło ptaczisny za Żiwnosć a wuhlo podrojile, dokelž je dowos wulkeho śněha dla jara poćeženy. W hospodach ja wjesdomnych ło kóždy wjeczor two nózne ležbo bédża. We Warschawje je temperatura na 16 stopnjow niże nicżli śpadia, mjeń tym ju ju ſ Lwowa, Władiwostoka a Krakowa 21 stopnjow a ſ Tarnopola samo 25 stopnjow symy powěźili.

Cyrkwinske powěsće.

1. njedźelu po Thoch Kralach.

Z Budyšina.

W Michałskej cyrkwi rano we 8 hodź. Boże wotkazanje serbske, w 9 hodź. serbska Boża słužba, ½11 hodź. rozrěčowanje z młodźinu (farař Kapler).

Zemrěłoj: Marja Nowakowa rodź. Miethec, korěmarjowa wudowa w Zajdowje, 75 l. 2 měs. — 7. 1. Frye Albin Straßburger, blidař na Židowje, 20½ l.

Krajnocyrkwinske zjednoćenstwo w Budyšinje při Pólnym hrodźiku 6. Njedźelu dop. ½11 h. njedźelska šula, pop. ½5 hodź. swójbny wječor při kofeju a tykancu ze wšelakimi poskićenjemi. Wutrobnje je kóždy witany. Wječor njeje žana zhromadźizna. Póndźelu wječor ½9 hodź. zhromadźizna křesćijanskich żelezničarjow. Stwórtk wječor we 8 hodź. biblijska hodźina (1. list swj. Jana). — Diakonisa Hilża změje njedźelu w Hórnjej Hórcy pop. w 2 hodź. njedźelsku šulu a w 4 hodź. biblisku hodźinu za żony. — Zjednoćenstwowy wothladar Zimmermann změje biblijske hodźiny we Kumwaldze póndźelu, wutoru we Wjazońcy, srjedu w Biskopicach a štwórtk w Budyšinje.

Zwjazk młodźiny za rozswud. křesć. w Budyšinje při Pólnym hrodźiku 6. Wutoru wječor we 8 hodź. je zhromadźizna Bělcho křiża za młodźencow a srjedu wječor we 8 hodź. zhromadźizna za młode holcy.

Krajnocyrkw. zjednoćenstwo w Bělej Horje. Njedźelu pop. ½2 hodź. je njedźelska šula a w 3 hodź. biblijska hodźina. — Zjednoćenstwowy wothladar Křižan změje biblijske hodźiny njedźelu wječor ½8 hodź. na Židowje čo. 14, póndźelu we Wulkej Dubrawje, wutoru ½8 hodź. w Stróži a srjedu w Hodźiju, štwórtk w Trjebjeńcach a pjatk ½8 hodź. w Hornjej Hórcy.

Z Barta.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba (farař Tišer ze Budyšina).

Wutoru wječor ½8 hodź. biblijska nutrnosć w šuli w Stróži (knjez zhrom. wothladar Křižan).

Z Budyšinka.

Dopoldnja ½11 hodź. serbska Boża słužba (farař Handrik-Poršiski).

Z Budestec.

Rano ½8 hodź. změje wyšši farař Domaska němsku spowědź, farař Bóje dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske předowanje. Pop. w 2 hodź. je kemšenje za dźěći.

Srjedu wječor we 8 hodź. je biblijska hodźina. Srjedu wječor we 8 hodź. zhromadźizna towarstwa młodych holcow.

Štwórtk dop. je zhromadźizna žónskeho towarstwa pola Rösikec.

Z Bukec.

Rano ½8 hodź. serbska spowědź, w 9 hodź. je serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba.

Zemrěł: Jan M. Kloss, njem. dźěćo z Trjebjency, 8 m. 20 dn. stare.

Z Hodźija.

Rano ½8 hodź. změje farař Wjczař serbsku spowědź, farař Voigt dop. ½9 hodź. serbske a we 10 hodź. němske kemšenje.

Srjedu wječor we 8 hodź. změje knjez zjednoćenstwowy wothladar Křižan w spomožerskim domje biblisku hodźinu.

Z Hrodźišća.

Rano we 8 hodź. serbski hamt, w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. rozrěčowanje z konf. młodźinu.

Z Hućiny.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, ½11 hodź. kemšenje za dźěći.

Z Klukša.

Dop. we 8 hodź. serbska spowědź z Božim wotkazanjom, w 9 hodź. serbske kemšenje, ½11 hodź. dźěćikemšenje. Pop. ½3 hodź. towarstwo młodych holcow na farje. ¼4 hodź. němska Boża słužba ze spowědźu w Nowšanskej šuli.

Zemrěłoj: Pawlina Alma rodź. Beierec, mandźelska Jana Měta, dźěłaćerja w Kobjelnju, 59 l. 1 m. 20 dnj. — Herman Arnošt Pěšćan, mechanik we Zdźarach, 25 l. 5 m. 9 dnjow.

Z Kotec.

Dop. ½9 hodź. je němske předowanje.

Z Łupoj.

Dop. w 9 hodź. serbska, ½11 hodź. němska Boża słužba. — Zběrka.

Z Malešec.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske kemšenje, ½11 hodź. dźěćikemšenje. Zběrka za zwonkowne misijonstwo.

Srjedu ⅛8 hodź. serbska biblijska hodźina na farje.

Štwórtk pop. w 3 hodź. němska biblijska hodźina w šuli w Delnjej Hórcy.

Zemrěli: Madlena zwud. Hančcyna, wumjenkarka w Plusnikecach, 83 l. 11 m. — Korla August Bräuer, wobsedźeŕ korčmy, w Delnjej Hórcy, 59 l. 10 m. 16 dn.

Z Minakała.

Dop. w 9 hodź. serbske předowanje so čita.

Z Nosaće.

Dop. w 9 hodź. němska Boża słužba, w 10 hodź. wosadna zhromadźizna w Božim domje. — Pop. ½3 hodź. towarstwo młodych holcow. Pop. ⅛8 hodź. towarstwo młodych hólcow.

Z Njeswačidła.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, w 9 hodź. dop. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. — Pop. w 2 hodź. towarstwo młodych holcow — delni wotrjad. — W 3 hodź. towarstwo młodych hólcow.

Srjedu w 3 hodź. žónske towarstwo p. Klahnec. —

Z Poršic.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, w 9 hodź. serbska Boża słužba, pop. ½2 hodź. dźěćikemšenje w Poršicach za młódše a starše dźěći, ½3 hodź. towarstwo młodych holcow pola wosadneje sotry.

Wutoru wječor rozwučowanje pozawnistow. Štwórtk wječor we 8 hodź. biblijska hodźina w nowej šulskej jstwi w Poršicach.

Z Rakec.

Rano we 8 hodź. je serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje, na to serbske kemšenje za dźěći.

Póndźelu rano we 8 hodź. piskanje na wěži a raniša nutrnosć.

Z Rychwałda.

Dop. w 9 hodź. je němske a ¼11 hodź. serbske předowanje.

Z Wósporka.

Dop. w 10 hodź. předowanje, ½12 hodź. kemšenje za dźěći, wječor we 8 hodź. tow. młodźencow.

Póndźelu pozawniski khór, srjedu ev. luth. towarstwo młodych holcow.

Rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemšenje, pop. w 2 hodź. dźěćikemšenje.

Póndźelu wječor we 8 hodź. změje knjez Křižan ze Běteje Hory biblisku hodźinu we Wulkodubrawskej šuli.

Z Wóslinka.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, w 9 hodź. serbske, ½11 hodź. němske kemšenje. — Kollekta. — Pop. ½3 hodź. Boża słužba w Lěškej. ½5 hodź. Boża słužba w Cisowej. ¼4 hodź. młode holcy na farje.

Hamiske wozjewjenje z Budyšina.

Swěrjenje płowu.

Swěrjenje płowu, kiž bě ſ postajenjom hamiskeho hejtmanstwa ſ 10. oktobra 1928 na dźěł wokrjeha Budyskeho hamiskeho hejtmanstwa dla pschipada pśejcjejce skóženje w Jadanjch połojene, so ſ tutym pśehnje.

Pśejimk so wot 10. januara 1929 njetrjechało w žanej gmejnje Budyskeho hamiskeho hejtmanstwa wjazy pśez jadanjcu.

W Budyschinje, 9. januara 1929.

Hamiske hejtmanstwo.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" ma přich. **njedźelu** (13. ſ.) pop. ½4 hodź. w „Serb. Domje" hłownu spěwnu pruhu. Wšitcy njech přińdu! Dirigent.

Budyšin. „Skupina Budyšin" změje sobotu 12. wulkeho róžka popoldnja w 3 hodź. swoje posedźenje w Serbskej kofejowni. Dnjowy porjad: 1. Rozprawa towarstwow w lěće 1928. 2. Program za dźěławosć towarstwow w lěće 1929. 3. Wšelčizny. Nuzne je, zo je kóžde towarstwo zastupjene.

Bukecy. „Radosć". Wutoru 15. januara (nie póndźelu, dokelž je zała wobsadźena), zwučnja so zaso narodne reje. Wšitcy njech so zaso wobdźěla.

Předsydstwo.

Delni Wujězd. Jednota „Sokol" wuhotuje njedźelu 13. januara 1929 sokolski wječor. Porjad: Prosne zwučowanje muzskich a dźěći, zwučowanja na narjadach a skupiny. Potom reje. Započatk wječor ½8 hodź. We bohaty wopyt prosy. Starosta.

Drježdźan. Serbske towarstwo „Čornobóh" wotmjeje njedźelu 13. wulkeho róžka popoldnju w 4 hodźin swoju hłownu zhromadźiznu pola našeho sobustawa knjeza Löfflera w hosćencu Kaulbachhof na Kaulbachskej dróze 23. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo wěsće a z dypkom přińdże.

Njeswačidło. Serbske tow. „Jutrnica" wotmjeje njedźelu 13. januara 1929 pop. w 3 hodź. pola Klahnec w Njeswačidle swoju lětušu hłownu zhromadźiznu. Dokelž maju so rozsudźace prašenja wujasnić, kaž tež nowowólby so wotměć, dyrbjeli wšitke sobustawy to za swoju winowatosć měć, zo so polnoćńcje na tutu ważnu zhromadźiznu zeńdu.

Pančicy. Lipa Serbska (cyły khór) ma pjatk — 11. januara — wječor we wosmich pola Natušec we Kukowje swoju posledniu pruhu před koncertom (16. l.). Wšitcy spěwarjo maja so na pruzy wobdźělić. Dirigent.

Radwoŕ. Jednota Sokoł změje pjatk 11. 1. 29 hnydom po zwučowanju krótku, ale jara ważnu zhromadźiznu. Tohodla je nuzne, zo kóždy sobustaw přińdże. Starosta.

Rakecy. Serbske tow. „Lipa" wuhotuje přichodnu njedźelu 13. 1. wječor ½8 hodź. w „Sakskim domje" w Rakecach rjany serbski zabawny wječor, wobstejacy ze spěwanjow, žortnym dźiwadłom, kupłowanji a rejemi. Wšěch lubych Serbow a Serbowkow ze blizka a z daloka přeprošujemy tudy nanajwutrobniše.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow Maćicy Serbskeje je kóždu póndźelu nawječor wot 6 hač 9 hodźin w Serbskej kofejowni w Serbskim Domje.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smječ w Budyšinje. Za lokalny dźěł a foulleton: A. Dučman w Budyšinje. Za hospodarstwo: Arnošt Bart w Bróšcy. Za nawěstnik: G. Janak w Budyšinje.

Cisty, němski **swinjaci Šmalc**
najl. kajkosće nanajtuńšo
Wikowarnja z butru
Kuncla

Pućowacy
so za tkane twory a drastu pod přijomnym wumjenjenjami **pyta.** Wysoka prowizija, po přip. fiksum. Poskićenja pod F. 2 na wudawarnju Serb. Nowin.

Kućne dźěła
předkreslene tunjo pola
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću čisło 6

Hejdušku
punt 40 pj. kaž tež wšě kolonialne twory, konservy, marinady poručuje tunjo z 5% rabatom
Otto Schmaler
na Mołtkowej dróze 7

Hygieniske wecy
za żony a za mužow
žiwotowe wobwinjki a tajke pře wustupowanje, bjedr. formarje, stalički, podłožki, pjeluchowe kholowički
Wagnerowa
w Budyš. před Sulefsk. wrotami 9

Viktor Schlecht
kachlestajerski mištr
w Budyšinje na Hohengasse čisło 9
Telefon 2209
Sadźenje kachlow wšěch družin, přesadźenje, wuporjedźenje a zasadźenje sćěnow. płafow. Wulki skład kachlow kóždeje družiny. Najtuńše płaćizny!

Serbska grychta w Rozwodecach
Sobotu 12. jan. wulki zjawne
swjedźeń maskow
„w čertowym kraleswje"
2 kapale
Budyski dźiwadłowy orchestr
Započatk 7.30 hodź.
Přećelnje přeprošujetaj
A. Gruhl a mandź.

Hosćenc w Lipiču
Sobotu, njedźelu a póndźelu, 12., 13. a 14. januara so
kózłopiwo toči
Za dobre jědźe a napoje je postarane!
Přećelnje přeprošujetaj H. Kuchař a mandź.

Hennigec hosćenc w Přiwćicach
Njedźelu 13. januara
swjedźeń nutŕćehnjenja
Najlěpše jědźe a napoje
Hudźbna zabawa!
Přećelnje přeprošujetaj R. Gerber a mandźelska

Hosćenc w Zejicach
Sobotu 12. januara
swinjorězanje
njedźelu 13. a póndźelu 14. januara
so kózłopiwo toči!
Přećelnje přeprošujetaj Rich. Wólkel a mandź.

Swjetcha hnojenje naspomnjetsche pischaty.

Njejsmy-li njerady na tym, so superfosfatom pohnojili, je wulky dobre, je-li nałeto z nim srjedcha pohnojimy. Hnojicź pak dyrbimy sahe psched włóczenjom. S chilijskim lodźikom (Chilisalpeter) njeradźimy smjercha hnojicź, dokelž je wjele drózsche hacź z wapnodużkom. W wapnodużku je też telko dużka. Tón rosmjetamy ja něschto cźaża po superfosfatu, dokelž tejle hnojej njeżmětaj, so měscheź. Wapnodużk njetrjebamy sawlóżicź, dokelž žo tak w pódze spěschnje rospuscheźi. Najlěpje je, hdyž wapnodużk na dwaj dźělaj rosdźělimy. Prěni, wo něschto wjetschi kwantum rosmjetamy, tak bórzy hacź žo pschenża sapoczinje jelenicź a druhi kwantum sa dwě njedźeli.

Hnojenje k lenej.

Lenej po derje pohnojenym žicze najlěpje howi, dokelž póda je runje za leń derje pschihotowana. Też howi lenej lěpje to lóbschej pódze hacź w cźežkej. W cźežkej žo nam rady lehnje a to njeje khmane. Schtož hnojenje nastupa, howi jemu w lóbschich pódach 3 zentnarje 40 proz. draźkoweje žele a 4—6 zentnarje superfosfatu na hektar (3½ kórza). Też zentnar žyrikowego schtapika (Schwefelamoniak) możemy na lóhich pódach pschidacź. Draźkowu žel rosmjetamy 10 dnjow psched žywom, superfosfat a žyrikowy schtapik pak něschto dnjow psched žywom. Hnój derje sawlóżimy. Leń dyrbimy do prawje cźistego a derje pschihotowaneho pola žyeź a to po możnosći bórzy nałeto. Stari hospodarjo len na žwj. Jurja (23. haprleje) žnjachu. Mózemy žo po tym měcź, dokelž je wokoło žwj. Jurja najbschitkódnischi cźaż k tomu. Lane žnjnjo žada žebi dosć włóżnuty w pódze, pridy hacź sesshadża.

K plahowanju běrnow.

K wunoschnemu plahowanju běrnow je najnuschnische pschimérne hnojenje. Hnój saworamy, je-li nékak możno hižo nasynu. Wjes draźka njeżmětnymy na žadyn pad žane běrny wostajicź, dokelž běrny jara mjinje draźko k žiwjenju wuwrócu trjebaja. Na ha. rosmjetamy 3—4 zentnarje 40 proz. draźkoweje žele a k tomu 2 abo 3 zentnarje superfosfatu. Tejle hnojej możemy smješcheź a krótko psched žadźenjom rosmjetacź.

Rimo toho pschicźišnjenemy 2—3 zentnarje wapnodużka a to hižo 2—3 njedźele psched žadźenjom na ha. Tón dyrbimy derje sawlóżicź. Cźemy-li, so by nam njerodź bórzy sesshadźała, pschewalzujemy polo psched žadźenjom z drjewjanej walzu a za tydźeń po žadźenju hišcźe jónu rynczki. Pschi běrnach włóczenju potom sesshadżamu njerodź sniczimy.

Wozpaczne hnojenje.

W naschim cźażu žu žo mnohy hospodarjo nawuczili žitnje hnojicź. Praja, „hnojimy-li jónu, tak hnojimy husce a toscho“. To drje žo rjenje rěcźi ale hdy by jenož dosć hnoja było. Hnój nihdy njedožaha a tak nam potom pospěšicho pobrachuje a móżemy polo jenož kóžde 6—8 lět hnojicź. To pak njeje prawje, dokelž rostliny tak hnoja derje njewužija. Lěpje kusćišcho hnojicź a za to mjenje, tak jv kóžde polo kóžde 4 lěta jónu pohnojimy. Tajke hnojenje howi k pódze a k rostlinam, dokelž j nowym hnojom dostanu žo nowe nakažliwiny a nowe žiwiny do pódy. Pschikupny hnój njeje nihdy to, schtož dobry, na prawe waschnje wothladany hróbzny hnój. S pschikupnym hnojom jenož žiwiny dodamy.

Pčelarstwo.

Pczołat w žnnje njewotpocznje.

Staźnje hlada za žwojimi pczołkami hacź jim něschto žnnišći měr njekaży abo nimaju-li na niczim njedostatk. Dale dyrbi žiare a žónzowane kolcze porjedźecź. W lěcze njeje k tomu cźaż. [illegible] Mimo toho ma pczołat [illegible] wudospołnicź.

Pizowanje pczołkow.

K tomu hodźi žo najlěpje plasć mjedu. Nimamy-li hižo žadyn pschidawany kandižowny abo běły zokor. 4 punty kandiža abo zokora rosmjarimy w litru wody a tak bórzy hacź je wustudnyk, damy jón pczołkam na wjecźor. Stajny rój snoży žebi za nós nékotre litry taikeje mokschiny do plastow. Dlěje traje to pola žlabeho róża a tohodla jim mjenje damy.

Kak wotstronimy z kolcza pczołkazu woschu.

Pczołkaza wscha sahnjedźi žo nam tam w kolcźach, hdyž pczołat na cźistosć njedźerži, hacź je z teje abo druheje pschicźiny. Wona je bruna a wulka jako makowe sornjatko. Najbóle lěta roschi na matku, kotraž je druhdy polna nażydana a sahnje. Pczołkaza wscha wurubi druhdy zdły kólcź. Cźemy-li ju sahnacź, nakładźmy do kolcza wuczlane a žmolne tschěski abo kuik tafta. Wożebje pak hladajmy, so je dno kolcza dosć cźiste.

Kak wobstaramy pczołkam pastwu?

Kóždy hospodar žo za to stara, so by jeho ißót dosć pizy měł. Też pczołat njech z cźażom za tym hlada, so by žo za dobru pczołkazu pastwu postarał, z kotrejež móża pczołki dosć mjedu a płynu nożyć. Tohodla nożbnemy na mały wotrěźk pola žonep abo žołty dźeczel. S tym žmy pczołki na zyle lěto z pastwu wobstarali.

Dom a kuchina.

Njemjócze žywjenske běrny w pinzach.

Běrny k žadźenju mnoży hospodarjo w pschejara cźopłych pinzach chowaju. Cźehodla to njecźněmy? Dokelž nam běrny w pinzje w pinzach rostu. S tym žu z běrnow najlěpsche wubiwanki wurosili a druhe kiterki žu žlabe a ženje nimamy z tajkich spokojazy wunoschk. hdyž je žadźamy. Kiterki, kotrež žu w pinzach narosili, so też pschi žadźenju wotklamaju a tak žo rozhubja. Běrna ma w žnnje wotpocźowacź, so bychu wschě maczijny w njej wotpocźowaze w njej wotrate. Tajke běrny žu potom z najkhmanschim wnjutkom, dokelž žu też žylne a strowe a tak žanym khorosczam njepodleža. W cźopłych pinzach běrny dale dychaja a tak maczijny w žebi pschetrjebaju. Tohodla mamy žynjentne běrny do khłódneje pinzy sežypacź, hdyž njeje wjazy hacź 5° C. cźopioty. W naschich pinzach je swjetscha cźopiota nad 10° C. Najkhmaricshe žu žynjentne běrny wšo w jamach.

Zyhla jako dobry domjazy trědk.

Zyhla je z dobrym domjazym trědkom, wożebje pschi wschelakich snutskownych khorosczach, schtož wożebje pożiwanje nastupa. Też pschecź'wo tym zwiżowazym z bolenjom hlowy, njemóżemy-li spacź a podobnje. W tajkich pschipadach njeje lěpscheho trědka hacź zyhle, wschojene hacź je warjena abo žyta. Wopaczne jeżmjenje, kotrež je wschudże z wjetscha z hlownej winu wschelakoho skhorjenja, běre žo cźażo na lóhku wahu. Dokelž ma zyhla wschelake dobre khmanosće, tohodla dyrbjała žo ji wjetscha kedźlitwosć wěnowacź, hacź dotal, dokelž je tola dosć tunja. Mnoży tohodla zyhlu rady njejeda, dokelž nam po njej njepschijomnje z huby wonja. To pak z tym wotstronimy, hdyž po tym, so žuny zyhlu jedli, hrybom něschto mało Pětrżikki roskuzamy. Zyhla je dale z najlěpschim trědkom, žmyli žo nażmamili. Cźiści žlinowe žołty a sadrěwa žmorkawje. Zyhla z zokorom swarjena dawa nam dobru marmeladu, kotruż wożebje mużojo rady jedża, kotsiż žebi tola hewak z marmeladu niczo njeješinja. Kóždy. schtóż je k nażynnjenju nakhileny, dyrbi wjele zyhle jěcź, dokelž niczo njeje w tymle nażtupanju tak žpuschczomne.

Časopis za Serbskich ratarjow

Čisło 2 Budyšin, 11. januara 1929 Lětnik 37

Hodowne zelo.

Spodźiwna symsta kwětka.

(S wobrazom).

Sašo wonka symsa tschěsta. Pola a hona wotpocźuja w symskej womorje. A tola pola naš kwětka kcźeje wožrjedź symy, wožrjedź loda a smjerska. Je to hodowne zelo. Sacźanjan žu ju Hellebeorns niger pomjenowali. My Serbja mjenujemy je też: Boże nózne zelo, hodowne abo zatorżicźne zelo, cźerna cźemjerza, abo cźorne porskate kło, cźorna porskawa a cźorna khichawa. S tychle wschelakich pomjenowanjow hižo pokhadża, so Serbjo tutu rostlinku derje znaja.

Hodowne zelo.

Kaž z naschego wobrasa je dowidźecź na woprawnu rózu podobna njeje. Je po sacźucźu naschego rěcźe kwětka a jeje rostlinka zelo. Němcy rěkaja jej Nieswurz, Chryst, Schneerose abo Weihnachtsrose. Sču ju róża pomjenowali, dokelž je jeje kwětka, je žwojimi na zeleń běłymi a różaczerwjenymi kwětkami na róże dźiwich cźerikow podobna.

Pola nag dźiwje rosczaże hodowne zelo (rěka po łacźanskim viridis) je selene. W naschich sahrodkach setkujemy žo z hodownym zelom z běłymi a na brun kopjeschkami. Tuto zelo w naschich sahrodkach jako debjeńku plahuja.

Wucźeni žu žo prózowali, wukožicź z cźeho pschindże, so tuto zelo runje w symje kcźeje. Maja jo za powostanki z lodowego cźaża. W schérej starodawnosći běsche nascha semja z lodom pschikryta. Wo tym dże nimamy žanych pižnych powjesczow. Tola źiwdy w semi a pschirodże, dopokazuja nam, so je nascha semja taske cźaży wuprawdże pschetrała. Wschelazy wucźeni ménja, so je tuta rostlinka hižo do lodoweho cźaża rosła. Pschedewschém je tuto zelo w bóle połnoschich krajach z domom. Tam symski cźaż a cźaż do nalécza rostlinzy lěpje howi.

Bjes dźiwu, so mějachu tutu rostlinku hchesczijenjo za žwjatu. Wotewrja tola žwoje kcźenicźka w jenym nam najbóle žnjatym cźażu. Pschižwuchu jej dźiwo twornu a hojazu móc. Ménjachu, so mózachu z jeje pomocu złym ducham wobarać. Powpytachu ju też pschecźiwo mórej we žrjedźnym wěku (Mittelalter).

W ludu wěrja, so w Bożej nozy na hodźinku dostawa móc, so rosćo, žo rozwiwa a kcźeje. W 15. stolecźe tutu wurjadnu rostlinku znajachu a žebi ju z cźesczowanjom wažachu. Jeje prénje kcźenicźko powożowaiche strowosć a dołhe žiwjenje.

Tuta spodźiwna rostlinka je žwojej rjanej kwětku žłuscha wuprawdże do selowa z hojerskej mozu. W starych cźażach ménjachu, so duchakhorosczy nacźeri. Schtóż žo w starym Romje hłupikosće sadżerża, wo tom prajachu, so měł hodowne zelo nakožowacź.

Jeje korjeń wužuscheny a na muczku rostołczeny, sawinuje porskanje, hdyž do nuża pschindże. Tohodla jón też porskaty korjeń mjenuja. W nowischem cźażu žebi haptykarjo a lékarjo tuto zelo a jeho korjeń wjazy tak njeważa. Cźaż žnano pak sažo pschindże, so tuteho zela hojaza móz sažo nałožuja.

Dżenża sahrodnizy žebi tuto zelo najbóle waża. Jich prózy je žo poradźiło, so je wschelakimi druzinami khschijowacź. Ssu wuplahowali rostlinki je wschelako barbjenymi topjenami. Druhdy žu cźemneje barby, pak schakate a pak žołate. Hodowne zelo z mjentom Helleberous Hybridike sakcźerda hižo w pózdnej nasynje, druhe druzziny sažo w małem rózku kcźeja. Je-li syma pschekruta, wjedro w žnnje jara pschemenjate, rostlinka cźerpi a sahnje. Sa wożadżenje do hornzow a plahowanje wo jsiwje žo cźorne hodowne zelo najlěpje pschihodźi. Nasynu wożadź zyblku do hornza. Jej mało pschisiwaj, njech w khłódnej jstwi steji, w kotrejž njemjerjsnje. Tu wone rady rosnu a rjenje rozkcźeja.

Hdyž je kerćźk wukcźeli, wożadź jón nałeto do sahrodki.

Narkotischo traje w chłódku a we włóżnej pjerśchczi. Naśymin sażo wubije a cże wokoło hód je żwojim keżenjom żwjeżeli.

Picowanje skotu w lětušej nuzy z picu.

Lětuśche żuche lěto żo ześoro żuchimaj lětomaj 1904 a 1911 runaśche. W tymaśle wożudnymaj lětomaj ludźo pizu lutowacź nawuknychu a naśhonichu. Tuż chżemy żebi lětża něchżu mało żwoźpjetowacź. W tymaśle lětomaj śtót na mjeśhknjenje kóśczi cźerpjeśche. Kelko skotu je po pizowanju rěpoweje nacże śahinko.

W żuchim lěcże, dokelż je mało wody, njemóże żo we roślinach dość njerośliniśich macźinow wutworicź, kotrež śtót k twórbiże kóśczi nuśnje trjeba. Śtocżo, kotrež je na śmjeścźenje kóśczi ikhorjało, radu leźi a hubjenje śtawa. Że-li pak tola śtawa, dha ma pśchi tym wulke bolośće. Khodźi kedźbliwe i rostrocźenymaj nohomaj. Dótknjemy-li żo taśkeho śtocźeca, wożebje na hrjebłach, ma wulke bolośće. Cźasto żo zyke tichiwi. Padnje-li taśke śtocźo, stama żebi hnydom nohu.

Druha wěc, żo je wjele śkotu po pizowanju rěpoweje nacże śahinko, je mjetanje dźiłkeho łodźka (Chilsalpeter) wina. Hnój njebě dość derje ź kopjenjom żwopłokowany, dokelż bě mało deśhcza. S tym je żo śtót tak wjeź sajédoźéił. (Ssamkny pśchipad mjezachmy leni ź kaliforn-śtimi jabłukami. Tam żu jabłucźnty ź arśenikom pokrjepśli, żo bychu żadowe śchkódniśi śnicźiśi. Dokelż bě mało deśhcza njebuchu płody żwopłokowane. Tehodła żo mnoży ludźo sajédoźcźichu.)

Pytnjemy-li, żo je śtót na śmjeśhknjenje kóśczi khoru, njepomha nam hižo nicźo druhe, hacź pśchidawanje kóśczoweje muczśi a pźineho wapna. K tomu hišcźe dopomha, żo mamy mało żyna wożebje we żuśchiśich kraińach. Tuż nicźo druhe njeśbywa hacź ślomu pizowacź. Tohodła pak teź njeżmérny pśchewjeśe żyxkanja dawacź, dokelż k prénjonu nam śtót żrat njeby a druhemu by nam hubjenje dejił. Śchwarne by lětża było polecże. Tola te drje na wulkich łubkach wjazy njepźizja. Schto pak nam druhe żbyna, hdyż pźa njeje. Tohodła dawanje polecża naśchim małym hospodarjam cźim bóle radźimy. Schłóż njecha polecźo dowacź, njech rěpu a rosżyxkane bérny do żyxkanja śmélcha a żbodom śchrót, wotruhy abo druhu żyxlinjacu pizu, 3—5 puntow na śtocźo. Stórncźnje żo hromada, hdyż je derje pśchemészchena, ź lúnkej wodu pokrjepi a pśchetepże. To ma żo na wjecźor takle pśchipótowacź. Pśches nóz żo piza potom mérnje śapari, tak żo jara rjenie womja a śtót ju radu żérje. Rěp'kowy wożuch (Rapskuchen) njeżmémy do taśkeje méśchenżu żobu méśchecź, dokelż po śaparjenju śbórknu. Też nakładowane réśki (Rübenschnitzel) njeżmémy żobu méśchecź, dokelż bychu tak rady płéżgnitwile. W tymle pśchipadże dyrbimy hałke pośpśiśko réśi pśchiméśchecź.

Rimamy-li wjele rěpy a bérnow, wutwonihajmy żebi ź melażu. Wéśo dyrbimy melażu najpśredy ź wodu rozméśchecź. Hewak by żo piza hubjenje méśchała. Jenje pak njeżmémy śkoźecźu wjazy hacź 3 kilogramy na dźeń dawacź. Hewak bychmy ź tym śkotej pśchi pożiwanju śwadźili. Njeśapomnimy pak ź pizu lutowacź, dokelż njewémy, kajke nałécźa budźe. Je-li pótrjebne, nacźakamy do pśichcże na pizu. Njeśabudźcże na pizne wapno, doniż njeże posdże.

Hnojenje łukow.

Dobre pohnojenje łukow żo pśichżo twuplacźi. Schtóż żo boji nékotre hrivony za hnój na łuki rozdacź, żo śkérro truhnje. S tym żebi jenoż hospodaŕ munoścke żmjerśchi.

S cźim dyrbimy łuku po prawym hnojicź?

Se śakkadnym hnojenjom na łuku je wapno — fosforowe hnojenje a draślo — fosforowe hnojenje. K tomu hišcźe dułkyt pśchidamy.

Draślo na łuku dodamy wjcźédnje w 40 prozentnej draślowej żeli abo w kainicźe. Kośćowku pśchidamy we Domaśchowej muczśy a żbodom wapno. Dułkyt dodamy najlépje ź kompostom abo ź łodźikom (Salpeter).

Ssmy-li żebi nowu łuku śakoźili abo staru pścherowali, dyrbimy prénje lěto wjazy draślo a kośćowki rosmjetacź a to 5 zentnarjow kajnita abo 1½ zentnarja 40 proz. draśloweje żele a 3 zentnarje Domaśchoweje muczśi na jutro. S tym żmy hnydom nécźto mało do prédła pohnojili. Tajke hnojenje polékuje ź rosćowanju dorna, schtóż je runje prénje lěto na ługu dość wažne. Rimo toho njeżbomnicźo njetrjebawschi brośili, dokelż deśhcżowa woda kośćowku do śpody njeśwópłóhuje.

Mjetamy-li na łuki kaliphosphatowy hnój, śłuścha k tomu jako podpjera dułkytowy hnój a to leunaśalpeter, kalcamonśalpeter, wapnowny śalpeter atd. Po taśkim hnoju trawa wjele śpécźniśicho rośce. S taśkim hnojom żo wożebje kopjeśicha prawje wumija. Ssmy-li nowu łuku śakoźili, mójemy ju wożebje ź nékajśim łódźikom (Salpeter) pohnojicź. Hnoje pak dyrbimy śaże nałéto rosmjetacź. Tak koruśchi hišcźe żymśku wluhu derje wuźija. S hnojenjom łodźkowych hnojow żo teź wśchelaka njerodź ź łukow śbubi. Kalcamonśalpeter je najkhmańśchi na pochowe łuki. S zyka żu wśché druźiny némśkich łodźikowych hnojow jako najlépśchi hnój na łuki. Mózemy hišcźe teź żamo potom dość bohate żné hladacź, njeżémy-li jónu dość kaliśofśata na łuki méli.

Najkhmańścho je, hdyż łuki dośpołnje pohnojimy. Te żmy je wśchelakimi pośpytami jako na thmańśche śwésćili. Je-li żmy jenoż żamon kalifośfat na łuku mjetali, nimamy najkhmańśchi wunoścke. Wobaj hnoj. kali a śośfat pak śtaj dobra hnojaj jako śakkadnaj. W draślé żu wśchelake chlorowe żele. Tehodła je tónle hnój wożebje ź mochom śarośeźene łuki dobry hnój. Tón pak dyrbimy po możnoścźi naśymnu abo w śymje mjetacź. 40-proz. draślowu żel mózemy teź hišcźe śaże nałéto mjetacź a to na taśke łuki, kotrež nje żu ź móchom śaroścźene. W Domaśchowej muczśy je pódła 18 proz. kośćowki (Phosphorsäure) hišcźe 50 proz. wapna. S tym rośtlinam potajśim żobom wapno pśchidamy. Domaśchowu muczśu mózemy naśymnu abo w śymje mjetacź. Dyrbimy-li prawidłownje je wapnom łuki hnojicź abo niz, to na tym śaléźi, hacź póda woprawdźe wapno trjeba. Wapnicź dyrbimy wożebje mokre abo śakŕśnjene łuki. Hacź je póda śakŕśnjena abo niz, to mózemy żnadnje śwésćicź. Pośtjemy-li kuśt póły je żólnej kišałinu a je-li hišcźe dość wapna w njej, dha póda śchumi. Też cźerwjena lakmuśowa papjera na módre pobéhnje, hdyż ju na mokru pódu podótknjemy. Potajśim taśku pódu njetrjebamy hišcźe wapnicź. Je-li pak módra lakmuśowa papjera na cźerwjene pobéhnje, dha je tu wśchédnje je żmamjenjom, żo je póda hižo tak kaśikjenja so kišałoścź póły rośtlinam wadźi. Njemóżemy-li pak żami śwésćicź, kaśka je najcźa póda, dha je lépje, hdyż nam ju wężwuśtojnéj pśchehlada.

Kóżdu naśymu dyrbimy póśe żażo te Żwiny narunacź, kotrež żu żo je żnjemi ź pola śbubite. Kelko mamy hnojicź, to najkhmańścho ź pośpytami śwésćimy. Ssmy-li na jenym jutru 20 zentnarjow żyna domoj khowali, dyrbimy ź pśchichodnym żnjam zentnar 40 proz. draśloweje żele abo 4 zentnarje kajnita a zentnar Domaśchoweje muczśi mjetacź. Ssmy-li wjazy domoj khowali, dyrbimy wjazy rosmjetacź.

Hišcźe nékotre słowa wo kompośće. Każ żmy hižo na śapoczatku żpomnili, je kompoch abo twajśchcźo idejalny dułkytowy hnój. S kompośtom jenoż pódu nje**pohnojimy**, ale teź żbodom ślépśchimy. S kompośtom żo póda derje śadrożdźi. Ssmy-li łuku ź kompośtom pohnośili, dyrbimy nimo toho teź ź cźężkej walzu łuku walzowacź. Dokelż pak hnojenje ź kompośtom wjele dźéła płacźi, njeżmémy żenje hubjenu kompośt śakladowacź. Wożebje naśymu mózemy je mjchelakich śbrakłow, dróbkow a śchtrakłow kompośt śakkadowacź. Kompośt dyrbi śnajmjeńścha dwé lécże leżeŕ a mjeś tym dyrbimy jón cźasto pśchemészchecź.

Kak nastanje w pódze humus a jeho wuznam.

Póda je nastała ź rośpadowaniom a ź chemiśtim rośpuśchcźenjom njerośtnych żiwin. Bywši pak póda jenoż ze żamych njerośtnych żiwin śłożena była, njebychmy na njej hišcźe ź wuśpěchom hospodaŕśke rośtliny pěśtowacź mohli.

Tehodła dyrbja żo mineralne macźiny ź organiśkimi jednocźicź. Hakle potom żu w pódze nakaźliwiny, bjes kótrych niczo roścź njemóże.

Organiśke macźiny dóstanu żo do póły że żaworanjom rośtlinśkich śbytkow, jako ź hrúdnym hnojom, ź juchu, że kompośtom a że śelenym hnojenjom. Se 200 zentnarjemi hrúdnego hnoja żmy do póły 40 zentnarjow organiśkich macźśinow żaworali. Selený hnój żo wo pokoju hrúdnemu hnoju runa.

W hlinjanych pódach je 2—4 proz. organiśkich macźinow, w jikośtych pódach je 1 proz. a w pěśkoścźnych jenoż ½ progenta. Organiśke macźiny żo w pódze śtajnje śchemészenjeja, to réka, hnija, że drożdża, tlhaja atd.

Tlacże tychle organiśkich macźśinow je w pódze cźim śpéśchniśche, cźim cźémniścha póda je, cźim wjacy powétra może do póły. Rimo toho dyrbi w pódze dość mapna a wótnony być. Wożebje śpéśchnje pśchemészenjenja żu organiśke macźśiny w pódze pěśkocźnej a wapnatej. W cźężkich hlinjanych pódach, wożebje pak w jikośtych (Tonboden) śnija organiśke macźśiny dléje, wożebje pśchi śymnym wjedrje abo w śymniśchej krajinje.

Chżemy-li, żo by żo w tajśich pódach cźim prjedy humuś rośtoż'ł, dyrbimy najprjedy tajke pódy wotwódnicź, derje wodśélacź, a wożebje naśymu woracź a wapnicź. S pěśkocźnymi pódami ma żo runje nawopak. Na te dyrbimy cźężśchi pódu, hlinu abo dobru pjeśchcź nawożcź. Też dobre śelene hnojenje tajke pódy ślépśchi. Wożenje cźężkeje pjeśchcźe na łóhke pódy je wobcźężne dźéło.

Je-li w pódze malo powétra, wożebje każ je to w cźężkich pódach naśtanje ź rośpuśchcźenjom organiśkich macźśinow kišały humuź, w kótrymż je wjele humúsowych kišałin. S tym rośtliny cźerpja, dokelż pódźine nakaźliwiny kišału pódu njeśnjeżu. Tohodła je nuśne, żo tajke pódy bohacże wapnimy, dokelż wapno wjaża kišałiny humúsowe na żebje a tak naśtanje mérny humuź, kotrež rośtlinam howi. To też wjele śpéśchniśicho pśchetkaje hacź kišały humuź.

Humuź ma w pódze wjazyśtronśki wuśnam a to śe tychle pśchicźin:

1. Póda naśtanje cźémniścha ź pśchiśporjenjom nakaźliwinow, ża kótrež humuź jako njeparujomna żiwina płacźi. W pěśkocźnych a jikośtych, ź króćka w pódach, na humúsu khude nakaźliwiny śpéśchnje hinu, dyrnjeż w pódze ża nje hewak wśché wuménjenja byłe.

2. Cźężka póda naśtanje ź humúsom pružniścha, lóhka póda lépścha a ża rośtliny pichijomniścha.

3. S rośkładom humúsa żo w pódze cźopłota wutwori a tak żo póda żahréje. Rimo toho śtónzo cźémniścho pódu żpje hrěje. To śpóśnojemy na tym, żo je nam w lécże we cźmowej drasće cźoplišcho hacź w béłej.

4. S rośkłojenjom humúsa wutwori żo w pódze teź wjele wuhlicźnateho kśélicźnika. Tón cźini pódu pružniśchu a pśchemészenja njerośtliniśke żiwiny, kotrež njeżbu we wodże rośpuśchcźene na taśke we wodże rośpuśchcźene a rośtliny móża je derje pśchijimacź.

5. Humuź żpohchuje podźimu absorbżiju, to je mózнoścź, kelko może póda żiwin w żebi śdeŕżecź.

W humúsu żu naśtupne ońśtatkowe śtwora dokeli $^{0}/_{10}$ wśchedo dużnyte pothadża ź organiśkich macźśinow.

S toho widźimy, żo je dyes bródźnego hnoja ź korcźu pódu we humúsu wobohacźimy. W hospodaŕśtwje wożenje njemóżemy. Dyes njeho njeje nasch wunoścke żenje pokojacy.

Hdyż dójka nahle dejić pśestanje.

Hospoża żo druhdy dźiwa, żo ji dójta rano ani łapk mloka njeda, hacźrunaźeź je ji wcźera hišcźe pot dóńcźki nadejita. Mnoha by żebi hižo myślita, żo je kruoje nécźto naczińił a cźim śpéśchniśicho, hdyż ani krutwa ko pśchichodnych dnjach njebéjł. Na cźim pak to żaleji. Je to hubjena pizа na tym ź winu, po kotrejż żu hišcźe druhdy druhe żcźéwki a to wśchelake kutlowe a cźrjewowe khorośće. Też nahły pśchekhod ź pizy na żiwinach bohateje k pizy na żiwinach khudej. Dale je ź winu nahle pśchemészenje wjedra, wożebje śmértni-li żo ryane wjedro nahle do żymneho a deśhcźoteho. Tuż dyrbimy pśchi kidanju hnoja wożebje na to dźiwacź, żo njepśiśedwa. Jenje pak njeżmémy pśchi hnójkidanju śtót do żymneho deśhcźojteho wjedra na dwóź puśchcźicź, abo do nékajkeje żymneje hródźe abo łólnje.

Dejnoścź pśchemészeni żo, też pśchi njeżmérnym cźelerju, je-li żo krutwa kłócźi abo je-li żo ź cźahanjom pśchejara napinala. Nahke śaśtacże ma też druhdy żwoju pśchicźinu w tym, żo je żo krutwa śtrózita. Pśichużinu dyrbimy hnydom muśłédźicź. Hewak żo ź tomu hišcźe żymiga abo druha khorośćź wumja pśchiha. Ma-li krutwa żymigu, to na tym śpóśnajemy, hdyż pśchestanje żracź abo żerje-li je nož malo. Też śmutkotone bolośće mózemy na krutnje druhdy wobkedźbowacź. W taśkim pśchipadże dyrbimy śtótneho lékarja śawolacź.

Żadna wěc je, a tola żo to stanje, żo krutwa po cźelenju ani łapki mloka nima. Teź wumjo żo żo pródone bycź. Pśchi tym dójka hišcźeże gyle normalna muwada a żerje jako hewak. Tajte pśchipady żu śwojeśicha pola pśerjedzom a śtarych dójtow. Schto je ludy ź winu, je hišcźeże dżerża ź hudanckom. Je mózno, żo je nerwojtroścź śtorcźeża ludy ź winu. To pak dolho njetraje. Tehodła njeżmémy taśku dójku hnydom dorśćacź ale docźakamy thwilku. Mjes tym dyrbimy wumjo śchamacź (maśieren) a ŕédki wužiwacź, kotrež na mloko cźérja a ża khwilku dójta śażo deji. Tajte ŕédki żu khimjeleźka, kotrjandee a póprik.

Tute śelo hromadże śmésćhamy, wokoło 30 gr. a śwarimy je w litru wody. To śmésćhanu ź wotrubami krutnje do pića, kotrež ji tano a wcźeżor damy. Tajki dobry napoj dójda dójka radu pije. Dawamy-li dójy nékotre druhe tajśi napoj, deji nam bórśy żaśo każ pśredy abo hišcźeże lépje a tam nam żaśo narunа, śchtóż nam pśredy śakombójta. Je-li dójka wjazy hacź 10 lét śtara, wudźimy ju tak derje hacź móżno. Njenadeji-li pak wjazy hacź 7 litrow, wukormimy ju śa rémika. Dléjśhe dżerżenje tajśeje dójśi by nam żyle wéścże je śchkodu bylo, wożebje pak tehdom, dyrbimy-li żylnjazu pizu kupowacź.

Rólnistwo.

Wołwź po wowżu.

Wołwź po wowżu wjazy drje śucź, tola dyrbimy kétro pohnojicź. Najprjedy wéśo na tym śaléźi, kajka je póda a kak żmy prénjomu wowżej hnojili, ale powśchitkownje dyrbimy druhemu wowżej wjele dułkytoweho hnoja pśchidacź a to na 100—200 fg. na ha. Radźimy 200 fg. śuperfośfatu a 400 fg. kainitu a śaże nałéto 200 fg. śchtapika (Schwefelamoniak), abo 300—400 fg. Domaśchoweje muczśi, 150 fg. 40 proz. draśloweje żele abo 200 fg. śchtapika śaże nałéto.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawročki, kiž maja se hač do 9 hodź. dop. wotedaŕ, płaći so we mały rjadu 20 złot. pj. Wobšěrnje se stajace nawročki a tabele so wyšle wobjedźa. Za reklamowy w rjadu płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 10 | **Budyšin — Sobotu, 12. januara 1929 — Bautzen** | **Lětnik 88**

Přičiny statneje krizy w Juhosłowjanskej.

W jutrownym nastawku Beogradskeje „Politiki“ je uniwersitny profesor Pětr Džordževič rozkładł, ſ kajkimi pschičinami je so Juhosłowjanska do pośledneje statneje krizy ſešahnyła. Pod dołholětnym knježeństwom radikalneje strony bě so wulki dźěł sastojnstwow politikowak. Radikalna strona žwojich pschiwiſowarjow po móžnosći ſe statnymi sastojnstwami sastarowasche. Zyła hromada zjězdźkow profešionalnych politikow bjes žaneho powołanja a wotrjadneje wědomosće so wutwori, kotraž so jeničzy wo to prózowachu, so bychu ſ lohkej próznu wunoſchne statne sastojnstwa dostali. Na tajke waſchnje so zwoprawdźe we wukłukanju stata wuběhowachu. Najmjenje ſkmani ludźo so do prěnich rjadow pschedrěchu a tak dyrbjeſche w stacze k krizy dóńcź niz jenoż k parlamentnej, ale też hospodarſkej. S błodom a škodu so w zylym kraju najwjetscha njespokojnosć słuđźi. W jenotliwych krajach zusobnizy hospodarſtwo wukuſachu, a tak so wotbydlerſtwo po žiwojim wuſuwobudźenju ſ zuſeho knježeństwa błiſche bóle pozpischežane ćahnješe. S hrubymi ſmylkami zarjadnistwa so **khorwatſke praschenje** wutwori, kotrež so hnydom słubi, kaž bórzy so tele ſmylki wotſtronja. Wjeſnjewědomicźi profešionelni politikoju tež skónčnje jednotu stata a luda wohrožachu. Tohodla je manifest krala Alexandra ſe 6. januara niz jenoż logiſki ſćěhowk politiſkeho połoženja, ale ſ nim je so też stat na měrne waſchnje a po najkrótſchim puću wukłował. Profesor Džordževič skónčnje žada, so by so praſchenje ſtatnych ſastojnikow dokładnje rozrisało; pschetož wot tehole rozrisanja też pschewjedźenje wſchěch nuſnych reformow wotwiſnje.

Juhosłowjanſke ſyndikaty so rospuſchćěje.

Beogradska měſchćanſka wyſchnoſć je piſańcze a ſkładowanje zentralneho wubjerka juhosłowjanſkich ſyndikatow, ſyndikalistiſkeho ſwjaſka a ſwjaſkow njewotwiſnych dźěłaćerſkich ſyndikatow zawjerka. Na podłožu nowego ſakonja na ſchkitanje ſtata ſu so ſyndikaty rospuſchćěile.

Pschemjenowanje stronow.

Dokelž nowy ſakoń ſa ſchkitanje ſtata nabožeńſke politiſke strony ſakaſuje, ćge dr. Spaho, wjednik muſelmańſkeje (mohamedańſkeje) strony tejle stronje „juhosłowjańſka ludowa strona“ narjeź. Też dr. Koroſchec ma myſlje město žiwojeje dotalneje ſłowinſkeje katoliſkeje ludoweje strony nazionalnu stronu wutworić.

Rozrěčenje z generalom Živkowićom.

General Živkowić, wodźer nowego juhosłowjanſkego kabinetta, je wotpołitemu dopiſowarjej Londonſkich „Daily Expreſa“ rozrěčenje wo ſameŕach diktatury pſchiſłowił. „We wokomiku, w kotrymž budźe naſch krućze wobmjeſowany nadawk dopjelnjeny, ſo kraj k parlamentariſkemu knježeństwu wróći. Wſcho dźiwołowanje na tym, ſo njebudźe diktatura krala Alexandra jenoż khwilu trać, je bjeſ podłožka. Wopak tež je, wo wojeńſkim knježeństwje rěčeć. Kral je jenoż mužow wſchelakich powołanjow a worſchtow wubrał, a to jeničzy ſe ſtejišćeńſka, ſo maju jeho wotpołitiſke dowěrjenje a cźiſłu politiſku ſkađźenoſć. So ſtaj offizjer, je ſamón pſchipad. Budźiſći moht też ruuje tak derje jako ziwiliſt na cźoło knježeńſtwa ſtupić. Tola kral trjeba muža, kotryž njeje k ſtroniſkej politizy ſwjaſany. Naſche knježeństwo njeje też faſziſtiſke. Ssmy nawopak pſchećiwo faſziſtiſkej ſakładnej ſaſadźe ſo na wſchitkich politiſkich ſtronow wobrocźili a ſtaj ſwólniwi, ſ nimi hromadźe dźěłać.

Wěcywustojni zwjezkarſkich statow so pomjenowali.

Reparazińſka kommiſija je ſo ſchtwórtk w Pariſu pod pſchedsydźiwom franzowſkeho wotpołſłanza Chapſela wotewrila. Wo njej je ſo rosprawa wudała, ſo ſtu ſo w njej ſtwanzni wěcywustojni pomjenowali, kotrychž bě hižo belgiſke, franzowſke, jendźelſke, italſke a japanſke knježeńſtwo namjetowało. Němſka bě preſidenta němſkoſtatneje banki dr. Schachta a poruhrſkeho industrialneho Vögelera namjetowała. W pſchichodnej ſhromadźiźnje po dojednanju ſ Němſku ſo amerikańſkaj wěcywustojnaj pomjenujetaj.

Reparazińſka kommiſija je jako wěcywustojnych pomjenowała ſa Belgiſku Francquia Gutta, ſa Franzowſku Moreaua a Parmentiła, ſa Jendźelſku ſira Josieha Stampa a lorda Revelſtocka, ſa Italſku Pirella a Sſuwicha, ſa Japanſku Kengo Mori a Takaſchi Noki. Ameriku ſa wěcywustojneju namjetnje Owena Younga a Perkinſa.

Bjezdźěłoſć w Němskej přiběra.

Liczba podpjeru dostawazych dźěłonjemějerjow je też w druhej połojcy měſaca dezembra pſchibywała. Wona je ſ 1 300 000 na 1 702 000 ſtupiła, ſo po tajkim wo 402 000 powjetſchiła. Bjezdźěłoſć je létſa hórſcha dyžli pſched létom. 31. dezembra 1927 je ſo w ſaſwěſćenki dźěłonjemějerjow jenoż 1 188 000 dostawarjow hłowneje podpjery naliczilo. Lětuſcha liczba potajkim koſchu wo 514 000 abo 43 prozentow pſcheſahuje. Liczba dostawarjow kriſoweje podpjery je w druhej połojcy dezembra ſe 116 800 na 127 400 ſtupiła. Němſka industrija létſa pod wulkej bjezdźěłoſću cźerpi.

Němski techniski radudawar budźe dlinske wójsko reorganizować.

Powěſćeńce ſ japanſkeho žórła praja, ſo je ſo w Nankingu tajna konferenza wotměła, na kotrejž je ſo wobſamkło, reorganiſaciju chineſkeho wójſka a jeho wobronjenje němſkemu techniſkemu radudawarjej dowěrić.

Pódła teho je ſo wobſamkło, wot 1. februara Japanſku jako kraj wobſkładacź, ſ kotrymž China nima žanych frěcźenjownych poćahow, jeli ſo ſo do teho cźaſa złowne frěcźenje njedojedna.

Straik w Hamburgskich techniskich šulach.

S 1200 wučomjzow techniſkich ſtatnych ſchkołow we Hamburgu je ſchtwórtk rano **470 ſ wučeby wuwoſtało**, a to ſe 600 wučomjzow ſchule ſa twar maſchinow, twar łódźnych maſchinow, elektrotechniku a twar łódźow 420 a ſ 300 wučomjzow ſchule ſa podſeńſke a nadſeńſke a twarjenje 50. Wſchitcźi druſy wučomjzy běchu do wučeby pſchiſchli, wotkejbje běchu wučomjzy ſchule ſa łódźniſkich inženierow a łódźniſkich maſchiniſtow. Hrożenje wuſamknjenja je ſchule njeje ſo hiſchcze ſtało.

K ſtraikej wučomjzow je doſchło, dokelž je pſchedsydźa ſchulskeje wyſchnoſće, měſchćanſta Roos, ſwjaſki wučomjzow rospuſchćił. K rospuſchćenju je ſo ſchulska wyſchnoſć dla wobžaromneho podawka rěſudźiła. Jedyn wučomj ſchule ſa nadſeńſke a podſeńſke twarjenje je ſebi žiwjenje wſał, dokelž ſo roskudej ſwjaſkoweho cźežneho komnenta nochcyſche podcźiſnyć.

Stałne finanzy, zakonje a sudy.

Nowy finanzny miniſter dr. Sſwerljuga ſo ſ pruhowanjom ſtatnych finanzow ſaběra, kotreż chce zyle ſrjedowaćej a na nowy realny podłožk ſtajić. Runje tak juſtizny miniſter dr. Sſvetić ſwój zuły cźaſ na porjedowanje ſakonjow nałožuje. Sa najbliſchi cźaſ dyrbitaj ſo nowy ſtaćonſki ſakonnik a prozeſna reforma wojſewicj.

Se ſarjadniſtwa ſo wſchón ſwój ſ politiku wusamknje a ſarjadniſtwo ſo ſjednori. Miniſtrojo dyrbja pſchiſłuſchnym ſastojnikam kóžde politiſke dźěło ſakaſaćź. W zylym ſmyſle je ſo też ſchtwórtk wukaz ſmuſkowneho miniſtra generala Živkowića na podrjadowanych ſastojnikow we knježeńſtwowych newinach wojſewi.

Nowe plany awstriskich domowinskich woberow.

Tele dny je ſo we Winje wažne wuraddźenje awſtriſkich domowinſkich woberow wotměło, pſchi kotrymž ſtaj ſo dr. Stadle a Pfriemer wobdźěliłoj. Namjetowaſche ſo nowy plan ſa dźěło domowinſkich woberow w prěnjej połojcy létuſcheho léta, po kotrymž dyrbja domowinſke wobory we najbliſchich cźaſu wjetſchu dźěławoſć pokaſaćź. We wſchelakich awſtriſkich nděſach ſo ſhromadźiſny wotměja. Najwažniſcha ſ nich budźe ſhromadźiſna we Winje, kotraž ſo 1. meje ſwoła.

Samnyła ſhromadźiſny we Winje, na 1. meju poſtajeneje, ſda ſo jaſny być. Domowinſke wobory chodźa wſchudźe ſwoju móz ſ organiſowanym dźěłaćerſtwom mérkć, kaž je ſo to hižo loni we Winſkim Nowym Měſće ſtako. 1. meje chodźa do „cźerwjeneho Wina“ pſchiſcźahnyć. Tónle wotpohlad ludźe ſe wſchelakimi wobcźežnjenjemi ſwjaſany. 1. meje, kaž je po ſtarych tradizijow ſnate, zyle dźěłaćerſtwo ſwjeſći, a jeli ſo budźetej tónle dźeń we Winje dwě tak demonſtratiwnej ſwjedźeni, ſtrach naſtanje, ſo wobě ſtronje do ſo ſrahnjetej. Dźěłaćerſka demonſtrazija njemóže ſo ſakaſaćź, runje tak niz demonſtrazija domowinſkich woborow. Knježeńſtwo budźe tohodla pucze a ſrědki dyrbjeć namakaćź, ſo by ſo tutón dźeń we Winje měr ſakhował.

Hišće lěſa so pjeća damziski ſtat wobnowi.

Nomſki dopiſowaŕ Havaſowje powěſćerjene powź, ſo może ſo w praſchenju wobnowjenja damziſkeho ſtata pokrok w nětkotrych dyžkach ſwěſćeć. Tak ſo w prěnim rjedźe wjazy wo žane internazionalne rukowanje ſa damziſti ſtat njejedna, ale tole praſchenje ſo jeničzym mjes italſkim knježeńſtwom a Sſwjatym Stołom rośriša. Kollegium kardinalow je pjeća hižo do prědka wſchěm wobſamknjenjam pſchihłoſował, kotrychž by Sſwjaty Stoł w tym jednanju cźinił. Dale ſo pjeća wo namjet jedna, po kotrymž by wobſah damźiſkeho ſtata dwěmaj tak wulkima kaž nětkaſchne wobſedźenſtwoma Sſwjateho Stoła był. Wjele italſkich prelatow je nadźju wuprajiło, ſo ſo rowniſe praſchenje hiſchcze w ketuſchim damźiſkowym jubilejnym lěće rośriša, a nětkoſi kardinalojo ſu ſjawnje ſwoje pſchecźe w tymle ſmyſle wuprajili.

Ruſka ſ połſkej wotmołwu njespokojom.

Wotmołwjenſka nota Połſkeje na namjet ruſko-połſkeho wójnu tamajceho pakta je w Moſkwje wulke ſpodźiwanje ſkrěſiła. Bolſchewiſkiſke knježeńſtwo budźe wo nocźe wuraddźowaćź a w bliſchim cźaſu połſkemu knježeńſtwu ſwoje wobſamknjenje wjeſewi. Se ſobuſtatowu ruſkeho knježeńſtwa ſo ſłyſchi, ſo je połſka nota jenoż ſ dźěła ſwokojila. Nota je njejaſna, ſ njeje njeje widźeć, kajke pſchemjenjenja Połſka ſada. Jeli ſo Połſka mjeni, ſo dyrbja ſo wone po Njižkim ſrěcźenju ſłožiź, njebudźe ſo ruſke knježeńſtwo ſ tajkim pſchemjenjenjom ſaběrać.

Nowe poſtupjenja za wójska Amana Ullaha.

Mjes knježeńſtwowym wójſkom a bandami Habibullaha, Bacźa Sakau rěkazeneho, ſo dale wojuje. Kaž ſo ſda, knježeńſtwowe wójſko po nječim poſtupuje. Tola ſo wozjawkuje, ſo budźe wojowanje we wobcźežnej hórſkej krajinje dleſchi cźaſ trać. **Do Kabula ſu mjes tym pokhitnyli ſ Kanadahara doſchli, kotrež pilkaju ſe ſmahowanymi khorhojemi do Kabulu pſchicźeſchu.**

Jendźelſke wojeńſke letadło je ſchtwórtk ſ póſtitimi wězami do Kabula pſchileźało a je ſo potom do Peſhawaru wróćiło. Aman Ullah je Jendźelcźanam dowolił, ſo ſmě wob tydźeń raz jendźelſke póſtiſke letadło mjes Kabulom a Jindiſkej wobkhadźeć.

Aman Ullah ſo ſwojich reformow wotſtaji.

Afghańſke nowiny „Amani Afghan“ ſu 7. januara wudatu proklamaziju krala Amana Ullaha wojſewiłe. We njej Aman Ullah praji, ſo ſo wotpóſłankow, kotrjž ſu ſo do Turkowſkeje ſ wuwuceńju półkali, wróćo ſawołaju. Rekrutowanje ſa wójſko ſo ſaſtaji. Kónſke towarſtwa ſo rospuſchćeja. Europiſka dreſła ſo ſaſo ſ domowinſkej ſamźeni. Wojowy ſmědźa ſaſo pſchiwiſowarjo ſwjatych muzow być. Pódła teho ſo rada 50 muži ſe ſemjanſtwa, duchownych a ſastojnikow poſtaji, kotrež ma wuſtawu a wobſamknjenja nowoſałożeneho parlamenta porjadźeć.

Japancam njepřećeliski ſtrajk w Shanghaju a Hankawje.

Kaž ſo ſe Shanghaja powź, je w tamniſchich japanſkich bawłnownych pſchadowniach 40 000 chineſkich dźěłaćerjow dźěłacź pſcheſtało. Dźe wo ſympathijowy ſtrajk ſe 40 000 w Hankawje ſtrajkowacymi dźěłaćerjemi. Dźěłaćerjo w Hankawje ſtrajkuja, dokelž je japanſki **wojeńſki** automobil chineſkeho dźěłaćerja ſajeł, a dokelž je ſo **Japanſka** ſapowědźiła, wotſchkodźenje dźěłaćerjowym ſawoſtajenym wupłaćiźeć. Połoženje w Hankawje ma ſo khutne.

Cangsuhliang za Nankingske knježeńſtwo.

Do Tokia je powěſć doſchła, ſo Cźangſuhliang, Cźangkaiſchinowy ſyn, kotrehož je Nankingſke knježeńſtwo ſo hłowneho roſkaſowarja chineſkeje dołhorańſcheje **mjesty po**

pasiła, kajimy Nankingskeho kněježstwa rasnje zastupuje. Wón je dweju generalow zastrělił dał, kotrajž staj so pschećiwnjenju knorhoje chinskeho kněježstwa we Nankingu spjećiłoj. W Tokiu so boja, so może w Mandżurskej k nowym njemóram dóńć. Wjetschi dźeł offizierow mandżurskeho wójska, kotrejž su jeneho smyslenja je zastrělenymaj generalomaj, je so do japanskeje zony podlońskeje mandżurskeje żelesnicy wuthował. Potom su so cłetnjeńcy do Dairena podali.

Kaž so z Nankinga powě, je so położenje w Hankawje w posledních 24 hodźinach khěrno shoršiło. 10 000 transportnych dźiwarjerjow je so strajkej pschidružiło. Zadajut sebi, so tuchu so japanscy wojazy w Hankawje stejazy, wothkazali. Strajkowarskí komitej je pschipowědźił, so dże 14. decembra generalny strajk wuwołaj. Ludowa rjerjoda je schtworił do japanskeho generalneho konsulata je kamjenjemi njetala. Pospytnjene wobdźelenje chinesiskich namórskich wojakow konsulat strajuje. Schtwórt wjeczor staj psched Hankaw dwaj japanskej panzerowanaj tschikaj pschijeżej. Kschikaj staj wojakow na brjoh wukładowali, kotrejž dyrbja konsulat schtitaś.

Socialna politika w Chinje.

Industrijowe a dźełowe ministerstwo Nankingskeho kněježstwa je revolucionarny fabrikski zakoń wudźełało. Wón dyrbi so najprjódy Nankingskej statnej radze pschedłožeć. Po nim ma 45 prozentow dobytka z dźela pschiwadnyć. Druhich 45 prozentow měješćelju firmy abo kněžnarozo dostawaju, mjez tym so so schtwórtych 10 prozentow wjednistwu dźełakarnje pschipadnje. Dźełaśiś cząś so na 8 hodźin postajś, dźeći nize 14 lět njesmědźa we dźełakarnjach dźełaś a jónkuże nózne dźelo je zakazane. Dale so nadrobne pravidła za puschćejenje dźełacerjow z dźela wustajja. Wobsegnje dźełacnowo so za puschćejenje z dźela wuzwanja. Kněježstwo zebi prawo wumjenja, we wěsćich padach puschćejenje dźełacerjow zakazaś.

Wukrajenjo mjenja, so by z tymle zakonjom so chinesiske industrija snjemóžnito, konkurrenzu japanskich produktow wudźeržeć. W jendźelsko-chinesiskich nowinach so mjenjenje zastupuje, so dyrbja z tymle zakonjom wukrajne pschedewzaća w Chinje poliožeć.

Parker Gilbert swój pschnjk we Washingtonie podleći.

„Newyork Herald“ powě, so wopyt Parkera Gilberta we Washingtonje wjetschu wažnosć z tym nabudźe, so je reparazijski agent wobstarknył, hać do kónca januara 29 sjednoćenych statach wotstaj, so by pschi postajenju knježeńskowoje reparazijskeje politiki sobu dźěłał, a so je Hoobodźinske tajne rozrěcenje z presidentom Coolidgom w Bełym damje mět. Sćelanje reparazijskeho agenta je Hooverom su pjatk wjeczor wocakali.

Ze Serbow.

Narodowstwo.

Sobota, 12. wulkeho rózka.
Reinholda — Swjateje swójby.
Z mudrosće Jana Radyserba.
Sej mysla hižo na ženitwu,
A do khołow 'śeše puraju.

*

Před bohaćkom so khileju,
Ty njesluž złotom' ćeloću,

1846 Postalozzijowy swjedźeń serbskich pruskich wučerjow we Wojerećach.
1925 w Poznanju we wulkej žurli university serbski wjeczor.

† 1859 kanonik dr. Franc Přihonsky w Budyšinje
† 1861 Wjaceław Hanka, češki wučene a protektor serbskeho studentskeho towaristwa „Serbowki“.
† 1899 Jakub Šołta, wučeŕ w Kulowje.
† 1901 kaplan Michał Conradi w Kamjencu, dźěłaše na poli serbskeje ludowědy.

Z knihi serbskich naložkow a widźenjow.

Teźliśku zjeba ja. Běžeše pak nětdy khłóšća a słędna liška ujmo Wenec dwora a słyšeše tam črjódki mołodych kur cipaś. Hłódna wšak njeběše, ale za ćopłej pjećeńku tola khětro słěny póżeraše. Dołho łakaše, doniž honać spěwajo z dwora njepřikroći. Hrabi jeho popadny a běžeše wjesele z nim do lěsa. Tu honać w smjertnym straše poča bórćeć a napjeć: „Ty njejsy kaž twoja njebožićka maś, ta by najprjedy honaćika na pjeńćk sadźiła a k Bohu dźakownje so pomodliła.“ To hnu našej liščy wutrobu, teź wona chcyše khwalbu swojeje lubowanoje maćerje dźěliś. „Wšak móža“ — praji při sebi — „mutrny paćeř wuspěwaś.“ Sadźi honaća na pjeńćk a poča so modliś. Ale w tym wokomiku fr! fr! wupjerchny honać na bliższa khójnu. Prjedy hač so dohlada, zaspěwa honać: Kikerahi! wy mudro liški, kikerahi!

Wuček.

Z wjećora po ćichej śećzy zady,
Zo bych njezetykał nikoho,
Khodźu do ćornoho lěsa rady;
Tam chcu ze swojim być horjom sam.
Tu mi lóžo dycha so a rěći,
Hač hdyž koło wokoł' mje so skrěź,
Wam, wy hwězdy, njebjes džowki mérne.
Wutrobu směm swoju wotewrić;
Waše woko bjez falša a swérne
Mi tak dowěrniwje mikota.
Pohladajće, woći nócnoh' njebja,
Kajka w wutrobje mi ryje hłobja!

Čišinski.

Njedźelu 13. wulk. rózka.

1. njedźela po Troch kralach.
Z mudrosće Jana Radyserba.
Tón knježi hród, tón knježi hród
Ma k hołćim łožam tajny khód.

*

Hlaj wšelke wašnje wopiće
Kaž w Němcach teź w Serbach je.

1884 dósta njezapomnity Jurij Libš swoju duchownu swjećiznu.
† 1851 Jan Mróz, nahladny Serb, hamtski krajny sudnik w Hodźiju.
† 1779 rektor Budyskeho gymnazija Khrystof Jeremias Rost, 72lětny, wulki wučenc.
1850 hościna we „Winowej kići“ k ćesći prynca Alberta, kotremuž měšćanski radźićeŕ Klin słěborny piwowy karan za serbskimi hrónćkami přepoda.

Z knihi serbskich naložkow a widźenjow.

Wuchoabo kurjatko. Borkaž přiwjedźe sebi knótra Hausa na kermušn. Jeho za blido sadźiwši, počina noże rjedźić a točić. Žona pak pječe w kuchini kurjatka a po kuchafsku woptawa a woptawa, hać běchu so kurjatka minyle. Ale kak mohła so nětko wurćeć! Zbožowna myslička ji připadźe. Muž zańdźo na najstwu, zo by tam po něšto šoł. Spěšnje suny so žona do jstwy a poča: „Hdy byšće wědźał, kmótře, što mój muž z wami chce. Chce wam wuši wotrězać, — wbohi je druhdy přemyseny. Ćekańe, kmótře, ale spěšnje!“ Kmótr naboja so a khwataše z dwora won. Po khwili přińdźe muž dele. „Hdźe je kmótr?“ so wopraša. „O“, dźeše žona, „ty sy sebi praweho njelepeho do domu přiwjedł, přileży tón ćłowjek do kuchiny a wzawši kurjatka ćekny do dwora.“ Muž njewotpołoži wši nožа, kotryž měješe w rucy, běžeše huydom za kmótrom wołajo: „Kmótře, jenož jene mi daj!“ Kmótr myslešе na wuchło a nózkowaše bóle dyžli prjedy.

Serbskim hospodarjam.

Hospodarjo, wam do rukow date
Dźeło ważne je! wy dźełać maće
Serbsku rolu — podłožk za wobstaće
Serbowstwa — o powalanju swjate,
Wulkotne! Tuž mějće tole dźeło
Zańć a ćiśće, zo by rostło, kšěło!

Rolu, přez kotruž pluh brózdu dřeje,
Wot našich je wótcow wotkazana
Wam a z krewju často pokrjepjena
Jich, zo mak tak čerwjeny nětk kšěje.
Rolu, do kotrejež waša syje
Ruka, wašich wótcow kosće kryje.

Čišinski.

— We wjedźe. Wježera wjeczor w 7 hodź. barometer 758, hygrometer 0, thermometer we dnjo —6. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 757, hygrometer 0, thermometer we nozy —13. — Nicjo hišće na žane wulke pschemokjenje wjedra njepokazuje. Pschećo hišće syłna wyschina nad brjehami a rańšeć Europu kšć a wjeden dołahuy raz spožčuje. Wjedrarnje pibaja, so trochu wotmjakuje, ale symjećku bale wobkhowamy. W Schelenjej je symnišcho hać pola naš. Tam bě psches 20 stopl. symu. Jutśe, prěnju njedźelu po Tśoch Krałach, shonja słónčko 6,08 hodź. a khowa so 4,10 hodź. Měsačk sthada hop. 9,50 hodź. a khowa so wjeczor 6,44 hodź.

— Dźensnišnje witi. Vutra bźišće tśatra tunja, po 05 pj. a 1 hr. bźišće jeje dosć na pschedań. Jeja płaćachu 18—19 pj., punt twaroha 25 pj., Huß njebźišće wjazy wjele za wikach, płaćachu pschego hišćeše 1,26 hać 1,30 hr., hołbje 80—90 pj., kury a kapony 2—3 hr. Na seleninowych witach płaćeše punt cźerwjeneho o bźišo kalu 12 pj., wólskeho 20 pj., róża hydrotśeho kalu 40—100 pj., punt zyble 15 pj., morchwje 20 pj. a sellerija 40 pj., jabłukow 10—35 pj., bórnow 5 pj. a zentnaŕ 4—5 hr., litr łaneho wolija 1,60 hr.

— **Budyšćin ma 41 083 wobydlerjow.** Statistiske wotdźelenje Budyskeje měšćanskeje rady nam spóźi, so dopisańska liścha Budyskeho wobydlerstwa na kónzu dezembra 1928 wuńcźinjeśe 41 083 (1927: 40 960).

— **S wjeršowsa za ludowe wótpłatanje.** Sobotu 16. januara zapoćnje so rjad pschednoschkow knjesa dźěłacźego lětarja dra. Schmabela we wotpładanju a wobsegnjenju cźěłesnjow a małych dźeći. Mjad wopschija 4 pschednoschki, kiž so wotmiwaju kóždu frjedu wjeczor we 8 hodź. we wyschiscej realzy.

— **Sozialnym rentnarjam** wuplaćuje so podpjera za nadźaj januar frjedu 16. januara 1929, dop. wot 149 hać do 141 hodź. w Sejmowni na Hrodowskej ławy 10 po 1 schodze wot jstwy cźo. 41. S sobom twindawaju so wuhlowe lisćiki.

— **Paduschiwo.** Krabuyl je nćtšo **8. 1. 29 popołdnju** w 5. hodźinje z jeneho dwora Karolineje Hrušeje z dźećacźego wozа dźećacze spódnje wopłećeschćo z cźerwjenym wupjerkom a bźło-cźerwjenej drobnokaschćikatej zyzkhu. Wo wótsumne zdźelenja prošu kriminalny wotrjad w Budyschinje.

— **Nowa hamowinjasowaza telefonowarnja.** Budyski póstišći hamt nam pisće, so je so w Herrnhucze 11. januara w 20 hodź. hamowinjasowaza telefonowarnja wotewrila. Budyšan mjećeńcy telefona a też poboczne hamty, kiž ku k Budyńkemu hamowinjasowazemu hamtej pschisłuchnjeni, dostanu wot tutoho cźasa z Herrnhutom w „hnydomnym“ wobthadźe, hdyž wola po cźisle „9“.

Dwojacy ludźe.

Po wěrnem podaŕu powědana stawizniećka
z bayerskich hór.
(Pokrać zowanje.)

3

S tutej rańsej rěcźu wotešiše zaśaŕły starz do khěže.

Baron Wellmonte pohlada poraźeny na mlodeho bura. Hdyž ma so z wšim takle, to niecha dźeše wobjezdźowaś, ale dyže ja bohe wjenjeły a dobre słowa druhdyže za pschećiwkom hladaś.

Toni so z hudźom zapyri nanowych słowow dla; hubje so saterhowajićtej; duch pschećiwjenja so jeho śiwozwa. Nětko dha wón z wobchodźerjom dwora? Wón sam nječesće prawo, koskubne słowo w tutej należnosći prajeć, jeho nan dźe běšće jenoź z wumóćikarjom, kiž tu wječo roskładowaj njemóžeše.

„Knjes baron,“ praješe wón so famolwjeśo „njedźiwajće na rěcźe majeho nana. To je staŕy cźłowjek, kiž naschemu cźasej njerozumi. Dozhła pjom tola ja tudy se knjesom na dwórje, a mam tam porućeńcy, schtoż ma so staś a schtoż nic. Wy wostajićeśe potajtim pola naš, je-li je wam tu w hódź. A nětko pokaju wam naśe hospodarstwo, so bychśeše widźaŕ, so dwór mochowego bura schpatnje njeje a mózo so z kóżdym druhim knjesom mérićź.“

Baronej spodobaśe so žeńdźerdowe wuzwanjowanje mlodeho Lehnera. Wuprajt jemu z nětkotrymi słowami swoje pschihotowańe, potom jeśeńowaśe Tonijej, kiž jeho po swójim domje a dwórje wodźeše.

II.

S rosćerjenym wuraśom we wobliczu jastupi staŕy Lehner, hdyž be wot swojeho syna woteschoł, do jstwy. Tu nadeńdźe swoju pschihodnu dźowku Rothburgu, nětcźišu mochowu buroschku. S wótrym kłeńom wopraśa ho, hać je wona z pschedewzaćom swojeho syna pschesjedna, zuśoch ludźi na lećźej pschebytk do domu braćj, a hać je wo tom wědźała. Rothburga dě wulzy pschekwapjena. Powědźeć pschiźadze jej ramej zyle njenadźiwju.

„Nejzwarjow dže Toni męcź?“ praschešće so buroska wótpźiwazy. „Wo tom za tola ani słowcźka njewem.“

„Nić? Nó, dočakaj jenoź, Toni cźi hižo powě“, rjeknu staŕy pschego bóle rosćerjeny. „Ja pak jemu tej pschesće praju, schto žeńi wo tej wěźy mysłu. Męšćeńcanskich ludźi do domu? To schće by mi łyko! Ja to nihdy njebudźu. Kaspejgušcha-ći Toni swojeho staroho tama, to bólu je staŕej maćerje wotsal. Potom budźe widźeć, kak daloko pschińdźe je swojimi męšćeńcanskimi frakami.“

A njepopschawschi pschichodnej dźowcy słowiłi nećhto wotmołwićć, woteźdźe wot njeje, wostajiwschi ju je wjele mjam. Ta njemóžeśe ho tak bórzy domaćaćej, schto be ho stało, pschećetoj jeje muj nźeśe jej ženje hišćeše słowcźka wo tom rjeć, so dyze zuśych ludźi na lećźo do domu braćj.

Bórzy na to pschińdźe Toni, kiž be mjes tym barona pokoło wodźił a jemu wschitko pokasował, do jstwy, hdźej jeho žona jeho niz runje jara pschećezelnje njepschija. Cźehoła dha bě ho bjes jeje wědomja do teje wěźy tykał? Na to rospowěda mochowy bur swojej mandźelśiśej, kak be ho wschitko takle stało. Wón be napośledy mjes nawješćanami męšćeńcanskeje tydźenika cźitał, jo pytaj ł k lěsnemu stawej pschisłuschajaj mandźelśiśaj na nećhto mźaźom wysokolećaje bydlenje je swobodnym muhladom do bór a bliźko lća. Na to je so wón we cźišćeńcej nabiwy sa njemom tuteju mandźelśiśeju wobhonjał a słonił, so łaj nałkwilnje w hocźezu „K pósć,e“ jałožiłoj, wón je potom sa nimaj schok a jimaj posćiśił, so móżetaj pola nich bydliś.

„Ale budźeśche-li mi ty tola pjedy nećhto prajił“, pschetorhny Rothburga jeho rěcź. To bydlnoj bychoj mohłoj z twojim nanom bo dorěcźeć, a wón budźeśche bo lźerschno narěcźeć dał. Mélko pak je zyle i błźeli. A cźehnyć dyze, je-li teju cźłowjekowo wosmjeśch.“

Toni pohladny pschećehlapnjeny na swoju žonu. Ale jenoź na wokomik. Potom wubudźiśchtej bo jeho žebjewědomjo a błźerawoścź saźo we nim.

„Cźehnyć dyze wot nas?“ sałwoła wón wótrje. „Mojeła, njemóžu jemu pomhaś. Maun trajch łej do swojich należnoścźow rěcźeć daś? Baron pschińdźe k nam do domu, a pschi tom wostanje. Jemu lubi bo nasch dwór a położenje, a baron lubi bo mi. Komuž to prawje njeje, może žebi mójedła hinak sarjadowaś.“

To běšće sawěsće jěre wuprajenje, ale burowka radźiła na mužowe słowa nicjo njenapschećiwi. Wědźeśće dźe, so bě horzeje krwě a, hdyž jemu nahły hnéw do głowy jadźe, potom ńk sakhadźeśće. Napschećiwjenje skutkowaśe pola njeho, łaj woda na njepałeny łalk. Rothburgi běchu tele cźełmne stronki jeho waschnja hižo nětkotrużkuli sku hodźinku pschinjeśće, a je-li wona jemu tej nětko łaśe pośledńje słowo popscha, cźinjeśće to tohodła, so njeby Tonijowu łohko rosćerjomnu duschu znjepokojiła. Wschako hižo bjes tebo bo hušo wo donje nětr łajeśće, pschetoj mjes starym Lehnerom a jeho synom naštawaśće ł nětreho cźaśa swada. Se wschelkich pschićinowm. Rothburga drje nékoire ł nich znajeśche, ale nij najwaźnischo. Mélko pak burbjeśće ju ł Tonijowemu erta błyschećej.

„Śej, Burgla“, rěcźeśe młody bur dale, „ja budźech berona napośledku na hospodu njeběrał, ale cźinju to tohodła, dokelj je mje mój pan njedawno tak mjerźał. To wschak jemu tak łohzy njewodam.“

„Mój Bożiczko, schto dha pak staj łaśe mélzoj?“ sawoła zónjśa żarudźona.

„Pola sawarja je ho na mnje pschikłodźał, so pschesće tajśe nowocźaśne knihi cźitam a so žebi zyle liberalne nowiny dźerżu. Jako by to dozhła nećhto nećhto starała. S sawarjom łym bo minjemi njedźeru na torhoschću śelkał a tón cźhyźiśe mi do łwědomja rěcźeć. Ale ja łym je hižo pékśe łyroje měnjenje prajił. Knjeje sararja, łym jemu wotmołwił, hać dam k wobjedu běrny a kak na blido nośjcź abo kak a pjeceń, to je zyle moja wěź, a žanoho cźłowjeka nicjo njestara. A tak je tej mojim cźitarjom. To je zyle moja wěź, hać liberalne nowiny mésto cźornych a nékośku wuzitku rosćwjeśeńśu knihu mésto legendow cźitam. Tak łym rěcźał a potom rosłobjeny domoj pschićihchu łym je swojim nanom mjes nami malu rośmołwu mél. S toho cźasa mje wón cźeśpjecź njemóże, a ja njemóžu jemu nicjo wjazy prawje cźinić. Kak je wón wječera źwarjeł, dokelj bech prajił, je Pśoberlenj zyle mudry, to leźowarjow (Sommerfrische) k ńebi bérje. A po tutom wustupu łym łej pschedewzjał, so śmeju ho po naschich łuboduch. Jutśe pschińdźe baron je swojej żonu k nam.

(Pokrać. jeśeńuje.)

— **Zběrka pěsni Jana Rokyty** (Adolfa Černého) **„Revoluce“** je z nakładom Karla Reichela w Prazy 1928 wušła. Je to 4. zwjazk jeho zhromadźenych basnjow, kiž wobsahuje tři zběrki pěsnjow: „Hradby padajú!“ z lěta 1905, „Valka“ z lěta 1906 a „Píseň osvobozeného otroka“ z lěta 1919. Cyła zběrka je w nowem wudawku z nowymi pěsnjemi rozmnožena a zarjaduje so dostojnje do zhromadźenych spisow Jana Rokyty, kiž změja dźewjeć zwjazkow. Tute basnje su z wurazom tych stawiznišich podawkow, kotrež su wot lěta 1905 započeło českí a druhe słowjanske narody z elementarnej mocu rozbiwałe. „Lužica“ we swojim 10. čisle pišo wobšěrnje wo tutej zběrcy a ma dwě pokazy z dźěła „Hradby padají“ w serbskim přełožku, znjenujcy „Kolebawka“ a „Duchalore“, kiž je knjez redaktor přisprawnje přeserbšćił. Našim čitarjam cyłu zběrku najnalěžnišo poručamy. Smolerjee kniharnja ma ju na składze. Njewjazana płaći 2 hr., wjazana 5 hriwnow.

— **„Jana statej njepschećelna propaganda“.** Psched nkotrymi dnjemi pschinjesechu Běło-Wodźanske nowiny powěsć, wo kotrejž knjesej redaktorej Janej Skali statej njepschećelnu propagandu wumjetowachu a wokrućachu, so je hnd we Wrótšławju pjeca šwjećił, kak so pschećiwo němskemu statej dźěła. Pschećiwo tutym njewěrnym wunoschowanjam je knjes Skala razne wotmołwił. Jeho wotmołwu dyrbjachu Běło-Wodźanske nowiny pěrnje wozjewjeć a ſ tym same pschisłuchnyć, so hu njewěrnosći pisałe. Wottmołwa ma so takle:

„W němskonazionalnych nowinach „Görlitzer Nachrichten“ ſ 8. meje 1928 wosjewi so nastawk, podpisany wot prof. Lauberta, kiž mje spyta wosnamjenjeć jako jenoho, kiž dostawa cźěłe pjenjesy za statej njepschećelske dźěło pschećiwo Němskej. Tutón pospyt sym njetrował „khrobłe pschihłodźenje“, na cźoł prof. Laubert mje dla pschihłodźenja wobsłorži. Pschi jednatu prof. Laubert nadobo wosjewi, so mje tamneje wječ pjeca njeje winował, ale bjes jeho wědźenja a wole je jo pjeca redaktor „Görlitzer Nachrichten“ do nastawka sajmnył. Praschenje, hač hu so cźěłe pjenjezy za šerbšće hibanje dawale, hnd njeje dozwała pruhować; profesorej Lauberjej hijom tohodła njeběše móžno „dopokasać, so hu jeho wudawanja prawe“ dokelž sam praji, je mi to dozwała njeje wumjenował. So bych ras psched sudom jednał naćijsku, ſ kotrejž so pschećiwo mi lěta dołho bjes pschiczinu podpłah dyje, sym so ſ wotpowiadom na tuto wótre wuprašenje wobarał. So buch k 500 hr. pjenjezneho kłostanja zasudźeny, njesta so potajkim tohodła, so je knjes Laubert něšćto dopokasał, ale jenoj dla formalneho schkodźenja, pschi cźimž hnd wuraźnje wosjewi, so sym jednał dźiwajo na wopraunjene sajmy (Wahrung berechtigter Interessen). Moju napschećiwnu złožbu je hnd dowolił, k sasudźenju pak njedóńdźe tohodła, dokelž je hnd knjesej profesorej Laubertej wěrił, so njeje pihał pschihłodźace wudawanje pschećiwo nic. Dokelž knjes Laubert hacź dotal njeje njenował redaktora, kiž je po jeho wudawanju nastawk pschemjenjał, njeje mi wóstro zakrocźić pschećiwo „Görlitzer Nachrichten“. Se wschej rasnosći pak wosjewjam — a to sym tež psched sudom cźinił — so tež w pschichodze wschitke wudawanja, so běchu njepschećelšiznu pschećiwo statej ſ wukrajnymi pjenjesami, jako „khrobłe pschihłodźenje“ wosnamjenjam. Jan Skala w Barlinje, hłowny redaktor časopisa „Kulturwehr“.

S nowym dopokasom, kak so pschećiwo knjesej Skali dźěła, je, so su tež dalšnej Sserbam njepschećelstwej Bitkopiti „Sächsischer Erzähler“ a Lubijšt „Sächsischer Postillon“ tamne njewěrne rosnoschowanja do žiwota trubiłej.

— **Budyške haptyki** su wschědne duhy hacź do 7 hodź. nijerjow wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nóżnu słužbu a njedźelu wotewrjene ma jenoj jena haptyka ſ měšćańskim wotměnjenjom. W januaru je to Měšćańska haptyka na Hłownym torhoschću.

S **Małeho Wjelkowa.** Sawčerawschim rosprawjachu nowiny wo sajcu 43lětneho schatnowego paducha, kiž je Nadworja pothadźa, w Budyšćinje. 9. januara pschihlećeny žandarm bydlenje mjenowaneho pschepyta a wjele nakradźenych wězow namaka; mjes nimi běchu truchi žonjaceho jězdneho kola znamki „Zugus“ cźo. 150 107. Wobkradźeny njedy so na tudomne žandarmstwo abo na Budyšku kriminalnu policiju samolwi.

Z Hajnic. W minjenym, z Božej pomocu dokonjanym lěće narodźi so w našej wosadźe 18 (loni 21) dźěći: 8 hólčatkow, 10 hołčatkow. Wěrowani běše 8 (loni 9). Wumrěło je 15 (loni 14) wosobow: 12 dorosćenych, 3 dźěći. K swj. woprawjenju poby 5882 (loni 5585) wosobow: 1034 muzskich a 4848 žónskich. K přějomu swj. woprawjenju přistupi 16 (loni 8) dźěći. Domawobstaranjow běše 30 (loni 26). Za cyrkwinske zběrki je so nahromadźiło dohromady 1379,68 hr. (loni 1287,23 hr.). Bóh zapłać wšém dobrocerjam a žołnuj dale wšě cyrkwinske dźěło!

Z Boranec. Zaudźeny štwórtk 10. wulkeho rózka wołmě so na tudomnych honach houtwa. 9 tróley spotrěchachu 17 zajacow a 1 bažanta. Z houtwinskim kralom bu rycerkubleř Sachsa z Hliny.

S **Klukscha.** Narodźiło je so w našej wosadźe we lěće 1928 (liczby w spinkach pschibate wosnamjenjeja stawe podawki ſ lěta 1927) 67 (52) dźěći, a to 40 hólcźkow a 27 holcźkow. Mjes nimi běšče 11 njemandźelskich dźěći, a junkrócź dwójinkaj. — Pschipowědako je so 34 porow, do našim Bożim domje wórowało 27 (21) porow. — Wumrěło je 33 (37) wosobow, mjes nimi 10 dźěći, 2 njemandźelskej žónstej, 8 mandźelskich muzow, 8 mandźelskich žonow, 2 wudowjej, 3 wudowy. Najstarscha wosoba mjes nimi běšče 77 l. 1 m. 20 dnj. — Konfirměrowanych bu 50 (58) pazećerskich dźěći. Spowědnych běšče 1866 (1699) a to 807 muzow a 1059 žonow a 1133 Sserbow a 734 Němcow. Mjes nimi wuzwjawšeše 58 wosobow Boże wotkazanje domu.

Ze Starej Cyhelńcy. Zo je w našich stronach wobstatk na kajkežkuli zwěrinje — a to přede wšém na zajacach — je so zdawna přisporił a rozmnožił, je bohaty wunošk posledních, w blizkej a dalokej wokolinje so wotmětych hońtwow z dopokazmom. Na susodnych Nukničanskich honach běše dobytk jara dobry, tosame tež na Wudworjanskich (28 zajacow a něšto pjerizny) a tež na Worklećanskich honach bě spokojacy. Jenož na Lejnjanskim rěvěrje bě trósku hubjeńši; jenož jeneho zajaca, ale za to tójšto bažantow. Při poslednjej srjedownjej „małej“ honćwje, kotraž so na wokolnych kłóštarskich polach wotměwaše, a na kotrejž wobdźělichu so 5 tróleow a 4 honjerjo, zatřělichu 12 dołhowušakow. Někotre hišće wupjerchnychu. Tak móža drje nasi najeńcy hońtwow zaso z wěsćišej nadźiju do příchoda zhladować.

Z **Pěskec.** Wojerske towaršstwo za Rózant a wokolinu swjeći njedźelu 3. februara swój załoženski swjedźeń w Mechelic hosćencu w Pěskecach. Poskići so rjane dźiwadło, po kotrymž budźa roje. Předwjedu so kaž přeco wjesele wěcki, na čož so cyła wokolina kedźbna čini.

S **Bukojny** pola Wulkich Sdjarow. Tež w našej wokolinje saduschniza (diphtherija) tam a sem dźěći nadpaduje. W tudomnej Wlošej dwójbje je přeźělětny žynk na nju wumrěł.

S **Bratnje** pola Wojerez. Na žiwoje dźěło jědźo sniježoji tudomny zyhelnikl dźěłaćeł M. Matz. Na hładkim puću wobsunu so jemu jědne kolo a Matz tak njesbožownje padźe, so jebi nohu štama. Wobžarnjonnomu dyrbjachu do Wojerowskeje khorownje bowjesć.

S **Delnjeho Wujesda.** Jutśe njedźelu 13. wulkeho rózka wuhotuje naša jednota „Sokol“ swój załoženski swjedźeń. Naše serbske towaršstwa, kaž tež wschitcy Sserbja su k tomu wutrobnje pscheprošeni. Winowatojcź kóżdeho prawego Sserba je, so so na žiwjedźenju wobdźěli a ſ tym swój dźak wopokaša. Naschi Sokolojo, kiž su naša nadźija, naša nadźija pschichodnych cźasow, su wopraudźe teho hódni, jo jich na kóždy pad podpjerany. Hešło njech je: Wschitcy na jokolski swjedźeń we Delnim Wujesdźe.

S **Czerneho Khołmca.** Pjelašćanske towaršstwo sa Czorny Khołmc a wokolinu wotmě sandźenu njedźelu derje wopytanu letnu schromadźiznu. Po powitanju pschedsydy Augusta Kokliča pschedpokeji so letne sličźowanje, kiž pruthowachu a sa prawe spóznachu. Pschi wólbach so pschedsydstwo jako wolesche. Sandźenje leto pschinjese pjelašćarjam sdźěła dobry wunoschk. Pschećiwo pjelašćenu šnurjej, kiž cyhelowitej wustupuje, je so we wschěmi hrědkami wojowało.

S **Lipinkow.** Schiwórtk wjeczor je na Budyško-Rjeczanjej statnej dróży pola automobila pschepłunjak sapali. Woheń wupschestrě so na zyły automobil, kiž je dojpołnje spali. Wjednik mjašesche je wukhowaćź, na zdźe nichtó dale we wosu njesedźesche.

S **Ruholza.** Wóndźelu popołdnju w 4 hodź. wotpali so stare domike Wünschez maćerje w Ruholzu. Najskerje ſ hubjenym wuhnjom stej so kuno a kloma na kubi sapaliłej. Jeje syn, blidarski mišchtr Wünscha mjesche we zwarjenju tójšto hotowege domjazeje nadoby a kaschczow siejo, kiž pak mózachu wukhowaćź. Kněža a piza kryjetej so pschi pak mózachu wukhowaćź. Kněža a piza kryjetej so pschi pak mózachu wukhowaćź. Kněža a piza kryjetej so jeseschczenjom.

S **Khocjebuza.** Sdrjedu popołdnju na želesnišnym mjes Khocjebuzom a Barschczom cźeło młodeho cźłowjeka namakachu. Mortwy leżeschče mjes schěnami a běšche na hłowje, rukomaj a nohomaj sranjeny. Njeje hišće wěsty, hač je młody cźłowjek snjeschoł abo hač [illegible] wjak.

Krwawny nieskutk w Nowym Gersdorfic.

We Gersdorfic bydły w Nowym Gersdorfic bydli wyschiski barbjer Grohmann, kiž je hijom někotre tydźenje bjes dźěła. Schiwórtk rano so Grohmann je swojej nóżdej 40 lět starej mandźelskej swadźi. Se bludom sajaty da je won nadobo do swojeje žony, kotraž we tóju leżeschče. Shrabny hlinjany wohrjewanšku bleschu a dyri ſ njej swojej mandźelskej ſ tajkim woimachom na hłowu, so bleschu do, kruchow sleczą. S tym pak njeběšche hišćeze dosć, mandźelski nahanbny zyhel a rani ſ nim žonu strachnje na hłowje a zyłym cźele. Cźežkowranjenu sonu dowjeschechu do klinik knjesa dra. Wanki w Habrachcźizach, hdyž jeje nadźije leži. Po njesfutku wopytscheji Grohmann swoje bydlenje a staji so ham policiji. Wo pschicźinje nadpada swojeje mandźelskeje niemóžesche won niczo jasneho sdźělicź.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schrowa powěsć wo wjedrje za jutśišu njedźelu:** Mutne, hišćeze symne wjedro. W Jendźelskej syma, ſuchо a rjenje.

*

Snijenje diskonta pola němskostatneje banki wo ½ prozenta.

Němskostatna banka je swoju diskontowu sadźbu, kotraž je 1½ lěta płacźiła, na 6½ prozenta snijiła. Priwatne banki tehorunja diskontnu sadźbu wo ½ prozenta sniža.

*

W Barlinje je žebi hrabinka Erika Zünftkichen, rodźena hrabinka Henckel-Donnersmarc ſ jedom sawdaćej spytała. Mrějaju su ju do khorownje bowjesli. 28lětna hrabinka je posledni cźas wjele hrała a pschi tym wulke sumny pschehrała.

*

Pruski finanzny minister je statnej radźe naczijł wo podšěschenju płacźiwosće. Wukasa wo dawku khěžneje danje pschepodał. Dawk khěžneje danje dyrbi so na podkładu płacźoweho sakonja hacź do 31. měrza 1930 płacźić.

W Zialskej nětkole žurowa syma knjeji, pod kotrejž wobhladźerjow cźesto cźerpi. W Turinu je temperatura na 6 stopnjow pod nicźu padła.

*

Pola Gitenbacha je 43lětny ratař, kotryž so duzy po puczu ſ padawej khorosću nadpadze, sa króći cźas smjerśnył.

*

Jendźelske nowiny so ſ prajschenjom kanalowego tunela saběraju. 1924 bě narodna sakitańska rada pschećiwo jeho twarej protestowała. Nětko ju praji, so by je technisćkeho stejśišcza lohke dźěło było, kanal pódźerjeć abo ſ jědźownymi rumami napjelnić. Na druhej stronje by kanal wulku rólu we wójnje hrał, w kotrejž Francowska njeby njepschećelniza Jendźelskeje była. Ssamo hdy by Francowska neutralna była, by so Jendźelska mohła ſ njeje se žiwnosću sastarać. Kanalowy twar by něhdże 30 miljonow puntow (600 miljonow hriwnow) płacźił. Pschi woitkłosowanju na pruhu je so parlamentowa wjetschina sa kanalowy twar wuprajiła.

*

Leżenje bjes sastacja wokoło swěta.

Amerikanski lětaŕ Goebel, kotryž je cźełne myto sa leczenje ſ Kalifornikeje do Honolulu w auguscze 1928 dobył, je pschipowědźił, so chce spytaćź 24 000 mil dołhu cźaru wokoło swěta leczećź, kaž bórzy so trěbne pjenjesy sa to swjedu.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerjee w Budyšinje
Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. Za hospodarstwo ſ dźěł: Arnošt Barć w Budyšinje. Za nawěsći: G. Jusk w Budyšinje.

Mitteldeutsche Organisations-
Akt.-Ges. Leipzig

Wokrjesna direkcija w Budyšinje
na Mołtkowej drozy 6
Telefon 3642

přizamknj. wołnožka Algem. Treuhand A.-G. Leipzig

Hypothekowe kredity

Financěrowanja
Saněrowanja
Kupjenje a předawanje leżownosćow

Přijimanje
privatnych pjenjez
k wupožčenju na prěnje hypotheki

Njećrjeba sodoprědka płaćić

2 młodej sylnišej
wołaj
też jenotliwje staj na předań w Bukojni č. 23 pola Barta.

Jan Petrikec nasl.
mějićel O. Schulz w Khrósće
poruča swoje kajkostne twory: Strykowane jaki, pulowry a wšě wólmjane twory, šlypry, spódnje kholowy, nohawce a bluzy, wobuća po wšěch płaćiznach

Prosata
su na předań w Khwaćicach čo. 42

Zymske słodźiny!
5 PS R.M.W.-motorske koła bjez dawka a wjedźeńskeho wopisma, z 3 khod., rjadźowym čěrdř., z fabriki za 760.— hr. při 200.— hr. napłaćenju a 12 měsačn. wotpłaćowanju. Trjebane motorske koła so na napłaćowanje zlića **Hans Seifert,** na Kamjentnej hasy 29

Hygieniske wěcy
za žony a za mužow
žiwołowe wobwjazki a tajke pře wustupowanje, bjedr. formarje, statčiki, podłožki, pjeluchowe kholowčki
Wagnerowa
w Budyš. před Sulerjak. wrotami 9

Hdyž chceće
woprawdźe dobry wobraz měć, dha dźiše do fotografiskeho ateljeja
Richard Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13
Kóždu njedźelu wot ½11—3 hodź. wotewrjene

Přesadźowanje drjewa.
Pjatk 18. januara t. l. dop. 9½ hodź.
budźa so na Manjowskim hajniskim rewěrje, wotdźělenje 701, zjawnje za hotowe pjenjezy pod do časa so wozjewjacymi wumjenjenjemi na přesadźowanje předawać:
42 rm brěz. wuźitku. kuluchow, 160 rm brěz. palnych kuluchow wok. 30. losow brěz. walćiny
Drjewo leži při Manjowsko-Minakalskej drózy. Zetkanje na Manjowsko-Rudejewskeje drózy.
Delnjowujězdźanske knježestwo.

Wosebity wobkhod
za
nawočnicy, šciparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasnoje wóčnoje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Hošće hasy (Nowotwař khorobn. kasy)

Hejdušku

punt 40 pj. kaž też wše kolonialne twory, konserwy, marinady poručuje tunjo z 5% rabatom

Otto Schmaler

na Mottkowej drózy 7

K 1. februarej so pilna, nic młóda 18 lět

domjaca holca

kiž ma lubosć k dźěćom pyta W. Kirsten Hamorskim młynu w Budyšinje

So předstajić wot pónđźele sem kóždy dźeń, jenož nic wutoru.

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy z 5–8½ procentami po wučinjenju

Šekowe konto z 4 % bjez dalšich wudawkow
Dawamy kredity, wobsteramy hypotheki a hódnostne papiery kaž wše druhe bankowske dźěła

Přijimamy a wupłaćujemy tež pola filialkow we Wojerecach a w Khoćebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem Měsće, Wulkich Zdźarach, Khróšćicach, Barće, Delnim Wujezdźe

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Pjenjezy

jako požčonku abo jako hospodańske pjenjezy wot **500 hr.** sem. Hypotheki, twarške a kupne pjenjezy nanajspěšniso ze posrědkowanjom wukoło 6400 pjenježnikow jenož pola **F. Schöne**

Zastupjeŕ: **Max Rose w Budyšinje**
na Zmitkowej Lawsk. hasy 8
Telefon 3447
Pjatk a sobotu
9—12 a 2—6 hodź.

Wše družiny hnojidłow
na stajnje na składzu
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Zjawne namołwjenje

k přizwjenju Zadanjow spadnjenc. nalutowańskich knižkow

Po § 4 třećeho postajenja k přewjedźenju nahódnoscenja nalutowańkow z 30. julija 1927 nimaja so pjenjezy, kotrež su podpisane nalutowańnje po 14. junija 1922 na nalutowańske knižki wupłaćiłe, wjacy po papjerjanych hriwnach ale jenož po złotej hódnosći na dnju wupłaćenja wobličić.

Z tym so mnoho nalutowańskich kontow nahódnosći, z kotrychž je so po 14. junija 1922 wšo wotzběhnyło a kotrež so tohodła po dotalnych předpismach jako spadnjene konta nahódnosćić njetrjebachu.

Dopominamy mjićelow tajkich spadnjenych nalutowańskich kontow na jich nahódnoscenske prawo a namołwjamy jich po § 6 tutoho postajenja, zo bychu w běhu jeneho lěta, wot 1. julija 1928 sem ličencho, potajkim najpozdźišo hač do 30. junija 1929 podpisanym nalutowańnjam pisomnje abo ertnje dopokaz swojeho prawa na přijimanje nalutowańkow přinjesli, potajkim dopokazali, zo jim nahódnoscena nalutowanka přisteji.

K wobeńdźenju njedorozumjenja so dorazuje na to pokazuje, zo maja jenož ći wěrićelju dopokaz swojeho prawa přednjesć, kotrychž žadanja su pod něhdušimi předpismami spadłe, ale po § 4 třećeho postajenja wo přewjedźenju nahódnoscenja nalutowańkow z 30. julija 1927 zaso wožiwja (spadnjene konto). Na wšitkich druhich nahódnoscenskich wěrićelow so tuto namołwjenje njepočahuje.

W Budyšinje, 22. junija 1928.

Nalutowańnje
w Budyšinje, Biskopicach, Zemicach-Tumicach, Wulkej Hartawje Korzymju, Rakecach, Lubiju, Wjazońcy, Šěrachowje, Zalomju (Sohland), Wjedmarjcach, Wjelećinje a Žitawje.

Serbske tow. „Nadźija" w Budyšinje

Witać chcemy Was po stach!

Štwórtk 17. januara 1929 swjećimy w salomaj „Krony" w Budyšinje

TAČI KWAS

Rjane serbske spěwy, khóry a sola, zwučowanja sokoiskich kursistow a krasne serbske dźiwadło. ✤ **Sobuskutkuja:** Khor towarstwa, knježna Dora Frajslagec, knježna Katka Krawcec.

Přeprošujemy nanajwutrobniso cyły serbski lud na tutón nětko hižom staroznaty a krasny ludowy swjedźeń w krasnje wupyšenymaj salonthaj

Pokładnju wotewrimy ½7 hodź. Započatk ½8 hodź.

Serbske tow. „Nadźija" w Budyšinje

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Divan-přikrywy
předłohi za łoža
běhače z tkanin
tkanuły za poćehnjenje mebłow
dekoracioske tkaniny
we wšěch płaćiznach
Otto König
w Budyšinje
hłowi Mjasowym jatkam 6. Telefon 3162

Pjelšćinowe twory
zymske čapki a klobuki, sprawne płaćizny
hódne kóžkarske twory. Kožuchi po měrje.
Předźěłanje a wuporjedźenje kožuchow, najlěpše kóžkarske dźěła
Franc Otte w Lubiju
kóžkarski mištr
na tanzej hasy 15

17. januara 1929 přepołdnjowy
naše wobkedne runnosće
na Nowe lěto 2 hodź.
w nowotwarej khorownej kasy
Rěčnikaŕ
jusť. radź. dr. Hertmann a dr. Döring.

San. radź. dr. med. Hesse w Budyšinje zaso ličuje.

KURZUS ZA LUDOWE WZDŹĚŁANJE

Srjedu, 16. januara započnu so **we wyšši resley** přednoški knjeza dźěćaceho lěkarja dra. **Schxabela** wo wothładanju a wočehnjenju ćěšeńca a maleho dźěćka. — 4 wječory z mnohimi předwidźenjemi a praktiskimi powučenjemi.

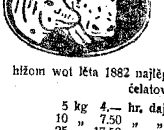
Do Budyšina přišedši zetkajcmy so stajnje
w Lehmanec kofejownji
na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118
ff konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pječwa / jědźny lód
štomowe tykance / šokoladu
Wosebitosć: Torty
z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar
Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja
We přećelnych rumnosćach **kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Emil Höhne w Bukecach
zamkarski mištr
Škleńčane-, porcelinowe- a niklowe twory, darjeńki kóždeje družiny a wše **hospodarske wěcy.**

Hennigec hosćenc w Přiwćicach
Njedźelu 13. januara
swjedźeń nutŕćehnjenja
Najlěpše jódze a napoje
Hudźbna zabawa!
Přećelnje přeprošujetaj **R. Gerber a mandźelska**

Stupnje, kufry, žonjace toše, móšnički, štrykowane lacy, spódnje kholowy, rukajcy, žonjace šlypry a spódnje suknje poručuje tunjo
Pawoł Schreiter w Bukecach
sedłarski mištr.

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje
derje a tunjo
wobućowy dom Mark w Kukowje

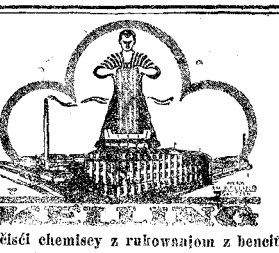

Šwajcarska
Lactina
znamka „Anker"

hižom wot lěta 1882 najlěpše narunanje mloka k picowanju čelatow a prosatow.

5	kg	4.—	hr.	daju	80	Liter Lactina-mloko	
10	„	7.50	„	„	160	„	„
25	„	17.50	„	„	400	„	„
50	„	35.—	„	„	800	„	„

poručuje
Žitny dom w Kamjencu

barbl, čiści chemisey z rukowanjom z benzinom
wobłokl za wšě swjedźenje
Najlěpše wobdźělanje přez wěcywustojnych.
Samsne přiwšarnje:
w Budyšinje na Kěžorskej drózy čo. 6 telef. 3688
na Přišćanskej drózy 16
w Khoćebuzu — telefon 1774 — na Hródkowskej drózy čo. 4
a na Drježdźanskej drózy 143
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy čo. 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej drózy čo. 26

Wutrobny dźak

Wšěm, kiž su při wotpalenju našeho domskeho nam tak přećelnje k pomocy byli a wšěm, kiž su rumowańske dźěła dobrowólnje a rady wukonjeli, wšěm, kiž su nas při nowotwarje z radu a z pomocu podpěrali a wšěm dobroćiwym daricelam, kiž nas z pjenježnymi darami tak bohaće zwjeselichu, wosebity

sprawny dźak

susodam, knjezej ökon. radź. Klanje, cyłej Porćanskej gmjenje za luboščiwu podpjeru w najćežšim času, Porćanskej dobrowólnej wohnjowej woborje, wuwjedźerjam nowotwara a pilnym dźěłaćerjam firmy Löhnert & Röschke.

W Porśicach, 12. januara 1929.

Swójba H. Toppe.

Přiłoha k čisłu 10

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 12. januara 1929

Wulka bjezdźěłosć w Budyskim wokrjesu.

Budyski dźěłowy hamt nam pisze:

Lěto 1928 je žo w Budyskim wokrjesu tłóčiło z bjesdźěłoćeju, kajkejež hischcze njeje było. Na tónzu dezembra dostawasche podpjeru 7637 dźěłonjemějazych. To je nimale 5 prozentow zyłeho wobydlerstwa. Ssobuličzeni pak njeßu hischcze dostawarjo pschiczažkow. Kratny pscherěst bjedźěłoćeje pak je wo wjele niżschi hacź 5 prozentow wobydlerstwa. Liczba dźěłonjemějazych pschiběrasche w dezembru wo 56.28 prozentow.

Se 7637 podpjeranych dźěłonjemějazych běsche 1909 (1512 muzłkich a 397 žonskich) z města Budyschina, 2151 (1805 muzłkich a 346 žonskich) z wjeßnych gmejnow Budyscheje hłowneje dźěłoweje wyschnoscze, 1792 (1464 muzłkich a 328 žonskich) z gmejnow Biškopskeje wotnoźki, 1230(1079 muzłkich a 151 žonskich) z gmejnow Korjenskeje wotnoźki a 555 (505 muzłkich a 50 žonskich) z gmejnow Kamenzkeje wotnoźki.

Najmjenje dźěłonjemějazych w lěcze 1928 běsche 1. augusta z 1530 wožobami. Tak je žo jich liczba za 5 měsazow wo 406 prozentow zwyschika. Na tónzu dezembra 1927 dostawasche podpjeru 4754 dźěłonjemějazych, to je 2883 mjenje dyžli w rosprawnym měsazu (dezembru 1928). Po wobsteječych zjowich druzinach (ke kotrymž pschistupi 15. januara 1929 hischcze jako 4. druzina podpjera saisonskich dźěłacźerjow) dostawasche 31. dezembra 1928 7207 dźěłonjemějazych podpjeru za dźěłonjemějazych, 294 dostawachu krizowu podpjeru a 136 zpomožeńsku podpjeru.

Hačrunjež w lěcze 1928 liczby dźěłonjemějazych dla njepschihódnych dźěłowych poměrow w metalowej industriji, w twarstwje a druhich powołanjach pomjerne wuske wostachu, dha pak ma nětcźišcha wulka bjesdźěłosć zwoju pschiczinu najbóle w tom, so žu w posledninu cźasu we wonkownych powołanjach dźěłacźerjow puschcźeli (w tatarstwje a hajnistwje, skłacach, zyhelnicach, twarstwje atd.) Saisonscy dźěłacźerjo běchu na liczbach bjesdźěłnych njepotrjebnje podśelni w auguscze z nětkuž 10 prozentami, potom pospurowasche jich podźěł w septembru na nětkuž 30 prozentow, w oktobru na nětkuž 55 prozentow, w novembru na nětkuž 62 prozentow a w dezembru na nětkuž 64 prozentow.

S tutej saisonskej bjesdźěłoćeju buchu też druhe powołanja žohnowanje potrjechene. Pschede wschěmi je mjes służbymi dźěłonjemějazymi pomjerje wjele pschiwotajenjow a dźěłacźerjow z industrijow metalowych a kožanych tworow, dale z drjewjanoweho, draćeńskeho, zyrobinskeho a rosmnožeńskeho pschemysła, skónčnje też hischcze z jenotliwych wotnoźkow wschědneńskeho pschemysła. Potrjeba na dźěłowych mozach běsche žnadna a bodźesche žo we wschitkich wadach spokojić.

Tajku zymičku sej lubić dam.

(Wubras je wšy).

Dyž dźěći rano do schule du, dha sadźeja sebi hischcze kłeš duzy po puću na hacźik abo luźu kuk žo poznamkać. A duzy dosahaju. To móje tróschku dźěje tracź. Dha žo rjekuje, so žu po schuli byli. Pukow tehodła žanych njeźyda kaž prjedy w naschim cźasu. Dyž w schuli něschto z njevalenym popjelom dóšta — tón kluscha pa tóždy pod sahaju tam, hewak z młodej bobriju wjazy wutracź njemóža, — doma hischcze nan k tomu něschto boda. Ssamt wschak žony njetrjebali, jeli pschipadnje wot druhich njeshoni. We schulskich pschestawkach žnadneho wójna. Wschelakich je žnehom wurjohowacź, wotjezbje te holzy. Ssamo do tholowow žej tykaja, dyž ma jedyn žady wocźinjene. Ssnjeze, twarjenje pschecźenje — měsca žo do hary. A duzy je schule do Kißlikez bróžnjazych wrotow. Dyrbja napohlad měcź kaž tajta krajna kharta, jene město pschi druhim. A dyž pschiłapjene žnehowe kulki rostaja, budu tute mokre blaki — kaž Rakeckanske haty. A lósyskeho Schołcźiz Michała tak prawje narjohowacź tamle sady pytkanwje. Temu budźemy hižom dyhu sdrećź a swólnitweho sćinicź, so nam potom natank wotpiśacź da. Měrko pak domoj!

Khójtše po drjewo a běrny, nóu pschihotowacź a žyno kruwom nanošyć.

„So mi njerozdźesce zyłeńke popołdnjo na wóz a po hacźe wokoło „rajtowacź", rěcźi macź jim do žnedownja. „Sćeha žiłyscheli? Doma wostanjecze! Napriłožuju wsche schulske dźěła, so mi potom po schuli njerozdźicźe. Abo knjes wuczeŕ žej waš hischcze raz popołdnju wožebicźe do schule skasa. To by mi było. Macźe khwile dosć. Njemérno, něko dźeń wote dnja na lodźe rejwacź stawy žej swosabiceź a kołcze rosmjerznjwcź a jordowacź kaž dźiwi! A wjecźor pschi cźmi domoj pschińcź z mokrymaj nohomaj a krejcźetwjerdnymi porstami, prostnjene kaž drjewjane schcźěpki. W nozy potom wutź we łožu kaž tajti rjeźaśnik a na subybolenje skorźicź, so žej žaneje rady njewěm. Nicźo njebudźe, doma wostacź!"

Haj wschak, macźerka, te khadliczki bychu wschak rad poikali, bych-li mojedła kćeło abo nasnma była pschi powrjeśtka kładźenju abo běrny sćeraju.

jeneho rjekostanja. Jednaſche ſo pſched ſudom wo duchownych a ſcherjenjowskich ſtawiſnach, kiž w ſwojim czażu we Lenzu pola Wulkeho Hajna wulki napohlad ſtudżachu. Fickler ſtrukowaſche jako praktikli jaßnowidżeć a hojeńſki magnetiſer. Sud ſaſudźi wobſtorkzeneho dla ſpytaneho wobſchudżenja w jenym padże a dla dokonjaneho wobſchudżeniſtwa w dwěmaj padomaj k horjeka naſpomnjenemu rjekostanju.

Wuſtajeńca w Budyſkim měſčanskim muſeju.

Wuſtajeńca Miſchnjanſkich wumělcow a wobſebita wuſtajeńca Rudolfa Poeſchmanna ſ Drježdżan.

Jutſije njedżelu 13. januara dopołdnja w 11 hodź. woteńdźi ſo w Budyſkim měſčanſkim muſeju dwójna wuſtajeńca, kotraž kraſne wobſiwe wobraſy, plaſtiku a grafiku wumělſtwa w bohatym ſaſtajenju pſchinjeſe. Njewuſtajeja ſo tón raz naſchi domjazy wumělcy, ale wumělcy ſe 1000ſtnehe Miſchnja a ſakſkeje ſtoliży Drježdżan. Jich mjena ſu wam ſwjetſcha njeſnate, nadżijomnje pak ſo mnohi ſ naſ bórſy ſ nich wumělſkimi dżełami ſeſnaja. Kóżdu pſcheczeł wumělſtwa budże ſ ſnutſkownej radoſću dokonjane wupłody jich wumělſkeje ruki ſkedi wobkładowaċ ſměć. Maler Curt Kühling je też někotre motiwy ſ Dubrowníka we wołjowych wobraſach ſwjeżnił. Sſerbow Dubrownik wołſebje ſaſimuje, někotſi ſ naſ ſu tón w ſaſdżenym pózdnim lěću wopytali, druſy ſu runje tele dny wo ſebe kraſnoſći w Sſerbſkich Nowinach cżitali. Wo *jenotlinych wumělſkich dżełach rosprawjamy podſtajcko.* Naſwopomnjemy dźenſa jenoż hiſchże knjeſa Rudolfa Poeſchmanna, kiž wołſebje motiwy měſtow a też cżanoſeje krajnow ſ dokonjanym wobtrnjenjenjom na płat ſwjeżnjuje. Żadyn kubowak, pſcheczeł a ſnaſeł wumělſtwa njeſkondź wopytaċ wuſtajeńcu, kotraż budże wot 13. januara hacż do 10. februara kóżdu njedżelu a ſrjedu wot 10 hacż 3 hodź. a kóżdu ſobotu wot 10 hacż 2 hodź. wotewrjena, poſledniſchi cżaſ je wołſebje pſchiſłobnły ſa wjeſnych ludźi. Wuſtajeńcu pak pſchiſłuſchaja [illegible] ſ kabinetnymi ſtuktami.

1500 ludźi w Zhorjelcu na khrypu khorych.

W poſlednich dnjach je ſo khrypa w Sſorjelcu jara ſpſchiwje roſcherjła. Hacżrunjeż wjele liczba na khrypu khorjenych hiſchże dokładnje znata, dha ſo rozmerny khorowſke tola hodża trochu wołſahowaċ. Na powſchitkownej měſtnej khorownej pokładni je ſo w cżaſu wot hódź hacż ſem njehdże 1500 ſobuſtawow khorych ſamołwiło. Też někto hiſchże ludźo w ſtutnej liczbje ſo pſchiſſewjeja, ſo ſu khori. Najwjaſ ſu nich cżeſći na khrypu. Wobmyſlicż ma ſo, ſo ſu w Sſorjelu hiſchże někotre dalſche khorobne pokładnje, ſ kotrychż ma też kóżda wulku liczbu ſobuſtawow. Tak móżemy ſkedi nimale myſlicż, kak je ſo khrypa w Sſorjelu hižom roſcherła.

Khrypa a woſpicy we Winiu.

Wſchitko w laſtnym wotdżenju hodowniſa, kiž bżiſche znaczaſte, wichorjoſe a hrube, je też we Winiu roſcherjenje khrypy ſawinowało. Na wiſho ſboże pak khrypa cżłowjekow kahodnje nadpaduje. Woni też ſaſo ruce wottworjeja. Jenoż ſrjedża ſo khrypje druha cżęſcicha a ſtraſchniſcha khorosċ pſchida. W minjenych dnjach bżehu tajke cżęſſiche khorjenja cżaſcicżiſcho.

Nimo khrypy roſcherjeja ſo we Winiu w poſlednim cżaſu też woſpicy (Maiern). [illegible] ſchulſke dżerži. W mnohich Winſkich ſchulach njemóżachu bżeżi po hodownych próżdninach do ſchule pſchińcż, ſo bynbżachu ſchulſke wjednistwa ſchulſkim hodźinam wupadnyċ dacż. Też woſpicy njeſłu ſtrajchne. Tu ſo też w jenotliwych padach inamjenja cżęſſiche khorosċe pokaſuja.

Ze Sakskeje a dalſich krajow.

* S **Wſſkopi.** Wot ſobotu popołdnja w 3 hodź. je ſo **pjeſtarſki Fryz Engħardt** ſ Dźibrachcżiz (Geißmannsdorf) ſtubił. Wobleczeny bżeſche wón ſelene Manchestrike khołowy, kożmicżkatu ſupu ſ rybełom, ſymſka cżapku, kotraż ſo hodźi ſady beleczahaċ. [illegible] bżeſche w ſchórnych ſpódnich kholowach, ſchnórowańſkich ſtupnjach a ſchirykowanej jaży, nad kotrejż měſeſche móbroſelenu wulki ſchawt. Mimo toho bżeſche w cżopłych głaſejowych rukajzach. Engħardt je 24 lět ſtary a cżeſpi na padawu khorosċ. — Schtóż něſchto wo nim ſhoni [illegible] Waktarjej Engħardtej abo bliſchemu żandumſtwu woſſewi.

* S **Freiberka.** (Mandżelſkeju morwejeju namakali.) Pózdnjeju namakachu w ſamknjenym bydleniu na Olbernhawſkej dróży mandżelſkeju, kotraż tam na podpodružjowe bydleſchtaj, morweju leże. Wonaj ſtaj po ſdaczu ſ wopoſom njeſoża, pſchetoż ſ pſchejahe ſacżinjenych kachlow bżeſche wuſtupowaċ wuhlowy płun, ſ kotrymż ſtaj ſo ſajedowjeloj.

* S **Annaberka.** (Schtyri żotry kwaſuja na jenym dnju). W Döberna pola Annaberka ſwjeżachu ſchtyri dżowki jenoho wikowarja ſe ſelnima na jenym dnju ſwój kwaſ. Najmłódſcha njeje bżeſche ſcże 19 lět ſtara.

* S **Kamjenicz.** (**Jenoż pjatk ſmědża ſo kupaċ.**) Dokelż ſu ſo měſchczenjo na měſchczanſku radu wobroczili, je wona w ſwojim poſlednim poſedżenju wobſamtka, ſo ſo měſchczenjo njeſmědża njedżelu wjacy w ſwojich domach kupaċ, ale ſa to pjatk. Na tutom dnju móża kupańſku wodu też hiſchże k druhim wożam wuwużiċ. Kupjele w hoſcenjach a w pribatnych kupańnjach ſu też jenoż pjatk wotewrjene. Jenoż Hedwigſke kupjele ſ tutym poſtajenjom njeſżu potrjechene, dokelż wiſchitku ſwoju wodu ſe ſamknjenych ſtudnjow bjeru.

* S **Zwikawy.** (**Skamomordaſtwo lekarja.**) Lekar **dr. med. Jurij L.**, kiž je pſched 30 lět ſtary a tu ſwoju praksiż wukonjeſche, je ſo ſaſelkił. S pſchicżinu ſkamomordaſtwa je drje była błeſcha khorosċ, kiż je k cżeſtim myſlam dowjeſła.

* S **Eiſenacha.** (Budżące pſchedhladniwi ſ iſkitnym wróżenjom.) We wyſy Hörſchelu ſadkrafche ſo młody cżłowjek ſ teſchinkom. Nadobo ſo wutrełi a kulka ſjebże 12lětnemu pſchirodnemu bratrej młodeho cżłowjeka do delnjeho żiwota. Cżeżkoſerjeny hólczej wumrje na to w khorownji.

* S **Barlina.** (Sſwóżbna ſtruchlohra.) Hróżbna ſtruchlohra wotmě ſo w domje na Wulkej Frankfordſkej dróży cżo. 146. Tam ſobotu popołdnju wokoło 3 hodź. 60lětneho hoſcenjarja Hermanna Melzera, jeho 55lětnu mandżelſku Hanu a 30lětneho ſyna Jurja morwych we hydlenju namakachu. Tute tſi wołſoby ſu ſebi ſ pluſnowym ſajedżenjom żiwjenje wjake. Pſchicżinny ſkamomordaſtwa njebżchu hnydom ſhoniċ.

* S **Wróżiſtawja.** (**Sſelceny Sylweſtrſki żort.**) Někaſi żortwy ptaczk kłaſa pola jeneho Wróżiſtawſkeho pjekarſkeho miſchtra duzent pampuchow. Te dyrbżeſche pjekaŕ ſdżełaċ ſe żonopom (Senf) a ſ jerſom a ſdżełaċ ſ rěſom atd. pjelniċ. Sſe pak jenżże ſo miſchtrej, dokelż jeho pſchedawarſki njewědże wo cżo ſo jedna, żortne pampuchi ſobu pſchedawaċ. Wbohi miſchtr někto njemóże wojaſ ſwjeżiċ, ſchtó cżi ſbożowni kupzy bżehu. Někotſi wſchak ſu jemu jeho Sylweſterſke pampuchi ſaſo wróżiłi. Tola żort, kiż tu niebżeſche bobrowólny, je Sylweſterſkim ſmějkotanjom ſroſtumichu.

Stary kříž.

Kříž stary stoji drjewjany,
Hdżež do wsy wjedże pućik z hole.
Směch ludźom kříž je zderdany,
Zo k wutrobje ći pohlad kole.

Zdónk nakhila so podhnity
A barby nima dawno żanej';
A Zbóżnik z cżełom přibity
Ma wobej ruey zwottorhanej.

Kříž wbohi hórzy dopadnje
A na poslednje cżaka wrjeski.
A nichtó na kříž njezhladnje,
Stož jenoż młody drjewaŕ z wjeski. —

A drjewaŕ z holo domoj dże,
Kříž z čerwjeńkojtym wrjosom pyši.
A modlicy so klaknył je,
Hdyż khorosċ dom a dżéći tyši...

A přibżała hólcka bż;
„Pój domoj, nano, pobóhł, nano;
Maċ wšitko zaso derje wě
A ke mši hić chce jutře rano!"

Cżišinski.

Přilopk.

* **Saſo ſebi młodoſtnaj żiwjenje wſaſoj.** W Lěhnizy ſaſſeli ſo wutoru 17lětny ſchulſt Fryz Wettich. Pſchicżina ſkamomordaſtwa njeje hiſchże wujaſnjena. — 15lětna ſchulſt kataſtſeje ſchule w Triptiſu ſkedi wjeſor na jżbje do ſwojeje domiſny we Weidże w Durinſtej ſ cżaſa a bu ſajedżeny. Hótz mějeſche luboſcżiſki wobkład je ſtarſchej hołzu w Triptiſu. Maċ ſo njeho pſchijědże a jemu hrożeſche, ſo ſebi wot nana puki dóſtanje.

* **Na marach wotmrěli.** W Duisburgu ſta ſo njedawno wulke njeſboże. Dla defekteneje pluſnowe roły někotre wołſoby ſ jeneho doma na ſajedżeſenje ſ pluſnom wumrěchu. Bżeżeneho ſchoſera Westerwehle, kiż w ſamknjym domje bydleſche a kotrehoż mějachu tohorunja ſa morweho, dowjeſechu do cżełownje. Tam wón, jako cżyſchu jeho ras pſchepytaċ, na marach leżo wotmrěł. Na tónſe hróżbu ny podawk drje ſwoje żiwe dny njeſapomni.

* **Podſeńſki ſtork w Bayerſkej.** Sſrjedu rano 6,20 hodź. ſaczuchu mandżelſkerjo w Sulzkirchenje w Hornjej Pfalzy (njedaleko ſakſkich miſow) thěrno ſpjiny podſeńſki ſtork. Loża cżachu a łożſche wězy na blidach a kamorach ſo ſcherzeżo h'bachu. — Sſrjedu rano 1/27 hodź. ſu tohorunja w Turkowſkej ſemjerzenje ſacżuli, pſchi kotrymż bżeſche podſeńſki ſtork hiknot ſtyſchecż.

* **Saſo ſamomordaſtwo ſchulerja.** Pola Hannowra da ſo 15lětny ſchulſt tworowemu cżłowjekej pſchejeċ. Wón je hżeża tohodła do ſmjerzeje ſchoł, dokelż je ſebi wot ſtarſchow a wucżerjow ſwarje dóſtał, ſo hubjenje wukuje.

Sſwóżbne powěſce.

* **Pſchi thachtach ſo ſpalita.** W Gardingu pſchi nawjeczornym mórſkim brjołu Schleswigſko-Holſteinſkeje ſpali ſo 92lětna wudowa Margareta Jakobſowa. Starſchka bżeſche ſo pſchedbżiſko ke kachlam ſymnja. Jeje drašte ſo ſapali. Pſchejcy hacż mózachu domjazy płomjenja thałcżeċ, bżeſche ſo wobjarnjowna hižom tak cżeſko wopaliła, ſo ja krótki cżaſ pod wulkimi boloścżemi wudychła.

* **Khrypa też w Danſkej.** W danſkim hłownym měſcże Kopenhagenje je ſo w poſledním cżaſu też khrypa jara roſcherła. Sandżeny tydżeń mějachu Lkarjo 1000 na khrypu khorych wobſtarać wothładaċ. S kóżdym dnjom pak 150 hacż 200 ludźi wjacy khori. Lkarjo njejchu dale ſtaroſċiwi, dokelż khorosċ ſwjetſcha njeje ſła. Do khorownjow ſu dotal jenoż mało ludźi dowjeſli dyrbżeli.

* **Semjerzenje w Marokkowſkej.** W Tangeru, w marokkowſkim pſchiſtołownym měſcże, ſu pózdnjeju ſemjerzenje ſacżuli, kiż 15 ſekundow trajeſche.

* **Żeleſniſke njeſboże w Jendżelſkej.** Wutoru wjeczor poldże kraſy pſchi huſtej kurjawje pola Aſhchurcha, kiż je měſtacżko w Yortſhireſkim hrabſtwiſe thwatny cżah do tworoweho cżaha. Pſchi ſrażenju buchu wjednik thwatneho cżaha a tſio puczejwaſh morjeni. Sranjenych je wo hamtiſej powěſcż 15 wobſkowo. S tutych ſu ſchtyri we ſmjertnym ſtraſche. Njeſboże ſta ſo njehdże 30 mil wot Charfelda, hdżež ſo w ekobru cżeſke żeleſniſke njeſboże ſta, pſchi kotrymż 4 wokowy wo żiwjenje pſchińdżechu.

* **76 lět na ſamknjenym měſtnje dżełał.** Njedawno wumrě w Lancaſteru w Jendżelſkej 91 lět ſtary Thomaż Rogers, kiż je w jenej mehlowej fabrizy 76 lět dołho dżełał. Hacż do ſwojeje ſmjerze dżełaſche pſchi ſamknjej drašchi. Jeho ſyn dżela też hižom nimale 49 lět w ſamknjej fabrizy a jeho wnukoło njehdże 20 lět.

Wšem ſerbſkim towaſtwam Łuży „Jan Arnoſt Swolef".

Dżeń „Ptaczeho kwaſa" Budyſkeje „Radżije" ſo bliżi, kiż je ſobom dżeń ſwjedżenja ſerbſkeho ludu. Jónu bě to ſahoty ſwjedżeńſki dżeń, dżeńja je rozroſtił k wuſnamnemu ſtutkej, k radoſnemu dnju zukeho ſerbſkeho ludu. Cżim bóle haja Sſerbja ſwoje ſtare nadobne waſchnja, cżim bóle wożiwja ras domiſny. Sſerbſke pěſnje klincża ſ młodoſtſich ertow, raſne ſłowe ſkamnyu muſom ſerbſkeho ludu, kotrychż dawno hižo ſeleny trawnik kryje, pominaju ſe krutemu dalſchemu ſtutkej, k ſwjedżewdomoſći a ſpóſnaczu drohotnych dobjeńkow ſe ſerbſkeje krónu. Sſerbſke reje kraſnja porjad. Hordże tuż chjemy ſwjeżiſcż tuton dżeń. Wiſchitzy ſo radowaċ a dżakniveje wutroby pſchijeċ dary, kiż ptaczki Budyſkeje Radżije mohradżeja, wjech ſa ducżku, wutrobu pomiatk abo — ſołdk.

Dżeń ſwjedżenja Ptaczeho kwaſa w Budyſchinje budź pak ſobom dżeń horliweje ſtutkownoſcże, dżeń ſprawy wo ſaſchej dżeławoſći we wſchěch naſchich ſupnych towaſtwach. Łupa ma ſwoje poſedżenje a ſaſtupnje maju buċ wſchě towaſtwa. Pſchedbżdża ſtupnow a towaſtwow maju rospraważeċ wo jich dżele we ſaſchłym cżaſe, maju program pſchichodneje ſtutkownoſcże roſwiċ. Sapiſhy wſchěch we towaſtwach ſ organiſowanych Sſerbow (ſobuſtawow) maju ſo dołſonżnje wotedaċ. Wołſebje je nam wuſnamna ſtutkownoſċ ſtupinow. Krute ſkowanje do zukka ma ſo hiſchże dokładniſcho ſtaċ. Wo tom poda ſo ſprawa na poſedżenju. Dale ma ſo jednaċ wo knihowniſach a dółtanu ſaſtupay pjenje knihi k tomu darjene wot Domowiny. Wołſebje ważnje mamy jednaċ wo Wośmiertnej pokładni. Tuż ani jedyn ſaſtupa nam pſchidružennych ſerbſkich towaſtſwow, organiſaziſlow, ſwjaſłow a druſtwow njeſmě pobrachowaċ. Tehorunja bu nam lubje witane bżło pſchedpołdnjowo Łuży Handrij Sejfeŕ. Na ſaſtowidżenje ſchtwórk. 17. wulkeho róża pop. w 5 hodź. w Budyſchinje w Sſerbſkim domje.

Riż na ſad — ale dowerdża w cżłym ſtutku — ja narod. ſ.

Cyrkwinſke powěſce.

Z Budyſina.

1. njedżela po Trjoch Kralach.

W Pětrowſkej cyrkwi ma rano 1/8 hodżin faraŕ Schneider pſedowanje, dop. 1/2 12 hodżin faraŕ Siegemund kemſenje za dżéći a wjeċor w 6 hodź. faraŕ Große ſpowědź a ſwj. wotkazanje.

W Marijnej-Marćinej cyrkwi ma dop. w 9 hodź. ſuperintendent Fröhlich pſedowanje. W 11 hodź. faraŕ Große kemſenje za dżéći a wjeċor w 6 hodź. faraŕ Siegemund pſedowanje. Krajna zbérka za miſijonſtwo mjez pohanami. — Wutoru pop. 1/3 hodżin je w Pětrowſkej cyrkwi modleńſka hodżina za njedżelniċe. — Wutoru wjeċor we 8 hodź. ma faraŕ Berg hiſchu hodżinu w ev. towaſtſowni. — Srjedu wjeċor we 8 hodź. ma ſuperintendent Fröhlich biſchi wjeċor w Tuchoŕſkej cyrkwi. — Stwórtk pop. w 4 hodź. towaſtſowo wowkow w ev. towaſtſowni. — Stwórtk wjeċor we 8 hodź. ma faraŕ Paul zhromadżiznu Móreho kříża na Hrodowſkej haſy 6. — Pjatk wjeċor we 8 hodź. ma faraŕ Siegemund biſchu hodżinu we ev. towaſtſowni. — Kŕeńja we wobémaj cyrkwjomaj ma faraŕ Siegemund. — Liturgiſke přidawki z notami ſu w draſtowni wobeju cyrkwjow doſtaċ.

Kraſny hrodża a zwónk.

Wjeſely podawk je ſtarych cżażow.

Hnědy bżeſche wjeſmy ſwónk, tomu dżeſche ſo na ſwjeċe dosċ ſłe. — Cż ſchto, praji ſebi jeneho dnja, „dyrbżich tu dżeċi wocżahnyċ, hnój na polo wożyċ a wotmrěnjeło

pola burow jěsć. W žužodnej wjsy je pola krajneho hrabje lěpsche městno dostać jako dohladowar žwini, dokelž je stary wumrěł."

Jako psches lěs džěsche, seika pyschneho hajika. Tutón woprascha žo jeho: „Když chzeschš?"

„Chzu ke krajnemu hrabi, žiwm Pětkowski swójk, a dokelž žo mi hubjenje wjedže a mam schěsć džěći, chzu wo sastojnstwo žwinjazeho dohladowarja prošyć, pschetož stary je semrěł."

„Tak", praji hajik, „ty bě krajny hrabja žam. „Prajischš, so žo cži šlě dže. Jěchaschš pak na wožole?"

„To njemóžu prěć, ale wožol klušcha mojemu žužodej; njebychmy mi jeho požčit, bych dyrbjał pěschi hić."

„Tak," praji hajik, „wěrischš dha, so cži krajny hrabja tuto sastojnstwo też da?"

„To drje žebi mysłu. Čzehodla njedyrbjał mi krajny hrabja tole sastojnstwo dać? Wón džě ma poručzeć a je swójnka hodź drje žo jara derje žwinjazy dohladowar sčzinić."

„Haj, ale hdyž cži sastojnstwo tola njeda?"

Tu njewotmołwi swójk ani khwilu nicžo. Słónčznje pak rjekny: „Nó, potom móže krajny hrabja mi a mojemu wožołej na pěs lěsć."

„Tak" praji hajik, „nó, měsče žo rjenje."

Krajny hrabja džěsche po krótkim puczu khwatajo na swój hród. Jako bě tam dóschoł, da poručznosć, kak ma žo swónk pschijeć. Sdyž bě tutón nětko pschijěchał, sleješchtaj hižo diwaj žłužownikaj je słotnymi nadschimkami we wrotach kiž do hrodu wjedu. Słužownikaj pokonischtaj so pched swójkom hluboko a proschestaj jeho, so by chzył f wobola salěsć.

Bórzy pak wotewrichu žo durje, a krajny hrabja, pschewodžany wot žłužownikow, f nich wustupi. Wón běsche wobleczeny czeřiwjenu komoczanu drasu a hrabinski klobuk na hłowje.

Swónk pokloni žo hluboko a njeswěri žebi, na krajneho hrabju pohladowcz, kiž žo na swój trón pohybny.

„Schto žebi pschejeschš?" woprascha žo krajny hrabja.

„Knjes krajny hrabja" wotmołwi swónk f poklonjenej hłowu, „žiwm Pětkowski swónk, a dokelž žo mi hubjenje wjedže a mam schěsć džěći, chzu wo sastojnstwo žwinjazeho dohladowarja prošyć, pschetož stary je semrěł."

„Tak" praji krajny hrabja. „pratischš, so žo cži šlě dže, ale kaž je žo mi prajiło, jěchaschš na wožole?"

„To njemóžu prěć, ale wožol klušcha mojemu žužodej, njebychmy mi jeho požčit. běch dyrbjał pěschi hić."

„Tak? Ale wěrischš dha so móžu cži sastojnstwo dać?"

„To drje wěrju, čzehodla njedyrbjeli mi sastojnstwo móc dać? Wy sče krajny hrabja a možeče poručzeć, a se swónka budže drje žo jara derje hodźeć žwinjazy dohladowar sčzinić."

„Ale hdyž cži sastojnstwo nětko tola dać nochcu?"

Tu njewotmołwi swónk ani khwilu nicžo a zunawschi žo dohladny krajnemu hrabi k prěnjemu rasej do mjeschaża. „To je hajik, kotrehož žiwm sekal", mušleschе pschi sebi a hladasche f wulkimaj wočomaj na njeho. Potom wotmołwi: „Knjes krajny hrabja, hdyž mi tuto sastojnstwo nochcesče dać, nó potom dě wěsče, schto maće čzinić: Ja tu žiwm a mój wožoł steji tamle!"

Praživschi to, hladasche krajnemu hrabi do wobliczа, jako by jemu najwjeschu czesć praził.

Krajny hrabja pak, kiž bě f dźiwanjom najprjedy kaž njewm da swójski kotrehož spratwnosć žo jemu swobodasche, sastojnstwo dohladowarja. A kaž so wowě, postupowaschе swónk wyschе a wyschе a bu poddajischo se spuschczomnym wobcesčenjam a radjescenjam hrabie.

Kós na wsach.

Schtomy a krczki žu swoje liscžo žhubile a tak móženy wschelake ptaczki, nětko lěpje wobkedžbowacz hacž w lecze. Tuž móže žo lohaj wobkrucžicz kak je wěsta bruzina po liczbje pschibrała. To wlacži wobsebje wo koku. mjenuje žo też czorna dróšna. W mojich młodych létach bě kóš po prawnm hlischcze czahaty ptaczk a my hólzy wjeselachmy žo w nalěczu na jich pschikład, dokelž mózachmy potom jeho hłóz porunoscžicz (nachahmen). Tutón sahwisd trjebachmy tehdom jako shromadny signal za nasche wulkehowanja w domjazych lěžach. W bjezwjeczožožetych létach sandženeho klětkotka bu f drósny pschelétowy ptaczk (Strichvogel). Symy njebožku tak krute, kaž wokolo 1880. Tak mózesche ptaczk czesći poczaž wotmenjeno w tej abo tamnej wokolnje pschežiwicz a wudžerżecz. Hižo po wojnych sčzach wostanje tuta družina ptaczkow zyliczke lěko pola nasz. A nětko widžimy je w czrjódach w naschich wožach a pschinda po czahanych žamo do naschich statokow.

Nasuje rozdźěla žo žame po žwojej hluboko czornej barbje a je żołtymi pyskom wot žancži, kotrejež pjerja žu bóle na schěre a pyšk bozyka schěry. Druhdy žu zyke žwójby hromadze, lětna młodźina, kotraž njeje blischcze tak wurosła a kotrejež pjerjo je bóle na brune blyschczi. Młode žo bóle starschcju dźerża dla zrobku, kotruž tutaj lěpje namakataj. W najrjeńschej pschežjednosći pytaja kej jěsć a kupaja žo rano pschi sonnicžku žo w kóžicžkach. Potom saby žedža bohužom dołho na zdłomach a kerczkach a žonja mérnje, je-li jich wowrakawi hólczata njeschkodźa.

Wšitke serbske towarstwo, wšitke sokolske jednoty, kóždeho jenotliwcho Serba a Serbowku.

pschesprosyjuje Budyšla „Nadžija" na swój „Ptaczi kwaž", kiž wožwjeczi pschichodny schtwórtk 17. wulkeho rózka w žwjedženšiny wupyschenym salomaj hosczenza „Krónу". Swjedženski porjad je bohaty a wotmenjazy. „Nadžijenjo" poskicza měschane chóry a kwažne žortne džiwadło, nimo toho budźesče žłyschecz rezitazije knježny Katli Krawcez, kotraž je wjacžitim wot najwjetšeho konzerta w dobrum pomjatku. Knježna Dorla Fraischlagez saspéwa wam nětkotre rjane sola. Wona je tohorunja wschittim znata serbska spéwarka. Naschi žokolizy kursisca wustupja po Kulowje k prěnjemu rasej w sjawnosći a chzedża serbskemu ludej pokasacz, f kajšim wuspěchom je mytowane jich idealne dźěło w Kulowje. Tohodla pschinidźesče wschitzy. Wy lubi Serbja a Serbowki, wy pschecželjo serbskeje kulturu, njewobmyślujesče žebi dokho a pschinidźesče, pschetož kóždeho jenotliweho p š c h e p r o s c h u j e m y w u s t r o b n j e n a „P t a c z i k w a ž" w Budyschinje.

Wulka horcota w Awstraliskej.

W Awstralskej žhyhuja ludžo a stót pod njesnjesmérnej horzotu. Wodujo pokasuje tam thermometer hacž do 41 stopjeńkow po Celsiju w złódku. We wokolinje pschimórskeho města je žo f nésnjanami lěž f horzotu apalił. Mnohe twarjenja žo wotpalichu. S wohnjemi žo też nětkotre tyšaz dlink pjerjinu žobu špali.

W Liverpoolu w Neusüdwales žo lčhwo nětdyschich němskich wójnskich jatych sapali. Sswójsje dweju wojakow, kiž w lčhwje bydleschtej, dyrbjachu wojazy na konjach wukhowacz. Woni jčchachu na konjach psches hapaze plonjenja a jim žo horaždi wohrożenej žonje f dźeczimi nimale njeznanjenych wukhowacz. Schesčzo kavalleristow žo lokko wopalichu.

Też f druhich krajinow Awstralskeje pschikładeju powěsče wo wulkich wohnjach, kiž žu f horzotu nastałe. Dwě wožobje wumrěschtej na žedałanje se słónzom.

Swóibne powěsče.

Semrěli: Julius Schäfer, krawski mischtr w Budyschinje, 72 lět. — Jurij Emil Wjeźas w Kamjenzu, 65 lět. — Jan Pelch, pohonc w Cžerwjenych Noskach. — Helena Mucžeńkowa rodź. Nichterez we Wojerezach, 64 lět. — Arnoschi Wolf, lokomotiwnik we Wojerezach, 57

Hamtske wozjewjenje z [illegible] na.

Budyske wulke měschczanske tjelenje

wotmětuje žo wot 30. junija hacž do 7. julija 1929. Jěsdn. a wustajeńske wobkhody, žbožowe, wulkowanske a pschedawanske budy njech měsčzańskeho f napomnjenjom wobkhodo jeho měrow (dalhosez a schěrokosć), družiny tworow a liczbu wosow hacž do 1. měrza 1929 pola naschego namětnego mischtra, knjesa Makša Pětschki na Nowosalskej dróhi 125 pišomnje pschijimejwja.

W Budyschinje, 11. januara 1929.

Měschczanski tjelzowski pschedstejdo

Mjes žwinjemi rycžerkluhlowcho najeńka Marczina **Steinerta** w Bukojnje je žwinjazy mór wudyrił, kaž je žo hamtisch zwěsćiło.

W Budyschinje, 11. januara 1929.

Hamtske hejtmanstwo

Sastojnstwo notara dra. Normanna Waltarja Oppermanna je słónczne, po tom so je žwoje sastojnske kedźbowanje w Budyschinje spuschcził a justizne ministerstwo swěsćiło so je notariatne sastojnstwo saschło.

W Budyschinje, 7. januara 1929.

Hamtske kudnistwo

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu póndźelu we Serbskej kofejownj.

Budyšin. „Nadžija" ma jutře **njedźelu** (13. 1.) pop. 1/4 4 hodź. w „Serb. Domje" hłownu spěwnu pruhu. Wšitcy niech přińdu! Dirigent.

Bukecy. „Radosć". Wutoru 15. januara (nic póndźelu dokelž je zala wobsadźena), zwučuja so zaso narodne reje. Wšitcy njech so zaso wobdźěla.

Předsydstwo.

Delni Wujězd. Jednota „Sokol" wuhotuje njedźelu 13. januara 1929 sokolski wječor. Porjad: Prostne zwučowanje mužskich a dźěći, zwučowanja na narjadach a skupiny. Potom reje. Započatk wječora 1/2 8 hodź. Wo bohaty wopyt prosy. Starosta.

Drježdźany. Jednota tow. kat. Serbow změje wutoru 15. wulkeho rózka wječor we 8 hodź. w tow. domje „Bayrische Krone" na Neumarkt swoju štwórćetnu hłownu zhromadźiznu. Dla ważneho porjada njeje wšě sobustawy přińdźeja. Porjad so w zhromadźinje wozjewi. — Njedźelu 27. jan. je naš złoty jubilej. Wšě krajanki a krajany so na tutón ważny swjedźeń přeprošuja. Předsydstwo.

Drježdźan. Serbske towarstwo „Cornoból" wotměje njedźelu 13. wulkeho rózka popołdnju w 4 hodźiny swoju hłownu zhromadźiznu pola našeho sobustawa knjeza Löfflera w hosćencu Kaulbachhof na Kaulbachskej dróze 23. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo wšěsče a z dypkom přińdże.

Njeswačidło. Serbske tow. „Jutrnica" wotměje njedźelu 13. januara 1929 pop. w 3 hodź. pola Klahne w Njeswačidle swoju lětušu hłownu zhromadźiznu. Dokelž maju so rozsudźace prašenja wujasnić, kaž też nowowólby so wotměć, dyrbjeli wšitke sobustawy to za swoju winowatosć měć, zo so połnoličbnje na tutu ważnu zhromadźiznu zeńdu.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow Maćicy Serbskeje je kóždu póndźelu nawječor wot 6 hač 9 hodźin w Serbskej kofejownji w Serbskim Domje.

Zwjazk serbskich spěw. towarstwow ma swoje hłowne prěnje posedźenje 19. januara 1929 popołdnju w 4 hodź. Přihotujće rozprawy, namjety atd. Bohaty program. Nowowólby. Zajězd na spěwny festiwal do Póznanja. K. A. Kocor: pomnik, „Nalěco". Posedźenje je dosć ważne; tuž woprujće čas a dobru mysle. **Hłowny předsyda.**

R. Krawc.

Hospodarski rozhlad.

hobotu 12. wulkeho rožka 1929:

We Sčuticzanach pola Kulowa pschip. w 12 hodź. w hoscženju: jalowja,
w Korzinje w hoscženju pschip. w 1 hodź.: 40 zentnarjow njemločzeneje rožki, krowi, 6 šwini, hospodarski wós a 20 zentnarjow njemločzeneho wowsa,
w Kulowje w hoscženju „K 3 krónam" pop. w 4 h.: billard a sofa,

wutoru 15. wulkeho rožka 1929

w jamje Erika w kantinje, dop. w 9 hodź.: lěhanski stol a wobras,
w Ptaczczach w Schlenkrichez hoscženju dop. w 11 h: meble,
w Kamjenzu w hoscženju „Ke krónprinzej" dop. w 10 hodź.: meble, pišanski stroj, pjenježny kamor a hlinjane hornzy.

Konkurs.

Konkurs nad samoježenym schewkeho mischtra Marxa Schickela w Budyschinje na Bohatej haji 18 je hud srjedu 9. wulkeho óžta 1929, pop. w 4 hodź. wotewrił. Konkursowy sarjadnik je knihowy rewisor Kurt Fischer we Budyschinje, Wettinska haja 17. Prěnja termija budze srjedu 6. 2. 1929 dop. ¾12 hodź., druha srjedu 27. 3. 1929 dop. w 11 hodź., wobě na sudnistwje w Budyschinje, stwa 141.

W konkursu nad samoježenym pschekupza Emila Hiersemanna we Malom Zjeżenju je dalsja termija srjedu 23. wulkeho rožka 1929, dop. ¾12 hodź. na sudnistwje w Budyschinje, stwa 141.

Konkurs je wotewrjeny nad samoježenym pridawarskeho najeńka korczmy Adalberta Oskara Schołty w Budyschinje, Zitne witi cžo. 6. Sarjadnik konkursa je pschekupz Gustav Christoph w Budyschinje, na Klinskej haju 40. Prěnja termija je pónđelu 21. 1. 1929, dop. w 11 h. a druha srjedu 13. 3. 1929 dop. w 11 hodź., wobě we Budyschinje na sudnistwje, stwa 141.

Sćudnistwo wolsenja:

so je hudnike pschedawanje Hanczowych leżownosćow w Hornjej Borschczi, na pónđelu 14. 1. 1929 postajene, jókhnyło.

Škrowe deneše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. ¾11 hodź.:
Wiki su mérne. Płaczizny sešlabjene.
Dep. ¾12 hodź.: Kaž pjerwe hodźinu.

Drježdźanska burza (11. I.).

Pšenca	209-214	běrnjace kružki	22.00-22.20
rožka	205-210	pšeńć. wotruby	14.60-15.00
nalětni ječmjeń	233-243	ržane wotruby	14.40-15.00
nazymsk. ječmjeń	200-220	pšeńčna muka	40.00-41,50
wows	210 215	ržana muka	30,50-31,50
čefwjeny dźećel	155 165	woka	-
raps	-	pjeluški	-
kukurica (Mais)	225-227	hróch	-
suche truhanćki	15 15,80	cokrowe truh.	-

Wiéne płaczizny w Budyšinje.
12. januara 1929.
Wšě płaczizny so po złotej hriwnje zrozymja

Předmjet		najniša płaczizna	najwyša płaczizna
Pšenca, nowa	50 kilo	10,00	10,25
Rožka, nowa	50 „	9,80	10,10
Ječmjeń	50 „	11,00	11,50
„ nazymski	50 „	10,00	10,25
Wows	50 „	10,00	10,25
„ nowy	50 „	10,00	12,10
Raps	50 „	15,50	16,00
Běrny (we wjetš dźělb.)	50 „	3,00	3,50
Butra	1 „	4,00	4,60
Syno, nowe	50 „	6,50	7,50
Sloma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,80	2,00
„ „ „ k zasł.	50 „	—	2,60
„ z cypami młóćena	50 „	3,00	—
Pšeńčna muka, 60%	50 „	16,75	17,75
Rżana muka, 60%	50 „	16,00	17,00
Pšeńčne wotruby	50 „	8,00	7,75
Rżane wotruby	50 „	8,00	8,00
Jeja	1 štk.	0,16	0,20
Prosata 353 štuk	1 štk.	16,00	30,00

Na wikach so prosata słabje kupowachu.
Najlěpše twory so hišće wyše płaca.

Drobnowikowanske płaczizny w Budyšinje.
12. januara 1929 po hamtskim postajenju.
Wšě płaczizny so na złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniža płaczizny hr	najwyš. płaczizny hr
Howjace mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2.40
Celace mjaso	1 „	2.40	2,80
Skopjace mjaso	1 „	2.40	2,80
Swiniace mjaso	1 „	2.20	2,80
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,40	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,44	0,56
Rżana muka	1 „	0,44	0,46
Khlěb	1 „	0,35	0,37
Jědźne běrny	1 „	0,10	0,12
Rais	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,60	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,70	1,80
Sušeny połč	1 „	2 40	2,80
Dobre mloko	1 lit.	—	0,30
Jědźna butra	1 kg	4,00	4,80
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0.13	0,20
Jědźne buny	1 kg	0,50	0,80
Cokor drobny	1 „	—	0,60
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjentne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	2 20
Brunicowe briketty	1 „	—	1 45

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.
Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg
Płaczizny po złotej hriwnje.

	11. 1.	10. 1.		11. 1	0. 1
Pšenca	207-209	206-208	runny	21 23.00	21 22.00
rožka	205-206	204-205	woka	26-23.0	6- 8.00
nal. ječmjeń	218- 36	218-236	módra lupiny	15-16,50	15-16.50
naz. ječmjeń	192-200	192-200	žolte lupiny	18-18.5	17-18.50
wows	198 200	197-200	seradella		
kukurica	228-230	228 229	rapa, wosusć	19-20,80	19-20.80
pšeńć muka	25-28 50	25-28 50	lany wosusć	25-25,20	24-25.20
rżana muka	25- 8 5	25-28. 5	woen. melasa	—	—
pš. wotruby	14.60	14.60	běrnj. kružki	18-19.2	18 19,2
rżane „	14 40	14 30	syno, 50 kg	3.00 3 7	3.00-3.20
lane symo	—	—	rżana sloma	1 1-1 3	1.05-1.15
hróch			pšeńć. „	1.00 1,2	1.00-1.25
rans	34-3.00	34-3.50	wowsna „	1,35 1,55	1.40-1.50
pjeluški	22-24,00	22-24,00	jećna „	1 15-1,35	1.20-1.35

Płaczizny rěznoho skotu na Barliuskich skótnych wikach.
11. januara 1928. Płaczizny po centu. a zł. hriwnach
Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 694.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznoje hódnosće hač do 6 lět	58—60
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	54—58
Mjenje wukormjene młode, derje piecowane starše	47—51
Mjenje piecowane wšěch starobow	38—44

Byki: 697.

Połnomjasne, wurośćene, najwjetšeje rěznoje hódnosće	53—54
Połnomjasne, młódše	49—51
Mjenje wukormjene młódše a derje piecowane starše	46—48
Spatne	41—44

Jałojcy a kruwy: 1649

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznoje hódnosće	42—44
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznoje hódnosće hač do 7 lět	30—38
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	22—28
Derje piecowane kruwy a mjenje piecowane jałojcy	18—20
Mjenje a špatnje piecowane	—

Ćelata: 2350.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	78—85
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—78
Špatne (4.)	45—58

Wowcy: 7279.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	62—65
Starše wukormjene (2.)	53—60
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	45—50

Swinje: 14472.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	74—75
Wukormjene	74—76
Mjasne	73—75
Špatne	70—73
Raney a kundrosy	65—68

Přesadźowanje drjewa
na Jutrobjanskim rewěrje
Póndźelu 14. januara 1929 budźa so pola „atroba a w drjewnišćach I. a II. wotdźělenja njedaloko skały nastajene
80 twjerdych dołhich bromadow
60 rm khójn. wuhlišć. kuluchow
54 rm „ palnych ździpow
8 rm „ paln. kuluchow
40 rm „ pječkow
40 rm khójnowoje waličny
pod do časa so wozjewj. wumjenjenjemi za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać.
Zetkanje: dop. ½10 hodź. w Jatrobjanskim hósćencu.
Kupowanske hajniske zarjadnistwo.

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje

Klinkerwerk
Zementmörtel
Paul Arnold
Dresden
bei Bautzen
aus erstklassigem Quarzsand
Werkstücke-
Kunststeinarbeiten
Fernruf: Bautzen 3911

Konje k rězu
kupuje kóždy čas po najwyšších płaczizn.
Kurt Kaiser w Budyšinje,
na Humboldskej hasy a při Mjas. jětkach. Tel. 2403

Cunje gardiny
vitraže, kromiki, canki, košle, nócne jaki, suknje, łožowe šaty
bliclowe ruby
J. Erler w Budyšinje na Zwonk. Lawsk. hasy 10
Serbske postužowanje!!

Pućowacy
so za tkane twory a drastu pod přijomnym wumćišćenjami pyta. Wysoka prowizija, po přip. fiksum
Poskićenia pod F. 2 na wudawarnju Serb. Nowin.

Wot dźensa mam nowy wulki transport młodych, sylnych, wysokosućelnych original-rańšo-pruskich-hollandskich

kruwow a jałojcow
wot stadł. tow. w Königsbergu w mojich hródźach w hotelu „Kurwjerch" w Budyšinje na Drjewowych wikach jara tunjo na předań.
Emil Grütze, skótna wikowarnja
Tel. 2063 a 2410. — Přisp. Rěznišći skót so sobu zamjeni

Serb k Serbej!

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,204	100 pólsk. złotych	47,25
1 jendźelski punt	20,389	100 čěšk. krónow	12,442
100 šwajc. frankow	80,88	100 franc. frankow	16,425

Barlinska burza bě we žiwjich kurzach efektow wjeźera sajo wschelaka, šwoprědka kurhy postupowachu, potom so sešlabjowachu. Witi ſ dołhnymi a rentowymi liſćimi nadběhu mérne a kurhy lekce sešlabjene.

Barlinske produktowe wiki běchu wjeźera sajo mérnische. Pschenzu a rožku a wowsu w hotowym jomnie 5 pj. pornja schwórikej dróžscho pschedawachu. Podźišće termije běchu sajo sešlabjene. Wjeźera płaczeńcze zentnar

w Barlinje:

pschenzy 10,35—10,45 hr., rožki 10,25—10.30 hriwnow, jećmjenja nalětnjeho 10,90 hr. hač 11,80 hr., najmjenjeho 9,60—10 hr. a wowsa 9,90—10,20 hr.,

w termijowym wikowanju:

sa měrz: pschenzy 11,30—11,25 hr. a rožki 11,20—11,15 hr., wowsa 11,05 hr.
sa mej: pschenzy 11,75—11,70 hr., rožki pak 11,75—11,68¾ hr., wowsa 11,72½ hr. hač 11,67½ hr.,
sa julij: pschenzy 11,96¼—11,95 hr., rožki 11,71¼—11,70 hr., wowsa 11,97½ hač 11,95 hr.,

w Drježdźanach (sajdźenu pónđelu):

pschenzy 10,45—10,70 hr. (10,20—10,45 hr.),
rožki 10,25—10,50 hr. (10,05—10,30 hr.),
jećmjenja nalětnjeho 11,65—12,30 hr. (11,65 hač 12,30 hr.),
jećmjenja najmjenjeho 10—11 hr. (10—11 hr.),
wowsa 10,50—10,70 hr. (10,35—10,60 hr.),

w Shorjelu:

pschenzy 9,80—10,20 hr., rožki 9,70—10,20 hr.
jećmjenja nalětnjeho 11,00—11,80 hr. wowsa 9,70—10 hr.,
hórnow zentnar 3,20—4 hr.,
butra 4,80—5 hr., jeja 18—20 pj.

Přichitajce:

Holzu do domu, Leopolowa w Dubrawje p. Prodka.
„ Goerlizowa w Nitšej, Pólna haja 1.
„ dr. Ludwigowa w Budyschinje, Hoschiz haja cžo. 42II.
Wurježnika konditarskeho, Rychtař we Hródku.
„ kowarskeho, Rychtař we Wóßlinku.
„ pjekarskeho, Schöna we Wojerezach, Bahnhofstr. 14.
„ kowarskeho, Schuster we Wojerezach.
„ pjekarskeho, Stephan w Běłej Wodźe.

Na pschedań:

Kruwa wyšokostućelna we Wětšiny 3.
Kruwa młoda, wyšokostućelna, w Skalkowje 24.
Pjerjo njedrjeve, 5 puntow, w Maleschezach 29.
Kóń starschi, Berthold w Lubiju.
Drasnej kamorak, kschiwja a lóžko, Thonig w Lubiju, Hauptstraße 10.
Kudrołka k pschipuschczenju, w Hrubjelčzinach 7.
25 twjerdych metrow twarskeho drjewa, hač do 17. 1. w bjurowu magistrata w Kulowje.

Kupuje:

Konja srjednjeho, Kiebusch w Kovrzach, tel. 287.

Drjewowe aukcije:

njedźelu 13. wulkeho rožka 1929
w Kulowje pschip. w 1 hodź. w Schömlez jahrodźi: 20 mtr. brjózoweho a dubowoho palneho drjewa,
w Kóšicu pop. w 2 hodź. sejdu so kupcy w korczmje: 25 łožow stejazeho twjerdeho drjewa,
w Spalach pop. w 4 hodź. w hoscženju: walczina,

póndźelu 14. wulkeho rožka 1929

w Kulowje, w Stephanez korczmje, dopołnja we 10 h.: 110 mtr. brjózowych a khójnowych kuluchow, 200 mtr. mješanych a twjerdeje walcziny.
Drjewo leži w Klóšterskej holi, sastup 7/8, w Kobjezu a wulkim pjenkowym hacže.

Sćudnistwo na pschedawanje:

pónđelu 14. wulkeho rožka 1929:
we Lupoji cžo. 13, dop. w 10 hodź.: měch muki (njeńdže 1½ zent.), sofa, cžasnik, 13 zent. amerik. muki a pišanske blido,

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 11 | Budyšin — Pondźelu, 14. januara 1929 — Bautzen | Lětnik 66

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 sł. pf., na pósće a pola dowoźnikow 1,30 sł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 sł. pf. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerja, zap. hm. z o. wuk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2057.

Ze nawóstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 słot. pf. Wobčežnje so stajace nawóstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy a w rjadu płaći so 40 słotych pf. Rabat po tarifje.

Zjězd sakskeje socialdemokratiskeje strony.

Sakska socialdemokratiska krajna strona je swobotu we Lipsku krajny zjězd swójich sastupjerjow měła. Nětkuždy sociałdemokratiski minister Lipinski a pśedsyda socialdemokratiskeje strony Lipinski zhromadźenych powitałchaj.

Němskokrejmski sapódłanc Ströbel, kotryž lewemu śkidłu socialdemokratiskeje frakcije w němskim rejmje pśisłuša, wo **němskej politiźy** rozprawjeśe. Wón je pśeśerpjał wobdźělenja socialdemokratiskeje strony pśi nětkźišim knježeństwje. Wjele, schtož je nětkźišne němske knježeństwo cyniło, wótro pohubjawjaśe. Na nowych Hilferdingowych finanznych planach je gyle jasnje widźeś, so socialdemokratija w tajkej koalicije njemóże swoje najwažnjejše žadanja pśeśerpjeś.

Stronjny wójskowy sakoń pokazuje, so je wobmyślonne konzepcije koalicijskej politiźy cyniła. Móžno je, so budźa socialdemokratiscy ministrojo, jeli so dźeje we knježeństwu wottam, tež bližšim ratam sa panzerowany kśižak pśihotowaś.

Pśi rozrěcenju wo Ströbelowej rozprawje je wschitcy pśihłosowarjo, jenož němskokrejmski sapódłanc Dittmann jako sastupjer pśedsydstwa němskeje socialdemokratiskeje strony pytałcy socialdemokratiskich ministrow sakitacy. Jeho rěc pak njemějesce žaneho wuspěcha. Pśiměrjenje wo 1 hodźinu je rozłuźiła pśichija. W njej je dotalny wunoschi koalizijskeje strony wótro kritisowałcy a je žadałcy, so bychu socialdemokratojo z knježeństwa wustupili. Jeli so by wjetšina socialdemokratiskeje frakcije njedźiwajuc teho sa sawostaśe w knježeństwje była, bychu je dyrbjałe rukowanja sa wěste najnjeńse socialdemokratiske žadanja dopytaś. Wudawki sa němske wójsko njesmědźa wjazy dyźi 500 milijonow rumjenicy. Pśiměrjene wójskowemu programej krajny sjěd khutne wobmyślenja wuprajі.

Wo **krajnej politiźy** pśedsyda krajneje strony Edel rozprawjeśe. Też wón bě z Hilferdingowej finanznej politiku njespokojom. Standal je, so je Hilferding dawki sjednosćazu sakoń njepśeměnjeny wot pśedawšeho knježeństwa měšćanskeho bloka pśehewsał. Potom Edel wo kommunistach rěcejeśe. Trjeba njeje, jim konzepcije cyniś, a to teź sa pśichodnu sakku politiku płacźi. Kaž dyrbja so z jeneje strony mozowanja měšćanskeho bloka wotpokazaś, tak dyrbi ko to z druheje strony z demagogiju kommunistow staś. Tuźi maju wschak druhdy lohko, smukli socialdemokratow, kaž jich nětkźišne wobdźělenje pśi němskim knježeństwje, wuwuźi.

Bjezdźěłosć w Němskej dale priběra.

Wo žałostnym pśiběranju bjezdźěłosće je z knježeństwoweje strony zdźěłuje, so je w zyłej Němskej nětkle 1 820 000 dźěłonjemějerjow, pśeś pół milijona wjazy dyźi pśed létom w tym samym casu.

W Drježdźanach je je licźba dźěłonjemějerjow pośledni tydźeń wo 2500 powjetšiła a na 41 500 stupika. Se srědkow sawěsćenja dźěłonjemějerjow je je w Drježdźanach sanźony tydźeń ¾ milijona hriwnow jako podpjera wuplaćiła.

Rozpušćenje fideikommisow w Pruskej.

Prawny wubjerk pruskeho rejma je pjatk wobsamknjenje pśichwał, z kotrymž je stajne ministerstwo namokrja, hač 1. julije 1929 jakonjowy nacźišk pśichodpokazaś, z kotrymž je sadźewki wottronja, kotrež su je pśi nałoženju rozpušćacźego wukasa sa fideikommisy pokazał.

Dyrbjeńske wobydleńske hospodarstwo so dale njeposłabi.

Po wjazydnjownym wuradźenju je wobydleński wubjerk pruskeho rejma pjatk wo namjetach wšelakich politiskich stronow wo wobydleńskim hospodarstwu wotpołožował. Namjety na wótwołanje dyrbjeńskeho wobydleńskeho hospodarstwa fo wotpokazałe. Pśichwałe su je se wubjerkowym textom nětkotre namjety, kotrež nowotwary wot tśoch lěwowotnoscnych knihow a sarjadnistwowych tśohow wuźiwobudźa. Też w nastupanju dawka na pśichibywanje hódnosće dyrbja gmejny a twarzam napśećeźo pśichiść, tuńje kaž dyrbja je dawki na kupjenje leźownosćow spuśchaćź, hdyž je kupjene leźownosće w běhu léta potwarte. Dalśe połoźenja je sa dawki leźownostnego a kapitalowego wunoschkowego dawka pśichijachu. Słonéźnje je wobsamknuły, sa pśichodne léta twarśi program wobydlenjow z finanzowanskim planom nastajiś.

Kommunistiske demonstracije.

S pśicinu dźesaćlětneho zmjertnego dnja Karole Liebknechta a Rosy Luxemburgoweje su je **njedźelu we** Barlinje njedźiwajuc policajske sakazanje kommunistiske demonstrazije wotmeźe. Policija je nětkotrych kommunistow sajała, tola je, jich personalije zapisawšaj, jich sajo puśpuśćiła. W Frankfurtskej alleji je jedyn kommunist, kenž policija kommunistiski cłah rozpuśćeś, jeneho policajskeho sastojnika z pjaśnikom sranił. Nadpadnika fu sajeli a pódźelu pśed sud staja. Pśi demonstrazijach je je nětkuž 10 000 hač 12 000 kommunistow wobdźěliło.

Hobrske zjebanje němskeho stata.

Barlinske justizne wyschnosće su śleź wulkich pśestupjenjow nětkuśišich intendanturskich sastojnikow wobhadźenskeho wójska w Pólšcy na škodu němskeho stata namakali. Po dotalnym **swóźenju** škoda nětkotre sta tyšac hriwnow **wuc**ini. Dwaju intendanturskeju sastojnikow su w Gdańsku a Barlinje sajeli. Pólske wyschnosće su nětkotrych pólskich pśestupjerjow, kotrež su do pśestupjenjow zapśeźeni, sajale. Sastojnizy su tutym pólskim pśestupjerjam wobchowdźili, so su je nětkle wójsko wuku sa 300 000 hriwnow podali, kotruž pak zyrka nježu podali.

Pólske létadło pśi mjeju na němskim kwału pśistajiło.

Hakle nětko je zhoni, so je je pólske létadło pśi němsko-pólskej mjeju w Hornjej Schlesyskej blizko Schomberga na němski kwał puśćiło. Wjednik je w pólskej rěcy schulste dźěći sa bliźšej němskej policajskej staziju wobhonjeśe. Pśiwjedy hacź policija na mjeźnu pśichiźe, be létadło sajo wotelećało.

Njeměry mjez wukrajinskimi ratarjemi w Galiciskej.

Warschawski sozialist. „Robotnik" powź: W Solkiewskej krajinje w Galiziskej njedawno widowna widowa mša njes drjewowynni wikowarjemi a ratarjemi nětkotrych wjsow nasta, kotraž drjewo wotwožowachu. W tymle konflikta wjeźmy starosta pośrědkowałe. Dźeł ratarjow bě swólniwy, za dwanaće stotych měźto dotalnych jědnacźe dale dźěłaś, mjes tym so druhi dźeł ratarjow wožomnace stotych žadałe. Dokelž cźile na swójim žadanju wobstejacy ratarjo druhim sakazachu, drjewo dale wožyć, fo k dźěłu swólniwym ratarjam pśichwał fylneho wobdźělenja policistow zobu da. Njedźiwajuc teho strajkowarjo spytachu, kamarjow strajka sadźeržeć. Srašnychu do policistow, pśi cźimž wjednik ratarjow policistam praji, so njeje wěź policije, fo do tehole usdowego konflikta měšćeć.

Kaž policajska rosprawa praji, fu ratarjo do policistow z kamjenjemi mjetali, na cźož je policija najprjódy salwu do powětra daka a potom do ludoweje cźerjódy tśeliła. Schóźcź ratarjow fu satśelili a nětkuž pjatnaće sranili. Sastupjerjo hudniśkeje wyschnosće a kriminalni sastojniźy fu je na městno srajenja podali. Wobydleńśtwo wšoźo je we wulkim roshorjenju.

Poincarecj so zaso dowěrjenje wuprajilo.

Sozialistiska radikalna strona w franzowskej deputeertśej komorje je hižo raz pśed dwomaj měsajomaj spytała, ministerskeho pśedsydu Poincarea wotstronić. Tehdy je je knježeństwo dyrbjało rospuśćeś, dokelž buchu tśi sozialistisko-radikalni ministrojo nusowani, z njeho wustupiś. Po poruczenju komorineje wjetšiny Poincare nowe knježeństwo wutwori, kotrež je bóle na strony prawizny dyźi pśedawske složene. Sozialistiźizy radikalni běchu so tohodla rośsudźili, nětkźišne knježeństwo, kotremuž reakzionarne pokhitnosće wožebje k katolšej zyrkwi porokowachu, powaliś. Też tón króć je Poincare nadběhi radikalneje strony wotrałył. Deputeertska komora je jemu z 317 pśeśiwo 253 hłosam **dowěrjenje wuprajiła.**

Njeměry strajkowacych hórnikow w Francowskej.

W hórniskim strajku w Gardskim departementu su njeměry wudyrili. W Trelys spytachu nětkotre sta strajkowarjow, so do samow dobyć. Hdyž běchu demonstrantojo hižo sarjadniśwowy dom wobhadźili a telefonske powody rozrězali, so policiji poradźi, jich je žyłnym nadběhom wotehnaś. Też w Pontilu je cełe strajkowacych hórnikow do policije frašyl. Policija njeje nikoho sajała, a nichtó so njeje sranił. K dźělu swólniwym hórnikam je pozajźe, na dźěło khodźiś. Oswobodne dźěło so w zyłym wokrjeźu w pśichezo wjetšej měrje podwajasje. Kaž je jedyn kommunistiski sapódłanc pjatk wjeźoty powźe, su dyrbjeli wotdźělenje wójskow, kotrež bě so pśicełiwo strajkowarjam pókłało, wrócyo wjacy. Wěsto nich su wójsko z afrikiskich kolonijow k potłóčenju njeměrow pósłali. Smutskowny minister Tardieu z směrowanju praji, so wójskow pśicełiwo nałožnjećam strajkowarjow njetrjebaju, dokelž je je liczba strajkowarjow se 70000 na 35000 zmjeńšika.

Wopomikuski swiedźeń na Jeanne d'Arc.

Lětsa je 500 lět minje, so je Jeanne d'Arc franzowske město Orleans a pokrócu Franzowsku wot nawała Jendźelcanow wuzwobodźika. Jeanne d'Arc bě źowka jeneho franzowskeho ratarja, kotraž sběź pśicełiwo Jendźelcanam słužeše, so na cźoło nasćeraneho wójska stajiś a Jendźelcźanow sbi. K wopomnjenju tehole podawka dyrbi je w mezi wulka wójeńska a cyrkwinska **zwjatocznosć** w Orleansu wotmeźeć. Republikanny president Doumergue a ministerski president Poincare fo pśi zwjatocznosći w biskopskej cyrkwi a potom hromadźe z zwiłnymi, wójeńskimi a cyrkwinskimi wyschnosćemi pśi knježeńskim cłahu wobsedźeli. Marschall Foch je khudi, so budźe wójeńsku zwjatocznosć wodźiś, pśi kotrejž dyrbja so khorhoje Orleanskeho armeekorpła pśed jědnotliwej postawu knježny Jeanne d'Arc presentowaś. Na zyrkwinsku zwjatocznosć je je so sto franzowskich a wukrajnych kardinalow, arzybiskopow a biskopow pśeprošyło. Po Vatikanowej poruczenosći je pak Rheimski pak Pariski arzybiskop wodźeli.

Politiski programm nowcho juhosłowjanskeho knježerstwa.

Beogradske nowiny su zobotu pśehlad wo programje a nadawkach nětcźišneho knježerstwa pśinjesłe. Nowe knježerstwo dyze mjenje rěcyło a wjazy dźěłaco. W pśenim rjadźe je pśoźuje, **reformu sarjadnistwa** pśehwjeśe. pśehtož sarjadnistwo je po powźichtownym nětkrejm njehodźi dale sinjesć, a je je hłownym dźělu wobstrejnosće sawinowało, kotrež su je w pozlednje léta roswile. Tak na pśikład w **jenym jenicźkim ministerstwje 10 000 njewótrebnych aktow leži.**

Dale dyrbi je **krajne ludowe hospodarstwo hinaš stajiś, je runnowaha krajnych finanzow dozwóli a je z najwětšej sluniwosćeju hospodariś.** Też dyrbi je **na** **kuchownu pśichesjenosć mjes Serbami, Khorwatami a Słowinzami stukkowaś.** So bychu je tele wotmyślenja hodźałe pśichewjesć, budźa je dyrbjeć nětkotre **zakonje** wudaś. Najprjedy dyrbja pak je zakonje, nětkole w 7 wšelakich krajach Juhosłowjanskeje płaćajge, sjednowaś, to rěka, **so dyrbja zakonje za zyły Juhosłowjanski jenake** **dyć.** Dale dyrbja zakoń pśicełiwo pśehlěcźu **a jednotnu** wudaś. Njeńkmani a njespravni sastojniźy dyrbja je wotstronjaś. Licźba sastojnikow na je smjeńšaś, **ta** bychu je sbywazy sastojniźy mohli lepje płaćiś. W nastupanju zkowneje politiki žebi na to myślo, wulke dawne zła, na pśikład na piwo, smjeńšiś, **so by mózne** było, tukrajne wino wumoźeć. Žitne wumoźne zło dyrbi je spuśćaś. Wobžełka kedźbliwosć budźe je ratarstwu wénowaś. **S pólicajskim role a jeje powjetšenjom dyrbi je wuplodźenje powjetšiś.** Też je wo tym powźeła, so je wóśe **statne pśehdewobsaca a statne kubła pśeźewanja.** Sadołženym ratarjam ma je z pśihódnostnym hypotekarskich pozdźenkow pomhaś. Zyła Juhosłowjanska dyrbi je do dwanaće sarjadnistwowych wokrjesow rozsdźeliś. Roskorjene juhosłowjanske spłaśi dyrbja je wot Jobu sjednaś. Rozkorjene juhosłowjanske statne radu sa kožicź, kotrejž dyrbja najlepśi hospodarźi wobzamknjeni

pschihluschecź. Schtoż dalsche wobstacże dotalnych politiskich stronow nastupa, maju żo wone sa pjeć dnjow pola knježeństwa samolwicź. Knježeństwo budże pruhowacź, hacź żo jich wobstacże s próżowanjemi noweje politiki znjeże. K tomu nowemu „Wremne“ powedża, so je żo we Ssarajewje hižo mużełmanska organisacja, kotruż wotmanski minister dr. Spaho nawjeduje, rozpuschcźita. Pschecźiwo rataršiej demokratiskej stronje w Khorwatiskej njeje żo hacź dotal sakroćiło.

Sjednoczenje serbiskich bankow a pschemyślnikow je pjatk kralej telegram pósłało, z kotrymż żo jemu sa jeho sakroczenje dźakuje a praji, so ma puć, po kotrymż kral kroći, sa najbohatschi a najsćěpschi k wobnowjenju a kaschowanju stata. Podobne telegramy wschędnje se wschěch stronow kraja pschichadźeja.

*

Każ żo se Ssajrjeba powe, su samolwitscho redaktora sstrijalinoho organa Radicźowcje strony „Narodneho Wala“ dla pschestupjenja nowinskeho sakonja k lětu sasiwa a k sapłaczenju 20 000 dinarow pjenježneho khłostanja a pschasćela Cećarecźa, redaktora nowin „Schkitanje cźłowjeschtwa“ k sasiwu na dwě njedźeli a k 1500 dinaram pjenježneho khłostanja sasudźili.

Wo'sko Amana Ullaha so spiećuje.

Po jendźelskich telegrafiskich powěsćach je dźěł wójska Amana Ullaha żo spiećił a k błźkarjam pschescheł. Tele powěsće dopokasuju, so je pschećiwne hibanje pschećiwo Amanej Ullahej tak wulke, żo żo kralowe stejischcźo też je wroćenjom jeho reformiskich planow njeje wobtrjerdźiło. Wójsko bě dotal pódła někotrych źiwnych pławow jenieckeje sprjewa jeho khabłateho trona, z najmjenscha je żo we dotalnych powěsćach pschesło prajiło, so je wójsko kralej zwěrnje poddate.

Jeneho pschiwiśowarja Amana Ullaha sstonzowali.

Mirjamana khana, hłownika Mohmandskeho spłaha a pschiwiśowarja krala Amana Ullaha we wojowanju pschećiwo błźkarjam, żu do kakanjy swabili a sstonzowali. Jeho śmjerć żo wobźeże někotre jara wobźaruje.

Njepřećiwne hibanje přećiwo Japanskej w Mandźurskej.

Cźangkaišiang, Cźangtsolinowy sym. kotrehoż je Nankingske knježeństwo sa hłownehо roskasowarja w Mandźurskej pomjenowała, je psched někotrymi dnjemi swojeho prěnjeho generała Fangjütinga sajeća a satsělićź dał. Fangjüting samostatnosć Mandźurskeje runje tak napschećiwo Japanskej każ pschećiwo Chinje sastupowaschе. Se swojimi politiskimi nahladami je wón do poła Cźangkaišianga njebodźeše, kotryż je żo chinesskemu knježeństwu podcźinjuł a rosćerjenju jeho wliwa w Mandźurskej pobrachuje. Jako najmudrischa politika hłowa połnocnje Chiny, nasłuchowjeny wójskowy wjednik, wobźerž Mukdenskeho arsenala a dołholětny Cźangtsolinowy prěni radudawar wón Cźangkaišiangowym planam napschećiwo sebi sprócźiwa a bě jim samo strašliwy. W Japanskej je sastajenje generała Fangjütinga, kotryż bě Japanskej pschećiwnischo dźeli Chinje smyślenej, wustrózilo. Wón je dowjesć podnyć, dokelž żo wobnowjenju stareho chinesskeho

— Marże njedospołnjene piśmjerze? Tutón wuraz rozwoli sebi zigaretowa twórnja Monopol w Drježdźanach A 16, kiż wobsteji wot lěta 1875, sa wjednitu wuslěcź swojeje noweje zigarety Ateris. Ateris-zigareta njeje jenoż nowa (niż jenoż we smyślu, so je to napomnjenske hódne) dla wołoženje šwedomnicźiweho a nadobneho tobakoweho mischenja, ale też dla pschipowjedźenja turkowa (Gutschein) we wschitkich sawałkach. Tute kupony hač kurjer darmo na hódnotne darjenki saměnicź. Dotalny katalog darjenskich wězow (wopschija nimale 200 cźisłow) je w fabrizy kóżdy cźas darmo dostaćź; tohorunja maju jón w kóżdym dobrym zigaretowym wobchodźe na składze.

— **Kradnjene bu** 8. jan. s pschedchěže na Moltkowej haży mużaze koło znamki „Dürkopp“ cźo. 964 331, cźorne krožna, taste swjena a błachi, wodorune wodźidło s cźernymaj zelluloidowymaj pschimadkomaj, spinadło s wrócźnjupowu, schěre „Excelsior“-wobruce, torpedowy hamowak, jwězowa majschina znamki „Berko“, se žołtym špiglom. Wo wězowne zdźełanja prošy kriminalna policija w Budyschinje.

— **Sjednoczenstwo za wumělstwo šap. tow. w Budyschinje.** Njedźelu 13. januara, dop. w 11 hodź. wotewri sjednoczenstwo za wumělstwo w žiwych měrtnoscźach we měrtnoscźanskim muzeju w u s t a j e ń a c h M i s c h n j a ń s k i c h w u m ě l c o w: Käbling, Achtenhagen, Borsdorf, Hüssel, Limbach, Scharfe, Trenker a Voigt. S swstajenju je sjednoczena **wobrěbita wustajenja Rudolfa Poeschmanna-Drježdźanskeho.** Sswjatoczinskej budże wobrubjena s hudźbnymi postrěczenjemi, na kotrychž żu wobdźělenc Marja Pic s Drježdźan (sopran), Irma Schröder von der Linde se Drježdźan (alt) a Willy Wolf s Drježdźan (pschi tschidle). Woni poskicźa spěwy wot Brahmsa, Pawoła Richter-Kronstadta a Dworažaka. Wustajenja traje hacź do 10. februara a budże frjedu a njedźelu wot 10—15 hodź., sobotu wot 10—14 hodź. wotewrjena.

— **Pósłowy pschepokasański wobkhad s Južnoschłowjanskej.** Dnja 10. wulkeho róžka 1929 je żo sapoczał pósłowy pschepokasański wobkhad (Postüberweisungsverkehr) se němskich pósłoschskowych kontow a pósłoschskowe konta pschi juhoschłowjanskich pósłiskich nalutowarnjach pschepokasacź. Južnoschłowjanske pósłiske nalutowarnje wobsteja we Beogradźe, Sagrjebje, Ljubljanje, Sarajewje a Skopli Wobsteji pak wěsta mjesa pschi wyschosći pjenjes kiž žo do Južnoschłowjanskeje sćelu. Pschepokasanski pjenjes wuczinja 5 pj. sa tóchle 100 hr., snajmjenscha pak 20 pj. Schtóż pjenjesy sćele, może je s hrinnami a pjenjezkami abo s dinarami a paramі wosnamjenicź. Wuziwacźi maju żo pschepokasanske formularu tukrajneho wobkhoda. Sdźełeńi sa dostawarja pjenjes na wotrěźku pschepokasanskow żo darmo dowolene. Sapiš juhoschłowjanskich **měnicźelow pós**tloschekoweho konta może żo na němskich póstach skasacź a płaći 16 dinarow. — Nimo Juhoschłowjanskeje ma Němska tu khwilu pósłowy pschepokasański wobkhad se Saarskej krajinu, Gdanskom, Belgiskej, Danskej, Francozowskej, Lotzyskej, Luxemburskej, Hollandskej, Awstriskej, Schwjedskej, Schwicy, Cźěskoslowakskej a Wukrejskej.

— **Sastupne khartki za „Ptaczi kwas“** móżeźe hižo dźensa a wichi dalsche dny hacź do schtwórtka wieczora 6 hodź. w Sserbskej kniharni w Sserbskim Domje sa tuni pjenjes dowólsku dostaćź. Wěsto też na dniu „Ptaczeho kwasa“ samoho żo wjeczor pschi pokładni w „Krónje“ sa samsnu płaczinu po stach (1000 je jim też lubo) wotedawaju!

S Bukcź. Nahlu śmjerć je tuhomny Bodlenkeź nan poczerpił. Wječera njedźelu bě so do Bożeho domu ke

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźela, 14. wulkeho róžka.

Feliksa.

Z mudrosće Jana Radyserba.

Cźim wjacy dawaš hosćinow,
Cźim wjacy změješ prećelow.

Haš nuza k durjam snowa so,
So z woknom fuknu prećeljo.

† 1887 młody serbski wučeŕ Hanuš K n j e z w Myšecach horliwy narodowc.
† 1721 katolski pěsnjeŕ Pětr Ławrjenc D u b r j e n k a, faraŕ w Kulowje.
† 1900 Herman Robert R j e d a, faraŕ w Barće, wulki serbski filanthropa, założeŕ protyki, sławny pčołaŕ.
† 1802 Jan R y c h t a ŕ faraŕ w Nosaćicach 73lětny.
1911 postaji so Arnošt B a r t jako kandidata za sakski sejm.

Z knihi serbskich nałožkow a widźenjow.

Pucheŕk, słomićka a wuhlićko — nětdy hromadźe pućowachu a přinđźechu k łužićey. Cheychu hišće dale, ale kak přez tajku wodu? Rudźachu so na njelubym zadźěwkom jara. Myslachu a radźachu sebi to a wono. Naposledku da jim wjeseły pucheŕk dobru radu: „Njech so dołha słomićka přez wulke morjo lehnje, mój z wuhlićkom po njej přeběhnjomoj a potom séchnjemoj ju k sobi. Tak budże nam wšém pomhane.“ Tajka dobra rada so wšém spodobaše. Słomićka so přez wodu lehny. Prěni přeńdźe po njej pucheŕk, za nim khwataše wuhlićko, přepali pak słomićku a klusny so z njej do wody. Pucheŕk so jimaj z cyłej šiju směješe, hač so njepukny.

Bjez słónca.

Mi we wutrobi spěwa
Hłós polny słódkosće,
A woko polne směwa
Je błyskot zbóžnosće.

Każ z wichorom pak khwila
Wšěch zbožow rozpłunje,
Dźeń ze słóncom so khila —
Nóc leži na trunje.

Kak w duši bolosć pali!
Mohł płakać bjez kónca!
Mi z duše nješto wzali,
Zo sym każ bjez słónca.

Cźišinski.

*

— **Wo wjedeje.** Dźensa rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer — 10, thermometer —2. W połnocy nimocźahaża nižina je naš wječera se swojim wuběžkom pschećahnyła. Tuž wjeczera syma trochu popschećiła a bě wokoło 1 hacź 2 stopnjow symy. W Drježdźanach sjamo tajesche a na wjeczor so beschcźowasche. Wola naš sněh pschekrótkowasche. W nozy sněžił pabny a na ranje je sašo nowa wuczahny a bu symnischo. S wjeczora je so sašo nowa wyschina pschibliżiła. Symicźka je někotre sniježitwórchi ras pschiwiała ale traje dale. — Jutrje wutoru klóńcźo to 8,07 hodźin a to 4,13 hodźin khoma. Měsacźk dop. 10.28 hodźin khadźa a so wieczor 9.14 hodźin khowa.

— Marże njedospołnjene piśmjerze? Tutón wuraz rozwoli sebi zigaretowa twórnja Monopol w Drježdźanach A 16, kiž wobsteji wot lěta 1875, sa wjednitu wuslěcź swojeje noweje zigarety Ateris. Ateris-zigareta njeje jenoż nowa (niż jenoż we smyślu, so je to napomnjenske hódne) dla wołoženje šwedomnicźiweho a nadobneho tobakoweho mischenja, ale też dla pschipowjedźenja turkowa (Gutschein) we wschitkich sawałkach. Tute kupony hač kurjer darmo na hódnotne darjenki saměnicź. Dotalny katalog darjenskich wězow (wopschija nimale 200 cźisłow) je w fabrizy kóżdy cźas darmo dostaćź; tohorunja maju jón w kóżdym dobrym zigaretowym wobchodźe na składze.

— **Kradnjene bu** 8. jan. s pschedchěže na Moltkowej haży mużaze koło znamki „Dürkopp“ cźo. 964 331, cźorne krožna, taste swjena a błachi, wodorune wodźidło s cźernymaj zelluloidowymaj pschimadkomaj, spinadło s wrócźnjupowu, schěre „Excelsior“-wobruce, torpedowy hamowak, jwězowa majschina znamki „Berko“, se žołtym špiglom. Wo wězowne zdźełanja prošy kriminalna policija w Budyschinje.

— **Sjednoczenstwo za wumělstwo šap. tow. w Budyschinje.** Njedźelu 13. januara, dop. w 11 hodź. wotewri sjednoczenstwo za wumělstwo w žiwych měrtnoscźach we měrtnoscźanskim muzeju w u s t a j e ń a c h M i s c h n j a ń s k i c h w u m ě l c o w: Käbling, Achtenhagen, Borsdorf, Hüssel, Limbach, Scharfe, Trenker a Voigt. S swstajenju je sjednoczena **wobrěbita wustajenja Rudolfa Poeschmanna-Drježdźanskeho.** Sswjatoczinskej budże wobrubjena s hudźbnymi postrěczenjemi, na kotrychž żu wobdźělenc Marja Pic s Drježdźan (sopran), Irma Schröder von der Linde se Drježdźan (alt) a Willy Wolf s Drježdźan (pschi tschidle). Woni poskicźa spěwy wot Brahmsa, Pawoła Richter-Kronstadta a Dworažaka. Wustajenja traje hacź do 10. februara a budże frjedu a njedźelu wot 10—15 hodź., sobotu wot 10—14 hodź. wotewrjena.

— **Pósłowy pschepokasański wobkhad s Južnoschłowjanskej.** Dnja 10. wulkeho róžka 1929 je żo sapoczał pósłowy pschepokasański wobkhad (Postüberweisungsverkehr) se němskich pósłoschskowych kontow a pósłoschskowe konta pschi juhoschłowjanskich pósłiskich nalutowarnjach pschepokasacź. Južnoschłowjanske pósłiske nalutowarnje wobsteja we Beogradźe, Sagrjebje, Ljubljanje, Sarajewje a Skopli Wobsteji pak wěsta mjesa pschi wyschosći pjenjes kiž žo do Južnoschłowjanskeje sćelu. Pschepokasanski pjenjes wuczinja 5 pj. sa tóchle 100 hr., snajmjenscha pak 20 pj. Schtóż pjenjesy sćele, może je s hrinnami a pjenjezkami abo s dinarami a paramі wosnamjenicź. Wuziwacźi maju żo pschepokasanske formularu tukrajneho wobkhoda. Sdźełeńi sa dostawarja pjenjes na wotrěźku pschepokasanskow żo darmo dowolene. Sapiš juhoschłowjanskich **měnicźelow pós**tloschekoweho konta może żo na němskich póstach skasacź a płaći 16 dinarow. — Nimo Juhoschłowjanskeje ma Němska tu khwilu pósłowy pschepokasański wobkhad se Saarskej krajinu, Gdanskom, Belgiskej, Danskej, Francozowskej, Lotzyskej, Luxemburskej, Hollandskej, Awstriskej, Schwjedskej, Schwicy, Cźěskoslowakskej a Wukrejskej.

— **Sastupne khartki za „Ptaczi kwas“** móżeźe hižo dźensa a wichi dalsche dny hacź do schtwórtka wieczora 6 hodź. w Sserbskej kniharni w Sserbskim Domje sa tuni pjenjes dowólsku dostaćź. Wěsto też na dniu „Ptaczeho kwasa“ samoho żo wjeczor pschi pokładni w „Krónje“ sa samsnu płaczinu po stach (1000 je jim też lubo) wotedawaju!

S Bukcź. Nahlu śmjerć je tuhomny Bodlenkeź nan poczerpił. Wječera njedźelu bě so do Bożeho domu ke

Wo'sko Amana Ullaha so spiećuje.

Po jendźelskich telegrafiskich powěsćach je dźěł wójska Amana Ullaha żo spiećił a k błźkarjam pschescheł. Tele powěsće dopokasuju, so je pschećiwne hibanje pschećiwo Amanej Ullahej tak wulke, żo żo kralowe stejischcźo też je wroćenjom jeho reformiskich planow njeje wobtrjerdźiło. Wójsko bě dotal pódła někotrych źiwnych pławow jenieckeje sprjewa jeho khabłateho trona, z najmjenscha je żo we dotalnych powěsćach pschesło prajiło, so je wójsko kralej zwěrnje poddate.

Jeneho pschiwiśowarja Amana Ullaha sstonzowali.

Mirjamana khana, hłownika Mohmandskeho spłaha a pschiwiśowarja krala Amana Ullaha we wojowanju pschećiwo błźkarjam, żu do kakanjy swabili a sstonzowali. Jeho śmjerć żo wobźeże někotre jara wobźaruje.

Njepřećiwne hibanje přećiwo Japanskej w Mandźurskej.

Cźangkaišiang, Cźangtsolinowy sym. kotrehoż je Nankingske knježeństwo sa hłownehо roskasowarja w Mandźurskej pomjenowała, je psched někotrymi dnjemi swojeho prěnjeho generała Fangjütinga sajeća a satsělićź dał. Fangjüting samostatnosć Mandźurskeje runje tak napschećiwo Japanskej każ pschećiwo Chinje sastupowaschе. Se swojimi politiskimi nahladami je wón do poła Cźangkaišianga njebodźeše, kotryż je żo chinesskemu knježeństwu podcźinjuł a rosćerjenju jeho wliwa w Mandźurskej pobrachuje. Jako najmudrischa politika hłowa połnocnje Chiny, nasłuchowjeny wójskowy wjednik, wobźerž Mukdenskeho arsenala a dołholětny Cźangtsolinowy prěni radudawar wón Cźangkaišiangowym planam napschećiwo sebi sprócźiwa a bě jim samo strašliwy. W Japanskej je sastajenje generała Fangjütinga, kotryż bě Japanskej pschećiwnischo dźeli Chinje smyślenej, wustrózilo. Wón je dowjesć podnyć, dokelž żo wobnowjenju stareho chinesskeho

Dwo'acy ludźe.

Po wěrnem podawku powedawa Stawišnicźka
s bayerskich hór.

(Pokraczowanje.)

a)

„Schto? Jutrje hižo?“ sawoła Notburga każ naspłóšana „Tonijo, wuzźiwaj tola rosuma!“

„Wješ to też wuzźiwam,“ rjekny każ wuzmeschkujo, hewak wjedźa dobre sćiwy horjeka njepjechenajak. „Žona, Schtyr a bur myślicź njetrjebasche, fu nimo. Dźensa dyrbi wobstajnje myślicź a licźicź, kak by żwoje pschisporjat. Cźehodźa też to njehyrbjał tak Cźangkaišiangowy burja, kiž w lěcźe żwoje dobre sćiwy pschećiwo Japanskej pjenjes žebi s tym sašłuża? To bych tola wjedźeł, kak by hył. nochcył měšćeńcźanam jich hriwnicźki wodźidźiske, Burgla, sa to, schtoż nam baron sa plaz... žebi nowu draštu kupicź, a nimo toho žebi nješkodźiło, njedźelskow nałutujemoj.“

„Ale nan“, snapschecźiwi Notburga swaha. „Tón dyrbi nochcywaci, ... abo njech dźe, je-li jemu prawje njeje . . . Někto pak je mnu pój, Burgla, pschihotujenaj horjeka sćiwu, so by k jutrjschemu wschitko pschipraweno hyło.“

Moda Lehnerowa sćišcha sdychmy a dźěsche za sjnowjom mužom po khodźe horje. Wokoło wutroby bě jej, jako by granitowy kamjeń na hrudźi njeješa, hdyž někto ś cźežkej wutrobu po khodźe horje stupasche. Ach Boże Knježe, ta wěz njemóżeješe fo sawěsće derje sćinećiź. Notburga njezwoleri žebi na wutórnu ani pomyślicź. Wona sacźu swój cźežki dóst cźim bóle, so widźeješe pschezo bóle fo pschibliżowage njesłoż a njesamó jo tola wotwobroćicź. A schtó moht ż wěttolesju rjez, so porasły ju sam wosud nasthórje? Njesłoż cźasto kaka a pschiwlecźe je po dźiwnych schcźežkach, so by fmój kłok runje na tajkich ludźi wuschikał, kiž žebi polazu ranu najmjenje sašłuża.

Sa Notburgu bě mandźelstwo tak hižo ś khcźiżowym kuczom: khcźiż a sażo khcźiż kročźi jej dopředka. Na tom bě knchnje jeje muża najbóle wina. Hórje tobo pak bě njepschestojnosć mjes starym a młodym Lehneron. Tale wostora korjenjesche we hłubokim rozdźělu wobeju nabłahowo a ménjenjow. Tonijowy nan bě po sażadze wotrosił, so ma bur być je sfaku, njepowalny we żwojej burskej cźesći, kruty we wérje do Boha a źiwerny żwojenu narodej a krajej a ś njepschećelom wschěch nowotarśtow. Dowujednacź żo ś duchom cźaża, to bě jemu ś hrózbu a zakojenju. To poczahowasche żo samo na narodnu drastu, mużiźu a żónsku, kotruż wón a jeho żwójbni noschachu.

Schtoż sam żu napschadź, wudźěłał,
to, buriko, ś cźesću nosch a cźiły budź!

tak rěkasche jeho hospodarśke wérywusnasće, kotremuż sa wobkruczenje hišćeze hrózbu pschida: Bur móże na żwój bnój tak hordy być każ baron na żwój hród.

Po tutych sażadach a nahladach běšče mochowy bur też żwoje bźeźi wukubłowak. Ale radźiza cźaża potorhowaiche pola najstarscheho żyna, jeho Tonija, skoro zyły wużiwk. Pachok dyrbjesche tśi łěta w Mnichowje pola wojakow złužićź. Knażarny njeběchu jemu se żohnowanjom hyłe. Wobkhad se schpatnymni towarschemi, rozkrućowanje s njewěrliwymi a moralnje zyłe zkażenymi, cźitanje njepózcźiwych knihow sapuścźichu jeho wutrobu a sajeđozcźichu jeho buschu a smyślenje. Sć pěkneho Tonija, kotrehoż běschtaj starschej jónu do kralowskeje złużby bu hłownehо města pólałoś, bě żo tak młody muż, natyknjeny wot schkódliwych nowocźażnych wucźbow, k wulkej ludobne nana a macźerje. Tak pschenesa wón kubło tak sastupu do mandźelstwa je schwarnej burskej dźowku ś wokolinу. Jeje wliwej so poradźi, Tonija snajmjenscha tak baloko pschiwjesćź, to tón swenkownje żwoje khcźeścźanske winowatoloże dopjelnjesche; we wutrobje wschak sacźuwasche zyłe hinak. Se wschej żwojej prózu a próśtwu njebě Notburga hacź dotal nicźo nad snutskownosću żwojeho muża samohła.

Léta dołho to hižo tak bźeźesche. Njebě nadźije, so żo to někak pschemeni. Schto smědźeješe żo hałke wocźakowacź, hdyż někto ludźo do domu pschindźechu, kiž hnadź żwój kłok wliw na Tonija wukonjachu a jeho hišćeze bóle na wopačne pucźe sawjedźechu.

Wot tajkich strachow bu mochowa burowka strađaju cźiwilowana, hdyż někto pschi pschihotowanju hornich sćiwow żwojemu mużej pomhasche. Tola žebi krucze pschedewsa, so budźe żwóru kedźbowacź, so by na kóżdy pad pschihotowna hyła.

III.

Deleka na łajwy psched khěžu žedźesche żaso starу mochowy bur, jemu pschi boku jeho Hana, żwérna towarschka żiwjenja. Blišto pschi nimaj hrajkaschtej žebi bźeźeli. Dźěłowe a wotwożne smorschćene cźoło bě wot tyschnitwych myślow pokhmurjene, a cźežko bě jimaj wokolo wutroby; pschetoż wo cźimż někto horliwje rěcźeschtaj, płacźesche wažnej wězu.

„Ja żym cźi tola hižo prajił“, wukożowasche starу se wusnamnym łkwanjom, „jo na żadyn pad njewotstanu, nacźini-li Toni namaj tu haněu a wośmje-li zuśych ludźi do domu. A też ty na żane waschnje wostacź njesmjeźi. Mój nan — Bóh daj jemu wěcźny wotpocźink! — by żo w rowje wobrocźił, by-li wědźał, so je kubło mochowebo bura żo ś bydleńkej złużbu za měšćeńcźanski lud stało, a ninna trjeba toho, dozyła nіż.“

„Sšnadź Tonija tola hišćeze napoždleku wobrocźiśch“, měnješe staruschka, bóle k njejskotnjej pschikłitelna! „Wobrěcź jenoż nas po dobrem ſ nim. Rěcźischći krute žłowa, to ſ nim nicźo njewuczinjiśch; tón ma twjerdu hłowu runje każ by też ty żwojeje hłowy.“

Starż pschełykschcźa pożledneje pschijmomnjenje, pschetoż ſ na pok wobroczenej hłowu łuchasche wón na łtupy. kiż kročźachu po wrjeskotatych łkhodach dele. Jeho żyn pschikhadźeschе. Nadobo starу nan ſ sawoła stany.

„Sepo,“ prošdeschе jeho żona, hrabnywschi jeho hischće w łkoku za ruku, „budź jenoż dobry ſ nim.“

Lehner nješkoto sabórcźa, potom żo w domje łjubi. Se bijazej wutrobu pożłuchasche jeho żona na to, schtoż budźe fo mjes nanom a żynom rěcźeć. A něšto łłyschcźachu stareho hłóś.

„Potajkim, Tonijo, kak ma fo ta wěz?“ Berjeſch-li barona do domu abo hy żej hinak rosmyślił?“ wopraschа fo, nіż drje hrubje, ale tola ſ jara rasnym hłoſom.

„Baron jutrje k nam pschicźehnje. Runje żym dwě jſtwje horjeka sa njeho pschiprawiś“, snapschecźiwi młody. „Tak“, dźeschе nan. „A ty měnišch, so tu hnydom haj a hamjeń rjekny? Tajte nješchto nihdy niż. Hdyż żo zuſe pażmo pschicźehnje, ja wucźahnu. A twoja macź też hobu pocźehnje. Rozumiśch-li, Tonijo? Ty wschak njetrjebasch żwojimaj ſtarſchimaj wjazy pożłuchacź; a praſcheć fo jeju też wjazy njetrjebasch. Schto mamoj tu potajſim hišćeze cźiniś? Ty wschak wěſch, Tonijo, fo wulkeho imi kożowanja njeczinju; ale schtoż żym ras prajił, to płać

„Nano, wuźiwajeże tola trochu rosuma“, sawoła żyn. Tola cźiſcze pobarno. Nan jemu wotrubny: „Schtoż żym ras prajił, pſchi tom wostanje.“

(Pokraczowanje ſćeḃuje.)

Njejzawenu blidu podał. Jako knjes buchowny swoju swobodnu rěč sapoča, saja Boblenka Boža ručka. Wón so swojeju a bórzy wudycha. Móžemy prajić jadne wotkaze pobožneho fischesćijana a sa wurudženu swójbu wjesele pokjenje.

S Kotez. Saidženе lěto a nětko w nowym lěče wudžom słyschimy, so twarjenja padaja. Něchto dwanaće sta šo w najchej wjsy. Saidženy tydžeń šypny šo jenoho dnja z hrimotom a wrjesłotom hródž jenoho tudomuneho kublerja. Želesna rjada bě šo šłamała. Muršje a na nich wotpoczowaze kóła šo hnujachu. Na wulke šoze padaze zyhele žane howjadło njesaraženu ani cjełko njeranienu. Wětru jenož zyhele padłe, te pak saběchu něchtre kokoše. Bychu-li želesne hrjady šobu dele pischijchše, bychu wšjeze te abo tamne howjadło sarajnje a wobšedžeł by měł wulku schkodu. Skót je nětko pola šuszodow samšnjenу.

S Njeswačidła. Bjes mała dženša na ranje w naschej wjsy wjeschi woheń nasta. Słomnika ruka bě kólnju tudomneho kublerja Pětrichi spalikła. Wětschezom a pschikhwatanym šuszodam šo poradźi nastawazy woheń i cjełom salecź a tak šo wulkeje schkody wobroćź.

S Rakez. Rajchr wobrjowe wobora šwjeczeńske k šanuara šwój założenšti šwjedženi. Wjeczor wupjelni šo le spěwom a druhimi hudźbnymi pschednoschkami, i džiwadłom a rejemi. — Hdyž wósnik Lajnert i Rakez 9. t. m. z wjesbu kamjenjom i Górkow do Rakez pjches Jitk jědżeše, padże na kónzu wjzy i cjełko nakładženeho wosa. Prózujo šo postanyć, kuli šo do bliskeho pschérowa a i tym šminy šo straschnoschći, so wós jeho pschejdże. Dokelj pak běchtej šo woteżay jemu wokoło schije sawikej, wlečeješe šo kónz puca šobu a konjej běchtej i cjełu jeho cjełu i wotežkomaj tak daloko na kromu pschérowa sčehnjenej, so prědkownej kole wosa běchtej jenož na nětchto zentimetrow mot pschérowa žalenej, hdyž pomoz pschidże. Hewak budźische šo wós powróćił a muža satorżił. Niedźiwajcy wschcho bu tak jara sranjeny, so dyrbjesche šo i autom do měschczańskeje khorownje pschewjeścź dacź.

Z Ralbie. Dženša rano ⅓8 hodźin wotpali so bróžeń našeho kublerja Michała Rachele. Wohoń zniči nětšto hišće njedomlóóeneho žita, rólne wozy, syčacu mašinu, motor a druhi hospodarski grat. Ze sykawow přijdże Klóstrska motorska jako prěnja a Róženčanska jako druha. Tež wjesna bě tu w prawym času, ale wody njedosahaše za wšitko, dokelž motorska khětro wjele wusrěba

Z Boranec. Tudomny ryčářkubleř knjez Stahn wotmě zańdženy štwórtk popołdnju lětušu hońtwu. 9 třělcow potrěli 17 zajacow a 1 bažanta. Hońtwinski revěr wobsteji z gmejnskeje a ryčářkubleřskeje hońtwy. Knjez Stahn może z wuspěchom dospołnje spokojom być.

Se Sserbskich Pasliz. Maczerjam podawa šo tu rada wukoru 15. šanuara popołdniu ½3 hodźin pola Kralez. Wkaż budże pschitomny.

S Kamjenza. Na želesnicznej cjarje do Biskopiz bychu želesniczne wosy schpatnje wutepjene. Te wutepjowachu po šu... ...maschiju i kachlemi a druhimi wohrjewazymi pschiprawami. Woł jutjischcho hem budża želesniste wosy i paru wutepjene. Na to šo puczowarjo njemało

S Bukojny. Na jadušchnju (diphteritis), kiž w naschej wsy tu a tam wustupuje, je pjeczlětny Błoleż šymk wumrěł.

Z Kulowa. W posedźenju měšćanskich zastupjerjow doby měšćanska strona. Socialdemokratiska strona ze swojimaj dwěmaj sydłomaj wobsadźi zaždźene lěto zastojnstwo předstejićerja. Při lětušej běrowej wólbje stupi na jeho městno zastupjeř měšćanstwa, skótny wikowař Michał Nyšpork. — Ličba dźěłonjemějerjow też pola nas přeco bóle přiběra. Ze 17 wokolnymi wsami, kiž maju z 1. januarom kołkować, je ličba na 300 postupiła.

„Króna“

je a wostanje najpschichódnischa měttnoschć za wulke šerbiše konjerty, za „Płacze kwaju“. Wulkotne a rumne šu šwjedženiše šurle a poskužowanje hoschći w nich je prinjotne. Nětko, hdyž chże šerbiše towarstwo „Nadźija“ je zuhym šerbiším ludom hižom pschicháowny schtwórtk 17. januara w nich swój „Płacźi kwaj“ šwjeczieć. Stat šo šurli tak krašnje wupyschchej, so, hdyž do nich šastupischch, šo cji se hodźiwanjom dych šahaći. Saschku šobotu pschepołnychu pschedstajbidstwo Nadźije k wobhladanju wupyschchenych měttnoschćow a wone je pschesbudne, jeneje mužle, kaž Budyške dźeńki pišaju, so je dekoratija tak krašna, so namaka z cjełka šwojeho runjecza we wulkontstach. Wulkotna barbnoscź dżerži wórzło w putach a žolmjaze morjo nitkow na šwoje kušło šamo sa šo. Wot stołpa k stołpej, na kotrychž chwat wulkeje šurle wotpoczuje, wija šo winowazowe płetka, tkaja słote pawki šwoje klěbworne šyzge. Wokoło wschich šwěczničkow barbna kraša, kiž šwěcźo we wschich możnych barbach na pschitomnych wuhywaš Tutu wulkotnoscź widżecź, je šamo wopyta hódno. My Sserbja chzemy w tutom kušła raju šwjeczicź naich ludowy šwjedženi „Ptaczeho kwaja“. Nadźija dźěła możnje, šwoje najlěpsche chże šerbšemu ludej wobradźecź, parle šerbšich šobuwow, bašnjow, hudźby, Wutaju šortne dźiwadło šo pschiprawi a šerbšay šokolšky kursliša pokaža w cjełkoschuczowanjach to najlěpsche. Po tutym pschihotuje też šerbšina nóžka k šwojemu prawej. Tuž lubi Sserbja i blišku i daloka, njehladajcje wjazy wulkeho kajanja, ale šwjeczće schtwórtk 17. januara w murjach šarošławneho Budyšchina šerbšeho šoba šorbotny šwjedżeń

„Ptači kwas“

S Cjitnicho. Niedźelu Tjisch Krałow tudomne wojerske towarstwo šwoju hłownu schromadźišnu wotmě. Pschedbudna woda rosprawu. Samozrozumje je šo pschihotowała a šobuštawow žanych šlubiło uješe. So by wješ šwój wójnšti pomnik, jako wulki mšnik we šnětkowych stawiznach, dostała, šałožichu pomnikowy wuběrk. Niedźelu, 3. małeho rožka wotmiěje towarstwo šwoje šymike šawježelenje.. Naléto šo někotři towarschojo i Luźišim šwašom na jězdbje do Helgolanda wobdźěła.

S Muczowa pola Wojerez. Dokelž šu šo muhłowe podkopki rosschěrike a i dźela hižo schulska wješ Bukojna rjedźicź šapočała, byrbješe šo nowa schula natwaricź. Po dołhich wuradžowanjach i knjeześtwom je šo gmejnskemu pschedstejićerjej Domaschzyu poradźiło, za Muczowu nowu schulu dobyć. Wot Lěhnicžanskeho knjeześtwa nacźišnjeny twarški plan wuwjedże twarški mischtr Jurk i Wulkich Sdźarow. Saidženy pjatk šo schula na šwjatocžne waschnje poswjeći. Wulka šahroda a rjane hrajnischcźo wobrubjatej statne twarjenje. Muczeź Bittner, hacź dotal 2. wuczeź w Bukojnje, bu sa schulskeho wjednika do Muczowa pscheždženy.

S Brěžowki. Po 1¼ lětnym skutkowanju je wožadna kotra měttnoscź šwojeho skutkowanja wopuschćiła. Pischi wschém wjednje je šo šwojemu wobsedženemu dźěłu we šłužbje tschesćijanskeje lubosće wěnowała. Ani wótr, ani deschcze in njeišu wotbrěrowasch, šwoich, jeje pomozy potrěbnych wopytacź. Brěžowska gmejna šo jej še nutrnym „šaplacź Bóh“ dźakuje. Nětko je nowa wožadna kotra šwoju šłužbu nastupi. — S wobšedženje pomnješe njewukhadża, hacź je kotra tež šerbšeje rěče mózna. Je-li chże wožadna kotra we „ ... “ wšo ako wožadże i woprawnym šohonowanjom skutkowacź, je to nutne, hewak šo pschetwori jejne dźěło do prosteho wschenžnežowanja a i tym bo šabuwanja njeśmjertnеje cjłowjescheje buše, schtož wožada, ani pruska konsistorialna wuchnoscź wěšče nochzeła.

Nětčeje horjo, nětčeje směch.

Pjatk 11. wulk. rožka nasta w koncertnej žurli „Philharmonije“ w Barlinje njemdry ropot. Tam bě koncert pod dirigentšwom wěšteje Majerki i Wina. Na prěnich lawkach šedźachu knjesojo šapočachu po prěnjej pschestawzy hewrjekacź.

Wězka bě šo spodźimnje zośała. W Barlinšich nowinach šteješe spočatk šaidženeho tydženja sčehowazy nawěschtk: „Młoda Winška, wudowa po Barlinškim wulkoindustrielnym, njewotwiźnja bohata, chże šo i knjeśom šeinacź, pjenjeju njejšu trěbne.“

Cźi, kotřiž běchu na tutón nawěschtk pišali, dostachu sčehowazy list na rózojtej papjeri: „Mój knjeże! Waš dopiš šo mi lubi. Njejšym wotthilena, šo i wami jesnacź. Pjatk wjecźor 11. t. m. budu w „Philharmoniji“ a šedźu na prědnich městach, w pschestawzy je mózno, šo wam pschedstajicź. Sšym wulka a šměju kwěczel běłych rózow. S postrowom Majerka.“

Někotre listy běchu też i hinajšchimi mjenami podpišane. Na 200 lubošče hłódnych knjeješkow nanakrsenšcho wupikani šedźachu na prěnich lawkach, hušachu šo a wudźěrachu wocźi ša wulkej knjeniu i kwěczelom běłych rózow. Tu pak nihdże njewobkładachu. Jako šo konzert šašo šapočža, jedyn i tychle wěrkow poštannyschi šo wótšje hórschesche. Jemu pschijšamknychu šo druhy runje tak šabkašnjeni. Cźi pak, kotřiž mo schwindlu niczo njewědachu, njedachu šebi ropot lubicź. Hórschachu šo. Napoślědk puki padachu. Dirigentku womora wobja. Telefonowachu po policiju. Mjes tym běchu najwazy pschipołsłucharjow roscźekali. Policija hawtowazych a šo wadźazych bratrow šmérowaci špyta. Znje šo jej to njeporadźi. Něhdże 27 najbóle hawtowazych wša šobu, so by jich mjena šwěcźiła. Nětko je šo mupokasako, so je mandżelški dirigentki Majerki wězku nadrjebił. Majerka prěže, so je wo tym wědżała, je šhoriła a nětko we koju leži a chże šo wot šwojeho mandżelskeho dźěłicź dacź. Reklamy ma doscź a na doscź. Jejne pschichodne konzerty budu wěšče pschepjelnjene. S kimž šo šhožo woženi, dźiwne wěsći našhoni.

Hospodarski rozhlad.

pondźelu 14. wulkeho rožka 1929:

Barlinska burša šobotu cźicźowje wošlabny. Na kónzu buršy pakowarjo šo šaso šnamjenja wožiwjenja. Wićk i dešatymi a rentowymi šicźinami mérne wostacźu.

Produktowe wiki pschiniešechu šaidženu šobotu njewotcźakowane kleśnjenje žitnych błacźinow. Pschešoża šłubi po zentnaraju 15 pj. a rožka 10 pj. Saidženu šobotu płacźeše zentnar

w Barlinje

pschenicy 10,20—10,30 hr., rožki 10,15 hr.
hacź 10,25 hr., jačmjenja nałětnjeho 10,90
hacź 11,80 hr., naišymšeho 9,60—10 hr. a
wowša 9,90—10,20 hr.

w termijnowym wikowanju

šo měcź: pschenicy 11,15 hr., rožki 11,07½
hacź 11,10 hr.,
šo meiu: pschenicy 11,57½ hr., rožki 11,57½
hacź 11,60 hr., wowša 11,60 hr.
šo julij: pschenicy 11,28½—11,30 hr. a
rožki 11,62½—11,60 hr., wowša 11,83¾
hriwnow.

Michistajesa:

Warčabnizu ša ratarstwo a hospodarstwo, tachantske kublo w Hrubieleźach.
Warčabnika cźišlišcheho, Lehmann w Brěsinje pola Kamjenza.
„ pjekarišcheho, Bowerg w Kamjenzu, Pforkenstraße.
„ wojnarišcheho, Dubau a šyn na Židowje.
„ kowarišcheho, Ramsch we Skowjezach.
„ kowarišcheho, Mietzka w Rowarzach.
Holzu do domu w Hróbarju, Wjedrich-Ebertowa hasa 121.
Schoschka. Stitzkowski, Tramwejk w Małej Wodźe.
Dźěłaczefki. Quaar w Dženikezach.

Na pschedań:

Kóń mały, Pokorak na Židowje 109.
Kóń šywy, Linoner w Njeswačidle.
Běhak. Maczuk na Ssokolcy.
Krowa i cjelecźom w Sdźarach cźo. 7.
„ blišo k 4. cjelecźu, w Kokrowy 8.
„ blišo k 3. cjelecźu, w Njeswačidle 17 a we Pluśnikezach 29.
„ druhe cjelo pod šo, w Małej Suborniczy 29.
„ wyšotošnuczelna, w Klukšchu 4 a w šichowej Borschczi 8.
Jałowja. ¾ lěta, Hauśig we Wjelecźinje.

Pjerjo nicorjene, w Cjelchowje 8.
Pjerjo nicjene, 14 puntow, w Małšezach 11.
Wós dźeźazy w Budyschinje, Rewalnjowa hasa 15.

Drjewowa aukcija.

na Njeswačidlišim revěrje šrjedu 16. wulkeho rožka:
25 metrow schcźěpow,
120 metrow kuluchow,
650 metrow wolcźiny.
Kupzy šeidu so dop. w 9 hodź. w 22. sastupje.

Sšudnišan na pschešadźowanje

wutoru 15. wulkeho rožka 1929
w Brěsinje pola Kamjenza w hoschcźencu „K wicźežnemu kublu“ dop. w 9 hodź.: 745 hlivnatych hornzow, rěšak, krink, nowiašowa šelesnica,
we Sserujanach w hoschcźencu dop. w 10 hodź.: pišanše blido a kamor,
šrjedu 16. wulkeho rožka 1929
w Želesnej pola Hrabka dop. w 11 hodź. na gmejnskim hamjeze: pišanški stroj, 2½ cźmtr. tolstych khójnowych deschow.

Škarowe cźenowe.

Produktowe wiki w Barlinje dźenša dop. ¾11 hodź.: Płacźiny šaso potwyschene. Wobrot wošlanje šnadny.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž pšched hodźinu, płacźiny pornjo šobocze 5—10 pj. wyšche.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wotliowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg. Płacźizny po złotej hriwnje.

	12. 1.	11. 1.		12. 1.	11. 1.
Pšeńca	204 206	206—208	bunv	21-23,00	21 23,00
rožka	203 205	204 06	woka	26-28 0	26—8,00
nal. jadmjeń	218- 36	218-236	módre lupiny	15-16,50	15-16,50
saz. jadmjeń	1?8-200	198-200	žołte lupiny	18-18,50	18-18,50
wowa	198 204	197 20?	zeradella	—	—
kukurica	238 230	228 229	raps. wosušk	19-20,30	19-2?,30
pšeńć muka	26 28 50	25 28 50	lany wosušk	25-25,20	25-25,20
rožna muka	26 8.15	26-28 —	woen mašina	—	—
wotruby	14 60	14 60	brěz. kruški	18-19,2	18-19,2
rožne „	14,30	14,30	syno, 50 kg	3,00 3.70	4,0 1-5,20
lane symjo	—	—	rožna słoma	1,15-1,30	1,05-1,15
bróch	—	—	pšeńć. „	1 00-1,2	1,0?-1 25
rapa	340-3-0	340-350	wowsna „	1,35 1,55	1 40-1,50
pjeluški	22-24,00	22-24,00	jona „	1,15-1,35	1,20-1,35

Nowo ez cźeho swěta.

— *Schkodu powěźcź wo wjedrje so jutšišchu wutoru:* Sso šaso pomróčuje, šnědź je mózny, šnadna šymiczka dale traje. Podobne wjedro też w Jendźelšej.

Njedźelu pschipołdnju je na Bahrataiške dróży we Drježdźanach jedyn automobilny omnibuš do šapschaha, kotryž šrjedź dróhi jědżeše, šawadźił a šo po hrozy schtyri metry hłuboko dele walił, hdźež šo pschećišny. Na wulke šoze staj šo pschi tym jenož dwě wošobje lohko wobschkodźiłej.

W Halleschej universitnej klinizy šo 29lětny šamkar Koch i iseżeho postkheda na dwór dele cźišny a mortwy leżo wosta. Bojošej pšched operaziju, ſ ko'rejej by šo po pschekwědženju lěkarjow wuhojił, bě jeho do šmjercze šahnała.

W Massowje w Pomorskej i płahowarnje šwini woheń wudyri, kotryž šo ruce na wsché twarjenja rosschěri. 200 šwini je šo špaliło.

W Pólškej krutа šyma tscheška. W Białystoku temperatura na 24 stopnjow špadny. Wjel-za cźiwila je w tamnišich stronach jara wulka. Znje stadła wjelkow pšches ruške mješi hanješa. W Poraju šu wjelki pjecź wobydow nadbodże a tłe skušaże. W druhej wšu šu wjelki dwě holczy šežrałe. Pola Dołojewa stadło wjelkow nanjeśnu patrouillu nadpadnuły. Wojazy 27 wjelkow poślełachu.

Jědnacze puczowarjow je šo njedźelu w šranzowškich Alpach še šněhowej lawinu jažypnyło a šo 800 metrow hłuboko dele šiorhnyło. Wožmjo puczowarjo możnu šo šami še šněha wudobyć a šo tšjomi druhimi pytacź. Tych pak możachu jenož jako cźła wukhowacź.

W šastwje w Halmesburgu w Sjednoczenych štatach połnóznje Ameriki šo wjele jatych še swojich komorkow wudobyło wokało: „Zabamy jěšcź!“ a šo do šastnitkow dachu. Hakle hdyž šo šyšły šbudźaze bomby mjetachu, możachu šo jatych pschemóz.

W Middletonje w połnóznej Ameriży je wulke wojerske transportne lětadło i dźeżacej wošobami k šemi padł. Pjecź wožobow je šo morikło, tři šu šo cźežko šranike.

Zapósłane.

Bjez zamołwitosće redakcije.

W čisle 8 Serbskich Nowin čitach wobćežowanje knjeza Jana Pjetaša w Měrkowje, zo w mojej rozprawje wo swjedženju S. H. D. w Radworju pisach, zo serbscy hercy njemóža k serbskim narodnym rejam hudźić. Zwjesela to mje jara, zo sym so khětro mylił. Sym so na mjenowanym swjedženju wobhonjał, čehodla so druhe narodne reje njerejuja, a tuž rěkaše, zo hercy njemóža hudźić. A dopomnich so tež na Vćelichec kwas 30. 10. 28, hdyž smy nazhonili, zo tehdom Radwoŕscy hercy to njedokonjachu. Ale sława jim, zo su to mjez tym nawuknyli! Škoda, zo so njemóžach hody na sokołskim swjedženju wo tym přeswědčić. Njejsym doma za kachlemi sedźał, ale dyrbjach swoju winowatosć dopjelnić a do Klukša na skhadźowanku jěć. Chcu so při přichodnej składnosći rad wo tym přeswědčić.

W Lipsku C. 1, Sidonienstr. 2, 11. 1. 1929.

Bj. Rachel, stud. phil.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Biedrich Wilhelm Behnisch, rěznik w Budyšinje, 51 lět. — Fryš Straßburger, blidar na Zidowje, 20 lět. — Johanna Rahel swud. Bergmannowa rodź. Schwerdtnerez w Budyšinje, 86 lět. — August Ota Kegel, maschinist w Budyšinje, 57 lět. — Madlena swud. Bergmannowa rodź. Schěrańez w Jěłowje, 82 lět. — Emilija swud. Hillemannowa rodź. Dyjeza w Kamjenzu, 75 l. — Emma Fryčzowa rodź. Sinapiušez we Wojerezach, 69 lět.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Lětotwostny dawk za 4. termiju 1928 ma so 15. januara 1929 do pręda ja sapłaćić. Płaćiś ma so 4. dźěl toho lětneho dawka, kiž je był w dawkowych wozjewjenjach za sličbowanske lěta 1927 mjenowany.

Rožku a wowsy wiac njekupujemy

Ržanu słomu kupujemy dale

Wojerski zastaranski hamt w Budyšinje

Telefon 3020.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" ma jutře wutoru wječor 1/2 9 w „Serb. Domje" poslednju pruhu za „Ptači kwas". Wšitcy njech přińdu! Dirigent.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu póndźelu we Serbskej kofejownji.

Bukecy. „Radosć". Wutoru 15. januara (nic póndźelu, dokelž je zala wobsadźena), zwučuja so zaso narodne reje. Wšitcy njech so zaso wobdźěla.

Předsydstwo.

Haslow. Kołojedne towaŕstwo „Blysk" ma sobotu 19. wulk. rózka hłownu zhromadźiznu. Winowitosće, zo kóždy přińdże. Předsydstwo.

Hrodźišćo. „Zerja". Přichodne spěwanje je srjedu 16. wulk. rózka w Njechornju. Dirigent.

Liehań. „Zernička" spěwa wutoru wječor 1/2 8 hodźin pola Rudolfec.

Łužisko-Serbski Sokolski Zwjazk. Hłowna zhromadźizna našeho Zwjazka budźe 3. mał. rózka pop. w 3 hodź. w Serbskim Domje. Dnjowy porjad so hišće wozjewi. — Sobustawske zapisy maja jednoty hnydom br. jednaćelej připósłać.

J. Šaiba, starosta.

Panćicy. Jednota „Sokol" ma wutoru 15. wulk. rózka w Khrósćicach na šuli zwučowanje. Wšitcy maju přińć. Načolnik.

Ralbicy. Jednota „Sokol" ma wutoru we 8 hodź. zwučowanje. Potajkim nic srjedu, kaž bě prjedy postajene. Je to poselndna pruha za swjedźeń, tuž dyrbi kóždy z dypkom přińć. Načolnik.

Ratarski Dorost za Khrósćicy a wokolinu wuměje njedźelu 20. wulk. rózka pop. 1/24 hodźin swoju generalnu zhromadźiznu w Khrósćicach. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo so na generalnej zhromadźiznje wobdźěli. Nowe sobustawy so přijimaja.

Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Měrko Šmoler w Budyšinje. Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dućman w Budyšinje. Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bukecach. Za nowěstki: G. Janak w Budyšinje.

Moje

inwenturske wupředawanje

wot 15. jan. hač do 28. januara

poskića wulki wubjerk

mužacych a hólčacych woblekow

kaž też sportskeje drasty, mantlow a. t. d. po jara zniženych płaćiznach.

Šlož pytaće

na šatach, wołmjanych wěcach a drobnych tworach,

to namakaće

po wosebitych płaćiznach pola firmy

Reinhardt Löffler

w Kamjencu na Budyskej drezy

Inwentur Ausverkauf

Za naše

wot 15. hač do 28. januara 1929

trajace inwenturske wupředawanje smy naše płaćizny z dźěła

hač na połojca

zniżiłi.

Ulstry	*priedy*	*52.-,*	*nětk wot*	*29.-*
Paletoty	*„*	*86.-,*	*„ „*	*58.-*
Wobleki	*„*	*64.-,*	*„ „*	*32.-*
Wobleki	*„*	*70.-,*	*„ „*	*38.-*

Paulitz-drasta

w Budyšinje

na Mjasowym torhošću 11

Wudrěne pjerje

je na předań w Boranecach 12

Handrij Štrumpa

w Budyšinje

na Rózowej hasy 15

poruča

meble

a polstrowane twory

Bym Serb!

Wóskowane rubu

100 cm šěroke mtr. 1.50

Zbytki za klank. wozy, ložnje předpołožaki, linoleum a druhe bóhaki **J. Erler**, na Zwonkown. tunjo Lawsk. hasy 10

Pjenjezy

jako požčonku abo jako hospodarske pjenjezy wot **500 hr.** sem. Hypotheki, twaŕske a kupne pjenjezy nanajspěšniše ze posrědkowanjom wokoło 6400 pjenježnikow jenož pola **F. Schöne**

Zastupjeŕ: **Max Rose**

w Budyšinje

na Znutŕkownej Lawsk. hasy 8 Telefon 3447

Pjatk a sobotu 9—12 a 2—6 hodź.

Inwenturske wupředawanje

wot 15. hač do 28. januara

Zo bych mój wulki skład wuprózdnił, ponižu płaćizny za dźěćace manile, domjace wobleki a domjace bluzy

wo 25%

za žonjace, konfirmandske a dźěćace wobleki, za štrykowane kostumy, pulovry, lacy, sweatery, košle ze zasadkom, spanske přikrywy, ćopłe ložowe płachty

wo 20%

za wšě druhe twory kaž normalske šaty, šlypjry, rukajcy, nohajcy, mužace wěcy, ložowe, blidowe a ćelne šaty

wo 10%

Žonjace a dźěćace kłobuki 1/5 tuńšo

Walter Nochel

na Bohatej hasy 14

Póndźelu 21. januara pop. w 4 hodź. so we Kulowje w hosćeńcu „3 krony" wulki

lodowy khamor

sudniscy na přesadźowanje předawa

Připrawju

elektriske swěcy a mocy

Radiowe aparaty

Herbst w Budyšinje

na Šulerskej hasy 2

Makulatura

ma na předań

Smolerjec knihićišćefnja w Budyšinje

Wšitcy Serbja

přeprošuja so štwórtk, 17. januara, wječor we 8 hodź. do „Krony" w Budyšinje na staroserbski swjedźeń

„Ptači kwas"

KURZUS ZA LUDOWE WZDŹĚŁANJE

Srjedu, 16. januara započnu so we wyššej realnej přednoški knjeza dźěćaceho lěkarja dra. **Schnabela** wo wothladanju a wošehnjenju ćěłesnca a maleho dźěsća. — 4 wječory z mnohimi předwjedźenjemi a praktiskimi powučenjemi.

Blizko złotemu kwasej wotwoła Bóh luby Knjez našeho nana

Jurija Lebsa

w starobje 72 lět a budźe srjedu we Wotrowje pohrjebany. Wo ćichi Wótcenaš prosy

zrudna mandźelska a dźěći.

We Wotrowje a Swinafni 14. 1. 29.

SERBSKE NOWINY

ŽENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 12 — Budyšin — Wutoru, 15. januara 1929 — Bautzen — Lětnik 80

»S. N.« płaći mjezinarodne wo wudawarni 90 zł. pj., na pólo a pola dowólnosćow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a Nakł. Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Budyšinje. Telefon 2087.

Za nawólanki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźełnje so stajnje nawólanki a tabele so wyše wuskokuja. Za reklamowy a w rjadu płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w a

Wulke płaćizny za pruske zrěbcy.

We hłownym wubjerku pruskeho žrjebja je pśi wuradźenju wo wudawkach sa statne koblarnje k wótrenu wurěźowanju doseło. Sarjadniwo koblarnjow hišćeze pśeco jako pśibywk nimale 5śěśo milijonow hriwnow žada. Pódla teho je žo hišćeze 9¼ milijona hriwnow sa wuběhowanje towarstwa pśihiwoliko. Sozialdemokratojo na to pokazachu, so žu vyježdźakublerjej Oldenburgej we Finnfschawu mjenje hódne žrěbjy (hengsty), kótrejž hacź do 10 000 hriwnow płaśeju, wótkupowali. Wone druhdy jenož lěto na stajiji stejachu, žo njewužiwachu a žo potom sa tuni pjenjeź jako wallachi pśedachu. Lětša žu knjezej z Zitzewitzej we Wederanje žrěbjaj sa 10 000 a 12 000 hriwnow wótkupili, kótrejž ani do koblarnje njepśiśinjośchtaj: Dokelž pruhowanje njewobstajachtaj, žo hnydom jako wallachaj tunjo pśedośchtaj. Koblarnja w Nastenburgu je pśiwatnym wobźělźerjam dźěsaćej drohich žrěbjow wótkupiła, z kótrychž žu jenož tśi pruhowanje wobstałe. Hdyž žo pomyślimy, so dyrbi žo pśi trownym cłowiśkim rozsuźe pruhowanje pśed kupjenjom staś, znadź rěčnizy njejźu njeprawo měli, kótrejž prajichu, so tajke kupje z korupaziju mjenja.

W tymle swiźu je zajmawe słonicy, kajku summu zwězdnjenje jeneho žrěbja płaśi. W organu němskostatneho swjatła němskich plahowarjow symnokrejnikow je žo wobliśowanje w tym namakało. Po tym žo w koblarni we Graditzach sa wozběhnjenje jeneho žrěbja w pśiwjerśu 44 742 hriwnow, w Trakehnen 56 869 hriwnow a we Altfeldźe koblarni famo 86 944 hriwnow trjeba.

Fossogenowe wopory wotskadźenje žadaju.

Ludźo, kótrejž žu loni w Hamburgu z jědowitym fosgenowym plinom po strowoscy cężko zgkodowali, běchu žo podarmo prózowali, wot Hamburgskeho senata wotschodźenje za scěhowki swojeho skorjenja dostaś. Město Hamburg, kótrejž bě njezbože zawinowało, dokelž bě lohkomyślnje cęrpiło, so žo fosgen w Hamburgu khowasche, a kótrejž je tohodla za katastrofu samolwite, žo wotwlakowasche, wopśeśiwo fajedojcejnja nastatu schkodu zarunaś. Schkodowani žu tohodla nusowani byli, Hamburgski senat pola zibilneje komory w Hamburgu na wupłaśenje wotschodźenja wobstorźiś. Se skorźu chcedźa zarunanje wuzwada mjedy za sandźenosćow a pśichilod wumusowaś. S dźela žu žo je fajedojcejnjom potrjeceni z dźěłu njekhmani scinili, z dźela žu na widźenju aby na zjězdcenju schkodowali abo žeź smutkowne khorosće nabyli.

Skorźaca pśeceliica posledniego Meckienburgskeho wulkowójwody.

Kaž meclenburgska „Landeszeitung“ pische, je wyschi krajny žud w Drjezdźanach storźbu Hrabinki Bubny, pśedawischeje baronki Höllriegeloweje, na sapłaśenje 4 milijonow złotych hriwnow pśeceźiwo herbam pośledniego meckenburgsko-strelitskeho wulkowójwody wotpokasał. Storźba, kótrejž je žo hižo w pśenjej instanzy Drjezdźanskeho krajneho žuda wotpokasała, žo je swojim žadanjom na dołne pitzno sejpera, kótrejž je pośledni Meckenburgsko-Strelitzki wulkowójwoda storźbniwy jako herbski wulkowójwoda pśed wójnu w Jendźelskej pśichopodał.

Tež Jutta Mejlenburgska žo je swojej storźbu wotpokasała.

Pśinjeźa Jutta Meckenburgska, kótraž je z cjornohórskim pśinjom Danilom wożenjena, je žadanje sa dalekłaczenje swojeje meckenburgskeje apanaże we wyšokosći 15 milijonow pśichipowědźiła a storźbu pśeceźiwo Němskej zapodała. Němsko-juhosłowjanski měšćany žud je tele dny pśinjeźu Juttu z jejnej storźbu wotpokasał. Proźeź je žo po tajkim k łěpšemu němskeho stata rozsudźiś.

Strajk transportistich dźěłaćerjow w Drjezdźanach.

W sakskim transportistim pśichwatnje je žo saźdźeny tydźeń w Kamjenicy rozsiřjaźy wuhuź wuprajił, po kótrymž dyrbi žo tydźenska mjeda wot 1. januara 1929 wo 2 hriwnje powjetschiś. Nowy tarif dyrbjeśe hacź do 31. oktobra 1930 płaćiś. Transportizy dźěłaćerjo w zyłej Sakskej žu tónle rozsiřjaźy wuhuź wotpokasał. W Drjezdźanach žu wobsamknuli, hnydom dźěłaś pśestaś.

Aman Ullah so tróna wzdał.

Aman Ullah ze swojimi reformami zwrěšćał.

W Afghanistim hłownym měsće je w tu khwilu směrom. Wo wojeńskim położenju w Afghanistanje je mało a žebi napśeśiwo rěcźazych powěsćow doschło. Se Dźelalabada njeje žyła žaneje powěsće pśichischło. Wo pśichiwolenjach, kótrejž je Aman Ullah sbožkarjam cźinił, žo dale žyłychi, so je kral swólniwy žo k staremu rekrutowanskemu systemu wrócił, po kótrymž maju jenotliwe splahi wěsću licbu wojakow podawaś. Wobsetita wyschnosć k dohladowanju waschnjow a nałožkow, w kótrejž žo muhamedanjy měšćanjy zbłuje sastupuja, žo z nijźchimi sastojnikami we wschěch žjezdźiscźach krajach pśichipravi. Tale wyschnosć ma nadawk dohladowaś, so by lud muhamedanskich zakonjow knjeze dźerži. Mollahojo (měšćanjy), kótrejž žu na mohamedanskich wyšokich schulach w Indiskej studowali, a kótrychž bě Aman Ullah z kraja wusamknył, śmědźa žo do Afghanistana wrócećeź.

Aman Ullah so tróna wzdał.

Jeho starschi bratr Inayat Ullah je trón a knjeźerstwo pśechwatał.

Kral Aman Ullah je k lěpschemu swojeho starschego brata Inayata Ullaha žo afghanskeho tróna wzdał, prajiźy, so žo nadźija, so wrócźostupiwschi krajej měr a znutkownu jednotu wrócźi. Jeho starschi bratr, Inayat Ullah, Mnin Es Saltaneh rěkaźy, je knjeźerstwo pśechwatał. Inayat Ullah je žo 29. oktobra 1888 narodźił a je žo je kralowej Zotru wożenił. Kaž žo sda, žu bandy Habiba Ullaha, Badschai-Sakan rěkazeeho, z Inayatom Ullahom swój měr. Kajki wliw śměje krałowe wrócźostupjenje na Schinwaristi pśaś, je hišćeze njewěste.

Afghanski pósłanc w Barlinje je powěsć potwjerdźił, so je kral Aman Ullah wrócźo stupił.

*

Aman Ullah, kótryž je žo dla powschitkowneje spjecźeńzy pśećeźiwo swojim reformam dyrbjał króny wotrjeś, je po swojim nanje Habibu Ullahu, kótrehož běchu klónzowali, 20. februara 1919 na trón stupił. S wójnu je pśichipósłanje a njewotwinjenosć Afghanistana wumusował a w lěśe 1925 město dotalneho emirskeho kralowski titul pśichijał. Wě pśeceźiwědźeny, so žu reformy za Afghanistan trěbne a pyta je se wschelakimi naprawami sajwjeśeś. Tohodla wjele spezialistkow, mjes nimi teź Němcow, do swojeho kraja sawoła, kótrejž dyrdźachu hospodarstwo a kulturu kraja na wyšschi sthodźeńk dowjeśeś.

So by reformny [illegible] wot žo na studiowe [illegible] do Europy poda a teź Němsku wopyta. Sso do Afghanistana wrócźiwschi swój wulki reformski plan ludowemu sastupjerstwu wojśewi. Mjes druhim žo powschitkowna dyrbjeńska wójeska słužba, nowe dawki a dyrbjeńska schulska wurjadna sajwjedźeny. Jónske žo wot schlewjera wuzwobodźichu. Tule nowotarstwo bě afghanskemu ludej se poherschkom, wožebje žo jemu měšćanjy spjeczowachu. Někotre mózne splahi pśeceźiwo kralej postajnychi a jeho stónežnje musowachu, žo tróna wotrjeź.

Socjalisćej w Mesimje.

Powěsć wo wotrjeknjenju Amana Ullaha je w ruskim knjeźerstwje wulku rosherjo. Praja, so je jendźelska politika Amana Ullaha musowała, žo tróna wzdaś. Jendźelska je pśeceźiwo Amanej Ullahej schkarała dokelž žo jeho politika sa jendźelske sajmy njeschibnedźesche.

Skandal w němskostatnym dźěłowym sudźe.

Kaž Barlinske nowiny pischu, je žo pohorschna wěź we němskostatnym dźěłowym žudźe wotkryła. Po njej je žo jedyn němskostatny dźěłowy žudnik z listom na organizaziju pśichodnjacelow wobrocźił a ju wo wobsebity material za proześy prosył, w kótrychž je wón žobu žudźiś měł.

Němske justizne a němske dźěłowe ministerstwo stej žo kuždaw z teke wěźu zaběrałoj, a rozsa pśeglědowanje drje žo sawjedźe.

Pśichekalański skandal w němskej wotschkodźenskej wyschnosći.

Statne rěcźnistwo pśichi Barlinskim krajnym žudźe I a Barlinska kriminalna policija je wot někotrych dnjow z rosjaśnjenjom pśichekałańskeje naležnosće saběratej, do kótrejež staj dwaj knjeźerstwowaj radźićelaj saplećenaj. Knjeźerstwowoju rodźićelow winuja, so staj wot Barlinskeho sastupjerja wukrajneho sawěsćazeho towarstwa wulke sumy jako pśichłóce dostałoj, so byschtaj wyschśichemu městnu wo sawěsćazym towarstwje pśichódne dobrodźaśe wotedałoj.

Sašo pólske létadło w Němskej pśichistajiło.

Pjatk je pola Ólsa w Schlesyjskej létadło pśichistajiło, kótrež bě z dwěmaj pólskimaj offizěrowmaj wobsadźene. Do Widhosća leśo stej žo sabłudźiłoj. Wobaj žo w jatbje dźerźitaj, hacź rozsudźenje z ministerstwa dóndźe.

Dobyće autonomistow w Elsasu.

Narunańske wólby, kótrejž žu žo město Ricklina a Rossa, kótrejuž wólba je žo w franzowskim jezyce jako njepłaćizna spósnała, wotmełe, žu žo z dobyćejom autonomistiskich kandidatow skónczyle. W Altkirchu autonomistiski kandidat Stürmel je 7044 hłosami nad kandidatom nazionalnych stronow dobu, kótryž 3680 hłosow dosta. W Kolmaru budźe wuzjiśa wólba trěbna, pśichi kótrejž je dobyće autonomistiskeho kandidata Hauźa wěsće. Tutón je 8744 hłosow dostał, sa nazionalistiskeho kandidata Hausjena je žo 4558 hłosow, sa sozialistiskeho kandidata Richarda 3592 a sa kommunista 2333 hłosow wotedało.

Marśall Foch sukoril.

Marschall Foch je pśed dwěmaj dnjomaj cężka khorik. Lětaśsa rosprawa praji, so na wutrobu khori. Bóndźelu je žo kokke polěpśenje swěśiło.

Pśeni žónski nałožkanosta w Cźeskosłowakiskej.

W Kremerjizu žu město druheho městopśesedyndy kotrjž je wócźo stupił, měšćanjanku radźićelku Pouchlowu sa druheho měšćanostu wuswolili. Pouchlowa, mandźelska stabowego kapitana, je pśenja žona w Cźeskosłowakiskej, kótraž měšćanoskowe sastojnistwo sastawanje.

Armenski attentat w Pariźu.

Njedźelu popołdnju je Armenski Iwan Iwanowicź we Pariźu do sekretara jeneje armenskeje zyrkwje z revolwera stśelił. Kulka pak je miśka. Nadpadnik je žebi potom w swojim wobydlenju žiwjenje wzał.

Vatikanske praśnje njeje rozrisane.

Powěsć, so so zyrkwinski stat, kótryž je w lěcze 1870 italski kral powrócił, sajo wobnowi, njeje žo jako wěrna potwierdźiła. Mjes wjednikami sajźistiskeje strony a Vatikanom je drje žo wěź rosprajiła, tola italske knjeźerstwo žo z njej hišćeze njeje saběrało.

Žiwkowić pśed wukrajnymi nowinarjemi.

Juhosłowjanski ministerski president Žiwkowicź je njedźelu wukrajnych nowinarjow pśichijał. Na kralowy manifest pokazuju, je rjekł, so žu nadawki noweho knjeźerstwa nadrobnje wobzmyślowane. Pódla teho knjeźerstwo kralej wožebity dźěłański program pśichedpokoji. Pśichede wšěm žudźe žo knjeźerstwo prózowaś, so by z rozumnym hospodarjenjom nalutowanki dopśił. Kaž borzy budźe hłowny dźěł knjeźerstwoweho programa pśewjedźeny, budźa žo pśichioty cźinicz, so by žo demokratiski a dopołnje wustawny porjad sajo sajwjedł. S wótśichim hłosom Žiwkowicź wschelake powěsće wo skutkowanju a tracźu nětcźischeho knjeźerstwa jako wopaśne wotpokasa a wospjetowasche, so budźe dźěłarnosć nětcźischeho knjeźerstwa jenoż nakhwilna. W swónkownej politizy praji, so budźe knje-

kejstwo dobre pocłah je wschitkimi žurodami pěstowacź a to budże jo dotalnych internazionalnych winowatosćow a prezejenjow dżerżecź. Kněježestwo chże jenoż sa politiku měra dźełacź.

Nowi ministrojo w Juhosłowjanskej.

S kralowskim wukasom je jo Beogradski měšćeńcanosta Kosta Kumanudi sa pósłušneho ministra a nakhwilneho wutkrajneho ministra sa cząż njepřećitomnosće Marinkowicza pomjenował. Ministerstwo wikowanja a industrije je jo Majnranićej dowěrił.

Wróćenje njewěrnych powěsćerjow w Juhosłowjanskej.

Powěsćerinja „Avala“ powě: We wukraju rośćerjene powěšće, po kotrychž je wjednik njewotwisnych demokratow Pribičewicź do Sagrjeba jo wróćitoschi so njepřećejerjej w nowinach wo nowym knježestwje wupraji, fu hole tjž. Nunje tak njewěrne a klamliwe fu powěšće, fo fu wjele hobuslawow prjedawscheje skupschtiny sajeli.

Wusłědźenje a pokhlestanje jebanstwa w bosniskim lěsnym zarjadnistwje.

Minister sa statne lěży a jany Radiwojewicź je dotalnego generalneho direktora w žiwojim ministerstwje Ssawkowicza, dale justizneho referenta direkzije lěsow we Ssarajewje Milosćewicza, inspektora Babicza a lěsneho radżićela Stirera wotžadźił a pschećiwo nim disziplinarne pschepytanje sawjedł. Minister je jako pschedbyła pschepytowanistaje kommitzije sa swěrjenje wutkich pschećiwjenjow w bosniskim sarjadnistwje lěsow zyły system pschećschiwjenjow spóznał, z kotrymiž je fo stat wo wjacy dyšli 100 miljonow dinarow sjebał. Radiwojewicza su runje tohodła sa ministra lěsow pomjenowali, fo by dalschemu pschećschiwjenju w bosniskim statnym lěsnistwje sadźewał. We wokolnitu k wschitkim sastojnikam swojeho ministerstwa minister pschipowědża, fo budże njedupuschnje tódźeho njeswěrneho sastojnika tkostacź. Wosobje chże minister sapuśeńe lěży porjedźić.

Skrjet Indianow w Ekuadoru.

W Ekuadorje w pokodnjischej Ameriży je w provinzy Chimborazo 6000 domorodnych pschećiwo běłym postawschko. Wschelakich běłych su hižo morili, jich statoki wuzubili a spalili. S Rio Bamba fu fo wojazy do spěžkarskeho kraja pódpałi, kotrjž hižo je spěžkarjenki wojuja.

26 000 khripnuth wobornow w Americy

Strowotniška wuschnosć we Washingtonje je wozjewiła, so je sa poslednje žydom njedźeł w Sjednoćenych statach potrjelnje Ameriki nědźe 26 000 ludźi na khripu wumrjeło. Khripa je fo někto na rausche Sjednoćene staty wupschestrěka. Hischće njeje dawidźecź, hdy khorośćj saśidże.

Wotrawjenje abo podskorčne morderstwo.

Po powěsćach f Mukdena bě marschall Czanghsiliang generalowu Jangjutinga a Czangjinhuala pscheproschł, so bychtaj f nim mahjongg hrałoj. Hdyž k marschallej pschindżechtaj, jeju tón wo wobaczje prošpesche, so njemóže f ninaj hrać dokelž dyrbi f lekarjom porěcźecź a se jśiwy wundźe. Na to 20 wobronjenych wojakow saśuknj, kotrjž do generalow tśełachu. Jangjuting 10 kulkow do hłowy, Czangjinhuai wjazy dyžli dwanaće bodła.

Japanšti ministerśti pschedsydża Tanaka je prajił, so Jangjutingowe słužownaje wobžaruje. Wón je najkhmańschi mandżurśki statnik byk. Jeho śmjerć budże najšferje f pschićinu, so fo jednanje dla mandżurśkeje jeleśnizy na zhwilu fostaji. Tanaka měni, so njeje trjeba, žebi staroseje cźinicź a wustrowaju, so Japanska na to njemyšli, swoju nětśišku politiku k žurodam pscheměnicź.

China přeciwo Japanskej.

Chinešce swonkowny minister dr. Wang je wo słónzowanju diweju mandżurskeju generalow roskładowanje wojsewiš. Wo nim fo mjes druhim praji: Nankingske knježerstwo politiku marschalla Czanghsuliang pschećiwo Japanskej potwjerdża. Wono wschě naprawy w połnožnej Mandżurskej podpjerunje, kotrež fo pschećiwo japanskemu zuschaśinu w Mandżurskej měri. Politika pschesbjenosći mjes Nankingom a Mukdenom dyrbi Japanzam pokazaś, so politika Japanskeje w Chinje njeje prawa, a so dyrbi fo Japanska f Nankingskim knježerstwom bórzy dojednacź. Dr. Wang praji, so budże jenoż Nankingske swonkowne ministerstwo f Japanskej jednacź. Nankingske knježerstwo Japanstu namolwi, so by wschitkich swojich wojakow se Chiny wrócźo wsała. Dr. Wang dale praji, so je japanske knježerstwo sa njemércy w Hankawje, hdyž japanšći wojazy śeja, samolwite.

Kaž japanska powěsćerinja Tocho powě, je marschall Czanghsiliang w Kirinje dźewjeć offizěrow sajeć dał, kotrjž fu fo pschi komplottu pschećiwo marschallej wobdźelili. Sajatym śmjertne khłostanje hrosły. W Zizikaru fu schtyrjoch offizěrow saśelili, kotrjž wójsku generała Wanga pschiwłuschachu.

Wšitcy Serbja

pšeprošuja so štwórtk, 17. januara, wječor we 8 hodź. do „Krony“ w Budyšinje na staroserbski swjedźeń

„Ptači kwas“

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru 15. wulk. rožka.

Maura.

Z mudrosće Jana Radyserba.
Ta Jéwa zblazni Hadama,
To hišće so dźens podawa.

*

Hdyž k dworej wam agenta dże,
Wšédnje tři króć zamkajće.

† 1838 kantor Maćka we Wjelećinje.
† 1819 Jan Bjedrich Fryco, farař w Golkojcach, přełožeŕ stareho testamenta.
1841 wuda pruski kral Bjedrich Wylem IV. wukaz, po kotrymž mójachu so w Barlinje a Wrótslawje na universitomaj słowjanske rěče wučić.
† 1838 kaplan a ludowy předař Junghaenel we Barée, kiž je zběrku přisłowow a bajkow zarjadował.

Z knihi serbskich nałožkow a widżenjow.

Serbski nałožk w korčmach běše nědy tajki: Korčmař měješe kóždeho přikhadźaceho hosća z ruku witać a jemu prěni napitk ze swojeje khany poskićić. Hdyž běchu hosćo swoju worćizu zaplaćili, smědźachu wo swjateho Jana prosyć. To běše darmotny přidawk piwa abo palenca. Najskerje pokhadźa tutón nałožk ze stareho cyrkwineho waśnja. — Hdyž burja na Jana sćenika swoje cyrkwine wopory wotedawachu, dostawachu swjećene wino. Tutomu winej so potajne mocy připisowachu, strowosć, móc, rjanosć a zakhowanje před jódom, dokelž běše tež Jan sćenik jěd bjez skodowanja pił.

Z běłym rubom wodźeta
Je zemja k měrnom' spanju,
Sněh třěchi wjesne přikrywa,
A w jasnym zabłyskanju
Ma wětřik brodu swěćatu,
Kiž dźěši khóća ze žerdku.
Sněh wrěšći mjelny ze zymu,
Lód w rěcy zmjerzłej rjapa,
Młynk wódne koło zakrywa
A skruty hrube stapa,
Hat rybak raba, wobhlada,
Před smjerću rybu zakita.

H. Zejler.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor je 7 hodź. barometer 743, hygrometer +1, thermometer we dnjo —1. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer +5 a thermometer we dnjo —9. Wuhlady na malo so pscheměnjuje wjedro a nowy sněh. — Kaž ho fo we dnjo hjała, je symicźka wječera wječor nasche pola a hona sahi f běłym sněhowym rubaju pschikrywła. Na ranje je fo njebjo sajo wuczahnyło. Boże słónczko śmjeje fo f módreho njebja na kražnu symicźku krajinu. Ale lube ptaczki sajo trabaja a prosća śmilne dusche wo nješto sorntjatkow a wotpadkow f blibow a kuchiny. S wječora pschikhadża sajo fyhna wyschina a lubi nam tracze dotalneje symicźki. Dalschi sněh je mózny. Nižina leži nad Ztarkjej. Tute rady nasche strony pschećejahnu. Wš ležke pschinjeśu fyhne deschcze a w symje wjele gněža. Jutrje śrjedu pokhadża słónczko 8,06 hodź. a thowa je 4,15 h. Mjeśacź pokhadża dop. 10,43 hodź. a thowa je wječor w 11 hodź. Sajatrjischim schtwórtk na wječor pak khwatajmy pyches krasne nasamske hona do skamneho Bubschina na „Ptaczi kwaš“! Njenje tam budże we swjedźenskej wupschechnymaj salomaj „Krony“, to je wóste. Ptaczki „Nadźije“ budża bohacze wobradźecź, haj ńamo bóhanje kóžby rjany dar bohu domoš. Sadny khachlow njeśedźmy, ale swjeśeńcźmy f rodnymi bratrami a sotrami pěkny šerbski swjedźeń we Budyšinje!

— **Wohoń.** W leżowinoscźi pśched schuleńkimi wrotami 6 wudyri wječera popoldnju, dokelž bě samjerkujeny wobołwód rostał, tak mjenowany hrjadowy woheń, kiž pak dołujazy a sawokany sjelbownik wobnjołweje wobory we prawem cźasu fpadchadu. Sawokana motorka fpyhała, kiž bě pschijěła, njetrjebachu hakle dłeńcź sapoczecź.

— **Mwłowe njeshoja.** Na Kaeubleńkej dróhy srafyschtaj wječera wołko pschipoldnja dwaj wobobowej awtaj hromadźe, pschi cźimž sta fo jenoż hnadna schkoda na wózach; dale srafyschtaj w nozy wołko 12 hodź. toborunja dwaj wobzobowej autaj na fschižnischcźu dróhow Kronprynzowego mosta a Lawskeje hasu hromadźe. Teź tu žana wulka schkoda njenasta.

— S **Hodźija.** Pschi sakoženim śwjedźenju tudomneje dobrowólnieje wobnjoweje woborty buchtaj knjeźaj feldwebl Theodor Rentsch a trubjak Ewald Liebsch wot měšćeńcanosty knj. Leberta f wusnamjenjenjom a f wuprajenim sa 25lětnu zwěrnu słužbu kralneho swjatła fakitich wobornow f pocźešćowazymi skowanti wusnamjenjenaj. Na to wupraji jimaj knj. wopalny mischtr Brüner w mjenje wobory a wokrjeżneho swjatła dobrowólnych wobornow Budyškeho hamtskeho heitmanstwa wutrobne zbožopschecźa. Schtyrjo towarschcźo pschiśiłuschcźeja woborje hižo 40 lět, 19 hižo 25 lět a 31 hižo 20 lět.

S **Rakez.** Tudy je semrěł 88lětny knjes Wollmann, kóždemu pschi swojim pschećeźelinowješi derje znaty a wostanje lóždemu w dobrem wopomnjeću.

Se **Stworniczki.** W nozy wot pjatka na sobotu fu fo do barakowskeje bydlenja djełonjemjejazeho dźełacerja Hüttiga dobywali. S wulkej khrobkosćju jamuchu paduschi we pokrje wobydlenej barazu wokno sałoćźicź a fo do Güttigoweje kuchnje a wjelba bobyeź, so bychu tam nětko 3 hriwnow drobnych pjenjes a stromu žiwnosć 1 khleb, 1 kuš butry a kuš połeka fobukasali. Tute wězy fyzkachu do nałkribjetnika, kiž we wjelbje wiśasche a sebrachu jón fobu. To je sa khróći cźaš hižo tśeće paduschstwo, kiž sta fo tudy na to waschnje, so paduschi měšnatosć derje znajachu. Nadźijomnje poradźi fo skónczńe tola ras, dobywarjeju zwólnu saślapicź.

Z **Ralbic.** Spěwne towarschtwo „Lilija“ wotmě tu zańdźeny štwórtk lětušu hłownu zhromadźiznu. Předsyda knjez tyšerski mištr Jakub Brojer spominaše we swojich zawodnych słowach na spróceniwe dźełło

Dwojacy ludźo.

Po wěrnem podawku powědana stawizniczka
f bayerskich hór.

6] (Pokračowanje.)

Tak fo słónczi jeju rosrěčowanje. Stary bur pschińdże jako k swojej mandźelskej won. Wona jemu porokowasche, so je se swojim hrubym sadźerjenjom tu wěz jenoż zhórschił. Mać jamu dóńdże potom k swojemu zynej a rěčesche do njeho, so by tola nanej k wolt był. Tón ma tola prawje, so kubło mochowebo bura tola leźinych hoscźi trjeba nima, jenoż tajzy wotinaja, kiž pjenjezy nastaje trjebaju.

Ale mać mójesche rěcźecź, schtož dyžpyche, Tonijowemu pschepowědźenja njepscheměni. Wón jej wotmołwi:

„Barowej žym hižo swoje słowo dał, a to wróćo njećeru, njech dże kaž dże. To bych tola dyrbjał klupy chadła był, njechaj-li namakane pjenjezy sjebnyć. Njeje-li je ja, tak to cźini druhi; ja pak je njewu.“

Tole krótke wuprajenje wěz rozsudźi. Nasajtra dopołdnja sapschahnu Toni swój wós a dojedże do Mieschacha po dwaj wulkej, f krutymi żelesnymi wobruczenej wobkitej puczowanšćej kofraj, kiž baronej stuschescheju. Dórhy fo teź tón se swojej mandźelskej, se swojim pjom Dyrnbergerom a słužownej na dwór mochowebo bura pschićeźe. Baronka bě sjebi słužownu sa cźaš swojeho pschebywanja beleta w měšće najała.

Tonijowej žonje bě chětro wuskostliwje widźo wobsebnych ludźi, kiž dyrbjesche někto jako swojich hosći hospodowacź. Ale baronka, nježne, rjane sjewjerjee f wjesołym a živenja radośtnym waschnickom wedźesche žebi se pschećeźelnym a njetajenym sadźerjenjom burowanu dowéru hnydom dobyeź. Tłóčesche Notburynu ruku a rěčesche tak njenuržeńe, jako by, schtó wě kak dołho, hižo burowku znała. To fo burowzy lubjesche, a prjedy hač fo schtówórcź hodźinki pominy, bě sebi baronka se swojej pschećeźelnjiwoscźu wutrobu tych dobyła, kiž jej bliźko pschindźechu. Mjes tuthymi wěło Lehnertej dźed a wowka njedźechtaj. Ani wón ani wona njedachtaj fo widźecź. Ale Toni a jeho žona sebi niczo f toho njeścźinischtaj, pschetoš bźschtaj take sadźerjenje starscheju wocźakowałoj, Notburga fo dozyła nadźijesche, so jeju napschećiwnosć pschećiwo zuśymaj cźłowjekomaj fo žama wot fo pominje, tak rucźe hač sesnajetaj fo f baronom a jeho lubosćiwej ułodej żónku. Młoda Lehnerka wsa śebi tak rjez měru po swojich cźrjpach. Teź nona njebě fo f wopschébka f mylniczku pschećeźelicź mohła, lěcźowarjow we donje měcź; ale njepschećiwita pschećeźelniwosć baronki a jeje muża bě jej bórzy wschitke wobmyślenja wsała. A podobnje póndże fo teź starymaj, tak śebi Notburga prajesche. Toni njebě tola dozyła tak njeprawje jednaś, so bě tajkim schwarmym ludźom bydlenje pschenajał. Młoda burowka cźujesche fo někto skoro trochu pobóbnjena f wobrawdźitojcu, so ma rysh barona a woprawdźitu baronku pod tśełu. Śdże je tomu tunja burjeho statoka, pod tutrehoj śiełu fo tekto nadbreje kwě hromadźe namaka? Dwaj nadbrokrewnaj cźłowjekaj nadobo, kaže słožo.

Dopołdnjo fo pješchnje pominy. W Mieschachu runje klakanje cźejpesche. Jażnje donoschowaschе fo pschipołdnische zwonjenje horje k dworej mochowebo bura a napominajuche Notburgu, kiž w kuchni sa knježiwo wobjed waryjeschе, so by fo se swojim kuchařskim wumjeśtnjowom do śpeńca meła. Słužownа bě hižo dwóźdy w kuchni pobyła a praschejo fo, hač wobjed hischcźe derje hotowy njeje, pschetoš hnadny knjes je dźenża wurjadnje fahe hłódny.

Notburga dyžpyche runje do rjaneje pórzlinoweje schtlč, kotruž njebě wot kwaša hischcźe żenje wuzita, polowku nalecź, hdyž je jeje muž zyle rosborjeny k njej sastupił.

„Schto dha masch?“ woprajscha fo burowka, a tyschne pschećeźenje sajima jeje wutrobu, hdyž błěde wobliczo swojeho Tonija wuhlada.

„Burgla!“ wón nahle wuraży, „nihdy njebudźecź wěrił, so bychtaj mi tole naczinicź mohłoj? . . . Wotećchtoj staj, wobaj staj prezł!“

„Jésu Khrystschcźe! sawoła Notburga f napok poduschenym hłosom. „Je to możno! To tola skoro wěricź njemóžu.“

„To dyrbiśch, Burgla. Runje je mi Glaserez Sseppa ninno pschischedschi prajił, so je je fo f diwomaj starymaj cźłowjekomaj hodźinu purża wottud setkał. Kóždy f njeju je brěmjeschko njesł. Sseppa je fo jeju wopraschał, hdże puścźujetaj. Na to je jemu nasch nan wotmołwił: do Tegernsee k Dirnbergerezomt.

Hischcźe nješchto bě Toni wot Sseppa thonił, ale to won nješko źwěru samjeleźł: jeho mać mějesche wot plakanja zyle sacźekłej wocźi, hdyž bě jeho setkała.

Młoda burowka sacźerwjeni fo na thwilku, tak runje hač njeno Dirnberger saśłyscha. Psched nědźe djewjerj létami bješche mjenujcy Dirnbergerez Bosćij, jara duschny pachoł, wo jeju ruku prošył, ale wona bě jeho wotpokasała. Na to bě won śwoje słowo f najmłódschej dźonku starego mochowebo bura fyntał, a tudy njewjesełu doštał. Wo mérje a pschesćejotosći bźschtaj wobaj žiwaj bytoj, doniž Dirnberger psched schtwórcź létom po Božej njewuzrźedźenej radże f wudowzom fo sta. A k njemu cźehnjeschtaj někto Tonijowej starschej.

Notburga hładasche biespomožnje na śwojeho muża. Powěsćeš, so staj fo jeju pschichodnaj starschej f Dirnbergerej do Tegernsee podałoj, ju nimale porasy, wona widźesche w tutom jednanju starego cźłowjekowo njepschećeźelstwo, kiž mérjesche fo jenak pschećiwo jeje muźej a pschećiwo ni.

(Pokračowanje sćěhuje.)

w zaúdźenym lěće. Tuž wupraji wšitkim sobustawam za pilne sobuskutkowanje wutrobny dźak, na prěnim nuštnje pak dirigentej towaŕstwa, knjezej wyššemu wučerjej Hajnje z Konjec. Towaŕstwo zasluži sebi zjawne připóznaće za njesebične dźěło při swojich lońšich wšelakorych wustupach na swjedźenjach w Serujanach, Róženće, Sunowje a w Ralbicach. Pokładnik knjez Korjeńk z Ralbic poda zličbowanje za lěto 1928. Běše jara zwjeselace słyšeć, haŕunjeć ze swjedźenjow žanych dochodow, ale jenoż dosć wudawkow mějachmy, zo hižo jedyn mały reserwny fond wobsteji. Tak skónči lěto 1928 we wšěm k powšitkownej spokojnosći. Dyrbjachu so tutón raz tež nowowúlby předsydstwa wotměć. Jako dirigentu waži sebi „Lilija" knjeza Hajnu a wobkruči to tež při wólbach. Jeho pomocnikaj budźetej w přichodźe k. wučeŕ Čornak z Konjec a knježna Hilža Wjacławkec z Ralbic. Dokelž ma towaŕstwo spróčniwcho a hibitcho předsydu, nochcyše druheho, tuž so zaso knjez Brojeŕ wuzwoli. Jeho naměstnik je knjez Kokla-Serjanski. Knjez Korjeńk-Ralbičanski zdźeŕi wězo pokładnicu. Za zapisowarja so wuzwoli knjez Kilank-Różeńčanski, za knihownika knjez Jurij Žur. A nětko zaso kruće do dźěła. Z nowej mocu a z wulkej nadźiju kročimy dale do noweho lěta a sebi přejemy, zo by skutkowanje Ralbičanskeje „Lilije" tež w přichodźe pomhało nas w našim duchownym a narodnym prócowanju skrućić. -č.

S Kulowa. Prěnje pohedźenje měšćańskich sastupjow wotewri a wodźeše najstaršiši sobustaw knjes Pětr Wjerich. Do pschedsydstwa měšćańskich sastupjow wuzwoliechu hh. Michała Nješpork a, Pětra Wjercha, Huga Šěrbina a Jurja Popela. — Liczba tych, kotříž su pola naš a we wokolnych 17 wsach bjes dźěła, je na 300 stupiła. Ale ratarjo we wokolnych wsach nimaja dosahajaze cźełedźe

S Wukrancźiz. S wotkhadom knjesa farara Biehlera wot tudomneje lutherskeje zwrkwje je so farske měsno wusahowdobiło a Wrótšfawski wyschichi zwrkwinski kollegium je naschwilnje knjesej pomocnemu prědarjej Günthereje w Radbeulu pola Drježdźan farjadnistwo farskeho města pschewsal. — Budyske Twórkutworaze towaŕstwo je žehi tudy leżowność knjesa pschekupża Braekera kupiło. Po trěbnem pschetwarjenju pschedawa so wot pónđźele w nowych klamach.

S Wojerez. Wyschschi rěsnik mischtr Ota Rotha je skhorił. Druźstwo rěsnikow wuswoli tohodla k. rěsnikeho mischtra Sinapija młódschcho za wyschschcho mischtra, a za jeho zastupcu rěsnikeho mischtra Langu. Druźstwo chce lětša nowu khorhoj poswjećić. — Nóźe schwórcź hodźiny k polnocy wot Wojerez ho wcźera powětrom k semi puschći. Wjednikej so poradźi, jón bjese wschcho wobschkodźenja k semi pschistajeć. To chze nětcho rěkać. Jara blisto je hola a w powětrie su grozy milinaŕnjow, telefonow, telegrafow, kaž by je pawk naczahał. S powětrona plun puschećichu. Potom jón rosebrachu a po żelesniźy domoj póslachu.

S Wukrancźiz. Farać tudomneje staro-lutherskeje wosady, knjes Wólcź, je dla khorowatosće na wotpočink schoł. Wón bźsche rodźeny Němc. Jako swoje sastojnstwo nastupi, słubi swojemu pschedchadnikej, knjesej sararicej Urbanej, zo sherbźyn nawuknje. Sswojeho słubjenja so dźerźał uje, hyrnjeź knjes farać Urban jeho cźasćejšcho na to dopomnił. Wotkhadźazeho farara knjesa Wólcźa nasłędnik rěka Günther. Teź tutón herźaŕ njemóže. Mjes tym je so schula po fuatym pruskim systemje tak daloko ja pscheměnećenje postarała, so je wosbada tak daloko, so němšćim słowam rozumi, hyrnjeź je bo wutrobu njepschijała. — System germanizacije, naloženy w tutej schuli, je zajimawy a źiałska schulska wyschnosć mohła sebi jón ja pschikład pschećiwo Němcam w Tirolskej wsać. Wučeŕ mjenujsy starschich napominaschc, że swojimi dźěćimi jenoż němšćo rěcźeć, so móhli schulskej wucźoje rozumieć. Starschi, dźěći bła, so bohužeł po tutej radze složowachu. Hdźe chadźi so teź wobroćićź?! Na pruźu schulsku wyschnosć znano? Tam wšěsce pomoży dostali njebychu. Nětko bě swójba se Saskeje pschicźahnyła. Tuta je swojim dźěćom herbźyn rěcźesche, tuž teź dźěćo, hdyż do schule pschidźe, němšćy njemóźesche. Tuto wucźeŕ tak dołho wot schule wusahowaše, dokelž dźěćo njeby tekło němšćy nawuknło, so by němšćej wucźoje schromiło. — By minister swonkownych naležnjosćow dr. Stresemann w Lugano z pjateju wo blido prał, hdy by tute nałożki němšćich wucźerjow w pruskich schulach we Sserbach snał?! Wukraj je snaje, knjes ministro, a Wasche słowa po tym powažuje.

S Khrjebje. Fabrika kolow, awtow a schijazych maschinow pschedwjedźe swoje schijaze maschiny pschichodnu frjedu 16. t. m. sjawnje. Wikował ś tutymi strojemi, knjes Oskar Urban w Khrjebi, někotre kaltich strojow k temu pożeli.

S Wojerez. Na žwinjaze wiki běchu zwobu jenoż 85 prožatow pschicźahnyli, schtož je jara mało. Wběhakow žanych njebě. Placźisna sa prožatko bě mjes 15 a 25 hrivnami.

S Wojerez. So ku ludźo w naschim cźasu skromni, to je sawěsće nješto dobre. Pola naš pak je žo w jenej korczinje pschipad stał. Nječto sawoła mału, nječdże wošmaletnu holćičku, kiž žebi na haju hrajschaše, so by nješto wobstaraćź běžała. Sa swoje pożelnitwo dosta 15 pjenježkow. Polna radosćź a jara so podjakowawschi běžeschc holćička domoj, pschidźe pak sa khwilku jaho a da wotpołkarjej 10 pjenježkow jaho wrócźi, dokelž bě nan rjekł, so je pjeć pj. sa dźeń tej dołcź. Na to wobbarichu wschitcy hosćo mału prawje bohacźe a nan dosta pitomne pschipohnjacze.

* S Brěinje p. Wojerez. Duży po puću na dźěło do zgbelnizy „Einigkeit" pschinóźe dźěłacźeŕ M. Matź wottud do wobžarjunomneho njeboża. Jeho koło bo hładkosće dla wobsunu a Matź tak njejsoźoinje padże, so žebi nohu slama, na cźoż dyrbjesche so do Wojerowskeje khorownje wotwjeźeć.

S Brěinje. Tudomny dźěłacźeŕ Motz jědźesche sańdženy tydźeń na žiwotnu kolo do zhlewanicze na dźěło. Pschi tom so na pjelskim puću wobžarnywschi žebi nohu slama. Jeho do khorownje we Wojerezach dowjesechu.

S Lutow (wótz). Njedawno bě žo tu dźěłacźeŕ wopik a žiwotu žonu, hdyż wona po njeho pschidźe, so by domoj schoł, ś nožom do rukow skałał. Někotři ś muži wuhrabnychu jemu nóž a pschebichu jeho. Wón pak po cźmě cźełny. Duży do Lutow wobcźežowaschc nimokhodźazych. Hdyż kotrejžkuli pschijědże, sastupi jemu puć ś wupschestrěmnej cukomaj a praschany, cźehodła to cźini, jemu wotmołwi, so chze žo pschejěcź dacź. Sa wokomik cźišny so psched pschikhadźaze motorske kolo a skani ko khětro na nožu a wuschomaj, tak so dyrbjachu jeho ś khorobnym autom do Lutow dowjesć.

S Krapowa. Skoro rubježnitwo bźschc njehorne paduschstwo pola jeneho tudomneho 71lětneho njesamožiteho rentudostawarja, ja kotrejž Lubijški lawništ ľud khłostanje postaji. Wobkhorjeny bźschc 34lětny wuarki dźěłacźeŕ B. Wón wopyta 8. 11. 28 stareho muża wudawajo, so chze měchi kupowaćź. Jemu žo pschi tom poradźi pohladacź do tyjki, kotruż bźschc starz pschinjeść a w kotrejž mějesche 480 hriwnow papjerjanych pjenjez. B. storcźi rentnarja w stronu a cźerjesche ś tyjku pjećź. Wouka žymy žo na kolo a wostaji stareho muża žałosćo stejo. 130 hriwnow je B. na nakupjenje drasty nałožił, dokelž je tehdy był tśischiwórcźeła bjes dźěła. Dalsche 130 hriwnow pak wón ś jenym pschećelcźom w Nychbachu na sekt pschećźi. Lawništi ľud sańdźi paducha dla wobpjetneho padušchstwa ke dwěmaj lětomaj khłostarnje a wotrjekny jemu cźesne prawa na 5 lět.

S Wjelcźe. Hrońe wodaliź je žo sańdženy pjati dźěłacźeŕ Kl., w Bismarckowej hźcźe w schłeskeckeni dźěłazy. Nabobo ś pjezy plonżo wupražny. Kl. blišo dźerý stejećze a plomiž jemu njeswocźo straschnje wopali.

S Welcźe. Sańdźenu njedźelu wjezeż awto, tam, hdźeź żelesniza pśches brohu wjedźe, do jědźacźeho cźaha srahi. Tutón awto bobu storhny a ruch žiobu wlecźesche. W awcźe šchadźaze wošaby buchu lohko sranjeni. Boże swarnowanje wšesce bź, so nichtón wo žiwjenje njepschidźe.

Se Sleho Komorawa. Duja 3. dezembra bźschc žo tu njejapży krawz Dahlenberg sjubił. Tutón podawk je žo nětko wujasnił. Sarjedu rano Dahlenbergowe cźłko ś tak mjenowanym wěsnišćeje hrjebje wucźahnychu. Policija pśdźiwa pschewjeduje.

W Hródku-Sólanjenju jenu wěstu žwójbu cźełce njeboże potrjechi. Mandźelśki bź sastojnik. Wobaj mandźelstaj bźschtaj wobstarnaj. Mandźelka w nozy wotwrći, dokelž chzyše ko jej pjeć. Tohodła žebi plunowy warjak zapali, so by sebi pjeze sbrała. Pschi tom sašo muži wušmy. Pjeze žo poeza marcź, pschichźa a plunowe plomja hajny. Nětko plun bjes sadźewku do lětarnje wutupowaschc. Jako na druhi dźeń sastojnik do błižšeho njepschidźe, podachu ko jeho towaŕschojo do jeho bydlenja. Hnydom plunowu wón sachwu. Sbeho wotcźakowawschi wupraźichu burje. We kožomaj mandźelskaj ś womoru wobstaja leżeschtaj. Swotewrjachu wokna a sawołachu lekaria. Tenu žo poradźi, mandźelstu ś womoru wubudźićź. Mandźelski bź kaž mowmy, tuž jeho lěkaŕ hnydom we žiwotim aucze do khorownje wotwjeźe.

Hospodarski rozhlad.

wutoru 15. wulkeho rožka 1929:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2055	100 pólsk. złotych	47,25
1 jendźelski punt .	20,334	100 čěskosł. krónow .	12,445
100 swic. frankow .	80,83	100 franc. frankow .	16,425

Barlinska bursa bź wcźera trochu njewěsta. Kurzy efektow kabłachu. Na wikach ś dołhymi a rentowymi ličbinami běchu kurzy sašo khwalcźene.

Produktowe wiki pschidźiwschu wcźera sašo do sańdźeneho tydźeń nastupjenych kolijow postupowania žitnych płacźišnow. To płacźi pschedewschćim sa rožk a pschenźu. Wobeh druźinje žita běschtej wcźera wo 10 pj. po zentnarju pomało sobocze dróžschej. Wcźera płacźeschc zentnar

w Barlinje:

pschenźy 10,30—10,40 hr., rožki 10,25—10,35 hr. jećźmjenja naležnjeho 10,90—11,80 hr., najmjenschego 9,60—10 hr., wowsa 9,95 hr. hač 10,25 hr.

w termińowym wikowanju:

sa měrc: pschenźy 11,23½—11,25 hr., rožki 11,16¼—11,20 hr.,

sa meju: pschenźy 11,72½—11,75 hr., rožki pak 11,71¼—11,75 hr., wowsa 11,70—11,75 hr.

sa julij: pschenźy 11,95—11,98¼ hr. a rožki 11,67½—11,70 hr., wowsa 11,82½ hr.,

w Drježdźanach (pjatk):

pschenźy 10,45—10,70 hr., (10,45—10,70 hr.), rožki 10,25—10,50 hr. (10,25—10,50 hr.), jećźmjenja najmjenschego 10—11 hr. (10—11 hr.), jećźmjenja naležnjeho 11,65—12,20 hr. (też tak), wowsa 10,55—10,80 hr. (10,50—10,75 hr.).

Pschikłajeja:

Hoižu do domu, Hermanna we Wojerezach, Wilhelmowa haha 7 a Schindler w Bitkopizach, Kamjenska br. 5.

Wuržednika, kowaŕskeho, Petrik w Nowej Luzy.
„ kowaŕskeho, Henśel w Narcźu.
„ kowaŕskeho, Schuster we Wojerezach.
„ mołerskeho, Schikętanz w Hródku, Hórska haha 2.
„ mołerskeho, Scholta w Budyschinje, Husaŕske kasarny, 2 dwór na lěwo.

Na pschedań:

Kachle żelesne, w Běłej Wodźe, Budyska bróha 8 delka.
Krowa wyšokoswužcźena, Nowak we Łojowje pola Hródka.
Krowa i 2. cźelećom, w Malej Suborniczy 22.
Jałowju. Scholtka w Bagenju, tel. 3.
Runtlija a kloma, w Hlinje 28.
Pjerjo niedrjene w Hlinje 17.
Kožuch sa pohonca abo schofera, Vogel w Stróži pola Wojerez.

Sšudnišzy na pschesłuchowanje:

frjeou 16. wulkeho rožka 1929

we Njiscej w hosćencu „St hwězdže" dop. w 10 hodź.: pschichowy josa a toczeny schpihel,

schwórtk 17. wulkeho rožka 1929

w Budyschinje na sjudnistwje dop. w 10 hodź.: meble a drasty, wurěźne twory, schaty, cźahnik, tśiłby, radio, bebjeńki, hudźone a pišańske stroje, schokolada, wina, lićby, knihi a podobne wěźy,

je swobodnje ruki: wschelake wurěźne twory a też pschedźeno po krucze postajenych płacźišnach,

w Hólnizy w hosćencu dop. w 11 hodź.: vertiko, schkleńcelanu wós,

we Wukrancźizach w Mełdźiz hosćencu pop. w 4 hodź.: pschichowy josa a pišańske blido,

pjatk 18. wulkeho rožka 1929

w Budyschinje na finanznym hamcze dop. w 10 hodź.: kachle, meble, kola, motorske kola, schijaza maschina, awto, wožnicze, wschelake schaty, wschelake dźěle sa motorske kola.

Sšudnistwo wosiewja:

Sšud je jokhmy dyrbjeńšej pschesłuchowani, postajenej na

frjedu 16. wulkeho rožka 1929: Schieschkeż leżownosće w Budyschinje,

schtwórtk 17. wulkeho rožka 1929: semjeńskeho Běšana w Jaŕcźizy pola Njeswarcźidła leżownosće.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. 3/11 hodź.: Sšunadny wobrot pschi wcźerawschich płacźišnach.

Dop. 5/12 hodź.: Kaž psched hodźinu, ale płacźizny skerje sešłabjene.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wotijowe symje po tuni abo 1000 kg. hawak 100 kg.
Płacźizny po złotej hriwnje.

	14. 1.	12. 1.		14. 1.	13. 1.
Pšeńca	206-208	204-206	tuwak	21-23,00	21-23,00
rožka	205-207	203-205	woka	26-28,0	26-28,0
nal. jećźmjeń	218-236	218-236	módre lupiny	15-16,50	15-16,50
naz. jećźmjeń	192-200	192-200	žołte lupiny	18-18,5	18-18,50
wows	199 205	198 204	zeradella	—	—
kukurica	220-231	228-229	raps. wosušk	19-20,30	19-20,30
pšeńć. muka	25-28,50	25-24,50	lany wosušk	25-25,20	25-25,20
rožna muka	26-8,25	26-28,15	noen. malasa	—	—
pš. wotruby	14,60	14,60	bźraj. kruški	18-19,2	18-19,2
rožne „	14,30	14,30	syno, 50 kg	3,00 3,70	4,00-5,20
lanc synjo	—	—	rožna słoma	1,15-1,35	1,05-1,15
hróch	—	—	pšeńć. „	1,00 1,2	1,00-1,25
raps	340-350	340-350	wowsna „	1,35 1,55	1,40-1,50
pjeluski	22-24,00	22-24,00	jeńca „	1,15-1,35	1,20-1,35

Drježdźanska burza (14. I.).

Pšeńca	209-214	bźrnjace kruški	22,00-22,20
rožka	205-210	pšeńć. wotruby	14,00-15,00
nalětni jećźmjeń	233-246	rżane wotruby	14,40-15,60
nazymsk. jećźmjeń	200-220	pšeńćna muka	40,00-41,50
wows	211-216	rżana muka	31,00-32,00
čerwjeny dźećel	155 165	woka	-
raps	-	pjeluški	-
kukurica (Mais)	225-227	hróch	-
suche truhańcki	15 15,80	cokrowe truh.	-

Płacźizny rěznuchu skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

10 januara.

196 woł., 427 byk., 458 jałoje, a kruw., 934 ćelat., 673 wowc., 3828 swini.

Płacźizny za

woły: 1. 54—58, 2. 42—49, 3. 32—39;
byki: 1. 53—56, 2. 46—50, 3. 40—44;
kruwy: 1. 47—52, 2. 36—44, 3. 27—33, 4. 23—26;
jałojcy: 1. 53—47, 2. 42—50;
wowcy: 1. 62—68, 2. 54—60;
ćelata: 1. 73—80, 2. 65—71, 3. 54—62;
swinje: (přez 300 pt.) 76—78, 2. (240—300) 74—75, 3. (200—240) 72—73, 4. (160—200) 70—71.
Raney 64—69.

Najnowise z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěsćź two wjedrje sa jutšišchu žjedu: Syma, mrózeje žo pschećahuja, druhdy šnehi pschełetnuje. Podobne je wjedro w Jendźelskej.

Khrjpa w Barlinje žo žylnje rosschérja. W statnej operje je žo dyrbjało pschedstajenje wotprajićź, dokelž je wjele dźiwadłowinikow na khripu skhorito. Pjaty dźeł wschitkich skhorjenych na zahorjenje plnzow cźerpi.

W Gelsenkirchenje žu žo w pinzy jeneho doma w płokańi benzolowe plinny zapalile, kotrejž žu žo ś kanala do płokańje dobyle. Płokańśti kotof, pod kotrymž bě zatepjene, ś wulkim wrjeskom rosbuchny, ś cźimž bo wschě burje a wokna w domje rosbichu. Wubuchi so pod dróhu w dołhosći 800 metrow wospjetowachu. Wustróżeni wobydlerjo tśi hrimotaze wubuchi zaślyschachu. Na dróży bo kanalowe wěka thežu wyšoko sunknychu a ś bobom ś kanalowych wotwjerow plomjenja zapachu. S mójnym powětrownym cźišcźom žo wjele wokenowych schkleńcow pukny.

W Serchawje w Schtyrtej w domje jeneho dźełaćerja w njejschitomnosći starscheju benzinowa lhana rozbuchny. Wjeha domjaza nadoba ło ja wokomik i ztomjenjom palesche. Dźełaćerjowa dwanaćeletna dźowka a jeje pjeć bratrow a sotrow ło załoźnje wopalichu. Mješ tym so mśódśe dźeći bjes wedomja leża wostachu, dwanaćeletna holza njedźiwajcy swojich załoźnych wopalanych ranow spyta bratrow a sotry wutkowaś. Po rjadu wschi pjeć po hore njebjo donjeze. Dwajśetny a tśiśetny bratr hnydom na wopalne rany wumrjeschaj. Tej rjekowstka holza je na śwoje cjeśśe rany wumrjeła.

Kaž Londonske „Times“ powźdja, 2000 Eskimowow w Labradoru dla khudobneho nalojenja rybow i hłodom mreje. Kanadske knjezerstwo je jim żiwnosć, drastu a lekarstwo pósłało.

Hłós do serbsko-pruskeje hole.

Hladało (Spiegel) naschego śusedo do Serbow: Je pschezy derje a nusno, hdyż widźimy a słyschimy, kak druzy wo naš śudźo. Njetrjebamy wschak ło jim dźiwaś, hdyż kritika wótra a schćěpata wutpadnje. Němska horliwosć sa swój narod njemóże profumjeć, sanjechanje swojeje *narodnosće pola Serbow. A tak potom so nam wo*prawdźity „Wahrheitsspiegel“ wot neutralneje strony. Sśinadź też nětkrotsy sprawny Serb, kiž sa zuboćtwom njeloži, a swojeho serbskeho puchoda so wědomny cjuje, so haubaze tajkich podeśdźenjow, kaž nam tu porokuja. Schto dyrbi *to* swojemu narodej swérny cłowjek prajiś, hdyż słyschi, tu je serbska wobsada psches swojich sastupjerjow so wujadała, so nochze wjazy serbskich předowanjow mećz. Abo druha, kiž prjedy wo serbskeho farara wojowaschе, a nětko, hdyż tajkeho ma, dhe jenej kózdu tśeću njedźelu serbsku Bożu służbu sahwjeśa. Abo hdyż njemóża w śerjej wobsadze powolani sastupjerjo pschi wólbje organisty so dojednaś, tak so narodnoswérni podleja, a wotrodźenzy i němskej mjeńšinu też, dokelž dyrbi powołana instanza sprawnosće dla salomonisay rozsudźiś a neutralneho serbskeho kantora powołaś. A tak pobrachuje pschezo sakh serbskiraj. Schto ma so prajiś, hdyż pschi druhej składnosći serbskim sastupjerjo so prózuja, njebo-statk pschi Bożich służbach dla serbskeho organisty wothrowniś, a pschi zhromadźiznach 3. **maj. rózka kiśce Kóbu zastupjeneho** zdźeliś.

Jednaćel Ł.-S. S. Z.

Łužisko-Serbski Sokolski Zwjazk. Hłowna zhromadźizna našeho Zwjazka budźe 3. mal. **rózka** pop. w 3 hodź. w Serbskim Domje. Dnjowny porjad so hišće wozjewi. — Sobustawske zapisy maju jen. noty hnydom br. jednaćelej připósłać.

J. Šuła, starosta.

Pančicy. Jednota „Sokol“ ma wutoru 15. wulk. rózka w Khróšćecach na šuli zwučowanje. Wšitcy maju přińć. **Načołnik.**

Rakojdy. Jednota „Sokol“ wuhotuje njedźelu 20. januara wječor 1/2 8 hodźin w Zendźic hoscenu we Rakojdach Sokolski swjedźeń. Wšitcy Serbja a bratrowske jednoty so wutrobnje přeprošnja.

Ralbicy. Jednota „Sokol“ ma wutoru we 8 hodź. zwučowanje. Potajkim nic srjedu, kaž bě prjedy postajene. Je to poselnja pruha za swjedźeń, tuž dyrbi kóždy z dypkom přiś. **Načołnik.**

Zwjazk serbskich spěw. towarstwow ma swoje hłowne prěnje posedźenje 19. januara 1929 popołdnju we 4 hodź. Přihotujeże rozprawy, namjety atd. Bohaty program. Nowowólby. Zajězd na spěwny festival do *Póznanja. K. A. Kocor: pomnik, „Nalěco“.* Posedźenje je dosć wažne; tuž woprujće čas a dobre mysle. Zhromadźizna budźe w hoscenu „Zum Echten“. **Hłowny předsyda.**

B. Krawc.

Župa „Jan Arnošt Smoler“. Předsyda wšěch towarstwowych skupinow, zjednoćenstwow a zwjazkow, zeńdu so štwórtk 17. januara popołdnju w 5 hodź. k porjadnemu župnemu posedźenju. Dnjowny porjad rozrisaceje wažnosće zdźěli so na posedźenju samym. Česć kóždeho narodneho prócowanja je — dźělbrać na wažnych posedźenjach — domach na postajenym směru horliwje dale dźěłać! Twarmy zhromadnje w přewjednosći!

P. Krječmar, župan.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje
Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Bućman w Budyšinje. Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Radworju. Za nawodźenje: G. Tunak w Budyšinje.

Wobhladajće sebi wukładne wokna!

Tworykupowace towarstwo w Budyšinje

zap. dr. z wobm. ruk.

Zo bychmy našim sobustawam **tutón tydźeń**, potajkim

wot 14. januara hač do 19. januara 1929

dalewon **wosebje přijomnu nakupowańsku składnosć** poskićili, dawamy **na wše wěcy** w našej **wosebitej rozdźělerni čisło 19** za tkane a wołmjane twory a wobuća

na Hošic hasy čisło 21

kaž też w našej **wosebitej rozdźělerni čo. 1** za domjacy grat hišće

dwójne zarunanje!

Wosebje tunje płaćizny! Bohaty wubjerk!

Wotedamy jenož na sobustawy!

Wobhladajće sebi wukładne wokna!

Wobhladajće sebi wukładne wokna!

Serb k Serbej!

General Ludendorf

a knjeni Dr. Ludendorfowa

rěčitaj

srjedu 30. jan. 1929 w salomaj „Krony“ w Budyšinje

Kartki za 3.—, 2.—, 1.— a —.50

doprědka pola koncertneje direkcije K. J. Guder w Budyšinje na Seminarskej hasy 8 / Telefon 3018

K 1. februarej so pilna, nic młoda 18 lět

domjaca holca

kiž ma lubosć k dźěćom pyta

W. Kirsten Hamorskimlyn w Budyšinje

So předstajić wot póndźele sem kóždy dźeń, jenož nic wutoru.

Hejduška

punt 40 pj. kaž też wše kolonialne twory, konserwy, marinady poručuje tunjo z 5% rabatom

Otto Schmaler

na Mołtkowej drózy 7

Prošu čisło

2687

jeli maće mały nawěšk do „Serbskich Nowin“.

Starša spušćomna

domjaca holca

kiž wo warjenju něšto rozumi so pyta

Statny rěčnik Schuster

w Budyšinje na Sedansk. dr. 8

Přesadźowanje driewa.

Piatk 18. januara t. l. dop. 9 1/2 hodź.

budźa so na Manjowskim hajniskim rewěrje, wotdźelenje 761, zjawnje za hotowe pjenjezy pod dotalnymi wuměnjenjemi na přesadźowanje předawać:

42 rm brěz. wuzitkn. kuluchow, 160 rm brěz. palnych kuluchow wok. 30. losow brěz. walčiny

Drjewo leži při Manjowsko-Minakałskej drózy. Zetkanje na Manjowsko-Rudejowskeje drózy.

Dolnjowuježdźanske kn[illegible]

Sbožopschećeze

k 85 lětu narodnemu dnjej

šwindewjetnej Hanje njebjeskeje Korle Jakuba z Jatšobje, mandźelskej rodźenej 16. januara 1844 Křižanej w Dobrunu

Wujěsće.

Našich zjawjenje traje 70 lět a hdyž wysoki pschińdźe 80 lět. Psalm 90, 10.

Kaž Mójžeš, tón muž Bożi spěwa
W Psalmje śwojej modlitwy
Dha sa Waših hłob by tudy była,
Drje mjeja cłowjekej' starosty,
Hdyž pjeć a wósomdźesać lět
Wy dosahli jeśe dźensa nět'.

Tuž lubyh' Boha prosyješ chjemy
Kiž waśche dny a lěta ma
Teš hacz na dłóń tu wumjerjene,
Kiž pschekroczeju so njemóża,
So by schćěkn wam dał wyšche hrěch
A nješchto lět wam pschidałoch.

Kiž dotal je ta Wótrcjej miły
Psches tutu cjažnosć i wami schoł
A i darami tak dobroczuwy,
Waš Johnuje psches jeništi dol.
Hdyž i djakom waschta wutroba,
Dźenj zhładuje do zachoda.

Tam, hdźeż na łóńdźiśeje wschak stronj
Jaly' pschitomnosć bě widomna,
Hdyž wschelke strachi wot waš zhoni,
Psches śwojohy' dobroh' Jandźela
A wutwjedźe waš i njedoża
Kaž Lotha tam je Sodoma.

Tón luby Bóh so jeschtó smilićej,
Kaž dotal, tak teš pschichodnje.
Wam wschitko dobre zdobu dźelićej
A pschewodźećej psches żiwjenje.
Hdźeż zhladnjeśeje zadoftnje
Po tamnej wótrnej domifinje.

Kaj łóńdźiły na schćerym mersju
W nadźiji so prózuja
Pschi njewjedrje a wschelkim horju,
Wo śwoje cjažnuoh' żiwjenja,
Tak chcemy my za wěčnym stacj,
Sćo wo to tene pytnuwacj.

Haj naschа tuta błoże pschihotowacej
Sćo pschihotowej tej' wěčnosće
Naših wótrnych traj so pokazowacej,
Kiž stónjeji naschе żadanje.
Ach Wožo, daj, so móhli my
Tam sjenoczicj so na wěčne.

To pschejа Wam waśche djatkowne dźećk.

pišhes Hanžu Budarku.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wot 8. K. płaca mjenjenje we wudawarni 90 nł. pj., na pósće a pola dowérarkow 1,80 zł. kr. Do wukraja 16 Kč. Kóżde so, płaći 10 zł. pj. Wudawa a zdźi Smolerjec knihtišćerńja, zap. dr. u w. rak. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2697.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobšěrnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy z w rjadk płaći so 40 złotych pj. Rabat po tarifje. v z

Čisło (Nr.) 13 — Budyšin — Srjedu, 16. januara 1929 — Bautzen — Lětnik 88

Zastaranje małych rentnarjow.

Sozialdemokratiski wubjerk němskeho sejma je wutoru wo namjetach k zastaranju małych rentnarjow wuradźował. Demokratiski rěčnik dr. Külz praji, so so jeho pschesćelsjo namjetow wostaja, jeli so knježeństwo swoje zbłudźenje dopjelni, so ma so ponosa za małych rentnarjow na sakonski podłožk stajić, kotryž je wot rosbudźenja zastarańskich městnow njetwotwiźny. Prascha so knježeństwo, hač je k tomu zwólniwe.

Rěčnik němskonazionalneje strony praji, so jeho pschesćelsjo za małych rentnarjow **prawo na zastaranje** žadaju. Wón tak daleko njeidźe, so za wschitkich, kotiž su tež psched wójnu staranje wužiwali, jo žada, tola **za wschitkich, kotiž bychu so bjez wójny a inflazije zami mohli zdźerżeć.** Wón je mjenu za prawne žadanje na 500 hriwnow postajił, pola kotrychž su dokhody na mjenje dyžli 500 hriwnow se pschetrjebanjom kapitalijow, z wójnu nastatym, wróćo schłe.

Dr. **Matzowa** z němskeje ludoweje strony wotpokazowaše stejiščo noweho wopomnjeńskeho pisma němskeho dźělowego ministra wobzarowaršche.

Ministerialny direktor **Grieser** swoje wobmyślenja pschećiwo pschedłoženju wupraji. Po naćiśku so tajny jako rentnarjo wobhladaju, kotiž su w lěće 1917 z najmjeńscha 500 hriwnow je swojeho kapitala wrali. Naćiśk so na němskostatne pożčonki, obligazije, pożčonki, nalutowanki atd. počahuje, tola so na renty z lěsowinstwa samożenja njepočahuje. Starschej, kotrajž njejsu mohli kapital sa lětnje znajmjeńscha 500 hriwnow wunoseśe **renty** nahromadźić, ale staj wschě žrědki na wocełmjenje swojich dźěći nałožiłoj, bychu tak prósdnaj wuschłoj. Dalsche wobmyślenje dyrbi so pschećiwo tomu cźinić, so nazdźił žadyn rosdźěl w tym njeńcini, kak je kapital nastał.

W powschitkownym rosprajenju dr. Külz praji, so so demokratiska strona namjetej němskonazionalneje strony pschisamknje.

---

200 milijonow hriwnow němskostatneho rukowanja za wudwojne wikowanje a ratarstwo.

Kaž „Demokratiska nowinska słužba“ powě, budźe němske knježeństwo w hospodarskim planu na lěto 1929 200 milijonow hriwnow za němskostatne rukowanje žadać. S teho dyrbi so 175 milijonow hriwnow k spěchowanju wuwotsteho wikowanja a 22 milijonow hriwnow k spěchowanju wotwyća Rota a mjasa nałožić. Hišo data potrjebnomóz wo rukowanju dyrbi wostać.

Dr. Büngera za ministra ludowele zdźělanosće namjetuja.

Nětźišchi sakski minister za ludowu zdźělanosć, dr. Kaiser, kotryž w bliźšim cźasu wróćo stupi, němskej ludowej stronje pschisłuscha. Němska ludowa strona mjeńsche tohodla prawo, noweho kandidata za ministerstwo ludoweje zdźělanosće namjetować. Jako takeho wona **dr. theol. Hickmanna porućowaše.** Demokratiska strona pak tónle kandidat njeběše hódź, dokelž pjeca wěrjowe schkefićanstwo pscheraduje sastupuje. Dr. theol. Hickmann tohodla wot swojeje kandidatury wróćo stupi. Na to je němska ludowa strona prjedawscheho justizneho ministra dr. Büngera jako naslědnika dr. Kaisera porućiła. Tónle namjet njeje pjeca pola žaneje frakzije knježeństwowych stronow wobcźežnoseśe nadeschoł.

Kommunistiska strona w Sakskej so rozšćěpiła.

Sapósłanzy Böttcher a Lieberasch, kotrejuž su z kommunistiskeje strony wusamknyli, staj so hromadźe se sapósłanzami Rötzscherom, Schreiberom a Siewertom k nowej kommunistiskej frakziji w sakskim žejmje sjednoćiłoj. S tym je so kommunistiska strona w Sakskej dosłońcźnje rosschćěpiła.

*

W posedźenju sakskeho žejma je sapósłanz Böttcher pschicźinu rozłožił, kotrejž su k rosschćěpjenju strony howjedźe. Kommunistiski stronje so porokuje, so korrupziju njes swojimi robustawami njemóže polićować a so najlěpsche elementy se strony wumjetnje.

Altenburg dyrbi so Sakskej přizamknyć.

Altenburg dyrbi so wot Durinskeje wotdźělić. Durinska je w stajnym pjenjezbnym cźěrnje a z městom Altenburgom jako majorha wobkhadźa. Mětkole dyrbi jemu krajny rud zwjazać. To je wulke pschećiwjenje sbudźiło. We Altenburgskej tohodla žadaju, so wot Durinskeje dźělić a pschisamknjenje k sakskemu zwobodnemu staśej pytać. Altenburgski kraj je hospodarsce a kulturnje zyle wusko se Sakskej zwjazany.

Zalcskeho zwonkownopolitiska réć.

Pólski zwonkowny minister **Zaleski** je wutoru we wunrajnym wubjerku dleschu réć wo pocźahach Pólskeje k Litwje, Němskej a Ruskej měł. Schtož

Litwu

nastupa, możesche minister rjec, so je stejiščo Pólskeje k jejnym zwobodnym statam dosponje prawe bylo. Pólske knježeństwo je so z wulkej scźerpnosću prózowało, normalne pocźahi nawjazaś. Praktiski wunoschk je hacź dotal zara žnadny byl. Sdźiwkowe mjenjenje **pak** je so k lepschemu Pólskeje pschemjeniło. Nadźija so, so w Litwje skónćnje zwónjaće wotucźi, so so nětcźišche poměry njebudźa sniesć, a so dyrbja w stawiznach załoženje nusnosće swojeje prawo namakać. Litwa potom spónaje, so je Woldemarasowa politika po wopacźnych pućach khodźiła. — Wo

poměrach k Němskej

Zaleski praji, so so wésće polepschenje pocźahow pokazuje. Njedźiwajcy teho je hischcze wjele wobcźežnosćow pschewinjeć, kotrejž wobeźe z němskeho a Pólskeho stajnego mjenjenja wukhadźeja. W Pólskej njeje žaneje hidy pschećiwo Němskej, ale njedowérjenje, kotrejž so na dołhe zuse knježeństwo załoženje. Wulke pocźeźenje pocźahow ma so w tym widźeć, so so němski lud a němske knježeństwo hischcze pschejo revisije swojeje ranicźeje mjezy dźerża. Położenje so polepschi, dyž Němska k dopołnacźu dóńdże, so je **wusamknjene, so so mjezy po mérnym waschnju pschemjenja.**

Dale dyrbi so na to pokasać, so ma němska stajnosć wo **położenju němskeje mjeńšchiny** wopacźne mjenjenje. Němska dyrbi skónćnje spóznać, so po **liczbje tkerje tykhnischa pólska mjeńšchina** ani pschibliżnje jenake swobody a prawa njewuživje, kaž němska mjeńšchina w Pólskej. **Wikowanske kšeźenje z Němskej** njeje so bohužel dla pschesmérnych a njewospravnjenych žadawjow němskeje strony zadźerało. Wobeźe je žadanje njewospravnjene, so by dyrbjała **Pólska pschibalitiskim pschistawam na schodu Gdynje a Gdańska lepschiny dawacź.** Hačrunje je so Gdańsk (Danzig) wospjet pschećiwo Pólskej stajił, budźe Pólska njedźiwajcy teho sajimy zwobodneho staśa sastupowacź. W Němskej pschewahu mjenje mjenjenje, so so Pólska němsko-francowskemu sbliżenju pschećiwja, je zyle wopacźne. Tajke sbliżenje ma so wjele bóle powtlacź a so z pólsko-francowskim swjatkom hakle smóžni.

Pocźahi Pólskeje **k Ruskej** njejsu bohužel tak dobre, kaž so pscheje. Cźim bóle zwjeselcźe zu namjety, kotrejž je njedawno Ruska cźiniła. Pólske knježeństwo je z dosećinjenjom je na wědomje wsało a jim sahadnje pschihkotnje. Pólska dyrbi pak so najprjedy z druhimi signatarskimi statami a z pschibalitiskimi statami dorěcźeć, tola so to wěsće sa krótki cźas hodźi pschewjesć.

Pólske nowiny wo ruskej nocźe.

Pólske nowiny druhu ruku notu, wójnu tamaszy pakt naslupazu, rospominaju. Pokasuja na wurjadny spěch, z kotrymž je so nota spitzała a so wosobnje pólskemu diplomatiskemu zastupjerjej wo połnocy pschepodała, hačrunje je thory we łožu leźał. Podobny spěch móże so jenož z wurjadnje khutrnym położenjom rosdźěliś a je so se zacźischcźom sbudźił, so su pólsko-ruske pocźahi napjate a so je hnydomna ponoc trébna. Na zboże pak we normalnych pocźahach njeje wobemaj statomaj njeje nicźeho, schtož by mohło nérnenu pruhowanju cźinjenych pohrědkowowabarać, z kotrymž by móżno było, atmosferu dowéry w rańschej Europje pohybnicź. Runje dźenźnjiske internazionalne położenje nima taskeho charaktera, so by žebi tajki spěch žadało.

Franzowski marschall Foch cźežko schorił.

Marschall Foch je straschnje schorił. Jeho lékaŕ njezamjeleźa, so je jeho žiwjenje w hrožbe. Stare cźerpjenje jerchenjow, z kotremuž je so hacźenje we wutrobje pschidało, je marschallowe cźełne mozy jara poškabiło. Nóz wot njedźele na pónjdźelu bě so thoreho jara kritiłko. Foch wulke bolosće cźerpi. Posledńe dny je thorosć troschku popuscheźiła. Foch je w 78. lěcźe žiwjenja.

Wotšćěpjenje w francowskej socialistisko-radikalnej stronje.

Sozialistisko-radikalny sapósłanz Borel a tśi dalschi sapósłanzy sozialistisko-radikalneje strony su je swojeje frakzije wustupili, z kotrejž so tele dny pschi wothłosowanju wo dowérje za knježeństwo Poincarea w pscheźiwnistwje cźujachu. Wschitcy schtyrjo sapósłanzy su tohodla na rosdźěl wot wobsamknjenja swojeje frakzije so knježeństwo hłosowali a sdźěluja, so někto do frakzije njewotwińjeze lewizny sastupja. Sozialistisko-demokratiska frakzija po tymle wotschćěpjenju z 121 zobustawow město prjedawšich 125 zobustawow licźi. To smeje knježeński za pschichodne wólby do wubjerkow deputěrskeje komory W finanznym wubjerku a w někotrych druhich wubjerkach tak sozialistisko-demokratiska strona jedyn zobustaw zhubi.

Jednanje mjez Vatikanom a italskim statom.

Napschećiwo druhim powěsćam Havaska powěsćerja w Parisu wo wobnowjenju zyrkwinskeho stata mjes dwěmaj sdźěluje: Snajmjeńscha dwě lěcźe bu dowérne wuradźenja mjes italskim knježeństwom a Swjatym Stokom wotmětowali. Wunoschk, kotryž je so dospił, njeje po nadrobnoscźach znaty. W prénim rjedźe je so dojednanje wo mérnym powjetschenju kraja, k bamžowemu statej pschiślušchaceho, dospiło. Bamžowy stat budźe wuphescherjeny na villu Doru Pamphili a piniowy haj Sacchetti. Nad tejle krajinu by bamž połne knježeństwo měł, kajkeż ma na pschikład republika San Marino. Pódla teho bamž pjeca finanzne wotschkodźenje za druhi kraj swojeho prjedawscheho stata a to pjeca 4 miljardy litrow.

Wschě postajenja dojednanja mjes Swjatym Stokom a italskim knježeństwom do pracźiwosće z internazionalnym srěcźenjom stupja, kotrež wobej stronje jako jenak zamostatnaj stataj wobsamknjetej.

Londonski „Daily Telegraph“ powě, so je generał jesuitskeho rjada z Roma do Franzowskeje a Schwanskeje z pokazowym wotjězdom, so by katholskim rjadam krajow dojednanje wuwjerćił, kotrež je so mjez Vatikanom a italskim knježeństwom we wězy wobnowjenja bamžowego stata dozpił. Nowy bamžowy stat budźe, kaž je „Daily Telegraph“ zhoni, 260 kšwadratnych kilometrow wulki a smeje nětkle 10 000 wobydlerjow. Wobsahowy, kotrejž so w kraju bamžowego stata sapsydla, budźe so wo swojej statnej pschisłuschnosći rosdźěliś móz. Se swojeje strony pak smeje Swjaty Stok prawo, pschihótowace statneje pschisłuschnosće w žiwotnim kraju wobzbant sapowědźiś, kotrejž njeby tym rad widźane byle.

Politiszy wjednizy demokratiskeje ratarskeje strony su se sjawneho žiwjenja wustupili.

Beogradska „Pravda“ se Sagrjeba powě, so su politiszy wjednizy demokratiskeje ratarskeje koalizije zyle se sjawneho žiwjenja wustupili.

Pjeć Khorwatow w južnoslowjanskim knježeństwje.

Noweho namjestnika swonkownego ministra, dr. Kumanudia su tež za pólskeho ministra pomjenowali. Ministrej za sozialnu politiku, universitetnemu ministrej Franzosej, je so sastawanje ministerstwa za ratarske reformy dowěriło. Sagrjebskeho prawizinika, dr. Maforaniča, kmana nětkhuschcheho presidenta khorwatskeje akademije wědomnosćow, su za ministra wikowanja a industrije pomjenowali. W nowym knježeństwje su po tajkim pjeću Khorwatojo.

Prjedawšeho generała Wrangelowcho wójska zatrěli.

Prjedawschego generała Wrangelowego wójska a napossled wuczerja na jenej Moskowskej wojeńskej schuli, Sślaschczewa je w jeho wobydlenju wětši Kolenberg sa

Jzdili. Zdźěny wordaŕ je pśichi pśiśpěłyślynuju rjeku, so je cyłm ſ wjeśełwóśeću ſtuźił. Po Sklaſchezewowym roskazu ſu jeho bratra ſa cząſ wobſtarſkeje wójny w poſłednjej Ruſkej wotprawili. ſ

Madźarske nowine su rozrěčenje z dr. Maćkom falšowale.

Pśichódźyła khorwatſkeje nataŕſkeje ſtrony dr. Maćej pśiſed nękotrymi dnjemi dopiſowarjej nowin „Pesti Hirlapu“ rozrěčenje pśichiwoli. Po wojſewjenej roſprawje je dr. Maćej pjeca nowe knjeźerſtwo w Jugoſłowjańſkej jara wótro ſaſudźił a rjekł, ſo je politiſke a ńij neutralne. Hačrunje dr. Maćej w Sagrjebſkich nowinach wojſewi, ſo ſu we wojſewjenym roſrěčenju jeho wuprajenja falſchowane, je Sagrjebſki wulkoźupan general Marjanowić dr. Maćka ſ pſchećiſchenju ſkaſał. Dr. Maćej je rjekł, ſo je ſo jeho roſrěčenje falſchnje ſaſo dało a je do protokolla ſwoje woprawdźite wuprajenja diktował.

Albanske knježerſtwo wróco ſtupi.

W albańſkej miniſterſkej radźe njejſu ſo miniſtrojo wo ſtatnych dobrodach a wubarkach mohli dorěčeć. Miniſterſki pſchedſyda Koſta je tohodla kraſej ſdźěłił, ſo miniſterſki kabinet wróco ſtupi. Albańſki kral Zogu na ſkótkowu khoroſć cźeſko cźerpi. Tohodla je dweju lěkarjow ſ Wina k ſebi powołał. Taj ſtaj ſo wuprajiłoj, ſo je khoroſć ſ teho naſtała, ſo ſebi kral pſchemako cźeſnego hibanja cźini a pſchewjeſele tobaka kuri.

Nowy nadběh na Kabul.

S Paſhawara ſo powě, ſo ſkórkarjo po wojſewańſkej pſchećiwnej ſwonkowne dźěle Kabula ſnowa nadběhuja. Snate hiſchcze njeje, kak ſu ſplaſi ſtupjenje Jmayata Ullaha na rón pſchijeli.

*

Aman Ullah je ſo póndźelu popołdnju ſ ſtatkom do Kandahara podał, ſo by dale do Quetty puśował. Wón chce pjeca ſe ſwojej mandźelſkej do Europy wucźahnyć a ſo trajnje w Franzowſkej ſahydlić. Nowy afghanſki kral je manifeſt wudał, ſo knježerſtwo po ſtarych kraſnych ſaſadach powjedźe. Reformy Amana Ullaha ſu ſo wróciłe. Wſchitzy offiſjerojo ſu nowemu kralej ſwéru pſchiſahali.

Cźežke źiwjenje kolonistow w Marokkowskej.

S Tangera ſo Londonſkemu „Daily Telegraphej“ powěźe: Europiſzy a wobjeźe franzowſkich kolonistojo ſ wokolnoſće Fesdu ſu ſhromadźiłi wſoſoli, ſ kotrejež je ſo franzowſkemu generalnemu reſidentej w Marokkowſkej wopomnjeńſti ſpiſ pódał. W nim ſo kolonistojo wobcźežuja, ſo poſłedni cząſ wſchelake ſłóſcze pſchećiwo kolonialiſam ſe rany bemorálniſch pſchidźeraju. Tele ſłóſcze cźaſto njeſkótane woſtawaju, ſchtoj je ſ pſchićinu, ſo wſchelake morálne ſpłahi, kotrež ſu hač dotal ſ Europjanami we ſwéje źiwe łyſe, ſo ſ ſběrkarjom pſchitſkilieſa. Wobjeźe wot mnoho cząſa, ſo je franzowſka wyſchnoſć wulki wukuſ w pjenjes ſa puſchczenje nękotrych ſajatych Europjanow uplaćiła jedna ſo wobjeźe wo wokuk generalneho reſidenta Steega, je zyła kraſina ſe ſłóſniſkej bandu wobkrućena. Kolonistojo tohodła ſadaju, ſo bychu ſo wojeſke ſłužiſchcza poſwolniłe, a ſo by ſo wobjeźe waidźelenje wojakow wotpóſłało, kotrež by ſakhadźenju rubježnikow wobarało. Po powěſćach marokkowſkich nowin ſo milijonow frankow wukupneho pjenjeſa ſa wěſteho Jukilaga, kotryž ſo hižo dwaj měſaza w ſatbje dźerži, ſadaju. Sda ſo, ſo bychu zběžkarjo Rabilaca teſ ſa milijon frankow puſchćiłi, tola ſu hač dotal wſchě pokuſenja na ſamjenjenje tehole jatcho ja nękotrych ſóźkarjow, kotliž ſu w franzowſkej jatźje, wotwokakali. Powſchitkownje ſo ſada, ſo bychu ſo pſchiſprawjenja na ſchkitanje Europjanow połěpſchiła.

Kellogg z amerikanskeho knježerſtwa wuſtupi.

Statny ſekretar (jwonkowny miniſter) Kellogg je, kaž je ſjawnoſći ſdźěłił, ſo roſhudźił, 4. měrza ſwoje ſaſtojnſtwo w amerikanſkim knježerſtwie ſložiś a ſo k ſwojej prawniſkej praxy wróćeć. Tón ſamny dźeń tež president Coolidge wróćo ſtupi.

Bankier Morgan jako wěcywuſtojny reparaciſkeje kommiſije.

Generalny reparaciſki agent Parker Gilbert je ſo we to prózował, ſo je amerikanſke knježerſtwo wulkobankiera Morgana jako wěcywuſtojneho ſa reparaciſku kommiſiju pomjenowało. Powołda ſo, ſo Parker Gilbert jako generalny agent ſa wotſchkodźenſke płaćenja wróćo ſtupi, ſo by do bankoweje firmy Morgan a Co. ſaſtupił.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu 16. wulk. rózka,

Marcella.

Z mudroſće Jana Radyſerba:

Su zaſte nócne ſerjenja,
Pak ſeri ‚śće ſrjedź běloh' dnja.

*

Wón druhim réka ſwanca a ſwak
A ſam je holy njebolak.

† 1822 Bohaſkwal Bjedrich Dórnik, jako farař we Hajnwałdźe, Serb z Mikowa, ma zaſłužby wo ſerbſku ludowědu.

† 1890 Ketličanſki farař Korla Guſta Klin, 84 lět ſtary, bratr prěnjeho předſydy Maćicy Serbſkeje Bjedrieha Adolfa Klina.

1877 załoži ſo ſerbſki prědarſki ſeminar w Hodźiju.

Z knihi ſerbſkich nałožkow a widźenjow.

Wo čertach mjez Serbami je dźenſa wopominany farař Dórnik rjany naſtawk piſał. — Naš časopis „Łužica“ je njedawno woźiewiła ſławnu hru wulkeho ruſkeho baſnika Lawa Tolſtoja: „Prěni paleř palenca“. — Serbjo ſu to dawno wědźeli, ſo je čert z prěnim palencarjom był. Hižo w lěće 1896 je njezapomnity Delnjowujezdanſki kantor Kulman do Tydźeńſkich Nowin podał bajku: „Čert je prěni palenčař“, kotruž je wěſće z luda zapiſał a w kotrejž cyle tak kaž Tolſtoj powěda, ſo je čert prěni z rožki palene palił, ſo by ludźi za ſebje dobył. — Handrij Zejler pak je powědał, ſo je čert palene z muchorazow paril. Serbſke přiſłowo pak praji: Palenc trubić — kharty hrać, — to je čertej hołdowaś.

Klip, klap, klip! w bróžni
ſaklineli na huni —
zornjeſko radne
wuſkoči, wuleći:
burik ſo śmeje na łubi.

Handrij Zejlek.

*

— **Wo tydźenju.** Wěcera na wjeczor ſo pola naš do ſylneho ſnihowanja da. Sněžy ſabaiſche hač nědźe do połnoca, ſajuwaſchi puśe a ſcheźeźki. Dokelž póbla nimale ſylny wětr duješe, naſtachu tež mjeniſche abo wjetſche ſpeje a hačaku wobkhad na dróhach a puśach. S wjeczora pichiliśuje ſo ſako wyſchina. Tak ſnježny ſ ećerſwym ſnihom ſaſo ſylniſchu ſymiczku wotcźakowaš. Derje by było, hdy by ſněh bliže leżo woſtał. Chżemy tola jutſje wjeczor na Ptaćej kwaſ do Budyſchina khwataś, njech je ſkutkami, awtami, motorſkimi kolami, awtobusami, hamoteptakami abo pěſchi. Jeleſnjiza je wjo najpſchihódniſcha ſwjaſowalka ſ Budyſchinom. Kraſna běła kraſina njech naš kuſtonje wobdawa a pilna ruka njech puśe a ſcheźeźki wuſtupo. Hicź tam na Ptaćej dwaſ dyrbimy, to ſebi Nadźijeju ſwéru ſaſtaraś, tak wulkotny porjad pſchiprawja, kiž wěźe je ... wulke wubarki dopołdnja nacźinił. W rodowa ... ſelicź ſo też dźeńy, pſchetoż na Ptaćich ſ ... pſchezo rjenje. — Dźeńſa rano wſchelake cźaſ ... nym ſawoſdźenjom pſcźiłhadźachu. Jutſje ſchcź ... bźa ſilnicźko 8,05 hodź. a Khowa ſo 4,16 hodź. ... Ptaćy khadźa dop. 10,58 hodź. a Khowa ſo do połdnja 11,45 hodź. — Wěcera wjeczor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer +4, thermometer wo nozy 0. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 728, hygrometer +6 a thermometer w nozy —8.

— S pſchileżnoſću „Ptaćeho kwaſa“ pojěźdźe najſtérje jutſje ſchtwórć połnki auto wot Budyſchka „Wótrowa“ do pſchiſtrowniſch wjeſelow na cźaſu Wóſtrich. Cźaſ ... ta tuž Worſchicźenjo a druhy bohrm ſtudnoſć k domu ... jeſoje nozy ½2 hodź. Jutſje we tom hiſchcze nabrowniſcho roſprawjamy. Też ſtatny auto do Panczanſkich ſtron najſtérje w tutom cźaſu pojěźdźe.

— **Ssudniſke dny we Lutach** budu létha 13. februara, 13. měrza, 17. hapriele, 15. meje, 12. junija, 10. julija, 11. ſeptembra, 16. oktobra, 13. nowembra a 11 dezembra. Je woſtdźerża wo ſaſtojniſkej kantinje w tworni.

— **Wobhoſpodarſki ſónz léta 1928.** Statiſtiſke woſtdźelenje měſchcźanſkeje radny je wojſewiło, ſo je wobhoſpodarſki ſónz Budyſchina ſónz dezembra 1928 41 083 wobohow (1927: 40 960) wonźiniło. Wobhoſpodarſtwo je ſo potajkim jenoſ wo 123 wobohow pſchiſporiło.

S Małeho Wjelkowa. Jako poliźija w poſłednich dnjach wobhonźuje wſchelko wobhoſpodarja pſchećehtowaſche, nadeńdźe wjetſchu liczbu zujnych ſchatow. Po wſchěm ſkaźu ſu kradnjene. Komuž bu w poſłednim cząſu ſchaty kradnyli a njeje to hiſchcze pſchiſłuſchnemu ſandarmej wojſewił, njech ſo knihowe pſchiſłuſchnemu ſandarmej wojſewi, njech ſo kumoſy wonźi.

S **Budyſzez.** Pjatk 11. t. m. woźmě ſudomna dźěſaćerſka ſamaritſka kolona w Reſtkej hoſćeńcu ſwoju lětuſchnu hłownu ſhromadźiſnu. Knjes Arthur Beyer wotewri ju ſ powitanjom, pſchejo też ſa nowe lěto ſdobowane ſkutkowanje a ſobudźěło k lépſchemu ſpjeħu. Wobſebity dźak wupraji w mjenje kolony knjeſej dr. Albertej ſa jeho wopornjowe ſobudźěło a wuwuczowanje ſobuſtawow. Najprjedy pſchija ſo nowy ſobuſtaw. Kolona ma nětko 21 ſobuſtawow. Po wojſewenju wſchelakich ſdźěłenjow poda pokładnik knjes Heinrich Klemmi rosprawu wo pokładni. Po prahowanju a ſa prawo ſpóſnaću pokładnje ſo pokładnik wuſwobodźi. Na to poda techniſki wjednik kolony ſrótki pſchehlad wo wukonjanym dźěle w ſaſchłym lěće. Wſcho hromadźe je ſo 115 króć pomoz poſkićjała. Pſchi 8 towaſſiwowych ſwjeđenjach bu ſamaritiſka ſtraża ſtajana. Wosebita lětna rosprama ſo hiſchcze ſeſtaja. Wjednik ſtónčźi ſwoje wuwjedenja ſ pjećecźom, ſo bychu ſo da pſchewulkeho dźěła w minjenym lěće hiſchcze mnoży ludźo w poſtiċnjenju pomoży wuwuczowaċ dali. Kolonine ſamakenje, wobſtejanje je wobwjaſkoweje maczźiny a ſ narjadow, ſo dale pisa. Potom ſcźehowachu wólby zyłeho pſchedſydſtwa. Sa 1. pſchedſydu wuſwoli ſo knjes Arthur Beyer ſnowa. Sa techniſkeho nawjedowarja wuſwoli ſo knjes Hendrich Klemmt, ſa jeho namjeſtnika knjes Roland Liebſcher. Sa pokładnika hohorunja knjes Klemmt. Sa ſapiſkowarja wuſwoli ſo knjes Kurt Kleßlich a ſa namjeſtnika poſtaji ſo knjes Pětſch. Sa reviſorow wuſwolichu kł. Leutholda, Praſku a Horna. Sa ſarjadnizu materiala wubrachu knjeni Klemmtowu. Wuſwoleni wólby pſchijachu. Na ſónu ſhromadźiſnu ſo namjeſtowaſche, ſo ma ſo wjazy wobwjaſkoweho materiala wobſtaraċ a poſdźiſcho też wjeſiłwe nożydło. Wo to ma ſo pſchedńdźidwo ſtaraċ. Shromadźiſna ſtónčźi ſo wokoło 15 hodźin. Sobuſtawy pak po njej hiſchcze pſchi bjeſadźe hromadźe woſtachu.

Dwołacy ludźo.

Po wěrnem podawku powědana ſtawiſniczka ſ bayerſkich hór.

6] (Pokračowanje.)

„Toni, ſchto bychmoj něſko cźiniłoj?“ woprašcha ſo Motburga ſ njewěſtym khłoſom a jeje wocźi haſtupjichtej ſo ſe ſłzami. „Kaiſa haiba, hdyž to wſchitzy ſhonja, ſo ſtaj ſtarſchej prećź.

A wona kleſnu ſ rukomaj hromadźe. Toni pak ſo wobknjeźi.

„Njezychmuj jenoż tak jara, Burgla! Tu haibu wſchak też hiſchcze ſnjeſemoj. Sźmoj njeſtarko njeprawdu cźiniłoj? Sawěſcze ńij. Hdyž potajkim moji ludźo bjes waźneje pſchicźiny, tak mi a tebi nicźo, wotteidu, to tola mój nicźo ſa to njemóżemoj. . . . . Wěſch, ſchto je namaj to naczinił?“ ſarowa wón, jako by jeho nahła myſlicźka pſcheſuſała. „Nětko ja wěm, nětko je mi to do khowy pſchiſchło!“

Jeho žona mjelcźiży ſ khowu tſchaſcheſche.

„Waſił je namaj to wſchitko nadrjebił,“ rjekny bur ſ khłoſom dopołnoho pſcheſtrowdźenja. Tón je ſawdźeſe wcźera nana narěcźał, ſo dyrbi k njemu cźahnyć. Ta wźeła ſ ſuſym je jenoż hoła twurcźej ſyła. Haj, zyłe wěſcze tomu tak budźe a niż hinak. Dirnberger je tajki prawy ſlépy, tón myſłi jenoż na nanowe pjenjeſy; ſtareho cźłowjeka by najradźcho hiſchcze bóle pſcheczíwo mi naſchcźuwaċ dyrił, ſo nje njeby w poſłednjej woli wopomnił. Dirnberger je zyłe faſchny rapaſ; hiſchcze ſenje njeje mi derje ſmyſłeny był.“

Motburga wjedź ſ nahładom a tukanjom ſwojeho muża pſchesjedna. Prjedy pak hač mójeſche jemu wotmołwiċ, faſchtyſcha hłóſ baronki. Knjeni pſchińdźe ſama do kuchnje ſa wobjedom pohladaċ, pſchetoż knjes hrabja běſche hłódny każ wjelk. Mochowa burrowka dyrbjeſche potajkim ſe ſwojim mužom rěcźeċ pſchestaċ, ſo by jeſcź ſa ſwoje knježerſtwo wot ſłužownje na błido podała.

IV.

Toni mějeſche na ſaumjnem puju hiſchcze wſchelake druhe mjerjanja. Jeho dźěćzi płakaſchtej a wołaſchtej ſa wowku, na kotrejž je wſchej łuboſcźu wiſaſchtej, dokelž bywaſchtej ſkoro zyły dźeń wokoło njeje. Bur wſchelake, kaž cźeſeły ſkowu hromadu tyka a ſebi ſchukoze; pſchetoż też cźeſadnihu běchu ſa tym pſchiſchli, ſo ſtaj ſtaraj cźłowjekaj dla wotmajeńſa bydlenja barońej ſ domu woteſchłoj. Snadź jachu woni tola tak derje każ młody bur ſam tole pſchećiwniſtwo ſtareho Lehnera a jeho żony pſchećziwo waſchu, kiž ju horach pſchejo bóle pſchiběraſche, ſo ſo ſamo w łépſchich burſkich ſtatkach zyłe połſkody łéćźowarjam pſchenjachu.

Porażeny duch, kiž nětko na kuble knjeješche a ſamo cźeſeły ſaja, njemóżeſche ſo jaſno widźaċego barona a jeho niż mjenje wótrje wobkedźbowaċe maudźelſkeje minjeċ. Po pokhmurjenymaj wobliczjomaj ſwojeju hoſpodarja a hoſpoſy ſpóſnajchtaj, ſo dreje je ſo nětſchto ſtało, ſchtoż, njech też niż runje njſbjo woſtaċmjenjeſe, ale njemjeſeſe na poměry w domje ſkutkowaſche.

Baron Bellmonte chżdyſche ſa pſchićinu toho ſłędźeċ, niż tak jara ſobuczuża bla, hač ſkerſcho wźijmnoſće dla a dokelž chżdyſche ſo wo wobohach a wěſach na kuble po móżnoſći powuczeċ. S mudroſće pſchepoda tutón naſtawk do rukow ſwojeje żony, a wuſpěch wobkruċi jemu, ſo bě pratwje jednak.

Po wuſkoſowje, ſo ſ erta dźěćzi a kłaſnjowu wěrnoſcź ſhonjiſch, pſchibliżowaſche ſo baronka małymaj dźěćzomaj mładeho bura. S ſładkimi ſłowami a małymi darami pſchinđźe ſpěſchnje k wuſpěchej. Sſeperł rady powołdaſche, a ſe njeho wuwabi pſchekłepana baronka bjes próży wſcho, ſchtoż chżdyſche wědźeċ.

„Dźěd a wowka ſtaj woteſchłoj,“ rjekny małyſchk runje won do woczow, „dokelž ſy ty pſchiſchka.“

Baronku tale dźěćzaża ſprawnoſcź wěſo jara njeſwjeſeli. Wona dźěſche to khwataczy ſwojemu nużej wupowědaċ. Ale tón ſo tomu dołoża njeſkjiwaſche.

„Ja ſym ſebi nęſchto taſke myſlił,“ wón ſnapſcheċźiwi. „Hižo to powěſtanje ſtareho ſo mi wcźera njeſubjeſche. Ja hnydom ſaczuch, ſo mjes ſtarym a ſynom wſchitko we pſchesjednoſći njeje. Stary ſeſda ſo mi był ſe ſtrowe pſchedpodjaty pſcheczíwo wſchemu nowemu a zuſemu, jeho ſym je zyłe naiwobak tomu. A wón to je, kiž mi pſchebywanje w tutom domje wołożuje. Budźeſch widźeċ, Jeta, tutón proſty burſki khadła, kiž ſebi na ſwoje ſwobodne nahłady nęſchto zyłe wobſebiteho był ſda, je tón muż, kaſchkoż runje tſjebamy.“

A baron ſo pſcheklepanje poſmjeſkny.

„Ja wěſo budu ſe ſwojeje ſtrony wſchitko cźiniċ, a tomu dopomhaċ, ſo bych w twojim ſmyſłu na njeho ſłutkowała, Oskara“, pſchida baronka ſ dorasom. „Wſchake weſch, ſo ſu na to ſwuſtoju.“

„Hacź ja to wěm!“ wón ſawoła a wuſmja ſo ſ zyłeje ſchije, tola wojſcźeżeranje klinczeſche lohkomyſlnje a hrobſe.

„A hdy manoj hru ſapoczeċ?“ woprašcha ſo wona ſe nerwoſnym ſatorhowanjom delnjeje huby.

„Sdy? Dſiwne praſchenje! Hdyžkuli chżeſch. Dźenſa, juſtje, wo kóždem cźaſu, kiž ſo cźi pſchihodźi. Cźim prjedy, cźim lépje!“

Nęſchto hodźin po tutej roſmołwje pſchinjeſeċźu telegram ſa barona.

„Twój bratr je wcźera wjeczor do Tegernſee pſchijeł“, ſdźeli Bellmonte ſwojej manđźelſkej.

„Skónczenje“, ſawoła wona ſ wołożenjom wodyhnjo.

„Sſłyſch, Jeta. Mój jeſko jutſje w Tegernſee woppytamoj. Móże-li to był, dyrbi naſ mochowy bur dowjeſeċ. Ma rjany kit (chaiſu) a ſapiſchaj rjanych koni. Hnydom ſ nim porěcźu. Wón by dyrbił naſ wjeſeċ.“

(Pokračowanje ſcźehuje.)

S **Budestej.** W shromadnym pożedżenju schulskeho wotrjesneho pschedsydstwa a schulskeho wubjerka póndżelu 14. t. m. bjerjesche so na wědomjo, so je 1. dźelba za nowu schulu so wotedała. Wobkhladawschi sebi městnosć je domisnisti schćit swoje wobmyslenja wo nowotwarje spuschczić. Knjes schulski wjednik Wyrgacz rozprawja potom wo sawjedzenju nowych wucžbnych knihow. Wón wupraja so pschede wschěm wo sašadnych rozdźelach stareje wukunjenkeje schule a něktole pschedpisanje dźělanskeje wuczby. Wobsamkuny so, nowe wuczbne knihi w běhu někotrych lět wobstarać. Pschedsydna rozpowěda na to podrobnje wo tym, schto je so z zyrkwinskim pschedsydstwom dla rozsudzenja prašenja mjes zerkwju a schulu wujednało. Dale so wobsamkny, architekta namolwić, so by trěbne wupisanje za wschelake dźěła pschi schulskim nowotwarje bórzy wobstarał. — Po schulskim pożedżenju běsche hischcze krótka rosmolwa Budestežanskich gmejnskich sastupjerjow.

S **Wulkeje Dubrawy.** (Saposčene.) Lětusha hlowna zhromadźizna Wulkodubrawskeho podpjerazeho towarstwa wotmě so njedźelu na Tjoch kralow w „Sakkim hajniku“ a bě bohacje wopytana. Pschedsydna, towařsch Hoker, powoła zhromadźenych, wuspjese zjesnjeho fobustawa knjesa Domaschku a pschejesche wschěm zhromadnym sbožowne a spokojne nowe lěto. K zjesćazanemu wopomnjeczu towarschi H. Staruzoweje postarachu pschitomni. Po schwalenju pożledniego protokola pschijachu so 3 nowe fobustawy, a to towařschojo tk. Walter-Schierjanski, Mark a Gebauer z Wulkeje Dubrawy. Se sawdaczom ruki podwolschtaj so towarstwowym winowatoscam. Lětnu rosprawu poda towařsch Hoker. Wulběhny cžišu dźěławosć w minjenym lěcze. — Rosprawa wo pokkadni, pschehladnjena wot towarscha Mjena, pokasa swjesełazy wobrjatk. Pokkadnika zhromadźizna jenohłósnje wuzwolbodźi. W rosprawje wo zhromadźinach wulběhowarske so wobstajny dobry wopyt. Wschitke rosprawy buchu pschijate. —S nowowólbow wuńdźechu jako zastupowoleni towařsch Seeger jako 1. pschedsyda, Mjen jako pokladnik, Bizkup-Wulko-Dubrawski jako zapisowař. Pschi posłužowanju thorhoje stachu so make pschemenjenja. We wokrjesu wobkhowaju przedawschi dowěrnizy zwoju dźelawosć. Sa Wulku Dubrawu pak bu towařsch Arnold jako dowěrnik woleny. Sa revisorow pokkadnje wuzwolischtaj so towařschaj Krausa a Schied. — Pjeches wobrotny namjet dostawschtaj towarschej Blankenstein-Khrósławski a Jenč se Židowa schwarnu hodownu pschipomoz. Wužischi sabawny wubjerk sabérasche so z wuhotowanjom symjkeho zwólneho wjeczora.

Dale rěčeschе so wo pschiprawjenju léta 1930 wozwjeczomneho towařstwowego 50lětneho jubileja a 25-lětneho thorhojineho jubileja Podpjeranskeho towarstwa za Wulku Dubrawu. Tohodla wuzwoli so po namjerje pschiprawjazy wubjerk, wobstejazy se 6 wozobow, kiž zwoju dźelawosć bórzy zapoczinje. W prašenju na thorhojišć so niczo wěste njerozrisa, tola rospominasche so wo wobstaranju noweje k jubileju. Sastupjer Koburgskeje thorhojowoje fabriki porěcza wo wobstaranju programje. Tola tole prašenje pschewostaji so hłownej zhromadźizny w juliju. Jedyn fobustaw so wumaznje. Towarstwo sajtupi z 88 muzimi do nowego léta. Pschedsyda słónczi so bohatym wuczerjanym wuczerjanym pschereč z wutrobnymi słowami zhromadźizny. — Towarstwo zhromadźuje so hacz dotal mjezacznje k swojej zhromadźiznje. Towarschojo swostachu potom hischcze krótki czaj pschi piwnej sabawje hromadze.

Zur-Khwaczanski.

S **Wulkeje Dubrawy.** Sa gmejnu je so tole wosjewiło: Dawki schtwórcze dawkowoje trnuje sa lěto 1928 maja so 15. januara płaczić. Kak wjele ma so skónczneje płaczić, nje hischcze postajene, tuhodla ma so sa tute termiju 1/4 toho sa sliczbowanje léto 1927/28 postajeneho dawka zaplaczić. Namolwjenja k płaczenju so njepschipójezu. Sa płaczenja po 15. januaru so pschikrjač wo 10 proz. fóra. — Sa Khwaczanski wobeńbaschérski swjatk swoju postajeny porjad wobeńbaschenja z 6. dezembra 1928 je so wot hamtskeho hejtmanstwa pschinjesł. S tym słubi stary porjad z 20. septembra 1911 swoju płaczliwosć. Nowy wobeńbaschérski porjad je na dwě njedźeli na gmejnskim hamtje wuwołożeny.

S **Łuboje.** Někotrykuli człowjek ma w naschim wěrypróstdnym czasu swoje żiwjenje żnte, kiž wschelake starosce a cżeke wuhle na njeho słodża. Druzi sazo dże je wulkej lokomuchłosću do żnjerzcze a hamomordarstwo dostanje rjany płaschczik mjenuje so zwobodne „wuńwolenja żnjerzcz“ abo „Freitod“. Ale samolwjenje za duschn? — Njedźelu rano połnyta w naschej wsy wjele lět żiwdaczy pjekarski mischtr Herman Geißler żebi z wobwěrjenjom żiwjenje wjacz. 60lět stary muż bě hižo bjes wědomja, jako jeho hischcze w pohledum wokomiku w bróżni namakachu. Pschiwinjnym a zawołanemu lekarjej dr. Liebe so — Bohu dźak — poradzi żiwjenja żytcho sase k żiwjenju słudżicz. Pschiczina tutoho njeskutka dre ma so w tom pytacz, so njeje żebi Geißler w zwojich wulkich pjenjeznych starosczach wjazy radu wědżał. Psched dwěmaj lětomaj běsche zwoje pjekarstwo, kiž derje dźesche, hrozjenu pschichodnemu żynej pschepodał. W pożlednim czasu pak bě khětko do dołka sajał, tak so pschichodny żon za nje mjenujesch za dawkownju sbérarku. Wón je so pola pschepytowanskeje wyschnosce sam stajił.

S **Njeswaczidła.** W nozy na póndżelu krótko do 3 hodź. bě na kubi wyschke konjenza k. kubleraja Pětschi na spodżiwne waschnje wobeń wudyrił. W prawem czasu pak mózesche so hischcze pschedpisz. Njebudżesche-li domjaza dźiwka tak w ſkoku k wohnjej wokala a Pětschkej mandżelskaj tak energiżny haschakoj, to drje by so ta wěz była skónczika. Wohnjowa wobora tež bórzy z dwěmaj żukowomaj pschijědże a wschitkón strach z pilnej dźelawosću podu.

Z **Radworja.** Naša po cyłej Němskej slawnje znata spěwawa Hudźba Jednota chce jónu też sama doma wosebity zabawny wječor wuhotować. To budże hižo njedźelu. Njech je Radwor starodawny swojemu towarstwu jeje njepřestajne dźěło też z prawje bohatym wopytom zaplaći. Program je dosć bohaty a pisany: spěwy, hry reje. Njetrubimy wjele, čim bóle pak hosći překwapimy.

S **Kukowa.** (Saposdżene.) Na Tjoch kralow mějesche tudomna wotnožża němskeho swjatka wójnskich wobschkodźenych, wobdźelnikow a samostajnych zwoju hlownu zhromadźiznu pola Natuschez, kiž bě derje wopytana. Mětšischi pschedsyda, towarsch Bjarsch, witasche wobsebje wobkrjesnjeho nawjednika k. Oswalda z Pokczniz. Po pschecżitanju zapisa a rosprawy wo sarjadnistwje a pokkadnizy rěczesche k. Oswald wo 10lětnym wobstacju němskeho swjatka, wo nowym sastaranju z rentami a rozkrjoi samér z mér swjatka. Wobsebje wulběhny, to je wón prěnja organizacija za wójnskich wopornk a steji na czole wschěch druzich. Se nabożnje a politiku neutral. Lěto 1928 je nam pschinjesło pjatu nowelu (dodawk) k sastarczestemu zakonjej, njech da nam 1929 schestu a pożledniu, so by wschěm jich prawo swěrjene było. Pschitomni dźakowachu so jemu za wuwjedzenja. Po krótkej pschestajazy dóńdże k wólbam. Sa I. pschedsydu wuzwoli so zasy towarsch Bjarsch za jeho sastupnika towařschka Egerowa z Kukowa, za I. pokladnika Jan Mjuk z Jawora a H. Božidar Natusch, za zapisowarja Jurij Buk z Mileczic, za pschijědnikow Pawoł Lorjek z Worklez a Hańża Krakowa z Jawory, za revisorow Jan Herzog a Hana Wornaczowa z Panczic. K. Oswald, kiž bě wólby nawjedował, dźakowasche so zjelenu pschedsydstwu za dotalne dźěło a prózu a namolwjeschе fobustawow, prawje pilnje fobudźełacz z pilnym wopytowanjom zhromadźiznow. Dokelž zane namjety njepschedležachu słónczi so pożedżenje, hdyž bě na posschtwórta hodźiny trało. We wjesołej zabawje wostachu hischcze fobustawy khwilku hromadże.

Se **Sdżarkow.** Wobsedżer knjeseho dwora, k. Rotha wotmě zasydżenu póndżelu houtwu. Pornjo łońschenu **bě wunoschk zdwanu. Doni potschachu na 50 jontow,** lětsa 7 pukawow 12 wuschakam zwjerzku żiwjenja wuhakuchu.

S **Dubja.** Mandżelska tudomneho dźělacżerja Niebika porodźi swoje 13. dźěczo. Sa knótra pschecherowu mjes druzimi statneho presidenta Hindenburga. Tutón je so wuprosyłoż dał.

S **Dubow.** Někto su też w pruskej samostatne knjeze dwory rospuschczene a gmejnskemu sariadnistwu podstajene. Kubli w naschej wsy a w Nowej Wsy podsteja někte stawnistwa (Standesami) w Khrjebi.

Se **Surjowza.** Korczmař Wiarnat Nost pschedawa swoju zumnosć z połnym inventarom na wikowarja leżownoscjemi Kijanka w Nowej Wsy pola Khrjebje. Tutón leżownosće rośtóblebjerdži.

Hospodarski rozhlad.

Khjedu 16. wulkeho rózka 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinie.

1 Dollar	4,2035	100 pólsk złotych	47,25
1 šwedźelski punt .	20,383	100 čěskosł. krónow .	12,435
100 šwajc. frankow .	80,325	100 franc. frankow .	16,415

Barlinska bursa bě wčera dosć mérna, ale efekty na swojich dotalnych kursach wobstawachu. Wiki z dołżnymi a rentowymi liscžinami běchu žiwische a kursy postupowachu.

Produktowe wiki wčera wulkeho pschemenjenja njepschinjeschechu. Wobrot šnadny wosta. Pschesesna płaczizna zentnar wo 5 nj. hotowje. Druhe druzizny žita po dotalnych płaczizach pschedawachu. Wčera płaczesche zentnar

w Barlinje:

pschenizy 10,35—10,45 hr., rožki 10,25—10,35 hriwnow, nałetnjeho jeczmjenja 10,90 hacz 11,80 hr., najwyschseho 9,60—10 hr., wowža 9,95—10,25 hr.,

w termijowym wikowanju:

ja měrz: pschenizy 11,25—11,27½ hr., rožki 11,22½ hr.,

ja meiw: pschenizy 11,76¼—11,75½ hr., rožki 11,76¼ hr., wowža 11,65 hr.,

ja julij: pschenizy 11,98¾—12 hr., rožki pak 11,72½ hr., wowža 11.90 hr.

Pschistajeja:

Wurzobnika blidarskeho, Döher a Grollmitz w Hródku, Lipowe Hole 5.

Holzu do domu, Wesjena wobtydź z kachlemi w Lubiju.

„ dr. Ludwigowa w Budyschkinje, na Hosczicy hażu čisło 42 II.

Na pschedań:

Prošata, Schkoda w Boschezach.

Mjerjo drjene a njedrjene, w Dalizach 5.

Drjewowa aukcija:

pjatk 18. wulkeho rózka 1929

na Manjowskim revérje, kupzy sejdu so dop. ½10 hodź. na puczu z Manjowa do Rudez:

42 metrow wuzitkowych kuluchow,

160 metrow palnich kuluchow,

30 łošow wałcžkiny,

sobotu 19. wulkeho rózka 1929:

42 metrow dołhich hromadow,

wósche, duby, brjóh.

Kupzy sejdu so popołdnju w 3 hodź. w hajku.

Ssudnizy na pschesadźowanje

schtwórtk 17. wulkeho rózka 1929:

w Brěsinje pola Kamjenza w hoschczenzu „K wieżeznemu kubłu“ dop. w 9 hodź.: motorski skript, šnčzawa,

w Kamjenzu w hoschczenzu „K stotej hori“ dop. w 10 hodź.: 4 konje,

w lajarnach, komorny dom majschinskich tšelbow, dopołdnja w 10 hodź.: meble, wahi, dymki, tobak, wurězne twory, brašny, schatky, schijaze maschiny a wobrašy,

w starej strażeni (Wachgebäude) w kasarnach, dopołdnja w 10 hodź.: meble, cžažnik, hospodarski wós a 11 porow wohajzow,

w Lubiju na budnistnje dop. w 10 hodź.: mlóczawa a meble, 3 gramofony, schijaza maschina, pišanski stroj, prochowrěbak.

pjatk 18. wulkeho rózka 1929:

we Łupoji w Schumanez hoschczenzu pschip. w 12 hodź. często krajaza maschina, 12 zent. pschenicznjeje mukt a wotoriste koło.

Rimanzny hamt napomina sapłaczerjow:

1. Wobrotowy dawk (Umsatzsteuer).
2. Naplaczerjez na dochodny dawk, a to schtwórczinu na lěto 1927 postajeneho dochodnoho dawka.
3. Naplaczerjez druzstwowy dawk (Körperschaftssteuer), a to schtwórczinu na lěto 1927 postajeneho dawka.

Skarowe clemże.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. 3/11 hodź.:
Wiki ku měrne a płaczizny sajo feschtujene.
Dop. 3/12 hodźe: Kaž psched hodźinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	15. 1.	14. 1.		15. 1.	14. 1.
Pšenica	207-209	206-208	buny	21-23,00	21-23,00
rožka	205-207	205-207	woka	26-28,0	26-28,0
nal. ješmjeń	218-236	218-236	módre lupiny	15-16,50	15-16,50
naz. ječmjeń	192-200	192-200	žolte lupiny	18-18,50	18-18,50
wowsa	199 205	19 -205	zeradella	—	—
kukurica	231-232	230-231	raps, wosusk	19-20,30	19-21,30
pšenź muka	25-28,50	25-28,50	lany wosusk	25-25,20	25-25,20
rżana muka	26 -8,25	26-28,25	noen. melasa	—	—
nł. wotruby	14,70	14,70	bérnj. kruški	18-19,2	18-19,2
rżane „	14.40	14.40	syno, 50 kg	3,00-3,70	4,00-5,20
lane symjo	—	—	rżana sloma	1,15-1,30	1,05-1,15
hróch	—	—	pšeńć „	1,00 1,2	1,00-1,25
raps	340-350	340-350	wowsna „	1,35 1,55	1,40-1,50
pjeluški	22-24,00	22-24,00	jeczna „	1,15-1,35	1,20-1,35

Płaczizny rěznego skota na Barlinskich skótnych wikach.

15. januara 1928. Płaczizny po centn. a zł. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja.

Woły: 362.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznoje hódnosće hač do 6 lět	53—55
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	47—50
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	32—39
Mjenje picowane wšěch starobow	38—43

Byki: 446

Polnomjasne, wurosčene, najwjetšeje rěznoje hódnosće	52—53
Polnomjasne, młódše	48—50
Mjenje wul o mjene młódše a derje picowane starše	45—47
Spatne	40—43

Jałojcy a kruwy: 832

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznoje hódnosće	40—42
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznoje hódnosće hač do 7 lět	23—36
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	20—26
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	18—19
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 2600.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	77—87
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	58—76
Spatne (4.)	45—55

Wowcy: 3200.

Młódše a starše wukormjene (1 družina)	62—65
Starše wukormjene (2.)	55—60
Mjen e wukormjene (Märzschafe) (3.)	43—50

Swinje: 10867.

Polnomjasne, wosebitych rasow a ich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	77—78
Wukormjene	76—78
Mjasne	76—77
Spatne	73—75
Rancy a kundrasy	67—70

Jedyn z naših přećelow,

po rodże derje Němc, ale tiž derje mjni z wjesnym serbskim ludom, piša nam z hole:

Do naschego Manjowa pschijidże njedawno nkaski wokoloczahak. Tutón pschedawa knihi, rozswuczowarje wo tak mjenowanym „pschirodnym“ lékowanju. Najprjedy pożczele schulskemu hólczcu do kóždego doma z pschoschenjom na darmotny pschehladnoschk w korczinje. Sa naschu holansku wjesku je to hižo podawk. Tuž z kóždeho doma staršo a młodši, bdźni a strowi na tajki pschehladnoschk zwjatataju. Bórzy je korczinarska sjiwa pschepjelnjena. Sastuj je wšo darmo, ale knjes pschehladnoschez sbéra dobrowólne pschinoschki za zamunanje wudawkow. Tuž kóždy swój 10-nowak abo wjazy dobrowólnje wopruje. Zyły pschehladnoschk je jenički wukhwalowanje jeho pschirodnohojesćich knihow. Tute pschedawa rad za niż pschenitku płaczizny. Kniha, tak praji nasch pschecżel, za wjesnjana ſkoro niczo hódna njeje. Pschehladnoschez słónczne wosjewja, so nasajtra wot dop. 9—11 hodź. rěcznu hodźinu wotmje. Schtóż ma nkajku khorosć abo bolosć, schpat abo slemk, khwata nětko, so by radu dobrocželiwebo mu

brebo muža zhonił. Też tuto je darmo, ale dobrowólny darik rad pschijimuje, cźim wjetschi je, cźim wjeselsche je mjeszowcźo. Mudry muž wukasuje wschěm swóji bźiwotworny cźaj ja drohe pjenjesy. Je-li wjele njepomha, je tola mysleńcźka mudreho muža wulkowak. Tuž nječemu tola pomha!

Na'nowišc z cyleho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje ja jutschi schtwórk: Mjerzuje, mróczele so pschecźahuja, druhdy zněh pschelětuje. W Jendželskej rjenje, žuchu, mjerzuje.

Swójźba dźěłaczerja Wojdneka w Schwónzy w Schlesyskej, wobstejaca z mandželskeju a tśoch dźěći je so z wuhlowym dymom saźedźejźila, kotryž je z khachlow wustupił. Mandželski a dwě dźěći su wumrjeli. Mandželska a jene dźěćo stej w źmjertnym straschu.

W jenym domje we Wrótźlawju su dźiwjacej wobsadowi dweju źiwójtow z pinnom sajedźenych namazali. Prózowanjam wobsadowje wobory je so poradźiło, jenemu dźěćeju źiwjenje wrócźiś. Druhe wobsoby su so do khorownje donjesłe. Praschca so, hacź budźa jim mózy źiwjenje sachowaś. Khěźa wjele k pinnowemu powodej pschisamknjenu. Pinn je so pisches dodźerźanu rolu pod dróhu do doma dobył.

W zyłej Pólskej je so wulki źněh nasnoł. W rańschej Galizikej je so wobthad po żelesnizy na wjele městnach sastajił, dokelž so cźahi njemóźa pisches źněhowe łopje pschedźěłaś. Temperatura je na 32 stopnjow po Celsiju spadła.

Kschesćijanzy demokratowje su pódpołdnu w Kownje sjedź swojeje strony měli. Nječźniźy so pischeśiwo pschecźelstwu z Němskej a Ruskej wuprajichu. Husto prajichu, so Moskwa a Stresemann litewsku politiku wobstajataj, a so so Loisowe Alcja (hłowna dróha w Kownje pschez bóle pischenémcźuje. Mikowaiske frěźenje z Němskej njeźmě so potwjerdźiś, dokelž je pischeźiwo źiwjenjowym zajmam Litwy. Zadachu dale wobnowjenje demokratiskeho porjada, swołanje źejna, kontrollu nad krajnymi finanzami a nuzne zakonje za ludowe hospodarstwo.

*

* **Barlin w źněhu.** Pola nas sapocza so saźwjezerawschim na wjeczor źněhowacź, w Barlinje pak hižo wokoło pschipołdnja. Bórzy źněh wobthad na hasach hacźeše. S konjemi njebźe móżno wjazy jěźdźiś. Awtowe omnibusy wjacźu wulke sapodźenja. Elektriske żelesniźy sapachu na kólnje źněh a jón tak tajachu a kólnje nětko cźiste dźerźachu. Wójsko źněhkhwarjow mjesześche a sapalsche, so by wobthad nětko móżny był. Spěschniki pschikhadźachu ze saporodźenjom hacź do hodźiny. Na wjeczor so źněhowymi pluhami po hasach jěźdźachu.

Jenož hišće jedyn dźeń

a źiwjecźimy w Budyšchinje „Ptacźi kwaš", tutón źiwjeńźeń šerbskeho ludu wjeselejše wutrobny! Hej! Dźeń a bliže cźasmy so jesnacź a šobu so radowacź, hdyž je k temu źdobneje kómanosće. Sněh a wětr niemóže a njeźmě naš wottrašowaś, hdyž se šwjedom jutrja horkiwje cźiwoje Budyšćanje „Radźije"! Luboscź pschepadaj hory, budź temu tak! Wschitcy khwatajmy jutśe schtwórtk 17. wulkeho rózka so Budyšchim „Krónu", kiž je nanajkrašnjischo wudebjena. Hižo nasłoh do žórłow šćitkuje kulonnje na wócźko a halle jeju šnutskowne — je kaž šón z tyšaz a jeneje nozy! Tola ja naš Sserbow je naiważnischi skutk, kiž so w nich wotmjeźa ma. Sćiwacź, rěcźecź, šnuczowacź, dźiwadło hracź a pěknje duwotacź so tam budźe! S najlěpschich to nanajlěpsche ma so postajeźiś, pschetož thór „Radźije" je jako jara dobrn so Łužjan znaty, niż mjenje dźiwadłowan wotrikaš! Wjera mějachmy składnosćź, bycź je šwědskom hłownje wuńi a ta bź tak dobra, so hdyž nasłuchamy, so hižo šwjeceźimy towaršnje z Radźiju Ptacźi swak. Jutśe schtwórtk pak chze jón „Radźija" i „zbłudnym šerbskim ludom" šwjeceźiś! Sćerpjo, naschi tunatkoj, niebudźa nasłoh stacź je šwojimi šnuczowanjemi, nć — k wyschinam wubotowanskeho chodźa so hodźacź. „Kenj dobre dośći!" to je jich hesło dźěła. Dźiwadłowa hra pak, kiž so ma pschedwźiaźeć, je tak žortna, so mamy strach, jo budźa so pschitomni hischće njěkoło dniow po „Ptacźim kwašu" śmjeć, domach, sady khachłow, tak pschijśoce, tola dosćinnje ju Radźijenja kraja! Wšo narodna reja a sobźěcna nóża pschihódźetaj k swojemu prawu! Wulkotna šerbska kapała budźe hudźeć, so wšeźe truny schcźerceźa, hat ma so tola šwjeceźiś kwaš a to — dyše njeschto rěkacź! Tuž do města, nuts do „Krónu" wo wo sobotnej lichšej pschepołdnjowej „Ptacźišnowarjo"! Dań wjetschepace kobu pschijśejeś, tón wy hischće wot „Radźije" bostanjeśe, je-li macźe sbožo. Njeje to kulantne? Tuž jutśe wjeczor mjes 7 a 8 hodź. na šrotne a wjesele šahwidźenje we šlawnej Budyšchi „Krónje"!

Towaršstwowski powěstnik.

Budyšin. Naša jednota „Sokol" ma swoje zwučowanje kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršownej na Hornćerskej hasy (Christl. Vereinshaus).

Bratśa kurzlsća! Přijźćeśe wšitcy šwórtk 18. wulkeho rózka na „Ptacźi kwas". Njech žadyn njewuwostanje! Chcemy też před zjawnosću pokazaś, što smy nawukli. Darmotny zastup też změjeśe.

Waš nawjedowacy bratr.

Dirigenća a předsydstwa spěwneho „Zwjazku" přeprošuju so na 1. hłowne posedźenje přichodneho sobotu (19. 1.) pop. 4 do hosćenca „Zum Echten". Kóžde spěwne towaršstwo dyrbi zastupjene być.

Haslow. Kołojězdne towaršstwo „Błysk" ma sobotu 19. wulk. rózka hłownu zhromadźiznu. Winowatosć je, zo kóždy přińdźe. **Předsydstwo.**

Łužisko-Serbski Sokolski Zwjazk. Hłowna zhromadźizna našeho Zwjazka budźe 3. mal. rózka pop. w 3 hodź. w Serbskim Domje. Dnjowy porjad so hišće wozjewi. — Sobustawske zapisy maju jednoty hnydom br. jednaćelej připósłać.

J. Šajba, starosta.

Radwoł. „Hu. Je." změje skónčnje też swój **zabawny** wječor 20. wulk. rózka w Herbskej grychće a nadźija so, zo wosobje wosada jeje prócu a hohatym wopytom pocześći.

Rakojdy. Jednota „Sokol" wuhotuje njedźelu 20. januara wječor ½8 hodźin w Zendźic hosćenc we Rakojdach Sokolski swjedźeń. Wšitcy Serbja a bratrowske jednoty so wutrobnje přeprošuja.

Ratarski Dorost za Khróšćicy a wokolinu wotmaje njedźelu 20. wulk. rózka pop. ¼4 hodźin swoju generalnu zhromadźiznu w Khróšćicach. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo so na generalnej zhromadźiznje wobdźěli. Nowe sobustawy so přijimaja.

Předsydstwo.

Ralbicy. Jednota „Sokol" změje přichodnu njedźelu 20. wulk. rózka swój zymski swjedźeń: sokolske zwučowanja, dźiwadło, reje. Hra „Róża Tannenbergska." Sala budźe wutepjena. Wšitkich lubych Serbow přeprošuje **jednota „Sokol".**

Zwjazk Serbskeho Ratarskeho Dorosta. Wubjerk Z. S. R. D. ma přichodnu njedźelu 20. wulk. rózka 1929 pop. z dypkom w 3 hodź. pola towaršа Natrša we Khróšćicach jara ważne posedźenje. Wšelakich přičinow dla je tuta zhromadźizna potajkim w Khróšćicach, nic w Budyšinje. Dla jara ważnych waradźenjow (naš nałětny kurzus, přikhad słowjanskich hosći: presidium Zwj. Słowjanskeje Agrárneje Mládeže atd.). Wšitkich wubjerkownikow ze tutym přeprošuje a cyle wěsće z dypkom wočakuje

Jan Gnda, předsyda.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Mayko Smoleń w Budyšinje. Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Pejman w Budyšinje. Za nowinski dźeł: Arnošt Bart w Brězowcy. Za nawěsći: G. Janak w Budyšinje.

Wot 15. hač do 28. januara **Wot 15. hač do 28. januara**

Wulke inventurske wupředawanje

Přenjte tajke wulkotne zarjadowanja w mojich nowych rumnosćach! Płaćizny su niższe dyž-li hdy! Cyle porjadne dobre twory!

Košlaty płat, sylna kwalita . . . m	0.39	Najl. rips. popelina, čista wolma, we wšěch barb., přjedy 4.50 nětk. m	3.50
Dobry voile, běły, přjedy 2.20 nětk. m	1.50	čistožidź. crêpe-satin, eleg. woblek. barby, přjedy 9.80, nětk. m	7.50
Syra žida, čista žida, přjedy hač do 2.95 nětk. m	1.75	Velourina, čista žida z wolmu, nětk. m	4.95
čorny woblek. somot, přj. 6.00 nětk. m	4.50	Płóčl. somot, we wšelkich barbach přjedy hač do 2.75, nětk. m	1.75
Pyjama a bluzowy flanell, Indanthren, přjedy 1.50, nětk. m 0.95 a	0.75	Najl. satin, błyšć. hač žida nětk. m	0.95
Wolmjany muslin, čista wolma přjedy hač do 3.75 nětk. m 2.25 a	1.95	Kostumowe a mantlowe tkaniny wo wjele tuńšo	
čistowolmjana popelina we wšelkich barbach, nětk. m	1.75	Travers Composé . . . . nětk. m	1.20
Composé, pyšne wobleč. tkaniny přjedy 3.75, nětk. m	2.50	Płikrywy za kofejowe blido płikrywy 130/160, ze 6 servietami nětk.	4.95
Woblekowy a bluz. flanell, nětk. m	0.65	Frotérske twjelki nětk jena	0.95
Woblekowy frotej, wokoło 100 cm šěroki, nětk. m	0.95	Damastowe twjelki nětk jena	0.85
Wumělske płikrywy, Indanthren, krasne mustry, 130/160, nětk jedyn	3.95	Wumělske płikrywy, Indanthren, krasne mustry, 130/160, nětk jedyn	3.95
Köperowy barchent, najl. kajkosć, přjedy 1.10, nětk	0.95		
Köperowy barchent	0.75 a	0.55	
Trěnja nětk jene		0.15	
Łožowe nawoblečenja dobre kajkosće, směsnje tunjo			
Crêpe de chine, čista žida, we wšěch barbach, m	4.95	3.50	
Taft, krasne woblekowe barby m		2.95	
Płóčliwa žida, pyšne mustry m		0.75	
Płóčliwy muslin m		0.45	

Mantle za žony a holcy, kostumy, mužace woblecki, muž. ustry, kemšace paletoty, kosmičk. mantle

tak tunjo a dobre, zo so dźiwaće!

Na wšě twory, kiž njejsu znižene dawam w času wupředawanja **10% rabata.** Jenož tak dołho hač skład dosaha. Wotedawam jenož po wěstych dźělbach.

HAMBURGER

BAUTZEN — REICHENSTRASSE

Wšitcy Serbja dobreho jadra su přeprošeni na

KRASNY WJEČOR

za wucźo, wóčko a wutrobu

kiž wuhotuje so njedźelu, 20. jan. 1929 w 7 hodź.

POLA BRYLEC W RADWORJU

Njeskomdźeće! Hudźbna Jednota

Ciały, němski **swinjacy šmalc** najl. kajkosće nanajtuńšo

Wikowańnja z butru

Kunella

Tunje płikrywy za sofa a diwany płikry w. na blidu, komody a łoža płešiwane płikry w y (Steppdeck.) **J. Erler, na Zw. Lawskej hasy 10**

Kofej akao olonialne twory **KURIO** na Zwonk. Lawskej hasy 24

Mužace a žonjace šaty, płešiwaki za łoža, dźěći a klanki **W. Köhler w Budyšinje** na Hłownem torhošću čo. 9.

Moje inventursk. wupředawanje

wot 18. hač do 31. januara

poskićuje Wam wurjadny wuźitk k nakupow. přenjotnych

płatowych a baumjanych twerow

łožowych šatow, blidowych šatow, normalnych šatow, košlow ze zasadkom, šankow, wolmj. muslina, barchenta, wupjerkow, łožowych płachtow.

— Zbytkne dźělby a zbytki kóždeje druźiny —

Hilger w Budyšinje

Lotzestraße 20,1

žane klamy! žane klamy!

Fotografiske aparaty

a potrěby za hodowne blido w dobrym wubjerku

pola firmy

Bratraj Miersch nasl.

měj. Erich Winter, na Žitnych wikach 30.

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnjskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawańnja Rudolfa Sacka z Lipska

= w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje =

Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch druźin

Póndźelu 21. januara pop. w 4 hodź. so we Kulowje w hosćeńcu „3 króny" wulki

kodowy khamor

sudniscy na přesadźowanje předawa

Sokolski spěwnik

Njech sebi jón kóždy Serb kupi. Płaći jenož 50 pj. Na předań w Serbskej knihańni w Budyšinje

Příloha k číslu 13 **SERBSKE NOWINY** Srjedź, 16. januara 1929

Wopomnjeće stoletnych posmjertninow Josefa Dobrovskeho,

patriarcha čěskeho wozrodźenja a słowjanskeje wědy.

Na swj. Třoch kralow, 6. wulkeho róžka běše tomu 100 lět, zo wumrě w klóstrje Miłosćiwych bratrow we Starem Brnje na Morawje duchowny wóte Józef Dobrovský, w pežohnowanej starobje 75 lět. Wopomnjeće tohole wulkeho čěskeho wučenca woswjeći so předewšěm w Brnje z mnohimi pietnymi swjatočnosćemi, kiž běše filosofiska fakulta Masarykoweje university w Brnje přihotowała. Wjeršk swjatočnosćow běše wotkryće wopomnjeńskeje deski na klóstrskim twarjenju *Miłosćiwych bratrow*, hdźež je Dobrovský wumrěł. Prof. dr. Arne Novák jako swjedźeński rěčnik pohódnosći Dobrovskeho žiwjeńske dźěło a jeho wuznam za narod. Po nim hołdowaše wopomnjeću Dobrovskeho za Kralowsku česku towaršnosć nawukow profesor dr. Józef Janko, za Česku akademiju wědomosćow a wumělstwa profesor dr. Hujer, za Karlowu universitu a jeje filosofisku fakultu a seminar za słowjanske rěče prof. dr. Mat. Murko, za Komenskeho universitu prof. dr. Pražák, za Słowjanski wustaw w Prazy prof. dr. Horák, za Jednotu českich filologow prof. dr. Mil. Hýsek a za swobodnomurjeńsku ložu Gutwirt W mjenje přiwuznych dźakowaše so Dobrowskeho bratrowe konsistorny rada Aleš Doubravský z Golćova Jeníkova wšěm, kiž mějachu zasłužbu wo česćenje wopomnjeća jeho wuja. Docent dr. Neuwirt wozjewi, zo budźe jstwa, w kotrejž je Dobrovský wumrěł, wosobje wuznamjenjena a wudobjena z jeho wobrazom. Swjatočnosć skónči so z pěsnju „Hej, Słované“ (Sławna Słowjańšćina naša). Potom dźěchu wšitcy wobdźělnicy na centralne pohrjebniśćo hdźež při Dobrovskeho rowje, bohaće z wěncami a pantami wupyšonym, spěwne towarstwo „Foerster“ zaspěwa khór „Moravo“ „Kde domov můj“ (Hdźe statok mój).

Popołdnju bu w rektoratnym twarjenju Masarykoweje university w Brnje wustajeńca Dobrovskeho dźěłow wotewrjena. Póndźelu 7. t. m. bě w filosofiskej fakulće Masarykoweje university w Brnje k wopomnjeću stotych posmjertninow Dobrovskeho swjatočna zhromadźizna, na kotrejž porěča wo wosławjencowem dźěle prof. dr. Arne Novák a prof. dr. Trávniček.

W Prazy počesćowachu posmjertne wopomnjeće wosławjenca hižo sobotu 5. t. m. popołdnja pola Dobrovskeho pomnika we Vrchlickeho wukhodźowanišćach. President Akademije wědomosćow a wumělstwa, universitny prof. dr. Zubaty, wułožowaše žiwjenje Dobrovskeho podrobnje a wuraznje a naspomni wo jeho wědomostnych dźěłach a slavistiskich studijach, jako zakonjedawarja českeje rěče a prawopisu. Po tutej rěči położichu so wěncy k pomnikej wot Českeje akademije wědy a wumělstwa. Kral. českeje towaršnosće nawukow a Bjesady „Dobrovský“ w Prazy. Při tutej swjatočnosći wobdźělichu so zastupjerjo Prażskich wědomostnych, literarnych a wumělskich kruhow.

Swjatočnu zhromadźiznu k čestnemu wopomnjeću Józefa Dobrovskeho powołaštej minjenu sobotu 12. wulk. róžka Češka Akademija wědomosćow a wumělstwa a Kralowska češka towaršnosć nawukow w Panchecnu Narodneho muzeja pod protektoratom knjeza prezidenta dra. T. G. Masaryka a pod česnym předsydstwom knjeza ministra šulstwa a narodneho rozwjećenja dra. Milana Hodže. Tutón bě swojeho zastupjerja, wotrjadneho předstejićerja dra. Wirtha pódlał, mjez tym zo so president Masaryk zamołwi dla. President akademije prof. Zubatý postrowi wšěch Jawnych zastupjerjow města Prahi a jeje kulturnych institucijow, wosobje też wupósłanca Juhosłowjanskeho kralestwa Branka Lazarevića.

Z hłownym dypkom programa běše swjedźeńska rěč univ. prof. dra. Miloša Weingarta, kiž dokładnje pohódnosći wuznam Dobrovskeho na polu českeho a słowjanskeho rěcespyta a literarneje historije. Rěčnik widźi w Dobrovskim synthesu doby romantiskeje a racionalistiskeje a w tom nastupanju je jemu ze symbolom tehdyšeho duchownego rozwića słowjanskeho. *W pohódnoscenju samsneho dźěła* Dobrovskeho rysowaše jeho jako přikład wědmostneho wučerja, z kotrehož kuzłom běše a na dale zwostanje přirodźena wučerska dokonjanosć, pokaza na jeho pučerubarski wuznam w českich literarnych stawiznach, na jeho dar linguistiskeho słucha, na jeho swědomite prócowanje wo českí słownik, na dalokosahłosć jeho poslednjeho dźěła na starosłowjanskej rěči, kotrež sta so z wukhodźišćom přirunowaceje słowjanskeje filologije a z wuživanjom łaćanskeje rěče je so stało z pomocnym srědkom ke kulturnej synthesy europsko-słowjanskeje.

Naposledku přednošer krasnje wupraji, zo je Dobrovský, byrnjež też politikař njebył, ze swojim dźěłom dalokosaceho politisk. wothłosa dobył, zo Kollárowa definicija Słowjan-człowjek móže służić runje za portret tutoho wulkeho člowjeka, zo jenak dźensa kaž tehdom, hdyž Dobrovský pósła do swěta swój zběrnik słowjanskich studijow, płaći jeho postrowjenje wšěm Słowjanam: Na zemi měr a pokoj mjez ludźimi dobrejo wole. W zlětnym zakónčenju woznamjeni Weingart Dobrovskeho jako słowjanskeho napřećiwnika Beethovena, kotrehož dźewjata synfonija wupraja te samsne začuća zludnjenstwa, kajkež dóńdźechu k wurazej w žiwjenju a dźěle českeho wótca slavistiki.

Tale hłuboko założena swjedźeńska rěč přija so z wulkim dźakom a přikleskom. Potom zaspěwa „Hlahol“, Prażske sławne spěwne towarstwo, hišće dwě čisła: Foersterowu „Česku pěseń“ a Narodnu hymnu, z čimž so swjatočnosć skónči. Wobdźělnicy dostachu na wopomnjeće tuteje swjatočnosće wosobitu publikaciju Češkeje akademije Józ. Dobrovskeho kritisku rozprawu wo legendźe Prokopskej, ke kotrejž je zawod napisał prof. Fr. Pastrnek, tekst Dobrovskeho je připrawił V. Flajšhans a z historiskim komentarom dopołnował prof. Pekař.

*

Dale přihotuje Praha k Dobrovskeho posmjertnemu wopomnjeću **zjězd słowjanskich filologow**, na kotryž budźa přeprošeni slavistojo wšěch narodow słowjanskich a cuzych.

K tutomu zjězdu, kiž wotměje so w dnjach 6. hač 13. winowca lěta 1929, je knježeŕstwo Československeje republiki swoju dowolnosć dało.

Nimo Prahi přihotuja so też zajězdy do Brna a do Bratislavy. Porjad zjězdoweho jednanja, kiž předleži, w načisku, budźe wobsahować 1. Słowjanske rěčewědomstwo. 2. Stawizny słowjanskich literatrow.

K tutym přidružuja so też předmjety z wotrjada tradičneje ludoweje literatury (Ludowe pěsnje a prosajske *tradicije.)*

Přihotowanski wubjerk, kotrehož předsyda je Serbam derje znaty přećel prof. dr. Murko a jednaćel prof. dr. Jurij Horák, je hižo přeprošenja zajimcam rozesłał a namjetuje jako přikłady cyłu rjadu prašenjow, kotrež bychu so móhłe přede wšěm při wólbje thematow k referatam a přednoškam wužić.

Dokelž tutón zjězd k wopomnjeću stotych posmjertninow Józefa Dobrovskeho wukonja, prosy wubjerk należnje, zo bychu wotrjadnicy z kóždeho słowjanskeho naroda připrawili přednošk wo wliwje Józefa Dobrovskeho na rozwiće filologisko-historiskich studijow pola jenotliwych słowjanskich narodow. Akademija wědomostne towaršnosće budu prošene, zo bychu te dźěło organisowałe.

Stoż přednoški nastupa, kiž su wěnowane wuznamej Józefa Dobrovskeho, prosy wubjerk, zo bychu hotowe rukopisy wšěch hač do 1. meje 1929 přeposłane byłe, dokelž wubjerk na to mysli, wudać wšitke tute nastawki w samostatnym zwjazku, wěnowanem wopomnjeću załožerja słowjanskeje filologije jako wopomnjeńku na prěni zjězd słowjanskich filologow.

Stóž chcył někajki namjet hišće zapósłać abo znaty adresy wustawow a wotrjadnikow, kotrymž bychu s mohłe přeprošenja póslać, njech wobroći so na adresu I. zjězd słowjanskich filologů. Praha V. Břehová čo. (Slovanský seminář).

Jan Serbin.

Łužiscu Serbja.

Léto 1929 je jubilejne léto swj. Wjacsława. Česka słowakski narod woswjeći 1000lětne wopomnjeće martraŕskeje smjerće swojeho prěnjeho křesćanskeho krala. „Wubjerk za zarjadowanje jubilejnych swjatočnosćow swjatowjacsławskich w Prazy III je mjez druhimi słowjanskimi narodami też nas Łužiskich Serbow na zajězd do Prahi preprosył.

Hłowne swjedźenje budźa spočatk julija (wokołnoswjedźenja ss. Cyrilla a Methoda, 5. prašnika) **a na swj. Wjacsława, 28. septembra t. l., hdyž so hłowne cyrkwje swjateho Vita na Hradčanach swjatočnje poswjeći.**

Při wulkich jubilejnych swjedźenjach a putnistwach su so katolscy Serbja z wobdźělenjom staj nje wuznamjenjeli. Z bohatym dopokazom toho stej Filipov, Krupka a Velehrad. Létsa njech je ta Praha!

Tohodla was wšitkich zarjadniski wubjerk zajězda Łužiskich Serbow do Prahi jara należnje preprošuje zo byšće so w prawym času pola swojich knježeskich fararjow abo dowěrnikow abo we redakciji „Katolskeho Posoła“ zamołwili. Stóž chce sobu jěć, ma se pisomnje zwjazać, zo wěšće sobu pojědze, abo, by li był potom nadobo zadźewany, zastupnika wobstara. Čas zajězda a wumělenja so po wulkej zhromadźiznje w Khrósćicach hišće wozjewja. Łužiscy Serbja, starajće so wo to, zo by prawje wulka lićba Serbow do Prahi jěła, zo bychmy wosebity čah skazać móhli! — Wšo podrobniše budźe so w našim serbskim dźeniku a kat. tydźeniku wozjewjeć.

Župa „Michał Hórnik“.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

S Patrjicija. Sćmjertne njeboże sta so hrjebu po połdniju w domišćim pichi Wotrowskej horje. Połoženjcjańša je swojej 6 mšiłazow starej bjezwěcišćiłu bjšchu tam popołdniju na wopyt pšišichła. Wotthadźeje wobšmu so je swojim dźišćom, kiž měješće na rukomaj, pa sthodźe a padźe bele. Dźěćko dwoji so ł hłowu wo kamjentne płećišćy a puhy, sebi nop, na cłoż po dwěmaj hodźinomaj wumrě. Kónšta je ho mjenje šranila a mó łeśće hama domoj hić.

* Se **Sebnicy.** (Sćmjertny wopor hladkosće.) Dźe *tacéť Grabein bźšće po nahłej ſtrikenberſtej* brózy. Na hładkej brózy so wobšmuny a pšchi padnjenju so tak cźeźko skrani, so bórzy na to wumrě.

* S **Drježdźan.** (Sajaty paduch.) Póndźelu saja policija na Drježdźanskim Wettinskim dwórnischćeju šamkarskeho Rancka, kiž je so w Drježdźanach a wokolinje bo korcznow dobywał a kradnył. Dotal mójachu sajatemu 8 paduchstwow dopokazać, pschi kotrychž je wjele pjenjes hobnkasak.

* ⊙ **Niederwiesy** pola Kamjenizy. (Dźeń, nan a žyn maju na žamžnym dnju narodninny.) Wšesče žadny pschinpad. so maju tři generazije sa žobu na jenym dnju narodniny, wobsteji w Niederwiesy w Fischerez žwójbje. Tam žwjeca dźeń. nan ažnm 13. januara žiwój narodniny dźeń.

* ⊙ **Zwikawy.** (Sowna w mešeje). Wulka žyma honi lešne šwérjata do blizkosče cžłowjeskich bydlenjow. We Zwikawje žadža žebi žorna do města a bešeše po někotrych dróhach. Wbohe šwérjo bešče še žymu a hłodom tak wotžyłe. so žo da hotwirjej pożadnyeš a šawréć.

* ⊙ **Meerane.** (Wot wérowanja k žimjertnmu kožu.) W žamžnej hodźinje, hdyž jeho najmłódšcha džowka še žwojim nawożenjom pšched wotkazom pschi wérowanju stoješe, šemre po dźeščesi thorosći, al tola njenadźijny, piatk popołdnju 5½ltemu měješeł hudźibnych nesrjowom Fr. Tanz. Hdyž žo šwérowanaj s měščeńskeje zyrkwje do domu njemješčźineho nana wróćischtaj, bě tutón krótko do jeju pschiłhada wumrěł. Tak bu dom najwyschscheho horla.

* ⊙ **Einschdetna.** Schwórit wudhyri w tudomnem domišlinu woheń. Pryedy hačz žo wohnja dohladachu, běchu šhody twarjenja hižo tak šara połne dyma, so dyrbjachu žonu a dźešo s rěblemi s prénjeho poschkoda wuschować. Dźakowošći wohnjowemje wobora šama šara wobšeže, dokelž schlawchi pschešchłónchnje šamjersnychu. Tola žo poradźi, wobeń šafeć. kiž so je khorowanej kachlowej roli nostał.

* ⊙ **Zwönitz.** W Burkhardsdorfje nadeńdźechu 2½ létnu holčku pod lodom šamjertnjeneje réki Zwönitz morwu. Pschi běhanju na šnéhakach bě šhody schkrutu šojeła.

* ⊙ **Wulkeho Hajna.** (Šamjertne njebože.) We Naundorfje pola Wulkeho Hajna šadža šchwirtkiżu Jugeborg Jobitez džowka pschekuża, do nimapschijedźajeżho šapschaša s Querzy. Kóń žo najšterje tohodła nasoji a wuskopny še šadnimaj nohomaj. Jedyn podkow wbohe dźeżo tak njeżbožownje do hłowy kopny, so žo jemu hnydom nop pukny a wono bórhy na to wumrě.

⊙ **Wulkohajna.** Na dróšy do Tiefenawa namakachu 25létneho žyna mlynka Klemna s Lichtensee morweho. Wón bě še žwojim motorsiim kołom w šawinjenju na hładkim puczu žo wobšmyhł a we šchtom frasył. Cžeko leješeše pod motorsiim kołom w pschěrowje.

* ⊙ **Murzena.** (Kubło žo wotpalilo.) W nožy na njedźelu wotpalichu žo w Streunen domše, wumrěł, bróžnja a žwinjagu thlěw na jenom kuble dospołnje. Pschičhadneho žyna kubleria šajachu šapaleństwa dla.

* ⊙ **Lipška.** (Njebanbite rubježne napadnjenje.) Pónđźelu rano šta žo we žrjdźišcheju města njehanbitu rubježny napbad. W pschekhodže psches leżownosći Brühl 13 wjedźeżu, nadpadnychtaj kožuschinarja S. njeznataj mužkej a žadoschtaj šebi wot njeho listownju. Pryedy hačz žo S. še strožkowu šhroba, cžetyschtaj rubježnikaj po Richard Wanerjej drósy. Nadpadnjenemu běschtaj 5450 hriwnow pokradnyłej. Sa rubježnikomaj žo pšeđi.

* ⊙ **Lipška.** (Zwólbu dobywarjow šajeli.) Lipščanšej kriminalnej policiji je žo nětko poradźiło, 20 šobuštałwow mjeżynarodneje dobywarskeje zwólby do dšeru tyknyć. Kaž nowiny piśaja, štojeche na cžele tuteje zwólby, kotraž žo po zylej Němskej rošcheŕjeșche, wdóły Korla Engel, kotrehož pokom šako 22létneho Korlu Gschlicha s Lodže wotkrychu. Tale zwólba dźełaše po planje a dobywaše žo do wobthodow a bydlenjow w Barlinje. Sčeżinje, Kralowzu, Lipšku. Drježdźanach Frankobrodźe na Mohanju, Ludwigshafenje, Fürthu, Manheimje Wiesbadenje a Heidelberku. Wokoło 100 padow nutšbohywaja mózachu zwólbje dopołnjaċ. Wuwubcnje drobokamjenje a štoto pschewjeżechu pšches njezu a wotbuchu je we Hollandšku. Belgišku a w Schwizy. Też we wukraju šajachu někotrych wobdźelnikow a dowjeżechu jich do Lipška.

* ⊙ **Lěhnizy.** (Bo 8 létach réć šaho doškał.) Pšched 8 létami bešče rentnar Klemm njejapży réć zhubił. Nětko wat je žo jemu nadobne pšches nóż réć šaho wrócšila.

* ⊙ **Kreuzburka** w Schlešyjskej. (⊙ jěšdym kołom padnył a šmjerśnył.) Tele dny rano namakachu 29létneho dźełaċerja Faltrsembłkeho s Lěhzy na lešnym puczu mortwego leżo. Pschi nim leješeše jědne kolo. Wobžarujomny bešče še žwojim kołom padnył, šranjeny a bjes pomocy leżo wotšał a šmjerśnył.

* ⊙ **Maśowa** w Pomerśei. (200 žwini žo špalilo.) S hišcheże njenutašnjeneje pschičiny wudhyri šadžeun nóż w tudomnej plahowarni žwini wulki woheń, tiž žo ša krótki cžaš rošcheŕi a wšeh zwarjenja nimo domkeho, žyły inventař a 200 žwini šnicż.

Skažene mordarstwo w Kamjenicu.

Drježdźanska kriminalna policija šaja 42létnu mandželku dźełaċerja Hanu Lippmanowu w Kamjenicu, dokelž běšče k mordarstwu namakwjała. W lěcze 1908 je Lippmanowa žo wudała a ma tři njedorosćene dźeći. Mandželstwo bě wot wšeho spočatka njeporadżene. Swadny rojčasnych w běhu cžaša a wospjet bóhdźe też k wichelakim wušupam.

Spočatk nowehu léta napiša Lippmanowa dźełaċerjej list do Drježdźan, ko by jeje muža ł někajkim wudawanjom do Drježdźan wabił. Tam dyrbješche jeho potom wopoziċ a na někajke waschnje wotstronić. Ssobotu dosta dźełaċer druhi list, hdyž jemu ždźeli, so jeje muž šamžny dźeń do Drježdźan pschijědże. Dźełaċer njech tola „**zyle dźełu**“ dokonja. We lišce běchu pjenjesy, so mohło ko ł nimi napojow kupiċ. Poradźi-li so mordarstwo, dostanje mordař 500 hriwnow myta. Hódnotne wěży pak njeżmědża žo Lippmanej šebrać, so njeby žo na tubježne mordarstwo tukało. Lippmann bě pola schtyri nowinowy šawěšćeny, a to po 1000 hriwnach.

Lippmanna šadżerża policija, kotrejž bě žo we wotmyšlenem mordarskim wotšewišku, w Kamjenicu runje hdyž chżyšche do cžaša do Drježdźan jědżageho šaleċeł. Jeho žona běšče jeho hišcheże w poślednim wokomiku nuċiła, so by tola do Drježdźan dojeł. Ju šajachu a šudnistwu pschepodachu.

Hrozne mordarstwo njedaloko Zhorjelca.

Pola Němcžkow leži wješ Tepliwoda. Tuteje wšy wobsedźerstwo šamžnemu bobru w nowu hrozuje rozhoriene. Domše ſ klanarinju wěšese Bebleinki žo palesche. Jako na pomoc pschichwatani žo do thlamow dobuchu, so bychu hoschcheli, pośiċiż žo jim hrozne napohlad. Płomjenja bórsy šalachu. Ale Bebleinka leżeșche morwa we luži krewje w žiwośich klamach. Mordař bě wobdź płykow šarahł. Bebleinka bě njeswocżu šrošchnje rozrěšana. Wutrobno bě pschekłóte. Tute rany běchu ſ pschičinju jeje žmjerśe. Se žwojim mordarjom bě žo šatožnje bdźała. Mordař je špytał, jej wulki nóż wutrobnyeš. schtož je štónchnje tež dospił. Pschi tom bu na lěwej ruzu šrěšany. Tute rany buchu ſ pscheradnikom. Krwawina cžěr w šnéhy wjedźeše ke thowanju rubjenych pjenjes. Potom dźeše cžěr do kowarnje. Kowarśki, wdóły Tietza. bě wo wotnu łkepał, so by klucż k wotewrjenju dostał. Na schłkeńży šaiwostachu krwawne šlédy. Policija bě lokko njedaleko nětko wušlědźiċi a šaleċ. Njemdrje wrěšeše njeskutk. Tola wo wješe hodźinskim pschešchłchowanju žo jeho tola wušna. Wón chżyšche jenieżny pjenjesy rubiċ. Trjebaše je. Sa tři njedźele chżyšche žo wożenieċ a kowarnju wotnajeċ. K tomu ani pjenjeżka njemješeše Tak šapadny na taiti djabołiki njeskutk. Nětko jeho bórsy pšched šwéineho šudnika staja.

Mozart jako lěkař.

Hieronymus, Salzburgšti wiśchkhiłop, njeběł genialnemu ludźiżej wumělcow we šwojej residenzy wožeże miły knješ. Tak šara hačz žo wrěšowaše, so bu Salzburcan jeho šťary błuścheċ a wožeże jeho ludźinu šlawu takhował: biśtopowa šlutniwosċ nieznaba, so we wumělcach — a čnim šłuchaczu też wobaj Mozartaj, nan a šyn, a Michał Haydn, Kajetanom Iwatr — wiary wěšeche. hačz šamych šłužobnikow. Mozi dyrbjachu pjchi muohich buchownych šwjeżebnjach a šwjatožnoschach jenieżny šwój talent pokazaċ, hemak pak dyrbjachu kruthym pschikazam podwólnje poślucharjo.

Młody Mozart wożeșche tute žiwjenje schtyri léta wutraċ, potom cżekny pak do dalokeho šwěta. Michał Haydn pak, wjašany pšches šwójbu a khorowatosċ — dyrbješche wostaċ.

Tu měješe žo jeho jomu wyrkowinski šwjedżeń wotnieċ. Haydnej bě žo porucżiło, šwiedżeċ i šwettomaj poręcżiżkicż. Ale tjeho fromoſć łamaji. Strača šwnjza putajche jeho na khorolazo. A strach, so mohł šwojeho kujeża rošnjewaċ, hdyž nadawk njeswniwiedże. šhórichi khorosċ.

W tuttym wokomiku wróċi žo mišter Mozart je šwojeje noweje Winijeże domišlny na krótki wopyt do Salzburga. Wot nana šhoni wo šthorjenju Michała Haydna a też wo tom, so ma žo naihórschi wožerowaċ, nještanieli žo nětajki džiw. „Tak njech žo štanje džiw!“ šawoła Wolfgang Amadeus Mozart. Khwatajche k Kardnej. A jako bě jemu khory šrach wuikorżi, kiż šwoju duschu tyšcheschże a šo žo šrachnje, šastoinšewo a thlěb šhubiċ, njemóże-li buettaj šo tři dny wot ... najlěpšiċej wolu nětkole njebkonja. Bha połoži jemu Mozart prawizu na jeho horżej ruzy a praji: „Kurjje wjeczor budżeżej buettaj hotowaj a njetrjebaċe nicżke bale cżiniċ, hač Wajsche njeno šyody notam podpišaċ.“

A wopraudże: nasaitra wjeczor šteješche Mozart łazy pschi mischtrowym thorolożu a położi jemu buettaj na pośleschżo, so by jej šypodpišał. Tu šhubiċu žo jakaj i wobliċża Michała Haydna a šyły wješeła a dźakowanje, ješe rozjasku žo jemu po lizomaj.

Wot šamžnehu wokomika wotcżerżaċe šymiże a je krótke dny bě Haydn šako cżiły a šdrowy. Duettaj wot, jedyn w D-dur, druhi w B-dur, špodobałchtaj žo Salzburgšim měščeńcanam a šamo wjerchbiśkowej Hieronymej pšche wšchu měru. Tak wulkotne wumjerżenje wot khoreho muża ani wočzakowali njeběchu.

Směški.

„Pjecho, je list na Mudru a Co hižom hotowy?“

„Dow wodajeże, knjes direktor, to žyni zyle połabyt.“

„To dźe je štandal, hdyž šeże tajki idiot,“ so jeho nicżo ipomjatkowaċ njemóżeże, dha šnajmjeńšcha cżiżeże ka ja a napiśchże žebi wšchikko na papjerku, rožumiċże?“

*

Knješ Witka štoji krucże pod dohładom šwojeje žony, wona ma „khołowy“. Hdyž chżyšche wodbano ras wuiċeċ, pschiwoła jemu:

„Schto, do města chżeschi hiċ? Doma wostaneżeschi! Ja pójdu ša tebje.“

„Derje“, napschećziwi Witka pokornje, „tuż daj žo ša mnje wottrubhaċ.“

Swóbne powěšće.

Semrěli: Adolf Emil Nucża, pschełupk w Budyšchinje, 46 lět. — Meta Phłippowa rodź. Lippmannez, wudowa po wyšichim justizrnym radźe w Budyšchinje, 80 lět. — Lothar Jan Bretschneider štud. ing. w Kamjenicu, 21 lět. — Marcżin Menzel, pschełupšti pomocnik w Lubiju, 28 lět. — Lo's Schołta. dwórnischkowy rjadowar na wotp. w Bělej Wodźe, 78 lět. — Ida Schżyna rodź. Nowaschez w Hródku, 50 lět. — Hana Kornischowa rodź. Bartuschez we Wjeży pola Hródka, 52 lět. — Moriz Scher, šukelnik w Sklomjenju, 75 lět. — Wilhelm Pjech w Terpnju pola Hródka, 21 lět. — Bruno Seibt. wuhlowy dźełaċeż w Hródku, 33 lět. — Khrysto šwud. Mudrinkowa rodź. Zurkez w Bukowje pola Hródka, 68 lět.

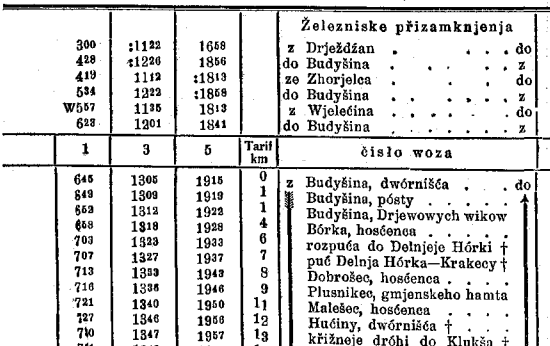
Jawne wozjewjenja w tutym čisle.

Šsudnišče dny w Kaječach budža šo w Kječe 1929 na šcżehowazych dnjach wotmjewaċ:

30. januara, 27. februara, 27. měrza,
24. apryła, 29. meje, 26. junija,
31. julija, 28. augusta, 25. septembra,
30. oktobra, 27. nowembra, 27. dezembra.

W Budyšchinje, 12. wulkeho rožka 1929.

Hamtšle šudnišćwo.

Plan roztorbha Londonske hasy.

W srjedźiznje Londona běchu so płunowe roły (Gasröhren) pukle. Z nich wustupowacy płun so zapaliwši rozbuchny. Móc rozbuchnjenja bě tak njemdrc, zo bu wudtoženje (plestr) hasy wuzběhnjene a rozdrte. Kaž na našim pódlanskim wobrazu widźimy, wotmach wubuchnjenja na hasy jědżacy awtomobil powróći. Z rozbuchnjenjom nastatu škodu wobšćuja na wjele milijonow wšelake twarjenja so tak rozpukachu, zo dyrbjachu je wobydler o wopuščić.

Jězdny plan autowcic pósty z Budyšina do Zubornički.

Płaći wot 7. oktobra 1928.

				Železniske přizamknjenja		* jenoż kóždu sobotu a njedźelu	
300	:1122	1658		z Drježdźan . . . . do	1109	1737	:2240
428	:1226	1856		do Budyšina . . . . z	903	1556	:2141
419	1112	:1813		ze Zhorjelca . . . . do	:1109	1742	:2204
534	1222	:1858		do Budyšina . . . . z	:1021	1631	:2120
W557	1135	1813		z Wjeleċina . . . . do	1105	1719	*2349
628	1201	1841		do Budyšina . . . . z	1035	1650	*2320
1	3	5	Tarif km	čisło woza	2	4	6
645	1305	1915	0	z Budyšina, dwórniśća . . do	850	1500	2115
649	1309	1919	1	Budyšina, pósty	846	1456	2111
652	1312	1922	1	Budyšina, Drjewowych wikow	843	1453	2108
658	1318	1928	4	Bórka, hosćenca	837	1447	2102
703	1323	1933	6	rozpuća do Delnjeje Hórki †	832	1442	2057
707	1327	1937	7	puć Delnja Hórka—Krakecy †	828	1438	2053
713	1333	1943	8	Dobrošec, hosćenca	822	1432	2047
716	1336	1946	9	Plusnikec, gmjenskeho hamta	819	1429	2044
721	1340	1950	11	Malešec, hosćenca	815	1425	2040
727	1346	1956	12	Hućiny, dwórniśća † . . .	809	1419	2034
730	1347	1957	13	křižneje dróhi do Klukša †	808	1418	2033
731	1348	1958	14	puća do Brěžyny †	807	1417	2032
734	1350	2000	14	Hućiny, hosćenca	805	1415	2030
743	1358	2008	17	Zubornički, Herbsk. grychty †	757	1407	2022
745	1400	2010	17	do Zubornički, Hórskeje pincy ze	755	1405	2022

† Zastanje při potrěbnosći. — : = Spěšne čahł. — W = wšědne dny.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we pola dowkrajnych 1,30 zł., płaći 10 zł. pj. Wudawa a dr. 2 w. rak. w Serbskim

wudawatki 30 zł. pj., na póće a ar. Do wukraja 16 K. Kóžde čo. ći Smolerjec knihidźerńja, zap. ponje w Budyšinje. Telefon 2697.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 zlot. pj. Wobsěnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy w w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje w w

Číslo (Nr.) 14 — Budyšin — Stwórtk, 17. januara 1929 — Bautzen — Lětnik 80

Stata pomoc za małych rentnarjow.

Sozialno-politiski wubjerk němskeho sejma je so wutoru s wotpohladowanjom małych rentnarjow saběrak. Na to so pocajahowazu zakonjowy nacyźk je s demokratiskeje strony wuschol. Psichi wuradźenju je so pokazało, so so psches wjedźenju zakonja w němskim sejmje wulke wobzežnosće napschećiwo stojeja.

Sakonjowe hłowne wopschijeće w tym wobsteji, so so mali rentnarjo se sastaranja wosmu a prawo na wotschodźenje dostanu. Wšěch te naprawy, kotrež su małych rentnarjow tak zwjaze rosherješe, dyrbja psichodnje spadnyć a mały rentnar dyrbi prawo na rentu, spomoženje w chorosći a pohrjebny pjenjes dostać. Renta wobsteji w zakładnej rence po 45 hač 60 hriwnach na měsaz, po městnych klazach so rjadowazej, w pschirazne rence 50 prozentow sa mandźelskich a 25 prozentow za dźěći hač do dokonjenja 18. žiwjenjoweho lěta. Psichi cźelnej bjespomocy so wožebity pschirazk 240 hač 480 hriwnow psichińwoli. Sa sastaranje chorych a lětowanje a podawanje trěbneho lěkarstwa a pohrjebneho pjenjesa so po městnych klazach 112 hač 144 hriwnow dawa.

Rentnar w zakonjowym zmysle je kóždy, kotryž je psched inflaziju kapital wobsedźał, kotryž je lětnje i najmjenjescha 500 hriwnow wunjesł. Jeli so su prjedawoske dochody z kapitala wjacy dyźli 500 hriwnow wuczinike, so renta wo 12 hriwnow lětnje, najwjacy pak hač do poldrasteje summy normalneje renty powyschi. Renta so wot 60 žiwjenjoweho lěta bjes wumělnjenjow dawa, psched dokonjenjom 60 žiwjenjoweho lěta w padźe njetkmanosće k dźěłu. Jako k dźěłu njetkmani so rentnarjo wobhladuja, kotrychž tkmanosć k dźěłu je so z najmjenjescha wo 50 prozentow zmjeńschiła.

Sakoń rentnarjam wožebite bohatstwa njepschinješe. Psichi němskim finanzowym połoženju njeby to mózno a zamolwicź było, tola jim z najmjenjscha zkromnu existenzu a sastaranje w padźe chorosće a potrěbnosće wothladanja zawěsćił.

Sastupjeć němskeho knjezerstwa je w kriedowskim posedźenju sozialno-politiskeho wubjerka zdźěwowaze pschilubił.

„Němske knjezerstwo budźe so prózowacź, so by cźasku a zadawy za spomoženje małych rentnarjow wschudźe tak pschewjedło, kaž to socjalna potrěbnosć wotzwonuje, i wothłosowanjom pjenjes potrjechenych, żada. Sa wobsedźenje němskeho stata pschi spomoženju małych ratarjow němske knjezerstwo sumu 35 milijonow hriwnow do nacźišla hospodarskeho plana 1929 staji. Take pschilubjenje ma samsny, so by so spomoženjskim zwjazkam połožiło, zadawy nałožiś.

Pschinoschi za sastaranje dźěłonjemějerjow budźe so dyrbjeć powjetschiś.

Němska ma nětkole nimale dwaj milijonaj dźěłonjemějerjow. Hobrske summy dyrbja so kóždy tydźeń dźěłonjemějerjam wuplaćiś. Za tak wulke wudawki pak pschinoschki za zaměsćerjenju dźěłonjemějerjow njejsu wobtrěbne. Saměsćerjenina kaša ho bórzy wuprózdni. So by dale mohła swoje winowatosće dopjelniś, budźe so dyrbjeć pschinoschk dźěłacerjow a dźěłodawarjow powjetschiś.

Němski hospodarski plan na 1929.

Wubjerk za němski hospodarski plan wuradźuje, z kajkimi dawkami a wutschmórnjenjemi by so wulki njedostatk w němskich finanzach wurunał. Finanzny minister dr. Hilferding je rjekł, so po powjetschenju wotschkodźenskeje cźeže wo 312 milijonow hriwnow **njedostatk nětkle 600 milijonow hriwnow wuczini.** Po zadankach zjednoćenych ministerijow by so njedostatk zamo na **850 milijonow hriwnow powjetschił.** Dr. Hilferding je so prózował, tele zadanki po mózności zamjerjowacź. Summa, kotraž dyrbi so z nowymi dawkami pschikrěpnyć, nětkle 350 milijonow hriwnow wuczini. S teho je spóńnacź, so je so wjele wudawkow z wulkej bjeswohladnosću wuschmórało.

Sakski nowy hospodarski plan.

Nowy hospodarski plan sa 1929 je so sastajenu sejmej schedyložił. Nowy hospodarski plan sažo njedostatk wopschija, kotryž pak je mjenschi dyźli njedostatk leta 1928. Wón hač 19 milijonow hriwnow wuczinja, mjes tym so bě so loni njedostatk z 25½ milijonow hriwnow do prědka woblicził.

Kommunistiske nasylnosće w Lipsku.

W Lipsku bě wutoru popołdnju rada dźěłonjemějerjow, kotraž ma kommunistiske wjednistwo, do kinematografiskeho dźiwadła zhromadźiznu dźěłonjemějerjow zwołała. Na to nětkle 300 wobdźělnikow po nětkotrych dróhach k hrodowskemu naměsto cźehnjeńsche. Tam automobil, z policistami wobsadźeny, nadeńdźechu. Cźrjoda policistow wohanjeńsche. So bychu winikow sajeli, policistoja z automobila wulězechu. Psichi tym jeneho z nich do khribjeta kochu. Na to so policistoja z gummijowymi klumpachami do bobrije dachu a ju rozehnachu. Někotrych njeměrnikow sajachu.

Tajne wopomnjeńske pisma němskeho woborneho ministra wo pancerowanym kšižaku so Jendźelcanam přeradźiło.

Londonski cźasopisź „Review of Reviews“ jendźelski pschełožk wopomnjeńskeho pišma němskeho wólborneho ministra wo panzerowanym kschižaku A woczischcza.

Woborny minister Groener we wopomnjeńskim pišmje na źiedźowaze schtyri praschenja wotmołwja:

1. Kotre su mózne pady za nałoženje naschich sakitańskich mozow?

2. Kajke nadawki budźe němske łódźiwo dyrbjeć dopjelniś?

3. Móže so tónle nadawk psichi narunanju tkarych bitwiskich łódźow s **panzerowanymi kschižakami** lepje dokonjeć?

4. Je hischcze druhich pschicźinow sa jich twar?

Na tele praschenja je Groener mjes druhim wotmołwił: Dla existenzy němskich wojeskich mozow je nadpad na němski kraj pschez swjaźliwu wjez. Dospołne njesakitanje by woprawdźe k nadpadej wabiło. Połapy bychu so mohł rjez do Ranscheje Prusseje pschiwabiłi, jeli so by njebychu trjebali bojecź, so by by pucź le sakitańskej mozu zalehnył. Na praschenje Groener wotmołwi, so bychu panzerowane kschižaki sakitaństi nadawk lepje dopjelniłe, dyźli stare bitwiske łódźe. Němske wójnske łódźiwo by s panzerowanymi kschižakami baltiski brjoh wobtrjeźiło, a so by po narunanju starych i nowymi łódźemi samohło, pschemóz ruskich bitwiskich łódźow neutralisowacź.

Groenerowe wopomnjeńske pišmo je so zenoź wobsedźowanej liczbje **němskokjezerskich** zapósłanzow pschepodało. Na tajkim wuzeju je so wjazne Jendźelczanom pschełožiło, so hischcze pschepytuje. Stónczenje pak so we nim niczeho njeproji, schtož Jendźelczenjo njebychu zami wjedźeli.

Jendźelskich zapósłancow w Belgiskej zajeli.

Po powjeści z Ostende su tam wutoru jendźelskeju zapósłanzow Maxtona z dźěłacerskeje strony a Saklatwalu (kommunista) a dale sekretara pschećiwo imperializmej Bridgemana sajeli, kotriž do Kólna na zhromadźiznu Ligi puczowachu. Sastojnizy prajachu, so je belgiski justizny minister poliw dał, so so mjenowanym njeznjemě dacź psches Belgiku puczowacź. Na cźežne kjowo so sajatym dowoli, nóz w jenym hotelu pschebyweć. Nasajtra je so jim poruczilo, so bychu so z pśenim żeleznjim cźahom do Jendźelskeje wrócźili. Sajeźi su telefonizy jendźelskeho pósłanza w Brüsselu a ministerskeho pschedsydu Baldwina namołwili, so by so na nich sakrocźiło. Wjedźeli pak wotriadowanju siednjcźenjom Cook a Gossip bjes wobcźežnosće dale do Kólna jědźeschtaj.

Francowski łódźstwowy program.

Departementska komora je wutoru pschećiwo hłosam sozialdemokratow a kommunistow zakonjowy nacyźk pschijała, po kotrymž ma so druhi dźěł łódźstwowego programa sa cźas wot julija 1928 hač do junija 1929 wuwjeść. Natwarjeć maju so 1 tschižak, 6 torpedowych cźołnow, 6 podmórskich cźołnow 1. rjadowanje, 1 podmórski minyklađak, 2 tankowej łódźi a dwaj awiaj sa dołoke jěźby.

Wjednikow belgiskich Flamow wobhnadźili.

Belgiski senat je źiwjedu popołdnju do wobhnadźenja jatych flamskich wjednikow z 72 hłosami pschećiwo jenemu hłosej zwolił. 48 sozialdemokratow so wotzhłosowanja wzda. Wjednizy Flamow běchu so sa cźaš wójny po namolwjenju z němskeje strony wot Belgiskeje wotzwónjeć spytali. Po stónczenju wójny jich sajachu a dla krajneje pscheradły k wjeleletnej jatbje zasudźichu.

Nowa francowska wójna w Marokkowskej.

Na podłožku pschepytanja, kotrež je marschall Fanchet d'Esperey w Tasiletu w Marokkowskej pschewjedł, Parizki „Gaulois“ wo politiskim a wojeskim połoženju w tychle stronach źiedźowaze schkrije: Sylah Ain Naselmann je Franzowsami chětro pscheczelnje wothładźa, splah Ain Atta pak je Franzowsam njepscheczelschi zmyslenu. Stary njepscheczel Franzowow Belgazem N'Gadi jón nawjedуje. Jeli so by k wojowanju z franzowskimi wojakami doschło, by splah Atta sa dwaj dnjej mohł 2000 mužu se tśelbami zhromadźiś. Pódla teho bychu so jemu wsche splahi pschisamkle, kotrež su hischcze na pok zdobrosće. Tele splahi bychu so z połodnischeho kraja se žiwnosću a z bróńjemi sastarale. Wone su jara wójnjzy zmyslene a njejsu so hischcze jenje nikomu podźiłke. Mjazy dyźli 300 muži, za spěchnje tśelagowni tśelbami wobranjenych, móża do wójny pójsacź. Jich kraj so wot dola Cheres hač k rěcy Fezkla wupschestrěwa. Tafiletowe wobhdźerstwo so 100 000 duschi wobliczeja. Sa Franzowziku so po tajkim wo jednaru wojeskli wułkod njejedna z kotrymž by tónle kraj Franzowsam do rukow padnył, ale wo operazije, kotrež bychu dyrbjeli muježo, na kolonialnu wójnu so wuzwjolaje, pschewjeseć.

Nowy porjad w Juhosłowjanskej.

Do noweho knjezerstwa a sarjadnistwa so mužoje se wschěch dźělow Juhosłowjanskeje wubjeraju, kotriž su so jako khmani a sprawni wupokazali. Pschi tym so no wo njedźiwa, z kajkej politiskej stronje su so hač dotal dźerzeli. Pódla pjeć Khorwatow, kotriž su so do ministerstwow pschijeli, je kral Sslowinza Paltiza za wulkuježnego Beogradskeho kraja ponjesnowal. Na město Beogradskeho měschczanosty dr. Kumamdia, kotryž je ministerstwo pósty a telegrafa pschewsał, je so knjezerstwowy kommisar Beogradskeje měschczanskeje rady demokratiski měschczanski nadźiel Wasa Lasarewicź ponjesnował.

Wobkhadny minister dr. Koroschez je wutoru wobpyt němskeho a franzowskeho pósłanza, kulturoweho ministra Alaupkowicza a bamžowskeho nunzija pschijał. Kaž je źiwjscheć, chcychu so wopytarjo sa politiskim połoženjom w Juhosłowjanskej wobhonicź.

Cźi zony w Juhosłowjanskej su za nowe knjezerstwo.

Rospuschczenje skupschtiny a druhe pschemenjenja, k kotrymž je w poźlednim cźasu w Juhosłowjanskej doschło, su wothłoś pola juhosłowjanskich zonow namakale. Jich zentralna organizazija „Zónski pokret“ (Zónske hibanje) je kralej sbožopschejazej telegram pósłała. Pschedsydka tejele organizazije dr. Mascha Zywanowiczewa je so psched dopisowarjom „Juhosłowjanskeho Lista“ take wuprajiła: Pschemenjenja, kotrež su so stale, naš juhosłowjanske zony jara swjeseluja. Rospuschczenje parlamenta, hdźež sapósłanzy dla źiwjcich swadow na ludowe potrěbnosće sabuchu, bě nałežna numinosć! Pschi tejle sdkadnosći dr. Zywanowiczewa wulku dźękawosć „Zónskeho pokreta“ po zyłym kraju wo runoprawnosć zonow a muži pschipowědźi. Wschudze smědźa so pschednoschki wo numinosći, so by so zona pschi sjawnym žiwjenju wobdźěliła a so by wona też powschitkowne wólbne prawo dostała.

Hišće žancho měra w Afghanistanje.

Jendźelske powjesće praja, so so z wotrjekanjenom Amana Ullaha zbóžki w Afghanistanje hischcze njejsu skónczile. Wožebity dopisowar Londonskeho „Daily Maila“ z Lahore w Indiskej powě, so je Aman Ullah w poźlednim cźasu wjele warnowanjow dostał, so je jeho žiwjenje

w strasche. Jendźelenjo we Jndiskej so cesa, so je jendźelski pósłanc w Kabulu we wulkim strasche, dokelž je wulki Amana Ullaha někto wotstronjeny. Nowy kral nima žiwnu wołoninu swojeho bratra. W Jndiskej so hižo wo tym rěcźi, so bližšnej dwě lěce njebudže žadyn Europan jimdźi afghanske mjeso pschekrocźiłi. Sajmrjeće afghanskeho knjezeństwa w Karaczi, wołobinski pschezel nowemu krala so so se stupjenjom Jnayata Ullaha najkerje spyta, cźaj dobyć a sdźěłarjow pohnuć, so bychu bróńe złožili.

*

„Daily Herald" mjeni, so wotrjeknjenje Amana Ullaha nahladnosći jendźelskeho knjezeństwa w zyłej Aziskej posłužuje, dokelž maja tam Amana Ullaha za Ruskej pschezjelnje a Jendźelskej njepschezjelnje smyslenoho. Pódla toho je mjenjenje wotstejerjene, je je jendźelske knjezeństwo, hačenuje njeje sdźěłarjow direktnje podpjerało, tola jich sdźěłej pschihotowało. Jendźelske knjezeństwo dyrbi wuspěch sdźěłarjow jako samsne dobyte wobhladowaś.

Hač dotal je so sdźěł jenož na Kabulski kraj wupschestrěł, schto bo w Kandaharu, Heratu a k połnozy wot Hindukuscha stanje, a kak tam wotrjeknjenje Amana Ullaha pschijimaju, je pak hischcze zyle njewěste.

*

Spschihabanistwo pscheczjiwo turkowskemu knjezeństwu.

Po wotkrycźu spschihabanstwa w měsecu Brussy pscheczjiwo turkowskemu knjezeństwu su po pschewjedźenym pschepytanju 80 wołowow sajsli. Spschihabanzy běchu so sdźeržali, so wobronjeni do Angory poćahnu, so bychu Kemala paschu knjezeństwa wuhnali. Sud w Brussy je je sajatych 33 wołowow na zwobodnu puschćił, mjez tym so je so pscheczjiwo 47 klokotaniłi proseł sawjedł.

*

W Jndiskej chodża alkoholiske napitki sakasacj.

Wschoindiski sjed je so po powješćach f Bombaju sa sakasanje alkoholiskich napitkow w Jndiskej a sa pschihodnu indisku wustawu wuprajił. Lubja žydź, so so f tym sežiwjenje indiskeho ludu polepschi.

Japanska je dla rozwića wěcow w Mandżurskej.

Japanskemu generalnemu konsulej w Mukdenu je jeho knjezeństwo porucźiło, so by so pola marschalla Cźangshuliana za wobstejnosćenmi wobhonił, kotryhž dla je generala Jangjutinga wotprawiwšej dał, a hacź so f tym nječ w Mudźinskej njewobhrošy.

Japanske spomnjekowne ministerstwo je so też dla pohadowkow w Hankawje do njeńdźa dało. Wono je dla njepschezelnosćow pschećiwo Japanskej pola roskaskowarja garnizony w Hankawje a pola Nankingskeho knjezeństwa protestowało. Na to je wotmolwjenje dostało, so je njeporjadk wotłóčył. Japanske knjezeństwo pak nihdźe znamjenja wobkrućenja njewidźi. Tohodla je mózno, so budże nuzowane, k sdźěłowanju japanskeho wobsedźeństwa w Chinje se swojimi wójnskimi łódźemi zakrocźiś.

*

Amerikanski senat Kellogowy pakt potwierdźił.

Senat Sjednoczenych statow je Kellogowy pakt se pschistowkom potwierdźił, so je won Monroowowje doktriny niedótka, a so ma Amerika prawo, k zwojemu faktanju wójnu wjesć.

Ze Serbow.

Dwanansmica.

Stwórtk, 17. wulkeho rožka.
Antonija.

Z mudrosće Jana Radyserha.

We Wonecach su namakali
Toh pana pola prosarki.
Sej sokoł khwali sokulu,
A w kedźbu nima kokulu.

Serbske statistiske powěsće. Serbske statistiske powěsće za lěto 1927 su nětko wozjewjene. Wone pokazuja, so je w tutym lěće 1927 w Hornjej Łužicy 5 narodow, 1 wosrjedź 1 narodow, 1 wosrjedź 1 narodow, 1 wosrjedź 1

ho Braunsez hoscženza, kotryž bjenža knjesej Schoicze (j Hajniz) klušca, ho palesche. Woheň bydžesche ho na galeriji. Tam sničž dno a dźěl wobkrodženja. Dokelž běchu wokna a durje krucze zawrjene, njemějesche wohenj bojcj cžerstwehu powětra a tohodla ho njemóžesche spěchnje dosej wupschestrěcj. Sniženza je hobu pschiprawa ja pschehwjedženja zwětkowobrazow.

S Błojerez. Pschi nowoletnej zhromadźizne rěmišcheho sjednoczenstwa bu na městno zhorjeneho wyschischeho mischtra Otty Rothe rěmišcki mischtr Karl Stinapius młodschi a jako namołwny wyschischi mischtr rěmišcki mischtr Lauga wuzwolenj. W tutom kěcze ma ho zhorjeci poswjećicj.

S Wochoz. Sandźenu njedźelu 13. wulkeho rožka bu nascha wjesna honjiwa swonja na pschehadźowanje pschenajata. Tudomny hoscženzaŕ Walko najwyschischu płacžizu hadźi a dosta honjiwu za 900 hriwnow. Tak je tudomna honjiwa zaso do wjesnych rukow pschischła. Wot lěta 1914 hač do nětsole běše na zusych pschenajata.

S Wochoz. Sandźenu sobotu 12. januara w nozy k njedźeli běchu paduschi pola tudomneho korcžmarja Kerla, kotryž nje tež klamy a pjekarniju, pobyli. Woni fu je zwonkow w žurli, kotrež běsche rozbite, mutlaŕskli a pschez korcžmu do klanow ho dobyli. S njenjeznemo kaschczika wokolo 60 hriwnow kradnyschi a potom je zaso wotpalichu. Kerlez njeje nicžo wo paduschstwoje wuhlyscheli, hdyž rano dohladachu ho njeskutka. Wez hnydom policajti pschepodachu, tuta pak njemóžesche hacž dotal paduschstwo wujasnicj. Paduch je dyrbjał f wobstejnosczemi znaty być.

S Hamora pola Wochoz. Sandźenu sobotu běsche tudomne kolojesdne towaŕstwo „Kuczerwańske wjesele" we Heringez korcžmje sabawu z rejemi a dźiwadłom farjadowało. Někotsi zusy hojzo běchu wokolo połnoza f autom pschijěli a wobdźělichu ho tohornnja na sabawje. W rańschich hodźinach zapoczachu ho tuczi hoscžo a wjesnu paholjo na wjesnej drózy biecj, tak so někotsi krwawjachu. Piwowe schklenzy a plotowe kaly ho pschi biežu wuzwachu. Nózny straźnik, kiž dyžsche swadu wurunacj, ho straschnje wobcžeżowaschče. Won bě nasowany z trubu alarm trubicj a wjesnych ludzi na pomoz wołacj. Zyła wjes bě nastróżana f taikim podawkom. Nasajtra dyrbjachu někotsi lekaŕscy kubła f pomoz pytacj. Tutón podawk smjeje najzerje hudniku dohru.

S Mužakowa. Parkowy direktor Lauche, kiž je kónz sajcžkeho lěta słužbu wopuschcził, swjeczeschče swoje 70. narodniny. 37 lět je we słužbje był a sebi z wudžerženjom a wothladanjom parka wulke sadźiwy dobył. Za jeho swérnu słužbu wupraji jemu hrabja Arnim pižonnje a cetnje dźak a pschipósnacze.

S Rolanow. Nieschitobite wobschudźerstwo je ho njebawno w Budyschinje stako. Tu pschijědže wulki nakładny auto f firmu „Bratrja Römer, Rolany" psched wobchod je žiwnoscu a nabra wulki nakład na slicžowanje na aucze cžitajomneje firmy. Hdyž pak ho slicžowanja a namołwjenja k płacženju do Rolanow sceleczu, wróczichu ho wschitke zaso f pschisponmjenjom, so firmy Römer w Rolanach dosmla njeje.

Swjedźeń „Lipy" Rakečanskeje.

We Nawinach pscheproschowachu wutrobnje lubi towarschojo „Lipy" sandźeny tydźeń wschěch lubych Sserbow z błiska a daloka na jich 48. založeńsku swjedźeń. Tola wjedro bě njelube a wichoŕ zyschnowjasche we módrych horach kaž w selenej holi a še gnjełsom hrajesche, mjetasche, so ho žłabeho wopyta nadźijachmy, a fnano tón abo tamny sapsany žiwoženo naroda je tež domach sa kachlemi wostał. Nimo toho ho tenž w druhej korcžmje kóstopiwo tocžesche, a tola mózesche mnohy pschesbyda, po Sserbach znaty, naich Jurij Schewčik, f dypkom 8 hodź. pschepjelujeru žurlu hojcji, Sserbow a też Mětnzow, knjesa wožadneho fararja a kantora, wutrobnje witacj. Na to wustupi spěwny wuczeŕ Komorowski, kiž hišcže dale dźěła po wotcežnjenju jich njesapomnitelneho k. wuczerja Wjele, z rjanymi tśjomi spěwami pod nawjedowanjom lubeho bratra Bjenady. Nětko ho sawźiže spěhuju a knjes cžestny pschedsyda Mickła pschebnježe kuplej, wšo polny prywlow. Pschejmy žebi wjazy taiskich lubych, starych pscheswědczenych bratrow, kaž je to tuta swérna buscha. Po tym scžehowasche dźiwadło „Nawowy swérschnik", kotrež ho f wulkim pschipósnaczom pschihladowarjow, wot knjeżny Wukaschez, wot towaŕschow Schurka, Janza a Paulika pschedwjedže. Sa tym scžehowasche hischcže hra „Njewjesczinsta nadoba", f tej žamej kwalbu kaž prjedy, wot knjeni Wiazgnjeje, knjeżny Schudakez a wot bratrow Schudaka, Bjenady a Winklerja pschedstajana. Hrajerjo a hrajerki běchu kaž k swojej róli stworjeni, kóždy wolny pschistojnyzy prystow. Sa to jim pschipósłucharjo f bohatym pschikleskom mytowachu. Po tutym błédowasche hischcže kuplej bratra Handrika, kotryž je w tutom njemjeńsle wustojny mischtr. Tak je kóždy swoju domjazu staroscž na tute hodźinki sabył. Po wuspěwanju nékotrych spěwow Wěnczka kotrez ho lubosnje pschednjesechu, wupraji pschedsyda lubu dźak za wschu wopomnitwosć hraierjow a spěwarjow, kaž ja bohaty wopyt f błiska a daloka pschikhwatanym, kaž jenomu bratrej f Bukez, kotryž bě pschišłoł ho hobu wjeselicj f nami, Młody lubi pschedsyda ho wšo lubje dźakowasche, tola do dźaka pěnje sapleczе prośtwu na wschitkich starschich, kotśiž sebi wjazy njewaja wot swojich wótzow nanuzte kubła (haj wjele jich je, kotśiž je hobu kradnu, tute drohe samoženje je z wudrbjanju f wutrobow naschich młodych serbskich synow a dźowkow. Kak wjele domow nabedźeješ, hdaž ju dźeczi f knjesom, a nank a macžerka taikim wbohim kurjatkam k woli nětnzuja, pschi tom ho njedowomnja, so f tutym błubju rěcž a a wěru. Pschisp. dopjšowarja.) Pschedsyda pschejeschče hischcže wschitkim dobru nóz a strowe sajdowidženje, na cžoż ho rejka sapocza a stari a młodźi sebi wjesele sajscžicžu. Podźakjicho porěcža hischcže knjes Lapšich je Stróže wschitkim napominaze słowa. S jeho erta płonjenjesche fo luboscž sa naich tak wohrożeny nam drohi narod a jeho słowa fu sawdsežе na dobru rolu padle, to daj Bóh! Lipa stara pak njech womkóhnje pod horsiwym pschedbyzdu a njech nowe hałki wurostu f teho starcho słonka. To žebi wschitcy pschejemy a tuž f nadźiju doprědża sa narod a wótczinu.

J. P.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 17. wulkeho rožka 1929:

Barlinska bursa bě wczera pschi spocžatku błaha. Besdźěcžo ho shraba a kurly efektow znowa postupowachu. Wiki f dołżnymi a rentowymi liscžeznami běchu zaso jara mérne a kursy trochu klešnychu.

Na produktowych wikach bě tukrajne žito trochu žadne z jenoż pschenża zentnaŕ po 10 pj. postupi. Druhe druzy žita pschi botalnych płacžiznach sawostachu. Kukuza w płacžiznje dale postupuje. Sa to ratarjo wjazy tukrajnego žita pjuza. Hewak běchu wiki jara mérne. Wczera płacžesche zentnaŕ

w Barlinje

pschenzy 10,40—10,50 hr., rožki 10,25 hr.
hacz 10,35 hr., jecžmjenja nalkinjeho hr. 10,90—11,80 hr., nasymjkeho 9,60—10 hr. wowsa 9,95—10,25 hr.

w termińowym wikowanju

ja měrz: pschenzy 11,30—11,35 hr., rožki 11,25—11,30 hr., wowsa 11,12½ hr.,
ja meju: pschenzy 11,77½—11,82½ hr. a rožki 11,77½—11,82½ hr., wowsa 11,80 hriwnow,
ja julij: pschenzy 12—12,05 hr., rožki 11,77½—11,80 hr., wowsa 11,91½ hr. hacz 11,92½ hr.

Wjeŕzrawiske płacžizny f Drježđżanskich wikow.

Sarežana pjerisna: Kury stare 1,30—1,60 hr. a młode 1,40—1,80 hr., husy młode 1,10—1,50 hr. a ocžki 1,50—1,70 hr., holbje 0,50—1,30 hr., selerij 15 sack 60 pj., bkrny nowe 6—7 pj., kišały kał 30 pj. a zelenjeny 12—15 pj., bčły 12 pj., mčd 1,30—4,50 hr. a ybła 15—20 pj., butra 2—2,40 hr., twarohy 30—35 jenjetkow, muka 27—32 pj., jeja 18—20 pj., worjechi zbóžke 60—90 pj., raki 10—70 pj., schcžuki 1,10—1,20 zrjwnow, liny 2,20 hr., karpy 1,30 hr., jabłuka 12 sack 40 pj., kruschowy 10—40 pj.

Pschisłajcja:

Sepjeru, Boszka w Běłej Wodźe.
Dolzu do domu, Peningowa w Niskej, Sborjelska dróha cžisło 27 p.
Buczjobnika pschekupisteho, Christoph a Unmack w Niskej.

Na pschedań:

Bós błaczazy, Lieba w Běłej Wodźe, Młynska haza 12.
Sdanki njedźelske, Wünscha w Hródku, Bürgerhaus.
Khabaŕ sa pachola w Hródku, Jägerstr. 9/10, prěbku 1 na Lwo.

Swjedźeń „Lipy" Rakečanskeje.

We Nawinach pscheproschowachu wutrobnje lubi towarschojo „Lipy" sandźeny tydźeń wschěch lubych Sserbow z błiska a daloka na jich 48. zalożeńsku swjedźeń. Tola wjedro bě njelube a wichoŕ zyschnowjasche we módrych horach kaž w selenej holi a še gnjełsom hrajesche, mjetasche, so ho žłabeho wopyta nadźijachmy, a fnano tón abo tamny sapsany žiwoženo naroda je tež domach sa kachlemi wostał. Nimo toho ho tenž w druhej korcžmje kóstopiwo tocžesche, a tola mózesche mnohy pschesbyda, po Sserbach znaty, naich Jurij Schewčik, f dypkom 8 hodź. pschepjelujeru žurlu hojcji, Sserbow a też Mětnzow, knjesa wožadneho fararja a kantora, wutrobnje witacj. Na to wustupi spěwny wuczeŕ Komorowski, kiž hišcže dale dźěła po wotcežnjenju jich njesapomnitelneho k. wuczerja Wjele, z rjanymi tśjomi spěwami pod nawjedowanjom lubeho bratra Bjenady. Nětko ho sawźiže spěhuju a knjes cžestny pschedsyda Mickła pschebnježe kuplej, wšo polny prywlow. Pschejmy žebi wjazy taiskich lubych, starych pscheswědczenych bratrow, kaž je to tuta swérna buscha. Po tym scžehowasche dźiwadło „Nawowy swérschnik", kotrež ho f wulkim pschipósnaczom pschihladowarjow, wot knjeżny Wukaschez, wot towaŕschow Schurka, Janza a Paulika pschedwjedže. Sa tym scžehowasche hischcže hra „Njewjesczinsta nadoba", f tej žamej kwalbu kaž prjedy, wot knjeni Wiazgnjeje, knjeżny Schudakez a wot bratrow Schudaka, Bjenady a Winklerja pschedstajana. Hrajerjo a hrajerki běchu kaž k swojej róli stworjeni, kóždy wolny pschistojnyzy prystow. Sa to jim pschipósłucharjo f bohatym pschikleskom mytowachu. Po tutym błédowasche hischcže kuplej bratra Handrika, kotryž je w tutom njemjeńsle wustojny mischtr. Tak je kóždy swoju domjazu staroscž na tute hodźinki sabył. Po wuspěwanju nékotrych spěwow Wěnczka kotrez ho lubosnje pschednjesechu, wupraji pschedsyda lubu dźak za wschu wopomnitwosć hraierjow a spěwarjow, kaž ja bohaty wopyt f błiska a daloka pschikhwatanym, kaž jenomu bratrej f Bukez, kotryž bě pschišłoł ho hobu wjeselicj f nami, Młody lubi pschedsyda ho wšo lubje dźakowasche, tola do dźaka pěnje sapleczе prośtwu na wschitkich starschich, kotśiž sebi wjazy njewaja wot swojich wótzow nanuzte kubła (haj wjele jich je, kotśiž je hobu kradnu, tute drohe samoženje je z wudrbjanju f wutrobow naschich młodych serbskich synow a dźowkow. Kak wjele domow nabedźeješ, hdaž ju dźeczi f knjesom, a nank a macžerka taikim wbohim kurjatkam k woli nětnzuja, pschi tom ho njedowomnja, so f tutym błubju rěcž a a wěru. Pschisp. dopjšowarja.) Pschedsyda pschejeschče hischcže wschitkim dobru nóz a strowe sajdowidženje, na cžoż ho rejka sapocza a stari a młodźi sebi wjeselе sajscžicžu. Podźakjicho porěcža hischcže knjes Lapšich je Stróže wschitkim napominaze słowa. S jeho erta płonjenjesche fo luboscž sa naich tak wohrożeny nam drohi narod a jeho słowa fu sawdsežе na dobru rolu padle, to daj Bóh! Lipa stara pak njech womkóhnje pod horsiwym pschedbyzdu a njech nowe hałki wurostu f teho starcho słonka. To žebi wschitcy pschejemy a tuž f nadźiju doprědża sa narod a wótczinu.

J. P.

Kubło w Budyschinje, 47 kórzow. — **Hoscženz** f rejwaŕskej hubju, błisko Budyschina, je 12 kórzami pola. Dalše wukasuje Kuttichka w Budyschinje, Nowe hrjebje cžisło 5, telefon 2177.

Kupicj pytaja:

Sdwinjo 3 zent., w Běłej Wodźe, Jahnowa haza 47, delka na Lěwo.

Sdudnizy na pschesadźowanje

pjatk 18. wulkeho rožka 1929:

we Lasu dop. w 11 hodź. na dwórnischczu: benzolowa lokomotiva,
w Njeswjelczijach w Herbiskej grycheze" dop. ½10 hodź. hudźikej wiua,
we Sserbskich Pasilizach w „Herbiskej grycheze" dop. ½11 hodź.: schkleiczany wos,
w Fdlowje w hoscženzu pop. w 2 hodź.: krowa, gramofon f 30 desami, pišanke klido se flofom.

Sobotu 19. wulkeho rožka 1929

w Hródku na finanzajnym hameze, jitwa cžo. 15 dop. w 11 hodź.: wozobinski auto, pišanski stroj a klido, sofa, schijaza maschina, drastny kamor, 1500 zigarow, 4 měchi zokora, měch hrochu, měch rajha.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Płacžizny snowa nědźe two 5 pj. postupichu.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu, płacžizny je wo dalsche 5 pj. postupile. Žito je žadne.

Płacžizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacžizny po złotej hriwnje.

	16. 1.	15. 1.		16. 1.	15. 1.
Pšenica	208-210	207-209	huny	21-23,00	21-23,00
rožka	205-207	206-207	woka	26-28,0	26-28,00
nal. ječmjeń	218-236	218-235	módre łupiny	15-16,50	15-16,50
naz. ječmjeń	192-200	192-200	žołte łupiny	18-18,50	18-18,50
wowsa	193-205	194-205	zeradella	—	—
kukerica	233-234	231-232	repa wosnk	18-20,00	19-20,00
pšenš muka	25-28,50	25-28,50	lany wosnk	25-25,20	25-25,20
rżana muka	26-28,35	26-28,25	pocn. malasa	—	—
pš. wotruby	14,70	14,70	bźrnj. kruški	18-19,20	18-19,20
rżane „	14,40	14,40	syno, 50 kg	3,00-3,70	4,00-5,20
lane symjo	—	—	rżana sloma	1,15-1,80	1,05-1,15
hróch	—	—	pšenš. „	1,00-1,2	1,00-1,25
raps	340-350	340-350	wowsna „	1,35-1,55	1,40-1,60
pjeluški	22-24,00	22-24,00	jona „	1,15-1,35	1,20-1,35

Z Łužicy

* Se Schérachowa. Schérachowske nusowe sledniczerstwo swjeczeschče wczera swoje 30lětne wobstacže a sbohom f nim knjes wyschischi pjekaŕski mischtr Herman Oehmichen swój 30lětny jubilej jako wyschischi pjekaŕski mischtr.

* S Bjajsonjy. Na namjet gmejnskeje rady je saŕska hasta we Wjasjonjy za wschón wobkhad f motorskimi kolami a awtami na pschez sawrjena.

* S Wjasonjy. Skoty hwaž je žadny swjedźeń. Taiki swjeczicžej bě spožcžene naschemu wjeznjanej knjesej Traugottej Hulczej a jeho mandželskej Berze rodź. Lehmanczej. Wobkławjenzaj swjeżelataj fo hischcže mulkeje duchownje a cžełneje cžerstwosce a cžitkosce. Dołkj staj tu powschitkownje cžeżesowanaj a lubowanaj, dósta fo jimaj wschelakorych wopokasnow pocžeżesowanja wot pschecželow a znatych.

* Wjednarjej. Zandarmej fo poradźi sajecj wobschudźerja, kotreho wyschnosce hižom dawno pytachu. Dźěłacžeŕ Wilhelm Benlich f Mittweidy wopytowasche w Salomju (Sohlandze), Wjednarjezach, Schérachowje a drudze we wokolinje hoscženzarjow, kublerjow atd. a wudawasche, so może mulke mysche a podobne cžpiłowage swérzatka sanicžeje. Wón fypasche próch, kiž žaneje hódnosce nima a kotryž nětk pschepytuja. Wobschudźeł da žebi wschudžom 15 hriwnow sapłacžicž.

* S Löwalda pola Lubija. Tu błużazy cžeładnik, wěsty Lehman f Eckartsberga pola Zitawy bě do naschich wsch k nowemu lětej pschicžahnył. W tudomnej korcžmje błużesche. Sdobotu do tśjoch hrałow so wotsali, wudawajo, so chze do Lubija na pisanje hicž. Tola njeje ho wjazy wrócził. Boja ho, so je jemu nješto swadźiło. Lehman je 22 lět staŕy a schwižny pachoł.

* S Nowo-Gersdorfa. Schtwórtk rano wot fwojeho muża f zyhelom cžejko franjena Grohmannowa je pjatk wumrěła. Jeje muż nawjedowaŕ barbjerńe Emil Grohmann, kiž bě swój njesfuk w sacžemnjenju ducha dokonjał, je ho w jasnje hamtskeho fudnistwa w Habrachejścach ho botu rano wobwěsnył.

* S Nowo-Gersdorfa. Cžejże njesbože f autom sta ho na stajnej drózy njes Nowym Gersdorfom a Rumburkom pschi pschechodze pjsches kolije pola Hornjo-Hennersdorfa. S pjwownym błeschemi nakładzene auto f tśjomi wohobami pschejédże f wulkej spěschnosću żelesnu sawěru. W žamtnym wokomiku pschihna ho cžah, złrabny auto a rozbi je zyle. Jeneho f nutska hedźazych dyrbjachu cžełokrantseneho do thorownje dowjesecj. Druhaj dwaj wostałchtaj kaž f Bożim dźiwownu njesranjenaj.

* S Bitkopiz. Nowa autowa cžara f Bitkopiz do Seitz ma ho f wopredka na pruhu na pok lěta sarjadowacj. Wot 1. makeho rožka budże ho wschędnje dwójzy tam a sem jędźicj, k cžemuż je ho nasche městno swjasało, f 250 hr. pjenjes rukowacj.

S Hirschberga. (Wichor w Krkonoschach.) Po zymu rjedże rjanych symiskich dnjow je ho wjedro nakle pscheměniło. Temperatura je błetro postupiła, a w nozy na njedźelu poča wichoricz; najbórje sakhadźesche wichor we wyschokich horach a santjeta f dźela žaneju cžěr. — Hdys a hdys fajesche ho sněh.

S Rychbacha. Bjesbožtosć je w poslednim cžasu we tutom měsce na bojasne waschnje pschiběraka, tak so je pschitomnje ticžka dźekonjemejazych na nimale 300 frostka. Nowosarjadowana pódlanska dźěłosaradżenja fo tohodla žiwnje nadběhuje. — So by ho wulkej wobydlerstwej mohło w měsce sadźewalo, dyrbja ho, tak rucže hacž wjedro dowoli, dwanaceje nowotwarkow sapocžecž wuwjesaf. S tym dostanje mnoho rjemjeślnikow, kiž žu tu f khwilu bjes dźeła, sabo dźeła.

S Rychbacha. Samaritiska kolona je w minjenem lěcže w 267 padach prěnju pomoz poskicžała a 65 ras khorych pschewoshyla. Dale je 54 strażownjanow wukonjała pschi 336 służbownych hodźinach. Wjetschi dźěł zobnstlatowo mózesche w saschłem lěcže dźak wopornitwosce tudomnych wobydlerjow z wolowjasfowymi toschemi wuhotowacj. Budu-li žrědki dožahacj, chze žebi kolona hischcže jedyn kiślikowy aparat kupicj.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se Seitendorfa. So fo towaŕstwowa khorhoj na pschehadźowanje pschedawa, to tola sawdsežе wschędnemu podawk njeje. Běrz Wostrowskeho hantiskeho fudnistwa wosjewi na cžornej dejzy, so ma fo khorhoj towaŕstwa „Pschecželiśki swjesež" a khamor na pschehadźowanje pschedacž. Dleschi progeż je pschecželow do taskeho fatalneho położenja facžerił.

Pschedawanje ženje njespi.

Ofizjer jeneho schwajzaŕskeho w Bernje, we złowjanym měsce Schwajzaŕskeje, pomžeženeho polka dyrbjesche na nětkotre dny sapuczowacj. Jeho njeżonjna mandželska wuzi pschiležnosć, so by ho še swojim lubowaŕjom setkała. Jemu tohodla telefonowasche. Pschihtajena na telefonowym hamcze ofizjera stajesche a pschihpanje sdźělenki jeho mandželskeje wotposła. Schtož bě błyschała, pschestaji ždźeli. Jako bo jeho njeżonjna žónka na městno setkanja poda, wotczakowasche ju tam jeny mandželski. Tón ju tam hódnje powita. Njepěłna žónjka ho je słobami pyrsjesche. Wona dźiwasche a pschihtajenu telefonsteho hamta pola śudnistwa wobstoreji a ho pola pósta na nju wobczežowasche. Pschihtajena bě, so wě, ho pschescheła. Wona bě potajnstwo telefonowanja pschekradźiła. Sud bě milu a sadudźi ju k najnišschej pjenježnej pokuze. Tola telefonowy hamt ju je służbny puschczi.

Směški.

** Pola graphologi (wukladowaŕ pišma): „Pišaŕ tutych rynczkow je sežerpny, pschecželiwy a dobrocžiwy!" „To je za mnje jara jwjeżelaze, to je njejnuzny rukopiš mojeho krawza, pola kotreho chzu fej pschichodne wobleczenje schicj dacž."

Zalosne dwoje rudźenje morderstwo we Wrótslawje.

W nozy wot wutory na štwórtk, krótko po dwanaćich wuhwiedźe so blizko štótnieje rěčarinje załoženy kwalowny njestuk. Wokoło ¼1 hodź. dobywachu tam na nadobo dwaj muzyłej do restauracije Grosserowoje a wutrělichu tam krótkej słepotnje do hosći, z kotrychž dweju hnydom morischtaj.

Wo tutom mordarstwje pišche so podrobnischo tole: W tutej hodźinje bě jenož mało hosći w lokalu, wjenonjuzy dwaj štótnaj witkowarjej, tśeći hišći a korčmarka se swojej dźowku. Nadobo wotewrichu so durje a do jitwy nawalischtaj so dwaj muzykaj źrěnjeje wulkosće, kotrajž mějeschtaj w kóždej ruzy po revolwru. Pšched wobliczom mějeschtaj běle maski. S wokanjom: „Ruzy horje!“ wuśělischtaj se wšěch šćitnych revolwrow na jedne bobo ślepje nětchto krótcj hašoku do wustrózanych hosći, kotśij postrokichu. Žona a jeje dźowka cźekachu wótšte na pomoz wokało j hosćinišeje jitwy do sadnich měšnicejow. Jedyn hósć wulěše j wotkom won. Druhaj hosćej, 62-létny štótny witkowaś Rubelt a 35létny štótny witkowaŕ Ritter, swjeseschtaj so do śmjerce trjechenaj k semi. Jedyn bě hnydom morwy a druhi wudycha hatle sa nětchto mjeńschinow. Rubjeznikaj, kotrajž běschtaj, kaž so zda, se měšniceju derje znataj, walischtaj so něšto najprjedy na pjenjeźnizu, w kotrejž běsche nětdźe 400 hriwnowo papjerjarnych a hišćeze 4 hriwnowe drobnych pjenjes. Dale sebraschtaj rubjeznaj morderjej tež śi blachowe nalukowaśnicki a to jenu módru, jenu seleru a jenu žołtu. Napossledku rubischtaj módry kaščejšk j debjeńkami, w kotremž běsche njes druhim słoty žonjazy cźasnik a dwaj štótaj murjazaj cźasnikaj, w kotrymž běsche wotnazejšce krěžerje kaž tež śliźobowanja na mjeno Fritza Grožera. Na to rubjeznikaj cźekmychtschaj.

Hdyž Grosserowa wuśłyscha, kak so nadpadnikaj wotbalujetaj, běžeše hnydom na vevěrśku śrazu, kotraž wupółpšk wšěch sastojnikow, śiž tu runje měješche, do mjenowaneho lokala a jdobom wojsevi wo njeskutku mordarskej komitśiji kriminalneje policije. Wažne za wuśłědźenje bywa, so je jedyn j rubjeznikowo na městnje swoju cźapku lezo wostajił. Knježeŕski president je tomu, śiž rubjeznikow sajłapi, 1000 hriwnowo myta wustajił.

Přilopk.

* **Wobhnadźena mordarka.** S Hlohowa so piša: Se nowym skutkom milosće pruskeho štatneho ministerstwa bu 32létna prjedawska słužowna Hana Wolffe, tłokstarki na 15 lět wobhnadźena. Wolffez běsche 25. haprleje 1920 64 létnu staru mać swojeho dźěłodawarja, wudowu Teige w Fürstenauje, w kupeli nadpadła, wumjasała a potom satepika; sa tutón njeskutk bu 16. junija 1920 wot Hłohowskeho pśiśiśaŕskeho sudna k śmjerći sajudźena. Mordarka so wusma, so je swój njeskutk j luboścju k Teigowej sinnej dokonjała, dokelž běsche Teigowa pšchećiwo jeju žonitwje.

* **Burja poraža běrka k semi.** W Südniderskefehnje we Oldenburskej dyrbjesche cźasaśiśi sastojnik Oldenburskeho finanzneho hauta katarje wobpytaś. Na tśiśiśiskej droze **hnydom běrk wón** nekotrych ludźi, kotrychž so sa puczom wuprašcha. Hdyž **kaž** pśenje hromadze wěcźachu a tónčenje so dorěcźachu, so je finanzny haut sastojnika na wozyt pśiskał, to dachu so burju do njepśeproschenscheho hosća a pśebiwšchi jeho poraśuchu k semi, so mózejesche so lědma do śuźodnieje wěsy dowjeź.

* **Pak cźitaj nowinu, pak płaćij pjenjeźnu pokutu!** Pšchekupśi sastupjeŕ w Landsbuzje samolwi pšched hamtskim sudnistwom swoju njezpšchitomnosć pšchi spuczowanju wohnjowoje wobory j tym, so njeje wošjewjenje w nowinje cźitak. Ssudnik njezpósna tole samolwjenje ja płacźiwe, ale towjeŕi jo, so ma dźenźnišći dźeń kóždy městnu nowinu cźitaś. Wobšrótowany bu k pjenjeźnej pokuce sajudźeny.

* **Po dwojich dnjach wumoženi.** We wuhlowych podkopach we Westfalskej so jena podkopka sajźypny. Tśom Hórnikam so poradźi, so w jenym woju wutkowaś. Hnydom so sajźypnjenymi hrjebachu. Po dwojich dnjach napinazeho a njepśechśatwajeho dźěła źiwych sahrjebanych wukhowachu. Boże swarnowanje bě, so njebě dźin žanych cźežkich śranjenjow pocźerpił.

* **Rozbuchnjenje w kuchni.** W Hermanezach w Cźechach w domje wulkopśichekupza Schewczźika wohnjeschcźo rozbuchny. S rozbuchnjenjom buschtej mandźelska pśichekupza a jeju 5létny synk cźežko śranjenaj. Skužobna woteběže s łózkźichimi ranami. Nasškerje je w tejdle krótkje rozbuchadko było. S nim je do wohnjeschcźa pśichi schło a we wohnju rozbuchło.

* **Straschne „bonbony“.** Nětdźe tśi lěta starý synk samkarja w Tilsitu bě źeli s khamorejka lekarske plagki brat a spójeraŕ, hdyž starschej doma njeběschtaj. Mać pśischiwšchi domoj, widźesche, kak bledy jeje synk je a jo bu jenu pšcheze hórje. Dołho ko jeho wuprašchewarschi skerčnje šponi, schto bě so stało. Dźěcźo běsche nekotre plagki wot lekarja jako frędź k lepšchemu sparej wukasane a sylny narkotiski jěd mějaze, khłóschcźiło. Dokelž mać hnydom lekarja sawoła, kiž dźěcźu zokot wuklinnpa a jo do horowinje dowjeŕa da, so ta wězta j małym cźuschlakom tón krótcj hischcźe derje stónczi.

Wjelka cwila w Polskej.

S zyłeje Pólšleje so powě, so žylny smjerśk dale traje. Pšchi Wiśli sajźiwachu 17 stopnjow, w Bialistoku 24 stopnjow synuz. Kaž j Wilny pišaja, pšchibera w tamnischej wokolinje pšcheze hišćeze wjelcźa cźiwila. Wjelki pšchikhadźeja we wulkich pałmach pšches ruske mjesy a dobywaju so w nozy do wjoow. W Poraji bu pjecź wobwołow wot wjelkow nadpadnjenych a cźežko śranjenych. W druhej wsy rostorhachu wjelki dwě maśe hołcźej a sejrachu jej. Pola Dołoszewa bu pomjeńa patroulija wot wulkeho pałma wjelkow nadpadnjena. Poradźi so, 27 wjelkow jesatśelcź.

Woschitc auta jědu na „Ptači kwas“ a zaso dome!

Póšta staji se śkładnoscu „Ptačeho kwasa“ dźensa schwórkł w nozy ½2 hodź. wošebity wós, kiž pojźdże na Wósperšej cźarje pšches Bark. Tuž je jara pšichódna domoj jěšo so hosći j tamnych wokolnych stron swóźeńca. Auto wotjěźdże wot Budyšineje „Krony“.

Sarjadniwo statnych autow nam runje jdźeli, so je swótniwe, na cźarje j Pančźiź do Budyšina wjeczor hišćeze jedyn wós stajiła po potrěbnoscźi a so w nozy ½2 hodź. śteji wošebity auto pšchi „Krónje“ w Budyšinje sa hosći, kiž chcźeja do stronow hacź do Pančźiź domoj. Tuž teź tu dobra składnosć.

Po potrěbnoscźi pojźdże teź auto do Radworšćich a drugich stron.

Tak na wjesełe sajźowidźenje na „Ptačim kwasu“ dźensa wjeczor we 8 hodź. w Budyšej „Krónje“.

Nanowiše z cerkwje swóźa.

— **Sćikrowa powěsć wo wjedrje sa jutśišći pjatk:** Sčucho, rjenje a šyma. Pódwóne wjedro teź we Zeandźelskej.

Juwelérej Wampje w Hamburgu běchu paduschi sa 20 000 hriwnow debjenkow kradnyli. Dokelž wobtradnjeměnjesche, so z pomozu polizije kradnjene wězy wrócźo njedostanje, je paduchom w nowinach wósjewił, so chce kradnjene wězy wrócźo kupicź. Nowi běchu paduschi Wampje telefonišyz śiwoje wumóženjena sdźelili, so Wampa we měschczanskim parku z nimi šetka a sa wuczinjenu sumu kradnjene wězy wrócźo dosta.

W hórišćich stronach Italskeje je wulki šněh naschol. S městnami meter wyšeko leži. Temperatura je na 11 stopnjow nize nuli padła. Sčamo w najpodnišćim dźelu Italskeje, na Sicilskej, šnjehowe mjeńcźele sadhadźeja. Dokelž w Italskej we wobydlenjach nimaju hušto khachlow, wobydlerjiwo se symu cźežko cźerpi.

Kaž so z Moskwy pišche, je so blizko Taschkenta zyła wjeś je šnjehom zawěła. Wobdźělenje wojakow je so se Taschkenta pózdało, so by wjeś wuswobodźo.

Po Londonskej powěsći z Rosmnicka su so tśi młodźi muzyłej a tśi młode hołcźe, kotśiž je dwěmaj cźełomoj pšches móršći saliwo jědźechu, topili. Wot njedźele wjeczora zhubili. Wintorn wjeczor je so schěźej cźełow se morja wuczahnyło.

Najnowša nasylnosć italskeho knježerstwa přeciwo slowjanskemu mjeńšinam.

Ljubljanski „Slovenec“ pšchinješe powěsć, so je sajźitśe knjeježerstwo sakazało wubawanje wšěch słowjanskich a chorwatiskich cźaśopišow a nowinow w Istriji, Terstu a Goriźu. Samo cźišće kulturne cźaśopišy, kaž dźěcźacy cźaśopiš, wucźeśiśi powědnik a cźaśopiš za žony dyrbja sastacź. Politiski cźaśopiš „Edinost“ bě hižom prjedy sastacź dyrbjał. Někotre ma sastacź tej jenicźki chorwatiski tydźenik „Istrijska rěź“. S tutym napinanym aktom je słowjanski lud w Italskej wotrěźnjeny dozpěł swot świłka j kulturnym śiwotom a wobšeže swot śwojich bratrow we Južnoslowjanskej, schtož bě samór tutoje akzije.

Towaŕstwowski powěstnik.

Bratŕa kurziśa! Pšijědźe wšitcy štwórtk 18. wulk. rózka na „Ptači kwas“. Njech žadyn njewuwostanje! Chcemy teź pšed zjawnoscźu pokazać, **što smy** nawukli. Darmotny zastup teź zmjeźe.

Waš nawjedowacy bratr.

Delni Wujezd. Serbske towaŕstwo „Zahrodka“ zmjeźe njedźelu 20. wulk. rózka swoju měsačnu **zhromadźiznu** pop. w 3 hodź. Dokelž ma so dla swjedźenja jednać, chcyli wšitcy sobustawy wěsće pśiśi.

Předsydstwo.

Drježdźany. Serbske towaŕstwo „Čornoboh“ zmjeźe sobotu 19. wulk. rózka wjeczor w 20 hodź. swoju zhromadźiznu w towaŕšnym hosćeńcu pola k. Zmija na Christianskej drózy 22. Wšitcy swěrni Serbja ze Drježdźan a wokoliny wutrobnje přeprošujemy.

Hornja Hórka. Towaŕstwo „Łužica“ wuhotuje njedźelu 20. wulk. rózka wjeczor w 7 hodź. swój zymski swjedźeń w Nowakec hosćeńcu. Wšě bratrowske towaŕstwa a wšěch lubych Serbow wutrobnje přeprošuje.

předsydstwo.

Kulow. Spěwne towaŕstwo „Bratrowstwo“ w Kulowje wuhotuje njedźelu 20. wulk. rózka wjeczor w 7 hodź. w „Němskim khěžoru“ swój 31. załoženski swjedźeń ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Wšitcy lubych a swěrnych Serbow z blizka a z daloka najwutrobnišo přeprošuje

předsydstwo.

Njebjelčicy. Sokolska jednota zwučuje kóždy pjatk wjeczor 1/8 hodźin (nic kaž dotal štwórtk).

Porsicy. Jednota „Sokol“ ma kóždy pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje. Nowe sobustawy su nam witane.

Načolnik.

Ralbicy. Jednota „Sokol“ změje přichodnu njedźelu 20. wulk. rózka swój zymski swjedźeń: sokolske zwučowanja, dźiwadło, reje. Hra „Róża Tannenbergska.“ Sala budźe wutepjena. Wšitcy lubych Serbow přeprošuje

jednota „Sokol“.

Rakojdy. Jednota „Sokol“ wuhotuje njedźelu 20. januara wječor 1/8 hodźin w Zendźie hosćeńca we Rakojdach Sokolski swjedźeń. Wšitcy Serbja a bratrowske jednoty so wutrobnje přeprošuje.

Zwjazk serbskich spěw. towaŕstwow ma swoje hłowne prěnje posedźenje 19. januara 1929 popołdnju we 4 hodź. Přihotuje rozprawy, namjety atd. Bohaty program. Nowowólby. Zajěd na spěwny festival do Poznanja. K. A. Kocor: pomnik. „Naléčo“. Posedźenje je dość wažne; tuž woprujće čas a dobre mysle. Zhromadźizna budźe w hosćeńcu „Zum Echten“.

Hłowny předsyda.
B. Krawc.

Zwjazk Serbskeho Ratarskeho Dorosta. Wubjerk Z. S. R. D. ma přichodnu njedźelu 20. wulk. rózka 1929 pop. z dypkom w 3 hodź. pola towaŕša Natnka we Khróšćicach jara wažne posedźenje. Wšelakich přičinow dla je tuta zhromadźizna potajkim w Khróšćicach, nic w Budyšinje. Dla jara važnych wuradźenjow (naš nałětny kurzus, přikład słowjanskich hosći: presidium Zwj. Słowjanskeje Agrárneje Mládeže atd.). Wšitcich wubjerkowinkow ze tutym přeprošuje a cyle wěsće z dypkom wočakuje

Jan Guda, předsyda.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerj w Budyšinje. Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. Za hospodarske: Arnošt Bart w Běrkowcach. Za nawěsći: G. Jenak w Budyšinje.

Woschitc poskićenje!

Wot štwórtka hač do soboty:

punt kakao } hromadze
punt cokora } jenož **1.—**

2 punt. tyza **hrocha** }
2 punt. tyza **morcheje** } hromadze jenoż **2 hr.**
2 punt. tyza **slowkow** }

Thams & Garfs
w Budyšinje

Fotowe projekcijowe powjeśćenske domj. kinowe } **aparaty**

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž teź wotćahi wěcy wustojnje a najepśeńšo.

Prosata
su na předań
w Khwaćicach čo. 32

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Róžowej hasy 15
poruda

meble
a pólsirowane twory
Sym Serbi

Kofej
kakao
kolonialne twory
KURIO
na Zwonk. Jawskej hasy 24

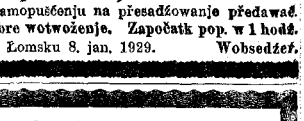
Cópłe košle
lacki
nohajcy, kholowy, sukoje, wolmjane łožowe plachty wot 2.50, přikrywy na sofy, dolne wot 3.-
J. Erler w Budyšinje
cźišć Kronpryne. mosta
Serbske poskićowanje!

Při składnosći přepołoženja a nowootewrjenja wobkhoda sym ze wšěch stron tak mnoho wopokazmow česćowanja pisomnje a z kwětkowymi darami dosłał, zo čuju so pohnuty, wšěm z tuftym swój

najwutrobniši dźak

wuprajić.

We Januaru 1929

Sobotu 19. januara 1929 budźa so **na Lomskich honach** při puću z Łomska do Khrostawy

wokolo 120 losow stejaceho khójnoweho wuzitkneho a palneho drjewa

k samopuščenju na přesadźowanje **předawać.**

Dobre wotwołenje. Započatk pop. w 1 hodź.

We Łomsku 8. jan. 1929.

Wobsedźeŕ.

Wutrobny dźak!

Za tak mnoho wopokazma lubosće a dźělbraća při khowanju naju tak zahe zemrěteho, lubeho

Reinholda

dźakujemoj so wutrobnje.

Feraf Pawoł Mrózak a mandź.

W Barće, 17. I. 1929.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 nk. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 nk. hr. Do wukraja 1 Kč. Kóžde so. płaci 10 nk. pj. Wudawa a čiści Smolerjec kaliklóčerja, nap. hr. z v. cnk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 3697.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaci so na mały rjadk 20 nk. pj. Wobčežnje so stajene nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy w w rjadk płaci so 60 nkych pj. Rabat po tarifje w z

Čisło (Nr.) 15 — Budyšin — Pjatk, 18. januara 1929 — Bautzen — Lětnik 88

Dźěłačelosć w Sakskej.

Ličba dźěłonjemějerjow w Sakskej hischcże pschiběra. Dla trajneho mjerjenjenja je dźěło w twarstwje sastako, a w rataršwje je prašenje za dźěłačerjemi jara žiwe, tež industrija kamjenjow a pjerschćenow a rěšaki su dyrbjałe dźěło samjesowacz.

Jara njejenake su poměry w metallowej industriji. W twarstwje krožnow je, dokelž je w textilnej industriji malo dźěła, mało skałankow pschihadża. W industriji drjewowobdźěłazych maschinow su skasanki tehorunja wróco schle, mjes tym su so twarstwo gratowych maschinow a dźěłarnje automobilow a motorskich kolow wožiwile a khmanych dźěłačerjow pschijimuja.

W textilnej industriji z dźěłom klaza a to wobzebje we industriji tykanjow a zankow a w žiwelnjach. Nawopak je so industrija nohajzow a trikotažow połepschiła, industrija wunmětkeje žiwy a częžanego pschedźena je mahła swoje dźěło w nětčišim pschihódnej wyšokosći sdźerżeć.

Nasyknosće dźěłonjemějerjow.

W **Limbachu** wutoru wječor žylnje wopytana shromadźizna dźěłonjemějerjow deputaziju k měšćańskej radźe se žadanjom sa wurjadnej podpjeru pósła. Měšćańska rada so sapowědźi, tole žadanje dopjelnicz. Na to so do radnizy někotre sta dźěłonjemějerjow dobuchu. Pod komunistow so **na sterbnu** torhoschcźu psched radnizu **demonstrazije dźěłonjemějerjow** zyleje wokolnosće wotmě. Hdyž so dezernent spomožerstwa sarjetny, deputaziju dźěłonjemějerjow pschijeć, wulka hara nasta. Czrjódu nadběži pschećiwo thěmu wrotam činjesche, kotrež so rozbichu. Policiji, kotrež so se **żandarmami** pożylni, so poradźi, czrjódu **rozesnacz**. 10 wožobow, mjes nimi jenu žonu, zajachu. Sdyžom sajatych Auerbachskej žurdnitej wyschnosći pschepodachu. Raschtykarjow, kotiž su czekli, sajaca a jich sjimaju, kaž bórzy jich pschebytk wuzkedża.

Hilferdingowe poslednje słowo.

Nawjetši němšeho finanzneho ministra dr. Hilferdinga k pschikrzeju njedostatka w finanzowym hospodarstwie planje na lěto 1929 su w knjeżerstwowych stronach wjele pschećiwjenja nadeschle. Tohodla so jeho Hilferdingowe nawjetše hischcże žylnje pschemeńja. „Sozialdemokratiska nowinska słužba“ powě, so **sozialdemokratija** sa pschikrzenje njedostatka z **powjetschenjom wokrosowego dawka njebudże hłosowiz.** Budże so dyrbjeć worzakacz, hacz sozialdemokratija na kóždy pad pschi tymle wobsamknjenju wostanje.

Začišć Groenerowcho tajnecho pisma we wukraju.

Wschě **Warschawske nowiny** su Groenerowe wopomnjeńke pišmo, w jendźelskich nowinach „Review of Reviews“ wozjischczane, z napisownami, kaž „Demaskowanje němskich brónjeńskich planow“, „Němske panzerowane tschitaki pschećiwo Polšce“, „Tajne němske bronjenje“ wosjewile. Nospominake pak je hischcże njejsu. Njejsmeja wschak k tomu wjele pschipomnicz. We revisiji němskich rańschich mjesow, wo pólskej hornjej Schlesyskej a wo Gdańsku, kotrež Polakam najwjazy njemjera cźinja, dyrbjeć Groenerowe pišmo mjelcz.

W **Jendźelskej** je Groenerowe pišmo mało dźiwanja zbudźiło. Wone dyrbjeć žanych politiskich potajnosćow njewopschija, a schtož Groener wo saklanju němskeho mórskeho brjoha a Rańschcze Pruskeje praji, su Jendźelcźenjo pryedy wjedźeli, hacz je Groener žiwe pišmo nastajał.

Khripa w Barlinje.

Schulske rjadowanje so samkne, baraki sa khripawych so natwarja.

Barliniši hłowny strowotny hamt wosjewja: Sthorjenje na khripu je poslednje dny w Barlinje sasa pschiběrako. Pschi pschschitkownej khorobnej kasy je so 14. januara 1450 nowych sthorjenjow pschihotowało; 15. januara 1634.

Tež schulske rjadowanje su so dyrbjałe sasa samknyć

a to w Charlottenburgu, we Wilmersdorfu a Steglizach, dokelž bě khětry dźěl na khripu sthorjenych dźěći z wuczby wuwostało. W Barlinskich khorownjach je so 16. januara 219 cźežko na khripu sthorjenych pschijasło. Magistrat je wobsamknjenju hłownego strowotneho hamta pschihotował, so ma so

dźěłacej baraków w khorownjach natwarieć

a pódla teho k nim pschiličhuschaze hospodarške baraki, we kotrychž by so 220 na khripu sthorjenych sameščiło. Baraki budźa kónc. iutteho abo pschichodneho tydźenja hotowe.

Barlinski **knjezeja biskop dr. Josef Deitmer** běsche na khripu sthorił, kotrejž běschtej so wutrobina zkabosć a sahorjenje pinzow pschidałej. **Wutoru wjecźor je wón wumrjeł.**

Kónc francowskeho wuhlowcho strajka.

Strajk hórnikow w Loiresej krajinje je so z poraźenjom dźěłacerjow skóncził. Dokelž so pschcźo wjazy strajkowarjow k dźěłu wroćesche, dyrbjesche strajkowe wjednistwo hjes kondźenja strajk sastajicz. We mnohich jamach so hyrjedu sasa dźěłasche. Poraźenje dźěłacerjow je dospołne, dokelž su so dźěłodawarjo sapowědźili, se sastupjerjemi hórnikow znowa wo mjdze jednacz. Hórnizy njejsu dla swojeje khudoby mohli strajk blěschi cźas wudźerżecz.

Clemenceau sthorił.

Pryedsydźi francowski ministerski presidenk Clemenceau, kotryž je we 88. žiwjenjowym lěcźe, je psched někotrymi dnjemi na khripu sthorił.

Polska so pschećiwo wójnźe z jědojtymi plunami bróni.

Pschi wuradźenju wo hospodarskim planje pólskeho wójnskeho ministerstwa w jejnowym wudźerku rosprawnik major Kościałkowski mjes druhim praji, so su so we pożledním cźasu dźěłarnje k dźěłanju wobaradłow pschećiwo jědojtym plunam natwarile. Wudawki za wójsko su so z wopředka z 1 milijardu 300 milijonami złotych wobliczile. Marschall Piłsudski je pak je na 814 milijonow złotych sniżił, schtož nimale tśeśinu wschěch statnych wudawkow wuczinja. Pornjo loischemu lětu su so wudawki za wojerstwo po namjecze wójnskeho ministerstwa wo 34 milijonow powjetschiše.

Njepřećelstwo mjez Wukrajincami a Polakami.

W Kowelskim wokrjeżu ležaza wukrajinska wjeś Stara Wyšna so do cźista wotpali. Dwaj wjeśanaj gmejnskeho pschedstejićerja žuždobneje wěcy, kotrejž runje psches wjeś dźěsche, so by pomoz je swojeje žamknjeze wěcy zawokał, potśělschtaj a do jeneho je palazeho twarjenja cźišnyschtaj. Gmejnskeho pschedstejićerja hidźeschtaj, dokelž je Polakam pscheceljenje znyšlenu. Njeźrażnikow su sajeli.

Kral Alexander wo statnym prewróće w Jahoslowjanskej.

Swonkowonopolitiskemu rosprawnikej Parižiskeho „Matina“ je so kral Alexander wo statnym pschewróće wuprajił. Kral pschicźiny rosjasni, kotrychž dla je je wo statwa wotkronila. „Sdym so“, praji, „politiske strony wopraschach, hacz su **na podlożku khorwatiskich namjetow** zwólniwe, kriśu rosrihacz. Wotmołwile su, so to ženje njemóža. Knjezerstwo po parlamentariskich prawidłach bě po taźim njemóže. Dyrbjach sam rosbudźicz a samotwitosć pschewzacz, abo sjawne rjez, so ujesanóži, njeporjadej wukhowacz, kotryž je anarchiji (biesknjezerstwu) jara podobny. Sslowo diktatura“ je jara łohko wupraji, tola dyrbi je prawje nałożicz. Njejsmě je pschepósnacz, so **periodu krutcho dźěła njeznmě pschedchu tracz.** Na cźoko knjezerstwa je je general stajił. To je je tohodła stało, dokelž žym dyrbjał na wożobu, zwonka politiskich stronow stejazu autorizu pschenjesecz. Pola naš je Bohu budź dźak, wójsko na žane waschnje z politiku njesahóra.

Podawki w Afghanistanje.

Zdźěrkarjo też pschećiwo Jnayatej Ullahej wojuje.

Wotrjeknjenje trona Amana Ullaha njeje sbźěrkarjow wotdźerżako, pschećiwo knjezerstwowemu wójsku dale wojowacz. Jich wjednik Bacha Sakao je jedyn fort psched Kabulom wobsadźił. Jemu su kanony, w fortu su namakaze, do rukow padle. S nim potom do města Kabula tśełesche. Sbźěrkarjo su so też letanischcza a schkrizkowarnje znozowali. Posledńje powěsće praja, so so w Kabulskich pschedměstach kruce wojuje. Bacha Sakao nocże po sbaczu Jnyata Ullaha sa krala pschipósnacz, ale chże so sam na afghanski trón žynyć.

Wo dóńcźe Amana Ullaha niczo njewědźa. Wěste jenoz je, so so jemu njeje poradźiło, do Kandahara cźekneć. Powěda so, so su so krónske juwele a kralowe priwatne zamoženje hižo psched někotrymi dnjemi do Kandahara dowjesłe, hdźež też kralowa pschebywa. Kral pak tam njeje z letadłom dolecźał. Boja so, so žnadź su jeho stónzowali.

*

Jendźelske přikoły k zakroćenju w Afghanistanje.

Po powěsćach z Peshawara **su afghanskeje sbźěrkarjo pod wjednistwom Bachi Sakaa Kabul dobyli.** Na městowych dróhach je so schtwórtk hischcże wojowało. Wo dóńcźe nowcho krala Jnayata Mullaha njeje žanych powěsćow dostacz.

S Moskwy so powě, so je nětkuschi kral Aman Ullah z letadłom afghanskeho wójska do Kandahara cźekmył. Jendźelske nowiny pak dźiwdźa wědźacz, so Aman Ullah hromadźe se swojim bratrom hischcże w kralowskim hrodźe pschebywa a so je kralowa Suraja pschi nim.

Turkowska wojerska mišija, kotraž je njedawno do Kabula pschijeła, je so do domizny wrócyła.

Po powěsćach kotrejž su žnjedu wjecźor do Londona doschle, je położenje w Kabulu hischcże njejasne. Wo bjesstraschnosći europiskich diplomatiskich sastupjerstwow so hischcże njebojachu, tola so praji, so jendźelske wyschnosće w Jndiskej sa wschě pady na położenje kedźbliwje zhladuja. Mjes jendźelskim knjezerstwom w Jndiskej a w Londonje so njepjeschestawajo powěsće sćelu a so nahlady samjenjeja, so dyrchu so waźne rosbudźenja, kdy by trěbne było, mohle bjes kondźenja pschewjesć. Afghanske połanzstwo w Londonje, runje kaž jendźelske jwonkowne ministerstwo matej hischcże direktne zwjazanje z Kabulom. Afghanske połanzstwo praji, so je malo k wěrje podobne, so so wustawa wotstroni abo so po parlament rospuschcźi. Do Noweho Delhia w Jndiskej su powěsće doschle, so su sbźěrkarjo Nadźalak, wšědże žnjedź pucza mjes Dźalalabadom a Kabulom nadpadnyli a dobyli.

*

Bacha Sakar je so afghanskeho krjeżstwa zmocnował.

Kaž so z Moskwy powě, je Kabul 15. januara do rukow sbźěrkarjow padnył. Wjetschi dźěl knjezerstwoweho wójska je so poddał. Letanischcźo a wschě artillerike bjezischcza su sbźěrkarjo wobsadźili. Kralowa residenca, do kotrejž je so Jnyat z někotrymi wojakami wrócyo sćahnył, je je sbźěrkarjemi wobstupjena. Po Kabulskich dwórach žylne wotdźělenja sbźěrkarjow chodźa, kotrež porjad sakhowaju. Wjednizu sbźěrkarskeho wójska su wukrajnym zastupjerstwam a kolonijam poknu bjesstraschnosć słubili.

Wjednik sbźěrkarjow Bacha Sakao je krajne knjezerstwo pschewzał a je Ullah khan Gasi mjenuje. Jnayata a jeho wojakow su namotwili, so by so poddał, hewak dychu residenzu nadběhowali.

Kaž so powě, je so Jnayot Ullah 17. januara poddał, hdyž so jemu a wschěm wožobam, kotrejž běchu w jeho residenzy žlubili, so budźa jich schkitacz.

*

Aman Ullah w Kandaharu.

Pryedawschi kral Aman Ullah je po powěsći, kotrejž je do Londona doschła, z letadłom do Kandahara pschikerzał. Wo jeho dalschich planach njeje niczo znate.

Bžazenje wo knjeczstwo w Mandžurskej.

Tokiske nowiny „Niczinicki“ powědža, so je japanske knjeczerstwo swojemu sastupjerjej w Mukdenje porucžiło, so dyrbi swěsčicej, hacž je powěsć wěrna, so chce Mukdenske knjeczerstwo jednanje wo železnišce koncesije Nankingskemu knjeczerstwu pschewostajicej. Kaž so by powěsć wěrna była, dyrbu so dyrbjałe razne kroczele cziniecz. Hižo psched někotrymi dnjemi powěsć s Pekinga pschinjesła, so je Mukdenske knjeczerstwo wschě jednanja s wukazanymi statami Nankingskemu knjeczerstwu wotstupiło. Pschečiwo tomu chce japanske knjeczerstwo protestowacz. Za rozsorjenje w Tokiu je wojnanjace, so su někotři ministrojo za nutne měli, so by Japanja wjacy wojakow do Chiny pósłała. Chinešti swrokowny minister dr. Wang je hnydom po wotprawjenju generała Jangjütinga potajił, so dyrbja so wschě srěczenja mjez Japanšcej a Mandžurskej, wošebje srěczenje wo pokednjischej mandžurskej železnizy, powalicz. Do prědka njeje widjecz, hacž budże hdy Japanska swoje prawa w Mandžurskej bjes wodawanja wjacy dacz abo hacž budże je s brónjemi dobyć sakitacz.

Rowy mandžurskich khčzorow so wurubile.

Rubježna banda je w Pekingu mandžurske rowy, wotpočink starych chinešcich khčzorow znowa wurubila. Tola je so poradžiło, někotrych banditow sapłačicz a wulki dźel jich rubježstwa wotewrjecz. Hižo psched dlšchim czasom běchu so rubježnizy do rowow, kotrej su na hórkach s wjerchra města, dobyli a wězy njewobličzomneje wunješke hódnoscze s nich wotwjedli.

Zemjerženje.

Se semjerženjom, kotrej je chinešku provinzu Schansi pschi mongolskej mjezy podeschło, su někotre sta ludzi živenje zhubile. Tole semjerženje je jene s najsylnischich, kotrej je Schansi potrjeschło. Schansi cziełko pod hłodom czekpi.

*

Po powěsczach s hollandskich indiskich kupow sam vulkan **Krakatoa** jara živoje dźěła. Sa poslednje 24 hodzin su niz mjenje dyli 2568 wupuchow naliczili, z kotrychž najsylnischi 420 metrow wysoko puchny. Dale je so 258 podwesnischich wupuchow a 56 horzych wodomjetow naliczilo.

Strajkowe njeměry w Portu Adelaidze.

Schwórił pschi dokach je w Adelaidskim pschistawje nowe njeměry wudrybił. 800 pschistawnych dźełaczerjow 50 k dźełu swólnitych dźełaczerjow nadpadże, kotřiž parnu łódź wukładowachu. 100 policistow, kotřiž so z wojakami podwjerachu, nasylnikow rozehna. Dwaj policistaj a njedaloki k dźełu swólnitych dźełaczerjo so tranichu.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk 18. wulk. rožka.

Priski — Swj. Pětra stoła.

Z mudrosče Jana Radyserba.

Tón wulki małych zežerje,
To prawo je historiske.

*

Ty staješ druhim šibjeńca
A tebje na nju powěsnu.

† 1870 Jan Mijan w Jitku, zbudźeny Serb, sobuzałožer evang. towarstwa w Njeswačidle.

† 1815 konrektor Handrij Młynk w Kamjenca, porjedźer evangelskeje serbskeje biblije.

† 1822 magister Jan Božidar Młynk, farař we Wopakej, serbskeho pokhoda, spisa struchłohru „Benigna“, kotruž Zhorjelsko towarstwo wědomosčow z dwójnym mytom mytowaše.

Z knihi serbskich nałožkow a widźenjow.

Dyterbjarnat abo nócny hajnik w zymskich wichoratych nocach wokoło jěcha. Druhdy też sedźi na wozu, do kotrehož su štyri konje zapřehnjene. Jako we Golkojcach hóley w nocy po dwanaczich konje pasechu, su jeho husto widżeli. Jedyn hóle, kiž pod wrotami leżeše, je widźił, zo ani konje ani hajnik ani wulki pos hłowy njemějachu. Pola pohrjebnišča je so nócny hajnik wobroćił a zaso nazad jěł. Pola Kudźerkee w Golkojcach je nócny hajnik přeco přez dwór jěł. Widżeli jeho ženje njejsu, ale słyšeli su to hawtowanje a blawkanje a harowanje jeho psykow a přewodžerjow. Tohodla tam też žana młoda holca nieje służić chcyła, dokelž je so tam kóždа bojała. Też přez Muslikee bróžeń měješe nócny hajnik swoju dróhu. Nihdy je jim pče roztorhał a swěcu zadul. Hdyž so w zymskich nocach hróżnje wichori a harnje, to je Dyterbjarnat abo nócny hajnik

Młody serbski bur rěčł.

Tudy statok zboża stajić
Sebi chcu a ze swěru
Kubło swojich wótcow hajić,
Doniž mocy w stawach su.

Z pěknej holbicu chcu twarić
Lubość tule, lubość wérć,
W pěknych dźěćoch — Bóh chcył darić!
Budże prócy myto kčěć.

Dźělać, spěwać chcemoj swěru,
Khwalić sebi serbski kraj;
A, a namaj we dušow měru
Naju statok budże raj!

Čišinski.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer 0, najwyschscha dnjowa temperatura 9 stop. symh. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer 0, najnišscha temperatura w nozy 12 stop. symy pod C. — Schkleńca je wyšoko na rjane stupita. We pohnozy nimo czahaje nižiny hu so rosczahnyle a pak wotšalika. Pola naš ho někto sako wuczahuje, ale sa to syma wěsče sako kruczischo pschimnuje. Wječera běchu drohi a puče sako straschnje sawěte. Sswjarzo prózuja so hłowne dróhi někak wuswjapacz. Wětr sa nimi dróhu sako sawěje. We wjeczornej a zyrjadnej Němšcej je so wječera wjele śněha najsko. Někto se wschěch stron pišaja, so syma pschidběra. Wulke rěti hu hižo samjersle. Na nich je wschě pschečiwozowanje tworow pschestało. Sšamo pschimórske pschistawy hroža samjerschcz. Lódźamaki w nozy a wo dnjo w Hamburgskim pschistawje lód kamaja, ale sady nich hnydom sako samjerschje. W Pomorskej mója na kupu Rana (Rügen) pěschi pschesecz a pak se sankamy dojecz. Najhórje je w horatych a žlobatych krajinach. Wschudžom leža na dróhach automobile, kiž hu w śněhy schzaty wostale. Sšněhowe mjerzele hu też w Jendželskej, Danskej, Schwedskej, Norwegskej, Francozowskej a samo we Italskej sahadźake. Tajkeje śněhoweje a sasakleje symnizki lěta dołho wjazy njepomnimy. Kutje sobotu hłónicze 8.03 sthadża a so 4.20 sthowa. Měsacz dopołdnja 11,31 sthadża a so po połnocy khowa.

— **Namanki.** Jako namakane wežy su wosjewite abo na namakanskim hamcze wot oktobra 1928 wotedale: 4 mužazych kolow, 2 pschedešchtikaj, 1 konjazy pschikrawn, 2 rohowej nałowczi, 2 móschnicžazy j pjenjesami, 5 pjerschczenjow, 2 aktowej toschi 2 ruczinej wojaj, 1 pjenjes, 5 czažnikow, 1 ruczna toschka, 2 kožuchowej tornarjej, 1 por rukajzow, 1 pjelnjata troška, 1 listowniza j wobžahom, 1 autowa wobruczk 3 wolijowe wobrazy, 1 schtrykowany pjesk, 5 autowych kliborow. Schtož je schto sgubił, njech ho w Kupnizy po 2 posthodomaj wo sjiwje cžo. 3 samolni.

— **Pauschstwa.** 15. 1. 29, w czasu wot 5 hacz 9 hodź. popołdnju hu byle 4 korczmy na Hochiz hoju, wot zuschu 1 nimcke nowe pošjeschczo, 1 hłowak a 1 spódnje pošjeschczo j ezelowjenym pupjerkom, wostajenje „M. K.“ abo „A. S.“ bjes nawoblecženjow a 1 žylny, platowy potrow na blido, schery j pišanej kromu, bjes tuamjeschka, potrow njenje. — Paduha takle wopišuja: Nědže 35 lět stary, 1.75 m wulki, schwižny, žuchi, błěde wobliczo bjes wusow, dolhe, czorne, naład czežane włosy, w czornym wobleku. — Po wobkedžowanjach, kiž su ho w mjenowanem lesu ličnie, hodži so myslicz, jo staj dwaj wot 8—10 lět stary njejsuaj schulskaj pachołaj paduchej pomhałoj tradnjene wězy wotnjesc. — Schtož je w tutej należnosči wědomosć wobkedžowak, schtož by k wujasnjenju dopomhacz mohło, woła bje, schtož mohł wobeju schulskeju hólzow njenowacz, ho prošu, so by wo tom kriminalnemu wobsedžerej tudy (Burgplatz 6 II) spožił.

— **Mjasowe jětki (Freibank) w Budyschinje.** Sobotu, 19. wulkeho rožka wot 8—10 hodź. fyre hołowjaze mjaso punt po 40 pj., fyre swinjaze mjaso, punt po 50 pj.

S **Wósporta.** Tu běsche knjes hoscženzak **K.** Starke sobotu, njedźelu a póndźelu schkat wo myta sarjadowak. Sa 17 blidami ho hrajesche. Ssadźesche so 1 hr. 80 pj., pschi czimj bu 30 pj. sa karty sobu liczene. Po wuhrancu rosdźělichu ho pjenjesy a myta, wobstojace w tworach. — S njemałym sapołdźenjom pschijidże dla sawcza je znjehom póstowe auto Budyško-Wósporkiske czary do Wósporka. Hdy by ho knih tak dale schoł, to dże by ho po tutej czarje dožyła wjazy jěducz njehodżało.

S **Kotej.** Kaž gmejnska rada na czornej dejzy wosjewja, je kóždežkuli šankowanje (Rodeln) na šlamych puczach a schczežkach abo kschižnischczach pschi pjenjesnej pokucze sakasane. Tutón wukaz, kiž wjele k wěstosci pěscheho a jěsdnoho wobkhada pschinoschnje, je woprawnjeny. Starschi nuka ja swoje dźěczi.

Z **Ralbic.** Kaž z dźensnišcheho nawěstka dowidźimy, wuhotuje Ralbičanska jednota „Sokol“ njedźelu 20. wulk. rózka swój zymski swjedźeń. Dołho hižo je, zo smy ju posledni raz w zjawnosći widżeli. Ale w čichej, měrnej Delanskej wjesey zwučowaše naš „Sokol“ přeco pilnje a wutrajnje. Ralbičanski „Sokol“ dźe sluša do najsylnischich jednotow a tak móżemy so nadžeć, zo budże też swjedźeń rjany a wšelakory ze swojim bohatym programom. Prostne zwučowanja dźiwajo na mału městnosć, tón króć wupadnu, za to pak poskići so prěkuš, wobrubjeny z rjanymi skupinami. Druhi dźeł wječora wupjelni nowe a rjane dźiwadło. Stóž znaje stawiznu „Róża Tannenbergska“, zawěšče doma za kachlemi njewostanje, ale wobhlada sebi tutu hłubokohunjacu podawiznu w serbskim dźiwadle. Róża Jědlowska so potajkim poskića, a zo nasi Delanscy hrajerjo nazad njesteja, to njech znowa dopokaza zymski swjedźeń našeho Sokoła. Dalši dźeł wječora wupjelnja pěkne serbske reje. Zurla budże wutepjena, tak zo so też naši starši ludźo naboječ njetrjebaju. Njech prawje bohaty wopyt z bliska a z daloka piinc dźělo Ralbičanskeho Sokoła mytuje! Na zasowidżenje 20. wulkeho rožka w Ralbicach! -a.

S **Koblic p. Wulkich Sdjarow.** S swoja paduwjschi šnjeboži tudy cžežko ratał Theka. Konjej běschtaj so pschi schkoj a wjeczerschtaj jebo nětkle 300 metrow po šnjerjenjem puczu sobu. Psches to ho wobej cžowjek cžežko na hłowje srani a jebi ruzy slama. Sanitetnik Hammer cžežkoskranjeneho pšeni wobwijasa.

S **Wojerez.** Sdružowna Hilža Schikora, kiž dłuzesche pola direktora ratarskeje šymskeje schule we Wojerezach je so wot njedźele popołdnju bjes hlěda šhubiła. Bě je słužoneho městna wotešchła a so hacz do wječerawschcheho njewróczila. Nichtó nicžo wo njej njewě.

S **Wojerez.** Tu buchu dobywarjo pschešłapjeni. Psched někotrymi měžazami łamachu so do kantiny na Rubnowem naměstnje pschi Hródkowskej šlatnej dróhy. Młodźenc

Dwójacy ludźe.

Po wěrnem podawku powědana Stawišnizka
s bayerskich hór.

8] (Pokračowanje.)

Tónle podawk běsche na jedyn raz w młodej burowzy pschečiwniwšno pschečiwno zujej dwojizy wubudźił; jeje sacżuce bě so wot wječerawschcheho hacz na dźenjnišche zasno bjesche jeje hołowy dla teje jěsby do Tegernsee, ke kotrejž běschtaj hołeja jeje Tonija narěčałoj.

Kapałka psched domom běsche sa Notburgu w chwilach žarowzowu a duschinehu horja cżasto hižo z wuzeknišchczom bywała, hdyž mózesche jebi wutrobu z modlenjom wotlečz. A też nětko cżerjeschе ju strach, jimaju jeje wutrobu, tam k tomu hwjatemu mešnu. Wona muskorzi njebjeham swoju nušu a proschesche Bożu maczer wo pomoz, to by Toni, jeje wbohi muż, tola hischcże bóle prawebo puczа njejsmylił. Ach, Notburga cżemnje pschedcżuwaschе, jako by bliski pschichod na dom a dwór mochowebo bura njeběžo kupił, njesbožo, kotrejž mětko wot runje teju wožbowom wuchadżecz, w kotrymajž bě wežera hischcże najlépschepu cżłowjekow widżała.

Néběže wokoło teje šmušnjeje hodźiny, w kotrejž Tonijowa žona klecżo bo modleschе, šwjerzachu we wokrebnem hoscženzu we Tegernsee baron a jeho mandželka z jeje bratrom, młodym cżłowjekom, wjesołe šaržowidżanje. Zusaj mandželskaj zekałachaj jemu Willy. Sawěcze njeběše khudžichka myslicha, pschetoż na porstach wobeju ritkow krinkachu bo drohotnje pjerschczenje, a wunešeny wudżełanu žeblu pryhlasche je šwojeho dejmanta wobkrustaju wobeš.

Maka towarschnoscz wupyta žebi hnydom kražne mětlacžko pschi jeżowu leżazej šahrodże, a baron da wino a wschelake wolschewjelki nanožuez. Wschitzy tjo pschiwuhu bě hdy najradostnischeje myšle, dokelž njeběchu bo nježela dołho wjazy widżeli. Baron Willy běsche po šwojim šapiku do knihi sa zujbnikow s rytmiscztrom w jenom wunešitym hujarstwu połku a, tak běsche wón hoscženzarjej dźěłił, bě do Tegernsee pschijeł, so by šwojich pschiwuhnych wopytał a bo w měrnem wječernem žiwjenju wot napinanjow šłužby wocżerstwił.

Baron Sescženy, kaž bo rytmiscztr je šwójbnym mjenom njenowasche, běsche šwojej hote a šwojenu šwakej najfterscho zyku kopizu nowoscžow šobuhpschinješe; pschetoż wón bě tón, kiž najwjazy rěczesche a to šwjetscheho dźela na pol wótsje. Nješchto krótcz wuhroji bo wot barona Bellmonteho a baronki hamo mjeno Tonija, pschi czimž baron Seceseny žebi pomhacz njemóżesche, so bo druhdy wjeżele sašmja, a z nim woschezerasłaj bo też jeho pschiwuhnaj šobu. Młody mochowy bur sawjesce ani na to njepomyšli, to wošebne dźeczelowe litticzko bo j jeho wožobu sabera. Runje wunidże wón z konjenza, hdżež bě šwojej konjej štajił.

Wón njebě bo hischcże rosšmdźił, schto měł hacz do pschipołdnja cżiniecz, jako runje šnateho psched sobu wuhlada. Hewak wschak jemu tole šetkanje njebu njeluby było, ale dźenja pak dżiwše so toho šminjecz, bo by jeho Seeleitner wuhladał, kiž běsche j najbliščischim šuzobom jeho šwaka Dirnbergera. Tuž bo Toni na njeńku wobwjertnuły a cżinjesche, jako by był druheho nješahadał. Tola Seeleitner bu běsche Lehnertez Tonija hižo špóšnał a po swojej burskej mudrosći też hnydom cżujesche, cżeboła bě so mkody mochowy bur jemu j khrištjetom wobrocził.

„Tón žebi šawěsče myšli, so mohł jeho nanej pschenadżecz, so tu Toni je“, rjekny Seeleitner pschi žebi, a jeho mjerjasche, so bo tón pschečiwno njemu tak šadżerza. Tola wo Tonija bo dale nještarasche, ale dźesche hiwoj pucz šmerom dale.

Mjes tym běsche mochowy bur wot pinczlaty šhonił, so bě knježstwo do šahrody za cżichim šchto. Tuž dźesche sa nim. Lědy bě baronka jeho wuhladała, to z živje j ruko-maj machajo jeho šawola, tak so jo šda, so je jej wino hižo do hłowy šlupiko

„Buro, pójcze wschak jow a wupijcze schkleńczku wina.“

Tonijej tole pscheproschenje jara derje cżinjeschе, a wón tej hnydom połschuhacze pschibližiznju so k blidej, la kotrymž knježstwo hedżeschе. Baron Bellmonte nala šamorneżnje šhywaju pródonu schkleńczku a poda ju Tonijej se šlowami:

„Wěsko žebi pschistorecżeje! Na štrowjo najcheho duschnego mochowebo bura!“

„Wrosit, mochowy buro!“ šawola baronka j jašnje klincżazym hłošom, pschistorecżo žebi šwoju schkleńczku we Tonijowu, tak fo šaschcżerkuły, to šamnje cżinjeschtaj też wobaj knjesoj.

„Na štrowjo knježinu!“ rjekny takle počzešeny radoscže pobnuły a wupróżdni šwoju schkleńczu.

„A k wobjedu jeże Wy, šamo šo rožnmi, też j naschim hoscżom. Njewěrno, Oskaro?“ wobroczi so baronka na šwojeho mandželskeho.

„Sawěsče,“ šnapischeczíwi tutón. „Mochowy bur dże je dżenja dožyła j naschim hoscżom. Njech jenož je a pije tak wjele hacz chże.“

Toni dże chżyschе fo wobaracz, ale jemu njedachu šwa la prawje k šłowu pschišnicz, wón dyrbjeschе šo chżyło nadżo žbjo knježstwu podwolicz. Mochowemu burej je hłowa wjerczeschе dla tajschcheje wušnamjenjow. Taška chcejo šo jemu zenje hischcże štaka njedże, tak dołho hacz bě Wobjerez Knješ šwět šworil!

Sa hodźinu, tak dżesche baronka k Tonijej, budże fo wobšedowacz, potom njech w prawem cżašu pschijidże. Toni šlubi, so tu j dyrkom budże. Na to wotešchła do měšta, so by nješchto nakupowak, schtož bě žona wobšiacz kašała.

Pschipołdnju bo pschibližił. mochowy bur pschijidże we prawem cżašu. Knježstwo pschejeschе žebi, fo by šo we šahrodże wobšedowałko, hdżež krašnu, cżišty powětr a njewobuntjejowany wuhlad na błyschczaty ježor radoscže hłowanja powyschichcz.

pabołomaj 16 a 17 lět starymaj możesche so doporaćaćz, so staj so do kantiny dobywałoj. Staj to cyrkla Partischka a wojnarski Bostwank, wobaj z Wojerec.

Z Wojerez. Hejtman Köhl pschińdże do Wojerez. Klubej motorowego sporta w A.D.A.C. je so poradźiło, wuwołaneho lětarja pśeś morjo hejtmana Hermana Köhla za pśichodnoschk pola nas dobyć.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

W Oelsnitzu je so dyrbjeła shromadźizna měšćanskich sastupjerjow dla harowaneje demonstracije dźěłonjeměrjerjow sastajiła.

W Burgstedtu móžesche so naval dźěłonjeměrjerjow do wobjedźerne měšćanskich sastupjerjow jenoź z pomozu policistow a žandarmow wotpokazaś.

Hospodarski rozhlad.

pjatk 18. wulkeho rožca 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,203	100 pólsk. złotych	47,25
1 jendźelski punt	20,379	100 čěkosl. krónow	12,436
100 šwajc. frankow	80,83	100 franc. frankow	16,425

Barlińska bursa bě wčerca jara mérna. Efekty pschi dotalnych kursach sawostatkn. Mérne běchu wiki z dołžnymi a rentowymi lisćinami.

Na produktowych witkach sapisachu sćo sćišnišće wupowanje žitnych placźiznow. Wócerka a rožca běchu kaj zentnar po 15 pj. drózschej, wowsa pak swoju placźiznu wo 5 pj. powyschi. Wobrot bě žiwischi. Teź muki žiwischo kupowachu. Wčerca placźesche zentnar

w Barlinje:

pschenicy 10,55—10,65 hr., rožki 10,40 hač 10,55 hr., jećmjenja nalětnjeho 10,90 hr. hač 11,85 hr., nalětnjeho 9,60—10 hr., wowsa 10—10,30 hr.,

termińowym wikowanju:

za měrc: pschenicy 11,46¼—10,35 hr., rožki 11,35—11,32½ hr., wowsa —,

za meju: pschenicy 11,95—11,92½ hr., rožki 11,82½—11,80 hr., wowsa 11,85 hač 11,77½ hr.,

za julij: pschenicy 12,25—12,15 hr., rožki 11,92½—11,85 hr., wowsa 12,10—12 hriwnow,

schtwórtk w Lubiju:

pschenicy 10—10,30 hr., rožki 9,80—10,10 hr., jećmjenja nalětnjeho 11—11,80 hr., wowsa 9,90—10,20 hr.,

schtwórtk w Kamjencu:

pschenicy 10,10—10,20 hr., rožki 10,10 hr., wowsa 10,25—10,50 hr., jećmjenja nalětnjeho 11—11,50 hr., nalětnjeho 10,75 hriwnow,

běrny nowe zentnar 4—4,50 hr.,

prosata 16—27 hriwnow,

hušy kunt 1,10—1,20 hr.

Na šótne wiki wčerca schtwórtk w Khorćebuzu běchu pschiwjezli 950 prošatow a 120 wšakow. Te płaćachu

prošata:

małe	12—16 hr.
śrjenje	16—22 hr.
wulke	22—26 hr.

běhaki:

małe	26—50 hr.
śrjenje	50—75 hr.
wulke	75—100 hr.

Sótne wiki wčerca schtwórtk w Barlinje (Magervielhof Friedrichsfelde).

Pschihnali běchu 451 howjadow, mjes nimi 416 dojnych krowow a wušokošnaćelnych jalojow, 1 byk a 4 prósnidki, 117 ćelatow.

Młode-dóski a wušokošnaćelne krowy płaćachu 280—350 hriwnow,

Wušokošnaćelne jalojzy 250—460 hr.

Na šwinjaze wiki běchu pschiwjezli 171 wšakow a 229 prošatow. Te płaćachu:

Wšaki: wulke 65—75 hr., śrjenje 50—65 hr. a małe 36—50 hriwnow.

Prošata: wulke 27—36 hr., śrjenje 18—27 hr.

Wiki schtwórtk w Kamjencu.

Stróž 1,20 hr., tokrabi 10—15 pj., bydrojty kał 40 hač 100 pj., jadźna loboda 50 pj., morchej 20 pj. a zybła 20 pj., jabłuka 20—40 pj., běły kał 15 pj., ćelery 40 pj., ćerwjeny 20 pj., róžićkowy 60—70 pj., hušy 1,10—1,20 hr., wlóśte worjechi 70—80 pj., łušne 80 hač 90 pjenjezkow.

Butra 110—125 hr., jeja 18—20 pj., twaroh 25 pj., łany wołij 1,60 hr., kulerepa 15 pj., rjetkej 20 pj., morchej 12 pj., měd 1,40—1,60 hr., kołcźk hołotwje 15 pj., zybła 15 pj., běrny 5 pj., ćelerij 40—50 pj., jabłuka 15—30 pj., běły kał 12—15 pj., ćerwjeny 15—20 pj., ćelery 30—35 pj., wlóśte worjechi 50—80 pj., karoty 15 pjenjezkow, jadźna loboda 50 pj., hušy 1,30—1,40 hr.

Wiki jańdźenu śrjedu w Halschtrowje.

Pschenica 10—10,40 hr., rožka 10—10,20 hr., nałhusty jećmjeń 11 hr., nałětni 11,50 hr., wowsa 10 hač 10,50 hr., běrny nowe 4—4,50 hr., jeja 18—20 pjenjezkow, butra 1,25 hr., prošata 18—24 hriwn., běhaći 60—70 pj., zybła 20 pj., hołbje 1 hr.

Howjaze mjazo 1—1,30 hr., ćelaze 1,20 hr., skopjaze 1—1,30 hr., swinjaze 1,10—1,40 hr., jeja 18—20 pj., **butra** 2 hr., twaroh 30 pj., łany wołij 1,40 hr., łiny 1,70 hr., karpy 1,30 hr., šćeńćki 1,30 hr., hołbje 0,80 hač 1 hr., kury 2,50—3,50 hr., khapony 3—4 hr., hušy 1,30—1,40 hr., zornik 0,80—2 hr., karnikle schtuka 2 hač 2,50 hr., ćerwjeny kał 20 pj., běły kał 15 pj. a zybła 20 pjenjezkow, běrny zentnar 4,25 hr., jabłuka 25—40 pj., wlóśte worjechi 60—80 pj.

Pschistajenja:

Połzu do domu, Siemjonowa w Niśkej.

„ Kutschkowa we Wósporku.

„ Knježi dwór w Njeśwaćidle.

„ Khofejownja Hohenzollern w Budyšinje.

Buczeńska pschekupskeho, Schanowiowa fabrika w Brěsinje pola Kamjenca.

Na pschedaś:

Šćanki dźěłowanje, Schneider w Kamjencu na Rosenthalej haśy.

Šćanki njedźelske (kucza), w Budyšinje, Hornjećerska haśa 39.

Kruwa mloda we Sśmilnej 42.

Wós hospodarski, w Kaneźach 9 pola Bischopiz.

Woblek cyorny we Budyšinje, Sśukelnska haśa 11V. na śrjedźa.

Kupuje:

Hobanku z gratom, Martin Nychtaŕ we Budyšinje na Khóžorskej haśy.

Drjewowa awkcija:

za Dubjanskim rewěrje wutoru 22. wulkeho rožca dop. w 9 hodź. w Dubjanskim hosćencu

300 schmrěkowych žerdkow,

250 mtr. žylnych chójnowych paln. kuluchow,

250 m. chójnoweje walćiny,

15 chójnowych dołhich hromadow.

Sśudnišću na pschisadźowanje:

za Kamjencu pschip. w 12 hodź. w hosćencu „K łśpnemu dworej": pjenježny kamor a klubowy stok,

za Halschtrowje w knježim domje dop. w 11 hodź. schmórcowska praša,

za Bjelkopizach na śudnišću dop. w 10 hodź.: meble, nakrawjerska maschina,

Khóža w Budyšinje na Swonkownej Lawskej haśy 7, śłuschaza Winklerez śwójbje, schtwórtk 7. 3. 1929, dop. w 10 hodź. w Budyšinje na śudnišću, śłuwa 141. Hódna je 29 230 hr., wopaślna pokładna 23 500 hr.

Skrowe depeše.

Produktowe witi w Barlinje dźeńa dop. ¾11 hodź.: Płaćišny snowa trochu powyschene.

Dop. ¾12 hodź.: Žito je žadne, ale kupzy so kupowaja zdaluja.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wotliowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg Płaćizny po złotej hriwnje.

	17. 1.	16. 1.		17. 1.	16. 1.
pšenica	211-213	208-210	buny	21-23,00	21-23,00
rožka	208-210	205-207	woka	26-28,0	26-28,00
pal. jaśmjeń	218-237	218-236	módre łupiny	15-16,50	15-16,50
gaz. jećmjeń	192-200	192-200	žołte łupiny	18-18,5	18-18,50
wowsa	200-206	194-205	zeradella	—	—
kukurica	234-236	233-234	rapa. wosušk	19-20,30	19-20,30
pšeńa muka	26-28,75	25-28,50	lany wosušk	25-25,20	25-25,20
žana muka	27-28,75	26-28,25	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	14,80	14,80	bźrnj. kruški	18-19,20	18-19,20
žane „	14,60	14,35	syno, 50 kg	3,00-3,70	4,00-5,20
jane symjo	—	—	rźana słoma	1,15-1,30	1,05-1,15
wósy	—	—	pšenič. „	1,35-1,50	1,40-1,60
raps	340-350	340-350	wowsna „	1,35-1,50	1,40-1,60
pjeluški	22-24,00	22-24,00	jećna „	1,15-1,35	1,20-1,35

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

17. januara.

13 wol., 49 byk., 26 jałoje. a kruw., 692 ćelat., 36 wowc., 571 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 73—79, 2. 62—70, 3. 55—62;

swinje: (přez 300 pt.) 75—77, 2. (240—300) 73—74, 3. (200—240) 71—72, 4. (160—200) 68—70.

Rancy 60—66.

Wićne płaćizny štwórtk 17. I.	Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńca		10,10—10,20	10,00—10,30
Rožka		10,00—10,10	9,80—10,10
Jećmjeń (nalět.)		11,00—11,50	11,00—11,80
Wows		10,25—10,50	9,90—10,20
Syno		6,50—6,75	6,25—6,75
Słoma z maš. młóć.		3,00—3,25	2,50—3,00
Słoma k zasłanju		2,25—2,50	
Słoma z ruku młóćena		3,30—3,50	3,50—3,75
Běrny pola ratarja		4,00—4,50	—
„ hač na żeleznicu		—	—
Butra		1,90—2,00	1,10—1,25
Jeja		0,18—0,19	0,18—0,20
Pšeńčne wotruby		—	7,80—8,00
Rźane wotruby		—	7,80—8,20
Pšeńčna muka		—	16,00—16,75
Rźana muka		—	15,75—16,00
Prosata, wulke		—	—
„ „ śrjenje		16—27	—
„ „ małe		—	—

Moja dopomnjenka ze šulskich lět.

Jako prénje lěto do schule thodźach a to k njeboh k. wučerjej Handrijej Bräuerej w Radworju, kotruž bě, kaž to teź Dnjowniza w sańdźenym lěcze wo nim pisasche, wubjerny spěwar a jako tajki wón naš teź pilnje spěwać wučesche. So by prénja pěsnicźka, kotruž smy w našim prénim schulskim lěcze psched 65 lětami wukmyli a wobźebje rady spěwali, kotruž pak hischcze w žanych knižkach nadeschoł njejsmy, zyle do sabjerća njepischa, proschu cześćenju redakciju Ssorbskich Nowin, ju do swojich rjadkow pschijeć:

Jako wčera popołdnju
Ja tam stejach pschi lěšku,
Wuskočźi tam sajaz won,
Wěsesche precź psches wuhon.
Khwilcźičku wón wodychny,
Winy so do huscźiny,
Wbohi sajazo, kak so
Na śwěcźe ty tyscheny.
Njekhodź burej do kała,
Dha tobje wón nietama,
Wo[illegible] na pokoj,
[illegible]
Jěž, schtož mjesa napkodźi,
Dha cźe nichtó niehoni.
Psched hajikom lěž do lěcka,
Sahrjebaj so do lisća,
Njeśmorcź, dha cźe niežłyschi.
Teź tebje dale njetyschi,
Poš tam njewušłědźi cźe,
S hajikom k holi poběhnje,
Lischku njech tam popadnje,
Dokelž falschne śwérzo je,
Kotreż kury łónzuje
A teź druhej śwérzinje
Pischitróšchi rad žiwjenje.

Na'nowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutrischu žobotu:** Po symnej nozy so sajo pomrócźuje a trochu syma popuschći. W Jendźelskej je wocźopliko a so deschcźuje.

W Allgäu w Bayerskej so njepschestawaja śněh dźe. Wobkhad na żeleznjach budźe so dyrbjeć sastajić. Pótrjse automobile su w śněhy tćěany wostałe.

We wšěch stronach Němskeje je wulki śněh napadał. Żelezniske cźahi su do Barlina z wulkim sapoždźenjom pschijěle. Cźah z Milana w Italskej je so wo 78 minutow, z Friedrichshafena wo 116 minutow sapoždźił. Luxusowy cźah z Parija bě so wo 70 min. sapoždźił. Cźahi se Rańscheje Prušeje mějachu w pscherěźku dwě hodźinje sapoždźenja.

Pola Hoek von Holland je lotyschska parna łódź „Walka" na dno morja sajała. Wulkowański cźołn „Niederlandski prynz", kaž teź na pomoz źěłesche, so powoźił. Jeho wobsadła 8 muži žyła, je so najskerje lehła.

Venezolaniske pschisitawne město Cúmana je so lětwórtk se žiwnym zemjerjenjom podeschło. Nastata schkoda je wulka. Teź w Caracasu a w druhich městach su zemjerjenje sacźuli.

Zaposłane.

Serbska hlowna prědarska konferenca zmeje příchodnu póndźelu dopołdnja ¾10 hodźin w „Měšćanskej zahrodźe" swoje posedźenje.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerʼ w Budyšinje. Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. Za nawěsći: G. Janak w Budyšinje.

Wikowanja z jězdnymi wobrazami
w Budyšinje na Hornjećerskej haśy 10

jězdne kola, šijac. mašiny, žimace mašiny, gramofony z płatami
Wěcywustoł. wuporjedźerńja
— Wulke a małe awtowe drožki. —
Wulki omnibus za křćiny, kwasy a wuležy towaršstwow. :: Telefon 3004

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje

Inventurske wupředawanje
Mužace wobleki
zymske mantle - jupy
tkaninowe a dźěćańske kholowy
Wše twory wo 10%, 20%, z dźěła wo 50% znižene!
H. Marschke w Kamjencu
Oskar Müllerstr. 8

Serdow kupny dom!

Započatk 17. jan.

Inventur Ausverkauf

Kónc 30. januara

Wočekańe po wšěch dźěłach!

Tak dołho hač skład dosahi!

Nohajcy, hatnj. flor nětk 0.75	0.35	Krawaty, nětk 0·95, 0·75	0·45	Žonj. šlypfry, wumělska žida nětk 4.25	1.50
Nohajcy, Bombergska žida z modrym kolkom nětk	1.95	Bałmjany muslin nětk	0·45	šlypfry, bałmjane, nětk 0.85 0.68	0.50
Nohajcy, Bombergska žida ze sléb. kolkom nětk	2.50	Wołmjany muslin, mustrowany	1·50	žonjace šlypfry, nětk	0.90
Nohajcy, wumělska žida, nětk 1·65, 1.60	0.85	Wołmjany crêpe, mustrowany	1.25	Košle z kholowami, tkane, nětk	0.85
Dźěćace nohajcy, hatnej. čorne a pisane. Wulkosć 6, 7, 8 nětk	0·30	Płóčliwy somot, čišćany, nětk	1.25	Košle z kholowami, *wumělska žida, nětk*	*1.95*
Dźěćace nohajcy, wulkosć 6, 7, 8	0·35	Trawers-tkaniny, nětk. 1·50	1·20	škitaki korzetow, nětk 0.68	0.48
Dźěćace nohajcy, wulkosć 9, 10	0·40	Wumělska žida, płóčliwa, 0·95	0.75	Prynceske suknje, nětk 2.95	1.95
Mužace nohajcy, hładka twora	0.35	Syra žida wušiwana, nětk	2.75	Spódnje talje, štrykowane nětk 1.35	0.68
Rukajcy z rukajźi, nětk	0·95	Crepe de chine, jenobarbna, nětk	3.50	Spódnje wobleki, nětk 1·75	0·95
Spódnje kholowy, nětk 1·75	0·95	Crepe de chine, pyšne mustry, 650	5.95	Stałčiki, nětk 0·68	0·45
Košle ze zasadkom, nětk.	1·75	Mantlowe tkaniny wo wjele zniżene		Pas za dźeržaki nohajcow, nětk 2 porai	0.85
Zwjeršne košle, někotre wulkosće nětk	3.75	Płyšowe a krimerowe tkaniny		Přikrywy, nětk 2.50, 1.95,	0.95

◀ Jenička předawańa ▶

šatowého płata **„Magnet“** bjez pjelnj. apretury metr 1^{15} 1^{10} -.90 -.85 -.68

pruhowany a ze słónčnym kolkom towařstwa němskich hospozow w Lipsku

Pulovry, Lumberjaki, Lacy, Kostumy, tak tunjo kaž ženje	Capki, kapy nětk 1.95, -.75	Košl. płat, hładki, nětk -.39	Ložowa 1 nawoblečenje
	Zonjace kłobuki zbytkna dźełba, nětk 2.95	Kopřiwina, wok. 70—75 cm šěroki nětk —.45 —.28	garnitura 1 hłowak
		Barchent, běły, nětk -.68 -.54	Linon, smuh. płat, Damast 7.50 7.90 9.85

1 rólka 1000 m 4 kr. mašinskeho cwjerna —.45 hr.

Směšnje tunjo! Biwaj, dźěćace wobleki, rańše suknje

Schaef

AUTZIEHTAN

Magnet Kaufhaus

na Bohatej hasy 20

Směšnje tunjo! Falc, domjace wobleki powołanske mantle

Na wšě twory 10%, z wuwzaćom Netto-wěcow!

Inventurske wupředawanje

wot 15. hač do 28. januara

Zo bych mój wulki skład wuprózdnił, ponižu płaćizny za dźěćace mantle, domjace wobleki a domjace bluzy

wo 25%

za žonjace, konfirmandske a dźěćace wobleki, za štrykowane kostumy, pulovry, lacy, sweatery, košle ze zasadkom, spanske přikrywy, ćopłe ložowe płachty

wo 20%

za wšě druhe twory kaž normalske šaty, šlypfry, rukajcy, nohajcy, mužace wěcy, ložowe, blidowe a ćelne šaty

wo 10%

Žonjace a dźěćace kłobuki 1/8 tuńšo

Walter Nocbel

na Bohatej hasy 14

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. kniharni“ w Budyšinje skaze. Wukhadza měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Njeskomdźe wužitki wužiwać kiž Wam moje wulke

inventurske wupředawanje

wot 17.—30. januara

poskića

Mardin Jähne, šewski mištr w Budyšinje

na Sulešskej hasy 9 — Telefon 2705

Jenčec korčma w Klukšu

Sobotu, njedźelu a póndźelu, 19., 20. a 21. I.

wulke kózłopiwowótčenje

Najlěpše kołbaski Najlěpše pampuchi

Pěkne posłužowanje!

Přećelnje přeprošuje Eugen Jenč.

Tak tunjo

hišće njejsće ženje kupili! / W našim wulkim

inventurskim wupředawanju

wobućow, kiž so 17. januara 1929 započnje, móžeće sebi wjele pjenjez zalutować. / Za 5.— hr. dostanjeće por dobrych čornych abo brunych nizkich stupnjow za žony, štož dyrbiće hewak za pódušowanje płaćić. / Smy płaćizny **tak tunjo** postajili, zo bychmy wšo wupředawali a za nowe nałětne mody ruma dostali. / Wobhladajće sebi naše wupředawańske wokna, namakaće cyle wěsće něšto, štož so Wam lubi. Pójće hnydom jutře, přetož nawali budźe wulke, kaž smy to přeco zwučeni. / Nimo toho dawamy na wšě zymske twory 10% rabata, čohodla chceće hišće dłeje zymu mrěć?

Heinrich Mohr

w Budyšinje na Žitnych wikach

Mužac. kožuch

derje zdźeržany z wowčimi kóžkami a nerc-kornarjom ma so tuńšo na předań

Alfred Vogel w Budyšinje při Krónpryncowym mósće.

Swórske sanki

Sněhaki, dźełba wojerskich mantlow a trjebanych škornjow ma na předań Seifert na Kamjentnej hasy 3.

Prošu čisło

2684

jeli maće mały nawěšak do „Serbskich Nowin“.

Tunje přikrywy, płóca a dźiwanki

přikrywy, na blido, komody a zdo přešiwane přikrywy (Steppdecken) J. Erler, na Zw. Lawskej hasy 1

Žonjace, mužace a dźěćace mantle

předawam najtuńšo

Zymski skład

dyrbi so wuprózdnić, tohodla

15—20% zniżenje!

Mantle ze židźan. a wołmjan. płyša, Astrachanske a krimerske, kaž też čorne jaki njesmjerne tunjo

Na čorne wobleki **20%**

Drastowy dom

Karl König w Budyšinje

na Žitnej hasy 4

Jednota Sokol w Ralbicach

wuhotuje njedźelu 20. wulk. rózka swój

zymski swjedźeń

wobstejacy ze zwučowanjow, dźiwadła a rejow. Předstajeć budźe so

Jědlowska róża (Tannenbergska)

Wšitkich lubych Serbow přećelnje přeprošuje „Jednota Sokol“,

Započatk 1/2 8 hodź. Žurla budźe wutwjerjena

Za tak mnohe wopokazma wutrobnjeje lubosće a dźělbraća při khowanju našeho lubeho zemrětego, žiwnosćerja

Maksa Šurka

wuprajimy z tutym wšěm naš **najwutrobniši dźak**. Wosebity dźak knj. far. Křižanej za pokojace słowa při rowje, Koblanskej młodźinje, Kisličanskej, Połpican-skej wohnjowej woborje a wšěm znatym za bohatu kwětkowu pychu a za přewodźenje.

W Koblnje, Budyšinje, Barlinje, 18. jan. 1929.

Žarowacy zawostajeni

Tebi pak, luby bratře, wołamy do zažnjeho rowa: „Spi w měrje“!

Viktor Schlecht

kachlestajeński mištr

w Budyšinje na Hohengasse číslo 9

Telefon 2209

Sadźenje kachlow wšěch družin, přesadźenje, wuporjedźenje a zasadźenje sćěnow. płatow. Wulki skład kachlow kóždeje družiny. Najtuńše płaćizny!

Příloha k číslu 15

SERBSKE DWINY

Piatk, 18. januara 1929

Józef Dobrovsky.

Něšto z jeho živjenja a wo jeho wuznamje za češki a serbski narod.

Napisał Jan Serbin.

I.

Dobrovskeho živjenje je wuzcy z Morawu zwjazane. Tohodla wosvjeći so jeho wopomnjeće, kaž sym na dnjach pisał, jara swjatočnje w Brnje a potom też w Prazy, hdźež je tohorunja přebywał.

Józ. Dobrovský narodźi so 17. žnjeńca 1753 w Gyermeće niedaloko Raaba we Wuherskej jako synk češkeju staršeju. W Němskim Brodźe a Klatovach khodźeše do šule a z lěta 1768 wěnowaše so filosofiskim studijam w Prazy. Po filosofiskich studijach měješe so Dobrovský wo swojim přichodnym powołanju rozsudźić. Po swojej powazy bě wědomostnemu stawiznisko- a rěčespytnemu dźěłu přikhileny. Dokelž pak bě khudy, to wuzwoli sebi duchowne powołanje. Lěta 1771 započa potajkim bohosłowstwo studować a po radźe swojich přećelow zastupi do jesuitskeho rjadu. Wobstawši přijimace pruhowanje, bu 9. winowca 1772 do noviciata w Brnje přijaty. Tehdom mysleše na to, zo póńdźe jako misijonar do Indiskeje. Ale njepoby ani połneho lětka w tutom rjadźe, přetož lěta 1773 bu rjad towarstwa Jězusoweho zběhnjeny. Na to wróći so Dobrovský z Brna do Prahi, zo by tam we swojich bohosłowskich studijach pokračował a dostudował. Bywši za konrektora duchowneho generalneho seminara ze sydłom w Klóštrskim Hrodźišću pola Wolomuca pomjenowany, wróći so lěta 1787 zaso na Morawu. Tu prócowaše so ze wšej mocu wo to, zo by we wustawje kruty porjadk a ważnu disciplinu zawjedł, a za cyły čas swojeho nawjedowanja wón to też z horliwosću a swědomitosću přewjedźe. Ze swojim zastojnstwom drje běše spokojom, ale dyrbješe Prahu parować z jeje wučenymi ludźimi a tohodla założi we Wolomucu wučeny kruh, z kotrehož dušu a hłowu běše wón sam. Hdyž pak rěkaše, zo budźe wustaw zběhnjeny, napisa Hradeckemu biskopej Hayjej, zo chce so swojeho zastojnstwa wzdać. Na to pak bu l. 1789 za rektora pomjenowany.

Z Klóštrskeho Hrodźišća, hdźež poby tři lěta, zajěždźowaše sej často do Wolomuca a přepytowaše tam knihowe pokłady, ale wopytowaše też klóštr we Rajhradźe a nimo toho bohatu knihownju Ditrichštejnow w Mikulowje, dale pózna Lipník a Brno, prócuju so bliže zeznać a wuspytać morawsku narěč. Po smjerći khěžora Józefa lěta 1790 stupichu na městno generalnych seminarow wobnowjene biskopske alumnaty. Dobrovský rozsudźi so, niedźiwajcy poskićenja městna wjerchowskeho bibliothekara w Mikulowje, za Prahu a wróći so woprawdźe 1. wulk. rózka 1791 tam, hdźež běchu jeho za domjaceho wukuhlarja we swójbje brabje Nostica powołali. Po mnohich pěši pućowanjach za zastarskimi wupytami zajědźe lěta 1791 po nadawku Češkeje towaršnosće wědomosćow do Stockholma, zo by rukopisy přirunował, kotrež běchu Swejdzjo při nadběhowanju Małeje Strony pod Königsmarkom 1648 z Hradčan sobu wzali. Ze Stockholma pućowaše přez Upsalu, hdźež „Codex argenteus", Ulfilowy přełožk biblije, z najstaršimi pomnikami słowjanskeho jazyka přirunowaše, Linköping a Abo do Pětrohroda a Moskwy, hdźež wuspytowaše rukopisy wulkeje patriarchowskeje knihownje. Po swojim nawróće wozjewi wuslědki swojich wuspytow w „Literarnych powěšćach wol. 1792 dokonjanem pućowanju w Swedskej a Ruskej" (Praha 1796), dźěło, kiž słuša do najwuznamnišich glossografiskich lisćinow 18. stotka. Hišće prjedy tohole wudawka wuńdźe jeho druhe hłowne dźěło „Stawizny češkeje rěče a literatury" (Praha 1792, w 2. nakładu 1818). Potom přewodźeše hrabju Bjedricha Nostica do Świcy a přez Tirolsku do Benatkow a wěnowaše so, dokelž měješe swoje bydlenje w zahrodze, někajki čas botaniskim studijam. Z tutych pokhadźeše spis „Načisk rostlinskeho systema po ličbach a poměrach" (Praha 1802). Dobrovský bě potom pak w Prazy pak na kublach hrabje Nostica, Sternberga-Manderscheida a Czernina žiwy.

Ale na swoju lubu Morawu njezaby. W różownniku l. 1796 dojědźe na Morawu, zo by so w Bystřicy pod Hostýnom z kapalcu lečił. Swojemu přećelej Cerronimu słubi, zo jeho w Brnje wopyta, ale njepřijědźe, dokelž so jemu ze strowotu hubjenje wjedźeše. Lěta 1797 přińdźe znowa na Morawu, zo by we Wolomucu teksty přirunował, tohodla wopyta też Rajhrad a Brno, hdźež pak nadpadźe jeho znowa stara jeho zasakla khorosć. Dobrovský přebywaše jara rady na Morawje, to wukhadźa z jeho listow, kiž pisaše swojemu přećelej w Brnje. Tak zdźěli l. 1803 Cerronimu: „Hdy bych docyła nětkle sebi zajěł, tak by to było do njezapomnjeće mi Morawy." A znowa na nju spominaše, hdyž pisaše: „Hdy bych tola jónu zaso mohł na Morawu, bych tam dołho, dołho wostał! Póznał sym tam wjele dobrych ludźi." A nješto lět pozdźišo, l. 1818 zaso zdźěluje: „Wubjerna Morawa zwostanje mi njezapomnita!" Z tutych słowow je widźeć, kak bě so Dobrovský do Morawskeje zemje zalubował. —

Dobrovský čerpješe pře duchownu khorosć. Kaž jeho přećeljo sudźa, nasta z přewulkim přepinanjom mocow. Ale Dobrovský njedźiwaše na tutón wusud přećelow. Tale khorosć jewi so prěni króć 1787, potom w lětach 1795, 1796 a 1804 mócniše wudyri, a wot toho časa khodźeše na njeho prawidłownje kóžde lěto.

Wo Dobrovskeho smjerći je so zakhowała powěsć, kiž je Dobrovskeho přećel w Brnje, stawiznař R. Volný napisał a Fr. Palacký zeznamjenjał. Tutón wukład Volneho ma so takle:

Wječor 17. hodownika 1828 dojědźe Dobrovský na pućowanju z Wina do Brna, założiwši pola Miłosćiwych bratrow na Starem Brnje a njedźiwajcy namjetow, kiž jemu biskop ryćeř Stuffler a augustinianski prelat Cyrill Napp činještaj, njeda so tola narěčeć, zo by sebi bydlenje pak w měsće abo znajmjeńša blizko města wzał. „Jako stary a khory muž", rjekny, „kiž je nimo toho hišće połojčny Miłosćiwy bratr, chce pječa hižo we wuzwolenem klóštrje wostać; tak by to też we Winje hinak nječinił."

W sćěhowacych dnjach khodźeše nješto króć do města, zo by tam wopytał swojich literarnych přećelow, gubernialneho přełoženja a basnika D. Kinskeho, profesora Volneho z benediktinskeho klóštra w Rajhradźe a dr. 20. hodownika běše k wobjedu přeprošeny na Pětrowje pola biskopa, swojeho něhdušeho khowanca w Hrodźišćanskim generalnem seminaru, ale wón so da swojeje wobstajneje khorowatosće dla zamołwić. „Khwatach tohodla", — tak pisaše prof. Volný, — „hnydom k njemu a widźach jeho čělnje jara zesłabnjeneho. Jeho duch zakhowa wšak prjedawšu žiwosć a jeho pomjatk zwosta jenak čiły, po městna, nastupace přenju sydła Słowjanow w Europje, wospjetowaše sebi samo z kritiskimi přispomnjenjemi wo tym, zo by wuwróćił Šafařikowe nahlady. Khodźach wšěndnje znajmjeńša jónu k njemu. Patorźiło běšo tak daloko strowy, zo móżeše ze jstwy hić. Hodowničku a swjatde dny swjeceše Božu mšu pola Miłosćiwych bratrow a zaběraše so zdźěła z wučbu, kiž wudźělešo w čitanju hólcej, jeho přewodźacemu, Jakubej Skopkej, zdźěła „z předkhadnikom žiwjenjapisa swj. Jana Nepomuckeho" wot P. Zimmermanna, kiž měješe wozjewić, zdźěła skónčnje ze Ziegelbaurowym wotpiskom krónikarjow Vincentia a Gerlacha, kotrejž sym za njeho z Rajhradskeho klóštra přinjeść dał. Docyła bě so strowota česćehódneho starca tak połěpšiła hač do 28. hodownika, zo lékarjo Miłosćiwych bratrow so wuprajichu, zo móże bjez rozmyslenja sebi do Rajhrada wulećeć, kiž bě sebi dawno hižo za zamór postajił. Tam sym jeho přewodźał a sebi wšu prócu dawał, zo njeby so, hačrunjeż běše wjedro cyle přijomne, zazymnił. Wječor po 5. hodźinje smój so strowaj do Brna wróćiłoj. W Rajhradźe njeje skoro ani khwilku ze jstwy wušoł.

29. hodownika wopyta prelata Nappa na Starem Brnje, kiž jemu, runje kaž też biskop, z nježnej khěbliwosću na jeho khipru strowotu hižo zwoprědka za cyły čas jeho přebywanja, wězo podarmo, swoju ekwipažu poskićowaše. Po wobjedźe smój sebi přehladłoj codex Pulkawoweje króniki, a abbé Dobrovský da sebi ze stareho rukopisa wotpisać słowjanisku spowědnu formulu, kotruž pozdźišo za Kopitara hišće jónu ze samsnej ruku wotpisa. 30. hodownika zwosta doma, ale bě strowy; jenož kašel, kiž bě sebi z Wina přinjeśł, njechaše docyła přestać. 31. hodownika dźěše z prelatom k biskopej, činješe po tym hišće někotre wopyty a powobjedowa zaso w augustinianskim klóštrje.

Dnja 1. wulk. rózka 1829 swjeceše Božu mšu pola Miłosćiwych bratrow, wobjedowaše tu a jěšć jemu derje słodźeše a pisaše do Prahi. Ale popołdnja mjez 5. a 6. hodźinu nadeńdźech jeho khoreho, přetož běše dyrbjał dwójcy wot so dawać. Tola při wukonjanym lékarskim wothladowanju njebojach so žaneje njehody a woteńdźech w nadźiji, zo jeho nazajtra zaso strowcho nadeńdu. Ale bohužel tomu tak njebě. Wosta cyły dźeń ležo, kašlowaše a skorźeše, zo jeho we boku kala. Nóc z 2. na 3. běše jara njeměrna a prior Miłosćiwych bratrow spózna za nuzne, zawołaš fysika tamnišeje khorownje dra. Kaisera von Nikelheim, kiž wukaza puščenje žiły a wobkłady „zo by kalanje na lěwym boku změrowało. Khoreho staw mějachu za jara poważliwy a mi bu porčeno, zo bych jeho, štož by so nikomu druhemu njeporadźiło, namołwjał ke spowědźi a k napisanju poslednjeje wole. Skónčnje so mi to poradźi, nic wšak bjez wulkeho přećiwjenja khoreho, kiž so wurčćowaše, zo dyrbi hišće wjele lět žiwy być. Potom sym do města khwatał, zo bych ke khoremu druheho lékarja zawołał, wuživaceho tudy najwjetšu ważnosć k. k. radu a krajneho fysika dra. Kroczaka. Tutón so nazajtra wupraji, zo je khorosć

Měrćin Nowak-Njechorński:

Prěki a póńu po Jukosłowjanskej

15] (Pokračowanje.)

XVIII.

Prěni króć běchmy na łubi wulkeho parnika, kiž měješe nas wotnjesć na šěroke morjo. Njemóžachmy dočakać toho wokomika, zo łódź so wotsali wot brjoha.

Skónčnje, sireny wuja, pohanjak łódźe započa dźěłać, łódź so pohiba, wot brjoha so wotsali, woda so rozrokoći, běły ješć šumi wokoło łódźe. Pomałku „Kumanowo" so wotwobroći wot brjoha, z prědkom so nawobroći k morju. Smaragdowa woda so minje, hižo naša łódź brózdźi módre žołmy Jadranskeho morja.

Pobrjohi čěkaju. Kajke to překrasne, radostne začuće, być tu na wěčnym módrym morju.

Po kupkach a kupach naš parnik so wije. Tu a tam druhe łódźe nas zetkaju. Na morju łakaju tři wójnske łódźe, změrom loža jako želwje, kiž so hrěja při słońcu. Nimo khwata naše „Kumanowo". Nazdala kupa Mljet kiwa. Cyła je różożta z kéějatymi kožkami. Postrow z raja.

Naš parnik jachli a stona dale.

Stejimy wysoko na łódźnej łubi při wobłoženju, zahladamy so do mórskeje wody, kiž je tak njewuprajnje módra, jako kostrjanc, jako módra bajka.

Bóle ryhački łódź wobpjerchotaju, młodźace so za wotpadankami łódźneje kuchnje. Lětowe ryby so nad wodu pozběhaju, hdyž je łódź je naplóšiła, jako mórske šerjenja nad žołmami šuskaju z libotacymaj płowadłomaj — žadny to napohlad.

Zaso kraj so jewi — kupa Korčula. Bóle město so błyšći, hižo łódź k brjohej přirazy a móst spušći na kraj . . .

Kamjeńtna bajka je město Korčula. Bjenatska gotika wšudźe, hdźežkuli pohladaš. Tu bych chcył wostać dołho, dołho . . .

Na brjozy krasne holiča kroča, świžne a pružne jako sorny, wobliče, rucy maju barbu zralych brjóskow . . .

Wobraz słónčneho juha.

Dyrbimy dale, dale do módreho morja.

Hižo je połdnjo. Smy hižo rano sebi wobjed skazali. Nětko nas wołaju k wobjedej dele do brjucha „Kumanowa"

Přińdźe wobjed. Ow ty słódka dobrota! Mysli snadź pinčnik, zo smy wuhłódnjene wjelki, chcyćiwi wjeležračkowje abo njenasytne žrawcy! Sudźi wón, zo tři dny a tři nocy njejsmy ničo jědli? Abo chce wón snadź z namocu nas zničić, wutupić, skónčować naš žołdk? Skoro so tak zda. Ale přičina je druha. Njestara so wo naš žołdk, ale jenož wo swoju móšeń a chce wuklukać nam našu móšeń.

Ja so čerću a rozlobju. Bjez toho nimam hižo wjele tych dinarow a tu dyrbju tykać a tykać bjez potrěbnosće, tři, štyri, pjeć, šěsć jědžow za sobu. Božo, njeje to skoro kóne toho dračewanja! A swojeho dračа mamy hišće zapłaćić sami, — 60 dinarow płaći ta cyła wěc. Ja njemdru a rozhorjeny swarju po łužiskosorbsku (to pinčnik njerozumi) a potom z přepóčežnym žołdkom a połóženej mósničku wlaku so horje na łódźnu łubju a dočampam hač k łódźinemu přědkoj, hdźež, z čornej hidu přećiwo njekničomnemu człowjestwu, złoby warjo, so lehnu na ławku we słóncu.

Też tu nimaš měra.

Zasłyšu hłós — němske zwuki — a hnydom spóznaju jazyk „Sudetendajča". Chce so na ławki sydnyć. Čort a hela, nima to człowjek ani na słowjanskim morju, na słowjanskej łódźi měr.

Ale jako přistojny a dwórliwy (potajkim falšny) człowjek to njepraju, ale činju, kaž ničo z toho.

Němc mje dračuje, chce na kóždy pad ze mnu so rozmołwjeć, dokelž je zbožowny, zo zaso jónu „heimische Laute" słyši. Skónčnje je mi ta wěc přehłupa, wućahnu z kapsy „Marka Kraljewića", póńnu w nim čitać a dam so spóznać jako Słowjan, jako łužiski Serb. Rozmołwa so dale ploće, nětko pak bu zajimawa. Němc z Liberca je njehańbićiwy dosć, zo Serbam njepřicpiwa prawa k hajenju swojeje rěče. „Z němskej rěču přińdźeš dale" won praji. A při tym bě mi runje před khwilku skorźił, zo so čuje wosamoćeny, dokelž nikoho njerozumi! Pranémska logika! Na, ja sym tomu Němcej swoje ménjenje prajił a jemu naležnje hubu zatykał.

Tak běchu swoje złoby nětkak wutřasł a běchi trochu změrowany, tak zo so zaso móžach wěnować překrasnej přirodze wokoło našeje łódźe.

Duješe wětřik nam napřećo, ale wulke morjo rozžołmić njemóžeše.

Bližachmy so zaso krajej. Pobrjohi kiwachu, świećłošćre nahe hory, běłe wsy a městačka so błyšćachu — kupa Hwar so přibližuje. Zaso łódź přirazy ke brjohej a znowa wupłuwa do módreho morja. Słónčko hraje po žołmach a cyłe morjo posłěboruje.

Kupa Brač so wunóri ze słěbrnomódreho morja, kupa Solta so zjewi. Parnik dale khwata.

Hižo so khila k wječoru. Słónco steji nisko nad wobzorom. To so jewi nazdala běły Split — stolica Dalmatiskeje.

Smy w Splitskim kanalu a rychle so bližimy přistawej. Wšitko na łódźi je hižo rozbudźene, smy bórzy na cylu. Też naši sokolscy junacy wšitcy steja na łubi, skhileni nad wobłoženjom a so zahladaju do zdaleneho města.

Br. Janak hižo je tu pobył njedawno, nětko nam pokaza město, hdźež su widźeli zahluđeneho žrawca, kiž bě wopytał Splićanski přistaw a kóždomu dźe žadosć za tym, wuhladać też tajkeho žrawca. Ale kóžde přeco so njedopjelnja. Žadyn žrawc so njepokaže a smy też hižo w přistawje, přirazymy k brjohej, smy w starostawnym Spliće, w stolicy staroromskeho kejžora Dijoklecijana.

(Pokračowanje sćěhuje.)

była katarhowa zymica, pozdźišo ze žoldkowej komplikaciju, kiž by sebi ze strony khoreho žadała jara swědomite zadźerženje. Z jeho zanjerodźenjom pak je khorosć přišła na stopjeńk, kotrehož zahubne sćěhowki překonać, fisiska móc khoreho hižo zda so być njedosahaca. Wšitka wot 3. t. m. wot wobeju med. doktorow zhromadnje wužita lěkarska pomoc hižo njemóžeše dłeje tak drohe žiwjenje wudźerżeć. Dźeń wote dnja bě widźeć přeco hóle a hóle so pominyć nadźiju na zbožownu krisu; khorosć bě nimale sylnje pluca zasabła. Skónčnje 6. wulk. rózka w ¾11 hodźin dopołdnja nasta hnydom z wopředka wobojany zapał płucow a duży wudźe z cěła, w kotremž běše telko wulkeho za wědomosć wukonjał."

Z Dobrovskeho dźěłow njech su tu jenož z krótka najwažniše mjenowane: Zhromadnje z Pelclom wudate dźěło „Scriptores rerum bohemicarum" (w Pra-zy 1783—84, 2 zwjazkaj); spis „De sacerdotum in Bohemia coelibata" (Praha 1787); wudawk „Vita Joannis de Jenczenstein" (Praha 1793); „Stwarnosć słowjanskeje rěče" (Praha 1799); Němsko-čěski słownik (Praha 1802—21, 2 zwjazkaj); zběrki „Slavin" (Praha 1808, 6 zešiwkow, 2. wudawk wot Hanki, 1884) a „Slovanka" (Praha 1814—15, 2 zwjazkaj); „Glagolitica" (Praha, 1807, 2. nakład 1832); „Dokładne wučbne twarjenje čěskeje rěče" (Praha 1809, 2. nakład 1819); „Načisk k powšitkownemu etymologikonu słowjanskich rěčow" (Praha 1813, 2. nakład 1833); „Institutiones linguae slaviae dialecti veteris" (Wien 1822), je to prěnje a nětko wězo dawno přesćěhnjene wědomostne wuložowanje cyrkwinsko-słowjanskeje rěče; „Cyrill a Method, japoštołaj Słowjanow" (Praha 1823) a dr.

Wo jeho žiwjenju je pisał Fr. Palacký „Žiwjenje a wědomostne skutkowanje Józefa Dobrovskeho" (Praha 1833); „Listowanje Dobrovskeho z Kopitarom, 1808—28" je wudał prof. Jagić, w Barlinje 1885. — Najnowiša monografija „Józef Drobrovský" je wušła z pjera univ. prof. Arne Nováka w Ziatorchu, ze nakładom towarstwa wutwarnych wuměłcow „Mánes) str. 86 za 21 Kč.).

(Pokračowanje sćěhuje.)

Cyrkwinske powěsće.

2. njedźelu po swj. Třoch Kralow.

(400-lětny jubilej Luth. maleho katechisma.)

Z Budyšina.

W Michalskej cyrkwi změje rano we 8 hodź. farar Tišer němske Bože wotkazanje, farar Kapler w 9 h. němsku a ½11 hodźin serbsku Božu službu. 400lětny jubilej Lutherowcho katechisma. — Wutoru popołdnju w 3 hodź. žónske towarstwo na dwórniču. — **Zemrěli:** Arno Siegfried, njemandźelski synk na Sokolcy, 23 dnjow. Marja Amalija Biesoldowa rodź. Domškec, kublerjowa wudowa w Słonej Boršći, 63½ lěta. Johana Smaranderowa rodź. Sykoric, dźěłaćerjowa wudowa na Židowje 63½ l. Hanka Ernestina **Renčowa rodź. Dudec**, ratarjowa mandźelska w Dobruši, 57 l. 8 m.

Z Barta.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 **hodź. serbska a ½11 hodź.** němska Boža służba.

Z Budestec.

Rano ½8 hodź. ma wyšši farar Domaška serbske Bože wotkazanje, farar Bojc dop. ½9 hodź. serbsku a w 10 hodź. němsku Božu službu. Před cyrkwinymi durjemi zběrka za samsnu cyrkej. Popołdnju w 2 hodź. dźěćace kemšenje. — Pónđelu wječor ½8 hodź. pozawniska zwučowanje hodźina. — Srjedu wječor we 8 hodź. zhromadźizna towarstwa młodych holcow.

Z Bukec.

Rano ½8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. **němska a ½11 hodź.** serbska Boža służba. Pop. we 2 hodź. dźěćikemšenje..

Zemrěł: Jan August Bodling, kubleŕ w Bukecach, 68 l. 10 m. 1 dźeń stary.

Z Budyšinka.

Dopołdnja w 9 hodź. so serbske předowanje čita.

Z Hodźija.

Rano ½8 hodź. změje farar Voigt němsku spowědź, farar Wjezar dop. ½9 hod. němske a w 10 hodź. serbske kemšenje. 400-lětny jubilej Lutherowcho maleho katechisma.

Z Hrodźišća.

Dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža służba. Wječor w 6 hodź. němska a w 7 h. serbska Boža służba w šuli w Drožđiju.

Pokhowani: Herman Lehmann, wojnaŕski mištr we Worcynje, 56 l. 11 m. a 20 dn. stary. — Jan Arnošt Bartuš, wumjenkaŕ w Rakojdach, 80 lět, 9 měs. a 7 dn. stary.

Z Hućiny.

Dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža służba.

Z Khwaćic.

Dopołdnja ½9 hodźin němske a w 10 hodź. serbske kemšenje (400lětny jubilej katechismusa). Dźěćikemšenje, kiž dyrbjese popołdnju w 2 hodź. być, dla pohrjeba wupadnje. — Zemrěł: Max Bruno Garten, železniski wuhibaŕ w Lutobču na dwórniču, 41 l. 2 m. 20 dnjow.

Z Klukša.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź z Božim wotkazanjom, w 9 hodź. serbske kemšenje, ½11 hodź. dźěćikemšenje. — Pop. ¼4 hodź. němska Boža służba ze spowědźu pola Hofmanec we Brěmjenju.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža służba. Zběrka. — Pop. w 2 hodź. dźěćikemšenje (farar Bjenč-Łupjanski).

Z Ketec.

W 9 hodź. němska předowanska Boža służba. Potom zhromadźizna cyrkwinskeje wosady (wosadny farar).

Z Łupoje.

Dopołdnja w 9 hodź. so němske předowanje čita.

Z Małešec.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a w 11 hodź. němske kemšenje. — Katechismusowe jubilejne wopomnjeće, ½11 hodź. wosadna zhromadźizna.

Z Njeswačidła.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, w 9 hodź. serbske a ½11 h. němske kemšenje. Pop. w 2 hodź. kemšenje za dźěći.

Pokhowani: Ruth Hana, mandź. dźowka Pawola Sauera, žiwnosćerja w Nowej Wsy, 5 m. 6 dn. stara. — Erna Hildegard, mandź. dźowka Pawoła Jurija Klingsta, kublerja we Łahowje, 4 l. 1 m. a 4 dn. stara.

Z Nosaćic.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, w 9 hodź. serbska Boža służba, ¼11 hodź. němska. Štwórtk 24. jan., wječor ½8 hodź. towarstwo žonow.

Z Poršic.

Dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske předowanje čita (knjez wučeŕ Jenč-Poršiski), popołdnju budźe dźěćikemšenje w Boščcach: ½2 hodź. za młódše, ½3 hodź. za starše dźěći, pop. ½3 hodź. towarstwo młodych muzskich w Poršicach, ¼3 hodź. towarstwo młodych holcow pola wosadneje sotry, wječor we 8 hodź. ev.-luth. šulske towarstwo w Nowych Poršicach. Wutoru wječor rozwučowanje pozawnistow. Srjedu wječor ½8 h. němska bibl. hodź. w Boščanskej šuli.

Zemrěli: Hana Christiana zwud. Židowa rodźena Hercogec, wobydleŕka w Poršicach, 82 l. 6 m. 28 dn. — Helmut Alfred Wjenka, Jurja Pawola Wjenki, murjerja w Krakecach m. synk, 4 m. 12 dn. stary.

Z Rakec.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodźin němske kemšenje, na to němske kemšenje za dźěći. Popołdnju w 3 hodź. je serbske kemšenje ze spowědźu a dźěćace kemšenje w Hermiančanskej šuli. — Pónđelu rano we 8 hodź. je piskanje na wěži a raniša nutrnosć.

Z Rychwałda.

Dopołdnja w 9 hodź. serbske a ½11 hodźin němske kemšenje.

Z Wóslinka.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 h. němske, ½11 hodź. serbske kemšenje. Zběrka. Pop. w 2 hodź. kemšenje za dźěći.

Z Wósporka.

W 9 hodź. čitanska Boža służba (kantor Seibt). We 2 hodź. wěrowanje. Wječor we 8 hodź. towarstwo ev. młodźeńcow (wosadny farar). — Pónđelu pozawniski khór. — Wutoru žónske Gustav-Adolfske towarstwo. — Srjedu towarstwowy wječor ev.-luth. młodych holcow (kóždy króć we 8 hodź).

Towarstwowski powěstnik.

Delni Wujezd. Serbske towarstwo „Zahrodka" změje njedźelu 20. wulk. rózka swoju měsačnu zhromadźiznu pop. w 3 hodź. Ljokeiz ma so dla swjedženja jednać, chcyli wšitcy sobustawy wěsće přińć.

Předsydstwo.

Dirigenca a předsydstwa spěwneho „Zwjazku" přeprošuja so na 1. hłowne posedźenje přichodnu sobotu (19. 1.) pop. 4 do hosćenca „Zum Echten". Kóžde spěwne towarstwo dyrbi zastupjene być.

Drježđżany. Serbske towarstwo „Cornoboh" změje sobotu 19. wulk. rózka wječor w 20 hodź. swoju zhromadźiznu w towaršnym hosćeńcu pola k. Zmija na Christianskej dróze 22. Wšitcy swěrni Serbja ze Drježđżan a wokoliny wutrobnje přeprošujemy.

Hasłow. Kołojězdne towarstwo „Blysk" ma sobotu 19. wulk. rózka hłownu zhromadźiznu. Winowatosć je, zo kóždy přińdże. **Předsydstwo.**

Hornja Hórka. Towarstwo „Łužica" wuhotuje njedźelu 20. wulk. rózka wječor w 7 hodź. swój zymski swjedźeń w Nowakec hosćeńcu. Wšě bratrowske towarstwa a wšěch lubych Serbow wutrobnje přeprošuje. **předsydstwo.**

Khwaćicy. Serbske towarstwo wotměje njedźelu 20. wulk. rózka popołdnju ¼4 hodź. swoju lětušu hłownu zhromadźiznu pola sobustawa Nowaka. Dokelž maja so nowowólby wotměć, je winowatosć kóžděho sobustawa zo wšěce a z dypkom přińdże.

Kulow. Spěwno towarstwo „Bratrowstwo" w Kulowje wuhotuje njedźelu 20. wulk. rózka wječor w 7 hodź. w „Němskim khěžoru" swój 31. założeński swjedźeń ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Wšitcy lubych a swěrnych Serbow z blizka a z daloka najwutrobniše přeprošuje **předsydstwo.**

Lichań. „Zernička" spěwa, je-li wjedro někak přihódne, dźensa pjatk wječor ½8 hodźin pola Rudolfec.

Rakecy. „Lipa" ma přichodnu njedźelu 20. wulkeho rózka popołdnju w 3 hodź. pola Henčce swoju měsačnu zhromadźiznu. Dnjowy porjad je ważny, dokelž mamy nowowólby. Tuž přińdźće wšitcy.

Rakojdy. Jednota „Sokol" wuhotuje njedźelu 20. januara wječor ½8 hodźin w Zendźe hosćeńcu we Rakojdach Sokolski swjedźeń. Wšitcy Serbja a bratrowske jednoty so wutrobnje přeprošuja.

Ratarski Dorost za Khrósćicy a wokolinu wotměje njedźelu 20. wulk. rózka pop. ¼4 hodźin swoju generalnu zhromadźiznu w Khrósćicach. Winowatosć kóžděho sobustawa je, zo so na generalnej zhromadźiznje wobdźěli. Nowe sobustawy so přijimaja.

Předsydstwo.

Radwoŕ. „Hu. Je." změje skónčnje tež swój zabawny wječor 20. wulk. rózka w Herbskej grychće a nadźija so, zo wosebje wosada jeje prócu z bohatym wopytom pořeši.

Ralbicy. Jednota „Sokol" ma pjatk wječor ½8 hodźin zwučowanje. Skupiny a narjady. **Načolnik.**

Ralbicy. Jednota „Sokol" změje přichodnu njedźelu 20. wulk. rózka swój zymski swjedźeń: sokolske zwučowanja, dźiwadło, reje. Hra „Róża Tannenbergska." Sala budźe wutepjena. Wšitkich lubych Serbow přeprošuje **jednota „Sokol".**

Zwjazk Serbskeho Ratarskeho Dorosta. Wubjerk Z. S. R. D. ma přichodnu njedźelu 20. wulk. rózka 1929 pop. z dypkom w 3 hodź. pola towaršа Natuša we Khrósćicach jara ważne posedźenje. Wšelakich přičinow dla je tuta zhromadźizna potajkim w Khrósćicach, nie w Budyšinje. Dla jara ważnych wuradźenjow (naš nałětny kurzus, přikład słowjanskich hosći: presidium Zwj. Słowjanskeje Agrarneje Młódeže atd.). Wšitkich wubjerkownikow ze tutym přeprošuje a cyle wěsće z dypkom wočakuje

Łužisko-Serbski Sokolski Zwjazk. Hłowna zhromadźizna našeho Zwjazka budźe 3. mal. rózka pop. w 3 hodź. w Serbskim Domje. Dnjowy porjad so hišće wozjewi. — Sobustawske zapisy maju jednoty hnydom br. jednaćelej přinjesć.

Cis.-y, němski **swinjacy**
šmalc
najl. kajkosće
nanaituńšo
Wikowarnja z buńru
Kunella

Hygieniske wecy
za žony a za mužow
žiwotowe wobwjazki a take pře wustupowanje, bjedr. formarje, stałeńki, podłožki, njeluchowe kholowčki
Wagnerowe
w Budyš. před Sulešk. wrotami 9

Hejduška
punt 40 pj. kaž tež wšě
kolonialne twory, konserwy, marinady poručuje tunjo z 5% rabatom
Otto Schmaler
na Moltkowej dróze 7

my rano zchtom se symnej wodu wokrjerieś. Wot nam hłonzo wjazy swadźiko hacź smjerśk. Też mózemy do stareho bowa hadrjesćeja natykać abo stare cźrije a japalicź, tak so so pranje kuri. S tajtim bowom potom wot schtoma k schtomej běhamy a pod kśejazymi schtomami thodźimy. S tym schkodu, kotruż je smjerśk naczinił, sajo narunamy. S tym żad na zyle jednore waschnje pscheđ smjerśkom wutśehowamy. Dyrbimy jenoż trochu kedźbowaćz a maku prózu nakoźicź. Też dyrbimy tohodła nasymu abo w symje schtomy wobśelicź. Wapno hłonćzne pruhi wotrasy a tak schtomam smjerśk njewadźi.

Skotarstwo.

Dobry źrędk pśichi stóinych thorosćejach.

Ssadowe kśiśałko je ś najlepśichim domjazym lekarstwom. S nim mózemy cźasto najhóriche thorosćeje pola skotu sachnać, je-li jón derje nałoźujemy. Każ wsćeđ druhe kśiśaliny, tak też kśiśało tlaczu jadźewa. Tehodła mózemy cźerśwe wotewrjene rany ś roskpuschćenym kśiśałom myć. Smésćamy dźeł kśiśała a 4—5 dźelow wody. Wésło tajke myćze cźerśtwych ranow ś kśiśałom boli, tola bórzy wotboli. Na jétrjenja a sacźeklinty żu kśiśałe wobkładki źawna żem jara schwarne. Kśiśało wokhłódni a samjesuje jétrjenja. Smésćamy-li je ś hlinu, mamy bórzy źrędk pschećziwo sacźeklinam a wopuklinam a na pschitukżenje rany. Kśiśało pscheméśchamy derje ś hlinu a pschimésćhamy néchto wody k tomu. Tajku méscheńku potom porst tołsto na ranu namajamy. Wuśthnje-li lina, namócźimy ju ś nowa ś wodu.

Prawe pizowanje swyschi wunoschk dejnych krutwow.

To źmy po wójnje najlepje spóinali, hdyż sajo pocza je sezimjenjom lepje byćz. Pola wschelakich krutwow źmy spóinali, jo bychu nam bischće wjele lepje dejeli, bychmy-li jim wjazy dali. Mnohe krutwy njemóžachu jo dosćz derje wutwoćz, dokeļ pizy njebé. Wésty proseżor ś Wrótsławja sapocza nétotre jaschódnjene krutwy po najnowschim waschnju derje pizowacź. Tu postupi mloko wot 12—15 litrow, samo hacź do 30 litrow. S toho so wupokasa, so żo se slépschenej pizowanskej techniku néschtokuli naprawićz hodźi. Wożebje saleźi na tym, kak derje pizu méschamy. Dyrbimy pak też na to dźiwacź, hacź dokhody nasche wudawki kryja. Tehodła njemóżemy też tudy żane wożebite pizowanske nórmy postajićz.

Brójenje ś pizu.

Brójenje ś pizu je, hdyż żylnjaszu pizu to napohjach dawamy. Na pschikład, dawa-li néchtó wotrubjane picźe. Tajke brójenje rozomny hospodar żenje njeczeźi. Jadrenu pizu dyrbimy źuchu ślotej dawacź, abo pscheđ pizowanjom jenoż trochu namócźenu, so by nam ju ślót njerozduł. Też mózemy jadrenu pizu nétotre hodźiny pscheđ pizowanjom ś liwkej wodu namócźićz. Tajke namócźane wotruby ślót radscho źerje. Njeżněmny pak hotowjasenu ślotej żenje wotrubu abo schrót jako pimpuź dawacź. Dawamy-li źuche, abo jenoż trochu namócźene, dha je ślót lepje je ślinami pscheżlimi, schtoż je sa pożiwanje jara ważne. Dawamy-li wotrubu w picźu, pschenđże wjetschi dźeł ś nich snjewużity do hnoja. K picźu dyrbimy jenoż cźistu wodu dawacź. Najthmańsche żu tudy wésło żamonapojaki. Byli żebi kóżdy hotowjedaŕ jónu pschelicźiźi, kelko jadernje pizy sa lěto njetrjebawschi twdawa, by derje żo ströżił. Tajke brójenje pak żebi njeżměnny pschi nétsijschich wobstejnoscźach dowolicź.

Kelko żele mózemy ślotej dawacź.

To saleźi na druźinje wulkosći a starobje ślocźeca, na druźinje pizy a na waschnju, kak ślót pizu dostanje a k cźasu ślocźo pizujemy. W pscherśiu wschak liczimy na 100 kg. żiweje wahi 4—6 gr. żele. Po tym dawamy wschédnje na cźeln dnam a cźeznim tłustam 20—30 gr., cźahajcim krosam 30—40 gramow, bójnym krutwom 20—30 gr. a jatojzam 10—20 gr. Dawamy-li ślotej dobru pizu, dobaha mjenje żele dawamy-li hubjeńschu pizu, dyrbimy ju bóle wożelicź. Pschećelicź pak ślotej pizu żenje njeżměmy. Herak mohł nam ślhorjecź na żoldk abo saharjenje cźerjewow. Też pjerlina ja żelu żada.

Kak wukormimy najlépśischo kralika (Kaninchen)?

Wschelazy plahowarjo kralikow, kormja je też wschelako. Dobre je tele waschnje: Kralika, kotrehoż chcemy wukormicź, sawrjejemy do drjewjaneje klétki a tudy dawamy jemu 3—4 krócź ja dźeń warjene bérnh, smésćane ś picheńcźnymi wotrubami, dale wowsź, jecźmjeń, warjenu kukurizu, bumy abo hróch. K tutej pizy pschidamy néschto malo wonjatych rosślin jako nétotre ślwjeleźka babybuschki, pópnika a podobne. Sa dwé abo tśi njedźele je kralik wukormjeny. Tuczny wukormjeny kralik njewudźerźi dolho a bórzy sahinje. Tehodła dyrbimy tuczneho kralika hnydom sareśacź. Nimo méry spéschnje żo kralik też po wowsu wukormi. Pschidamy-li kralikej rano horstku a wjecźor horstku wowsa, wukormimy jeho bórzy. Tehodła njemécźimy kralikow pschedolho. Druhdy njewémy, cźehodła nam hinu. To je ś pschicźinu, so żu pschetucźne.

Pizowanje bérnoh howjasenu ślotej.

W bérnach je wjele bjesdużnatych żiwin, kotreż żu lóbko k pożiwanju. Tute bjesdużnate żiwiny żu ślotejcha je schkrobu, kotrehoż je wokoło 16 proz. Wélkowin je we thchle żiwinach dosćz malo a nimo toho je w bérnach mało wapna. Sshrych bérnoh mózemy 10, najwjazy 15 fg. na kuż a na dźeń howjasenu ślotej dawacź. Tajka piza je ślrowa, dokeļ pschi pożiwanju pomha. Njedawamy-li ślotej wjazy żyrych bérnow, njeswadźimy ś tym ślotej ani na ślrowcze, ani na mloku. Wjazy żyrych bérnow pak wadźi na pożiwanje, dokeļ ślót po nimi drištawu dostanje. Też krutwy po minoho bérnach rady pomjetaju a żo rady tócźa. Tehodła pschidawamy tajtim krutwom kuschćišiny, żwinjaze bumy a hróch. Tele pizy żu ś wulkim wużitkom, dokeļ maja w żebi wjele proteinu. Sóu cźejko pożiwne, ale na pożiwaze organy mérnje słutkuja. Pizujemy-li żyre bérnh, dyrbimy r to dźerźećz, so żu wschć bérny ślrotwe a cźiste. Wótre a hórke bérny dyrbimy parićz, niż waricź. Też wutrosćene żyre njedawamy, kotreż dyrbimy najpfjedy swoschćipowaś. Chcemy-li pak wjazy bérnow ślotej pizowacź, hacź 15 g. na dźeń, je radno, jo je parimy abo warimy. Tak źmy żebi snajmjenśicha wócźeśi, so ślotej njeswadźimy. Kormnenu ślotej dawamy ś wujsćechom na 500 kg. żiweje wahi 30—35 kg. bérnow a to sdźela parjenych, sdźela żyrych, niż pak wjazy. Pschi tym dyrbimy wésło też jadrnu pizu a żyno pschidacź. Herak ślotej swadźimy. Wésło schtoż je pśches méru, wschudże wadźi.

Pjerizmarstwo.

Pschidawajcze kurom dźecźelowe pluwy.

S wulbjernej pizu je w lécze ja kury też dźecźel a we symje dźecźelowe pluwy. W dźecźelu ślaj wożebje dwaj wulkaj, kotrajź kury k njeżenju jeji trjebaja a to dużnk a wapno. W dwémomaj zentnarjomaj żuscheneho dźecźela je wapno, kotreż na tworjenje 200 jejowych schkorpalow dożaha. W dréwmaj zentnarjomaj dźecźela je dale 10 fg. cźistych bélkowin. W kukurizy je jenoż 9,83 proz., we jecźmjenju 9,20 proz., we wowsu 9,80 a we pschenicy 10,50 proz. bélkowin. W dźecźelu je też 7 krócź telko fosfatu, 10 krócź telko żyrika (Schwefel) a magnesija jako we kukurizy. Każ wémy, so żebi kury też jelenu pizu żadaja, dha mózemy kurom se dźecźelowymi pluwami jelenu pizu namunacź. Hodźimy pscheđ pizowanjom kur dźecźel namócźimy, abo lépje naparimy a potom jón ś bérnami smésćamy. Smy-li w lécze kapschinow żuschili, mózemy też te tak pizowacź. Tu żu hischće tkmańsche.

Časopis za serbskich ratarjow

Cisło 3 Budyšin, 18. januara 1929 Lětnik 37

Kajka je hłowcka dobrych njeserkow?

(S wobrasom.)

Swonkowne twarby a formy ślocźeca naż tucźa, kajke ślocźo je a kajke ma we wożebitosćeje a thmanosćeje. Trjeba je, so żo wusitnojich po swonkownych znamjenjach kajkosćeje ślocźeca pożudźowacź. Tak też je ś kolojchemt.

Hłowczła kokosche w żwojej swonkownej tworbje móże cźe we wschelakich wożebitosćach a thmanosćach, ale też we njedostatkach potwucźićz. Kokosch, kotraż derje njeże, pscheradźi żo ś tym, jo ma néżnu, rjenje wutworjenu hłowczku. Pyšk je żylnjicho naibibnjeny. Hdyż jej do wócźkow pohladnjesch, sda żo cźoto wusśe byćz. Pola dobreze njeżeśi stej wócźży wjetschej a wusitupujetej. Nawopak hłuboko we hłowczce leżazej schkleńcźanej wócźży, tak mjenowanej paczerkatej abo rybjazej wócźży schpatnu njeżerku pscheradźujetej.

Tajke kury pschezo schpatnje wupadaju. Njeżżu pilne w pytanju pożu. Tuż też wjele njeżcź njemóżeja. Njedobabaze sezimjenje a jenotrontsa piza satwinujetej pschezo, so kokosch malo njeże. Wénczki dobreje njeżeśi wokoło wócźkow żu pschezo nézne a hnśte. Te schpatnych njeżerkow żu hrube, schćerśke a druhdy wócźo nimale sawodźewaja. Mjeswocźo dobreje njeżeśi je rédko porosćene ś drobnymi néżnymi kośmitatymi pjerkami, koża pśches nje cźemno na cźerwjeń pschekhadźuje. Jeje mjeswocźo je hładke. Hinaśe je mjeswocźo schpatneje njeżeśi. Tute je tołste a sda żo bycź wopuśe. Hrjemjeń dobreje njeżeśi je pomérnje wulki a cźemnocźerwjeny pschi tom je néżny a tola dospołnje wutworjeny. Hubjenych njeżeśkow hrjewjeń je wjele mjenschi, schpatnje wutwory a bléhy na módry. Dale je twrdy a hruby. Hrjemjenje pod schiju żu make a schripjene, tohorunja schripjene żu mjagne cźeźiśi wokoło wuschow. Schtoż znamjenja hrjemjenja natura, móża druhdy też jebacź. Wo cźaż lémanja abo w symje, hdyż kokosch mjenje njeże, żu jejne hrjemjenje tohorunja njenahladne.

Na pyšu pójnawamy sajo wschelake znamjenja nam pokasowaze, hacź je kokosch dobra njeżeśka abo nić. Kokosch, kotraż derje njeże, teje pšik też derje samka. Kokosch je rosdajenym pyšom njeje hódna pizy, kotruż jeżerje. Wona siajnje schpatnje njeże. Dobreje njeżeśi pyšk je krótki, żylny a troschku nasibnjeny. Pyšk hubjeneje njeżeśi je dołhi a cźeńśi a na kónczku nicźo na to njepokasuje, so by jón jara trjebaka. Snaty plahowaŕ kur wésty Bergmann je pyšk kokoschow mérił. Tak je spósnał, so pyšk dobreje njeżeśi wot kónczża hacź do kucźika wócźża 35—38 zentimetrow méri. Schpatnych njeżeśkow pyšk po ślamźnych znamjenjach 45 zentimetr. méri. S toho wulhadża, so żu pyški dobrych njeżeśkow bóle nasibnjene hacź te schpatnych.

Husańce hnězda

(S wobrasom.)

Hušańce hnězda w symje na żadowych schtomach lóhzy spóinajeśh. Mjeteleźi żu żo na symu do liścza jadurkowate a japschadźe. Liśczo żu halożizy hobu pschipschadźe. Tohodła wostanu na schtomach, hdyż je druhe liśczo ś nich dele. Hušańcze hnězda żu wschelako wulke. W maloch je żo béla mjetel (Kohlweißling) sadutkowała, mjes tym so w wulkich stocźany schidlak (Goldfalter) pśches symu pschebywa. Hdyż nałeto hušańza ś dutki pożledńejeho wuleśe, móże wjele swadźićz. Hdyż liśczo śeżerje, wosmje schtomej wutfi, kotreż żo ja jeho rosćenje w liśczu wuwidwaja a tworja. Potom ani torjenja, ani krona, ani płody ja jich wutwócze trébnych wutkowo nimaja, wostanu wócźo a płodew njenjeżu. Tohodła prózuj żo tutych schkódnikow se cźażom, potajkim wo cźaż symy, saniciźcź.

Nétkole je na schtomach spóinajesch a je ś lóhkej prózu wotstronich a saniciźich. Wotrésaj je a spal je, to je najlóhsche a najjednorsche saniciźenje. Najpschihódniśchi cźaż ja tute dźélo je wutórcz symy. Wo cźaż symy żu żykorki badarja najlépschi pomosnizy w sniczowanju hušańcow a jich dutkow. S tym jim Bóhluhy knjes blidko knjże. Pilnje pytajo we wschéch schkalobach a sawitych a slépjenych liścźeźkach ja cźelwikami a hušańcźkami. Nadeńdu

K ſaneho, jeho hnydom ſchlapnu. Tak ſakhowamy ſykorkam pſchirodnu ſeſitnoſenſku potrebu, hdyž huſańcže hnězda hakle wutóng ſymy wotſtronujemy a ſpaltimy. Swjetſcha ſu cžerwiki a huſańcžki w hnězdach, mižaſzych na kónežkach cžerńkich halożkow. Do tych ſykorki tak lóhay njemó-

ža, dokelž na cžerńkich halożkach njemóža ſo ſykorki twjerdže pſchimnyć, ſo móhli huſańcže hnězda roſdupać a huſańcžki ſeſrać. Na teſchich halośach wižaze hnězda ſu ſykorki roſdupale a dudli wužrake. Tohodla dyrbimy tutych ſwěrnych pomoznikow ſadarjow wſchudžom hajić a jim ſ kukawami a druhimi pſchileżnoſcžemi hnězdženja a lěhnjenja ſmóžnić abo wołóžić.

Angelſke howjo clo.

(S wobrazom.)

Domiſna tuteje družiny howjadkow je pokkupa Angeln pſchi rańſchim brjoży Schleswig Holnſteinſkeje. Móże bycž, ſo ſo tu jeniczky ſ plahowanjom tuteje družiny nażadźuja. Podnjebjo nad tutej pokkupu je wlóżne a hodt roſcženju jeleneho. Tohodla je bjes dźiwa, ſo ſo jeje wobydlerje wot ſtarodawna ſem wěnowachu plahowanju howjadkow, a hajachu ſwoje tučne a płodne paſtwiſcheza.

Angelanſki kupjan je hordy na ſwoje domowinſke howjadła. Wone ſu ſapodobneje a, mohli ſkoro prajicž, neželi

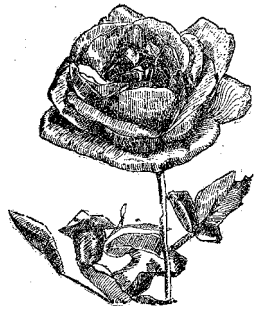
neje poſtawy. Tola dawaja wulki wužitk jako deſenſki ſtót. Jenże njeſu Angelnjay plahowarjo ſwoju družinu ſnano ſe Shorthornſkimi kžiżowali. Pſchedewſchém ſu ſo pražowali, wuplahowacž ſchcžedrihe dóſti. Tole je byt jeniczki ſamér plahowarja. Doroſcžena Angelanſka krowa waži w pſcherěſku 9 zentnarjow, byk pak 14 zentnarjow. S toho hižo wukhadża ſo ſo njeſedna wo ſamu njaſamu družinu. Weſty njedoſtatk w tom teži ſo tak malo waża, herwat by družina wotcžeſe hiſchcže wjazy hódna była. Wězywuſteſnj plahowarjo a ſtotarjo ſu Angelniſkim plahowarjom radźili, bóle na to dźiwacž a ſa to dźełacž, ſo bychu tute howjadła też wyſchſchu formmu wahu doſpile. Wjele by hižo pombane było, hdy by formne howjadło dwaj zentnarjej wjazy wažiło. Tutón ſkhodźenk je mózno dozpěc, hdyž miody ſtót wjazy jadrożeje pižu doſtawa a lóhy jakoży ſtarſche pichipuſchczuja. S tym njetrjebała dobra dejnoſcž ſpadowacž, ně, tuta by wěſche hiſchcže poſtupiła. Zana žadnoſcž njeje, ſo Angelniſka krowa 10 krócz telko nadeji, kelkoż ſama waži. Snaty wědomnoſtny ſkotar Hoffmann je pichi ſwojich pſchepytowanjach ſpóſnał, ſo Jeverlanderſke a Oldenburgſke krowy lěpje Angelniſchi deja, ale poſledních kruwow mloko ma najwjazy tuka.

Cžiſto Angelniſkeho howjadła je ſchwižne, poſtawa we tóżdym naſtupanju jenaſkeje tworby a doſcž wożebna a nadobna. Kożmy ſu jenobarbny, pak żażno-bruno-cžerwjene a pak cžémnobrunocžerwjene. Bywow kożmy ſu powſchitkownje cžémniſche. Wone ſo dróbne njebke a ſo ſpholа. Kóża je jara nežna a njebka. Na ſchiji leži we wjele dróbnych falkach. S jenym ſtlowom jwonka poſtawa je w kóżdym naſtupanju ſpodobna a ſo ſkotarjam pſchez lubi.

Luiza Lindekowa nowa družina cžernikowych rózow.

(S wobrazom.)

Loni ſu nam plahowarjo cžerńkowych rózow nowu družinu wobradźili. Pomjenowali ſu ju Luiſu Lindekowu (po němſki Frau Luiſe Lindecke). Ju woſchcžépichu na družinu Columbiaſki ſport (po němſki: Sport von Columbia). Tola ſo wot tuteje družiny jażnje roſeſnawa. Jeje kopježka ſu wiſcheń cžerwjene hacž cžémno-

cžerwjene. W njej pſchebłyſkuje ſlébrote dno wutrobicžki. Róże wuroſtu ſroſcžcha jenotliwe na dołhich żylnych ſchiſchkach. Tuta róża jara rjenje wonja a ſo dołho dżerži. Najrjeńſcho naſymu kcžeje. Tehdom je jeje kwětka nabadneje rjanoſcže. Jeje plahowar wutkwalujа ju tohodła jako naſymnu, pod holym njebjom roſcžazu družinu. Wubjernje hodži ſo ja wutworjenje pyſchnych ſtupinow. Dale wuſnamuje ſo ſ tym, ſo derje roſcže a ſo ma ſtrowe cžémne kopjeſchka, kotrymž pomjedź nicžo njewadźi.

Preſwina pola koni.

Praſchwina koni je thorowiſcž kože, kotrejež winikoju ſu pſchiſchiwiny (Paraſiten). Swjetſcha maja praſchwinu konje a wowzy, tola też druhe ſtworjata ſu cžaſto ſ njej wobcžeżene, druhdy ſamo ludźo.

Pola koni ſo praſchwina najprjedy na hlowje ſapoczńje, potom na ſchiji, na ramjenjach, na tołſtym mjaſu a na bokach, tam bdżeja grat pſchilého. Tam nadeńdżemy małe hromadki roſtoczom (Milben). Na tychle měſtnach potom ſ lóhła kożmy padaju. Wutworja ſo małe bleczki, jeczki a pucherki. Puknje-li ſo tajki pucherk, twibehnje ſ njeho moſchcžina, kotraž kożmy ſalépi a po cžaſu naſtanu krupy. Koża ſo lóhło ſahori, ſacžeła, ſo puka. S ſchmarow běži, jětſjenje a krej. Zyle blaki kożmow roupadaju. Skoczo wſche ſmjerbi. Drapa a kuża ſo a tak naſtanu cžaſto doſcž wulke rany.

Tak bórſy hacž pytnjemy, ſo ma někotry kóń praſchwinu, dyrbimy jeho hnydom wot druhich ſirowych woſtſtronicž. Hdyž je tajki kóń ſtal, tam 4 njedźele doſho ſamo, druheho njeſtajamy. Tajki konjeńz wucžeſicžimy ſ cžiſcžazym ſrědkom (desinfektion). Konje dyrbimy jara derje wobhladacž, wożebje tajke, pola kotrychž je praſchwina hižo ſpitaje poſtupiła a hdyž żebi myſlimy, ſo wjele wjazy ſpomhacž njemóże. Nimo toho dyrbimy konja derje pižowacž. Se ſamżnymi ſchcžełkami njeſmémy druhe konje cžiſcžicž, ani ſe ſamżnymi pſchiſtrowami wodżewacž. Też dyrbimy konje cžaſto won wodżicž. Cžeſtiwy powětr je tu najſtrowiſchi. S woprědka konja ſ jenoprozentowſkim ſublimatom myjemy. Najprjedy wjeſo na potrjechenych ſlakach kożmy wotſihamy. Wſchě truhy ſedźlinje ſmjeſchimy a woſtſtronimy. Maſamy-li tajke měſtna ſ někajim wolijom abo tukom, njemóża ſo roſtocže dale pſchihorjeż. Cžim hórje je pola někotrych koni ſ praſchwinu, cžim lěpje dyrbimy je wobhladacž.

W tajkich pſchipadach dyrbimy tajke měſtna jednoſtlivje namaſacž, mjez a ryhowacž. To wjazy krócz ſaſobu poſpjetujemy. Pſredy hacž něſchto cžinimy, dyrbimy kožja je jódowej wodu mumjeż. Potom blaki pravje derje wotrěbnemy. Zyle na poſledku blaki hiſchcže jómu ſ tukom namaſamy.

K wotpomhanju praſdawny drje ma ſkoro kóżdy hoſpodaſtwo nětaſi domjazy ſrědk doma, jako benzin, ſpirtus, ſtopke mloko, wolije a waželinu. Hdyž blaki ſ tymile ſrědkami maſamy, tak ſ tym roſtcže ſmježimy. Sda ſo nam někotry tajki ſrědk pſchekuhaty, namaſamy blaki ſe wolijom a waželinu a tak konja njeſtrojerbi. Wumyjemy-li konja potom hnydom je jodowej wodu a na to je ſymej wopłóknjemy.

Pſchedewſchém dyrbimy ſlótneho lěkarja ſawołacž, wożełje ſu konje jara napadnjene. Mamy-li jo po tym, ſaž ſmy tudy ſpomnili, njetrjebamy ſo bojeež, ſo nam konje praſchwinu ſdżerża.

Rólnistwo.

Wapnowy dušyk.

Wapnowy dušyk płaci ſo jako dobry hnój k ſwjerchu hnojenju, wożebje k naſymſkim ſyzwam. Je ſamo druhdy khmańſchi hacž drohi chilſki lodźik (Chilíſalpeter). So wapnowy dušyk tak roubérnje k naſymſkim ſyzwam hodi, ſaleži drje na tym, ſo je w nim wjele wapna wopſchijate. W nim je wokoło 28 proz. wapna. We wſchěch na wapnje khudych pódach, wożebje na tajkich, kotrejž ſu k ſakiſnjenju nachilene, je wapnowy dušyk khmańſchi hacž chilſki lodźik. Wapnowy dušyk hnydom roſtlinam hodi, dokelž ſo po deſchcžu hnydom roſpuſchcži a do pódy ſaſakńje. We nim je 15,5 proz. dušyka, runje telko jako w chilſkim lodźiku. Dokelž wapnowy dušyk ſwjetſcha w papjerjanych měchach doſtanjemy, dyrbimy jón w ſuchim khowacž. S ſoka wapnowy dušyk wlóżnotu njeſnjeże. Po chilſkim lodźiku ſo nam na pódze druhdy ſtora twitwori. To pak po wapnowym dušyku njeje mózno. Po nim je póda njeſmerjotajkim ſo ſiſikalnje ſtępichi. Sſamo ſwjetſcha mężemy ſ nim hnojicž, ale jahe naléto. K naléćnim ſywam ſo mjetamy jón 8—10 dnjow pſched ſyczom.

Wapno k hnojenju.

Hdyž wapno kupujemy, dyrbimy na to dżerżeczj, ſo je prawje dróbne a próſchkoje. Tak ſo najlepje ſ pjerſchczu pſchemětſcha. Kruchi wapna dołho w póndze leża a ſo njeroſpuſchcża. Njeroſpuſchczene wapno pak też njehnoji. Chżemy-li, ſo by wapno prawje bórſy w póndze roſtlinam hcžiło, kupujemy bóle mjehke wapno. Twjerde wapno ſo jara cžeſko roſpuſchczi. Margl je herwat doſcž dobre wapno k hnojenju, haczrunjeż je w margalu njeje wapna. Na progenтach wapna ſamo na żebi njeſaleži. Cžim bóle na tym, kak je wone fiſiſky ſtworjene.

Wapnjenje cžeſtich pódow.

Cžeſte pódy wapnimy najbhmańſcho naſymu a to ſe kruchatym wapnom. Wapno roſtwoſhimy na polu na małe hromadki a tak bórſy hacž je roshaſchene, roſmjetamy je ſtajnje po polu a hnydom jamiczejmy. Małate wapno njejžmémy jenże ſadźełacž. To póndze wadźi. Wapno ſtuttuje cžim lěpje, cžim ſtajniſcho je ſe twjerſchnej pódu ſmješchamy. Mózemy-li pak hnydom mlěte palene wapno doſtacž, je to cžim lěpje, dokelž hałke ſo wapno potom w póndze haczi. Njeſmémy pak ſpodom ſ hrúbſtnym hnojom abo ſ koſcžotku wapnicž. Cžim dléże je palene wapno na powěrſhe leżało, cžim hubjeſcho ſtuttuje. Wapnicž drje mózemy zyłu ſymu, tola naléto 4—6 njedźeli pſched ſyzwom. S prawym wapnjenjom mamy wěſty a traſaży wuruſchk ſ pódy. Na zylym ſrědcže njeje wuſpěſchniſchi hrož hacž jenoż wapno.

Draželna ſel a kajnit.

Draželnu ſel a kajnit mózemy hižo w ſymje roſmjetacž a to tehdom najlépje, hdyž je póda ſe ſlobej worſchtu ſrěda pokryta, dokelž je roſmjetanу hnój na ſněży drje widżeczj. Wobe ſeli póda jara pomałku trěba a tohodła dyrbimy je ſnajmjenſcha dwaj měżazaj pſched wotwcžerjenym pſchirodny mjetacž. Draželnu ſel a kajnit mózemy na łuki a na naſymſke ſyzwy mjetacž. Kajnitu roſmjetamy 8—12 zentnari, draželoweje ſele 4—6 zentnarjow na hektar. Wobaj hnojej ſtutkujetaj wożebje na wlóżnych a pěſkojeżnych pódach. Na cžeſtich pódach mjetamy kajnit a draželnu ſel jenoż ſ rěpje a běrnam, dokelž te płody naj-wjazy draſła ſ pódu wucžerpaju.

Zahrodnistwo.

Schłitajmy pſchidomne ſchtomiki.

Też pſchidomny ſad (Spalierobſt) dyrbimy w ſymje derje wobhladacž, wożebje pak cžuczſtwe družiny, jako bréſchki, aprikoſy abo pózdnje kruſchwiny. So bychu nam pſchidomne ſchtomiki njeſmjerſcże, iwodźełamy je ſe ſchmrěkowymi haſami, tak jako hychmy zhżele na tſěchi ſpowſcheli. Njeje-li kruta ſyma, njetrjebamy je iwodźewacž. Se ſkomu ſchtomiki njeiwodwjaſujemy, dokelž ſ tym ſchtomik ſapleńcžimy, a myſche bychu w ſlomje hnězdźiſe. Dokelž jehlina je ſchmrěkowych halżkow po cžaſu ſwotpada, a tak njeſtaju ſchtomiki bliże k naléću wjazy tak ſchkitane. Se tym ſo ſchtomiki potom ſaſo pomałku na cžeſtiwy powětr ſwucża. Tak bórſy hacž pak ſchtomy pózniu ſakcžěnacž, dyrbimy derje kedźbowacž, ſo bychu nam kcžeńa njeſmjerſte. Herwat je po kcžeńu a płodach. Tu dyrbje-li żebi kroſno wudźełacž, na kotrejž cžeńku płachtu abo ſtare měchi pſchikłepamy. Taſte kroſno potom wjeczor, hroſy-li nam ſmjerſk, na pſchidomnik thrnjemy. S tym je ſchtomikej wjele ſpomhane. Tole drje ſo nam ſda wobcžeżne byc. Tola mamy hiſchcže druhi grědk. Je-li naléćo w nozy

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 16 — Budyšin — Sobotu, 19. januara 1929 — Bautzen — Lětnik 38

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 nł. pf., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 nł. pf. Wudawa a dźěi Smolerjec knihiśišćerja, nap. dr. s w. ruk. w Barbakim Domje w Budyšinju, Telefon 2067.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pf. Wobsěžnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličuje. Za reklamowy a z rjadka płaći so 60 złotych pf. Rabat po tarifje n w

Ultimatum bayerskich ratarjow.

Pjatk je w Minichowje zhromadźizna sjednoćenych ratarskich komorow była. Ministerski president Held w swojej rěcy na wulki zajim bayerskeho knježeństwa na ratarstwje pokaza. Dotalneje wikowańskeje politiki němskeho knježeństwa njebudźa so dołho wjazy dźeržeć móz. Kaž dołho pak je němske knježeństwo na tónle němski žejm pokazane, pscheměnjenje bórzy njepschindźe.

W jenohłósnje pschijatej resoluziji so sjednoćene ratarske komory wopowědźi koalizijskich stronow w bayerskim žejmje pschisamknychu. Nusne je, so so stutkniwe naprawy k wotpomhanju powschitkowneje nuzy ratarstwa pschewjedu. Dośěnjene **finanzne wurunanje** z krajeni dyrbi so tak wuprawiś, so su kraje na dołhi cząs sawěsćene. **Sozialne spomoženje dyrbi we wunoschnosći hospodarstwa swoje mjezy namakaś.** Sozialne spomoženje, kotrež słóncźenje k cźěkanju je wobsaw a k wuludnjenju wobłu dowjedźe, so najwótrišcho wotpokasuje. Kapitalije, kotrež so pschi zjawnym sawěsćenju nahromadźeja, dyrbja so ratarstwu wróćiś. Ratarstwo njemóže reparazniske cźeže snjesć. Jenu njeje jenje móžno, dla žadnoscže kapitala nastawazu wyšoku dań do swojich płaćišnow salicźiś. Tohodla ratarstwo z wulkej danju cźim bóle cźerpi, dokelž su jeho płaćišny dla swětowneje konkurrenzy njedośahaja. **Do pschedstejazych reparazijskich jednanjow** dyrbi so ratarski wěsty wustojny połłaś. Knježeństwo dyrbi so prózowaś, so bychu so letne płaćenja a dołtónzna sumna snišśe.

Po referatach so katastrofalne powěry ratarstwa we wšěch dźělach Bayerskeje rozpominachu a wo sadźěwanju **ratarjow rěcźachu.** Też so wótro kritizowasche, so **němske hospodarske ministerstwo** njedźiwajcy pscheproschenja niebu zastupjerja do zhromadźizny połłało. Pódła resoluzije so hišće wobsamknu, **němskemu knježeństwu ultimatum pschepodaś, w kotrymž so praji, so, jeli so so žadanja ratarstwa njedopjelnja, ratarstwo swoje dźěło a podawanje swojich wuplodow do městow sastaś a so budźe so jenicźky na sebjewjenje ratarskich swójbow a jich cźeledźe wobmjesowaś. Dale dyrbi so hižo 15. februara na wšěch pschedawarnje, kotrež wukrajnu žiwnosć pschedawaju, bojkot ratarstwa położyś.**

Němskostatne zrjadowanje spomoženja małych rentnarjow.

W sozialnopolitiskim wubjerku němskeho žejma je so wo dwěmaj praschenjomaj sozialdemokratiskeje strony k spomoženju małych rentnarjow wothłosowało. Prěnje praschenje rěka: Dyrbi jenoż prjedawsche kapitalowe wobsedźenstwo měru dawaze byś? Pschi wothłosowanju je so na tole praschenje z 18 hłosami pschećiwo žydom hłosam **němskonazionalnych**, hospodarskeje strony a **němskeje** ludoweje strony **nje** wotnołkwiło.

Druhe praschenje rěka: Hač ma so k polěpschenju małorentnarskeho spomoženja w naštupanju wyšokoscže renty němskostatne sjadowanje staś? Na tole praschenje so pschi wothłosowanju jenohłósnje haj praji.

Powyšenje socialnych přinoškow.

Sozialnopolitiski wubjerk je knježeństwowemu zastupjerjej spožił, so budźa wudawki za sawěsćenje invalidow mózaje pschiběrać. Pschichodne lěta ma so z tym licźeć, so budźa lětnje 100 000 hač 110 000 invalidnych rentow a 50 000 hač 60 000 wudowinskich rentow pschibywaś. Wudawki za renty so lětnje wo 70 hač 80 miljonow hriwnow powyšcho. Za lěto 1938 dyrbi so je sumnu 1420 miljonow hriwnow licźeć. Wudawki za sarjadnistwo so powjetscha.

Protestowański wustup srjedźneje woršty.

Němskostatny kartell žamostatnje srjedźneje worschty (Hawa) w Barlinje, pokazujo na wschěnje so powjetschazu nuzu srjedźneje worschty k protestowańskemu wustupjenju **zamolwja**, **kotrež dyrbi so** 17. februara w Barlinje wotpóś. W namotiwenju němskostatneho kartella **so praji**, **so** dalkowe cźeje, sozialne dawki, sozialisowanje a kommunalisowanje, kworowe domy **a konsumiske towarstwa bóle a bóle existenzu žamostatnych w pschemyśle dźěłazych worschtow naschego luda wohrožeja.** Sjawnje je widźeć, so hospodarska politika powójskeho cząsa na to dźe, **wšě**-**nje worschtu wuswójsć a ju do zahubjenja a proletarisowanja dowjesć.** Tohodla budźa 17. februara we wschěch němskich městach **zobustawy** krěnich worschtow we wustup pjenjach pschećiwo dalekwjedźenju tejele politiki protestowaś.

Strajk Barlinskich wuhlowych transportskich dźěłaćerjow.

Akkordźny dźěłaćerjo Barlinskeho wósnistwa, kotrěž sa małych wikowarjow wuhlo z fiwoorowych dwórnischczow wotwožuja, dla mjezowje swadły strajkuja. Po rozprawje **swjasta** wuhlowych wósnistwow je nětkle 600 dźěłaćerjow na tworowych dwórnischczach dźěłacej pschestajko. Wuhlowi wikowarjo dźedźa spytaś, wuhlo zami wotwoschyś. Kak a w kajkim wobźahu **so** to pschewjesć hodźi, njehodźi so rjec. Jeli so by strajk dołho trał, bychu wobcźežnjosće we zastaranju małeho wuhlowego wikowańskwa nastałe.

Maxa Hölza do měšchczanskeje rady w Leningradźe wuswolili.

Pschi wólbach městowych a wjeskich radow w Ruskej **su**, kaž demokratiska nowinska powěsćenja powě. 11. januara Maxa Hölza za zobustaw Leningradskeje (Pětrohródskeje) měšchczanskeje rady wuswolili.

Wjednicy vlamskeho hibanja we Belgiskej so wobhnadźili.

Belgisti **žejm** je wjednikow vlamskeho hibanja wobhnadźił. S tym dyrbi so wulke šmiškowe wojowanje belgiskeju narodnich**o**ćow, franzowskich Walonow a germanskich Vlamow **s**łóncźeš. Amnestija **so** z hłownego dźěła na wjednikow vlamskeho hibanja poćahuje, kotrjž su za cząs swětowneje wójny po namołwjenju němskeho knježeństwa **tak** mjenowanu „Flandernski radu“ załožili. Po wójnje wschitkich tychle wjednikow wójniłi **žud** k khłostańi wschohromadźe na 1435 lět wotsudźi. Wjednika Wormsa **žamo** k žmjerći sabudźichu. Na załožnje wobsamknjeneje amnestije **so** wschitcy sabudźeni po dźesaćlětnej jatbje na **s**wobodu puschcza.

Němcy w Juhoslowjanskej so hórše.

Po sawjedźenju diktatury je knježeństwo runje tak kaž **s**erbske a chorwatske tež němske towarstwa rospuschczisko. Pschećiwo tomu **su** to Němcy hórschiti. S knježeństwa je **so** jim wotnołkwiło, so **so** Němcam njemóže wjazy prawa dacź, dyžli Juhosłowjanam, Němcy maju wo tym zyke wopačne nahlady.

Dr. Maček je z nowym porjadom w Juhoslowjanskej njespokojom.

Wjednik ratarsko-demokratiskeje strony w Khorwatskej dr. Maček je **so** psched sastupjerjom Barlinskeje „Telunionty“ wo diktaturje w Juhosłowjanskej wuprajił. Wón njeje **s** nowym porjadom spokojom. Wot diktatury njeje wotcźakacź, so Juhosłowjanjku do schěcź abo **ž**ydom provinzow dźěli, kotrež bychu jenoż **s** cźežkimi nicźemi mjes **s**obu **s**wjasane byle, abo so by **so** **s**najunjeršcha Khorwatska wot Juhosłowjanskeje dźělila. Dr. Maček **so** sebamy cźuje, dokelž **so** do nowcho knježeństwa njeje **s**u politizej wjednicy ratarsko-demokratiskeje strony pschijeli. Mjeno tebo je kral pjećzoch Khorwatow do knježeństwa powołał, kotrjž hač dotal njejsu w politiskim žiwjenju stajnje wustupowali. Jich nohje dr. Maček **s**zyka za Khorwatow pschijośnjacź. Mózno je, so je žebi dr. Maček myślił, so budźe někto sastojnstwa w Khorwatskej **s** pschiwołkowarjemi **s**wojeje politiskeje strony wobžadźicź móz. Na to njeje **s**amych wuhladow. Kral Alexander kowaš wschěcho sleho w tym widźi, so je radikalna stroua **so** **s** pomocu swojich pschiwołkowarjow wschěch sastojnstwow w kraju smjerowała. W pschichodźe njeźmě wjazy pschiwołkowanje **s** radikalnej abo demokratiskej stronje rozsudźicź. Wubracź maja **so** sa sastojnstwa jenicźky **k**mani ludźo. Kral **s**ej njeje za to, so by **so** Juhosłowjanka do schěcź provinzow rosschlebjerdźowała. W pschichodźe jenoźitke provinzy **s**amo**s**arjadnistwo dostanu, tola wone **s** juhosłowjanskim **s**tatom krucze **s**wjasane wostanu.

Starosće wo turkowsku wojesku kommišiju.

W Angorje a Konstantinoplu **su** po powěsćach **s** turkowskeho žórka we wulkich starosćach dla hiesstrachowaneje turkowskeje wojeske kommišije w Afghanistanje. Myślachu hewi, so kommišija po wotrjeknjenju Amana Ullaha spjelo, Afghanistan sašo wopuschćeć. W Turkowskej studowanym afghanskim holzam njeje so hač dotal poruczko, so do domizny wróćeć.

Aman Ullah so wukhował.

S połodnischeho Afghanistana je powěsć dóschła, so je **s**o Aman Ullah po wobcźežnej cźekanju na kotrejž je **s** dźěła automobil, **s** dźěła konje wuzył, do **Kandahara** wukhował. Dokelž je Kandahar **s**rjedźischczo domowinskeho kraja Amana Ullaha, a dokelž **s**u jemu tam hydlazy **s**pjahi pschećelnje **s**muślene, měnja, jo wón **s**pyta, **s**pjelne wójsko **s**hromadźeć a **Kabul sašo dobyć.** Dźělenje Afghanistana do dweju krajow, **s** kotrejuž ma jedyn **s**woje **s**rjedźischcho w Kabulu a druhi w Kandaharu, njeby niczo nowcho było, ale je **s**o w stawiznach Afghanistana husto stało. Mjesće **s**tej **s**koro 500 kilometrow wot **s**o **s**dalenej a **s** wobcźežnej krajinu dźělenej.

W Kandaharu je Aman Ullah kralowsku khorhoj wupowěsćeł dał. Powěsće **s** Karachi potwjerdźeja, **so so w Kandaharu hižo próznja, nowe wójsło zhromadźicź a** pschećiwo Kabulej postupowaś. Sda **so** žamo, **so** pschedawschi kral w Kandaharu regentstwo wukonja a so **wulki wokrjeż** wokoło Kandahara **s** nim **s**tejі. Dokelž je Kandahar kuzź **s** Kandaharskej-provinzy a **s** heratskej provinzy, **s** kotrejuž knježeństwo wjetschi dźěł **s**woich dokhodow dyrbje, **njeje** finanzne **s**lejiskczo Amana Ullaha **njepschihodne.** Wotrjeknjenje jeho bratra wot trónа je jeho w jeho wotmyślenju potwjerdźiło, so **s**nowa je wopraunjeneho knježerja Afghanistana wuwołacź dał.

Kralowa Suraja, kotraž we blížšim cząsu dźěcźo wocźakuje, je pola krala w Kandaharu. Amanej Ullahej je **s**o poradźiło, krónske **s**uwele wukhowacź. Splachi wotcźo Kandahara **s**u jemu **s**nowa **s**wěrnosć **pschiskahale** a **s**u hotowe, pod jeho wjednistwom **s**a wuswobodźenje Kabula wojowacź. Wjednicy **s**pławow **s**u rjekli, so móža **s**o **s**rjedźe wobstejnosće w Afghanistanje jenož psches Amana Ullaha dopjelcź.

Sa dobycźerskeho wjednika **s**běžkarjow **s**u **s** tym wobcźežnosće nastałe, **s**o **s**u **s**o **Schinwarojo**, kotrychž **s**rjedźischczo je město Dźelalabad, **na pucź do Kabula postajili, so bychu najskerje nětcźischich knježicźerjow wuczišcheli.**

*

Wjednik zběžkarjow je so jako kral wuwołać dał.

Po powěsći **s** Kabula je **s**o kral Jnayat Ullah schtwórtk rano tróna wotrjekł. Roskasowarstwo sběžkarjow je wosjewiło, so je **wjednik sběžkarjow Bacha Sakao** z **titulom kral Chabil Ullah chazi** knježeństwo nastupił.

W **Kabulu je wschо smjerom.** Pschedawanuje **s**u wocźinjene. Sběžkarjo twarjenja wukrajnych pósłanstwow **s**trašuja. K wukrajanam **s**o sběžkarjo pschećelnje **s**tajeja. Pschi wojowanju w Kabulu a wokoło njeho njeje žodyn wukrajan **nětkat** schkodował.

Po **s**jednjowanym pschetorhnjenju je **s**o schkriczkowańske **s**wjasanje mjes Kabulom a Mosłwu wobnowiło. Po powěsćach **s** Kabula **s**u **s**o po wotrjeknjenju Amana Ullaha sběžkarjo dale do Kabula dobywali. Jim je **s**o poradźiło, kralowu residenzu wobstupicź, w kotrejž pódła Jnahata Ullaha a knježeństwowych **s**obustawow **s** jich schtikanju jenož malo wojakow pschebywasche. Sběžkarjo žadachu, so by **so** kral bjes wumělenjenja poddał, a hrožachu, so **so** do residenzy dobudu, jeli so by **so** jich žadanjo **s**apowědźiło.

*

Manifest nowcho krala.

S Mosłwy **s**o powě, so je nowy kral hižo **manifest** sa afghanski lud wudał. W nim praji, so ma **so** wocźakacź, **so** so **s** jeho wuwołanjom sa krala wschо wojowanje **a strach!** w Afghanistanje a wobydleńsce wójna, **kotraž je Afghanistan do wulkeho njeporjada a njemjera storhnyła, njeboże.** Schkriczkowańskich wobkhad njes Taschkentom **a Kabulom** je so wobnowił.

*

Tež bywschi kral Jnayat Ullah cźeknył.

Jnayat Ullah a jeho **s**wójba **s**taj po dojednanju **s** Bacha Sakao **s** jendźelskim letadłom **Kabul** wopuschćiłoj. Staj po puczu do Kandahara do Peschawara pschileczałoj.

persiska skitanje swojeje mjezy posyinja.

Kaj so ſ Teheranа powź, je persiſke knjeſerſtwo ſchkit ſwojeje mjezy powyſnikło. Wſ Perſiſkej ſu ſ podawkami we Afghanistanje njeſpokojom, dokelž ſo reakzionarneho wliwa na Perſiſku boja. Aman Ullah je pjeza 4000 muži nahromadźił, kotrymž bndże możno, Kandahar ſchkitacź.

Sawjedżenje nowoje perſiſkeje narodneje drohty.

Po wobſamknjenju perſiſkeho parlamenta ſo we wſchěch perſiſkich měſtach 22. měrza nowa narodna drasta ſawjedże. W mjeńſchich měſtach a wſach je pſchedhódny cząſ jeneho lěta dowolenу. Po parlamentowym wobſamknjenju ſtudża jenoż předarja a ſtudentaja bohoſłowſtwa turban noſyć, mjes tym ſo ſo ſa wſcho druhe wobydlerſtwo europiſka drasta a cząpka, franzowſkej wojeńſkej cząpy podobna, ſawjedże.

Nowa organiſacija chineskeho wójska.

Kommunizija, kotraž ſo ſ nowej organiſaziju chineſkeho wójſka po nauczetach němſkich offizirow ſabéra, je wobſamkła, ſo dyrbi ſo China do ſčěſej wojeńſkich wokrjeſnow rozdźělić a to do Nankingſkeho, Lojanſkeho, Wuhanſkeho, Pekingſkeho a do krótkowjeſornego chineſkeho. Wójſko zyſkeje Chiny dyrbi ſ 65 diwizijow po 11 000 muzach wobſteješ. Wobličźiło je ſo, ſo by ſo ſa tole wójſko hóſpodarſke dyrbjało 192 miljionow dollarow wudawaź.

Wojeńſky wjednyj dale planej finanzneho miniſtra Suna w naſtupanju ſjenoſjeńſa finanzneho ſarjadniſtwa kraja a kotrolle wojeńſkich wudawkow pſchiſłoſowachu.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu 19. wulk. rózka,

Sary — Kanuta, krala.

Z mudrosće Jana Radyserba.

Tón najkhmańši prawopis
Też ničo njej' hač kompromis.

*

Wšak Tell je hola basnička,
Ma wjele łžow historija.

† 1858 farař Koernig w Rakecach, hdyž běše 37 lět dołho z duchownym pobył.

† 1907 Jan Radyserb-Wjela w Budyšinje, jedyn z najzaſłužbniſchich Serbow.

Z knihi ſerbskich nałožkow a widżenjow.

Wó Dyterbjarnače ſo wjele powěda. W Bórkowach **nazywaju ſo „nócny hajnik“ abo „nócny jagař“.** Jo to **muž bjez hłowy, kiž na běłym koniu jěcha, čerjóda psykow jeho přewodża, kotraž hróbnju ſčowka. Kołowokolo** Slepeho ſu jeho husto widźeli. Jako **nědźy cyrkwinski wóte Mazula ze Sywika do Slepeho dźěše, nócny** hajnik na dróży z Hródka za nim přičěri a je**ho na 1500 kročeli doprědka čerješe.** Potom pak ſo na **k na Babinu horu wuwiny. Druhi bur ſo też z nim** *nocy zetka, ale* hyndom ſobu hawtowaše a wołaše. Nócny hajnik čisny jemu jelenjace pleco dele. Bur sebi tuto ſobu domoj wza, ale rano běše to jenoż **kruch zhniłeho** pjeńka. — Hora ſrjedź Budeſtec a Huski rěka Dyterbjarnatowa hora. Na njej ma dźiwi **hońtwjeſ** hiſče dźensa swoje ſydło. W zymſkich nocach ſo wón ze swojim pſyčim přewodom do powětra **puſča** a čaha tam a ſem po horach hač k Cornemu Bohu a přez Sokolniec do wulkeho čmoweho Wyſokeho lěſa.

Nutřka.

Kak hlada ſo won ſpokojnje
Přez wokna sněhowate,
Hdyž howrja wětry hněwniwje
A kopja sněhi ſate,
Hdyž ptački polo wopuſča
A hospodnu wjes pytaja.

We swojim krytym hnězdańku
Kak ſo to derje traje,
A měſ też ſčěnu hlinjanu,
Kaž khudy muž ju znaje,
Hdyž nuza, ſtarość na dróhi
Če w wjetkej drasće njchoni.

H. Zejleſ.

*

Njedźelu 20. wulk. rózka,

2. njedźela po Třoch kralach (Boſćija).

Z mudrosće Jana Radyserba.

Sobjeſki Němcow wumó wšak,
A znaješ ty tón němſki dźak?

*

Hdyž hwězdy wše ći zhaſeja —
Nož wotčakí — jutře zaswita.

† 1780 mag. Jan Bohalub Frencl, wyſſi hamtſki ſudnik w Budyšinje, syn ſławneho Abrahama Frencla, nimale ſlepy kaž jeho dźěd Michał w Budeſtecach, wulki znajeł łužiſkeje ſtarinу.

1850 wujědże Serb Měrčink z Hrodźišća na łódźi „Investigator“ do krajinow ſewjerneho čopa, zo by tam po zhubjenym kapitanje Franklinu ſlědźił

Z knihi ſerbskich nałožkow a widżenjow.

Na ſwjateho Boſćija dyrbi kóždy čerſtwe mjaſo we ſwojim domje měć, a hdy by to jenoż punčika **było.** Přetoż hdyž toho nima, jeho bórzy zmeje, dokelž jeho ſkót hinje. Na tutym dnju ſo też njezapraſhuje. Na dnju Boſćija jědźeše nědy muž z mjenom Batko z Noweje Wſy do młyna. Ducy po puću ſydny ſo žónſka na jeho wóz a wóz bu přeco čežši. We swojej bojoſći wón mjelčeše, a jako njeběše dołhi čas ničo prajił, dźeše žónſka: „Cehodla ty ničo njeprajiš? Wołaj tola tak ćežko ćehnjetaj.“ Tuž wón rjekny: „Ja ſo **boju“,** a žona dźeše: „Njeboj ſo, tebi ſo ničo njeſtanje. sym ſkotowa ſmjerć. Ty wzmi swoje rjećazy, tykń je do ſwiicy a čiń tajku haru, zo mje twój ſkót njeſłyſi. Přetoż tón ſkót, kiž mje we wſy ſłyſi, dyrbi wumrěć.“ A w tutej nocy je wſitkón ſkót, kiž je ruće ſkótneje ſmjerće ſłyſałó, ſwitnyło. Ale haru bura Batka běše też ſuſedny ſkót ſłyſał. A też tón je ſo **sobu** wukhował. To powěda Willibald ze Šulenburg, wulki přećel a dobry znajeł našeho luda. To je ſo jemu w Bórkowach powědało.

Jakub Čišinski wo ſebi.

Wo ſtajnem přećowanju lěta
Du jako w pluzy rólny kóń —
A dobytk prócy? Zboża wóń
Mi dawno prječ je hižo zwěta!

Běch bóle wolniwy haj měrny,
Tuž z dźěła malko myta zby,
Haj ſta ſo, zo da dźeń mi zły
Pić wodu a jěść ſuche běrny.

— **Wo wjetrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 747, hygrometer — 9, najwyſchſcha dnjowa temperatura 3 ſtop. ſymy. Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer — 10, najniſſcha temperatura w nozy 1 ſtop. ſymy po C. — Kołwrjazy wětr pſchipowěda nam, wěſty wobrot w dołnjej ſymicźy. Ale wobſtoj je ſako hrožuje poczeſć. Wſchelake dróhi ſu ſako ſawěte. Sſanki też derje njeńdu. S měſmami je wětr ſnjeh ſ dróhow tak wudrěł, ſo ſanki ſchkrabaja. S měſmami ſako aúta we ſnjeh tczaju wotſtachu. Wokoło 9 hodź. dźenſa dopoldnja na wſchě 12 a wjazy awtow pola Wórka w ſnjeh ſ Koprſki woleńſař bě ſe ſwojim awtom pſched Buſ wjoſnyk. Podarmo wětko w Budyſchinje na jeho ſ wolij czakaja. Hacź nam howrjazy wětr hižo nětk niſche tacze pſchinjeſe, je hiſchcze wulke proſchenje. ſcho wſchak nałkiwinje budże, pſchetoż w połnocy nimo czahaja a ſalěhuja puć łodźetemu powětru ſ nego łodowego morja. Hdyž tute rjadki piſmy ſchczuje. Na ſnjeh dejdźeſ hnydom ſmjerkuje, puće a ſchczeſki ſako jara pjelſe. S Azoriſkich wichorate; ſrjedu: kriſiſti dźeń; ſchtwórtk: ſnjeh, deſchczik; pjatk: pſchemjenjate; ſobotu: rjenje, wětrowje — Jutrje, druhu njedźelu po tſjoch kralach ſłónčko 8,02 dźa a ſo 4,21 khowa. Měſačk dop. 11,53 ſchadża a ſo na ranje 2,30 khowa.

— **Serbska předarska konferenca.** Pſchichodnu pónđźelu, 21. wulk. rózka, zmjża serbscy evangelscy duchowni dopoldnja ¾10 hodźin w „Měſćanskej zahrodze“ swoje zeńdżenje. Wo bohaty wopyt ſu prosy.

— **Dźenżniſche wiſi.** Na butrowych wikach běſche nje dźiwaju dźenżniſchich ſamotnych puczow hiſchcze doſć pſche dawarjow. Butra běſche też ſako trochu drožſcha hač tydźenja, płaceſche 1,05—1,10 hr., jeja płaczachu 18—1 pj., twaroh 25 pj. Na Sadnjej Bohatej ſaku wikowarja bozyła pobrachowachu. Na ſeleninowych běſche malo p wjenja pſchi njepſchemjenjenych płaczitnach. Punt czer nehо a běłeho kalu płaceſche 12—15 pj., róża ſydrotſe kalu 40—100 pj., punt zyble 15 pj., ſellerija 40 pj., kalo lowu 10—35 pj., běrnow 5—6 pj., zentnar 4—5 hr., lit laneho wolija 1,60 hr.

— W **Budyſchinje** ſu **khrjpy dla dyrbjeli ſchule** ſamo **nyć.** Wot wczerawſcheho pjatka ſu w naſchim měſć tſi wulke ludowe ſchule ſamknyć dyrbjeli, Peſtalozzijſku Lutherſku a Leſſingſku. W Peſtalozzijſkej ſchuli běſch 253 dźěći khorych, bohdla khodźi pak do tuteje ſchule 133 dźěći. W Lutherſkej ſchuli bě ſ 843 dźěći 238 a w Leſſingſkej ſchuli ſ 812 209 dźěći. W ſłónčnych ſchulach liczby ſchorjenych poměrnje tak wyſoke njejſu. Wot bli ſcheje pónđźele wostanetej też Fichtowa a Tachenti ſchula khripy dla ſawrjenej.

— **Dnja 15. hodownika 1927** je w dworje ſamtſkeh hejtmanſtwa w Budyſchinje na Bismarkowej dróhi 2 jſone kolo ſesu woſtało. Wobſtejeſ kola pak ſo ſ dotal hiſchcze na žanej mjeſchczańſkej namakanſkej pſiſa njeje ſamolwiſ. Po § 980 B. G. B. ſo ſa toho, kiž w prawo, kolo dostaŕ, jako poſledni cząſk ſ ſamolwjen 1. februar 1929 poſtaja.

— **Sowjete puczę.** Gmejniſke puczę ſ Hruboczicz do B nicz, ſ Hruboczic da Wětſchez a ſ Hruboczic na Tſchan do Budyſchina ſu dla ſawrjeza na Hruboczańſkich hon ſawrjence. Wobſtoj pokaſuje ſo na Ssokołzu abo u ſtahu dróhu.

— **Saſka krajna ſynoda.** Evangelisko-luthersta krajn ſynoda ma ſo w cząſu wot 22. haprleje hacź do 11. me t. l. do Drježdżan ſwołacź. Jeje poſjedzenja wotmja ſe we wulkej ſali towarſtwownje na Zinzendorfſſej dróhy.

— **Budyſke haptyki ſu wſchędne dny** hacź do 7 hod wjeczor wotewrjene, niedźelu pak ſamknjene. Nózum ſłuż bu a niedźelu wotewrjene ma jenoż jena haptyka ſ nó ſpražanym wotmjenjenjom. W januaru je to mjeſchczań haptyka na Hlownym torhoſchczu.

— **Sańdżene lěto 1928** ſłónčej ſo ſa Budyſki wokrſ ſ tajſej bjezdźełoſću, kajkoż hacź dotal na dźełowych w kach hiſchcze była njeje. Na kónzu dezembra běchu 7 podwjerznych dźěłonjemježnych, to je ſtoro 5 procentow wohydlerſkowſkich cźiniu njedźiwa ſo na dóſtawarſtwo

Dwoſacy ludźo.

Po měrnem podaſku powědana ſtawiſnicźka ſ bawerſkich hór.

9] (Pokračowanje.)

Sa Tonija běchu blisko pſchi baronowej ſwójſtwje ſa wobjebitnym hidam krwi. Jemu wſchak bě to lubſcho, hacź ſhromadnje ſ knježimi pojeźeć; cźim ſwobodniſcho mózeſch ſo pohibowacź. Kakanja jara roſwjeſelenеje baronki, dokuła trjeba njeběše; Toni pſchimaſche ſo gratu a da ſebi wulujcźinje ſłodźicź. Cźehodła też to nicź? Sa zuke ſłowje nje ſo jemu najſtarſiſcho taſka hoſcźina wjazy njepoſkicź!

Takke ſebi Toni wrajeſche a jeho móſ ſrjebaſche wopoſaga wóli pjeczenje, kiž runje ſ nożom roſrěſowaſche. Aj, **kak** to ſłodźeſche! Doma by jemu hoſpoſa dźenſa nudle abo **někajku** druhu póſtnu cźeſtku jěſcź ke kuźanju pſchedhotajiła, **někto** pak mózeſche wón pjatkej ſ lubu na najpſchijomniſche a najtuńſche waſchnje ſo mjaſa najeſcź. Haj, prawa roſkoſowcźenoſcź piſche wſcho dże, pomyſli Toni a ſmjerkota ſche ſo rjenje a wjeſele.

Tu ſawrěſchcźa nadobna drobny khcźmjenjojty pěſk, ſe **kotrymž** bě ſahroda poſypana, pod ſtupami cźertow, ſ ho**ſdjemi** kruczе wobbitwch. Toni ſpohladny ſ talerza a bjes **mała** wotta jemu cźmak mjaſa w ſchiji tczaju. Pſched **nim** ſtojeſche jeho ſtary nan, wótre wócźko na njeho ſłožo **ſche** ſyn ani ſłowcźka praſicź. Ale nan na njeho ſarkcźa:

„Sſym ſtyſchał, ſo ſy ty do Tegernſee pſchijeł“, poczа ſtarz mjerjazy rěcźeć. „S druhimi ludźimi możeſch ſo **znahadźowacź**, ale ſłowjeſu ſtarſchein njenamakaſch. Wěſo, **kaj** ſtaj cźi hižo pſchenikkaj. Knjeźſtwo to dyrbi być, wutke knjeźſtwo, kiž je cźi w hódź, **ty** hordy ducho.“

„Nano!“ ſałowka Toni, ſe ſkobami ſchepotajo, „Wołajcźe mje na pokoj! Tu nimacźe ni micźo roſkaſowacź!“

„Nicźo?“ ſmajſcheczźiwi ſtarz, a jeho wócźny ſapaſchtej. „Ja ſym pſchezo hiſcheze twój nan a ty maſch mje poſłuchacź. Ty pak dawaſch ſo wot zuſych ludźi naſchcźuwacź pſchecźiwo ſwojimaj ſtarſchimaj a ſamo pſchecźiwo ſwojej wěrje. Abo je ſnadź to też prawje, dźenſa pjatk mjaſo jěſcź? Sſy dha hižo zyły pohan, Tonijo?“

„To je moja wěc, ſchto ja ſym“ wubuchny Toni ſo ſabywajo.

„Tak, myſlíſch-li ty?“

S tutymi ſłowami hrabny ſtary mochowy bur, je ſadjerjenjom ſwojeho ſyna nanajbóle roſhorjeny, pjeczeń, kiž na Tonijowem talerju leżeſche, a wrjeżny ju baronowej dogdły, kiž tu blisko wokoło cźuſchcźeſche, do klamy praja:

„Tu maſch to, ſeſeł to ty!“

Starz bě ſo wot ſłowjeje nahłoſeje dał pſchedałoko ſtorhnjeć; wjele bóle pak bě jeho pſchecźiwnitwo pſchecźiwo zuſym nawabiko, kiž běchu jeho tak rjez ſ donnu a dworu wunjali.

Swopodła běchu baronezy zyłe pſchebłapjeni dla tajkeje khrobkoſcźe ſtareho. Nadobo pak Bellmonte poſkoči a pſchiſtupi k Tonijowemu nanej je ſłowami:

„Ja proſchu waſ, ſo hyſchcźe wokomitkuje wottud wotcźeſchoł abo . . . . wy nješchto naſhonicźe, cźłonjecźe!“

Schedźiwy mochowy bur njedaſche ſo ſatrafiſcźicź. Wón měrjeſche roſhněwaneho knjeſa ſe ſaſpočźom wot hłowy hacź do nohow a rjekny potom:

„Pſched wami ſo mochowy bur dawno hiſchcźe njeboji. Ja wam jenoż radźu, cźiſcźe jenoż wy, ſo tak bórzy hacź ſo hodźi, ſ kubła mochowego bura pſchihnadźecźe, hewak wy hiſchcźe nješchto doživicźe.“

S tym ſo ſtary bur ſawjertny a dźeſche ſe ſahrody. Jeniczky to, ſo bě tu Toni pſchitomny, ſadjewa baronej Bellmontej ſa ſwojim tſchihodźerjom běżecź a ſo na nim pſchepſchimacź. Baronka a jeje bratr běchtaj, kaž ſo ſamo roſumi, ſmjerjcź roſſłobjenaj, Toni pak budźeſche ſo ſ hańkbu do ſemje pſchepadnyć chcył. Wjeſele nad tutom podawku měſeſche jenoż danſka dogga Tyraß, kiž bě pſchi tutej pſchiležnoſcźi k ſłódnemu kruchej pjeczenje pſchihúla a dr ſche hebt nětko poſlednje ſhyłti koſcźow derje ſłodźeć.

Se ſcźěkowym tohole woſtudeło podawka bě, ſo baron Bellmonte hnydom po wobjedże ſaphſahowcź dałſche. Tom dyrbjeſche towarſchnoſcź do wſy Gmunda, na natwjeſcźom nem kónzu jěſora leżaſeje, domjeſcź. Tam pſchecźiwi wom dałſche popoldnjo bjes mylenja. Hakle potom, hdyž ſcźi ſo roſcźahowachu a Bože ſłónčko w Bożi domeć khowa ſche, roſſłohnowaſchtaj ſo baron Leczeny, kiž ſłubi, ſo w bliżim cźaſu jeju ſako na kubłe mochowebo bura wopy

VI.

Njemdre Tonijowe ſeitkanje je ſwojim nanom bě bjesdno njeſ wobymaj roſcźerkito. Hdyž młody bur b moj pſchiſłuſchaſchi ſwojej ſonje, wupowěda, ſchto bě ſo ſta da ſo wſoha do płakanja. Tak bě ſo jeje pſchedcźeſ dźenżniſchineho ranja tola dopjelnito a bě ſtrach, ſo to hórſche hiſchcźe je pſched durjemi. Wiſcha próza, muje hnėw podubjeć bě podarmo, haj ſda ſo, ſo ſterſcho ſ ce wolij k wohnjej pſchiſłowa. Rosnjendżerjej cźhyſche pſchi pryedy ſwoje ſłoby wutſchaſcź na pſchedujet, kiž bě ſ nanej wobjebje drohi był: na kapałku. Hižo bě heſeru ſ tym toporom ſhrabnyć, ſo by ſo na pobożnoſcźi pohujeſ nem měſnje każ tajſi wopraworžiſki barbar wuſałhadźał, wutrohnyj jemu Notburga grat hiſchcźe w prawem cźa ſ ruki; ſdobom ſtajſ jeho do hroſy, ſo hnydom ſ domu wu tenđże, ſe hi-kapałku najmjeńſchu ſchkodu nacźinić. To dr nałkiwinje pomhaſche, ale we wutrobje ſebi tónle ſ naſ ſcźu a hłuboko najpelnjeny cźłowjek pſchebehwſa, ſo budże ſ na druhe waſchnje ſa haibu wjeceźcź, kiž je jemu nan w cźinik. A też ſwojej ſonje dźiwſche pokaſaſ, ſo ninja ſ druha wola na kubłe mochowebo bura knjeźicź khiba ſch

Pſchiſtupe njedźela. Wſchitcy Lehnerjej ludźo hotowa ſo te nihcźi, jenoż mkody mochowy bur nic.

„Schto dha je ſ tobu, Tonijo?“ wopraſcha ſo jeho mam dźeſka. „Cźehodła dha ſo ke mſchi njeſbotujeſch?“

(Pokračowanje ſeſčehuje.)

fischirožka), zniesc tym so je pscherešikowa leišba na kraju wjele mjenjscha. W dezembru je 56,28 proz. pschibjerało.

S **Lichanja.** Sjawny puć z Lichanja do Sdarja je sa cžaš salwocža sa wschitkón wobkhad sawrjeny. Wobkhad rokasuje so na Klukisch.

S **Katcz.** Kaž zyrkwinske powješcže wossewja, budže njedželu 20. wulkeho rožka 1929, po němšcej pródowanišej Božej słužbje (w 9 hodź.) ketuska shromadźizna zyrkwinskeje wosady, w kotrejž budže so wo ważnych žiwjenskich prajschenjach ev.-luth. wosady Kotečansko-Garkowskeje rosprawjowacź a jednacź, cžehožla so wschém wosadnym nalubjene poruča, zo bychu w połnej licžbje pschisli.

S **Wóspork.** Sarjedu wobsamknu na žiwojim posedženju tudomne ev.-luth. towarstwo knjeżnom, so pschesunu po pschecžu swojich dobustawow swoje mjeno a rjáda wot nitka take „Ev.-luth. towarstwo młodych holzow za Wóspork." Dale bu towarstwne žiwjenje z nowa sarjadowane: kóždej dwě njedželi ma so po jenom „towarstwowem" a po jenom „nabožinskim wjeczoru" wotměwacź. S tutom sarjadowanjom sapocžnje so hischcze na šamšnem wjeczoru. (1. thema rěka: „Swětło a žiwjenje starotestamentiskich psalmow), k tomu załoži so hischcze po pschecžu tak mjenowany „Diakonisti wjeczor" swot wobsadnoje kotry na potrowskej šuzili, wotmětwaju a nawjedowaju, tiž smjeje samer, sašimnuych dobustawow wo wschelakim wědjenjabódnem powuczowacź.

Z **Pančic.** (Corni prošerjo.) Wulke črjódy wrónow honja so nětko při trěskatej zymje a wysokim sněży w blizkości wsy a po polach. Kruta zyma a tołsty sněh stej jich bliže clowjeskim statokam nučilej. Proso sedża na dróhach a pučach a nadźiwaja so, zo tu abo tam kusk khléba namakaja a tak swój hłód staja. Zaneje myški abo tučneho kundrosa njenamakaja we hlubokim sněży. Namaka-li pak jena nešto k jědźi, dha dźesać druhich spytuje ji popad wotewzać. Z dźěla su do rěpjanych hromadow blizko knježeho dwora so dale a spytuja ze swojim wótrym a sylnym pyskom so do rěpy předobyć. Zwjetša dyrbja so ze stomu spokojić a snadź z někotrymi zornjatkami, kotrež su w njej tčacy wostałe. W tym padze, zo traś do hromadow dźěrow načinja, móže so wo škódnosći wrónow rěcźeć. Powšitkownje pak to njetrjechi. Ratat znaje jich wužitk. Stóž je w naléču dźěłu na polach přihladował, je za pluhom hromady wrónow při pilnym dźěle widźał. Pytaja za myšemi a kundrosami a tak polo před njerozdu čisćić. Jenož w najwjetšej nuzy dadźa so do mjeńšeje zwěriny, ale do slabeje, khoreje abo natrělenеje. Naša winowatosć w zymje, je, wrónam a druhim ptačkam pomhać. Mnoho zbywa na bliđze a w kuchinje, štož so nětdźe njepětrjebane zhubi. Pomhajmy tutym stworjeńkam ze wšelakej picu. Tu móža wosebje dźěći swoju lubosć napřećiwo ptačinje pokazać. Čerpja nětko wulku nuzu.

S **Ruschizy.** Pšched nětkownimi dujemi pschidźe tudomny skałar z prawej ruku pod kantjenjefamazu maschinu. Jemu bu ruka cžežko smječe a budźa jemu dyrbjeć brěni porst wotgwejasć.

S **Kamjenza.** S pschileżnosće Lessingowych 200létnych narodninow bo ješkowazy offizielny program wotmjeće: **Njedźelu** 20. jan. 1929 dop. w 11 hodź. wotewrjenje Lessingoweje wustajenjy w mješczanskej žórli w radnizy. **Póndźelu**, 21. januara 1929, popołdnju w 3 hodź. dźiwadłowe pschedstajenje w žórli hosćenza „Stadt Dresden" (jenož sa schule) „Minna ſ Barnhelm"; wječor we 8 hodź. wosjebjetowanje dźiwadłoweje hry. **Wutoru**, 22. januara 1929, pop. 3.30 hodź. **połoženje kamjenja k Lessingowemu domu** na mješczanskej leżownosći pschi Bjedrich Augustowej drohy. Wječor 7,30 hodź. **žiwjaczownosć** w žórli hosćenza „Stadt Dresden". Ssobuskutkowarjo: knjes Kurt **Striegler**, kapałny mischtr Drježdźanskeje statneje opery wumělske nawjedowanje; Kamjenski knjes mješczanosta dr. Gebauer žiwjedženišku narěcź; knjes univ. prof. dr. Witkowski ſ Lipska žiwjedženiscu rěcź. Posłuchnjena mješczanska kapała a chór muziki thór města Kamjenza kobuskutkowatej. **Ssrjedu**, 23. januara 1929, wječor we 8 hodź. dźiwadłowe pschedstajenje we žórli hosćenza „Stadt Dresden": „Natan Mudry". — K Lessingowym 200 létnym narodninam bakrjeny hymnus „Lessingej" za muzikli thór orkester, komponowany wot knjesa statneho kapałneho mischtra Kurta Striegłera, opus 63 bo **pr**ěni kŕóć wuwjedże.

S **Wulkeho Cžisla.** Sdrjedu popołdnju dóńdże tu na šmjerschcź statnej dróhi k wjeholu ſ automobilom. Kubnez wukowy auto ſ Wulkich Sdjarow bo nabodo se swojeho šmórca wierchu a sajźdże do schtoma. Ssobuježdźace wosoby wotendźechu na swoje jenož se strožkemi. Cžežkowozischkodźeny nakładny automobil wak dyrbjachu wotwjesć.

S **Wětnizy** pola Wojerez. Paduschi pobychu w kurjeni wjednika dźěłacžerskeho wotdźělenja na wotpoczinku Hauptvogela a kradnychu nałelene mjaso, nakładzene płody, kołbasy atd.

S **Njedźichowa.** Sšurowzy. Njedawno w nozy sapadichu młodźi hólzy pschi puczu stojazu słomjanu sajnu tudomneho kubleria, mjes tym so běchu na šamoń kuble wěchto wokmjazych schlenjow vosbili. Na to bóńdże bliže hosćenza „K jelenjej" k pukam, pschi cžimž někotri pachołjo do rěki padnychu. Na to wotjźdże zyła zgrómba z nakładnym autom w směru k Hornim Lingwizam. Policija pschesćehuje sćłdy tutych njedobročinkow, kotřiž pječa ſ Erlbacha pokhadźeja.

S **Krjekje.** Dla rospuschczenja kubleriskeje wokrjesnoje pschidźělichu so dźesće Dubjanskeho hamtiskeho wokrjesa, tiž buchu ſ Nowowjesćanskej gmejnu sjednorzene, ke Krjekjanskemu stawnischtwu.

S **Rósbórta.** Sa wokrjesneho wjednika žandarmstwa bu pomjenowany wyschschi žandarm Bräuer, kiž bydli we mjesće Rósbórku.

S **Mužakowa.** Khrobły prošeć. W tudomnej hospodže jatchu muža a wotwjedźechu jeho na hamtiske sudnischtwo. Wón bě w šuflodnych wuzach, hdyž jemu nježto njejnjes žiwnosć podawachu, tutu wotpokasał a hrošk, so wobeći załoži, je-li jemu jalutožnu w hotowych njenjesach njedadźa.

Wustajenca Mišnjanskich wumělcow

a

wožebita wustajenja Rudolfa Poeschmanna ſ Drježdźan w Budyšinskim měšczanskim muzeju.

Sandźenu njedźelu 13. wulkeho rožka wotewri so we hornich městnoscžach Budyšineho měšczanskeho muzeja wustajenja Mišnjanskich wumělcow a wožebita wustajenja Rudolfa Poeschmanna ſ Drježdźan. Wotewrjenišća žiwlaczotnosć porjeschcheschej ſ někotrymi spěwami spěwaźky knjeżna Maria Pick ſ Drježdźan ſ žiwojim dokonjanym spranom a knjezna Irma Schröder von der Linde ſ Drježdźan ſe žiwojim połnym altom. Na Försterowym fichidle pschewodźeschе jeju se wulkej wustojnosću knjes Willy Wolf ſ Drježdźan. W mjenje wustajaczych wumělcow strowjeschе knjes molet Curt **Kühling** ſ Mischnja bohatu žiwlu pschecželow wumělstwa. Wustajenišu wotewri knjes wyschschi wjerschi rada **Göhre**, pschedhidyła Budyšineho sjednoczenstwa za wumělstwo. Witasche wumělcow ſ wutrobnymi słowami do naschcho Budyschina, kiž wšo njemješche teje płodneje pódły za wumělstwo jako 1000létne Mischno, pschesche wumělcam ſ jich wustajenju połny wuspěch a namaka wožebje wutrobne złowa pochwały za knjesa Rudolfa Poeschmanna ſ Drježdźan, kiž Budyšinym pschecželam wumělstwa njeje žadyn njesnaty. Pschi žiwojich 50 létach stejі pak Rudolf Poeschmann hischcze zyle na wyschinu žiwjeho skutkowanja a cžerstwy duch wěje hischcze dźensa ſ jeho dźełow.

Po wotewrjenišej žiwjaczownosći wobhladachu žebi pschitomni wobschěrnu a bohatu wustajenju ſ molowanymi wobrasami, plastiskimi a grafiskimi dźełami. Wo jenotliwych wumělcach a jich dźełach hischcze wožebje rosprawimy.

Z Łužicy

S **Nowoho** Gersdorfa. Dla njedorosumjenjow w nastupanju wušy pschesta krjedu rano pola mechanišeje tkajerskeje firmy C. H. Hoffmann we tkaleriskim wotdźělenju njhóže 500 dźiłacžerjow dźěłacź. Nadźijeja so, je budźe mózno, strajk lokalnje wobmjesowacź, a hdyž su so trěbne jednanja ſ direktorju sawožałe. Hdy by so strajk na krótki cžaš wotstronicź njedał, tak mohło so stacź, so budźa mnohi dźiłacžerjo wusamknjeni.

Se **Seiffhennersdorfa.** Luboscžiscži a paduschi porik. 20-létny kowowy dźiłacžer Wilhelm Worm a 30-łeta Frieda Heinrich, wobaj ſ Warnsdorfa, běschtaj w sakiskim Seiffhennersdorfje pola pschichowarja Siebera žel k pschesmykanju nakupikoj a pschi tom tholowy pokradłoj. Jeju pał lepichu a sajachu. Wschi pschewjetowanju nańdźechu też druhu pschesmykowansku twory. Luboscžiznika dwojiza dyrbjesche puć do Wulkeho Schunowa na hamtiske sudnistwo nastupicź.

* Se **Sritendorfa pola Zitawy.** Njesboże sta so pola tudomneho kubleria Quenzera. Pobrachowarjowe hischcze w sacžijenej kólni automobil a da motorej bźkeł. Wustupowaze płunk pał muża pohłuschichu. Tola ſ lkalskej pomozu porađiłoj so, muża sabo k žiwjenju wroćicź.

S **Wotrowza.** Na swoje skanjenja je we Sdorjelskej khorownji wumrěł piwowy pohonc Hein ſe Sdorjela, kiž bu 4. wulkeho rožka tu w „Běłem konju" ſ delepadanym hudom do hłowy trjechenj.

* S **Ruschbacha.** Khriya bo też w naschim mješcze žiwnej erosischerja. W ludowej schuli a też w stajnej natwarjazej schuli je hižom wjele dźěći khorjelo, tej nikotrjі wucžerjo. Tudomni lěkarjo maju ruzy połnej dźěła, dokelž bo khorosći spěchnje rosšěrjа. Nicje pak pschicžiny, bo strachowacź, dokelž khorosć njeje cžežka.

* Se **Shorjelza.** Sandźeny schiwórik wumrě na žiwojim wotpocžinišim žydle we Wulkej Běžnizy pola Shorjelza major na wuzit. August **Swobodny knjes** ſ Loen, kiž w žiwojim cžasu załoži ratarski swjazk „Bund der Landwirte" a sdobom wschonemške nowiny „Deutsche Tageszeitung in Berlinje, kotrejž bu organ němškeho wulkoratarstwa. Też hischcze po wójnje, jako bu ratarski swjazk do „Reichslandbunda" pschetwori, wón tutón hischcze dale podpjerasche.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Nowoho Města.** (Sso šlubik.) W Nowym Mješe je so sudniski assistent šlubił. Halle njedawno žiwoje pschistajeschе prihowanje derje wobsta. Sa šlubjenym hacź dotal nimaju šleda.

Se **Schandawy.** Njedźelu satrěli so tu 20-létny Horst J. ſ Drježdźan blisko létnjeje wile w Ostrawje. Młody cžłowjek je, kaž je sawostajenych sapiskow wukhadźa, dla njesahojomnje pluzowoje khorosće do šmjerscže 1206.

Se **Schwarzenberga.** (Ssamomordarskwo sastojnika.) Pschi mješczanskej nalutowanki pschistajeny 24-létny sastojnik Hutschenreiter je so we žiwojim wobydlenju zastrělił. Swój njesłuch je pječa w łubosćiliskej tyschnosći wuwjedł.

* S **Lipska.** (Rubježny nadpad pschi wjeczeri.) We Mórtizschu pola Schkeudizy sababjenaj rubježnikaj kubleria Frohnu a jeho žona, jako tutaj pschi wjeczeri ježdźeschtaj, nadpadnyschtaj a ſ gumijowymaj klumpachomaj do njeho cžepjeschłaj. Po sabałkym wobaranju mózeschtaj nadpadnjenaj žnuźodow na pomoz wołacź a jeneho ſ rubježnikow jaječ, kotrehož rošhorjena žyła hódnje pschemorsta. Sajateho skónczne do pschepytowanišeho žnudnistwa w Halli wotwjedźechu. Druhi rubježnik je najskerje Frohnowy wotrocžt. Rubježnikaj běschtaj nana a žona khętro kraniłoj.

* S **Finsterwalde.** (Jětšeschko na nošu šmjercź sawinny.) W tudomnej khorownji semrě 16-létna šłužobna, Kata Nitzej, pokhadźaza ſ Friedersdorfa pola Dobrilugka. Na nošu mješesche małe jětšeschko, ſ kotrehož nasta sajédojczenje kwě, na cžož holcžka nadobo wumrě.

* Se **Strigawy.** (92létny starz po swe łožu spalił.) Hróžnu šmjercź namaka hižom 92 lět starý nětdyschni wobsjedźer ratarskwa Hendrich Hanka w Gutschdorfje. Wón běschе žebi horzy žyhel do łoża połožił, so by žebi jo zwohrěwał. Tola zyhel běschе pschehorzy a jeho zawalka pocza so palicź a sa krótki cžaš stejeschе zyle łožo w płomjenjach. Starz njemóžeschе wjazy dokhwatacź a njemóžny we łožu leżo wosta. Jeho dże hischcze žiwoho nadeńdźechu, tola jeho cžežko mješesche telko wopalnych bluznow, so šmjercź

* S **Warnsdorfa.** (Njedocžinjy w aucže rubja 70 000 krónow mjsdowych pjenjes.) S Cžejskich Kamjenic so piša: W nozy na sobotu dobychu so paduschi do kenzlijoweho twarjenja tekstilneje firmy Franza Knappe a žynowu a rubichu nětdże 70 000 krónow pschihotowanych pjenjes k wupłacženju mjdy dźěłacžerjami. Tak wjele hacź je so hacź dotal šwjeścź hodźało, so paduschi w aucže pschijeli žiwoje „dźeło" zyle ležischa wukonjeli a potom sažo w aucže wotjeli. Wšachu też dobérkowe liščiny hobu, mjes tym so šmuli a kuch hódnostneho platina ležo wostajischa.

S **Litomérizy.** Pola Prašiwowiz sajdże 7-létny Fritz Hiefe se šankami psches kolijowu sameru, kiž njemóžesche lězyzy, do nakładneho cžaka. Njesbožowemu dźěsću wotjźdże so noha.

Z **Prahi.** Ludwik **Kuba**, naš horliwy přećel, kiž bu na lońšim mjezynarodnem Kongresu za ludowe wumělstwo w Prazy jako zastupjer Českoslowakskeje do mjezynarodneje komisije a zdobom do wuhjerka z pječ sobustawow wobstejaceho woleny, je so do Pariza podał, zo by so na přěnim posedženju wobdźělił, kiž je na 18. januara postajeny.

Na'nowiše z cyłeho swěta.

— **Schkowa powješcź wo wjedrje za jutšischu njedźelu:** Khětro pomrócžene, druhdy po podeschcźnje, wodnu temperatura blišo 0.

Khripa w Lipšku žiwnje pschibéra. 24 wožobow je na khripu wumrjelo.

We Łódźi w Polšcej je 70 000 ludźi na khripu sthorilo.

W Metzu je pjecź wožobow se sajédojczentom ſ płunom wumrjelo. W khěži bě so płunowa roła puška, schtož wobydlerjo njebechu phinyli.

W Cumana w Boliwiskej je wjele ludźi pschi semjerzenju žiwjenje sthubiło. Hacź dotal su ſ rozpadankow 200 cžełow wuhrjebali. Licžba zranjenych thuża pschekrocži. Nastała schkoda nětdże 10 miljonow dollarow wuczinja.

Hłowjaza khripa je so do rańscheje Durinkiskeje sanjeła. W Hermsdorfu a Klosterlauseńzach su ludźo na nju sthorili a někotři na nju wumrjeli. Hacź dotal njese móžno bylo, ſ wuspěchom nakaźiliwej khorosći wobaracź.

Argentinske knjeżerstwo je w pschiłahwje w Santa Fe na němšej parnej łódźi „Sachsenwald" 200 kaschczow se tžełbami sebrało, kotrejž dyrbjachu so do Bolliwiskeje dale wjesć.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Evang.-lutherski a romſk.-katolski zyrkwinski dawk 1928.

Namołwjenja na zyrkwinski dawk su **nětko** rospósłane.

Dawkowarjo, kotřiž hischcze njedostachu pschipósłane dawkowe namołwjenje, fu winowacźi, je so hacź do 31. januara 1929 w mješczanskej dawkowni na Lessinglej bróży 10 wosjewicź.

Bližšicha termija zyrkwinskeho dawka je 15. febr. 1929. Njesłachcženy dawk hižom pobytych termitow ponina so w bližšich dnjach a nima-li pominanje wuspěcha, so dawk po nuczenišim puczu sbéra.

W Budyšinje, 18. januara 1929.

Mješczanska rada, dawkowanja w Budyšinje.

Do registra lubkowskeho prawa je so dźensa zapisało, so blidarski mischtr Jan Pawoł Lukasch w Schescheswje po mandźelskim srěčenju ſ 11. januara 1929 ninu prawa sarjadowacź a wuzywacź samoženje žiwoje mandźelskeje Heleny Hildegardy rodź. Neuez.

W Budyschinje, 17. januara 1929.

Hamtske žudnistwo.

Na kopjeno 256 wikowanišeho registra je so dźensa zapisało, so je firma **H. Horn w Budyschinje** zaschła.

W Budyschinje, 17. januara 1929.

Hamtske žudnistwo.

Gmejnscki radźe w Schescheżach a Ssowrjezach stej prohłoskoj, wo dowolnosć, so šmělej zahnaczej sławnu schćežku se Schescheż do Mischic.

Pschecžiwne mjenjenja pschecžiwo wotmyślenemu sahnaczku schćežki maju so wob ſi njedźele wot wudaca tutoho wosjewjenja na hamtske heimannstwo sapodacź.

W Budyschinje, 17. januara 1929.

Hamtske heimannstwo w Budyschinje.

Ratarska schula w Budyschinje ſ holczazym wotdźělenjom.

Prošu so, so bychu „nuzhacžni schulerjo a schulerki" kiž maju so k jutrom 1929 pschiječź, hacź do 1. měrza t. l. samokuile. Sdobom pokasuje so na „barmotne hospodarske radupodawanje" ratarskeje schule.

Prof. dr. Schellenberger, wyschschi ratarski rada.

Přesadźowanje drjewa.

Póndźelu 28. wulk. rožka 1929 dopołd. w 10 hodź. předawamy na přesadźowanje

w hosćenu w Kisliey

sćěhowaco palne drjewa z wodźěla 56 a 105

60 rm khójn. paln. šćěpow
250 „ „ „ hatzow
100 „ „ „ walčiny.

Statne hajnistwo w Połpicy pola Klukła
Telefon Hućina 25.

Klinkerwerk
Ziegelhütte
Paul Arnold
Dreistern
bei Bautzen
Zementwaren
aus
erstklassigem
Quarzsand
Werkstücke-
Kunststeinarbeiten
fernruf: Bautzen 3911

Poskićam po
přihódnym płaćenskim
podźěnju
Dwojorske
kola, dobre znamki,
a druhe jědne kola,
a dwije mašiny, centrifugi, bukowe
mašiny, kamjenje mašiny, płanca
mašiny, rězadło, zynkowe płaty,
připrawa a narunanja
wuporjedźenja
najtuńšo
H. Paul Gräfe
wuporjedźerja
w Kamjencu
blizko kat. cyrkwje. Tel. 470.

Dźiwajo na wjacore přeče swojich woteběrarjow sym w swojej fabricy cementowych tworow nětk też dźěłanje
cementowych murjeńskich kamjenjow
normalski format
zawjedł. Tesamne su jara płaćiny hódne, wudźerža wulku čežu a wosebje jara derje dźerža. Za dźěłeńske murje je też z dźěrkanji podawam.
Z poskićenjom so kóždy čas poručuju
Paul Arnold, fabrika klinkerow a cementowych tworow
w Troch Hwězdach pola Budyšina
Telefon: Budyšin 3911

Pjenjezy
jako požčonku abo jako hospodarske pjenjezy wot **500 Mk.** sem. Hypotheki, twarske a kupne pjenjezy nanajspěšniso ze posrědkowanjom wokoło 6400 pjenjeżnikow jenož pola **F. Schöne**
Zastupjeć: **Max Rose**
w Budyšinje
na Zautrkownej Lawsk. hasy 8
Telefon 3447
Pjatk a sobotu
9—12 a 2—6 hodź.

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Ručne dźěła
předkreslene tunjo pola
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću čisło 9

Njedocpěta kajkosć
To je hrjomstwo wulkeho wuspěcha, kiž je sebi Persil dobył a jenož přez tutón wuspěch je wón tak rozšěrjeny! Wězo, poskićuja Wam druhdy něšto, štož ma „runje tak dobre" abo snadź „lěpše hač Persil" być. Njedajće so zaslepić: Persil je najdospołniše płokadło, kiž móžeće sebi myslić, njeje lěpšeho!

HENKO, Henkelec płokacy a běleński soda
tón srědk k namočenju, njepřetrjechceny za šaty a do domu.

Sokoł w Rakojdach
Njedźelu 20. januara

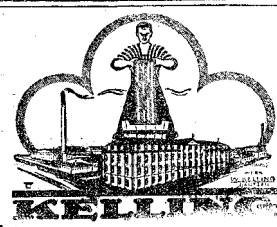
zymski swjedźeń
Wulki program / REJA
Wo bohaty wopyt prosy Jednota Sokoł.

Saisonsk. muuředowanje
wot 18. januara — 2. februara
20% pokladn. rabata
Hlobukowy wobkhod
Alwin Haferkorn
na Hošić hasy 29

Do Budyšina přišedši zetkajemy so stajnje
w Lehmannec kofejownji
na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118
ff konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pječiwa / jědźny lód
šlomowe tykancy / šokoladu
Wosebitosć: Torty
z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar
Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja
We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Přeprošeńske kartki

ke kózłopiwcej
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec, čišćernja w Budyšinje

čisći chemiscu
barbi
plotuje
wobleki
suknje
mantle
a wšitku druhu drastu.
Wěcy wustojne wjednistwo.
Za kóžde dźěło wuwučenych a dołhe lěta
wupruhowanych ludźi.
Nowočasne mašiny, dźěłańske připrawy a zarjadowanje. Najlěpše rukowanje za wosobinske dźěło
Samsne přiwzmarnje:
w Budyšinje na Kěšorskej drózy čo. 6 telef. 3632
na Přišćanskej drózy 16
w Khójebuzu - telefon 1774 - na Hródkowskej drózy čo. 4
a na Drježdźanskej drózy 143
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy čo. 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej drózy čo. 26

Transport meblow — Zaměnjenja bydlenjow

„Łužica" w Hornjej Hórcy
wuhotuje **njedźelu, 20. wulkeho róžka**
wječor w 7 h. w Nowakec hosćencu swój
zymski swjedźeń
z koncertom, dźiwadłom a rejemi
Wšěch Serbow z blizka a daloka přeprošuje
Předsydstwo a hosćenčar

Wšitcy Serbja dobreho jadra su přeprošeni na
KRASNY WJEČOR
za wuchu, wóčko a wutrobu
kiž wuhotuje so **njedźelu, 20. jan. 1929 w 7 hodź.**
POLA BRYLEC W RADWORJU
Njeskomdźće! Hudźbna Jednota

Dowolam sebi z tutym wozjewić, zo sym
zubny praksis w Bukecach
na Hłownej drózy pola knjeza Pawoła Müllera
wotewrił
Fritz Hruška
statnje pruhowany dentista
Rěčne hodźiny wšědnje 9—7, nic pak póndźelu
Njedźelu 9—12

Serb k Serbej!

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje
derje a tunjo
wobućowy dom Mark w Kukowje

Polstrowane meble
nakładne matracy
klubowe meble
kožane meble
kotrež sam zhotowjam, poruča
Otto König w Budyšinje
před Mjasowymi jětkami 3. Tel. 3162

Cunje gardiny
vitraže, kromki, canki, košle, nóčne jaki, sukenje, kožowe šaty blidowe rubły
J. Erler w Budyšinje na Zwonk. Lawsk. hasy 10
Serbske postužowanje!!

Wšě druzyny
hnojidłow
ma stajnje na składže
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy
z 5—8½ procentami
po wučinjenju
Šekowe konto z 4 % djez dalšich wudawkow
bawamy kredity, wobstaramy hypotheki a hodnosine papiery kóž wšě druhe bankowske dźěła
Přijimamy a wuplaćujemy tež pola filialkow we Wojerecach a w Khójebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowej Měśe, Wulkich Zdźarach, Khróśćicach, Barće, Delnim Wujezdźe
Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Jan Petřkec nasl.
mějićel G. Schulz
w Khróśće
poruča swoje kajkostne twory: **Strykowane jaki, pulowry a wšě wołnjane twory, čłynfry, spódnje kholowy, wobleki a bluzy,** wobuća po wšěch płaćiznach

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj. papjerowy wotpady po 3 pj. lapy, bleše běłeho wina bleše čefwjenecho wina sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare mjeche** jenož **na wupokaz wyšłosła.**
Popp na Hornjercsk. hasy 18 telefon 3427.

Přiloha k čisłu 16 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 19. januara 1929

Ptači kwas Budyskeje „Nadźije“

Štwórtk, 17. wulkeho rožka 1929.

Ptači kwas po staroznatem serbskim wašnju swjeći so kóždolětnje w Budyšinje a Nadźija, naše čile towarstwo młodźiny, wuhotuje jón ze wšej swěru a energiju, ale też z wulkej woporniwosću. To bě też zawćerawšim zaso pola nas we wulkimaj žórlomaj Krony widźeć. Njedźiwajcy mróza a sejjow sněha so Króna po stach napjelni a zawšešće bě cyle přepjelnjena była, njeby-li toho hroznoho wjedra było, a snadź też tych mnohich swjedźenjow, z kotrymiž so po Serbach towarstwa nětko wuběhuja.

Sama Króna na łubjach bě fantastiski raj, z kuželami pawkow bantow a barbow zapředźeny. K tomu hišće pisankojtosć serbskeje narodneje a sokolskeje drasty swój wosebity raz doda. A hdyž wokoło ½9 hodź. Strnadowa hudźba Wiggertowy „Hornjołužiski pochod“ zapiska, so kwas započa. — Z bohatym swjedźeńskim porjadom.

Čišinskeho duch a dych zawěsć wosławjacym prologom „Serbskej rěči“ poswjećenym, kiž z wurazom přednjese knjeżna Krawcec Katrźinka, nam ze nazymskeho koncerta derje znata. Sćěhowaše powitanje. Hewak po prawom starosta towarstwa hošći wita. Ale ta zła kripa, kiž ze zubami na ludźi křipa, bě kaž pawk „kwasnemu nanej“ hubu zapřadła. Tohodla jimaše so za knj. předsydu Dučmana čestny předsyda knj. Krječmar słowa a z lubym witanjom wupraji tak zmysłapołnje wuznam Ptačeho kwasa za nas Serbow. Kwasować — to rěka z wutroby so zradować. Ptački su wěcni towaršojo serbskeho bura: w naléču, léču, nazymu a też w zymje. Za žiwjenje jeho zraduja při dźele a spěwaju jemu lubosć do duše. Tohodla serbski človjek we swojej fantaziji připěwa tym křidłatym stworjeńckam Božim, štož sam začuwa a doživi a lubuje; tak drje je nastała stara Limborska pěseń wo ptačim kwasu. A tón swjeća serbscy starši za swojich lubuškow z tym, zo nawobradźa jim do wustajenych škličkow a talerkow rjane klóšćeńki: něšto słódke za hubku a lubosć za wutrobičku. Tak też naša luba Nadźija wobradźa swojim Serbam krasne narodne dary: wokřewjeńki za dušu a wutrobu. Za to prosy, zo bychu Serbjo wěčnje swěrni wostali swojej rěči a wótcowskim nałožkam. — Też po němsku powita našich němskich hošći, wšako serbska kultura na wjeršku loyalnosće stoji.

Nětko dachu so wšitke ptački Nadźije, ale mjez nimi też přezpołne, do jasneho spěwanja. Tři parlički narodnych pěsničkow wjesele zafilolachu. Wšako běše mištr Skóre jich derje wuwučił. Tola bjez žortowanja, w Budyšinje je to z młodymi a starymi Serbami kaž pola ptačkow. Do wšěch stron so rozlětaju a maš wulku haru, zo jich dirigenta do měšaneho khora hromadu zhwizda. Pola Serbow-Budyšanow je k tomu hižo wulki bubon. trěbny, prjedy hač so črjóduja. Ale knjez mištr Wowćerk swoju wěc wubjernje rozumi a swoje ptačata šwarnje z taktowku nawjeduje. Tohodla so tři přednjesene spěwy, Krawcowaj „Dwě witcy“ a „Wulka lubosć“ kaž tón „Domčk mój luby“ wot Klajbra-Słodeńka zawěsće jara lubjachu.

Potom nam zaso knjeżna Katka Krawcec Hajncowej žortnej basni „Jakubk a Leńka“ a „Liščyne njezbožo“ jara luboznje, žiwje a jasnje přednjese, zo hosćo posłuchachu kaž pěkne dźěći na wowcyne bajki. Wša česć, zo knjeżna Krawcec Katka so k swojim Serbam znaje a w maćernej rěči k nim rěči z wědomjom ludoweho basnika, kaž běše to naš Jan Hajnca. Na tajkim narodnym kwasu móžemy sebi radnje a składnje naše „wjele zbožaˮ prajić.

Ke kwasej pak słuša też musika a hercy! Tych mějachmy tu też. Hižo pleńčachu so zaso wjesele zynki do wušow a přenjesechu dušu do „Raja Indryˮ (Im Reiche des Indra, Ouverture von Lincke), a trjebachmy jenož k wyšinam pohladać. Hižo běchmy w tajkim spodźiwnym raju „Tysac a jedneje nocyˮ. Ale te wulke pawki! *Haj wšak, hdy bychu so takle dele puščiłe* a niće přadłe! To drje bychu někotremužkuli hubu zapřadle. A to njeby woprawdźe ničo škodźało — tym šćekotawam a šćebotawam mjez hudźenjom! —

Nětko pak kedźbu! Přińdźe něšto cyle nowe na programje. Serbscy Sokoljo tu su. Bratr Meškank wšitkim wupraji, z wotkel přićahnu a što tu chcedźa. Z Kulowa du, kurzića su a „zdarˮ wšěm přinjesu. Nad tajkimi šwarnymi serbskimi pachołami dyrbiš swoje wjesele měć; tele postawy, tele muskule, tele pohiby — razni, njepowalni hóleyˮ! W prostych zwučowanjach po pjećich skupinach pokaža, što su nawuknyli, a byrnjež tu też syła njebyła, z nich sapa móc, wola a raznosć: Tysacam našich Serbow k přikładej! Budź cyły Serb! Z čełom a dušu! Haj, też wo dušu tu dźe. A tu njechamy zhubić w kosmopolitismje. We serbskim Sokole ma być serbska sprawna, čista duša. W tym zależi móc našeho narodneho cyłka. Potom budźe naš kwas z přichodom serbski, narodny, dobyćerski. A to přejemy našemu serbskemu Sokołstwu **wšitcy**, my evangelscy Serbja a też katolscy: Doprědka, k wyšinam, horje leć, ty serbski Sokole! — Po wubjernym předstajenju wuzwolenych zwučowanjow na wysokim přěkušu, hdźež kóždy bratr swoje najlěpše znaće a mocy pokaza, za čož žnješe mócny přiklesk přihladowarjow, sćěhowaše žiwy symboliski wobraz. Krasny bě, čopły, wobrěwacy, zahorjacy. Njech žana serbska wutroba so na našich sokolskich bratrow njechněwa. Njech žadyn serbski duch so njerokoći: my trjebamy naš serbski Sokoł, hewak so rozdrjehi naša młoda móc naroda, rozšěpi naš cyły serbski narod w přichodze tak mały hač je: eni hono? Němcam k wjeselu, Serbam k zahubje! A to tola zawěsće ani katolski ani evangelski Serb njechca, žadyn nic! Tuž „jednoćaˮ budź naše hesło!!! — — —

Kmochowy pochod „Sokolˮ zakónči tutón prěni dźěl swjedźeńskeho porjada, kiž bě so tak derje poradźił a tohodla też wšěm kwasnym hosćom spodobał.

W druhim dźěle wustupi dźiwadłowy wotrjad na jewišćo. Z jeho dušu je knjez Šajba a tón ma šwarny dar instruktora, ale też štab dobrych pomocnikow. Mnozy su hižo wuwołani dźiwadźelnicy, wupruhowani přez mnohe wustupowanja. Lěta dołho so hižo wopruja serbskemu spěwu a dźěłu a to we wšelakich serbskich towarstwach, niech je to w „Nadźiji“, njech w studentskim Zwjazku, njech w kat. Jednoće. Přeco su zwólniwi sobudźěłaćerjo k spomoženju serbskeje wěcy, k zawjeselnju serbskeho ludu. Tajkej swěrnej serbskej duši stej wosebje knjeżna Hilža Hajnec a jeje bratr, knjez Pawoł Hajna. A štó by njeznał towarša Pawoła Nowaka, toho přeco wjeseleho kumpana a horliwcho dźěłaćerja na narodnym polu, štó by njewěđźał wo bratru Loreneu, zo je cyły Budyski Sokoł, zo přeco mócnje spěwa, a też wustojnje dźiwadło hraje, wjele lěpje hač tón „žadławy dopłkopˮ w Bjesadze. Tola nochcu přejara kadźić tym jenotliwcam, hewak sebi tych druhich knjeżničkow rozhněwam, kotrež bohužel z mjenom njeznaju, ale wuznaju, zo je na př. „Hana Młynkowa“ snadź prěnja króć na jewišću stała, a tola wulkotnje swoju rólu hrała. Tak Witkowej służobnej Hańža a Hanka, tohorunja susodźinka Hilža Krawcowa. Tola tu sym so hižo z pjerom do samcho krucha zakopnył, ani zo bych prajił, kak rěka: „Rozraženy karanˮ, tragikomiska hra w 1 jednanju, po jenak mjenowanej Kleistowej hrě wot Feliksa Hajny złożena, bu wutoy wustojnje předwjedźena.

Žro hry tči w tym, zo je Witka, měšćanski sudnik, *wječa wječor pola Młynkec Leńki pohyć*. To wšak hewak njeby ničo dale było, čehodla też nic, hdyž je sam nježenjeny a Leńku lubuje. Ale ta wěcka ma špak, Leńka ma kubłeńskeho syna Wićazec Jana za lubeho a tón sej tola njeda wot žaneho kompanjona do kalu łazyć, tež nic wot měšćanskeho sudnika. Hdyž toho po ómje lepi, kak z Hilžinaje komorki čěka, morsnje jeho přez hłowu dwójcy prědku a zady, zo ma dosć wopomnjeńkow lubosće, wobodrěty nós a pod wóčkom módrjeńcu a k tomu hišće žałostnje zranjenu nohu. Zdobom je jeho paruka na zahrodze wisajo wostała a starosławny Młynkec karan je so při tych luboscinskich zapletkach rozbił. W tym zależi cyły tragikomiski wosud.: Młynkowa póčnje haru hnać a Leńka dyrbi so wuznać. Přez to, zo wězo prawdu wuzrěć njecha, so z Janom skoćeri, tak zo mać na Jana tuka. Nazajtra je w sudniskej jstwje pola Witkec, hdźež so cyły skutk podawa, wulka kordija. Přebity Witka sedźi tu we swojim njezbožu. Hižo je so jemu wo snje kóne swoje sudniske sławy wudźał a sudn. rada Šmul, přijěwši na reviziju k Witcy, tomu dopomha. Sudniske jednanje, kiž započnje so dla toho rozbiteho karana, wjedźe sudnik Witka tak njelepje a zašmjatanje, zo dyrbi sudniski rada Šmul wjacy króć zanrimnyć. Wićazec Jan też ničo wuswědčić njemóže, dokelž swojeho kalzačinjerja późnał njeje. Leńka niecha z prawdu wen. Skónčnje so přez swědka Hilžu Krawcewu, kiž je Witkown paruku na zahrodze namakała, wšitko wujasni. Witka je so w paslach popadnył a ćeknje wosrjedź sudniskeho jednanja. Šmul jednanje zhožownje skónči, zo Jana a Leńku wujedna. Witkowa sława jako sudnika rozbi so kaž tón karan, kiž bě při ćěkanju rozrazył.

Hrajerjo su swoju wěc jara derje činili, hra žadaše wšak sebi też napinanje pomjatka a wšěch mocow.

Powšitkownje bě cyły program po swojim zestajenju wulkotny a wotměnjacy, by dwaj swjedźeńskaj wječeraj dospołnje wupjelnił. Dyrbi so hišće raz ze džakom přispóznać, zo je Budyska „Nadźijaˮ dobry skutk za narodnu wěc wuwjedła a to w přezjednosći ze sokolskim zwjazkom, kiž je po Kulowskim kurzu w zjawnosći wubjernje swoju pruhu wobstał. To je z wulkej zasłužbu wšěch wobdźělnikow a z wosebitej knjeza wučerja Měškanka.

Postrow běchu pósłali a swoju njepřitomnosć zamołwili kk. prof. dr. Muka a hudźbny direktor Bj. Hawe, ze strony wyšnosće kk. hamtski hejtman dr. Sievert a prof. dr. Kral.

Na strowe a wjesele zasowidźenje k lětu!

Jan Serbin.

Zuna „Jan Arnošt Smoler".

Predsyda a zastupcy župje „Jan Arnošt Smoler" přizamknjenych towarstwow zeńdżechu so zašły štwórtk k važnemu posedźenju, kotrež předsyda župy, knjez Krječmar, popołdnju w 5 hodź. z powitacymi słowami w małej jstwičcy Serbskeje kofejowne wotewri. Dnjowy porjad bě sćěhowacy: Rozprawy wo skutkownosći skupinow w zašłym lěće. 2. Zhromadźizny skupinow a swjedźenje. 3. Zapisy wšěch k towarstwam přizamknjenych Serbow našeje župy. 4. Naše towarstwowe knihownje. 5. My a „Serbska Ludowa Rada". 6. Hłowna zhromadźizna župy. 7. Posmjertna pokładnja. Bohaty bě tuž dnjowy porjad, ale so ruče wotwi. Wo dźěławosći skupiny „Hrodźišćo" rozprawješe skupinowy předsyda knjez měšćanosta Róža ze Kortnic. Wšě towarstwowe skupiny su pilnje dźěłale, krasny wulět do serbskich Błótow sebi připrawili a so hotuja k nowemu swjedźenju skupiny w Bukecach. Wo dźěławosći skupiny Budyšin předležeše spisana rozprawa, dokelž bě předsyda, knjez red. Dučman, skhorił. Z rozprawy dowidźachu přitomni, zo je też tuta skupina swěru po programje dźěłała, rjane swjedźenje so wotmóčhu, serbske hodźiny so podawachu a swjedźeń skupiny we wjetšim wobłuku bórzy słěduje. Za skupinu Drježdźany referowaše předsyda župy sam, dokelž bě so knjez dir. Krawc jako předsyda skupiny zamolwić dał. Drježdźanske towarstwa dźěłaju swěru hromadźe, haja prawe narodne zmysłenje a woswjeća w njedźelu 27. wulk. rózka jubilejny swjedźeń Jednoty w cyłku, derje tak, jednota wjedźe k wuspěchej, skałokrutemu. Wo skutkownosći skupiny Małešecy rozprawješe knjez redaktor Bart. Dźiwajo na tamne położenje zrjaduje so tuta skupina znowa, kóžde jenotliwe towarstwo je swěru na polu narodnosće dźěłało. Wo skupinje „Njeswačidło" referowaše knjez ratař Wróbl z Njeswačidła. Čežka běda je stajnje w Njeswačidłanskej wokolinje z domom. Přepołoži tuž so sydło skupiny do Rakec a do předsydstwa jako skupan zastupi k. Sewčik, předsyda tamnišeho towarstwa „Lipy". Tak je też tu dalša cłosć a stawowość towarstwoweho žiwjenja zwěsćena. Wo skutkownosći župy „Handrij Zejler" rozprawješe k. překupc a župan Haješ. Snóznachmy z jeho słowow tohorunja čežki ból narodnych pśicowarjow tamnišich stron, ale — lubosć hory přesadźi. Dale w skutku za narod a bratrowskej župu k stronje. Předsyda župy dźękowaše so wšém předsydam skupinow najwutrobnišo za jich porjadne a programne dźěło a přeješe jim mnoho zdaru do noweho lěta skutkownosće. Wšě skupiny wotměja w najbliższim času swoje dalše skupinske zeńdżenje a swjedźenje jako bratrowski cyk. — K wšěch k towarstwam přizamknjenych Serbow maju so, jeli so to hišće stało njeje, najpozdźe hač do 25. 3. 29 na župne wjednistwo zapodać mjeno da dźěła. — Wo dynku My a „Serbska Ludowa Rada" jednaše so mnoho. Wotměje so w najbliższim času posedźenje wšěch župow, kiž so wo postajenju zastupcow a programje dorěča. Rozrisacy namjet wo tym so přija. — Swoju hłownu zhromadźiznu chce župa wotměć njedźelu 3. měrca w Serbskim Domje. Rozprawa župneho předsydstwa wo cyłoletnej skutkownosći, wo Posmjertnej pokładni a mnohim druhim so poda. Wustawki Posmjertneje pokładnje předeložoła so po znowawuźdźelanju k dobroprajenju. Wobłuk župneho swjedźenja a dalšeje skutkownosće so postaji. — Posmjertna pokładnja župy postupuje a wunokaza so stajnje jako woprawdźity idealny skutk bratrowskeje lubosće. Jeje pjenježne położenje je jara zwjeselace a rukuje za jeje trać. Dowěra k njej rosće z kóždym měsacom. Postajichu so wšelake spomožne namjety, kiž swoje rozrisanje namakaju na generalnej zhromadźiznje, ke kotrejž ma kóždy zawěsćeny přistup. Technisce zarjadowanje pokładnje přeńdże wot dnja generalneje zhromadźizny do druhich rukow, dokelž předsyda župy, dźiwajo na mnowe druhe dźěła, tutu funkciju złoži. — K wulkej spokojnosći wšěch přitomnych rozprawješe so też nadrobnje wo wšelakich znutrkownych towarstwowych prašenjach a knihownjach. Ze słowami horcoho dźaka skónči předsyda župy, k. Krječmar, posedźenje wječor w 7 hodźinach.

Po programje a čile skutkuje župa „Jan Arnošt Smoler". Přejemy jej runje tak spomožnu skutkownosć k lěpšemu Serbowstwa w nowym kaž w zašłym lěće. Stóž swěru skutkuje, smě toż sprawnje zasłužene žně domoj khować — a Serbstwo njezahinje w klinje tajkoje dobreje maćerki.

Knjeza Brjuchača hórski wulět.

(Wobraz je wjzy.)

„Haj, luby knjeo Brjuchačo," běše lěkař jemu prajił, „je-li chcejce něšćo na Waschej toftrowje słubiću a někotre lěta hišćeje žiwy być, dyrbiće so prawje hibać a dźěłać, najlepje na tuźiše hory jo kamofejicy."

Ow jej — na hory — — —! Hižo pśichi myślicźy so poćejcha, byrnjež wonka fyma tśichśíka. Ssmjerce so boješe, pśicheď tej měsejche respekt. Tohodla też pśichipołonju na polo njekhodźejće, so bojo, so mokła Pśichipołonja abo Ssmjertnja jeho nadeńdźe". Wóle par hišćeje so pśicheď swojej druhej pokoju boješe, pśicheď swojej žonu. Tu bě mjenujcy jeneho měnjenja j lěkarjom. Hnydom kupi jemu w měsće nowu turistiku drasu, dokelž dźeń k dźěłu wjazy fhmany njebě. To je nusa a hubjesćiwo, tajkeho tołsteho muża drasćicy. Ale słoućnje so poradźi.

Dokelž tuźiše hory hnydom pśicheď nožom nima kaj Bukeczenjo, dyrbješe tam dojśeć. A kaj te žony su: Njewjerja muźam dale hač stejo. Tuž dźěše bobu na dwórnischćo. Dyrbješe hač na blížšu stajiu dojśeć a wot tam na Čornobóh. Ale pśicheď nim leža Nědźicy. Do nich śej dóndźe — do wjesnje korčmy. Dyrbješe so na nkajśim wjednikom wobhladowacy. Starebo hobrśeho knótra drje po pucu, hdyž wot dwórnischća jachleše, nastajnje widźeše. Ale na Čornobóh wjedu telko puczow kaj do Roma a Bóh wě, nojch knjeo Brjuchač mohł so nědźe sabźeć. Też dyjsche śwědka měć, so je lěkarśe a žonimy pśicheďpśimno dopjelnił. Wśejce pola korčmarja śhoni, kotrý wjesnjan by śwótnivy byk, jeho na horu pśicheďwodźeć. Bórzy tu bě telefonisu zawołany nóżny strašnik. Tón ma wodnjo fświśe. Mjes tym bě śej knjeo Brjuchač schtyri jatrowe kołbašy a schtórnju kóśkopiwa sjasał. Karancźi jemu njedobašabśe, so by to sašu narunał, schtoż je so wot dwórnischća hač do wšy napodcźił. „Po lěkarskim nahladźe ludźe to wšo sašu nkajki njeńutk, dyrbi so tajke najśech a napijech," dórcźeše trólicku rosembrjenu. „Jadźeła dyrbi cźłowjek mozow nabyć k tajkemu hórśkemu puczowanju. Na te dyrbiśch so derje pśichtotowacy. Schtoha k temu měnisch, strašnikho?"

„Sso wě — jśeć a picje dźerži cźełko a duschu hromadźe" — wobkruci praschany, śij je też nastajnje łaćny.

„Pśichinješ tutej śwarjenej dukht też jene piwo a por krupjanych kołbašow, praješe Brjuchač k pjenježnju. — „A mi hišćeje też punt dobreje kołbašy a karancźe piwa, ale trójchu pśicheďpijene. Tajte piwko je cźi też njebjeśći nektar. A hdyž bě je dopił, dźiwajoce so sam, hdźe je so tajka łaćnosć sem wsała, a to pśichi śichśtatej symje a hdyž wonka wětřiše, hólaty hresnje muja a ruja.

„Někto pak pondźemoj" — měnješe k wjednikej. „Se pśenja je mi lěkař piwopijce sakasał a j druha manu hischće khěrky puć pśicheď bobu. Kak daloko je na horu a tak wyšoko je?"

Nasch śtražnik tutmy pośledny kuch krupjaneje kołbašy do hubu — sawjezerawschim běchu w korčmje rśáli a śli dwe so kóśkopiwo tocźi, schtož bě też w Nowinach wośiewił —, bocźahny piwo, wótrś śej mokre wušy j rukawom a prajeśche: „Nó, na dwě hodźinzy a pjeć stow metrow wyšoko."

„Schtoso — ?" Skoro wośia Brjuchačej słowo w schiji tćaze. „Je to rosom? Pjeć stow metrow wyšoka hora. „Mój Bożićko!" Wuczahny swój módry nóśnik a trejśeśe śej pót j cźoka, kiž jemu pśichi tutej wyšokosći so jenoź tak j wjeśwocźa lišeśe kaj j śśećnoje rowny.

„Pjeć stow metrow — pinczniczka, to dyrbicje hišćeje jedyn karancźk pschinjeścy, hewak njewutrajm — — — Pjeć stow metrow." Brjuchač bě zyle poražony.

Sso pamo rosemi, jeho bórśi wjednik dosta też jedyn k pobźiwjenju na wuhladnu dracźinu.

Knjeo Brjuchač śedźeśche zyku khwilku w cźełkich myślach dla hory. Skónczuje wuśany so jemu: „Mój lěkař je nora!"

To maće prawje, taśe piwko picź sakasacź," wurasi wjednik a pohlada hluboko do karancźka.

„Pjeć stow metrow, ow jej! Pola nas we Wonezach je swjećśicha tamina. Tajke łaćenje na hory njesnajemy." Trśejśeśe śej wośpjet pót a troschtowaśeśe so: „Nó, wośmjemoj śej pśicheď tym hódnje cźaśa . . . ."

„Sdźela wschak je hora tróschku nahła a nětko w synje pśichi śnéhu a hładkosći dyrbiśch j cźaśanni po schtyrjoch lećeć!"

Pśichi tutych słowach padnu Brjuchačej karancźk j ruki. Na dobre śnoze bě nimale próśdny a drjewjany.

„Hišćeje jedyn!" sawoła mjerjasy na pinczku. Potom wobroći so jśdoźeje na wjednika: „Ale schkleńczku piwa dostanjeśći tola tam horjeka.

„To hišćeje wśśte njeje. Pśichi tutej hladokućej hórśi wakot do dola njepschśichtjebe a wśúdy je tam hakle „Sserhste blido" pobyło. Schtó wě, hacź njesiu wscho wupili. Ale wśejce kuk wody tam dostanjeśće. Maja tam horjeka śtudnju."

To bě pśchewjele. „Skónczuje dyrbiśch tam wodu picź." Brjuchačej so pśichi tutej muśki jesmy. „Pinczniza, tuź mi dajcze radsche hischće jene piwo!"

To cźaśu pocza jeho wopicźka drapacź. Mjeńsche wieśmu wěźu sa połzaja a telegrafiske groty sa pśicheďseno. Pod tajkimi wobśtejnośćemi njemóżeśche j hórśtej partiju niczo być. Wjednik prajeśche mjeńsco korczmarjej a pinczniej: „Naśćepje, to jeho do loża tuknjemy."

Pśchinmuchu śkromadnje Brjuchača, kiž śej pocza wieśeśe synćeć: „Piwko, winko k picźu," stajichu jemu cźapku na hłowu, napołnjschu jemu nałhribjetnik, śtóćichu tołsty kij do ruki a śchćišćachu jeho j durjemi won po śchodźe do pśiněja połhoda, hdźeś bě loźo pśichotowane.

To bě partija na horu! Wonk so pocźachu, mjenujcy korczmař, wjednik a pinczniza. Sdźela jeho cźišćachu, sdźela cźehnjechu.

Hdyž běchu śchesty śchodźenk bozpěli, dyzniše Brjuchač justament wotpocźynjeć. „Pjeć stow metrow — žane pi — piwo! Lěkař je blaseń! — — — Wulkotny wuhlad tu horjeka!"

S pśchećejcym namołwjenjom, so je „na wjeśśicku hory hischće wjele wjeśśo", stajichu jeho sašu na nohy. „Niepuśćiśći mje śtražnik hewak padnu dele. Tajkele łaćenje na horu to je dracźowanje śtotu."

Skónczuje docźahnychu na wjeśśck." Tam pocza Brjuchač mumliś: „Na hory, na hory hicź lubi so mi

Sněhny koncert „Lipy Serbskeje" w Pančicach.

Sněha bě so tójšto našło a wětrec hóley so nětko z nim honjachu — jako bychu so dźiwje dudni zwottorhałe, a pola próźdnjo na pućach hrožace serje twarjachu. — Prabědne wuhlady za „Lipu!" —

Hdyž so wječor na swjedźeń hotowachmy, drje hišćo njesmilny wětr wokoło khěžki wrěšco wuješe a lodowy sněžk mjeo woći šwikaše, tola wutrać so dałe a hórje je druhdy hižo było, hdyž je „Fajerwehra" swjedźeń měła. A „Lipa" bě tak přećelnje prosyła a do wšěch statokow přeprošenja sława. A Serbjo dźěn so hotowachu a na srjedu so wjeselachu. A štó też by sej dał nimo hić wumělske poskićeńki našeje „Lipy", kotraž jenička w nawječornej Łužicy tak wustojnje wótcow spěw haji a serbsku kulturu z tym representuje. Wjedro wšak z njej mało hdy dorje měni, tola stajnje so telko horliwcow zeńdże, zo so wulka Pančanska žurla napjelni.

Tón raz běch wšak njelubje překwapjeny a wšć skromne nadźije so mi z razom rozpjerchnychu. Tak słabeho wopyta so při wšém njećasu nadźał njeběch. A zrudoba a złość mje zdobom wobja! Bě mi žel tych lubych woporniwych spěwarjow, kotříž běchu porjadnje we wšelakim wjedrje a njewjedrje na spěwanje khodźili, wobzarowach pilneho, stajnje čiteho — byrnjež hišće khromeho dirigenta, kotryž bě telko dołhich wječorow woprował, zo by mohł pod swojej košatej Lipu zhromadźić lubych krajenjow a z milymi zynkami serbskeho spěwa jim zymne wutroby wohrěć a zahorić. A ta złość měrješe so — a hišće so měri! — na was wy Serbjo z bliźšeje wokoliny! Kak mało sej tola ważiće dźěło a prócowanje powołanych kruhow, sće njedźakowni sebi samym! Wy hospodarjo, kiž maće (bujne) klinkotate konje w hródźach a pisane sanki w kólnjach, wy tola sće derje přijšć móhli! Tola ně, doma za kachlemi bě wam lubšo, přetož nochcu prajić, zo sće so toho mjehkeho sněžka a harowaceho wětřika bojeli. Swoje stawy a kosće sej na stajnosći wohrěwaće, ale dušu a wutrobu sej raz wohrěć, to nimaće za nuzne. —

Tola wróćmy so ke koncertej samemu. Po hódźinowem čakanju zbožnu so zawěšk a „Lipa" so rozestupi po rumnym jewišću, a hižo zaklinča „Wjelika lubosć" — ta přeco młoda, a „Doměk mój luby . . ." Na to wuroni so z nedźelnych spěwarjow wulki zrósty muž, starosćiwy předsyda „Lipy Serbskeje", knjez wučeř Mikławš Bejmak. Wita z jasnym wobličom swěrnu črjódku — bě nas pol žurle — njebojazných hosći. Njeswika, njeskorži, ale wjesele wita a duchowne wokrewjenje přeje .Program dyrbi so trólku přeměnić. Wuběrna naša solistka knjeżna Dora Frajślakec je so nazymuiwši nahle skhorjela a jeje wjelelubjace čisło dyrbjachu bohuželi wuwostajić. Tola we dwanatej hodźinje zaskoči za nju zwólnjeje knjeżna Lizka Smolerjec z Budyšina a zaspěwa wustojnje dwě soli „Měj ty dobru nóc . . ." a „Chcemoj mój z kjom, z karu . . ." Smolerjec Lizka jasnje spěwa, sylne zynki sadza a hižo ze swojimaj wulkimaj wóčkomaj lubosć a kuzło do wutrobow lije. Wona zaželi w nich woheń, kotryž so do sylneho płomjenja rozplomjeni, hdyž Kocorowe „Naléčo" zaklinča.

Sola a khóry z „Naléča" tworjachu złoty rjap cyleho swjedźenja. Wosebje „Pój, witaj, naléčo, nam ponjes pruhu miłu . . ." dyrbju tu wuzběhnyć. Krasna, wokrewjaca melodija ze žiwym wotměnjenjom so nimoměry lubješe. Sćěhowacemu dwojnemu kwartettej „Na prěnju klósku" pobrachowaše jedyn alt. Też tón bě skhorjeł. Tola knjeżna Słodeńkec bě też sama na swojim měsće wésta a spěwaše pěknje a jasnje też za swoju njepřitomnu towaršku. Za knjeżnu Frajślakec bě jako druhi sopran knjeni Janakowa ze Budyšina přikhwatała. Z dwěmaj 4hł. khóromaj: „Stužł je hólčik . . ." a žortnje lubozny „Běžał hólčik přez wšě hórki . . ." so prěni dźěl skónči.

Po krótkej přestawcy poskići so hišće 7 čisłow. Jara přijomnje překwapichu zaso spěwy z „Naléča". A móžemy prajić, zo so nam w „Naléču" khowaju woprawdźite parle. Tuž so směmy na nazymski koncert do časa wjeselić, kotryž nam nadźijomnje cyle „Naléčo" wobradźi. V Pančičanskej „Lipje" změjece wustojne mocy a wuběrnu podpjeru. Wosebje derje a wobraznje so „Cołmiski spěv" — a też předposledni: „Słyšiš rěčkow pluskotanje . . ." přednjese. Widźachmy skoro, kak so w rosćacych a zaso spadowacych zynkach čołmik koleba a słyšachmy z ertow našich spěwarjow to rěčkow pluskotanje.

Wuzběhnyć chcu wosebje też hišće „Hospodarja" — solo za bas z „Naléča", kotryž po znatym wašnju přikładnje k. wučeř Seder zaspěwa. Knjeza Sedera wěmy sej ważić, wón, hačrunjeż Němc, je stajnje zwólnjwje ze swojim čistym hłubokim basom naše koncerty porjeušił a serbske wutroby z milym zynkom maćerščiny wokrewjał. Wulkotnišo, dyžli „Hospodař" skutkowaše hišće „Holčo a pastyř" — duett za sopran bariton, tohorunja „Naléča", spěwany wot knjeżny L. Smolerjec a knjeza dirigenta Słodeńka. Hišće dwójny kwartett „Na nadźiju", a bohaty porjad bě wučerpany. A z dźaknej wutrobu tłóčichmy skradźu spěwarjam ruku. Wosebity wutrobny dźak jich wupruhowanemu dirigentej — k. wyššemu wučerjej Słodeńkej — horliwemu spěchowarjej serbskeho spěwa. Dźak naš stuša też k. wyššemu wučerjej Renarjej-Worklečanskemu, kotryž wšé spěwy wustojnje na klavérje přewodźeše.

Na tutón koncert „Lipy Serbskeje" budu dołho spominać. Spominać budu na rjane čople hodźinki — wumělske poskićeńki, ale spominać też na słaby zajim a njedźak našich Serbow, wosebje wjesnych a wosadnych. Nocheu mjenować lićbu přitomnych wjesnanjow, tola to cheu a dyrbju zjawnje prajić, zo z bliskich Khróšće bě přikhwatał jenoź knjez farař (sława jemu!) a dwaj młodźencaj! Potajkim słyšće a čitajće: z hordeje metropole jenoź 3 (we słowach tři)!

Tola nocheu skorźić a porokować, ale wobžarować a škodować, zo so njemóžachu z nami wokrewić a natwarić. A přeju-li sej, zo by so wćerawši koncert cyły hišće jónu wospjetował, potom sej to wšće přeju w mjenje mnohich, kotříž zawěšće rady přińdu, budźe-li Bóže słónčko trochu wolrěwać. A wokoło jutrow słónčko tola hižo tak derje měni. Tuž na zasowidźenje po jutrach w přepjelnjenej žurli. -čl.

— — —" S wjeseloscju kiwasche s klom a rosbi pscht ym schkleńczane durje. „To drje njewjedro czehnje?" rajesche jakoczitwje, „bizo blyzki pjern — — —

Hdyż nasajtra s kozorom kaž po Sylwestru domoj pschidźe, czitny mjerjaz nakhribjetnik sa kachle a prajesche swojeje zonje: „Brr — — Praj lekarjej, so je nora. Zaske kaženje na horn to je czitkowanje slotu. Ssym ohn pschebitny."

A zona jemu wkrjesche. Wboha!

Dolhe hlosy — móda za 1929.

Mjesynarodna konferenza zonskich frisérow je wobsamkała, so maju zony w lěze 1929 sasu dolhe włosy nosyć. Nóda hólezkazych hlowow je pjeza nimo. Runje kaž su o krótke zuknje, tuamjeńska pola towarschnych a zwjezelskich drastow skubike, tak so tez létha zony sasu pomalu k dolhim włosam wrócza. Zónska postáwa poknoßwizwosce, kiž je najnowischi wupósb zónskeje módy, njenjeße so s krótkimi włosami. Sportika a pschestrizna zónka, kotraž wopraudzitu hólezazu sacziskej słudźi, mjezdche s krótkimi włosami pjeza jara pschijomny napohlad. Brenja kasi tuamoscze pak je, wón so pschecej pschecziwo słyschej, dokonanoscji zykeho wobraka. Krótzy pak je wósche zikom wobkedźowak, so su polne zónske jenoż potom wozmudze riane, hdyż pak s frizuru hólezkazu hlowu potaja abo dolhe włosy noscha.

Manželske naložki pola Eskimow.

*Krótko po porodze dźesza słubiłaj skarschcej notwonarodzene jenemu dźesu se spischezeleneje (niz pak s blizkeho pschezjelstwa) znuzodneje zwójby sa nawożenju abo njewjesstu. Tutón słub je mjeseżobu wjasazy a dźerzi so nimale bjes wuwsarza. Wozmd eskimoskeje młodźimy nastupajo zentwu je potajkim wot wschoho zpoczatka swopjeczatowany. Se schežnatym abo zydownatym létom je eskimoska holza wotrostka a schije zebi potom sa zebje prenje wobleczenje s dźeczazym mjechom na khribjecze, tak kaž to kózda macz nosy. Je to znamjo sa nawożenju, so je holza pschihotowana go wudacz. Je pak możno, so je wón runje w tutym czazu w zusobje; wscho jene, wón shoni hizo wo jeje krocżelk a wróczi go domoj, so by zebi ju sa zonu wsał. Woschnje zebi żada, so wón zanu wulku njeschczepnosc njepschecradźi, doniż j njej njeje sjednoczeny. Wón k nikomu swojim pschdewsaczu njerdczi, a s dwórkliwosze njeprascha go jeho tez nichtón sa tym, haczrunjez smjdz jeho prózowanja znaje. Hdyż potom stónczuje do domu pschidhodneho nana sastupi, żada zebi nałożk, so khwilku czaka, prjedy hacz swoju prósstwu pschednjeße. Won mjeleci dothu khwilu, a po tym hacz je stónczuje sapoczak rdczecz, traze hischcze wjele dleje, prjedy hacz njeswjetnu namotwja, so jemu wudacz. Mnohe swonkownosze a wulke tajenje sasu żada zebi nałożk, prjedy hacz go wona do zani slubjeneho zydnje a prjedy hacz go na kwaßne puczowanje podataj, to rdka, go do noweho budla nastajitaj. Kwaßnych skadow njeje, ale tutych parujetaj, a tez wuwostacze wschdch dalschich zwjatoczkosczom njekasy tehodla zywjeńki zwjesk. — Jenoż jenizki pad je znaty, so zona zwojeho muza na pschezo wopuschczi, a je to tohodla cżinita, dokelz bé jeje muz tajki skabuschk, so jej dowoli, zyle s knjesom w domje bycz. Jej go potom wostudźi, a jónu wsa zebi kij a pschebi zwojeho muza. Na to zhubi wona wschon respekt psched nim a czekny s domu. Namaka pak bórzy druheho muza, kiż go pschebicz njeda, a bé z nim zdożownje zíwa hacz do jeho zmjercze.

Směški.

K Bernardej Shawej pschińdże raz mlody, khtrzo njewobdacjeny studenta Cłakstwa a powé jemu, so je studium pschestak a chze go zwischowaczelstwu wenowacz a tak cłowjestwu wuzitny bycz.

„Tohodla njetrjebacze do zpischowaczelow hicz", wotmolwi Shaw.

„Czehodla?" wopraschka go wczinje młodzenz.

„Scze go hizom sa cłowjestwo dosez wuzitny zczinił," znapschecziwi Shaw, „hdyż scze go lekkótkeho sindźa wsał."

** Pschezy sastojnik. S luboscziwego lista farjadniczeho sastojnika: „A nekto mi praje njetajena: „Chzecze moja zona bycz? Haj abo nó? Płacżaze njech go podschmórnje."

Hospodarski rozhlad.

Hornoserbske nowiny

Hlowny redaktor: Jurij Wjela, Budyschin, Ulica Jana Arnosta Smolerja 1.

Wudawar: Maćica Serbska, Budyschin, Ulica Jana Arnosta Smolerja 1.

Wudawanje: Serbska Nowinarska Spólnosć, Budyschin, Ulica Jana Arnosta Smolerja 1.

Cena: Wuchadźa 6 razy tydźenje. Cena za mjesac 1,80 RM, za cwjerćlěto 5,40 RM. Jednotliwe cisla 10 np.

Redakcija a administracija: Budyschin, Ulica Jana Arnosta Smolerja 1. Telefon 2297.

Rukopisy: Njewróczuja se.

Nadawkowe pschihlosenja: Pschijimuja se we wudawarstwje

Cyrkwinske powěsće.

Z Budyšina.

Wopomnjeće 400lětneho wobstaća Lutheroweho katechisma.

W Pětrowskej cyrkwi změje rano 1/8 hodźin farar Berg předowanje (cyrkwina hudźba). Dopołdnja 1/4 12 hodźin změje farar Berg wojerske kemšenje zdobom też za civilnu wosadu (cyrkwinska hudźba wojerskeje kapały).

W Marijnej-Maćinej cyrkwi změje rano we 8 h. farar Siegemund spowědź a swj. wotkazanje, dop. we 9 hodź. farar Große předowanje (cyrkwinska hudźba) a wječor w 6 hodź. farar Paul předowanje. Zběrka za potrěbne paćerske dźěći. — Pónđelu pop. w 3 hodź. je w Radnej pincy konferenca duchownych. Referat poda wyšši stud. direktor Eisenschmidt wo „bliższej synodze". — Wutoru popołdnju 3/4 hodźin je w Pětrowskej cyrkwi modleńska hodźina za njeđelnišo. — Wutoru wječor we 8 hodź. ma farar Berg biblisku hodźinu w evang. towaršowni. — Srjedu wječor we 8 hodź. ma superintendent Fröhlich bibliski wječor w Tuchořskej cyrkwi. — Pjatk wječor we 8 hodź. ma farar Siegemund w evang. towaršowni biblisku hodźinu. — Křćenja ma we wobmaj cyrkwjomaj farar Schneider.

Krajnocyrkwinske zjednoćenstwo w Budyšinje při Pólnym hrodźiku 6. Njeđelu njeje njeđelskeje šule. Wječor 1/8 hodź. evangelisaciska zhromadźizna, thema „Puć k radości". Rěčnik knjez generalny sekretar Stolpmann z Barlina. Kóždy je wutrobnje přeprošeny, wosebje Budyska młodźina. — Stwórtk wječor we 8 hodź. biblisku hodźina. Rěčnik k. farar Schneider. — Diakonisa Hilža změje pjatk 25. 1. wječor 1/8 hodźin w Budestecach čo. 25b biblisku nutrnosć za žony. — Zjedn. wothladar Zimmermann změje biblisku hodźiny srjedu w Korzymju a stwórtk we Wjelećinje.

Zwjazk młodźiny za rozsudź. křesćanstwo w Budyšinje při Pólnym hrodźiku 6. Njeđelu bibliski kurzus za sobustawy E. C. (rozsudź. křesć.). Wječor 1/8 hodźin přednošk knjeza generalneho sekretara Stolpmanna z Barlina wo „Puću k radości". Přistup je darmo za kóždeho, wosebje młodźina je wutrobnje přeprošena. — Wutoru we 8 hodź. je zhromadźizna za młodźeńcow a srjedu tohorunja za młode holcy.

Krajnocyrkwinske zjednoćenstwo w Běłej Horje. Njeđelu popołdnju 1/2 hodźin je njeđelska šula a 1/2 hodźin bibliska hodźina. Zjedn. wothladar Křižan změje bibliske hodźiny njeđelu wječor w Habrachćicach, wutoru w Bukecach, srjedu w Zemicach, stwórtk w Rodecach a pjatk w Tućicach.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Bjesada" skhađuje so kóždu póndźelu we Serbskej kofejowni.

Delni Wujezd. Serbske towarstwo „Zahrodka" změje njeđelu 20. wulk. rózka swoju měsačnu zhromadźiznu pop. w 3 hodź. Dokelž ma so dla swjedźenja jednać, chcyli wšitcy sobustawy wěsće přińć.

Předsydstwo.

Hodźij. Towarstwo „Hendrich Imiš". Naša hłowna zhromadźizna njewotměje so 20., ale hakle 27. wulk. rózka popołdnju w 4 hodź. Bliže so hišće wozjewi.

Hornja Hórka. Towarstwo „Łužica" wuhotuje njeđelu 20. wulk. rózka wječor w 7 hodź. swój zymski swjedźeń w Nowakec hoseńcu. Wše bratrowske towarstwa a wšěch lubych Serbow wutrobnje přeprošuje.

předsydstwo.

Khwaćicy. Serbske towarstwo wotměje njeđelu 20. wulk. rózka popołdnju 1/4 hodź. swoju lětušu hłownu zhromadźiznu pola sobustawa Nowaka. Dokelž maja so nowowólby wotměć, je winowatosć kóždeho sobustawa zo wšěch a z dypkom přińć.

Kulow. Spěwne towarstwo „Bratrowstwo" w Kulowje wuhotuje njeđelu 20. wulk. rózka wječor w 7 hodź. w „Němskim khěžoru" swój 31. założeński swjedźeń ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Wšitkich lubych a swěrnych Serbow z blizka a z daloka najwutrobniše přeprošuje

předsydstwo.

Radwoř. „Hu. Jc." změje skónčnje też swój zabawny wječor 20. wulk. rózka w Herbskej grychće a nadźija so, zo wosebje wosada jeje prócu z bohatym wopytom počesći.

Rakecy. „Lipa" ma přichodnu njeđelu 20. wulkeho rózka popołdnju w 3 hodź. pola Hencec swoju mašačnu zhromadźiznu. Dnjowy porjad je ważny, dokelž mamy nowowólby. Tuž přińdźće wšitcy.

Rakojdy. Jednota „Sokol" wuhotuje njeđelu 20. januara wječor 1/8 hodźin w Zendźic hoseńcu we Rakojdach Sokolski swjedźeń. Wšitcy Serbja a bratrowske jednoty so wutrobnje přeprošuja.

Sowrjecy. Naš „Sokol" změje přichodny tydźeń wutoru zwučowanje, nie štwórtk.

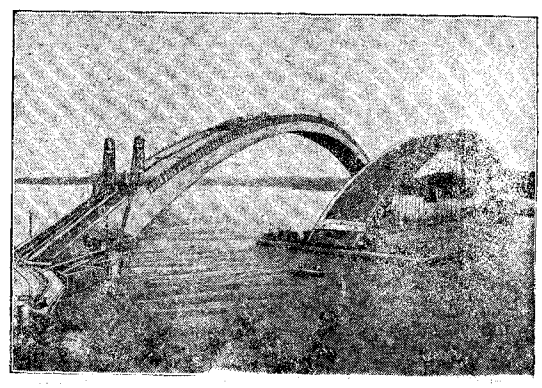
Tydźeńska skića łžowanka a wědomostna zabawa sobustawow Maćicy Serbskeje je kóždu póndźelu nawječor wot 6 hač 9 hodźin w Serbskej kofejowni w Serbskim Domje.

Zwjazk Serbskeho Ratarskeho Dorosta. Wubjerk Z. S. R. D. ma přichodnu njeđelu 20. wulk. rózka 1929 pop. z dypkom w 3 hodź. pola towarša Natuka we Khrósćicach jara ważne posedźenje. Wšelakich přičinow dla je tuta zhromadźizna potajkim w Khrósćicach, nie w Budyšinje. Na jara ważnych wuradźenjow (naš nałetny kurzus, přikład słowjanskich hosći: presidium Zwj. Słowjanskeje Agrárneje Młóđeže atd.). Wšitkich wubjerkownikow za tutym přeprošuje a cyle wšěch z dypkom wočakuje

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Duńman w Budyšinje. Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžkowicach. Za nawěšćiki: G. Janak w Budyšinje.

Najdłši móst swěta.

Najdłši móst swěta twarja w dolhowječornej Francowskej. Pola města Brest saha wubjeżk morja hłuboko do kraja a haći wobkhod. Nowy móst budźe 1200 mtr. dołhi. Z dwěma stopomaj w morju stoji. Tři wysoke a šěroke wrota wupinaja so přez morjo. Na našim wobrazu widźimy kak móst twarja. Dwojoch wrotow stołpy su hižo w morju założili. Widźimy, kak na nich twarja. Puć po mosće budźe, so wě, runy.

Moje inventursk. wupředawanje

wot 18. hač do 31. januara

poskićuje Wam wurjadny wuźitk k nakupowanju prěnjotnych

platowych a balmjanych tworow

ložowych šatow, blidowych šatow, normalnych šatow, košlow ze zasadkom, šatikow, wołmj. muslina, barchenta, wupjelkow, ložowych plachtow.

— Zbytkne dźěliby a zbytki kóždeje družiny —

Hilger w Budyšinje Lotzestraße 20,I

žane klamy! žane klamy!

Emil Höhne w Bukecach

zamkarski mištr

Skleńčane-, porcelinowe- a nikl.we twory, darjeńki kóždeje družiny a wšě **hospodarske wěcy.**

Dla spuščenja filialow

staj składaj w Pomorcach a w Radworju jak samostatnej wobkhodaj **z wuhlom z wapnom a z hnojidłami, mj.** a dźěla też z tydlenjom, **k přenajenju.**

Zajimancy njech podaju powěść na Kamjentnu hasu 19a. **A. Lorenz.**

Přesadźowanje drjewa.

Stwórtk 24. a pjatk 25. januara 1929 budźa so na tołčanskim rěvěrje (Wětnikowa hora, Hromadnik, Wićazec, Wjeńkec kerki, Depjeńka a zahroda)

2 rm wužitkn. šćěpow, škowronč,
95 rm kuluchow, mjez nimi 6 dubow,
18 haluzowych hromadow,
22 waléinowych losow, khójn. 1—14, šmrěk. 15—22,
16 dołhich hromadow,
570 twjerdych žerdźow, mjez nimi 499 šmrěkowych, też ryblowe a twafske žerdźe,
715 bunowych žerdkow, mjez nimi płotowe žerdki

jenož za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać.

Započatk 24. januara dop. w 9 hodź. na wětnikowej horje.

Ryćeńkubła we Wutołčicach. Wilhelm Hermann.

Elektro-, med.- physik.- Institut a bojenske kupjele

Tel. 3865 — **w Budyšinje, Nowe hrjebje 3** — Tel. 3885

Hdy su naspomnjene

pólnicu a hojenje z copłotu třěbne?

Nětk w zymnym času

Połnopara Połpara

k wobaranju w. katarsk. khorosćow

a jich sćěhowk kaž khripa, płucow. a tuchłokowy katar, płucowe zahorjenje, dr enje, wić atd. — Za žony a muže wšěndnje wotewrjeny. — Na zymnicu skhorjeni a we łožu leżacy, dyrbja so doma lěkować.

— Wopytajm khorych wšudźom, też na wsach. —

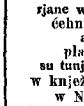
REINH. WALTER, naturski hojeŕ

Stunnje, kufry, žonjace toše, mošnički, štrykowane lacy, spódnje kholowy, rukajcy, žonjace šlypfry a spódnje suknje poruczuje tunjo

Pawoł Schreiter w Bukecach

sedlarski mištr.

Młody čehniwy wol

8—9 ctr. čežki
mt. plah. byk
rj. pl. łahjonca
4—5 ctr čežk.

rjane wysokosućelne čehniwe kruwy a tajke **plahowanju** su tunjo na předań w knježim hoseńcu w Njeslačidle

Rězniski skót so zamění

Nimale nowe jenopřežne

knježske sanki

su na předań

Hoseńc w Turjom.

Telefon Kětno 17.

Solidna, starša

domjaca holca

so pyta. Dwórnišćowa hasa 19 I.

Kórowany

1½ léta stary připuskeny

plahow. byk

je tunjo na předań.

Pawoł Weis

kubleŕ w Nowej Wsy pola Rakec

Prosu čisło

2687

jeli maće mały nawěšk do „Serbskich Nowin".

Fotowe projekcijowe powjetšenske dom. kinowe } **aparaty**

a wšě wěry za amatěrske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha

mójišeł Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž też wołački wěcywustojnje a najspěšniše.

Handrij Mróz w Bukecach

Kolesafnja. Gasnikař. Wuporjedźerńa. Centrifugi.

Wotnajenski awto

za kwasy, křćizna atd. najtuńšo. — Telefon Pomoro 328

Fotografowy Meister

atelier w Budyšinje na Nježorsk. dr. 15 rózku neoćeku wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pudowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a mjewješćanskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 1438.

Přesadźowanje palmcho dr ewa

Wutoru, 22. wulk. rózka, budźeja so na Mišećanskim rěvěrje

20 rm škowronč kuluchow
50 rm škowronč. dołhich hromadow

zjawnje za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać. Zetkanje dopołdnja w 9 hodź. při Mišećanskim myne e

Mišećanske rycerkubło.

Wosebity wobstarnod za nawoćnicu, šćomnje, (Kiemnec)

dalokowidu wid.

Specialist nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Hošće hasy (Nowotwař khorobn. kasy)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawěźenje, kiž maja so hač do 8 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobsedźenje so stajene zawěsći a labele so wyšše wobkedźeja. Za reklamowy w w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje a w

Čisło (Nr.) 17 — Budyšin — Pónjedźela, 21. januara 1929 — Bautzen — Lětnik 83

Nowe němskostatne dawki.

Wo nowych dawkach je so finanzny minister Hilferding takle wupraji: Schtyri wschelake družiny dawkow dyrbja so powjetšichcy a to **piwowy, spirituśowy, herbstwowy a samoženjowy dawk.**

Powyšenje piwowego dawka dyrbi 165 milijonow hriwnow wunjesć. Liter piwa by so f tym wo 3½ pjenježa podražił.

Dawk na spirituś, dyrbi so wo 90 milijonow hriwnow powjetšichcy. Sakoń wo spirituśowym monopolu dyrbi so zyle pschedźěłacy. Wobsebje so prózuja, wulkim pschekchiwjenjam monopolskich dawkow, kotrejž su so w posledninm czasu wospjet wotkryłe, samjesowacy. Sakasacy dyrbi so, spirituś niže monopolskeje płacźiny na źwobodnych witkach pschedawacy. Monopolske zarjadnistwo dyrbi pschichodnje tež spirituś małych palerijow pschewzacy.

Herbstwowy dawk dyrbi 20 milijonow wjazy wunjesć. Wjesdawknosć mandźelskeho dyrbi spadnyć. Mandźelski dyrbitaj pok telko herbstwoweho dawka płacźicz kaž bźezi.

Samoženjowy dawk dyrbi so — pschecźiwo prjedawšim planam — wo 20 prozentow nětčišich žadźbow powjetšichcy. S teho 104 milijony dawkow wočakuja.

Pornjo tymle wjetšchim powčeženjam namjetuje knježerstwo **dokhodny dawk nižšich a žrěnich dokhodow wo nětdźe 5 prozentow snižicy.**

Němskostatna pósla dyrbi pódła dotalnych 100 milijonow hriwnow hišcze dalsche 364½ milijona hriwnow němskemu statej wotedawacy. Dalsche 4 milijony hriwnow f dokhodow zarjadnistwa wočakuja, tak so so je wschčzy tychle dawkow 400 milijonow hriwnow dobudźe.

Wudawki za němske wójska.

Wudawki sa němske wójsko a kódźiwo su so w nowym hospodarčim planje na 704 milijonow hriwnow wobličzile. Pornjo prjedawšchemu létu je so suma wo 23 milijonow smjeńšchila.

Zadanja němskich žadowych wulkowikowarjow.

Sjezd němskich žadowych wulkowikowarjow je so njedźelu w Lipšku wotmeł. Na nim je so wobšamkło, we němskim žejmje žadacy, so by so na banany 10 hriwnow dowospjetneho zła na dwójny zentnar pokožił. Sa to dyrbi so zło na žlowki snižicy. Wono njeje mě sa zyle léto wjazy dźiwacy. Stare drjewowe dojednanje so zyle saso wobnowiło.

Stahlhelmowe ludowe požadanje w němskim žejmje so sapodalo.

Stahlhelmowe wjednistwo je namjet na ludowe požadanje w němskim žejmje sapodalo. Po ludowym požadanju dyrbi so němska wustawa tak pscheměnicy, so so prawa němskeho prezidenta powjetscha, mjes tym so so prawa němskeho žejma wobmjesuja.

Wólbne dobyće autonomista Hansa w Kolmaru.

Pschi wukałańskej wólbje w Kolmarje je autonomistiski kandidat knihicźišćerjer Hauß f 10 251 hłosami dobył. Jeho napschecźiwny kandidat elsaśeje nazionalno-katolskeje strony Hauser 6893 a kommunist Burchell 1611 hłosow dosta.

S wólbnym hibanjom w Elsaśu nastate roshorjenje je zwotu k krwawnemu podawkej w Kolmarje dowjedło. Sekretar ratarskeho swjazka, Gesternmann, chcyše zwotu do dróžti saležej, so by w měsce léćaki za kandidata Hausera rosčerjał. Schofer pak so zapowědźi wotžeć. Na to jemu Gesternmann z revlwrom hrožesche. Do zawołaneho policajta agitator strěli a jeho na sadnjej hłowje cźežko z kant. Ódyž nadpadnika sajachu a pschepytachu, pschi nim wojerski revolwer z 48 patronami, jedyn browning se 12 patronami a kalacź namakachu. Dale so wukopa, so je nadpadnik hižo dwójcy w bludnizy pobył. Jeho su tež nětkole saso do Rusachsteje bludnizy dowjesli.

Visum puczowańskich pažow do Schwajzarskeje so spuschcy.

Schwajzarska swjatkowa rada je pjatk wobsanukła, so ma so pažowy visum za pschihłuschnikow wschčch europiskich statow spuschcicy, kotrejž je schwajzarske knježerstwo pschipósnało a kotrejž tež schwajzarstwi pschihłuschnikam puczowański visum spuschcza.

Wočistacy program juhosłowjanskeho knježerstwa.

Juhosłowjanske knježerstwo je wukrajnym nowinarjam nadrobny program swojich dźełow pódała. W nim so praji, so dyrbi so pschedewšchem z nowymi sakonjemi słuženje jenotliwych splahow w smyśłu juhosłowjanskeje jednoty doprieć. Jana organizacija njeje mě ani thorwatka, ani słowinska, ani serbska być, **ale zbłostatna juhosłowjanska.** Druhi dypk programma rěka:

wočistcenje stajneho zarjadnistwa

wot wschčcho, schtož je protekcija pschinjesła. Wubjerk dobrych muzow dyrbi so pschewjesć a wschitzy sastojnizy so wottrenicy, kotiž je swoje sastojnistwo njejsu wukhwanjeni abo so po moralnej stronje za nje njehodźa. Dobre, njestronnske zarjadnistwo so wutwori, kotrehož sastojnizy pak budźa lěpje płacźeni. Te dame pschicźiny **su k wotstronjenju njepschełožliwosće a njewobsadźliwosće žudnikow dowjedle**; dokelž dyrbja so wobsebje je žudnikow wschitzy njedowěrjenja hódne wobzoby wusamknyć, kotrejž su z protekziju do sastojnistwa pschischle. Kaž borzy budźe tole wočistcenje pschewjedźene, so tež njenormalne poměry pschemeńja, so bychu žudnizy saso njewotwisnyi byli, kaž žebi to pschejemy.

Tśeći programmowy dypk **sjednoćenje sakonjow** nastupa. Dyrbinny nakhwatacy, schtož je so za dźesacy lět skondźiło. Pschede wschčm je trjeba organizazijsti podłoh a jenotne khłostanske, stacjanske, wikowanske prawa, kontrolny porjad, programatika sastojnikow atd. Dla swadow mjes politikami stronami njeje słuchschtina tole dźěło dokonjaka. S najwjetschim spěchom so dźěła. Wuradźowanske wubjerki, kotrejž je z universitnych profesorow, wusrawnych prawnikow a sastojnikow ministerstwow wutwa. Sjednoćenje sakonjow je so někotre měsazy pschewjedźe, najdźe so léto.

Město schešcej wschelakich prawnych systemow, kotrejž dźensa w schešcej provinzach płacźa, dyrbi jedyn **jenicki system stupicy.** To budźe za prawnu wěstoćej spomožne, kaž w smutkownym, tak we wukrajnym wobchadźe.

Hospodarske a zozjalne traschenja njeju so dla njestrowych parlamentariskich wobstejnosćow w Juhosłowjanskej, rosrjadacy mohłe. W dawanju sozjalnych sakonjow móže so Juhosłowjanska zara derje **po kulturnych** statach, na pschikład Czeskosłowakskej słoženy. Wjetschinu juhosłowjanskeho wobydlerstwa mali ludźo tworja. Tež sw. ɔ mjes kapitalom a dźěłacyerjemi su tam mjeńsche dyzli druhdźe. Njedźiwajcy tcho so za dźeławy lud njeje hacź dotal nicjo wulkutkowało. Knježerstwo ma za jedyn swojich najwažnischich nadawkow, so by so w tymle nastupanju z najmjeńscha najnusnische nakhwatało. Skutk budźe za někotre měsazy móz pohubźicy, hacź je dźělo nětčišicheho knježerstwa dobre płody pschinjesło. Kaž borzy budźa mjenowane reformy we błowmych wobrysach pschewjedźene a budźe móžno, widźomne połepschenje spóznacz, ma so **normalny wustawny system** wobnowicy.

Wobrysy pschichodnje wustawy njejsu dotal do drobna wudźełane, dokelž je mjes tym wschč dźełanje mozy za rosrisanje aktualnych prawnych praschenjow trjebaju. Mjes tym so we nowym rosdźelenju stata na 12—15 wokrjesow město dotalnych 33 rěcźi. Mjesy tychle statow pak so niz pschezo z historiskimi mjezami, ale po hospodarskich wobthadnych a geografiskich wobstejnosćach wutworja.

Lud ma połna dowěru k kralej, kotrehož demokratiske stejśicheho je połwschitkownje dobre. Kral Alexander je narodny kral w połnym smyśle słowa, a lud je wo tym pscheswědčeny, so nocnje swoju móz powjetschicy, ale so ahze kraj wustrowicy.

Hłód w połnocnej Litwje.

Sćežkuki njeporadźenych žnjow so někotre w Litwje pokasuja. Wobsebje je w połnocnej Litwje lud z hłodom mrěje. S hłodom je 50 000 ratarjow potrjechenych. Nusu cźerpjachy ratarjo su so hižo w městach sbźeli a herjekali. Knježerstwo so prózuje pomhacy. Pschi rosrěrjenju, kotrejž je statny president Smetona f wyschnoscźemi a organizacijemi wotmeł, bźehu prěni krótcy tež wjednizy oppozizijskich stronow pschitomni, dokelž chcedźa dźiwaju na wosebite pokoźenje jenotnu frontu za pomoz organizowacy.

Bamž je so z Mussolinom dohrodał

Nowiši dopisowar „Times“ pische, so je k jasadnemu dojednanju mjes Watikanom a němskim knježerstwom we zwrotnjenym statu podpisało. Jeho najwažnische dyzli su sledowaze:

1. Italske knježerstwo bamža jako njewotwisnoho knježerja maleho, ale zyle njewotwisnoho stata pschipóznawa, a sbohom bamž kawerstatnosć Italskeje nad prjedawšchim bamžiskim statom pschipóznawa.

2. Zyrkej swjatscho Pětra, Watikanske bydły a někotre sta akrow žuzbodneho kraja budźa nowy bamžowy stat tworicy.

3. Watikan pjenježne wotschkodźenje dostanje, wo cźimž pak budźe so hišcze jednacy. Italske knježerstwo jenom milijardu lirow poskića, Watikan pak 4 milijardy žada.

4. Namjetuje so, so bychu žydła pósłanzow, we Watikanje postajenych, tam wotkate, kdźež nětkole su tola mohła so do mjesow nowoho bamžowoho stata pschenjesć.

5. Italske knježerstwo pschipósnawa, so su wschitzy Watikanowi sastojnizy słaczenju nowoho bamžowoho stata.

Kral a nječiwokral w Afghanistanje.

S Peshawara Reuterej powěsćejenja powě: Bywši a najsćěhnik Amana Ullaha je f jendźelskim letadłom z Kabula do Peshawara (w Jindiskej) pschilećał. Powěsćej pschinjesmy, so nowy kral, dotalny najwjedowar sbźeli, Bacha Sakao, nad 15 000 dere wobronjenymi a derje dźiźylinowanymi ludźimi roskasuje. Po nowišich powěsćach je swoje stejśicheho w Kabulu tśeho pobłukał. Jemu je so poradźiło, so krejepschelecza sminycy. Myśla tehi, so Inayat Ullah hnydom Peshawar wopuschći, so by so do Kandahara podał, hdźež je po wěstych powěsćach Aman Ullah psched nětkotrymi dnjemi dojeł.

Aman Ullah je mjes tym swoje wotrjeknjenje trona wrócył. S Kandahara je powě, so je zlědowaze wesćowjenje wydał: Dźiwaju na nětčišche wobstejnoscze a wsche ćerpjenja je strony sbźeli so na wyšše spravne afghanije spłihi z nomolwjenjom wobroćam, so bychu so pod mojej thorhoju zhromadźili.

*

Sajimawe je, nječhto wo sandźenosći najnowišcheho afghanskeho krala Bacha Sakao zhonicy. Bacha Sakao je z najkhudobnischich poměrow bórskeho afghanskeho wobydlerstwa wuschoł. Jeho nan wodu noschesche, wón ham we horach na pławischczach dźěkasche a hischcze psched dwěmaj lětomaj je Amanej Ullahej pjecza pomhał, nowy **kralowski** hród sady Kabula natwarićz — murjerjowajsche tehdy. Wjednistwo nad sbźeljarjemi je se swojej strěchnjowosću dostał. Amana Ullaha je pjecza rad měł, jeho starschemu bratra pak hidźesche. A je so f tym wjerschił, so, hdyž Inayat Ullaha tele dny pschi krónowanju splahaw **měr** postiçi, Bacha Sakao zwojich towaršchow narěcza, so bychu jón njepschijeli. Njepschijachu měr a nowehu krala nadpadźechu. Tón so wustrózа, cźekny a krónu sbźeljarjam pschewosiaji. Prascha so, na kak delko.

*

Sbźeljarjo žebi žadaju, so by so Habib Ullah (Bacha Sakao) trona wotrjekł.

Splahi, kotrejž su so pschedy se Bachu Sakaom derje snjesłe, su wosjewile, so f jeho nětčišej politiku njejsu pśches jene a so jeho tohodła namołwjeja, **so by so trona wotrjekł.** Wjednizy splahow praja, so budźa **so pschisłuchi** dźerżecy, kotruž bu kralej Anajatej Ullahej pschikazhali. **Kral** Bacha Sakao, kotryž je nětkole Habib Ullah mjenuje, je zwojim wojakam poručił, so dyrbja njepokojnym **splahaw** bróńje zebrać.

*

Nowy sbźeł w Afghanistanje.

Po powěsći, kotraž je do Delphia w Jndiskej dołchła, je so splah Surianow pschi afghanskich wjeceżornych mjesach spjecźił a wschitzich afghanskich sastojnikow f **wulwlackom** gouvernementu sfonzował.

Sćěžt w Guatemali.

W republiźy Guatemali w źužehźnej Amerizy je we połnóźnym dźělu sćěžt wudwrił. Na ćorle sćěžkarjow general Jorge Ubico stej. Hižo je ho městow Natelhuleu a Mesatenango smojowak. Swjatanje mjes žuboduym Merikom a Guatemalu je pśechetrhnjene.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźelu 21. wulk. rózka.

Hańže, martrarki.

Z mudrosće Jana Radyserha.
Hań Slowjan puści Rakusy,
Dokź rozdźerbja so na kusy.

*

Hlźeź kraloley so rubaja,
So mjźo w stronu, pśećata.

† 1691 superintendent Jan Jurij Vogel w Mužakowicach, syn serbskeho sewca w Trjebujicy, wustojny pódlar a spisowaśel, pśećel Hadama Śeracha.
† 1858 Michał Bartuš, wućeŕ we Łuću.
† 1862 śeska spisowaśelka Božena Němcowa we Prazy, čejeź najluboznišì spis „Naša wowka“ je Filip Rězak wubjernje pśełožił.

Z knihi serbskich nałožkow a widźenjow.

Pić a bić. Jan Hórćanski powźa w lěśe 1782, zo so Serbja na woboje jara derje wustejachu. „Syna mužow znaš, kiž mózachu bjez rukow polnu piwowu khanu, kotraž běše zdrjewa a wusmolena, ze zubami zběhnyć, wupić a potom próźdnu pśez hłowu cisnyć. Běšo wašnje, zo k hercam prajachu: „Zadźěłajće mi hrónćko!“ a zo potom, hdyž so hrónćko zanošowaše, khanuabo pol khany w tym času wupijachu. Ale runje tak wustejachu so na wjerhańcu. Hižo jako dźěći so w nim zwućowachu. Źi tym knjeźeše porjad, kaž dźensa pśi zjawnej mytowej wjerhańcy. Njepśećelaj so wužadaśej a to ze słowami: „Pój jow, sam a sam!“

Hdźe pak tón ptačik syda,
Hdyž sněh so nasypa?
Hdźe wječerja a sněda?
Stó jeho wobleka?

Lěs, wjes a polo dawa
Jom' khlěb a kryćiznu,
A jelo drasta prawa
Mošk, pjerka ćopłe su.

Swět lubo ma a wodźi
Ta ruka wótcowska,
Stoź kóždemu so hodźi,
Teź w twjerdym času da.

Handrij Zejleŕ.

*

Wo **wjerdrje.** Kaž hižo ẑobotu naspomnichmy, so [illegible] hyšće njebudże, tak je pśichódne. Wječera wjele [illegible] a dźensa jasno mjerznje. Wótchina ź azorišćich [illegible]hódźena, dobrina na mozy. Njerny w polozy so wótkazuja. Tola nowe pśichódźeja. Tehodła pśeźimuja hyma njesłušnje, pśeźe śmějcemy wěrc a hnano teź śněh. Na kónc tydźenja móże [illegible] jasno krućišća hyrćeńka śiowa sašmupiś. Tola nětko lube źiśmjeńko ź kóždym dnjom na mozy dobywa. Wot jutśišćeho njam jasno do 8 hodź. śłodźa. — Jutśe wutšeń śkhadźa pśiměźko 7,59 hodź. a khowa so ko 4,25 hodź. Mjeźaśi śkhadźa po pśichódnjom 1,03 hodź. a khowa so rano 5,23 hodź. Wječera wu dnjo thermometer 0. Dźensa rano we 8 h. barometer 756, hygrometer +10, thermometer we nozy —1. Wuśkady na cyrkwiśe a pśichemźnjate wjedro.

— We wuźišću nimšeńskeho fonda. Kaž je znate, su Budyšśa měšćańska rada a měšćańśaŕy sastupjerjo je wopśeśa wobsankli, so ẑ pomozu ẑ namjeńšeho fonda wo 200 000 hrywnow měšćańskich wuźišć musej pśewjeźiśa, ale dobom měšćańśkej maluntowarni a źirowej pokładni, měšćańskemu knihowni a radźinem archiwej nowe měśtnośe pśichwataja. Pódobnje pak dowólejśiej rada a měšćańśe sastupjeŕstwo ẑ rozsudej, so na to ẑenoź musej powjeźeć, so by finansy města njebychu poćeźile. Sośe ministerstwo pak je nětko, jako hyšće hižom pśedy wotpokazało, so śměź ho dar ẑ namjeńšeho fonda k nječjemu druhemu, na pśikład za powjeźeńšenje měšćańskeje khorownje, wuźiś, so śiahło na ẑejźiśeho, so pak město pśećiwjedźe wulki twaŕski projekt, pak ma ho dara ẑ namjeńšeho fonda we 200 000 hrywnow wuźaś. Měšćańska rada je ẑo w nowišćim cźasu sašo rozsudźiła, so zyły twaŕski projekt pśećiwjedźe. Rozśišaje słowo pśiźeś maju nětko měšćańśaŕy sastupjerjo.

— Kedźom pśiźed śchulśkim paduchom! W ẑuboduej Schlesyńskej kradnjeńśe nětdy paduch wobśebje w śchulach. Tudomne śchule buchu njedawno pśiźeb nim warnowaśe. Tutón paduch je ẑo nětko w nozy k 20. t. m. do Lubiśkeje wyśśiśkeje śchule dobył a je chemiśkeje a ẑyźikeje ẑimy dyhajśeźny volloměŕjak a amperator kradnył. Pśiźed kupjenjom ẑo warnuje. We ẑóźźenja proźby kriminalnu wotdźel w Budyśkinje, telefon 2802.

S **Budeśiec.** Tele dny je ẑo pjeć lět minyło, so knjes Hermann Voigt na Budeśiećańskim dwórniśćejowym hośćeńcu hospodaŕi. Knjes Voigt je źebi za tutón cźaś wjele cźeśćejownośe a pśichódnjaca dobył. Njech je jeho ẑiuźkowanje teź dale won ẑ wuśpěchom mytowane.

S **Khwaŕźiź.** Nasće tudomne herbśte towaŕśtwo wokmě wječera popoł. źwoju ćłuśću hłownu ẑhromadźiznu. Wona bě pomérnje derje wopytana. S wospjewy knjesa ẑapiśowaŕa ẑhonićkeho, ẑo je ẑo towaŕśtwo ẑiwe na ẑyśćich śćěach ẑupy „Jan Jruśćit Śmołeŕ“ a „Domowiny“ wobdźěłowaśe. Pódkadnik je ẑiwoju pokładnju je pśićiłabnej ẑpódomitośću sastaraŕ. Dokhodow mjeźeśe towaŕśtwo 170,48 hr. a wudawkow 92,25 hr. Nowowóliły dotalne pśećeźkstwo wobkrućiśku. Towaŕśtwo pśećiśnuli k towaŕśtwu ẑa pomoź ẑtudowazym Sćerbam“. Tuźkniwu ẑo hišće ẑe ẑnadnym pśćinośćkom wobdźěli. Tón pak powjeśći tak ruće hač budu dokhody kśpśe. Do pśśihertnete pokładnje ẑu 46 ẑapiśani. Towaŕśtwo cźe wocźakaś, śćo ẑupa we ẑkrancju pśćinośćkoju poẑtaji, hewak namjetuje ẑo ẑa ẑtajnje jeźnu pśćinoźe ẑa wotmjeźenje pśćihotowany leźał. Wśćeźk ẑpokoji powjeźi we dobrym ẑarźadowanju ẑpomoźneho twaŕstwa. S wulkeŕ radośću ẑo wobźamknu, naśupiś pucź womłodźenja towaŕśtwa. Naleźnoźć poloji ẑo do młodych rukow a we najbliźśim pśćihodźe towaŕśtwo ẑ pomozu braŕowśkich ẑjednoćeńśtwow namjetowane pucźe naśupi.

S **Hliny.** Pjatk popołdnju ẑajźdźe w naśej wśy leśaŕ, kiž dyhajśe nětkotrych khorych wopytaŕ, je ẑiwojim automobilom dla ẑawźeźeho pucźa do pśćeŕowa. Wjeźinjanaj pśćihwataśchtaj ẑnjeźoźenemu na pomoź, ẑo móźeśe wón bórźy ẑaźo, dale jěź. Leśaŕej njebeźśe ẑo dale niźo ẑtako, jenoź jeho wóź běśe ẑo lehko wobśćkodźił.

S **Lubija.** W nozy na ẑobotu ẑo paduch do tudomneje wyśśiśkeje śchule dobu. W pśćinemi pśćepyta wśćitke kamory a kaśćiśki a wśa unohe ćłuće ẑobu. Potom je ẑo podał do chemiśkeje ẑiwy, kotruź je ẑ palmiźom wotewiŕił, je teź tam wśćitke kamory a kaśćiśki pśćepytał, njeje pak ẑ dźěła hódnoćnych pśćipraweńch nicźa kradnył. S jenych ẑiwinych duŕi běśće deśku wurěźał. Paduch, kiž je w ẑćuli derje ẑnaty łyk, wopuśćeźi twarjenje ẑo ẑamkjenym puću pśśeś pinćine wokno kaž běśće pśśihćuł.

Ze **Stareje Cyhelnicy.** Do naśeje ćicheje wjeźki teź zasahuje ẑmjeŕ z njesmilnej ruku a pśima ẑtarych a młodych. Njedawno hakle smy Madlenu Frencelowu, 78létnu Holkec wowku pokhowali a dźensa njesechu 31létneho Michała Hiln, doś młodeho hišće muźa, k rowu. Ta bjezbóźna wójna ẑawźa ẑebi z kradźu hišće swoje wopory, hdyž je telko milijónow ćłowjeśkich ẑiwjenjow cźiśiła, telko milijónow jich zbědnila, telko wojowarjam ẑtarotu pśidrała a rubiła. Njeboh Hilic Michał běše pola Wośećanskich huzarow ẑłużił a we wójnje so ẑoh ẑadławych nimcoẑkich płunow nasrěbał, tak zo bě wot toho cźa na płuca khory a njemóźeźe poslednje lěta wjacy na nohach stejeś. Tola z pilnej rukn a wulkej wobładniwośću je swojej swójbje nowy ẑtatok natwaŕił a z tym ẑebi za „Staru“ Cyhelniu rjany pomnik ẑtajił. Pjatk w nocy je derje domawobstarany zbóźnje wumŕeł, runje po 25. posmjertninach swojeho njeboh nana. Joho wopłakujetej maćeŕka a mandźelska ze ẑyrotkomaj. Bóh trośtnj jich zrudźene wutroby a Michałowej duśi wobradź njebeźski raj!

S **Bŕěźny** pola Kamjenza. Radupodawanje ẑa [illegible]cźerje w Bŕěźni budźe ẑejdu 23. januara 1929, pop. 1/2 hodź. w ẑchći. Leśaŕ budźe pśićitomny.

S **Kamjenza.** Pśićhadnośći Lećijanskeje ẑwjatoćnośće we wyśśiśkej realźy w Kamjenzu pośéźe na Kamjeńśko-Wóśłinśkej autobuśowej cźarje wośebity wóz. Wośéźe ẑ Wóśłinka wutoru 22. januara w 9 hodź. pśićijéźe do Kamjenza (k wyśśiśkej realźy) 9,45 hodź., wośéźe ẑ Kamjenza (wot póśty) 12,30 hodź. a pśićijéźe do Wóśłinka 13,15 hodź.

S **Wojerez.** Wojerowśke wotdźělenje we ẑwjatku pruśćich wjeźnych gmejnow ẑkładowaśkeje ẑo we Wojerezu pśićhi ẑkładnośći kłuśćeźeho ẑymśkeho ẑaźwjeśkenja. Powyśśiśkowna ẑwjedźeńśka hośćina ẑo wotmé. Budyśka wojeśka hubźa pośćići ẑ wulkim wuśpěchom konzertne kruchi. Pśićhedźyła wokrjeźnego wotdźělenja, hamtśi pśićhedźejśi Błaźa-Kaśowśki witaśke ẑobuśtawy a hośći. Wuśłóźiny, ẑo ma ẑwjatk teź łětka sašo nękotrych jubilarow we ẑwojej ẑrjedźinje. Tak ẑtaj njeź druhimi wośebje njanośka Mića ẑ Němzow a wjeźnjanośka Bala ẑ Norcej, kotraj ẑtaj wobej 25 lět ẑwérzu we ẑaśtajnińśtwje ẑkutkowali. Ẑślowa ẑława namała teź krajny rada Salinc ẑa ẑastupjerjow gmejnśkich ẑarjadniśtwow. Druhi dźěł wječora běźśe mnohowamy ẑabawje. Wowkowe ẑmimrśke mozy ẑtarachu ẑo wo to, ẑo wjeźele a radośćej ẑaćźeźnuli ẑo ẑhromadźenych. Na kónc ẑu ẑebi hišće młódźi a ẑtari k wjeźelej rejźy ẑaśkoćichu.

S **Hórki** pola Rośbórka. Ẑjednoćeńśtwo njaẑerjowych a trićinowych wobźładowarjow Rośbórśkeho wokrjeźa wotmé ẑwoju generalnu ẑhromadźiznu. Lětny pśećhad wo ẑtjanjach w minjenym lěźe ẑo poda. Na to ẑdźuwaźe ẑo wo wyśśiśkatich pomokaŕśkich praśchenjach. Ẑa nowego pokładnika bu knjes Klir ẑ Mužakowa wuhwoleny, ja jeho namjeśtnika knjes Rośmer.

Muscum Boženy Němcoweje w Częśkej Skalicy.

Dźensa je tomu runje 67 lět, zo je częśka budźićerka a spisowaćelka Božena Němcowa (1820—1862) wumŕeła, kaž nam to teź dnjownica pokazuje. Ze swojim wjesnym romanom „Babićka“ je sobi śwětowu ślawu dobyła. Dr. Filip Rezak je jón nam l. 1883, hdyž běše z prezesom Serbskeho Seminara w Prazy, pod titulom „Naša Wowka“ pśeserbśćił. Nimo toho je Božena Němcowa wulku ẑylu powjedańćkow a częśkoẑowakskich bajkow napisała. Z jeje spisow wšak mamy tójśto pśełožene; wjele pśełožka khowa so hišće dźensa w rukopisu, wosebje w lětnikach Prazkeje „Serbowki“. —

Ceska Skalica, kiž ma dźensa hižo dwaj pomnikaj Bożeny Němcoweje, jedyn na němśke, kiž je ẑył l. 1832 postajeny a wot Jungwirta dźěłany, druhi we blizkich Ratibořicach je to znata ẑkupina „Babićka“ wot Gutfreunda — budźe lětsa wobohaćena wo muzej w tamniśej Sokolowni natwarjeny. Do tutoho budźa zanjeseny wśitke wopomnjeńki, kiž poćahuja so k ẑiwjenju a dźěłu Bożeny Němcoweje.

Dwołacy hudźo.

Po wěrnem podawku powźana ẑtawiśniczka ẑ bayerśich hór.

16] (Pokraćowanje.)

„Dokeź ẑo mi njecha“, ẑareji na ẑomu.

„Ja do ẑyrkwje njepójdu, ja ẑyźu wjazy thejźiej njebudu . . . . Woſtaj mje na pokoj, Burgla, a hladaj, ẑo dale pśiźiźdźeśch.“

Wón rěrjeśe ẑ tajfim wótrym, hrožazym hłoẑom, ẑo ẑo Rotburga ẑłoro wuśtrózа a źebi hižo njeẑwaźi do toho ẑaẑkoćeho muża rěćeć. S ẑłuboka ẑpuchtujuśchi a ẑe ẑyłoẑćymaj wobźemaj ẑdźěśe ẑe ẑwojimaj dźěśćomaj do ẑzwikoje, ẑo by ẑwoje nabożnjśte winowatośće ẑwéru dopjelnił.

Wón bě ẑurowka wotećha, pśćiźidźe baron źgaru paẑtiśći mochowemu buŕej ẑwoju tobołku, kaẑaju, ẑo by źebi tobornuja jeźo ẑajeźlił. Mjeź tym ẑo ẑur źebi poẑtuźi, ẑwopraśeha ẑo jeho baron, cźehoźa njeje ke mśchi ẑchoł. Toni pśchija wuẑpuśćehowaju wuraẑ a rjekny:

„Cźe-li ẑaraś nękśto wote mnje, to njech ke mni pśchińdźe. Ja ẑ nim niźo cźiniś nimam, tohodła teź ẑ njemu njeźdu. Zyrkwinjśi powěŕ je mi pśećeźiwny, tohodła njemóźu jón ẑnjeśeć.“

Mochowy bur ẑnećjeśe ẑo nad tutom pśchipomnjejujom, jako by brillantny ẑort ẑćinił, a baron Bellmonte ẑo ẑobu woẑchćeraśe. Na to klepny roẑtwóźenemu Tonijej na ramja, prajiwśchi:

„Wy ẑe najbóle inteligentny bur, kotreźej ẑym hdy pśćinał. Khodź ẑemnj pśćhed wami. Wy maće prawje, buro, ẑyrkwinjśi powěŕ je njeẑtrowy. Ha, hdy bych ja mogł ẑwój wobkruźeć, to bych ẑ popami a ẑyrkwjami kśótki proẑeź cźinił: pśećiwjśi bych wśćech ẑaraẑył, druhe bych pottorhał abo do twarjenjow k powẑchitkownemu ẑpomożenju pśchełwarił. Ẑdźěłanje je wopraẑdźite nabożnjśtwo.“ Po tutych ẑłowach ẑłoji baron ẑwoju ruku pod Tonijowu

poźu a pścheproźby jeho, ẑo by ẑa nim ẑchoł, dokeź chże jemu nęśchto pokazaś. Wobaj dźěśchtaj do hornjeho poẑthoda, hdźeź baron a jeho mandźelśka hydleźachtaj. Baronka njeda ẑo hišće widźeć, pśchetoź mejśche hišće ẑwoju toiletu do porjadka ẑtajeźe. Bellemonte dowjedźe mochowemu buŕa k jenomu je ẑwojich pućejowanśkich kofrow, po kotreź bě tatón wondanje byl, a wźa ẑ njeho kaẑetu.

„Mochowy buro, śchto daće mi ẑa wobźah?“ rjekny Bellmonte a wobłędźowaśche poẑmĕwkujo Tonijowe wobliźo. Tón ẑejahny ẑ ramjenjomaj a mĕnjeśe po nękotrym wobmyźlenju, 1000 hrywnow ẑnadź je ẑyły kaẑchćiś hódny.

„Ha, ha ha!“ ẑmějeśe ẑo baron wjeźele, „50000 hrywnow hdy budźeśchće prajiś, to budźeśche teź hišće pśchemało byle.“

Nękto woźewrì wękko kaẑetu. Schtoź mójeśche buŕ tu wuhladaś, to bě tola pśche wśchu mĕru a nade wśchu woẑćakowanje: pódła nahladnje hromadki bankowkow leźachu w kaẑece wulkotne debjeńśi; pjerśchćenjeje, narnećnizy, bróẑće, jehły ẑ drohkamjenjemi, błyśćkaźe perlowe powẑćeńśi a ẑ drohotnymi kamjenjemi wobźadźeny ẑonjazy cźaẑnik je ẑkoła.

Toni njemóźeśche ẑo na wśchem błyśćeźu a frinkolenju nahladaś, hlinę ẑbźaźu jemu w hubje, a we wutrobje wubudźi ẑo ẑadość ẑa takim pokładom. Tu ẑapraźny baron wękko a ẑtaji kaẑetu ẑaẑo na ẑłowanjśchćo.

„Mochowy buro“ wón rjekny, „ẑwoẑtanjemoj-li dobraj pśćećejśelej, to darju wam pśći roẑźohnowanju ẑtoty pjerśchćenj, a ẑ tutym baron njebudźeśe ẑo ẑ kaẑ, ẑo ẑe baron Bellmonte ẑpśnał.“

Toni bě wulźy pśchećkapnjeny; ẑ muẑu wuwjeśe ẑo jemu nęśchto ẑłowow, ẑo by ẑwoju radość wuprajiś. Najradźcho by byl baron hnydom wobźał, by-li ẑo taźe ẑadźerjenje pśchibodźało. Najjerśchcho bě jemu tón cźaẑ dopaẑ ẑwojeho dowźerjenja podaŕ. To pak ẑadaśche ẑebi ẑaẑo dołho.

„Knjeź baron“, ẑnapśchećiwi Toni, pśchi cźinjś poẑa jeho burśka hordośćej trochu łokkotaŕ, „tak bohaty kaẑ wy naśch cźłowjek wójo njeje. Ale hromadźu njeniejeś teź wy mamy, tu na nich njedoẑtatka njeje. Ẑtowny kapital wójch ma mój nan; tohodła mje to teź tak njeẑy, ẑo je pjećej ẑchoł, dokeź ẑo boju, ẑo mogł ẑwoju pobłednju wolu . . .“

Pśćehy hač mochowy bur nużeśche hišće ẑłowjeźo dopraśiś, jewi ẑo baronka ẑhotowana na wutkpódźwanje. Pśchećejśche Tonijej „dobre ranje“ a wobroćiś ẑo na ẑwoje ẑedło muża ẑo praścheja, hač je teź hotowy.

„Ach haj“, dźeśche Bellmonte ẑo depomnjo, „ẑkoro ẑu dźećy pośabył. Mochowy buro, dźenja budźemy w Miesbachu wobźerowaś, dokeź pśchińdźe mój ẑwak ẑ Tegernśee. Pójdźeźe-li teź ẑ namaj ẑobu do méśtaẑka dele na ẑchłeńczku wina?“

„Je-li knjeźiwu prawje, ẑebi dowoln“, ẑnapśchećiwi Toni.

Sa nęśchto wokomikow bě na puć ẑwobłekany. Sćitẑowej, kiž bě dom ẑchkitaju doma wośtaka, hišće ẑe ẑchł, ẑo do Miesbacha dźe.

Rotburga wote mjśche pśchiśchedźćt błyśćeśche ẑ njeraẑnjom, ẑ cźemu bě ẑo jeje muẑ roẑẑudźił. Ẑwopreśka chyśche hnydom do méśta po njeho hiś; tola roẑmoẑśmiśćki ẑej to dźiwaju na Tonijowu ẑmyẑłnoźć a naśchnjcźe njeẑźeśche radźeha ẑa nim, ẑo njeběź wéź hišće ẑhoẑchćiła. Tak ruće hač pśchińdźe ẑ kobźedu domoj, móźe bźź jemu ẑnjeẑłiwemu ẑadźerjenju kónc cźiniś, ẑamo by-ẑi tomu do ẑchło, ẑo by baronа a baronku ẑ domu wuhnała.

Pśchipołdnju ẑo minu, ani ẑo by ẑo mochowy bur ẑ wozom a ẑwtrobinej bolośću, ẑedźeźe we ẑwojej komorcy a płakaśche. Cźełeźź pak pśchećrjźwo burej mórkoẑćicy, ẑo mójeśche takke ẑo napśchećerjo ẑwojej duśchnej ẑonje ẑadźeć.

(Pokraćowanje ẑcźehuje).

Hlowne posedźenje Zwjazka serbskich spěwnych towarstwow.

Saŭdźenu sobotu popołdnju w 4 hodź. zeńdże so Zwjazk serbskich spěwnych towarstwow k swojemu lětnemu hlownemu posedźenju w hosćeńcu „Zum Echten“ w Budyšinje. Dnjowy porjad běše wobšerny, zajimawy a ważny.

Zwjazkowy wulicyzasłužbny předsyda knjez hudźbny direktor Bjarnat Krawc wotewri zhromadźiznu z powitańskimi słowami, na čož sobi zhromadźeni zaspěwachu štučcy našeje narodneje hymny „Rjana Łužica“.

Zwjazk serbskich spěwnych towarstwow założi so w januaru 1925. Tohodla měše so wólby po prawom hižom spočatk lońšcho lěta wotměć, při kotrychž měješe so předsydstwo wolić. Dotalny předsyda Zwjazka, knjez hudźbny direktor Bjarnat Krawc, wotpokaza za přichod zastojnstwo přenjeho předsydy a namjetowaše knjeza wučerja J. Wjelu Bukečanskeho za swojeho naslědnika. Zhromadźizna wuzwoli na to jednohłósnje knjeza wučerja Wjelu na 3 lěta za předsydu Zwjazka serbskich spěwnych towarstwow.

Na namjet knjeza Lubjeńskeho wuzwoli so knjez hudźbny direktor Bjarnat Krawc dźiwajo na jeho wulke zasłužby wo serbski spěw za čestneho předsydu Zwjazka spěwnych towarstwow. Pokładnik knjez G. Wowčerk a zapisowar knjez wučer Nawka wobkhowataj na dalše swoje zastojnstwo.

Nadawk Zwjazka serbskich spěwnych towarstwow je sobuskutkować při Domowinskim zlěće a wuhotować kóžde lěto swój wulki nazymski koncert. Nimo toho namjetowaše knjez hudźbny direktor Bjarnat Krawc spěwny wustup w přirodźe podobny jako při lońšim Wšoserbskim zlěće wječor na „Lubinje“. Za tajki historiski wustup z předstajenjom serbskich mythiskich stawiznow přihodźi so najlěpje Bože sydleńsko (Fline) pola Wownjowa. Předwjedźenje so we swojim času hišće bliže wopisa.

Mjenje zwjeselace za spisaćela a za wšelakich hudźbnych zajimcow je, zo naš jenički hudźbny časopis „Skowrončk“, kiž je knjez hudźbny direktor Bjarnat Krawc z wulkej luboscu a woporniwosću pisał, dźěło přestanje wukhadźeć. Knjez župan Krječmar namaka za spisaćela „Skowrončka“ słowa sprawneho dźaka a připóznaća.

Knjez direktor Krawc dopomni přitomnych na pokiděnje serbskeje spěwneje kultury w srjedźońmskim radźu wutoru 19. měrca 1929, wječor wot 1/2 9 hač 10 hodźin.

Serbske gramafonowe platy běchu z předmjetom lubšeje rozmolwy.

Kaž je so hižom wospjet pisało, poswjeći so lětsa wjatki w ródnej wsy našeho njezapomniteho serbskeho składownika K. A. Kocora, w Zahorju pola Bukec Kocorowy pomnik. K tomu wuzwoli so wosebita komisija, do kotrejež słušeja knjeza hudźbny direktor Bjarnat Krawc, Pawoł Krječmar a Pawoł Jakubeński.

Na kóncu přiwdźechu hišće k rěčam wšelake serbske należnosće. Najwótrišo zasudźowaše so wohrožene Budyšenske „Nadźije“.

Skóncnje wěnowaše nowy předsyda Zwjazka spěwnych towarstwow dotalnemu wulicyzasłużenemu předsydu knjezej hudźbnemu direktorej Bjarnatej Krawcej słowa horceho dźaka za jeho woporniwe skutkowanje za Zwjazk. Hnuteje wutroby jemu knjez Krawc, kotremuž bu čežko so ruźeho lubjeło narodneho dźěła wzdać, wotmołwi. Ze swojej radu a pomocu pak wón dale wostanje ze sobudźěłaćerjom w Zwjazku.

Z Łužicy

* S **Pózkowow.** Saŭdźeny pjatk saja policija wobkhodneho wjednika nakupowarnje a nakupowarnje w Pózkowach a pschepoda jeho Bistopskemu handlerjeju Budušowu. Knihowny rewisor je swěźcił, so je njeběrcny pschistajeńz nětkle 12 000 hriwnow pschekschiwił. Mjenja pak, so budźe pschekschiwoj. pjenjes hischcze wjschi. Sajaty je so dotal jenoz k 7000 hriwnam wuzkukenu pschekschiwjenju wusnał.

* S **Wjasowizy.** Jako 17-lětny pachoł nimo hata dolnjeho dwora dźěsche, so nadobo pjanowa schcerka do njeho da a njemóžesche so jeje lědma wjazy bowobarać. Hasče jako běsche swérjo někotre raty je schkórnju kopnył, so jemu horadži schcerku sarasnjeż. Wona běsche 58 cm. dołha, bjes wopuschc 38 cm.

Wjetša bjezdźěłosć.

Budyški dźěłowy hamt nam piša:

W nowym lěcze su so dźěłowe poměry dale shubjeńschile. W prěnjej połojcy jamara je so ličba podpjeranych dźěłonjemějazych we wokrjesu wot 7637 wo 938 na 8575 zwyschiła. S nich pschindu 2037 (1541 muzskich a 320 žónskich) na město Budyschin; 2688 (2302 muzskich a 386 žónskich) na wjeńe gmejny Budyšeje hłowneje dźěłowe wyschnoscje; 1842 (1522 muzskich a 320 žónskich) na gmejny. Bistopskeje wotnoži; 1396 (1243 muzskich a 153 žónskich) na gmejny Korjmskeje wotnoži a 612 (568 muzskich a 44 žónskich) na gmejny Kamjenskeje wotnoži. Po podpjeranskej družinje 8090 (6794 muzskich a 1296 žónskich) dźěłonjemějazych dostawa podpjeru za dźěłonjemjazych, 337 (261 muzskich a 76 žónskich) dostawa krjsowu podpjeru a 148 (121 muzskich a 27 žónskich) dostawa wobstaranstwu podpjeru. Nimo toho wukonjujesche 20 wobzowom nuzowe dźěła.

Tele njepschichódne wobstejnoscje maju swoju pschičinu w tom, so dla truteje symy ludźi se wokolnych powolanjowm puschcajachu. Sdźěła wschak też jenotliwe industrijowe wotnoži se samjelowanjom dźěła z bjesdźěłoscjej pschinoschowachu. W skalach z mětnanmi saja dźěłacerjowm pschijimowachu. Wobzebje derje dźěłacy na schkleńcowa industrija w Biskopitkim wokrjesu. Tam maju dźěła skasanji, kiž lubja dźěło na dołhi cząs.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Dwójne stamowordaństwo.) W jenym Drježdżanskim hotelu namakachu muzskeho a žónsku, kotraž běschtaj krótko do toho pschijěłoł, z morjtiom zaboječeneju. Wonaj staj 36-lětny br. med. Felix Bown je Stendala a 35-lětna mandźelska sastojnika Hedwiga Heydemannowa z Magdeburka. — (Zjawjenja stajaj.) Wobnjowm woboru sawolachu pjatk dopołdnja k Łobju wysche Marijineho mosta. Tu běsche 40-lětny dźěłonjemjazy dźěłacjeł w ezejskich nutskach do Łobja schoł. Běsche hebi na pluwazu schkrutu salěł a jeho namakachu na kromje stoka Marijineho mosta hdźe. Chłamańca wobora muža wuthowa a na to jeho z khorobnym wosom do thorownje dowjesechu. — Pjatk popołdnju wokoło 1/2 3 hodź. jkoči pschez 30 lět stary muzski z Marijineho mosta do Łobja. Wón spuła so wulkeje łohonnje schkrutu pschinnuzej, kotraž jeho sapo k brjohej storži. Pomozni dźěłacerjo wuczahnychu jeho ze symnoje wody a pschepodachu jeho policiji, kotraž jeho do hospitalje dowjese.

* S **Freiberka.** (S 72 lětami do khłostarnje.) Pschisažny sud w Freiberku sajudźi 72-lětneho gmejnskeho nózneho straźnika Mehera z Niederbobritzscha dla wopacznje pschisahi k 1 lěta khłostarnje. 72-lětny, dotal njekhłostany muž je pschi podruźnjskej skórdźe wopaki pschijahał, a to dla maličkosće. Sud wobsamknu, za njeho sapodaty hnadnu prošnu.

* S **Kamjenicy.** (Rozbudźujenje plana.) W Kamjenicy (Chemnitz) sawolachu ljudu popołdnju wobsamknjenjow boru do pschednjesła Altendorfa. Tam běsche w kabłowych jchadźtach nahromadźony plun rozbudźujo. S rozbudźujenjom běchu so pola někotrych wuczenjow wokna rospuśle.

* Se **Schwarzenberka.** (Samomordaństwo nałutowanskeho sastojnika.) Sastojnik nałutowanje Haischenreiter je so we swojim bydlenju satrělił. Njeschłóbjenemu, 11 lětsche halle 24 lět stary, je drje njeschłóbjenka ludźej do hujerjcze sahnała.

* S **Cypliz.** (Wodowódz pschez Rudne hory.) Dokelž ma město pod wobstajnej nusu na wodze cżerpicz, je so nětko wobjamknło, z wudawkom 20 hač 25 milijonow krónow zhromadnje se susodnymi gmejnami wulki dalekowod klasci. K tutomu samerej ma so jedyn z najwyschich wjeschkowo nawarskich Rudnych hor, 725 metrow wyschki Borahan, pschekopacz. Nadźijeja so, so pschi twarjenju pschekopa, kiž budźe pschez 3 kilometrow dołhi, pschindu na nowe wodowe žily.

Lessingowa swjatočnosć w Budyšinje.

Jutře wutoru 22. wulkeho rózka 1929 dopjelni so 200 lět, zo je so w Kamjencu w tamnišim farskim domje wulki němski wučenc a filolog serbskeho pokhoda Gotthold Ephraim Lessing narodźił. Z tuteje přileżnosće swjeca po cyłej Němskej wulke swjedźenje k česći tutoho slawneho muża a pěsnjerja. Też město Budyšin běše na wčerawšu njedźelu dop. 1/2 12 hodź. přeprošowało do měšćanskeho dźiwadła na Lessingowu swjatočnosć mnohich swojich wobydlerjow, kiž dźiwadło přepjelnjachu.

Swjatočnosć bu wotewrjena z hudźbnym přednoškom (Trio op. 11, 1. a 2. sadźba: Allegro con brio — Adagio wot L. z Beethovena), kiž knježa Klippel (husle), Hartig (cello) a Wittmann (na klawěrje) ze wulkej virtuosnosću předwjedźechu.

Na to přednjese knjez wyšši wjednik hrow Steinmetz Schäferoweho „Lessinga“ z 13 knihow němskeje duše.

Sćěhowaše swjedźeńska rěč wo Lessingowym swětowym nahladze, kotruž dźerżeše knjez universitny profesor dr. Leisegang z Lipska. W dlšich słowach wón rozwi rozdźělo mjez křesćanskej wučbu, kotraž so założuje na bójske zjewjenja w Swjatym pismje, a mjez wučbu swětnych mudrych, kotříž ničo prjedy njewěrja, doniž jo z rozumom njezapřimnu. Lessing, kiž běše w farskim domje wotrostł, steješe zwoprědka wězo na stronje křesćanskeje wučby, tola pozdźišo so bóle wot njeje zdalowaše a so bliže k swětnej mudrości. Swojemu krótkemu žiwjenju ma so džakować (wumrě jenoz 52 lět stary w Brunšwigu), zo njezapadny cyle do swětneje mudrosće. Tak wosta wón stejo na puću mjez woběmaj kóncomaj. Lessing běše najwjetši njeprjedel wšeje połojcnosće a njesprawnosće. Wón ćeśeše přeswědčeneho bohaprjerja runje tak jara kaž přeswědčeneho křesćana. Wón chcyše sebi swoje křesćanstwo tak rjec wudźěłać a nadźěłać ze swojim myslenjom a studowanjom. To wězo ženje njeje docpěł. Dźensniši swět pak Lessinga khwali jako jenoho z najlěpšich wojowarjow němskeho ducha.

Swjedźeńska rěč běše wězo wulkotna, je pak strach, zo ju dla jeje hłubokosće njejsu wšitcy prawje zrozumili.

Jako wobzamknjenje poskići orchester tudomneje kapały němskostatneje wobory pod nawjedowanjom knjeza wyššeho hudźbneho mištra Käpplera kleskom přijaclu.

Připosłucharjo wšitke poskićenja z wulkim přiwuvertura k operje „Die Zauberflöte“ wot W. A. Mozarta.

Hospodarski rozhlad.

póndźelu 21. wulkeho rózka 1929:

Barlinjska burša sapiša saŭdźenu sobotu wschelake kursy efektow. Napołlěpł běchu trochu sesłabjene. Wiki se wotsunymi a rentowymi kupczinami běchu sapo mérne.

Produktowe wiki pschinjeschechu trochu sesłabjene płaćizny. Wina toho bě, so bě tacże sapuścito a tuž so sapo wolowurjenych rěkow a kanalow, za tunje pschewožowanje zita nadźijeja. K tomu běchu płaćizny na amerikanskich wikach sesłabjene. Sobotu płaćeschese zentnar

pschenicy 10,55—10,65 hr., rožki 10,55 hr.
hacź 10,45 hr., nałutkeho jenčmjenja hr.
10,90—11,85 hr., nafurnskeho 9,60—10 hr.
wowsa 10,05—10,35 hr.

w terminowym witowanju

sa měrc: pschenicy 11,38¾ hr., rožki pak 11,27½ hr., wowsa 11,12½ hr.
sa mej: pschenicy 11,80—11,82½ hr., rožki 11,72½—11,77½ hr., wowsa pak 11,17½ hr.
sa julij: pschenicy 12,17½—12,20 hr. a rožki 11,75—11,80 hr., wowsa 12,12½ hacź 12,15 hr.

Pschisłajeja:

Jenčmja a dźowsu w Kosarni 28.
Zdobnika do pólstrowanja, Bjar w Budyschinje na Powcjalskej dr. 42.
Zdobnika kowańskeho, Zehe w Bukecach.
„ rěznjskeho, Freuzel w Semitzej.
„ klampnjarskeho, Bürger w Rakecach.
Wodźerja, kotraž so wusteji pschikšowacz, Korn we Budyschinje, Hoschcz haša 21.
Hu do domu, Traegerowa w Budyschinje, Bismarkowa haša 17.
w Budyschinje, Dwórnischczowa haša 19 I.
Wołu, Probst w Budyschinje, Meichenstr. 1.

Drjewowa aukcija:

Wtora 22. 1. 29 na Milkeczańskim rewérje, kupaj sejdu so dop. w 9 hodź. pola mlyna:

50 metrow twjerdych kuluchow,
50 metrow twjerdych dołhich hromadow.

Schwärt 24. 1. a pjatk 25. 1. na Watokczanskim rewérje (na Schromadniku, wětrnischej hori a w Lehmanez ležkach):

2 metraj liwowych schczěpow,
95 metrow kuluchow, 18 hromadow walczinu,
22 lopow walczinu,
16 dołhich hromadow,
570 žerdźow a 715 žerdkow,

Kupcy sejdu so dopołdnja w 9 hodź. w Wětrnischej horje.

Stótne wiki.

We Wósborku su póndźelu 28. wulkeho rózka 1929 stótne wiki.

Skrowe deneše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. 3/11 hodź.: Wiki su hischcze mało tuwite, ale płaćizny sesłabjene. Dop. 3/12 hodź.: Kaj psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hawak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	19. 1.	18. 1.		19. 1.	18. 1.
Pšenica	211-213	212-214	buny	21-23,00	21-23,00
rožka	207-209	208-210	woka	26-28,00	26-28,00
nal. jačmjeń	218-237	218-237	módre łupiny	15-16,50	15-16,50
naz. jačmjeń	192-200	192-200	žolte łupiny	18-18,50	18-18,50
wows	201-207	201-201	zeradella	—	—
kukurica	235-237	235-237	rapa. wosušk	19-20,50	19-20,50
pšenž muka	26-28,75	27-28,70	lany wosušk	25-25,20	25-25,20
rožna muka	27-28,85	26-28,85	poon. melasa	—	—
pš. wotruby	13,00	14,00	běrnj. kruški	18-19,20	18-19,20
rožne „	14,60	14,60	syno, 50 kg	3,00-3,70	4,00-5,20
lana symjo	—	—	rožna słoma	1,15-1,30	1,05-1,15
hróch	—	—	pšenž. „	1,00-1,2-	1,00-1,25
raps	—	—	wowsna „	1,35-1,55	1,40-1,50
pjenjuški	22-24,00	22-24,00	jačna „	1,15-1,35	1,20-1,35

Zohnowanje citrony.

Pola khorošcjow nosa a schije, kaž brjodowu w nošu, difterije, zapółkrowjenju atd. je zitronowa juschka z wujadnym ćišarjom. Ćišta zitronowa juschka w cząsu **hyleje porjadnje mjechdźe** nětčzo krócz do nosa žrěbana, wołoji abo wuhoji też tutu wodu za krótki cząs; też pschecżiwo cełemu schnurjej, hubjenym subam a podobnym njedostatkom, dozdyla pschecżiwo thorosćam huby so tuta juschka z wuspěchom nałožuje. Tohodla dyrbjała so ježesćowa zitronowa juschka powschitkownje k wuwupokanju huby wužiwacz. Swjasasch-li žebi kusk zitrony na brjodowku, budźe so brjodawka bórzy shubjeć; hamžny wutpěch mašch pola kurjazych wsk, też wosabitny schojisch z podobnym wuspěchom. Mjeseschi-li žebi hłowu z cząsami z cżeškej zitronowej juschku, sadźewasch wupadanju wokosow, sadźerjischi njewitane schpinjiny a polěkujesch rosczenju włosow. Pola wocże a drjenja je prawje nałożena kura z zitronowej juschku jara spomožna. Też w domjacnosći dyrbjała so zitronowa juschka wjele husćišcho a w schćerschej mérje nałožować, tak n. psch. hodźi so rewi a husto šamo nutskowanym organam dosez schkódne kišało z **muzitkom pschez** zitronowu juschku narunacz, kiž mjes druhim połotej wo wjele šlepschi złódź spožeji. K pschihotowanju **khłódnje** limonady sa thorych a strowych je juschka runjewon njeparuntomna.

Nowe wo pokhadże Indiancanow.

Hišhče pšhed nękotrymi lětami wobhladowachu Indiancźanow sa prawobydlerjow Ameriki a sa pšhiwuměnych wošebitoje rażu, amerikanšhe jo wě. Powšhitkownje wjerchu, so ju w diluwialnym cźasu, jako Alaska a Polnózna Asiša hišhče njebešhčej wot morja dźělenej, wot tam pšhipuczowawšhi jo w juhu rošhěrili a jo pod pšheměnjentymi žiwjeńskimi wumělnjenjemi w běhu lětyšatjow k wošebitej nowej rażu wuwili. Tutón hacź dołał powšhitkownje rošhěrjeny nahlad ju nowišhe wuhlédźenja sa wopaczny spóznali. Počźažny swójk kanadišhich Eskimow a ludami południnoamerikanšheje Asije dźeje njehodźi jo pšhed, ale Indiancźenjo njerozesnawaju jo jenoż w rěczi pšhe jara wot tamnišhich," ale tež w druhich wuraznych nastupanjach, so jo krajne pšhecźelstwo sa dospołnje wusamknjene wobhladuje.

Pšhecźiwo tomu žiwdźeja najnowišhe hlédźenja, kaž je je pšhedewšhěm wusamnjenity ludowědnik Rivet pšhenajmjeńša kaž je argentinišhy a amerikanšhy wučenc lwokruczišhu, kiž nadpadnu podobnosć mjes melanesiško-polynesišhej rěczu a indiancźanskej hoka-rěczu a dale mjes rěczu Maorow na Nowoseelandskej a ketšhua-rěczu w Peru dopokasachu. A žamžnu nadpadnu jenajskotej namakanny pola rěczow domorodnych na mnohich ozeanišhich kupach, kaž Hawaii, Samoa, Tonga, Karolinišhich a Marquesašhich kupach. K tomu pšhidźe jako dopokas j narodopisna žiwnuriosć mnohich kulturnych kubkow pola Indiancźanow a Ozeanorjow: bumerang, rejwanišhe kuliki, šnurowe pižno, humpawy, wižate mosty, pišhawki atd. kaž tež žiwnowy kult žiwdźeonamerikanšhich Maya-indiancźanow šhtož je j porazajnym dopokasom sa pšhipuczowanje j Indochinišheje; pšhetož jenow w Ameriju njeje. Spušhcźomny a najwěsćišhi dopokas pak sa krejne pšhecźelstwo je pšhepytowanje krelioje po nowym puću ijohannoagginazije, kiž wobhwędźa, so je krejne pšhecźelstwo mjes Indochinišhej bližišhe hacź mjes nękajkimižkuli druhimi cźłowjestnimi rasami senje.

Najšherje je hłowny dźěł Indiancźanow j Polynesišheje pšhipuczowak, mjes tym so Polynesojo runje kaž Awstralcźenje j južneje Asiatišheje pokhadźeju. Nad dalokej Idelenosćeju tutych puczowanjow pšhes zły pazifišti ozean njeje šmělny jo dźiwać, pšhetož jnojemy podobne daloke mórske puczowanja prjedowšhich ludow a wěmy, so bu na pšhikł. rasišhi dźěł Madagaskara wot Malajow, Andamanišhe kupy wot Birmanow, Jutrowna kupa wot Melanesiow a nowoseelandšhich Maorow wobhydlena. Lódźnistwo steji pola wobhdlerjow Marshallšhich kupow a Bismarckowho archipela hišhče dźensnišhi dźeń na jara wuběrnu šhtóženku. Polynesojo wobhdźeja wošebitu wuspołnosć we nakładowanju rybow a płodow, šhtož je sa pšhelwjedźenje dołhich mórskich puczowanjow j wulkim wuznamom.

Po najnowišhim stejišhcźu hlédźenjow jedna jo wo wjazore paralelne puczowanja, kiž jo j wjecźora k rauju pšhes pazifik do Ameriki wotwiwachu. Polnózna wjedźeše wot Philippinow pšhes Marshallše kupy a Hawaii do Kalifornišheje, hrěnja wot Bismarckowho archipela pšhes Samoa, Marquesaše a Galapagoše kupy do Sčerjedźneje Ameriki a Peru, južna wot Nowoseelanda a Tongašhich kupow pšhes Jutrownu kupu k jrjedźnemu nawjecźornemu brjohej Južneje Ameriki. Tute puczowanje ludow žnjeło jo do cźasa mjes 6000 a 2000 do Khrystuša sarjadowacź.

Mrowolnistwo.

Mamy-li jabłuka wobłčene abo njebłčene jěsć. Wschelazy mjenja wo tom wschelako. Jeni mjenja, so dyrbimy jebi jabłuka błčić, dokelž na běłišnje móza wschelake nakažliny być, z kotrymiž bychmy so móhli natyknyć. To je pak hmótzne mjenjenje. Byli temu tak było, dha njeznjeli ani hubu wotewrić, ani tuk tykła sjeć. Nakažliny su tola wschudźe. Tohodła móžemy strowy had bjese wscheho stracha njebłčeny wužiwać. W běłišnje a pod njej dyrbi su najbróžše žiwiny, vitaminy. Je-li had błeckały, dyrbimy jón mjeso warić, dokelž na bleckach su wschelake płežnje. Te móhli nam swadźić. Też pupki se hodi wotstronjny. Na nich su druhdy wschelake nakažliny.

Kak mamy dychać. Dychacź dyrbimy se sawrjenej hubu pjeh nóh. Najprjedy hłuboko wudychujemy, prjedy hacź japorajenemu powětr prihacź. To dyrbimy w symje, wošebje hdyž mjerzuje, wobhdźowacź. Starschi njech šiwoje dźěći hnydom na to swucza. To je cźim važnišho, hdyž rano j cźojepje jitwy wustupimy a tak symnu powětr do jo prihamy. W nošu a w truchlawkach jo symny powětr najprjedy hrje a potom hakle jo do płuzow dosanje. W nošu symny powětr nicko njeswadźi. S wuchom je, hdyž šiebi nóš j lunzej, trochu wošelenej wodu wopłokujemy. S tym nošowe žałzy strowe sałkowanny. Tuchlawki su hižo wo nješto. Jo-li wo zwišhe pšheczźiwo symnemu powětrej. Tohodła dósłanjemy druhdy tuchlawkowu kripu (Lufröhrenkatarh) Je-li jo dosacź njehladamy, mózemy potom cźasto na sahorjenje płuzow sthorjecź. Tohodła mějmy pšhi dychanju pšhecźo hubje sawrjene.

Směški.

** Sšławny rusti advokat Lochwitzki, wuj Taitany Pawlowny, wuprowodźi wěstoho klienta wot wulkeje starosće. Hdyž běsche wuprowodźany wunsnd słonczeny, pšhistupi klient wuchoh rozwjeselony k swojemu rěcźnikej: „Ow mój wumožnik! Kak mohł Wam swoju błahownosć wuraźnje pokazacź?" — „Ale luby knjeze", pšheczerbny jeho Taitana, „wot toho cźasa, so ju Phoenikojo pjenjezy wunamakali, je tajke praschenje zyle njewušhne a njetrěbne."

Přilopk.

* **Samowmordarstwo rěcźnika.** Sšrjedu dopołdnja wuhlyschachu wobhdlerjo domu na Linkowej drózy cźo. 31. w Barlinje wulki wotsjelnjowcź. Jako so dobrychu do pišarnje rěcźnika a notara dra. Heinza Rittšhausena, namakachu rěcźnika we wulkej luži swojeje krwje. Pola rěcźnika, kotremuž běsche jo wěsonje šhubiły, namakachu revolwer, z kotrymž běše so sastrělił. Ludźo sawołachu lekarja je šuzbodnoje wuthowanje na Eichornowej drózy, kiž pak jenoż špótna, jo běše Rittšhausen hižom morwy. W pšhicźinje samomordarstwa njeznatźachu swopytała niczo wěstoho jhonicź, myslja pak sebi, so je dr. Rittšhausen dla hospodarskich starosćow, z kotrymiž so hižom dłejši cźas bědźeše, sebi žiwjenje wsał.

* 337 **mordarstwow w Newyorku w lěce 1928.** We lěce 1928 bu w Newyorku 337 mordarstwow znatych. Pola 222 njeznatych samoch mordarjow sajecź. Dale sajachu 360 podhladowu wobsow, z kotrychž bu 28 sahubjenych. 74 pšhipadow wosta njewujasnjenych.

Swójbne powósće.

Sslubjenaj: Gertruda Herzeg a Arthur Wjeło we Budyšhinje.

Semrěli: Emma Wünschez w Sšrjošhinje, 18 l., Bruno Garten, wubiwar w Lutobcu. — Jan Wicźaz, kubler w Sstónkezach, 73 l. — Oskar Wilh. Puttrich, rataršti inspektor na wotp. w Bukojnje pola Barto, 84 l. — Dr. Leopold Schaarschmidt, justizny radu na wotp. w Budyšhinje. — Arthur Voigt, špediter w Wórjedodje, 50 l.

Na'nowiše z cyłeho swěta.

— Sschkowa powěsć wo wjedrje sa jutšhišhu wutoru: Rjenje, łuchu a trochu symna.

W Krlonoschach je direktor cźełoklowakskeje nowinskeje powršhešnje, Richard Kalman na šnehakach do njesboha pšhišhoł a mjes Pětrowej a Mareźinšhej budu swjerzhnyć.

*

Cźežke żelesniške njesboże je jo pola Turna Severina w Rumunskej stało. Do sastanišheja jědzo pósłši wos wobsowehowo cźaha z kolijow wuskoci. Dla tejele njehodu personal na sastanišhczu zyle hiewu šhubi a sabu, dokelž hemu cźahej šnamjo dacź, so njesmě do sastanišheja sajecź. Spěšhny cźah tohodła z wulkim špěchom do njesbożetnoho wobsowehowo cźaha sajedże. Katastrofa jo z tym šhorša, so je prěnje zyle rosbite wozy špěšhneho cźaha sapałiło. 40 wozowow je jo sranilo, wjelšhi dźěł z nich z wohlenjom. Schtyrnacźe wozowow je žiwjenje šhubiło. Sobuje dźene špěchowanje je dopołkało, so je lokomotiwnik špěšhneho cźaha pijany był, a so jo tohodła njeje wozowowy cźaha dohladał.

*

W chinešhim morju je jo chinešhe parna łódź zapłuła. S njej je jo 500 puczowarjow wjesełeše. S nich je jo jenoż 20 wuskowało. Wutkowanišhe cźełeny su jo wšelše wo sakhadźowym wětrje spowołało.

*

Wichor je wjecźorny dźeł Missouriskeho a potedźišheho dźeł pschimjesewszeho Illinoiskeho stata sapuseźił. We Maunie w Illinoisu jo schkodu dom satwoju. Pšhi tym jo dwě dźěśi morschtej a 15 jo sranj. Wjelšho města Cape Girardeau w Missouriskej jo farmerski dom sapuseźił, pšhi čimž sehorunja dwě dźěśi žiwjerej namakaschtej. Wichor jo i krupobiśom pschewodźeše.

Towařstwowski powěstnik.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu póndźelu we Serbskej kofejowni.

Khrósćicy. „Sokoł" zwučuje **kóždu wutoru** we 8 hodź. na šuli.

Lichań. Tow. „Zernička" spěwa wutoru wječor 8 hodź. pola Rudolfec. Wšitcy dyrbja wěste přiść.

Luźisko-Serbski Sokolski Zwjazk. Hłowna zhromadźizna našeho Zwjazka budźe 3.-mał. rózka pop. w 3 hodź. w Serbskim Domje. Dniowy porjad so biśo wozwjeli. — Sobustawske zapisy maju jedne noty hnydom br. jednaćelej připósłać.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dudman w Budyšinje. Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Bróznicy. Za nawěsći: G. Jurak w Budyšinje.

Po dotwarjenju swojich z dźěła cyle ponowjenych hotelnych rumnosćow dowolam sebi, česćenym wobydlerjam Budyšina a wokolinu přewzaće

hotela „Bčły Kóń" w Budyšinje

podwólnje wozjewić.

Spušćejo so na dołhołětne wěcywustojne nazhonjenja, je mój najwosebniši nadawk, mje počesćowacym hosćom z kuchnje a z pincy w kóždym nastupanju najlěpše poskićić.

Dźiwajo na wšelake přeća budźe jenoż njedźelu a swjate dny dobra hudźbna zabawa, tak zo moje wosebne, měrne rumnosće za přijomne přebywanje rukuja.

Siphon-rozesłanje **Garaźc**

Prošu wo wašu přećelnu podpjeru

Z počesćowanjom

Kurt Zestermann

mějićel hotela „Złoty Jeleń" w Kamjencu

Rjane jstwy za cuzych
Běžaca zymna a cópła woda

Rumnosće za tow. zjednoćeństwa a swójbne swjedź.
Sala za swjedźenje

Přesadźowanje cźerjow.

Stwórtk 24. a pjatk 25. januara 1929 budźa so na Wutołčanskim rewěrje (Wětnikowa hora, Hromadnik, Wićazec kerik, Wjeńkec kerki, Depjeńka a zahroda)

2 rm wužitkn. šćěpow, skworončk,
95 rm kuluchow, mjez nimi 6 dubow,
18 haluzowych hromadow,
22 walčinowych losow, khójn. 1—14, šmrčk. 15—22.
16 dołhich hromadow,
570 twjerdych žerdźow, mjez nimi 499 šmrčkowych, też ryblowe a twaršhe žerdźe,
715 bunowych žerdkow, mjez nimi płotowe žerdki

jenoż za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawacź.

Započatk 24. januara dop. w 9 hodź. na wětnikowej horje.

Rycźerkubło we Wutołčicach. Wilhelm Hermann.

Připrawju

elektriske swěcy a motory

Radiowe aparaty

Herbst w Budyšinje

na Šulerskej hasy 2

Prodn čisło

2687

jeli maće mały nawěšk do „Serbskich Nowin".

Ručne dźěła kupujeće pola **Günthera**

Tapiserie, wołma a wšě potrjeby k wušiwanju

Woseb. wobkhod rózk Žitnoje hasy - Mjas. jětkow

Přeprošeńske kartki

ke kózłopiwcej

zhotuje spěšnje a tunjo

Smolerjec ćišćernja w Budyšinje

Pjenjezy

jako požćonku abo jako hospodarske pjenjezy wot **500 hr.** sem. Hypotheki, twaršhe a kupne pjenjezy nanajspěšnišo ze posrědkowanjom wokoło 6400 pjenjeźnikow jenoż pola **F. Schöne**

Zastupjeł: **Max Rose**

w Budyšinje

na Zmitkowej Lawsk. hasy 8

Telefon 3447

Pjatk a sobotu

9—12 a 2—6 hodź.

Po dołhej cźežkej khorosći je zbóžnje so ze swěta minył sobotu rano w 5 hodź.

kubler Jan Jakub Gebler

ze Zajdowa

w 59. lěće swojeho žiwjenja. Njebohčički bu husćišo ze swjatymi sakramentami domawobstarany kaž też hišće před smjerću. Pohrjeb budźe wutoru popołdnju w 2 hodź. na Mikławšku, w 1 hodź. wotešku wot domu w Zajdowje.

W Zajdowje, 20. januara 1929.

We hłubokej zrudobje

Hanża zwud. Geblerowa,

kublerka.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»Z. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 nk. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde 6o. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěł Smolerjec knihidźerstwo, zap. dr. z w. ruč. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2487.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 8 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 słot. pj. Wobdźěłuje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličuja. Za reklamowy a w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. w. n.

Čisło (Nr.) 18 — Budyšin — Wtoru, 22. januara 1929 — Bautzen — Lětnik 88

Zeleny tydźeń w Drježdźanach.

W towarstwowni w Drježdźanach je so pónđelu **dźewjaty sakski ratarski tydźeń**, ſ krótka seleny tydźeń rěkazy, wotewrił.

Prezident **Vogelsang** mějesche dlěšiu powitanišku rěc, **w kotrejž mjes druhim proji:**

Hdy hrimot kanonow zwětowneje wójny wotmjelknu, a so němski ratar sazo k wopuschczenemu pluhej wróći, schemu ludej po wschěch starostach a trabanjach wójny nowa nadźija psches němski kraj dźěsche, so bychu so nasazo zwožownische cźazy dostałe. Ale tale nadźija je so jako jebawa wupokasała; pschetož bórzy spóznachu, so drje je Versaillesti měr, ako wjele bóle diktat wójnu kónčźi, so pak nowu wójnu, a to hospodarsku wójnu sawjedźe, kotraž je so je **ſ** swojimi wuſiutkowanjom jako straschnischa wupokasała, dyžli zyle schthrikétne mužow morjaze bědźenje **ſ**wětowneje wójny.

Sda so, so pschedpoſlednja khwila tejele hospodarsteje wójny so k **ſ**wojenu kónčej bliži.

Wschě powolańše stawy pod cźežkim cźiſchcźom reparaziſkich cźežow ſtonaju, a ratarſtwo, podłožk naschcho žywjenja ludoweho hospodarſtwa hrosy, so rozſypnyć.

Pschichodny rěčnik, tajny radźićel dr. **Steiger** ſ Lutyjeż wo poſlednich žnjach rěčesche. Wone su so w Rudnych horach njeporadźiše, mjes tym so su w nižinach bohate byše. Dokelž pak su so płacźiwy za ratarſke wuſkody snižiše, so njeſměmny dźiwacź, so ma so **położenje njedźiwajo dobrych žnjow khutnischo dyžli dotal pozhudźićź.**

Hdyž so ſtronje wudawkow pschiwobroćimy, mózo drje so ledma rjeć, so je so dawkowa cźeża wołóžika. Też w bližšich lětcźe njej połěpschenje wocźakowaſ, so je we němſkim hospodarſtim planu 600 milijonow njetrjtych. Powjetschenje dawkow, kotrež je **ſ** pschikrywanju njedostatka trěbne, ledma wjetschinu w němſkim žiwnje namaka. Tohodla budźa drje so **indirekte dawki dyrbjeć powjetschić.** Jelt so njeby bjes powjetschenja dawkow schło, **by ratarſtwo so ſ powjetschenjom wobrotowego dawka** spokojiło, wón by pschi powjetschenju ¼ prozenta 350 milijonow wjazy wuniejź. Se wschej rafnoſcźu pschecźiwo powyschenju herbſtwowego dawka a jeho wupschestrjenju na mandjelſtich a dźěći protestujemy. Jako wołsebje tłóczoſy **leżewnoſtny dawk** ſ jeho wulkimi gmejnſkimi pschiražkami sacźuwamy. Dawkowa cźeża so hižo ujemóże wjazy ſnjesecź. S 1191 milijonow ſ wobžedźenſtwowych a wobkhodnych dawkow njeje so loni 508 milijonow zjała sapłacźiło. Zyle sadołženje ratarſtwa so ſ 13½ milijardy hriwnow wołsica. Tale liczba so sda skerje pschenitka być, dokelž je realny kredit poźlednje léto wo 550 milijonow hriwnow pschibył.

Hillerdingowy finančny plan.

Powjetschenje dawkow, kotrež finanzny minister Hilferding k wurunanju njedostatka žada, w němſkim žiwnje žyłne pschecźiwjenje nadeńdże. Bayerſka ludowa ſtrona hrosy, ſ ſnjeſeńſtwoweje koalizije wuſtupicź a dr. Schätzel ſ pólſkeho ministerſtwa wotwołacź, jeli so by ſnjeſeńſtwo na powjetschenju piwowego dawka wobſtałe.

Pschecźiwo powjetschenju samożenjewego dawka ſtaj pschi wuradźenju Hilferdingowho hospodarſkeho plana we mjenje němſkeje ludoweje ſtrony němſki hospodarſki minister Curtius a němſki ſwonkowny minister dr. Stresemann rańnje protestowałoj.

Wobskórżba pręciwo Hugo Stinnesej.

Statne rěčnistwo I w Barlinje je pschekpża Hugo Stinnesa, Kurta Rothmanna, Belu Groſa, Leona a Eugena Hirscha a ratarja ſ Waldowa dla ſhromadnje ſpuſtaneho wobschkudźenſtwa ſ wójnſkimi pożčonkami na schkodu němſkeho ſtata wobſkorżić.

Němskostatna wobora z pjenjezami broji.

W Sonnenburgu maju so nětkole někotři polizajſzy ſaſtojnizy dla paduſchſtwa, pschekhowanja a druhich pschenjesenjow ſamolwicź. Sobotniſche jednanje proſeſa je spodźiwne wobkhudne methody němſkoſtatneho ministerſtwa wotkryło.

Němſkostatna wobora bě firmje Schwarzſchild akc. tow. w Barlinje psched někotrymi měsazami wjeſchi ſklad ſtarych drastow pschedaka, kotrež so w Sonnenburgſkej khłostarni ſamješćiechu. W ſkładze bě mjes druhim 36 waggonow wojeſkich wežow. Hdyž běchu so podate kruchi pschewuběrale a jenoſtne płacźiny so poſtajiſe, so wjele wosow ſazo do Barlina wróći. Pschi tym so wukopa, so bě ſ najmjeńſcha 20 prozentow podateje drasty zyle nowych a njetrjebanych, haj ſamo hiſchcźe ſwjazanych. Němskoſtatne ministerſtwo na pschikład na pschedań telko khłowniſchtikakow na wiki cźišny, so běchu ledma wotbyć. Němſke woborne ſarjadnistwo kilo kochkow ſkładej ſtarych wežow ſa 15 pjenjezkow pschedaja, ſchnórowanſke ſoupnje a ſchłórnje, mantle a druha drasta běchu ſ **dźěła ſamopaschnje rozrěſane, so bychu so firmje mohłe jako ſtare wězy pschedacź.** Pódła teho němſke woborne ministerſtwo waggon nowych ſchatow do Sonnenburga dowjeſeć da. Podobne běchu pomery ſ druhimi wězami. Worzołowe helmy, kotrež 6 punkow waża a nowe 32 hriwnow płaćeja, je němſka wobora po 45 pjenjezkach pschedała. Bě so telko nowych wězow nakupiło, so so w regimentach njehodźachu ſamołcźić.

Tu wo ſkandal bě [illegible] budźe so němſki ſejm we bližšichim cźaſu dyrbjeć zaběrać.

Štyri khorwatske ſtrony so rozpuſćile.

Njedźelu dopołdnja je kněžeſtwo w Sagrjebje ſchtyri ſtrony rospuſchcźiło, kotrež je **ſwojim njenawu**ſ pokasuja, ſo **ſe** pak politiſkeho pak nabožeńſkeho charaktera. Po nowym ſakonju ſ 6. januara mějachu so hižo jako rospuſchcźene wobhładacź. Polizija je wobeźitu komunizijo do mjeſtnoſcźow tychle ſtron pósłała: khorwatiſke federaliſtiſke ſtrony, khorwatiſke ſtrony prawa (frankołozow) a katoliſke ludowe ſtrony. W pschichodnoſcźi ſaſtupjerjow tychle ſtronow so wſche pismo, wſche knihi a archiwy sebrachu a so na polizajſtwo dowjeſechu. Potom wyſchnoſcź wſche mjeſtnoſcźe ſawrje a ſapječatowa.

Zběžk čornuchow pręciwo Francowzam.

W franzowſkich kolonijach ſrjedź Afriki je hižo dawno ſběžk pschihotowje. Cźorny proſet a dźiwowjerjnjeſ Karana domorodnych pschecźiwo Franzowſam ſcheźiwa a jich namołwja, ſo njebychu cźežku robotu pschi twarjenju żeleſnizow a drohow cźinili. Franzowſojo ſu ſběžk najprjedy ſ namozu potłocźili, loni w junuju pak znowa wotcźeli a ſo pſches kraj wupſchestrě, kotryż pſches 250 kilometrow ſ pokodnja k połnozy a 255 kilometrow ſ ranja k wjeczorjej doſahaja. Sběžkarjo ſu nětkotrych dohladowarjow morili.

•

Kholoſtańſka expedizija.

kotraž je pschecźiwo domorodnym wuhotowa, mějeſche jenoż nakhwilny wuſpěch. Sa nětkotry cźaſ domorodni znowa poſtanychu. Krajina ſběžkarſkich cźornuchow hač do 60 kilometrow k połoczu wot Konga doſahaja. Gouverneur Lamblin a general Toyri ſtaj do ſběžkarſkeje krajiny podałoj.

Hibanje za Amana Ullaho.

Zhdiſzy muhamedanoju na jeho ſtronje.

Sſylne hibanje k lěpſchemu Amana Ullaha je mjes indiſkimi muhamedanami wjedźe. W hromadnych ſhromadźiznach, kotrež ſu je w Peſchawaru a Laboru wotmeke, ſu wobſamknyli, wuſnamjeńowacź afghanſkeho krała ſe wſchěmi ſrjedkami podpjerać. Sachu Sakaa njepſchecźela Afghaniſtana njenowachu a jeho k wěcźnej cźiwili w helikopter wohnju ſaſudźichu. Rěcźnizy „ſwjatu wójnu“ pſchecźiwo wróćoſtejacym afghanſkim mollahom nanjetekowachu a žadachu, ſo bychu indiſzy muhamedanoju wſcho cźiniłi, ſo bychu Amanej Ullahej ſaſo k jeho trónej dopomhali. Dale ſo wobſamknu, expediziju lekarjow a wotſtladarjow do Kabula pósłacź. **Amana Ullaha namołwja, ſo by w mjenje iſlama a ſwobody Aſiſke njetwotwiſze afghanſke kralestwo wobnowił.** Bližšichi pjatk dyrbja ſo po zyłej Indiſkej ſhromadźiſny wotmeć, w kotrychž ſo mohamedanſki lud napomina, ſo by wěz Amana Ullaha podpjerał. Jendźelſko-indiſke kněžeſtwo hibanju neutralne napſchećo ſteji.

Aman Ullah so k nowemu wojowanju hotuje.

Kaž ſo ſ Kandahara powě, je tam nětkuſchi hłowny roskaſowaſ afghanſkeho wójſka Amana Ullaha, general Mohamed Wali khan pſchiſchoł, kotryż je wojowanje knjeżerſtwowcho wójſka pſchecźiwo ſběžkarjam wodźił. Aman Ullah je jemu porucził, ſo dyrbi dale pſchecźiwo ſběžkarjam wojowacź. Do Kandahara ju ſchtyrjo dotalni ministrojo Amana Ullaha doſchli.

Dale ſo ſ Kandahara powě: Położenje Amana Ullaha je ſo ſ tym połěpſchiło, ſo ſu ſo Schinwarojo pſchecźiwo kralej Habilej Ullahej (Balcha Sakaej) wuprajili. Agentojo Amana Ullaha rańnje a pilnje dźěłaju. Kral pyta, ſamnjm ſchtrjeſkowańcju pschipraſchiwcź. Aman Ullah je ſwójbny poklad a druhe drohotnoſcźe do Kandahara pschinjeſł, ſo by ſ nimi bróńje ſapłaćił.

Kaž ſo ſ Kabula powě, je położenje Habiba Ullaha njewěſte. Haćrunje je ſo ſwjatoczńje jako kral wuwołacź dał, jemu ſo njeje poradźiło, pſchipoſnacźe ſtałkowe dobyć, kotrež ſu ſo do hór wróćo ſcźahnyle. Dale je ſo dźeł duchownych, kotrymž pokład nowcho krała w hodź njeje, wot njeho wotwobroćił. Wſchitcy wukrajni inſtrukteurojo ſu ſo ſ afghanſkeje ſłužby puſchćili.

Z Afghaniſtana so wróćiło.

Jona němſkeho inżenjera, kotryż wot někotrych lět jako techniſus w Afghaniſtanje dźěła, je ſo do Barlina wróćiła, a w nowinach ſ nastamkom revolucijowarne ſchmaicźizy w Afghaniſtanje wopiſuje. Mjes druhim piſche: Kaž dołho Aman Ullah po Europe puczowaſche, bě w kraju wſcho ſmjerom. To ſo poczа pſcheměnjeć. Hdyž bě ſo kral domoj wróćił. Aman Ullah ſ wołsebnej pſchinjacźazej horliwoſcźu ſo do reformowanja da.

Nichtó njeſmědźeſche na pſchikład do kralowſkeho hroda pſchińć, kotryż ſo njebě pſchedpiſanu europiſku drastu wobłekł. Nichtó njeſmědźeſche lokalnu żeleznicu, kotruż bě Aman Ullah natwarićź dał, wužiwać, hdyž njebě europiſku ſwoblekany. Husto ſo ſta, ſo Aman Ullah ſo **wukhodźeju**, wjeſnjanowu ſ dwojokkateje kary ſeſcźe. Hdyž njeběchu po pſchedpiſanje ſwoblekani. Wobydlerſtwo ſo je tymile reformami w ſwojich najbliżeńſchich nabożeńſkich ſacźuczach iſchchiwdźene cźuješe.

Wołsebiuſzy ſebi Aman Ullah hiſchcźe wjele ludźi bliſpiſcźeli, ſo wſchitkim wyſokim ſaſtojnikam na porſty hladaſche a finanzy kontrollowaſche. W dezembrje poczа we Kabulu njemérne być a mjeno Bachi Sakaa bě we wſchěch ztach. Mjes ludom ſebi powědachu, ſo ſtyn wodnoſcherja jenoż bohatych kluka, khudym pak nicźo ſleho njeſtanje, ale jim je ſwojeho rubjeńſtwa hiſchcźe dawa. Położenje w Kabulu poczа potom pſchecźo njemérniſche być. Jendźelſke pódłanſtwo ſo nam poſtaći, ſo chże nałt ſ kěrdłom do Peſchawara a wot tam do Bombaha dowjeſeć. Běchmy tam ſ hoſcźenji jendźelſkeho knjeżerſtwa.

Zběžk w Guatemali so ſčerí.

Knjeżerſtwo republiki Guatemale je ſwojenu pódłanſzej we Waſhingtonje wojeſwito, ſo ſu nědźe 20 mil żeleſnišćeje cźary a dwě wjeczornej prowinzy w rukach ſběžkarjow. Pódłanzy Recinos je rjekł, ſo budźe ſběžk ſo někotre dny potłocźeny. Preſident Chacon je hižo wójſka pſchecźiwo ſběžkarjam pódłał. Wſchěch Ferdinandino Morales, gouverneur ſarjadnišćeho wokrjeża Suchita Peques, ſběžk nawjedźe.

S druheho żórka ſo powěſeje potwjerdźuja, ſo ſu ſběžkarjo prowinzy Suchite Parques a Retkathuleu wobkhadźili. Też wjeczorne dźěle internazionalneje żeleſnišćy, kotraž ma wójimadło we wſchoamerikaniſkim żeleſniſkim ſyſtemu być, kotryż chodźa Sjedinjeńe ſtaty natwarjeć, ſu w mozy ſběžkarjow. Knjeżerſtwo Sjedinjeńych ſtatow je hnydom wſcho potudźe k ſchćitanju ſwojich ſtacźanow, we ſběžkarſkim kraju bydlazych, cźiniło. Guatemalaſke knjeżerſtwo je hnydom krutu cenſuru ſawjedło, a tohodla njeje znate, hač ſu ſběžkarjo pſchiſtawaj Ocos a Champerico wobhładźili. Hač dotal njeje žanje amerikaniſkeje wójnſkeje łodźe we wjeczornym brjohu Guatemale.

Njedźiwajwy wuradowanja Guatemalſkeho knjeżerſtwo ſo ſda, ſo je położenje kritiſke, a ſo ſu ſběžkarjo tkěrhi wuſpěch dozpili. W někotrych prowinzach je ſběžk dobył. Preſident Chacon je wojſewił, ſo budźe wſchě mozy na ſtamanje ſběžka wużiwć. Knjeżerſtwowe wotdźělenja ſu ſo do krajow pódłałe, do kotrychž je ſo ſběžk roſcheŕił. We Guatemali je ſo nahły ſtud wojſewił.

30 sekundow hrozy we Venezuelu.

Město Cumana bo se semjerjenjem do zjista wupuschito.

Sahubjenje na kraju a morju.

Do Caracasa je hollandska parna lódź „Commelvijne“ s wjele cekneńcami z kraja Cumana pschijela, kotryż je bo **pjatk** se semjerjenjom podeschol. Cekneńcy powedaju, so je semjerjenje 30 sekundowe trało. Wschě twarjenja we měsće Cumana su bo zasuhnyle. Ludźo, kotřiž su cżaż semjerjenja w pschiwatanje dźełachu, bo do morza sturhnychu. Sylne nawalne zolny, kotreż za semjerjenjom sledowachu, wulku hromadu pschatatych łódźow rozbichu. Parnej łódźi „Commelvijna“ bo poradźi, strachej s mudrym manewrowanjom wucekнyć. Za jenu minutu su bo se semjerjenjom mnohe fabriske twarjenja, zyrkej, muzeum, knjeźerstwowe twarjenja a jasnwo do rozwalinow pschemenjene.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 22. wulkeho rózka.

Vincencija.

Z mudrosće Jana Radyserba.

Cł błazni wěru začisnu,
Preč khromi cisnu podpjeru.

Hač zecheeš runu drohu hić,
So budźeš swětej njelubić.

† 1847 Handrij Junak z Brězynki jako domjacy wučeŕ w Skodowi pola Wojerec, přećel Handrija Zejlerja.

* 1873 w Lipinach pola Wojerec Jan Haješ, překupc we Łazu. Přejemy swojemu přećelej wjele zhoža a Boże žohnowanje.

Z knihi serbskich nałožkow a widźenjow.

Wěšćenje znoweho khlěba. Hdyž so we nowem lěće prěni raz khlěb pječe, hospoza do jedneje pokruty telko dółčkow z porstom naštapa, kelkož ma ludźi w domje, a kóždy dółčk z mjenom pomjenuje, na přikład: To je nanowy, to je mój, maćerny, Haniny, Matejowy atd. Tute dółčki su w dwěmaj runymaj rjadkomaj naštapane, z kotrejuž je jedyn muzskim, druhich žonskim płaćacy. Hospoza sebi swědomiwje pomjatkuje, čeješ je žadyn dółčk. Do tych samych so hěkeje čisteje sele nasypa a nětko so na to hlada, kajka je sól při pječenju so ščiniła. Cejaž sól je běła wostała, tón cyłe lěto strowy wostanje, čejaž je brana, tón skhori, čejaž je čorna, tón wumrje.

Zyma.

Nihdy njechał zymu swarić —
Ludźo, jeno hladajće,
Kajke *móže mosty* twarić
Pře wšě wody skleńčane!

Nihdy njechał zymu honić —
Njewěšće, kak sanki du?
To ju dyrbi jara ranić
Za tu čěř a šlundrawcu!

Nihdy njechał zymu sudźić —
Kajko róże, hałozy.
Widźeše na wokuje zbudźić,
Wšitko darmo, bjez prócy. H. Zejleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor we 7 hodź. barometer 753, hygrometer —4, thermometer wo dnju +3. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 752, hygrometer —9, thermometer w nozy —5. Wuhladny na khłódne a ćuche wjedro. — Sylne wyschina nad najchimi stronami je nam tsane a cżiche wjedro pschinjesła. Kak dołho tak wostanje, so z wěstosću prajić njemohdźi. S wjeczora pschikhodźa nowe sylne mjatina. Jara so prajscha, hač je pytna dosć, njamu nad wschitkimi strošami wutkóčiš. Kaž so jda, tež nad ranišej Europu wyschina leži. Tute rozłoženje wyschinow a niž'now sarucki fujetscha dźełchi cżaš wosšłapje wjedro. S wobstajnej, znjeślivej symicżku bychmy rad spokojom byli, hdyž by snaž statnišho nasche hnuwy wodźiwał, tak pak je wětr sahubeny tydźeń snaž s nich idźeł. — Jutje brjedu sthadźa płónczko 7,58 hodź. a khowa so 4,27 hodź. Mjezakł sthadźa popołdnju w 4 hodź. a khowa so rano 6,40 hodź.

Zoso dłše dny.

Hdyž je rjane jasne wjedro, sačuwamy hižom widomnje, so dny na dosahosći pschibrjaju. Możemy to wosčehe na wjeczorach wobkedźowacź. Hačrunjež naš mózna fraklowa syma je žiwotej swěčzatej sunkowej krónu a łobjatym izepterjom hischcze wobkrućiła, dha žo wutrowy pschezo bóle pschimaju nadźiju, so pschidóże bórzy młody nalětni cżaš je swojim milym wožiwjatkom wobychom. Boże płónczko smjeźi i kóždym dnjom dłše a jeho pruhi chzedźa wobkrućowacź, sprostnjenu symju a ju wubudźicź je ižo dołheho symskeho tyara. Cżowjeze, tak mój hischcze tróschku sczełpliwosće, bórzy smješcz žo radowacź nad rjanym nałěžom a khwatacź won do stawajeze pschirody!

*

— **Na Budyšćim gymnasiju** dyrbjachu też dwě rjadownje samknyć, dokelž je žo mjes schulerjemi khripa strascżnje rozschěrita.

— **W Budyšćej stanjowańi a emajlowańi,** hdyž hižom dłšich cżas dźełaczerjam w pschikrótschenym cżasu dźełacź dachu, bo w posledniom tydźenju nětdźe 60 dźełaczerjow z dźěła puschcżili. Wot wjeżerawschcze pondźele dźěła jenož hischcze 95 wožobow.

— **Semrěł.** Saubźeny pjatk wumrě w Drježdźanach w khorowni Bjedrichowho města 73 lět stary krajny syndikus na wuzk. justicznu rada dr. jur. Reinhold Leopold Schaarschmidt. Semrěły běsche mjes druhim tež zobustaw direktorstwa. Krajnoschawskeje banki. Jeho cżełko bu dźensa wutoru na Budyšćim Tuchoŕčim pohrjebnischczu pokhowane.

— **Sjězd jakischo wuczeŕskeho towarstwa.** Jakike wuczeŕske towarstwo sthadźuje so wot 25. hacź 27. měrza t. l. w Pirnje k zjwojej 54. jasnuhjerskej zhromadźiznje. Tři je khowanych themow žu: „Zsamosorjadowanje w statnej schuli“, „powjetschenje powschitkownoje schulskeje wirowatosće“ a „domjazohospodarska wuczba w ludowej schuli.“

— **Wobšah pósłoschekoweho wobkhada w Němšej.** Na kónzu dezembra 1928 běsche w Němšej 949 294 mějezelow pósłoschekoweho konta. To je pornjo kónzej pryedawschcho měsaza 1566 konkow wjacy. Dobrowólny a poczejenjow zhromadnje je žo w dezembru 62 935 000 stalo wo 12 627 552 000 statn. hriwnow. S tutych bu bjes hotowych pjenjes zaplaczenych 9 958 901 000 statn. hriwnow. Dobrowólne mějezelow pósłoschekoweho konta wuczinjeschze w pschereżku 643 514 000 statn. hriwnow.

— **194. jakiska krajna lotterija.** 4. rjadowanja 194. jakiseje krajneje lotterije poczejnje žo 4., 5. a 6. februara 1928.

— **Słótne khorosće w jakiśej Hornjej Łužicy.** Po hamtiśej rosprawje jakiśeho krajneho strowotnistwowego hamta běchu w Hornjej Łužicy 15. januara 1929 sczěhowaze słótne khorosće. 1. Sskofniwosć (Milzbrand) w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Budyšćeho a w 1 gmejnje a 1 dworje Lubijśćeho hamtiśeho hejtmanstwa. 2. Skazenosć w 1 gmejnje a 1 dworje Lubijśćeho hamtiśeho hejtmanstwa. 3. Sswinjazemór w 1 gmejnje a 1 dworje Budyšćeho a w 2 gmejnomaj a 3 dworach Lubijśćeho hamtiśeho hejtmanstwa. 4. Ratykowaza khudokrejnosć kopytaczow w 1 gmejnje a 1 dworje Kamjenśćeho a w 1 gmejnje a 1 dworje Lubijśćeho hamtiśeho hejtmanstwa. 5. Pezołaze khorosće w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Kamjenśćeho hamtiśeho hejtmanstwa.

— **Sarananje za telefonowanje.** S 1. januarom 1929 je licżba hłownych pschisamknjenjow Prěsczejanskeje telefonowarnje na wjazy hacź 50 stupika. Po § 4. U telefonowańskeho porjada z 15. februara 1927 wuczinja telefonowańske hodła wot 1. haprelcze 1929 sakładne sarananje za kóżde hłowne pschisamknjenje 4 statne hriwny. Wobdźělnikojo telefona, kotriż nochjedźa powyschenu sakładny pjenjes płaćicz, změdźa swoje pschisamknjenje hacź do 4. měrza k 1. haprelcze 1929 wupowědźicź.

— **Knjes tachant Hartmann** bu saubźenu sjedźelu za bamkowskeho protonotara ponjzenowany. Snamjenja bonosnje pschepoda jemu biskop D. dr. Schreiber zwjatoczanje pschi njedźelnischim popołdnischim nóschporu.

Wohoń w Budyšinje.

Saubźenu nóz wokoło 3/4 hodź. nasta woheń na lubi narańschcho hospodarskeho twarjenja leżownoscże sodźidźowho wobthoda firmy **Moriza Wobita** na Schäfterskej drósy 48. Jako hnydom pschikhwatana wohnjowa wobora wokoło 1/2 hodź. hischcze njeběsche nad wohnjom dobyła, wuda so alarm na wulki woheń. Khwiłku na to pschikhwatachu wobowy firmy Weigangez, Graerow a Waggonowe fabriki kaž też z Delnjeje Kiny a se Sejkez. Mjenowane wobory pak njetrjebachu wjazy sapschimnuc, dokelž běsche woheń mjes tym zhaschany, so mježczańska motorka zpkawa k dospołnemu pobudźenju wohnja dożahasche. Pola naspomnjeneho twarjenja stej so hrjedźeli twar a sthcha pschepadałej. Wšeschcza dźełba hyła a zita je žo zobuzpalita. Kak je woheń nastał, ma so hischcze wujasnicź.

S **Budestez.** Dokelž je też tu wjele schulskich dźesi na khripu skhorilo, bu tudomna schula po postajenju wokrjesneho lekarja na tutón tydźeń samknjena. S 271 schulskich dźesi pobrachowasche 61, w jenej zdalowni samo 44 wot sta. W tydźenju, w kotrymž dźesi do schule njepschińdu, budźa schulske jstwy derje pschewětrowane a cżiścżene, so móże žo potom schula porjadnje dale wotměwacź.

S **Hušti.** Sjawny Družkeczańsko-Hušczański pucź je na Družkeczańskich, Malo-Zicżenjanskich a Hušczańskich honach wot wotschicżkjenja Brěsynczańsko-Zowskeho pucża hacź k městim, hdyž Holeczański pucź w Makej Hušzy do njeho njewubliknje ža na Brěsynczańsko-Zokowski pucź a na Hodźijsko-Hušczanisku dróhu.

S **Hušti.** Dokelž je tu a też we wokolinje mnoho dźesi na khripu sthoriło, bu Hušczańska schula wot wjeżerawschcze pondźele na tydźeń samknjena.

S **Hucżinje.** Dźensa wutoru wjeczor wotměže knjez hamtniczenjowe towarstwo we tudomnym Wolkez hosczencu hnuklowobrašowy pschednoschk wo cżaśez pschimérjenym sticzże rosliinow, wo wojowanjin pschecżiwo schkodnikam a wo slepschenju hnjmenjow.

S **Lubija.** Ssobotu je žeby w jastwje tudomneho hamtskeho hudnistwa pschekuhyły sastupjeŕ Max Schäfer s Lubija z wobwěsnjenjom zhwjenje wsak. Nětdźe 30-lětneho zajeteho, kiž je žo w Drježdźanach narodźił, saja policija njedawno dla wschelakich zlostnitstwow.

S **Wóšlinka.** Radupodawanje za macżerje budźe we Wóšlinku hatle pondźelu 28. januara pop. w 1 hodź. pola kujeża dr. Bergmanna. Na zamknjum duju podawa so macżerjam rada pop. w 3 hodź. we schuli we Wyšokej a 3/4 hodź. w Zitru pola Cuhnez.

S **Wóšlinka.** W lěcze 1928 je žo w naschej wožadze narodźiło 55 dźesi (1927: 86), a to 36 hólzow a 19 holcow. Mjes nimi běchu dwójzy dwójnički. Pschećelskich dźesi mějachmy 58 (73). Pschijowsdanjow běsche 23, mjes tym, so bu tu 20 (30) porow wěrowanych. Semrěło je tu 29 (43) wožobow; z nich bu 27 tu thowanych. Spowědnych je bylo 1974 (1996), z nich jich 70 Boże zjawje wokkasanje domach dóstali. Sběrki su wunjesle 274,34 hriwnow. Dalschich darow běsche 19 hr. W sandźenym lecże běsche mózno, na pobrjebnischczu studźeni ruce, kotrež mějesche też w zuchim cżasu dosć wody. Sbrdźi k twarej studnje su wožadni, jako dobrowólne dary wuprosili.

Dwoiacy ludźo.

Po wěrnem podawku powědana stawizniczka z bayerskich hór.

11] (Wokrjacowanje.)

Słónczenje wróći so Toni posdze popołdnju. Jeho twolicżo sačerwjenjene a naléśle, jeho njewésłe khodzenje, wupjatej wocżi — wschu pschesradźi, so je pjenu. Notburga bě bleda a wosthorjena; dyrbjesche so jara pschewinycź, so by zjwoje nawalne sacżesze podujsyła.

„Toni, lehń so tola, sy pschewjele pił,“ wona jenož rjekny, zjwój hłóh sladobdi tak jara hacź so budźesche. Pschi tom dujsche thankzeho pod lěnu pażu pschimnywschi do lehanjeze sjiwy dowjesź. Wón pak je furownym hłosom a wjesołazym jazykom na nju sareji: „Schto ty wote mnje dźesch? Ja cże njetrjebam. Sšym tu ś knjesom. Prjeź zym cżi rjekł.“

Tola burowka jeho ruku njepuschcżi. Tu sobźmy pjatk zjwoju pravizju a dyrì ś tajkim wotmachom ś pjasezu zjwoju žonu do mjeswocże, so wboha ś bolosczemi satkchikny. Dwaj cżeladnikaj, kiž běschtaj runje zyle blisko, pschibrżeschtaj na to wolanje; smjezowalschtaj so njemdreho a satkadźazeho hospodarja a dowjedźeschtaj jeho bjez napinanja do koża, hdyž jeho bórzy hłuboki spar wobja.

VII.

Hižo rosžjwasche złónzo zjwój błyschcż nad wjeżischkanti a rosdrěżanzi bór, hdyż Toni nasajtra wotacżi. Hoźrza jeho zakotnje bolesche a cżiwolwalsche, tak so njemóżeșche so jiwopredka na nicżo dopomnicź. Womakłu jenoż zokasche wołoł cżeżeli cżichcż ł cżoła a nětko pschichadźachu myślicżeli na njedawnu sasthłosć. Hańba palesche jeho do hłubin dusche. Hańba a roskacze nad jeho jiwotnym, sadźerżenjom pschecżiwo jeho zonje. Sakkate wino! To bě tola na wschcżu wina, abo po prawom to knjeżstwo, kiž bě jemu telko njesłuchcżeneje brěcżeli namułowało. A nětko dopomni so Toni też, so běchu žo ł niwu rosžohnowali, jo bychu kaž prajachu, na nějchto dnjow do Mnichowa dojeli.

Mochowy bur stany, swobleka žo stonajo a zwarjo na zjwoje kocze njerjanje a dźeńcze do jitwy. Ale prjedy hacź bě psches próh pschestupił, pschińdźe jemu Lena, kuchinjka, ł wuphakanymaj wocżkomaj napschecżo.

„Schto je?“ załowa Toni ł wótrym hłosom.

„Burowka je ł dźeńczomaj prjecź“, rosprawjesche zlużowna a płaczo rěcżeschke dale: „Wona je k zjwojimaj starschimaj domoj zchła. Prjedy hacź njebudu baronezu ł domu, žo njewróćzi.“

Toniżej běsche pschi tutej powjeści, jako by do njeho błyst dyrił. Posaby pschi tom samo na zjwoje buchaze mosżny w napje. Budźeschche na zlużownu a złowożka njerjerjewjwschi wocżinjeschche hubn. Lena wschak bě hižo na to pschihotowana, so budźe žo wusałkabźecź. Ale to njebě tak lić. Bur drje nésżto njes sobami schwantleschche, na cżoż postasche žo każ na podusczeny žakr; potom žo wobroczi a dźeńche, złowożka njeprajo, won. Lědma pak njedźeschche, so je zamotny, sódźny hrożaju pjasez psched žo a nahle sawoła ł mywoł wótrym hłosom:

„Nětko pak „ekstra“ njebudu nachowacź.“

A Toni dżerżeschche złowo. Tsi dny žo pominychu, ani so by byt pospytak žo se zjwojej žonu wujednacź, cżeżko sschadźbjenej wotproschowacź a ju se dźerżimi jako wróżo pschiwjesecź. Wschitcy ludźo se zjužodstwa a też dale won rěcżachu wo zakożnej rostkorje, kiž bě žo do mandżelskeho zjiwenja na kuble mochowego bura sadrżała, a nětkrytkuli zjwar pschińdże Toniżej ł wuschomaj. To jeho jenož hischcże bóle sattwerdźi w jeho górkim hnéwje. Stóży, kiž žo w nim warjachu, thuschcżichu žo widżomnje. Jeho cżasto so měnjaze rospołożenje ducha wabjachu cżeledź, kiż mejesche cżeżko pod tym cżerpjecź, k najwjetschej njepokojnosći, tak so dóńdże jeneho dnja mjes Toniżom a jenym cżeladnym złoro k pukam.

Schtwórteho dnja pschijdże baron Bellmonte se zjwojej žonu wróćo; wobej běschtej najlepschcże myślte. We wulkomeśćanskim zjiwenju njeběschtej na Lehnerez hrójbu sabłoj a tóżdemu po nécżim žobupschinjeschtej burej rjamu tobakowu dymu je złórrom wobbitu, barowej hukno sa rjamu njedźelńu drasu a wobémaj dźeńczomaj hrajći a złólojeńki.

Dźiwajo na tajke dopokazne luboscżiwosće smjezowa so Tonija hłuboke sacżucże hańby a wnjskositiwosće. Jara cżeżko jemu bě, knjeżiwu pokmi wérnesć wusnacź wo predźeńcjach pożledich dnjow wupowědacź.

Baron Bellmonte hładasche khutnje na zjwoju mandżelsku a tschażesche pschi tom ł hłowu.

„Jetta, hdyż je tonnu tak,“ won rjekny, „njeschmu namaj nicżo, hiba naju pschebyst pschemélnicź.“

„Sawésće dyrbimoj to cżinicź“, wobkrućeschche knjeni baronka. „Namaj je jenož waż jel, mochowy bure. Wodajcże, ale każ žo ida, macże wy runje tak dźiwnu žonu każ też hischcże dźiwnischeho nana. Nó, to njewadźi, druhdże naju cżim radżcho pschijmu.“

Toni kuknu žo khétz do delnjeje huby, niż trasche je mjerjanja dla toho, ichtoż bě baronka wuhudźiła, ale nebě dla, dokelž dyrbjesche ham pschi żebi sprawnosći jeje zerowazych złowow pschidacź. A runje tohodla storhnu jeho wopaczne sacżucże nécżo ł złowam:

„Knjeż baron, hdyż žo wam hłowu nastaju, to dam żebi ju radżcho wottorhnycź, hacź žo bych zofak. Wy mi nodźijomnje tu hanbu njeunaczinicże, a njepocżehnjeze ł domu. Wschitcy ludźo bychu žo mi wuńzmjeli a prajili: Nětko je mochowa burowka tola zjwoju wolu pschekłócżiła. Tak nécżeho bych njemohł jnjesć.“

Baron Bellmonte sczahny ł ramjenjomaj. „Mój žeń to hischcże tas pschemyślitmoj“, won wotmołwi, „njewérno, Jetta?“

Wona kiwny ł hłowu jeho hłowam pschihłosujzy.

(Pokraczowanje sczehuje).

S kamjenza. Wša wopołasowdźejcy wukrjenja rosćijanja su wczera pódźelu rano skalzy wschitkich tudomnych šulerjow do strajka stupili. Je-li woni dźeje strajkuja, njepschinidże hinak, hač so w šulerjach dozwola dźěłacej pschestanu.

S Kamjenza. Njedźelu dopołdnja ½10 hodź. spłošchiłaj so konjej mlokowego sapschahaja Hennerowskeho knježeho dwora, kotrajž běschtaj na Połčanišej drohi dźeje bjes dohlada stałoj. Wonaj so spłošchichtaj, dokelž běsche druhi sapschah do mlokowego wosa sajeł. Wobje mlokowego sapschaha storzištaj so Welkeje twarjenja a wobschkodźitaj sejenu. Dalšna schoda na zbože njenasta. Na Wótšliczinu hrodze konjow sadźerżachu.

Z Kulowa. Tudomny Breyerec parny rězak staj sebi najeńkej Fitten a Fasold kupiłoj. Kupny pjenjez wučinja pjeća 15 000 hriwnow. — **Wobžarujomne** njezbože potrjechi tudomneho póstskeho sekretara na wotp. Jäckela. So rozrěčuje ze swojimi dźěćimi stupi wón najskerje so přehladawši přez krona Wojerowskeje dróhi a padźe znak na kamjentny plestr, zo njemóžeše wjacy sam stanyć. Hač je so znjezboženy też znutrkach zranił, njemóžeše lěkar **Imydom zwěsćić.**

Z Kulowca pola Kulowa. Naš dotalny nócny strażnik, 88lětny wumeńkar Handrij Rosmy, je swoje zastojnstwo staroby dla złožił. Je jo lětdźesatki dołho swěrn zastawał. Z jeho naslědnikom je khěžeř Jan Brückner.

S Wojerez. Sćinjerej khodźi puće wschelake. W Berngerez hoščenju w Małej Nydeli wumrě pódźelu z Božej rucku buffetowa pohlužowarka z Budyšcina, kotraž běšche tam hakle njedźelu swoje městno nastupiła.

S Wojerez. Na žrobotnjičich wikach we Wojerezach běsche jenoż 91 prožatow na pschedań. Wěhakow njeběchu dosć kupcy za nje wiki pschinjesli. Za prožata płacźachu **16** hač 25 hriwnow po schtuzy.

S Wětrizy pola Wojerez. Kaž wschudyžom we wokolinje, tak też pola naš khriza wukupuje. Wona nadpadnje wosebje dźěći. Dokelž wjasy ani połoja schulskich dźěći do schule njepschińdźe, dyrbjesche jo schula nałhwilnje samknyć.

S Njebjelčicach. Tudomny pschekupc Wunderlich padze sajdźenu pódźelu z rěbla. Pschi padnjenju bo muskach cjeżko krani. We wokrjesnej khorowni we Wojerezach, hdźež běchu njeschožonego dowjesli, dyrbjachu z operaciju zakročeć. Bohužel pak njemóžachu wobžarujomnemu pomoz pschinjeć. Won wumrě njedźelu na jeźbnych swojeho cjeżkeho zranjenja.

S Njeskeje. Dotkoł budże stołny lěkař dr. Müller we Njeskej njepschitomny, je krajny rada wobhładowanje skota a mjasa stołnemu lěkarjej drej. Steglichej w Njeskej pschepodał.

Wusudźenja.

§ Psched 2. wulkej khłostańskej komoru jako powołanskej instanzu jednasche žurd sajdźenych pjatk pschecziwo prěnjemu pokładnikej a wjednikej cjasanskeho wotrjada pschi Budyškim finanzowym hamcze, wjelschenym dawkownemu inspekterej Arnoschtej Biedrichej Mylej se Saargemünda, jowa dla pschekschiwojenja w sastojnstwje. Mylo běsche pjeza wobškorzenego, so je 1000 hr., kiž běschе juwelěr Merschowšky w Budyschinje, a 5000 hr., kiž běschе Drježdźanski sekretar Barcź Budyšckich granitowych skałow, jemu wopschinjaja na sastate dawki wotpłaćił, žam sa žo pschetrjebał. We prěnjej instanzy běsche Budyški zhromadny kawnišk žurd wobškorzenego w jednanju 21. septembra 1928 wuwinował. Statne rěčnišćiwo běsche pak so pschecziwo tutomu wuwinjeju powołało. — Kaž dožčišchu a zhtož Mylo njeprěješche, je wón, hačrunjež njeměješche prawo w płaćenskim czasu pschijimacź pjenjezy, 27. decembra 1927 wot Merschowskeho 1000 hr. wotpłaćenja w khłubnej jitwi pschijimał, jemu kwitował, ale pjenjezy hakle minjale 3 měsacy pohdźišche, 17. měrza 1928, na finanzu pokładniu wotedał a je sapisacź dał. — 25. februara 1928 běsche wón žebi pola generalneho sekretara Barcźa Budyšckich granitowjow w Drježdźanach dźěł dawka wo 5000 hr. sam wotewzał, pjenjez tež na pokładniu njewotedał ani sapisacź

Hospodarski rozhlad.

wutoru 22. wulkeho róžka 1929:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,204	100 pólsk. złotych	47,275
1 jendźelski punt	20,388	100 čěskosł. krónow	12,486
100 šwajc. frankow	80,83	100 franc. frankow	16,425

Barlinska burša bě wczera powschitkownje schlabjena. Kursy efektow popuschczowachu. Stłóčene běchu kursy na wikach i doščnymi a rentowymi liščinami.

Produktowe wiki w Barlinje běchu wczera drje derje wopytane, ale wobrot šnadny wosta. Se žaneje strony njepschichwaleježche někajkich powabjenjow. Pomjo hobotnym wikam so žitne płaćźiny njepscheměnichu. Wčera płaćeschе zentnar

w Barlinje

pschenicy 10,55—10,65 hr., rožki 10,35 hr.
hač 10,45 hr., jačmjenja nałetnjeho 10,90
hač 11,85 hr., nasymskeho 9,60—10 hr.,
wowsa 10,05—10,35 hr.

w termijowym wikowanju:

sa měrz: pschenicy 11,40—11,47½ hr. a rožki 11,27½ hr.,
sa meju: pschenicy 11,82½—11,92½ hr., rožki 11,77½—11,75 hr., [illegible] 11,75 hriwnow,
sa julij: pschenicy 12,20—12,25 hr., rožki 11,80—11,77½ hr., wowsa 12,21¼ hr.

w Drježdźanach (pjatk):

pschenicy 10,65—10,90 hr. (10,60—10,85 hriwnow),
rožki 10,25—10,60 hr. (10,35—10,60 hr.),
jačmjenja nasymskeho 10—11 hr. (10 hr. hač 11 hr.),
jačmjenja nałetnjeho 11,75—12,40 hr. (11,75—12,40 hr.),
wowsa 10,65—10,90 hr. (10,55—10,80 hriwnow).

Pschistajeja:

Dźowku za pohonca, Clauß w Barschcźi pola Mikowa.
Holca do domu, Jäkel, kontor we Kulowje.
„ Mehnertowa w Dźěžnjezach 45.
Mučzownika, rěznikskeho, Höntsch w Rakezach.
Pschedawarja, Langner w Njeskej.
Sienotupiłku. Kaolinowe jamy Waidmannsheim G. m. b. H. pola Njeskeje.
Maschinskeho wjednika. Sinapius w Hródku.

Na pschedań:

Pjerjo w Czelchowje 18.
Běhaki 4 w Dalizach 46.
Nałwobleka symski we Wojerezach, Zyrkwinska haša 201.
Krowa mloda z cjelcezom, w Narcźu 16.
„ mloda, Kruž we Wulkim Bukowje pola Hródka.

Sšudnijzy na pschesłuchowanje:

W Kamjenzu w „Žitnym domje" hrjedu 23. wulkeho róžka 1929 dop. w 11 hodź.: elektromotor 1 PS, wschelake maschinske dźěle a njemjenje, 4 drjewjane wanje,
W Njebjelčicach hrjedu 23. 1. 29: mlokarwa ze wschěmi trěbnymi pschiběžnjenjemi (kupzy seidu so dop. ½10 w „Herbstej grychcze"),

hrjedu 23. wulkeho róžka 1929:

W Njeskej w hoščenju „K hwězdźe" dop. w 10 hodź.: jasa a motorske kolo,
we Wukrjanczjach w Meldźi hoščenju wschitko we 12 h.: billard,
we Wulkim Radschowje w hoščenju „K piwarni" popolnja w 2 hodź.: klawěr,

schtwórtk 24. wulkeho róžka 1929:

W Klitnom w Tlustiej hoščenju pschiw. w 12 hodź.: kolo, kamor, bogrowa pschiprawa,
W Budyschinje na šudnišnje dop. w 10 hodź.: meble a wohnischcho, punsch, bilard, auto, schórzuchi, cyzole wobucza, cźašniki, wschelake drasty a schatu, gramofony a wschelake druhe hudźbne stroje, schokoladu a kakao,
Je swobodnje ruki: wschelake dźěle kolow a automobilow.

Konkurs

nad jamoježnjom krawca Theodora Siachi w Malom Wjelkowje je šud pódźelu 21. 1. dop. ½10 hodź. wotewrił. Sarjadnik konkursa je pschekupc Gustav Christoph w Budyschinje, Flinzowa haša 40. 1. term. je hrjedu 20. 2. 29 a 2. term. hrjedu 3. 4. 29 w Budyschinje, na šudnišnje, jšiwa 141.

Skerowe denježe.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Wobrot wotkanje šnadny, płaćźiny su skruczene.
Dop. ¾12 hodź.: Kaj psched hodźinu. Płaćźiny rožki 5—11 pj. postupile.

Płaćźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a woljowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg. Płaćźiny po złotej hriwnje.

	21. 1.	19. 1.		21. 1.	19. 1.
Pšenica	211-213	211-213	buny	21-23,00	21-23,00
rožka	207 209	206 208	woka	26-28,0	26-28,00
nal. jačmjeń	218- 37	218-237	módra lupiny	15-16,50	15-16,50
naz. jačmjeń	192-200	192-200	žołte lupiny	18-18,5	18-18,50
wows	201-207	201-207	zeradella	—	—
kukurica	235-237	235-237	raps. wosusk	19-20,30	19-20,30
pšeń. muka	26-28,75	27 28,75	lany wosusk	25-26,20	25-25,20
ržana muka	27-28,5	26-28,5	ocen. melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	bórnj. kruški	18-19,20	18-19,20
ržane „	14,60	14,60	syno, 50 kg	3,00-3,70	4,00-5,20
lane symjo	—	—	ržana sloma	1,15-1,30	1,05-1,15
bróšeń	—	—	pšeńc. „	1,00 1,2	1,00-1,25
raps	—	—	wowsna „	1,35-1,55	1,40-1,60
pjeluški	22-24,00	22-24,00	jačna „	1,15-1,35	1,20-1,35

Drježdźanska burza (21. I.).

Pšenica	213-218	bórnjace kruški	21,80-22,00
rožka	207-212	pšeńc. wotruby	14,80-15,20
nałetni jačmjeń	235-248	ržane wotruby	14,60-15,80
nazymsk. jačmjeń	200-220	pšeńana muka	40,50-42,00
wows	213 218	ržana muka	31,50-32,50
čerwjeny dźećel	150-160	woka	-
raps	-	pjeluški	-
kukurica (Mais)	230-232	bróch	-
suche truhanki	15 15,60	cokrowe truh.	-

Płaćźiny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.
21. januara.

175 woł., 418 byk., 376 jałoc. a kruw., 692 ćelat, 624 wowc., 2808 swini.

Płaćźiny za
woły: 1. 51—55, 2. 40—46, 3. 30—36;
byki: 1. 50—54, 2. 44—48, 3. 38—42;
kruwy: 1. 45—50, 2. 36—43, 3. 26—32, 4. 22—25;
jałojcy: 1. 53—57, 2. 42—50;
wowcy: 1. 64—68, 2. 56—62;
ćelata: 1. 77—80, 2. 64—70, 3. 57—62;
swinje: (přez 300 pt.) 78—79, 2. (240—300) 77—78, 3. (200—240) 75—76, 4. (160—200) 73—74.
Rancy 65—70.

Wusudźenja.

§ Psched 2. wulkej khłostańskej komoru jako powołanskej instanzu jednasche žurd sajdźenych pjatk pschecziwo prěnjemu pokładnikej a wjednikej cjasanskeho wotrjada pschi Budyškim finanzowym hamcze, wjelschenym dawkownemu inspekterej Arnoschtej Biedrichej Mylej se Saargemünda, jowa dla pschekschiwojenja w sastojnstwje. Mylo běsche pjeza wobškorzenego, so je 1000 hr., kiž běschе juwelěr Merschowšky w Budyschinje, a 5000 hr., kiž běschе Drježdźanski sekretar Barcź Budyšckich granitowych skałow, jemu wopschinjaja na sastate dawki wotpłaćił, žam sa žo pschetrjebał. We prěnjej instanzy běsche Budyški zhromadny kawnišk žurd wobškorzenego w jednanju 21. septembra 1928 wuwinował. Statne rěčnišćiwo běsche pak so pschecziwo tutomu wuwinjeju powołało. — Kaž dožčišchu a zhtož Mylo njeprěješche, je wón, hačrunjež njeměješche prawo w płaćenskim czasu pschijimacź pjenjezy, 27. decembra 1927 wot Merschowskeho 1000 hr. wotpłaćenja w khłubnej jitwi pschijimał, jemu kwitował, ale pjenjezy hakle minjale 3 měsacy pohdźišche, 17. měrza 1928, na finanzu pokładniu wotedał a je sapisacź dał. — 25. februara 1928 běsche wón žebi pola generalneho sekretara Barcźa Budyšckich granitowjow w Drježdźanach dźěł dawka wo 5000 hr. sam wotewzał, pjenjez tež na pokładniu njewotedał ani sapisacź dał. 29. měrza 1928 khori Mylo na khripu. Mjes tym bu na finanzowym hamcze se dźěłenjom granitowjow znate, so je firma 5000 hr. napłaćiła. Wo rozsajažnjenje prošeny běsche Mylo 2. hapriela jowu z pschedjerjej finanzneho hamta wyschischemu knježerjowemu radźe dr. f Lavallade, pópłak a jemu prašeć dał, so žu so jemu pjenjezy na njewujasnjene waschnje zbrońe. S pomocu pschiwuzitych je Mylo 10. hapriela 1928 pobrachowaje pjenjezy narunał. — Psched powołanskim žurdom wón přejesche, so je so na tutymaj pjenjesomaj z swojeznu wužitkej pschepschichmak. Sa pschijimanje pjenjez je won sa wopraunjeneho. Te 5000 hr. je drje najskerje zbrońe, dokelž je wobałku, w kotrejž su tej njeskładźene akty łuke, dwójzy je swojeje słužbneje sjiwy do pokładnje njeńt. Ně pak pjeza tej mózu, so je pjenjezy nječto kradnyk. Pschi pschepytowanju pak sa to njenamakachu dopokazowe. Swěrcźi so pak, so je měł Mylo w tamnym czasu a tej pschedy wulke wudawki, kiž sebi sastojnik z podobnymi dołhodami njemóže popschecź. Je žebi kupił motorske kolo, mału auto, fźělbje, je płaćźił wotmajenje hońtwy, hońtwinsku hoscźenu, je žebi kupił pišmańki stroj, žebi jawěrcźit zjinjenje se 10 000 hr., žo podawał na wulěty z nłodej holzu, je ji darował. Swěrcźichu dale, so je Mylo pschi někotrych revisijach samjelcźał, so je pschijimał 1000 a 5000 hr. a je akty měł samknjene. Powołanje statneho rěčnišćiwa měsjesche pokuty wušpěch. Sšud kajdoši Mylu dla pschekschiwjenja w sastojnstwje w dwěmaj padomaj k 1 lěta jastwa a wotrjesnju jemu cźesnje prawa na 2 lěcźe.

Z Łužicy

* S **Korschnicy.** W jenym tudomnym wobkhodźe su se pokładnje 35 hriwnow kradnyli. Paduch běsche žebi tworu žadał, kotraž w klamach njeběsche a žona dyrbjesche tohodla klamy na khwilku wopuschcźeć. Tutón cźas je paduch wužił a pjenjezy kradnył.

* S **Porchowa.** Tudomny fabrikant zementowych tworow Ota Winter swjeczi jutsje srjedu swój 25-lětny wobkhodny jubilej. Dźensa swjeczi jeho jeniczka dźowka kwas. Firma Ota Winter ma dobre mjeno po jakiejž a prošej Łužicy. Też jeho dźěłacźerjo cźesća k. Wintera jako spramneho dźěłodawarja.

§ S **Wjaznicy.** Pschi dopołdnischim kemschenju sajdźenu njedźelu sawokasa knjes superintendent Fröhlich z Budyschina prěnjeho sararja Wjasołnjeje wosady, knjesa duchownjeho Zweynerta je Steinbacha w Rudnych horach.

* Se **Schorjelza.** Pschi swojim pjatkownym pohdźenju wobkamuninym Schorjelzyj mětschcźanzy sastupjerjo, so na žo-gmejna Mochy k 1. hapriesi 1. l. do Schorjelza sagmejnowacź. S tym powjetscha so ležownosći města Schorjelza wot 2320 na 3054 hektarow a wobybleństwo swjschi so wot 91 700 na něhdźe 94 500.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdźan.** (Khripa.) Nasymnjenja, mjes kotrymiž je mnoho padow khripy, pscheza bóle pschibéraja. Tak wosjewja městna khorobna pokładna 3600 na nasymnjenje ikhorjenych, mjes nimi cźerpi pjeza 2700 na khripu. Na žoaje pak su ikhorjenja na khripu swjetscha łokke. Njeběsche pak małne samkacź schulske rjadownje. W měschcźanskich khorownjach su dotal schtyri wosoby na khripu wumrěle.

* S **Kamjenzy.** (Njesbožowne padnjenje.) W sadnim twarjenju ležownotsje na Freiberzkej dróhy 7 namakachu we wotběžu 61lětneho dźěłacźerja Edelmanna morweho ležo. Kaž je žo dotal swjeczicej hodźako, je Edelmann po schodźe delepadnył, kiž z druheho posthoda dele wjedze, a je we wyschokosći pak schoda wokhěžne wokno z hłowu pscheraził. Lékař sjónsa, so je njesbožowny na puknjenje nepa wumrěł.

* S **Kamjenzy.** (Njedostatk na wodze žo schórschcik.) Měschcźanska rada w Kamjenzy (Chemnitz) je wosjewiła, nowe napominanje k słutkownemu wužiwanju pitnjeje wody, dokelž je so njedostatk na wodze symy dla schórschił. Wosjetcźuje so jakaš, so niz na druhich bnjach kupacź hacź pjatk. Wobsthedźerjo domu maju tydźenšiju jenoż jónu wothkźu a schodny trjeć dacź a maju kedźbowacź, so žo to jenoż z tupatiwej abo mjinjej wodu stawa.

* S **Zwikawy.** (Nadpad na žanje.) Njedałoko knježeho dwora w Steinpleißu skoči muzikt wot sady na konjace žanje. W žanjach hdźežschcźej jena mloda žona a mloda dźowka jeneho Zwikawskeho pjekarskeho mischtra. Žuby žadasche žebi wot Jónjezyn, so bychtrej žanje wopuschczeli. Jako to njeczinjeschtej, wuczahny nadpadnik dołhi nóž a hrožesche jónskimaj se sakloczom. Na jeju wołanje pschiskóčeschtaj wohrožennyjej muzej na pomoz, na cźož měsjesche so nadpadnik z procha.

* S **Hłoholwa.** (Najstarschi punkt wuczeř 102 lěcźe stary wumrěł.) Sćejdu popołdnju wumrě w Brestowje pola Hłoholwa (Glogau) hłowny wuczeř a kantor na wotp. Gustaw Krahwa. Semrěty běsche najstarschi wuczeř Prusiseje. Won narodźi so 25. septembra 1826 w Nilbawje we Hłoholwskim wokrjesu, hdźež běsche jeho nan z kantorom. Krahwa połkadźejsche je starece wuczeřskeje hwězby, pschetož hijom jeho dźěd běsche z kantorom w Herrndorfje. Po 52½ lětnym wuczeřskim służbowanju poda so Krahwa k 1. januarej 1899 na wotpočink, kiž je 30 lět dołho wužiwacź směł.

* S **Barlina.** (Sšamomordarstwo młodostneho.) We Krakowej Luisynej dróhy w Nahnsdorfje pjatk wjeczor 17lětneho konditorskeho wuczobnika Pawoła Machnowskeho, kiž na Küstrinskim namjeźe 10 bydlesche, satrělenčo namakachu. Po šwjeczenju polizije je žebi Machnowski we cźežkich myslach žiwjenje wsak.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Jan Korla Arnoschi Gretschel, šulerink we Kamjenzu, 61 lět. — Lina swud. Henczowa rodź. Neumannez we Lubiju, 82 lět. — Bohuwěr Müller, prěni kowař we Wojerezach, 55 lět. — Pawoł Wawrich we Wojerezach, 27 lět. — Wilhelm Karich, schkleńzunoczer w Běłej Wodźe, 69 lět.

Zhromadźizna staršiskich radow w Khrósćicach.

Wšelake strachi hroža tež serbskim šulam a gmejnam

Serbske staršiske rady, tak derje po šulskim zakonju kaž tež přez cyrkwinske organy wolene, zeńdźechu so njedźelu popołdnju we „Herbskej gryčhće“ ke khutnym wuradźowanjam. W mnohim hroža tež našim serbskim šulam — šulski zakoń znaje wězo jenož ŕěčnje měšane šule, byrnjež zdźela nimale wšě dźěći serbske byle — potajkim tam, hdźež běchu zwučeni, wo měrje a bjez starosće za časne a wěčne zbožo dźěći skutkować. Te časy su po zdaću nimo. Tuž ŕeka, stražować a wojować a wšě zakońske puće a srědki wutrjebać, zo staršiske wšelkim prawu na swojich dźěćoch přiňdu.

Tukhwilny předsyda staršiskich radow, knjez kubleŕ Jurij Łušćanski z Njebjelčic, spominaše we swojich powitańskich słowach na jich ważnosć. Wuwjedźe dale, zo po revolucii so wšo wo młodźinu torhaše a naspomni nowy šulski zakoń, přećiwo kotremuž dyrbimy so wobarać, dokelž njeje we wšěm po zmyslenju katolskich staršich. Dźěći budu pozdźišo staršim dźakowni, zo so nětko tak kruče wojuje wo kŕesćansku šulu.

Na to dósta knjez farař Mić-Njebjelčanski słowo k swojemu přednošku „Wo wukublanju dźěsća“. (Tutón dypk bě drje so *na dźěsiskim porjedźe zabył*, dokelž předležacy hektografowany jón njewopřiješe.) Při tym zaběraše so ŕěčnik wosebje ze staršimi a swójbu a da prawo wočehnjenje tež šuli, cyrkwi a statej. Dźěćo je dar Boži, ma so potajkim zasy k njemu wjesć přez wukublanje w bohabojosći a posłušnosći. Wězo słowo bjez dobreho příkłada njecehnje. Swětny wliw skodźi w mnohim dobrem wočehnjenju. Starši wočakuja, zo so w šuli tak dale twari kaž we staršiskim domje. Chcemy naše dźěći słać do nabožnych, wěriwych, wuznawarskich šulow. Naše knježeństwo nochce nam je dać, ale žada sej zhromadne šule *bjez nabožiny. Wone su spočatk njewěriwych šulow.* W nich njemóže so nabožina wudźělić, duchowny ma so ze šule wustorčić. Staršim móža sej wuznawarsku šulu žadać, to jim zakoń do ruki da. W Hollandskej na př. su katolscy staršim po 70lětnym bědźenju swoje šule dóstali. Pokaza na kraje, hdźež je nabožina ze šulow wučiskana. Naspomni tež šulsku organizaciju, kiž je po přeću biskopow tworjena a ŕěčeše za zhromadne skutkowanje staršiskeho domu, šule a cyrkwje.

W dalšim ŕěčeše k. kantor Andricki z Radworja wo pomĕrach šule a statneje wyšnosće. Wo šulu budźe so dale wojować, swoboda swědomja je nuznje trěbna. Po 120 artiklu statneje wustawy přisłuša staršim přenje wukublanje dźěsća. Na cyrkej je so při tym zabyło. Ale prawo staršich je wobmjezowane, stat ma swoje prawo, tež cyrkej. To je Bóh ji do rukow dał. „Dźiće a wuče wšitke ludy ....“ Tute prawo sej cyrkej žada w cyrkwinskim kanonje. Po *nim sunĕ cyrkej šule założować a dahladować*, wosebje nabožne moralne žiwjenje. Wotpokazamy mjenowanu statnu šulu. Starši móža sej tež privatne šule założować. W šulskim wučenju dyrbi wĕsta přezjenosć być. W nabožinje *nochce so nĕtčiši stat* dosć wuprajić. Wučenje moralki nam njedosaha.

K. arcymĕšnik Žur-Ralbičanski přečita namjet duchowneje konferency, po kotrymž sej 4 *nabožne* hodźiny žada a swobodu swjateje Marineju dnjow (2. julija a 8. septembra). To wubudźi živu a dołhu rozmołwu, na kotrež so cyła ćrjóła ŕěčnikow wobdźĕli. Štož posledniši předmjet nastupa, so wšelake srědki namjetowachu — samo njezakońske - -, doniž skónčnje z wučerskeje strony na jenički prawy puć přez šulske wubjerki so pokaza. Na nich ma so próstwa zapodać. Z wjacorych stron pak so na njetrĕbnosć tuteho předewzaća pokazowaše. Cyrkej je tutaj dnjej za wulkej zběhnyła a z wulkeho dźěła so na tutymaj kaž tež na wšelakich druhich dnjach dźěła a njehodźi so wotmyslene putnikowanje staršeju ze swojimi dźěćimi do Róžanta přewjesć. Tež hewak je wobdźĕlenje ze strony dźěći jara słabe. Hinak bě to 1. meje zaúdźeneho lĕta, hdźež so dźěći ze swojimi wučerjemi a duchownymi zhromadnje wobdźĕlichu. To čini začišć na nich a wostanje jim čas žiwjenja w dobrym pomjatku. Šulske wubjerki su so hižom raz z tutym namjetom zaběrali, ale zwjetšeho dźěła wotpokazale, dokelž nuzne njeje. Z jeneje strony drje so tež skrótka za to ŕěčeše jako něšto serbske zastarške, k hajenju serbskeho nałoža. Sam pak niči jako předsyda jeneho towarstwa přez pěstowanje němčiny w nim, kiž je jako serbske założene a přijedy přećy serbsku rĕč a wašnja hajiło. Nětko je to hinak. Theorija — praksis!

Dla ličby nabožnych hodźin zjednoćichu so přitomni po dołhej rozmołwje skónčnje na tři. Próstwa ma so přez šulsku organizaciju na *ministerstwo* zapodać a to tež tohodla, dokelž maja so w nabožinje wšelake němske wurazy sobu nawuknyć. Tuto žadanje ma skĕrje wuhlady na wuspĕch.

Khětro zrudne wobstejnosće přihotuja so za Zdźĕrjansku šulsku gmejnu. Hižo lĕta dołho wojuja za to, zo by tamniším katolskim jich šule so za dalše časy zwěsćiła. Najnowiše žadanja šulskeho hamta a *ministerstwa měrja so na to*, šulsku gmejnu rozwjazać a šulske dźěći zdźela do Klukša, zdźela do Wulkeje Dubrawy pokazać. To by kónc dotalneho porjada był, po čimž by wězo tež nabožne a cyrkwinske žiwjenje jara ćerpiło. Přećitamy list a rozłożenje zastupjerja tamneje gmejny činještaj hłuboki začišć na zhromadźenych. Tuž so wobzamknu, zo ma so jim pomhać z tym, zo so staršiske rady z nimi solidarnje wupraja a přihódnu próstwu na ministerstwo zapodaja, też maja so pjenježnje podpjerać při swojim wojowanju. Je dźĕn tam zwjetša khudši lud. To maja jenotliwe staršiske rady do rukow wzać, štož so jim ze *strony předsydstwa připósćele.*

Na kónc skorješe předsyda, zo njejsu staršiske rady dosć *zorganizowane*, tež na to, zo bohužel naše serbske dźěći z němskimi kemšacymi knihami do Božich słužbow khodźa a z wulkeho dźĕła wjacy serbske kórluše sobu njespěwaja. (To móže so wosebje we klóstrje wobkedźbować. Z tym so dźěći hižom dźeń a bóle zwotnarodźuja. Přisp. dop.)

Dla zhromadneje jězby do Prahi na 1000lětne woswjećenje martrarskeje smjerće swjat. Wjaceslawa rěčeše k. prof. Bryl jenož skrótka, dokelž bě čas hižo njesměrnje postupował. Štóž chce hižom bóle při spočatku tutych swjatočnosćow tam dojć, měł to bórzy wubjerkownikam wozwjeć. Posledni njedźelu pósta wotmeje so w Khróśćicach wulka zhromadźizna, kiž budźe so jenož z tutej maćizny zaběrać a bliže instrukcije wozwjeć. Mjez tym budźe wězo wubjerk wšo tŕěbne dozrjadować. Kaž so słyšeć dadźa, chcedźa někotři hižo w meji (zdobom při składnosći *ratarskeje* wustajeńcy), druzy zasy w *julju* a septembru. W posłednim měsacu budu so najwažnišše swjatočnosće wotmĕwać, kaž je hižo z porjada dowidźeć. Tola ma zajězd mĕć putniski, nabožni raz. Na to cheyli wobdźĕlnicy z přenja dźiwać.

Zhromadźizna traješe na wšě štyri hodźiny. Bě puk z dopokazom, zo su tajke dorĕčenja w nabožnych narodnych a druhich prašenjach jara nuzne. Bě jara derje wopytana, tež někotre maćerje widźachmy přitomne. Zhromadźizna skónči so z kĕrlušom. Předsydstwu a wšelakim jenotliwcam kiwa znowa *dźĕło*. Njech jo wuspěšne w tutych ważnych aktuelnych prašenjach.

Přilopk.

* **S holeschu i wołnom wustrjelila.** W Kasselskej nastrejnej *thorownni cjerpjeshe thora zalothnje na wjerju* žołcjowego kamjenja (Gallensteinkolik). W swojim jadowelowanju stoji wboha thora i wołnom won, padze tři posthuby wyšoko dele a wosta je stemjenym njechom morwa leżo.

* **Khripa w Jushoslowjanskej.** Khripa je ho někto tež na mešto Ljubjanu rozschěrila. Dotal je tam nĕhdźe 2000 cłowjekow na nju sthorjało. Najbóle napadnje thripa jshulske dźěći a tu jako wołeshe holzy.

* **Jendźelska wustajenja w Beogradze.** Spočatk bliżšeho měsaca wotewri so w Beogradze wustajenja jendźelskeho wunmĕstwa, na kotrejž so mnoho jendźelskich wunmĕłcow wobdźĕli.

* **Mlóko w drahowych pschekrowach.** S Chikaga we Sjednoćenych Statach Połnocneje Ameriki so powě, to mlokowi rataŕo w Illinoiskim stacje hižom dźesći cząs strejkuja, dokelž so mlokowe płaćizny njepoworšicha, kaž hdyž woni to zdadźa. Na wschitkich nakrajnych drohach pohajichu burja strajkowych strażowarjow, kotrymž je so *porudźiło, mnoho kamarjow straika lećeja*. Woni schorchu jim mlóko po tyńzach litrach a smulowachu jo do drohowych pschikrowow.

Najnowiše z cyleho swĕta.

— **Schtrejkowa powĕšć wo wjedźe sa jasnischu frjedu: Njenje, łucko, we nozy njerjsuje. W Jendźelskej milischu, tu a tam so dejschujetsche.**

Jenu jeneho profesora w Berlinje w jednym wokshenju tjo mužojo nadpadnychu, nabichu a potom samknychu. Hdyž bě jona 1/2 20 hodźin w jedźeni, so na hólu durje wozjinichu a tjo mužojo psched njej stejachu. Mužojo ju schtorkachu a potom drohotne wĕšči sebrachu. Hdyž jona na pomoz wołasche, nadpadnizy ćekachu a durje sady hólu samknychu. S wokom won samknjena wo pomoz wołasche. Nimo chodźazy ludźo policistow k njej pósłachu.

Na horje Ungern pola Noweho Mĕsta je ho lokjena njehdźelu w nozy do cjisto wotpalika. Wuhladowanka wĕża je ho plomjenjam wobkrótła.

Wĕsty Tausend bě ludźom narĕčał, so móže 1500 dźĕłacy. Wudawałasche, so k tomu wjele pjenjes trjeba. Mjez ludźimi, kotrjž sebi dachu wot wobschkodźenja pjenjesy wulischćeć, bě general Ludendorff. Stónmjenje ho wotkasa, so Tausend njemóže 1500 dźĕłacy, ale ludźom 150 tohaŕjo je jako wurĕčeć. W Schwajzarskej sebi někotre hrody nakupi. Schwajzarska wyschnosć je jebała sajała. Ludźo, kotrjž su jemu lohkowĕrnji na kli lĕli, k zdźĕłanym worschtam pschiskuschcheja. So je w naschim cząsu tajke jebanstwo mósno, móje cłowjek je schrowanymi mosławami ĕduna wĕriť.

Na kónzu maskeraduscha bala nochzyschche w hotelu we Schtuttingu je karbidowe gwĕžko gwĕćeć. Korejmar tohodła je sazehnjenej zigaretu do gwĕtkowego pschiprawy na dwór djesche. Dyrj do thĕžki stupi, so rosbuchnjenje ha, kotrejž korejmarja mori. Cjełko nĕhdźe 25 metrow i jeho namakachu.

Sdobnu we Warschawje schtyrjo banditojo pschemjenjenju pjenjes nadpadnychu a i rewolwrami ho do sastojnikow samĕriwschi jich nuzowachu, kajmy wopschichcjeze wudaći. Muža, kotrjž nimo duzy schpjza jeneho i cjełazych rubjeznikow sadjerjeć, banditojo potlelichu. Jedyn policist jeneho rubjeznika sastrĕli, kotryž pjenjesy pschi sebi njeschesche. Mjez tym so bĕchu ho ludźo wokolo rubjeznika, na semi leżazeho, sesbrali, ho na boho tjo banditojo na morweho wulichu a spjachu jemu pjenjesy se jeho wuzhorjnjcj. Pschi tym jich sajachu.

Kaž ho i Moskwu powě, w Uralskich horach zaitrasche tyma tschesche. W fabrikach ha pschesiteli djełacy. We Sdwerdrowsku tyma na 58 stopnjow pod null padje.

Towarstwowski powĕtnik.

Sowrjecy. Naš „Sokol“ zmĕje přichodny tydźeń wuteru zwučowanje, nie štwórtk.

Budyšin. Naša jednota „Sokol“ ma swoje zwučowanje kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršwu na Hornječerskej hasy (Christl. Vereinshaus).

Budyšin. „Nadźija“ zhromadźi so dźensa wutoru wječor we 8 hodź. w Serbskim Domje. Poda so rozprawa wo našim „Ptačim kwasu“. Wo hohaty wopyt prosy. Předsydstwo.

Njebjelčicy. Jednota Sokoł zmĕje srjedu 23. 1. 29 wječor we 8 hodź. w *Herbskej gryčhće* w Njebjelčicach hlownu zhromadźiznu z wólbami. Kóždy sobustaw ma přitomny być. Starosta.

Dŕježdźany. Tudomna „Jednota“ woswjeći přichodnu njedźelu, 27. wulkeho rožka **50lětny jubilej**. Porjad započnje so sobotu, 26. 1. wječor we 8 hodź. ze swjedźeńskej zhromadźiznu w „Bayr. Krone“, Neumarkt, njedźelu rano, 27. 1. su w kapali Taschenbergpałais swjedźeńske kemše, popołdnju 3/4 hodź. nyšper w dworskej cyrkwi a popołdnju w 4 hodź. założeński jubilej, w žurli Volkswohlsaal na Ostraallee.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dusman w Budyšinje. Za hospodarski dźeł: Arnošt Barr w Ralbicach. Za nowĕzki: G. Janaš w Budyšinje.

K ptačemu kwasej!

Pjelujene jeja 1/2 punta jenož **38** pj.
Wulke pisane jeja . . wot **5** pj.
Kurjatka, kury, zajacy wot **5** pj.
Sokol. kurjatka . . wot **10** pj.

Tafla mlokoweje šokolady } hromadźe
Tafla mlok. šokol. z worjechi. } jenož
Tafla jĕdźneje šokolady } **38 pj.**
4 tafle dobr. mlok. šokolady kóžda 100 g **1.–**

Thams & Garfs
w Budyšinje

Hokce korčma w Budyšinje

Srjedu 23. 1.
swinjorĕzanje
Wot rano 9 hodź. połčik, hejdušne a jatrowe kothasy
Přećelnje přeprošujetaj **M. Hoka a mandźelska**

Damjowe twary
za žony a mužow
wopłokowadła, žiwotowe wobwjazki, mĕsać. wobwjazki a tajke přez wustupowanje. Wobroćće so dowĕrliwje na
Waznerowa
w Budyšu, před Šulešk. wrotami 9

Serb k Serbej!

Kórowany 1 1/2 lĕta stary připuskeny
plahow. byk
je tunjo na předań.
Pawoł Wels
kubleŕ w Nowej Wsy pola Rakec

Tanje přikrywy na sofa a diwany
přikrywy w. na blida, komody a łožo přešiwane přikrywy (Steppdeck.)
J. Erler, na Žw. Lawskej basy 10

Twornik. tow. w Budyšinje
zap. dr. z wobm. ruk.

Z našeje noweje pjekarnje poručamy
wšědnje čerstwe
pumpuchi
pjelnjene, **jedyn 8 p.**
Skazanki njech so w jenotliwych rozdźeleńjach wotedaja.

Přesadźowanje drjewa.
Štwórtk 24. a pjatk 25. januara 1929 budźa so na Wutołcanskim rewěrje (Wětnikowa hora, Hromadnik, Wićazec kerk) Wjeńcec kerki, Depjeńka a zahroda)
2 rm wuzitkn. šćěpow, skworončk,
95 rm kuluchow, mjez nimi **6 dubow**,
18 hałuzowych bromadow,
22 walćinowych losow, khójn. 1—14, šmrĕk. 15—22
16 dołhich hromadow,
570 twjerdych žerdźow, mjez nimi **499 šmrĕkowych**, tež ryblowe a twarske žerdźe,
715 bunowych žerdkow, mjez nimi **płotowe žerdki**
jenož za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać.
Započatk 24. januara dop. w 9 hodź. na wětnikowej hori
Ryćerkubło we Wutołcicach. Wilhelm Hermann.

Zamóžnita fabrika korsetow pyta ŕĕčnjowe serbske
zastupjerki
za cyłu Łužicu ◆ Poskićenja pod „F 9“ na wudawarnju „Serbskich Nowin“.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»Š. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., za pósłe a pola dowóratkow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźiži šmolerjec katholiskeho nakładnistwa, nap. dr. z w. rat. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2057.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 30 złot. pj. Wobšěrnje se stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Ze reklamowy w w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje w w

Čisło (Nr.) 19 — **Budyšin — Srjedu, 23. januara 1929 — Bautzen** — **Lětnik 88**

Bayerski prync Rupprecht a němskostatna wobora.

Offizierski korps Minichowskeje garnisony je njedawno ball měł, k kotremuž běchu też něhdyšnjeho bayerskeho kronprynza Rupprechta jako generalneho półneho marschalla stareho wójska pschepročili. Dokelž Rupprecht njepschindźe, měnjenje nasta, so je němske woborne ministerstwo do naležnosće japschimnyło. Kronprynzowy kabinet je nětkole wěz rosćahnił. Tydźeń psched balom je krajny kommandant wobrobinjzy k kronprynzej pschischol, a je pschemyślicej dał, so kronprynz žo njeby pschi balu wobdźělił, so žo w němskim žejmje njebychu snowa nadpady na němskostatnu woboru činiłe. Něhdyschi kronprynz je žo tohodla rosćudźił, žo bala zdalowaca.

Kommunistojo a Grocner.

Kommunistiska němskokejnika frakcija je, kaž „Czerwjena Khorhoj“ powě, napraschenje zapodała, kotrejž žo na tajne wopomnjenjske pižmo němskeho woborneho ministra Groenera počahuje. Pschi tym pak žo wo to njezhona, so je žo pižmo do zjawnosće dału, ale wo jeho wupschijeće. Němske knježerstwo žo namaka, so by žo hnydom wo planach němskeje zwonkowneje politiki, we wopomnjenjskim pižmje wotkrytych a wo bronjenskej a zwójnskej politizy pschez němskim žejmom samolwiło.

Jendźelski delni sejm so zeńdże.

Jendźelski delni žejm je žo k pósledniemu pożydanju psched wólbami sejchał. Jako termija rospuschćenja žo powschitkownje junij mjenuje. Hižo nětkole muse wólbneho wojowanja zapóčatkow wobkuješeja. W nětčišchim pożydanju ma žo pschedewschěm pschedłoha wo gmejnskej reformje dowuradźić. Też we wólbnych programmach budźe gmejnska reforna wulku rólu hrać.

Mjes pschedležazymi napraschenjemi žo najjajmawische na twar tunela pod rukawojskim kanalom mjes Jendźelskej a Franzowskej počahuje. Hač dotal je žo tónle projekt na strategiskich wobmyślenjach rosbił. Tychle wobmyślenjow pak nětkole wjazy njeje. Tunel móže žo hnydom potepicź abo žo z jedojtymi plunami njepschitrupny sčinicź. W delnim a hornim žejmje je žo khětra liczba zapóčatkow za twar wupraśiła. Najpriódy ma najwyschischi zakitański wubjerk projekt pruhowacź.

Bankowy wrjesk w Barlinje.

Po poručnjoczi statneho rěčnistwa Barlin I je Barlinska kriminalna polizija wot někotrych dnjow pschečiwo mějeczelej banki G. Löwenberg u. Co. pod lipami 42 pschepytowanje sawjedła. Jenički mějeczel banki, dr. J. Levoin, kotrejž je za někotre milijony falschowanych smjenkow wudał, wot někotrego czasa w Parisu pschebywa, hdyž je psched tydźenjom jeho žona za nim wotjěła. Jeho adresa njeje žo hač dotal hodźała wuśledźicź. Też pschebykt banzyneho prokurista, Leonharda Rappeporta, kotrejž je žo nic z njeprawom jako finanzjer wobhladował, je njezwitaty. Banka G. Löwenberg a Co. je swoje płaczenja sastajiła.

Želesnizarjo sa politiku krala Alexandra.

W Sagrjebje je žo póndźelu kongresej želesnizarjow a pschisłužencow tódźnikskich towarstwow wotewrił. Kralej Alexandrej je žo swójo pschejaczej a holdowazy telegram pósłał, w kotrymž jemu zwěrnosć a wjelmi pomoz za wutwórk dźela, kotrež je za kraj a lud sapoczał, pschisłubja.

Proces přećiwo přisahancam w Brussy.

W Brussy w Turkowskej je žo psched tkłostańskim žudom wulki prozeß pschećiwo 32 spschisahancam sapoczał. Mjes swoprědka 80 sajatymi žu 48 sašo pnjeschili. Wobstorzone pižmo sa žudom wobstorzenych zjertne tkłostanje rjada, sa jbytnych 25 cźežke jastwowe tkłostanje. Jako wjedni spschisahancow žo Dźemal mjenuje. Won we Brussastkim jastwje 15letne tkłostanje wotpokuca, k kotremuž je jeho žud njewotwinowaty sajudźił. Fantastiski plan, kotrejž je Dźemal wumyślił, je pjeca scźehowazy był: Spschisahancy žu dyrbjeli telefonowe a telegrafowe powody rosbicź. 200 spschisahancow je dyrbjało Dźemala a druhich jatych wuswobodźicź, potom Walia a korpsowego kommandanta psched wulkej mšu wobwěsnyć, je sběžkarskimi wojowakami do Mukdena a wot tam i jendźelskej pomozu do Angory cźahnyć, knježerstwo wotstajicź a wěrje zwěrne knježerstwo postajicź. Dźemal wschu prěje. Wobstorzenym Sabei wobstorzeneho Ismaika winuje, so je loni, hdyž je Kemal pascha Brussu wopytał, tutoho chyzł stónzowaci, schtož pak je žo jemu pschipadnje sadźewało. Na to je Ismail de Konstantinopla schol a jendźelske pósłanstwo wopytał. Pósłanza, kotryž je do Angory puczował, pak njeje doma nadeschoł, na to je i jenym sekretarom jednak a mjes druhimi wězani też jedyn revolwer dostał. Dale Sabei praji, so žu na czole komplotta opposizifki pałcha Kiazim Karabakin, wyschi Mehmet a druhi stali. Wotmyślene je było, žyna sultana Abdula Hamida sa sultana wuwolacź. Ismail wschu saprěva. Nowiny žo mjes tym wschěch pschisłuchowarjow k tymle spodźiwnym wudawanjam wostajeja, kotrejž jaśo „jendźelsku ruku“ spóznacź dawaju. Mjes sajatymi je też hłowny dohladowaŕ Brussaskeho jastwa, kotryž je žo wusmał.

Nadpad na Američanow w Iraku.

Towarstwo schtyrjoch Američanow, kotiśi žo pónđźelu rano i autonobilom i Bazry w Arabskej wjesnjeni, so bydlu Kowcit wopytali, po puczu do kakazyn Wahabitow sajeźe. Jeneho i Američanow, mitionara Bilkerta, satśelichu, mjes tym so tśjo druzy njesranjeni cźekmychu. Pschi nadpadźe je žo nětkaž 100 muži Wahabitow i teje strony Iraka wobdźěliło. Satśelony mitionar Bilkert bě tśóźde lěto w amerikanskej prebyterianskej mitśiji pschi perśijskim mórskim saliwje skutkował. Jedyn i wukhowanych Američanow powěda, so žu žo nadpadnicy w hnjedźinje sthowali. Tohodla njeje nichtó i nich widźecź był, też konje a wjelbłudy njeśu widźecź byłe. Nadpadej žo wulka politika wažnosć pschipisuje, dokelž zmyślenje Američanow k wjednitej Wahabitow Jónej Saudej njeje pscherzełene.

Spjerźiwosć w Iraku pscheciwo jendźelskemu nadknježerstwu.

Irafski ministerski kabinet je kralej sdźelił, so wróćo stupi. Wschitcy ministrojo su rjekli, so žo do swojeho sastojnstwa jenož na zakładźe swójich wumělenjenow wrócza. Te žo na wschelake dypki we **wojerskim a finanznym dojednanju mjes Irakom a Jendźelskej poćahuja.** Jendźelska wěmi, so njemóże do wschich žadanjow Iraka zwolicź, wsebje niz do tych, kotrejž wojerske sprjećenje nastupaju; pschetož po jeje nahladze **njemóże Irak hižo samolwitosć sa sakkanje swójich mjesow pschewjacź. Krafkzy politikojo dospolnu njewotwinowitosć zadaju a žo wo to próznja, so bychu žo i jendźelskeho dohlada wuswobodźili.** Sadźerźenje wjeduriwom nětčišchego opposizije žo po prawom wot sadźerźenja wrócźo stupjazych ministrow njerozdźela. Tohodla budźe najskerje jara wobćežny nadawk, nowe knježerstwo sestajecź.

Habib Ullah wšć reformy spowalał.

Wschć reformy, kotrejž je Aman Ullah w Afghanistanje sawjedł, nowy kral Habib Ullah (Bacha Sakao) wostronja. Nowe knježerstwo njeje žo hischće sestajało. **Justizne a roswuczenske ministerstwo žo sastajitej. Stwórne schule žo samknu a kadźe žudy žo sajko sawjedu.** Hač budźe zwonkowne ministerstwo dale wobstejecź, njeje hischće rosćudźene, dokelž dyrbi **Habib Ullah wschón wobkhad i zuśnymi stolami pschetorhnyć** a jenož i Jendźelskej wobkhadźecź. Afghanistan dyrbi žo sajko do połoženja wrócźo dowjesć, w kotrymž je był, prjedy hač je Aman Ullah Afghanistan sa njewotwisny stat wuwołał. We Kabulu žo powěda, so žo Habib Ullah po radźe složuje, kotruž jemu jendźelski pósłanz dawa. Sapóčatk je jemu nacźišć jendźelsko-afghanistanskeho dojednanja pschepodał, po kotrymž je **Jendźelska strónniwa, afghanistanskemu knježerjej lěnu podpjeru płaćeź.** Tónle plan žo njeje hischće wuwjedł, dokelž žu duchowni a wikowarjo pschećiwo njemu. Wosfranjaze je, so žo Habib Ullah w manifestu, k kotrymž je ludej wosjewił, so je knježerstwo nastupił, padišchah (kral) njemjenuje, ale emir kaž afghanjzy knježerjo hač do lěta 1925.

W Kabulu žo njedostatk žiwnosće sačuwa. Płaćeźiny žu žo žyniże podrožźe. W pschistawach žu žiwnosć rubili. Też wobsedźenstwo rospuschćenje franzowskeje schule žu rubili. **Tón žamy dóńt němskej schuli hrozy.** Dokelž je Kabul wot wobkhada i wukrajom wusamknjeny, so wikowanje hacźi, schtož mjes wikowarjemi wulku njespokojnosć sbudźuje. **Mjes sćežnjenym wobhladleństwom žo sympathije sa Amana Ullaha pokasuja.**

Aman Ullah so na wójnu hotuje.

Po powěsćach i Kandahara Aman Ullah nowe wójsko sběra. Kralowa mać je wschelake zobustawy kraloweho pschibuknistwa njes zobu sjednała a zwoje samoženje k najmanju wójska pschewostajiła.

Trón Habiba Ullaha po sdaczu hischće na khabkatym podłožku stej. Splahi raćischeho Afghanistana, pschez kotryż wažna karawanska dróha pschez Khaiberski hórski pschełkhód do Jndiskeje wjedźe, njeżu žo sa Habiba Ullaha wuprajile. Mózno je, so wone pschećiwo Kabulej poćahnu, so bychu Habiba Ullaha wotehnałe. Stejiśchego nowego kraia wot teho wotwinuje, hacź budźe dróha do Jndiskeje sa wikowański wobkhad wotewrjena.

Zaso zemjerźenje w Chinje.

Nowe cźežke semjerźenje je krótkowjeczorny dźeń provinzy Schansi podeschoł, kotryż je žo psched tydźenjom je semjerźenjom wupuścił. W Suiyanskim wokrjeżu, kotryż je najcźežo cźerpił, žo podleńske storki rano zapoczachu a běchu tak tyżne, **so sta khežom žo hnydom zaśwyrnychu a spanzow pod kobu pohrjebachu.** Po dotalnym wobliczenju je katastrofa i najmjeńscha 200 žmjertnych woporow zadała. Mózno pak je, so žo tale liczba podwoji abo potrój. Wobydlerstwo, kotreż hischće pod scźehowanji pasledźenjo semjerźenja cźerpi, je žo i nowym semjerźenjom do sadwělowanja dowjedło. Ani žiwnosće ani lekarstwow tam njeje, a khětra khwila sandże, prjedy hacź budźe wyschnosćam mózno, zakoźnu nusu połóżicź.

Japanska a China.

Japanski ministerski president Tanaka je w śejmje wo dalschej politiju Japanskeje k Chinje rěcźał. **Japanske knježerstwo žo sprawnje próźuje, so by žo i chineskim ludom dojednał.** Japanska ma wjele sympathijow sa chineski lud a je swólniwa, i chineskim ludom hromadźe dźełacź a jeho wobnowjenje podpjerać. Puće Chiny snutska a do wukraja žu i wobcźežnosćemi pohnyte, a chineske knježerstwo by žo tohodla dyrbjało powěrnosćej wodźicź **dacź.**

Schtož počahi mjes Chinu a Japanskej nastupa, Mandźurska sa Japanku kluczowy dypk pschedstaja.

Schtož politiku a strategiku wažnosć Mandźurskeje sa Japansku nastupa, je zyke pschirodne, so japanski lud Mandźursku i druhimaj wocźomaj wobkladuje, dyžli druhe dźele Chiny. Wjazy dyžli milijon japanskich slacźanow je žo w Mandźurskej sajadliło, a Japanska ma tam wulke prawa a sajimy. Starosćej japanskeho luda wo rosmoźe Mandźurskeje je tohodla rosumliwe. Wón drje njetrjeba wurajnje sawěsćicź, so japanske knježerstwo zwěri statne knježerstwo Mandźurskeje waži a so budźe wscho, schtož je móże, sčinicź, so by politiku wotewrjenych durjow dale wjedło a Mandźuriju za domorodnych a wukrajanow jenak wěstu wutworiło.

Japanske knježerstwo pak je žo krucze rosćudźiło, pschiprawne kroczele sčinicź, jeli so Mandźurska městny měr kaśy, abo jeli so bychu japanske sajimy schkodowałe.

Tajke je stajnje stejiśchcźo japanskeho knježerstwa w Mandźurskej było. Słónczne Tanaka praji, so zwěri japanske knježerstwo pscheje, so by i Chinu k pschećelelnemu dorozumjenju dośchło. Jeli so i wobeju stronow w duchu **swólnowosće** k wurunanju a pschećelestwu k wuprawjenju wschelakich praschenjow, mjes Chinu a Japanskej wobstejazych, pschistupja, by to niz jenoj wobźěmaj statoma k lěpschemu žiwjenju pomhało, ale dalokemu ranju powschitkownje a też zyłemu swětej wušik pschinjeło.

Japanscy chineski patrouillowacy čołm zebrali.

Chinesko-japanska napjatosć je žo jbórschka. Japanscy namórscy wojacy žu chinesti patrouillowacy cźołm zebrali a pjecź muži žyłnu wobźěłaku chineskeho motorskeho cźołna zwonka japanskeje konzesije jasli. Japanske

wyschnjesce praja, jo nekotryź chcemy blokadu pschećiwo japanskej konzejźi podpjerować, mjes tym so Chinesojo wuradowaju, so Japanska je swojim wjespschećelskim slejdowanjom bojkot pschećiwo Japanskej spěchuje. Japanske schćom bojkot pschećiwo Japanskej spěchuje. Japanske pospunanje jo pschi tajkich wobstejnosćach pschipowědźenju wójny runa. Chinesojo su pónjdźelu wschě zhromadźiny wukrajanow zakasali, kotrejž su so w nětkuschim nimoslinu a rusinu žydźišćesku zwolale, so by so khutne położenje rozpominało. Wukrajenjo su pschećiwje tomu wobmjerjowanju słwobody protestowali.

Stójt w Guatemali jo porasł.

Po powěsći Guatemalaskeho knježerstwa je stójt porasły. Wjednjy słóžerjow su cełnuli. We zyłym kraju nětr knježi.

Polska lět serbska „Jednota“ w Drježdźanach.

H-s. Hižo polsta lět dźela w Drježdźanach „Jednota“, tow. kat. Serbow, kaž so officielnje mjenuje, za swój serbski narod. *Z tym je „Jednota“ jano za najstarših serbskich towarstwow a w sakskej stolicy scyła najstarše.*

Nimo hajenja našeho zdonka, to je kśesćijanstwo je towarstwo přeco ze swěru dźełało a wustupowało za swój narod, za swój lud. Wono je stajnje na to hladało, zo w Drježdźanach přebywacy Serbjo khromadźese na swojich towarstwowych wječorach, zo jim poskićeše kruch domizny we wulkim měsće, tak zadźewajo narodnomu wotcuzbnjenju. Wono je so stajnje wo hajenje droheje maćerneje rěče a našeho dobreho serbskeho wašnja starało tak pomhajo, tak daloko bać je to w cuzbje móżno, zdźerżeć naš lubowany narod. Zo maja katolscy Serbjo w Drježdźanach hišće swoje serbske kemše, ma so w prěnim rjedźe też „Jednoće“ a jeje wjednistwu dźakować, je dalši skutk towarstwa.

Wězo so tajke skutkowanje wočakuje wot towarstwa, při kotrehož kolebcy je stejał naš slawny njeboh wótčinc Michał Hórnik. Dźensa móże so woprawdźe rjec, zo je towarstwo po myslach swojeho dobroćela dźełało.

A nětkole chce swój polstaletny jubilej woswjećić, kotryž dyrbi zdobom być zjawny dopokaz, zo Serbjo swój narod sobi waża.

Tohodla je předsydstwo z lubosću zarjadowało sćěhowacy porjad:

Sobotu (26. 1.) wječor we 8 hodź. we towarstwowym domje w restawraciji „Bayrische Krone“ na Neumarkt 14: swjedźeńska zhromadźizna z počesćowanjom jubilarow atd.

Njedźelu (27. 1.) rano we 8 hodź. budźa w kapali Taschenberg-palais, njedaloko dwórskeje cyrkwje swjedźeńske kemše.

Popoldnju ½3 hodź. wotmječ so w dwórskej cyrkwi swjedźeński nyšpor.

Huydom po nyšporje započnje so wokoło 4 hodź. 50letny założeński swjedźeń. Wón wotmječ so w žurli Volkswohlsaal na Ostra-Allee, to je njedaloko Postplatz a Wettinskeho dwórnišća.

Jubilejne towarstwo je wšěch krajanow a wšitke krajanki wutrohnje přeprosyło a nadźija so bohateho wopyta. Nadźijomnje so towarstwu nałožena próca a dźeło zadani. Wopyt tajkeho žadneho swjedźenja *nadźemy zmérom* poručeć, dokelž su nimo toho swjedźenje Drježdźanskeje Jednoty jako rjane po cyłej domizny hižo lěta dobre znate.

Tuž přichodnu njedźelu wšitko, štož ma khwile, do Drježdźan na 50létny jubilej „Jednoty“.

Pomhajmy Drježdźanskim krajanam w dźěle!

Ze Serbow.

Dnjownizka.

Srjeda 23. wulkeho rózka.

Emerencijany.

Z mudrosće Jana Radyserba.

So wadźa filozofojo
A žadyn njewź, što je što.

Ty khudych njehoń do pósta,
Ći posća so čas žiwjenja.

† 1822 Bjedrich Nathanael Klin, farař w Barće, rodźeny w Lejnom 65 lět stary.

* 1650 w Kulowje Jurij Hawštyn Swětlik, prěni katolski serbski spisowaćel.

Z knihi serbskich nałožkow a widźenjow.

Dyterbjarnat. Běše pak něhdy wosebny, pobožny knjez z mjenom Dyterbjarnat, tak pobožny, zo móżeše swoju drastu do slónčnych próskow powěsnyć *a so bojeć njetrjebaše, zo by na zemju dele padnyła.* Wón dźěše kóždy Boži dźeń ke mši a wuhlada tam něhdy čerta za woltarjom sedźo, kak wón mjena wšitkich tych na jednu kruwjacu kožu napisowaše, kotrúž w cyrkwi spachu. Čert běše pak kožu čisće rjenje napisał a poča ju tohodla ze zubami naćalować, zo by hišće wjacy na nju pisać móhł! Wona wusuny pak so jemu na jene dobo a wón prasny so tak z hłowu do sćěny zezady so, zo jemu jedyn zub wupaže. Při tym njemóžeše so Dyterbjarnat smjeća dźerżeć. Dokelž bě so pak w cyrkwi smjał, dha jemu Bóh Knjez to za wulki hrěch přicpi. Jako bě Dyterbjarnat domoj přišoł, chcyše wón swoju drastu zaso do slónčnych próskow powěsnyć, ale to ju wjacy njedźerżachu a wona padźe na zemju. Na to so wón rozhněwa a chcyše Bohu lubemu knjezej też nješto klubu sćinić. Wón wza drjebjeńćki a ćisny je do swojich škórnjow a khodźeše tak teptajo po Božim darje. Tehodla wotwjedźe jeho *hórzy* wóz wyše zemje a wón jězdźi tam swojeje złósće dla hišće hač do dźensnišeho dnja.

Z „mojeho serbskeho wuznaća“.

Přećelo, haj malka serbska zemja
Je a malki serbski narod, jako
Kupa mólička wosrjedź wulkoh morja.
A ja tola kruće wěrju, zo
Jeho mócne žołmy njepoćěrja
Naše serbske hona, wsy a dwory.
Lud naš dźěleny a roztorhany
Zwonka, znutřka na wjacore wašnje
Je a w ničim njeje žadyn cyłk.
A w tych jednotliwych wotsćěpkach
Telko zwady ach a sćěpjenja!
(Stary hrěch to słowjanskeje krewje.)
A ja tola kruće wěrju, zo
Serbski lud mój nihdy njezahinje.

Ćišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Nižina sawcženskim z wječora Jendźelskeje leżaza, je so najskerje trochu k nam hnuła. Tohodla je wjedro samtrućene. Kaž wjedrańje spóźnuja, so nižina hižo wuchańuje, tuž nam wjedro z cźełka jara nałaju. Nad łobowym morjom leži žylniska wyschina. Wot tam pschichadźaja powětr swobodnje najchemu wjedrej trochu jěry ras. — Jutrje schtwórtk khodźa ćłonske 7,57 hodź. a khowa so 4,28 hodź. Mježazk khodźa pop. 5,13 hodź. a khowa so rano 7,42 hodź.

— **Pschirjina wohnja we Wobstejo spedizijowym wobchodźe** w Budyschinje wječera w nogu je była pjeca pschetorhnjenje miliny. Tukhwilu we Wobstejo lokomotiwy wuměnjeja motory wot stajneho pruda na injekcijny wod. Wjeo so njehodźi prajić, hać pschetorhnjenje miliny na tom załoži. Wot pónđźele popołdnja w 4 hodź. njeje w dźěłarńach nichtó wjacy dźěłał.

— **Budyski wokrjesny Landbund** wotmě so załožbnu hromadźiznu a nawjedowacu knjes direktor Schwarz. Hościenzak Henkel běše sličbowanje wo sastatym wotnarjeńskim pjenjezu a schulisku sjiwu přichedpołožił. Přichedbyła schulisko wubjerka je wosjewiła, so žadanki wjacy njewobsteja. Tohodla dosta *knjes Schwarz pokmanjk knježej Henkel w tutom smyśle* wotmołwjeć. Pruhowarjej sličbowanjow mataj hišće ras jednaćj z knjesom Thonigom w Korjymju dla njedorosumjenjow, kiž hišće wobsteja. Na namjet knjesa Raußendorfa pschihłowichu sastupjerjo jenohłósnje za kachle, kiž buchu stajene do bydlenja knjesow Raußendorfa a Kühna, 350 hr., dokelž i 200 hr. njetrjebaju. Wokrjesny pruhowar sličbowanjow Anders je sapodate wudawki pschećehnjenja knjesow wuczerjow Kühna a Hertana pruhował, wone bo nětko k sapłaćenju pschepokazachu. Knjes Weber namjetowaše, so měło bo sprjawć, hać ministerstwo za ludowe wukubłanje njeby dźěł pschećehnjenskich wudawkow zarunało. Sastupjerjo dowolichu namjet knjesow Raußendorfa a Kühna, so bychu ko jimaj za wutrjepjomnu jiwu łymiše wokna wudźěłać. Hdyž bo dohyła wo 4 wokna. Přichedbyła dosta nadawk, so by sebi žadał wobliczenja płaćizinow pola knjesow Dudy, Frömmela a Lischki. Přichedbyła ma tež połnomóc po pruhowanju wobliczenjow pschepohlad dźełło najtuńschemu. Dokelž njebě možno w połsedniu pohjedźenju wo hospodarskim planje za 1928/29 jednaći, wuradźowachu nětko hišće raz wo tutom dypku. Knjesa Wjelu drje z protokolom pschejwědźichu, so drje pschi jenotliwym wuradowanju dypkow dwaj pschećiwo hłosaj lićiwaj, zhromadny hospodarski plan pak jenohłósnje wotbuchu. S podpismom knjesa Hajny je sćiwja pjeca tej tutón protokol pschipołsnała. Knjes Weber namjetowaše tohodla, so by so wospjetne wuradźenje wotpokazało. Tutón namjet je 7 hłosami pschećiwo 4 hłosam pschijachu.

S **Wulkich Dębsa.** Niedźelu wječor wobšmyły so na Dębsećansko-Lejnjanskim puću automobil a fajedbe hač pśches wóźaj bo sawdźeteho pschećerowa. Nutskadźejźaju wosoba, kiž běšće też łymiše do elektriskeho schćežerja zadawdźił, wotekadźechu na iboże jenož se strożelemi.

S **Husli.** Wutoru tydźenja wotmě so w hołcejnym pśenje pśiwne pohjedźenj egmejnskich sastupjerjow. Pohjedźenje wotewri a nawjedowaše knjes wjesnjanosta Wjazka. Pschi wólbach wolachu sebi sa pschedsteršerja knjesa wjesnjanosta Wjazku, sa jeho sastupjerja knjesa rentikeho mišćira Gerharza a sa sapisowarja knjesa Kotta tśischeho. Dźěłchi cźaš wuradźowachu sastupjerjo wo nowej puśnej karcze hamtskeho hejtmanstwa. Wobłamnychu, to měł wokrjesny wubjerk dróhu z Hodźija do Khójeńca, Hukti, Nowoje Wěsy, Trjechołowo a Pózłowow abo se Khójeńca do Nowoje Wěsy do dróhow prenjeje rjadownje pschijěłeć. Wjesnjanosta ma so dla tuttoho namjeta z wjesnjanostami druhich gmejnow na tutej dróšy sšrěćeć dla podpjerańa namjeta. Dźěłcha rosmołwa roswi so dla twarjenjow wónzuchow we wěsy. Knjenje Kühnowej we

Dwoiacy ludźo.

Po wěrnem ‚podawku‘ powědaŋow ‚Slawjinizka‘
ſ bayerſkich hór.

12] (Pokračowanje)

Hišćeze w běhu ſamtneho dnja pak baron mochowemu burej wosjewi, ſo je ſebi dokładnje pſchemyſliwſchi k roſhładzenju doſchoł, ſo ſwoje pſchebywanje pſcheměniłaj. Nječo njemjenja wot njeju praſoje hyło, hdy byſchtaj ſ dalſchim pſchebywanjom w jeho ſtatoku Tonijowemu wujedźanju na puću byłoj.

Toni budźeſche ſ hněwom moht ſ koſe wujeć. S tym běſche podſejał Wuſmješchowanjow ludźi ſe ſebi nětko wołe wěſty. Mochowy bur ſłyſcheſche hižo dopołdka jedźete rěcze, kiž budźa ſo na njeho ſwjahać. Tele nutsdawanja jeho roſhorjenych myſlow pohonjowachu jeho k błaſnitemu poſpitej, barona k pſchemjenjenju ſwojich wotpohładow pohnuć. Semjan drje to wutrobnje wobžarowaſche, ale ſwojeho roſhudźenja njepſchemjeni. Nuſjze ako ſajntiſchim dyžeſche jón wujeſeſ.

Na tamnem wječorje lehnu ſo mochowy bur bóle njerjeſazy do łoža, hać bě to ſa zyły tydźeń był. Nuſjze budźe tomu runje tydźeń, jo je tam w Tegernſee to wulke njerjeſanje ſ nańom hyło. Hdy buchu ſo wězki tak dale roſwiſe, potom mójachu ſo hiſchcze ſe ſcźěhwki pſchidaeſ.

W nuzy roſraſi ſo mózne njewjedro nad Mieſbachom a wokolinu, a hdyž młody dźeń ſajwiła, ſawalichu cźěnne mjły a cźeſke mróčne hory do njepſchehladnje ſchćrjny.

Runje hedźeſche mochowy bur, kiž bě ſo dźenſa prawje ſahe ſ njerjeſom ſoudarał, pſchi wokniu wo ſtuje, a njeluboſne myſlicźki honjachu ſo jemu po mojhach.

Tu ſaroſpomnychu durje. Młody cźłowjek ſpěſchnje ſaſtupi: měſeſche módru ſtužonu cźapku na hłowje a ſa-wrjenu papjeſku w horſchcźi.

„Dobre ranje, buro“, rjekny, „tu macze depeſchu!“

„Sa mnje?“ ſawoła Toni ruczje.

„To ſo tola wě, ſa koho dha hewak?“ ſnapſchcźeſchi poſjelnik, a ſut bě.

Bur roſwobali ſłożenu papjeru ſ tſchepotazymi porſtami.

„Jězuſo Kriſtuſe!“ wón ſawoła, a telegram wuzny ſo jemu ſ ruki. Dokho, dokho hižo njebě Boże mjeno wupraſił, tón króć pak wuwjeſe ſo jemu ſe ſtróżeleni. Žałoſna powěſcź bě k njemu dojcha. Wón cźerjeſeſche ſe ſjiwy do łonjeza. Tam nadeńdże pohonca.

„Hanjo, ſapiſchejſi jenoż hnydom,“ ſawoła na pohonca. „Mój nan mrěje. Wulke njeſboże je ſo ſtało, telegrafowaſche mi Dirnberger.

Sſłužownej Toni poruczi, półhlink k jeho łonje wotpółłaeſ, ſo by wo podawku ſhonila.

Tola powěſcź wſchěch w domje naſpółcha a wuſtróża. Hdyž chyžoſche bur runje na wóſ ſaleźć, pſchińdże baron, hižo zyle iwoblekany, k njemu; wón łaź ſo ſeſda, bě hłuboko hnuty, jeho wobličźo bě ſmjerjeſ błéde. S nětkotrymi ſłowami wupraji ſwoje ſobuczućenje; wupraſchowaſche ſo ſa podrobnoſcźejemi, Toni pak niczo wjacy njeměđźeſche.

Tak w ſkoku njeběſche nikodny mochowy bur ſe ſwojimaj brunakomaj hiſchcze jenje jěžoſił, jako tole rano. Hdyž do Tegernſee pſchijěžeſe bu ſ nowej wujtrjeźaej powěſcźu pſchekapnjeny; cźłowjek, ſetkawſchi jeho na dróſy, jemu ſpóźli, ſo łu ſo w minjenej nozy ſa wulkeho njewjedra pola Dirnbergerjez dobywali; pokoſtnik je był wot ſtareho Lehnera myłeny, a Lehner je był pſchi tom ſmjerjeſ ſtraſchnje ſranjeny.

Něſchto njeſiſchinow połđźiſche ſaſtupi Toni do domu ſjwakowſeho, hđyž ſe ſyłkami a ſakoſcźejenjom na njeho cźakachu. Se ſaſchikom bołoſeſe padże ſyn pſchi łožu ſjwojeho nana na koleni, kiž ſ nożom ſłótnika cźeſko ſkakany tu leżeſche. Lékař bě hižo ſjwoju winowatoſcź dopjelnił a rany na hłowje a wutrobnje ſwobalał. Njeſbożowny ſtarz leżeſche tu bjes nadźije; jeho ſjiwjenje, łaź lékař praji, ſche, mózeſche jenoż hiſchcze hodźiny tracź.

Bohužeł njebě po ſłótniku, kiž bě ſche cźyſt tu wjeſho wurubił, ani ſtopy ani ſłeda. Nicźo njebě po nim ſwoſtało. Lhiba nékaſja ſuknjana maſka; tu běchu iwěſtoſnej wyſchnoſći wotedali, kiž ſa dobywarjom ſe ſymicźnej horliwoſcźu ſłędźeſche.

VIII.

Se żelnoſcźu roſtakej wotrobu a bolośnej duſchu ſłoženje Toni pſchi nanowem łoju, żeđźo ſ kóżdym wokomikom, ſo by tola hiſchcze ras na njeho pohladał, ſo by jenicźke ſłowcźko k njemu porěčał. So bě ſo tutón hróżny podawk tak njejapaſy ſtał, to ſkutkowaſche na ſynowu duſchu każ ſ mozu wocźiſcźazeho njewjedra. Wědomy ſebi ſwojeje winy na ſakoſnje wobſtorżowany wot ſpuđźonja, tiž pſchijapěwaſche jemu pſchicźiny jeho njeſboża. Toni njebě dołhi cźaſ hižo ſłyſchejeł na lizomaj ſacźuł, nětko lijachu ſo, jena druhu dohonja, ſ wocźow, hórke a cźeſke.

Nadobo ſaſłyſchcza bołoſtne ſtonanje. Sranjeny ſo ſe cźicha pohlónu, jeho wotewrjene wóczko wotpoczatkowaſche na Tonija. A nětko ronjachu ſo ſłabe drje, tola ſa ſynna, jako ſa wſchěch druhich wokoloſtojazych roſſumliwe ſłowa ſe wotemrěwajazeho erta:

„O nuzy Toni . . . . Nětko je bórſy . . . . bohorjko ne je unnu . . . .“

Wón poſpěchny trochu praviju, jako by chcył ſo roſkohowaſ. Tſchepotajo wſa ju Toni a maczeſche ju ſe ſwojimi ſyłſami.

„Nano, pſchoſchu waß boježdźacze wo wodaczeſ!“ pſchidże ſ krótkimi pſchetorhnjenjemi ſ erta roſtakeho ſyna. „Ja ſym wina na tom, ſpóſnawam to. Boża ruka je mje ſwój cźeſko khłoſtała.“

Starzowe wobliczo ſo mile roſjaſni.

„Hdyž jenoż to dopóſnajeſch,“ ſdichny ſ napinanjom. „Wodam cźi, Tonijo . . . . Hdże dha je . . . Burgl?“

Tole praſchenje padże ſ zentnarſkej cźežu jemu na duſchu; ſaſkyſchawſchi ſaczu to jako nowu wobſtórżbu pſchecźiwo ſebi.

„Burgla . . . ta . . . wſchat tu bórſy budźe,“ rjeknu ſo ſ Tonija. Ach, wón tola njeſmědźeſche nrějazemu rjeńchto běſche ſo ſtało! Tola tón njeſwoſta dołho pſchi mylcźiſkym na pſchichodnu bjeſnu; ale wupraji ſterje pſchećeſo ſo bychu nětko, hđyž je pſchi jaſnem wědomju po duchownego półzali. Cźuješe ſe, kak ſpěſchnje bowuhaſcha żiwjenje ſo.

(Stónezenje ſcźěhuje.)

Wóšarni, kotraž dla wjetšiwho wohnja koni do wulkeje nuzy pschihódze, pschijwolichu gmejnszy sastupjerjo 25 hr. potrjebny.

S **Porschiz.** Najeńk Porschiskeho mlyna, knjes Wilhelm Dörfer, je pondźelu popołdnja po dłeschej chorosezi wumrěł. Wón bu 63 lět stary.

S **Lutobeza.** Njedźelu pohrjebachu wuhibarja kolijow B. Gariena, kiž je na tak srudne waschnje wo žiwjenje pschischoł. Nehdże 300 wozobow pschewodźesche jeho k poslednjemu wotpočinkej. Drohe palmowe hakoty a wěnzy; z kotrychž běschе też generalna direkzija němskostatneje żelesnizy jedyn darila, a kotrejež sastupjeł jo pschi pohrjebje wobdźěli, běchu z dopokasom, so běsche jemrěty ważeny a zwědomicziwy sastojnik, zwjazim sobudźěłaczejram pak luby kolega. Njech wotpočuje w měrje!

S **Michałowow.** Sarjadnistwo tudomneho knjezeho dwora wotnuć w hajnu drjewowu awtaziju. Na pschestódowanje pschedawalsche so 43 twjerdych dołhich hromad w Talsa so hromadu běschе na schěsć hriwnow postajena. Kupcy sadźachu sa hromadu 7 hacź 16 hriwnow. Haczrunjeź ponjerjo wyšoko sadźachu, běchu drjewowe hromady duzy pschedate.

S **Kichischowa.** W nozy k sajdźenemu pjatku spytachu padowschi sadźicz do wšitkich komorow tudomneho wjesnika a hosczenzarja Reinholda Mühle. Njemóžachu pak niczo kradnyć, dokelž buchu pschi czornym dźele myleni.

S **Wulkich Schjarow.** Njenadźijo wumrě tu pondźelu rano ratař a dołholětny kěžetař Wicźas. Hižom dłeschi czas cjerpjeschе Wicźas cjeżko na żołdk, tola wukonjeschе dale swéru swoje dźěło. Jako wón pondźelu rano na dwórnischczo dźeschе, bu jemu nadobo sle, so dyrbjeschе so sasko domoj wróciś. Tu wumó jeho bórzy mjenjerjo wot cjeżkeho cjerpjenja.

S **Wojerez.** W schlesyskej industriji twjerdych kamjenjow, kotraž wopschija dozpla 12 000 dźěłaczerjow, hižom wot naimy cjeńka krisa knježi. Pschedewołaczelo siwoje kamjenje njewotbuchu, tohodla maju siwoje składownje pschecpjelnjene. Dźěl dźěłakinjow (we Wojerowskim wokrjesu su potrjechene skały w Dubrjenku a Czornym Kholmcu) dyrbjeschе z tuteje pschicziny dozpla dźěłacz pschestacź. Pschicziny tuteje nuzy mamy pjatacź na siwjich městach. S prénja cjerpja wyschnoscze pod njedostatkom kapitala a njemóže kamjenje we wosschérnischim wobłuhu wotebrać. S druha je so sesmlila konkurrenza wulkajneje kamjenjoweje industrije. S treza je nowe waschnje twarjenja dróhow, kiž pak sasko wuhladża z pjenjezneho zjedostatka wyschnoscow, z winy.

Kužicy

* S **Biskopiz.** Pschi pschescjeżbnjenju nakładneho automobila padże pola Schmiedefelda motorowy kolesaŕ Bauer a pschijźe pod nakładny automobil. Na złoże sajźe sniesbożenemu jenož pródnje koło pschez żiwot, dokelž mjeńsche pschejźdżeny telko duchapschitomnoscze, so nosy mjes kola swierchu. Sniesbożeneho bowjesechu do jeho bydlenja.

* S **Biskopiz.** Na pondźelnischich stótnych wikach w Biskopizach běschе na pschedań 145 krumow, 32 jałowow, 75 prosatow a 30 běhakow. Krumy placzachu 500 hacź 6,50 hr., jałowy 150—220 hr., prosata 26 hacź 35 hr. a běhaki 70—90 hrimnow.

* Se **Salomja** n. Spr. W nozy k njedźeli bobuchu so paduschi do jeneho tudomneho doma a kradnychu něhdże 10 pullowrow a schtrykowanych jakow. Hischcze njesnaczi paduschi su z nječim kónczojtym schkleńzu wukładneho wokna wuknyli a z nastatej dźěru naspomjene wězy kradnyli. Podobne paduschistwa su so w poslednim czasu w Schěrachowje, Korkwinju atd. stale.

* S **Ochranowa** (Herrnhuta). Wothladaŕ żelesnizy bohlada so pondźelu rano 1/26 hodź. 200 metrow z połobuja Oberrennersdorfskeho sastanischcza pschi żelesnizkim pschekhodźe sahrodne durje ke kolijam pschipinane. Sastojnik możesche sadźaŕ wotstronicź, pschehy hacź czah pschijźeźe. Raz su so żelesnizny wjezownikowy wopraschi, by czah na sadźaŕ sajstolchi, dyrbjał z kolijow wujecź. K tomu pschijźe, so so żelesniza na tutom městnje sawinje. Sahrodne durje pokhadźeja z klikseje leżownoscze. Najskerje su je lohay pacholo wusadźili. Zandarm hadźi hnydom Lubijskeho policajskeho psa na czaru, tón też zyły kónz sa žiméroom běżeschе. Policija dale sa złostnikami gladźi.

* Se **Zitawy.** Dokelž běschе so sadóżeny schtwórtk nowy hyluy hnuh naschol, běchu pucze a dróhi z mnoho městnami samkte a sahrypane. Drjezdżansko-Chorjelska statna dróha běschе z městnami dozpla sa wobchad sawrjena. S městnami wostachu zuke autowe czahi w hnuhy tczazy, so dyrbjachu je wuzypacź.

* S **Rychbacha.** Jena z najstarschich Rychbachskich wobydlerkow, knjeni Pschekupzowa Amalia Wiedemannowa, hu wczera wutoru nimale 89 lět stara k wěczenemu wotpočinkej pokhowana.

* S **Rychbacha.** Město Rychbach chze w lecze 1930 swoje 700-letne wobstacze wobwjeczicź. Schtwórtk so pschedhładża jenotliwych towaŕschwow z měschczanostu sozeschadu wo wuhotowanju wulkeho jubilejskeho swjedżenja, kiž ma so w lecze 1930 na wulkotne waschnje swjeczicź. Njeje pak hischcze wjste, w kotrym mězaczu swjedżeń wuhotuja.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drjezdżan.** (W poslednim wotkomiku.) Njedźelu popołdnju wokolo 2 hodź. chzyschе žeby njedaloko luki lěsneho hrodźiła pschez 40 lět stara wojerska wudowa žawjenje wusacź, dokelž běschе ju nawożenja wopuschcził. Wona dźěschе na lód, so by so z njeho do Łobja cjahnyła, wobžnuny pak so a stama žeby ruku. Žiwjenja sym bowjesechu do khorowinje.

* S **Freiberka.** (Wobuh hórnika.) W nozy k njedźeli tłačhu w jenym podkopu kamjenje. Wuhlo, kiž so hnuy, wobjeżeła hórnika Pawoła Reinholda, so dyrbjeschе so wobohi zadušyć. Snjesbożeny, kiž hakle w 29. lecze strjeschе, zawostaji twdowu z małymaj dźěćomaj.

* S **Kamjenizu.** (Trichiny we swinjecu namakali.) Pola swinjecza, kiž běschе jedyn Kamjenicźanski rězniki mischtr na tudomnej rězarni sorśiat, namakachu tójschto

Hospodarski rozhlad.

hrjedu 23. wulkeho rožka 1929.

Wczerjše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2045	100 pólsk. złotych	47,25
1 jendźelski punt .	20,386	100 čěskosł. krónow	12,439
100 šwajc. frankow	80,825	100 franc. frankow	16,42

Barlinska burša też wczera hischcze žaneje wěstkosce njejewjesche. Kursy efektow běchu wschelake. Měrne běchu wiki z dołhimi a rentowymi lisćinami.

Produktowe wiki chłóboweho žita wczera słowa we sprjewjenju płaćizinow postupowachu. Pschenica bě 10 pj. drózicha, rožka jenoź 5 pj. Druhe druzimy žita žaneho pschemikjenja niesapiśachu. Wczera płaćeschе zentnar

w Barlinje

pschenizy 10,55—10,75 hr., rožki 10,40 hr. hacź 10,50 hr., jećmjenja nałkenjeho hr. 10,90—11,85 hr., nasymschego 9,60—10 hr. wowsa 10,05—10,35 hr.,

w termijnowym wikowanju:

za měrz: pschenizy 11,55—11,56½ hr. a rožki 11,30 hr.,
je mejn: pschenizy 12,10—12,12½ hr., rožki 11,80—11,83¾ hr., wowsa 11,85 hr. hacź 11,90 hr.,
za julij: pschenizy 12,37½—12,35 hr. a rožki 11,80—11,82½ hr., wowsa 12,17½ hacź 12,18¾ hr.

Ssudnizy na pschedawanje:

schtwórtk 24. wulkeho rožka 1929:

w **Lubiju** na žudnischtwje dop. w 10 hodź.: meble, 4 motory, klawěr, gramofon, pišanjikej strojej,
w **Kamjenzu** w kasarnach, komorny dom maschinskich stełbow, dop. w 10 hodź.: wurěsne twory, kowańska pschiprawa, klinjane hornzy, meble, žnjawa, schkleńczany wós, waba, wobrazy, radio, stejazy cżažnik,
w **Brěžnju** pola Kamjenza w hosczenzu „K wicźežnemu kubłu“: žonjaze kolo,
w **Serunjanach** w hosczenzu dop. 1/2 11 hodź.: 8 ćom. khójzowych desklow,
w **Konjerach** pola Ralbiz-wopuschczane dołhe a podkopowe drjewo, (kupcy sejdu so pschip. w 1 hodź. we herbitej gryschcze),
w **Ralbizach**, kupcy sejdu so pschip. w 1 hodź. w herbitej gryschcze: krowa.

Na pschedań:

Krowa wyšokoproženczelna, w Jelenowje.
Stoł khańšti w Hródku, Lusyna haża 41 na Lwo.
Brozata. w Kamjeni 6, pola Radworja.
Pjerjo, 15 puntow, w Czornym Hodlerju 96 pola Radwerja.

Pschijimajo:

Polsonesa, Kosak w Dubrawje pola Hródka.
Pjekatschko, Netzka w Terpje.
Krawtschko, Wosizky w Budyschinje, Schliebenowa h. 3.
Holzu do domu, **Hopka** w Hródku, Barschczowska dr. 3.
„ hwězdowa hawtyka w Kamjenzu.
Wurzobnika mokrischkeho, Barth we Wulkich Sdzarach.
Pschedawarnja Kunella w Budyschinje na Bohatej haży.

Skrowe denese.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.: Měnjenje je wotczakowaze, pschenica hacź do 10 pj., rožka hacź do 5 pj. drózicha.

Dop. 3/12 hodź.: Kaz psched hodźinu, płaćizny so dale strucźuja.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	22. 1.	21. 1.		22. 1.	21. 1.
Pšeńca	213-215	211-215	buny	21-23,00	21-23,00
rožka	208-210	207 509	woka	26-28,0	26-28,00
nat. jačmjeń	218-237	218-237	módre lupiny	15-16,50	15-16,50
naz. jačmjeń	192-200	192-200	žołte lupiny	18-18,5	18-18,50
wows	201-207	201-207	zeradella	—	—
kukurica	237-238	235-257	raps. wosušk	19-20,30	19-20,90
pšeńč muka	27-29,00	27-28,75	lany wosušk	25-25,20	25-25,20
ržana muka	27-29,00	27-28,85	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	15,10	15,00	bérnj. kruški	18-19,20	18-19,20
ržane „	14,70	14,60	syno, 50 kg	4,00-5,20	4,00-4,70
lane symjo	—	—	ržana sloma	1,10-1,2	1,15-1,30
hrócheľ	—	—	pšeńč. „	1,00-1,2	1,00-1,20
raps	—	—	wowsna „	1,35-1,55	1,35-1,65
pjeluški	22-24,00	22-24,60	ječna „	1,15-1,35	1,15-1,35

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

22. januara 1929. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja.

Woły: 360.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	54—56
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	51—53
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	48—50
Mjenje picowane wšěch starobow	38—48

Byki: 316.

Polnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	51—52
Polnomjasne, młódše	47—50
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	45—47
Špatne	40—43

Jałojcy a kruwy: 778.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	41—43
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	23—39
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	22—26
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	18—20
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2550

Najlepše wukormjene (2. družka.)	78—86
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	69—73
Špatne (4.)	45—55

Wowcy: 2595.

Młódše a starše wukormjene (1 družina)	63—67
Starše wukormjene (2.)	55—60
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	47—53

Swinje: 11061.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich křižencjow, hač do 1½ lět staro	74—75
Wukormjene	75—76
Mjasne	74—76
Špatne	72—74
Ganey a kundrosy	66—68

strowości schódnych trichinow. Trichinowe świnsko pothadźesche ſ Narańscheje Prußkeje.

* S Lipska. (Wuhnjemjeczeć ſ tžeći padnyć.) Pjatk popołdnja załeše 27-lětny wuhnjemjeczeć Thiele na zlećtu doma na Reichelstej dróhy 6, ſo by wuhnje mjetł. Jako běšeše ſwoje dźěło ſ dźěła dokonjał, chyšeše dóńcej k dobu-hemu wuhnjej a ſtupi na ſchleńczane wokno powětrownoho ſchachta, kiž njemóžeše widźeć, dokelž běšeše ſ hłubokim ſněhom pichtunte. Thiele ſo pschelama a padże dwaj poſthodaj hłuboko, rošći dalſchej ſchleńczanej woknje a wosta w garaži pschi automobilu leżo. Wuhnjemjeczeria ſ cżežkimi nutſkowanymi ranami namakachu.

Swječachmy z Hornjehórčanskej „Łužicu“ zymski swjedźeń!

Hdźež so módrja zelenja
Naše hory hajnišća,
Tam mje ćehnje, tam chcu ja
Tam dźe moja myslička!

Łužica w zymskim šaće. Pučiki so sćěbornje, świetleška domčkow přikiwaju a ćah spěcha do Dźěžnikec. Wustupiće Přiboćnje nóžkuju ze swojej towařšku žiwjenja do Hornjeje Hórki. Što nas jenoż tak pozdźe hišće wabi won na wsy z copleje mješčanskeje jstwički? Lubosć k přirodźe a dobrym dušam w njej. Kaž błyskotata nitka wije so puć srjedź kuzłotneho haja w dejmantnym wobwěsku. Świetła čara puta wóčko. Ćah spěcha dale do namjezneho serbskeho kraja a jenoż skrički wuhłoweho kura nam hišće přeradża jeho spěch srjedź polow a honow. Pscjskobanecy, hdźe po hórcy dele, skoro na sydom pismikach — dla hładkosće, pjelske je a tolsta ćma. Tola hižo šepta nam Sprewja swoju wěčnje jimacu melodiju khwatka, spěcha, tajnosće. Tu a tam přepluskuje wćipniška žołmička přikryw łodu, kiž nad njej so wupiny. Jenoż kedźbu, luba žołmička, hewak će zymička hrabuje a sy łodowka. Khwataj jenoż dale do ćopłišoho kraja a postrow nam wšě lube stworjeńčka a praj, zo my — na naléće čakamy. Słónčko je a wostanje, pohib, nowe žiwjenje. Časnik nětkle ćepje. Świetłe domčki witaju a srjedź wjeski wosebje tón pyšny serbskeho hoscénca Nowaka. W nim so zhubimy a słyšće, što w nim nazhonichmy:

„Witajće k nam“, tak šepny nam dobra duša, do ruki stłóči nam bělu papjerku a za nju wza někotre klinčaki. Što čitachmy: Koncert serbskeho towarſtwa „Łužicy“ w Hornjej Hóry. Prawje tak, to so kóždemu Serbej spodoba, dopokaz telo, zo bě žurla hač do posledujcho kućika skoro wobsadźena. „Domčk mój luby“, tutón pře wšo rjany spěw puta nas, klinči z ertow swěrnych synow a dźowkow serbskeho naroda. „Łastojčka“ dawno je nas wopušćila, ale tu šeptaju, spěwaju wo njej. Wotposłuchali su sebi spěwarjo jeje hłós, wobkedźbowali jeje lnčžko a žiwjeńčko. Tohodla też tak jara rjenje a ćišće spěwaju. Hdźež je łastojčka, tam sołobik daloko njeje a z nježnoho ertа knjeżny Frajślakec smědźachmy słyšeć „Radość spěwanja“ a wo „Jakhyje a Lewicy“. K poslednjemaj přidruži so ludźbna fantazija wo „Předatej njewěšće“ wot slawneho místra Smjetany. Zynk a truna so rad stowařšujetaj a khór zaspěwa znowa wo „Wulkej lubosći“ a „Sydomlětnym myšo“. Knj. Frajślakec a wučeř Rausendorf spěwaštaj duett za sopran a bariton z „Nalćeа“: Hołčo a pastyř. Pře wšo lubje klinčachu nam znate hłosy do wutroby. Haj, hdźež lubosć k wěcy, tam też dobry skutk. Dirigent „Łužicy“, knjez wyšši wučeř Frajślak może sebi woprawdźe zbožo přeć, zo ma tajkich dobrych spěwarjow mjez dušemi towarſtwa a we swojej swójbje. Jeho mištrstwu wězo ma so też dźakować, zo wšo tak pře wšo pěknje dźěše a wucho ani hubjeneho zynka njezasłyša. Sława dirigentej a dobrym spěwnym dušam Łužicy. Dale tak. „Dwě witcy“ hišće šihawje klinčachu a potom — womjelknychu pilnje erty w spěwje.

Mócny hłós zaklinča, čišina. Polna lubosće k naroduości, połneho zapala wótčinskeje wutroby rěčeše knjez farař Cyž k zhromadźenym. Čescuj nana a mać, čescuj swoju domiznu a rěč, lubuj tych swojich a njeruš jim kubła njesmjertneje duše a dary naroda. Koš ruku swojeje maćerje, je so za tebje dрěła, tebi do erta położiwa serbski zynk. Budź hordy na to. Budźmy bědźerjo, sprawni wojowarjo za prawo a česć naroda. Mamy wšu přičinu, hordźi być na swoju Łužicu a domownu rěč, přetož Łužica je zboża raj přirody, serbska rěč je jena z najlěpšich. Naši wótcowjo su ju nam čistu zakhowali, nam darili a my pěstujmy a hajmy ju dale. Budźmy swěrni synojo a dźowki našeje maćerje Łužicy. Horda budź Hornja Hórka raz na swojeho wyššeho wučerja Frajślaka, kiž je z nanom wjesnjanjow a z hajerjom serbsk. rěče a spěwa. Razne, khlutne słowa swjedźeńskeho rěčnika zarychu so hłuboko do wutrobow přitomnych, knježeve cyłu khwilku swjata čišina, pryedy hač ruka dźak jewješe. Wšěce to dobry dźak rěčnikej, hdyž swoje słowa na tak płódnu rolu padnyć widźi.

Jewišćo, kiž bě wo cyły čas přenjcho dźěła předstajenjow zawrjene, so wotewri a krasny wobraz na wsy jimaše nas hnydom ke kedźbnosći. Sobustawy Łužicy chcychu nas wokřewić z krasnej hru „Wjesna kralowna Leńka z Pazdźerńe“. Khrobłe to předewzaće, přetož runje tuta hra wuzada nimoměry wulku kedźbnosć, prawe zrozumjenje a wustojne předstajenje. Cinohru předstajeć, je zwažliwe — ale dźakne. Runje tuta hra, jeje wobsah je woprawdźe kulturny fakt. Hornjohórčenjo pak běchu swěru so připrawili, skoro wšě róle z dobrymi mocami wobsadźili a tuž słyšće, što tući wustojni běchu: Błažijowu, tutu staru maćerku, hraješe woprawdźe stara maćerka, a tak wustojnje, zo powšitkowne spodźiwanje wubudźi, to bě knjeni Nowakowa z Małych Bobole. Leńku, wjesnu kralownu hraješe knjeżna Kružic z Małych Bobole, pěknje, pře wšo lubje — z dospołnym zapřijećom ważnoće róle. Marju, knjeżna Möhnec, dostojnje. Stareho Jakuba knjez Weikort z Mnišonca. Wón bě so nanajlěpje ze wšěch hrajerjo do maćiny hry zanuril, to bě swojoraznosć. Jana rysowaše knjez Mjelcher z Mnišonca, praju z wurazom rysowaše, dokelž bě hišće trošku wjacy čina, pohiba, nuzne, ale hewak předstajenje wuraz dobreje prócy dopokaza. Jurij Wićaz namaka w knjezu Pěćcy swojeho hódnoho zastupca. Hanku a Leńku, dwaj słužbnej duchaj, předstajachu knježnj Łaćnikec z Debsec a Nowakec ze Hornjeje Hórki. Hłowna próca so mytuje a to ta režije knjezow Žura a Nowaka. Kruty kruch dźěła, ale dźakny a derje poradźeny. Sława. — Mócny přikład připosłuchacych bu ze derje zasłużenym mytom. Wšěce pak klinči a brinči truna lubosće a sprawnosće dale we wšěch wutrobach, njech bohatych a khudych. Bližimy so k prawemu křesćanstwu; lubosći k bližnemu.

Hudźba zaklinča. Spěšna nóžka pytaše swoje prawo. Róża wjesela pisanješe so na wobličach młodych kaž starych a tak w najlěpšej harmoniji zymski swjedźeńk Łužicy swój dobry wukóne namaka.

Khwataćimy z hišće jenym lubym starym předćełkom na ćah. Świetleška Hornjohórčan domčkow přikiwachu nam Božemje. Połnoho dźaka serbskemu towarſtwu „Łužicy“ dopječhmy swój domčk. Tola prósta klinči w nami dale: Knježe budź miły, zdźerž strowy a čiły, do skónčenja ćasow naš serbski ludł

Na'nowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje ſa jutſijſchi ſchtwórk: Stujetſcha nutno, ſo ſněhuje a pak deſchcżuje. W Jenu bjelſtſej je mile, deſchcżowate wjedro.

Njedźelu ſo w Lipſku 18 Hamburgſkich cżełkow do jenoje korcżmy w rěčnitſej haſty dohu a do pichtiumnych hoſcżi ſ piwowymi karancżami a ſtolami pjerjeſche. Sawołanej polizijſtaj natwalnikow na dróhu wuhnaſchtaj. Na dróhy ſo cżełkoju do polizijſtow dachu, kotſiž ſo ſ gummijowymi klumpachami wobaranhu. Hacż do wutwory ſu 18 cżełkow dla łajenja krajneho měra ſajeli.

Lohkomyſlne wobtkadźenje ſ piſtolu je njedźelu popołdnju w Hródku pſchi ſamym cżłowiſe žiwjenje ſa wopor ſadało. 21lětny Schmidt, kotryž bě na wopyt pſchiſchoł, bě browning (piſtolu) ſoba pſchinjeſł, kotryž wón młodemu Erichej Swjeczarczakej pokaſowaſche. Hdyž ton browning do ruki wſa, ſo wutſeli. Kulka Schmidta do wutrobna pod wutrobu trjechi. Sranjenoho ſu dyrbjeli do khorownje dowjeſć.

Na Wyſokej Salvje w bayerſtich Alpach ſu Mnichowſkeho ſněhakarja Slacka, kotrehoż bě lawina pohrjebała, hiſchcże žiwoho ſe ſněha wuhrjebali. Na wulke ſranjenja a ſwoſabjenja, kotrez bě Slack poczerpił, je po puczu do dola wumrjeł.

S hobrſtim wohnjom w Konſtantinopli je ſo nětkle 1000 domow do pepła a popjela pſchewobroczilo. Nětkle 5000 ludźi je bjez bydła.

W Belkue w ſtacże Ohio w Sjednoczenych ſtatach połnocneje Ameriki wós elektriſiſeje dróhoweje żelezniży do automobilneho omnibuſa ſawadźi. 24 ludźi w omnibuſu ſo mori, 16 ſo ſrani. Sa njeczoſi maju malo nadżiju ſo ſo jim żiwjenje ſdżerż. Strażenje ſo ſ taſtim wobſkodżenjom ſta, ſo ſo omnibuſ do pſchirowa cżiſny a ſo wſchón roſbi.

W pſchiſtawje w Buenos Ayres je ſo parna łoď „Archenael“ ſapalika. 300 ſudow benzola, ſ kotrymiž bě łoď nakładżena, je roſbucżiło.

Towarſtwowski powěſtnik.

Jednota Sokol w Malešecach. Přichodnu njedźelu 27. I. pop. w 2. hodź. hłownа zhromadźizna w Zeadźic hoscénca. Kóždy sobustaw, aktiwny abo pasiwny ma přitomny być. Starosta.

Kedźbu! Dla wšelakich naprašenjow zdźělujemy wšitkim towarſtwam atd., kotrež budźeja so na jubilejo Drježdźanskeje „Jednoty“ wobdźělić, zo žadyn ćah dla wulkoměšćanskich wobstejnosćow njebudźe. Drježdźanska Jednota žanu khorhoj nima. Khorhoje móhli so jenoż k wupyšenju žurle wužiwać. Tuž je sobupřinjesenje tow. přewostajene. — Delegacije njech so při zastupje do žurle přisporjuja, hewak w „Bayrische Krone“ na Neumarkt 14.

Minakal. Serbske tow. Statok wotměje 27. t. m. pop. w 3 hodź. w Lipicu swoju hłownu zhromadźiznu. Dokelž so wo wažne tow. należnosće jedna, bydli wosebje dowěrnicy prošeni, zo bychu so za to postarali, zo by kóždy sobustaw přišoł, ale z dypkom.

Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerˇ w Budyšinje. Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dućman w Budyšinje. Za hospodarſke wěſće: Arnošt Bart w Bukecy. Za uwěſtki: H. Janak w Budyšinje.

Inventurske wupředawanje

wot 24. januara hač do 6. februara

Pjelsćinowe ćwory
Hłobuki Čapki

Kurt Rinke w Budyšinje

na Bohatej hasy 5

Hoscénc w Nowej Wjescy pola Worklec

Sobotu, njedźelu a pónd źelu 26., 27. a 28. januara

wulki

kózłopiwowy swjedźeń

Přećelnje přeprošenjetaj

Josef Geisler a mandź.

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska

w Budyšskim hamtskim hejtmanstwje

Skład rołarſk. mašinow a gratu wšěch druzin

50 lět Jednota w Drježdźanach

50

Porjad: sobotu 26. 1. wječor we 8 hodź. swjedźenska zhromadźizna we tow. domje w Bayrische Krone na Neumarkt 14. — Njedźelu 27. 1. rano we 8 hodź. swjedźenske kemše w kapali Taschenberg-Palais. — Njedźelu popołdnju 1/2 3 hodź. swjedźenski nyšpor w Dwórskej cyrkwi. — Njedźelu wječor w 1/4 hodź. 50 lětny załoženski swjedźeń w žurli Volkswohlsaal na Ostra-Allee blizko Postplatz a. Bahnhof Wettinerstrasse. — Porjad budźe jara rjany. — Wšěch Serbow na tutón wurjadny swjedźeń wutrobnje přeprošuje. Předsydstwo.

59

Njedźelu 27. januara 1929 złoty załoženski jubilej.

Gardiny

přikrywy a dźěćace šaty

W. Kohler w Budyšinje

na Hłownom torhošću 9.

Syine prosata

su na předań w Bróniz čo. 13

Polstrowane meble
nakładne matrace
kluhowe meble
kožane meble

kotrež sam zhotowjam, poruča

Otto König w Budyšinje

před Mjasowymi jatkami 3. Tel. 3161

Tunje přikrywy, sofa a diwany

přikryw. na blida, komody a toža přešiwane přikrywy (Steppdeck.)

J. Erler, na Zw. Ławskej hasy 10

Sněhowy ryčaz

za auta na puću wot Wotrowa do Pančic

Za so zhubiłe

myto wotedaś na šuli w Pančicach

Hamburgski kolejowy skład

Stwórtk, pjatk, sobotu

jenoż w Kamjencu

Cokor punt	25 pj.
Najl. „Kaiser Auszug“ punt	28 pj.
hewak 28 pj. jenoż	26 pj.
Najl. wosebita muka punt	25 pj.
hewak 28 pj. jenoż	24 pj.
Hejduška punt jenoż	38 pj.
Marmelada pl. jenoż	43 pj.
Allgäuski żerdź, twardźik hewak	80 pj. pl. jenoż 70 pj.
Kremowa šokolada 5 tafłow jenoż	1 RM
Łodowa krema 5 tafłow jenoż	1 RM

Thams & Garfs

w Kamjencu

Přećelnje přeprošuje

Jurij Hänsel w Budyšinje

Přećelam a znatym wozjewjamy, zo je dźensa rano w 5 hodźinach ze swjatymi sakramentami doma wobstarana zbožnje z tutoho świeta so minyła naša luba mać a wowka

Hana zwud. Wjerabowa

rodź. Żurec z Łupoje.

Pohrjeb budźe njedźelu rano 1/2 9 hodźin we Radworju.

Zrudni zawostajeni.

Po swojej spodźiwnej radźe wza Bóh Knjez dźensa rano njenadźicy mojeho swěrneho mandźelskeho a našeho lubeho nana

Bohuwěra Wićaza

w 63. lěće swojeho žiwjenja k sebi.

We hłubokej zrudobje

Khrystla Wićazowa rodź. Naglec, Pawoł, Ian a Herm. Wićaz a Hana Domaškowa rodź. Wić.

We Wulkich Zdźarach, 21. januara 1929.

Khowanje budźe šćwórk pop. w 3 hodź.

Por młodych syn. bayerskich

čem. kruwow

abo młoda dójna kruwa a 2 běhaj, (ranca hodźi so k přihowanju na předań w Dalicach 5.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»Ł. L.« płaca měsačnje we wudawarni 80 nł. pj., na pólu a pola dowóraŕkow 1,20 zł. hr. Do wukraja 14 Kč. Kóžde čo. płaci 10 nł. pj. Wudawa a čiski Smolerjec knihičišćerja, zap. ćm. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinu. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaŕ, płaci so za mały rjadk 20 słot. pj. Wobčežuje se stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy a w rjadu płaci so 60 słotych pj. Rabat po tarifje. w w

Čisło (Nr.) 20 — Budyšin — Štwortk, 24. januara 1929 — Bautzen — Lětnik 88

Sakski hospodarski plan.

Sakskemu žejmej je žo hospodarski plan sa lěto 1929 pschedpołožił. **Dothody žo na 416 319 780 hriwnow, wudawki na 435 819 780 hriwnow** wobliczeja, tak so **njepschikryta summa 19 500 000 hriwnow wostawa.** Mjes tym so žo loni njedostatk 25,4 milijona hriwnow žo s hibičišwo statneho samoženjt pschikry, žo tón króć w statnym hibičišwym samoženju sa to trěbna summa njenamaka. Statne wudawki žu se 435,82 milijonami hriwnow hischcze ženje dospihu wyšokosćo dosahnyke. W lěcze 1925 wone jenoż 296,6 milijonow hriwnow wucžinjachu a žu wot toho czasa s kóždym lětom pschibywake. S hłownego dźela žu žo wudawki s powyschenjom nuđy a pensijow sastojnikow potwjetschike.

Němski stat je s powyschenjom taxy sa žudnike wězy khudych wjetschi wudawk wo 1½ milijona hriwnow Sakstej wobradźił, sa to wjeso žaneho sarunanja njepostrieża. Swjatk krajneho spomoženistwa wo 1 milijon wjetschi pschiběrk žada. Pschewjedzenje programa sa twarjenje bróhow 1,3 milijona hriwnow žada a k sadanjenju a wotpłacženju požczonkow žo 3½ milijony hriwnow trjeba. Skónczenje chze statna kaša 7½ milijona hriwnow sa twar wobydlenjow pschewsczaca.

Se statnych pschedewsczaczow lětża **hajnistwo** 459 000 hriwnow wjazy wunjeże. **Tež statne automobilne czary, krajna lotterija a statna banka** khětry wunoschk podawaju. Akcijowe towarstwo **„Sakske dźełarnje"** žo je 6⅓ danja.

Druhe statne pschedewsczaca pak je schkodu dźełaju. Se hětom a dźełarnjow módrych barbow žo jenoż 15 000 hriwnow dobytka worczakuje. **Mischnjanska porzlinowa manufaktura** statej hižo letdźeżatki mało wjeselta czini, wona tež lětża bjes wužitka dźěła. Sskaby troschi je, so žo tež privatnym porzlinowym manufakturam lepje njewjedże. Sdrenje worschty, kotrež žu pryedy wobelnu Mischnjanski porzlin kupowake, žu se žwětowej wójnu wokhudże a dyrbja žo s turiskej donjazej nadobu spokojić.

Ratarske pschikładne kubła njejsu žadyn dobrik wotczišće. Tohodła je sašo žadanje šlyschecz, so dyrbja žo tele kubła pak pschedacz, pak pschenajecz.

Sa mjdu sastojnikow, wucžerjow a pschisłuschnjezow dyrbi žo 273½ milijona hriwnow wudacz, to je nimale 63 procentow wschitkich statnych wudawkow. Penfije 57,7 milijonow hriwnow pschetrjebaju. Tale liczba budże s kóždym lětom pschiběracz, dokelž dyrbja sastojnizy s 65 lětami na wotpoczink hicz.

Pruski žejm podpjern sa schkodowanych s powodźenjom abo wohnjom wobšamknyk.

Pruski žejm chze s powodźenjom potrjechenych podpjeracz. Statne ministerstwo dyrbi po potrjebnosći požczonki spuschczicz, pak na saplacženje czakacz. Pódla teho dyrbi we ranju a wjeczoru na wobschěrne waschnje rěki wuprawicz a haczenja twaricz. Dla wobaranja pschećiwo wohnjowemu strachej ma žo kruczischi pschemyslowy dohlad sawjesczicz.

Minister Steiger w ratarskich prašenjach.

W pruskim žejmje je žo žrjedu druhe wuradźenje wo hospodarskim planje sa ratarstwo sapoczało. Minister **Steiger** rostoži, so dyrbja žo naprawy czinicz, so bychtej wunoschnosć a kupowanjka mózy ratarstwa žo powjetschiłej. Tele naprawy bychu dyrbjake też dorosumjenje njeratarskeho wobydlerstwa nanuakacz. Sswoju potrjebu, kotraž móże žo s tukrajnych wuplodow spokojicz, njeje mjelo s tukrajnymi wuplodami napjelnicz. Płaczišiny sa khlěbowe žito njemóża žo spokojace mjenowacz. We nastupanju sktarstwa žo dla njespokojazych płaczišnow wo pomoz woła. Na wróczozišchczenje žiwelo dowosa dyrbi žo wulka wažnosć kładz a gdo sa žiwe skoczata dyrbi žo wot 16 hriwnow sa dwójny zentnar na 22 hriwnow powyschicz. Kunje tak dyrbi žo pola žiwni gdo wot 16 na 26 hriwnow sa dwójny zentnar powyschicz. Rosšudźazu wažnosć na ratarska žanstwa pomoz.

Wožebje ma žo spěchowacz wobkedźbowanje wikow a pschiprawjenje k dospiczu kwalitetneje a standardiseje twarby. Wobaranje pschećiwo ratarskemu dowesej wožebje wotbywanju naschich industrialnych produktow škuji; pschetož rosnjece industrialneho wuwoja pokazuje, so ma rjad na knutskownych wikach. Dokelž hischcze nimamy kaž Amerika pschewótowanju k wuhlédźenju wotbywarskeho prašenja, na statne ministerstwo po ministrowych namjetach spytowarnju sa pschedźełanje žita a poležyschenje pizy we Barlinje do spytowarnje sa pschedźełanje žita a sa ratarske wikowarstwo pschetworicz.

W nastupanju sahydleńskeho praschenja minister praji, so programm sa bliżsche lěto 5000 hač 6000 městow, hromadze s dźełacžerskimi městnami wopschija.

Dźełowy konflikt w dolnowjeczornej Němskej tariwej přeciwny.

Po 4½ hodźinskim wuradźenju je wutoru wjeczor senatowy president Degg s němskeho dźełoweho žuda w dźełowym konflikta w dolnowjeczornej Němskej kłedowazy wuržud wosjewił. **Wuržud krajneho dźełoweho žuda** w Duisburgu je 24. nowembra 1928 žo powali. Powołanje wobskorżeneho pschećiwo wuržudej Duisburgskeho dźełoweho žuda s 12. nowembra 1928 žo wotpokasuje. Rosšud ma šledowaze wopschijece: **„Rosrihaju wuržud, w swadnej wězy strenow wudaty a sa wjasaju wuprajeny, je kniczonny."** Khłosty prawneje swady žo wobskorżenym napokoja.

Wuržud po tajkim dźełodawarjam dolhowjeczorneje Němskeje, prawo dawa, so je rosrihaju wuržud, kotryž je minister Wissel wuprajił, kniczonny. Dźełacžerske towarstwa žu žo se žiwojej napschećiwnej stórżbu wotpokasale a maja swadźiny khłosty sapłacžicz.

Demonstracija dźełonjemějerjow w Barlinje.

Wutoru wjeczor demonstrowachu cžah 500 dźełonjemějerjow w Barlinje k radnizy cžehnjejcze. Policijam, kotrež demonstrantow namołwjachu, žo wotmołwi: „Dźenny po khleb a pjenjezy do radnizy." Hakle wjetschemu wotdźelenju policijow žo poradzi, cžah rospuschczicz. Wósom wobdźelnikow sajachu.

Elsascy duchowni přeciwo biskopej Ruchej.

Kaž Straßburgske nowiny „Republique" powěda, je Straßburgski biskop Ruch duchownych swojeje diózesy, kotrež su resoluziji sa Abbea Haegga pschihłosowali, do shromadźiny skasał. Jadyn s pschesproschenych duchownych pak njeje pschischoł. Kaž „Petit Parisien" pische, staj diwaj duchownaj swoje cžežne sastojnstwo słožiłoj. Dopisowar „Petit Parisiena" ma podawk sa dopokas, so žo elsascy duchowni sjawnje biskopej spjecżuja.

Wopačne konstrukcije w šwajcarskim twarje lětadłow.

Schwajcarska swjatkowa rada je žo s wobstejnosćemi statneje dźełarnje konstrukcijow w Thunu sabrała. Hdyž bě žo njedawno prenje lětadło natwarilo, lětarski hejtman Cortier, jedyn s najlěpschich schwajcarskich lětarjow, kotryž s lětadłom na pruhu lětasche, zmjerkinje bo njebožo pschinidże. Jeho towarischojo na schpatnu konstrukcijn tychle schwajcarskich lětadłow pokasachu. Knježeństwo tohodła pschepytowanišku kommisiju internazionalnych wěsmuństojnych powoła. **Dobrodacje tejele kommisije je sa schwajcarsku lětadłowu industriju sanicżaze.** Pokasa žo, so bychu konstrukcije polne smytkow, kotrež žu padnjenje lětarskeho hejtmana sawinowake. Na podołožku tehole pschepytanja je schwajcarska swjatkowa rada wobsamkła, direktora dźełarnje konstrukcijow sjatwje nażwaricz. Dale žu inżenieura Jennya, kotryž je w žłużbje lětadłowe wotdźelenja we Thunje, dizjplinarisy se służbu puschczili. Druhi inżenieur je scžehnuł s teho twotwodźil a kónz sandźeneho lěta statnu służbu wopuschcził.

Wulka wjetšina jendźelskeho parlamenta za twar kanalowcho tunela.

Jendźelski sapósłanz sir William Bull, jedyn s hłowonych žadarjow tunelowcho twara, je jenemu notwinstemu sasmjerjerjej rjekł, so parlament do tunelowcho twara swoli. Pschihotowanje trěbnych pjenjez njeluboże najzjelschischi wobcżežnosćow cżinicz. W hornim žejmje je žo 116 wožobow sa plan wuprajiło, liczba pschećiwnikow jenoż 56 wucżinja, njes tym so je w delnim žejmje 201 sapósłanzow sa to a 17 pschećiwnikow tomu bylo.

Kobrska powětrowa łódź za 1000 pućowarjow.

Twar hobrskeje jendźelskeje wodźiweje powětrowcje łódźe žo k swojemu skónczenju bliži. Powětrowa łódź „R 100" žo je schescžimi motorami wo 700 konjazych mozoch poczěri a może pódla cžerdłow, dožahajo sa 3500 mil dołhe leczenje, na žiwoju lubju hischcze 40 muži wobhadli a 100 pućowarjow pschijeczi. Hižo sa někotre njedźele budża žo po powětrji „Sunday Times" służbne lětanja cżinicz. Też njeje wusamknjene, so balon pschi pschihódnym wjedre do Ameriki a wróczo poleczi. Pódla kabinow sa pućowarjow a nuzżiwa, budże na lubi też towarschna jědźernja, towarschna stwa a skónczinje też rejwanska sala. Po dotwarjenju tejele powětrowcje łódźe ma žo twar nowcje sapoczecz, kotraž by niz mjenje dyła 1000 pućowarjam mjesto poskicżiła a by samohła Atlantiske morjo sa 36 hodźin pschelecżecz.

W Španiskej so strajk zakazuje.

Dźełacžerjo wustajeniży w Barcelonje strajkowachu. Knježerstwo je strajkowarjam hrožiło, so jich na njepłódne kupy wucżeri. Tak je žo strajk hnydom skóncził. Primo de Rivera je wosjewił, so budża žo najkrucżischa naprawy pschećiwo dźełacžerjam cżinicz, kotrež tež jenoż na najkrótschi cżaš dźełacz pschestanu. Pschećiwo jenotliwym dźełacžerjam, kotrež žo njejsu k dźełu wrócżili, je žo policajske pschepytanje sahwjedło.

Sněh a zyma w Rumunskej.

S zyłeje Rumunskeje powěsće wo wulkich schkodach pschinthadżeja, kotrež žu žo s mjerschenjom a se wjeżawami nacżinike. W Bukarestu a wokolnosći žu 24 stopnjow zymy zapiłali. Hobrske łepje žuneho wobkhadej po dróhach a żelesnjach sadżewaju. Na někotrych cżarach starcho kralesiwa žu dyrbjeli wschón wobkład sastajicz. Blizko Turnu Margurela cżah w žneży tczazy wosta a hacž dotal jón njejsu mohli wuswobodzicz. 25 pućowarjow a 18 żelesnjazyow je w cżahu sajatych a jenak i wulkej zymu a njedostatkom žiwnosće cżerpi.

Krwawne zrażenje w Besarabskej.

W lěcze 1926 je žo rosšudziło, so maja žo prawoslawne wócżne dny w Rumunskej po nowej protyzy swjecżicz. Tale reforma je wulki njeměr w nowo pschisamknjenych provinzach, wožebje w Beßarabiji, nacżinika. Nowe lěto po starym stylu (13. januara) je we wjele beßarabskich gmejnach k krwawnym pukam mjes pschiwótowarjemi starcze a nowcje protyki doschło. Dokelž njemějachu druhich bróńjow, ratarjo nje žobu s kopaczemi, kosami a hamarami wojowachu. Wyschnoscje bčhu bjesmózne. Wjele ratarjow je žo cżežko zranilo a je žo dyrbjało do khorownje dowjesć. W Bukowinje je wobydlerstwo prefekturu namołwiło, so bychu žo wschě wócżne cżasy po starym stylu swjecżiłe. Take žadoscz wschak je žo wotpokałała. Bukowinjzy ratarjo pak njedźiwajzy teho hody a Nowe lěto po starej protyzy swjecżachu. Też w Moldawje wobydlerstwo pschecżiwo nowej protyzy protestowasche.

Rosšyrjenje praschenja zyrtkwineje protyki je pschecza wobcżežnische. Kischeněwski metropolita Gurie je hrožił, so zyrkej wot stara dźeli, jeli so žo njebudże na prawu žłakwe dogmata w nastupanju wócżnych cżasow dźiwacz, wožebje kaž dalako wo jutrny bże. Knježerstwo je synodu na 21. januara swołało, so by rosšudziło, hacž maju žo wócżne cżasy po nowej abo starej protyzy swjecżicz.

Nowe wojowanje w Tripolisu.

Cżežke wojowanje je žo mjes italskimi kolonialnymi wojakami a nuzżiwjenymi bandami w Tripolisu w połnocnej Afriży wotmeło. Sswone arabske cżrjódy s oasy Kufra k oasowaj Augila a Elleba cżahnychu, so bychu jej nadpadle a wurubile. Někotre wotdźelenja italskich wojakow nuzżiwjenym cżrjódam pucz salehnychu a je we wótrym wojowanju wotehnachu. 208 Arabiskich na bitwiskach jeżo wosta, mjes tym so na stronje Italijanzow 10 domorodnych wojakow padże a žo 20 druhich ranjeni.

Nowy čakanc afghanskeho trona.

Afghanjske „wojenniischczo" žo s nowym cżakanzom trona wožiwja. Mózne splahi ranschcho Afghanistana emiret Habibej Ullahej njewěrja a žu sa pschecżiwnym kralom

pytajo ſo na **Nadira khana**, nahladneho a twuprohowaneho wołoďźelnika poſledneje jendźelſko-afghanſkeje wójny, wobroćiłe. **Nadir khar w tu khwilu w** Parizu pſchebywa. Po wſchěm ſpadźu pak ſo podamki **w** Afghanſtanje tak ruce rozwiſeja, ſo je, pſredy hač móže nowy trónſći cźakanu dóńć, nowy pſchewrót woczakaćz. Pſzedawſka populara kowſć (ludſkoſć) Habiba Ullaha ruce wobleźnuje. Tohodla maja ſa můźne, ſo ſo blížſche dny nowe pſchemjenjenje **w** Kabulu ſtanje.

Mjes tym je bywſchi kral Jnayat Ullah, kotryž bě ſo ſ jendźelſkim kńadkom ſ Kabula do Peſchawara dońdźił, ſe wobſebnym żelězniſkim cźahom k afghanſkej połodnjſchej mjezy dowjeſł, kotruž je pola Cźamana pſchekročźił. Pſches Jndiſku puczuja ſo ſe bohatym wojerſkim pſchewodom ſtrachowaſche.

Wo pſchedſtawiwſche pſchewróta w Kabulu je Londonſki „Daily Expreſs“ pſchece ſhonił, ſo je Aman Ullah jendźelſke a tež ruſke kuježerſtwo wo wojerſku podpjeru k porażenju bźeźa prożył. London a Moſkwa pak ſtej wotmołwiłoj, ſo jimaj jeju politika kuteje neutralnoſeje ſakaſuje, wojaſkow do Afghanſtana póſłaćz.

Krwawne gowneruſke wólby w jenym mexikanſkim ſtatu.

We wſchelakich dźelach ſtata Hidalga ſo njedźelu pſchi ſtadnoſći gowneruſkich wółbow wſcho hromadźe **25 wo-ſobowo morikło.** W měſece Mixquiahuala dwě napſchecziwnej ſtronje do ſo ſkaſychcźej. Pſchi tym ſo 16 wołobow mori a 34 ſo rani.

Ze Serbow.

Dujownica.

Stwórtk 24. wulkeho rózka.

Timotheja.

Z mudrosće Jana Radyserba.

Wulkomu kić a małomu kitku,
Hórśi so, dha z prutom ritku.

Cas jenak saha, tola du
Dny dobre skók, zle pomalku.

† 1927 Michał Kokla, wobsedźeŕ zahrodnistwa we Kulowje, stoły Serbowstwa.

† 1904 Jan Bohnwěr Mučink w Biskopicach, pilny serbski ludowy spisowaćel a wustojny pčołaŕ.

† 1839 Benjamin Hataš, faraŕ w Njeswaćidle, pěsnjeŕ wjeſelych pěsni, mjez druhim „Wósporćanskeho hermanka“, spisa bajku „Łužlany Pětr“.

† 1852 Jan Kollar we Widnje, basnik „Dźowki Slawy“, pręćeŕ Serbow, słowjanski zbudźeŕ.

† 1846 Mikławš Wowćerk, faraŕ we Warnsdorfje, rodźeny z Wudworja.

1221 poswjećeŕ Mišnjanski biskop Beno II. Budyšsku hłownu cyrkej Pětra a Pawoła.

Z knihi serbskich naložkow a widźenjow.

Tři kozy a wjelk. Tři kozy dźěchu do hajka liśičko rymzać; jena měješe jedyn brjušk, druha dwaj a treća tři. Ta z jenym brjuškom bě so nazpěrnja najeła a dźěše dom. Tam so ji wjelk na puć lehny. Wón praji: Běž, hewak će lapnju! Wona praji: Njelaj mje, přińdże ta, kiž ma dwaj brjuškaj; wot toje budźeš so lěpje najeść. Potom ta z dwěmaj brjuškomaj přińdże. Wjelk praji: Běž, hewak će lapnju!

Koza praji: Njelaj mje, přińdże ta kiž ma tři brjuški; wot teje budźeš so lěpje najeść. Potom ta z tromi brjuškami přińdże. Wjelk praji: Běž, hewak će lapnju. Ale wona jeho tak storći, zo so wjelk z hrjoha do hłubokeho puća dele wali.

Jan Kollar wo Łužicomaj.

Kaž hdy we žołmach so póćerěcej mórskich dwě samotnej łódźicy,
Styskńje tak, dźowcy, hižo Slawija hlada na waj'!
Přełožił H. Zejleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Nasche wjedro je saso trochu pschemańjaty ras pschjasnjasko. Wschelake njejeſche niźiny ha nasche strony pschećekahnyſe. Syma drje ſedma popuſcźi, pschetož wyſchina nad połnóžnej Europu je ſo ſeſyliła a wot tam duje ſmuniſchi powětr. Nikina ſ ſujeczora Jendźelſcźe njeje ſo pſchewjele k nam bliźiła. S Azorſkich kuwan pſchikhadźa nowa wyſchina. Tute rospołożenje nižinow a wyſchinow nam praji, ſo ſo wulkeho tacza a deſchcźowanja nadźeć njemóżemy. Pſched durjemi ſteji maly rózk. Tutón je doſcź woraſkawy pachoł. — Jutſje wjakt je wlacźi kwaſ. — Sałónćko ſkhadźa 7,56 hodź. a khowa ſo 4,30 hodź. Mężaćk ſkhadźa 4,36 hodź. a khowa ſo dopołnja 8,36 hodź. Mężaćk je jutſje połny. Pſchedźenak ſlaja ſymu a ſněh.

— **Po ſtóźlenju krajneho konjerſkeho hamta w Moritzburku** wobſkadźi ſo Budyſka ſrjedźeńca 25. januara t. l. ſe ſymnoſrejnym ſrjedźom a ezpołkorejunym ſrjedźomaj a Wulko-Hartawſka ſrjedźańca wobſkadźi ſo 26. januara ſe tſjomi cźłopłokrejnymi ſrjedźomi.

— **Sajaty.** Tudomna polizija ſaja ſrjedu tak mjenowaneho rjemjeſlniſkeho, kotrehoż dwě wyſchnoſći ſ łóſeſkim liſtom pytaſchtej, dokelž mjeſeſche wón khłostanje wotpokucźiċ. Polizija ſajateho ſrjedniſtwu pſchepoda.

— **Spłóſchenaj konjej.** Sſrjedu dopołdnja w 11 hodź. ſtójſchćichtaj ſo konjej ſapſchahana na Mokwowej dróży a cźerjeſchtaj hač na Pólſke nameſto, hdźeż jeju wutrobity muż ſadźerża. Wobojanej ſłoczejej pohonecja potorhnyſchtej a łokło ſranſchtej.

— **Mišchzjanſka wyſchſcha pſchekupiſka ſchula.** Wutorn w 9 hodź. ſhromadźichu ſo wſchitzy wucźerjo a ſchulerjo tuteje ſchule w turnowakni Leſſingſkeje ſchule, ſo bychu doſtojnje wołowjerſzili 200. narodźeninu wulkeho duchownoho rjeka Leſſinga. Najprjedy pſchednjeſe ſchulef Hartiwig ſe jeſzty bajki „Law a kuntwora“; „Dub a ſwinjo“ a „Wjerjot“ w ſwobodnej rěcźi połneho ſacźiſcheża. Na to mějeſche knjeż ſtudijowy rada Böhme błeſkhu ſwjedźejiſku rěcź połnu wulkotnych myſłow a ſtaji na cźoło ſwojich wołaſowanjow ſadu: „Leſſingowy wuſnam je, ſo je nimſe pitznowołwo ſajo na jeho narodnu wyſchinu pſchinjeſł“. Jako běſche rěcźnik ſwonkne žiwjenje baźnika wopiſał, rywołwaſche jeho jako wojowarja, pytarja praiwdy, cźłowjeka, kiž je w ſwojej khaſakternej muźnoſći, ſwojim njebojaſnym njetajenjom we wojowanju pſchećiwo ludarſtwam a tji, nahrabnoſći a marnoſći pſchikładowny. Rykłowaſche jeho dale jako cźuſciweho a wjeſeſtrowitkeho kritika, pucźowarja w cźaſu błuda a pſchegnjesnjenja, ſo by ſo tłóczenje ſaběrał ſ dramatiſkim baźnikom, kiž je ſe ſwojimi mſchtrſtimi dźiwadſkami nazionalny drama ſtworił a pſchikładowne pokaſki dał, po kotrychž mózachu ſo poſdźiſcho wjeſeſchi hač wón ſkołowaćz. Na końzu podóńkny ſo rěcźnik wyſkich myſłow nadobneho cźłowjeſkeho ſmyſłenja a wujednarjeſeje libołoſeje, kiž ſu namakale w Leſſingowym ſrjatočnym baźnikuwje „Nathan mudry“ baźnjeſke pſchekraſnjenje. — Je wobſarowaćz, ſo aula ſtareho twarjenja pſchekapiſkeje ſchule lědma wopſchija połnju ſchulerjow a ſo ma tuta ſchula pſchi nimale wſchitkich ſwojich ſrjatočnoſećach wužiwaćz hoſpodliwoſeć Leſſingſkeje ſchule.

— **S Lejna** pola Budeſtez. Sańdźeny ſchiwórtk wotmě gmejnſki ſaſtupjerſki ſo Wulke a Małe Dobſrjaza a Lejna Marſchwerez w Lejnje ſwoje ſjawne poſedźenje. Jo minachu najprjedy hiſcheże ras rjadowanje pſchekupcźow. Wjeſnjanſtwa běſche ſ knjeſom dróhitwarſkim ſpektorom Pjetaſchom jednak dla Małe-Dobſrjanſkeho a Wulke-Dobſrjanſkeho pucźa. Wón njemjeſeche mołtow za to, ſo mózne, ſo ſo pucź do 2. rjadownje pſchiwoſmje. Tohodla ſo namjetowaſche, ſo by tutón pucź nałhwilnje puć 3. rjadownje woſtał. Dokelž pak je wotmyſlene moſtej pſchetwarjeć, ma jebi gmejna wumnieć, ſo ſmě poſdźiſcho namjetowaćz, ſo ſo pucź do 2. rjadownje pſchiwoſmje. Na to wuprajichu ſo gmejnſki ſaſtupjerjo k wodowodej a ke ſhromadźinje wobſedźerjow, kotraž běſche njedźelu wudźerżała. Gmejnſki ſaſtupjer Auguſt Gruhl wuſłóżny, ſo ma ſo wobmyſlić, ſo bychu runje Wulke Dobſrjazy cźekpike, kiž ſu twar wodowoda wotpokałał. W Lejnje a wobeſe Małych Dobſrjazach je pſchiležnoſć ſo ſaſtaraćz ſ wodu, ja Wulke Dobſrjazy pak ſu poměry wo wjele niepſchihódniſche. Wón jako Wulko-Dobſrjazan njemóże pjeza hiſcheże ta wotpokłasnje hłoſowaćz. Nimo toho chże ſo wón pjeza ſhromadźenjom gmejnſkim ſaſtupjerjam ſdźěwaju, kajkeż ſo hižom pſchećiwo ſemneſtym gmejnſkim ſaſtupjerjam ſdźěwaju, dokelž ſu njeſpokojne dla wołobowinſkich łśpichinow twar dwórniſchcźa we Wulkich Dobſrjazach wotpokałali a ſo nowotwara ſchule wudali, dokelž dyrhjeſche ſo ta w Małych Dobſrjazach natwaricź. Gmejnſki ſaſtupjer Groß hiſchcźe jomu wuſłóżny, ſo je wodowódź praſchenje cźaſa. Wotpokała-li ſo twar nětkle, móże ſo wocźakowaćz, ſo jenje ſamſnehe wodowoda njebeſtanjemy. Dokelž ſu hižom byle pſchedpokłożene nětkotre namjety na pſchiſamknjenje ſ zuſemu wodowemu ſwjaſej a ſo maju ſo tute pſchi wotpokłasanju ſ cźłowjeſtwom pſchećeſnych pſchićinow, dowolićź — ale jenota gmejnje je wobrożena — njemóże wón też dźenſa hiſcheże nje praji. Pſchi wothłoſowanju w ſhromadźiſnje wobſedźerjow je dreje ſo fójdy wobkrućźeć dał myſlićźy, ſo ſo wodowy pjenjes njeboſći ſwjeſcź. Tuto měnjenje pak pjecźa njeje wo prawnjene. Na to, ſchtoż je horjekach praſene a na poſ wſchitkowne łśpiche njeje ſo pjecźa dźiwało a tohodła maju gmejnſki ſaſtupjerjo ninu Jnjeſa Schuſtera wothłoſowanſki ſti tonnoſchć (70 błoſoow pſchećiwo ſwarej, 20 ſa twar) ſo njenje ważny. Gmejnſki ſaſtupjerjej Brězłowſki a Barnert ſtaj ta to, ſo by ſo wuhwjeſenje ſ pſchićejeom nowehe jórła ſpuſchćiło. W normalnych łśtach wuſłóu też hiſcheże ſkumpadła. Tola mělo ſo kumpadło byle błiſko łśpichnéj zórkow jako referva pſchipraſowićź. S tym bu ſo twar najwyſchſche wo 2000 hrywnow podrożił. Stónczenje pſchija ſo jenohłóſnje namjet, naležnoſej wo 2 rjadach wotſtarcźićź, ſo by ſo w tutom cźaſu mohł materiał hromadźiċź. S tym ſpadny tež nakhwilnje namjet ſhdźerjow. Tuſi proſcha, ſo bychu ſo pſchihotowałe hrěbki za kłumpu.

— **S Khwarźiża.** Khwarźańſke rataſtwo towarſtwo wotmě njedźelu berje wowptanu ſhromadźiſnu ſ pſchedmjeſnoſkom. Sakſanjuje ſłhorjeneho pſchedſedźu, nahwjedowaſche knjeż Rjeczka ſhromadźiſnu. Pſchednoſkaŕ knjeja Umhauera-Budyſchka „wo pſchihotowanju ſłódkeho wina ze ſpadanſko ſadu“ namała dźakowanych pokłaczharjow. Pichiſankow je żiwa rośnołwa. Kóždenm pichitonnenm poſtaji ſo jenu ſchćleńcźku k wopitanju. Měcźnik napowminaſche k ſchćlanſtwjenju ſ wokſrejenemu ſadaſtwu towarſtwu, kiž powjera wojowanje pſchećiwo dowoſej wukraſnjych płodow. Na końzu poſtićeſchtaj ſo powuczanej filmaj. Wjeſe namakachu ſo też pola naſ pſchećejſo, kotſiž dźeja w ſadaſtwje ſ ſhromadnemu łśpichnemu ſtuſkowaćz.

Dwěraty ludźo.

Po wěrnem podawku powědana ſtawiſnicźka ſ bayerſkich hór.

(Stónczenje.)

Wórſty ſaſtupi też Knjeſowy ſłużownik k ſtarej, ſo by jeho na puć do wěcźnoſeje pſchihotował.

Wo hodźinku pſchiſcho poſłaſa wójſk pſched Dirnbergerjez domom. Młoda mochowa burowka wuſeſe ſ woſa; wona bě tak ruce hacź bě k njej hłóſłna powješć dóſchła, hnydom ſhwataźjo ſe ſtarſchiſkeho doma wujeła. A hdyž ſwojeho Tonija ſaſo wohlada a jeho ſaſłyſchća, tak wón ſ hnuſnym hłoſom a měrnym wuraſom ju ſcźicha wo wodaceże proſcheſche, to wupjerchny wſchón hněw ſ jeje wutrobY, a tłóczy razu da wo tom też proſchazemu ſroſenicź.

Potom ſeſchowaſche ſaſowidźenje ſ mrěźazym. Tu wutkuchu ſo Nolburdźy ſłyſły ſ cźuranti a jenoſliwe łśoſy a łśdychowanja wudrěchu ſo ſ jeje ſ boloſeju cźiwiłowaneje buſche, ſu kotrej njemóżeſche ſłowow. Toni ſtojeſche na jeje ſtronje, hdyž ſtary nan ſe łśabym łśoſom k njej rěcźeć poćza:

„Burgla . . . dźakuju ſo cźi, ſo ty hiſchcźe dóſchła. Sčym-li cźi cźaſtu boloſeſnu pſchihotował, wodaj mi . . . A ty, Tonijo, dźerż ſwoju mandźelſku w cźeſći. Budźtaj . . . w měrje a libołoſći hromadźe żiwaj . . . A łśdyž ſo mje njeſchto, Tonijo . . . wotpokoj ſwoju njewěru . . . ſwój ſtaw . . . a wobroć ſo . . . . Měj w cźeſći . . . . ſwój ſtaw . . . . a ſwój dom a dwór . . . . a njebóſć ſamych ſwjatych . . . . wjaſo bo domu. Sčinbiſch mi to, Tonijo?“

„Haj, nano,“ płakaſche łśyn, pſchi cźimž jeho ruka we wołemrěźwagej ſwatwiży mrěźazeho wotpoczowaſche, kiž wón wobkrućźeſche, ſwoje ſłubjenje tłóczeſche.

Na to roſſoſnowa ſo mochowy bur hnuſnjaſy ſe wſchěmi, najbórzyſcho ſe ſwojej Nandlu, kiž njemóżeſche ſo dopokućźeć, ſo dyrhjeſche wón prjedy njeje do ſtujerſce hicź! Nadobo wołłabi ſo jeho hłóſ, jeho hłowa ſpadże cźełko do ſawkowa, a ſłwérnej mórei wocźi ſroſtmyſchitej. Duſcha wuběgſi ſo ſ mużneho cźeła, a ſta ſo bjes cźeźkeho bědżenja, ſo ſtarz na wěcźne wużyny.

Tu ſwjeſeſchtaj ſo Toni a jeho żona pſched nanowym cźełkom na kolenj, a żałoſcźejo we morſweho, pſchiſłahaſchtaj ſebi we wotrobje, ſo budźetaj ſ nowym żiwjenjom jeho wopomnjeće cźeſcźowaćz.

S tutym nadobnym pſchedewſaſcźom wróćiſchtaj ſo wobaj nětcźo hodźinow połdźiſcho na ſwoje łśoło. Tam ſhońniſchtaj k ſwojemu pſchełſłajenju, ſo ſtaj baron a baronka ſ měchom a mochom do Mnichowa wotjeſoj.

„A pjenjeſy?“ wopraſcha ſo Toni ſ khwatkom. „Ja měrju ſapłacźenje ſa żiwnoſć a pſchebytk pola naſ?“

„To ſu też ſobu wſaſi“, bě ſucha wotmołwa, kotruž Lena ſwojemu łśeſej da.

Wuſtrózany pohlada tón na ſwoju żonu. Potom ſawoła ſ hněwom roſpryrjeny: „Jebaniſke pałmo? Cźaſ żiwjenja ſo mi tajke nětcźo wjaſy njeſtanje . . . Budźeſch-li jenoż ſwojeho wobohego nana pobłuchaſ!“

So to ſtónczenje dopóſna, bě khwalobne, pſchińdże wſchak pſchepoſłoże.

Hiſchcźe njeležiſchtaj ſo Toni a jeho mandźelſka ſ njekraſnjeho pſchełkapnjenja ſhrabakoj, kiž bě ſo ſimaj je ſłużbjenjom barona a baronki ſtała, tu pſchińdże krótko do ſakhadżenja ſłużcźa Miesbachſki ſandarmiſki ſtražniſchtiċź.

„Mochowy bur, je pola waſ nékajſi baron Bellmonte łożer měł?“ wułkuſchowaſche muż w ſelenej munderju.

Wopraſchany wſchitko ſprawnje wuſna.

„A cźejeſe-li wědżeć, kajka ſória baronowa je to bya?“ rjekny ſtražniſchtaŕ ſ wótrym pſchiſłuſkom. „Jara ſtrachny mužſadowjwaŕ je to był, ſ njenom Cohen, je Madźar a ſobuſtaw njeſymarodneje zwólby, kotrejež rjeſnjeſło je, do domow ſo dobiwaćź a wurubjowaćź. Tohole khadźu pſchećeſćhuja ſ tójeſćim liſtom, a hižo tydźeń dołho pytaju jeho też po zyłej Bayerſkej. Jeho tak ſo wudawaja żona je Winińka dźiwadźelnitza. Ma bratra . . .“

„Jeſu Khryſeſe!“ ſaſkčihny Toni wuſtrózany a ſakhadkowa na wěſchto kroczeſkow wróćo. Zakoſtne pſchedcźuje ſo w nim wubudźi. Napoſledku bě tamuj baron Seczeny ſ murdarjom jeho nana!

Toni wuprajі ſtražniſchtrej, kajke tukanje ma a tón bě zyłe ſ nim pſchećejedne. Jandarm w najmjeńſchim njedwělowaſche, ſo je ſmjerej ſtareho mochowoho bura tamuj njedoczink ſawinowaŕ. Wón ſłubi, ſo wo tom hnydom w kajſim ſmyſłu ſhońniſkej wyſchnoſći wojjewi.

Prjedy hač bě ſo ſchtyriadwaježi hodźin pominyło, pſchińdże telegrafiſka ſchtra powješć, ſo je wopaczny baron hromadźe ſe ſwojej „mandźelſkej“ a jeje bratrom, „baronom Seczenym“, jědźo do Schwizy njedaloko Lindawy łajaty był. Bwair „Willy“, kiž bě hnydom po njeſtuku w Dirnbergerez ſłatoku cźekny, prózowaſche ſo ſwopſeda ſwoju njewinoſć dopokaſaćź, to pak ſo jemu njeporadźi, a napoſledk, do wuſkoſcźow ſaſcźeny, ſo tola wuſuu, to drje ſtareho mochowehe bura njeje dyżył morićź, ale tola wurubićź. Wot ſwojeho pſchećeſka Cohena bě ſhońniſ, ja ma ſtarz wułku dźělbu pjenjes pſchi ſebi, ſ toho cźaſa, to je ſ rěbneho kubka woteſchoł. Cohenej je tole młody bur ſam dźěłił.

Sa Tonija bu tole wuſnaće ſ wopraſdźitej duſchnej cźiwiłu. Won, jenoż won wěſeſche nanowu ſmjerć na ſwědomju! Talke ſałoſnje wjeſeſche je to njewożeńſe, ſ kotrymž bě nanowemu napominanju, nanowej woli nepſcheſzinwo ſnuſił.

Na ſamjenjem dnju, kłdyž buchu tamni ſtótniſy ſajeſ, dopſchewodżichu też ſtareho Lehnera w Miesbachu k wěſenemu wotpoczinkej. Cźeſko be kaſchcźa położene, pſchepada ſo w Gmundze na żelezniju, kotraž wotwjeſe ſtareho Lehnera do domiſny. To běſche mochowehe bura prěnja a poſledńja jeſba ſ parnym konjom, wot njeho tak wulki hidźenym. Pſóderlleng běſche potajkim tola prawje měſ.

Schiwórcej łśta poſdźiſcho buchu baron „Bellmonte“ a jeho ſobuwinſkaŕ wot pſchihażneho ſuda ſaſundźenaj. Wěny dźeſeſetowy łśicźaſ bu na wjele łśt do bayerſkeho ſaſtwa tykneny a poſdźiſcho rakuſkim wyſchnoſćam pſchepadny.

Toni ſa żiwo njeſaſhy na tu wulku wucźbu, kiž běſche jemu wopaſł dał. Stareho cźłowjeka ſo wón dołkadnje łjwleże. W njeſłożu namaka puć ſ ſwojemu Bohu wotſeſo, a jako pokutny hrěſchnik wunźdże ſ cźiſeſcźa hórkich prehowanjow.

Mochowy bur Toni a jeho duſchna żona wotpuczujetaj dźenſa hiſchcźe pod ſelenym rołwačkom. Jeje ſyn Sſeppl, hoſpodari nětko na rjanem kuble, a jeho je nan ſwěrny po tamnych ſaſadach wukubłował, kiž je dźeſ — budź jemu Bóh ſnadny — pſchezo tak wyżoſy ſtebi ważił. Lećźowaſa na kuble mochowehe bura hoſpodu njenamakaſo. Ludźom ſmjeła pſchikhadźeja tam pſchećejelnje napſcheco; ſchtož pak chże ſebi tam wotnajeć, tomu praja: „My żijuch njeſmjemy!“

Njecha-li cźeſcźenu cźitaŕ powědarjej tuteju ſtawiſnicźki wěrić, trjeba jenoż tam pola mochoweho bura łśoże ſłożo ſłyſaćź. Potom ſo jemu tak pódźe, kaž je jo jim mnohim ſchło — Lehnerezy daju jemu pěknje „wotſeſo“.

S **Jeschiz.** Pschi hońtwje pońdźelu 14. wulkeho rožka [illegible] 10 i[illegible]zow 29 sajazow a 4 karnikle. Dokelž njeje [illegible]inski rewěr pschewinuli, wobhladuja wumoschk honjtwa dobry.

S **Barta.** Saudźenu wutoru popoldnju pschewachu [illegible]o bejimana na wotp. Oskara Puttricha f Bukojny. [illegible]o ludźi dźesche jemu na pschewodźenje. Sa zemrětym [illegible] swójcheho žiwjenja polne dźeła. 45 lět dołho je wón Barthanskim tuježiwam se wschej žiwěru słužił. Wukonjesche žiwjenje słužbu tež bjezchcze f 80 létami. W lěcze 1927 doda je na derje jaßłużeny wotpočink a pschinjeße swoje žiwjenje hač do 85. léta. Jeho pschećelne a sprawne waschnje dołu jenu wjele pschećelow. Tak wostanje wón njesapomnjeny.

S **Lubija.** We wokrjesu Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa buchu w poslednim czasu cyle wjesnjanostojo saso wolene: W Čornjowje kubler Jenč w Nowej Ebawje wjesnjanosta Bahma, w Malych Radměrizach wjesnjanosta Körsler, w Bejerjezach wjesnjanosta Wenzl a we Wopalej wjesnjanosta Heiser.

Z **Khrošcic.** Naš „Ratarski Dorost" zeńdże so zańdżenu njedźelu k swojej hłownej zhromadźiznje. Nimale wšitke sobustawy běchu so zešle, tak zo dawaše hižom bohaty wopyt zhromadźiznju wopraudźity swjedźeński raz. Njesprócenemy a na narodnym polu tež w drubich towaŕstwach dźeławy předsyda J. Lipič-Wudwojanski wita swojich towaŕšow, wosebje pak naščeho lubeho předsyzu Z. S. R. D. kaž tež předsydu Bačońskeho R. D. Nawjazuje we swojim powitanju dźak swojim towaŕšam, wosebje horliwym samo připóznaće, zjednoćene z natrenej prózstwu, tež we nowym lěce, krnóe stać k swojemu towaŕstwu. Dźeński porjad bě bohaty dosć. Z podatych rozprawow zapisowarja a pokładnika widźachmy wopraudźitu žiwu dźěławość towaŕstwa. Zapisowař Špitank j. ze Zejic ze swojej rozprawu tež swoje zastojnstwo złoži. Njoch je wón ze swojej pilnosć, swědomitej zastojnskoj lubosću nowemu wuzwolenemu J. Kralej-Nukničanskemu z pohonjacym příkładom. Tebi pak, luby towaŕše, [illegible]: „Měj dźak za wšu naloženu prócu a njemjej kedźbu někajkeho shańcheho njedorozumjenja". Jara dobru rozprawu poda tež pokładnik Pawoł Krawža-Žuričanski. Jako wobhladniwy bankownik je wón cyle lěto naše finanzy rjadował a tež druhdy komdźatych přinoški-płaćerjow łoskoćiwje na ramjo poklepał. Hdyž běchmy najwšelakoriše znutŕkowne towaŕstwowe naležnosće zrjadowali, poda nam J. Lešawa cyle zajimawy přednošk. Pokaza nam, kak běše dźěłaćerstwo přez Jettysacy njepřećel wšěch mašinow. Tak mjenowany „Maschinenstürmerei" njedaše hłuboko do 19. lětstotka žanym mechaniskim a techniskim nastrojam so wuwić. Z namjetow ma so wosebiće wuzběhnyć założenje pěrizneho wotrjada, z kotrymž chce so tež naše towaŕstwo w přichodźe zaběrać. Skoro na kóncu přikłwata hišće k nam naš wysokodostojny knjez farař Šewčik, dokelž bě prjedy zadźěwany. Přeje towaŕstwu rozkčéw w nowym lěce, prawje hłuboku bratrowsku luboš, kiž dyrbi nas stajnje nawjedować. Njech je wona z kruŧym zakładom, kiž naše towaŕstwo dźerži, posylnja a rozmnožuje. Knjezej fararjej wutrobny dźak zawdawši skónči předsyda rjanu zhromadźiznu z našim zwjazkowym spěwom.

Z **Kukowa.** Kak bórzy minje so človjeske žiwjenje! Z dopokazom je nahła smjerć mandźelskeje tudomneho předawarja k. Lipiča. Hišće njedźelu, na kotrymž dnju bě k swjatym sakramentam pobyła, běše čiła a wjesoła a žaneje skórźby dla čělneho njepřijomnosće njedóndźe přez jeje wusta. Pónđźelu rano skorźeše tróšku na hłowubolenje a powšitkowneje słabosće. Tuž so lehny. To su znamjenja khripy. K njej přida so zahorjenje plucow a za lědma dwaj dnjej hrabny ju zymna ruka smjerće. Wo drohu zemrětu žaruje zrudźeny mandźelski, płaka čŕjódka zdźěła hišće njedorosćenych dźěći. Tutón jara zrudźacy pad njech je druhim k powučenju, khripu na žadyn pad na nju wumrěło. Dla swojeho mérneho a přecy přećelneho waśnja bě droha zemrěta wšudźe lubowana. Njech je ji ródna zemja lohka!

Ze **Sernjan.** Zańdżenu pónđźelu znjezboži w Hórčanskej skale naš wjesnjan Frenel. Kruch żeleza zlećа jemu do praweho wóčka z tajkim wotmachom, zo wóčko přerazy a wono hnydom wubóża.

S **Kamjenza.** Żandarmstwo, kiž běšche dotal na hamtskim hejtmanstwje famęritnje, pschepołoži so wczerańskim hrjedu do wěhnjuschcze kazarniske straże. Telefonisy je żandarmstwo nětko w słužbinym czasu wot dopołdnja we 8 hodź. hač do wjeczora w 7 hodź. pod cźišłom 97 dostaće, w służbnym czasu pak pod telefonisnim cźišłami 213, 262 a 415.

S **Kamjenza.** S pschileżnosću 200. narodninowu Lessingowych wotměchu so w Kamjenzu, jeho rodnym měsće, wulke swjatoczłonjesće. Hižom njedźelu wuhotowa Kamjenšće wokrjesne wuczeńše towaŕstwo, Lessingšće towaŕstwo sa ludowe wukubłanje kaž tež Młodoczuńcki rjad derje wopytane Lessingowe swjatoczłonjesće. Sapódłanz němčiskeho jezma Arzt rysowaschе w zhromadźiznje Kamjeńskeje wotnoži jeziademokratiskeje strony Lessinga jako bažnika swobodneho ducha. W měšćańskej sali na radnizy wolewschu njedźelu Lessingowu wustajenju, kotraž traje hač do 27. januara a policija muschе wumělše a starańiwe pokłady, kiž s Lessingom swiśnja.

Z **Kulowa.** Rano zahe chcyše służobna jeneje tudomneje firmy tajnje twochnyć. Na dwórnišču pak ju policija hrabny a přepyta jeje kufr. Namaka we nim wěcy, też kožuchowe wěcy, kiž běše holca swojemu knjeństwu kradnyła. Při přepytanju bydlenja holceneho staršeju w Złym Komorowje nadeńdźechu hišće wjele wjacy nakradnjenoho kubła. Kradnjene wěcy su doczyła nětdźe 1000 hriwnow hódne. Při přeslyšowanju hraješe padušnica zajědojćeńsku kekliju. Kaž pak lókař zwěsći, běše holca jonoż wodu pila.

S **Mužałowa.** Njedawno bu tu nowa schula pożwjećena. Na pożwjećenju wobdźělichu so krajny rada Saling, schulski rada Krössin, knježeńskowy twarišći rada Garz se Sborjeza, duchowny Schołta a jako późtanz Eintrachtskiho wuhlowych jamow prokurist Kramm. Wjesnjanosta Domaschka powita zhromadźenych a pschepoda na to klucze wuczerjej Běrnarjej. Pschisahnitkuchu so narěcze jenotliwych sajatnjerjow a duchownoho Scholty. Jako běchu žebi pschitomni nowu schulu wobhladali, pobachu so k śwjedźeńskeju hościnje w hoścenzu. Tež dźeći dostachu kofej a tykanz.

S **Werminghoffa.** Gmejnjny sastupjerjo wobsahnychu w žiwojim pożedźenju saudźenu sobotu, so ma so nawiarić tři 10 hydlenjemi. Kóżde hydlenje dyrbi wopschijeć 2 ißiwje, komoru, kuchnju a kupańnju. Wot pożeńnjiskeho danka budże drje możno, 40 000 hriwnow k nowowtrjarej dostać. 20 000 hriwnow da k tomu Eintrachtske towaŕstwo, kiž pak žebi sdobom pjeć hydlenjow sa žwojich ludźi wuczinić. 10 000 hriwnow ma so bracź je běžnych srědkow. Dozwla budże nowotwar płaćicej 90 000 hriwnow. Słyšk ma 20 000 hriwnow ma so śwjesić f pożčjonku Wróćišławskich měšćańskich sastawnych lisow. Sprawnjy pak so finanzne hospodarśtwo wjesnjanosty kritiśowasche. W blížšim cźasu chcedźa hišćeże dalsche taśe twarjenje ślaić. — Blížšu njedźelu pożwjeśi so we Werminghoffje nowa schulska kuchnja. S tuteje pschileżnosće budże dopołdnja wot 11 hač 12 hodź. pschechad pschez wschitke měšnjoseje evangelskeje ludoweje schule.

S **Wojerez.** Wojerowske herbske burske towaŕstwo wotmě njedźelu 20. januara w Tśešeni swój 45. założenišć śwjedźeńć. 250 hościj běšche so k wjeczeri jesćko. K powitanju pschedwjeze knjezna Meranka Markuśez pschińtonym prolog. Też pschedźiwadła powita wulku hyłu hościj, pschikhadźanych f dalokich wjsow wokolnosće. Podachu so też hišćeże někotre pschińtódne pschednoschki. Wosebje śwobodaschе so pěšeń f nowcho Pschedźenaka „Śtuchi cźaś" wot Augusta Lapśicha. Też tu pschednjeze wustupinje nascha Meranka. Po słónczenej hościnje sawjeźeli so młódźacha towaŕschnosć f wjeselej reju hač do najdale rozcźehnjeneho wjeczora w nozy w 2 hodź.

S **Manjowa.** Tudy wotmě so njedźelu gmejnska zhromadźizna je sastupjerstwom. K přenjemu měśesche so wuradźić, hač ma so Rudźanska gmejna do Manjowskeje śjednoćić. Tole bu f jenym hłosom wotpokasane. Ke druhemu wuradźowachu, hač ma so pótołmy telefon do nascheje gmejny połoźić. To bu pschijate a telefon pschiwjedźe so w Kranzez hoścenzu. K tśeśenmu pschiłuchi so gmejnskemu pŕjódkśerjerej ja jeho wulku prózu a jeho pschećelne staranje wo gmejnu trochu wjesche sarnuanje. Dale ma so wschelake nowe pschiprawicź pschi śtudnjach a w dworach, schtož bu pschedźitane. Na to bu naschemu lubeho pŕjódkśerjerowe a prénjeho starschejowe 25śćine śwérne sastaranje gmejny f pschepodaczom dipłoma a f wjele śwożopschećerjom w Krawcźiśez hoścenzu wjeśele wożwjećenje. — Dale běšche wódano, kaj běšche hižom w Nowinach wossjewjene, tuchy rosprawjeć wo wschelakich śelach pśche wschelake tśoroseje. Sśmy jenm sa to dźakowni, śpóśnowany, kelko śela w naschej hołanskej wjesy na naschich fahrodach, tukach a hacźenjach roseje. Khdyž žebi to wažiny, możemy wjele pjenjez w móchni śkowacź. Nimasch koseja, nawarich śej śela f naschich śtron.

S **Hojny.** Khriva je so też tu tak rosśěrika, ja je kujes medizinalny rada dr. Meyer we Wojerezach porucził, jo ma rosnuczenjanje w tudomnej ludowej śchuli hač do 28. t. m. wupadnyć. W najwjazy rjadowinjach pobrachowaśche wjazy hač 50 prozentow schulskich dźećeŕ. Bohužel je też hižom dorosćenja wożboża na khrivu wumrěła.

S **Klětneho.** Saudźenu njedźelu śwjeśeśche tu njezenjena wuměnkarka Rosina Mičkez śwoje 89. narodniny.

S **Róśbórka.** Tudomne pęźolaŕśke towaŕśtwo wotmě śwoju měśaczną śhromadźiznu minjenu njedźelu w Radnez pinzy. Śhromadźizna bęśche derje wopyłana. Ju nawjedowaśche pschedźiwda bidaŕśki mišćir Schwarz f Wotśyka. Wón bęśche jo jako sastupjer towaŕśtwa wobdźěłił na hłownej śhromadźiznje jchleśnjoho pęźolaŕśkeho śwjaśka a poda wo nim rospravm. Pschedźiwdźe je jo poradźił do[illegible] zhlubjenje śwjaśkowego pschedźiwdźiwa, jo tudomne pęźolaŕśke towaŕśtwo pschi župnej wustajenjazy w Róśbórku w blížšim śemptembru někotre medaille dostanje. Wob-

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 24. wulkeho rožka 1929:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,203	100 pólsk. złotych	47,25
1 jendźelski punt . .	20,378	100 čěskosł. krónow .	12,434
100 šwajc. frankow .	80,82	100 franc. frankow .	16,42

Barlinska burša pschinjeße wczera pschi śwoczażku wschelakim efektam powyschene kurzy. Na kónzu burźy so jako wotdrźejschowachu. Rentowe wiši wostachu też wczera měrne a kurźy so njepschemjenichu.

Na **produktowych wikach** bě měnjenje wot wschelkeho śwoczażka kŕuczene. Pódźiske termije sapłaćachu powyschene płaćizny. Tola hotowe sorno pschi dotalnych płaćizynach jawoła. Wczera płaćeśeśche zentnaŕ

w Barlinje

pschenicy 10,65—10,75 hr., rožki 10,40 hr.
hacź 10,50 hr., jeczmjenja nałetniwego hr. 10,90—11,85 hr., nałymiśkeho 9,60—10,10 hriwnow, wowsa 10,05—10,35 hr.,

w termijnowym wikowanju:

sa měrc: pschenicy 11,60—11,55 hr., rožki 11,32½ hr.,
sa meju: pschenicy 12,07½—12,06¼ hr. a rožki 11,85 hr., wowsa 11,75 hr.
sa julij: pschenicy 12,37½—12,38¾ hr., rožki 11,85 hr., wowsa 12,15 hr.

Wuměnjanje wurźiznow f Trjechźan lich wikow.

Sarźana pjerina: Kury stare 1,30—1,60 hr. a młode 1,40—1,80 hr., hyśy młode 1,10—1,50 hr. a tachi 1,50—1,70 hr., hołbje 0,50—1,30 hr., jelerji 15 hacź 60 pj., bźeny nowe 6—7 pj., tšakły hač 30 pj. a cźeńowjeny 12—15 pj., bźły 12 pj., mźb 1,30—4,50 hr. zyła 15—20 pj., butra 2,10—2,40 hr., twaroh 30—35 pjenjeśkow, mn'a 27—32 pj., jeja 18—19 pj., worjechi wułońe 60—90 pj., taki 10—70 pj., schćuki 1,10 hacź 1,20 hr., liny 2,20 hr., karpy 1,40 hr., jabłuka 12 hacź 40 pj., kruschwy 10—40 pj.

Pschikhadźejśa:

Hotzu do domu, „Kurhaus" w Muźakowje.
„ **Venedix** w Wjśtopjazach, Budyśka dróha 7.
„ **mlyn** we Wjelkowach pola Wiśkowiz.
„ **mlyn** w Barcźe.
„ sa holcźazy wunstaw w Nišej, Pótowa haśa 2.
„ Howaśowa we Wojerezach, Kirchwinska haśa 16.
„ Brasśowa we Wojerezach, Bahnhofstr. 35.
Wuržownika jamkaŕśkeho, Marschner, w Kamjenzu, Oststraße 39.
„ pjekaŕśkeho, Schmidt w Hródku.
„ krawśkeho, Metag we Sśkomjenju p. Hródka.
„ pjekaŕśkeho, Gühmann we Luwoczizach.
„ rěźniśkeho, Kretschmar w Hródku, Dołha haśa cźo. 10.
„ towaŕśkeho, Kulej w Wjanju.
Świnaŕśu, Müllerka w Lubiju, Dwórniśchcźowa h. 18ŕŕ.
Schofeŕa, „Mrowy mlyn" w Muźakowje.
Bohowcźa, do Wojerez, Różowa haśa 7.

Na pschedań:

Rožki, Mrósť, w Kochanowje [illegible] Hródka
Pjerje wjedrjene we Luśy 15.
Kóń brźnjopłuhły w Wjśej Horje 18.
Wołaj hyłnej, w Bukojnje [illegible] pola Barta
Krowa hyłna, w Lćonju 2.
Prośata, w Raschowje 8.

Kupuja:

Śchyna, konjumśte towaŕśtwo w Hródku.
„ Gźban w Zyżezach cźo. 2.

Drjewowe aukcije:

njedźelu 27. wulkeho rožka pop. w 3 hodź. w Kraleź Lěsu pola Njebjelćicy nje zyhelńicy, pschi brźnim hacźe:
40 dołhich hromadow,
někotre metry dubowscho drjewa,

schtwórtk 14. małeho rožka 1929, dop. w 9 hodź., na Tśešeni we Wojerezach:
4251 metrow wschelakeho wuźiłkowego a twaŕśkeho drjewa,
pschipołdnju wot 12 hodź. śem je pschedźadźowanje palcneho drjewa.

Sźudnizy na pschedźadźowanje:

pjatk 25. wulkeho rožka 1929:

w **Bórkhamerach** w kantinje dop. w 9 hodź.: jchatowy łamor, vertiko a furnéŕśke kóśiśi,
w **Nowej Wśy** pola Wojerez w Buchwaldez hoścenzu pop. w 2 hodź.: wobraź,
w **jamje Brigitta** w Kunzez hoścenzu po 3 hodź.: kolo, bruny woblek, bruny mantl,
w **Biśkopizach** na śudnischwje dop. w 10 hodź.: wobraź a papjerjane twory,

sobotu 26. wulkeho rožka 1929:

w **Biśkopizach** w finanzajym hamcźe we wokhěći dop. we 10 hodź.: 100 schamotowych płatow a 100 kachlowych sapuschćeńcow,
w **Hródku** w finanzajym hamcźe, śiwa cźo. 15: pišanśki śtrój a pišanśke błido.

Konkurs

Konkurs nad jamoženjom firmy „Lenker u. Metallwerenfabrik Wiśkja Salma, t. j. w. r. w Hnaschcach," je śud słónczanju terminu wuzkrzaŕschi śkónyl.

Wotpisanje.

W konkuriu nad jamoženjom bźchcźanja Teodora Oswalda Zichmyny, jenicźkeho mźiśćela winaŕśkeho a agenturiśkeho wobźiwda w Budyśchinje je śud słónczanju terminu na śrjedu 13. małeho rožka 1929, dop. w 11 hodź. do Budyśchina na śudnistwo, śiwa 141 śwołał.

Sźud je dyrbjeśće pschedźadźowanje Schiffnerez lećanowskeje w Budyśchinje, na dźenja schtwórtk 24. 1. 1929 pośtajene, śkónyl.

Śkrawe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.: Żito na wikach wostanje žadne, tola je pschenica śkerje sešlabjena, rožla na płaćizynu dźerźi.

Dop. 3/12 hodź.: Kaj pśched hodźinu, pschenična płaćizyna je śnižena.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg. hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	23. 1.	22. 1.		23. 1.	22. 1.
pšenica	213 215	213-215	buny	21-23,00	21 23,00
rožka	208-210	208 210	woka	26-28 0	26-28 00
nal. jačmjeń	218-237	218-237	módre łupiny	15-16,50	15-16,50
naz. jačmjeń	192-202	192-200	žołte łupiny	18-18,75	18-18,50
wows	201-207	201-207	zeradella	—	—
kukurica	237-238	237-238	raps. wosušk	19-20,80	19-20,80
pšeńc muka	27-29 50	27-29 00	lany wosušk	25-25,20	25-25,20
ržana muka	27-29,50	27-29,00	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,10	běrnj. kruški	18-19,20	18-19,20
ržane „	14,70	14,70	syno, 50 kg	4,00-5,20	4,00-4,70
lane symjo	—	—	ržana słoma	1,10-1,20	1,15-1,30
hróch	—	—	pšeńč. „	1,00 1,2	1,00-1,20
raps	—	—	wowsna „	1,35-1,55	1,35-1,75
pjeluški	22-24,00	22-24,00	jačna „	1,15-1,35	1,15-1,35

chodny wiedmi kulese wustajeńcy je wučeł Langer w Nowej Wsy [illegible] Hrašorka.

§ **Běleje Wody.** W posledním wokomiku wotwobroćichu na Försterjec drohy cježe njesboże. Automobil pschelaena železnika pschehodnu sawjecu. Tola schoferej so poradźi automobil sastajicz, prjedy dyžli ranžerowacy cžah nimo pschijědze. Schoferj wozbowu, kiž w automobilu sedźachu, mózachu so wukhowacz, automobil pak bu thětro wobschkodźeny.

§ **Hródka.** Cježke njesboże sta so njedźelu w Hornim Sćomjerju pola Hródka. Wěsty Sch. z Bawlina bě sche k Zwóbje T. na wopyt pschischoł, a dźěsche z najstarschim synom do blischeho kha, so by jemu pokazał, kak na je hamonatykowazej pikotiju wobkhadźeć. Wón pschi tutej skladnoscži wutrěli, wuczahny magazin a poda bróń T. měnjo, so njeje natykana. W ruknanj T. pak so wustrěli pschi tej a bulka srani Sch. w hornim cžěsle. Hischcze samsny dźeń bulka, kotraž bě sche pluza sranila, w mišnjanskej khorowni wotstronichu.

Wusudźenja.

§ Psched Budyšinim hamtiskim sudnikom měješe so wutoru dla stroschneho cžětneho sranjenja, pschecžiwjenja a sakasaneho noschenja brónjow samotwórcej hladźeř Pawoł Max Prochno z Budyšina. Duja 21. oktobra 1928 běchu Bartyjo hólzy mlynskeho Hansa Müllera z Skanez pschebili, jako běsche z Barta z rejow domoj schoł. Tutón běsche so na to z dźěłacžerjom Palmu, mlynskim Wałtarjom Micklichom z Rakoł a z Prochnom srěčał, so ras Bartiku rejwanšku kuju wuczišeja. Duja 4. nowembra dojědźechu hebi Palmu, Prochno a Müller z pótšitim autom do Barta. Po puczu běsche Micklich w Rakojdach pschistupił. Na Müllerez rejwanšku lubi synuchu so cžěle schtyrju za blido a cžakachu na nastork k hromadnemu japschimnjenju pschecžiwo Bartiim hólzam. Wokolo ½11 hodź. zdźěli so to sługžbe pschitomnemu zandarmskemu nowinarej Gommlichej I, so na jednu z młodych nuzowu gumijowy klumpach pschi hebi. Gommlich jeho namolwjesche, so by sa nim schoł, so by jeho pschepytał. Pschi falowych durjach młody cžłowjek zafrowasche. Na to wubi we thěži durjowu schkleńcu. Potom poča sakosnika bicz je rjemjenju (Ochsenziemer), kiž mějesche pschi hebi, a nabi jemu krwawnu ranu na cžole. Sakosnik pak sitorži nadpadnika dele a sčemi jeho pschecžiwnosć. Pola njeho namaka nimo rjemjenja hischcze worzałowy prut. Prochno njenowasche so swopschička „Pawoł Krawz z Kubschic," we njejnej běrlni pak pschida, so je hładźeř Max Prochno se Budyschina. Sćudnik sakudźi jeho k 80, 15 a 5 hr. khłostanja a k njeskerju sudnistich wudawkow.

Towaršwski powěstnik.

Drježdźany. „Jednota" woswjeći 27. januara 1929 swój zloty jubilej. Na tule wurjadnu swjatoćnosć so hižo dźensa wšitke naše towaršwa přeprošuja.

Hodźij: „Jaroměr Imiš". Njedźelu pop. w 4 hodź. Ječuša hłowna zhromadźizna. Dnjowy porjad: 1. Ječuša hłowna zhromadźizna. Dnjowy porjad: 1. Ječuša rozprawa předsydy. 2. Rozprawa zličbowarja. 3. Nowowólby. 4. Naš blizki załoženski swjedźeń, 5. Wšelake. Winowatosć kóždeho je, zo přińdźe.

Jednota Sokoł w Małešecach. Přichodnu njedźelu 27. I. pop. w 2. hodź. hłowna zhromadźizna w Zendźic hosćencu. Kóždy sobustaw, aktiw abo pasiw ma přitomny być. Starosta.

Kedźbu! Dla wšelakich naprašenjow zdźělnjemy wšitkim towaršwam atd., kotrež budźeja so na jubileju Drježdźanskeje „Jednoty" wobdźělić, zo žadnča dla wulkoměšćanskich wobstejnosćow njebudże. Drježdźanska Jednota žanu khorhoj nima. Khorhoje móhli so jenož k wnpyšenju žurle wužiwać. Tuž je sobuprinjesenje tow. přewostajene. — Delegacije njech so při zastupje do žurle přispomnja, hewak w „Bayrische Krone" na Neumarkt 14.

Krósćicy. Pančanska jednota Sokoł ma kóždu wutoru w Krósćicach na šuli zwučowanje. Načolnik.

Minakał. Serbske tow. Statok wotměje 27. t. m. pop. w 3 hodź. w Lipiču swoju hłownu zhromadźiznu. Dokelž so wo wažne tow. należnosće jedna, budu wosebje dowěrnicy proseni, zo bychu so za to postarali, zo by kóždy sobustaw přišoł, ale z dypkom.

Předsydstwo.

Njebjelčicy. Sokolska jednota zwučuje kóždy pjatk wječor ½8 hodźin (nic kaž dotal štwórtk).

Sewrjecy. Jednota „Sokol" ma štwórtk wječor wo hodź. zwučowanje.

Na'nowišе z cyleho swěta.

— **Schkrowa powětrej wo wjedrje za jutřišchi pjatk:** Sněhowanje a je symo. W Fendźelskej sašo symo a mjerzne.

W Annaburgu pola Torgawy so paduschi do bydła stubnarja Gielsdorfa dobuchu. Pschitomnu pschichodnu dźowku wuputachu a ju w kuchini na hódź powěsnychu. Potom schatowe tkamory wuprózdnichu a něhdże 470 hriwnow helowych pjenjez rubichu. Na sboże Gielsdorf bamu z cjakom do kuchinje pschindże, so by pschichodnu dźowku wotrěsnył. W bjeswědomosći leżaju do khorowinje dowjezechu. Rubježnikow hischcze njejsu popadnyli.

W Moskwje je knjezerstwo Trozkiski tajny swjatk, katrež je pjeza pschecžiwo knjezerstwu dźěłał, rozpuschćiło a 150 wožbowu sajało.

Kaž so z Moskwy powě, su so njes pschiwiwozwarjenej Amana Ullaha a Habiba Ullaha we wokolnosći Dahabara Hakera zhlnuje wojowało. Pschiwiwozwarjo Amana Ullaha su 62 pschecžiwnikow sajeli a hnydom salsekli. Do Taschkenta su prenje ruske letadła pschileczałe, kotrej diplomatiku pójtu pschinjesechu. Ruske knjezerstwo je powěsć dostało, so su ajakanzy duchownu w Kabulu Habiba Ullaha pschipósnali a jemu slubili, so budża jeho podpjerać.

Kaž so ze Shanghaja powě, su japanscy wojacy pjeć Chinesow sajeli, kotřiž su na parnu tódy salelili, so bychu chinesiskich dźěłacžerjow naschczuwali, so njebychu nałod je łódje nosnyli. Sajeći mějachu pschi sebi samski wo hłowu japanskich wojakow we wukrajnych hydlišćach. Dje wo spionaju. do kotrejež je chinejka wlschnosć zadeczena.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerj w Budyšinje. Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Duchman w Budyšinje. Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Budyšinje. Za nawěsćenje: [illegible] w Budyšinje.

Kofej akao **kolonialne twory** KURIO
na Zwonc. Laws' ei hasy 24

Hejdušku
punt 40 pj. kaž tež wše
kolonialne twory, konserwy, marinady poručuje tunjo z 5% rabatom
Otto Schmaler
na Mołtkowej dróży 7

Wysokosućelna jałojca
2 njedźele do čelenja
je na předań
w Pesowjach čo. 64.

Prošu čisło
2687
jeli maće mały nawěšk do „Serbskich Nowin".

Čopic košle lacki
nohajcy, kholowy, sukwje, wolmjane ložowe plachty wot 2.50, pólkrywy na sofy, dolne wot 3.-
J. Erler w Budyšinje
rožk Kronprync. mosta
Serbske poslužowanje!

Njedźelu 21. januara
wšitcy do Łuća
na wulki

mytowanski maskowy o BAL o
Započatk wječor w 7 hodź.
Přećelnje přeprošuje
korčmar komitej

Nimale nowa
zymska jupa
a nimale nowy
mužacy wobłek
na předań we Worklecach 57

Ženitwa
Młodźenc, 28 lět stary, ze 7000 hr. zamóženjom w hotowych pjenjezach chce so do ratarstwa ženić (knježna z nješto zamóženjom, też ze dźěsćom).
Poskićenja pod „F 4" na wudawarnju „Serb. Nowin"

Domjacy ręznik
wustojny kolbasudźěłar
so poručuje
Bliže je zhonić w „Serb. Now."

Jenož tak dołho hač skład dosaha!!!
Jene inventurske wuprědawanje za to
dospołne wuprědawanje
wše twory sukenje tunje poskićimy!
w kupnym domje
Max Herde
w Bud. Kamjenna hasa 12

Mužace sporiske khornarje	0.15
Mužacy wysoki khornař, pisany	0.15
Dźěćace šlypry, wše wulkosće	0.49
Škitak sćěnow z wósk. ruba	0.59
Ručne dźěła	0.59
Pjeluškowe kholowčki, gumijowe	0.59
Košlowe kromki, elegantnje wušiwane	0.59
Wolmjane šawle	0.49
Dźěćace suknički, štrykowane, běle	0.65
Dźěćace trikotowe suknički	0.85
Sokolske košle we wšěch wulkosćach	0.75
Dźěćace zwjetšne nohajcy, čista wolma	0.95
Žonjace a mužace kupańske wobleki	1.25
Trikotowe košle za pachołow	1.50
Mužace košle, běte	2.50
Mužace košle, běły barchent	2.50

4 wosebite dźěliny

Za 25 pjenježkow dostanjeće
4 hwězdy ručn. cwjerna
1 rólu ručneho cwjerna
3 pory žnórowanjow

Za 95 pjenježkow dostanjeće
1 dwanatk kneflow (Steinnuß)
2 dwanatk. parl. kneflow
400 hejkojtych jehłow
9 m balmjan. banta
1 kožany pas
2 róli parlow. cwjerna
2 róli šiteho cwjerna
2 doki cefirow. wolmy

Za 50 pjenježkow dostanjeće
1 patentowy klučnik
1 klučowy rjećazk
400 hejkojtych jehłow
1 dwanatk kneflow (Steinnuß)
1 rólu parl. cwjerna
1 kožany pas

Za 75 pjenježkow dostanjeće
3 pory žnórowanja
1 dwanatk kneflow (Steinnuß)
2 dwanatk. parl. kneflow
400 hejkojtych jehłow
1 kožany pas
9 m balmjan. banta

Njejasnosćow dla wozjewjam, zo mój wobkhod **nječe židowski**

Twarkuh. łow. w Budyšinje
zap. dr. z wobm. ruk.
Z našeje noweje pjekarnje poručamy
wšědnje čerstwe
pumpuchi
pjelnjene, **jedyn 8 p.**
Skazanki njech so w jenotliwych rozdźelenjach wotedaja.

Tunje
pjelsćinowe kornarje
kupujeće nětk pola firmy
Hugo Lehmann
na Bohatej hasy čo. 25.

Nawěšiki přinjesu wužitk!

Po krótkej cežkej khorosći na dźěhwkach khripy, ke kotrejž so zahorjenje płucow přida, zemrě srjedu rano w ½6 hodźinach w starobje 49 lět, ze swjatymi sakramentami wobstarana, moja droha mandželska, naša horcolubowana mać, sotra, ćeta a swakowa
Madlena Lipičowa
rodź. Šližec z Noweho městačka
a budże sobotu w ½9 hodźinach w Khrósćicach pokhowana.
Wo dichi wótčenaš za zemrětu prošu, wozjewja to w mjenje wšěch zrudnych zawostajenych
Mikławš Lipič.
W Kukowje, 23. januara 1929.

Wróćiwši so wot rowa mojeho wjele lubowaneho mandźelskeho, kubleria
Jana Jakuba Geblera
ze Zajdowa
wuprajam wšitkim přećelam, susodam a znatym, kotřiž su jeho na dołhim khorołožu wopytowali, na pustych wječorach za jeho khudu dušu so modlili a w tak bohatej ličbje k rowu přewodźeli
swój najwutrobn. dźak a „Zapłać Bóh".
W Zajdowje na dnju pohrjeba, 22. januara 1929.
Hłubokozrudźena mandźelska
Hańža zwuč. Geblerowa,
kubleńka.

Serbski Hospodař
ratarske wulkowikowarske towaršwo z wobm. ruk.
Telefon: w Budyšinje 3510, w Khočebuzu 1247
Naš młyn w Delnim Wujezdźe, telef. čo. 13 dźěła nětko tež
dejwo spěchowacu picu
z ržanych a pšeničnych wotrubow, rajsoweje mučki a mučki wolijowych wosuchow po receptach nazhonitych skotarjow, wše dźěle w najlěpšich a najčišćich kajkosćach.
Tutu picu předawamy jako
Łužisku dejwo spěchowacu picu
I. družina wopřija 18,06% proteina a 8,42% tuka,
II. družina wopřija 19,48% proteina a 7,83% tuka.
Wobě družinje stej po wobswědčenju statneje přepytarnje w Möckernje pola Lipska njeskaženej a čistej.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaci měsačnje we rozdawanji 90 zł. pj., za pósłe a pola dowiarnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóždo čo, płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźi Šmolerjec knihiličerja, zap. dr. z o. r. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 3697.

Za nawótki, kiž maja so hač do 6 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 groš. pj. Wobšěrnje stajace nawótki a tabele so wyše wobličuja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 groš. pj. Rabat po tarifu.

Čisło (Nr.) 21 — Budyšin — Pjatk, 25. januara 1929 — Bautzen — Lětnik 33

Němski sejm so zaso wotewrił.

President **Loebe** sapósłanzow k prěnjemu posedźenju w nowym lěcze powita. Nowy kommunalno-politiski wubjerk dyrbi 28 robustawow dostać.

Kommunist **dr. Stoecker** namjetuje, so by so najprjedy wo naprašenju jeho frakzije **sa nusu dźěłonjemějerjow** a wo naprašenju sa **wokomrjeńšim pišmom wo panzerowanym kišiżaku** rěčało. Tomu napisměšiwo rěča.

Na dujowym rjedźe jako jenički dypk **sakoń wo dostawarjach** čěłańskeho pjenjesa stejí. Na čłankosti pjenjes stajeni sastojnišoj su jenož potom nujowani, nowe sastojnišwo pišihnjeć, hdyž je wono porjadne a so priedawšenemu rjadej runa. S wottwarjenjom personala je so liczba dostawarjow čěłańskeho pjenjesa jara powjetšiła. Pšedkoła chže jich liczbu s tym sniženšicz, so jim minowatosć napokoj, też měšina swonka porjada pšihnjeć, hdyž dźěłachu w jich bydliščeju s najmjenšcha schadzi a swonka s najmjenšcha wóžom měšazow kraje. Dale móža dostawarjo čěłańskeho pjenjesa dobrowólnje na wotpočink hicz. Starschi dostawarjo čěłańskeho pjenjesa móža so na wotpočink pšešahadźicz. S wuradźenjom so němšonazionalny namjet k pšemjeńenju sastojnišeho sakonja swjasa.

Konferenca krajnych ministrow w Barlinje.

Dla wurunanja wšěch finanzielnych sawadnych praschenjow mjes němšim statom a krajemi je němšti kanzler na dźenja ministerskich presidentow krajow k pšehlědźenemu rosrěčenju do Barlina pšeprožył. Pšeprošenje je so pječa po namjeće němšeho finanzielneho ministra Hilferdinga stało. Němskemu finanzielnemu ministrej **widźomnje wo to dźe, štóžby, kotrejž su kraje pšeciwo němskemu statej sapodałe, po puću dobrowólneho dojednanja porašnjeć.** Statny rud pak sa tele prozeby wšchak hišcze njeje žanych termijow postajił. W němskej kenzliji su so bohužel s pšeprošenjom pšichwatali a njeje s tym liczili, so ministerstwo presidentoju krajow njemóža bjes dalšich pšichipotow do Barlina na krótke rosrěčenje pšihjeć. Sakski ministerski pšehódnoła **Heldt** a finanzny minister **Weber** staj hakle krjedu pšeprošenje dostałoj. Staj tehodła namjetowałoj, so by so rosrěčenje wotstorčiło, dokelž staj pjatk s druhim dźělom sadźerzanaj. Němski finanzny minister je na to wotmołwił, **so wositorczenje njeje możne**, a je sakskeho ministerskeho pšehódnoła a finanzneho ministra prošył, so bychtaj pšichwatej wšchich wobsteinoscżach smóžnišoj, so bychtaj pšichitomnaj byłoj. Heldt je pjatk do Barlina wotšeł.

Złotodźełar Tausend.

Wo Ludendorffowym złotodźełarju, posdačnym dr. Tausendu, su so někotre zajimawe nadrobnosće zhonike. 1919, hdyž Tausend swoje rjemjeslko jako wokoloczahazy pjatak pónojow sałtaji, žebi pola Mnichowa malu villu w Obermenzingu kupi. Pjenjesy k tomu je pječa dźełaco a pšehódawajo hojace tinkturu nahromadźił. W Obermenzingu Tausend „swojak swójbnych pšeczełow“ sakoji, kotrejž dyrbjesche sa pjenjesy žiwnosć wobstaracz. Do swjatkowoje pokładnje je wjele pjenjes złožt, tola **sobustawu** ani butry ani muki njedostachu. S towarišwowym samoženjom dyrbjesche so kraj nakupicz. Tausend korczinu we Wattersdorfu kupi, hdyž po swojim wudawanju petrolej namaka.

Jenemu Kólnistemu inženieurej Tausend k finanzowanju wjerczenja sa petrolejom 7000 hriwnow wulišchcži. To słónczenje k hłołstańskemu prozeju pšeczeliwo Tausendej dowjedże, kotrehoż dla nusowanja a pšichwdźenja sałudźichu. W Obermenzingu Tausend też powědasche, so je pjenjezy nahromakał, s kotrymž nóże wulke njepšeczelske wójsko sa někotre hodźiny sničzicz. Inflazija potom Tausenda wot jeho winowatosczow k swjatkej wuswobodźi. Se Obermenzinga so šlubi a wo swjatku swójbnych pšeczełow njebě niczo wjazy słyšchecz. Tausend pak bě s nim telko sałtužił so móżesche žebi villu i dźesacz stwami we Petershausenje a kubło w Baglbachu kupicz.

Potom so Tausend s generalom Ludendorffom pšeczeli, kotremuž narěcza, so je **štědk** k dźełanju złota wunamakał. Wón chžyłsche k tomu fabriku nałwaricz. Sa nakupjenje maschinow, chemikalijow a sa twar łamón někotre sta tyšacy hriwnow trjebasche. Ludendorff jemu wěrjesche, jemu wulku sumu se swojeho samoženja da a swojich pšeczełelow napominasche, so bychu Tausenda pšehi jeho pšehedowanju podpjerali.

Tausend je w Bayerskej pšehódkhadnika měł. Jedyn muž wudawasche, so móże je žele złoto dźełacz. Też won wěrki namaka.

Překřiwjenje jasnikow w Sonnenbergskej khłostarni.

Kaž je so hižo zdźěliło, je němske woborne ministerstwo firmje Schwarzschild w Barlinje zyle waggony polne wojerskeje drasty pšehedawało. Stare wózy so do Sonnenburgskeje khłostarnje wožachu, hdyž so pšehewuběrachu, so płaczinny sa nje postajachu abo so pšeschiwachu. Wulki dźeł wězow bě zyle nowy. Jastnizy su so z khětreho dźěła tychle wězow sniezowacz zpytali, so bychu s nimi wikowali. Tohodła su so wobsforzili a pšed nimi stajili, kotrejž so w Sonnenburgskej zyrkwi wotmětwa.

Sšrjedu su počeli mordarjow Sonnenburgskeje khłostarnje jako **świedkow** pšeczełyscżecz. Sświedk **Grafunder**, kotrejž jako gratmišchr w swužiwarni siarnych wězow dźěłasche, praji, so njeje pšchehlad wo jara wobšěrnej dźělarni měł, dyrbi pak pšisłuchacz, so su so smykli stałe.

Jara jažnje Barlinšzy kriminalny sastojnišy wobstejnosće **wopišowachu**, kotrejž su **tam** namakali. Kriminalny assistent Jauer jo jako podsačny druhi gratmišchr na ničo hłeho so myhłazemu Grafunderej pšichida. Grafunder jemu bórzy powědasche, so ma sarjadnika firmy Schwarzschild a runje tak sastojnikow zyle w ruzy.

Kaž bórzy nowe wězy dóńdu, wón to tučze do Barlina powě s pšichipomnjenjom: **„Bójsze po to tučze, hewak jastnizy wšcho pokradnu.“** Po małej želesnizy su khłostańzy waly, hacž zentnar cżežke, symojtu pšichwutnjom hłakł, pšchi cżinnj so jako **wotpósłarjo** druhe mjena wuzżichu. Nošaženjene hischcże njeje, **tak su so tele waly se wuslawa bjes sadźewka mohłe wunjesez.** Němske woborne ministerstwo je tas wšazy dyżli 300 mantlow, kotrejž do swužiwarnje starych wězow pšchindźechu, wotpokasało, dokelž běchu hischcże pšchedobre. Tele mantle dyrbjachu so wrócżicz. Tola hdyž dyrbjachu so sapakowacz, hižo 30 pobrachowałoche. K sakrycżu padušchstwa stare rostorhane mantle do kaschczowe stykachu.

Wšcho hromadze posłanzo 280 000 kilogramow wójskoweho łubła, kotrejž běchu so do Sonnenburga pósłałe. 14 000 kilogramow pobrachowałoche.

W khłostarni hebrišk njeporjad a njeroda knjeżeschtaj. Khódź běch pšeniznho hołownika Pšchewałskeho, wón hnydom praji: „Tak, někto dyrbja też druhi sobu muts padnjeć.“

Na to mordarjow počachu pšcheżłyscżecz, kotśiž běchu jako świedzy skasani.

Němskoželesniski radźicżel Nicolai k žydom měšazom jastwa sałudźeny.

W dwajdnjowym jednanju pšched shromadnym kawniskim žydom w Drježdźanach pšchecziwo němsko-želesniskemu radźicżelej **Nicolaiej**, němsko-želesniskemu wyschschemu sekretarej **Bielwegej** a inżenieurej **Schmidtchenej** dla nješkodnych, dla aktiwneho a pažidneho pšcheczkóca abo pšichipomhanja žud **Nicolaia dla wobschudźenstwa a njeżiwory k jastwu na 7 měżazow sałudźi.** Bielwega a Schmidtchena, kotrejž sobupomozy winowachu, **wuwinowachu.**

Położenje położenja njemandźelskeho dźěsca.

Němske šmutskowne ministerstwo je němskemu žejmej **nacżišk sakonja wo njemandźelskich dźěćach a wo pichijeczu na městno dźěsca pšchedpołożiło.** Nacżišk pšchijtawk ke žiwjenjnoprawnemu dźělej měšchańskeho sakonika pšchedstaja. Nacżišk dyrbi staw 121 němšk. wustawnje dopjelnjejo prawne położenje njemandźelskeho dźěsca a jeho nacżerje położicz a jo runja położenju mandźelskich dźěcżi stajicz.

Liczba nuczenych hodźin sakskich wucżerjow.

Knjeżerstwo je žejmej nacżišk schulsku wucżbu pšcheměnjazejo sakonja 1929 pšchedpołożiło. S tejle pšchedłohu bo schulski potrěbazy sakoń ſ 31. julija 1922 ſ wopschijeczom se 16. měrza 1928 tak pšcheměni, so tydźeńska liczba dyrbjeńskich hodźin ludowych, powołanišich a pomocnych wucżerjow 28 hodźin, sa wucżerjow, kotśiž hischcże njeńsu 45. žiwjenjowe lěto dozpili, 30 hodźin wucżinja. To žane wo wotrjadnych wucżerjach wyschschich schulow płacži. Sa wědomostnych wucżerjow wyschschich schulow liczba dyrbjeńskich hodźin 24, hdyž hischcże njeńsu 45. žiwjenjowe lěto dozpili, 26 hodźin wob tydźeń wucżinja.

Tuku ſ pšchepytowańskeje jatby njepuschcża.

Žadosć Tukowego prawisnika, so bychu Tuku, kotryž je špionaže a wjelepšcherady dla wobšforzeny, je wobšforzny senat wotpokasał.

Po poruczniosći pšchepytowańskeho žudnika su **hród** je špionaže a wjelepšcherady dla wobšforzeny, ſ pšchepytowańskeje jatby puschcżili, je wobšforzny senat wotpokasał.

Jendźelscy dźěłonjemějerjo na puću do Londona.

Jendźelšzy dźěłonjemějerjo su žebi swoju wotmyšlili, so pola knjeżerstwa wobeżewacz. Wjele dźěłonjemějerjow je so pšeji na puć do Londona nastajiło. Chcyedźa žadacz, so by so sakoń dźěłonjemějerjow, kotryž wot sanbdźeneho lěta płaci, wrócził.

Aman Ullah so na puć do Kabula potuje.

Kaž so ſ Moskwy powě, je kral Aman Ullah pjerža po puću do Kabula. Dwaj nowaj splahaj staj so jemu pschijamkłoj a staj swólniwaj, jeho we wojowanju pschecżiwo Habibej Ullahej podpjerać. 82 kilometrow pšched Kabulom je k wulkemu wojowanju mjes pšchiwolwarjemi Amana Ullaha a Habiba Ullaha doschło. Pšchi tym su na stronje Amana Ullaha dweju wukrajanom morili, kotrajž staj so jako wojerskaj instruktoraj pschi wojowanju pschecżiwo Habibej Ullahej wobdźěliłoj. Wojowanje dale dże. Amanej Ullahej je so poraožiło, dźěł pschiwiżowarjow Habiba Ullaha wotbronicż.

Afghanišy póstanzy we wukraju su Habibej Ullahej swoju słužbu sapowědźili.

Po nowych powěsczach ſ Afghanistana su afghanišy póstanzy we wukraju kralej Habibej Ullahej sdźěliłi, so so japowědźa, ſ nowym knjeżerstwom hromadze dźěłacz a so kralej Amanej Ullahej swérni wostanu. Afghanišy póstanzy w Europje a Asiji su so sapowědźili, so nowe afghanske knjeżerstwo někajte krocżele cżinicz pola krajow, w kotrychž su potwjerdźeni, abo někajku rosprawu wodacz.

Kral Habib Ullah je sprjedy hižo jendźelskeho pósłanza w Kabulu pschijak a ſ nim dźěsche rosrěczenje wo politiskich poczahach mjes Afghanistanom a Jendźelskej měł.

Skazanki Amana Ullaha.

Pšchekupzy w indiskich pschistawach so ſ praschenjom saběraju, schtó twory sapkaci, kotrejž je Aman Ullah po Europje puczisto skakał. Jeho naskłednik w Kabulu, Habib Ullah, tele twory k žebi njepuschcži, dokelž wschno nowe raństwo hidźi. Pschichodny dóst Amana Ullaha pak je bischcże jara njewěsty, hacž budże so jemu swojeho kralestwa snezowacz, njemóże wschtó do pšedka rjec. Njewědźa hischcże, schtó dyrbja ſ wulkej **posłuchu želesniskich schenow sapocżecz, kotrejž bo blizsche dny w Karachi wocżakuje.** Nakhwilnje so na cżiche městno w pschisławje położa, a praschecz budże so, schtó wudawki sa wulkadawanje saplaci. Też so ſ praschenjom saběraju, schto ma so se skasankami stacz, sa kotrejž so w Němskej, Jendźelskej a druhich krajach sa Amana Ullaha dźěła. Sa někotre posłuki je hižo sličbowanje dostał, prjedy hacž je so tróna wotrjekł. Nichtó na tym njedwěluje, so so ſ privatneho samoženja Amana Ullaha podate twory njehodźa sapłacżicz.

Njezbožowny manewer z lětadłom w Indiskej.

Pšchi manewrje w jendźelskej połnocznej Indiskej je jendźelske lětadło na njeszbože do jendźelskich wojakow tři bomby wotcżiłło. S nimi so dwaj indiskaj offiżeraj a dwanacże wojakow morichu, mjes tym so je so **14 ranilo.** Boja so, so je sranjenych jedyn offiżer a jedyn wojak na žiwoje sranjenje wumrjetaj. Wschě woporty su pschisłuschnizy staroindiskeho jězdneho regimenta.

Mjes Pashawarom a fortom Jemrudom, pschi sakhwaće dże do Khyberskeho hórskeho pschekhoda, je wulke wojerske

wuczołowanischcho. Wschod dwonaj dnjomaj jendselske lětarske mozy so na měrnjeho offizěra s prošttwu wobroczichu, so by jim měsno k swuczowanju pschewoslajił. Do prošttwy so jwoli a s dobom so wo shromadnym swuczowanju jednotych, tankow a pěschkow sreczachu. Hódy eskadrona indiskeho jězdneho regimenta pschijěcha, so roskasowanemu offizěrej zdźeli, so so s bombami swuczuje. Městny offizěr na to lětadłam signal da: „Njemjetajcze zanych bombow!“ Lětadło w 1000metrikej wyschokosći dla njepschecziwdiweho wjedra signal pschepósina a srosumi: „Wschо jasne“. Na to so bomba czišnu, kotraž bo 200 metrow dalokecho kola indiskeje kawillerije padże a taiše žałosne njesbože naczini.

Chinеske město wurubili.

Kaž chinеske nowiny powědaja, je 200 dejle organisowanych a s tšelbami a pištolemi wobroczenych kommunistow město Hwangping pschi Hangczawskim morišim sasiwje napadło. Najprjedy so policajske straże zmordowachu, potom město wurubichu a zapalichu. 80 wobydlerjow morichu a staru żonu żiwu hakachu. 70 wozobow so krami. Wotdźelenje chinеskich dobrowólnikow skónczinje městu na pomoz pschindże. Wojowachu z bombami a naschimi tšelbami. Hakle hdyž běchu 20 kommunistow morili, bandu wotkehnachu. Kommunistojo běchu wschudże plakaty pschikěpili, z kotrymiž wobydlerjow nanowk wojachu, so njebychu żiwoj doły, dawki a podrużništi pjenjes zaplacžili a bolschewikske knjezestwo podpjerali.

Na khripu zemjeczi w Ameriзy.

Statistika wyschnosć wozjewja, so je w 69 wulkich městach w tydżenju, 19. januara skónczenym, 995 ludźi na khripu wumrjelo, tydżeń prjedy liczba morwych hač do 1318 stupi.

Hromadne wotprawjenje w Guatemali.

Wjetschu liczbu wjednikow revolucije w Guatemali su zatřělili. Knjezeřstwowi wojowachu su ja s dźelom sbožkarjow puschczili, kotřiž so hišcze njejsu poddali.

Sćihły sbudżaze plany pschecziwo kommunistam.

Policija w Toronto (w Kanadiskej) měnjesche srjedu sa mysle, kommunistiske shromadźizny z bombami se žłuhy sbudżazym plunom rosehnać, dokelž so napschecziwo policajskemu wukasej rusti rěczesche. Policija wjele wožobow zaja.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 25. wulkeho rožka.

Polykarpa (Ptači kwas).

Z mudrosće Jana Radyserba.

Malenki tak dobre su,
A tak njenahladne ktu.

Njenahladna holička
Druhdy je najkmaniša.

† 1908 kantor Beno Pětr Sołta w Radworju.

† 1773 Ketličanski dinkon Matej Sołtk, pilny Sołta rěkacy, dokelž je telko serbskich knihow spisał a čas žiwjenja darmo serbskich młodźeńcow na wyšše šule přihotował.

Z kniki serbskich nałožkow a widźenjow.

Spěšna žaba. Nahdy přibeža liška k hatej, so by so napiła. A tam sedźiše wulka žaba, ta tak na nju zarjechła. A liška praji: Dźi preč, abo ću lapnju. A žaba rjekny: Njehordź wšak so tak, ja sym tola spěšniša hač ty. A liška so jej wusmja. Ale dokelž žaba přeco wo swojej spěšnosći rěčeše, praji liška: Dha chcemoj do města běžeć, tam budźemoj dźěn widźeć. A liška so wobroći. Žaba pak skoči khětře ruče do jeje wopuše. Jako bě liška do wrotow přišła, wobroći so wona, zo by pohladała, hač žaba nihdże njepřińdże. Ta pak wuskoči ruče z jeje wopuše. Liška žabu nihdże njewuhlada a wobroći so zasy, zo by dale do města běžała. Tuž poča žaba prjedy njeje wołać: Sy tu tola też přišła? Ja sym runje zasy ducy dom, dokelž sebi myslich, zo čisće rjenje přińć njebudżeš.

K spokojenju.

Njepłač, hdyž też bolosć w duši žerje
A hdyž žałosć woku woheń bjerje:
Wšitko čas we swojim klinje měša.
Ból do dule, błysć do woka wěša.

Wutraj tuž, so spokojźe khwilku tola,
Jutře już so twoja stanje wola!
Njezbože a zboža časnik bije,
Ranje nowe do ćmy swětło lije.

Čišinski.

*

Płaći kwas.

Dźeń wobroczenja św. Pawoła, kiž padnje na dźesatnischi pjatk, ma w najschej wokolinje wosebitu wuznam. Nasche dźěći so wosebje na njón wjeselea, dokelž smědźa sćipjej psched wokna talefk abo schklićku, do kotrejež jim pjaćki, kiž dźenża kwaśuja, dobre khłóschćenki wobradźeja. Je to zjany nałožk, kiž je wosebje mjes Sserbami z domom. Wón ma też hłubšiu myšl, kotraž njeje cźežko zhódać. Nasche dźěći maju so z wobradźenjom na dnju pjaćeńko kwaśa k tomu worzahnjeć so njebychu w zymnišim czasu sapomnite na wobe ptaczata, kiž pod krutej zymu cźerpja a dla hłubokeho sněha njemóża k semi, zebi pytać zyrobу. Dźěći, kaž też dorosćeni maju měć kwatrobu za tradarjow ptaczinu a wobhinu w zymje sornjatka a zrjódki zym zyngacź. Cźim dźakowniščko sapěwaju nam wone potom w zjarnym nałeću swoje dźakne spěwy.

— **We wjedrje.** Wežera wjeczor w 7 hodź. barometer 746, hygrometer 0, thermometer we dnjo —3. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer 0, thermometer w nozy —4. Wuhladny na mało so pschemjenjaje wjedro. — Nowy śnih je nam sajo nowu zymu pschinjesł. Jeli nižina, nad połmužnej Italskej leżaza, nasche strony pschecźehnje, nam z rowa wjele sněha pschinjese. S krutkeho wjeczora naschich stron leži wyschina, hajaca hač k połnóžnemu lodowemu morjej. S toho śmóžny hudźicz, so symnicka hischcze njepowuschcźi. Sněh sajo nasche w symskim sprostnjenju dźěmaze pola a hona śnjaje wodźała. Lětha mója w symje sajo wotpoczinjeć. Sněha mamy też dosć, tak śmědźy so lětha horzeho a płódneho lěca nadjeć. Jutśe zobow śkhadża słónczko 7,54 hodź., a zhowa so 4,32 hodź. Mjezkaž śkhadża wjeczor 6,04 hodź. a zhowa so dop. 8,59 hodź.

— **Wulke inventurske wupschedawanje** je wotewrita tudomna znata firma A. Bokelmannowy nasł. pschi Zitnych wikach na rožku Sserbskich hrjebjow. Wupschedawanje traje wot jutśišcheje soboty 26. januara hač do pjatka 8. februara t. l. Naschim cźitarjam poskića so z tym pschihódna składnosć k tunjemu nakupowanju. Wobkedźbujeje tohodla nawšelkich w dźensnišnim cźišće.

— **Inventurske wupschedawanje** wotewri juse sobotu 26. januara dopoldnja w 9 hodź. nowa braslowa firma Hellwig a Schönbohm na Bohatej hasy 19 w domje nětkodyšcheje firmy Hermanna Horna. S nawdźiwkom we dźesatnischim cźišće poruča wobkhod žonjazu, holczazu, mužazu a holczazu drastu. Njech naschi cźitarjo to pschecźesnje wobkedźbuja.

— **Dejmantny kwaś** kwjeczeše wczera schtwórć 21. wulkeho rožka tudomny wobydler knjes Bohuwěr Herrig s swojej knjenju mandželskej Minu.

— **Swobodne mjasowe jatki (Freibank) w Budyšinje.** Ssobotu, 26. januara, dopoldnja wot 8 hač 10 hodź. wotedawa so šyre howjase mjaso, punt po 40 pf., šyre šwinjaze mjaso, punt po 50 pf.

S **Kotzy.** Na tudomnym stawnischtwje sapisha so we protwcźnym lěcze 1928: 16 narodźenjow (1927 17), narodźi so 7 hólzow a 9 holzow. W jenotliwych wokach narodźi so we Kotzach 6 (6), we Lusku 6 (7), w Zarlach 4 (6) dźěći. Njemandźelskich dźěći narodźi so 3 (4), w Kotzach 1 (1), w Zarlach 0 (2) a we Lusku 2 (1). Smrćowanjow bźiše loni 7 (4), z Luska 3 (2), z Kotzy 2 (0), ze Zarlow 2 (2). Wumrěło je 10 wožobow (11), 7 (6) muschich a 3 (5) žonskich.

S **Kulowa.** Dźenża pjatk swjeczi tudomny krawski mišchir knjes Hermann Reinsch swój 30-lětny wobstejnosćny jubilej. Hižom 25 lět dołho bydli jubilar w Gruhlez lězomnosći.

Panecicy. Kaž je z dźensnišeho nawěška dowidźeć, wuhotuje dobrowólna wohnjowa wobora z Marijneje Hwězdy přichodnu njedźelu dźiwadłowy wječor, na kotryž wšěch podwólnje přeprošuje. Zo by so přepjelnjenju žurle zadźěwało, předstaji so samón dźiwadłowy kruch hišće raz a to srjedu 30. januara. Na tutym dnju woswjeći wobora zdobom też swój 60lětny założenski swjedźeń.

S **Wojerez.** Jenemu tudomnemu pschekupcej zjagnychu z zigaretow nadpadny, so by jemu pschejcho zigary a zigarety šhubjowanchu. Nětko bo jemu sfúnczije kamenta poradźi paducha lepicź. Jako bo na kalaźuu lehnu, wótšelke módebu pachoka, kiž w twarjenju wschdenje woni a mjes khodźeše, pschi kradnjenju pschepłapichu.

S **Wunja.** W schkleńczerni w Holanskim młynje sta so wutoru cźežke njesboże. Pschi rosbuchanju schkleńcz rosbuchny bobu gasolinowe žudobje a motschina wuka na dźěłacerja, kiž rosbuchadło poškuzowaschе. Dźěłacer bu we wokomiku do płomjenjow sawalenу. Ssobuhdźěłacerjam so poradźi, płomjenja ruče podusnyć. Njeda wajgy toho běše pak so wobzamjomny cźežko wopalił. Snjesboženy, kiž je z Markliš pschicźahnył, je njeżenjeny. Jeho dowjeschu hnydom do Khocźebuzkeje khorownje, hdyž je na swoje cźežke wopalenja wumrěł.

S **Wjelcze.** Lětadło D 797 dyrbješe so wokoło blizko Wjelcze k semi puschczicź, dokelž běše swój benzin pschetrjebało. Lětarjej, kiž běschtaj z Halberstadta pschileczałoj, njeběschtaj w kurjawje Khocźebuzke łtanicźerje namakałoj, hdyž dyžschtaj pschistajicź. Jako běschtaj letadło z benzinom a wodu sastarałoj, leczeschtaj z nim dale.

S **Běleje Wody.** We wokrjesu tudomneje dźěławoje saradźerinje běše hjesdźešnjosć do hód je 150 dźěłoncjerjerjemi šnadna, schtož běše jara swjeselace. Wot hód dale je njesměrnje pschiběrała. Dźensnišnich dźeń mamy we Wětkowdanskim dźěłowym wokrjesu, do kotrehoż też fabrodne wsy Jablońc, Brěsowka, Wochoz, Cźelno a Hoinow skuschenja, 450 dźěłoncjemjezych. Hačzernjež tuta fabrika wopschijisa nětkodże 200 fasionskich dźěłacerjow, dha pak je w njej też wopschijatych mnoho pomocznych dźěłacerjow schleńcźerskeje industrije. S toho wuthadża, so su to dźěłowe poměry też w tutej industriji shubjenschitе. We zhubjenym wokrjesu Schorjelskeho dźěławoho hamta wuczinja liczba dźěłoncjemjezych 12 800. Njeje pak hischcze nadjite, so by dźiwka wotebéracź.

S **Hródka.** Pschi wintornischej hladkosći su w Hródku a wokolinje tři wožobny tak njesbožowinje padnyle, so dwěmaj bjachu je stamanymi stawami do khorownje dowjesli. W Hródku slamaschtej sebi schulerź S. a mandźelska Tschohu wysche kolena. W Sslomjenju wobkuny so wuciel

Na Librowcu grunće.

Roman Terezy Nowákoweje.

I.

To njebě so hižo dawno stało, so bychu žebi Jewiczejo ami sa Wožeje njedźele po wobjedze trochu méra njepopschestі. Wschědneho dnja hydachu dże so khwataizy za blido, z khwikkom kójachu je žitu kuti se schklě a ležy so bechu su słožili, hižo pschchačo też je jitwy, — wožeje wot nałeża do nasymy, hdyž wonka wschudże dźěło kśeżwasche; ale njedźelu a jinjaty dźeń, to wschak so khwilku we mérje wuzbyhnychu a potom, nimo hospodsowo, kiž dźěchu za swojim dźěłkom, dóidźachu jrej do zahrody drěmnycź abo pola płota hoslacź. Dźensa bě poldnjo na Jewiczkej swónizy łédma hodźinu wopwonite, hdyž so mlodźi, stari, na pol hischcze w njedźelskej drasje swobłekani, i domczkow, statokow a łudkow na nawjes wurezichu, — a hospodsy lwopłokowachu nadobu tak ruce hacź mógźe, so bychu za druhimi běžałe.

Rischczazy a brunczazy swuk hudźiły da so z rauschcheho kónza wsy słyschcecź; mlodźina so w tom smérur rossoża, hospodarzo wocźakujo posastacha a bórzy jsewi so na nałeży pola swónicźki, tam hdźeš wokoło hata a luki wjesche so drohа wot Bystreho na Moravu, mała cźrjódka, kiž pschidźěrasche je wschěch stron wot wjelnjeje mlodźiny wobstajnje pschibóhowajeje. Psched herzami běžachu najmjezpišnische dźěći, a hólzy poczinjachu po po herzami, kak cźi do swojich nastrojow dujachu a bubnowachu. Herzow běsche dźewjecź, hatšlež šahanjesche so z šmyczkom, schtyrjo nabuswachu wobliczа, krajo na trubnik (šagott), klarinetu, pašon a schalmaju, a tšo bijachu na bubonczk, zymbal a dwustrunowu „kónjsku hłowu“ abo zyteru. Wschitzy běchu so wuczołowali, kaž najlepje mózachu, byrnjež běchu někotrykuli, cźehwjenu łaz a kholowczki hižo trochu wotschubrowane, na kłobuzy mjesche kóždy kwěcźel a druhi na wutrobnje w kabatowej dźerzy. Braschka a zwataj, kotraj dźěschtaj sejady herzow, mějachu samo „zwažne roucha“ (šalki s rózmarije s banczišami) a w mérnem saduwanju tohole pozinjenzowego dnja połětowachu najtajnje cźerwjene banty a zapletowachu so pschezo do rózmarijnych kwěcźelkow.

Hudźba hrajesche, pschischedschi na nawjes, jara wótsje, tak so so piśkanje, brinczenje a bubnowanje wot wokolnych hórkow a wjercźschow wotrazowasche, herzy so zmérčnje poczinjachu, so bychu pschihladowarjow k zmérčam zawjedli, a mlodźenzy, pachołso nětchto starschi dwagezi lět, wuzuměwachu so na wokoło stojaze holicźa, haj słuchachu „Hotre zyle blitte stojoze za kalu abo łuknju a schczitpachu jich do łobzoju.

Ale hlownu kedźbliwosć pschihladowarjow hć tola braschka abo prěni młodźenz k zebi wabił. Pschesahowasche je swojej statnej, ranjenjatej postawu nimale zyku cźrjódu, dźerzesche je ko runje kaž zwérka a sadźerzesche je tak wažnje, dostojnje, jako by nětkajki powjetatny wobrjad leukonjal. Njezmérzesche je poczinjenjam herzow, niedźiwasche na sadźerzenje swojich młodźejich pschewodnikow ani na pschebéhowanje dźěći. Braschkowe wobliczo, prawidźiwych rysow, běsche dobromyslene, i njeho wuhladowaschej łubosćiwje a wótrje pětnej wócźy a w schórkim erse błyskatschej so strowej rjadzy hylnych, běłych zubow. Najrjeńsche běsche czoło, schéroke, twupinjene, wokoło njeho krużelche telko śwétkobrunych włoźow, so sesda so braschkowa hłowa też pschi jeho statnej postawje wulka. Brodu mějesche jako telbom wjcźon burski muzjki łud, hładzy wotruhanu. Wobleczeny bě do manschestrowskich kholowow, braka a laza, zyle cźornu; jenoż běše schaty wokoło schije, běše nohajzy a pižane banczišk na wutrobnje a na wykobow kasiorowem kłobuzy wotrazachu so wot cźemnych barwuzuja so na žuzbodow, na nowšy stojazych, a hospodarjo rjo kiwachu sajo na braschku a zhladowachu je spodobanjom na njeho, na wsajim zebi wo nim schepłajo.

Herzy, kotřiž běchu na khwilku pschi hacźe posastali, cźehnjachu někto dale, na delni kónz wsy; hnydom pschi prestatoku wschak zalożichu.

Wrótka do dwora běchu wotewrjene, psches nje dźěsche braschka se zwatom dopródka, a za nimi tłóczachu so i pschihladowarjow cźi, kotřiž zebi to zwažichu, dokelž běchu z hospodarjom znaczi. Druhdy jestupachu po wokoło pišanych herzow na dworje, dźenża cźišće wumjeczenem; dźesi wschak, dyžjo zebi dobyez najšépschich mětłow, so bychu wschitko widźale abo znajmjeńscha zhyschale, storkachu ho tu a tam, dźiwjenoj, so někotre z hłowu do knojiščicha njesleczachu.

S hospodarjom bě tu někto Kukla; dokho tu bywachu Hejbankezy, prjedy hač ho k nim pschicźeni bratr wupotowarja nětcźischeho kwasa. Wuiddże braschzy a zwatowaj napschecźo a dowjedże jich pschedchłěnu do wulkeje jstwy, hdyž běche wschitko krumowane a na pschišłuschne městno pokołene; wschako mójazchu pola Hejbankez i wesłeju wocźakowacź, so dóidże k nim braschka a zwataj je hubżiu hymbom po wobjedze.

Sa hospodarjom wuidże nęschto gruntowníkow se Jenami a woni wostachu pschi prjedy wulkeje zjawy błiže kachłow stoja; braschka pak, nježo zwatowo pobaku, pschimje dale nuš z klidej w rózku, hdyž pod zwjeczatkami, na schkleńczu mokowanymi, zlojesche kwažna macź Kuklowa, a žejmuju wupłoki kłobuk poczа powědacź: „Budź khwalenу Jésuš Khrystuš!“ Najlubschej nano a macźi! Nadźijam so a proschu wo wodaczo, so žjym ja tak khroble do waschego domu i tutymaj pódlastojazymaj zwatomaj a herzam se zakroczenje cźiniłi. Pschedewschim a najwjedy ja wam pschejm wjele zboża a strowja, bohate Boże zohnowanje, nic jenoż na tuto bźiaze lěto jehdyn tyżaz wopschinu a zhdomaschlyrzeći, so by wamaj Bóh Knjes dał zbożo, strowjo, bohate žiwoje zohnowanje. Hdy pak by Boża pschewidźiwosć sarjadowała a waju wot žiwych k mertwym powołała, so bychtaj jo tam dostałoj, hdźež so wschitcy mandźelšy na zwatu Khrystja Jesuša raduja. Te je wamaj pschejm a pschecź njepschestawam. Dale pak nje cźežnu pofirow wot cźežnebo nawoženje Hana Wetterej a cźežnje njewjesty Haniczki Kuklowoje, so bychtaj jo ta nju njehańbowałoj a jimaj tu tschesczanjku lubosć wopokazałoj a wutrownischi dźeń do jeju domu zało mikaj a zhlesczenaj hoscźej k jeju mandźelskemu stawu pożikłoj. Wo to ja waju ſ pocźeszowanjom proschu a žadam.“

(Pokraczowanje seščehuje).

a kantor K. tak njeobchadźiła, so žebi ruku stamła. Njeschodźene padźenja žu ſ chutnym dopokasom, kak nušne je, so žo pschi hladkosći wschitke chodniki pucże a dwory ſ pěskom abo popjełom posypaju.

S **Lischkowa** w Delnjej Łužizy. Fryzo Lehmann ſ nadźerje wožu, kiž je na žełeznizu w Khorzebušu pschistajeny, je žebi duzy domoj nošu złamał. Wobjedźeł jeneho auta je jelo ſchłubł a do Khorzebuskeje hojeńe dowjeł. Dołho hischće njeje, so jemu mandźelska nahle wumrě a někto je nan takle njebožowuje padnył. Nadźijomnje lězaju złamane nohi tak wuhoja, so jemu njebudże se padźałkom.

Z Łužicy

* S **Kumwalda.** Khripa w Kumwalskim dole je někto pschewinjena. Wino cźišto ſchorjenych je wobydlerstwo Kumwalskeho dola też wobthohdnje khěrko ſchkodowało. Se powješćemi wo khripje, kiž žu žo druhdy pschehnate roszchěrjale, je žo wjele ſymſkich wulkitnikow wot wopyta Kumwalskeho dola wottraschicź dało. Najbóle ſchłodźa hoſeńczarjo. Njeje pjecka wjazy pschiczźiny, žo idealowacź wokolnych wulkitnischczow.

* S **Wapatje.** Njekasańza wunjelźdźichu hobotu w jenym tydnomnym 31-kilnym wobydlerju, kotrehož we Nowoſalzu-Spremberku lepichu.

* Se **Sſmilneje.** Wadnſchi pobuchu w kantinje ſkałowcheho najeńka Lindnera. Rospaczichu durcje a kradnychu ſ pschedawarnje zyrobu, zigary a druhe twory. Wſchchu mnoho twarow žobu, ſo najeńk kantiny cźežko ſchkoduje. Wadnſchiſtwa žo pondźelu dohladachu a hnydom ſ polizajſkim pjom ſa paduchami ſlědźachu.

* S **Habrachczij.** Město je žebi kupiło a postajiło trjebanej żelezniſkej wosaj. Do njeho chże hadźecź podruźnihacź 1 hr., kury 2,50—3,50, kapoun 3,50—4,50, huſa 1,50 hr., ſornik 0,70—2,20 hr., karnikle ſchtuka 2—2,50 hr., cźežwjeny kał 20 pj., běły kał 15 pj. a zbłła 20 pjenjeznow, běrny zeńmał 4,50—4,75 hr., jabłuka 25—40 pj., włósće worjechi 70—90 pj., bažanty khapony 4,50—5,00 hr. a tajke kokoſche 3,60 hr., ńiwje kazki 1,80—3 hr.

Pschihladanje:

Holzu do domu, Sänderlichowa w Njeſwacźidle.
„ Hübelka w Hróbku, Schomberg
„ Thomaſowa we Welzej.
„ kotraž może warieź, Gravenhorſtowa na Inježim dworje w Jablonzu.

Wrjeżownika pschekupſkeho, A. Lorenz w Budyſchinje na Kamjentnej haźy 19 a.
„ hornjcźerſkeho, Kraśka w Hróbku, Bjedrichowa haźa 9.
„ Kühna w Staſkowje.

Na pschedań:

Jakoſza rańſchoſriſiſka, w Kotzach 13.
Kury 15, w Sſmilnej 102.

Kupuja:

Konja brěnjoſnuſcheho, brěnjoſtkeho, Scholta w Gornjej Kinje.

Sſudnizy na pschestajowanje:

Hobotu 26. wulkeho rožka 1929:

w **Biſkopizach** na ſudniſtwje dop. w 10 hodź.: bźeſej a pihańſki ſebrětar, ſofa,

w **Brěſynje** pola Kamjenza w hoſcźenzu „K wiceźenemu kubłu“ dop. w 9 hodź.: ſofa,

w **Halſchtrowje** w hoſcźenzu „Knježi dom“ dop. w 11 h. gramofon, wſchelake meble, 3500 rolkow k brenkrowanju.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje bźenja dop. 3/11 hodź.: Mjenjenje je wuczahowaze, wobrot ſmadny. Dop. 3/12 hodź.: Kaž pſched hodźinu, płacźiny ſterje ſeſtakbene.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacźizny po złotej hriwnje.

	24. 1.	23. 1.		24. 1.	23. 1.
Pšeńca	212-214	213-215	buny	21-23,00	21-23,00
rožka	208-210	208-210	woka	26-28,0	26-28,00
nal. ječmjeń	198-202	198-200	módre łupiny	15-16,50	15-16,50
naz. ječujeń	192-202	192-200	žołte łupiny	18-18,75	18-18,50
wows	201-207	201-207	zeradella	—	—
kukurica	237-238	237-238	raps. wosušk	19-20,30	19-20,30
pšeńc muka	26-29 50	27-29,00	lany wosušk	25-25,20	25-25,20
ržana muka	27-29,50	27-29,00	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,10	bźrnj. kruški	18-19,20	18-19,20
rżane „	14,70	14,70	syno, 50 kg	4,00-5,20	4,00-4,70
lane ſymjo	—	—	rżana ſłoma	1,10-1,25	1,15-1,30
hróch	—	—	pšeńć. „	1,00-1,20	1,00-1,20
raps	—	—	wowana „	1,35 1,55	1,35-1,55
pjeluški	22-24,00	22-24,00	jeńa „	1,15-1,35	1,15-1,35

Wiſne płacźizny ſtwórtk w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.: Mjenjenje je wuczahowaze, wobrot ſmadny. Dop. 3/12 hodź.: Kaž pſched hodźinu, płacźiny ſterje ſeſtakbene.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacźizny po złotej hriwnje.

	24. 1.	23. 1.		24. 1.	23. 1.
Pšeńca	212-214	213-215	buny	21-23,00	21-23,00
rožka	208-210	208-210	woka	26-28,0	26-28,00
nal. ječmjeń	198-202	198-200	módre łupiny	15-16,50	15-16,50
naz. ječujeń	192-202	192-200	žołte łupiny	18-18,75	18-18,50
wows	201-207	201-207	zeradella	—	—
kukurica	237-238	237-238	raps. wosušk	19-20,30	19-20,30
pšeńć muka	26-29 50	27-29,00	lany wosušk	25-25,20	25-25,20
rżana muka	27-29,50	27-29,00	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,10	bźrnj. kruški	18-19,20	18-19,20
rżane „	14,70	14,70	syno, 50 kg	4,00-5,20	4,00-4,70
lane ſymjo	—	—	rżana ſłoma	1,10-1,25	1,15-1,30
hróch	—	—	pšeńć. „	1,00-1,20	1,00-1,20
raps	—	—	wowana „	1,35 1,55	1,35-1,55
pjeluški	22-24,00	22-24,00	jeńa „	1,15-1,35	1,15-1,35

Wiſne płacźizny ſtwórtk 17. 1. Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńca	10,40—10,50	10,10—10,40
Rožka	10,10—10,30	10,00—10,20
Ječmjeń (nalět.)	11,00—11,75	11,00—12,00
Wows	10,40—10,60	10,00—10,30
Syno	6,50—6,75	6,25—6,75
Słoma z maš. młóć.	3,00—3,25	2 50—3,00
Słoma k zaslanju	2,25—2,50	
Słoma z ruku młóćena	3,30—3,50	3,50—3,75
Běrny poln ratarja	4,00—4,50	—
„ hač na żeleznicu	—	—
Butra	1,80—2,00	1,10—1,20
Joja	0,18—0,19	0,18—0,19
Pšeńčne wotruby	—	7 80—8,00
Rżane wotruby	—	7,80—8,20
Pšeńčna muka	—	16.00—16 75
Rżana muka	—	15,75—16,00
Prosata, wulke	—	—
„ „ srěnje	18—29	—
małe	—	—

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

24 januara.

13 wol., 49 byk., 26 jałoje. a kruw., 848 ćelat., 50 wowc., 564 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 72—78, 2. 63—69, 3. 56—60;

swinje: (přez 300 pt.) 78—79, 2. (240—300) 77—78, 3. (200—240) 75—76, 4. (160—200) 73—74.

Rancy 65—70.

Hospodarski rozhlad.

pjatk 25. wulkeho rožka 1929:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,203	100 pólsk. złotych	47,075
1 jendźelski punt .	20,328	100 čěskosł. krónow	12,435
100 šwajc. frankow	80,84	100 franc. frankow	16,43

Do Barlinskeje bursy bě so wczera sajo žiwjenje wróźiłe. Kurzy efektow postupowachu. Seźiłabjene běchu wiki ſ dołhimi a rentowymi liſcźinami.

Na produktowych wikach bě wczera žiwiſchi wobrot. W pschenźay bě nimale wulki dowoz a płacźiſny 5 pj. po zentnarju powyſchećichu. Rožk pilnje kupowachu za hołowe ſorno po dotalnych płacźiſnach. Pozdźiſche termije pschiniežechu powyſchene płacźiſny. Druhe druźiny žita wostachu njecyſchemjenjene. Wowoſ ſa julijſku termiju popuſchcźi. Wczera płaćeſche zentnar

w Barlinje

pschenźay 10,60—10,70 hr., rožki 10,40 hač 10,50 hr., jeźmjenja nałětnjeho 10,90 hr. hač 11,85 hr., naſmaſſcheho 9,60—10,10 hr. wowſa 10,05—10,35 hr.

w ternaijowym wikowanju:

ſa měrz: pschenźay 11,50—11,47½ hr., rožki 11,30—11,32½ hr., wowſa 11,25 hr. hač 11,27½ hr.,

ſa meju: pschenźay 12,01¼—12 hr., rožki 11,82½—11,80 hr., wowſa 11,75 hač 11,77½ hr.,

ſa julij: pschenźay 12,35—12,33½ hr., rožki 11,82½—11,80 hr., wowſa 12,05 hr.

ſchtwórtk w Lubiju:

pschenźay 10,10—10,40 hr., rožki 10 hač hač 10,20 hr., jeźmjenja nałětnjeho 11 hač 12 hr., wowſa 10—10,30 hr.

ſchtwórtk w Kamjenzu:

pschenźay 10,40—10,50 hr., rožki 10,30 hr., wowſa 10,40—10,60 hr., jeźmjenja nałětnjeho 11—11,75 hr., naſmaſſcheho 10 75 hriwnow,

běrny nowe zeńmał 4—4,50 hr.

proſata 18—29 hriwnow.

Na **ſtótne wiki wczera ſchtwórtk** w Khorzebuſu běchu pschiwjeſli 670 proſatow a 140 běhałow.

Te płacźachu:

proſata:

małe	16—20 hr.
srěnje	20—24 hr.
wulke	24—28 hr.

:

małe	28—55 hr.
srěnje	55—80 hr.
wulke	80—110 hr.

Stótne wiki wczera ſchtwórtk w Barlinje.

(Magazwiehof Friedrichsfelde).

Pschihnali běchu 423 howiadow, mjez nimi 421 bejoch kruwow a wyſokoſnuczelnych jałojzow, 2 byka a 117 ćelatow. Wone płacźachu:

Młode bójki a wyſokoſnuczelne kruwy 280—550 hr., Wyſokoſnuczelne jałojzy 250—460 hr.

Na ſwinjaze wiki

běchu pschiwjeſli 213 běhałow a 226 wjaſkow. Te płacźachu: běhaki wulke 66—76 hr., srěnje 57 hač 66 hr., małe 38—57 hr.; proſata wulke 28—38 hr., srěnje 20—28 hr.

Wiki ſchtwórtk w Kamjenzu.

Krěć 1,20 hr., kotraž 10—15 pj., ſydrołty kał 60 hač 100 pj., jěźna koboła 50 pj., worjechi 20 pj. a ſybła 20 pj., jabłuka 20—40 pj., běły kał 15 pj., ſelery 20 pj., ćežwjeny 20 pj., różičkowy 60—70 pj., huſy 1,10—1,20 hr., włóſće worjechi 70—80 pj., łžne 70 pjenjeſkow.

Wiki ſandźeny ſchtwórtk w Lubiju.

Butra 1,10—1,20 hr., joja 18—19 pj., twaroh 25 pj. lany wołij 1,60 hr., kulečna 15 pj., rjetkej 20 pj. a worchel 18 pj., mjó 1,40—1,60 hr., ſybła 15—20 pj., běrny 5 pj., ſelerij 20—50 pj., jabłuka 18—30 pj. a běły kał 15 pj., ćežwjeny 20 pj., ſelery 40 pj., włóſće worjechi 50—80 pj., ſarotu 15 pj., koboła 50 pj.

Wiki ſandźenu hrjedu w Halſchtrowje.

Pschenźaja 10—10,30 hr., rožka 10—10,20 hr., naſmjeſi jeźmjeń 11 hr., nałětni 11,75 hr., wowſa 10 hač 10,50 hr., běrny nowe 3—3,50 hr., jeja 18 pj., butra 1,10 hr., proſata 18—24 hr., běhali 50—60 hr., ſybła 20 pj., hołoje 1 hr.

Wiki w Khorzebuſu.

Bowjaſe mjaſo 1—1,30 hr., ćelaje 1,20 hr., ſkopaje 1,30 hr., ſwinjaze 1—1,40 hr., jeja 20 pj., butra 1,70—1,90 hr., twaroh 30 pj., lany wołij 1,40 hr., linu 1,70 hr., karpy 1,30 hr., ſchežuki 1,50 hr., hołoje 0,80 łow, kiž buchu na dyrbjeńſke waſchnje ſ bydlenjow ſadźeni a ſa kotrychž žo druhebo bydlenja njenamaka.

* S **Nowcho Gersdorfa.** Ssobotu wjeczor wokolo ½7 hodź. kradnychu pſched klamami tudomneho wobkhódnika Hendricha Schuſtera na Hłownej dróſy kaſchcź ſ 348 porami ſonjazych khołowow.

* Se **Zitawy.** Wobkhadne njeſboże ſta žo wutoru popołdnju ½3 hodź. ſady nuſowebo mjeſta na Zitawſko-Mato-Schunowſkej ſlatnej dróſy. S mjeſta pſchijěźdźe ſapſchah ſ nědźe 40 zentnarjemi drjewa. S nim ſetka ſo autowy omnibuž. Pſchi wujeźdźenju ſo ſadnjej kole ſapſchaha žuwaſchtej, ſo ſo cźežki wóz k żelezniemu wobłoženju pſchiłožeſi. Schěſć wobłożenjowych ſtołpow cźiſchcź njewudźerjachu a tak padźe ſapſchah ſ konjomaj do iſi meiry hłubokeho doka. Konjej njepſchiłudźeſchtaj do ſchkody, jimaj pak dyrbjachu wohnjowi wobornicy na nohi pomhaćź. Pohonej běſche ſo pſchi padnjenju lohto kranik. Ssobujedźazy muſjeli pak ſo na wutrobnje cźežko ſmjeczo, ſo dyrbjachu jeho do khorownje dowjeſć.

Barlinska khripa.

Barlinſki hłowny ſirowotniſki hamt woſſewja:

Pozlednjej dnjej ſu ſhorjenja na khripu jenak wyſoke woſtałe. Do łóńdźeje Barlinſkeje khorownje pſchijachu 21. a 22. januara 200 na khripu khorjenych. Nědźe pola łóńdźeho pjateho ſhorjeneho, kiž bu do khorownje pſchiwjeſeny, pſchida ſo ſaborjenje pluzow. Też njepſchiběraju khorośeje, kiž ſo njepſchiłóbnje ſłónźichu. W Barlinje ſu dyrbjeli ſa khripuchorych baraki nawariźź, dokelž ſa nich njeběſche doſcź měſtna w khorownjach. Schule ſu pozlednjej dnjej jenoż w Jehlendorfiſkim wokrjeſu ſamknyć dyrbjeli.

Přilopk.

* **Khripa w połnóznych Czechach.** Po zwłych połnóznych Czechach ſo khripa dźeń a bóle roſſěrja. Sſhorito je wobźeje wjele dźěći a w ſchulach pobrachuje huſto ſtejcźina dźěći. We Wuſtiji khripa tak ſylnje pſchiběra, ſo je wjednjſtwo khorownje dyrbjało ſakaſacź wopyty khorych.

* **W 104. lěće žiwjenja wumrěł.** Pola Wangja we St. Gallenſkim kantonje w Schwizu je po krótkej khorośći najſtarſchi wobydlěr St. Gallenſkeho kantona, nědźuſchi rataŕ Miklauſch Rohner w 104. lěće ſwojeho žiwjenja wumrěł.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Bukečansko serbske towaŕſtwo zmjeje njedźelu 27. jan. pop. w 5 hodź. pola Stangec zhromadźiznu. Přednošk zmjeje knjez wučeř Séca-Rachlowski. Wo bohaty wopyt proſy. Předsyda.

Budyšin. „Jednota Sokoł“. Srjedu 30. 1. je hłowna zhromadźizna wječor w 9 hodź. w kofejowni we Serbſkim Domje. Porjad: Rozprawy, wólby, wſelcźiny. Přitomnoſć wſěch je nuzna. Zwučowanje pak je z dypkom we 8 hodź. Předsydstwo.

Budyšin. Jednota tow. kat. Serbow wobdźeli so na jubilejnym swjedźenju „Jednoty“ w Drježdźanach. Předsydstwo wotjěźde 12,22 hodź. (Sonntagsfahrkarte).

Drježdźany. „Jednota“ woswjeći 27. januara 1929 swój złoty jubilej. Na tule wurjadnu ſwjatočnoſć so hižo dźensa wſitke naſe towaŕſtwa přeprošuja.

Hodźij: „Jaroměř Imiš“. Njedźelu pop. w 4 hodź. lětuſa hłowna zhromadźizna. Dnjowy porjad: 1. Lětna rozprawa předsydy. 2. Rozprawa zličbowarja. 3. Nowowólby. 4. Naš blizki załožeński swjedźeń. 5. Wſelake. Winowatoſć kóždeho je, zo přińdźe.

Jednota Sokoł w Malešecach. Přichodnu njedźelu 27. I. pop. w 2. hodź. hłowna zhromadźizna w Zendźie hoſcźenca. Kóždy ſobuſtaw, aktiw abo pasiw ma přitomny być. Starosta.

Minakał. Serbſke tow. Statok wotmjeje 27. t. m. pop. w 3 hodź. w Lipiču ſwoju hłownu zhromadźiznu. Dokelž ſo wo wažne tow. należnoſće jedna, buduſa woſebje dowěrnicy proſeni, zo bychu ſo za to poſtarali, zo by kóždy ſobuſtaw přišoł, ale z dypkom. Předsydstwo.

Naſnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Schkrowa powěſ̌ej wo wjedrje ſa jutiſchu ſobotu:** Mróčele ſo pſchećahuja, ſo wuczahuje, ſyma poſtupuje. W Jendźelſkej rjenje, ſuchu a mjerſnje.

W jenej wſy pola Požarewza w Juhoſłowjanſkej je ſo mjeſ wotdźělenjom žandarmow a rubježniſkimaj bratromaj Barbulowiczomaj, kotrajž běſchtaj ſo w jenej khěži ſaraczińoj, wjazy hodźin wojowała. Po njewuſpěſchnym wobkhujenju rubježnikow, a hdyž běſchtaj dwaj žandarmaj padnyłoj a jedyn žandarm ſo ranił, wojeńſke poſtyłnjenje na pomoz pſchińdźe. Do khěže rubježnikow ſ małokalibrateje kanony a maſchinſkeje ſtelby ſtełachu a ſłonczenje twarjenje ſapalichu. Hdyž měnjachu, ſo ſtaj rubježnikaj morwaj w plomjenjach, wonaj na dobo ſo pało ſe plomjenjow wuſkoczijſchtaj. Wobkhoŕjo jeju hnydom ſaſtrělichu.

Palešina je ſe ſłoczkami wohrožena, kotreż ſu pozlednje dun je Sajordańſkeje pſchijichoże. Hłowny rój ſypta pola Allenbyſkeho mosta dołrěbka ſo hibacź, druhi je ſo ſchtyri mile k ranju wot Jerichа k ſemi puſchcźił.

W Sofiji je ſo ſako mordarſkiwe mazedońſkich komitaćow ſkuźiło. Na dróſy do Mazedonza Guſſlewa ſ revolwra cźełichu. Kuſka jemu nohu ſrani. Guſſlew praji, ſo ſtaj jeho dwaj Mazedonzaj nadpadloj, kotrajž ſtaj ſo pſchi ſjeźe mazedońſkich bratrowſtwow wobdźělilo.

Amerikańſki ſenat je 24 miljonow dollarow k pſchewjedźenju ſakonja pſche alkoholiſke napitki pſchiſwoliſ.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleſ w Budyšinje. Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmanc w Budyšinje. Za hospodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brěžyncy. Za nawěſćki: G. Janak w Budyšinje.

Inventur-Ausverkauf

Naše wulke inventurske wupředawanje
započnje so **sobotu 26. januara, rano w 9 hodź.** Wulke powješeńske přetwarjenje našich rumnosćow nas nuzuje, zbytkny skład **bjezwohladnje znižić!**

Smy tohodla wješi dźěl našich składow

žonjacu a hólčacu, mužacu a hólčacu drastu

mjez **20—50 %** znižili.

Na wšě twory, kiž njejsu w płaćizne wosebje znižene, dawam w času inventurskeho wupředawanja: na žonjacu a hólčacu drastu **20%**, na mužacu a hólčacu drastu **10% pokładnjowcho rabata!**

Wobkedźbujće naše wukładne wokna! Z jězbu do Budyšina na kóždy pad na swoje wudawki přindźeće!

KONFEKTIONSHAUS
Hellwig & Schönbohn
BAUTZEN - REICHENSTRASSE 19
přjecy Hermann Horn

Hosćenc w Pančicach.

Njedźelu 27 januara 1929
zjawne dźiwadłowe předstajenje
dobrowólnje wobnjowjeje wobory w Marijnej Hwózdźe,
ke kotremuž so **reje** přizamknu.
24 hrajerjow. — Započatk w 7 hodźinach.
Podwólnje přeprošuje **wjednistwo.**

Wšč zymske twory

hišće we wulkim wubjerku na składze.
Płaćizny wo 10—25% znižene
w inventurskim wupředawanju
Walter Noebel
na Bohatej hasy 14

Hosćenc w Nowej Wjesce pola Worklec

Sobotu, njedźelu a póndźelu
26., 27. a 28. januara
wulki
kózłopiwowy swjedźeń
Přećelnje přeprošujetaj
Josef Geisler a mandź.

Přeprošeńske kartki
ke kózłopiwcej
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec tišćernja w Budyšinje

Leopoldec korčma we Worklecach

Njedźelu 27. januara
so kózło-piwo toči!
Wječor wot 1/2 8 hodź. **REJE**
Wo přećelny wopyt prosytaj
Jurij Brankačk a mandźelska.

Moje inventurske
WU-
předawanje
wot **26. 1.** hač do **8. 2.**
poskićuje Wam hobrske
WU-
žitki. Přeswědčće so a wobhladajće
sebi **moje wukłady** we woknach
Nohajcowy dom Otto Oßwald
w Budyšinje, na kamjentnej hasy 7

Sokolski spěwnik

Njech sebi jón kóždy Serb kupi.
Płaći jenož 50 pj. Na předań
w Serbskej knihařni w Budyšinje

Započatk sobotu 26. januara

Wurjadne wužitki

poskićuje moje

Konc pjatk 8. februara

INVENTURSKE WUPŘEDAWANJE

Jenož dołhož skład dosaha!

Košlowe kromki ze cank.		jena	25 pj.
wušiwanja	2,30 m za		25 pj.
žonj. batist. šantka z přešiwanj. a z rjanym rózkom		jene	25 pj.
ski-nohajcy, bjez stopy, čista wołma, pisane		pora	25 pj.
přikrywy na nócne oblóčko z cank.		jedyn	25 pj.
płatowe kromki, pisane ćišćane		m	25 pj.
lodowe trjenja . . 55/55 jene 45 pj., 50/50 jene			35 pj.
syra kopřiwina, wok. 75 cm šěroka		m	38 pj.
twjelkowy plat, šěrosmuhaty, 45 cm šěroki		m	48, 42 pj.
košlowy plat, 80 cm, sylnomłkaty		m	58, 45 pj.
hólčace čapki, čista wołma, pisane		jena	48 pj.
etamina, hěła, ze smuhami, prawobarbna		m	48 pj.
žonjace šlypry, pisane		pora	48 pj.
frotérske twjelki, 45/80, běłe		jena	48 pj.
žonjace šawle, pisane, žiđź. satin		jedyn	50 pj.
žonjace nohajcy ze šowom, čorne a pisane		pora	78, 50 pj.
spódnje talje z wumělsk. židy, běłe		jena	50 pj.
žiđźany moiré-bant pisany, 15 cm šěroki		m	50 pj.
Servěrowańske šórcuchi, bjez laca		m	50 pj.
Rózkojte přikrywy z cank. a zasadkom		jedyn	50 pj.
Kromki z wumělsk. židy, wok. 30 cm. šěroke		m	50 pj.
Kóperowy barchent, běły, 70 cm		m	55 pj.
syra kopřiwina, dobra kajk. 16/16, 20/20 160 cm 140 cm			80 cm
		1.20	0.98 0.55
košlowy barchent, smuh., dobra kajkosć		m	78, 58 pj.
twjelki, šerosmuhate, 45/100		jena	78, 58 pj.
kóperowy barchent, běły, 80 cm		m	78, 68 pj.
etamina, kaščik., 150 cm šěroka		m	68 pj.

Narun. zwjeršn. košlow, jenobarbne z 1 kornar.		jene	75 pj.
tkaniny za zwjeršnje košle, prawobarbne		m	75 pj.
wobleki, šotske, 70 cm šěroke		m	78 pj.
proch. trjenja	6 štuk 98,		78 pj.
přikrywy. indanthren, 80/80		jedyn	78 pj.
jakowy barchent		m	98, 78 pj.
wumělska žida, sylna twora, kaščik.		m	78 pj.
kóper za witraže, běły a krem		m	88 pj.
smuhaty plat, dobra kajkosć		m	88 pj.
šantka, běłe a běłe z pisan. kromki 40/40	6 štuk		95 pj.
jumperske spódnje talje z wušiwanjom,		. 1.25,	95 pj.
prync. suknje a šlypry z wum. židy, mało wućehnj.			95 pj.
pique-barchent, běły		m	98 pj.
damasć za witraže, žołty a krem, 80 cm šěroki		m	98 pj.
twjelki, šěry, jacquard, 48/100, běłe		m	88 pj.
frotérske twjelki, pisane smuhate 45/100		jena	98 pj.
damastowy twjelki, 46/100, běłe		jena	98 pj.
barchentowe dźěćace woblečki, wulk. 45 a 50		jedyn	98 pj.
jumperske šórcuchi, smuhate a indanthren		jena	98 pj.
trik. pryne. suknje, nuťika kosm., pis., wulk. 80	70	60	50
	1.75	1.60 1.45	1.25
podšite wobleki za dźěći	wulk. 80	70	60
	1.75	1.50	1.25
hłowak, hołom šite a wušiwane 80/80		jedyn	1.45
žonjace košle z paskami		jena	1.45
Baskowe čapki, najl. kajk., čerwj., čorne, módre		jena	1.45
barchent. spódnje suknje, běłe, wupyš.		jena	1.75
płóčl. somot, najl. hajk., 70 cm, we wšel. barb.,		m	1.95, 1.75

Flanell. sportske bluzy z dol. ruk.		jena	2.95 1.95
žonj. trik. pryne. suknje, znuťika kosm. pisane			
	wulk. 105	100	95 90
	2.75	2.50	2.25 1.95
kornarje z pjelsć. wobsadk., čěrnobarbne		jedyn	1.95
mužace podš. khołowy, znuťika běłe, wulk. 6		5	4
	2.50	2.25	1.95
batistowe pryne. spódnje suknje		jena	1.95
kostumowe suknje, dobra kajkosć		jena	2.45, 1.95
mužace normalne khołowy, dobra kajkosć, por			2.25, 1.95
žonjace nócne košle, łohko napróšene, jena			2.95, 2.45, 1.95
mužace normalne košle, z dwójn. nadrom, jena			2.75, 2.50
Lindenski Union-somot, wokoło 70 cm šer., pisany, m			2.95
Dowlas-ložo. plachty, běłe, 140/220, wubrub., jena			3.95, 2.95
kornarje z pjelsć. wobsadkom, swětłe a běłe, jedyn			2.95
damasć. blid. přikrywy z přešiw., 126/126, najl. kajk.,			4.50, 3.75
sankowanske garnitury, šawl, čapka, sweater, khołowčki			2.95
strow. ložk. plachty z indanthren. kromu, 140/220, jena			2.95
žonjace a mužace pjelsć. kornarje, serija III			7.95, ser. II 5.95
			serija I 3.95
barchent. ložowe plachty, najl. kajk, sněhběłe, z pisan. kromu, 150/220, jena			4.95
plisejowe suknje, módre		jena	5.95, 4.95
žonjace pulovry, čista wołma		jedyn	9.75, 7.95, 4.95
žonjace lacy, čista wołma		jedyn	5.95
linon. nawoblečenja, nješite, 1 posleco z 2 hłow.			8.75, 5.95
ložowe nawobleče., kaščik., nješite, 1 posl. z 2 hłow.			7.95, 5.95
běłosmuhate nawoblečenja, nješite, 1 posl. z 2hłow.			10,75, 8.95

Wobdźěłowanje skład wosebje rjane!

➤ Na wšě płaćizny, kiž njejsu ponižene, 10 proc. rabata! ◄

A. Bokelmann nasl.

Přiloha k čisłu 21

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 25. januara 1929

Józef Dobrovsky.

Wo jeho wuznam'e za serbske pismowstwo.

(Skónčenje.)

II.

Za naš serbski narod ma Józef Dobrovský tež wulki wuznam. My to wučitamy přede wšěm ze „Stawiznow“ jubilejnych spisow Pražskeje „Serbowki“. Tam rěka hnydom we samom spočatku takle:

„Po času so dźěławosć rozmnožeše, wosebje, hdyž sebi tež duchowna wyšnosć wudospolnjenje w serbšćinje přeješe. Tak počachu so k porjadnym serbskim hodźinam skhadźować. Bjez dwěla běchu tuči młodźencowje tež hižo zwoprědka čěski wukli, ale to stawaše so wšo z čicha a nic drje tak jara narodnosće dla. Hdyž pak kónc zaiděneho a započatk tutoho lětstotka češki narod cuze duchowne puta łamać poča, hdyž słowjanski duch přeco mócniše wocuješe, dha to zawěsće za młodych Serbow hjez pohona być njemóžeše. Tež serbski młodźenc poča bóle serbski myslić, serbski čuć. K tomu so někotři wučeni Češa z luboseu wo Pražskich Serbow starachu, jich pohonjowachu k dźěłu za swój serbski narod a jich tež ze radu a ze skutkom podpěrachu. Wosebje doby sebi w tutom nastupanju Józef Dobrovský čestne mjeno. Wón serbskich seminaristow často wopytowaše a wuwučowaše .....“

Tutón fakt wobswědčuje pak tež, kaž sym to hižo raz druhdźe naspomnił, Dobrovský we swojim dopisu z 26. jutrownika 1791 sam, hdyž mjez druhim napisa Zlobickemu: „Im Wendischen Seminario werde ich demnächst slaw. Collegia geben und von der Azbuka anfangen“. Tuž je potajkim wěste, zo je Dobrovský do Serbskeho Seminara khodźił a khowancam prawidłownje rozwučowanje tež wo słowjanskich rěčach podawał. Při tom drje je tež z knižnymi darami swoje powučowanja za přichodne časy zwěsćił a skručił. Hač do swojeje smjerće zwosta Dobrovský tutomu nadawkej swěrny, a my wěmy, zo su potom tole „słowjanske“ rozwučowanje a dohladowanje nad wuknjenjom přewzali běscy wučency Wjaceław Hanka, Karl Jaromir Erben a Měrćin Hattala.

Kak je Józef Dobrovský při swojej rěčespytnej a literarnej dźěławosći přeco tež na Łužicu myslił, tak swědomiće hižo we swojim času powěsće wo serbskej rěči a literaturje zběrał, to je spóznać z jeho *wěsćeńskeho „słowjanskeho“ dopisa Durichej z dnja 24. nazymnika 1796*).

Józef Dobrovský njewobkhadźowaše pak jenož ze serbskimi seminaristami w Prazy, wón stupi tež ze delnjołužiskim serbskim spisowaćelom Janom Bjedrichom Fryeu do zwiska a poda potom prěnju krutu kharakteristiku hornjeje a delnjeje łužiskeje serbšćiny. Haj, wón dźěłaše tež na spřisanju hornjołužiskeje rěčnicy. Za tutym dźěłom naprašowaše so Jan Kollar, hdyž cheyše někajku rěčnicu serbskeho jazyka měć. My to wěmy z dopisa, 2. hodownika 1833 Haney napisanem, w kotremž so praša: „Dobrovský měješe pječa rěčnicu serbskeje narěče wudać, hdże je rukopis abo je snadź dźěło hižo čišćane?“ (Cas. Česk. Musea 1897, str. 236 přirunaj prof. dra. Józefa Páta: Z češkeho listowanja Jana Arnošta Smolerja, Budyšin, 1919 str. 20.)

Wěmy dźensa, zo je Dobrovský swoje dźěło we khwili duchownеje khorowatosće zničił. Tuž potajkim Kollár tu rěčnicu podarmo pytaše. —

Ale druhi wuznamny wozrodźenski dźěłaćeł, kiž je tež łužisko-serbsku literaturu swětaznatu sčinił, bě slavista Pawoł Józef Šafařík, profesor w Nowem Sadu, kotryž wuda l. 1826 swoju „Geschichte der slawischen Sprache und Literatur nach allen Mundarten“. Tu rěčeše so wo serbskej literaturje we wobluku druhich słowjanskich literaturow. Tele dźěło wuńdźe w dobje, hdyž Dobrovský w Budyšinje přebywaše (w lěće 1825).

Zajimawe při tom je, zo je Šafařík, kiž so při spisanju serbskeho wotrjada swojich literarnych stawiznow hłownje na studije a rozprawy Dobrovskeho złožowaše, wobě serbskej narěči **za samostatnej słowjanskej rěči wuprajił**, kaž běše to Dobrovský prěni činił. Dale woznamjeni Dobrovský recensujo Šafařikowe dźěło we Winskich Jahrbücher der Literatur na lěto 1827, tež cyle prawje, zo přezjednosć mjena Sorb, Serb z illyriskimi Serbami njeje tola tak připadna, kaž Šafařík měnješe, ale zo pokhadźa z pradawnych časow, hdyž měještaj wobaj splahaj hišće zhromadne mjeno Srbow, prjedy hač dostaštaj powšitkowne mjeno Słowjanow.

Decyla je Dobrovský Šafařika khětro kruće skritisował a jeho wědomosće wo serbskej literaturje dowudospołnił, tohodla tež to napisa hnydom, hdyž bě Šafařikowe dźěło wušło, Lubjeńskemu do Budyšina prošo jeho wo někotre data. Tak móžemy sebi jenož Lubjeńskeho list z dnja 20. winowca 1826 Dobrovskemu napisany wuložić, w kotremž Lubjenski wo Frenelu wuložowaše, kaž tež wo swojim słowniku pisaše, kiž ma hač do š hotowy, rěčnicu pječa njemóže dodźełać, ale Zejler je so z njej do dźěła dał.

Šafařik, kiž běše hakle 24 lět stary, njeměješe wčzo hišće telko wědomosćow wo Łužicy kaž Dobrovský, ale wón připisa sebi wšitke porjadźenki a dopjelnjeńki Dobrovskeho swědomiće do swojeho wudawka a slědźeše hnydom tež hišće za nowymi dokładami. Stupi bórzy potom tež sam do zwiska ze Lubjenskim, wot kotrehož sebi wuprosy trěbne dowupjelnjenja k łužisko-serbskej literaturje. Zakhowana wotmołwa Lubjenskeho Šafařikej z dnja 23. pražnika 1831 wobsahuje woprawdźe dosć wobsažny zapis hornjołužiskich knihow, kiž je Čelakowský ze swojim zapisom delnjołužiskich knihow dowupjelnił.

Z toho wšeho je widźeć, zo je Józef Dobrovský ze prěnja sam w času češkeho a serbskeho znowanarodźenja wšo to, štož bě wo serbskej literaturje napisane, wšě dźěła a knihi, kiž wopřijachu serbske pismowstwa a stawizny, derje znał a přestudował, tak zo możeše potom tež sebi zwěrić, negativnu kritiku wo Šafařikowej knizy „Geschichte der slavischen Sprache und Literatur nach allen Mundarten“ podać. Z tutej kritiku je Šafařika k intensiwnišemu studiju pohnuł. Dale widźimy z toho, zo je Dobrovský, sam l. 1825 w Budyšinje pobywši, sebi ze serbskim wótčincom Lubjenskim dopisował. Ale wón je tež na pozdźišich spisowaćelow swój wliw wukonjał. Tak čitamy w dr. Józefa Pátowem „Uvodě do studia łužickoserbského písemnictví“ (v Praze 1925), z kotrehož su tute wědźenja wo Józefu Dobrowskim zwjetša wzate, na str. 91 wo Janu Pětru Jordanje, zo je wón we jutrownіku 1841 w Prazy wudatu „Gramatik der wendisch-serbischen Sprache in der Oberlausitz“ po systemje Dobrovskeho napisal.

Wy Serbjo smy potajkim wulki dźak dołżni češkemu wótcej slavistiki Józefej Dobrovskemu, kotremuž je naš swěrny přećel prof. dr. Józef Pát a, docent při Karłowej univerśiće w Prazy, najkrasniši pomnik we słowjanskim pismowstwje stajił, z tym zo poswjeći jemu swoje žiwjenske dźěło a wuda swój rozmnoženy a dokładnje wudospołnjeny „**Zawod do studija łužiskoserbskeho pismowstwa**“, lětsa w serbskej rěči. Njech česći so wopomnjeće Dobrovskeho pola nas z tym, zo budźe so nowa kniha, tak ruče hač změjemy ju k rukomaj, prawje pilnje studować a ke dalšemu pilnemu dźěłu na polu serbskeho pismowstwa pohonjować. To budźe tež najkrasniši dźak napřećo autorej a napřećo serbskemu narodej samomu.

*) Korespondenca Józefa Dobrovskeho I. Dobrovský — Durich 1778—1800, Praha, 1895 wudawk Paterowy.

*) Přirunaj Józ. Páta: Č. M. F. Lit IX 1922. str. 30 a d. we nastawku: „Neznámé listy luž. buditele H. Lubjenskeho do Čech“.

Spomožerski a zastarański hamt města Budyšina.

Nesprawka dźěławosće w měsazu dezembru 1928.

W měsazu dezembru bu w radupodawarni sa maćerje a sastararni čěłownych dźěći na 9 popoldnjach 146 čěłownych dźěći přehladźanych, w radupodawarni za małe dźěći pak na 3 popoldnjach 81 dźěći přehladźanych.

Radupodawarnju sa hamodruhe wopyta 9 žónskich.

Na zprožbje rodźelo so darmo abo potanšene 179 puntow žiwidłowin a 111 buchkiwjow mloka. S darnotnym wutedačom 179 dźěćazych schatow a drastow móžeše so spomožnje zapřihmnyć.

Dale wupołoži so přiwes sastaranje čěłownych dźěći 29 dźěćazych wosow, 11 sportiskich wosow, 15 dźěćazych kolow a 24 ložow.

Sastaranju tuberkulosnych wuži w měsazu dezembru w 9 radupodawańskich hodźinach 47 wopytowarjow, z katrychž bu 6 z prěnjemu rasej přehladźanych. Njesamožitym płuzałkowym wuležowanju wotleda so k lěpšemu ješiwjenju 308 puntow zymby.

Wuda'e so za thorjiu přehladowanje wěry za wothladanje thorych: 15 přichrypowow, 10 thermometrow, 66 bluwańskich bleschow, 3 powětrowe wěrny, 11 khawańskich stokow a 1 gummijowu podłohu.

We wotčežćiwjeni „Waldheimat“ w Sśewizach přeběwa tu khwilu 1 pazielka, jena je so w měsazu dezembru wróćiła.

S wobstatkow spomožerskeho hamta bu 14 porow stupnjow a 117 wschelakich schatow schulskim dźěćom wotedatych. S darami wuměnjeneho sśednjeńśiwa dosta k hodam wosebje wjele potrěbnych wěcy. Drasta wuda so 62 porow-ješenjom a 108 dźěćom.

W radupodawanju za bědnych přichodźechu 3 wožowby k wustojnołěkarskemu přehladowanju a radźenju, jena k prěnjemu rasej, dwě w dalšich sastaranju.

Něčne hodźiny radupodawarnje sa alkoholnje thorych wopyta 6 wožowow. Sastararka je domy 99 króć wopytała a 2 alkoholnje thorej nuweju do sastaranja přihnała.

Zabuła překhadźawka.

Běch so na někotre dny do maleho města podał, hdźež mějach wschelake wobstarać. Wšěch měšta bu běš wuwlaćena wostudle. A potom jewja so nasche njelubosne cłowjeske hamownosće, kaž nasche njelubosne, bóle hač we wulkich městach: kleśkawosć, donoschowanje, sawisća na pschikład. Ani nóš sebi njeješmy wuzmorkać, so njeby to hnydom zyła wjesła shonika. W lubosćach njepomha tež najwjetscha wobhladniwosć; hižo najzitra rano je tola wscho znate. Wšěc, tež swoje dobre hamownosće maju městačka: čerśiwy powětr a cśiche schćeżći k wukhodźowanju.

A kak wobkluśiłaze hu, hdyž tam na krótkim wopytowe abo wocześćiwjenju přeběwamy: kak idyliske sda so nam wotom być žiwjenje, kak njewinowate, kak patriarchalniše, haj paradiśiše. A tola njetśi sa wschej tutej posłužnej prostosću jenož so husto jewjaza žebjećiwosć, ale tež njeskhipana bjesdźakrotsć a njesajmnosć. Žyte wulke žiwjenje we wulkich rošmerach dże bjes śleda nimo kóždeho malkeho hnězda.

Městačko, w kotrymž dyrbjach někotre dny přeběwować, jeješe nimo měry rjenje. Bě wobdate wot śpśichneje rěčki, mlódnołelenych hórkow w juhu, wot hole, kiž wupřichrěwaśe so k wječoru a połnocy.

Krašny łětni dźeń khśeśe so ke tónzej. Sedźachu přiched durjemi jeničkeho hoscenza a pijach swoje piwo. Kołowokoło lipy přiched zyrkwju kolebachu so, kaž rejowaze śnjehowki, ta běłych mjetelow. Tydźeńśi wóss přichśidźe a sa-ta. Konjomaj bu jeju wotwjł žypnjeny a śrěbsachtaj po-som i wulkej požadośću swoju wodu, kaž to znajemy. Woda kapaśe potom, hdyž hłowje i bowa sćahnuchu, wot jeju horuceju hubjow na i wulkimi kamjenjemi wuzwjazanu drožku. A někto pschidźeńśi to kóždoweczorne womoježerjene kruwy. Kóždu znajeśe swój puć, swoju wróž a bjes wjele hi-a hoi khwatachu skočata do swojich jim hižo wotewrjenych hródźow. Jenož jena schaka žaśe so być swojeje hłowy. Wona nastróji, pruśkaje a cźuśchło (jej dźiwośe so picź), łapjaceho trołaćka. Ale někotre schwili makeho kruwaříska dopomnichu ju, so wschěch njemdrośćow wostajić.

Jako dźiwy so do žiwjeje śpańśeje jstwy podach, pschekroźich salu hoscenza. Tuta sala njebě hinaścha hač wschě druhe tajke sale, hdyž njeśiu tak rjez w śłužbje wulkich hoscenow pschesadźowanjow, rejowańskich śwjedźenjow, towaršiwoskich pohadźenjow a generalnych śhromadźiznow. Moje krožele wuklinčachu w próżnocy. Male jewiśchezo bě zapowěźnjene, stary klawěr i tolstym próchom pocźehnjeny. Na jenym cźerwjenym blidku stejeśe próšona piwowa blescha. Na jenym stołku leżeśe njetaluka. Jeniczka žiwa pycha dalokeje wortweje rumnosće bě na wokuśe stejaza pschekhadźawka (Hortensija). W połnym kśiwje pokazowaśe swoje barbojte cźeśe. Jeje łonkej bě so nitku pschiwjazjana tafliczka. Na tutej tafliczki stejeśe cźiłko 731. Hoscenzarku, kiž mi runje napschećzo pschiňdźe, wopraschach so, kak so to z tej rośu ma, cźehodla ju so pobu do bydlenja njewośnje. Wona wotmołwi mi, so ju sabyli sebi pschekhadźawku wotewsacź. Je to dobycze z pożledńiseje lotterije śłótnoc wustajenjow; někto dyrbi tu hišćeze tak dołho stacź, doniž cźaš njewotběži. Nimo toho, wona pschipomni, możeze widźeć, so jamu nusu njeześerpi; pschiliwam jej wschědźnje, a błónicźka a śpěška ma dosć na dosć.

Pschekhadźawka pscheńdże do mojich łonow. Jónu steješe na hrjebjanym sćežorje bobrikeje łódje, wot žołnowo morja wobdata a wobjescheena. Bórzy steješe na śłoczanym talerju psched běłowłosatym a běłobrodatym krałom, kiž njeješe pschi sebi rěcźeśe: Cźłowjekow njelubuju, ale róże lubuju, pschetož róże njebleźa. Někto sajšo běśe je jeničźkim wjeźelom stareje schwalcze: kóždy wokomik pohladny pilna žona pschi swojim cźeśkim dźěle na pschekhadźawku a wobhladowaśe sebi i wulkej lubošću krałowu rožu a dźerżeśe pschi tom swoju hłowu pschećzo troschku khśiwje. A někto žamo: pschekhadźawka śrosće k wulkosći bobrikeje łódje; a śłyschach schmunjenje: tajka rośtu na jupiteru. A jena i tajkich pschekhadźawkow, kiž bě wulka kaž kipa, bu fantastiśe: Spodźiwne śiworjeńcźka, kiž mějachu na liczbniku 1 cźiłko 731.

W pschećerśenej jahrodźe hoteła pijach swój ranńschi kofej. Wschě tamne ranńśe dźěła běchu so zapoczeli. Podomownik kuleśe piwowe łudźiši psches thežu. Kuchćerka wotrubny, k mojemu wulkemu pschekłapjenju, dźeśaśom honacźkam je jekeru hłowy; k mojemu hišćeze wjetšemu pschekłapjenju łćachu śećeśe kaćki hišćeze zyłu khwilu tam a žem, i khśidźomaj wo jemju pérjo. Sakuschach hłóš hoscenzarki, kiž na śłužowniu śwarjeśe. Tśo pschedawarjo wina hrajachu, woprawdźe! na najrjeńśichim ranju! Swój schkot w jenej khłódnizy. Bur, kiž bě runje je swojim wosom psched khśu śastał, śtoźi i wosa a wobhladowaśe sebi jadniu nohu jeneho ze śiworjeju koni, pschi cźimž i ruku po nosy dele jśdźeśeše. Druhi bur cźampaśe ze mjechom na khribjeźe pyches naměstno. W mješche mjeśeśe świzate prošata. Samožity pjekaśti mjechtr śteješe w bóku toflach a bźlej śali w khśiwych durjach runje

Sastaraŋski hamt woteda w rospratowym mešŋazu potušišchene abo darmo: 616 pokutow chleba, 1850 kubikmetrow piuna, 150 litrow petroleja abo spirituša a 515 jedžnych šnamkow.

Podpjerow w hotowych pjenjesjach, podruŋništich a hospodaršich pšihipomozow bu je mješčanšticki šredkow wupłaćenych dospa 44 299,50 hr.

Rolniski zjězd w Mužakowje.

Saidźenu šrjedu wotmě šo we wulkej šale wobješčišwjenje prěni rólniši sjězd Ratářšeje komory ša Delnju Schlesyšu.

Krajny rada na wušk. ſ Luče (ſ Mückenhajna) wotewori sjězd a witasche wutrobnje mnohich ratarjow ſ wokolniy. Wulki sajim pšichitomnuch na sjězdže je ſ jasnym dopokajom, kak nušne šu tajše šchadźowanja w dźeńšnišchim czasu hospodaršich cjeżow.

Wyšschi ratářški rada dr. Wagner ſ Wrótšlawja pšichednoschowasche wo nałetnim wobdźěłanju role. Wón wusłužbny wobšeže, so ma rola dostać, schtož trjeba. Ma šo pšichede wschěm derje wobdźěłacz a hnojicz, ratać ma wuživacz bohre šymjenja, kiž maju šo nameczicz.

Na to mješesche ratařskokomorny rada dr. Oberstein ſ Wrótšlawja pšichednišchk wo hospodaršej hódnoscži ratakruthych „bérnow". Rěcznik napominasche k najwjetšchej kedźbnoscži pšichi nakupowanju šišchcze njepšchepłakowanych a małopratych šymjenjow. Pšichi dwěłach měł so ratać Ratařsku komoru wo radu woprašchecz, prjedy hacz kupuje. Taſka rada podawa šo darmo.

K tutymaj sajimawymaj pšichednoschkomaj pšichisamknu šo žiwa rosmołwa. Po schromadźišnje wotewrichu šo šymjenjowe wiki, na kotrychž běchu wschelake pšchedewšacza wustajite.

Cyrkwinske powěsće.

Z Budyšina.

W Michałskej cyrkwi rano we 8 hodź. Bože wotkazanje serbske (farař Kapler), w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. dźěćaca Boża słužba (farař Tišer).

Zemrěli: 18. 1. Frida Ema Wünschee ze Zrěšina, domjaca słužobna w Drježdźanach, 18 l. 6 m., pohrjebana na Michałskim pohrjebnišću. — 20. Hana Christiana Luisa Klixowa rodź. Mersiowskee, wojnarjowa wudowa w Třešanach, 67 l. 8 m. — 22. Matilda Gerda Schneiderec, fabrikskeho dźěłaćerjowa dźowka na Hornim Puću, 5 l. 8 m. —

— **Krajnocyrkwinske zjednoćenstwo** w Budyšinje při Pólnym hrodźiku 6. Njedźelu pop. ½11 h. njedźelska šula, pop. [illegible] w świetlowobrazami: W kralestwje faraonow. Wječor njeje zhromadźizny. Stwórtk wječor we 8 hodź. biblisku nutrnosć (1. list swjatcho Jana). — Diakonysa Hilża změje [illegible] wječor we 8 hodź. we Wjelećinje biblisku nutrnosć za žony. — Zjednoćenstwowy wothladar Zimmermann změje biblisku nutrnosć pondźelu w Cokowje, wutoru we Smilnej, srjedu w Hodźiju a štwórtk w Budyšinje.

— **Zwjazk młodźiny za rozwidź. Wuzamstwo** Budyšinje, při Pólnym hrodźiku 6. Njedźelu pop. ½5 hodź. wobdźěłi so zwjazk na świetlowobrazowym přednošku [illegible] Wutoru wječor we 8 hodź. zhromadźizna za młodźencow a srjedu tohorunja za młode holcy.

— **Krajnocyrkwinske zjednoćenstwo** w Běłej Horje. Njedźelu pop. ½3 hodź. njedźelska šula. Zjednoćenstwowy wothladar [illegible] wječor na biblisku nutrnosć njedźelu wječor w Droždźiju, pondźelu we Kumwałdze, wutoru we Wjazońcy, srjedu w Bukojnje a štwórtk w Cyžecach.

Z Budestec.

Rano ⅛8 hodź. změje wyši farar Drmaška němsku spowědź, farař Bóje dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemšenje. Pop. w 4 hodź. je zhromadźizna towarstwa křesćanskich młodźencow. — Póndźelu wječor ⅛8 hodź. zwučowanje pozawnistow.

Z Bukec.

Rano ⅛8 hodź. serbske [illegible] pop. w 9 h. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba.

Z Hodźija.

Rano ⅛8 hodź. změje knjez farař Wjezař serbsku spowědź, farař Voigt dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemšenje. Zbórka za Boži kašć

Srjedu wječor we 8 hodź. změje knjez Zimmermann z Budyšina w spomožeršim domje biblisku hodźinu.

Z Hućiny.

Dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Zbórka za Boži kašć.

Z Hrodźišća.

Rano we 8 hodź. serbski hamt, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Pop. we 2 hodź dźěćikemšenje. — Wječor ⅛8 hodź. biblisku hodźina w Droždźiju. (Zjedn. wothladař Křižan z Běleje Hory).

Z Kwaćic.

Dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemšenje, pop. w 2 hodź. dźěćikemšenje.

Srjedu, 30. januara wječor we 8 hodź. změje farař němsku biblisku hodźinu we Wulkodubrawskej šuli.

Z Klukša.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, z Božim wotkazanjom, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Pop. ¾4 hodź. serbska Boża słužba ze spowědźu w Komorowskej šuli.

Zemrěli: Maks Emil Žurk, žiwnosćeř we Kislicy, bydlacy w Kobelnju, 25 l. 1 m. 12 dn. — Arnošt Hermann Groša, ratař w Klukšu, 68 l. 13 dn. stary.

Z Kotec.

Dop. w 9 hodź. [illegible] serbske předowanje čita.

Z Łupoje.

Dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, dop. ½11 hodź. němska Boża słužba, kotrejž so dźěćikemšenje přizamknje. Zbórka za ev.-luth. Boži kašć. — Cyrkej je wutepjena.

Z Małešec.

Dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba z čitanjom. Pop. ½3 hodź. zjednoćenje młodych holcow na farje. — Srjedu ⅛8 hodź. serbska biblisku hodźina na farje.

Z Minakała.

Dopoldnja w 9 hodź. čita so serbske předowanje.

Z Njeswačidła.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 h. serbske a ¼11 h. němske kemšenje. — W 3 h. serbske a w 4 hodź. němske kemšenje w Zarčcu. Zbórka za ev.-luth. Boži kašćik. —

Pokhowany: Jan Arnošt Renč, bliadř we Luzy, 57 l. 9 m. 1 dn.

Z Nosaćic.

Dop. w 9 hodź. němska Boża słužba, po njej němska spowědź. Zbórka za Boži kašćik: f. Kanig Ketličanski. Pop. ½3 hodź. towarstwo młodych holcow, ⅛8 hodź. towarstwo młodych hólcow.

Zemrěł: Gusta Farak, wuměnkař w Nosaćicach, 87 l. 7 m.

Z Rakec.

Rano we 8 hodź. je serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Pop. w 2 hodź. je serbski nešpor.

Z Rychwałda.

Dop. w 9 hodź. němske a ¼11 hodź. serbske kemšenje.

Ze Slepeho.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź a Boże wotkazanje, ½10 hodź. serbska a w 11 hodź. němska Boża słužba. — Zbórka za wěrybratrow we wotstupjenych krajinach.

Wěrowani: Jan Paulo w Rownem a Hana Jepoc z Mülerom. — Wudowe Wilhelm Kröfel a Khrliana Paulikec w Rownem.

Zemrěli: Madlena zwudowj. Zechowa (Kulina) w Mileraju, stara 83 l. 7 m. a 25 dnj. — Margareta Hilda Wornestec w Slepom, stara 29 dnj. — Lisa zwudowj. Surmanka w Rownem, stara 57 l. 5 m. a 11 dnj. — Khristian Mrosk, wumjeńkar w Trjebinje, stary 87 l. 7 m. a 1 dźeń. — Hana zwud. Lejnikowa (Rudobina) w Trjebinje, stara 78 l. 8 m. a 16 dnj. — Marta Ruth Elsbeth Kaiserec pola Bezowki, stara 6 m. a 3 dnjow. — Jurij Jäger (Kowalik) wumjeńkar w Nowym Měšće, stary 62 l. 1 m. 23 dnj.

Z Wóslinka.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 h. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Zbórka. —

Z Wósporka.

Dop. w 9 hodź. předowanje z wosadnej zbrodźiznu. — Wječor we 8 hodź. ev. towarstwo młodźencow; póndźelu pozawniski chór: wutoru dobrowólny cyrkw. chór; srjedu ev. towarstwo holcow; pjatk posedźenje cyrkw. wójdkstejerstwa; přeco wječor we 8 hodź. na farje.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Königsteina.** (Sanitetny auto we šuchy lischa wostał.) Königsteinšti khorowny auto dojeńše njedźelu wječor do Lohšborša po khoreho, kiž běšche cjeńko na rólu na hnoiwje šhorił. Na jěšdže do Pirnjanšteje khorownje wosta pak auto w šuchy šchadźowanju móješche auto hakle dale jěć. Cjeńkokhory pa w khorownji bórzy wumrě.

* S **Drježdźan.** (Krwawny nještutk.) Wutoru dopołdnja w jeju bydlenju na Palmjskej dróhy 46 njeješenjena 33létna Gertrudu Cirzigez a 39létneho rólbarja Schwanfelda šatšeleneju namakachu. Schwanfeld hižom nječtwě lěče ſ Cirzigez wobkhadźeše a tež pola njeje bydleše. W pożlednim czasu žo hušcilšcho wadźeschtaj, jsta k tomu dopowjedźe, so mješesche Schwanfeld wutoru hotowje bydlenje wopuschczicz. Jako běšche pšchi šawalenju swojich wězow podarmo pytał, so ſ Cirzigez swjedwacz, hrožeše ji ſ kjom. Wona cjetny pak ſ swojemu 12létnemu synej do khěžnje. Jako žo wona ſa khwilku wróczi, rěkaju Schwanfeld ſ wojerſkej pistoliju do wutrobna. Na tej šleči žiebi šamemu kulku do hotowy. Wobaj hnydom wumrěschtaj. Šswědk krwawneho nještutka běšche 12létny Cirzigeroweje synu, kiž ſ krowju womasany k šuſodnam pšchi běža two nještutku powědaſ.

* S **Hainichena.** (375létny jubilej.) Pjekarška dynašta jednota w Hainichenje wožiwješe šwjedženju njedźelu swoje 375létne wobstacje ſ poświeczenjom khorhoje.

* S **Rišy.** (Mjes štorkaczej pšchichoł.) Sobotu we dopołdnju wobšuny ko żelesništi dźěłaczeř Vogt pšchi rangěrowanju je syndała twarowneho wosa a padże ſ hłowu mjes štorkaczej dweju lowrizow. Štorkaczej njeschožowanym hłowu dospołnje rosnjeczejchtej, so na mješnje wumrě. Swjedženy je nan tšjoch njeſastaranych dźěći.

napscherjo hoscenjez. Wón šiajt šwoju krótku trubku, kiž po šdaczu prawje cjahnyez njechasche, do porjadka, prawy malušchk pichi tom do hłowčki tukajo. A schtož so tam hewak hišchcze wschěnje jenak šlawa.

Jako žo do literarnych potajnoscžow lokalneje nowinki šanóricz prózowach, šabłyschach hłóš wuwołarja. Nowinu na blido położowschi pošluchach. Widźecz wschak schwarnehho wuwołarja njemóžach, dokelž mi to rózk łahrodneje murje šadżewa. Ale mózach jašnje błyschecz, schto wošjerwjesche: „Dženża popołdnju wulke dyrbjenitke pschešadźowanje pola Hawschtyna Michałka."

Pschešławka. Potom šaſo ſi dyrjenja do šwona: „Wjedželu wulke pyschne reje w Kokolschtej korčmje; tam budže so tež tuczne šwinjo wuložowacz."

Njejapzy pschindże mi šwodźiwna myšl. Šawołach pinczinika: „Prošchu, praječe wuwołarjej, so by na wokomik ke mni pschischłoł."

„Haj, radłubje."

Wuwołał pschindże. Wěsche to šťary, horbaty muž ſe khninym wobliczom a njetruhanej brodu. Pschiwobrocžich ho ſ njemu: „Tu wšmicze šebi dźeſaczbrinmar, a wuwołajcze potom po zyłym městarstu, so bohacze ſ cjikłom 731, kiž ſ loterije połslednjeje štótneje wustajenjej pokhadża, pschežak."

Wuwołał bě jara špokojom. Hižo sa nětkotre mjeńschiny błyschach, kak še šmětnym ale wótrym khokom do wokonow a duri wuwołasche, schtož běch šebi pschał.

To nje šmětwona. Stanych, jako by mje ważny podatk wokał, a khwatach do šale, so bych ſa rózu pobładał. Jako ju pschede mnu widźach, běch ju najrazbscho wokschał. A wschelake cjuczišwe a hnuczelnitwe mjšle mje twobjachu; na šwodźiwne waschnje, pschetoż nještutkam na žadyn pad ſ „mjehkim" cłowjekam. Schto mje tež jena šabyta pschehadźawka šťarašche; jednora rózicžka, kaž je po štach na woknach domšťij wubładamy. Šsměschne. Njemóžach ſam šebje rozumicz. Bě to dołha khwila, kiž bě mje na tajke, znajmjeńscha njetrjebawšche mysle pschinjeſka? A ſ mojeho šmětwowanja, kiž běch pryčdy šaczuł, jako wuwołarja błyschemo naſta njeměr. Dach šebi šłał a blido pyched hotelowe durje šťajicz, a czakach. Ale žadyn cłowjek ſo njepokaſa, kiž by šebi po dobrycze pyschischoł. Hoscenzarjez mi rjekny, so je cjiłko zyłe wječe niechtó ſe šuſodnych wšowdomkow.

Pschipołdnju pschindże. Czakach. Wobjedowach wonka na šwojim městnje pyched durjemi. Haj, njebłónych ho ſ městna, jenoż so šebi hdyž a hdyž do šale šłocžich, so bych na rózi-ku pohladał. Bóle wjana róża, dyrbłich hischcze cłowjekowi wutrobu šwjeſelicz." Pschi tutych cjiłsche rěczanych błowach pschešłapich ho na pobładnje cjuczinych puczach. „Mój Wojo, hdy by tola dobrycež pschischoł! Hoscenzarja a hoscenzarka, pinczinjy a hoscjo, widźach to, džiwachu ho nad mojim šwodźiwnym šadżerjenjom; ja pak njepopschešłach ho ſa tym a tamnym wuwoprascheſ. Haj, njeczešany a kołmaty, štótny wilkowaſ pschindże w runej měri na mnje a woprascha ho mje njepokrědnje: „Praječe mi jenoż, schto maće po pravom ſ tutej rózu?" Pohładnych na njeho ſ wulkimaj wocžomaj a wotmołwich jemu runje tak měrnje, kaž bě ho mje woprascha: „Hładajcże, to Waš khorta stara." Štótny wilkowaſ dżesche bórzo ſwoje puczje. Mój njeměr pschiběraschche.

Ssedźach pschesno hischcze ſa ſwojim blidkom a czakach. Hižo cjesnjesche ſ weje schesći. Tu wuhładach na dróhy, kiž do hoscjenza wjedżeschče, holczu, kiž šmědźiſche wošom, dżewjecz lět ticzicz. Wona dżerjeschče w pravej ruczy bělu papjerku. Posłaczinjschi je ſwojeho šłoła běžach jej błyschze hnydom jej papjerku ſ ruki. Wopraschče, to to cjiłko 731. Holczka bě šebi po dobrycze pschischła. Wona šdasche ho ſ khwilku pschekhwapjena, hdyž jej w šali rózu pokaſach. Ja, ja, ja,

Wosebite poskićenje

hač do 26. 1. 29

Sadźba emaliowych hornicow, 6 štuk

šěre	módre	sačkowe
5.75	6.25	8.00

Aluminijowe hornicy, 20 cm w přerězku 2.00
„ „ z wěkom, 24 cm w přerězku . . 2.25

Kofejowe kany běle 1.25 — **Čajowe kany** běle 65 pj.

Kofejowe servizy ze 6 šalkami z pisanej kromku . . 4.75
Čajowe a kakaowe tuzy, najlěpše lakowane . . . 38 pj.

Tunje hospodarske škleńčane twory

štuka 50 pj.	štuka 1 hr.
Škla 24 cm	Karan
Talěř 31 cm	Jardiněra
Butrowe a twarožkowe tyzy	Smjetanowa sadźba, 3dźělbna
Sadowy stojak, 2dźělbny	Sadowy stojak, 2dźělbny
Sadźba tykanc, škličkow, 6 štuk	Škla 24 cm

6 piwowych škleńcow ze złotej kromku 1.35
6 winowych škleńcow (Römer), z pisanej nóžku . . . 1.95

Płaćizneghodne mujerńske garnitury

běle	4.25	5.25	6.00
pisane	6.75	8.00	9.00
ze złot. kromu	8.50	10.25	14.00

Kupańske wanje wot 14.50

Wobličkowe dźeržaki bjez račka, 6 štuk 35 pj.
Wobličkowe dźeržaki z račkom, 6 štuk 55 pj.
Płokańske mydło block 75 pj.
Mydłowy proch 3 punty 85 pj.
Klosetska papjera 6 rólow 1.00 hr.
Pomaskowa papjera 6 rólow 1.00 hr.
Emaliowy bow šěry, 28 cm, 95 pj.
Šatowe powjazy 20 mtr. 1.00 hr.
Kličbowa tyza najlěpša lakowana 3.00
Wuhlowy kašć z wěkom 3.95
Dźewjany kofejowy młyn wysoki lik 3.75
Kofejowy młyn na stěnu dobra twora 3.90

Karnevalske wěcy

Powětrowe hady, 3 rólki 25 pj. **Klepaki**, 3 štuk 25 pj.
Papjerjane čapki wot 5 pj. sem

Centralny kupny dom
mějićel: J. Kohn

Coka

w Budyšinje
Najwjetši dom tuteje branže w Budyšinje

50 lět Jednota w Drježdźanach

Porjad: sobotu 26. 1. wječor we 8 hodź. **swjedźenska zhromadźizna** we tow. domje w Bayrische Krone na Neumarkt 14. - Njedźelu 27. 1. rano we 8 hodź. **swjedźenske kemše** w kapali Taschenberg-Palais. — Njedźelu popołdnju 1/3 hodź. **swjedźenski nyšpor** w Dwórskej cyrkwi. — Njedźelu wječor w 1/4 hodź. **50 lětny załožeński swjedźeń** w žurli Volkswohlsaal na Ostra-Allee blizko Postplatz a. Bahnhof Wettinerstrasse, — Porjad budźe jara rjany. — Wšěch Serbow na tutón wurjadny swjedźeń wutrobnje přeprošuje. Předsydstwo.

Njedźelu 27. januara 1929 ziły załožeński jubilej.

Nawěšći přinjesu wužitk!

Inventurske wupředawanje:

Započatk sobotu 26. januara

Moje znate, tunje płaćizny sym w tutym času hišće raz **wo wjele zniźił.** Předawaja so, kaž kóžde lěto jenož dobre twory!

Někotre přikłady:

žonjace nohajcy wot 35 pj.
žonjace nohajcy mako wot 95 pj.
nohajcy, žiłdźany flor 1.10 hr.
žonjace nohajcy wumjetnja płókajomna žiła wot 1.15 hr.
dźěćace nohajcy, florowe, wołmjane a bałmjane, čorne a barbojte

mužace nohajcy wot 45 pj.
mužace nohajcy, čista wołma wot 1.30 hr.
samowjazaki, hobrski wabjerk, šěroka forma wot 38 pj
gumijowe ślé za mužow a hólcow wot 30 pj.
pyšne žiłdźane šawle smuhate a kaščikate wot 75 pj.

kožane rukajcy za žony glace, z čopl. podš. 5.25 bjez podš. 4.00 hr., nappa z čopl. podš. 6.00 bjez podš. 4.75 hr.
kožane ruka ce za mužow glace, z čopl. podš. 5.00 hr. nappa „ „ 2 kněfl. 6.75 hr. bjez podšiwka wot 5.50 hr.

Tkaninowe gamaše z kožan. wobrubj. wot 3.00 hr.

Dale: zwjeršne košle, mužace šaty, trikotaży, sportske nohajcy, ski- nohajcy, šlyphy, pulowry, lacy, šantki atd. tohorunja **jara w płaćiznje zniżene.**

Alfred Vogel

w Budyšinje na Zwonkownej Lawskej hasy, rózk Krónpryncowoho mosta, znapřeča Serbskeho domu.

Wobhladajće sebi bohate wukładźenja w mojich 6 wukładnych woknach!

Saison-AUSVERKAUF

Sie erhalten bedeutend mehr für Ihr Geld als zu jeder anderen Zeit, weil Preise weit herabgesetzt

Moje wupředawanje

wobšija mój cyły tworowy skład a poskići kóždemu nětk najpřihódnišu składnosć k nakupowanju

wjele wosebitych poskićenjow

Wobhladajće sebi moje wukładźowanja. — Přirunajće **kalkosć a płaćizny** a pójće, bjez toho zo Was ke kupowanju hnućimy, do mojeho wobkhodneho doma. — Budźeće překhwapjeni a spokojeni.

im neuen Geschäftshaus

Wilhelm Georg Haller

VORM. HEINR. MÜLLER ★ BAUTZEN ★ KAISERSTR. 16

Aeltestes Strumpf-Woll-u. Tricotagenhaus.
Grösstes Spezialhaus für Mädchen- u. Knabenbekleidung a. Platze

Hosćenc w Łazku.
Sobotu, 26., 27. a 28. januara 1929
kóźlopiwo doći
Wulke jědźenje pječenych kołbasow
Přećelnje přeprošujetaj
Kokertec wudowa a swójba Welsec

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Wenn Sie wüßten, welche enormen Vorteile Ihnen die „Miele Elektro-Waschmaschine" bringt, dann würden Sie wahrscheinlich längst elektrisch waschen.

Weshalb quälen Sie sich noch mit der Handwäscherei?

Für 20—30 Pfg. Strom wäscht die „Miele-Elektro" die Vierwochen-Wäsche einer 5—6 köpfigen Familie bei schonendster Behandlung ohne Vor- und Nachwäsche

Die „Miele-Elektro" spart Ihnen mindestens 50% an Zeit und Geld.

Sollten die großen Vorteile Sie nicht veranlassen, sich einmal ernstlich mit dem Gedanken zu beschäftigen, ob es nicht auch für Sie zeitgemäß ist, in Ihrer Waschküche Elektrizität nicht nur zur Beleuchtung, sondern auch zum Waschen zu verwenden,

Die „Miele" ist in Deutschland am meisten verbreitet. Es gibt Orte wo in jedem 3. Hause eine „Miele-Elektro" steht. In den Fachgeschäften wird Ihnen gern und kostenlos Aufklärung gegeben. Auf Wunsch weisen wir Bezugsquellen nach.

Mielewerke A.G. Gütersloh
Größte Waschmaschinenfabrik Deutschlands.

Serbow kupny dom!

Wokedatc po wšitkich dźełbach!

Tak tohodla tak sakla!

Kónc 30. januara

Inventur Ausverkauf

Kónc 30. januara

Nohajcy, balnj. flor nětk 0.75	0.35	**Krawaty,** nětk 0·95 0·75	0·45	**Zonj. šlypfry,** wumělska žida nětk 4.25	1.50
Nohajcy, Bembergaka žida z modrym kolkom nětk	1.95	**Balmjany muslin** nětk	0·45	**šlypfry,** balmjane, nětk 0.85 0 68	0.50
Nohajcy, Bembergska žida ze sleb. kolkom nětk	2.50	**Wolmjany muslin,** mustrowany	1·50	**žonjace šlypfry,** nětk	0.90
Nohajcy, wumělska žida, nětk 65, 1·50	0.85	**Wolmjany crêpe,** mustrowany	1.25	**Košle z kholowami,** tkane, nětk	0.85
Dźěćace nohajcy, balnej. čorne a pisane, Wulkosć 6, 7, 8 nětk	0·30	**Płoćliwy somot,** čišćany, nětk	1.25	**Košle z kholowami,** wumělska žida, nětk	1.95
Dźěćace nohajcy, wulkosć 6, 7, 8	0·35	**Trawers-tkaniny,** nětk. 1 50	1·20	**škitaki korzetow,** nětk 0.68	0.48
Dźěćace nohajcy, wulkosć 9, 10	0·40	**Wumělska žida,** płóćliwa, 0·95	0.75	**Prynceske suknje,** nětk 2.95	1.95
Mužace nohajcy, hładka twora	0.35	**Syra žida** wušiwana, nětk	2.75	**Spódnje talje,** štrykowane nětk 1.35	0.68
Rukajcy z rukajšk. nětk	0·95	**Crepe de chine,** jenobarbna, nětk	3.50	**Spódnje wobleki,** nětk 1·75	0·95
Spódnje kholowy, nětk 1·75	0·95	**Crepe de cliine,** nyšne mustry, 650	5.95	**Stałčiki,** nětk 0·68	0·45
Košle ze zasadkom, nětk.	1·75	**Mantlowe tkaniny** wo wjele zniżene		**Pas za dźerżaki nohajcow,** nětk 2 pora	0.85
Zwjeršne košle, někotre wutkosće nětk	3.75	**Plyšowe a krimerowe tkaniny**		**Přikrywy,** nětk 2.60, 1.95,	0.95

Jeničke předawarnja

šatoweho płata **„Magnet“** bjez pjelnj. apretury metr 1^{15} 1^{10} -.90 -.85 -.68

pruhowany a ze słónčnym kolkom towarstwa němskich hospozow w Lipsku

Pulovry, Lumberjaki, Lacy, Kostumy, tak tunjo kaž ženje	**Capki, kapy** nětk 1.95, -.75 **Zonjace klobuki** zbytkna dźělba, nětk 2.95	**Košl. płat,** hładki, nětk -.39 **Kopfiwina,** wok. 70—75 cm šěroki nětk — 45 —.28 **Sarchent,** běły, nětk -.68 -.54	**Ložowa garnitura** 1 nawobličenje 1 hłowak **Linon, smuh. płat, Damast** 7.50 7.90 9.85

1 rólka 1000 m 4 kr. mašin

Smješne tunjo! Buzy, dźeśace wobleki, rune suknje

Schaaf

Magnet Kauthaus

na Bohatej hasy 20

Smješne tunjo! Kaše, dźeśace wobleki, hołcowske manjele

Na wšě twory 10% z wuwzaćom Netto-wěcow!

Fotowe projekcijowe powjeršnske domj. kinowe } **aparaty**

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha

majitel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotdahi wěcy wustojnje a najapšnišo.

Klinkerwerk **Zeschwitz** Paul Arnold Dreistern bei Bautzen

Zementmuseum aus erstklassigem Quarzsand Werkstücke- Kunststeinarbeiten

Fernruf: Bautzen 3911

Na Mjasow. jětkach 5

Na Mjasow. jětkach 5

Na Mjasow. jětkach 5

Na Mjasow. jětkach 5

Na Mjasow. jětkach 5

W času našeho

wulkeho inventurskeho wupředawanja

dawamy **25%** pokładni. rabata na (žonjace, mužace, dźěćace) **mantle**

20% „ na mužace a žonjace **wobleki**

10% na wšě druhe wěcy

Drastowy dom w Budyšinje

Leo Häußler, Při Mjasowych jětkach 5.

Na Mjasow. jětkach 5

Na Mjasow. jětkach 5

Na Mjasow. jětkach 5

Na Mjasow. jětkach 5

Na Mjasow. jětkach 5

Mlynski pohonć

so hnydom pyta Šołta w Złyńinje.

Wysokosćelna

jatojca

je na předań w **Minakale 27**

2 kozy

krótko přez kózlatami na předań w **Dobrošicach 21** pola Njeswačidła.

Hygieniske wěcy

za žony a za mužow

žiwotowe wobwjazki a talke pře wustupowanje, bledr. formarje, stałčiki, podłožki, njeluchowe kholowčki

Wagnerowa

w Budyš. před šulerskimi wrotami 9

Zenitwa

Młodženc, 28 lět stary, ze 7000 hr. zamóženjom w hotowych pjenjezach chce so do ratajstwa ženiś dźenjeżna z nješto zamóženjom, też ze dźěśomi.

Poskićenja pod **„F4“** na wudawarńju „Serb. Nowin“

Inventurske wupředawanje

Hobrske wužitki Płaćizny su zdźěla hač **na połoju** zniżene!

Zymske mantle 59.— 48.— 36.— **25.00**

čorne paletoty, jara eleg., 65.— 59.— **49.00**

Wobleki, z 1 a 2 rynk., 50.— 48.— 38.— **29.00**

Módre wobleki z česanych tkaninow z 1 a 2 rynk., najl. předźěłanje 78.— 65.— **59.00**

Konfirmandske wobleki

cile tunjo

Jupy a njepřemok. kabaty z dopłym podšiwom wot **7.50**

zymske košle a spódn. kholowy

sym w płaćiznje bjezwohladnje zniżił!

Hugo Pachaly

před Šulerskimi wrotami 1

Staroznaty a solidny wobkhod

Wobhladajće sebi moje wukładne wokna

Merk dir zwei Wörtchen — einprägsam

Der deutsche Rundfunk

– das beste Programm

Die größte Funkzeitschrift – bringt wöchentlich alle ausführlichen Programme der in- und ausländischen Sender

Heft 50 Pf., Monatsbezug RM 2.- / Man bestellt beim Postamt od. einer Buchhandlung / Probeheft umsonst vom Verlag Berlin N 24

Přinajće

hdyž ręka!

Nětkle je najtěpša składnosć

inventur. wupředawanje

pola firmy

Franc Mrstny

wot 26. jan. hač do 8. februara 1929

Pozdnjeje zymy dla mamy hišće wulke składy zymskich tworow. Hižo w bližšich tydźenjach trjebamy rum za nalětnje wěcy. Tohodla smy nuzowani, zymske twory wo **10—20 procentow,** z dźěla wo

30 procentow

znižić.

Trjebamy wjele ruma

dyrbimy wuprózdnić

tohodla won z tworu!

je hesło našeho

inventurskeho wupredawanja!!

Po krótkej čežkej khorosći wotwola Bóh luby knjez dźensa přinoldnju 1/4 1 hodź. moju lubu man dźelsku, našu lubu, swěrnu mać

Maru Gusću Šuberowu rodź. Pawlec

z toho časa do tamnjeje wěčnosće.

W hłubokej zrudobje **Gusta Subert a dźěći.**

W Krakecach, dnja 23. wulk. róžka 1929.

Pohreb budźe niedźelu pop 1/3 hodź. wot domu.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wudawarni 80 zł. pł., za pódła a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. pódł 10 zł. pł. Wudawa a dźiwarnja we Wudyšinje. Telefon 3057.

Za nawětki, kiž maja so hač do 3 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobsežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy tekst w rjadk płaći po 60 złotych pł. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 22. Wudawa — Sobotu, 26. januara 1929 — Rozsud. Ročnik 80.

Dobywanje rubježnikow do Barlinskeho pósiskeho hamta.

Schwórnik wokoło 4 hodźin popołdnju žu to w druhim połhodźe pósiskeho hamta „W 8" w Franzowskej drózy do Barlina, w kotrejž so pósiske šnamki chowaju, paduschi dobyli a wulkich bromadu šnamkow wotnjesli.

Stražnik, kotryž 8 minutow po 4 hodźin falu kontrollowasche, **nikoho hamory wotewrjene abo rozpaćene** nadeńdże. Pjeć hežiły hamor wotčinjeny stejesche a listne šnamki na semi ležachu. W pjenježnym hamorje žanym njeběchu paduschi niczo namakali. Hdyž bě so nutsdobywanje wotkryło, so hnydom wschě twarjenjowe wukhody sa šastojnikami wobstadźichu. Też wschě městnosće a tšěchi pósiskeho hamta a žuboždnych khežow so pschepytachu, tola bjez wuspěcha. Kriminalna polizija, kotraž so hnydom do dźěła da, njeje hischcze mohła paduschstwo rozsažnicž. Rubjerstwo nutsdobywarjow je dwaj měchaj pjelnike a je dwoj abo tři zentnarje wažiło.

Paduschstwo je so jako wjele ezejsche wupokazało, hač je so po prěnim zwěsczenju bjez skato. Kradnyte žu so šnamki wschelakich druzin w shromadnej summje 830 200 hriwnow: Sa 45 260 hriwnow listnych šnamkow, sa 277 000 hriwnow inwalidnych šnamkow, sa 472 000 hriwnow šnamkow sa sawěsczenje pschistajeńzow, a sa 36 000 hriwnow šnamkow sa dołhodny dawk. Wyschicha pósiska direktija je na sašłapjenje winikow 5000 hriwnow a na sašoparadzenje kradnjenych šnamkow myto 10 prozentow sašoparadzenje summy wustajiła. Po wschěm skaču žu wutworjeni paduschi nutsdobyeze dawno pschihotowali. Mózno je, so žu so pósiske uniformy wobleki, so mohli po twarjenju njenadpadnje khodźicz.

Zhromadne wuzamknjenje w saksko-durinskich pradownjach.

Swjask sakisko-durinskich pschadownjow wosjewja, so žo w nětotrych fabrikach, kotrež so njejdu k dźěłacerjemi dojednale, dale strajkuje. So bychu so mězerzejo tychle fabrikow schkitale, je swjask sakisko-durinskich pschadownjow wobsamknył, we wschěch fabrikach dźěłacerjow k dźěła wuzamknyez.

Dawkizjednocacy zakoń.

Němski žejm je pjatk počzał dawki sjednoseżazy zakoń wuradowacz. Sakonjowy wuzkit je tajo pschedpołożeny byl. S nim dyrbi so na pschehladne waschnje zły dawkowy system sjednoseżicz. Dotalny stav wopraunjene Zadanja po jenoseżi kaž po pschewidnoseżi njedopołnja. Tohodla je knjezerstwo so rozsudżiło, tónle zakoń pschedpołożicz, kotryž dyrbi wopraudżite sjednoseżenje pschinjeseż.

Elsaska rozprawa w francowskim sejmje.

S wulkim wobdźělenjom sapódłanzow a luda na galerijach je w deputertskej komorje sozialistiski sapódłanz **Grumbach** debattu w Elsaskej wotewrił. Rěčnik wo mutzenju elsaskich autonomistow rěčeschе, so je Elsaß žwobodu s poraženjom Němskeje shubiło, hačrunje bě hacz do kónza wójny s pruskim knjezerstwom dospołnje wumiseżeny. Po rěčnikowym měnjenju dyrbi so hnydom saschmatane elsaske praschenje rosrjacz. Wobzeże dyrbi so postajicz, so ma so we **wyschnoseżach francowska a němska rěcz wuzicz**, schtož je wobzeże pola **žudow nutne**. Franzowscżina dyrbi pak powschitkownje w pschewase wostacz.

Elsaski ludowy demokrat **Brom** franzowske wyschnosceze winowasche, kotrež žu so wot léta 1919 s njepschipuschczenymi sarjadnjiskimi methodami s luda wusautke a njespokojnosez w elsaskim ludu shudźili. Wschitzy Elsaßanjo žu Franzowskej poddani, pschetož Franzowska Elsaßez najlepje sa nět rukuje.

Autonomistiski sapódłanz **Walter** praji, so je so **Elsaß bjez wumělenja do franzowskeje žwójby wróćił**, ale so žamolarjadniskim wotrunuje, hdyž statneho rěcznika Fachota winowasche, so je w Kolmarskim prozesu instrukzije wot ministerskeho pschedstyby brał. **Poincare** wotmołwi, so je prawdże pokuu njewotwisnosez wostajił. Mjeńschina Elsaßanow, kotruž autonomistowo pschedstajeja, so jara schpatnje Franzowskej wotrunuje, kotraž je telko sa Elsaß cżinila.

Sapódłanz Walter w žwojej rěcži praji, so staj sašudżenaj autonomistaj **Ricklin a Rosse** sa cżaß wójny žwojim krajanam wulke služby wopokałałoj. Poincare s roshorjenym tonom znatpschecżiwi, so drje so njesaleži, sa tym błędżicz, kak žu so Elsaßanjo sa cżaß wójny politiski stajeli, hdyž žu so hischcze dyrbjeli s němskim knjezerstwom wotnamakacz, tola njesmje so pschedałoko hicz

Ricklin je jako žejmowy president niz jenoż Němskej, ale też khežorej jaroczał; pschetož je jenu se žwojich rěczow se žłowami słóncził: Njech je žiwa Elsaß-Lothringišta, njech je žiwa Němska, njech je žiwy khežor!"

Poincare potom dlešchi nastawk s „Gazette des Ardennes" cżitasche, w kotrymž dr. Ricklin praji, **so Elsaßanjo a Lothringišy nochcedźa, so by wójna jich dla dale trała; pschetož Elsaß dże němski wostacz.** Schtóž je to pisał, njesmje so na cżoło separatistiskeho hibanja stajicz. Nowiny tehole hibanja njesmědża žebi swěricz, franzowske knjezerstwo winowacz, so je sa wójnu samolwite a so je mordowanje dale wjedło, so by Elsaßanow pschecziwo jich woli Franzowsow sežiniło. Tale njeusschina Elsaßanow dże měr žyleje Franzowskeje skasyez.

Nowy francowski křižak.

Franzowska admiralnosez budże namjetowacz, so by so **bitwilki tschižak nowcho typa natwarił.** Nowa biiwisła łódź smeje wulkosez 18000 hacz 20 000 tunow a pschesnosez 32 žukow. Łódźstwowny dopisłowar „Daily Telegraph" k temu rospominanje pschida, w kotrymž so na tóuzu praji.

Wobkedy so njehodźi, so konstrukzija němskeho panzerowaneho tschižaka łódźstwowu runowahu, s Washingtonskim serczenjom postajenu, powali. Twar tehole franzowskeho tschižaka je prěni direktny sežełwk nowcho němskeho tschižakowcho twara.

Kral Alexander wo prewrótu.

Kral Alexander je w rosmołwje se sastupjerjom Reuterowcje powěsczerne rjekł: Ssym so se wschěmi mozami prózował, so pucza sminycz, na kotrymž šmy so nastajili a kotryž je nam jenicżay sływał. Ssamo Radicż je we žiwojim cżaju nětcżischcho ministerskeho pschedsydu namjetował. W žwojim donje dyrbju knjezerstwo porjada jasnjesez a njerosumnym swadanj stronow kónz cżinicz, kotrychž hłowne dźěło na to dźesche, roskorn rosžiwacz, a swady mjes splahami słudźicz, kotreż maju wopraudże jenu wutrobu a jenu duschu. Kaž bórzy wnjpech reorganizowanego prezidenta donda, je kral rosdawny, so s normalnemu waschnju statneho žiwjenja wrócicz.

Wo sjonkownej politiky kral praji, so budże so Jugoslowjanska žwércu sreczenjom djerzeż, kotreż je podpisała, a so budże po puczu měra dale krocżicz.

13 nowych wójnskich łódzi sa Italiju.

Italiska ministerska rada je so pjatk s wariatim programom wójnskeho łódźstwa saběrała. Wobsamknuły so, dwaj tschižakaj po 10 000 tunach dwě wobhonjerskej łódzi, schtyri torpedowe cżołmy a pjeć podmórskich cżołmow natwaricz. W pschichodnym junuju sapoczmu łódze twaricz.

Wojowanje bolšewikstwa z podzemskej Ruskej.

Pokazuju na sajecze 150 zobustawow opposizionskeje organizasije, kotrychž nětotre mjena so mjenuja, Moskowska „Prawda" w dżenjenischim sawodnym nastawku prezj, so je so tomu Trozkeho pschiwižowarstwo so podpjernuło se pschecżiwokommunistiskej stronu do tajueho swjaska pschenesnika. Zyle rěcu je statna polizija pytała, tule organisaziju potłoczicz, wjele wołobow je sajała a dźel s nich z kraja wupokasała. Organisazija je cżim stroschnischa, dokelż ma k ruzij zyłu rjez wubjerkow, kotreż maju cżiłschczerske maschiny, tak so mója w fabrikach knjezerstwu njepschecżelske myšle a giwcze zobustawy na to pschihotowacz, so bychu pschecżiwo bolschewikam wojujo k najwótrischim srědkam w stacżanjez wójnje pschinjmyli. Organisazija so dale prózuje, roskow do kommunistiskich stronow we wukraju sajsez, so by je pschecżiwo bolschewiskemu knjezerstwu naschcżiwała. Skónczinje „Prawda" Trozkeho winuje, so je loni 21. oktobra list napisał, w kotrymž je bolschewiskje knjezerstwo wótro napadnył a namołwjał, strajki a njemery słudźicz a pschihoty k wobydlerskej wójnje cżinicz.

Dla tehole podrywajeho dźěła so někotre dokładne „cżischenje" w kommunistiskej stronje pschihotuje. Kommunistiscy wjedniscy a nowiny zobustawy swoje strony warnuja, styki s pschiwižowarjemi Trozkeho wudżerżecz abo s nimi sympatiscowacz, dokelż dyrbja so **hewak hnydom** se strony wusamknyez.

Hdże je Trozki?

We cżekanjenju Trozkeho se žibirskeho wuhnanstwa njeje do Barlina hischcze žanych wěryhódnych powěsczow dochił. Powěsczeje wo tajkim cżekanjenju běchu so hižo pscheds někotrymi dnjemi do Barlina pósłałe. Njemóżne wschak njeby było, so by Trozki žiwoje žboże w cżekanju spytał. Tola to wschu so njehodźi w tu khwilu kontrollowacz. Sa jara wěryhódnu ninaju powěsez.

Bolšewikow w Lotyšskej zaćeli.

Politiska polizija w Rigy je tak mjenowanu Dynastu organisaziju kommunistow rospuscheżiła. Wona je we wjeżnych gmejnach Rižskeho wokrjeża dźełała a pytała rewolucionarne hibanje mjes wjeżnym wobydlerstwom słudźicz. 18 wołobow je so jasako a wulka hromada agitatiskich pižmow je so sebrało.

Zewnarne powěsce z rusko-afghanskeje mjezy.

Londonski „Daily Expreß" je dźiwanje słudźaju powěsez pschinjeł, so žo pschi afghanskej połnózney mjezy ruisce wójsko shromadżuje, na kotrejž cżole Trozki stej. Nowiny s afghanskeje strony sbonja, so Trozki wot nětrjeho cżasa w Sibirskim wuhnanstwje njepschebywa, ale so je so jemu kommando pschi afghansko-ruskej mjezy porucżił.

Wuhlady za Amana Ullaha.

S Kaira so 25. januara powě: Politiske położenje we Kabulu njeje so pschemeniło, tola połnózne afghanistanske słuzby su **Habibej Ullahej wójnu pschipowědźite** a pschecżiwo khowanemu městu cżahnu. Pschiwižowarjo Habiba Ullaha praja, so tele słuzby s Moskwy podpjeru dostawaju.

Kral Aman Ullah je nowe namołwjenje sa žwój lud wudał, w kotrymž prošy, so bychu jeho schćerke worschty wobuzkleżiwa podpjerale. Aman Ullah pschikłada, so priezdy njewotpocżnje, hacz budżetaj porjad a měr jako wobnowjenaj. Spłah Durami je so hižo Amanej Ullahej pschisamknył. W poslednich bitwach mjes wojskami Habiba Ullaha a Amana Ullaha su wuja Habiba Ullaha morili, kotryž wospebite wotdźělenje nwjedowasche. Aman Ullah je žebi wotmyślił, wojeriskich attascherjow wukrajnych pósłanstwow w Kabulu k žebi pscheprosyez.

Kralowa Suraya žynka porodźiła.

Mandżelska afghanskeho krala Amana Ullaha, kralowa Suraja, je wutoru w Kandaharu žynka porodźiła. To je wosmne dźeco kralowskeju mandżelskeju.

Sylniše wójnske łódźstwo za Ameriku.

Senator Borah je w senatu wótre poroki twarjenju programej wójnskeho łódźstwa cżinił. Jeli so so **dojednanje** wo žwobodże morjow njehodźi dozpicz, **dyrbi Amerika** žylnische wójnske łódźstwo bżjeli Jendżelska měcz. Borah dale praji, so by, hdy by so dojednanje dozpiło, žebi jenoż pschał, so bychu so nowe łódże jenoż jako narunanje sa wójnske łódże natwarile kotreż so so službu wjazy njehodża. Na wótre waschnje potom bjeskakonstwo **Britiswaschе**, kotreż nětkole na morju knjezi. Nicżeho wjazy njeje, sa cżimż by so mohło wikowanske łódźstwo słoskowacz. We internazionalnym nomórskim łódźnistwje nětkole je **žanje** wumělenja placża kaž na kóuzu wójny. To dyrbi **k nam** pschemobronjenja dołwjesez. Tola prjedy hacz do **tehole** napschemobronjenja sanidu, dyrbi so wschu spytacz, so by so k dojednanju doschło.

Republikanski senator **Hale** s Maine Borahowu „dijagnju politiku" schwikasche a s horasom porucżowasche, so by so łódźstwowa pschedloha pschijała. Amerika trjeba pře jeho ménjenju wopraudże mózne, k wojewanju hotowe wójnske łódźstwo, jo by mohła Jendżelski a druhe wulkomocy nuisowacz wotbronicz. Też senator Wetcalf s Rhoda

Pólanđ rańuje ja to wustupowańe, ja by ja łóđśtđowa pśchedtoha pśchijaka. Sjednańene staty dyrdja wótnśke łóđśtwo męć, kotreż by ja pśimośći łóđśtiwow druhich ludow runała.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu 26. wulk. rózka.

Polykarpa, biskopa.

Z mudrosće Jana Radyserba:

Hdyż radźi so na wuparach,
Pśed hłodom ludźi łoji strach.

*

Hdyż kórcy serjopatkow maš,
Ty nješeń hriwnow njetrjebaš.

† 1922 kantor Kito Swjela w Khóćebuzu, kiž je pśez 50 lét Serbski Casnik pisał a pśi pilnym dźéle za swoje Serbstwo woslepił.

1689 załoži Měrćin Siman, kanonik Budyski, ze swojim wotkazanjom Serbski seminar w Prazy.

† 1894 Jan Melda, katecheta w Stoliberku, pilny serbski spisowaćel.

Z knihi serbskich pócinkow a widźenjow.

Pisane cymplawy. Njeźdy beše wašnje, zo burja na wusch wśitcy na hłowje cymplawu nošachu, a to wolmjanu, samodźělanu. Njedźelu pak mějachu pisanu, ze śerokimi bólymi a módrymi pśéćnymi smuhami. Tajka cymplawa beše kaž pućowanski męch. Hdyż chcyše sebi ju njechtó stajić, dyrbješe jednu połoju do druheje nutř tyknyć, a kóždy nošeše tajku njedźelsku cymplawu. Hdyż so na wšědnych dnjach kruwa kóśeše, wza bur cymplawu sobu, wězo jenož, hdyż sam kruwu k śélcej wodźeše. Staji so tak, zo dyrbješe cźélc pśi wobskakanju pisanu cymplawu widźeć, zo by so potom cźélc pisaniło. Tak to činjachu, kiž chcychu pisane ćelata męć a do toho wěrjachu.

Z polnocy wětřik śéri
K nam zymske mróćele,
Mać zemja spi pak w měri,
Ju kryje běły sněh.

Bóh je ju rjenje wodźeł
Z tej drastu moskowej,
Zo lód ji njeby škodźeł
Ze zymu rězatej. H. Zejleŕ.

Njedźelu 27. wulk. rózka.

Njedźela Septuagesima.

Z mudrosće Jana Radyserba:

Sće njejsy žadyn duchowny,
Hdyż kleriku so wobleknj sy.

*

† 1927 Herman Sykora w Dolnjej Hórcy, serbski kubler a narodny wodźeŕ.

† 1862 Ludwig Kulman we Winicy pola Wujerce, wuwołany serbski Kołdaŕ.

† 1854 kanonik Michał Haška w Budyšinje, konsistorialny radźićeł, wudawaŕ mnohich nabožnych spisow.

† 1795 Jurij Kaplef, faraŕ w Njeswačidle, rodźeny w Hnašecach.

Z knihi serbskich nałožkow a widźenjow.

Hdyž je so nješkomu stało. Khorosć so z tym wotbudze, zo hłowu mjez nohi tyknywši do zady hlada a pśi tym słowo praji: „Kaž moje bolosće pśibźeraju, tak njech zaso wotebźeraju. Hdyż ja će pytam, ja namakam." — Abo mudra žónska dyrbi žehliwe wuhlo do hornca, w kotrymž je śerstwa woda, sypnyć a tśi kśiže činić. Hdyž woda syći, potom khory wotkhori a tomu, pśez kotrehož je so jemu stało, so huła zduje. Woda z wuhlemi so potom kśiž na kśiž na kićenu (to su wukóncy hrjadow) wuliwa. — Hłowubolenje pak so zhubi, hdyž so z warjenym leńkom myješ. — Cłowjekej so stawa, hdyž njechtó na njeho hroznje hlada. — W tajkich pśiwěrkach zjawja so ludowe nahlady wo dušinych podawkach, kotreż so dźensa we wědomości jako hypnoza a suggestija woznamjenja.

Mojim krajanam.

We wukraju spóznach hakle
Zo syn serbskeho sym rodu;
Začuch óčza cuzej' kwakle,
Začuch krej so njemdrić młodu.

Z dobom wotowri so nowa
Mojej horliwosći dróha;
Serbska do pjera, do słowa
Zapŕahny mje zemja wboha.

Z mocu horliwosće młodej'
Slubich serbske mjeno hajić;
Zo slub tón sym swojom' rodej
Dźeŕžał, to směm khroble prajić.

Cišinski.

*

— **We wjedrje.** Wjeŕa wjećor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer +4, thermometer we dnjo —2. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer —1, thermometer we nozy —9. Wuhłady na śněhowanje. — Wot wjeŕcowskjeho śem so nimale śjes pśeśahaca śnjehuje. Měhdźe pak stareho łoheja wyšoko śněh pola a howa stajnje pśichitrowa. Na hłownych drohach śnihi sajo derje dźeja. S wjećora, z połnocy a wošćeje ś ranja śylna wyšćina na mozy bobywa. Najšćerje so bórzy wuwjedri a sajnje najšćerje. Khćijpjaza ześćehkaja. Pśichinjeje tola kóždy nowy śněh nowu śymu bobu. — Nasch wjedrawustojny staja za nowy tydźeń seśahowaze wjedro. Njedźelu rjenje a śyma, pónđelu njewobstajno, wótoru wótrosto, nabołso so wjedro pśecećśnje, śtwaŕtu a śchwórk je śuchu, trochu wětrosto a śyma, pjatk a sobota kritiśkej dnjej. Jutśje, tśeću njedźelu po Tśiochy kralach abo Septuagesima, ithadża ńiłoćeńo 7,53 hodź. a howa so 4,34 hodź. mjeńoće ithadża 7,28 hodź. a howa so dop. 9,21 hodź.

— **W druhej pśichośty dźenźnišćeho cźišła** namakaće sajo wulki nawěšćik wo zigarećach noweje znamki „Aterís". K nawěšćiśkej je pśidataj na łśiwym delnim rózku wotrěźł, kiž dyrbiše wutśišaś a na firmu Zigarettenfabrik Monopol w Drježđźanach A. 16 półtaś. Na to Wam tuta firma pśichośćeśe darmo pjeć Aterísich darmotnych kupowu, kiž maju byś ze šafkadom zyleje śberki. Hdyž maće śberku połnu, póśćelereśe ju na mjenowanu fabriku a dostanjeśe rjany dar. K wupytanju darow śmśeże śebi wot firmy katalog žadaś, kiž wopśihija njehđże 200 wśelakich rjanych darow.

— **43. duchowny wjećorny konzert** budźe njedźelu 3. februara wjećor w 6 hodź. Sopranistka Frmingard Schwarzez (ś Barlina-Shorjelsa), kotraž šaubźeny měšaz ś wulkim wuśpěchom pod kantorom Kśiśnjeze zyrkwje profesorom Richterom w Drježđźanach w bohownym oratoriju wot J. W. Bacha šobustkowaśe, śpěwa w Pětrowskej zyrkwi Missa poetica Salzburgtšeho domśeho kapałnego mišćiŕa Josefa Mesnera, kiž je teź mnohim Budyšanom pśiśeł swoje pśichodźowźenja na pśiśećelach we Salzburgu jara śnaty.

— **Kelko mějićelow radia běśe w Němśej 1. januara 1929?** Dnja 1. januara 1929 běśe w Němśej bohyła 2 635 567 wobdźělnikow na kólośćrićkowanju. To je bornjo 1. oktobrej 1928, hdyž 2 334 253 wobdźělnikow nalićiśkich, 301 314 mějićelow radia wjaju. Dnja 1. januara 1928 naliśiłoch w Němśej 2 009 842 pośłuchaŕzow radia. Tak wuśinja śtomadny pśichyłk w šaubźenym śeśe 625 725 wobdźělnikow.

— **Budyśke haptyki** ju wśitcy dny hacź do 7 hodź. wjećor wotewrjene, njedźelu pak šamknjene. Nózny śtuźbu a njedźelu wotewrjene na jenoź jena haptyka ś mješaćnym wotménjenjom. W januaru je to Mśišćanśka haptyka na Hłownym torhośćeju.

— **Sjéźd 103. połka.** Kaž bo nam dźéli, ma bo létśa po śpeśśétnej pśśeśławy S., 9. a 10. junija w starym garnišonśkim mješe Budyśkinje śujadowaś śwjedźeń sajo widźenja sa néhđuśišich pśśiśłuśnikow 103. połka. Wśitcy towaśśchojo 103. połka so hižom nětko na tuton śwjedźeń pśicheprośinja a su prośheni, jo byśmy mjes towaśśchemi dźéławši sa bohate woldźelenje.

— **Dźenźnišće witi.** Njedźiwajcy wobećejnych šwojowych pućowu běśe wiele butry na witach. Wšelak pak njekupowachu ś pokojnośći wućakowanjow. Tuńi sa hacź 19 pf. Twaroh płaćejśe hacź botał 25 pf. — Sabujej Wohałej hajźy běśe malo pjerinu na pśichowanje. Sa někotre hušy, kiž tam bźchu, dźeŕžachu śebi 1,20 hacź 1,30 hr. po puncze, kury mějachu botałmu płaćišću wo 2—3 hr. sa śchtuku, hołbje płaćachu 80 pf. Śeśe leminowe wiłi pośtićachu nětko hižom derje śnaty pśedwobraś je hłabšim wućakowanym žiwjenjom. Płaćišćo su tu někke śtoro dozhła njepśechećenjeja. Sa punt śćewjeneho a běśeho łału płaćeja 12—15 pf., zyśe 15 pf., śellerija 40 pf., róžu žydrotśeho łału 40—100 pf. Sajo pśichiśli do cźaśa źiśdźich jabłućzkow (Apfelsinow), kiž móześe na wikach po wśićich płaćišćach nadość dostaćź. Najśe jabłuka płaćachu kaž botał, punt po 10 pf., hacź 35 pf., punt bźerow 5 pf., zentnaŕ 4—5 hr., śćerwjeneho wolija 1,60 hr.

— **Budyźiy měśćejanśiy šaśtupjerjo** šaběrachu so na swojim śchtwórtkowym pośedźenju sajo ś powśeśchnjom měśćejanśkeho muśeja. Sakśke knjeźeŕśtwo je šarjadowało města namołwjało, jo by so wupraśiło, hacź dwe 200 000 hriwnow pśchipomozny ś namjeśneho fonda k powśeśchenju muśeja pśchijeć abo nic. Dotal měśejśe město dwoj twaŕśkej naćišćaj, wulki po 600 000 hr. a mały wo 200 000 hr. Tutaj naćišćaj, pak ju měśćejanśiy šaśtupjerjo wobkaśali. Twaŕśti ham je tohodła ćeśi naćišć śhotowił, kotreżo wuwjedźenje by 460 000 hr. płaćiło. Do nowotwara po tutom naćišću njebyśchtej jo wśo pśichijeć mohłoj měśćejanśki archiw a měśćejanśka knihownja. Łétne wudźerjenje by nétko 5000 hr. wućiniło. Měśćejanśiy šaśtupjerjo pak teź tutón projekt wotpokazachu a žadachu śebi wot wokrjeśnjeneho hejtmanśtwa, jo wone mjeńšo 500 000 hr. sa powśeśchenje měśćejanśkeje śhorownje a 500 000 hr. sa twaŕenje bydlenjow pśchewośtaji a so swoje žadanje śbéraju 150 pśchiźiŕka na ležowuśtwy a pśchemysłowśi dawk śpušćeji. Jenoź pod tutymi wumjenjenjemi chcjeja měśćejanśiy šaśtupjerjo k śćećemu projektej pśchihłosowaś.

— **Liturgiśke kemjśenja.** Njedźelu 27. t. m., wjećor we 8 hodź. woimjeje so w Pětrowśkej zyrkwi pśeńśe ś liturgiśkich kemjśenjow, kiž maju so śawjeśeś. Zyrkej je wuhrjata a pjena. Śaśtup je darmo.

— **Pruhowanje rjemjeśłnišćich pomocnikow.** K jutram śaso wjele rjemjeśłnišćich wućakowanych dorućnje. W tamśa pśchenytkowa komora je hižom wołpjet wośjewiła, so by wućaka hakle ś pomocnikom pruhowanjom pravu ćinić. So pomocnikśe pruhowanje wotpokaźi, śeji jich w śajinje wućakowanbo, dokeĺ ma ś toho wjetśe pravna ležišćny. Najpśedy dobudźe wućakowiś pravo, so śmě so njeńewaś pruhowanju pomocnik. Dale wośe jemu wot położenje pruhowanja pśchinjeśeś wulke hołpodaśke kśiśćiny. Pśchi pśójowanju iwa bźeło je pruhowanśke wuśpěśnjeśenje husto dośeź rozbudźaje. Wjele wadźišćich pak je hołpodaśka ležišćna a pśchidoh. Śchtóź njeje pomocnikom pruhowanje ćinił, njemóże połdźišćo mišćiśkeje pruhowanje wołpołožiś, njeśmě so jenje mišćiśkr śwojeho rjemjeśła mjenowaćź a njeśmě wuwućowaćź wućakowanych. Wućakowanźy, kotrychź mišćiśkr rjemjeśłniśkej jednoće pśchiśłuśnja, maju pśójśwu wo dopuśćeńenje k pruhowanju na tutej jednotu śapodaćź. Wućebźiŕśy pak, kotrychź mišćiśkr njepśchiśłuśnja žanej jednoće, maju pśójśwu wo dopuśćeńenje pójśaćź na pśchisłuśnu komoru (Gewerbekammer) w Źitawje, Lessingśtraße 32. Pśchijśćewjenje na pśchemysłowej komoje ma so śtaćź do 15. februara 1929.

— **Adventśka wosada w Budyśinje,** Burgśtr. 1. Njedźelu dop. 3/11 hodź. natwarjaca nutrnosć. Popołdnju w 3 hodź. zhromadźizna dźéći, wjećor we 5 hodź. zhromadźizna za młodźinu. Wutoru wjećor we 8 hodź. přednošk wo słubjenym nowym paradizu.

— **S Khwaziu.** Tudomne wojeśśe towaśśtwo wobeŕe šaśdźenu njedźelu śwoju generalnu śhromadźiśnu. K tśemu wopomnjeśu žołuśtawa Bittermanna ś Khwaziowa Borśćeśe, kiž je w šaśdźenym śeśe munreł, bo pśchiśłuśnicy ś měśtnow połśćhnyśtwa. Sakśkužnego towaśścha Wjesaka pomjenowa towaśśtwo ja ćeśtnego khorhojnika, kiž je dość 23 lét dołho ś aktiwnym khorhojnikom. Sa jeho naśćehnika

Na Librowem grunće.

Roman Terezy Nováková.

21 (Pokračovanie.)

Macźeśka tśeśśe źebi ś łónćzkom śale njeś braićkowym pścheprośenjom woźi, žonśe pśchi burjach cźinjachu po jeje pśchitkadźe a sa śalu źebi śaśeptachu, „jo tón Libra to tak wé źebi śeśtajeź", hołpodaŕ śkadowaśśe źebi hušte, jéźośte włośy ś wuchu. Hdyż bź braćhka śkónćił, podaśchtaj jemu wón a macźeśka ruku, potśaśaśśchtej źebi ju potom ś wobéma śwatomaj, a Kukłowa pśchinjeśe ś połsow hižo pśchipraśowanu bleśku dobreje rośołki (Rosoglio) a śi śchlećućći, kaž teź pokrutu chlęba.

Mała ćeśiwjeneje rośołki, podaju ju a kśaśiśe, jo bychu źebi nałkali. Wśićitźy tśio położeńu śchlećećći, wupiśchu je „na śtrowju hołpodaŕjow," dokeĺ chlęba, jo bychu kśiźwdy njeućaźiniłi, źebi wotkrućhu a pojédu; ale potom śtaji źebi braćhka hižo wykoti bańćźikośty kłobuk a potśaśaśe śwowa ruku ś hołpodaŕjom a hołpośa śpśćhnje khwaćaśśe je durźemi won, pśches pśchedchźeju dale do wśu. Nékajśich śłubźenjow a ŕéćzow njebéśće tśeśa, wćhako ju śamo wot jo rozumjeśće, jo Kuśłej mandźeśśkaj, budźetaj-li da-li Bóh śtrowaj, bratrowej hołsy na kwaś pódźętaj, haj, macźeśka mějeśće hižo pjerśiju wubranu, pśchihotowane teź kuś twaroha, horcź źujśtany a korbjakśu jeji, śchtoź wśchitko djenźa „k wjećoru" po pśśeprośenju śwakowej, njewjeśejśiwej macźeri, do kućnje pśśćele.

Djéśće teź hnydom do komory a pinzy so rośśladowaś, mjes tym so jeje mandźeśśki, hdyż běchu pośledńje djéći lédy ś dwora wudźéjałe, źebi wśa cźapku a jaku a pśchidrużi so k cźjźódźe, kiž cźehnjeśće dale po wjeśu dele. Wédźeśće, jo budźe braśchka śe śwatomaj hacź do Bożeho wjećora pścheprośchowaćź a wjeśeleśće ho, jo pśawje wiele muśśi wuźiśe, pośkuchaśśe dźé rad a je je hara — dopominaśśe jeho na młode léta.

Pśchińdźe do pora je źiwnoćśerjom Cźeśchku, a tón, jako by jeho muśśićźi wuśhódał, rjekny: „To budźe pścheprośchowanjow, pśiedy hacź to wśchitko dowuproźy.

To śo Jóbł Libra tych wśchelakich pśchećow napowéda."

„A jutśe śakśe! Mamy pśchiwuśnuśiśwo hacź w Lacźnowje a w Bystrem a śwakowa śaso réśchto w Kośźowje, to śo Jóbł śe śwatomaj naléća."

Cźaś śaso posośa, śaso śandźechu herzy na dwór, braśchka śe śwatomaj do thźe nuts, Kuśka śe Cźeśchku a śe nékotrymi druhimi muźemi paŕ wośtachu wonka pśchi pśeśe śloja. Se śchéroko wotewrjenymi wokmami, na kotrychź wonjeśche baśśam a muśśchat, dokeĺkowaśśe hacź na puć śwojeju hłóź braśchkowu, śiź hołpodaŕjej a hośpoźy śnowa śwoje pścheprośchenje pśchdenjeśe. „Wékuje to Jóbł muźe," nawjaźowaśśe Kuśka bźeźadu, „cźśowjeśej je hacź k płaćźkam."

„To bźe!" machny Cźeśchka ś ruku. „Wśchitke hrónćzka na ma hižo kaź w mahuśchu, wśchako Jóbł teź bźe wśchitko wé! Wśchitko dokanja, bo wścheho ma śapśchimnjeńe. Cźi Librowi śu jo tajźy jara mudri ludźo."

„Haj wśchak kwaśśe prajidna a druhe wéży je moht," śaśtlénća pódźa njeju wótrý hłóź khźkarja Skranśki, „ani njepomnju kelko lét hižo tute wuśkłady dźéła? Budźe jich, mynju, na wśchě dwaceśi lét! So ju jemu to njewośtudźi, śtaremu pachołeju!"

Cźeśchka ho roshori: „Jóbł ho dźerźi, kaž jaśi gwaźe cźśelétny — a tak pśchejwśeśe tych lét nima — ja mam wo dwé, śi léta wjaźy dyźli wón."

„Wśchak jeśe nan a mójeśe bórśy wudaćź dźowku, je je śchule — a Jóbł Libra ho pścheśo hišće mjes młodźinu pśeźe, braśchkuje, młodźenźuje . . . ."

Cźeśchka chźyśke Skranśkej, jedźoźe ho śmějazemu, wobmokwićź, ale w tom wokomiku herzy śtuźku śabrachu, cźeśnjeju dale, a pśchewodźeju śa nimi. Cźeśchka łyła śo brej wośli śadźeratenu Skranśkej ju wuwinźeć a dźerźeśe ho pśchi Kuśłi. Hdyż thwiłka dźéśchaj, cźśiny Kuśka ju śtaśe wu w śmérku ś braśchky, kotrechoź wyśkoli kłobuk, na śadźe rjawe hołsy pśchenje śiajeny, wuśśchowośće ho nad dwe hini, a rjekny na ju pśl śchepetajo: „Ja wśchak bych tole śa wédźał, kaź je Jóbłej wośoko wutroby . . . ." Njerje je „wśniśće" rjekuje, so jonam wśchém na płaćźi bźe — hdyź teź to jemu jomomu do płaćkow njeje . . . . ? Skrańa dźe rad śchkreje — ale je cźiśtu wékuścź rźcźał! Druhim braśchkeji ale śam śo maudźeśśtwa wdawa . . . .

Wśchako by tale wutorniśća njewjeśta, bratrowa Lenićźa, mohła hyć ś jeho dźowku! Dopominam śe, jo je śo na njeboh Jawakolem méŕił, hładał je na nju kaź na Knježnu Marију. Teź wona, Hanićźka Hanuśowa, je ma śyle dźiwja ja nim. Potom paŕ, hdyź njeje hižo śeśi jeho bźaŕ, je śebi bratra wjaźa, Winźa. Ale śtajnje je je śrdna a je ja młode léta wumŕeła, taś śo dyrbiśće je Winźka druhi króć wożeniéź."

Sśnadź njeśtaj jemu śtaŕśchej ju ženiéź daloź," rjeknu Cźeśchka njewjeśće.

(Pokračovanie).

wowjoll ſo towarſch Barenz ſ Kſchiwdze Borſchcje. Towarſch Kuſchka bu ſa 25lětne dźěło w towarſtwje ſ nowſchonnym dźakunym ſnamjeſchkom poczeſczeny. Majora ſe Walſdorfa nad Lutobjezom ponjenowachu ſa zjednoſtnego ſobuſtawa, dokelž běſche towarſtwu tſělniſchczo ſ wužiwanju pſchewoſtajił.

S **Bukez.** Mnohy w naſchej wokolinje hiſchcze njewědźa, ſo ma naſch cžłowjekaſ knjes Mrós, wulki wotnajeńſki auto. Woły ſa tuni pjenjes do wſchitkich kónzin. Wožebje ſo poruczuje ſa kwaſy, fſchelſchinu, male wulety atd.

S **Luiſka** pola Pomorz. Sſobuſtawy fſchelczańſko-nazionalneho ſwjaſka ratarſkich dźěłacžerjow, Lutczańſkeje wotnoſći, ſwjeczychu ſo ſobotu 19. januara ſ ſhromadźiznu ſobuſtawow w Pawlikez hoſpeſenzu. Wječor w 9 hodź. wotewri knjes Probſt ſ Cžornjowa ſhromadźiznu a powita ſhromadźenych, wožebje pak wokrjeſnego wjednika knjeſa Scheffla ſ Budyſchina. Na to pſchecžita kětne wotliczenje. Jako běſche pruhował pokładnje knjes Paiwok Schmidt ſe Cžornjowa ſtiechowanje ſa prawe wobkrućiſt, pſchehoda na-

S Ketrz. K wopomnjeczu 200-lětneho narodźa Leſſingowych narodninow wotmě ſo w tudomnej ludowej ſchuli ſaſobnem wuſtoru mała ſwjatoczneſcz. Na dźeſcom trojumſtwe waſchnje wopijſowaſche knjes kantor Hoker žiwjenje wulſcheho mužerja a ſpiſateła. Dźeſći ſpěwu kobzołowje poßluchachu. — Bjeſobſtojnoſcz w naſchej wſy woſtanje dale wulka. Njeje też wulhkadow, ſo ſo w dowidźomnym cžaſu ſmjeſchi.

Wjedowar ſhromadźiznu ſlowo knjeſej Scheffiej, kiž dźerżeſche powuczeju pſchednoſcz. Wón pokaſa roſprawnjo wo nětcžiſchich jednanjach, ſo ſo ratarſke dźěłacžerſtwo bliži hiſchcze cžeſtſchim cžaſam. Nětkuſe ſ 1½12 hodź. wobſamknu knjes Probſt ſhromadźiznu, podźakowa ſo pſchednioſcherjej ſa jeho powuczaze roſtoženja a napominaſche ſobuſtawy k ſkutkownemu ſobudźełu, ſo by wjedniſtwo měło kruty jeſpjeru.

S **Lubija.** Wutoru dopołdnja pſchińdźe hoſpodarſki pomocnik Reinhard Weiſe ſe ſuſobnych Kamjenic na tudomnym tworowym dwórniſchczu do cžeſtkeho njeſboża. Bjes widomneje pſchicžiny kopny nadobo jednym ſ konjow jeho ſapſchahła jemu do mjeſnowcža a ſrani jeho na cžole a lěwym kuzu. Sniježbożeny ſmě dźe pſchi njeſboju hiſchcze wo ſbožu rěcžeć, ſo běſche wótry pódkow ſe ſuchom ſalěpjeny, ſchtoż kopnjenje ſłahodni. Knjes dr. Wienſkowitz poſtſcži wobkaruionnemu lękarſku pomoz.

S **Kſchiſchowa.** Tudomne hałle nowoſałożene ratarſke towarſtwo wotmě ſaſobnu wutoru ſwoju druhu ſhromadźiznu, kotruž ſobuſtawy ſ bliſka a ſ daloka wopytachu. Towarſtwo ma nětkole 66 ſobuſtawow. Shromadźiznu nadwjedowarſke pſchedhydła wſchitchi inſpektor Kobiſch. Knjes dr. Kaſtner pſchednoſchowaſche wo ſaſonamarjenjach ratarſtwa a knjes dr. Wild wo plahowanju ſwini.

S **Nakez.** Nakeczanſka dobrowólna wohnjowa wobora wotmě ſobotu 19. januara ſwoju hłownu ſhromadźiznu w Hönſchez hoſeńcžu, na kotrejž ſo 22 ſobuſtawow wobdźěli. Sboni ſo ſo poſtledni ſakzeńſki hyjeſdeń pſchinjeſe ſ 237,65 hr. dołkodowu a 196,10 hr. wudawkow 41,55 hr. cžiſteho dobytka. Loni wotmě wobora 12 ſwučowanjow a 7 pohebżenjow, njeſ poſledniſchimi ſej pohebżeni komandant. K wohnju wujeże wobora ſchtyri króć. Tu khwilu ma wobora 38 aktivnych a 5 paſſiwnych ſobuſtawow. Pokładnju namakachu w porjadku. W cžeſći ſemrětkeho komandanta Krumbholza w Budyſchinje ſhromadżeni poſtarjachu. Nakeczanſka gmejna je doſtała 650 hr. ſa ſtupańku wežu, pjenjes ſapołoži ſo jako ſkładowny fond ſa poſtdźiſche kupjenje motorſkeje ſpikawy.

S **Kamjenza.** Dnja 12. kulkeho rózka měſeſche ſo pſchehydźiſtwo Kamjenſkeho ſkótyłahowazeho druſtwa ſnowa wolicź. S nowowólbami pak ſo niczo njepſchemjeni. Dotalne ſobuſtawy pſchehydźiſtwa wobkhowachu ſwoje ſaſtojniſtwa.

S **Lucža** pola Delnjeho Wujeſda. Kaž ſo w ſchtworſtkowej Nowinje ſ nadwěſchkom wojſewi, budźe njedźeń 27. januara w naſchej wjeſnej korczmi wulki maſkowy bal. To budźe ſa naſchu wjeſ ſaſo něſchto nowcho, dokelž jow ſa *wjele lět žadyn taſki ſwjedżeń być njeje. Tuž wſcho kěſku* pſchińdźe a ſej jón wobhlada, kaž ſo žadyn njebudźe. Też wobydlerjo ſ blížſcheje wokolimy ſo tam witaja a ſo wjeſela. Tuž njech je hežło ſa Lucž a wokolne wſy, njedźeń wſchitcy do Lucža na maſkowy bal.

S **Lucža** pola Delnjeho Wujeſda. Saſobjeny tydźeń dosta wojnar August Kaiſer ſ naſcheje wſy wot Delno-Schleſſkeje ratarſkeje komory we Wrótkſtawje cžeſtne wopiſmo a ſlěbornu wopomnjeńſku medaliju ſ bantom ſa 40lětnu ſłužbu na Sſerwatſkim knjeſim dworje. Pola pjateho tuteje ſawa na tutym dworje wón ſwěrnje a ſpratwnje hiſom 40 lět jako wojnar dźěła. Mſchi pſchehydźaczu cžeſtneho wopiſmna jemu nětcžiſchi wobſtejdźerka. Jenerał Hünlichowa, wjele ſboja pſchejeſche a jeho proſcheſche, ſo by hiſchcze dale ſwěrnje pola njeje dźełał, dołhoj jeho mozy a ſtrowoła to dowola. Kaž wſchitcy jeho dźěłodawarjo jeho cžeſczachu, tak też druhi wjeſo we Lucžu a wokolinje. Wón je daloko a ſchěroko jako dobry dźěłacžer, ſprawny cžłowjek a dobry Sſerb znaty. „Sſerb. Now.“ wón hižom wot mlodoſcze cžita a ſerbſke prawo wſchudżom ſaſtupuje. Hdyž ma k tomu ſkładnoſcze. Też redakcija „Sſerbſkich Nowin“ jemu ſwój dźak a pſchipóſnaczę na tutym mětnie twjrjaſi. Bóh tón Knjeſ, kiž žywoł a ludy wodźi, njech jemu hiſchcze ſtrowoſcz a ſbožowny wjeczor žiwjerja wobradźi.

S **Wojerez.** Njedźelu 20. januara wuhotowa naſche ſerbſke burſke towarſtwo ſwój. 45. ſałożeńſki ſwjedżeń. Po 9 hodź. wjeczor powita naſch ſtaroſtaniy pſchedſydża Waltin pſchichi hoſcži ſ bliſka a daloka ſ wutrobnymi ſkowami. Potom pſchednjeſe knjeſna Markuſez nětkotre rjane prologi. Hižom ſo knjſachu a wſchitcy hromadźe powjeczerjachmy. Pſchi tym nam ſtawny ſapjěwowaſ naſcheho towarſtwa, njes Wjazžławk, nětkotre rjane ſłowa ſa bycže a tyče naſcheho Sſerbſtwa porěcža. Po ſobnowanej wjeczeri poſtany hiſchcze raz naſ hibicžiwy pſchedźydża a namolwi wſchitkich, ſa dalſche ſobudźěło ſa naſch wohrożeny narod. Nětko bě tónz teje wjeczerje a wjeſoła rejſa ſo ſapocža. Wulka żurla naſcheje ſtěſerinje bě pſchepjelnjena polna pjanych brostow naſchich ſonow a holzow, kotreż wſchitcy ſo rady raz ſawjerkny. Bóh ſohnuj dale naſche pſchedźydźſtwo, kotreż ſwoje mozy ſa powſchitkowneſcz naſcheho towarſtwa wopruje.

S **Hródka.** W Rönnulezu ſabrizy ſta ſo wutoru cžeſtke njeſboże. Dźełacžer N. pſchińdźe ſ ſéwej ruku do papjerowje praży. Maſchina wbohemu ruku niże łokcža roſmjecze. Sniježbożeneho hnydom ſ autom do měſcžańſkeje chorownje dowjeſechu.

Z Łužicy

* S **Korſynja.** Saſtaraniſki hamt wokrjeſneho ſaſtaraniſkeho ſwjaſka Budyſkeho hamtſkeho heſtmanſtwa ſmjeje póndźelu 28. januara popołdnju wot ½4 hacž ½6 hodź. w gmejniſkim hamcže w Korſynju w cžitarni rěcžny cžaſ ſa wójniſtich wobſchkodżenych, wojeńſich ſaſwołajenych a hewaſchich ſaſtaranja potrěbnych.

* S **Delnich Pózkowow.** W poßledniim tydźenju je tekło ſchulſtich dźeci na khrypu ſtworiło, ſo ſchuliſi lěkaſ a ſchulſka wyſchnoſcz poſtajiſchtaj, ſo ma ſo ſchula na tydźeń ſamknyć. W hornimaj rjadowniſtaj pobrachowaſche ſchtworcžina dźeci a w ſchtworcži rjadowni ſamo tſi-ſchtworcži dźeci. Póndźelu ſo ſchula ſaſo ſapocžnje.

* S **Ottenhajna.** *Sarzedu dopołdnja ſnjeſboži dla* wulkeho žněha na dróhy mjes Ottenhajnom a „hajnkowanju“ axtomobil. Wós ſajedże do ſchtoma a ſo tak cžeſko wobſchkodźi, ſo dyrbjachu jón do Žitawy wotwjeſeć, ſ wotkeſ pokładżeſche. Wjednik bu na ruzy ſranjeny a najſkerje też mrtſłach, dokelž na bołoſeze ſkorżeſche.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Riſy.** (Khrypa.) Też w Riſy je ſo khrypa ſahnjeżyła, kaž jo poſlednje lěta wjaſy njepomińny. Se khrypu ma mjeſtna thorobna pokładnja telko khorych, kaž jo ſa cžaſ zyłeho ſwojeho wobſtacža njeje měła. W poſledniim tydźenju doſtawaſche 743 khorych thorobnu podpjeru. S nich je 192 na khrypu khorych. Pſchirunajo ſe zyłym hoſuſtawiſtwom mjeſnoje khorobneje pokładnje je 8 prozentow khorych, ſo njemóże dźełacž.

* S **Plawna.** (S plawnom ſo ſajedożiſka). W Plawnje je ſo 21lětna Johanna Elfrieda Fiſcherez w ſtarſchiſim bomje w cžeſkich myſłach ſ plawnom ſajedożiſka.

* S **Rychbacha.** Tudomna wodarnja ma wot ſwojeho wobſtacža prěnje ſchkodowanje ſ wodowodom. Dohładowaſ wodarinje wobkedżbowaſche poſledenje dny, ſo ſo we wodarni woda ſhubjowaſche. Pſchi revizijach w mešcze njenamała pak niczo poddładneho. Póndźelu je ſo jenu poradźiło, wokoło torhoſchcža abo Baderſkeje dróhi ſwórzeżcž, ſo je ſo rola pukmyła. Pytanje ſa wodu běſche jara wobcžežne, dokelž wona mjerzła dla do ſwjeczka njeſchińdże. Dyrbjachu pleſtr ſmutorhacž a dróhu horjeſchopacž, ſo bychu mohli ſchkodu wotſtronicž. Woda ſe ſylnym promjenjom ſ wobſchkodżenje rołu kuczeſcze.

* Se **Zahanja.** (Pſchiſporjene wohybleſtſtwo.) Dokelž bychu tſi khlěbſke wokrjeſy ſ 331 wohybleſtſtwami do wjeſta Zahanja ſaſamjeſnowane, ſpoſchi ſo měſcžańſke wohybleſtſtwo na 18445 wołozow.

* S **Wahlawy** w Schleſſkej. (Staruſchka ſo ſpalila.) 72-lětna wudowa Rauſchowa ſpna w nozy ſwóju ſaſuwcžiſtu. Loło, w kotrymž leżeſche, ſo pſchi tom ſapali. Nimale biesſpomozna żona ſo na hłowje a zyłym cžłe nalcžeſcho wopali. Sku ſwěżeſtli, ſo je ſtaruſchka hiſchcze wohła woheń podujhcž, ale rano wbohu mortwu we łoži nadeńdżechu.

* Se **Schprottawy** w Schleſſkej. (Cžeſka khrypa.) Kaž ſo idawa, je ſo khrypa w Schprottawje ſyhniſchcže roſchiriła, hacž ſebi to ſwoorzdba wuhlacžu. Licža na to, ſo je w mješcze nětkuſe 400—500 ſudſi na khrypu khorych. Njedźeń ſtej prěnjej wołozhe na khrypu wumrłej. Na jenym buju wumrzeſchtej ſónſtej. Khorownja je pſchipjelnjena. W poſledniim cžaſu ſu ſtarſo też nětkotre dalſche najcžeſcžiſche ſtworjenja na ſtoom ſwěżeſtli, hdyž běſche ſo ſohorjenje pluzow pſchiſtalo.

* S **Barlina.** (Dwójne mordarſtwo.) W domje na Paſſauſkej dróhy 4 w nowjeſcžonym dźeli Barlina poda ſo ſchtworſt wjecžor kołko 7 hodź. hrožna ſtruchkohra. S hiſchcze njeſnatych pſchicžinow dóńdże k ſwadże mjes ſtarſchim ſynom pſchekupcza Friedländera, kiž w jahrodnym tſwarjenju bydli, a jeho mlódſchim bratrom a tutoho pſchecželom. Starſchi bratr wucžahny nadobo revolwer a iſeſi nětkotre razy do mlódſcheho bratra a jeho pſchecžela a ſajſeſi wobeju. Mordaŕ ſtaji ho ſam połizji.

* S **Barlina.** (Tietz twari nowy tworowy dom we Friedenawje.) W natwjeſcžornym dźeli Barlina, w Friedenawje chze ſtuata židowſka konfekcijna nowy wulki tworowy dom natwarić. Tuta tworownja ma być wuhotowana ſ najnowożaſnjiſchimi wuhladami techniki. W naležcu 1930 ma być hotowy twar, kiž budże żydom poſtkodowu wuhoſk, dołwarjeny.

* S **Barlina.** (Sſwójbna ſtruchkohra.) Hróſbna ſwójbna ſtruchkohra ſta ſo w nozy wot njedźele k póndźeli we domje na Wiesbadenſkej dróhy 84 w Barlinſkim pſchedmješcże Friedenawje. Tam je 47lětny nakładnik a ſwódawaŕ korreſpondenczy ſa provinzialne nowiny Konrad Scheer ſwojej dźeſći, dźewjeċžlětneho ſyna Mikławſcha a ſchěſcžlětneho Konrada ſajedożeſt a ſwoju 49lětnu mandżelku Juttu a żehje ſamcho ſaſtrěł. Scherer je njeſkutk w hoſpodarſkej nuſy wutwjedł.

* S **Barlina.** (Mandżelſtwo ſajedożeżeneju namakali.) W jenym bydlenju na Sedanſkej dróhy w Barlinje-Schönberg namakachu 55-lětneho bankowſkeho ſaſtojnika Raudku a jeho 62-lětnu mandżelku mortweju we łożu leżo. Bydlenje běſche ſ plnuom napjelnjene. Hacž ſo tu jedna wo ſnjeſbożenje abo ſhromadne ſamomordarſtwo, ma ſo hiſchcze wujaſnjicž.

* S **Iſſenburka** w Sſmólnych horach. (Pſchekſchiwjenja w gmejnſkej pokładni.) S Iſſenburka ſo powě, ſo buſchtaj po ſadanju pſchiſtojneje dohładowarſkeje wyſchnoſcze hamtſki a gmejnſki pródſtojeſer Schmidt a pokładnjowy rendant Baumgart dla njeporadnoſcžow w pokładni hacž na dalſche ſe ſłužby puſchczenaj. Baumgart je ſo wutoru wjecžor we wulkej hrodowuſej ſahrodże ſaſtrěł.

* S **Kólna.** (Sſamomordarſtwo ſchulerja.) Wutoru dopołdnja je ſebi w Kólnje podpiran żiwjenje wſał. Wón wopytowaſche realny gymnaſiji w Kólnje-Lindenthalu. W tſwarjenju gymnaſija wſa ſchuler 20 króć telko ſjeda zyankalija ſ ſebi, kiž ł morjenju cžłowjeka dożcha. Sennerży klinſchcže do naſwodbarjenſkich ſchulerjow ſwojeje rjadownje a njemješcže w ſchuli ſanych wobcžežnoſcžow. Schulerjowa macž je hałle njedawno wumrěła, jeho nan je ſiżom pſched dźeſkim cžaſom wumrěł. Tuž drje jeho najſkerje macžerna ſmjerzcž, kotrejž dla ſu polna żyrota, do ſmjerczje wabjeſche.

Na'nowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěſcž wo wjedrje ſa jutſiſchn njedźelu:** Samrěcžene, ſo ſnježuje a mjerzńje. W Nendżeſtej mjerzńje.

Do Schmiedereż fabriki wołmjanych tworow w Apoldze ſo pjatk połſtki patczik kwoſeda. Paketowe wopſchijcze mješcze formu ſchkrjeżowańſkeho apparata. Hdyž jedyn ſe pſchiſtajeńcžow ſyhta, ſchrubu na nim wſerczeżcz, maſchina ſ wulkim wjeſłom rezbuchny. Pſchekupz Höhna a wjecžobnik ſo cžeſto ſtrauſchtaj. Wſchi wotnowe ſchkleńzy ſo wurażnchu.

Rjeżerſtubler a mješcžel kanjenza wubjehowańſkich koni Gottſchalk w Barlinje je ſebi dla njeporadnych ſpekulazijow żiwjenje wſtł. Gottſchalk ma hobrſki doſh pola wſcheſakliſch ratarjow Magdeburgſkeho a Halberſtadtſkeho wokrjeſa. Wěricžeſtlo we 6—8 miljonow hrivnow ſchkodża. Możno je, ſo je ſo falſchowane ſmjenki wudał.

W Arolli w Itali[illegible] ſo dom ſaſtyknył, pſchi cžimž je ſo 40 wołozow ſrenilo. Sa cžaſ ſaſtyknjenja bě we domje wjele wołozow pſchichomnych, kotrejž ſo pſchi khowanju ſemrjeteje podrużnizy wobdżelichu. Kaſchcž ſo runje ſ doma njeſechu, hdyž ſo ſaſtyknjenje ſta.

S **Corabia** ſ Rumunſkej ſo powě: Wołozowy żeleſniſi cžah cžiſło 171, kotryž je we wulkim ſnježu cžaſny woſtał, je ſo hałle po dwajdjeſcžnym napinaznym dźele żeleſnizarjow a pionjerow wuhnył. Cžah bě próſdny. Spožnjeniſchi, ſo budże dołhu cžaſ, prjedy hacž budże cžah móz dale rěcž, běchu ſo pucžowarjo a perſonal ſ wulkej próżu do Corabia pſchebadżili.

Aventursk. W[illegible]anje

Započe[illegible] sobotu 26. januara
Kónc: p[illegible]e 5. februara.

Wužiće tu přijomnu nakupowańsku skladnosć we swojim zajimje:

Dźěćace šlypry, balmj. podšite	—.68	—.58 hr.
Dźěćace šlypry, wumělska žida, podšite	1.25	—.98 „
Dźěćace košle z khołow., norm., wulk. 60—100	—.95	„
žonjace šlypry, balmjane, podšite	—.95	—.78 „
žonjace šlypry, wumělska žida, podšite	1.95	1.25 „
Mužace kholowy, šěre, běle podšite		1.35 „
Košle ze zasadkom, wulkosć 4, 5, 6		1.75 „
Mužace spódnje jaki, pisane		1.25 „
žonjace nohajcy, balmjany flor	—.45	—.25 „
žonjace nohajcy, Bembergska žida ze złot. kolk.		1.95 „
žonj. nohajcy, čista wołma, dwójne pód., wys. pjata		1.45 „
žonj. nohajcy, II. wuběr. rukow. nohajcow Durofil		1.75 „
Mužace nohajcy, šěre		—.33 „

Zonj. košle z kholow., wumčł. žida z cauk. garn.		1.75 hr.
Dźěćace pulovry		2.90 „
Dźěćace woblečki, barchent., wulk. 45—55	1.25	—.75 „
Dźěć. woblečki, z čistow. tkan., wulk. 75—90	5.90	3.90 „
Dźěćace mantle z hławš. tkan., wulk. 45—60	4.90	3.95 „
Zujace rukajcy, čopte, z 2 kneflomaj		—.68 „
Dźěćace rukajcy, štrykowane		—.75 „
Jumperske fale, ze Siamosow	1.75	—.95 „
Jumperske fale, z indanthren. tkaninow		1.95 „
Kuchinske twjelki, syre (Gerstenkorn)		—.45 „
Zwjeršne košle, pisane		3.75 „
Samowjazaki, pisane	—.95	—.50 —.38 „
Muž. nohajcy, čista wołma, kaž wjelbłud. kosmy		—.95 „

Na wšě druhe twory 10% zniženja z wuwzaćom cwjern. wěcow

Leopold Posner
na Bohatej hasy 24

Dźiwajo na wjacore přeće swojich woteběrarjow sym w swojej fabricy cementowych tworow nětk też dźěłanje

cementowych murjerskich kamjenjow

normalski format
zawjedł. Tesamne su **jara płaćizny hódne, wudźerža wulku čežu a wosobje jara derje dźerža.** Za dźěłeńske murje je też z dźěrkami podawam.
Z poskićenjom so kóždy čas poručuju

Paul Arnold, fabrika klinkerow a cementowych tworow
w Tšoch Hwězdach pola Budyšina
Telefon: Budyšin 3911

Jan Petřkec nasl.
mějićel G. Schulz
w Khrósće
poruča swoje kajkostne twory: **Strykowane jaki, nulowry a wšě wotlajane twory,** šlynfry, **spódnje** khołowy, wobleki a bluzy, wobuća po wšěch płaćiznach

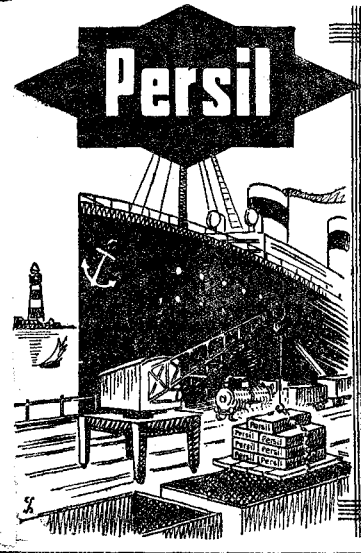
Serb k Serbej!

Klinkerwerk
Paul Arnold
Oreistern
bei Bautzen

Zementwaaren
aus
erstklassigem
Quarzsand
Werksfücke-
Künststeinarbeiten
Fernruf: Bautzen 3911

Linoleum
najpřijomniše nakładźenje na špundowanja
linoleum běhače
linoleum teplich
linoleum na blida
we wulkim wubjerku
Otto König w Budyšinie
před Mjasowymi jatkami 3, Tel. 3162

Persil

po mšěm smječe!

To je tola woprawdźe přesłapjacy dopokaz swojeje kajkosće. Woprawdźe, kóžda hospoza, kiž je jón junu spytała je polna khwalby a njepřeje sebi druheho. Njeskomdźe z pospytom. Spóznajeće:

z Persilom — połojca dźěła, luše płokanje a njepřirunajomnje rjane šaty!

HENKO, Henkelec płokacy a běleński soda
tón srědk k namočenju, njepřetrjechceny za šaty a do domu.

Wšitko picowadła
Žitny dom w Kamjency
wotnožka w Pančicach

Dźak.
Kóždemu, kiž ma
drjenje
ischias
a wić
ja rady
darmo
zdźěłu, što je moju žonu spěšnje a tunjo wustrowiło. 15 pj. za wróćoporto připołožće. Rozprawu jenoż pisomnje.
Müller, Oberaeckretär a. D.
Dresden 41 Neustadt

Žeńtwa
Młodźenc, 28 lět stary, ze 7000 hr. zamóženjom w hotowych pjenjezach chce so do ratarskeje žeńć (knjeńna z něšto zamóženjom, też ze dźěćom).
Poskićenja pod „P 4“ na wudawarnju „Serb. Nowin“

Wše druhi hnojidłow
ma stajne na składu
Žitny dom w Kamjency
wotnožka w Pančicach

Njedźelu 27. januara
wšitcy do Łuća
na wulki
mytowanski maskowy o BAL o

Započatk wječor w 7 hodź.
Přećelnje přeprošuje
korčmar komitej

---

2 kozy
krótko přez kózlatami na předań **w Dobrošicach 21**
pola Njeswačidła.

Doprědkawozjewjenje!
Hošćenc w Konjecach
Sobotu, njedźelu a póndźelu 2.—4. februara
wulki kózłopiwowy swjedźeń
Njedźelu wječor
pyšny bal
Přećelnje preprošujetaj **Heinrich Jakubec a manž.**

Róblec hošćenc na Horje
Sobotu, njedźelu a póndźelu so
kózłopiwo točí
Dźensa sobotu
swinjorězanje
Přećelnje preprošujetaj **Jakub Róbl a manž.**

Hošćenc w Pěskecach
Njedźelu 27. januara a dalše dny

so kózło-piwo točí!
Njedźelu
pyšny bal!

Do Budyšina přiđeši zetkujemy so stajnje
w Lehmanec kolejowni
na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118
ff konditorske twory / najlěpše napoje
kolejowe pječwa / jědźny lód
štomowe tykancy / sokoladu
Wosebitosć: Torty
z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar
Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja
We přećelnych **rumnosćach kolejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Připrawjenja radia

najsprawnišo!
Najlěpše referency
Na přijomne wotpłaćowanje
Předwjedźenje pola Was doma
Gustav Krawc w Budyšinje
na Różowej hasy 8 a 13

Dołke a krótke škórnje
ručne dźěło, ma jenož na składze
wobućowy dom Mark w Kukowje.

Sobotu 2. februara budźe so na Ralbičanskich honach pola stareje dróhi
něhdźe 50 losow stełaccho khójnowcho wužitknicho a palnicho drjewa
na přesadźowanje předawać.
Zeńdźenje ½1 hodź. w Brězanec hošćencu.

Max Liška
magnetopath
w Budyšinje na Seminarskej hasy 15
rózk Hošic hasy.
Hojenje ze zelom, jenoż naturske hojenje, magnetiske hojenje.
Dokładne přepytowanje z wočnej diagnosu. Swědomite wothładanje.
Ręčne hodźiny: dopol. 8—12 hodź., pop. 2—7 hodź. z wuwzaćom wutory. Přiadu też do domu.

Hoju:
čuwowe čerpjenja, słabosć, hłowabolenje, čežkomyslnosć, wjerćenje, mortwicu, bjezsparnosć, khorosće znutřkownych organow: wutroba, płuca, žołdk, drjewa, jatro, žołć, jěrchenja, puchoř, dale wutrobybolenje, asthma, khorosće wočow, nóša, wušow, přecyrowanja, krewje, cokrowu khorosć, malokrejnosć, wić, drjenje, ischias.

Słónčko połodnišeho wětra
pře katarh, khripu, nazymnjenje a drjenje. Barbońte wobswělenja, swětłowe kupjele. Iuliske powětrowe swětłowe a słónčne kupjele.

Hórske słónco
pře płucowe čerpjenja, skrofuliosu, rachitis, malokrejnosć, kožine čerpjenja, wupadowanje włosow a dr. wj.

Elektro-galwańske, faradiske a wotměnjace prudy pře čuwowe a wutrobine čerpjenja

Krepjenje ze zelowej paru a prudy wysokeje frekwency.

Mšaže: vibraciske mšaže hłowy k zmjerkowanju, posylnjenju a wotstronjenju tuka

Lěkuje so z najnowišimi aparatami naturskeho hojenja

ELLING
płoka se zaručenjom z mjechkej wodu a z wuživanjom najlěpšeho mydła a płotuje
zwjeršne kołše, kornarje a manšety
mój wosebity system **Beda** rukuje za kajkosć
Samsne přiimarnje:
w Budyšinje na Kózorskej dróży čo. 6 telef. 3638
w Khućebuzu - telefon 1774 - na Hródkowskej dróży čo. 4
a na Drježdźanskej dróży 143
we Wojerecach na Cyrkwinskej dróży čo. 22
w Bołšej Wodźe na Bismarckskej dróży čo. 26

Přeprošeńske kartki

ke kózłopiwej
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec tišćernja w Budyšinje

Hosćenc w Sernjanach
Njedźelu 27. januara
zjawne reje!

Konje k rězu
kupuje kóždy čas po najwyšších płaćizn.
Kurt Kaiser w Budyšinje,
na Humboldskej hasy a při Mjas. jatkach. Tel. 2403

Zubna praksis
Dentista Hruška
w Bukecach
Ręčne hodźiny wšědnje z wuwzaćom póndźele

1. příloha k číslu 22

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 26. januara 1929

Inventurske wupředawanje w Budyšinje.

Pischichož je sašo cząš tak mjenowanych inventurskich wupschedawanjow. We wschelakich tworowych družinach žu jo wupschedawanja sapoczałe. Sakuł je cząš tutych wupschedawanjow kruče wobmjesował a dowolił, so smědźa jo sjadowacź w czażu wot 15. januara do 15. februara; tola jenotliwe inventurske wupschedawanja njesmědźa dłeje tracź hyšli dwě njedźeli.

Jenož w tych wobkhodnych družinach, ſ kotreż je pschistejna mikowańka abo pschemyślowa komora dowolita nałoſk tak mjenowanych inventurskich wupschedawanjow, smědźa jo tele wupschedawanja sjadowacź.

Sču to sćehowaze wobkhodne družiny: Wołebje maju wobleczenjowe wobkhody prawo sjadowacź inventurske wupschedawanja.

Sćehowaze wobkhodne družiny njesmědźa tak mjenowane inventurske wupschedawanje sjadowacź, dokelż je jo sa nje trěbnosć wupschedawanja wotpokałała: Wobkhody dowjazeje nadobny, domjazeje a kuchinſkeje potrjebny, schkleńczanych porzelinowych a kamjenitowych tworow kožanych tworow, mužazych hłobukow, žiwnoscże, papjerjanych a pišańſkich tworow, muſikalijow, knihow, baptyſkańſkich tworow, drogow, ſlotych a ſlěbornych tworow, cząšnikow, pychańſich tworow a hraſkow, schćećelowych a ſukańſkich tworow tobakowych, parfumowych tworow atd.

W poſledních lětach je jo w Budyšinje wuwiło waschnje, so wschelake wobkhodne družiny, kiž smědźa wotmětcź inventurske wupschedawanje, je ſhromadnje pschewjedźa. Tak maju kobuſtarjo ſwjatka tudomneho drobnowikowarjow je textilnymi tworami wot 26. januara 1929 hač do 8. februara 1929 swoje lětſke inventurske wupschedawanje. Tute wobkhody wotjewjeja to ſ jenotnym plakatom. W jenotliwym potrjechene firmy hišće ſ wobsebitymi naměſchćanami na poſtkach kiž pšinjeju ſa cząš inventurſkeho wupschedawanja, pokazuja, na cząš na tutom měſtnje pokazuju.

Powschitkownje pak móže ſo hižom někto praji cź, ſo tute firmy ſo na kóžde waſchnje prózuja, ſo bychu dźiwake na pschecza pschetrjebarjow pschi inventurſkim wupschedawanju a je rad dopjelnia. We wobſchěrnych a bohatym wubjerku pschedawaja hódnoſtnu tworu po wobzebje niſkich płaćiznach a poſtkach ſ tym pschetrjebarjam wurjadnje potuſtschenu a pschikładnu možnoſć nakupowania.

Leži drje tohodla w kamſnym ſajimje pschetrjebarjow, ſo pschi inventurſkim wupschedawanju łěpſchinſke nakupowanje wuwjažia pschi poſtkeſenju tunich tworow. Kaž je znate, leži bohatk w pschikładnym nakupowanju. Inventurſke wupschedawanje tudomneho ſwjatka drobnowikowarjow tekſtilnych tworow dowołuje znowa wěrnoſć tutoho ſkowa, dokelž ſo wón w kóždym nakupowanju wrjažuje, ſwojim wotměrjowarjam naſchonje a ſ ſnoſinoſćeſi poſtkuzliż, wschelki je ſebi ſa najwěrnišeho nadawk ſtaiſk, dźiwać ſ poſtkeſenjom płaćiſkich tworow na wobmjesowanju kupowańſku móz pschetrjebarſtwa.

Pr'wjatanske jawy!

Nam ſo pišo:

Wokrjedź łodoiteje ſtudy ſo w ſymſkim pschebytku ſnateho ſakſkeho zwrkuka Amarant w Pirnie n. Labjom dźensa ſi młode lawy wot ſtareju lawow Maud a Mukameb narodźichu. Swěrjata ſu cźile a ſtrowe a nadźijeja ſo, ſo pónđu ſubu na nowe zyrkuſowe puczowanje. Mužſki młody law budźe ſo po zyrkuſowym domjinim měſeze „Pirna“ mjenował. Kaž ſo nam ſdźeli, ſapoczinje ſo nowe puczowanje zyrkuſa Amarant w Pirnje a to ſrjedź měrza. Potom wopyta někotre ſakſke a dale někotre města ſrjedźneje Němſkeje. Na to dyrbi Amarant ſwoje wotjawkuniowe winowatoſće hóſtnych krow we wukraju dopjelnicź, kiž budźa tracź někotre měſazy. S dopołnje nowym programom a nowym materialom pschedſtajenjow a dreſerowanych ſwěrjatow poczehnje Amarant tónkrótcź do kraja. Program wopſchija mjeſ druhim tež někotre wulkotnje dreſerowane mórſke lawy, dale na pschiſkuſchnych wjazy hacź 12 narodow, kaž Arabiſkich, Indianſkich, czornuchow, ruſkich wołakow, Sałcjanow (jězdnych); ſtrótka Amarant poſtkeſi zyczenſiſki program hódnu a wjeſelſtronſki, kaž je to cześcź zyrkuſa. — Do Budyſchina pschińdźe ſnaty zyrkuſ Amarant twiſce w nałoſku.

Wot Zwarkapołpic cawar znarol ſpačju mcawnć od wumm hrosły ſtajnje ſtrach wupokazanja, woni njedoſtanu wot Zjaneho kraja paſ wuſtajeny, maja w pribatnym žiwjenju (mandźelſtwo, dźělenje atd.) naiwjetſche ladźiwſći, ſu bjes prawa a ſchkóda a durbiła tak dołho kał Mraſwer po ſwěcze puczowacź, donjż njewamakaja kraja. Kaž tym domjace prawo poſtkeſi. So bjeſſtatnych Nuboww a Armenierjanow ſu tak mjenowany Nanſenowm pak łoko dokument wuſtajeny, kiž je hacź dotal nětđe wot ſtu ſtatow płaćiwe wupokazańſke wopiſmo pschihrómadźiło. Mjeſo je ſo w Genfje wubjerk ſa ſaſtupowanje ſajimow wſchěch bjeſſtatnych wotworiſ.

Poswjećenje Lessingowego domu w Kamjencu

Srjedźišćo Lessingowych ſwjatočnoſćow w Lessingowem měſće Kamjenc běše wutora. Popołdnju kładźeše ſo w pritomnoſći mnohich zaſtupjerjow wyšnoſćow a měſćanſkeho wobyđlerſtwa zakładny kamjeń k Lessingowemu domu, w kotremž maju ſo nimo archiva měſćanſki muzej a knihownja pomeſćić. Měſćanoſta Gebauer wuzběhny, zo je tutón twar z dawnym přećom. W nowem domje maju ſo muzejowe předmjety, kiž leža nětkole po měſze na wšelakich městnach rozbrojene, zhromadźeć. Knihownistwo je ſo w poſledniim času mócnje rozwiło. Dom ma być zajimawy, dostojny pomnik k trajnemu wopomnjeću na wulkeho ſyna města, Lessinga. Zamurowana liſćina wobſahuje přehlad wo přeſtawiznach twara. Ministerſki předſyda He'dt džakowaše ſo w mjenje ſakſkeho knježeſtwa němſkoſtatnemu knježeſtwu za poſkićenje němſkoſtatnych pjenježnych ſrědkow k twarej a zdźěłuje, zo budźe ſakſke knježeſtwo 25 000 hriwnow jako dar přinoſowacź. Jako zaſtupjeŕ němſkoſtatneho knježeſtwa rěčeše miniſterialny rada Sonnenvert-Barlinſki z němſkoſtatneho znutřkowneho miniſterſtwa. Dale rěčachu dyrjwši po zwučenym wašnju tři króć z bi'kom měſćanoſta Gebauer-Kamjenſki, zaſtupowacy měſćanſki zapoſłanſki předſtejeŕ Macher a architekt Kießling-Drježdźanſki jako twarc tohole domu. Wosebity wuznam dosta ſwjatočnoſć z přitomnoſću tajneho rady dr. Lessinga z Drježdźan, kiž w mjenje Lessingec ſwójby wuzběhny, zo je a wostanje Kamjenc z dominu Lessingow. Potom wotmě ſo w hoſćencu „Město Drježdźany“ ſwjatočny wječor, kiž běše tak bohače wopytany, zo dyrbjachu ſo poſkićenja z wótřerčakom na někotre druhe měſćanſke žórle přenjeſeź, kotreż běchu tohorunja přepelnjene.

Měſćanoſta Gebauer powita ſylu čeſtnych hoſći, mjez nimi zaſtupjerjow němſkoſtatneho a ſtatneho knježeſtwa a wuzběhowaše, zo je město horde na to, zo móže Lessinga ſwojeho mjenować, a wobkrućeše ſwjatočnje, zo zwoſtanje mjeno wulkeho ſyna města ze ſtawiznami města Kamjenca wěčnje zjednoćene. Swjedźeńſku rěč měješe univerſitny profeſor dr. Witkowski z Lipska, w kotrejž ryſowaše žiwjeńſki wobraz Lessingowy z podrobnym pohódnoſćenjom jeho dźěłow. Kapałſki miſtr Kurt Striegler Drježdźanſkeje ſtatneje kapały běše wot Kamjeńſkeho wučenca Alwina Milde za tutón wječor zbaſnjeny hymnus, Lessingej poſwjećeny, na hudźbu złožił, kiž bu pod wjednitſtwom komponiſty ze sobuſkutkowanjom wšěch měſćanſkich muzſkich khorow a zeſwjeſeneje měſćanſkeje kapały prěni króć wuwjedźeny a namaka ſylny přiklesk. Striegler běše też ſwjedźeńſku fanfaru napiſał, kiž ſłužeše ze zawodom ſwjatočneho wječora. Derje poradźena ſwjatočnoſć dawaše znowa ſwědčenje wo tom, kak jara ſo Lessingowe město Kamjenc pročuje, ſwojeho najwjetšeho ſyna čeſnować. Ze zakónčenjom ſwjatočnych dnjow běše předſtawjenje „Nathana mudreho“, ſrjedu wječor, kotreż wuwjedźechu ſobuſtawy Budyſkeho měſćanſkeho dźiwadła. Lessingowe dny zwoſtanu ze błyſćatym mężnikom we ſtawiznach Lessingoweho města Kamjenca.

Naša kóčka.

(Wobraz je wižu.)

„Nó, hólče, hdy jenož budźeſch mi dźenża ponthacź běrny běliċ? Nałch jedyn ſej murſki, to hižom maſch tajſeho pomocnika, kiž ći w domizanym dźěle troſchu pod paju pſchimuje a tu kiwiu bęđi ſwe popołdnjo pſched ſwojim běnikom a pſche. Schtoha te tak dołho ſchmórasch? Myſlu, ſo ſy hižom zyku kubu namórał.“

„Sčom ći hižom pſchipołdnju prajił, ſo mam naſtawk wo kóčku pišacź. Pěſk pak ſym hotowy. Ach, je tón dołhi. Ale hnieđ wuczeł dyrbi tak měcź. Prajeſche nam, ſo dyrbimy wſcho pišacź, ſchtoż wo kóčku wěmy. Mjenjeſche, ſo dyrbimy najprjedy wo kóčaj pamjeć a ſ druha wo jeje wužitku pišacź. Ale niż jenož to, ſchtoż ſmy w ſchuli pſchewzali, ale hiſchće wjazy. — „Hólče, pokaj mi raſ, ſchto ſy pišał, dyn ſej pſchečitaċ!“

Macź wotrje ſej ruky wot ſale, ſtupi ſo ſ blidu — poſtajiſcho ſo ſyknu — a cźita:

„Kóčka, wužitne ſwěrjo.“

Kóčka je jara wužitne ſwěrjo, kiž do dwjoch dźělow rozpadnje. To je wopiſowanja a jeje wulkeho wužitka, kiž mona ľubjom a domej pſchinjeſe. Wopiſowanje poczinjuje ſo najprjedy na twar cźeła. Kóčka ma mjeſke kuſmy a ſchtyri nohi. Deleka maja ſchtyri pazki. Tute pazki wobſteja ſ brunſchkow (Ballen), a hokatych paſerow, kiž wotměrjuja, ſo kóčka rady ſkače. Na kuſmach ma kóčka wuſke, wohnjate, wotrje ſchpičate zuby. Jimi wona ſwoju kórmu rozdźěla. Na nohach ma kóčka wuſke, wohnjate, wotrje ſchpičate zuby. Jimi wona ſwoju kórmu rozdźěla. Na nohach ma kóčka wuſke, wohnjate, wotrje ſchpičate pazory, kotrež běchu tohorunja přepelnjene.

Prěki a pód'n po Juhosłowjanskej

[6] (Pokračowanje.)

XIX.

Nětko smy w Spliće — stolicy słónčneje Dalmatiskeje . . .

Starosławny Split, prastare sydło wotpočinka wulkeho romskeho khěžora Dijoklecijana, dźensa najważniše přistawne město młodeje Juhosłowjanskeje, po tym, zo chcyćiwy cuzbnik bě so zahnêdźił we Rěcy a Tersće . . .

Čiłe žiwjenje w přistawje hižo nas přeswědčuje wo wuznamje města jako hospodarskeho a wikowanskeho srjedźišća Dalmatiskeje. Bórzy smy w hotelu „Slaviji“; khětře so wumyjemy, so přewoblekamy a hižo nas wabi překrasny južny wječor won do města.

Směrki padaju. Z bajkožtymi barhami njebjo brodźi. Za horu Marjanom je so słónčko skhowało a južna nóc pomału so spušćuje na město. Ale hišće so nikomu spać nochce. Nawopak, z wječorom hakle wotuća prawe žiwjenje. Hasy a hasćički su połne so překhodźowacych ludźi — rjanych knjeżnow ze wšitkich krajow Europy, elegantnych knjezow w lětnim wobleku . . . Rěka ludźi žolmuje po wulicach, naměſtach, po brjohach . . .

Ja sam khodźu po starym měśće. Tak jenož nanajlěpše móžeš so podwolić njemyleny začišćam a kuzlu nowe wokolnoſće. Bludu po tych wuzkich a čěsnych wulička ch, kiž khowaju telko romantiki w zahytych kućikach a rózkach. Steju zamysleny a zadźiwany před mócnej Hrwojowej wěžu před zelenym torhošćom a potom so překhodźuju po pobrjohach. Kuzlaſtany je tón južny wječor tu při morju. Te płachtowe łódźički nježne so kolehaju a so pleśća ze žołmami. Dołhe rjady palmow nam chcedźa tolmačić wěčnowužny raz tuteho krasneho města.

Pobrjohi su połne ludźi, mjerwja so ze harowatymi, khichetatymi, hachtawymi cuzbnikami; mało widźiš domorodnych a to mi někak skazy harmoniski začišć. Tuž cofam a sej zalězu do jenej tych wuzkich, potajnych wulička. Tu nichtó a ničo mje njemyli. Kak je to južna nóc tola tajka krasna? Někđe świerčiki zwonja a tkaju wěčnostajnu, zasparnu melodiju.

Wróćcu so pomału!

Też žołdk so zamołwi wo swoje prawo!

Mała korčmička při puću mje přiwabi. Zastunju a spokoju so z tej samsnej skromnej drje, ale słódnej wječerju, kiž rybacy a přistawni dźěłaćerjo tam sebi kazaju. Je to pječena (zymna) mórska ryba, wulka skleńca běłeho wina a kus běłeho khlěba. Njeje drohe, wšo dohromady jenož 7 dinarow a derje słodźi, wosebje też, dokelž posłužuje korčmarjec dźowčička, šwarna bruna Juhosłowjanka ze wšitkimi powabami swojeje rasy.

A wróćcu so zasonjeny do hotela a zaso dundam do města, ale tón króć z dwěmaj towaršomaj, kiž też njemóžetaj so zahorić za dundanje we wulkej črjódźe . . .

Kofejownje maju trochu hinajši, přijemniši raz dyžli w Skoplju abo Sarajewje, w nich so telko nješkrěći . . .

Při měšanku wuhladam skónčnje powostanki staropóhanskeje swjatnicy z časow mócneho Dijoklecijana. Swižne stołpy k nócnemu njebju so pozběhuja, scenjo wo zašłej sławje.

Jutře, jutře dyrbiš mi wotkryć wše swoje kuzła a powaby, stary a dźiwny Spliło . . . !

XX.

Něšto dźiwneho, haj jara spodźiwneho za tudyše poměry bě so stało w nocy. Mjenujcy, je so dešćika šło a to bywa woprawdźe něšto njesłyšaneho tu a we cyłym kraju.

Wěžo, prjedy hač so wudrapachmy, bu z tym hižo kónc a ćopło podnjebjo rychle zaso spožeraše mokrotu po wulicach a naměſtach.

My so hotowachmy na wulět na Marjan.

Marjan je horata połkupa, kiž daloko so wupřestrěwa do módreho Splićanskeho zaliwa. Jónu pusty a próżdny, bu w poslednjej dobje ze štomami wobsadźany, tak zo dźensa twori krasny park a wukhodźišćo za Splićanow.

Copło bě žałostnje — tu nócny dešćik njebě přinjesł khłódźinu. Hora přewysoka njeje, po wuzkich wulicach so k njej herje drapachmy. Přeńdźechmy nimo tych kamjeńtnych šwarnych khěžkow, nimo tych zelenych, kčějatych zahrodow połnych hranatoweow, wolijowcow a druhich južnych rostlinow. Też Split je žohnowany z južnym podnjebjom, hačrunjeł so wězo runać njemóže z rajskim Dubrownikom . . .

Tři wjeſchi ma hora Marjan a z kóždeho so poskića krasny wuhlad. Wysoke agavy wobrubleja šćežki, z błêdymi na zeleń módrymi łopjenami hroža, zelene jeśelcy šuskaju po běłych kamjenjach. A njewupraznje krasna wóń wotpočuje na cyłej horje. To činja tu tysacy pobrjožnych khójnow, kiž tu rostu a cyłu horu zabableja do swětłozeleneho płašća. Čerwjena je zemja pod štomami, čerwjeni so ze suchej wolminu. Tu a tam pinije, cypresy, hranatowcy, ławrjency a myrty wotměnjeja wonjace khójny . . .

Na druhim wjerchu je přirodopisny muzej a zoologiska zahroda. Towaršam so wottam njecha, tuž ze bratrom Haješom samaj so podachmoj na dalši puć — wyše a wyše stupimoj a z kóždej kročelu so namaj zjewja přeco rjeńše wobrazy. Pod nami módre Jadranske morjo so šěri, parniki a łódźe po nim překuja, deleka dymja wulnje cementowych fabrikow a swědča wo rosćatym hospodarskim žiwjenju noweho Splita. A tam deleka so ćmowi Splićanske pohrjebnišćo, wobraz jako Böcklinowa „Kupa morwych“. Kročimy dale a dale jako w bajcy, šwihel naju na khwilu čěri do khłódka skitacych kerčkow, ale hórzy hižo zaso naju spušći. Wot najwyššeho wjercha maš překrasny rozhlad. Tu módre morjo, wujmane z kupkami, połkupami a mjezymorjemi, pod namaj so zeleni młody lěs Marjana, tam deleka Split so běli, skupuje so wokoło palaca khěžora Dijokleciana, tuli so sydź tutoho wulkotneho twarjenja pod šwižne, přeco hišće bjezwónicu. A zady so čerja błêde skały wjelhorow — Kozjaka, Mozora a Birkowa. Po hodźinach mohł człowjek so zahladować do tutoho wobraza . . .

Stupamoj dele, po wuzkich hasćičkach, mjez zelenymi bujnymi zahrodami puć naju zaso wjedźe dele do hotela . . .

(Pokračowanje sćěhuje.)

kotrej pak sjetjcha njewidźjsch. Sćmorcki hušo na kachlowej ławzy a leži w koleńku. Hdyž je dušchna a ho ji derje dże, boje bažnićti. Wšeło niz tajke, kaj naschá wowka. Tuto morćenje wuthadża ſ kóčkow, kotrej w schiji teža. Wocži ſtej dwipatej (geschlitzt) a druhdy kaj ſernička a móło. Potom dże ſ swojej schkleczku a lapta. Sa hydom ho njewobliſuje. Je-li w schkleczku pobyła, dha ma ho najprjedy wumyć. Kóčka wschak je ſlédna. Runje kaj kolezy, kotrej rad kłóſchcża. Tola też kosje wobtukuje. Pschi ſadnjej koji ma dołhu wopuſch. Hdyž wona ſedźi, wopuje ju dopréka. Hdyž zuſy pſuk pſchinidże, ſteja ſi kóſmy na ſkribiecze a na wopuſchi. Potom ho wona ſłobi. Podobnje kaj muſam, hdyž na błowje wołoſy ſtela.

Kóčka ho husto wobliſuje a muje ho ſ pazkami w mieſwoczku, kaj woprawdźitu cźłowjek. Ale bjes wody. Mnje ho ſa wuſchomaj, dha hiſchcze wopuſt pſchinidże. Móże na ſchtomy a žerdże kaſnyć, też na płotowych ſchtelkach běhaſ. Do ſchwihela rad njechada. Schto by też na ſebi nahladała. Njeczini kaj te wupikane hołzy. Kóčka runja ho hajnikej. Wſche łuczźti ſwojeho rewéra pſchepytuje ſa myſchemi. Hodźimy dołho ſedźi ſeſerknje piched myſchazej dźéru. Powadnjenu myſchku hnydom njeſeſerje, ale ſej ſ njej braje. Myſchka cźaſ nakłanje cźekanjeć, ale kóčka da ji jenoż kuſk běžeć. Potom ſtje myſchku mórcźo, hdyž cźaſ ju nječhtó precź wſaſ. Jeje wulki wuſjk ſaleži na myſchach. Tuch je tich dołcź a we wſchelakich ſtatokach ſu taſke cźiwe. Dokelž wſcho nakuſaja a žern. Rozmnoża ho w hnéſdach. W bróżni w ſtomje, hdyž mlócźa. Potom ma kóčka pjecźeńki. Ale hewak też rad do bróżnje khodźi, dokelž ji wobruczka ſaluje a tak móże pſches małe dźéry, hdźež móże hłowu pſchetyknyć.

Kóčka je jara wobwjerſliwa. Jeje rozmnoženje ſtawa ho pſches mkode. Najprjedy ſu małe. Potom roſtu dale, doniž wulke dołcź njeſtu. Kože wjacźo ho też je. Tchodła ludźo wo „ſtéſchnym ſajazu“ rěcźa. Koża ho wotcźejenje. Tu ſeſchije macź nanej ſmutſka do łaja, ſo by jemu chribjet wohrewała. Najcźopliſche na łoži ſu te kośmy. Kože wuſky ſu dłéſche hacź muſaze a ſteja ſeroſtliwje. Wona ſej wuſky wikſuje. To je ſej wot młodych łhadłow woihladała. Kóčka padnje pſchezy na nohi. Hižo pſchi padaniu ma tute cźueze a wobroczi ju na nohi. Na ſemi ho też druhdy wała. Najmjehſchi je brjuch. Hdyž ju łoſtotaſch, dha eźe łuka. Ale to dale njeboſi. Kóčka je jara pleńcźata. Najradſcho ſe mjaſo a mołko. Druhdy ſej ſamo do ſmjetany ſalſe. To hoſpoſa na njej widźi, ma potom béle wuſky. Hdyž ju nafwari, dha cźehnje a ho dołhi cźaſ njepokaſa. Potom dże ſuſodźicź kozorej ſwoju muſu ſkorźicź. Juuu je ho ſe pſchom dla morweho wroblika ſwadźita. To ſtej ho tak dołho wadźiłoj, doniž je ho wrobl ſakuwjerdźał. | Wot toho cźaſa ju pſchi a kóčki na ho ſle. Hiſchcze druhe kuſy kóčka dokonja. Juuu je ho ſ kozorom na puceźowanje podała. Hdyž wona ſ tym dże, dha je lśnja. Lońſotu dla ſtej potom w ſuſbje wumrěłoł. To nascha była njeje, ta hiſchcze tu je.

Wjele ſédże wona njetrjeba. Jeje wuſjtk je wjetſchi hacź to, ſchtoż ſjé. Je podobna tigerej. Móże też na ponoźku běhaci. Hdyž je mokra, dha ho tak dołho liſa, doniž njeje ſuhu ſucha. Da ho rad maſkaci. To ſi derje cźini a ho dobro ſda. Mohł wſchak hiſchcze wjele wo jeje cźłonym tworie a wuſtku piſaci. Ale to pak dołaha ſchtoż ſtym wo jeie napohlaḍe piſkat. Kóżdy wé, ſo kóčku mienju. Druhdy ho na kozora roſtrjeńwje a jeho wupłaza. Potom dnu dołho na ho borkatej.“

Potom dnu dołho na ho borkatej. S kóčku rěcźinu ſperbſti, ſe pſchom pak némſti. Nascha macź mění, to ſołodła, ſo je Sćerbſtwo pſches Nimcźowinu na pſa pſchiſchło a tuž nocźemy ho ſe pſchom w naſchej drohej macźerńej rěcźi rozmowjeć.“

„Nó, ſtary hólcźe“ ménjeſche macź, „ſtym jara wcźiſna, tak budźeſch jutſije pola knjeſa wucźerja wutrjedźicź. Jenicźke wſchak, ſo je tžetro dołhi a ſmeje wjele dźéła, jeli kóżdy ſ tajkim dołhim poſtrichom pſchicźejenje! — „Macźi, teho ho bojeć njetrjebaſch. Pjecźaſeź Michał, Kóżuikej Pětr, Błażikej Handrij a druhy njeſmeja telko. Tym kaješ wucźeſ nałtajnje ſiekuje. ſo ſu łéni.“ — „Nó, mi móże wſcho jene być. Cźehdła wam taſke nadawki dawa. Kajka kóčka je, to hižom dawno wéźe. To hałle wukmjeź njetrjebacźe. Mojedła.“

Nałajtra pſchiběża naſch Měrcźin wjeſele ſe ſchule. Jeho naſtawk je najrjeńſchi a najdźélſchi mjeſe wſchěmi był. Zyłej rjadowni je jón pſcheceźitał. Skamo do Nowin dyrbi ho ſtaiźcź, je wón rjeſt.

31. załožeński swjedźeń spěw. tow. „Bratrowstwo“ w Kulowje.

Njeje hiśće dołho, běše 18. novembra stareho lěta, zo „Bratrowstwo“ ze swojim nazymskim wječorom we wšěm wurjadnje poradźenym, płody swojeje pilnosće, stroweje mocy a narodneje zahorjenosće pokazowaše a hižom zaso zańdźenu njedźelu přeprošowaše na swój 31. załoženski swjedźeń. Wjedro wšak njeběše runje wabjace a puće hiśće khětro ze sněhom zasypane, ale tola móžeše předsyda knjez Čorlich do štwórteho sta hosći w bohače wupyšenej a z wjele stami žehlawkami wobswětlenej žurli „Němskeho kejžora“ wjesele witać a to ze zahorjenymi a wutrobnymi słowami činješe. Kaž posledni raz juž widźachmy tež nětkle kmótry — w pyšnej serbskej družcej drasće mjez hosćemi a serbski lud cyłeje Kulowskeje wosady. Dźiwadło dyrbješe wupjelnić cyły wječor. Ale, zo by towarstwo swój hłowny zamér njepostajiło, wotewri wječor z měšanymaj 4hłósnymaj měšanymaj khoromaj Bj. Krawca: „Swoju chcu Hanku tym Židowcam dać“ a „Słužił je hólčik na hrodźe“,

Znowa pokaza němski kantor knjez Jäkel swoje pilne a wustojne dźěło a swoju lubosć k wopuščenej serbskej črjódcy, kotraž so njeda mylić a zlěmić we živym wukonjenju swojeje narodnosće, byrnjež zymny a lodowy powětr samo ze swojeho łěhwa přeco zaso znowa pytał wšo serbske živjenje morić a podusyć. Rjane čiste harmonije, wuraznje předujesene w dobrej twórbje zynka a słowa, napjelnjachu mócnje cyłu žurlu a rěčachu hosćom do wutroby. Skoda zo běštej jenoż dwaj spěwaj — ale wjeselimy so hižom na příchod a radujemy so, zo woporniwy dirigenta „Bratrowstwo“ wjedźe přeco wyse.

„Kukečanski slawny ludźik“, wjeselohra w 4 jednanjach běše nětko hłowny předmjet wječora. Prěni raz hrajachu hru w Budyšinje při „Ptačim kwasu“ dnje před 2 lětomaj w towaršowni a to wulkotnje. Bórzy po tym je Njebjelčan Bjesada „Kukečanow“ spytała hrać, přikrótšenu, přitřihanu a z khwatkom přihotowanu — a wuspěch: jěra kritika — a nětko je „slawny ludźik“ drěmał mjez starymi papjerami na lubi a Kulowčenju su Kukečanow zbudźili zaso ke žiwjenju, haj k wjeselemu žiwjenju a su připóznače namakali w bohatej měrje w dźaknym publiku. Ze njewšědnej prócu je wobkładniwy a wušiny mištr knjez Mikł. Woko wšo zarjadował, nawučił a čežki nadawk sofléra wukonjał a čohodła čežki! Někotre dny do swjedźenja čisny jedyn z hłownych hrajerjow swoju rólu próżdnych maličkosćow dla zarjadowarjej a hišće nasta šćuwańca přećiwo Bratrowstwu ze serbskeho, swojeho łěhwa(!) a pjatk před swjedźenjom skhori druhi hłowny hrajeŕ. Dwaj zmužiće zaskočištaj a tak derje wurunnašaj škodu, zo hosćo mało pytnychu, wězo druhe jednanje něšto přez to čerpješe. Sława Kralikej a Świtlikej, zmužitnymaj nawożenjomaj, zo staj „Kukečanow“ zmóžnioloj a „Kulowšanam“ pokazaloj, zo je hišće rjekow mjez nami. Bjez poroka staj hraloj „knjeni Wroblowa, (knj. Čorlichec) zwudowjena měšćanska husterjowa a běrcowa“ a „knjez Mikławš Wróbl (Jurij Möller) měšćanosta, też wyšši starosta w Kukecach“, ale też wšitcy druzy běchu dospołoje doma a žiwi w swojej róli. Wobšerne rjane jewišćo a wurazne wobswětlenje wosobje w 4. jednanju w nocy na torhošću, drasty stareho časa — hraje wokoło léta 1800 —, skedźbni a dźakni hosćo a nade wšem wubjerna režija. Hra je wězo čežka, žada dobrych hrajeri a wulku pilnosć, wjele prócy a z dźěła dobru sceneriju a wulke jewišćo, je-li ma skutkować. Hra je polna kritiki a satiry tamneho časa, a štož je překhwapjace, runje też zaso našeho časa a je wězo też polna wjele dobrych wušbow, štóž chce je spóznać a słyšeć. Wo hrě samej někotre słowa w bližšich dnjach napišu. W jenej přestawcy wosadny knjez farař swój serbski lud w zajimawych słowach serbskej swěrje napominaše. Słowow wšak přeco wušbow wjele rjanych słyšimy, ale z nimi samymi nico njedodźeržimy, hdźež so drjebi, hdźež so spi, hdźež je lud hižom nimale we womorje.

„Bratrowstwo“ smě sebi do swojich analow zaso zbožowny dźeń zapisać a přejemy jemu dalši wuspěch a plódne dźěło do noweho léta. hk.

Serbske bydło w Lipsku.

Wutoru 11. hodownika 1928 zeńdźe so Lipšcanske Serbske blido k wurjadnemu skhadźowanju, k małemu hodownemu swjedźenju. Přednošk měješe na tutym dnju knjez stud. fil. Wowčerk. Rěčeše k nam wo čěskim basniku Janu Kolíaru. Poldra hodźinki derje předźěłany a wustojnje přednjeseny přednošk zhromadźizna z dźakom přija. Dźěławy dźěl bě wobrubjeny z wótčinskimi spěwami. Po dźaknych słowach staršeho knjeza wyšeho wučerja Bjedricha, kotrejž wón přednošerjej wěnowaše, přeńdźechmy k zabawje. Hodowny wosušk bóše hižo na blidže a k tomu też za kóždeho šalka dobreho bunjaceho. Wjesele spěwy mócnje zanošowachmy. Swj. Mikławš wobdari wšitkich z jablukami a worjechami. Tak knježevše wjesele hodowne žiwjenje. Jako znamjo připóznaca a jako dar lubosće za wšu prócu, kotruž naš starši knjez Bjedrich za naše Serbske blido nałožuje, zaklinča sćahowacy spěw, kotryž bě jedyn ze sobustawow spěšnił:

Luby knježe Bjedricho,
Mějće dźak nětk za wšitko!
Stož sće tu so starał Wy
Dźensa a też druhe dny.
To njech Bóh Wam zapłaći,
Stož sće činił nad nami!
Też njech wšitke mjerzanja
Dźens so Wam z tym zadanja:
Kóždy z nas b'dźe pěkniši
A so hišće polěpši,
Kiž tu w Lipsku přebywa,
„Serbska blido“ wopyta.
Kóždy Serb a Serbowka
Sluša do toh' towarstwa.
Chcemy hajić wjesclosć
A też zańć měć towaršnosć!
Swjaty Mikławš njech nam Was
Hišće zdźerži dołhi čas!
Tak njech rosće nastajnje
„Serbske blido“ Lipšcanske!

(Spěwa so po hłosu: Dobry wječor, maćerka.)

Knjez Bjedrich, cyle překwapjeny nad tajkim počesćowanjom jeho wosoby, wupraji słowa dźaka njemjenowanemu pěsnjerjej a cyłej zhromadźiznje a slubi, zo budźe też w příchodźo swěrny „Serbskemu blidej“ wostać. Při dobrej serbskej zabawje a wjesele spěwajo wostachmy hišće dołho hromadźe.

Cyrkwinske powěsće.

Njedźela Septuagesima, 27. januara 1929.

Z Budyšina.

W Pětrowskej cyrkwi ma rano ⅛8 hodźin farar Siegemund předowanje. Dop. ¼10 hodźin farař Gerok w drastownej kemšenje za cežkosłyšacych. ¼12 hodźin ma farař Berg spowědź a swj. wotkazanje. we 8 hodź. farař Schneider liturgiske kemšenje ze sobuskutkowanjom cyrkwinskeho khóra a solistki.

W Marijnej-Marćinej cyrkwi ma dop. w 9 hodź farař Schneider předowanje, w 11 hodź. farař Gerok kemšenje za dźěći. Wječorne kemšenje w 6 hodź. wapadne.

W Tuchořskej cyrkwi ma pop. ⅓3 hodźin farar Steude z Wulkeje Dejewnicy kemšenje za hłuchonmych „na kotrymž móża pak so druzy też wobdźělić, dokelž so předuje jenoż w rěči znamjenjow. — Zběrka za ev.-luth. Boži kašć. — Wutoru pop. ⅓3 hodźin je w Pětrowskej cyrkwi nutrnosć za njedźelnicze, wječor we 8 hodź. ma farař Berg biblisku nutrnosć w evang towaršowni. — Srjedu wječor we 8 hodź. ma superintendent Fröhlich bibliski wječor w Tuchořskej cyrkwi. — Štwórtk wječor we 8 hodź. ma farař Paul zhromadźiznu Módreho kříža na Hrodowskej hasy 6. — Křćenja we wobémaj cyrkwjomaj ma farař Paul.

Z Barta.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, w 9 hodź. serbska a ¼11 hodźin němska Boża słužba. Zběrka za ev.-luth. Boži kašć. — Srjedu wječor we 8 hodź. w Bukojnje bibliska nutrnosć, k. zhrom. wothladař Křižan. — Zemrěł; Oskar Wilhelm Puttrich, ratarski inspektor na wotp. w Bukojnje, 84 l. 7 m. 11 dnjow.

Z Budyšinka.

Popołdnju w 2 hodź. serbska Boża słužba (farař Handrik-Poršićanski). Zběrka za Boži kašć.

Z Poršic.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, w 9 hodź. serbska a ¼11 hodźin němska Boża słužba. Zběrka za Boži kašć. Pop. ½2 hodźin dźěćikemšenje w Poršicach za młódše a za starše dźěći. Wječor we 8 hodź. spěwanje młodych holcow pola wosadneje sotry. — Wutoru wječor rozwučowanje pozawnistow. — Srjedu wječor ⅛8 hodźin němska bibliska hodźina w Bosćanskej šuli. — Štwórtk wječor ⅛8 hodźin serbska bibliska hodźina w Poršicach w nowej šulskej jstwje. — Zemrěł: Korla Friedrich Wilhelm Dörfer, najeć. knježoho młyna w Poršicach, 63 l. 1 m. 13 dnjow.

Towarstwo přećelow Łužiskich Serbow w Beogradźe.

Z Beograda je so nam wozjewiło, zo su sobu tam 20. hodownika 1928 „Towarstwo přećelow Łužiskich Serbow“ założili, kaž tajke też w druhich krajach a wulkomšćach wobstoja. Z towarstwowym předsydu je sokolski bratr Michailo Łukić, prof. wojeńskeje akademije a starosta Sokoła a Maćicy w Beogradźe, z městopředsydu dr. L. Lénard, ministerski wurjadnik za nowinarstwo, ze sekretarom Mitar Vlahović, kustos narodopisneho muzeja, z pokładnikom Radmila Lenardowa, z knihownikom knjesnu Vera Petrović, diplomowana absolventka konserwatorija. Jako sobustawy zarjadnistwa mjenuja so knježa: Ilić, zastojnik Narodneje banki a Hinko Kvasnica, dohladowarski wotrjad dr. Vekoslav Kisovec, pomocnik direktora Juhosłowjanskeje banki, dr. Richard Škarka, pomocnik direktora Pražskeje banki a dr. Viktor Novak, profesor univerzity. — Towarstwo je swoju dźěławosć započało a so organizuje po wustawkich. My so wutrobnje nad tym radujemy a sćelemy našim přećelam horcy pozdrow z łužiskeje domizny!

Přilopk.

* **Blaki na błónju.** S Roma je powěź: Wjedźachu wobkedźbowarjo pschi kapitolu wojerja, je su tele dny na boku błónčka tři wjetſche ſkupiny błónčnych blakow namakali. Dwaj blakaj hodźitaj ho też bjes dalokowidneho wobkedźbowacź, dyrbjeli pak wěſo pſches ſcźornjemu ſchtyrjom zu hladacź. Po aſtronomiſkim měrjenju su wuſtedźili, ſo ſriedźnjej blakaj tworja 50 mjeńſchich a wjetſchich blakow a kóždy wulki blak je nětkle 136 000 kilometrow dołhi a 80 000 kilometrow ſcźeroki.

Nascha kóčka.

* **Cźah pod łnéhom pohrjebany.** Po powěſći Barſkich nowin je mjes Turmi-Magurele a Litu w Rumuniſkej hyrny łnéhowy mjeceſel wohołowny cźah dołhonje ſawali. Po dotalnych powěſćach je ſo pjeca 40 wohołowow ſadubiło.

* **40 wohołowow ſo ſatepiło.** Pondźelu ſo pſchi ſilnym widnorje nébdubſchi nénjeſi 2500 tunow wulki parnik „Saudafan“, liž nětk „Hongczong“ rěka, nébdże 100 mil wot Shanghaja w Chinczſkim podnóri. Schtyrjeczi wohołowow je ſo ſatepiło; mjes nimi běſche ruſki kapitan G. Wiemann.

* **200 000 hrivenow hradnyk.** Na wuhlowej jamje Königsborn we 2. ſchachcźe pola Hamma we Weſtfalſku je pſches 200 000 hrivenow mſodowych pjenjes hradnyk. Wobuch je jenoż papjerjane pjenjeſy hobukafak. Po wobuchu ſdacźu je paduch wjednik jamoweje policije, liž je ſo hižom wot wutory ſhubił.

* **Walier w raketowych ſanjach.** S Muničhowa ſo powě, ſo je Max Walier, liž je hižom dla ſwojeho raketowego auta ſnaty, raketowe ſanje natwarił, ſ kotrymiž je Schleißheimſkim letańſchcźu jěſdźiłej pospyta. Swojeſanje da 120 kg. cźeźkemu woſobu próſtomnemu jěcź. Rakety wobuchowachu, kaž běſche wotmyſlene a ſanje ſjěchachu po hněhu nékotre ſta metrow daloko.

šywny žo Balier šam do šanjow. Tónkróć wuzi jenož dwě kalecže. Ssanje derje šafocžichu a hladzy 30 hač 40 metrow žo po šnežy šunychu.

* **Němšzy statistik.** Mjes šwojimi 62,4 milijonami wobydlerjow mějesche Němška pschi poslednim ljudličenju pschezo hischcže 72 wožobow, kiž běchu 100 lět stare a starsche. Mjes nimi bischce 46 žonow a 26 muzow. Se žonow bischce 6 unjezenjenych, 6 ženjenych, 33 swudowjenych, a 1 dželenc. Mjes muzemi bischce 5 unjezenjenych, 7 ženjenych a 14 f rowdowzom.

* **Nowy komet wuskhódžił.** Hamburgska hwězdarnja we Bergedorfje sdźeli: Dnja 17. januara staj prof. Schwassmann a dr. **Wachmann** z Lipertšim astrografom Hamburgskeje hwězdarnje f fotografowanjom nowy komet wuslědžiłoj. Wón steji w znamjenju byka. Jeho jažnosć je runa hwězdze 11. wulkosce. Komet potajkim njeje f njewobrónjenym wóčkom widzeć.

* **Khripa tež w Norwegskej.** Tež w Norwegskej je žo khripa kylnje rozschěrila. Poslednje tydzenje wujemi je we hłownym měsče Oslo, je je tam 1200 wobydlerjow na khripu schorjało. Tón tydzeń je drje hischcže wjazy ludźi khorjało. Pósta, telegraf a telefon cžerpja pod natykliwej khorosću. W mnoho gmejnach su dyrbjeli schule sjesamkać. So bychu schkitali wobydlerstwo na khripu Kórčer dla blišeho nalětneho rubykrojenja psched khripu, su danske wyschnosće wobjamkle, so pschiprawja krutu kwarantenu.

* **Wo mlokowym strajku w Amerizy.** S Chikago žo powě, so je žo mlokowy strajk farmarjow f kotrymi chcychu sebi wyschsche mlokowe płacžiny wudobyć, wulotu wano kónčzik. Woni dorěčachu žo f wikowarjemi a wobej stronje žo rozsudnej podcžišnyschtaj. Farmarjo su swojich strašowarjow pschi nakrajnych dróhach wotwołali.

Towaršwowski powěstnik.

Posmjertna pokładnja župy „Jan Arnošt Smolef".

Naš sobustaw **Marta Šubertowa w Krakecach** (sobustaw čisło 267) je wumrěła. Dawamy to z tutym k wěděnju. — Prosymy wo bórzomne zapłaćenje přípomocneho přinoška wo **0.80 hr.** hač do **20. 2. 1929** na konto „Posmjertneje pokładnje" Serbsk. Ludoweje Banki

Župa Jan Arnošt Smolef.
Zarjadnistwo Posmjertneje pokładnje

Budyšin. „Nadžija" skhadźuje so wutoru wječor we 8 hodź. k towaršnemu wječorej w Serbskim Domje. Předsydstwo.

Budyšin. Jednota tow. kat. Serbow wobdźěli so na jubilejnym swjedźenju „Jednoty" w Drježdźanach. Předsydstwo wotjědže 12.22 hodź. (Sonntagsfahrkarte).

Budyšin. „Jednota Sokol". Srjedu 30. 1. je hłowna zhromadźizna wječor w 9 hodź. w kofejownj we Serbskim Domje. Porjad: Rozprawy, wólby, wšelcžizny. Přitomnosć wšěch je nuzna. Zwučowanje pak je z dypkom we 8 hodź. Předsydstwo

Bukečanske serbske towaršstwo zmeje njedźelu 27. jan. pop. w 5 hodź. pola Stangee zhromadźiznu. Přednošk zmeje knjez wučeř Sěca-Rachlowski. Wobhaty wopyt prosy. Předsyda.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu pónđźelu we Serbskej kofejownj.

Delni Wujězd. Serbske tow. „Zahrodka". Přichodnu njedźelu 27. t. m. wuhotuje „Zahrodka" swój zarwrjeny swjedźeń. Wšitke sobustawy so k temu wutrobnje přeprošuja. Předsydstwo.

Hodźij: „Jaroměr Imiš". Njedźelu pop. w 4 hodź. lětuša hłowna zhromadźizna. Dnjowy porjad: 1. Lět na rozprawa předsydy. 2. Rozprawa zličbowarja 3. Nowowólby. 4. Naš blizki założeński swjedźeń 5. Wšelake. Winowatosć kóždeho je, zo přińdże.

Luž. Serb. Sok. Zwjazk. Dokelž někotre jednoty přeco hišće jich **zapisy** njewotedachu, so tutym posledni raz napominaju. Njech so nětk **hnydom** na podpisaneho wotpósćela. Jednaćel L. S. S. Z

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerˇ w Budyšinje. Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. Za hospodarske i dźěl: Arnošt Barth w Rěčanach. Za nowěstki: G. Janak w Budyšinje.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 26. wulkeho rózka 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinie.

1 Dollar	4,205	100 pólsk złotych	47,275
1 jendželski punt .	20,388	100 českosl. krónow	12,441
100 swaje. frankow	80,865	100 franc. frankow	16,43

Barlinska burša wčera we wulkej njewěstosći do wyschdneho wikowanja sastupi. W běhu dnja žo kursy efektow skruczowachu a potom postupowachu. Wiki f dožnymi a rentowymi liscžinami běchu wčera dale hlabe.

Na **produktowych wikach** wčera wjele nowcho njebě. Pschenza bě sajo skruczena, wosebje za posdźišche termije. Rožka w hotowym sornje 5 pj. pschišładži. Zentnar płacžesche wčera

w Barlinje

pschenzy 10,60—10,70 hr., rožki 10,35 hr. hač 10,45 hr., jeczmjenja nalětnjeho 10,90 hač 11,85 hr., nasymskeho 9,60—10,10 hr. wowsa 10,05—10,35 hr.,

w termijowym wikowanju:

za měrc: pschenzy 11,50 hr., rožki 11,30 hač 11,31¼ hr., wowsa 11,23¾ hr.,
za meju: pschenzy 12 hr., rožki 11,80 hr. hač 11,82½ hr., wowsa 11,75 hr.
za julij: pschenzy 12,31¼—12,32½ hr. a rožki 11,78¾—11,80 hr., wowsa 12,12½ hrěwnow,

w Drježdžanach (sandženu pónđźelu):

pschenzy 10,70—10,95 hr. (10,65—10,90 hrěwnow),
rožki 10,35—10,60 hr. (10,35—10,60 hr.),
jeczmjenja nalětnjeho 11,75—12,40 hrěwnow (11,75—12,40 hr.),
jeczmjenja nasymskeho 10—11 hr. (10 hr. hač 11 hr.),
wowsa 10,65—10,90 hr. (10,65—10,90 hrěwnow),

w Shorjelzu:

pschenzy 10—10,50 hr., rožki 10—10,50 hrěwnow, jeczmjenja nalětnjeho 10,50 hr. hač 11,60 hr., wowsa 10—10,40 hr.
butra 4—4,40 hr., jeja 14—18 pj.

Pschihotanja:

Muezožnika krawskeho w Hródku, Młynska haša 12.
„ schezikatkskeho, Blücher w Hródku.
„ kowařskeho, Anderšyn w Rikej.
„ šamkatkskeho a pschekrutkskeho, Schmidt we Rikej na Shorjelskej dróhy.
„ hornčerskeho, Schmidt w Biskopizach.
„ rěznikskeho, Rotha w Mužakowje.

Holzu do domu, Lischzyna w Lubiju, Ryčežska haša.

Na pschedań:

Zimnosej, wschu nar[illegible]enja, Niczka w Leczborezach pola Hornjeho Wujězda.
Waha w Hródku, na Torhoschczu 12.
Drjewo twarske, 33 mtr., poschczelenja hač do 4. 2. pola magistrata w Kulowje.
Krowa, mloda bóžka, w Rulowje n. [illegible]ódka, Nowak.
Wohnischcze w Hródku, Kotzka haša 2.
Ssanki, Frenzel w Hodźiju.
Ssanki w Budyschinje, Nowosalzasla dr. 17.
Wós dejtowany, 60—80 zent., nowy, Tharon we Wulkim Bukowje pola Hródka.
Gamasche kožane, w Hródku na Torhoschczu 17tl.
Schijazej majchini, Bittrich w Rikej na Shorjelskej dróhy.
Wol mlodn, hibny, mjes 3 na **wubjerk**, we Wujězdu 13 pola Bukez.
Wol w Kotezach 13.

Sšudnišzy na pschehładžowanje
pónđźelu 28. wulkeho rózka 1929:

w Njebjelezicach, kupzy šeidu žo dop. ½10 hodź. we „Derbiskej gruchcže": vertiko,
w Khróšczicach, kupzy šeidu žo pschip. w 12 hodź. we „Derbiskej gruchcže": hospodarski wós,
w Rikej w hoschczenzu „K hwězdze" pschip. w 12 hodź.: pišanske blido,
w Korčinje w hoschczenzu pschip. w 1 hodź.: 4 swinje, hospodarski wós, krowa, 20 zent. njemlócženeho wowsa,
w Kulowje w hoschczenzu „K 3 krónam" pop. w 4 hodź.: vertiko, muzaze kolo, džěłka wina, klamarska pokładnja, pišanski stroj, pišanske blido, swinjo, jałowza a jedyn kóń.

Ssudnišze pschehładžowanje lehowiscža.

Khěža j nižoje pol kórcom lehowiscže, w Pšowjach, hluschaza Heleni swud. Kubrigowej rodź. Ellij w Pšowjach, schtwórtk 14. 3. 29, dop. ¼11 sodź. w Neumannej korczinje w Pšowjach. Hódnota 3767 hr., wopaitna pokładnja 2650 hr.

Wajsenjenje.

W konkuriu nad samoježenjom krawza Emila Witeka w Budestezach čo. 55b je sud termiju na sriedu 13. małeho rózka 1929, dop. ¼12 hodź. do Budyschina na na Budnišwje, jstwa 141, swobal.

Drjewowa aukzija.
pónđźelu 28. wulkeho rózka 1929

w Ruholzkim rewěrie pschi drózy f Mužakowa do Rukeje, dopołdnja wot 9 hodź.:

w sastupje čo. 7 — 22 mtr. kóm. schezkeho dw.,
22 mtr. kóm. kulichow,
w sastupje 16a — dołge kóm. kowarskeho,
w sastupje 21 — khójnowa walczina.

Skerjowe ceny.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. ¾11 hodź.:
Wobrot je žiwobyty, płacžizny 5—10 nj. połobschene.
Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płacžizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płacžizny po złotej hrěwnje.

	25. 1.	24. 1.		5. 1.	24. 1.
Pšenica	219-214	214-219	sunv	21,20-00	21,20-00
rožka	207-209	208-212	woka	26,20-0	26-8,00
nal. jeczmjeń	248- 37	248-235	mócne tuniny	15 16,50	14-16,50
naz. jeczmjeń	192-202	192-207	žolte tuniny	18-18,75	18-18,60
wows	201 207	201 207	zerndella	—	—
kukurica	237-238	237 238	rana wosnik	19-20 80	19-21,30
pšenć muka	26-29 50	27 29 00	tany wosnik	25-25,20	2-25 20
rżana muka	27- 9,50	27 29 00	noen melasa	—	—
pš. wotruby	15 00	15,00	bérnj. kruški	18-19,20	18-19,20
rżane „	14 70	14,70	syno, 50 kg	4 00 5 20	4 00-4,70
lane symjo	—	—	rżana sloma	1,10-1 2	1,15-1,30
hróch	—	—	pšenć. „	1 00 1,2	1,00-1 20
raps	—	—	wowsna „	1,35 1,55	1,35-1,55
pjeluški	22-24,00	22-24,00	ječa „	1 15-1,35	1,15-1,35

Wične płacžizny w Budyšinje.

26. januara 1929.
Wšě płacžizny so po złotej hrěwnje zrozymja.

Předmjet	najmišša płacžizna	najwyša płacžizna
Pšenica, nowa	50 kilo	10,25	10,50
Rožka, nowa	50 „	10,00	10,30
Jeczmjeń	50 „	11,00	11,50
„ nazymski	50 „	10,00	10,50
Wows	50 „	10,00	10,25
„ nowy	50 „	10,00	12,00
Raps	50 „	15,50	16,00
Bérny (we wjetš dźěl.)	50 „	3,00	3,50
Butra	1 „	4,00	4,40
Syno, nowe	50 „	6,50	7,50
Sloma, z maš. młóč., pras.	50 „	1,80	2,00
„ „ „ k zssł.	50 „	2,20	2,60
„ z cypami młóčena	50 „	—	—
Pšenična muka, 60%	50 „	17,00	18,00
Rżana muka, 60%	50 „	16,00	17,00
Pšenične wotruby	50 „	7,75	8,00
Rżane wotruby	50 „	8,00	8,25
Jeja	1 štk.	0,16	0,20
Prosata 423 štuk	1 štk.	16,00	30,00

Na wikach so prosata srěnjo kupowachu.
Najlepše twory so hišće wyše płaca.

Drobnowikowanske płacžizny w Budyšinje
26. januara 1929 po hamtskim postajenju.
Wše płacžizny so po złotej hrěwnje zrozymja.

Twora		najniža płacžizny hr	najwyš. płacžizny hr
Howjaze miaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Celace miaso	1 „	2,40	2,60
Skopjace miaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace miaso	1 „	2,20	2,80
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,40	3,20
Pšenčna muka	1 „	0,44	0,56
Rżana muka	1 „	0,44	0,46
Khlěb	1 „	0,35	0,37
Jédźne běrny	1 „	0,10	0,12
Rais	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,60	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,70	1,80
Sušeny połc	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jédźna butra	1 kg	4,00	4,80
„ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,13	0,18
Jédźne buny	1 kg	0,50	0,80
Cokor drobny	1 „	—	0,60
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjenite wuhle (domj. tepj.)	1 ctr.	—	2,20
Brunicowe briketty	1 „	—	1,45

Drježdžańska burza (25. I.).

Pšenca	214-219	běrnjace kružki	21,80-22,0
rožka	207-212	pšenč. wotruby	14,80-15,2
nalětni ječmjeń	235-248	rżane wotruby	14,60-15,8
nazymsk. ječmjeń	200-220	pšenična muka	40.50-42,5
wows	213 218	rżana muka	31,50-33,0
čerwjeny dźećel	150-160	woka	"
raps	-	pjeluški	"
kukurica (Mais)	230 232	hróch	"
suche truhančki	15 15,60	cokrowe truh.	"

Płacžizny rožneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

25. januara 1929. Płacžizny po centn. a zł. hriwnach.
Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 560.

Polnomjasne, wukormjena, najwjetše rżneje hódnosće hač do 6 lět . . . . . 55—
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene . . 52—
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše . . 46—
Mjenje picowane wšěch starobow . . . . . 38—

Byki: 430.

Polnomjasne, wurošcene, najwjetšeje rżneje hódnosće . 51—
Polnomjasne młódše . . . . . 47—
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše . 45—
Špatne . . . . . 40—

Jałojcy a kruwy: 1150.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rżneje hódnosće . . . . . 42—
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rżneje hódnosće hač do 7 lět . . . . . 30—
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy . . . . . 24—
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy . . 20—
Mjenje a špatnje picowane . . . . . —

Ćelata: 2000.

Najlepše wukormjene (2. druž.) . . . . . 72—
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.) . . . . 65—
Špatne (4.) . . . . . 42—

Wowcy: 5565.

Młódše a starše wukormjene (1. družina) . . . . 60—
Starše wukormjene (2.) . . . . . 55—
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.) . . . . . 47—

Swinje: 8741.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare . . . . . 75—
Wukormjene . . . . . 76—
Mjasne . . . . . 75—
Špatne . . . . . 73—
Rancy a kundrowy . . . . . 68—

Tunie gardiny
vitraže, kromki, canki, košle, nócne jaki, sukwie, ložowe šaty bildowe ruby
J. Erler w Budyšinje na Zwonk. Lawsk. hasy 10
Serbske postužowanje!!

Pjenjezy
jako požčonku abo jako hospodarske pjenjezy wot **200 hr.** sem. Hypotheki, twarske a kupne pjenjezy wobstara
Zastupjeŕ: **Max Rose**
w Budyšinje
na Znutŕkownej Lawsk. hasy 8
Telefon 3447
Pjatk a sobotu
9—12 a 2—6 hodź.

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy
z 5—8½ procentami
po wučinjenju

Šekowe konto z 4 % dlez dalšich wudawkow
Dawamy kredity, wobstaramy hypotheki a hódnosine papjery kaž wše druhe bankowske dźela

Přijimamy a wupłaćujemy tež pola filialkow we Wojerecach a w Khoćebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu Rakecach, Nowem Měsće, Wulkich Zdźarach, Khrósćicach, Barće, Delnim Wujezdźe

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Mitteldeutsche Organisations-
Akt.-Ges. Leipzig
Wokrjesna direkcija w Budyšinje
na Mołkowej drozy 6
Telefon 3642
přizamknj. wotnožka Algem. Treuhand A.-G. Leipzig

Hypothekowe kredity
Financěrowanja
Saněrowanja
Kupjenje a předawanje ležownosćow
Přijimanje
privatnych pjenjez
k wupožčenju na prěnje hypotheki
Njećrjeba sodoprědka płacić

Emil Höhne w Bukecach
zamkarski mišter
Skleńčane-, porelinowe- a nikłowe twory, darjeńki kóždeje družiny a wše **hospodarske wěcy.**

Hdyž chceće
woprawdźe dobry wobraz
měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja
Richard Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13
Kóždu njedźelu wot ½11—3 hodź wotewrjene

Domjacy rěznik
wustojny kolbasudźełaŕ
so poručuje
Bliže je zhonić w „Serb. Now."

Wysokosudelna
jałojca
je na předań w Minakale 27

Moje inventursk. wupředawanje
wot 18. hač do 31. januara
poskićuje Wam wurjadny wužitk k nakupow. prěnjotnych
pjerjowch a batnjanych twerow
łožowych šatow, bildowych šatow, normalnych šatow, košlow ze zasadkom, šankow, wolmj. muslina, barchenta, wupjelkow, łožowych plachtow.
— Zbytkne dźełby a zbytki kóždeje družiny —
Hilger w Budyšinje
Lotzestraße 20,I
žane klamy! žane klamy!

Kofej Kakao
Kolonialne twory
KURIO
na Zwonk. Lawsk. hasy 24

Handrij Mróz w Bukecach
Kolesafarja. Casnikaŕ. Wuporiedźeŕa. Centrifugi.
Wotnajeńsku awto
za kwasy, křěźina atd. najtuńšo. — Telefon Pomore 323

Přednošk
w adventskej sali w Budyšinje na Borkinje, 1 wutoru 29. jan. 1929 wječor we 8 hodź. wo
„Přichodny swět a jeho wobydlerjo"
Kóždy je wutrobnje witany. Zastup darmo.
A. Krawčik.

Stunnje, kufry, žonjace toše, mósnički, štrykowane łacy, spódnje khołowy, rukajcy, žonjace šlypry a spódnje suknje poruči tunjo
Pawoł Schreiter w Bukecach
sedlaŕski mišter.

Wupjerki
we wšěch šěrokosćach, barbunjepušćace a pjerjonjepřepušćace, łožowe šaty, twjelki, šantki, přikrywy na blida, łoža a komody
nanaituńšo
W času inventurskeho wupředawanja wot 26. januara hač do 8. februara dawam na wše twory **10 % rabata.**
Emil Wehrle
na Bohatej hasy 9

WŠĚ ČIŠĆERSKE WĚCY
serbske a němske, kaž listowe hłowy, zličbowanja, kwitowanja, nałičše na listowe wobalki, kwasne spisy, plakaty, slubowe khartki, wěrowanske khartki, smjertne khartki, programy a
tež
přeprošenja, visitne a džakne khartki, čestne dopisy, wěncowe sekle, dopisnicy, wše wěcy jeno- a wjacobarbne, jenož najlěpši material, zhotowja swědomićiwje, spěšnje a płaćizny hódno
SMOLERJEC KNIHIĆIŠĆERNJA
z. dr. z w. ruk. **W BUDYSINJE** w Serb. Domje

Serbski Hospodaŕ
ratarske wulkowikowarske towarstwo
z wobm. ruk.
Telefon: w Budyšinje 3510, w Khoćebuzu 1247

Naš młyn w Delnim Wujezdźe, telef. čo. 13 dźełа nětko tež
dejwo spěchowacu picu
z ržanych a pšeńčnych wotrubow, rajsoweje mučki a mučki wolijowych wosuchow po receptach nazhonitych skotarjow, wše dźěle w najlěpšich a najčišćišich kaikosćach.
Tutu picu předawamy jako
łužisku dejwo spěchowacu picu
I. družina wopřija 18,06% proteina a 8,42% tuka,
II. družina wopřija 19,48% proteina a 7,83% tuka.
Wobě družinje stej po wobswědčenju stalneje přepytańje w Möckernje pola Lipska nieskaženej a čistej.

Blidarscy wučobnicy
pod přijonnymi wumjenjenjami přistaj
Arnošt Hohlfeld
w Budestecach

Přesadźowanje paln. drjewa
Klóšterski hajniski revěr Łazk
Wutoru, 29. januara t. l., budźeja so w hosćencu (młyn) we Łazku wot dop. w 9 hodź.
435 rm mjehkeje wałčiny
z drjewnišćow wotdźel. 16 a 21
22 rm khójn. palnych klumpachow
z drjewnišća wotdźel. 16
10 rm twjerdych palnych klumpachow
z drjewnišća wotdźel. 41
51 twjerdych dolhich hromadow
z drjewnišća wotdźel. 41
wokoło 15 rm slabych khójn. pjenkow
z drjewnišća wotdźel. 16
za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać
Hajniske zarjadnistwo.

Šwajcarska
Lactina
znamka „Anker"
hižom wot lěta 1882 najlěpše narunanje mloka k picowanju čelatow a prosatow.

5 kg	4.—	hr.	daju	80 Liter	Lactina-mloko
10 „	7.50	„	„	160 „	„ „
25 „	17.50	„	„	400 „	„ „
50 „	35.—	„	„	800 „	„ „

poručuje
Žitny dom w Kamjencu

Woschity wobkhod
za
nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Hośle hasy (Nowotwaŕ khorobn. kasy)

Přesadźowanje drjewa.
Pónđźelu 28. wulk. rožka 1929 dopołd. w 10 hodź. předawamy na přesadźowanje
w hosćenca w Kisicy
sćěhowace palne drjewa z wodźela 56 a 105
60 rm khójn. paln. šćěpow
„ „
„ hłzow
„ „
Statne hajnistwo w Polpicy pola Klukša.
Telefon Hućina 25.

Kožane jaki **mantle a khołowy,** brune a čorne, jaki wot 63,— hr.
žonjace jaki, čerwjene, zelene a módre poruči
M. Diener w Jasenicy
pola Njeswačidła

Driewowa awkcija
Srjedu, 6. februara, dopołdnja w 10 hodź. budźeja so w hosćencu w Hućinje na Małešanskim rěwěrje (wulki hat, pola Plusnikec, jackec hat, při Lubače pola Lemišowa, při mostowej korčmje, w rudlach a w Stróženčanskej holi) nastajane drjewa:
378 twjerdych žerdźow
375 płotowych žerdźow
18 rm mjehkich wužitknych kuluchow
96 rm twjerd. a mjehk. paln. kuluchow
425 rm mjehkeje wałčiny
26 rm mjehkich pjenkow
100 twjerdych dolhich hromadow
za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać
Hrabja Schall-Riaucourski
hajniski hamt w Ruscy.
24. jan. 1929

Piany
Najwyšša kajkosć
Přijomne měsačne wotpłaćowanje
August Förster
w Budyšinje
na Kěžorskej hasy 15

Serb k Serbej!

Surc kóžki
wot sajacow, kanikłow, kóčkow, liškow, tkhórow, kunow a t. d. kupuju stajnje za najwyšše płaćizny
Kožnochowy dom
A. Fiegel nadł.
na Kěžorskej drózy 6
Kóžki k bělenju, barbjenju a tšihanju so tež přijima.

Naše inventurske wupředawanje

započnje so
sobotu 26. januara
Rätza a syn
šatowy wobkhod
na Kěžorskej hasy 4.

2. přiloha k číslu 22

SERBSKE NOWINY

Sobota, 26. januara 1929

M. N.-N.:

Sokolski wječork w Rakojdach.

Wopyt na swjedźenjach bywa tak rjec barometer zajima a zmyslenja ludu. Směmy-li po tym sudźić, to dóńdźemy k radostnemu spóznaću, zo w našim ludźe dźeń a bóle rosće zajim za Sokolstwo, přetož na sokolskich swjedźenjach hladajcy přibywa wopytarstwo, znajmjeńša po narańšej Łužicy (Poměry w nawječornych stronach studować njemějach přileżnosće)!

Přibywa wopytarstwo, rosće w ludźe zajim za Sokolstwo!

To znowa jasnje spóznawachmy na sokolskim wječorku 20. wulkeho rózka w Rakojdach. Nochcu sebi hubu nabrać a fantasować, zo su ludźo z durjemi wupadali, ale jenož naspomnju, zo bě na swjedźenju wjacy wopytarjow dyžli na dotalnych swjedźenjach. Lud bě přikhwatał wot blizka a daloka — šwarna črjódka Bukečanow a Bukečankow bě so ze awtom přiwalila, dwaj wučerjej Bukečanskeje šule njeběštaj so bojałoj předalokeho puća a „přewuzkeho kontakta ze wšědnym ludom“ — běštaj so wobdźěłoj a móżetaj być z přikładom mnohemu „težinteligentej“. Wjesny wučeŕ — horliwy dźěłaćeŕ za narod — dźě też njebě so wotwlakował. W Rakojdach to tak bywa, zo nimaš přewjele přičinow k swarjenju a šwikanju....!

Zawěšk so zběhny. Zjewi so fronta Rakojdźanskich Sokołow — młodźencow a hólcow. Br. Bartuš pewita, najmjeńše Sokolatko sćěhuje z jimacym wuznaćom k Sokolstwu, wšitcy bratŕa na jewišću spěwaju nowu pěsń br. Sewćika: „My smy serbscy Sokoljo....“

Dźesać Sokołow pod wjednistwom zwjazkoweho načolnika br. Kerka prostne zwučuje, zestajene wot br. Mjeltki. Zwučowanje na prěkušu sćěhuje. Tu Rakojdźenjo su hižo jara wjele odcpěli. Bjez dźiwa, hdyž maju za wuwučowarja tajkeho wustojneho čěłozwučnika kaž br. Měrćina Mjeltku, dźě najlěpšeho zwučowarja zwjazka na prěkušu. Zwučowanja na nizkich a wysokich bradłach pod nawjedowanjom bratrow Bartuša a Dučmana so přewjedu ze samsnej wustojnosću a to same płaći wo zwučowanju na konju, kiž nawjedowaše zasy br. Mjeltka. Směmy so wjeselić, zo poměrnje młoda jednota tak pilnje je dźěłała a so prócowała, wona smě změrom so runać z druhimi slawnymi jednotami.

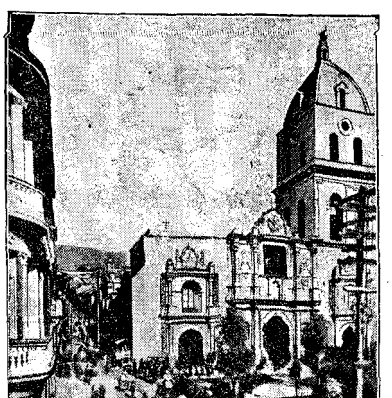
Wustupja dźěći — šwarna črjódka, je jich dwanaće. Hdyž dźěći hižo sokola, to nam za trach njeje wo přichod našich jednotow. Dźěći prostne zwučuja a to dosć derje, při tym spěwaju serbske pěsničky. Bohužel dyrbju wuznać, zo bě prěni spěw khětro njezbožownje wuzwoleny. Čehodla dyrbimy sej wot susoda požčić pěsnje a přełožić, hdyž mamy sami dosć a nadosć swojich a wjele rjeńšich a krasnišich? Tuž namjetuju, zo přełožk wot „Bauer, bind den Pudel an“ hižo nihdy a nihdźe wjac njezaklinča!

Skupina so zjewi na jewišću. Bě krasna, wobkuzlaca! A dwojohłósny spěw: „Sokole, z połdnja ke nam....“ ju rjenje ilustrowaše. Kuplet sćěhowaše a potom dźiwadło: „Serbske braščenje“. Tuta hra njeje khmana, je njezajimawa a bjez efekta. Njehodźi so z njej ničo docpěć, tež hdyž so wustojnje hraje...!

Zcyła, njeje ani trjeba, zo so na sokolskich swjedźenjach hišće wosebite dźiwadło hraje! Pak jednota wuhotuje dźiwadłowy wječork abo wona zarjaduje jeničcy zjawne zwučowanje. To mohł być směr za přichod!

Rakojdźanskej jednoće pak móżemy wupodać wuswědčenje, zo je swěru dźěłała, zo zo prócowanje bu mytowane z krasnym wuspěchom, zo wjele hižo je docpěła a z tym nabyła kruteho zakłada za dalšu dźěławosć.

Sokolski wječork w Rakojdach bě znowa z dopokazom, kak kruće so zakorjenuje a kak mócnje so rozrostuje sokolska myslička w Serbach. Tak mócnje hižo steji naše Sokolstwo, zo móżemy so wusměwać złowólnym, kiž spytaju podrywać a spowalić zasadźby našeje organizacije!

Hłowna cyrkej abo kathedrala w La Paz, hłownym měsće Boliviskeje. Krasny Boži dom steji na namješće San Francisko. Boliviska dopomina nas na čas do poslednich hód. Tebdy hrožeše strach, zo wójna z Paraguayskej wudyri. „Zwjazk Ludow“, kotremuž wobaj stataj přisłušatej, jwadu bjez wjetšeho krejrozleća wuruna.

Operacija.

Čłažnik pokasowasche na poknóg.

We wulkich runmoscach khorownje knjejeschе cjichina. Jenož někotři z tamnych stiwkach, kotrychž běchu na ranjin tuteho dnja rěsali. Hewak bě wšcho cjicho.

Nadobo nasta hibot, kaž dyrje so wětřik w cjichej, morwej nozy posobnje, schukoze, schepta, zynlnischi bywa.

Rózne dohladowarki njekhodźachu wjac tak cjische. Potčorjeny hłós pschedstejicześći bě zlyschecź. Po schodach bě khwatk a mschota. S čłažami bě jaźnje zlyschecź: „Hajno, Michale, Bjarnato: sanycź.“ Abo: „Tak tola khwatajcje, Michale.“ Hajno, Michał, Bjarnat běchu dohladowarjo khorych.

Něšto bě, jako běchu so wodowe honacze wotwjertkej woda něhdże schumjeschе. W runmoscach pschi semi: we operazijskich salach buchu durje wocźinjane a zacźinjane. Ropot stajnje schumjazeje wody trajeschе dale. S mutnosće je harv města wuschěhny so wozebitu ropot: wós so blizeschе, sawinywschi so k wrotam, sasta psched hłownymi durjemi klinikskeho wustawa. S wulkej wobhladniwosću bu młoda holza z wose zbehnjena a na nošydach, kiž běchu z krejczerwjenej plachtu wodźete, do domu donjesena. Wschо to nawjedowasche jedyn pomozny lěkaŕ hławneho genialneho ranylskarja, kotremuž klinika zluschesche. Pomozny lěkaŕ bě nawożenja młodeje knjenje. Mjes tym so bu wona wot dohladowarkow kupana a na městnje, hdźež dyrbjesche so dacź rěwaź, trubana, jednasche so tu wo žiwjenje abo žmjerć, sastupi jeje nawożenja do dźěłarskeje jitwy swojeho schefa. Wobaj knjesaj měšeschtaj kwótku rosmołwu: „Na, kaj chcjecje. Cźinju jenicźke wumjacze, a teź jenož tohodla, dokelž jeje sam lěkaŕ. Ale wobmyslcje sebi dosć derje, so budźecje zu sćeźka móz .... Jedna so wo Waschu knjeżnu njewjesku“ . . . „Ssym rosumjeny.“ „Potajkim derje. Wostańcje tak dołho pola mje, doniž naju njeskuschnje.“

*

Mjes tym běchu pschihoty k operaziji skónczene. Khora bu sasa do krejczerwjeneje plachty sawita, wobhladniwje na nošydła położena, potom do operazijskeje sale cjo. 7 do najwjetschеje, horje donjesena a tam, hischcze mokra wot kupjelow, na blido położena, kiž bě wodźete se zoltowójskowanym płatom. Pschipomognik hłowneho lěkaŕa so wo khoru starasche. Wón sasnkny jej do lěiwho ramja morfjunt. Ale spar nochzyschе ju hnydom wobjecź: wona widźeschе a žiwschеschе wschо, schtoż so wokoło njeje stawasche. Mnohe žehlawki rošcherjachu zwětkowjej dnja. We płonju, kaž pola fristra, žehlachu so kleschcze. Kotwokoło pschi scźenach plusłotasche we wumywadłach woda. Na schtrelenczanych woknowych kawkach lezachu w najdokładnischim porjadze a w najdokładnischej czistocze sta nožow klеschcow, pintsetow, hamorczkow, nożjow, dwarwkow. Wobwijasowa sdźina, bowy sa jětijenje, wokmina, wulke schtrele trucźacźiteho seliczanika, wschoho bě tu dosć nadosći. Maka czorna tfirózkata bleschka a kufleńka z guttapercha pokasaschej so na wożebitym blidku. W bleschach běsche mokschina běleje barby, chloroform.

Dohladowarjo a dohladowarki běchu žebi hacź psches kulki žahaze gumijowe rukajzy inkli: bórzy wschak ko kamjentne schpundowanje do jězora pschemčni. Na hłowje měsachu wschitzy, podsłischo teź lěkarjo, wožomrózłe kautschaŕske czapki: so njeby žadyn próch do rany padnył. Pschesо saso myjachu žebi wschitkan ruzy . . . . Mčni dohladowaŕ pohladny na pschichodnych druhich. Potom thubi so, so by so z lěkarjemi sasо wrócził. Tuchi pschihotowachu wusłuchowani, z kwhornjenymi rukawami. Bě to wschо mały kusk podobne na pschihotowanja k wulkemu zwinjorěsanju.

Schef pokloni so psched khorej a pschedstaji jej potom, wšo trochi njetrjebawschi, mnohich pomocnych lěkarjow. Jeje nawożenja, tak bě to srjeczane, žmědźische hakle potom sastupicź, hdyž wona we morwje leschеche.

Něšto słupi so schef k jeje nohomaj. Pomocni lěkarjo rozdźělichu so (hrube pschikrumanie proshy wo wodacze) kaž kanonjerjo wokoło kanonu. Pohladnjenje mjes wjednikom a jeho schulerjom, kotrehož wócźaŋ njeslubichtej wócźaŋ swojeho knjesa . . . . Chcecze wajmje hłubsche wuhonjenje . . . Proschu pomaku ličźicź“ . . . Sažo pohladnjenje k hłownemu lěkarjej. Tutón rjekny: „Hotowe!“ Krejczerwjena plachta padny. W žamžnym wokomiku sastupi nawożenja

Ju fala. Wulkeje winy bé ju ſ pokazy ſpoſobnyh, a ſchaſeje ſtu ſekundy dolho ſ wodnarſtwa.

* * *

Ruunu měru ſ njebeſej dele do kolebki położi bohowólka Wunjeſtwo. Wunjeſtwo wulkeho twarza, wulkeho lěkarja, dźiwadźelnika, hudźbnika. Pſchidruži-li ju pilnoſć a poſtebita wuſtojnoſć, ſejmi ju wunměſ ſ miſchtrom.

Wunjeſche cjichcina kaž w rowje. Wichcer, kiž bé pſches wokno pohladał, bé ju naſtrójany khežije ſhubił. S blizſcheje zyrkwinje wěſe cjepjeſche poknó.

Miſchtr bé pſchi ſwojim dźele. Wóczko błyſcheješche ju jemu we wjeſelſchej rjanoſći.

Pſchi hluboki, ſtrašchny rosrěſk bé ju ſtak. Pomoznaj lěkarjej dźeržeſchtaj mjaſowej ſchlivje ſ malymaj bóczkomaj rózoh. Nichcejcy mójeſche ſchef dźělać. Někto poruczeſche, měrnje, kruče, jaſnje: pſchcjo ſenoſ jenotliwe ſłowa. Dalſchej lěkarjej dźeržeſchtaj khoreje hibił: tamni lěkarju, ſo bychu ſchefej to ſ wotkrowkych lawkow pſchinoſchowali, ſchtož hebi ſadaſche.

S wotkſkyteje koſcje běžeſche jětſjenje a njerjad we wulkej mnohoſći. Wicho pſchemožaju ſmjerd roſcherjeſche ju po ſali. ſmjerd tlajazeho cjěła; dohladowarſej a tſi dohladowarki dyrbjachu ju ſa ſekundy na ſcjenu ſlehnyć. Wſchitzy ſłuchu błędnychu. Jenoż wón, miſchtr, woſta truh.

Sſłužbjeny mlodeje knjenje ſtejeſche kaž dotal w ſtronu. W lěkarju, nawoženi, tak jara haſ pſcheciwo tomu tež wojowaſche, jewjeſche ſo cjłowjek. Niewuprajomne hnuſcje pſchekórni wutrobu, a huſto dyrbjeſche zyle ſwoje mozy mawinać, ſo njeby noże ſadźerżał. Jako njerjad a jětſjenje běžeſche, wograwa ju tak hluboko. Bjes toho ju by ſa to ſtrobł . . . a w ſamnoſći wokomiku poduſchi jeho ſmjerd. Wón ſwoje ſo [illegible] ſ ſemi, ſo by hakle ſaſo woſtał, dokuż bé wſe

Dwórka, ſ ham[illegible]ka, jaru ſo do ſaczękleho mja-ła. Saſſinczachu bluke dyrjenja, kruſe ſpěſchne dyrjenja ſ hamorom. Kaž wětſor njeſtrſchakwiſche ſ poſtawy wotkłepa, tak wulki ſtkać klepaſche. Sſwoje wóczko wotpoczowaſche mękrnje nad koſcju; ruka biješche kaž na njecjuſtiwy kamjeń.

Skónczuje bé wſcho nimo. Kaž ſ měſchenýh hłoſow wa-tuczi mloda holza. Njebé ani najſpnadniſcheje boloſcze mękа. Jónu, a na to dopomni ſo zyle jaſnje, bé cjuka, ſo jej cjohke naſtrne ſkónzo na khribiet ſwjeczeſche — tu běchu ju paliſi. A jónu je nčchtó ła ěr na jeje khribjecze hroſ; běchu to zunje, derje cjinjaze ſtwrki, kiž bé ſaczuka — tu bé łžkaſ ſ hamorom dowowaſi do koſcze hić

Na łobje bé [illegible] njewjeſta padnyła. Sſmějo bé ju ſtarſyła; też najmjeńſchu boloſcz njebé ſaczuła. Haj, ani módry bleſk njebé wostał. Ale nadobo, po njedźe-lach. ſarču ſyłne kakanje w łžwym ramjenju. Domowny lěkaſ mječſche to ſa naſtymnjenje; a wopraſwdźe, ſa někotry hny łda ſo wſchitko być nimo. Po něcjim pak jej nad-padny, ſo njemóżeſche thribjet runje dźerżeć. Najprjedy nikomu wo tom njepowědaſche. Jako pak bu jej ſtałwanje pſchecjo wobcjeżniſche a cjujeſche naſtajnje łohke boloſcze, bu wažniet ſa domownym lěkarjom póſłane. Tutón, někto ſtrachocźiwy, ſaſwoła ſtałwenoho operatéra na pomoz. To bé jemu jaſne, ſo pacjentku jětſjenje wobcjeżuje.

A wulki miſchtr, kiž nutſkowneho cjłowjeka znajeſche kaž cźiſkownik ſwojeho cjaſnika, ſpóſna pſchicźinu hnydom.

Hižo ſa pſchichodny dźeń poſtajł rězanje. Jako pak bé, kaž wot njemóra cźerjeny, hiſcheze jómu pola khoreje pobył, pſchikaza operaciju hižo ſa wſchidobne hodźiny.

* * *

K prěnjemu raſej po podawku ſłodźeſche pſchi jeje łožu jeje ſhubjeny. Wón bé jej korbik pokny cźemnocźerwjenych rózow ſrobu pſchinjeſł a je kaž we wjeſelej roſwólnoſći na běh wodźewańku płachtu muſkypał. Ale jako někto wotewſatej koſcatej ruzy do ſwojeju wiſa, jaczu łohki ſpa-cźak wothlinoſche wograwjenja.

Wona, na kotreji lěkarjo kaž dźiw wobhladowachu, ſo bé hiſcheze żiwa, nabiwſche dźeń wote dnja. Rany, pſches dalſchu operaciju podpjerane. żiłachu lěpje a lěpje. Wu-bierne wothladanje w khorotwni dokonja ſo ſwoje. Ale cźim bóle ſo wona ſaſo cjeſtwa k żiwjenju wróci, cźim njeje mógłoſche ſo joje ſhubjeny ſtopnjowaze wothlinu-

ſcheje pſchecziwo żiwoſej njewjeſcze dowobaracź. Něſchto, ſchtož njemóżeſche ſhubi wujaſnicź, ſchtož jeho kaž ſe ſyłnemi kléſchczemi wot jeje łoża cjehnjeſche, prózowaſche ſo podarmo pſchewinyć. Jeneho dnja, hižo bé pſchetwjeſene do ſtarſchiſkeho domu wobſamknjena wěź, jako do khorownje dźeſche, bé jemu lědy móżno, durje k jeje ſſtwě wotewrjeć. Wona ſmjejcheſche ſo ſnožownu na njeho, jemu rózu w ruzy dźerżo. Wón pak, wot njeduchowy napjerany, nje-ſwaži ſo, bližo k njej pſchiſtupicź. Wón ſwamleſche nje-lepe ſłowa ſamolwjenja a praji jej ſłónczniſe, ſo jemu nje-je wjaz móżno, ſo ſluba dźerżeć, ſo —

A potom bé ſo ſhubił.

* * *

Président Paraguaya z mjenom Gaggari. Jako wójna mjez Boliviskej hrożeše, přikaza 10 lětnikow wójska mobilizować.

Hłowny rozkazowař bolivianskeho wójska z mjenom Kundt. Jako wójna mjez Boliviju a Paraguayom hrożeše, tutoho generala wjele mjenowachu.

Wſoha leżeſche ſwopręda kaž wot Bożeje ruczki ſajata. Potom poczachu jeje porſty ſe ſpěchom róże roſtkubacź. Jeje cźuwy dachu ſo do njemóra. Nadobo ſtyhnyſche żebi rózowe kcźeńa na żiwoju ſłowu a wotorhny żebi potom ſ najwjeſelſchej mozu pſchiwobwjaſaju a wobalił ſ nowa pala-zeje rany. S tutymi, kaž ſ khorhoju machajo, ſłoczi ſe łoża a na wokno a wot tam dele do hłubokeho, ſ kamjenjemi wuſładzeneho dwora. Nosbiwſchi żebi nop, bé na měſtnje morwa.

* * *

Lěkarjam woſta jeje nadpad bludnoſcze wěczne hódaczko. Sſłužbjeny ſhubi ſo hižo naſajtra ſ měſta. Kóżdemu bé to ſroſemliwe. Sſamo tolſty wobthódny radiczeł mě-

njeſche: „Haj, haj, tak bych ja to też cźinił" — haczrunjej by wěſcze na pſchewodźenje ſchoł.

Je ſmyſlenjow a ſaczuczow, kotrychž pſchicźina je nam dośpoknje njeſaſna. Potajnoſcze budu woſtacź, kiž ſo nihdy wuſłědźicź njeſodża. Njebé w tutym padze bróſnu napohlad a ſatraſchny ſmjerd běżazeho jětſjenja ſ brě-njej pſchicźinu być?

Wusudźenja.

Wulka thłoſtańſka komora w Budyſchinje ſaczińny po-wołanje hłudkotwarſkeho techníka Józefa Kuliga ſe Sche-rjelza, kiž je ras loni wjeczor w Trjebjeńzach ſ motorſkim kołom do mlokowoje pſchedawarki Marje Helenу Kochez ja-jěł. Kulig bu pſchi ſmjeſnożenju, jeho towarſchniza, kotruż mějeſche jadu na motorſkim kole jědźo, je bjes wědomja leżo woſtała a Kochez woteńdże ſ wobodrjeńzami a ſmje-cźenjemi. Sſwědźu prajachu, ſo je Kulig, kiž ſ někotrymi dalſchimi towarſchemi pſchijědźe, bjes ſwěżu pſches Trje-bjeńzy jěł. Dnja 26. nowembra 1928 běſche Budyſki hamtſki ſudnik Kuliga k 90 hr. pjenježnemu thłoſtanju abo 6 dnjow faſtwa ſaſudźił. Pſchi tutom thłoſtanju też woſta.

Dźeſći w automobilu wotwjedli.

Wutoru wotwjedźe pjecź mužow ſ dróhi Lenôtre we Parizu amerikańſkej dźeſći, 13lětnu holzu a 9lětneho hólca. Dźeſći mjenujetaj ſo Ruth a Frank Woodward. Maćź dźeſći je bohata Američanka, kotraż je ſwojeho muża wo-puſchczika a je w Parizu ſiwa. Kaž połizija woſtejnja, je nan, wjeleſtróżny milijonar Frank Woodward ſ Roche-ſtera, dźeſći wotwjeſcź dał. Wón běſche ſebi někotrych privatnych detektiwow wotnajał, kotříž pſched ſchulu dźe-ſći woczakowachu, doniż je ſwojej pſchewodnizu na dróhu njeſupiſchcźej. Detektiwoju cźiſkneho gouvernantu k ſemi. Wucźeŕ, kiž chyſche wotwjedźenju dźeſći ſadźěwacź, ſrani ſo cźeſko pſchi ſcherańenju automoweje ſchkleńzy. Na to ſo auto w kurjanje ſhubi

Zamtske wozjewjenje z Budyſina.

Ratarſka ſchula w Budyſchinje ſ hołeżazym wothdźělenjom.

Proſcźy ſo, ſo bychu „mějacźni ſchulerjo a ſchulerki", kiž maju ſo k jutrnym 1929 pſchijeć, hač do 1. měrza 1. l. ſamolwili. Sdobom pokaſuje ſo na darmotne hoſpodarſke radupodawanje" ratarſkeje ſchule.

Prof. dr. Schellenberger, wyſchi ſchi ratarſki rada.

Zamtske wozjewjenje z Wotrowc.

Naſtupa dowoł hamtſkeho pſchódſtejerja.

Hamtſki pſchódſtejeŕ Weber w Hóſni je khorosce dla hač na dalſche na wotp. w Budyſchinje, 62 łět. Wilhelm Dörfer, młynſki najeńk w Porſchizach, 63 łět. — Juri Arno Markert, wótd. ſtražnikſtr w Budyſchinje, 34 łět. — Thereſa Karichowa w Wětej Wodze, 78 łět. — Korla Wóhm, błoćaŕ w Hródku, 52 łět

ma to wobłuhować. Sy hyšcy rybjeńcy a mortwe ryby do hornja šworšchtujemy. Sa 3—4 njedźele twarožki wubjernje žłodźa. Tole měli mnohe hišče hospody spytać, dokelž je wajchnje zyle jednore a dobre.

Woinoschene gumijowe plaschcze

możemy ſ tym porjedźić, namajamy-li je ſ rospuschčelinu schtapika (Amoniak). Směschamy do wody žamtnu měru schtapika, kelkož mamy wody a rospuschčelinu, masamy ſ hubizu (Schwamm). Tajši gumijowy plaschcz je sažo rjany a dlěje dźerži.

Lěpschi kosej.

Kosej wo wjele lěpje žłodźi, hdyž jón krótka pryedy hacž jón nalijemy, do blachoweho hornja rosemlěty žynjemy. Pschiſtypnjemy tež do kosoja maku prišku žele a na to króp na njón linijemy.

Mažna maličkosć w kuchni.

Někotra hospoſa ma dźiwne natwrčenje, so butru, marmeladu, schmadrunks abo podobne pojedźe se hrjedźa je hornza bjerje a wostaji na kromach a na bokach sbykti wižajo. To je wopaki. Wscho schtož na bokach w hornzu wostanje, kajsy žo za 24 hodźinow, sbykti saschtejа, spłěsnjwija ab saschtnu. Tohodla dyrbi hospoſa je seščnow wscho prawje cžisče seschkrabać, so by na smjerchom tohe, schtož je hischcze w hornzu, ničžo njewostało.

Mležniwe pleza a žuschene mjaſo.

Mležniwe pleza (Schinken), žuschene mjaſo abo kołbašy su jara njestrowe. Tohodla dyrbimy sa tym hladać, so nam ničžo njeſpležniwi. Tak bórzy pak je hacž nam něschto spležnika, dyrbimy mležniwy dźeł hnydom wotstronić. Najkhmanišchi srědk pscheciwo tajkim mležniwym žuschenym tworam je kuchinska žel. Na taterju wody rospuschčimy telko žele, so by rospuschčelina dosć husta była. Namajamy-li ſ tajkej rospuschčelinu mležniwe twory, shubi žo mležniwina sa wokomiki. Sa někotre dny je mjaſo je šlabej schkrutu želoweho kriſtału poceżnjena. Tale schkrutka wobara dalschemu mležniwenju.

Czehodla žo nam w symje hubjenje butra dźeła?

Jeschcži-li žo nam w symje žmjetana pschi butſje dźełanju, žu tudy ſluorestowe nakažliwiny ſ wina, kotrež žo rady pschisporjeja, je-li žmjetana pschesymna, to je, ma-li žmjetana jenož + 10 hacž do 12° C. Najpschihódnischa czopłota sa žmjetanu w symje je 22 hacž 24° C. czopłoty. W lěcze 18° C. Pschi tajkej czopłoce žo nam butra najlěpje dźeła.

Prażeny karp.

Karpa najpryedy derje woschkrabamy a na male kuſki rossožělimy. Na to tóždy kuſ ſ lapku wótrějemy. Potom tóždy kuſ derje woželimy, (jeli žo jako mjaſo, na 1 kg. ryby damy pol lžizy žele.) Woželenu rybu woſkajimy kiwilku ležo. Potom wokoło pol hodźiny psched wobjedom tóždy kuſ w muzy wutwalamy, namoczimy jón w rosschkaranym žytym jeju, wutwalamy tóždy kuſ dale we rostruhanej zakrje a pjeczemy jeho we warjaczym schmalzu abo na warjazej butſje. Na butſje je lěpſch ſ na schmalzu.

Dobry pópranz.

¾ litra mjedu ſwarcze ſ 250 gr. zokora. Na to směschej 750 gr. muki ſ 2 jejomaj, 2 małej lžicžoj rostokczenych nalikow, něschto zimta a k tomu pschidajcze wusſtudnjeny měd. Tute cžešto derje rosměschamy a na blach roskulamy. Na to tykanz 35 mjeńschinow pjeczemy.

Wonjałka ſ kwětkow.

S mejſtich ſwónczkow, ſijałkow abo rózi móżemy žebi wschelake wonjałki abo parfumy, kaj je mjenujemy pschihotowacz. Kežénja wotschczišpamy a natykamy je do blesche a mulkemy na 10 do dźesać ⅔ czisteho palenza a ⅓ glizerinu. Wescho derje satrkamy a wostajimy ju tři tydźenje na słónczku ležo. Na to możemy moſchinu do njeſchich bleschkow nalecz. Tole możemy wožebje ſ rózi pschiprawicz, dokelž rože nam tola tak bórzy ſwotpadaju.

Prašenja a wotmolwjenja.

P r a ſ c h e n j e: Moja krowa měješe 8 njedźeli pschesahe cželo. Te bě jenož 3 hodźiny dołho žiwe a pohledneše je teſ w krwi shniło. Móju krowu jašo pódła druhich ſtajicz abo je khorosc natykowaza? Dyrbju krowu wutwopłokowacz a potom jašo pschipuschczicz?

W o t m o ł w a: Stajcze krowu wožebje a ſwutwopłokujcze ju ſ něšajkim czisczazym srědkom (lyſolowej wodu). Hacž ma krowa někajku natykowazu khorosc, móże jenož ſkótny lěkař ſwěsczicz. Pryedy hacž ju njeſtsze pschehladacz dali, ju teſ njepschipuschczinjcze. Samowalcze po możnosci bórzy ſkótneho lěkarja, dokelž wam njemóżemy pryedy ničžo radzicz, hacž krowu njepschehlada.

P r a ſ c h e n j e: Na mojej wischninje, kotraž nalěczo derje kežéjeſche ſahinychu ⅞ hałſow po kcžwje. Njeje tudy žnadź monialna khorosc ſ domom. Tsecži dźeł hałſow ſwoſta dobry a njeježesche teſ płody. Chžył bych rady dozhła nowe ſchtonu nażadzecz, dokelž ſtare wjele wjazu njenjeſu. Schto mi radzicze, a kajku druzinu.

W o t m o ł w a: Mjes kiżałymi wiſchninami njeje druzinu, kotraž by pod monilija njecžełpjeła. My bychmy wam ſchleńczanki „kralowna Hortenzija“ radźili. Tu monilija tak njenapadnje. Też žo tale druzina kózde léto radži, ale njenjeże wjeſo ſ khromadami. Nimo toho maju płody jaſnożołtu juſchku. Tak bórzy hacž pak bytscze khorosc pytnyli, dyrbimy khore hałſe wotrězacz a hnydom ſpalicz. So bychmy ſchtom pſched khorosču do czaża ſchtitali, kedźbujmy, so bychmy žone hałožki njewotwamalt abo ſchtom dożyła njeſranitii.

P r a ſ c h e n j e: Schto dyrbimy pizowacz, so bychu nam kruwy prawje wjele nadejile.

W o t m o ł w a: K dospěcu dobreho wunoſchka pola dójnych kruwow ſłuſcha najpryedy dobra a bjeſwadna jakłada piza. Jako ſakładnu pizu dawamy na pschikład ja ſtocžo, kotrež 10 zentnarjow waži: 20—25 kg. runkliży, 4—5 kg. dobreho žyna a ſłomy. Jako žylnjazu pizu dawamy pschenicžne wotrubu, wolijowy wožuch a to 2: 3. To płacži ja dejne krumy. Nimo toho możemy hiſchcze ſcžehowazu žylnjazu pizu měſchecz. 40 proz. pschenicžnych wotrubow, 20 proz. palmoweho wožucha, 10 proz. ſroſchikoweho wožucha (Erdnużkuchen) a 10 proz. laneho wožucha. Hdyž taſu pizu měſchamy, nam kruwy jara derje deja. Nimo toho je mloko tajkich kruwow dosez tucžne. Sſhlnjazu pizu dyrbimy po tym dawacz, kelko kruwy deja. My bychmy wam potajſim radźili, jo hyſchcze ſwopředka jenož 5 kg. tóždemu ſtoczecžu dawali. Potom tak dołho dawamy, doniż žo nam piza njewuplaczi.

P r a ſ c h e n j e: Mojej ſchtyrilětnej konjej ſtej pſched dwěmaj njedźelomaj na zakły ſkhorjeloj. Pſched dwěmaj njedźelomaj žym woběmaj hłóda (Feſſeln) wotſihał. Je jim to žnadź jwadźiło. Prójchł pscheciwo zaſaſam njeżěru. Kak pak móżu je wuſtrowicz. Ma konjeż žymny abo czopły byez? Móżu konje pſchałacz abo niz. Dźakam ſe konjomaj czejży. Pódła jeczinjenja dawam 5 kg. wowża na dźeń.

W o t m o ł w a: S wajchim prošchkom wjele njewuczinicze. Najlěpje je, hdyž je ſe zaſoſowym žerum ſchczepicze. Wotſihane hłóda njeſhu ſ winu. W konjerzu njech njeje bóle czopło hacž 15—18° C. Majte-li konje paležiwu, to je hdyž 38,5° C. czopły pschi žełbi, njeſmě my ſ nimi wonka dźełacz. Měſto wowża dawajcze jim dobre žyno, morchej a wotrubjane picze.

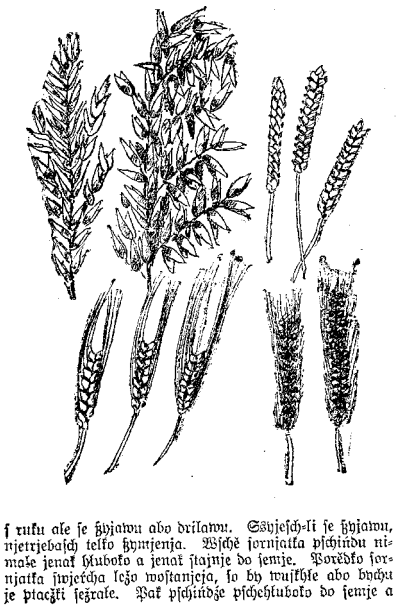
Časopis za serbskich ratarjow

Čisło 4 Budyšin, 25. januara 1929 Lětnik 37

Rědko syt, ale derje knoj.

(S wobrazom.)

Na tutu staru a dobru burſku ſazadu ſe ſrjumjenjom ſhladuje. Rědko wužywacz je napominanje ſtožene, wožeje na najchich burſkich ratarjow. Nětkże zentnar na kórz abo jutro wužywacz je pschewjele. Když rědko wužywajeſch, ſtjwaj na wſchelake najhonjenja. Jschedewschém njeżyj

ſ ruku ale ſe żyjawu abo drilawu. Ssyjeſch-li ſe żyjawu, njetrjebajeſch telko żymjenja. Wſchě jornjatka pschindu nimale jenak hluboko a jenak ſtajnje do jemje. Porědko jornjatka ſwjerčka ležo wostanjeja, so by wuſkhle abo bychu je ptaczki sežrale. Pak pschindże pschehluboko do jemje a ſhnije. Ssyjeſch-li ſ majchinu dostanje kózde ſtwjelzo ſnajmjenſcha wot boka jenak wjele żwětła. Tuż je żylniſcho widliwa a twori też dlěſchu klósku. Kózde ſtwjelzo na ſa żiwoje rojeczenje jenajku mějtnoſcz a jenajke ſežiwjenſke możnosty.

Jeli doſcz rózno żyjeſch, żnano 20—26 cm., możeſch mjes ryncžkami derje wobkopowacz. S tym njerodź wupleſcheſch a żylnemu wuparjenju pódy (Boden) ſadżéwajeſch. Pjerſchcz je mjelniſcha a roſczenje żiwiſcho ſpěchuje. Jelk chzeſch rědko wužywacz, wuběr najlěpſche a najcžiſcziſche żymjo. Byrnjeſch je něſchto drózſche, jeho pſchi rědkim wužywaniu telko njepotrjebaſch. Hdyž rědko żyjeſch je nuſno, so kózde ſornjatko ſekhadża. Tehodla njech żo wſchě pokoczki, wobodrjene a żłabe ſornjatka pryedy je żymjenjt wucžahnu. Te ſdawaj ſkotej. W ſemi bychu tak bjes wužitka ſhniłe. Ssymjo njeżmě, ſ něſkajkej nakażlinu nakażene bycz. Tuż je ſe wſchelakimi ſrědkami nacžinej abo luż (beizen), ſo by wſchě kochorki tajſich nakażlinow morił. S pomocu cžiſczazych a wuběrazych pſchipraſnow wotſtróń je żymjenja wſchech druzin njerjad. Potom ſtaraj żo pſchezo wo żymjo najwyſchſcheje plabotwanſkeje hódnoty. Jenož tajke ſorno lubi najſchczedriwiſche żně. Jeli chzeſch, ſo by roſczenju homiło, rolu derje pſchedżéłaj. Pſcheworaj ju ſkuboko, so by była ſwjerčka mjelna a żłypotata wot ſpody pak derje ſležana. Pſchedewschém je nuſne, ſo je rola cžiſta a ſtrata. Jeli chzeſch mjes ryncžkami wotżyteho żita wobkopowacz, to rěka ſ wobežitymi ſtrojemi rolu mjes ryncžkami pſchetocžicz, je nuſne, ſo je rola derje pſchedżéłana. Pódła fyſikaliſkeje kajkoſcze njech je rola bohata na wſchěch chemiſkich a biologiſkich wożebitoſczach ſ jenym ſłowom ma bycz w kóżdym naſtupanju prěnjeje żadownje. Nimje burſke hoſpodarjenje podawa ſa to dobry ſaſkad ſ tym, ſo najwjazy hródżneho hnoja napłodźi. Pódła hródżneho hnoja njech żo rola w roſumnej měrje ſ wapnom (Kalk) ſaſtara. Rola hodźi żo też w ſymje ſe wuſpěchom wapnicz, rjedliſcho je, żo wě, wapno naſtupnu mjetacz. Ale też na ſkowne pſchikupne żnojenje, każ kali, ſoſforowu kiżałinu a dużyk jako najmażnijchich ſpěchowarjow roſczenja, poſabnje njeżmělch.

Ssy-li żwoje żito huſte wożbł, jenoſtronſzy hnojił, potom żo żito lohze lehnje. Stajcze żu ſłabe a njehłe. Hdyż doſcz rózno ſleja a żly żwoj roſumnje pohnoił, to rěka po wużłědżenjach wědomoſcze a naſhonjenych praktiſkich ratarjow, potom żměſch pschezo ſ wěſtoſczu bohate żně wotczakowacz.

Rólnistwo.

Kajke ma być prawe sorno k żywej.

Sorno k żywej ma być na prěnim městnje dosć srale, niż potajkim njesrake ani pjaesramjene. Srake je sorno tehdom, je-li je na polu ſ tłóſti wutłóčzimy a mózemy-li je pśaes nóhcje pschelamaeć. Tehdom mózemy potajkim žito žyš, haczrunjež by hischcze w žkonje srake njebyło. Pośpjeżemy-li je pśedy, dha nam žito jara posthnje. Srake sorno drje hischcze wo něschto posthnje, tola wostanje hladke a žiwcžake. Kupimy-li něhdze žymjo, abo teš swoje mózemy psched žywnom pruhowaeć, kak ſchadža. Horšiu sorna namoczimy do pijalweje papjery abo wolmjaneje lapki. Kóždy dźeń snowa ſ wodu polijemy a hladamy kelko sornjatkow sesſchadža. Dobre žymjo ma mócz khmanosć ſchadźenja 95—100 proz., to rěka, se 100 sornjatkow dyrbi jich 95—100 sesſchadźeć. Pola wowža wěžo wo něschto mjenje. Tola nježdamy žebi jenož, jo žito derje ſchadža. Dobre žymjo dyrbi teš spěchnje ſchadźeć. Stare, dwělětne abo starsche sorno wschědnje pomalscho ſchadža hacž lětuſche. Lětuſche ſchadža najlěpje. Tohodla mamy wožebje kedźbowaeć, hdyž nowe žymjo kupujemy. Ssymjeńtne sorno ma rjenje wonjeeć. Sorno ſmuchnje, žmy-li žito njesrake pośykli, sorno na hromadu seśypali abo je-li žo hewak japaritko. Tajke sorno njeje ženje dožyla bjes-žymjo, lěpše žně." Njeběrmy ženje žane stare abo ſlabe Njech ma žo hospodar po starym pschisłowje: „Dobre žymjo, lěpše žně." Njeběrmy ženje žane stare abo ſlabe sorno k żywej. „Schtóž plumy žuje, plumy žnéje." Tak hižo naschi pśedowniži pśajachu a tohodla chcemy žo dźerżeć.

Hnojenje pschenży, so by žo njelehnyła.

Rośmjetajcje na hórz 140 puntow superfosfatu, 120 puntow kajnitu a 60 puntow ſchrikoweho ſchtapiku (Schwefelamoniak) na hórz. Nimamy-li superfosfat, mózemy město toho 160—180 puntow Domaschoweje mucžki na hórz rośmjetaeć. Superfosfat radźimy ½ nasymu ſawłóčzeć a ⅔ nałeto ſmjerca pohnojiež. Ssyrikoweho ſchtapika pohnojimy nasynu 20 a nałeto ſmjerca 40 puntow na hórz. Po tajkim hnojenju žo nam pschenża ſ cźežka lehnje. Teš njeśměmy pschehuſte žyeć. Na derje pohnojenym polu dožaha 70 puntow na hórz, wěžo łużeneho (gebeitzt) sorna. Wjazy hacž zentnar na hórz njeje khmane.

Woženje juchi

je najpschihódnische na zamrźcjenych dnjach a na wlóžnu pódu. Do wlóżneje pódy hnójniza najlěpje ſakhje a tak žo nam ſ njeje wjele dušyka w powětrje njeſłubi. Jenże njeśmějmy juchu na ſuchu, tónjerdu abo ſmjerſtu pódu wožyeż. Tajka jucha dołho ſmjerca ſtoji a mjes tym žo wjele dušyka ſ njeje w powětrje ſłubi. Teš hnój njeśmějmy na ſmjerſtu rolu roskidowaeć, njemózemy-li hnydom worać.

Hnojenje łukow.

Najwažnische dźěło we łuczinym hospodarſtwje je hnojenje. Wožebje dyrbimy na dušyſtate hnojenje dźerżeć a to w formje mineralneho hnoja, hnójnizy a dobreho kompoſtu. S mineralnych hnojow je najkhmańſcha Domaschowa mucžka ſ kajnitom abo superfosfat a 40 proz. draſkoweje žele. Na 1 ha trjebamy nasynu, donjž njeje póda hischcze ſamjerſnjena 6—8 zentnarjow Domaſchoweje mucžki, 6—8 zentnarjow kajnitu abo nałeto 6—8 zentnarjow superfosfatu a 2 zentnarjej 40 proz. draſkoweje žele. Tónle hnój mózemy teš hischcze po žynach rośmjetaeć, žmy-li nałeto k tomu njepschiſchli. S tajkim hnojenjom njewěſchimy jenož wunoſchk, ale ſſěpſchimy teš trawy. Móch a druhu njerodź ſniczimy a na mělto tych narostu druhe dźerżelkojte trawy. Njeſapomnjeże łuki kóžde tſecże abo ſmajmjeńſicha ſchmórte lěto wapnież. S najlěpſchim hnojenje je ſnadna wotpowědź ſomnoſć, ſ kotraž žanuž a wjele lóhko rozpuſchczejcych žiwin pschidamy. Kak dałoko žo nam tón abo tammy hnój wupłaceži mózemy žo ſ małym pośypotom pschezwědźeć.

Skotarstwo.

Waženje ſłotu, nimamy-li ſłótneje wahi.

Dźenżnischi dźeń njeje drje ani wěm, w kotrejž by ſłótneje wahi njebyło. Tohodla je waženje ſłotu pomału dóſć znadne. Ale nimo toho by žebi hospodar rady žiwe je ſpócžo pschewažił a njemóže, dokelž je pak waha ſkónzowana abo ſ druheje pschicźiny. Tu je druhdy dobra rada droha, dokelž njewě, kak žebi pomhacž. K tomu mózemy žebi pschihotowaeć dwě, po mózności ſtajnej, jednorej dezimalnej wahy. Jenu žnadź mamy a druhu žej pożčzimy. Wobě wahy ſtajimy ſe ſadkom hromadźe na njej ſkładženy dešći. Stoczo pak ſtupi žo ſ prědnimaj nohomaj na jenu a ſe ſadnimaj nohomaj na druhu wahu. Sličzimy-li cźežidła (Gewichte) na woběmaj wahomaj hromadźe, wěmy kelko ſpócžo waži. Wěžo dyrbimy najprjedy wahu deſkow wotkliczeć.

Cźrjewowa kolika.

Konje ſtorja nam ſwjetjeſcha na koliku, žmy-li jim ſaſtinjenu a japarjenu pizu dawali. Też cźerſtwu ſelena piza, kotraž je ſmokmyła a tohodla žo japaritka, nam cźaſto koliku ſawinuje. Tale kolika je wulzy ſtraſchna, dokelž nam ſpócžo cźaſto ſahinje. Tohodla dyrbimy pschi wſchěch kolikach ſpeſchnje jednacź. Wulzy wažne je žyłne ſchudrowanje kože abo też wobliwanje je ſmrnej wodu. Spócžo njeſchudrujemy jenož na brjuſche ale też na bokach je ſłonjantym wěſchczom a wodžimy je pomałku a kedźbliwje po dworje. Njeſpomnimy-li to dóſć dukładnje. Hewak cźaſto hubjene ſcźěhowki naſpohnimy. Też wobkładny ſ ſliwej wodu žu dobre a po nich žo ſpócžo imórnje. Khoremu konjej cźiſcze a mjeſko ſaſcźěremy a damy jemu žo poléeć. Też hladajmy, jo by žo tón pschejara njewabił a njekopał. Wěžo dyrbimy po mózności ke kóždej kolizy ſtótneho lěkarja zawołacź, tola donjž tón njeſchchibże, nałużujemy te žrědki, wo kotrychž žmy runje ſpomnili.

Wobkładajcze łoſy derje.

Najlěpſcha piza niczo njepomha, njechamy-li łoſu derje wobkładaeć. Najprjedy dyrbimy ſa tym hladacź, zo łoſu žana njerodź njeczniluje. Někotſi maja w łoſazym khłóje też druhdy kury abo druhu pjerſinu. Někotſi maja žamo nad łoſami w hródži kurjeżu pschipravjenu. Pola tajkich łoſow žu ſwěżcźili, so žu tajke łoſy potne njerjada. Kurcy njeſłuſchcźeja do hródże. Nimamy-li pak něſtnu a njehodźi-li žo na žane wajchnje hinak, dha dyrbimy na wulku cźiſtoſcź dźerżeć. W tajkich hródžach dyrbimy ſnajmjeńſcha kóždy měſaz wſchě ſeźěny a drjewjane dźele ze wapnom wobělicź. Do wapna naměſchamy Cellokreſol. Kurom ſamym dyrbimy możnoſcź poſtcźicź, ſo žo pejcźela. Też koja dhze cźiſcźena bycź a to je ſchcźěłki a cźeſakom bóle hacž žebi nyłkimy. Też mózemy łoſu druhdy ſ ſliwkej wodu wumycź, do kotrejež žmy něſchto mało zellukrejola kinyli. To ſpócžecźu nimo měry holwi.

Pischeczíwo židlawje ſłotu.

Ma-li ſłót židlawu, je najſthmańſchi ſłaby wotwar duboweje ſtory, do kotrehož něſchto mało cźiſteho paleńza pschidamy. Je-li pak ſpócžo na tele waſchnje njewotkhori, jawolamy ſtótneho lěkarja, dokelž njewěmy, hacž žo wo nětajke ſmutkowne jětſenje pola ſpócžecza njejedna.

Njedawajcze ſłotej jara ſmjerdźate lěkarſtwa.

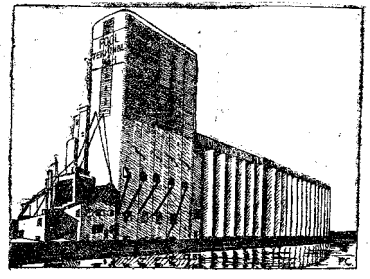
Někotſi dawaja knuwom, wožebje hdyž bubnja, petrolej. Tajke lěkowanje njeje jenož wopaczne, ale też niczo njepomha. Nimo toho tajke mjaſo po taſtich ſpócžatach, dyrbjachmy-li je dorěſacź, njemózemy wužiwacź.

Glauberowa ſol.

Dawamy-li ſłotej pschewjele Glauberoweje ſole, dóſtanje ſkót židlawu. Pſche ſamykanju dawamy ju wožebje kojom a howjaſemu ſłotej 250 gr., wowzam a ſwinjom 80 gr., pźam 8 gr. a to 2—3 krócź ſa dźeń w cźoplej wodże rośpuſchczenu. Chzemy-li pak, ſo by ſkót lěpje ſiju požiwał, dawamy rano a wječzor dwójzy ſa tydźeń konjom 35 gr., howjaſemu ſłotej 80 gr. a wowzam 10 gr. Wjazy wadźi.

Kanadiske pšenčne skladownje.

Dowos wukrajneho žita je pschezo mózniſchi. Nasche pomérnje niſke cźo temu njeſadźěwa. Mózemy khrobłe prajicź, ſo dźenża wukrajne wiki naſche žitne pkacźiny poſtaja-ja. Dźenża žo też naſchi ratarjo ſ praſchenjom a nadawkom ſaběraja, kak mohli žwoje žito derje a ſa ſpokojage płacźiny wotbycź. Pſchi tom, žo wě, rośpominaja pschemóz wukrajneje konkurrenzy. Bórzy ſpójnachu, ſo wukrajnji ratarjo žwoje žita tuniſcho płodźi, ale pódła też žo ſa to ſtara, ſo je derje a ſa wužitk dawazu płacźiznu rośpiſcheda. Pod naſchim podnjebjom a druhdy na khuduſchej roli nam wěſcze mózno njeje, žwoje žito tuniſcho wukrajneho płodźicź. Po wukrajnym pschikładze mózemy wukrucź, žito ſ wužitkom na wiki podawacź. Wukrajžwoje žito po puczu druſtwowym pschedawa. Tohodla je radno, ſo bychu naſchi ratarjo žwoje druſtwa też ſa pschedawanje žita wutwarili.

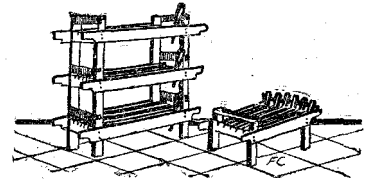

Do najwulkotnischich pschedawanſtich druſtwow žłuczeja w Kanadźe tak mjenowane „pools". Sčit to druſtwa ſ wjele dźeſaczłyšajami žobuſtawow. Cźi žwoje pschenicźne žně ſ někotrych milijonow hektarow role jenoż ſ pomocu tutych „pools" pschedawaja. W pschenicźnych krajinach Kanady žu ſchtyri tajke žitne pooly. Tute žu žo ſ khromadnemu pschedawanju ſjednocźiłe. Tak žnemy prajicź, ſo ma Kanada jenicźki žitny pool. Ratarjo žu pschedawanje žwojeho žita žami do rukow wſali a někto wiſi wobkněžujo płacźiny pschedpiſuja. Tónle ſamér dozpichu, ſo po žnym kraju ſkładownje ſakožowachu. Dźenża tam na wyſche tyšaž ſ kładownjow naliczimy. Te žu natwarili pschi żeleſnicach. Do nich wokolni ratarjo žwoje žně wožа. S tutych ſkładownjow wožа po żeleſnicach pschenżu do hobrſtich ſkładownjow pschi żeleſnicach a morjach. Pool wobžedźi žyły rjad tajkich hobrſtich ſkładownjow. Naſch wobraz nam jenu ſ tutych hobrſtich ſkładownjow wokaſuje. Swonkny napohlad naš hižo powucźi, kajkich hobrſtich rośmérow je a ſ kajkimi grědkami wjedźa žebi kanadiſky ratarjo žami pombacź. S tutych ſkładownjow žyhaja žito do łódžow a woža je do zuſnych krajow.

Nosyda prózdnych blesow.

(S wobrazom.)

Nošydła próſtownych bleſchow žu trěbne w mlokarnjach, winarnjach a podobnych wobſtejdach, hdźež wjele próſtownych bleſchow cźiſcźa a wopłokuja. Do taſtich nošydłow bleſche powrocźeja, ſo bychu wukapałe a wuſſke. Sa tym hacź

žu bleſche ſchěroke abo huſte, pschikłepaj prěkniſche mjenje abo bóle zóſto. Nošydła daj tak twaricź, ſo mózeſch jene na druhe ſtajeeć. S tym wjele měſtnoſcze ſalutuješ a wožebitnych bleſchowych połzow njetrjebaſch. Dokelž žu bleſche powrócźene žo do nich njeproſchi. Po naſchim wobrazu, kóždy wuſtojny cźeſła taſte nošydła ſ łobkej próżu ſhotowi.

Dom a kuchina.

Ssadra (Gips) w domjaznoſcźi.

Ssadru w domjaznoſcźi pſchezo trjebamy. Kóżda hoſpoſa dyrbi ju hnydom ſ rukowaj měcź. Cźaſto nam hodźi-ſi ſe ſeźěny padaju abo wupadnje nam w ſeźenje hewak nětajka dźěra. To wſcho mózemy žebi ſe žadru ſažo ſmuporjedźeeź. Też wſchelake rośpuſkliny w nurri mózemy ſe žadru ſaſkpicź. Ssadru rośměſchamy ſe ſmrnej wodu na cźěſto a hnydom ſ njej ſamaſtujemy, dokelž ſpěchnje huſtnje a ſmjerdnje. Wjele žebi nadobo njepſchihotujemy. Pſchidamy-li do njeje nětchto mało pivowych drožďi, dha nam dźeże wótkowa wostanje. Ale prjedy hacź bychmy žebi ſaže nětkże pivowe drožďże wobſtarali, mjes tym mamy dawno ſaže druhi naſlěpſi pschihotowany. Tuž žebi pſchewjele nadobo njepſchihotujemy. Chzemy-li nětko tafi dźerki w ſeźenje abo druhdże ſaſkpicź, dyrbimy najprjedy dźeru abo ſchkałku ſmutſka namocźicź. Hewak by ſaſkpi njedźerżał, ale ſ dźerki wupadnył. Potom ſaſchmórnjeny ſaſkpk do dźerki a ſ mokrej łópatku ſhładkujemy. Też ruzy dyrbimy žebi womacźicź. Hewak bychmy žebi ſe zyle ſaſkpili. Wožebje ſ ſwjetkom je žadra we ſchrodnych domeźkach, hdźež žo rady muſche pſches murzu do domu pschejeru. Druhdy žo ani pſched myſchemi dowobrócź njemózemy. Njepomtha-li žame ſamaſane myſchaſtych dźerow je žadru, natykamy najprjedy do dźerky ſchkleńzy a potom je ſe žadru ſamaſanu.

Kajke běrny lěpje požiwamy.

Požiwnoſcź (Verdaulichkeit) běrnow je wſchelakora a to ſa tym hacź žu pschihotowane. Sſurowe běrny žu požiwniſche hacź te, ſ běliſku warjene. Pſchi warjenju wobělenych běrnow rośpuknu žo pſchi warjenju ſchkrobowe běliſka. Warimy-li pak je ſ běliſkami, dha žo ſchkróbowe běliſka jenoż ſ mjenſcheho dźěła rośpuknu. Tohodla žu žyre běrny wo wjele požiwniſche.

Dobre domjaze twarožki.

Domjaze twarožki mózemy na ſcźěhowaze waſchnje ſlěpſchicź. Sču-li twarožki dóſcź wuſchknyte, ſawalimy je do krěnoweho łopjena a nakładźemy je krucze do hlinjaneho horńca. Hižo ſa někotre dny wubjerznje ſłodźa. Nimo tohole waſchnja mamy hiſchcze ſcźěhowaze zyle jednore waſchnje. Swarimy horſtku žyna a wotwar wotliſemy.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaći měsačnje we wudawarni 90 sł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,20 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 sł. pj. Wudawa a čišći Serbska kniholičernja, zap. šn. z o. r. w Barbakim Domje w Budyšinju. Telefon 2697.

Za nawěški, kiž maja so hač do 8 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 mot. pj. Wobdźěnje so stajnje nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy a w rjadk płaći so 40 motych pj. Rabat po tarifu. w w

Čisło (Nr.) 23 | Budyšin — Pónjedźelu, 28. januara 1929 — Bautzen | Lětnik 88

Rozhorjace posedźenje pruskeho sejma.

W pjatkownym poseđenju pruskeho sejma wulka hara nasta, hdyž sozialdemokrat Brandenburg němsko-nazionalnym porokowaršc, so z rataršimi dźěłaćerjemi słe kałhadźeja. Němsko-nazionalny Wende-Winzig wjedźe, sozialdemokratiskeje frakcije **Heilmannej** pod wječi pikosche, so je najwjetšchemu jebakej na němskim ludu, Barnatej, znajmjeńšcha jara blišo stak. S lěwizny na rěčnika wołachu: „Njehańbćiżiwy pachołko!“ Heilmannowemu namjetej na sawjedźenje žitoweho monopola zentrumski Henkel a demokrat Hoff napischeżiwo rěčeješe, daj, dokelž w tym **sapožatk sozialisowanja widźeschiaj.** Hoff pischeje Hügenbergowe wuprajenje wo njewěstej němskej nění krajnu pscherabu mjenowaršc a so tež pscheciwo agitaziji za wuhl. stamanja Versaillesteho trjeżenja wotrjeci. Hdyž pschi tym měnješe, so je Němska hižo raz ke nałhonjenja z łamanjom trjeżenjow činika, hdyž je do Belgiskeje łaczahnyła, k wótrym protestam na prawizy hódže. Wobsehje nazionalni sozialistoju harowachu a končnje z němskonazionalnymi je sale wuńdżechu. Helfers z němskeje ludowneje strony a Hannoverski Biester z nětkši druhy rěčnizy na to pokasachu, so dyrbja so wobhlerjo rańšich provinzow podpjerać.

Skorźba dla łschiwdy němskeho sejiwjeńskeho ministra. Měrniške swjatkowe nowiny su w cźiśle 11. januara 1929 sjawny list wyschšcheho michtra Hamburgskeje rěźnišce jednoty na knjezow němskeho ministra Dietricha a **Schätzer**ineho direktora Henkampa dla **rosdźělenja hjeschowneho smjerskeho mjaßeweho kontingenta wojjewile.** Němski minister za rataršiwo a ludowe sejiwjenje je dla łschiwdźenjow, kotrež list wopschija, pscheciwo spitzaczelej i samolwitemu redaktorej rěźnišckich swjatkowych nowin hłostańšli namjet sapodak.

Siegerwald z předsydu centrumskeje frakcije němskeho sejma.

Zentrumska frakzija němskeho sejma je w pjatkownym posedźenju z pschiwołanjom sapółpłanza **Siegerwalda** za pschedsydu frakzije **jenohłóżnje** wuwolila. Za sastupjowarja pschedsydowom sapółpłanza Perlitiusa a namóstneho predenta němskeho sejma Domasche Esera wuwolichu. K frakziji rěcžo Stegerwald prajl, so budże w pschichodze nuj **politiku dźěłacz a so pschedsydstwo w swojoku němskich dźěłacjerskich towarstwow w blišchim czasu stoji.**

Jako pschedsyda zyseje němskeje zentrumskeje strony o prelat dr. Kaas Stegerwaldej w dlešchej rěczi za pschiposce wólby za pschedsydu frakzije dźakowałsche. Frakzija otom jako pschiwódnikow dotalne zobustawy pschedsydstwa, sapółpłanzow Bella, Giesbertha, Kloeckera, Roosa, Webesowu a Ulitzku znowa wuwoli. Nowy so do pschedsydstwa wuwoli dr. Wirth.

Nowy zakoń za małych rentnarjow.

Sakoń, kotryž je knjeżerstwo k nowemu srjadowanju staranja małych rentnarjow złubiło, może so hakle rjedy abo hónz februara wobzakacz. Tónle sakoń hakle stoji, schtó ma so jako mały rentnar pschipóznać, dale kolk wobšah a měru podpjery wobliczi a słónčnje so wo postara, so pschi sastarańskim dźěle mali rentnarje zami obu skutkuja.

Rudniske jednanje w Sonnenburgu.

Khfosłanz Hoffmann, kotryž ma dla zarażenja 15 lět klostarnje wotpokutowacz, praji, so je z wuziwarinju starych rězow njeporjad do khfostarnje pschischol, so nizschi sastojizy klownych stražnikschtrow sanez njemějachu a so jeczi stojnikow wjazy kedźbu njemějachu a jim sdźěła ty rěchu.

Na czaš zjiwenja sadźeny **Pollmer** so njede pschekhischecz. Bojesche so, so jeho žud satšělicz da. Nima ratejow, so by so sakitował. Statny rěčnik słónčnje jatemu dźěsche, so by jeho směrował a z jim pschinjesche, kotryž błędy a tschepotajo do sale stupi. Zakotajo praji: „Njeczinju wjazy, njeczinu wjazy. Sastojiznju nje wosa. Zyku nóz psched durjemi mojeje kontorki wołaju: Karosse jeho pśa!“

Pschi tychle wobstejnosczach njebě możno, Pollmera a posadne waschnje pschesłuchowacz.

Paajch praji, kak je wyschschi stražnischtr Neumann należnje žadał, so bychu so stražnischtrej Henczyy tholowny seschike, dokelž so jeho, kotryž z prjedawschich czasow „bijazy pastyr“ rěkasche, wosebje bojachu. Wón bě hrozył, so zylk krawjku budu rospuschczi. Na naschej kravstwej budże pak žmy jara wiżali. Mějachmy pjenjesy, dostawachmy pakety, žmy tam horka pjekli a warili a to žebi tola nochzychmy wsacz dacz. Słónčnje su tež Henczyy dwaj poraj kholowom seschili, ale to stej wobraždźitej bernazaj měchaj bylej. Nošt su 80 hacz 90 zentimetrow schěroke byle.

Duchownemu dla pschenđźenja pscheciwo sakonjej k schkitanju republiki sadźdźili.

Psched lawnischim sudom w Berlinje měješe so faraż Hans Kieger z Eschfelda pola Freiberga samolwicz. W czasopišu „Reichswart“ bě wón list wozischkeho dał, kotryž bě nětkuschemu leutnantej Schulzej, dla zemskeho morderstwa sadźdźeneho, pósłał. Listej bě moito pschedstajene: Njekow do dźery, kuwarjow na tron, to je w nowej Němskej statna reisona.“ Schulzej so njesadźdźe, schto je jemu tale republika, natwarjena na tłach, wopargnych pschisahach a wjelepschedrađe cźinika. Wobstorzeneho k jastwu na tři měhazy a k sapłacźenju khlostow sadźdźichu.

Złotodźěłar Tausend.

Stotodźěłar Franz Tausend je, kaž je nětko znate, rosumnik, niz jenož generała Ludendorffa za swoje planty dobyez, ale tež nahladneho wotrjadnika w železarstwje a pjeczinstwje, znateho rheinskeho industrialneho **Alfreda Mannesmanna.** Na czole sakoerjow „Towarstwa Tausend“ chemiskeho druzistwa E. W.“ Mannesmann je sumnu 100 000 hriwnow steji. Po nječim bě potom Mannesmann hischcze polmilijona za Tausendowe pospyty wudał.

Tole „Towarstwo Tausend chemiske druzistwo E. W.“ so w julizu 1925 z juristiskej pomozu mjes tym semjezeteho ludowskeho rěcznika, tajneho radźicela Schramma, sałoži. Mjes sałożerskimi zobustawami staj połda Mannesmanna tež Barlinski fabrikant C. Schulze se 100 000 hriwnami a Kölnski inżenieur Pehr z 50 000 hriwnami.

Wschо hromadje so nětkuże 20 podawarjow pjenjes zeudże, mjes kotrymiż su hischcze Muichowski ludowiki měschczanski radźicjel Buckeley, nětkuschi major a kubler Düxring w Sterxbergu a w Muichowje jako fredrik pschebywazy žyn sakikeho fabrikanta Meinholda njenowacz. Tutón poslednischi je swoje zyle samoženje 300 000 hriwnow psches Tausenda shubit a bě prěni, kotryż je na statnym rěcznistwje Tausenda wobłkorził. Tež je so pjecza poradźiło, **sarjadnistwo statneje pjenjezbjezjenje wMuichowje so Tausenda zajimowacz, kotrež bě so niimale rosžudźiło, Tausendej jedyn laboratorium k jeho pospytam pschewostajicz.** Dokelž Tausend pschewjele pjenjes za swoje pospyty žadasche, k tomule rosšudej njeje doschło.

Tausend tež spyta, zakke knjezerstwo za swoje plany dobyez, tola w Drjezdźanach jeho hnydom wotpokasachu. Generała Ludendorffa wo swojim wunnělstwje z tym pschepokasacz, **so w jeho pschitomnosczi z tyhela kulku wopravdźitego złota w pscherežku 3 milimetrow wukusta.**

Ssamo k Hindenburgej Tausend spyta puez namakacz; jemu so pschezo poradźi, hacz k statnemu sekretarej Meißnerej dóńcz, kotryż jeho wšo wotpokasa. Sa dostate pjenjesy khcźe a hrody kupowaschе kaž dalko je za swoje luxuriosne żiwjenje njetrjebasche. Djenża hischcze jemu, abo wjele bóle jeho żonje khcźe, kubla a hrody w Bayerskej, Saksej a Tirolskej złuschcja. W Bremenje a we Frankfurcze nad M. ma dwaj laboratorijej. W Drjezdźanach je hischcze djenża jeho assistent chemik Kummer żiwy. Wschо hromadże je Tausend żiwojim wérkam nětkże 7 milijonow hriwnow wulischczi.

Narodniny nětkuschego němskeho khežora.

Nětkuschi němski khežor Wilhelm II. je njedźelu we Doornje w Hollandskej swoje 70. narodniny wosmjezesł. Jeho druha żona Hermina je dźeń pszedy na khrypu łyzyje złhorile. Tohodla jej njeje możno było, so pschi wopjezenju narodninow wobdźělicz. Swójbni a wjele pschezelow su do Doornja pschijeli.

Přizamknjenje a spłažne khorosće.

W awstriskej nazionalnej radźe je so sozialdemokratiski sapósłanz dr. Deutsch na to bórschił, so so wstriska woborna múz garda khcschesćijansko-sozialneje strony cźini. Mjes druhim powedźasche, so brigadny faraż Tegel njedawno we Winskich kasarnach schczuwanišku rěcz pscheciwo pschisamknjenju nětk a jako pschicźinu pscheciwo pschijamknjenju prajił, so su so w Němskej złnżne khorosze nimo měry rosschérike a dale je tam nětkże 67 000 mlodostnych stósnikow. Awstriszy bychu żebi tohodla dyrbjeli lud wobhladacz, kotremuż dyedźa so pschisamknjecz. Wójskowy minister Vangoin praji, so je wudawanje, so wójsko gardu khcschesćijanko-sozialneje strony cźini, njewěrne. Projedy su sozialdemokratoju spytali, wobornu múz pschedwójsko, proletariata sejinicz. Słónčnje minister złubi, so pschepyta, hacz je brigadny faraż Tegel wopravdże pscheciwo pschijamknjenju schczuwał.

Pólske wuwozne cło na swinje.

Kaž je Warschawska „Epoka“ zhonika, wot 1. měrza wukas do mozy stupi, po kotrymż ma so na zwinje wuwozne zło, a to 30 złotych za zywe abo sarešane zwinjo, 15 złotych za pok zwinjecza, 50 złotych na 100 kilogramow cześiweho zwinjazeho mjasa potoczi. Na pschedźěłanym zwinjazym mjasu njeleži zane zło.

Nowe wojowanje wo Kabul.

Po powěsći z Moskwy dyrbi so worzakacz, so je do Kabula Schinwarozo a Dźelalabadske złpłahi blizsche dny dobudu. Wukrajenjo so hotuja, město wobschczicz. Wschędnje so w městze rubi a kradnje. Pschede wschem so domy pschiwiżowarjow Amana Ullaha wurubieja. Wójsko Habiba Ullaha (Bachi Sakaa) je so na Kabul wróćo sćiłschczało a fronta někto 15 kilometrow psched Kabulom steji. Habib Ullah je pjecza so rosmyślił, so trona wotrjez a knjezerstwo do rukow schacha Mahmuda khana pokhczicz, kotryż je zobustaw kralowskeje zwólby. S druheje strony ta Aman Ullah sadźo pscheciwo Kabulej postupuje a jeho khorhoj so po powěsći z Peschawara nad zitadellu w Ghazni, wažneho města pschi drózy do Kandahara, smahnje. Wjetschi dźěł afghanskeho semjanstwa je so za Amana Ullaha wuprejił a je so do Kandahara podał. Pschiwiżowarjo Habiba Ullaha jedyn po druhim wot njeho sazo wotpaduje. Habib Ullah jenož persitzki rěcz znaje.

Wojakam Amana Ullaha je so poradźiło, dweju wjednikow wójska Habiba Ullaha sajeć. Aman Ullah je namotwjenje na wschitkich wojakow Habiba Ullaha wudał. Lubi jim, so jich zyle bjes khkostanja wostaji, jeli so so za tři dny poddadźa. Lětadła Amana Ullaha su z wuspěchom wójsko Habiba Ullaha nabpadowałe. Aman Ullah je Habiba Ullah nawołwił, so by pschestał wojowacz a Kabul wójku Amana Ullaha pschepodacz.

Druhe powěsće praja, so je so Habib Ullah k lěpschemu Mahmuda khana trona wsdał. W bitwach wokoło Kabula su Habiba Ullaha dospołnje sbili. Powěda so, so su so dobyezerske złpłahi rosšudźile, Amana Ullaha sazo sa krala postajicz.

Demonstracija za Amana Ullaha w Indiskej.

W Bombayu (w jendźelskej Indiskej) su so **bobrske** demonstrazije sa Amana Ullaha wotmełe. Wschi **tychle** demonstrazijach su so wschitzy **indiszy nazionalisćojo a sastupjerjo wschelakich mohamedanskich stronow wobdźělili.** Shromadźeni su Amanej Ullahej telegram pósłali, we kotrymż jeho sa Afghanskeho krala pschipósnawaju a so jemu podpjera luby, dale je so telegram jendźelskemu knjezerstwu pósłał, w kotrymż so żada, so by Jendźelska swoju politiku k Amanej Ullahej pschemeńka a so by Bafski Sakaej podpjeru we wojowanju pscheciwo Amanej Ullahej sapowědźiła.

Amerika pschedbydstwo we wubjerku wězywuslojnych wotpokasała.

Sastupjerjej Sjednoczenych statow Owen Young a Morgan, staj wubjerkej wězywuslojnych dźěłiłoj, so pschedbydstwo we wubjerku wězywuslojnych njepschijimataj. Président Coolidge so boji, so by, hdy by pod Youngowym

pschedbydźiwom žo dołh Němskeje znjižił, hdyž su Sjednoćene staty mufowane byłe, też wójnski dołh swjatkarjow znjesł.

Hód w Šanskiej provincy.

We žałožnym hłodu w Schansiskej provinzy (w połnocnej Chinje) je rosprawa pomnožene mjenje doschła, kotraž praji, so njeje wjazy mózno, cełka pohrjebacz. Wone žo pisched mjenjanti a wjami do wulkich jamow mjetaju, hdźež je pły a wjelki w nozu rostorhaju. W mjesće Sarati je poźlenji tydźeń kamón 40 zahłodźenych ludźi na dróhy wumrjelo.

Ruhujcne bandy žu žo shromadźile, kotreż města a wsy ja žiwnoscju pschepytuja. 3000 banditow je tónle tydźeń město Sarati pschepytało.

Chile niedawa brónje do Boliwiskeje zawjesć.

Rosprawy z Buenos Aires a Santiago de Chile, žo kotrychž je Chile wobsamkło, brónje pisches Chilu do Boliwiskeje njepuschczeć, zu we Washingtonje njemér sbudźite. Sady papjerkow brónjow pjecza Jendželska steji. Tele brónje bychu mohle mér w połodnjoschej Ameriźy kaschć. Pola Wickersez brónjernje w Jendželskej su za někotre miljiony dollarow brónje skasuli, a dźel podatych brónjow je pjecza hižo do La Paz doschoł. Chile je njesły brónjam sawjeło a Argentinska tohorunja na wschć transporty brónjow se kedźbowanym wóčkom hlada.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźelu 28. wulk. rózka.

Korle, khěžowa.

Z mudrosće Jana Radyserba:

Stož tajnoh' wěš, to njewubaj,
Na wopuš srócy njewjazaj.

*

Hdyž złotki maće, proša was
Też bjez-dźak na kóddźički kwas.

* 1871 we Wuriecach justicny rada dr. Hermann, předsyda Maćicy Serbskeje. Cyły serbski narod přeje jemu wjele zboža prošo Boha, zo by so jemu hišće wjele lět zakhował.

† 1913 Jan Korla Bohuwěr Pjech, rodźeny we Wuriecach, knihikupc w Lipsku, přećel Jana Arnošta Smolerja, přełožer Shakspearoweje hry Julius Caesar.

* 1767 Rudolf Mjeń w Njeswačidle, kiž jako pastor primarius a serbski basnik w Lubiju zemrě.

Wjetši šelma, wjetše zbožo. Běchu pak tohdy tśo bratśa. Tući dźěchu hromadźe na hońtwu a přinjesechu sebi zajaca domoj. Doma by kóždy zajaca sam za sebje wzał a sta so při tym wulka zwada, zo běžachu knjezkej skorźić. Tón pak praješe: „Stóž najwjetšu žu wě, tón dostanje zajaca. Přiźdźe tohodla jutře zaso." Nazajtra přiźdźechu woni a prěni praješe: My mamy tajkeho wola, zo wón, hdyž jeho na pastwu puščimy, z rohomaj do njebjes dosaha. Druhi praješe: My mamy před našim dworom tajku hromadu hnoja, zo naš khapon, hdyž na nju zaleze, hwězki z njebja dypa. Třeći praji: My mamy za našimi hunami tajki hat, zo hdyž konjej při napojenju přisydrenje k wopuši přiwjazamy, telko sydra nawtworimy, a tak wjele sydrowatki přihotujemy, zo ma cyła wjes a waš dwór sydom lět dosć. „Ale ty tajki a hinajši", praji knjez, „to je zabita ža. Tu maš zajaca!"

Hwězda wumožnika.

Z njebjes žiwjenja mi swěčaclu
Z rjanym błyšćom na puć hwězdy zlote;
K idealam mysle lećachu,
Wot wšědnosće hišće njenakłote.
Polny lubosće běch, polny juska,
Wutroba so zdaše być přewuzka.

Moje hwězdy z njebjes storhachu,
Wšitko zapadnychu do tymješća;
Jako bludničku mje mylachu,
Polne sněwa tu, tam polne wrěšća.
Wjele wućerpjach w tej nocy ćmowej,
Dźiw, zo woči wukhowach sej strowej.

Tón dźiw jena z hwězdow wuwjedźe,
Kiž so z tymješća zas' k njebju zběže
A mje z niču złotej zapředźe
Nad wšědnosć do wysokeje wěže.
Tebi, wumožnica poezija,
Moje porsty k dźakej wěncy wija.

Čišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Symo je wobšlapnyły kaž pschijała a kaž wschudnje mėnia, widźerki. Nad połońschej Europu leži nižina, hdajož hač do rauščacho morja. Sydyna wschina je nad rauščacha a połnońaj Europu. Wot tu žaha hač do lodowatho morja. Wjes sadźiwa pschikławuje lodowaty powětr z tuthych stron wšelkeho ćmeha a studźi pola nas powětr. Khdyž ho wuzehnje, schtož ho nasthe bórsy stanje, šmjerny tichipiatu symu. Symo je po zyłej Europe. W Němskej je wot 6—15 stopj. symy. Dokeł je šnih smjerzły a lohki, dohaha mały wětřik, so ś nim wje. Tak šu puzke a dróhi sahjo se šnehom sawdte. Na Mužakowskej dróhy wostachu wožera awta mjes Cjelschowom a Delnjej Hórku w šnihy tćazy. Symo je lětka tak worakawa, kaž wjele lět wjazy njepomnimy. Jutśje wutoru sthahża słónčko 7,49 hodź. a khowa ho 4,38 hodź. Měsačk schadźa wjecor 10,03 a khowa ho 9,55 hodź. — Wčera no dnjo thermometer —2. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer —4, thermometer w nozy —8.

— **Wo khripje w Budyšchinje.** W Budyschinje je wjele ludźi na khripu sthorjło. Tola ho thorosći nimale w khódym pschipadźe pominje bjes słuch sćěhowow. Nedźiwajcy toho pak ho wona njeznmě na lohke ramjo bracj, dokeł wustupuje i jara wyhokej symnizu. Pschcjo hišćcje thorosći wjele ludźi pschima.

— **Kalauchez nan na Cjornoboły je wumrěł.** Strašchna khripa, kotraž nětśe też w naschim kraju sathadźa, je sandźenu pjatk też žiwjenju 79lětneho hórkeho hoscjenzarja na stawnym Cjornoboły, kiž je powschitkowne jate kalauchez nan snaty, mjeju stajiła. Wot lěta 1881 hač 1923 běsche semrěty z hoschenzarjom a pozdźeje lěta wuživaschze strowy živjenjěk wjecor. Mnohy ho pschi tutej srudnej powěźći dopomnja na pschecjelniwego starza na žerbskej horje.

— **Semrěł** je po krótkej thorosći sandźenu sobotu 58 lět stary nědyschi mějicjel „Winoweje kśeje", hoscjenzar Max Herman Hahn.

— **Semrěł** je sobotu rano po krótkej thorosći w 75. lěcje žiwjenja nědyschi mlynski direktor Korla Hendrich Schmidt, kiž je lětdźesatki dołho swoje mozy a nasthonjenja wěnował mlynomaj Leopolda Lehmanna we Budyschinje, kiž je loni wumrěł.

— **Pschemėnjenje we wjednistwje Budyschkeho jastwa.** Wjednik Sjednoćenych Budyschkich jastwow wyschich kjezelskstwowy rada dr. Raschig wótcźi ho po swojim pschecźu do hudnistkeho powolanja a bu wot 1. maleho rózka za krajnoźudnistkeho direktora w Plawnje w Vogtl. pomjenowany. We wobłobje jeho naśledźnika njeje dotal nicjo znate.

— **Dla hłubokeho žneza a sawetnych puczow** dyrbi ho wobchad połtowych autobuzow mjes Wulkej Dubrawu a Minakałom a mjes Budyschinom a Wósporkom hač na dalsche sastajicz. Autobuzy z Budyschina do Wulkeje Dubrawy jěchja na Cjelschow.

— **Zitrony pschecźiwo thripje.** Sstołke jabłuczka (Apfelsine) a zitrony su wubjerny srědk pschecźiwo thripje. Do schalki horjeze wody rospuschcze 2 łźicy zokra. Na to smėšchejcze do toho wutłóczenu ſuschku pał zitrony ſ wutłóczenej polku (bjez pócźkow). Mózerje pak tej wutłóczenu polku wumostajicź. Ma-li thory wjazoku symizu, hjerčze symnu, nic horzu wodu. Khdyž ho to pije krótko hač ho lehnycź dże, rosjaśnja hłowu a howi spanju.

S **Małeho Wjelkowe.** Mało-Wjelkowske ratarske towaršstwo wotmě prěnje lětne pohjedźenje 15. wulk. rózka w hoscjencu Bratrowskeje wošady. Shromadźiznu nawjedowaše hnes inspektor Lehmann ſ Wulkeho Wjelkowa. Do dnjowedneho porjada pomjenowa shromadźizna nětkhdyscheho prěnjeho pschedsydu towaršstwa, knjesa rycźerskubkowego najeńca Buhla ſ Hrubjelcźic, za 25lětne nawjedowanje towaršstwa za cźesnjeho pschedsydu a k. inspektor Lehmann pschepoda jemu ſ wutrobnymi słowami wumělstwowsźy złotowotsene cźestne wopišmo we dubowym wobkłuku, kotreż poczescźeny ſ hnutnymi słowami pschija. Knjes ratarski rada Umhauer ſ Budyschina pschednoschowaschc na to wo „wuwuzicźu žadu". Ke tomu pschewjedże žo rosjaśnjazy film. Pschednoschk namaka mjes pschitomnymi bohate pschipóśnasce.

S **Wjelcźzina.** Pjatk wjecźor w 7. hodźinje wotpali žo Tchoetiscy papjerowy mlyn. Woheń je nastierje je pychetorhnjenjom elektriskeho pruda w dźěłacźni nastał. Płomjenja sničźachu skład gnelsinow a tóschto wuźitnow papjery. W dźěłacźni njemóža dale dźěłacź.

S **Bukcz.** Njeluble sakomdźenje poczerpi wcźerawschcu njedźelu Łuaš ſ Kolmaly. Kwašarjo wjesnoh so we wulkim autobuzu do Bukcz k wérowanju. We wulkim sanku mjes Kopozanci a Bukczanci pak autobuz wosmjet rózow wosta, so ſ tym tam sakomdźenjom do Bukcz dojdźe.

S **Wósporka.** W prěnim sjawnym posiedźenju schulskeho wubjerka wolachu schulskeho wjednika, kotrehoż sastojnika doha žo jutry 1929 słónca. Knjes kantor Seiffert bu jenohłósnje sałowolenj. Wón wólbu pschija a dźakowasche žo za dowérjenje. Pschedźenym rospraweschce wo njewuspěchnych jednanjach ſ tuhownymi hoscjenzarjemi dla pschewostajenja salow za schulske turnowanje we symje. Chcźeła sprajcź za bliźschu symu depot wohrtowicze wobory abo kólnju pótšowego auta za turnowanišu pschiprawicź. Dale wobsamknychu wo pschewostajenju wodowego dawka w schuli na schulsku pokładniu a na schulskich wobydlerjow. Kolegijej ma žo namjetowacź, so by statna pokładniu nadpołstak we 130 hrywnow, kiž nasta pschi schulskim šwjećenju, pschewostała. Pschi pożłednim dypku wšelkich k wšědnemu, 1. wo wosebite; wuczśe za jene schulske dźěcźo, schtož ministerstwo dowoli, 2. wo revisitowej rospraweje wokrjesneho schulskeho rady a 3. wo schulskich pschi letuschim dźěcźazym hodownym pschedstajenju.

S **Łubija. Tudomny samkaśi mischtr na woły.** Ad. Hilliger šwjećeschce sandźenu sobotu pschi duchownej cźestiwosći swoje 87. narodniny. Wón je najstarschi Lubijski měschćan.

S **Wulkich Sdźarow.** Pschi rangerowanju sniježnych tu hrjedu wjecźor żelesnich rjadowar. Wón žo na nowej nałupnej dezy wobšmuhy a žo dele padnywschi cźeło na hłowje skaut a bjes wědomja leżo wosta. Jeho domjescźenu do wackowskeho wosa a dowjescźenu jeho do Wojerez.

S **Rěmzow pola Wojerez.** Gmejnski a hamišći pójdźeschcej Jurij Mieć w Rěmzach šwjeci pónjedźelu 28. wulkeho rózka swój 25-łětny jubilej jako gmejnski pschedsyschcej.

S **Sórti pola Nitkeje.** Dnja 31. wulk. rózka popołdnju w 2 hodź. wotmėje žo w „Němskim domje" wo

Na Librowem grunće.

Roman Terezy Novákoweje.

31 (Pokračowanje.)

Starschej tam hišćcje pschecjo hosperacitaj, byrnjej by Jokł kaw wschitko rjadowal a na wumėnku maja tam dźěcźa — tymle Librezam žnjecźuje tola Bóh Knjes dosthego žiwjenja, cźi žo hišćcje sto lět docźakaju. Bratra na Jokł pola wojakow, khdyž ho wrócźi, budźe ześ chcźej nėschto měcź — a kołžem maja tam telko, jenicźy jedna je žo wudała. — Sšnadź žo jemu łoże, so žo na sich grunt njeje wjesta njehodźi, so by to derje njecźinikło. Snaju to derje, wschako žu hnydom pėda."

„To wschak je wopraudźe nėkat spleczene," pschińšnedcźowaschce Kukła. „Jeli jemu starschej sawobarataj, nimataj žanoho šwėdomja! Kak dyrbi jemu tola wołoko wtrobny być! Towaršschoja žo wschitcy ženja, ženja žo nėkto hižo zhonje a wudawaju žo džowki — a Jokł je pschego hišćcje svejny!"

„Ale dyrji žo, wschu schtoż je prawda, šmėrowaschce Cjeschka. „Nichtó njemóże khowcźka na njeho prajicź — je žónskimi nicźo nima, jenož swojeho dźěła hej hlada. Sšnadź na tu waschu njebožcźiku spomina — — —?" na pot praschawsze dobónci swój khwalospėw.

„Wschak je hižo psches pjatnacźe lět wumrěła!" potschaše Kukła ſ khowu. „Mysłu, so to cjeseje dla cźini, so by žej psched nami a psched knježnami njesawdak. Też to je wėrno, khdyž pschindże Jokł Libra do Bystreho, dźiw, so jeho knježa ſ luboscźu njeslédża. Knjes wyschschi sarjadnik cźini po jeho woli sakoń, schtož Jokł w dworje poradź, to dże, to je nėschto twubjeneho, knjes wyschschi lėkny jeho runjewon majka, a hnadny knjes, tón nad Jokłu nima."

„Wschak je knježa wėdźa, cźehodła," wotmołwi Cjeschka. „Jokł jim tola wschitko sarjaduje, wobstara, khdyž na Moravu jėdże ſ robotnej pschipschahu jecźmjeń pschiwoseć, kajaja jemu: tole pschinjeś, tamne wobstaraj — so by khowu mėł kaž bėrtł.

„Schto wschu pomha? Knježa žu knježa a cźile šmajnjenscha žo podźakuja, tu a tam też Jokła pohosćeja — khdże by to druhy tak cźinił, jkerje bychu žo hordźił, y wyhoka wotbyli — —."

Gruntownizy dońdźechu ſ pschehwodom hač na šamón tónz wžo, kotraž žuwjowaschce žo do zyleje dwė rjedźe domow; potom swosta jenoż jenicźka rjada, a po druhej strone dróhi wjesche žo schérka, ale nikta réka, do kotrejež réczinschcźeja bėsche postajene dla šnadnischeho pschekładźenja nėschto wulkich pforych kamjenjow. Na napschecźivnem, trochu nahłem brjohu rėki stojachu pornjo žebi tśi tubła, wobroczene ſ cźełanim k wodźe, kotrychž brożnje a pasdźenje běchu rosbrojene na khribjerze hórow, khdźež pschisamknychu žo k nim huna a role, jako k dolinje réczi, wottud njewidźomnje, žo sklonjaze.

Tale mólicźka gmejna takrjez wotnožka Jewiz njenawiscźe žo Jewicźo a leżeche hižo na morawskej pódźe, dokeł tworjeschce tu nikta réka krajne mjesy; ale Jewicźe njo mějachu gruntownikow (leżownoscźerjow) w Jewicźu jako sa swojich. Jedyn ſ nich pschindże ſamo ſ Kukłezami do nėkajkeho dalscheho pschiwuznistwa a bu towarunja na twaž proschcny. A tak pschekłakowachu herzy schwinzne kamjenje, prózuju žo, so by woda pschezo pravje wyšoko wutrysła, šwataj cźinjeschtaj to po nich, jenoż Libra, brasćka, pschestupowasche wažnje ſ jedneho kamjenischcźa na druhi, so žo pod jeho cźežu pożunychu.

Dźeczi a dźeł młodeho dorosta proto pisches wodu pschebrodźichu; ale wjetschina Jewiczanow, wožebje hospodarjow a hosposow swosta hromadże stoja, pschi pożłednim baraku, starodawnem ſ rjenje pomokowanymi swiślemi, w kotremž bydli wjesny kravz. Wschitko itóczesche žo do jeneje hromady, schtož njewobarasche žo ſ kołesemi, dosta žo do sady hač ſ kamomu płatej. Sa tym rostorze žo bjeżada wobeju burow a trajesche zyku chwilu, prjedy hač žo Kukła ſ Cjeschku soža dale sady seźdźeschtaj. Knjeda bė najtšerje zyle na hudźbu zabył, za kotrejž bėsche tola schok; jako by chcył pokasaci, na cźo tu chwilu jenicźky muzikt, pokračowasche, seźahujo žuźboda za rukawu: „Ma žo tola hrodowsti poddany lėpje hač měsćki — wschako by žej Jokł pschał, so by ſ Bystrenu žiuschak, so by jemu poruczał knjes wyschschi sarjadnik a knjes „obrśorschi" — —

„Jnó, to je jedyn cźert," sabóreża to podła njeju, a wótre njewěroscźo Skraućowe žo wospjet pokasa. „Knjes w mėsće a na hrodźe — jedyn Luzifer — — —"

„Njeje, njeje," sapėrowasche Cjeschka, kiž njenócźe Skraućku twitnycź a hižo sforo po šmeczenoscźi jeho rėcźe wumėrcjeschce. „Tam na hrodźe tola wėm, so mi poruca cźowjek nadobny — hrabjerza Honnibalowje pjeca bywachu sforo tak jako krónowane hłowy — stari ludźo w Bystrenu mózża wo tom powėdacź — a knjes wyschschi — tón je pschadźeny na mėsto nich — ale mėschćanska twyschnosć je štónczuje hinascha. Ma to domcź kaž ja padźeńnja — a ja gruntownik mam być tajkeho schewza abo krawza podobany?"

Cjeschka dosta žo do wohnja; sažo jeho Kukła za ruku wu łkubny, dźiwajo na to, so je njedźiwajuzy pitkanja herzow towaršschowa rėcź błyschcej, a so nėchtóžkuli wuschi nastaja. So by cźe takle rychtaf błyschał," šeschepta jemu a dode pokrjeje:

„Schto wschu pomha, wyschnosć je wot žanoho Boha Knjeza."

Cjeschkowe wobliczo žo pokhmuri, ale hižo nicjo njerjekny, ale Skraućka porokuje machny ſ ruku: „Wostań kajsi dla byschcze žo dali sabicź a zatepitacź! Doma hanicźe rićże, so sće nėschto lėpscheho hač wyschnosć, a hdyž je mėsta pschindźecźe, dacźe žej do wocźow, pluwacź! Dajcź žo ſ wami jednacź kaž dźedża — dźicźe, hdźež dźedża nicźo schćanjuły! Ani njewėrjeże, schto wam Rėmzy tajši wuschnaty nada!"

(Pokračowanje sćěhuje.)

šeſejna shromadźišna oruznowow Rósborskeho wokrjeſa, kiž su k provinzialnemu ſwjatkej ſchlesyſkich ratarſkich druſtwow pſchiſamknjene. Wolicź budźa ſo wokrjesne pſchedsydstwo. Dale budźe ſo ſhromadźiſna ſaberacź ſe wunoſchkami dotalneje druſtwoweje dźeławoſcze. Nimo toho pak ma ſo jednacź we wulkim praſchenju druſtwoweho wichiboda, woſebje wo ſhromadnym pſchedawanju ratarſkich wuplodow. Wſchi ważnym bunjowym porjedźe ſo wožaluje, ſo ſo ratarſke druſtwa Rósborſkeho wokrjeſa bohacze na wokrjesnej ſhromadźiſnje wobdźěla.

Struchły wobraz z našeho sulskeho wokrjesa.

W hobotnijſkim cźiſle „Budyſtich Nowin“ cźitamy rozprawu ſ Minakala wo pohedźenju ſchulſkeho wubjerka. Rozprawa je ſ tym nimomerny ſajimawa, ſo ſaſtupje wobſtatne pomery w naſchich ſchulſtich gmejnach. Minakal a jeho wokolina je ſ najnuzneiſcha hacź do 90 proz. herbiſka. Trózſchku ponemcźeny ras dóſtachu wſhy Khróſt a Lomſk ſ pſchiſpiławom zuych dźełacźerjow, tak dołho hacź indu-ſtrija we ſuſobnej Adolfowej Hcźe a Margareczinej Hcźe kźějeſche.

Hacź do cźaſow njeſawomnitego kantora Garbarja wuczachu w Minakalſkej ſchuli runje tak derje herbſzy kaž němſzy. Dźěcźi nawukachu ſnajmjeńſcha we ſwojej herbſtej macźernej rěcźi cźitacź. Ludźo, kotliž ſ tutej ſchule wutkhadźachu, běchu kharaktery, pobožni a pilni, kaž ſebi wokoło Minakala herbſki lud ſtajnje ważachny a Němzy też.

Pod kantorom knjeſom K. bu hinak. Tuta zohnowanja polna wuczba je pſchedſtadnika pſchesta. Dźěcźi we ſwojej herbſtej macźernej rěcźi ani cźitacź njenawukny-chu. K jutram dźeſche knjeſ K. na wotpocźink. Cźi ſtari ſ cźaſow wuczerja a kantora Garbarja dopomnichu ſo na jeho ſkutkowanje. Bjes dwěla, ſo ſebi žadachu ſa ſwoju ſchulu herbſke roſwuczowanje, kaž ſo někto po-dawa we wjele ſchulach naſcheho wokrjeſa, a kiž ju ſakoń pſchedpiſuje.

Se ſchtó wź kaſkeje pſchicźiny bź ſchula hamtſzy jako njemſta ſapiſana, ſchtož pak potkhadźa ſ dowójinſkich cźaſow, ale na žane waſchnje wěrnoſcź njewotwoźuje. To je tola „orts- und gerichtskundig“.

Schulſki wubjerk da najſkerje ſchulu nětko jako namě-ſchanu“, ſchtož wona wopraudźe je, ſapiſacź a nětko ſmě ſo herbſka wuczba po ſakonſkich pſchedpiſmach podawacź, ſchtoź je po naſchim wobhonjenju, ſa ſchulſku potkadnju a ſchulſke dźěcźi ſ khſchinu.

Wódła knjeſa K., kotryž jutry na wotpocźink dźeſche, njebź tam žaneho wuczerja khmaneho, herbſku wuczbu podawacź. Tohodła powołachu tam knjeſa wuczerja Króńu. S dobom poſtajichu jeho ſa wodźazeho wuczerja. Kaž ſmy wobhonjeni, měnjachu tam ſkutkowazy němzy wuczerjo, ſo maja prawo na dóſtojnoſcź wodźazeho wu-cźerja. W tym cźaſi najſkerje ſchmaitańa w naſtupanju ſchulſkeho ſarjadowanja. Kaž ſ rospramy Budyſtich na-pin ſhonimy, žadaja žebi „tež“ herbſzy ſtarſchi, ſo by ſo herbſka wuczba na tutej ſchuli ſaſo wotſtronika a ſchula ſaſo jako „němſka“ hamtſzy ſo ſapiſała. Hromadźa ſo ſa tónle ſaměr ſamo podpiſma. Schtóž naſche wjeſne poměry ſnaje, wě, ſo naſchi ludźo wſcho mózne podpiſaja bjes toho, ſo wědźa ſchto podpiſaja. Hłowna wěc je, ſchtó podpiſane tóji a ſchto pſchi tym wudawa.

Sajimawe by było ſhonicź, ſchtó ſchmjatańzu nawje-nuje. Kharakteriſtiku je w rospramje Budyſtich nowin, kaž nětkuſcheho Wjeſelanſkeho měſchcźanoſtu Kitu ſcźorn-ja. Wón je dyrbłał pjecza pragicź, ſo ſo jemu w Cźe-ſkoſłowaſkej lépje lubi hacź w Němſkej. Tak wjele kaž wémy, dźe knjes Kita hiſchcźe ženje w Cźeſkoſłowaſkej byk neje. Jeli je tule žadu hdy trjebał, praſcha ſo, we kajkim ſmyſłu. Ale tuta ſpomjenjetka jaſnje wobraſuje, ſ kajkimi prědkami wěſcźi ludźo ſady kulišow dźełaja. Jim dźe wo nazionaliſtiſku ſcźežuwanzu.

So ſo jich ſłoby pſchecźiwo knjeſej Kitej měrja, naſ njedźiwa. Knjes Kita je jara ſrěcźniwy a wobrotny muž. Jako nětkuſchi ſobuſtaw ſchulſkeho wubjerka je ſo ja-ko ſtarak, ſo je Minakalſka ſchula ſaſo wěrnoſcźi wok-powědacź ſakoniſti ras dóſtała a ſo tam herbſku wuczbu po ſakoniſkich poſtajenjach podawaja. Tak njedóſta też wo-ſtanje. Do toho ma naſcha wyſchnoſcź też hiſchcźe ſłowcźko praji cź a wěſcźe wyſchſchich ſajimow dła. Jeli ſu mjes nawjedowarjemi ſchmjatańzu, ſ dawkowymi pjenjesami płacźene wožoby, potom je na cźaſu, je na kandaru wſacź. Dźenſa jenož telko.

Wusudźenja.

§ Lubijſti ławniſti ſud ſaběrańe ſo ſrjedu ſ auto-wym njeſoſoom, kiž ſo 31. auguſta 1928 na Budyſko-Lubijſſej dróſy pola Niejnarow ſta. Wſchi tutym ſnjeſbo-ženju namaka pſchekupz Fiedler ſ Budyſchina ſmjerzź a ſaſtupjeł jeneje Drježdźanjeke zigaretoweje fabriki bu cźeſko ſranjeny. Ssud ſaſudźi wjednika ſnjeſboženeho wožoboweho auta Hildebranda ſ Budyſchina dła pſche-ſłupjenja §§ 17 a 18 wobkhadneho porjada ſa ſamok-khody ſ dobom dła njewobkhadnjeho morjenja a cźeſ-keho cźełeneho ſranjenja k 5 měſazam ſaſtwa.

Kóždе serbske towarſtwo

je ſledowcźazy zyłk dobrych, ſprawnych a horliwje ſkutko-wazych Sserbow. Tu ſo žadyn ſwojeje herbſkeje macźerſki njeſahańbuje, nź, ju ſławi! Schtóž nam rubi njeſerbſki buch a ſtuk, to narunja ſe ſtutkom lubóſcźe naſche herb-ſke towarſſtwe žiwjenje. „Sserbſki ſpěw“ a „Sſokoł“ naſch pſchichod. Lětſchſaſi ſmy wojowali wo naſche prawa a njejſmy podleželi, pſchetož wojniſmy wo cźłowjeſke prawa! Doſcź ſarjeſow a Judaſchow mamy we a wokoło herb-ſkeho ludu. Boża wſchelhomóz pak naſ wjedźe dale po puću ſwěrcź a wěry. Ani kroczeł wot prawoho puća nje-wotſtupnymy, hewak nam ſahuba hroſy, ſhubimy ſo we hłubinje cźmł. Kóžda kwětka žedźi ſa Božim ſłónčkom a w jeho błyſchcźu kraſnje ſakſcźe. Budź tak też ſ nami! Horje ſ ſpětku w duchu a ſtutku, ſo by Sserbſtwo wěcźnje trało! Do herbſtich towarſſtwow ſaſtupcźe wy lubi, kra-ſła a ſtotny, w nich wojniſce ſa waſche prawa, wo pſchichod waſchich dźěcźi. Je lohko płodźicź a do žiwjenja płacź, dołhotne pak je cźaſ ſpoſnacź, wobſtarańcź a pſchichod tworicź! Méd a mloko ſa naſ Sserbow w narodnym dźele njecźerpe, ale jěru kapku ſ khełucha niedźakaſa ſumėny cźaſto ſrěbacź ſamo ſ najbóljſcheje pſchecźelſkeje ruki. Ssudy-ny mike, pſchetož woni njejſu ani ſebje ſameho ſpóſnali. Kritikarjow je wjele, ſkutkowarjow malo. Budź tež ty luby cźitarjo wobkruźeł cźaſa, kowaŕ twojeho a herbſkeho luda ſhoża! Naſche heſło: „Kóždy Sserb dobuſtaw herb-ſkeho towarſſtwa, kóžda wołada, wjeſtcźa wjeſ, macźerſka herbſkeho towarſſtwa — potom njeſahińjeny a dopjelnimy ſchwórtu Bożu kaſuju: Cźeſcź nana a macźeſ, ſo by cźi derje ſchło na ſemi!“ -ŕ.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Potsdama. (Ssamomordarſtwo ſajateho.) Pón-dźelu ſajachu w jenym Potsdamſkim hoſcźencu 33-łet-neho pſchekupza, kotrehož dwě ſtatnej rěcźniſtwje wo-ſchudźenſtwa dła pytańſchcź a kotryž dołhi mjeſeſche pſchekupa hiſchcźe 3 měſnjagy khłoſtańze wotbędźecź. Na poliziji jeho pſchepytachu a potom do Kłéſt wokwjedźechu. Někotre mjeſ-ſchiny poſtajiſcho wrjeſeny wutłał a pſchiſtrowatani ſaſtof-nizy namakachu pſchekupza ſaſtłeneho. Jemu bźeſche ſo poradźiło, pſchi pſchepytowanju revolwer potajicź, ſ ko-tryma ſo ſaſtrěł, jako bźeſche ſam.

* S Nürnberka. (Pſchekſchiwjenje jězdnych liſcźikow.) Direkcija němſkoſtatneje żelesniſzy w Nürnberku ſdźěli, ſo ſu pſchi pruhowanju měſtna ſa dopłacźenje jězdnych liſcź-kow na Nürnberſtim kłownym dwórniſchcźu wjetſchi nje-dóſtatk jězdnych liſcźikow wotkryli. Schłoda wucźiniła nětk-dże 20 000 hriwnow. Njedóſtatk na jězdnych liſcźikach bź-ſche ſaſtojnik ſ wopacźnym ſapiſowanjom do knihow ſa-ſtajicź rosumik. Wyſchnoſcze należnoſcź dale pſchepytuja.

Zdožo a konc miliona.

Wot podomkarja hacź k wobžedźerjej wubóhowańſkeho konjenza.

W lutžuſowem hoſcźencu w Berlinje namakachu 43-lětneho wulkopſchekupza, tycźeſkubleria a wobžedźerja wu-bóhowańſkeho konjenza Ernſta Gottſchalka ſ Halberſtadta we ſwojej ſtuwe wobwěſźenjeneho. S pſchicźinu tohole ſamomordarſtwa ſu pjecza wobkhodne ſtaroſcze byłe.

S tutej namożnej ſmjerzu je ſo dźiwny běh žiwjenja ſtónczik. Gottſchalk bź we wubóhowańſkich worſchach jara ſnata wožoba, kotrehož konje ſu na wubóhowańſczu wulke wuſpěchi mėwale. Někotre tycźeſkubla bliſko Hal-berſtadta a Magdeburku běchu ſ jeho ſwójſtwom a wſchn-dże mějachu jeho ſa wjazykrótcźeneho miliionara. Nimo toho bź Gottſchalk jenicźki mějeſcź pjenjadzowego a ži-neho wobſtwa. Mannheimer w Derenburku w Sſmolſ-nach (Harz). Dokelž je pjecza ſ roſwolnym hrackom a wulkim pſchecźiwjakom był, njedožahasche pak kaž ſo ſda, jeho wulke ſamoženje ſa jeho drohe nakóźi, a wulke wob-cźeſnoſcze ſ płacźenjom, do kotrychž bźeſche ſo pjecza ſa-płeſł, ſu drje jeho k ſadwělowanju ſacźkrile. Wo nim ſo powěda, ſo je ſa młode leta ſ wóſtłokom po Sſmolnach jako podomkarſke wžy do wžy wokoło cźahał, ſo by ſłowje twory wołbył. Potom ſo pjenjeſnje wyſoko po-ſcźehny a nětko je tak nahle padnył a ſo ſahubił.

Na'nowiše z cyłeho swěta.

— Schkowa potrěcź wo wjedrje ſa jutſiſchu wutoru: Sso wuczahuje, hyma pſchichěra. W Jendźelſkej rjenje a hyma.

Celinje ſ wulkej wodu wotſamknjene.

Po wjazydnjorownych ſnježowych mjeceſach je ſo pjatk wjedro na dobo ſcźopliko. W nozy a wo dnjo ſo ſilne deſcźeze liſachu. Wſchě rěcźi ſu wyſoko napjate a ſu wulku ſchkodu nacźiniłe. W Celinju je najwjazy domow poczerjenych. Też „dom ſwobody“ je kotrymſi je najwjazy wyſchnoſcźow ſamėſcźenych, we wodze ſteji. We wulkej wo-dze ſu ſo někotre domy ſaſpyłe. Celinje je zyłe wot ſwon-kowneho ſwěta wotſamknjene. Jeli, ſo by powodźenje dłeſchi cźaſ trało, by w mėſcźe hłód naſtał.

*

Želeſniſti cźah mjes Madridom a Liſſabonom je pola San Vincente de Alcantera ſ kolijow wuješ. Někotre wozy ſu ſo rozbite, tſi wožoby ſu ſo morile.

Komando Bochumſkeje kriminalneje polizije je wo wžy Wögge pſchi brjoży rěki Salcła 40 000 hriwnow, wobſtacź-ych ſ dźeſacź hriwnowſkich, dwacźeji hriwnowſkich a pje-dźeſacź hriwnowſkich papjerjanych pjenjes wuzyła. Pje-njeſy běchu do kładjeńſkich ſchkleńcźow ſhowane a ſu dźeł 250 000 mjdowych pjenjes, kotrež je pſched nětkotrymi dnjemi hórniſti wyſchſchi ſtražnikſchtr Dünich w Königs-bornu pola Bochuma kradnył. Jedyn ſe Sżółcź braitow, kotrejż ſu ſajeli, dokelž na njeju tukaju, ſo ſtaj paduſch-ſtwu pokłokowałoj, bź ſo wuſnał, ſo je po Dünichowej po-ručnjeſeji dźeł kradzenych pjenjes ſahrjebał. Jeho wu-prajenje je ſo jako wėrne wupokaſało.

Pjatk w nozy ſu ſo tſjo rubježnicy do pósty w Bottropu dobyli. Pjenjezny hamor ſ dynamitom rosbuchnychu, kola ſenož 10 hriwnow w nim namakachu. Jedyn pósticki ſekretaŕ, kotryž rubježnikow pytaeł, poliziju ſewoła, kotraż ſo ſ rubježnikami do wojowanja ſapłeże. Pſchi tym je-neho rubježnika ſranichu, druhimaj ſo poradźi, cźeknyeź. Sranjeny ſtólnik je ſamkaŕ Hertel ſ Friedersdorfa we Schleſyſkej, kotryž je ſ khłoſtańze cźeknył.

Hospodarski rozhlad.

pónđzelu 28. wulkeho rózka 1929:

Barlinſka burſa ſkónczi ſandźeny tyždźeń ſ nimale žiwym wobrotom. Kurſy efektow běchu ſtruczene, runje kaž kurſy na wikach ſ rentowymi a dołžnymi liſcźinami.

Produktowe wiki běchu ſajo trochu ſtruczene. W ho-wowym ſorne jenož rózku a wowiſ 5 pf. po zentnarju bróžo pſchedawachu. Sa poždźiſche termije běchu wſchě druhe nėſchto malo powyſchene. W Barlinje płacźeſche ſaň-zenu ſobotu zentnar

pſchenicźy 10,60—10,70 hr., rózki 10,40
hacź 10,50 hr., jecźmjenia naléſnjeho 10,90
hacź 11,85 hr., najwyſcheho 9,60—10,10 hr.
wowſa 10,10—10,40 hr.,

w termijnowym wikowanju:

ſa měrz: pſchenicźy 11,50 hr., rózki 11,32½
hacź 11,35 hr., wowſa 11,25 hr.,
ſa meju: pſchenicźy 12,03¾ hr., rózki 11,31¼
hriwnow, wowſa 11,82¼ hr.
ſa julij pſchenicźy 12,37½—12,41¼ hr. a
rózki 11,85 hr., wowſa 12,15 hr.

Pſchiſtajeja:

Pohonecźa. Rychtaŕ w Budyſchinje, Wórklin 6.
„ we Wojerecźach, Rózowa haża 7.
Wuczownika ſa drogowe kłamy, Janaſch w Budyſchinje na Kėzorſtej dróży.
„ kowaŕſkeho, Broda w Budeſtecźach.
„ kowaŕſkeho, Heyda w Biſkopicźach, Kamjenſka dróha 21.
Wołzu bo domu w Budyſchinje, Lawſke hrjebje 16 II.
„ Hajnkowija w Mikowſu.

Na pſchedań:

w Klukſchu 48.
njedrjene w Khwaczźicach 336.
7 puntow, njedrjeneho, we Dobroſchecźach 9 pola Dorſchiż.
puntow, njedrjeneho, we Luſy 53.

Cutaway w Hródku, Zyrkwiniſke namėſto 5.
Ssaukl. Schołka nožł. w Budyſchinje, Hoſchiż haża 9.
„ Katzer w Butkecźach.
Kundros, Schneider w Hnaſchecźach.
„ Kłeßlich w Hornym Hunjowje.
„ na Horach 39 pola Wojerez.
Zentrifuga w Kortnizach 10.
Wós dźeſecźaŕ, ſchuła we Wulkich Sdźarach.
Krowa mloda, wyſokonuczelna, w Delnjej Hórzy 15.
„ we Sſmilnej 28.
„ Pėſch w Sakrowje pola Hródka.
Sėłomu wowſnu, knieji dwór w Luwocźizach.
Byka, Schneider w Bórſhamorach.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje djenſa dop. ¾11 hodź.: Wiki ſu malo wuwite, płacźiſny ſterje ſeſtłabjene.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž pſched hodźinu, płacźiſny trochu ſnižene.

Płacźizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacźizny po złotej hriwnje.

	26 1.	25. 1.		26 1.	25. 1.
Pšeńca	212-214	212-214	buny	21-23 00	21 28,00
rožka	208-210	207-209	woka	26-28,0	26-28 00
nal. jačmeń	218-237	218-237	módre lupiny	15-16,50	15-16,50
naz. ječmjeń	192-202	192-201	žołte lupiny	18-18,75	18-18,50
wows	202-208	201-207	zeradella	—	—
kukurica	238-239	237-238	raps. wosušk	19-20,30	19-20,30
pšeńa muka	26-29,50	27-29,50	lany wosušk	25-25,20	25-25,20
rżana muka	27-29,75	27-29,5	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	bėrnj. kruški	18-19,20	18-19,20
rżane „	14,70	14,70	syno, 50 kg	4,00-5,20	4,00-4,70
lano symjo	—	—	rżana sloma	1,10-1,20	1,15-1,30
hróch	—	—	pšeńč. „	1,00-1,2	1,00-1,20
raps	—	—	wowsna „	1,35-1,55	1,35-1,55
pjeluški	22-24,00	22-24,00	ječa „	1,15-1,35	1,15-1,85

Přiłopk.

* **Hróżma ſmjerzź mlodeje hołzy.** W Frankobrodźe nad Mohanom namakachu 20lětnu pſchedawarku Pawlu Himmelreichez ſ khribjetom na kónzy ſtaketowe płotu jeje domu ſaſchtitpjenu. Hakle ſawokani wobſtejnoſi wobornizy wbohu hołzu wukwobodźichu. Hołza bźeſche ſe ſwojeho bydlenja w tieżim poſtkodze dele padnyła a ſo do płota ſaſchtapika. Wobžarujoumna bźrſy w khorowni wumrė.

* **S delepadazym zyhelom ſarażeny.** Jako w Hochedławje 54lětny Ota Witte njedźelu dopoldnja nimo jeneho twarjenja dźeſche, puſchesi ſo na tſeſche zyhel a padże ni-moduzemu na hłowu, ſo ſo tutón ſwjeſe a bźrſy na to wumrė.

* **Sżyłne ſemjerżenje w Alaſzy.** S Fairbankża na pokłupje Alaſzy w Połnożnej Amerizy ſo powź, ſo je tamniſchu krajinu jene ſ najdźeſchſchich a najſilniſchich ſemjerżenjow potrjechiſe, kiž ſu w tamniſchim dźelu ſemje ſnate. Ssu wobkedźłowali, ſo ſo ſemja ſchtyri hodźiny dołho tſchaſeſche.

* **Automobil 20 metrow hłuboko padnył.** Pola Kyll-burka w Eifelſkich horach padże nakładny automobil po 20 metrow wyſokim brjoży dele a pſchecźiżiny ſo někotre rały. S pjecźich mitſkażedźazych ſamo jedyn wotſkorcźa a ſo wukhowacź. Druhi ha na mėſnje morjeny. Tamni ſtjo buchu cźeſko ſranjeni.

* **Dźěłonjeńšajšy ſ hłodom wumrě.** Friseŕſki pomocnik Adolf **Krahe** we Wernigerodźe njemjeńskeje dźěła a ſašćuſkeſche ſwěbi ſwoje kroſchěi ſ brodutrukanjom pola privatnych ludźi. Jako po dróſy dźěſche, bu jemu nadobo ſłě a wón ſo hěſmóžny ſwojeſe. Jeho dowjeſeŕku do khorownje, hdźež wón wumrě. Jako pſchičežiwu ſmjerc ſwužeſčichu doſpołne woſłabjenje.

* **Schtyri metry hłuboki ſněh w jenym ſchwjedźiſkim měſcze.** Sc Stockholma ſo powě, ſo je ſněhowy mjeceł teſ w Schwjedźiſkej wjele ſchkody naczińił. Woſkołoſe cźeſko potrjechene je město Veſterwik. Tam leſeſche ſněh na dróhach hač do 4 metry wyſoke, ſo dyrbja wobydlerjo ſ woknami ſ zwarjenjow a do nich khodźić. Je tam teſ wulki njedoſtatk na zyrobje a tepidlach.

* **Wěſporaj lodowehſo ſporu w Italiji.** Bliſko wſy Juggi pola Roma ſo tiſo hólzy pſchi ſmuſkanju na ſanjerſkim jeſeru pſchekamachu. Dwaj hólzaj ſo zatepiſchaj, tjeſcheſo nóžachu wuměwać.

* **Wuſoſa ſmjertnych woporow khřipy w Madridže.** S Madrida ſo powě, ſo ſwěbi khřipa w ſchpanſkim kłowym měſcze a wokolinje wſoſchěnje něhdže 100 ſmjertnych woporow ſada. Něhdže 30 procentow ſaſkojnikow je ſtho rilo. Mnoſe ſchule ſu ſamknjene.

* **Saſo ozeanſka lětarſa?** S Liſabona ſo powě, ſo je ſwěbi 1Mćina lětarſka Maria Saieiſeira wotmyſlił po puczu pſches Azorſke kupy Atlantiſki ozean pſchekeczeć. Nazionalna rada portugalſkich ſonſtich je woteſwiła ſběrku ſa kupjenje lětadła.

* **7000 zentnarjow ſita ſo ſpalilo.** W ſitnej brožni Sardorfſkeho dwora pola Riesby w Eckernfördeſkim wokſeſu je ſo 7000 zentnarjow ſita ſpalilo. Teſ mſoczawu je woheń ſwoju ſmjeſi. Myſła ſwěbi, ſo je ſłoſniſka ruka woheń ſałožiła.

* **Sylna ſymna zołma nad Balkanom.** Athenſke wjedrarſka woſjewja, ſo ſu nad Balkanom woſčehrjo ſylna wyſchina ſ rjanym ſaſunym wjedrom. Sdobom khodźi tam ſylna ſymna zołma. Pomérnje khodźi thermometer mjeſ 13 ſtopjenkami ſymy a 3 ſtopjenkami cźopioty. Se Sčrjedźoſemſkeho a Cźarneho morja powě ſo wo ſylnych wichorach a wulkim ſněhu.

* **Wulki woheń w jendźeſtim měſcze.** W Hulu wudyri ſobotu wulki woheń a woſroſeſche zyle ſrjedźnje měſto. Mnohe klamy a nowowotwerjene měſtnoſče jenoho wulkeho wobłboda ſhrabnychu plomjenja. Schywri twarjenja ſ pižańjemi ſu ſo zyle wupalile. Schłe hobrſkeho woheja lětachu hač do mile daleko do wokolinje.

* **Wobeńbluwaja hora Krakatau ſtajnje dźěła.** Wulkich wobeńbluwajeze hory Krakatau na Filipinſkich ſupach bywaju njeſeza ſtajnje. Huſto lěta zwrażena mjeſčina hač do 900 metrow wyſoka. Wokolo kupy je morjo ſtajnje jara njeměrne.

* **Měſtowite dźiwadło ſo wotpalilo.** W Moſkwje je ſo centralny dom wumělſkowych nimale dożiſta wotpalił. Dom wopiſchija dźiwadło, muſej, knihowniu, bůdlenja ſa ſtudentow dźiwadełniſtwa a ſtaji wužeſne k ſeſtajenju puczowanſkich dźiwadłow a k wumuſenju cźinohrow, kiž maju ſo na wſakich ſchedźiſacej. Wołeń ſticzi w ſojeſu nekotre ſnate ſkulpturny miſlarja Schuſowa. Mnohy ſtudenzja dyrbjachu ſ woknow druheho poſchoda ſkwiſkakarſ, chzychu-li ſwoje ſiwjenje wuchowarſ. Sewódbu direktora Iganſowa, kiž w hornim poſchodźe bydleſche wukhowachu w poſledniu wokomiku pſched ſaduſchenjom.

* **Powodźenja w Braſiliſej.** Nekotre krajiny Braſiliſeje ſu ſylne ſłuſki potrjechiłe. Terhaze wody ſu ſ mnoho měſtanami żeleſnju podmłeſe. Pſi měſeſe Sao Paulo wuſi wobydlerſtwo powodźenje na dróhach a wuhotowa benzinowi korneval.

* **Lěſne wohnje w Auſtraliſej ſo dale roſſěrjeja.** Po powěſčach ſe Sidneya ſu ſo lěſne wohnje we Neuſüdwalcźu a Viktoriji kataſtrofalnje dale roſſěrile. Woſrjeſyły we wokolinje městow Braidwood, Crockwell a Gulburn ſu najcźeſčo woſroſene. Mnoho farmow je ſ wohnjom wot ſwonkneho ſmóła woteſnjenych. Teſ w Módrych horach njedawno Sidneya ſakhadźeja lěſne wohnje, tola tu njeje ſtrach tak wulki.

Twarſki rada němſkoſtatneje żeleznicy dla wobſudźenſtwa zasudźeny.

W jednanju, kiž trajeſche dwaj dnjej, měſachu ſo pſched Drjeſdźańſkim kawniſkim ſudom ſamoſtnicej żeleſniſki twarſki rada Nicolai, żeleſniſti wyſchſi ſekretaŕ Viewag a inżeneŕ Schmidtchen. Pſched dźeſchim cźaſom běſche Nicolai wunamakał nékaſ noſchomne dźerżaſi fijowych tarcźow, kiž ſo ſa żeleſnju derje pſchihodźachu. Nicolai běſche Iſcejſu ſwojej jonje a firmje, na kotrejž je Schmidtchen je podźelnikom, pſchepodał a jako ſaſtojnik němſkoſtatneje żeleſniſ firmje ſkajanki ſłak. Sſud ſaſudźi Nicolaia do wobſchudźeniſtwa a na dobyte ſłoſeneje njeſwěry ł 7 měſazam ſaſtwa. Tamneju wobſtorżenjeju pak ſud wuwinowa.

Swětowy rekord.

Sowjeſka humoreſka wot B. Lewina.

Bychu-li wobydlerjo Miesierſka koleja měli, potom bychu byli najlěpſchi powołaniży kolojěſdni. Bychu-li ſmjerkacze wobjedźeli, potom bychu mjeſ nimi najlepſchi ſmyſkarjo wotroſtli, a bychu-li měli kopaniſe bole, potom buchu mjeſ nimi najlěpſchich kopaŕzarjow Europy nadeſchli.

Wſcho to je móżne; cźim bóle, dokelż bě ſaborjenje ſa ſport mjeſ wobydlerjemi Miesierſka jara roſcěrjene. Ke najwjeſčenemu wobżarowanju wſchěch njewobjedźachu pak ani kopaniſe bole, ani ſmyſkanje, ani koleſa. Sa to mějachu pak — żadoſcź, thwilu, ſtrowe pjaſče a w kłubje „Mydłowy puchéŕ“ plakataj: „S pomocu cźeſnje kultury ł ſozialiſmej“, „Kóżdy dźěłaceſ ma być ſportaŕ!“

Bě tohdła bjes pjiwo, ſo mjeſeſche ſo ſport njeſtrowy karakter. Kóżdu njedźelu kcźejeſche deleka pſchi rěcy abo pſchi rěkaniu pjaſčowanje. Dokelż pak ſo pſchi tom pſcheſwjele ranow nabi, bu pjaſčowanje ſakjane. Zyły cźaſ wěnowachu ſo na to ſ wulkej ſaborliwoſcu wulnjenju pjow. Tuto ſportiſke ſaborjenje bě ſondźił pichkas policije, kiž ſo na kóżdej muri wot druhich podobneho raſtu wotběſowaſche a na kotrymż bě cźitaſ: „So by ſo ewidenuiji pbjeczeje ſkażeneſeje jadźewalo, dowoła ſo wſchěm towaſčſam, pbjz, hdźežkuli taſke pſchezo nadeńdu niežmilnje morieć.“

Sa dnjeſ njedźeli buchu daloko a ſcheroko wſchě pbjz-bitje a ſportarje wěnowachu ſo nětko ſ zyłej mozu a ſajmom „wuſkoſkoſkej“. Schiń mójeſche ſ najwyſchſcheho ſiedźiſtwa ſkoczić. Najwyſchſche ſiedźiſtwo bě wěża wohnjoweje wobory. Na tſjoch njedźelach bu ſkakane. Wuſpěchi běchu mjeneje ſrjeſelcze: 25 ſtamanych nohow a 17 ſłamanych rukow. Njedźiwajcy toho njeſtrašny luboſcź ſa ſport na żane waſchnje a ſ wożbitej ſaborjenoſcu ſaplonjeni ſo wona w julinju pod wjedźiſtwom kluba „Mydłowy puchéŕ“ pod towaſčſkom Zhjſtiakowom, kiž bě ſo runje ſ kupy Krim wrócził, hdźež bě zwoju dwěnjedźeliſku dowolenſku pſchežiwił.

Na jeho namjet mějachu ſo pſchichodnu njedźelu wuběżowanja wotmětwać, kiž w tom wobſtejachu, ſo dyrbjeſche ſ dołuczerjom byczł tón, kiž móże ſo najdźeſe pruhan ſmalazeho ſłónza wuſtajicź. Nětdże polita towaſčſow leżachu w tſjoch rjadach pſchi brjeſy rěki. Wſchitzy na bruſche. Wſ khłódni ſiedźeſche blidło, ſa kotrymż mjetowaſčiſ wubjerk ſ cźaſnikom w ruzy bedźeſche. S wubjerkowym pſchedźyndu bě Zhjſtiakow. Po tſjoch hodźinach ſtawaſche jedyn po druhim, drapaſche ſo na khribjeſce a hanjeſche każ duchanjepſchcitomny pſchi brjeſy. Koża na jich khribjetach bě krejczerſkjeta a pucherſata, niż dobre njepſchipowědźaza.

Pſchichodnu njedźelu njechaſche ſo nichtó wjaz pſchi turnu „wuběżowanju“ wobdźěliċź. Tuż da Zhjſtiakow, po tym hač bě ſo wo tutom praſchenju ſ druhim ſrěczał, wojſewjeſi: „Schtóż najdźeſe ſpody wutraje, doſtanje ſłěborny cźaſnik.“ Dale ſo we wojſewjenju wo tom rěczeſche, ſo „Miesierſke ſportiſke towaſtſwo powórjeniſke wuběżowanja wuholuje, kiż maju ſo njedźelu, w 12 hodź. pſchipołdnu, pſchi dobrym wjedrje wotmětwać.“ Na tutom dnju ſtajicźu ſo wobydlerjo Miesierſka w prawym cźaſu na wuſi. K wojſnamjenjenej hodźinje ſhromadźi ſo każ wjele ludu każ na ſermanku. Zony pſchedawachu ſymnu wodu, kiſanu a jeſterſku wodu.

S dypkom w 12, jako ſapoczene trompety wohrajowowanſkeho orchestra ſarjachu, ſtupi Zhjſtiakow na blido a japeſa rěczeſ:

Towaſtſchojo: Njemóżu ſo wjaz zyle dopowinnić, wěm pak nětdże, ſo Franzowſka najdźeſe ſpody wody wutraje, a to 15 mjeniſchinow a 10 ſekundow. Dźeſ nětdże hacź dotal nichtóń ſpody wody. Amerikańcjo to ſpytachu, też Zeudźelſcźenjo, haj ſamo Japańcjo, nikomu pak ſo to njeporadźi. Dokelż ſu ſport pola naſ pod prjedawſchim zyſtemom dopołnje ſanjechany a wot Zarifina pſcheſeſchawy, ſtajichu ſo hakle w poſlednim cźaſu prenje pospity. Jedyn ſ tutych pospytow ma ſo nětkole w naſchim měſtaczu ſu wotmětz. Wutraje-li nichtó ſ naſchich owaſčſowo nětdże 30—40 mjeniſchinow ſpody wody, potom je wón rjek. Jeho mjeno buduje ſtacź we wſchěch nowinach a budże ſkyſčeſcź w radiu; a niż jenoż pola naſ, ale też we wukrożu . . Naſ ſche mjeno je jenoż tutón cźaſnik.“ Zhjſtiakow pokaſa cźaſodam ſłěborny cźaſnik.

Wuběżowarjo w jich módrych kuyaniſkich khołowach, kotſiż běżeli ſo wokolo blidła ſejſupali, buchu widżonſe njeſcźerpni, tola Zhjſtiakow pokraczowaſche: „Tutón cźaſnik je ſ rzeczałom 22 rublow winojty. Schtóż potaſſim najdźeſe ſpody wody wutraje, jón doſtanje. My huydom ſapoczinamy.“

Orcheſter ſahra pochod a wocźichny potom. Na jeho měſtno ſarja bubon. Jedyn ſ tamnych nórjakow ſtupi na wobłoženje rěki a waſi ſo pod pſchikłepkom cźrjódow do wody. Sa jemi njeniſchimi ſłoczi ſ njeje ſaſo won. Saſo ſarja bubon, ſaſo pſchikłeſkowachu a druhi ſkoczi do wody, ſcźi, ſchtwórtk. Nichtó pak njewoſta dźeſe hacź njeniſchimi ſpody wody. Skónczenje pſchińdże rjad na pſchitajenje. Po jedźerńje, Ignatza Makkaronikowa.

Pod wokanjom ludu: „Ignatźo, njeczii żane kumjeſty!“ khwataſche wón ł wobłożenju a cźyſtſche hižo dele ſłoczeſcź, jako bu njeſajcźy wot ſpweje njewoczakowaneje ſony ſa kupańſke khołowy ſadźerżany a lud mójeſche jeho ſadźerżanje ſłyſcheć: „Ja cźi njedam, ja cźi njedam! Wopſcheſ-Tolparjo!“

Ludźo ſadźerżachu njewobhonjenu ſonu a ſcźiſchchachu ju k ſtronje. Alarmujo ſarja bubon a pod ſchumjenjom pſchiſkłeſka ſkoczi Ignatź ſtuk do wody. Minu ſo njeciſchina, minuſchcźej ſo dwě njeciſchinje, tſi, dźeſacź a Ignatź njepokaſa ſo wjaz. Pſches tutón wuſpěch wuſkoczi ſwježeleny Zhjſtiakow poczа ſaſo rěczeć:

„Towaſtſchojo! Piſchcźe dźeſacź njeciſchinow a ſwětowy rekord budże wot naſ dożpěty. Hurra!“ Wſchitzy wołachu: „Hurra!“ Makkaronikowej żonje pſchejachu ſboże. Tuta hladaſche do khłoboke rěki a roſpominaſche, ſčito budże ſwěbi ſa njenjeſeu mós kupicź. Hdyż cźaſnik pſcheda. Minuchu ſo hiſchcźe dźeſacź njeciſchinow. Orcheſter hudźeſche. Lubžo buchu nerwoſni. Saſo wołachu „Hurra!“ Zhjſtiakow ſtchepotaſche — hižo 25 njeciſchinow a 15 ſekundow; njeſłyſchany rekord to.

Ale Ignatź njepokaſa a njepokaſa ſo pſcheſo hiſchcźe. „My ſmy ſwětowy rekord dożpěli“, ſaſwoła dyrbowny Zhjſtiakow, tuhu bě ſo hodźina minuła.

Jedyn ſ pſchitomnych ſamo praji, ſo je hnydom w prenjej Lud pak to wjaz njewěrjeſche. Lud dowoławaſche. A njeciſchinje widżał, każ je Ignatź horje pſchiſchoł a ſo ſaſo każ kanjeń we wodze ſhubił.

Poczа ſwitacź. Lud ſoſeńże ſo. Jako poſledni dźeſche Zhjſtiakow a ſkorżeſche:

„Och, hdy bě ſaſo horje pſchiſchoł, bychu w zyłej Europje ſenſaziju měli . . .“

W ſhłſach wuſkupana wudowa doſta ſłěborny cźaſnik.

Swóibne nowěſce.

Semrěli: Ella Hilžbjeta Wětſchéŕ ſ we Budyſchinje 20 lět. — Arnoſcht Rjeńcź, blidaŕ we Luſy, 57 lět. — Mina Hilža Schołcźina rodź. Friedrichez w Budyſchinje 49 lět. — Hana Marja Gertruda Arnoldowa rodź. Kricźmarjez w Kanjeńcu. — Emil Richard Febre, jeleſniſti ſekretaŕ na wotp. w Lubiju, 62 lět. — Bohumił Meywald, penſionaŕ we Wojerezach, 73 lět. — Johanne ſwud. Winkleroma rodź. Kobalcźez w Makej Nydźeſi pola Wojerez, 60 lět. — Auguſta Kunżyna rodź. Wieſoſez w Jeſoru, 82 lět. —

Semrěli: Klara Kreutzkowa rodź. Hegez w Budyſchinje, 33 lět. — Hańża Schimarkowa rodź. Kubiſez we Budyſchinje, 71 lět. — Max Kriegiſch w Běſej Wodźe, 32 lět. — Reinhold Jonaſ, dwórniſcheſow Hoſcheſtowje w Prožynje-Solaniſkim młynje, 61 lět. — Ida Lehmannowa rodź. Meſerez, bornceŕſka mſchtiſka w Mujakowje. —

Zamtske wozjewjenja z Łubja.

Sdźělanje buchu lětha tałe wobhładnene:

21. januara: Wulki Hajn ſ 2 cźopłokrejnymaj ſrěžomaj,

25. januara: Budyſchin ſ 1 ſymnokrejnym a 2 cźopłokrejnymaj ſrěžomaj,

26. januara: Wulka Hartawa ſ 3 cźopłokrejnymi ſrěžami.

Zamtſke hejtmanſtwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smołeŕ w Budyſkim. Za lokalny dźěł a foulleton: A. Dučman w Budyſkim. Za hospodaŕſtwo: Arnoſt Hart w Drježnycy. Za nowěſcźi: G. Janak w Budyſkim.

Připrawju

elektrisku swěcu a móc

Radiowe aparaty

Herbst w Budyšinje

na Šulerskej hasy 2

Džak.

Kóždenn, kiž ma drjenje ischlas a wić ja rady **darmo** zdźěłu, što je moju žonu spěšnje a tunjo wustrowiło. 15 pj. za wróćoporto připołožće. Rozprawu jenoż pisomnje. **Müller,** Obersekretär a D. Dresden 414 Neustädt. Marki 12

Nowy syny wóz

za jenu krowu je na předań **w Jaworje číslo 13.**

Divan-přikrywy předłohi za łoža běłače z tkanin tkaniny za počehnjenje meblow dekoraciske tkaniny wo wšěch płaćiznach

Otto König w Budyšinje

přeď Mjasowymi jatkami. Telefon 3169

Připrawjenja radia

najsprawnišo!

Najlěpše referency

Na přijomne wotpłaćowanje

Předwjedźenje pola Was doma

Gustav Krawc w Budyšinje

na Różowej hasy 8 a 13

Wozjewjenje!

Z tutym sčěhowace wozjewjam:

Hižo wot 22. decembra 1928 sem sym knjezej **Janej Maticy w Rachłowie** pola Kubšic zakazał, drjewo, kiž je wóte mnje kupił a hišće w drjewnišču na mojej leżownosti při drózy z Njeswačidła do Bošic leži, k to **wužitkne a nalne driewo,** předawać, dokelž sym sebi wobsedźeństwo drjewa wumělił.

Arnošt Bräuer we Wětrowcu.

Hamburgski kolonjowy skład

9 tunich słódkich dnjow

Wot póndźele 28. januara hač do štwórtka 7. februara

Njedocpěta kajkosć a tunjosć:

1/2 punta **Hamburgskeho měšenja** jenoż **24 pj.**
1/2 punta **čórnych kuskow** . . jenoż **24 pj.**
1/2 punta **swětłych kuskow** . . jenoż **24 pj.**
1/2 punta **kokos. tružkow** pisan. jenoż **27 pj.**
1/2 pta. **kokos. tružkow** z šokol. jenoż **42 pj.**
1/2 punta **pralinow** . . . . . jenoż **30 pj.**
1/2 punta **dźiwadłoweho měšenja** jenoż **44 pj.**
6 taflow **lodoweje kremy** 100 gr. . jenoż **1.—**
6 tafl. **płodoweje kremy** „ „ „ **1.—**
4 tafl. dobr. **mlokowe šokolady** jenoż **1.—**
3 tafle najl. **mlok. šokolady** 100 gr. jenoż **1.—**
3 tafle, jena 100 gr. **mlokowa, mlokowa z worjechami a jěchna** jenoż **88 pj.**
3 tafle, jena 50 gr. **mlokowa, mlokowa z worjechami a jěchna** jenoż **52 pj.**

Thamms & Garfs

w Kamjencu

Nawěčźiki přinjesu wužitk!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 st. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 sł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 st. pj. Wudawa a dźěri Smolerjec knihidźěrnja, zap. dr. z o. wuk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaci so za mały rjadk 30 słot. pj. Wobšěrnje so staja nawěstki a tabele so wyše wobzamknje. Za reklamowy w o rjadk płaci so 60 słotych pj. Rabat po tarifje. w w

Čisło (Nr.) 24 — Budyšin — Wutoru, 29. januara 1929 — Bautzen — Lětnik 80

Woborny program sakskich socialdemokratow.

Generalna zhromadźizna Wulkolipšeńskeho podwokrjeża je so njedźelu w Lipsku wotměła. Wobstankmy so, sjězdej socialdemokratiskeje strony Němskeje **woborny program pschedpołožich, kotryž so hamtiskemu stronienu wobornemu programej pschećiwja** a kotryž ma po słowach dźěławej wopschijeće:

Socialdemokratija je pschećiwo kóždej wójnje, njech je sakitanjsta wójna abo wójna k schkitanju neutralnosće. Tohodla w kapitalistiskim staru srědki sa wobornu móz wotpokazuje a sa wotstronjenje wobornoje mozy wojuje. Wona žada, so proletariat stajnje krajne srědki, sa wójnske samyzły so hodźaze, dobladuje. Socialdemokratija ma nadawk, na pschećiwnistwo mjes proletariatom a wobornej mozu jako mózneho instrumenta měšćanskich stronow pokasowaś, kotrež te k potłóčenjeju proletariata wuzija.

Socialdemokratiska strona Němskeje je so rosšudźiła, najbylnischi cźišchej cźrjódow też w revoluzionarnej formje pschećiwo kóždemu němskemu knjeżerstwu nakazaś, kotrež w padze internazionalnych swadow k wójnje krocźi.

Wójna, kotrejž so njehodźi sadźěwaś, dyrbi so k pschewróśeji kapitalistiskeho klasowego knjeżerstwa wuwuzyś. Se žehnjiskim roswićom je cźežišchežo krajneho sakitanja do produkcije a wobtłhada położene. S tym proletariatej dźesnistwo wójny pschipadnje. Pschewrót měšćanskich stronow (burzoisije) a pschewsaće statneje mozy, wobknjeżenje produkcije a wobtłhada ſ proletariatom a jich nakoženje w proletariskim sajimje je jenicźke wumeńenje sa to, so proletariat do sakitanja kraja sastupi. Njedźiwajcy tehole sajadneho stejišćeja so žada parlamentariske dohladowanje němskostatneje wobory a wójnskeho łódźerstwa a wschěch srěcźenjow, kotrejž statne sarjadnistwo a jenu podrjadowane městna wotsankuja, stajne wojowanje wo sniżenje wudawkow sa woborne hospodarstwo hač wudawki sa bronjenje wotstronja, wotstronjenje wójnskeh łódźerstwa, sakasanje wobornych swjasków, pschemeńenjenje wobsteježeho rekrutowaŕskeho systema, wubraće cźežkje khmanych a sastajenje ſ wuloźowanjom na podstatu dobrowólneho samołwjenja, wubéranje offizjerow ſ muńastwow, wustwolenje sastupjerstwa ſ wojakami k schkitanju jich prawow, sadwěsćenje jich stacźanskich prawow, dospołna koalizijska swoboda a zbołupstajace prawo sa wojakow, wojerske mozy njeběžeja so pschi swadach mjes kapitalom a dźěłom nakoźicź, parlament a dźěłacźerske swjatki wschě industrije a wobtłhadowe pschiprawjenja dowa, kotrež buchu so mohle k njezakosnemu bronjenju sniewuzicź, pjenjesy za lětarstwo so njepschisiwoła, nětcźiske ekkonomiske postajenja, kotrež njesakosnje bronjenja schkitaju, dyrbja so wotstronicź.

Dr. Schacht w Parizu.

Parišźke nowiny „Excelsior“ ſ Barlina powědźa: Prezident němskostatneje banki dr. Schacht póndźelu do Parisa pschijědźe, so by se wschelakimi wołoobami politiskeho a finanzneho gnjeła rozrěcźenje měł.

Rozkora křesćijansko-socialnych w Awstriskej?

Sšylne rozdźěle měnjenja, kotrejž su so w kschesćijanisko-socialnej stronje roswile, je wjednik Winiskich kschesćijansko-socialnych, narodny radźićel **Kunschak** sjawnosći w rěcźi w katolskim dźěłacźerskim towaŕstwje roskładł. Pschipowědźi, so kschesćijanske dźěłacźerstwo swojsk swobodu a žehjeschkitazu organisaziju kschesćijanskich dźěłacźerjow k sakhowanju demokratiskeho kharaktera awstriskeje republiki sałoži.

Struchlohra w Meyerlingskim hrodźe.

K 40lětnemu zmjerinemu dnjej kronprynza Rudolfa Habsburgskeho „Neue Wiener Journal“ powě, so je ke komorniza kronprynzeju Stefanije w nozy tragiskeho 28. januara 1889 w kronprynzowym pižańskim blidze list namakała, kotryž ſ napismom „Stefanii!“ rěka: „Luba Stefanija, wodaj mi, njemóžach hinak cźiniś. Dźěsće wo moju cźesć. Budź dobra k Erzsi. Twój Rudolf.“ Komorniza je pjeza też kronprynzowe cźełko widźała. Na prawym spanju je maka wutsełena dźěrka widźeć była.

Tunel pod rukawotym kanalom w padze wójny.

Parišźi wudawk jendźelskich nowin „Daily Mail“ je rosrěcźenje ſ franzowskim wójnskim ministrom Painleveom wo wotnyhźenym kanalowym tunelu mjes Franzowskej a Jendźelskej wojewik. Wójnski minister ſ wojerskeho stejišćeja dopišowarjej „Daily Mail“ praji, njemóže so nicźo pschećiwo tunelej rjej, kotryž je we woběmaj krajomaj do prědka sajimanje swjedł. Schto by so we padze noweje wójny stało?

Najprjódy njewěrji, so mjes Jendźelskej a Franzowskej k wójnskemu konfliktej dóńdźe. Ale njech tola konflikt nastanje, njeby tola ani Jendźelska, ani Franzowska tunel jako bróń wužicź mohła, dokelž by na woběmaj stronomaj lohko było, jón sa někotre sekundy pócźrjećeć. Druha možnosć by so hišćeże měła pruhowaś: hdy bychu tej krajej w położenju byli, kaž w lěcźe 1914, potom by podmórske swjasanje nimo měrly wulku wažnosć mełe. Praktiski by tunel pschećiwo najbylnischim minanm schkitany był, a wójna podmórskich cźołmow, kotrejž je so pschećiwo Jendźelskej a Franzowskej wjedła, by wjetschi dźěł swojeje samóžnosće zhubiła. Mjenjmy sa to, so budźiske kanal hišćo 1914 wobstał, kak lohko budźiśe było, ſ Jendźelskeje wójsko, munizija a žiwnosć sa frontu w Franzowskej pschiwjesć. Wěste je, so budźiśe so wójna wo někotre měsacy pschikrócźiła.

Painlevne sjawne měnjenje wo podmórskim żelesniśkim sjwjasanju mjes Jendźelskej a Franzowskej je sćedowaznymi słowami wuprajo: Kanalowy tunel njeskutcna wjazy do wědomostnych experimentow. Tole dźěło móże so hižo we bliźšchim pschichodnje pschewjesćeć, haj twono njebudźe ani tak cźežke kaž twar Suezskeho a Panamskeho kanala. Se zdźelej wutrobu so nadźijam, so je tole sjednoćenje hórsy natwari, ſ kotrymž by wschitcy so Jendźelska a Franzowska samesitkaj dwójnikaj europiskeho pokroka sćinikej.

Jendźelska a blokadne prawo.

Diplomatiski dopišowaŕ Londonskeho „Daily Telegrapha“ pišńe: Po poklednich powěźcach sda so, so sastojnstwo nastupiwschi chże pschichodny president Sjednoćenych statow Hoover konferenzu nawjedowazych namórskich mozow k rospominanju namórskeho wójnskeho prawa ſ wobzetbym dźiwanjom na sćežišćeo neutralnych sa cźas wójny powołacź. Wopraudźe so rospominanje tejele ważneje a wężneje strony namórskeho wójnskeho prawa njehodźeśche wot teho dnja wotstorźicź, hdyž bychu Sjednoćene staty a Jendźelska Kelloggowy pakt podpisałe, njewocźakawschi wuprawnjenje wschelakosćow měnjenjow we praschenju jenakeje žylnosće wójnskich łódźerstwow a wotbronjenje. Europa bo hišćeże pschego nadźija, so by ekstrema formula namaka. Na podstatu tejele formule chcźe Sjednoćene staty poknużneje Ameriki do blokadneho prawa Jendźelskej a druhim bohatstwam Swjatka Ludow zwolicź, jeli so by blokada pschećiwo wójnu wjedźozej mozy měri, kotrejež sadźerjenje stej Swjatk Ludow a amerikanske sjawne měnjenje sazudźiłej. Sjednoćene staty žehi wumeńenja, so Swjatk Ludow jim někotre wobsebite blokadne prawa pschisiwoli.

Khrija w Jendźelskej.

W měsacu Belfastu je so khrija tak rosschěrika, so je **so liczba rezerwow městnowych potrjebnischcjow dyrbjała powjetschicź**, dokelž semrjeca na hrózbne waschnje pschiběrajn. Też lěkarje su so ſ khrijnu potrjechili. Wobsteježe so w Belfastu su tak khutne, so su so dobrowólnizy Cźerwjeneho khcźiża dyrbjeli skałacź, so by so cźrjódam khorych pomhało.

Před najwjetšim hospodarskim wojowanju w stawiznach cłowjestwa.

Pschedbyda hospodarskeho wothrožknja Swjatka Ludow je Arthur Salter, kotryž je runje do Newyorka pschijěł, je w rosrěcźenju ſ nowinarjom rjekł, so je po jeho nahladze w najbliźšchim cźasu najwjetsche hospodarske wojowanje źiwotnych stawiznow sapoczńje. Ani jednotliwzy ani ludowe worschizy wójny njeslubjeja, ale knjeżerstwo, kotrejž pschećiwo žebi hospodarske połócźowadła wuzija.

Aman Ulah warnuje.

Kaž so ſ Kaira powě, je kral Aman Ullah w Kandaharu diplomatiskim sastupjerjam w Kabulu zdźělił, w kotrejž praji, so dojednanjo, kotrejž su so ſ Habibom Ullahom wobsamkle, njepschipóznaje. Wschitkich warnuje Habibej Ullahej pjenjesy požcźicź. Najwodźischo na konzu bliźšcheho tydźenja so Kabul sašo ſ wójskom Amana Ullaha wobsadźi.

Před nowym wojowanju w Kabulu.

Wožebity dopišowaŕ Londonskeho „Daily Telegrapha“ je ſ Peišawara žiwjenu nowinam slědowazu rozprawu połpał:

Bliźšche dny budźe so dyrbjeć rosšudźenje stacź, kotrejž budźe wo pschichodne Afghanistana rosšudźowaze. W tu khwilu je w Kabulu směrom, tola njeda so wěrje podobne być, so budźe měr dołho trać. **Habib Ullah je knjeżerstwo nad žiwjimi pschiwiżerwarjemi słubił, a dny jeho knjeżenja budźa drje bórzy nimo.** Habib Ullah je wukrajnych sastupjerjow w Kabulu schkitał, a nichtó njewě, schtó budźe jeho naślědnik a kak so tón k wukrajanam stai. Jendźelska khorhoj na směrowazu wliw na knjeżerjow w Kabulu. Ale hdy bychu fanatiscy Afghanojo jenicźkeho Europejana morźił, njeby wěrje njepodobne było, so by k wójnje došchło, ſ cźimž bychu so **europiske staty do afghanskich schmačanjow sapletle.** Pišći tychle wobstejnostcach so někotre praschenje pruhuje, hač by so radźiło, so bychu wschě wukrajne knjeżerstwa žiwojich sastupjerjow ſ Kabula wotwołale. Rosšudźenje njebmě so dlicź. Transport se lětadłom je hižo njemóžny, dokelž na lětanischcach wulki śnjeh leži. Bórzy drje so rosšudźi hač so jendźelski połčlanz sir Francis Humphrey wotwoła.

Jendźelski póslanc dyrbi so z Kabula wotwołować.

Dopišowaŕ „Daily Mail“ w Lahore powě, so so pschichodnje pschesze, so by so jendźelski póslanz, sir Francis Humphrey wotwołał. Wěste je, so emir Habib Ullah (Bacha Sakao) bórzy doknježi. Njewěste je, kak by so póslanzowe stejišćezo wutworiło, jeli so by emir, ſ kotrymž na pschećelnym wobkhwad, padnył. Wobydlerjo so zyle sjawnje sa nawrót Amana Ullaha modla, **hdyž** so dźěło jeho naślědnika widźeli. Pschemeńenje **smyslenja** k lepschemu Amana Ullaha by lohko mohło na jendźelskeho póslanza wrócźo skutkowacź, kotryž je, so by **człowjeća** žiwjenja w Kabulu wukhował, Habibej **Ullahej** na khwilu knjeżerstwo pschewostajił.

Rubježnistwo we wokolnosći Pekinga

Njedźelu popołdnju su chinescy rubježniscy dwaj automobilnaj omnibusaj a dwaj wozaj drohowoje żelesniży nadpadnyli. Jeneho Amerićzana a jeho żonu wumrěchu. Wschitkich chinešćich pućowarjow wuwjedachu a tehorunja wumrěchu. S jenym omnibusom rubježniscy wotjědźechu. We wokolnosći Pekinga su tajke rubježne nadpady na dujowym rjedźe. Hačrunje je žiwjenje wukrajanow we Chinje w stajnym strachu, chineške knjeżerstwo žada, so bychu wukrajni wojozy Chinu wopuschćili. Potom bychu wukrajenjo bjez schkitanja chinešim rubježnikam pschewodstajeni byli. Bohužel wukrajne knjeżerstwa sjeno pschećiwo zadanju Chinu njewusłuchuja, ale, so bychu sa swoje wikowanje w Chinje lepschiny bozpile, stónežnje chinešemu knjeżerstwu pod kij polěku. Jenoj Japanika je ſ rosšudźenjeju njewoprawnjene žadanja Chiny hač dotal wotpokasowała.

China 400 miliionow hriwnow w Americy pożcźi.

Shanghajiski wožebity dopišowaŕ Londonskeho „Observera“ powě, so w tu khwilu sastupjeja amerikanske Harrimanskeje banki w Shanghaju pschebywa, kotryž wo mjenje amerikanskich bankow wo pschisiwoleńju 400 miliionow hriwnow na chineške knjeżerstwo jedna.

Druhi amerikanski plan na to dże, iw Ameriży pożżonku sa twar 50 hacż 75 parnych łódżow sa zakożenje chineskeho wikowanskeho łódżnistwa sysieść. Tele łódże dyrbja pod amerikanskim wjednistwom cżisce chinesku wobhadku dostacż.

Ze Serbow.

Pajowmica.

Wutoru 29. wulk. rózka.

Valerija — Franca Saleskeho.

Z mudrosće Jana Radyserba:

Před hordym duchom prosty stej.
Před poniżnym so pokhilej.

*

Te nalemjene sceptarje
Za ind a kraj su njezbożo.

1893 założi so Khwaćićanske towarstwo přez Gusu Hatasa, kiż při tutej składnosći rjanu rěć we hrónčkach měješe.

† **1783** Handrij Gědan z Cyżee, kantor w Barće, wudawaŕ wjacorych nabożnych knihow.

† **1896** baba Hańża Wowčerkowa z Radworja, 86 lět stara, nahladna Serbowka, kiż je přez 5000 dżěći do katolskich a evangelskich Božich domow ke dupje nosyła.

Z knihi serbskich nałożkow a widżenjow.

Wokhudym mużu, kiż ma wjele dżěći. Běšta pak nan a maś, kiż měještaj wulku kopicu dżěći. Nan kupi w měsće běrtl żołdži. Jako wón domoj přindże, da kóždemu dżěśu po jenym, a tuż jedyn zbr. Tón cżisny do hele a z njeho narosce wulki dub hać do njebjes. Potom nan praješe, zo by po nim horje lězł. A maś praješe: „Moje dla poleź.“ Wón přindże tam a so zakłapa. Światy Pětr so wopraša: „Kto tu je?“ Khudy muż wotmołwi: „Ja khudy muż, kiż mam wjele dżěći.“ Jako światy Pětr to Bohu Knjezej připowědźi, dźeše tón: „W komorcy sedźitej dwó pokruće khlěba, daj jej jemu.“ Khudy muż lězeše wjesele dele. Woni pak khlěb zjěchu a wón praji: „Żona, ja bych tam zaso horje lězł.“ Wona praješe: „Moje dla tam poleź.“ Wón tam zleze a so klapaše. Jako Bóh Knjez zhoni, zo je khudy muż zaso přišoł, dźeše k Pětrej: „W komorcy steji korb caltow, daj jón jemu.“ Khudy muż wjesele dele lězeše a wolaše: „Żona wočiń, ja sym tam derje pobył, njesu korb caltow.“ Woni caltу zjěchu a wón praji: „Żona, ja bych tam přeco zaso horje lězł.“ Wona dźeše: „Moje dla tam poleź.“ Jako Bóh Knjez zhoni, zo je khudy muż zaso přišoł, rjekny k swjatemu Pětrej: „Za durjemi steji wulki kij, wzmi sebi jón a jeho tak pjeř, zo budże wot jednoje wotnohi na druhu lětać.“ Muż spěšnje dele lězeše a wolaše: „Żona, wočiń, wočiń, ja sym tam zaś pobył, ja sej jara wulke puki njesu.“

Justa Hatas při założenju Khwaćanskeho towarstwa.

Tak my w Khwaćicach dźens tudy
„Elim Palmow“ — sadźimy,
K serbskim składżowankam drubdy
Pod jich khłódk a hałozy.

Wydom dźesaś Elim palmow
Khłódk tam jónu dawachu,
Wdżeż při studnjach hłosy psalmow
Izraelscy spěwachu.

My drje črjódźička smy mała
Pomjo Izraelskej tam,
Kiż je nětdy pućowała
Won do kraja Kanaan.

*

— We njedrje. Stśełeńża je sobu wobłoko na rjane słupiko. S Mjorićich kupow pśichkhadża nowa wuśelina. Dokeľ w polnowu nižiny nimo cżahnu a nowe jim płiwdża, je pśichipaw hymnoho popołdnja ś lobotoho morja trochu saraceny. Tuž hyma dźeńża wjazy tak surowje njeśełeśi. Jeli je błónu pśeś mrózke pśeźedobudże, budże na błónu najskerje wobławacż. — Po zyżej Europie hu pozńednje dny żo wulke śnihi najśełe. Cżahi rowje hu pozńednje dny żo wulke śnihi najśełe. Cżahi rowje hu żelśnicach ś wulkim zapoźdżenjom jeżdża. Wobkhad na cżarje ś Warśchawy do Lwowa na 24 hodźin pokasta. Cżełke śnehowe pluhi njesamóchu ho pśeś pśeje pśecheńcż a ś kolijow wulkakachu. W polnoćnej Italiji je wjelkich wobkhad na dróhach a żelśnicach mjasmk. Telefonowe a telegrafiske gorth cżełi śnih rostorha. W Barlinje 300 śnihowych pluhow, wjes nimi 50 ś motorom cżełenych, hjes pśechadżaja po hałach jśdżachu, so njeby wobkhad zyle wjasmk. Na 11.500 hdżelacżerjow śnih łopaja. W polnoćnej Mimśej śnih sa cżichim 30 cm. wysoke leży, w połoślśej 20 cm., wola nać nźhdże 25 cm. Wulke śnihi fu ho też w Cżechosłowakiej, Wuherskej, Austriskej a na Balkanje najśełe. Na Balkanje w dolinach śnih hiżo taje a sawinuje wulke powodźenje. — Luftje fejedn sthadża słónckho 7,48 hodź. a howa so 4,39 hodź. Mjacżk ithadża wjeczor 11,16 hodź. a khowa ho bop. 10,10 hodź. — Wcżera wjeczor w 7 hodź. barometer 746, hygrometer 0, thermometer wo dnjo —4. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 756, hygrometer 0, thermometer we nozy —5. Wuhladuw na mało so pśichemnjaze wjedro.

— **Podrużniśki pjenjes ho njepowyśi.** Ministerstwo dźełowy minister je napśeczo wunoscheńcu wo bórzownym powyśenju podrużniśkich pjenjes ś wokolnikom na knježeństwa jenotliwych krajow wosjewił, so žebi nětnje knježeństwo njeje motywowało, podrużniśke pjenjesy powyśiło.

— **Powješćenja wyśicheje pólskeje direkcije w Drježdżanach nam sdżeli:** Pśichi nutsdobywańu do jeneho pólskeho hamta buchu 24. januara wulke dźełby lisiwych znamikow, invalidnych a pśichitajeśiskich zawješćeńskich znamikow a dopłodnodawkowych znamikow kradnyli. Sznadź paduchi spytaju znamki wulkim industrielnym a wikowaŕskim pśechewaćam pśechedacż. Nemóžoštatna pólta prosźy wschitkich, ja bychu pśchineschowali k knježeńskemu fiśtnikow.

— **Sakska krajna loterija.** 4. rjadowanja 194. sakskeje krajneje loterije pocżehnje ho pondźelu, wutoru a strjedu, 4., 5. a 6. februara 1929. Lośy 4. rjadowanje ma kóždy bracżt hnydom hacż najpozdźiśo do sobotu 2. februara zapłacżeć a pśchi tom lóś 3. rjadowanje pśechedpołożeć we loterijowa kolekzija lóś 4. rjadowanje jenoś wotedacż, hdyż pjena. Na lośy, kiż njejsu ś cżasom zapłaćene, njemóże žebi po § 5, wotr. 1 posićanjom loterijoweho plana nichtó pobjeże żadacż. Wobżeże pak żo na to pokasuje, zo žune loterijowa kolekzija lóś 4. rjadowne jenoś wotedacż, hdyż żo ji pśchedpołoji lóś 3. rjadowanje. Potajtim ma żo lóś 3. rjadowanje pśchi ponowjenju na kóždy pad żobu-pśchinjeśeż.

— **Pożedżenje wokrejźneho wubjerka** Budyśkeho hamtskeho hejtmanstwa je pondźelu 4. februara pop. we 1 h. po pośedźeńśi zali na hamtiśkim hejtmanstwje na Bismarckowej drohi 21. Sławny dnjowy porjad wobsćidża 18 pypkow. Do pośedźenja bop. we 10 hodź. wobhladaja žebi kobustawy wokrejźneho wubjerka sćerku towarstwa za pśchesthawiśnu Hornjeje Łužicy w měśćanskim muzeju.

— **Budyśi program za twarjenje bydlenjow w lecże 1929.** Město Budyśin chce w lecże 1929 zjecża 90 bydlenjow nałmarcż, kiż budża płacżeć 376 500 hr.

— **Pokrjeżowanje ś nałpożeżowanjom dźełow.** S nałpożeżowanjom dźełow je w městze Budyśkhinje pokrjeżnje ho pśiedu 30. t. m.

— **Małym rentnarjam** wuplaćuje ho podpjera za měsaz februar sćitowórk 31. januara popołdnju wot 3 hacż 4½6 hodź. w Sejmowni na Hrodowskej haży 10 po jenym sthodże wó jśtwje cżo. 41.

— **Nehdyshe Lehmannez mknyka leżownoścż** pśched Schulerśtimi wrotami ma żo wutworicż delka ś mjenśichimi klamami a w hornich posthodach ś bydlenjemi, pźekarnjemi a stkadownjemi. Spuśćeńśił żu wotpohlad do leżownoścże samećeńcż dźełowy hamt.

— **Fichtowa a Tochantiska schula,** kiż bješćhez hacż do sobotu khripy dla sawrjenej, stej wot wcżerawshcże pónzyżele zaso ś rosewuczowanjom sapocżałej. S tym żo nětko sasa we wshitkich Budyśich, khjahach, pśichodnja wuczi.

— **Kradnjene wezu.** W nozy k 23. 1. 29 kradnychu we wokolinje ś nutsdobywanjom 15 kilogr. bełych kalwmjanych skatolowych śnurow, 15 kg. zankow a 20 kg. tkaneho płatu. Dale kradnychu w nozy k 25. 1. 29 tohodnja we wokolinje ś nutsdobywanjom cżemnobrunu żonjazu symśti płaśchcż, a seleny pśchelchadżazu żonjazu symśti płaśchcż, brunu mużazu ulster ś pśchitkanym podśchiwkom, cżemnobrunu kożanu jaku, por żonjazych lakowych stupnjow, por cżornych żonjazych stupnjow se symtu, por cżornych mużazych schnórowanśkich stupnjow, por brunych mużazych sportiśich stupnjow, por dołhich śchórnjow, por wupśeśich brunych bźeńazych stupnjow, por cżornych bunzlow, bleśku khemijeznoho palenza, 4 puntu butry, ½ puntu pokeża, nimo toho listownju ś cżorneje koże, w kotrejż bźchu nekotre papjerjane pjenjesy, nemśki puczowanśki paś, kiż je płaćiwy hacż 1931 a pśchemyślowsku wupokasanśku kartu za lěto 1929, woboje muślajene wot měśćańskeje rady w Neusalza-Spremberg na mjeno Otto Schäfer, rodź. 3. 5. 89 w Sprembergu, bydli w Neusalza-Sprembergu. — We wjelnome zdźelenja prošu kriminalny wotrjad we Budyśkhinje, telefon 2802.

S **Matejo Wjelkowa.** Wodźitwe žanje, kiż bźchu ś 8 wožobanmi wobžadżene, sajedżechu pjatk na Wulko-Wjelkowskej zanchej cźeri do kokita płotu kakaczkajteho grotu. Wśchitke wožoby rózbrechu žebi brastu. Jenej wožołej žo noha nalama, dalšcha žebi žiwu rostorhnu.

S **Warnoltzij pola Wjeleczina.** Też do nasćeje wsy je saczahnyła khripa, kotruż nětkle po zymym kraju nabeżdżemy. We někotrych domach je hnydom wjazy wožobom nadobo śtorilo.

S **Jokowa.** Njedźelu rano na kolijach żelesnizy na Jokowskich honach mjes Zicżenjom a Semizami 25kteho studenta Hermanna Nachlizu ś Drježdżan z cżahom pśchejeżdżeneho namakachu. Nachliza jeżdżeśe sobotu wjeczor ś cżahom ś Drježdżan do Zicżenja, so by swoju śotru w Hodźiju wopytał. Wśćeże to cżah, kiż 3/47 h. do Zicżenja pśchijeżdże. Snjeseżoženy je na naspomnjenym měśinje ś cżaha padnył na śużodne kolije a tam bjes wědomja leżo wosta, so jeho śpěchny cżah, kiż we 7 hodź. Budyśkin wopuśćeśi, pśchejeżdże a jemu hlowu wotjeżdże. W Drježdżanach ho dohladachu, so bźeśe lokomotiwa śpěchnika ś krwju napluskana. Dachu tohodla hnydom cżaru pśchepytaczź a njedźelu rano snjeseżoženo Rachliżu namakachu.

S **Wósporka.** Jutśe śrjedu sejdu so měśćańscy zastupjerjo k pśinjemu Ltuśchemu pożedżenju. Dnjowy porjad wopśichija: Lětny rozprawu bźańawoże měśćańskich zastupjerjow a měśćańskeho zarjadowniśtwa, wólbu pśchedsydnyh měśćańskich zastupjerjow a namjetnika, wólbu zapśisowarjo, automobilnu zyrkwu, namjety za wólby do dawkowocho wubjerka za 14. dawkowuh wotrjeh, próstwu turnarskeho zwjasa we zymśchenje rejwanśkeho dawka pśichi maśkowym balu, zdźichtup k sjednoczeńśtwu gmejnśich wjednikow, postajenje pśichipramwy za wolstajenje jśdżnych kolow w radnizy, Petermannowe danjowe wotśichodżenje, Swenez kupnu należnoścż, pśchijeżenje pśchiłuśchnjenje dla thódnika na Dwórnśchezowej dróhy, pśchedłožbu dla śchulśkeho swjedżenja, kupjenje pokładowych pśchiwokasańskuw Drježdżańskeje żrowneje zentrale, dowołenje pśchinoścha k Eberle-darej. K tomu pśchisanknje żo taśne pożedżenje.

* S **Kamjenizy.** (Njedośtatk na wodże wostawa.) Po powješćach ś Kamjenizy (Chemnitz) wobśteji tam dale njedostatk na pitnej wodże. Wobwdkerśkwo ma żo dale kruże opytajenjow měśćańskeje rady wo pśchetrjebanju wody dżerżcż. Kupacż hmeżka żo jenoż pak pjatk, pak żobotu.

S **Kulowa.** Pśchihoty za podśtśeńcenje Wojerowśkeje-Kulowśkeje dróhi do Wulkich Sdżarow, hdyż ma żo ł Budyśkej drohi pśchijśankinycż, żu dokonjane. Sdżarowśka dróha w Kulowje je pak pśchewuśta a njebohdż żo sa nowu dróhu wutworiwcż. Sa tuźon dżeł dyrbjachu ho tohodla śti projekty wobdźełacż. Na kóždy pad dyrbi dróha wulśchenjwcż do Hójkowskeje dróhi. Po pśenkim projekcże pśchekrśenje nowa dróha 16 metrow śchéroka sahrodu tśóśi Dietricha, dżěłacżerja Reiśka, wudowy Wjerśchowcże, rataria Wjazki, wudowy Klamerowcże a dżěłacżerja Wełcha a lubdźenje pśchi Prahajej moścże do Wulko-Sdżarowskeho pucża. Po druhim namjecże powjedże pak nowa dróha wot Dietrichy, pśchi łakownicże widowy, Reiśkowcże a semrśtemu radnika Richtera, so by ju pśched nowym mostom do Sdżarowskeho pucża sjednowźiła. Tśeśi projekt pak namjetuje dróhu połoźicż pśches łężownicże hoścżenzarja Barta a dżěłacżerja Wełcha, a ma ju bźiśo

---

Na Librowcu Grunće.

Roman Teresy Nowákoweje.

4] (Pokrjeżowanje.)

Skrańka da ju wośpjet do cżichehu woścżerjenja, trochu dybawiš jeho błóš pścheńorbyny jaśny wutrobny śmjech młodeho thżerja, kaž róża cżerwjenoho wokhlića, cżornych kudźerjatych włosow a khrobtych, je selena do bruna ho mrknjazych wjeżow.

„Hdy bych był ś gruntowńikom jako wy, nanko Kuklo a nanko Cżeśchka, tak wam praju, hdyż ja wam rjeknu, so bych wědźał, kak żo sadżerjecż. Wy macże tola dosć uhrabśiny, cżeledźe, pastyrjow —! Bych jim dał nećeho grośchowo a rjeńk bych: tule miłoścżivu wyśchnoscż, hdyż poczehnje ho wot naš ś Jewiż ś rychtarjom domoj a do Cżeśa dóndje, wuplaćeże ju ś mandłom pukow. Potom bychu bychu ho schewżu a żerharju dźeże w Jewiżach njewupjerali, a hdy bychu w rynku Jewiżanskeho gruntowńika wuhladali — hnydom bychu do dżerży sakeśi, so bychu ju hańbje njeśwótali.“

„Nó, ty by, Tondo, hakle tak prawje naparał!“ śchaśeśche Kuśla ś hlowu, „jo bychmy ńej hiśchże cżeże na Kadli, mamy toho malo!“

„Mam ja to, so je gruntowńik pak knjeża a tohodla ś nimi dżerżi“, śchrějeśche Skrańka. „Jenoż ko kónże, ty burjo, a hdyż teje měśćańskeje wyśchnoscże dosć mjeże, pśchibźeże hej tu hrabowśku w Bystrym. Libra je wam ja pśchikład. Sćym jenoż khcżtak, nó haj wśchak — śchto bha na tajśeho dźiwa! — ale bycż ś gruntowńikom, mećż takie nśichto koni a wśchejo, njeschot bych ani k Tondej Pruśchkowej na radu — to wśchak bych wědźał, kak mam żo sadżerjeć.“

Burjo běchu wocżiwidno we wuśkoścjach. „Juch!“ sakśchikny nadobo cżeśiwjeno-ligaty Tondo a machaśche je cżapku no powétśe. „Nětko ju hižo wśchitko w Jewiżach wuprośyli — pódźdżemy ś herzami do korcżmy!“ Pśchetłóczi żo do prédka a pśchidrużi żo k herzam, kotśij běchu runje pśches rěku pśchekrocżili a doścheśchi na dróhu, pocżachu ćuśwa pśikaś. Kaž Tonda tak machaśchtaj też wobaj śwataj je śwojimi kobukami; hećhtaj wśchak dźenża nijo nimale wjele śchkleńcżkow rozkoli wupiłoj, a ta bé jeju rozwjeselśela, wopojiła. Wujśaichtaj a hejśaichtaj, naczinitśhtaj nétko wjazy hawy hać ćyrśtni herzy, mlodźinu a dżełacż wujśaknu ś nimaj, běhadu do prédka, tak so ś cżaha bu prośta łkcżicżaza, śtorkaja hromadka ludźi, kotraż po herbatem puczu żo do wokrjeżeńcż wżu malesche a pośasta hakle wokolo hata a śwonizy, hdyż wo nećeho dale śtajeśche wośpćerna kocżina Antona Jurka.

Kubła na wyśchinje a wśchitko wokolo rěki dozyła wośamoćzi; krawż wuńdże je żom ś thżerji, so by ju pśchesćwędżił, hacż njeśju „śchtakely“ w płocże njewutwóreźili abo śchkleńcżu we wokach njeśatkreźili. Hej wśchak, so ho niczo śtako njeje, chiba so pśchi płocże je była jena śtónczkojta róża pśchekamana, śpokojnje pobłada śa wotkhadżazej cżejśdou a wrócżi ho k śwojemu śchcżu, na kotreńż mejeśche śa wutornišchi kważ hiśchże wjele naśchicż. Sańmjeżi żużoh w małej kampiczży, — dokeľ bé ju śpeśchnje zaśemito; pśchewod, po puczu horje żo walazy, posłubjowaśche żo nimale w jcżeru, a jenoż njejażne wrjeśchczenje hudźby a wuśkiśki hólzow tomu źwodżeżachu, so hacż dotal njeběš hiśchże do korcżmy dojchoł.

Wśchitkon porjad bé hižo ś njeho pjerchnył; brańcże njeběš go ani nadjaż, hižo bé jemu młódśchi drobjaż pśchebéhnył a wón widżeśche go nijes hospodarjemi; podawaczon jemu ruzy, pułlepachu jemu po ramjenju, a Kuśla prajeśche wutrobnje: „Sobu, njeńerno, ty ju wuśtał a ju pśchenapinał, to bé dźeła bojeś, nétko pak by dyrbjał k Jurkowcżom śej hicż wotpoczyńcż.“

Libra faśchaśe ś hlowu: „Ja dyrbju domoj. Cżeka na mnje hromada dźela. Jenoż ko hiśchże ś hólzom śrjeżu za jutśiśchi dżeń a herzow śtajam. Wśchak wécże, śnjka je ta pśchespolna dobrota . . .“

Kuśla pokiwny wažnje ś hlowu; ale Cżeśchka rjeknu śe wobżarewanjom: „To by tyko, so by ho sa wśchu próżu ani njenapił a ł holzami śej njeśafkwćił — —. Wśchako budża cże doma śaśtupowaczi.“

„Śchto pak bychu druzi prajile, hdy by je brańcha njepśchewodźał?“ pśchida Skrańka. „Na kwaśu bychu jemu jenoż hlubu cżinile! Někotrażkuli śej hiśchże do hlowy ftaja, so budże pola Libra hospodarić . . .“

Po brańchkowem wobliczju pśchelecża śejin śmjerja. „Maju holzy śawéścże druhe śtarośce hacż wo unje. Ńerzeho hólza“, rjeknu śerje, ześmowaśche żebi wuśkoś Kubuk a trżeśche żebi ł běhym śchankom cżoko, „dojeś hotżom tam budże, so bychu jich k rejam dowjedli!“

„Ty żo jenoż tak śtary njeczih“, wurećżowaśche Cżeśchka Librej jeho widżomnu roshorjenoścż. „Tśiśeći lět by cżi nichtó njeślohał, dżerżiśch żo każ śwéżcża, wośjmo mażch każ hnjłdo wożow a śuby łépśche hacż nékotrożkuli hólza. Wśchak by cże chżyła kóżda — trjebaj radśho hoś toho wutornišchehu nawożenja, Jana Botawowebo —“.

(Pokrjeżowanje śeźehuje.)

pśiedy mjenowanyeho mosta skónczeć. W zańtym hodże njeje trjeba twarjenja swottorhacź. Prěnja zhromadźizna zajmy̆zow je zo hižom wotmětka. W njej měšćanoſta Langner swěśeśi, kelko wotschodźenja śebi leżownoſcerjo za wostajnjenje swojeje semje żadaju.

S **Wojerez.** Zadny̆ zwjedźeni ſtoteho kwaſu ſwjeczeſchtaj tu Mjetaſchez mandźelſtaj. — Na Hródkowſkej dróſy̆ njedaloko pfunaŕnje ſraſy̆ Khocźebuſki podawaniki auto do ſapſchaha, kiž brjewo wjeſeſche. Auto bu wobſchodźeny. Ludźo ſo njeſranichu.

S **Wojerez.** Wulki śneh, kiž je ſo też we **Wojerezach** wokolnoſczi naſchok, poczina ſe ſchkodu wyć. Na dróhach a żeleſnizy ſo ſ nim wobkhad thěžko hačźi. W tuſomnych wobſchěrnych lěſach kamaju ſo pod śněhowej ſćežu kaloſy jehlinowych ſchtomow, haj ſamo zyłe króny njeſewudźeża wjazy ćežu śněha a ſo pod njej lomja. Tak je wulki śneh też ſa naſche lěſy ſ wulkej ſchkodu.

S **Wojerez.** Köhl pſchijźe do Wojerez a rěčźi wutoru 5. februara w ſali Tſkeſenje wo ſwojim leczenju pſches ozean. Wojerowſkemu motorowemu ſportſkemu klubej je ſo poradźiło, jeho ſa pſchednoſchk dobyć. Njeje ſo w ludu hiſchće poſhubił ſacźiſchći tamniſchcheho leczenja pſches ozean ſ ranja k wječoru. Wſchitke měſta, w kotrychž lětaſki ſtotnik Köhl rěčeſche, ſu tutoho rjeka němſkeho lětaſtwa doſtojnje ſkławike. Město Wojerjezy, kotremuž wutoru 5. februara ſtaći Köhlowy wopyt, njebudże naſad ſtejeć. Wutoru popołdnju dojźdże ſtotnik Köhl na tudomne dwórniſchćo, hdźež jeho horjekach mjenowany khlub powita. K tomu pſchiſtankuje ſo jěſda po měſće a kofejowe blido w Tſkeſeni. Sćiwjedźeńſka ſhromadźizna ſapoczinje ſo wječor ¼9 hodź. Pſchednoſchk ſtotnika Köhla traje njehdże 2 hodźinje.

S **Wojerez.** Na ſwinjazych wiſach ſańdźenu ſobotu běſche nſdźiwajuſy ſnjehowego wjedra wjele ſwini na pſchedań. Pſchiwjeſli běchu 104 proſtatow a 2 bźakaj, Proſtata płaćźachu 20—30 hr., bźakaj płaćeſchtaj 60 hriwnow.

S **Lutow.** Pſcheſchkiwjene pjenjeſy na tudomnej płaćeńi Němſkeho ſwjaſka metalowych dźěłaćerjow ſu ſo pſchi wotpjetnych reviſijach na njehdże 4000 hr. ſwyſchiłe. Nehdże 7—800 hr. je pokładnik nětkotrym ſobuſtawam ſwjaſka wupoczćił. Pſcheſchkiwjenja ſahaju wróćo hač do léta 1926. S należnoſću budże ſo hiſchće ſtatne rěčźeć.

S **Rólanow.** Na dworje hórnika Hoyka nadpadże poſ 9-letnju dźowczeńku dźěłaćerja Hofmanna a ju tak ſkřiła, ſo wboha cźeſkokranjena na dworje leżo woſta. Hakle nehdże poł hodźiny poſdźiſcho namakachu wboheſ dźěćko a dowjeſchu jo do khorownje.

S **Borſchećze.** W nozy k póndźeli wokoło ½1 hodźin w tudomnym młynje woheń na njeſnate waiſchnje wuńdże, roſcheŕi ſo ſpěchnje a też domiſe, kiž běſche ſ młynom jene trwarjenje, ſobu ſniczi. Wohnjowa wobora, kotruž běchu alarmowali, hnydom pſchikhwata a mózaje ſapſchimny̆ a wutkowa, ſchtož bě hiſchće mózno. Domjaza nadoła bu ſ wjeſtſcheho dźěła wulkowana. Mała, kotreje běſche jenoż malo w młynzy, ſo ſniczi. Twarjenje, kotreż běſche dwaj poſkhodaj wyſoke a mażiene, ſo nutſka zyle wupali. Murje jenoż hiſchće ſtejo woſtachu. Też jene ſwiźle ſo ſaſwyrachu. Wohnjowa wobora hródże a bróſeń wſched wohnjom wukhowa. Tute běchu ſo w lěcze 1910 ſ wohnjom ſniczike a ſu ſaſo ſ nowa natwarjene. Jako ſo k wohnjej truſejche, běſche w Muchej hoſcenzu runje maſkeradny bal. Młynk Hentſchel bě też hiſchcze w hoſcenzu, jenoż jeho żona a ſyn běſtaj doma. Hoſćo na maſkowym balu wſchitkuj k wohnju khwatachu a kónz bě wjeſela. Młynk Hentſchel ma niſto ſawěſczene a ſchkoda jeho cźeſko potrjechi. Wohnjowe wobory ſ druhich wſow ſo na haſchenju njewobdźěliču.

S **Wochoſ.** Pſchedbyda wokrjeſneho wubjerka w Rósbórku, woſſenja, ſo je na dróſy, kiž wjedźe ſ Běleje Wody na Wochoſy k mjeſu Wojerowſkeho wokrjeſa, pſched nehdże 10 dnjemi nichtó karu kradnyć, kotraž wokrjeſnemu ſarjadniſtwu ſłuſcha. Na wuſłědźenje paducha je 30 hriwnow myta wuſtajenych.

S **Běleje Wody.** Puczowazy Korla Müller ſ Frankoſkoho pſchijimowaſche w Bělej Wodźe w meji ſańdźeneho léta mnohe ſkaſanki kuchińſkich garniturow. Skaſanki běchu pak ſ wjetſcha wumyślene, dokelž wón ſam mjena ſkaſarjow podpiſowaſche. Müllera je tele dny Shorjelſka policija ſaſtała, ſo ma nětko ſwoje khłoſtanje wocźakaćź.

S **Rósbórka.** W nozy k ſobocze dobuchu ſo do někotrych piſarńow tudomneho kraſneho radźićelſtwa padnſchi. Wotpracźichu někotre ſamki a khabnychu nimo mjeńſcheho pjenjeſa ſ portoweje pokładnje tójſcheho puczowaćiſtich paſow a paſowych kolkow (Stempel). Składźenje ſa paduchami dotal njeměſcheſe wulpěcha.

Z Łužicy

Krótko před swojim domom zmjerznył.

S **Lěwałda** pola Lubija. W nozy wot njedźele k póndźeli je nehdże 65létny rentnar Arnoſcht Wjeża krótko pſched ſwojim domom ſmjerznył. Hacź do 11 hodźin wječor běſche ſe ſwojimi pſchećelemi pſchi njedźelſkim hraću bydlał a ſo potom ſam domoj naſtajił. Jeho dom ſteji na Tkaſlſej dróſy na „pěſku". Dla wyſokich ſněhowych ſpejow je puſta jmjeńſ a ſo do hewak nejſtrachoneje rěčźi ſunył, ſ kotrejež ſebi njeje wjazy wupomhacź mohł. Jeho pſchimuſni jeho hižo w nozy pytaćź dźěchu, ale hakle póndźelu rano jeho ſmjerſnjeneho namakachu. Jenoż jeho tobakowa trubka hiſchće ſe ſněha hladaſche. Wožebje kragiſte je, ſo Wjeża ſo krótko pſched ſwojim domom ſabłudźi a ſmjerź namaka.

* Se **Zitawy.** W ſtuſobnych Hórnjach Podlemi we pożledniim cźaſu duchakhorjy wobydlerjo Gedlich w tamniſchich lěſach wjazy hacź 2000 młodych dubow. Reverſki hajnik jeho pſchi tym pſchećłapi a pſchepoda jeho poliziji.

* Se **Seitendorfa** pola Zitawy. Też tu khriwa ludźi nadpadnje. W katoliſkej ludowej ſchuli dyrbjachu rjadowni 7. a 8. ſchkoliſkeho léta ſamknyć, dokelž je ſtejſina ſchuliſkich dźěći na khripu ſthorika. W mnohich zwójbach ſu wſchitcy khori. Khoroſcź je ſtejetſcha łóſchca, ſtej pak też hižom dwě wożoſbje wumrěłej, pola kotrejuž běſche ſo ke khripje hładaſche. Druha khoroſcź pſchibała.

* Se **Shorjelza.** Pjatk w nozy na Drježdźanſkej dróſy pjaneju ſproſtnjeneju w ſněhu leżo namakachu. Poliziſtowju jeju ſ pomoću nimodnuzych ludźi do jeju bydleńa dowjeſechu.

Nałarske družstwa při spočatku léta.

Dnja 1. januara 1929 wopſchijeſche nėmſkoſtatny ſwjaſk natałarſkich družſtwow 40 396 natałarſkich družſtwow. To je 301 družſtwow wjazy hacź pſchi ſpočatku léta 1928. Tole wuwiće njedźiwajuſy njepſchihódnuch pomérowv w natałarſtwje dopokajuje, ſo je wuſtajenja ſo ſjednoćzeć do natałarſkich družſtwow prawa. Na pſchiwuń mětnje ſteja wokałarſke družſtwa. Pſchiſporjenje družſtwow by hiſchcze wjetſche byłe, njebychu-li natałarſke wupoczćenje a kupowanſke a pſchedawanſke družſtwa wotebrałe.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Amberga** w Bayerſkej. (11 natałarſkich twarjenjow ſo wotpałiło.) W Gebenbachu pola Amberga wudyri we nozy wot ſchtwórtka k pjatkej woheń w jenej brěžni. Nječzy element wupſchestrě ſo na zbły rjad natałarſkich ſtatkow. Dozyła wotpali ſo 11 natałarſkich twarjenjow ſ maſchinami gratom a pjowyſmi ſkładami. Skot mjeſachu hiſchcze ſe cźaſom wuthowaćź, tola je ſo pſches 20 pjerilnowych ſkoćźatkow ſobu ſpaliło. Naſtała ſchkoda wuczińa wěſtje 80 000 hacź 100 000 hriwnow. Kak je woheń naſtał, njeje hiſchcze ſnate.

Přilopk.

* **Hród de la Tour ſapaliły.** W nozy wot ſrjedy k ſchtwórtkej bobuchu ſo banditoja do hroda de la Tour pſchi nazionalnej dróſy pola Warły w Franzowſkej. Hród tu khowału njeſchcze wobydlenu. Banditoja rubichu wſchitko, ſchtož ſo jim hódne ſdaſche a ſałożichu na to w hrodze woheń. Zyły hród je wotpałi. Schkoda wuczińa wjazy hacź miliјon frankow.

Hospodarski rozhlad.

wutoru 29. wulkeho rózka 1929:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2055	100 pólsk. złotych .	47,325
1 jendźelski punt .	20,39	100 čěskosł. krónow .	12,446
100 ſwajc. frankow .	80,86	100 franc. frankow .	16,435

Barlinſka burſa wječera ſ jara błabym wobkhodom do nowego tydźenja ſaſtupi. Kurſy běchu njewěſte a ſkerje feſtłożene. Na wikach ſ dołkowymi a rentowymi liſtami bě tehorunja wobrot ſnadny, kurſy běchu woſchelake.

Na **produktowych wikach** bě wobrot jara ſnadny. Dowóſ tukrajneho żita kłaza, dokelž ſu dróhi a pucze ſe ſněhom ſamjetane. Pſcheńza wo 5 pj. po zentnarju wo płaćźinje poſtupi. Druhe druźiny żita wobkhodowachu ſobotniſche płaćźiny. Wječera płaćeſche zentnar

w Barlinje

pſcheńzy 10,65—10,75 hr., rožli 10,40 hr.
hacź 10,65 hr., jećmjenja naſtajniſcheho 10,90
hacź 11,85 hr., naſtajniſcheho 9,60—10,10 hr.
wowſa 10,10—10,40 hr.

w termijowym wikowanju:

ſa měrz: pſcheńzy 11,55½ hr., rožli 11,32½
hacź 11,35 hr., wowſa 11,20—11,22½
hriwnow,
ſa meju: pſcheńza 12,01 hr., rožli 11,83½
hriwnow, wowſa 12,15—12,12½ hr.
ſa julij: pſcheńza 12,37½ hr., rožli 11,85
hriwnow, wowſa 12,10—12,15 hr.

w Drježdźanach (pjatk):

pſcheńza 10,80—11,05 hr. (10,70—10,95 hriwnow),
rožli 10,45—10,70 hr. (10,35—10,60 hr.),
jećmjenja naſtajniſcheho 10,50—11,25 hr. (10 hacź 11 hr.),
jećmjenja naſtajneho 11,75—12,40 hriwnow (11,75—12,40 hr.),
wowſa 10,75—11 hr. (10,65—10,90 hr.)

Zitne płaćźiny.

Zitne płaćźiny naſſkerje nětko dale poſtupuja. We Chińſkej njeſu ſo koni žně poradźiłe. Tohodla w Kanadźe wjele Zita kupuje. Tuž Kanadźika wſcheńza na naſche wiki wjazy tak jara njetłóći.

Pſchiſtajenja:

Młyńſkiſchkeho **wjednika**, Scheffler a Jüttner w Hródku.
Hałzu do domu, kupnja we Werminghoffje.
Bruſżownika ſchewſkeho, Becker w Hródku, Drježdźanſka dróha 14.
Bruſżownika wojnaſtkeho, Kulka we Wojerezach.
Bruſżownizu ſa żehlenje (plätten), Parna płokarnja we Lutach.
Schäferow. Janſen w Budyſchinſkej na Sedanſkej haży.

Na pſchedań:

Jałkie żeleſne, khěžor w Budyſchinje, Kłóſterka h. 2.
Klinjane, Thomas we Wojerezach, Zurkw. haſa. 10ń ſnjeny w Drożdżiju 34.
Krowa młoda ſ cźeleczom, w Lětonju 14.
Woł podſkobny, w Kinzu 20 wſe Saſſkeſtrowa.

Ssudnizy na pſchihładźowanje

w Tarkerju, kupzy ſeńdu ſo dop. w 10 hodź. na gmejnſkim hamcze: wożobuſki auto,
ſrjedu 30. wulkeho rózka 1929:
w Niſkej w hoſcenzu „K hwiźdże" dop. w 10 hodź.: klamaſka pokładnja, żonjaze kolo a marmorowe myjadło,
ſchtwórtk 31. wulkeho rózka 1929:
w Budyſchinje na ſudnizuje dop. w 10 hodź.: meble, kuhńſke ſtroje, piſańſke ſtroje, cźaſniki, ſchatły a drasty,
w Turjowm w Michałez hoſcenzu pſchip. w 1 hodź.: radio,
we Wukranczizach w Meldźi hoſcenzu pop. w 4 hodź.: płickowny ſoka, piſańſke blido, ſpicźawa, tarezała pila, Hóſnizy w Kujawiz hoſcenzu dop. w 9 hodź.: ſchkleńczany wóz,
Klétnom w Tłuſtiſez hoſcenzu dop. w 11 hodź.: Lhaſſti ſtol, drasny kamor a ſchijaca maſchina,
Dźirbachu w hoſcenzu pſchip. w 12 hodź.: dezimalna waha,

Ssudniſke pſchihładźowanje leżownoſcerjo.

Młyńſka leżownoſcź, nźhdże 10½ jutra wulka w Horwjej Wołeſchnizy pola Mikowa a ſkuſchaca mlinſkemu miſtſchiſcherjej Djedrichej Hirſchej tam. Na pſchihładźowanje pſchijźdże póndźelu 8. hapryle 1929, dop. w 10 hodź., na ſudniſtwje w Niſkej, ſtjwa 7.

Polo, nźhdże 2½ kórza wulke a 1750 hr. hódne, ſłuſchaze Helenі ſwoſenjenej Kobelowej rodź. Elig. w Pſowjach, ſchtwórtk 14. 3. 1929, dop. w 10 hodź. w Neumanej korčmje w Pſowjach, dla dźělenja herbſtwa.

Drjewowa aukzija.

Hrjedu 6. maleho rózka 1929 w Starym Lubolnju
56 bubow 22,02 twjerdych metrow,
50 bukſow 7,56 twjerdych metrow,
8 wólſchow 1,75 twjerdych metrow,
71 mtr. dubowych ſcheſčkow a klumpačkow,
12 mtr. wólſchowych a wjerbowych ſcheſčkow a klumpačkow,
62 mtr. bŕězowych a wożyſnowych ſcheſčkow a klumpačkow,
100 hromadow khójnowych žerdkow.

Hajukowna w Starym Lubolnju drjewo rad położe. Kupzy ſeidu ſo pola ſwinaŕnje w Starym Lubolnju dopołdnja w 10 hodź. na dnju aukzije.

Woſſewjenje.

Wokrjeſny twaſtki hamt w Rósbórku (Kreisbauamt Rothenburg i. Schl.) najimuje wóſnikow ſa pſchiwożowanje kamjenjow na dróhi ſ Niſkej do Seifertez a ſ Niſkej do Sprjojzow—Khrjeſče—Klétneho—Mikowa a Rychwalda. Schtóž chze ſo poſticźeć, dóſtanje k tomu formulary pola nadrózniſkich miſchtrow Kretſchmarja we Nowych Sźarach pola Niſkej a Reimana w Khrjeſči. Poſticźenja dyrbja ſo hacź do wutoru 5. 2. 1929 na wokrjeſny twaſtki hamt w Rósbórku ſapodacź.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Sšnadny wobrot, płaćźiny trochu ſeſłabjene.

Dop. ¾12 hodź.: Każ pſched hodźinu, płaćźiny nehdże 5 pj. tuńſche.

Płaćźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymje do tuna abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćźiny po złotej hriwnje.

	28. 1.	26. 1.		28. 1.	26. 1.
Pšenica	213-215	211-214	buny	21-23 00	21 23,00
rožka	208 213	208-210	woka	26-28 00	26-28,00
nal. jećmjeń	218-237	218-237	mórske lupiny	15-16,50	15-16,50
naz. jećmjeń	192-202	192-201	žołte lupiny	18-18,75	18-18,50
wows	202 208	202-208	zeradella	—	—
kukurica	238-239	238-239	raps. wosuſk	19-20,30	19-20,30
pšeńe muka	26-29,75	27-29,50	lany wosuſk	25-26,20	25-26,20
rżana muka	27-9,75	27-29,75	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	14 00	15,00	bŕrnj. kruški	18-19,25	18-19,20
rżana „	14 00	14,70	ſyno, 50 kg	4,00-5,20	4,00-4,70
lane ſymje	—	—	rżana ſloma	1,10-1,2	1,15-1,30
hróch	—	—	pšeńč. „	1,00-1,3	1,00-1,20
raps	—	—	wowſa „	1,35-1,55	1,35-1,55
pjeluſki	22-24,00	22-24,00	ječa „	1 15-1,35	1,15-1,35

Drježdźańska burza (28. I.).

Pšenica	216-221	běrnjace kruški	21,80-22,00
rožka	209-214	pšeńč. wotruby	14,80-15,20
nałetni jećmjeń	235-248	rżane wotruby	14,60-15,80
nazymsk. jećmjeń	210-225	pšeńčna muka	40,00-42,50
wows	215 220	rżana muka	31,50-33,00
ćeſwjeny dźeſel	150-160	woka	-
raps	-	pjeluſki	-
kukurica (Mais)	233 235	hróch	-
ſuche truhańčki	15 15,60	cokrowe truh.	-

Płaćźizny rěznecho ſkotu na Drježdźanskich ſkótnych wikach.

28 januara.

168 wol., 251 byk., 359 jałoc. a kruw., 786 ćelat., 780 wowc., 3101 ſwini.

Płaćźizny za

woły: 1. 54—59, 2. 45—50, 3. 30—40;
byki: 1. 52—56, 2. 44—49, 3. 35—43;
kruwy: 1. 46—50, 2. 37—43, 3. 27—32, 4. 23—26;
jałojey: 1. 53—57, 2. 42—50;
wowcy: 1. 62—68, 2. 54—60;
ćelata: 1. 70—77, 2. 60—68, 3. 52—58;
ſwinje: (přez 300 pt.) 77—78 2. (240—300) 76—77, 3. (200—240) 74—75, 4. (160—200) 72—73.
Rancy 65—70.

* **Wulkosajedojczenja w Rotterdamje.** Pjatk wjeczor wobdźěli so 550 wozobow, zobustawy personalneho sjednoczeństwa žiwjenje sowjesćazeho towarstwa na hosćinje. Po hosćinje wopytachu dźiwadło. W dźiwadle nimake wschitkim wobdźělnizy tkoriachu. Pisches 200 wozobow dyrbjachu do tharowniwow swojeje. Pischiczina tkhorjenja njeje hischcze swjeczena. Sejedojczenja sdadża pak so bjez lohke a jelwja so w tylnym wróczenju.

* **Wopaczny morwy.** Skoro k wěrje njepodobny podawk sta so schtwórtk popoldnju na jenym pohrjebnischczu w Kölnje. Tam chzychu cžeło smrjetkeho wobydlerja pohrjebacz. Pischiwsni smrjetkeho, pischczeljo, zobustawy towarstwow, deputiazije s tkorhojemi běchu pischischli a chzychu cžeło hischcze ras wohladacz. Tola woni dyrbjachu spóznacz, so cžeło, kiž w kaschczu leżesche, njeběsche cžeło jich nana a pischczeła. Jeho cžeło w cželowni bozka wjazy njenamakachu, dyrbjesche potajtkim hižo pohrjebane bycz Na tutym pohrjebnischczu je so hischcze wjazy podobnych padow stalo, powědaja wo pjatnacze. Znta naležnosez brje hischcze k tomu dowjedże, so budża cžeła sasso wuhrjebacz dyrbjecz.

* **S płomjentamjetakami pischczižiwe skórkum.** Kaž hižom pišachmy, je Palestina je skórkami wohrožena. We woslednich dnjach bližachu so skórzki s Transjordanskeje. Hlowny rój sydła pola Allenbyskeho mosta ho do kraja dobyez, druhi pischczi ho schtyri mile s ranja Jerischa k jemu. Kompanija wojakow, wobrónjena s stżelbami a płomjenjomjetakami a podpjerana wot wobydlerstwa, snicži dżel jeneho roja. Wo dalschich rojach skórzkow powěsi ho s wobsolinu Hebrona a wot mjesow s ranja Berseby.

* **Radio jako mordak.** Londonski „Gas-Journal" rozprawja wo dwěmaj smjertnymaj pschipadomaj, kiž so tohodla stachtaj, ja wosoby, kiž we lożu leżo radio posłuchachtej, s metalnymi sami nahkonjazeho płyschcka defektnych městnow powoda elektrikskeje žiwjenja so dótkneschtej. Elektrikski pend, kiž w kuthymaj padomaj hnydom do hłowy wosobow jastupi, sawinowa žiwjerez puschczenja.

Wjace howjazcho skotu a pjerizny.

Kelko běsche w Němskej skotu 1. decembra lěta 1928?

Po dotalnych wumoženych statistikach 1. decembra 1928 běsche w Němskej 3,71 miljionow koni, 18,39 miljonow howjadłow, mjes nimi 9,43 miljionow dobrych kruwow, 20,07 miljionow žwini, 3,36 miljionow wowzow, 2,89 miljionow kozow, 5,64 miljionow huš, 2,85 miljionow kaczkow, 75,79 miljionow kur a 1,62 miljionow kokczow pczołow.

Porno lětu 1927 je wschitkon skot s wumjacżom howjadłow wotebrał. Konje su wotebrate wo nježdże 100 000 (2,6 proz.), žwinje wo 2,8 miljionow (12,3 proz.), wowzy wo 193 000 (5,1 proz.) a kozy wo 340 000 (10,5 proz.) Tola liczba howjadłow je wo nježdże 375000 pschirostła (2,1 proz.). Na tutom pschirostu su wobdźelene dóbre kruwy z 38 000 schtuk abo s 0,4 proz.

Też wjerszna je so pschisporiła. Huš běsche letża wo nježdże 139 000 (2,5 proz.) wjazy, kaczkow nježdże 287000 (11,2 proz.) a liczba kur wuschi so wo 4,4 miljionow (6,2 proz.). Pczołaze kokcze su wo 21 000 (1,3 proz.) wotebrate.

Cežke sněhowe mjeczele w Zjednoczenych Statach.

Posledne dny zydowowachu cžeže žnehowe wichory we žnjedžnim nawjeczorni a w ranju Sjednoczenych Statow kaž też w nawjeczornym dżelu Atlantiskeho oseana. Dalokoż je so dotal hodżało swjeczicz, je žam wokolo Chikago žydom cžlowjekow we žnehowym mjeczelu konz wjalo. Woja pak so, so je žebi žnehowy wichor hischcze wjazy woporow żadak. Njeběsche hnydom możno podrobnischich powěsczow dostacz. Pschetoż wjele městow je wyšoko napadaneho žnéha dla zyle wot wscheho świeta woteschtnjenych. Tež hacz do Neiwyerka so žnehowym mjeczel pschedrě. Na wyšokej, podjeńskej a dróhowej żelesniży dyrbjachu wschitkon wobkhad sasjahacz, dokelż so husty lodżity dejchcz dżesche.

Wichor nad nawjeczornym Atlantiskim oseanje běsche so podjdżiskho sežnyk. Norwegski parnik „Fermlane" rosschérjesche powěsz, so jeho wichor 600 mórskich mil s krótkeho ranja Bermudaskich kupow skaleneho po morju honi a trjeba musnje pomozy, dokelż je so jemu prawidło skamalo. Amerikanski parnik „Dižiano", kiž wopschisa 4332 tunow, je so pschi kubaskim mórskim brjoch powrócził.

Nanowiše z cyłeho świeta.

— **Schkrowa powěsez wo wjedrje sa jutiskhu žrjedu:** Rjenje, žuchu, w nozu žyma, na zlónzu wobtawa. We žendżelskej žymu popuschczi a so deschczuje.

Afghanske pósłanzitwo w Pariśu je telegram po žlowje wojsewiło, kotrzy je z Kandhara dostało:

Poskadżuje na nětczišche położenje je wobydlerstwo we Kandaharu, Farażu, Heratu, Mazaru, Maimeneti a Kolagaun Amana Ullaha sa krala wuwolało. Wón je žadanje afghanskeho luda dopjelnjejo kraj psched kóždym nadpadom schkita, so by najwjetsche sajimy wótczinu wukhował. Kral je tohodla nowe kriżerstwo sestajał. Splahi Hazara, Mohmand, Safi a Wardak a splahi połednischich stron, kotrejž zyły Afghanistan sastupuja, su Amanej Ullahej žiwéru pschiseżahle.

Afghanske pósłanzitwo je hižo w direktnym wjesanju z městnom Kandaharom, hdżež Aman Ullah w tu chwilu pschebywa.

Habib Ullah pjerża pschihoty czini, Kabul wopuschczicz. Se stajnym pokładom do hór cžeknje, so by wot tam pschecziwo Amanej Ullahej dale wojował. Wójsko Amana Ullaha pjerża 19 kilometrow psched Kabulom steji.

*

Po ruskich powěsczach pschiwisowarjo Habiba Ullaha hižo cžeknu. W Parkstim wokrjesu ho žytnje wojuje. Wojazy Amana Ullaha su jeneho žyna Habiba Ullaha sajeli a hnydom sastrelili.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Jednota wobdźěli so z khorhoju jutże 1/43 hodź. při pohrjebje swojeho sobustawa P. A. Nowotny na Mikławšku.

Budyšin. „Jednota Sokoł". Srjeda 30. 1. je hłowna zhromadżizna wjecžor w 9 hodź. w kofejowni we Serbskim Domje. Porjad: Rozprawy, wólby, wschelcžiny. Přitomnosć wschich je nuzna. Zwučowanje pak je z dypkom we 8 hodź. **Předsydstwo.**

Drježdżany. Serbske towarstwo „Cornobóh" zendże so sobotu 2. mał. rózka wjecžor we 8 hodź. w towarschnym hosćenju pola k. Zmija na Christianskej drózy 22 k swojej měsačnej zhromadżiznje z předawkom „Pod Cornobohom", kiž je nam nas luby sobustaw knjez wučeř Zahrodnik přilubił Wšitke sobustawy a přećelo so wutrobnje přeprošnja. Tež hosćo su nam lubje witani. **Předsydstwo.**

Hrodźišćo. „Zerja". Jutře srjedu žane spěwanje njeje. Dalše so wozjewi.

Laz. Towarstwo „Handrij Zejler" wuhotuje **njedźelu** 3. mał. rózka wjecžor 1/8 hodźin wulki zjawny serbski wjecžor z dźiwadłom a spěwami w Sołćic hosćencu. Wšitcy dowěrnicy so prosa, kóždeho sobustawa hišće wosebje na to kedźbneho scinić. Znajmjeńša prityknyć. Wšitcy Serbja z blizka a z daloka so přeprošuja. **Předsydstwo.**

Łužisko-Serbski Sokolski Zwjazk přeprošuje zastupjerjow jednotow, kaž też wšěch druhich sotrow a bratrow našeho Zwjazka na swoju porjadnu generalnu zhromadźiznu njedźelu 3. mał. rózka popołdnju w 3 hodź. w zali Serbskeho Doma. Porjad: 1. Rozprawy. 2. Nowowólby I. sk. Zwjazka předsydstwa. 3. Namjety. 4. Wschelcžiny.

J. Šajba, starosta.

Njebjelčicy. „Katolski Bjesada" póstnicy pónjdźe załoženski swjedźeń. Hraje so „Róża Jědlowska".

Ralbicy. Jednota Sokoł. Přichodne njedźele zwučowanje wupadnje.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Budźman w Budyšinje. Za hospodarski dźěl: Arnost Bart w Brězowoj. Za nawěsćki: O. Janak w Budyšinje.

Moje lětuše

wulke inventurske wupředawanje

zapoczne so sjwerka 31. januara 1929

Moje wulke składy dyrbja so dospołnje wuprózdnić, tohodla su płaćizny bjezwohladnje zniżene

Budźeće so jara wjeselić, zo tak wosebje dobru a nowocžasnu tworu tak tunjo dostanjeće

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownym torkowišću

Telefon 3617

Jako najrjeńši a dopomnjeński

jubilejny dar

za naše serbske towarstwa je

serbska kniha

abo wobraz

Dwójne dary so rad wuměnja

Skład ma Serbska kniharnja w Budyšinje

Wšč wobuća a wuporjedżenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

wobućowy dom Mark w Hukowje

Harz'ski twarožk tuńši?

5 štuk 10 pj.

Cyła kista wulkosć 1 = 48 pj.
Cyła kista wulkosć 2 = 95 pj.
Cyła kista wulkosć 3 = 125 pj.

Kónčkojty twarožk-Pjasčowy twarožk

Wikowańja z butru **Kunella**

Serbski Hospodar

ratarske wulkowikowańske towarstwo z wobm. rnk.

Telefon: w Budyšinje 3510, w Khočebuzu 1247

Naš młyn w Delnim Wujezdże, telef. čo. 13 dżěła nětko też

dejwo spěchowacu picu

z rżanych a pšeničnych wotrubow, rajsoweje mučki a mučki wolijowych wosuchow po receptach nazhonitych skotarjow, wšě dźěle w najlepšich a najčisčišich kajkosčach.

Tutu picu předawamy jako

Luziska dejwo spěchowacu picu

I. družina wopřija 18,06% proteina a 8,42% tuka,

II. družina wopřija 19,48% proteina a 7,83% tuka.

Wobě družinje stej po wobswědčenju stalneje přepytańje w Möckeraje pola Lipska njeskažonej a čistej.

Čumjowe twary

za žony a mužow

wopłokowadła, žiwotowe wobwjazki, měšač. wobwjazki a tajke přez wustupowanje. Wobroćće so dowěrliwje na

Wagnerowu

w Budyš. před Šulerskim wrotami 9

Pjerjo

k drěnja so přijimuje! Bliže zhonič w „Serb. N."

Domjacy ručnik

wustajny kołbasnik dźěłar so poručuje

Bliže je zhonič w „Serb. Now."

Linoleum

najpřijomniše nakładzenje na špundowanja

linoleum běhače

linoleum tepichi

linoleum na blida

we **wulkim** wubjerku w Budyšinje

Otto König

před Mjanowskimi wrotami 3. Telefon 3165

Njezapomńcc

Saisonske wupředawanje

je jenož junu za ličo!

Dźiće k firmje

Wilhelm Rudolph.

do nowcho wobkhodneho domu Kaiserstr. 16

Transporti mebłow — Zamjenjenja budźenow

Wróćiwši so wot rowa swojeje lubeje mandželskeje, našeje swérnje maćerje a přichodneje maćerje wupraju na tutym měsnje naš

najwutrobniši dźak

wšitkim, małym a wulkim, žadyn njebudź zabyty.

Zrudni zawostajeni

Gusta Šubert, Hana Šubertec, Martha Šubertec, Hermann Šubert, Pawoł Wacker

Přiloha k číslu 24

SERBSKE NOWINY

Wot 29. [illegible] 1929

Złoty jubilej „Jednoty“ w Drježdźanach.

Zaćuđenosć porodźi pětomnosć a twari na přichoźe. Polsta lět sm so minyło, zo naši katolscy Serbja Drježdźanach wutworichu sebi swoje serbske towarstwo. Jeho założenje bě hižo skutk. Dźensa je naho małeho serbskeho luda wosud struchły. Bjez rěła. Ale k zadwělowanju žaneje přičiny njeje. Łyž Drježdźanscy katolscy Serbja so k tomu přenyčichu, sebi wutworić swoje čistoserbske towarwo, njewukhadźeše nastork, zo běchu w dominzje dowe towarstwa, kaž dźensa. Je tola Drježdźanska ednota“ jene[illegible]ipřenišich ludowych towarstwow. jele pozdź[illegible]wachu nadobny přikład w doizuje. Dźe[illegible]yć serbskich ludowych towarwow po se[illegible]kraju přeco bóle rozšerja, njedźiajo wšěch zastupkow. Myslička zaswita we wutrosich Drježdźanskich Serbow, zo naléčo přikhađża. od našim podnjebjom naléčo njezastupi z jenym izom. Často zahowrja sněhowe mjeđele a mrózy zni. mnohu kwětku, rozkćětu přezahe. Ale dobyćerskej ročeli naléča njezadźiwaja ani sněhowe mjeđele ani rózy. Tak też je w žiwjenju ludow, a byrnjež najjeńšich było, jeli maja wolu wostać žiwi. Serbski d chce žiwy wostać, to praji nam a swětej ert jeho ajswěrnišich synow a dźowkow. To připowědaja im nasi profeći, naši pěsnjerjo.

W tajkim zaźnym ludowym naléču założichu naši atolscy Drježdźanscy Serbja swoju „Jednotu“. Njeje ićahnyło do žiwjenja Serbow hišće polne naléčo. le je po puću. Přikhađża. Znamjenja časa nam to raja. Předzačuće naléča, njewopisajomne ze žanym owom, bě přiwabiło wčera do Drježdźan Serbow a věrnych synow a dźowki po stach. Najwjetša žurla rježdźan je ta w domje z mjenom „Volkswohl“. Wšě lida do poslednjeho běchu tu wčera wobsadźano, ječo zaso nowe stajachu. „Jednota“ zo swojimi sostawami, přećelemi a hosćemi swjećeše tu swój oty jubilej. Program bě bohaty, přehohaty. Prě wšu ěru pilna „Radwořska hudźbna jednota“ wobwěnowaše jón ze swojim wumělstwom. Woprawdźe wuělstwom.

Krasna akustika dwórskeje cyrkwje pozběhny při ipoldnišim nyšporje wumělstwo do wyšin njehjeich, jandźelskich.

Na čole „Jednoty“ steji dźensa prawy muž, kajez elas, impulsiwny a razny. Jeho wohnjoita ręć rozła lód wustudźeneje wutroby. Spěwy Radwořskich lohikow kuzłowachu nam naléčo do wutrobow, naše domowinskich honow ze swojimi kwětkami a nažkami. Wumělski husler knjez hudźbny direktor otha, syn serbskeje maćerje z Kulowa, wuwabi swom trunam zynki tak lubozne, haj paradiziske.

Knjez dr. Wjaceław pohonjowaše we swojim rie přemysłenym a mištrscy přihotowanym předšku k swěrje a luboséi k ródnej ręći narodnej. Rěhosći a přećelow sapachu, škrć so sypachu. Nic słoa majkanja słyšachmy, nć słowa často jerke, ale rne. Hórke zelo khowa hojeńsku móc, přinjese wuowjenje młódnemu žiwjenju, hdyž skhori. Młódny lud serbowski, ale khori, nakažlina cuzbarstwa jón ži, zo khłori. Tajke narodne swjedźenje, też wčeraši, wuliwaja swoje žołmy žohnowanja njewidomne do serbskeho luda. Z přikładom je jubilarka „Jednota“. Něhdy hospodowaše našich Drježdźanskich katolskich Serbow němske towarstwo. Nadobni Serbja so jeho wotrjeknywši wutworichu samsny serbski statok — ale wjele cuzbowanja měješe hišće přewinyć, doniž so bóle a bóle wutwori do čistoserbskeho zjednoćenstwa. Jako tajkemu jemu wčera hołdowachmy a jo sławjachmy. Serbja w njeserbskich towarstwach w Serbach, nastupće samsny puć a lépje budźe z wami, znami.

(Nadrobna rozprawa sćěhuje.)

Ruwo.

Němskostatny tydźeń za wobaranje snjesbožencjow w Budyšinu wotkrjeńšnym hejtmanstwje.

Kaž je hižom z předawšich nowinskich powěsćow znate, wotmě[illegible]e so wot 24. januara hač do 3. měrca 1929 po cyłej Němskej němskostatny tydźeń za wobaranje njesbožencjow (Ruwo). Tuto přichodowjacje Swjatł němskich powołanskich družstwow organisuje a z wuspěchom zyle měrnych naprawow w stawiznach je tež pjenježnje wubjerźi.

So bychu so přichodowjacja dorazyli a z wuspěchom přichodźe, wotmě[illegible]e so pjatk 18. januara w Budyšinskim w měšćanskej sali Kupnizy pohódźenje pod přichodźbydłowom knjeza wokrjesneho hejtmana Richtera jako přichodźbydły k tomu wutworjeneho wokrjesneho wubjerka. Sćehli běchu ke hamtizy hejtmanojo a měšćanoscya městow a wjetšich gmejnow z cyłeho wokrjesa jako přichodźba měrnych a podwutbjerkow. Sastupjeni běchu dale sastupjerjo wschelakich wyšnostnoscow, schulscy wjednicy, wokrjesny medizinalny rada, sastupjerjo dźełodawarjow a dźełacerskich organisacijow, Landbunda, sastupjerjo Čerwjeneho Kćiža, dźełacerskeje samaritiskeje pomocy atd.

Po swojich sawodnych a powitańskich słowach rozłoži knjez wokrjesny hejtman Richter powschitkownje, kak jara nasmy tutón tydźeń je a dale jeho samćer. Složowasche so wosebje na to, so němske knjezerstwo, knjezerstwa jednotliwych krajow a nadzelne organisacije, kotrejž nastupa, naležnje tajki tydźeń poručuja. Wopisowasche dale porjad organisacijow a prošesche přichitomnych, so bychu so wobhładowali za sobustawy postajeneho wubjerka za Budyšinske wokrjesne hejtmanstwo, z kotrejž wobthodnym wjeselikom je knjez wjerški mišćer Leupold. Najwjetša ważnosć zyłeje organisacije leži wjeso w městnych wubjerkach. Wón wobrozi so na přichitomnych sastupjerjow organisacijow z prošbu, so bychu swojim bratrowskim a sotrowskim organisacijam sdźělili wo wunoschku jednanjow a prošbu je swojeje strowu wo spěchowanju „Ruwo“-tydźenja.

Knjez tworiśi mišćer Leupold poda na to sawodny referat wo wuwiću a zamołwanju wobaranja snjesbožencjow powschitkownje a kak so wusmuknuje wosebicje we wobłuku našeho ludowego hospodarstwa. Wón wuwědźi, so drje so wšcho móžne stawa k wobaranju snjesbožencjow, so wuzjawaja maschiny a dźełarske wykoły wobaranišću techniku, je pak też hišće wjele cźinić słuša. Wosebje je nusne słuđujcej rozsumjenje a samowolne myslenje a jo słuchsćicz a do najdalšich wotrjadow nošeć. Samer „Ruwo“-tydźenja je, zaćuješe samołwitoscje słuđowacz a zjednośicej a jo nošeć do dźełarjow, schulow, haj hacź do swójby, so by so sjawne swědomje zas wubudźiło. Tu njesmě a njemóže być wotpočatk, dokelž wšudobne z nowymi maschinami a motorizowanjom wobthadanych hrěchow nastawaju nowe górka strachu. Sćehćejmy-li za podawkami přichi jenotliwych snjesbožencjach, dha widźimy, so njesbožencja wukhadźeja z fysiskeho stawa kranjeneho, hrěška pak so stanu dla njedobožahajucych schikańskich přichiprawow. Tu rěta sapschimnuty a za cźaš „Ruwo“-hdźenja skutkowacz na maju. Poradźili so dozpěć se „Ruwo“ trajne hódnosće w tutej formje a snjesbožencjske liczby jenoż wo jedyn procent snižić, dha ku so nałożena mózy. cźaš a pjenjezy bohaće wuplaćiće. Na to rozpomnjanske rěčnik jenotliwe hrěchi a puće, z kotrymiž mohło so „Ruwo“ k wuspěchej dopomhać, rozłoži wosebje finanzne praschenje jenotliwych naprawow, kiž jenoż, dalokož so jedna wo rozdźelenje přichiwabjenišeje maćizny z cźichcźanymi wězami a sjednowanje sjawnych přichednoschkow, přichednjedźenjow atd., maju přichewjacej měrne wubjerki.

Přichewjedźenje „Ruwo“ — tydźenja w dźełarnjach, rozdźelenje přichiwabjazeje maćizny na městne a podwubjerki, nowiny atd., rozesłanje a wupožčenje filmow sa sjawne zhromadźizny, sćitowe zadźerżenje znamki a „Ruwo“—plakata wukonja z wobzjelenjom powołanskich družstwow wokrjesny wubjerk. Jenoż jara sfutkowazy přichestajenski film „Ruwo“-plakata njemóže so darmo přichewostajeć, měrnym wubjerkam so poruča, so buchu jón žrěbi za 35 hr. kupili.

Na to sabrachu so z jenotliwymi praschenjemi. Swěcźichu, so w jenotliwych městach a wjach městne a podwubjerki přichoty sa wusprěchne přichewjedźenje „Ruwo“-tydźenja na dožahaze waschnje njewukonjachu, wosebje hišćeze njeju na praschenji formular, kiž bu 21. dezembra wupósłany wotmolwichu.

Wo sobuskutkowanju schulow sdźěli knjez wyschi schulski rada Kral, so je ministerstwo sa ludowe wukhadźanje hižom wudało postajenje a so so po tutom postajenju we ludowych a powokalnich schulach wschitko to stanje, schtož je po městnych wobstejnoscach móžno.

Knjez přichedźboa hrěi přichejeće, so buchu wokrjesni schulscy radźićelja hišćeze je swojeje strony na wusnam „Ruwo“-tydźenja pokasali a postajenje ministerstwa sastupowali, so ma so na sobuskutkowanje schulow hižom tohodla ważnosć kładź, dokelž so přichez dźěći tej pola starschich kedźbnosć kładźi na přichedźwjacźa „Ruwo“-tydźenja.

Knjez finowy direktor Heuer z Budyšina wojerwi, so bu po jeho napraschenju wjetše finowy wschitke swołnowe, za tunje zarunanje, haj swjetiska zyle darmo, swoje dźiwadła za schule a sjawne přichedźwjedźenja přichewostajiłz.

Přichitomny sastupjer zentralneho wubjerka narańčosakskich dźełodawarjow, knjez rěčnik Kral, wupraji so, je swołninu, dźełodawarjam sobuskutkowanje přichi sjednowanjach „Ruwo“-tydźenja w dźełarnjach poručeć.

Nowiny sastara knjez twariśi mišćer Leupold trajnje z dokładnym přichiwabjazym materialom. To pak njepotrjeba za rozprawy wo přichewjedźenjach wschelakich městnych a podwubjerkow. Te dyrbja tamni přichedźbydła nowinam přichipósłać.

Přichedźbda prošu lékarjow a samaritiske kolony, wohnjowu woboru, płuwarske towarstwa atd. wo jich podpjeru, kiž może z toho wobstejeć, so so w „Ruwo“-tydźenju wěkoje přichedźwjedźenje. na přich. šmućowanje kolonow, šmućowanje wohnjowneje wobory, přichi kotrymž so wosebje dźiwa na naprawy wotwobrocźenja snjesbožencjow, wukhowarske płuwanje płuwarskeho towarstwa atd. wotmeje.

Sastupjeć němskostatneje póšty, knjez póšćtl direktor Wünscha z Budyšcina, pokasa na wobsćerne přichiwabjeńše naprawy sarjadnišwa němskostatneje póšty, wosebje na to, so so přichedawaju dopihnizy po 5 a 8 pj. z „Ruwo“-plakatom, kiž maju wěsće wulku bromadźećiku hódnosć.

Kak swoju domizny zaso namakach.

Přełožił B. Kr.

Šudakec Pawołej bě pjećdźesać lět. Hdyž dymku uchajo zady kachlow sedźeše, suwaše stajnje nozy t blido. To činješe runje też. Jeho syn bě prjedy sła był, nětko pak z twarskim mištrom w měsće; bě mje pola nana na wopyće. Sedźeše sobu při blidźe rjekny, jako jemu nan z nohajcami pod nosom óraše: „Nano, to njesměš činić. Nozy słušetej spoy blida, nic na blido. To so tola njesłuša!“ — „So jesłuša?“ wotmołwi poswarjeny — khětro wótrje. Jón chcyše wědźeć, kak by za njeho to płaćiło, štož ějachu či tam zwonka wsy za njepřisłušne. „Wonka tano so to njesłuša, štož je tu přihodne a tu doma aš so wšelake njesłuša, štož je tam přimérjene. Što as to stara, štož maja ludźo tam za přistojne. Praja so woni nas, što dyrbi móda być? Su wšelake a zdźělne wašnja. Wonka je to móda, tu je ta móda!“

Mały Měraš ze Šibakec statoka hrajkaše sej runje o jstwje ze swojim towaršom, Sudakec Pětrom, zayša to, štož nan a syn ze sobu měještaj a mysleše či sebi: „Što ma nětk prawje?“ Zo tak mysleše, dyrju jo wědźeć, přetož Šibakec Měruš to sym ja sam. pozdźišo jako běch sam do swěta kuknył, měnjach, zo njerozomneje wot swojich wjesnych towaršow — woi mjenujcy skoro wšitcy tak rěčachu kaž Šudakec an — hdyž takle swarja, hdźež sej tola prajach: Stara drje to někoho něšto, kak sej ja nós wusmoram?“

Wjes a město nimaju jenajke žiwjeńske wašnja a mojej wjesku bě to nětk jara wonajka wěc. Kaž ed létanej hižo w čornej Africy, tak měješe zemjesna karta też wokoło mojeje wjeski wulki čorny ěl ze šerymi smužkami, kiž holu a łěs, łuku a bahnidło wozrazmjenjachu. Jenaž jone wjesne najeno steješe tam wosrjedźa, mjeno Šibakec Pětra wjeski.

Dwory a statoki ležachu trošku wysoko. Wulka runina dokoła wokoło; wóčko wuhlada zahony a łuki a haty a tonidła. Na wobzoru ležachu cyle mólče, cyle zamjelčne a skhowane susedne wjeski. Znajach je derje. Druhdy dźěch tam na wopyt, hdys a hdys dostachmy z nich wopyt; ale prawy přećelny poměr mjez wjeskami njewobsteješe. Či wot tam běchu towaršniši a wjeseli hač naši doma; moja wjeska bě přirodnje samostatneje powahi, bě dźiwnuška a wótriša, a moji domjacy towaršojo sydachu nasyćeniši, sebjeluboscziwi a njedótkliwiši w jich statokach.

Zwonkowny swět bě pola Šudakec Pawoła pospyał, mojej wjesey swojorazność rubić; to bu wotpokazane. Nětko pak by też wjes dyrbjała město na pokoj wostajić. Tomu pak bohužel tak njebě. Či na šěrosmužkatym městničku počachu mjenukować a sebi hłowu łamać, počachu sebi čisty, nahi čłowjeski ideal stworić a přećiwnosće zwonkowneho swěta z tutym idealom wusmyšeć.

Kóždemu khudemu směš poručeć, zo ma bohatstwo za skódne a zapěčatkódne. Stóž njemóže towarsny być, njech so spješi přećelnosći a radosći. Hdyž so trochu prócuje, tak lohko něšto namaka, štož je za znapodobnjenje směšneho dźakowne. Přede wšěm stražuj swoje nutriny, zo njeby přewjele poniżnosće do njeje začahnyło a zo njeby jemu wěstosć swojeje přewahi stwóchnyła.

Stóž to wšitko swědomiće wobkedźbuje a wobstara, móže wupruhować, haž stej jemu dosć rozuma a fantazije spožčenej, satiriscy być, t. r. ščipaty. My wo wsy hłupi njeběchmy, nic bjez sebjewědomja a też nic bjez hordosće; mějachmy cyłu rjadu ščiplakow.

Město widźachmy při jasnym wjedrje w juhu, wóžo jenoż mało na wobzoru. Swěćeše słónčko, błyšćeše so tam złoćanje: to drje běchu złote wokna!

Bě drje w tym času, jako Šudakec Pawoł swoji nozy na blido suwaše. To sym raz z nim a z mojim dorosćenym bratrom Jaroměrom do města jěł.

Kaž wo saje kročach stajnje za Jaroměrom a Šudakec Pawołom. Njewědźach, mějach so tomule, štož widźich, smjeć abo nic.

„Pawlo“, zawoła Jaroměr nadobo, „hladaj jenož!“ — Wosobna kajeni wjedźeše pyšćka na zyńcaym różowym powjasku po štomowni. Pyšćk bě k tomu módrje zdrasćeny.

Pawoł wudźěraše woči a hladaše a hladaše a bě — puch! Wón zakřikny, swarješe, zasta a njestaraše so wo to, štož wokoło njeho bě. Dwójcy zawoła: „Bóh mi wodaj!“ — A jako skónčnje so dale hibny, nošeše we sebi spodźiwanje a pohóršenje z dołhimi zabóhowacymi kročelemi přez štomownju. — „Jaroměro, Jaroměro, praj mi, może to prawe być! Je to dowolene?“ — „Haj, Pawlo, to drje tola dyrbi!“ — „Jaroměro, Jaroměro, kajki to njekhmany, špatny swět, kajki swět!“

W bajkach čitaš wo młodych pachołach, kiž běchu so do soninskeje zahrody zaběželi a buchu tam sydom lět zawrjene. Jim zda so to być krótko, kaž sydom dnjow. Nan a mać pak jeho wjacy njeznajetaj, hdyž so domoj wróćeše; kak wulki a rjany po tym bě.

Jako so z města domoj wróćich, sebi narěčach, zo swój ródny dom wjacy njeznaju. Přetož wróćich so jako z bajkoweho raja. Na dompuću rěčach při sebi: „Přińdźemy cyle wěsće nchdże do jeneje wsy, do jeneho doma. Snadź je podobny abo runje tajki, kaž tón, kiž smy wopuścili. Ale hač je tón samy? Što chce to rjec?“

Jako so wóz nětko při lipach a bukach přez wrota statoka zawiny, to wotpokazach znutřkownje znajomnosć mojeje domizny. Njesmědźiše to wóteny dom być, njeběše to tohodla też.

Jako běšche so na sajnje wobstaranje šulskich bukwjow k wukhajenju na šjawnych městnosćach w schulach, radnišćach atd. poručuju pokazało a měšachu wosebite pječenje, so by so w „Ruwo“-stydejnju šulskich a šulskich wobstarnych policijow, wobšamknu šulskich pschedstejnych šiwu a šajinamu shromadźiznu po wujasnjenju wschelakich jenoršiwych prašchenjow a prošnum wo šlutkownu podpjeru „Ruwo“-stydejnja.

„Serbske blido“ w Lipsku.

Zaśdźenu wutorn 22. wulk. rózka zwola „Serbske blido“ swoje sobustawy na swój „Ptači kwas“. Rjana ličba bě přeprošenju sćěhowała, běchmy 16 wosobow, mjez nimi kk. farar Šołta z Markranstädta a kapłan Handrik z Gery.

K zawodej spěwachmy našu narodnu hymnu „Rjana Łužica“. Knjez Bjedrich witaše z krótkimi słowami přitomnych na „Ptači kwas“ Lipsčanskeho „Serbskeho blida“ a přepoda hnydom słowo rěčnikej knjezej fararju Šołće, kotryž nam poda mału literarno-historiski referat wo słowakskim ludu, kotryž nam Serbam w rěči a kulturje jara blizko steji, snano najbliže ze wšěch słowjanskich ludow. Mjeno „słowak“ pokhadźa bjez dwěla wot „słovčnin“, zdonk tutoho słowa je „słowo“, štož woznamjenja „słowo“. W 5. lětstotku p. Khr. přińdźechu, kaž je to powšitkowne měnjenje, Słowakojo do toho kraja, hdźež dźensa hišće sydla. Běchu zaměšćeni do wulkomorawskeho stata. Mějachu swojich samostatnych wjećchow: w stawiznach mjenuja so Ratišaw, Přibina z Nitra, Kočel kral Swatopluk. Srjedź 9. lětstotka začahny do słowakskeho kraja kśesćijanstwo přez němskich a romskich misijonarow. Swjaty Method zawjedźe nětko pozdźišo słowjansku liturgiju mjez słowakskim ludom, kotraž pak so předołho njezdźerža. Po rozpadźe wulkeho morawskeho kralestwa přińdźe Słowakska najprjedy pod češke, potom pólske a skónčnje zaso pod madjarske nadknježstwo. Wot tutoho časa přisłušeše słowakski lud hač do lěta 1918 wuhorskemu knježstwu. Jenož w lěće 1301 poradźi so Maćiju ze Trenčina hišće jónu samostatnosć słowakskeho ludu wuwołać, kotraž pak jenož 11 lět traješe. W tutym času wuherskeho nadknježstwa je dyrbjał słowakski lud mnoho čerpjeć a wustać, jeho dóńt bě samsny kaž naš.

Křesćijanstwo wotměnješe swój zwonkowny raz přeco mjez słowjanskej a romskej liturgiju. W 15. lětstotku počinaše so husitism z mocu rozšěrjeć. Pohorunja přičahny mnoho evangelskich emigrantow do kraja. Wjetšina słowakskeho ludu wuznawa pak so dźensa hišće ke katolskej cyrkwi.

Na polu pismowstwa njejsu so pola Słowakow najstarše dokumenty wukhowałe, kaž pola nas Serbow. Najstarši zdźerżany spis je z lěta 1385. Su to cyrkwinske kěrluše ze słowakskimi hłosami wot Wjaceława Bženeckeho. W času reformacije sta so češka rěč ze cyrkwinej rěču słowakskeho ludu. Najstarše češke knihi, kiž so pola Słowakow čišćachu, su: Lutherowy katechismus z lěta 1581 a z lěta 1583 Prunožowy katechismus. Też w přichodnym lětstotku běchu wšě wupłody pismowstwa ze strony evangelskich duchownych nabožneho razu.

Na katolskej stronje započnje so słowakska literatura tohorunja na nabožnym polu. Tući pak nawuživachu češku rěč, ale słowakski. Spisowaćelojo na katolskej stronje běchu też z wjetša duchowni. Najslawniši z tutym a z dobom założeř słowakskeho pismowstwa je bjez dwěla Anton Bernolak (1762—1813). Samsnu wažnosć, kaž Bernolak, ma za słowakssku literaturu Jan Holg, (1785—1849), kotryž swoju poetisku dźěławosć z přełožowanjom starych klasikow

---

Běch sej mału fantaziju stworił, tu nochcych zhubić. Zdaše so drje być stary statok a lipy a buki, hrózje a hródze, pře a hatk, zdachu so być te stare. Haj, cyle prawje, zdachu być! Ale wučinjene to njebě!

Wotročki a dźowki mějachu tehdy wobłica a mjena, Kito a Mato, a Kata a Lena atd. Tak rěkachu. Ale njebě to snano připadk! Njemóžeše drje to jenož wotsćin našeho doma być! Sotry a bratřa, wšitcy jeni a ći sami. Ale njebě možno, zo hišće druha swójba ze samsnym mjenom wobsteješe!

A maćerka, ta činješe a pócowaše so kaž hewak w staroj domowinje, tak też w tej nowej, připadnie namakanej. Ja pohladnych na maćerku a hižo běch přikhileny, zo mojej małej fantastiskej basnje wučeknych, njezwolich do toho, ale dźeržach so mojeje mysle kruće.

Běch najradšo sam a pospytach so z mjetanjom kamušknow. Hdyž sej kamušk zaleći, njebě to kamušk, to bě Šibakec Pětr sam, jeho duša sej z kamuškom zaleći do njebja. Nic jako kulka, kiž ma bjez napřećiwjenja zakonju ćeže posłuchać, ně, kaž křidlata bytosć, kiž sej swoje čary sama předpisuje. Zalećacy kamjeń bě wěc z rozumnej wolu.

Rozmyslach runje hišće dla noweje, wumělenje domizny — buch! to zaleći sej rozumny kamušk přećiwo njerozomnu polcu z borneami, kiž bě so jomu do puća zwažiła; buch, buch, pris, pras! ropotaše za nim. Tu ležeše wobrada! hromada črjopow pod woknami.

W tym samsnym wokomikmjenju hrabny mje też hižo znata razna ruka za khornař. Bě to lubowaca ruka mojeje maćerje. Ta ani w potajnym kućiku pěknje kholowy zapłata a ja nazhonich, štož bě so žno huste stało, zo su tajke wobalki jara bolostne!

K tomu, zo też tam žana woprawdźitosć njeje, njedosahaše moja fantazija. Ja so přeswědčach: běch woprawdźe we swojej domizny. Na tajke wašnje dosta ze swojej domizny ćěkaca duša swoju domiznu zaso!

Vigila, Horaca započa. W lěće 1833 wuńdźe jeho prěnje a samostatne najhłowniše dźěło: heroiska pěseń „Svatopluk, witazka baseń w dwanasti spewach“.

Mócny pólelesk [illegible] dr. Šołty. Dźiwaj dźi skónčichmy ze spěwom Hišće Serbstwo niezhubjene.

Ze spěwom „Hlejće, nowa wěc so stała“ přeńdźechmy k zabawje, swjećachmy tola „Ptači kwas“. A při pódła zrjadowachmy też naše znutrkowne należnosće. Starši praša so, hač a kak chcemy se na Lipsku Hileju Drježdźanskeje „Jednoty“ wobdźělić. Zjednachmy so to wotpósćelemy zbožnerjoćacy telegram, štož dopisowař wobstara. Knjez kapłan Hendrich wupraji swoju radosć nad dźeławosćí „Serbskeho blida“ a přednjese myslićku, schi naš jstwu hdyž [illegible] narodnymi barbami a z wobrazami serbskich wótčincow, štož dołhu, drubdy samo khćeło wotrn rozmołwu wubudźi, z ketrejež wukhadźeše, zo w „Serbskim blidze“ zahorjenosć za naše Serbstwo knježi. Namjet knjeza Handrika so přija a so hórzy do skutka stají. Zběrka za tutón zamér postajena, wunjese nahladny pjenjez. Čas bě hižo tak pokročił, zo so prěni na dompuć hotowachu. Wjetši dźěl „ptačich kwasarjow“ wosta pak hač do prěnjeje hodźiny spěwajo a biesadujo hromadźe.

Přichodne wurjadne skhadźowanje budźe postnicy wutorn 12. februara zaso w restawraciji Schaffrath. Přeńdźowad budźa kaž cyle phi tudo. Po přednošku budźemy potom nóstnicy swjećić.

(Přisnamjenjenje denjeswarja: „Serbske blido“ we Lipsku skhadźuje so hižom wutorn wječor we 8 hodź. w restawraciji „Schaffrath“ w Lipsku, Waldstr. 33. Kóždomešačnje wotměwa so wjetše skhadźowanje z přednoškom a zabawu. Přednošk poskićeše je sebi studentske towarstwo „A. Muka“ za nadawk stajiło. Wěcu je to też wšěm dopjelnje dowolene a so też ze strony druhich stawa. Tak naprjedstejnja „Serbske blido“ Lipsčanske jenož zabawu a towarstwosć, ale też zdźělanosć w serbskej wótčiny mjez swojimi sobustawami.) Ra.

Přilonk

* **W kotrym kraju Němskeje dźerža sobi najmjeńšich bowjazy ličí?** W Čjornum lěsu w khójnowjerchowym kusu Němskeje [illegible] dźerža sobi najmjeńše bowjazy [illegible]. Štó je tam žiwy na khudźinskich bórzkich nałtwilchach. Małe bowjadła pschihoda so je swojej spokojnosći najlépje za tamnišchi kraj. Sćeli też mlatkowe mnohošchi tamnišchich krowow pschirunaja k druhim knadnišche, dyrbja pak so pschi nišej žiwej wahi [illegible] za wrjokne wobkładowanje. Jena tajka krowa wobarna tam lětnje nósće 9000 bacz 2400 kg. mloka, to je na dźeń liczene pschez zole lěto njedźe 6 litrow. Podšćel tuka je [illegible] wotsoli a leži mjez 3.6 a 4 procentami. Sahomniješi pak je njesmjé je tamnišchi mali rolarjo šiwej wahi bowjazy lišt sobi bischeze jako dobrehu cźakarja waža, čiž na dokonjecź wschitke konjaze dźela.

* **105 lět stary wumrěł.** Pola Wieka njedaloko Pilsna wumrě šaidźeny tydźeń wikowar Kojel Husa, čiž bu 105 lět stary. Pschičinu swojeje wschelake starosby pschihotowasche starą ham swojej dźerživnosći. Wón njekurjesche, dalowasche ko wschehu alkoholu a dźěłaschе hač krótko do swojeje smjerće.

* **Wulki woheń w Schotyšku.** Rutoru wotpali so blisko wsy Norddeandalup w Schotyšku wulki drjewowy skład. Nima toho sawiski woheń [illegible] z wulke wallo wattlischcza. Mjeń hačle z trohwiom 15 wohrožena. Nastata schkoda wuczinja wjace 50.000 buntow sterlingow, to je na nałšich wjacej [illegible] wattlischcza.

* **Skała so wottrałka.** Pola Dezima w Luccaskej provinzi w Italiji je so w horach pódšće 300 [illegible] wulki kanjeń pusćeći a so do dołiny dele wali. Mjes wobydlerskim nasta [illegible]. Pschi wotwalenju so kanjeń do dwoju kruchow rozwali a pschez burlim domow sałta. Druhi kruch kanjenja wihy pschla na morskej kromje. Wschitkoscze su ko potarale za naprawu k wobnowanju [illegible].

* **Železnische njeschoże w Amerizi.** Pola Stoney Creek w Ontarioskej da podmuzkle cźary Buffalo-Hamiltonskeji [illegible] z kolijow wuwidźe a po 60 metrow wobkhadu nakuje do rěki dele padźe. Jenoż jedyn Pullmanski wós a jódny wós wotstajčitaj na kolijach stoju. Lokomotiwnik a tepjeł cźaha buschtaj morjenaj. Dwanaccze pucźowazych bu kranjenych. Druhi kaž [illegible] dźiwom bjes schkody wotešdźechu.

* **Lětadło wottrohnje rotarjej hłowu.** Se Sidneya we Awstralskej so powě, so je so tam wobkaznjomny podawk stał. Lětadło bźche milowanje so na jenju dele puschecźeć. Pschi tom wonu rotarjej tiž na swojim polu wopasche. Hłowu wottrohnu. Lětadło so zapali, tola mózejschtaj so wjednik a kohuwuczowarh wukhowaj.

* **Rumunske dźiwadło w plomjenjach.** S rumunskeho města Tucuci pschihóde powěsć, jo je so tammiche mjeschćanske dźiwadło, w kotrymž je tež kino [illegible] zole wotpalike. Woheń wudwri runje pschi pschedstajenju. Wopytowarjow dźiwadła soja prosumliwy strach a pschi cźichcźesnyj k wukhodam bu wiele ludźi podtepłanych. Mnohy buchu kranjeni. Mjes kranjenymi je też wjele dźěcźi. Njeje pschesno [illegible] wohenj wudwrił.

* **Cźah sajedze do kolony dźěłaczerjow.** Na Wyšokotaurskej železnischi pola Gunzkowa je so cźežke njesrjeće stało. Někotři dźěłaczerjo twarjachu na sesypinju elektriskeho hornjeho powoda nad kolijemi, kiž běchu tutoho dźěła dla zawrjene. S někajkim njedorosumjenjom pak dachu cźahej na tute kolije sajeć, na kotrychž dźěłaczerjo dźěłachu. Cźah sajedze z polnej pschičhonjeju do dźěłaczerjow a mori dwoju. Jenoho kolega roskuskowachu. Hakle hodźinu pozdźischo namakachu hłowu morjeneho daloko wot mětina [illegible].

* **Wo wohenju w Konstantinopli.** Po powěsći z Konstantinopla je so pschi poslednim wulkim wohnju w gichischim měschczanskim dźělu Tatavale 212 bydleńskich a 18 wobkhodnych twarjenjow wotpalilo.

Swóbne powěsće.

Sćěrowanaj: Erich Furkert w Budyschinje z Hanu rodź. Lehmannej w Lejnje.

Semrěli: Khrysta Egerowa rodź. Wićazej, cźežerjowa wotp. w Mjeschćanach, 88 lět. — Mina Cristina Arnoldowa rodź. Pollz w Drjeczinje, 61 lět. — Handrij Wjacka w Salkowje, 70 lět. — Korla Hendrich Schmidt, njebudźuschi mitarski direktor w Budyschinje, 74 lět. — Hermann Leithold, wyschschi policist na Wotrowje w Budyschinje, 77 lět. — Arnoschit Kafanch, bywši hoscheńcźanc na Cźornobohu, 79 lět. — Mag. Hermann Hahn, hoscheńcźanc w Budyschinje, 58 lět. — Hanna Khrysta Gochtowa rodź. Rachlizej w Lubiju, 81 lět. —

Zaměstane

Porjedźeńka.

Zaśdźeny tydźeń cźitach w Serbskich Nowinach (dr̀e čo. 17) dopomnjeńku na wuznamnu češku spisowaćelku Boženu Němcowu. Tam bě prajene: Dr. F. Rězak je jeje wiesny roman „Babička“ l. 1883 pod titulom „Naša Wowka“ přeserbśił, jako bźche z prezesom Serbskeho Seminara w Prazy.

To je zmylk, kotryž chcu porjedźić.

W lěće 1883 bźche mój bratr stud. theol. w Prazy a dokónći studije l. 1884. Hakle někajke 10 lět pozdźišo, hdyž bě kapłan w Khróšcźach a farski administrator w Kamjencu pobył, bu jako prezes Serbskeho Seminara postajeny. — Potajkim je mjenowany předložk jako student, nie jako prezes dokonjal.

By snadź sebi nječtó myslił, zo ma tute dźěło z jeho doktoratom nješto činić, dha by tole był druhi zmylk. Promoćiju na doktorat theol. hakle zaso někdże 10 lět pozdźišo jako dwórski kapłan w Drježdźanach złoži. K tomu polunoch jeho cyle hinaše přičiny. Jan Bězak, w. wućeŕ n. w.

Kamtske wozjewjenje z Budyšina.

Kulmpschećanjsta gmejna je prošyła wo dowolnosć k sahnaću sjalwneho jśešneho pucźa sahona cźo. 261 sahonskeje knihi ja Kusowjezu.

Pschećiwjenja pschećiwo wotmyślenju sahnaca pucźa maju so wob 3 njedźele wot danja wudaća tutoho wozjewjenja na Budyske kamtske heitmanstwo sapodać.

W Budyschinje, 22. januara 1929.

Kamtske heitmanstwo.

Kuschćanska gmejna je prošyła wo dowolnosć k sahnaću sjalwneho jśešneho pucźa sahona cźo. 278 sahonskeje knihi ja Kuschcź wot wotschćeńcźenja Njekwacźidlskeho-Cźaplanskeho-Raćonskeho pucźa bacź k Kuschćanskemu krjenmu dworej.

Pschećiwjenja pschećiwo wotmyślenemu sahnacu pucźa maju so wob 3 njedźele wot danja wudaća tutoho wozjewjenja na Budyske kamtske heitmanstwo sapodać.

W Budyschinje, 22. januara 1929.

Kamtske heitmanstwo.

Do **wikowańskeho registra je so dźensa** sapisało:

1. Na łopjeno 414 nałtupajo firmu Adolšiku Šołu, factorowanju a schamotowanju, akziowe towarstwo w Wisku pod Adolfskej Huću: Wobšamknjenje šmjenje schamotowego kapitala je so stało. S wobšamknjenjom generalneje shromadźiznu 23. 5. 1928 je so po notarialnym protokolu k tuteho dnja towarstwowe sćeženje l. 9. 2. 1892 w § 5, wotr. 1 pischemneńko. Sakładny kapitał wuczinja 324 800 statn. hriwnow a rozpadźe do 648 akzijow, wupisanych na mjenjczela, po 500 hr. a 13 na mjeno wupisanych po 100 statn. hriwnach.
2. Na łopjeno 576 nałtupajo firmu Capillar-tuchowe towarstwo z wobmj. ruk. w Khróšcźe: Towarstwowe sćeženje je so wobšamknjenjom towarstwoschkowa l. 29. 2. 1928 po notarialnym protokolu k tuteho dnja změnił.
3. Na łopjeno 1004, so je firma Wodźidłowa a mjechanisko tworna dźěłarnja Willy Salm tow. z wob. ruk. w Hnašecźach sałchla.
4. Na łopjeno 1083 firma Kurt Erler w Budyschinje a jeje mjeńcźel pschećiwk Kurt Willy Erler w Budyschinje. (Wobkhódna druzina: wikowanje je schabanu a gardinami. Wobkhódna mjetnosć na Zitnych wikach 11.)

W Budyschinje, 26. 1. 1929.

Kamtske žudniśtwo.

Nźuński mischtr Max Schołta w Salowju (Salowitz) u. Schpr. je prošył wo dowolnosć, so smjeł pschihotowanu cźerjanju w lejownosći wjesnjeje liczimy cźo. 602, to hon cźo. 412 w Salowju nad Schp.

Po § 16 a 17 nimskotatneho pischcźuwjelowego porjada wozjewja so tónle namjet z namołwjenjom, so bychu je pschihodne hórschenja pschećiwo tutej pschihotowanje wob 3 njedźelach tu sapodale, hewak słubi so prawo hórschenja dalokoż hač bo njepwećahuje na pribatne prawa.

W Budyschinje, 25. januara 1929.

Kamtske heitmanstwo.

Kamtske wozjewjenje z Wotrowa.

Plan wo natwarjenju nadjemnskeje telefonskeje cźary pschi wokrjesnej dróhy z Delnjo-Wujezdźanskeho pschedewsa nischcza hač do Lěšeje je na pósćiłym hamcze we Wojezach wot 25. januara 1929 na 4 njedźele wupołožene.

W Schorjelzu, 22. januara 1929.

Telegrafowy dwarski ham[illegible]

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wš. N.« płaci měsačnje we wudawarni 90 nł. pj., za pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 14 Kč. Kóžde čo. płaci 10 nł. pj. Wudawa a dźěłowerjo knihičišćarnje, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 3887.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 30 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy so w rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje w w

Čisło (Nr.) 25 | Budyšin — Srjedu, 30. januara 1929 — Bautzen | Lětnik 83

Slědy za přeradu wopomnjeńskeho pisma.

Němski wyšschi statny rěznik je sa sćěhami pscheradu Groenerowho wopomnjeńskeho pišma pytajo, redakziju pazifistiskich nowin „Das andere Deutschland“ w Hagenje we Westfalskej pschepytacj dał. Redaktorowu nowin, Küstera a Krotsutzkeho, po pschepytanju pod pschiśahu ja tym pschestyschachu, ſ wotkal staj ezemplar wopomnjeńskeho pišma dostałoj a hač **wěstaj, kak je wopomnjeńske pišmo do Jendźelskeje pschisłało.** Wobźowdźischtaj, so je so jimaj wopomnjeńske pišmo anonymnje pósłało, a so njewěstaj, po kajkim puću je wopomnjeńske pišmo do Jendźelskeje pschisłało. Jimaj pósłany ekzemplar wopomnjeńskeho pišma redakziju pschepytuju njenamakachu. Redktor Küster swój šamźny ezemplar statnemu rěznikej pschepoda.

*

„Nationalliberale Correspondenz“ k tomu pische: We poślednim ezasu husto mjenowany pazifist **Küster** w ſwojich nowinach „Das andere Deutschland“ w swišu ſ rozjasnjenjom wo wojſwjenju **Groenerowho wopomnjeńskeho pišma** w Jendźelskej mjes druhim błędowaze pische: „Namaj je zyle bjesdźak, hdyž nowiny prawizy we ſwojej njemdrosći pscheczíwo namaj tukanje ſlubujcej pytaju, doněl ſmoj hižo wot wjele njedźel wopomnjeńske pišmo we rucy měrjeć. So ſmój też mój Groenerowe tajne pišmo znudom dostałoj. njech wschitkim tym, kotrychž nastupa, dokasuje, so namaj niczo potajne njewottanje. Postaranoj so ſa to, so ſo tózda wěz „połwisła“, hdyž njeje we ſajimje ſwětowneho měra. Ssmy pschecźiwo nowemu němskemu militarismej — ezornej němskotatnej wohorje — jenje — pschego ſjawnje wojowakoj a budźemoj też **dale tak cźinicź.** Hdyž potom ſaſtapjeni, winikoju ſ léta 1914, wokaju „Dźerzcźe ſwoju!“, **połwis ſaſnje** wotnowimy, ſo tajka **„krajna pschesada ſa naju njeje žana ſpaka, ale cźeſna winowatoſcź.**

Němski justicny ministar Koch wo krutiskich politiskich praſenjach.

Němſki justizny minister Koch je na demokratiſkim ſjezdu Barlinſkeho wólbneho wokrjeſa mjes druhim praſił, ſo njeje ſaneje pschicźiny, na dopjelnjaju a Locarnſku politiku ſwarjecź. Pschi pschehladźowanju jednanjach budźe Němſka ſ najlépſchimi mozami ſobu dźěłacź, jenož dyrbi ſo dopóſnacź, ſo je němſka ſamóſnoſcź wobmjeſowana. Hospodarſki plan je ninto měrny poczeſeny. W planu hižo **khćeryo ſtrécźene wudawki,** budźa ſo **dyrbjeczi hiſchcze dale ſmjenſchicź.** Wo praſchenju kwalizje je mjene, ſo ſtrony, kotrejž knjeżerſtwo tworja, hromadźe du. Wſchitkim, kotrejž maja ſajimj ſa to, ſo ſo wuſtawa ſatkowa, dyrbja ſo ſhromadźicź pscheczíwo ſtrachej generalneho nadběha pscheczíwo republiku, na kotrejž ſo jejni njepschecźeljo pschihotuja.

Wikowańska bilanca za december.

Statiſtika němſka wyſchnoſcź je wozjewiła, ſo je dowoſ w dezembru 1928 1100,9 miljonow hriwnow wuczinił. Jemu (bjes podawanja wózow ſa wotſchkodźenja) 978,4 miljonow hr. wuwoſ napschecźiwo ſteji. Dowoſ je potajkim wo 122½ miljona hriwnow wjetſchi dyžli wuwoſ. Porno nowembrej je dowoſ wo 52½ miljona hriwnow wrócźo ſchoł. Wuwoſ je ſo porno nowembrej wo 38,0 miljona hriwnow powjetſchił.

Bjezdźěłoſć w Němſkej přiběra.

Też w přenjej połojcy januara je liczba ſo podpjerazych dźěłconjemějerjow khětro pschiběrała. Liczba podpjeranych ſatwěſejenych dźěłconjemějerjow je 15. januara na 2 029 000 ſtupiła, porno 1 702 000 31. dezembra 1928. Sa dwě njedźeli je ſo liczba dźěłconjemějerjow wo 327 000 powjetſchiła.

Reparacije a měr.

Franzowſki dźělowy minister je njedźelu we ſwojej rěcźi w Loudeacu mjes druhim rjekł, ſo pschichodny wuſtawk wězywuſtojnych ſa wuprawjenje reparazijſkich (wotſchkodźenſkich) praſchenjow ma ſa nadawk, poczahi mjes Franzowſkej a Němſkej wuprawicź. Dźe wo to, ſo byſchtaj ſo wobaj ludaj ſkónczinje ſjednałoj, a ſo by ſo Europje nowe žiwjenje ſwěſcźiło.

Franzowſko-juhoſłowjanſke wikowańſke ſrěcźenje.

Mjes Franzowſkej a Juhoſłowjanſkej je ſo nowe wikowańſke ſrěcźenje wobſamknło.

Franzowſka je ſwólniwa, Juhoſłowjanſkej wjetſchu pożeżonku pschiſiwolicź, tola najprjedy dyrbi Juhoſłowjanſka pschedwójnſke pożeżonki nahónoſcźicź.

Juhoſłowjanſka Kelloggowy pakt potwjerdźiła.

Po namjecze nakhwilneho ministra ſwonkownych naležnoſcow a ministra poſty a telegrafa Kosty Kumanudo je kral 27. januara ſakoń podpiſał, ſ kotrymž ſo Kelloggowy pakt potwjerdźa. Potwjerdźaze pišmo ſu ſo do Waſhingtona pósłałe.

Spytana revolucija w Španiskej.

W nozy wot 28. k 29. januarej bě po zyłej Schpanistej ſbéžk pscheczíwo knjeżerſtwu pschihotowany. Hač ſu ſo póbła artillerije hiſchcze druhe wotdźělenja wójſka abo ſnadź też zibilni ludźo pschi ſbéžku wobdźělili, njeje hiſchcze ſnate. Knjeżerſtwu je ſo, kaž je Primo de Rivera we nazionalnej ſhromadźiſnje ſdźělił, poradźiło, ſbéžkarſke hibanje wſchudźe potłóczicź. Jenož w Ciudad Real, we provinzynym hłownym měſeze ſ 30 000 wobydlerjemi, 200 kilometrow k krótkemu wjeczorej wot Madrida leżazym, je ſo artilleriſki regiment 1 wutoru rano kaſarnow a kwartérow policije ſmozował a je żeleſniſki wobkhad ſaſtajił.

Primo de Rivera pschijina, ſo ſ Ciudad Real hiſchcze njeje powěſczow do Madrida doſchło, dokelž ſu ſbéžkarjo wſchě ſwjaſanja pschetorhnyli. W Madridze ſamym je **rołko** ſmérom. Normalne žiwjenje njeje ſamtlene. Powěſcze ſ druhich měſtow, kaž ſ Barcelony a Walencije njejſu ſnate, tola Primo de Rivera praji, ſo je knjeżerſtwo w zyłym kraju hewak ſ kujeſom a ſo wſchudźe měr knježi. Pódła teho je knjeżerſtwo wurjadne kroczele cźiniło, ſo by też w Ciudad Real ſbéžk potłócziło.

Kral ſam je na hońtwje w pokodniſchej Schpaniſkej.

160 000 ſendźelskich dźěłaćerjow před wuzamknjenjom z dźěła.

Sjednoczenſtwo bawmnowych ſchadownjow w Lancaſhiru je dźěłaćerſkim ſwjaſtam wojſewiło, ſo ſu ſwojeho *zadanja na pschewjedjenje 48hodźinſkeho dźěłaſkeho tydźenja* dźerzi. Zadanje dźěłaćerjow, ſo by ſo cźaſ, na rjedźenje maſchinow nałożeny, do 48hodźinſkeho tydźenja ſalicził, je ſo wotpokaſało. Jeli ſo dźěłaćerſke ſwjaſti ſu ſwojeho zadanja dźerzą, je ſtrajk abo wusamknjenje 160 000 dźěłaćerjow wocźakuje.

Katastrofa z nadwodnym lětadłom.

Jeniczke nadwodne lětadło, kotrejž ſwjaſanje na cźarje Brindiſi (w Italſkej) — Athen — Konſtantinopel wudźerżuje, je ſo njedźelu wopor katastrofy blizko kupy Korfu ſcźinike. Lětadło w Athenje pschi normalnych meteorologiſkich pomérach k Brindiſej wulecźa a měješe na ſubi 4 muži wobſadki a 5 puczowarjow. W połodniſchich hodźinach lětadło k dołhemu wjeczorej wot kupy Korfu do wichorjow a hulteje mihły ſalecźa. Wjednik bě tohodla nuſowany, ſo k nuſowemu pschiſtajenju roſſkudźicź. Wichor pak lětadło na morju cźiſnu a ſylne żołmy potom lětadło do pschibrjóżnych ſkałow cźiſnychu, wo kotrejž ſo lětadło roſbi. Wjednik a telegrafiſt běchtaj ſa wokomik morwaj, druhi wjednik a jedyn grichiſki puczowař ſo žnjerce ſtraſchnje wobſchkodźichtaj. Direktor Aeroexpreſa hnydom na Korfu wulecźa. Schef protokolla Athenſkeho ſwonkowneho miniſterſtwa italſkemu pósłanzej-Arlottej ſobuželnoſcź grichiſkeho knjeżerſtwa wuprajł.

Amerikanske lětaniſco při čornym morju.

Sſutkowny minister-Wilbour je w kongresu ſa to rěcźał, ſo by ſo pschi brjohu Cźicheho morja Cźiniſchcźo ſa amerikanſke lětadła ſ wudawkom pjecź miljionow dollarow natwarikło. Wilbour namjetowaſche, ſo by chtał ſo knjeżerſtwu natkwilnje dwaj miljonaj dollarow dalej, ſo bychu ſo ſ tym mohłe přenje muſne dźěła wuwjeſcź.

Ali Achmed, nowy čakanc na afghanski trón.

Kaž ſo ſ Kabula powě, je nowy cźakanc na kralowſki trón, **Ali Achmed** w Jagdalaku kralowſku khorhoj wupowěſnył. Jeho wojaſy na Dźelalabad cźahnu, kotryż je 38 kilometrow wot Jagdalaka ſdaleny.

Ali Achmed chze ſ Jendźelcźanami hromadźe dźěłacź a je pola dźěła Schinwarow podpjeru namakał. Nowy cźakanc je jendźelſkemu pósłanzej wojſewił, ſo w bliſkim cźaſu do Kabula pschińdże, ſo by ſ nim ſrěcźenje wobſamknył.

Habib Ullah je rjekł, ſo Kabul wójſku Amana Ullaho bjes wojowanja njepschewoſtaji. Jendźelſke lětadło, kotreż ſu póndźelu do Kabula pschileczałe, ſu 30 Europjanow do Peſhawara dowjeſe. Habib Ullah je wichitkich nětkuſchich miniſtrow Amana Ullaha ſajał a jako ſaſtajenzow wobkhował. Wſchě nowocźaſne twarjenja, kotreż je Aman Ullah w Kabulu natwariecź dał, chce Habib Ullah roſtłołecź dacź.

Europjenjo ſo z Kabula wotwožuja.

Jendźelſko-indiſke knjeżerſtwo je wobſamknło, hnydom ſ lětadłami ſapoczecź Europjanow ſ Kabula wotwoſyć. Wutoru ſtej dwě wojeſkej lětadle ſ Paſhawara do Kabula pschileczałej. Kaž dołho wjedro dowoli, ſ Kabula dwě lětadle ſ wukrajanami do Peſhawara wſchędnje poleczitaj, hač budźa wſchitcy Europjenjo ſ wuwjacźom tych kótſij puczej pſches Ruſku lépſchimi dawaju, wukhowani. Eſobuſtawy jendźelſkeho póſłanſtwa jako poſledni Europjenjo Kabul wopuſchcźa.

Po wojſewjenju jendźelſkeho póſłanſtwa je drje kłanišchcźo w Kabulu ſe ſnjehom pschikrył, tola je jeli ſo nowy ſnjeh njenańdże, ſ lětadłom możno pschiſtajicź. Jeli ſo bychu ſo wojſtejnoſcze wjedra njepschubjeſcźicź, ſu ſo pschihoty ſa transport po karawanſkej dróży do Fudiſkeje cźiniłe.

Emir Habib Ullah ma ſo ſ roſcźazej žadnoſcźu pjenjes a žiwnoſcze bjeżacź. Jeho hižo potſchańene fleiſtſchcźo je dale ſ wobſamknjenjom ſpłahowo w ranju kraja wohrożene jako nowemu napſchecźiwneho krała **Alija Achmeda Džana** poſtajicź a pod jeho wjedniſtwom do Kabula cźahnyć. Take nowa ſchnataanza ſ dobom pokaſuje, ſo wotwobroczenje ſpłahowo wot Habiba Ullaha njeje k lépſchemu Amana Ullaha. Alij Achmed Džan ſ wopředka kralej Amanej Ullahej pschiſwiſowaſche. Hdyž ſo njeméry ſapoczachu, jeho Aman Ullah wupóſła, ſo by je Schinwarami jednał.

Aman Ullah je mjes tym w Kandaharu wotcźi knjeżerſtwa ſaſo do ruki wſał a wot tam pschihoty k nowemu wojowanju cźini. Dokelž je zyle wójſkowe wuhotowanje w Kabulu woſtało, je Aman Ullah agentow do Peſhawara pósłał, ſo bychu tam ſchćeż wulkich nakładnych automobilow ſ němſkich fabrikow ſebrali, kotreż ſo afghanſkemu ſtatej dla widźerjenja njemérow njeſu wotedałe. Kóždy ſ tychle nakładnych automobilow może ſo ſ 18 muženi wobſadźicź. Po njepotwjerdźenych powěſczach je Aman Ullah w Kandaharu **nakhwilne miniſterſtwo ſwonkownych naležnoſczow ſaſoži** a je wukrajnych ſaſtupjerjow namołwił, ſo bychu ſwoju dźěławoſcź do Kandahara pschepołożili. Praſcha pak ſo, hač budźa diplomatojo po tymle namołwjenju cźiniłe.

Jindyż měſtoſtarſt, **lord Irving**, je pschi wotewrjenju parlamenta w Nowym Delhiu rjekł, ſo ſo knjeżerſtwo politiki **najkruczíſcheje neutralnoſcze k Afghaniſtanej dźerži,** a ſo ſo nadźija, ſo ſo bórzy ſaſo měr a porjad do kraja wróczitaj, a ſo ſmeje Indiſka pschi ſwojej dołhowjeczornej njeſy měrny, ſylny a ſjednoczeny kraj ſa ſtuſoda.

Hoover za zwołanje konferency primórskich ſtatow.

Waſhingtonſki dopiſowař „Morning Poſty“ je ſ wobhoniteje ſtrony ſtyſchał, ſo Hoover, pschichodny president Sjednoczenych ſtatow ſo two to próſuje, ſo by ſo lětſa we ſeptembrje nowa konferenza pschimórſkich ſtatow wotmełka. Demokratiſki ſenator Walſh je namjet na ſwołanje driheje konferenzy ſa wobtrońenje wójnſkich łódſtwow ſapodał. **Jeli ſo njeby tajka konferenza wuſpěcha měła, by knjeżerſtwo dyrbjało wójnſke łódſtwo natwariecź, kotreż njeby ſtaſkſche było, dyžli jendźelſke wójnſke łódſtwo.** Walſh praji, ſo je žebi Jendźelſka prawo wumeńka, neutralne łódże ſa cźaſ wójny pschepytacź. W teſe wóży wulki ſamſkiſtowy ſtrach mjes Sjednoczenymi ſtatami a

Jendželskej wobstoji. Město so buchu so tschěrki dale twarić, da so pschipratowiske bydź, internazionalnu konferenz swołać, kotraž by mamórske bronjenje na skutkownje wašnje tykała a samjesowała. Dosohnje jasne je, so twar **wójny tschikotow**, kajtiž zakonjowa pschedloha, amerikanskemu kongresej pschedpołożena, **pschihotowanja na wójnu napschečiwo.** Mócnosć wójny mjes Sjednoćenymi statami a Japanskej je po Washowym měnjenju jara mała, mjes tym so tu rozdźěle měnjenjow z Jendželskej jara wažne.

Nowe njepřećelnosće mjez Chinezami a Japancami.

Kaž so je Schantunga póst, je w měsće Lungka k njepschećelnosćam mjes chinesskimi wojakami a Japanzami dóšło. Japanske klamy a wobydlenja su so wuchudźe. Dwoju Japanzow su stónzowali a někotrych druhich hranili.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu 30. wulk. rózka.

Adelgundy — Martiny.

Z mudrosće Jana Radyserba:

Do bitwy z wulka wołaja,
A we bitwje so khowaja.

*

Njech psy a měsačk blawkaja —
My dźeržimy so Serbowstwa.

† 1829 pastor primarius Jan Bjedrich Bjenada we Wojerecach.

1618 sćinj so Budyski měr.

† 1882 Pětr Cyž, herbski rychtař w Nowoslicach p. Ralbic, horliwy Serb, kiž běše 12 lět zo zapósłancom na łužiskim sejmje.

Z knihi serbskich nałožkow a widźenjow.

Do poroda dźěśa so mać docyła z holymaj rukomaj hnoja abo njerjada dosahnyć njesmě, to budźe hewak dźěćo mazane. Wona ničo pakosćiś njesmě, abo prječ wzać njedyrbi, też nic staršimaj, zo dźěćo njeby padušne było. Njesmě ženje přez běžacu wodu přeńć, ale ma po mosćiku hić, hewak dźěćo při swojim stawje abo we swojej wsy njewostanje, ale budźe wandrowske. Hdyž samodruha před wohnjom so stróži, dostanje dźěćo wohnjowe „znamjo“, hdyž před zajacom so stróži, pak „zajeći kročk“ abo kónčotku „zajeću hłowu“. Hdyž pak samodruha přez skałobu zhladuje, potom dźěćo šělawje hlada. — Z tutych nałožkow pak spóznajemy, z kajkej česćowanosću a swědomliwosću su stari Serbja na samodruhosć dźiwali.

Prostwa.

Ty, o Božo, znajeś, kajke haju
Mysle we wutrobje ja a pśeća,
Kajke wjeselenja w duši swjeća
So, a kajke rudźenja w njej taju.

Ty, o Božo, wěś, zo wěrnosć prajn:
Ducha mocy wšě a cěła leća
Serbam k zbožu dopomhać, a dźeća
Mojich žadow w Serbach jeno krajn.

Ty, o Božo, mój tuž wusłyš paćer:
Kamjeń, kotryž dusy nas a mjeće,
Ach, wzmi prječ a z dušow cěmnosć zaćěř!

Ty, o Božo, daj, prjeć hač so minu,
Wěstosć, nadźiju, kiž són mi pleće:
„Serbja njezahinu“ a rad zhinu.

Cišinski.

— **We wjedrje.** Wšěchna lět nad Jendželsku, połnozej a rauschej Europu. Tute hnite wyschiny su mnohe cěłaze nižiny zeběrbale. Schkleńza pola nas wyšoko na rjane pokazuje. Wonka kruta zyma tschipi. S wječora Europy nad Jendželsku lěći nischa a je wječorje njepschijemjelka. Njemóžno njeje, so so hač k nam wupschestrěje a potom pola nas hnano kónc tutoho tydźenja zyma trochu popuschći a snano so do tacża da. Jutše schwórki sthadźa błónečko 7,46 hodź. a khowa so 4,41 hodź. Měšacki sthadźa w połnozy a khowa so dopołdnja 10,24 hodź.

— **Nowy wjednik Budyskeho jastwa.** Wot 1. februara je so jastwowemu direktora w Budyschinje pomocny dźěłacźer w justizijnym ministerstwje hauptskubnikli rada dr. Jan Reinhold Echler pomjenowany. Knjes ministerski rada dr. Starke jeho 1. februara pschipoldnju w 12 hodź. we wustawje I do jeho noweho zastojnstwa sapokaża.

— **Němske tydźenje za wobaranje sjednoćenjow** (Ruwo). Wot 24. februara hač do 3. měrza 1929 wotwjese so tóle tydźenje. Tuta wupłiwa je we wschitkich wobhładźelnych kruhach kiwy wothłós namakała. W tutom tydźenju ma so po możnosći na wschich městach Němskeje je wschitkimi sydłami rosjasnjenja, powuczenja a pschiwabjenja kedźbnosćo složowacź na wobaranje sjednoćenjow. Samór němskostatneho tydźenja je trajne a hotowe hobuhdźało kóždeho jenotliwego we wojowanju pschećiwo sjednoćenjam sylne stracham. Dźe wo lěpsche wschitkich ludowych stawow, dźe wo žiwjenje a strowosć jenotlima. Hesło „Ruwo“-tydźenja je: „Bombarduje wobaraćej sjednoćenjam!“ Tuto hesło dyrbi so stacź z hesłom za kóždeho jenotlwza sa wschitke czasy. Namołowanje k hobuskitkowanju měri so na wschitke worschty wobydlerstwa!

— **Za dostawarjom renty!** Dostawarjam invalidneje renty, kotrychž mjena so sapoczmu z pjećimi A hač Z, wupłaćuje so wot nětka dopołdnja a popołdnju k prěnjemu rajsej piatk 1. februara w towarschwej jitwu „Měschčańskeje sahrody“ a niż wjazy w Sćejmowni na Hrodowskej haju. Tute renty wupłaćuja so potajkim też popołdnju w „Měschčańskej sahrodźe“.

— **Bliščhu njedźelu wjerčor w 6 hodź. 43. duchowny wjerčorny koncert w Pětrowitej zyrkwi.** Pschedewdźe so Missa poetika za sopran a pschećelske Salzburgskeho domscheho kapalneho mišchtra Josefa Meßnera a 94. Ypsalm, sonata za pschećelske wot Julkuša Reuški. Tutón genialny basnik hłoßom semrě 1858 hakle 24 lět starh a sawoßuji jenož jenu sonatu za klawěr a jenu za pschećelske. Tuta sonata za pschećelske je bjes dwěla najwuznamnischa kompozizija za pschećelske 19. lětstotka a steji po formje a wospschijeću wyšoko nad pschećelskowymi błźakami jeneho Mendelssohna, Rheinbergera a Lißta. — Programy k tutym hódnostnym wjerčornym koncertam su po 30 pj. pschi zyrkwinych durjach dostacź. Zyrkej budźe derje wutrjepjena.

— **Sso satšćił.** Wčera popołdnju satšćił so tu hosćenzarź Hoyź. Pschićinka k wobžarnjomnej kroczeli tutoho powschitkownje waženeho muža leži brje w rozsłuchanju cłowonu.

S **Dźěwjatkez.** W tudomnej Salmez dźěłarni kolegowych wobdźělkow jenoho młodostnu dźěłacźer Wendler se Holzy. Jeho sbrachny tranzmišija a sćemi jemu lěwu ruku trójzu, so kosće won stejachu. Wobžarujomnemu dopomoc wjesełcu a autom do Budyskeje měšchčańskeje khorownje.

S **Rosnowdej** pola Budestez. W nozy k wutorje pobudu padnjchi na tudomnym dwórnischću. Rano namakachu sastojnizy durje wotewrjene a samk wukamany. Padnjchi běchu wschitke kaschcze a kamory rospaćili a teź spytali pjenjezny kaschtu z murje wołbić. Dźěchu sa pjenjezami, njemóžachu pak wjele wuspěch, dokelž jenož něschto mało pjenjes namakachu. Běchu telegrafowe a telefonowe groty rosdźěli a elektriske zehlawki wuschrubowali, so jich nichtó njemohł pschekapić.

S **Barta.** Wojerske towarstwo so Bart a wokolnich **njedźelu w Müllerez** hosćenzu w Barcze Kleinschi symfki swjedźeli. Na mjsto sthorjenych sudy powita towarsch Adolf towarschkow, zsetrowi sći a hosći. Derje pschedstajene dźiwadło w sthach najtach „Skiwéru su źiwéru“ namaja wjele pschihladowarjow a hrajerjam dosta so sa jich prózu bohaty pschi Zorlny wustup dweju wosoßowu wubudźi mnoho smi Pschi rejach a pschełoßowanju wostachu wobdźělnizy hi cze blize mjes sobu a drje so spokojeni wróćichu.

S **Njechornja.** Rasćha dobrowólna wobora wo swój sćetuchi symfki swjedźeń sandźenu njedźelu w Kotecźanskim hosćenzu. Nahladna hyka hosći a sastupjerjow susodnych woborow běsche pschischła. Stotnik Pažold powita sedźenych, wosebje susodne woborý z Kotez, Wischow, Luisa, Hrodźischcza, Worzyna a Drožđija, kaž też Njechorúskeho a Kotecźanskeho wusejmjanostu. Dobre dźiwadło „Nuknjeny mandželski“ pohnu tej najwjetscheho posłuchowarjenza k smjechanu. Wschitkim hrajerjo sazbudźichu so derje do swojeje róle. S rejku skónczi so rjany wjesół.

S **Kotez.** Njedźelu wotmě wojerske towarstwo swoju hłownu zhromadźiznu. Pschedsyhda towarsch Koch wuprajł swoje wjesełe, so běsche njedźiwajcy njepschihódneho wjedra 32 sobustawow pschitomnych. Pschinoschki pomyslschichu so wot 4 na 5 hriwnow. Towarstwo dha 17. februara symfki swjedźeń wotmuć. Wschitke pschihotowanje dźěła pschepodachu so wosebitemu wubjerkej. Wotkliczenje pokładnje běsche spokojase. S lětneje rosprawy ma so hischcze wuschěhnyć, so ma towarstwo 65 sobustawow.

S **Dažinka.** Sandźenu njedźelu swjerčerske invalidny rentnar Jan Bohuwěr Mawšich se swojej mandželskej Khrystu žadny dźeń bjemannjeho kwasu.

S **Rakez.** Swój 59. założenski swjedźeń swjerčerske sandźenu njedźelu wojerske towarstwo za Rakezy a wokolinu. Sswjedźenski porjad běsche bohaty a wopyt dobry. Na Zelenu pschiwłuschnosć k towarstwu buchu wusnamjenjeni August Kral, Maks Kral a August Wjeka z B a Jan Krusćha z Trupina.

S **Němzow** pola Wojerez. Wutoru rano pichi żelesnisku mošeje na tudomnych kejowniscach něhdże 50lětneho muža morjewho namakachu. Hač je won z cźaha padnył abo na druhe waschnje wo žiwjenje pschischoł, hakle pschepytowanje dopokaza.

S **Wojerez.** Je wotmyslene we Wojerezach wutworjeć ratarsku wuspitajenju 2., 3. a 4. junija t. l. Wobkedźbuje Landbund a ratarske towarstwo so hižom na wuspitajenju pschihotuja. Derje so tóždy hischcze dopomni na pohłedniju tudomnu ratarsku wuspitajenju, kotraž běsche we lecze 1924.

S **Delnjeho Wujězda.** Sandźenu sobotu bě starý Handrij Mjerwa, z pschimjenom Brechtaś z nascheje wsy cźiche wutworił a woczi na wěcznje zaczinił. Wón je był w Delnim Wujězdze a dalokej wokolinje jako dobrý a žiwéry žerbski braschka znaty a cźesćeny. Dla wyšokeje starosty won nětko wjacy jako tajki skutkował njeje. Won je starohu wot 79 lět dosahł a budźe źiwjenu popołdnju 1/3 hodź. pohrjebany. W swojim žiwjenju je wschelake rjemjesła wukonjał. Won bě krawc, rowrujer, braschka a wjele lět nózny strazník. Won mějesche dobre kschesćijanske smysłenje a žiwérnu žerbsku wutrobu. Wot młodych lět běsche cźitar „Cserbšitich Nowin“ a je hacź do swojeje smjerce pej je wuzko wuził. We hischcze pschedy krótkim cźasom kóždy dźeń na dwórnischću pschischoł a sebi „Nowiny“ wotewjeł, dokelž chyschce ju w pravym cźasu dostacź. Na konschenjach su won skoro kóždu njedźelu wobdźělli. Won może nětkomužkuli w dźenjenjischim cźasu i pschikładom bycź. Teź redaktija „Serbskich Nowin“ sebi jeho dla jeho stutkow wuzko wuzi a swoju zelnosć k jeho wothadej wupraji. Njech je tomule stwórcnemu Serbej žerbska jemja lohka.

Na Librowem gruńcu.

Roman Teresy Nowákowoje.

5] (Pokrjacźowanje.)

Librej chyschce so někotre rjeź, ale potom machmy jenož z ruku, sahnyły z hubu a je samyslenym wócźkom pohlado do dala do husćezskeho so schera. Dóndźechu hacź do korczmy, z kotrejž błyschcześche so žiwélo, z kotrejž powocźinjenymi wokmami salkinca schcerczenje trunow, hruby hłós pasona a pischczenje klarineta a schalmaje. „Daj wam Bóh Knjes dobru nóź“, porucźi so hospodarjam a spěchnje minu so w pschedněj khoczmy. Kulka a Cześchka wuhladaschtaj hischcze z wokanmi, kak so dorcźuje z rosswjeselenymi hólcami a herzami, kiž běchu so na jewischcźu sesbydali, potom dźěschtaj wobaj domoj.

Strauka pasaja khwilku wonka, wobkedźbuje wulku harfu, nastawschi po pschestawaju swoju, a po krótkim pschemyslenju dźěsche też nuts. Na prosty seika so z Libru; khěžkaž pohlada brasznju do worcow, w kotremž widźeche wusiatosć, storo hrudnosć a sćicha so sajmja. Libra jako by tkot, spěchnischo wustupowasche a sa wokomik mějesche korczmu za sobu, kroczo i mulkimi kroczelemi horje na rańschi konc wsy, hdyž mjes někotrymi khěžkami a barakami stojesche Librowy statok.

II.

Na Jewizach je wschudźe smacź, so je to wjesela hižo wo horach. Pucź, kiž pscheš nju wjedźe, stupa a ta khwilu sabo k rězy abo k hatej po snižuje. Jedźiczanske twarjenja druza so jenož na mało mešćnach k sebi do zukka, wjeschina z nich je jednolinije rosbrojena, a te, kiž su wot pucźa trochu sdalene, sepschěwaju swój pohład wo mały schmerkowny abo jedłowy lěs, slojk k zyłeho husteho lěsa, na kotrehoż kronje je wješ nětko natwarjena była.

Wola druhich twarjenj, wosebje pola kubłow stoji hyrdku mózny schlom, lipa abo jaworz, kotrehoż hałosy wobdawaja bydlenje i druhim. cźerstwischim pokrywom.

Domki su storo wjetschke sczełane, jich sczełmjene hałady pikarja so mjes sabělenej hlinu, z kotrejž su schkałoby salépjene; rěchi, se schindźelom kryte, su w běhu cźasa sczołuvanje a wubjerske na zebi mech, lischawki, a pschi wuhnju sześchny roskolnik. Swižle su wumělcy z prětkuschkami strojene do hwězdow stworzow a prawokutnikow, wurěźane je w nich wokniescho a nad łapizu je naiwkunsty wjerschk.

Do pokoja wokolo twarjenja wije so jabroda se schatekowym abo cźerstwym schmrěkowym plotom, za kotrymž pschebywschcyja so wyšokeje a wusteje podoby hłowcźiny, rosłožitych žylnych jabłonjow a kruschiwow, mochojta sceli trawnika a prědku trochu korjenjow, schlostnje, zyble a nějchto złónczných róži. Se swojim prjańym cźołom, wumělšy sestrowjenym kryhwom a se swojimi schtomotwymi stupinami, w sahrodze cźerstwje selenymi a měnjatymi, naby nimale kóžde Jevicźanske twarjenje wožebitosć zajmeho, kmcze wokruschenscho wobrasta. Njenje kěžde na nje spokladnyc; ale sa to njemóžeschе so nimothudźasy sacźišcźa dowobaraci, so njekrocźi pschez wješ, ale pisches mnohe na wsajim so njestaraze łamoty abo puschczinki.

Njedźechu to rjady žwězow, kotreż Librej, domoj so nawróczazemu i wokniescholow pódła pucża žwěcźachu; tu a tam mjes cźornymi schtomami njewěsće a cźerwjenje jenoż sbłyschcza schkrizała kaj bludnicźa. Sa to cźim jaznischo běsche na njebju; hwězdy žwěcźachu njewschednje jaśnje, a na njedźelskej dróhy běsche widźeć, so naštawa dwjeleli so, so jutrje, hdyż po wokolinach wźach pucź je wjedro. Na dźele budze tej derje; wotawy so schwarnje pohwja a wuschmu, žnadź też do neplow kopanja wjedro wudźerži.

Hdyż te hwězdy kraźnje žwěcźa, je žiwjato jako we zyrkwi, pomyšli žebi Libra. Wot Jutkleżow wotešdże je dźenjenischim běhanjom a haru storo spróżny a je Skrauskowym schkrěžkom a wobžarowazwymi pschispomnjenjemi žuźodow trochu rosmjerjeny; nětko sa cźichim a pschi serjach naswjsnego wjeczora wsicha njeluboscej pomałku se njeho spadowasche. Nětchto stow kroczelow wot kubła hu paiche pucź jara nałe; Libra posasta, sdychny i hłubole a sajo na njebjeski dróhy so sahlada, kiž wupinasche se jemu nad hłowu w měrnem wobtoku. Napschećžo njemu na ranu cźerwjenjesche so wobkoha; sa krótko wumarí so i cźerwjenjotsce kapały mežacźk w drubej schwórci, a hdyż pucź wospjet dosć nałe do doka so sawinu, sa wobkada w běłem mežacźkowem žiwotle wože a tschi nescha Svitowe, kiž jako roskuschtowane kamjentne scherje wotpoczowasche na wyšoku, je wschcźi stron i hórkemi wobdatej runinje, žnadź pok hodźiny wottud.

S Libroweho domjeho, i cźesćaninu do pucża, njidże žana žiwża so njeźiwecźesche; cźerwjene drobne pruhi, kiž na pucź braschcy padachu, wuhladachu i wokniescheho pódlanskeju dweju domcźkow. Wulka, jara halosata a wyšoka kruschwina, stojaza psched statokom złe žana, jakrywasche ju do hischcze wjetscheje cźmu. Alle pschihodźaszy pschikrocźi k polnej wětroku k durcźkam, mjes dwe žalěnjenej wokniescholoj do scźeny samurowanej, a sahnuny na njej. Mjłkleschе, so jeho doma wsecźischo wuhlasche. Durcźka njedźechu do pschedkhźe a wokniescholj wuschcze wajchlej jene do cźorneje kuchinki, druhe do komory — žnadź je tam runje nźchtó se starschich abo sotrow pschitomny.

Dołho njecźakaschе pod kruschwinu; i kulowateje śerí w durcźach samikny mały błyschcź, satuknanje muiskа kare pota, a we wobžiwźenem městnje sjewi so muž i bałasom bo kucźwom w cuzu. Wšěsche skoro tak wyšoki koż nawo cźazy bo braschka, trochu drje w tyle stulenj; schérake wusy wobkleća a kudrjate, hišo schedźiwjaze wkoźy wobkrucze wachu zyle widźomnje podobnoscź nana a žyna.

(Pokracźowanje schćeduje.)

S **Klětneho.** W Lorzej hoječenzu wotmrě Ho Japodjena najsmišla zhromadźizna Raiffeisenskeho towarstwa. Knjes wučeř Schwolach ju nawjedowaše. Hłowny pšechodnošk posłaci knjes inspektor Droste z Briega, kiž jako stary nošowny wobzamłojny rěčeše wo pizowanju, hrojenju a druhich ratarskich praschenjach. Na to porěča wězynstojny Raiffeisenskeho sawěsćenja knjes Reinecke a skónčnje knjes składowník Pleßow. Knjes Henry z Hayingowy pšechodnoschowaše wo maschinach a wuzi pšchi tom dźełowe wobrazy. Stónčnje porěča knjes bankowski pšchedstejeć Dierig ze Sborjetza wo nětčišćich pjenjezny poměrach.

S Niśeje. Rano sahe pobu pabuch w jenej tudomnej drogowni. Wón wotamknu z pałkuczom khěžne durje a kłamarške durje we wothěži. S połkadnje pokradny 20 hriwnow dwohnych pjenjez a małe wužki.

S **Khorčebuša.** W nozu wotko 1/12 hodź. wudyri woheń pola Waldschmidtez firmy. Palicź sapoča so w pšchisłušćich dekorazišćich městnosćach sa wulkim paradnym wopitom. Sćipny kur hačešče dźěło wohnjowoje wobory. Ji pak so skónčnje poradi, woheń samjelowaš. Sa nězbože bohužom běšche strach wotstronjeny. Nimo druheje dekorazišeje **potrjeby** spalichu so **někotre wóskowe klanki.**

Póstniski čas.

Póstnizy — sawjaty, jutk a hara! Jedyn swjedźeń hońi druhi. Tu swjećej towarstwo „Wjeczor pšchi Rhynje", tam „Pšchi brjohach Schprewje". Tu wabi hoječenzaŕ na pěkny wječork pšchi schkleńcu dobreho Pilsenskeho, a tam ma sašo to nanajnowsche, hišćece ženi widźane ze swojich cumnosćach zkowane. Lud, wošebje młodźina wusta, starschi pšchihladuja pěknje a pšchećiwja hišćece cas rjekojty cźaš młodych lět. Skoro so sda, jako by lud na wšchu nuzu sabył? Oh ně! Jenož jóm chze so tak prawje towarschnje sawješeliś! To popischejmy też kóżdemu! Prawa radosć je dobre lékarstwo! Też nałchi žokossowy bratrja su tutu wuczbu hłownych wječerzow pschijeli. Wo lětu kruteho dźěła chźedźa so sawješeliś, tak prawje po Sserbow sdobnym waschnju. Pschichodnu niedźelu wuhotuje Budyšća jednota „Sokoł" wječor w 7 hodź. w sali „Běłeho Konja" kražnu pótniśi wječerk pod mottom: „W raju žorta a wjeśela". Kak khnega hižo tute wabjace słowa! Nochcemy pschevadźeś, schto so posći, ale to je wěste, so budźe pšche wschu měru rjenje. Wobstaćź budźe cźi wutroba, hdyž sastupiśich a wospjetowanje posmórk budźe wuthłyschćź radosće, hdyž so domoj wrócźiś, to wźi mi luby cźitarjo, ... cźitarka. S ... sćipny hosćeń wšak Sanca niewostanu, ale we wulkej ličbje pschichwakaju so wšěch stron maczerki Luižizy. Ale też tebje, luby pšcheczelo, pschepruschuje sarjadniśtwo, pschihódź je swojej najlubšchej na śwěcze a raduj ho z nje w „Raju žorta a wjeśela!"

Z Łužicy

* Se **Schérachowa.** Schtworšk popołdnju poradźi so tudomnemu zandarmej Grunertej „cźejčeho pachola" sajeć. Pšched nětkotrymi dnjemi porucźeješe so z najwěschtkom młodźy cźłowjek jako hłožowaŕ kławěrow, njewotjewi pak žane mjeno, ale žadaješe sebi, so bychu so sfasanki we Effenbergerez cźažnikarstwje wotedałe. Zandarm jeho w tutom wobkhodźe namaka. Zusy njemóžeješe so je žanym wopišmom wupokazaś, zandarm jeho na to na nětschcźanski hant zobuwsa. Po puczu spyta zuły cźełnych, tola z pomozu dźěłaćerja Grützmanna jeho zandarm sašo dohanhu. Na hamtiskim sudnistwje so wukopa, so je sajaty cźejki pachoł, kotrehož njekasanstwa dla z kojeŕskim stupom pytachu. Wón rěka Hans Rüger a pokhadża se Frankfiadła pola Darmstadta.

W raju žorta a wjesela

zeńdu so serbscy Sokoljo a jich přećeljo w njedźelu 3. mał. rózka 1929 wječor w 7 hodź. w „Běłym konju"

Póstniska zabawa

polna radosće, žorta a bratrowstwa Wam kiwa, přińdźće tuž też wšitcy a wjeselće so z nami! Nizka zastupna płaćizna. Poskićenjow mnoho.

Jednota Sokoł w Budyšinje

* Se **Jitawy.** Po próżowanju wschelakich sajimzow su w Jitawje 24. wulkeho rózka jěchaŕke a jězdne towarstwo łałoźili. Do towarstwa sastupi hnydom nahladna ličba hohnstawow.

* Se **Shorjetza.** Sobotu namakachu nimale se šnkhom sawdke pola Nenhausa cźišo 46-lětneje Lindy Müllez. Wječor pschedy běšche wona hišćece nakupowaŕ schła. Duzy domoj k swojemu nanej, pola kotrehož bišche hižom lěta dołho z hospodu, je drje ju njemóż wobjała, z kotrejež wjazy niewotnuzi.

* S **Wjasońcy.** Dokelž tu pschezo wjazy dźeći na khrizu schori, su schuli w pjećadnjej wožy hač do soboty 2. makeho rózka dyrbjeli samknuś. W tutej schuli je schtwórty dźeł schulskich dźeći na khrizu schorik. W swjatkowej powołańskej schuli pak so dale schła dźerźi.

* S **Hirschfelde.** Sobotu wjeczor wotpałačichu paduschi w tudomnej evangelskej zyrkwi hiwi. Wětra a Pawoła kollektowe kaschćiki. Dokelž pak so kaschćiki porjadnje próżdnija, je maierialna schkoda wjesela hač wuźitk pabuchow. Dopołnachu też bórzy njewupšchi swojeho dźěła a wosławichu dźěł kaschćikow zwłch.

Zapóslane.

Minakoŕ němski?

Spodźiwnu powěsć podawaju „Budyske Nowiny" w cźišće 22 (sobotu, 26. wulkeho rózka) z Minakala. Tam nětjeješe so schulski wubjerk w pschitomnosći wokolneho schulskeho rady z pschecjom „nimale wschitkich němskich a herbskich starschich" saběracź, „schula, kotraž bě pryedy nětnka a kotraž je so jutry 1928 bjes praschenja starschich do *rěcźnje měschanej pschewodnyschći*", *jako nimały jejnicź.*

Tale powěsć je dźiwna gama na žebi, pschetoż so móża žebi też „nimale wschitcy" herbscy starschi pschećej, so jich dźeći njedyrbja herbšćeje wuczby wuźicź, nimale k wěri podobne njeje. Wona pak je też tehodła dźiwna, dokelž je znate, so je tamnišche schulske pschedstejećerstwo w swojim cźaju wobsamkło, *so dyrbi schula rěcźnje měschana być, so pak nó na tute wobsamknjenje dźiwako njeje.* Po dacźu schulske twjedźenstwo niczo wo nim wědźało njeje, so njeje herbšću wuczbu zaswjedło. Hakle do jutrow 1928 je so z aktow wupokazało, so ma schula rěcźnje měschana być a tohodła też žane naprašchowanje pola starschich nuzne bylo njeje.

To dyrbjał po prawom Minakałkiti dopišowaś wědźeć. Abo je tamne wobsamknjenje wopraudźe tajke potajnstwo bylo?

Ale cźohodła so žadyn Sserb na sanjechanje herbšćeje wuczby wobcźežowaŕ a nowemu schulskemu radźe prajił njeje, kaž wězy leża, k cźemuž by sškadnosć była, hdyž bu tutón wo to próżowaschoje, so by so Minakałkiti schulski wubjerk za rěcźnje měschanu schulu wuprajił, dokelž ménjeschе, so tajke wobsamknjenje hišćeze njewobsteji. Njechamy tukaś, so je nětchto, kotryž je wěz znał, pytnywschi, so schulski rada niczo wo tym njewě, žebi muzłik: Niedy pschi tutym ménjenju wostanje, kaž so herbšćeje wuczby sminjenu. Cźežko pak je, tule myśl wotpokasaś.

Dźiwno je dale, so w dopišu niczo wo tym njeźłyschimy, so bychu padagogojo we wubérku za pschikrobne prawa a pschikrobnu potrjebnosć herbšćeho dźěłesa wukmpili. Wjele bóle bo wusłyschimy, so wjetschina wuczerjow na stronje starschich stejі, tu potajkim na Sserbam nіz pschecźelnym stejnischcźu. W Minakale je 6 wuczerjow: schuliśi wjednik knjes Krónа je dobry Sserb; druhi po ratarje je knjes Tischner, kotryž je do swojeho pschihótajenja źłubik, so herbšći nawukne; tśeśi je knjes Krowz, syn predawschcźeho knjesa kantora, a wuwcźk naschcźeho wótcźiza Bjarnata Krawza. Hacź runje je w herbšćej wožy wotrostk a ma herbšćeju starschcźu, njeje herbšću rěcź nawukнył. Druhi wuczerjo tuž Němcy.

Mózno wschak je, so dopišowaŕ njeje wschо napišaŕ, wošebje niz to, schtoż nětchto so jemu njeje prawje lubiło. Njepischе wschak też niczo wo tym, schto je schuliśi rada prajił, kotryž je so tola wěcźe nětak wupraził a to, kaž žebi jeho sastojnstwo žada po sakoušćim prawje a paedagogiśim dowidźenju wěcźe k lépschemu herbšćich dźeći.

Tola wo prawdu po dacźu dopišowarjej sypła cźinicź njeje. Ma tola sa nuzne, herbšćeho sastupjerja z tym podhładnoho cźinicź, so jemu porokuje, so je prajił: „W Cźechach hy so mi lépje lubiło hacź w Němzach". Jara derje wschak ko nam tu khwału w Němzach wopraudźe njeźdże, a to nikomu, wošebje pak niz ratarjej. Ssamo němskonarodni z nětcźišćej Němšćej spokojom njejsu. Dopišowaŕ dże wšo nahlad šudźicź, so je tamny Sserb njepschecźeł Němzow a dopomnicź na strach, kotryž po ménjenju dobrych pschecźelow Sserbow wubohej Łužicy se strony Cźechow hrosy. Wěz dyrbi tola trochu straschna wonhładaś, so by też němska sjawnosć za Minakałkiśich Němzow a Němzakow mėła. Tehodła je też herbšku wuczbu jara kražnje a k wérje podobnje wopišaŕ. Kak ko z njej ma, budźe wěcźe knjes Krónа nam a němšćej sjawnosći rozkazaś.

Dopišowaŕ pak njeje dospołnje pschešwědčeny wo wuspěchu swojeho próżowanja. Njeby-li schuliśi wubjerk nebdże tolt tak rosumny był a po jeho pschecźu wobsamknył, hroźy se zhromadźizmi starschich a se starschiśkej radu. We tajkich zhromadźiznach pak ko też hłoźy prawdy a rosuma błyschcźej dahwaju a sdónčnje też nětchto wuskutkuju.

Zyła wěz z wulkim njemérom, kotryž psches schkaranje narodneje pschepjatosće a wotrodźeńśtwa w schulskich wobłaćach nastanje, je nowy dopokaz, so schuliśki sakoń prawje uima z postajenjom, so ma schulske pschedstejećerstwo wobsamknyć, hacź ma schula rěcźnje měschana być abo němska. S agitaciju go, kaž widźimy, hodźi najkolwrotnische dozpjeć. Schtó wě, schto su Sserbam barbili, so su swoje mjena pod pišmo stajili, kotrež jim tola schkodźi.

Swóibne powěsće.

Semrěli: Helena swud. Klingśtowa rodź. Wróblez we Hodźiju, 80 lět. — Wilhelmina swud. Schtifflowa rodź. Pólešez w Budyschinje, 78 lět. — Bjedrich Wilhelm Bergmann, cźahowy wjednik na wotp. w Kamjenzu, 63 lět. — Arnoschit Rudolf, wunmeńkaŕ w Nowym Schumbornje pola Biskopiz, 77 lět. — Hana swud. wuczerjowa Lachmannowa rodź. Schöblez we Wojerezach, 74 lět. — Jurij Mět, zahrodnik w Schibioji pola Wojerez, 64 lět. — Franz Lauba, invalida w Běłej Wodźe, 71 lět. — Josef Jordan, tepłoŕ w Běłej Wodźe. — Hana Kudźelicź w Drětwje, 24 lět.

Hospodarski rozhlad.

wutoru 30. wulkeho rózka 1929:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dolar	4,2055	100 pólsk złotych	47,275
1 jenježelski punt .	20,39	100 česskos. krónow	12,445
100 . . . frankow .	80,86	100 franc. frankow	16,485

Barlinska burša sawosta wčera zhłaba a mucźna. Kurs efektom spadowachu. Wfki z dołżnymi a rentowymi lisćinami běchu trochu żiwiśe a kurzy postupowachu.

Na **produktowych wikach** sastupi sašo šnadne fesćiabjenje płaćiźnow. W hotowym sornje rózka 5 pj. pschišadźi. Druhe druźiny žita swoje dotalne płaćiźny zachowachu. W **posdźiśkich** termińach mjeschchtaj pschenża a rózka snižene **płaćiźny.** Womaŕ bě iskrje drózśiśi. Wčerera **płaćeśiśe zentnaŕ**

w Barlinje

pschenży 10,65—10,75 hr., rózki 10,35 hr. hacź 10,50 hr., jećmjenia nałetnjeho hr. 10,90—11,85 hr., nasmišnišcho 9,60—10,10 hriwnow, wowsa 10,10—10,40 hr.

w termińowym wikowanju:

za měrc: pschenży 11,50 hr., rózki 11,32½ hacź 11,33¾ hr., wowsa 11,22½—11,25 hriwnow,

za meju: pschenży 12,02½—11,96¼ hr. a rózki 11,81¼—11,77½ hr., wowsa 11,85 hriwnow,

za julij: pschenży 12,36½—12,35 hr., rózki 11,82½—11,78¾ hr., wowsa 11,20 hacź 11,17½ hr.

Pschistajeja:

Mlékowu w Trjebjenzy 11.

Serjeru. Gehlsdorf w Běłej Wodźe, Barschćejowska dróha cźišło 1—6.

Na pschedań:

Wós dźěcźaŋy, lózko a schijaza maschina w Běłej Wodźe, Gutenbergstr. 46 delka.

Ssanki. ruczne w Běłej Wodźe, Lutherowa hasa 11.

Stol mjechi w Budyschinje, Sedanowa hasa 10 delka.

Stol mjechi a sofa w Budyschinje, Kralowski wal 3.

Ssudnišzy na pschešadźowanje

schtwórtk 31. wulkeho rózka 1929

w Kamjenzu w kasarnach, komorny dom maschinskich cźišłow dop. w 10 hodź.: lokomobila, hłomowa praša, mlećzawa, towariška pschiprawa, meble, cźažniki, hudźbne stroje, wurěźne twory, wobrazy, schijaze maschiny, hnuj a hłoma,

w Protzach w hoječenzu dop w 10 hodź.: pišańske blido,

w Bukowzu pola Hornjeho Wujězda, kupzy ssudu so pop. w 3 hodź. na gmejnskim hanicze: dobkowany wós,

w Lubiju na sudnistwje dop. w 10 hodź.: meble, pišańśi stroj, hudźony stroj, mlećzaŕ, Lanzow Bulldogga, smokingowy wobłek,

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Zyle šnadny wotbłyschći, płaćiźny wo nėhdże 5 pj. snižene. Dop. ¾12 hodź.: Kaž pšched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	29. 1.	28. 1.		29. 1.	28. 1.
Pšenica	213-215	213-215	bany	21-23,00	21-23,00
rózka	207-209	208-13	wólka	26-28,00	26-28,00
hal. jećmjeń	218-237	218-237	módre łupiny	15-16,50	15-16,50
haz. jećmjeń	192-202	192-202	žołte łupiny	18-18,75	18-18,50
wows	202 208	202-208	zeradella	—	—
kukurica	238-239	238-239	raps. wosušk	19-20,80	19-20,80
bźeńć muka	26-29,75	27-29 75	lany wosušk	25-25,20	23-25,20
rźana muka	27-29,75	27-29 75	nocn. melasa	—	—
hł. wotruby	15 00	14,00	bźrnj. kruški	18-19,25	18-19,20
rźane „	14,70	14,70	syno, 50 kg	4,00-5,20	4,00-5,20
lane symjo	—	—	rźana słoma	1,15-1,80	1,10-1,75
hróch	—	—	*pšeńć „*	*1,05-1,25*	*1,00-1,20*
raps	—	—	wowsna „	1,35 1,50	1,35-1,55
hjeluški	22-24,00	22-24,00	ječa „	1,15-1,35	1,15-1,35

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

29. januara 1929	Płaćizny po centn. a zł. hriwnach
Skótne druźiny a woznamjenjenje.	
Woły: 231.	
Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznеje hódnosće hač do 6 lět	55—58
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	52—53
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	46—50
Mjenje picowane wšěch starobow	38—44
Byki: 274	
Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěznеje hódnosće	52—53
Połnomjasne, młódše	48—50
Mjenje wul o mjene młódše a derje picowane starše	45—46
Spatne	40—43
Jałojcy a kruwy: 701.	
Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznеje hódnosće	40—44
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznеje hódnosće hač do 7 lět	30—38
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	24—28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—22
Mjenje a spatnje picowane	—
Cźelata: 2650.	
Najlěpše wukormjene (2. druź.)	72—82
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	55—70
Spatne (4.)	42—52
Wowcy: 2675.	
Młódše a starše wukormjene (1. druźina)	63—67
Starše wukormjene (2.)	55—60
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	50—54
Swinje: 12703.	
Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	74—75
Wukormjene	76—76
Mjasne	74—76
Spatne	73—74
Nancy a kundrowy	68—70

Na nowišе z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěšć wo wjedrje za justiſiſchi ſchiwórik: Rjenje, ſuchо a ſymo. W Jenbjelſtej mńe a ſo deſchczuje.

W Barlinje ſo nabjachu, ſo khripa bórſy ſaudże. Měſto teho thorośeć ſ nowej mazu wuſtupuje, a ſaſo ſu wſchě thorowuje ſ thorymi pſchepjelnjene. Wot 23. hacz 27. januara je 69 wołosow na khripu wumrjeło. We wjele padach je ſo ſaherjenje pługow pſchidało.

79ſětna Greimowa w Hofu w płokańi k wohnju pſchebliſko pſchińdże a ſo ſpali, prjedy hacz mózachu ſuſodża pomez pſchinjeſeć.

W Perawje pola Villacha ſo wohnjowa wobora k wohnju do wobydlenja Frankez mandżelſkeju ſawoła. Tam ſo ſpanſka ſiwa mandżelſkeju ſ ſlomjenjemi paleſche. Frankowa, kotruż ſajachu, ſo wuſna, ſo je ložo, w kotrymż muż pjany ſpaſche, ſ palnym ſpiritukom polała a ſapalika, ſo by muża morika, ſ kotrymż bě wot jeneho lěta w njejchnoſe ſiwa. Muż je ſo tak ſtrajchnje wopalił, ſo njebudże możno, jemu ſiwjenje ſćerjeć. Zona budże ſo dla ſpytaneho mordarſtwa, ſałożenja wohnja a ſawěrſcheniſcheho wobſchkodżenſtwa dyrbjeć ſamołwić.

Towarſtwowaki powěſtnik.

Drježdżany. Serbske towarſtwo „Čornobóh“ zeńdże ſo ſobotu 2. mał. rózka wječor we 8 hodź. w towarſnym hoſćeńcu pola k. Zmija na Chriſtianskej dróży 22 k ſwojej měſačnej zhromadźiznje z preſchoſkom „Pod Čornobohom“, kiž je nam naš luby ſobuſtaw knjez wučeř Zahrodnik přidał. Wſitke ſobuſtawy a přećeljo ſo wutrobnje přeproſuja. Też hoſćo ſu nam lubje witani. **Předsydſtwo.**

Kedžbu! Našim ſerbskim towarſtwam, kotreż maju knihownje abo ſebi knihownje założa, chcu ze ſwojeho knihiſkłada wjetšu ličbu wšelakich a wšelakorych ſerbskich knihow darić. Njech ſebi jich předſydża abo knihownicy bórzy ke mni po nje přińdu.

W Budyšinje, 29. 1. 29.

Wylemska dróha 16. **Dr. Arnošt Muka.**

Lichań. „Zernička“ ſpěwa ſtwórtk wječor ½8 hodźin pola Rudolfec.

Łaz. Towarſtwo „Handrij Zejler“ wuſwotuje njedźelu 3. mał. rózka wječor ½8 hodźin walki zjawny ſerbski wječor z dźiwadłom a ſpěwanjemi w Šołćic hoſćeńcu. Wšitcy dowěrnicy ſo proſa, kóždeho ſobuſtawa hiſće wosebje na to kedźbneho ſćinić. Znajeſka přitykńe. Wšitcy Serbja z blizka a z daloka ſo přeproſuja. **Předsydſtwo.**

Łužiſko-Serbſki Sokołſki Zwjazk přeproſuje zaſtupjerjow jednotow, kaž też wšěch druhich ſotrow a bratrow naſeho Zwjazka na ſwoju porjadnu g e n e r a l n u zhromadźiznu na njedźelu 3. mał. rózka popołdnju w 3 hodź. w zali Serbſkeho Doma. Porjad: 1. Rozprawy. 2. Nowowólby I. ſk. Zwj. předſydſtwa. 3. Namjety. 4. Wšelcizny. — Předsydſtwo Zwjazka zeńdże ſo pop. w 1 hodź. k poſedźenju.

Njebjelčicy. „Katolska Bjeſada“ póſtnicy póndźelu założeńſki ſwjedźeń. Hraje ſo „Róża Jědlowska“.

Ralbicy. Jednota Sokoł. Přichodne njedźele zwučowanje wupadnje.

Radwoř. „Serbſki Ratarſki Dorost“ za Radwoř a wokolinu ma ſobotu 2. mał. rózka 1929 (ſwěčk Marje) wječor z dypkom 7 hodźin pola Kralee zhromadźiznu. Dla ważneho porjada wšitkich lubych towarſow cyło wěſće wočakuje **předsyda.**

Ralbicy. „Lilija“ ſpěwa ſtwórtk 31. t. m. wječor z dypkom ½9 hodźin.

Wochozy. Tudomne ſerbske towarſtwo wuhotuje njedźelu 3. mał. rózka wječor ½8 hodźin w Balkec hoſćeńcu wulki ſerbski wječor ze ſpěwanjom, dźiwadłom a rejemi. Na njón wšitkich Serbow a přećelow z blizka a z daloka najwutrobniſo přeproſuje **předsydſtwo.**

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerˇ w Budyšinje. Za lokalny dźeł a fouilleton: A. Dučman w Budyšinje. Za hospodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. Za newěſćiſki: G. Janak w Budyšinje.

Harz'ski twarožk tuńši!

5 štuk 10 pj.

Cyła kista wulkosć 1 = 48 pj.
Cyła kista wulkosć 2 = 95 pj.
Cyła kista wulkosć 3 = 125 pj.

Kónčkojty twarožk- Pjasćowy twarožk

Wikowańja z butru **Kunella**

Drjewowa awkcija

Sobotu, 2. februara t. l., budże so na Nowoſćanskich honach nětkle

60 loſow ſtejaceho khójnoweho wužitkoweho a palneho drjewa

na přesadźowanje předawać. Zeńdźenje popołdnju we 2 hodź. na ſćežcy Dobrošecy-Sernjany při Dobrošanskej mjezy. **Wobsedźeř.**

15% zniżenje płaćiznow wot 1. hač do 15. februara

na wšě pjelsćinowe podšića a pjelsćinowe wobsadki. Njeskomdźće tuta wurjadnje přijomnu ſkładnosć ke kupowanju pjelsćinowych tworow.

Někotre přikłady:

Oposumowe wobsadki	Prawe bobrowe wobsadki	prjedy 520·—	hr. nětk	442·—	**Tkhór., skunks. wobsadki**
	tesamsne	„ 428·—	hr. „	365·—	
	Prawe skunksowe wobsadki	„ 286·—	hr. „	244·—	
	tesamsne	„ 220·—	hr. „	187·—	

Knježi Hokowa w Budyšinje předawa za samsne płaćizny.

Pjelsćinowy dom Weidlich w Halštrowje.

Naša kajkosć - Naš wuspěch

Nowo! Parlkofej

čistosłodźacy bohaty na aromje

¼ punta **90 pj.**

6% rabata!

Wot 31. januara hač do 9. februara 1929

9 přiwabj. dnjow kofeja

Při nakupowanju našeho kofeja wot 80 hač do 120 pj. ¼ punt dostanjeće na ¼ punta **1 tafłu šokolady**, na ½ punta **pakćik šokolady k piću łako přidawk a nimo toho rabatowe znamki!**

6% rabata!

Gerling & Rocksiroh

w Budyšinje na Znitřkowej Lawskej hasy 10

Wosebity wobkhod za kakao, šokoladu, konfitury, kofej a čaj!

Moje wulke

INVENTURSKE WUPŘEDAWANJE 31 januara

započnje so jutře

Płaćizny su bjeżwohladnje tunjo!

Gardiny, story, kromki, šaty kóždeje družiny. **Přikrywy na błido, komody, sofy a diwany. Wupierki, kupańske rubišća wóskowane ruby, barchenty.**

Kurt Erler w Budyšinje

znapřeća „Złoteje Hwězdy“ :- Telefon 3519 na Žitn. wikach 11

Ręčimy serbski! Ręčimy serbski!

Wot ſtwórtka 31. januara mam nowy transport rańšopruskich-hollandskich

kruwow

w mojich hródźach w **hotelu „Markhrabja“** w Budyšinje jara tunjo na předań abo zaměnju za rěznisku skót.

Skótna wikowańja Albert Krenz w Budyšinje

Telefon: Budyšin 3512, Budestecy 294.

Cehnjenje 4. rjadownje

sakskeje krajneje loterije

Póndźelu, wutoru a ſrjedu 4., 5. a 6. januara 1929

Hłowne dobyće: **hr. 60.000**

Losy prosymoj hnydom zamjenić. Kupne losy hišće mamy

Kupna płaćizna	1/10	1/5	1/2	1/1
	16.—	32.—	80.—	160.—

Losy porućaja ſtatnaj loterijſkaj běrcaj w Budyšinje

Friedrich Rother na Kěžorſkej dróży 22 **Ernst Lehmann** na Kamjentnej hasy 45

Vergessen Sie nicht:

Saison Ausverkauf ist nur einmal im Jahre

Gehen Sie zu:

Wilhelm Rudolph.

Im neuen Geschäftshaus Kaiserstraße 15

Tunje přikrywy na sofa a diwany

přikryw. na błida, komody a łožka přešiwane přikrywy (Steppdeck) **J. Erler, na Zw. Lawskej hasy 10**

Nowy syny wóz

za jenu kruwu je na předań **w Jaworje čisło 18.**

Hygieniske węcy

za žony a za mužow

žiwotowe wobwjazki a tajke pře wustupowanje, bjedr. formarje, ſtaćiki, podłołki, pjeluchowe kholowki

Wagnerowa

w Budyš. před Sulerſk. wrotami 9

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukolnſkej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska

w Budyšinskim hamtskim hejtmanſtwje

Skład ratarſk. maſchnow a gratu wšěch druhich

Lětny ſmjertny dźeń

njeboh Madleny Šubertoweje w Mikowje,

kotraž wumrě 30. januara 1928 w 74. lěće žiwjenja.

Dźens z nowa zaſo ſpominamy
Na lubu naſu maćerńku,
Kiž bu tu wot nas wotwołana,
Zo wopuſćiła zemju by.
Před lětom ſwojej woći zańdźeli
A ſłowčka wjacy njerěći.

Kak ruče ſo tón čłowjek minje,
Kak wšitko zańdźe na ſwěći,
A naše zbožo bórzy zhinje,
Kaž mhła ſo wšitko pozhubi.
Haj, wjeſele a zrndoba
So tudy ſtajnje wotměnja.

Tak ſmy też my w łoušim lěće
Do zrudźby nahle ſtajeni,
A štož je to najćežše w ſwěće,
To nas tu nětko potrjechi,
Hdyž našu lubu maćeř my
Haj takle přez ſmjerć zhubichmy.

Haj, lubi bratřa, ſotry wy,
Što dyrbju lětſa prajić ja?
Hdyž nowa rana naſta mi,
Hdyž wumrě moja mandźelſka.
Při wšěm pak ſteju we wěrje:
Štož čini Bóh, wšo dobre je!

Nětk pak ſy, luba maćeř, wuſła
Tom' zrudnom' ſwětnom' ropotej,
A do njebjeſkoh' raja dóſła
K tom' měrnom' fěrſći Jezuſej.
Ty dźěše troſtna, wjeſela,
Hdyž će twój Zbóžnik zawoła.

My přińdźemy wšak też za tobu,
Naš čas pak hišće wuſoł njej',
Hdyž jónu zjednoćeni z tobu
Přez Khryſta ſmjerć a drohu krej
Tu zbóžnoſć chcemy wužiwać,
Kiž budże do wěčnoſće trać.

Tuž chcemy hišće jónu prajić:
Štož čini Bóh, wšo dobre je!
Tu nadźiju na njeho ſtajić,
Wón prawy puć nas powjedże.
Štóž Bohu wšón ſo dowěri,
Troſt dóſtanje w zrudobi.

W bratrowſkej a ſotrowſkej luboſći

Guſta.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we poła dwěrnikow 1,20 zł. pł. płaci 10 zł. pł. Wudawa a dr. 1 w. rub. w Serbskim D

wudawarjo 80 zł. pł., na pósće 4 zł. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. Jednotliwe Sobotnje kubiličišćenje, nap. ... w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 stot. pł. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličuja. Za reklamowy ... w rjadk płaći so 60 złotych pł. Rabat po tarifu ...

Čisło (Nr.) 26 — Budyšin — Serbja, 31. januara 1929 — Pawzen — Lětnik 80

Ćežke železniske njezbože w Bayerskej.

Direkcija němskeje železnizy w Regensburgu wozjewja:

30. januara na pół dweju hodźin rano spěšchny železnišći cžah 155 **njekedźbujo na sastawanišći signal do jeneho tworoweho cžaha na sastanischcžu Sünchingu cžary mjez Plattlingom—Regensburgom zawadźi.** Sa brěmjenjowum wosom jědźachu **wozobowy wós 3. rjadownje** spěšneho cžaha žo ſ dźěła **hromadu stłóčeli.** Wobžarowacź **ſu 3 morwi, 1 cžežkoſranjeny a 7 lohkoſranjenych,** kotrychž mjena hischcže njeſu **ſwědżene.** Sranjenych **ſu** do Sünchinskeje khorownje dali. Lokomotivny personal a cžahowy wjednik spěšneho cžaha **ſu** njeſranjeni.

Druha rosprawa Regensburgskeje němskeje železniskeje direkcije praji: Spěšchny cžah 155 měſeſcha wot Passana 80 minutow zakomdźenja a dyrbjeſche tworowy cžah 7037 w Sünchingu **pscheſeſćěhnyć.** Dokelž tworowy cžah 7037 we cžaſu, hdyž spěšchny cžah 155 pschedeźeſaze saſtanischczo **Radldorf** pschejědże, Sünchingſke saſtanischczo njeběše doſcžahnyło. **Bě ſa** spěšchny cžah 155 pschejěd pisches saſtanischczo Radldorf ſe ſtajenjom wujěžneho ſignala na „saſtacź“ do ſtrony **k** Sünchingej **ſawrjeny. Lokomotivnik spěšneho cžaha 155 pak na ſnamjo „saſtacź“ njekedźbowaſche a w Radldorfu pschejědże. Won też ſajěžny ſignal w Sünchingu, na „saſtacź“ ſtajeny, pschejědże a w Sünchingu do tworoweho cžaha 7037 ſrany.** Spěšchny cžah 155 też na ſignal „saſtacź“ **saſtanischczowe perſonala,** jenu ſe Sünchinga napischczeho jědźazeho, njekedźbowaſche, kotrenuž bě **ſo** wo ſignalej pischczeiwnym pschijědże spěšchneho cžaha **155** ſ **Radldorfa** ſ telefonom powěſeſ dała.

Se ſranjenych je pschekupa Schkolnik ſ Barlina na **ſwoje** cžežke ſranjenje wumrjeł. S tym je liczba morſenych na 4 ſtupiła.

Jedyn wuczomj železniſkemu njeſbožu sadźewak.

Njeſnatych pschicžinow dla bě jedyn wós wozobowcho cžaha mjez Ruhpoldingom—Tauenſteinom ſ kolijow wuſkočił. Dokelž ſpinadło njeſbožowneho wosa ſaprajł, ſo dźeſacźětny wuczomj Plank ſ Ruhpoldinga roſsudźi, na wróćni wós ſaléšeſ, ſo by tam ſa nuſowym ſpinadłom ſcžahnył. Sſwoje žiwjenje na bracźi ſtajiwſchi hólz ſamó, cžah ſaſtajeſ. S tym bě **ſo** wulkemu njeſbožu ſadźewako.

Jednanje wo koaliciju němskeho knježerſtwa so zaſtajiło.

Jednanje zentrumſkeje ſtrony wo ſaſtupjenju tſjoch zentrumſkich ſapósłanzow do němſkeho knježerſtwa je **ſo** ſkoro zyle ſaſtajiło.

Němſki kanzler pjeca dźenſa abo jutſje němſkemu preſidentej ſ Hindenburgej wo **ſwojim** dotal njewuſpěſchnym jednanju roſprawu poda. Pſchi tym pſchedże wſchěm wo to dźe, ſhonicź, kak **ſo** němſki kanzler k pſcheworjenju němſkeho kabineta ſtaji, kajež zentrumſka ſtrona žada. Zentrumſka ſtrona wot dopjelnjenja **ſwojich** žadanjow wotwiſnje cžini, hacź **ſo** pſchi dalſchich jednanjach wo koaliziſkim praſchenju a pſchi wuradźenju wo pſchikſcheu njedoſtatka w hoſpodarſtwu planje hiſchcže wobdźěli.

Pjenjezne khamory Barliſkeje wolkodanki wurubili.

Khroble dobyeže do jeneje banki **ſu** ſrjedźu pſchipoldnju ve wjeſornym Barlinje wuſtřěliłi. Zwólba nutſkobywarjow, kotraž bě **ſe** wſchěmi iechniſkimi pomocnymi ſrědkami wuhotowana, je **ſo** w nozy do pinzow pjenjezných khamorow dobyła. Se wjelehodźinſkim ſpróżnowym dźěle **ſo** wſchě w pinzy ſtejazy a ſamurjowane khamory roſeſchrěchu. Drohotne wopſchiſcžeże khamorow: bankowki, ekſajowe pakety, a druhe hódnoſtne papjery, kotreż **ſo** tam khowachu, rubježnikam do rukow padźechu. Kak wulke je rubjenſtwo, njechodźi **ſo** nětkole hiſchcže wuliczicź, tola **ſo** na wjele miljonow hriwnow wobliczа.

Nutſkobywarjo **ſu ſo** po zyle njeſwſchědnym puću do pinzy pjenjezných khamorow dobyli. S dwora wuſti powětrazy ſchacht wuzichu, pſches kotryž **ſo** jedyn ſa druhim pſcheczišćechu. Sa **ſwoje** dźěło w pinzy bankowoje ſiliale **ſu** ſ najnjeſchoho wóſkom hodźin trjebali.

Rubježniſtwa **ſu ſo** w banzy hakle jara poſdźe dohladali. Bankowniſzy a kſojowarjo, kotřiž chcyhu hižo ſrjedu **rano** do khamorowych pinzow ſaſtupicź, cžežke żelezne durje k pinzy ſawrjene namakachu. Žadyn kluč wjazy njewotamknu, dokelž běchu rubježnizy wſchě ſamki ſtónzowali. Samkarjo dyrbjachu **ſo** najprjódźy ſawołacź, kotřiž durje roſpaczichu.

Barliſkeho miſijonara w Chinje wotwjedli.

Chineſzy kommuniſtojo w prowinzy Kiangſi **ſu** miſionara Schramu ſajeli a wotwjedli. Němſki konſulat we Kantonje **ſo** próżuje, ſo by jateho miſionara wuſwobodźił.

Konflikt w textilnej industrii rosce.

W ſakſko-durinſkich tkajerniach je **ſo** wot ſobotu nětkle 35 000 textilnych dźěłaczerjow ſ dźěła wuſamknło, dokelž dźěłaczerjo w nětkotrych fabrikach ſtrajkowachu. Nětko **ſu** też wjeczornoſakſaſy industrialni, wosebje Kamunjenicžanſke a Rychbachſke pſchadowanje wobſamknli, „dla ſwjaſanoſcže w hoſpodarſkej produkciji“ dźěło w ſwojich dźěłarnjach ſoſtajicź. S tym by **ſo** dalſchich 2000 dźěłaczerjow nuſowało ſwjeczicź.

Hodrski sněh w Juhoſłowjanskej.

Po zyłej Juhoſłowjanſkej **ſu** tajke wulke ſněhi naſchle, ſo je we wjele ſtronach **wobkhad zyle ſaſtak.** Tak je na **Czernej Horje kóždy wobkhad do zyła njemóžny. Cžežki wulki ſněh je tſchi wjele twarjenjow ſatłócził.** Też je **ſo** pjecža 10 ludźi morikło. Wſchitzy muſzy wot 18. hacź 60. lěta **ſu ſo** k ſbjanju ſněha ſkafali. Też w Starej Serbiji (Makedonſkej) je **ſo** ſ wulkim ſněhom wobkhad ſaſtajił. Wſchelake wſy a měſta **ſu** wot ſwonkownoho ſwěta zyle wotſanknjene. W dźělu Khorwatſkeje njeje niczo lěpje.

Poincare swoju politiku w Elsasu zakituje.

W deputěrtſkej komorje je **ſo** wutoru wo Elſaſu a Lothringſkej dale jednało. K elſaſkej njewotwiſnej lěwizy ſkuſchazy Dahlet ſ Zaberna, kotryž jako prěni rěčnik wuſtupi, praji, ſo autonomiſtiſke hibanje **njeje ſa Němſku.** So by **ſo** Elſaſ k Němſkej wróćił, ho njeżada. Też **ſo** njemóże rjec, ſo dhe autonomiſtiſke hibanje k ſeparatiſmej dowjeſeſ. Autonomiſmuſ njeje niczo druheho dyžli pſcheczinjiwniſchu pſcheczíwo zentraliſowanju. Knježerſtwo je **wěſte ſmyſli cžiniło,** tola elſaſke praſchenje je woprawdźe **nje** rozrjeſowało. Pódła knježerſtwa we Elſaſu na nješchto diktatury na žebi. Tohodla je tale politika ſwěrſchcžaka.

Miniſterſki preſident Poincare

na ſpočatku **ſwojeje** rěcže praji: Hdyž **ſo** hižo nětkole ſłowa jimaju, haczeunje wěm, ſo maju hiſchcže tſjo napraſcherjo rěczeć, **ſo** to ſtanje, dokelž komora hacź dotal niczo njewě wo komedźiji, kotraž **ſo** w Elſaſu hraje. Knježerſtwo budźe kharakter a zaměry wohidneho autonomiſtiſkeho hibanja ſapřiſowacź a roſjaſnu, ſ kajimi wobſtejnoſcženi je wono mohło wuſpěch nječź. Nadběhi autonomiſtow **ſu** niz jenoż pſcheczíwo wſchěm republikanym knježerſtwam, ale

pſcheczíwo Franzowſkej wotmérjene.

Pſchiſnawamy, ſo je cžežki nadawk, prowinzu do narodneje jednoty ſaſunuwcź, kotrejž ſtej 47 lět wosſamnoczenej bykli. Najlépſche wutroby elſaſkeho wobydlerſtwa **ſu** ſa Franzowſku bile, tola ſajimy Elſaſa běchu ſe ſajimami Němſkeje ſwjaſane.

Poincare praji, ſo ma nadawk pokaſacź, ſchto je Franzowſka wot lěta 1918 ſa Elſaſ cžiniła, a ſchto jej hiſchcže ſbywa cžiniecź. Prěni nadawk Franzowſkeje je był,

Elſaſ a Lothringſku pſched ſinanznej kataſtrofu wobarnowacź.

Hdy budźiſchtej tejle prowinzy ſamoſtatnej woſtałej, budźiſchtej hriwnowſku měnu (valutu) wobkhowakej, kotraž je potom na nuli ſpadła. Franzowſke knježerſtwo pak je Elſaſanam hriwnowſke noty ſ **1,25 franka wotewſalo a ſa to 2123 miljonow frankow wopraſowało. Sa pſchiprawjenje elſaſkeho hoſpodarſtwa k franzoſiſkemu a k wojſtronjenju wójniſkich ſchkodow je Franzowſka 25 miljonow frankow ſrjedła.** Pſchiprawjenje induſtrije je **ſo** tak ſtało, ſo **ſo** Elſaſ ſe ſtrony Franzowſkeje njetrjeba nječeho bojeć. **Produkcija lateho żeleza a wozyla** produkuje **ſu** lěta 1913 wo 10 prozentow pſcheſahanje. Też **położenje na dźělowych wikach je ſpokojaze.** Elſaſ a Lothringſka **ainiatej** ſamoſtatnoſcž.

Woſerska revolucija w Španiſkej.

Alarmowaze powěſcže wo woſerſkim ſtrěhu dóſtawſchi, je general Primo de Rivera miniſterſtu radu **ſwołał,** ſo by nuſne napraſowy roſpominał. Mjes tym gouverneurojo druhich provinzow powědźichu, ſo w jich ſtronach měr knježi. Knježerſtwo **ſchcheſ ſebi ſtatiſtwa porucźi, ſo by eſkadronu k pſcheleżenju nad městom Ciudad Real** wotwótłał, kotraž by dyrbjała proklamazije na wojakow wotmjetacź. W proklamazíji dyrbjachu **ſo** wojacy namołwicź, ſo dychu **ſwoje** njepſcheczelſke ſadźerżenje ſpuſcheżili a ſo njedbychu ſpjeżenzu **ſwojich** wjednikow podpjerali. S dohom **ſo ſi kataillony pěſchkow ſ nakładnymi automobilemi do Ciudad Real póſłachu.** Generalej Orgazej, kotřiž nad pěſchimi bataillonami roſkaſowaſche, bě **ſo** poručiło, ſo by **ſbeźe** po możnoſcži ſ dobrym potłócził. Sbeźkarſke hibanje njebě **ſo** w Madridźe, Sevilli, Valencii, Barcelonje a Saragoſſy poradźiło. W Bilbao pěſchi regiment **ſ kaſarnow** wuńdźe ſ wotpohladom, hibanje podpjeraceź, **tola ſo** bórſy ſaſo do kaſarnow wróćił.

Knježerſtwu **ſwěrni** wojacy sbeźe potłóczili.

Wo woſerſkej ſpjeżenzy **ſu** Londonſke nowiny ſhonile, ſo **ſu ſo** ſ Madrida nětkotre jězdne regimenty do Ciudad Real pósłałe. Dale **ſu** pěſche wothklenja a nětchcžanſke gardy ſ nakładnymi automobilemi wotźele. Sbeźkarjo njeſu **ſo** aktivnje pſcheczíwo wojakam ſtajili.

Spjeċiwi wojacy w Jatbje.

Po powěſcžach ſ Ciudad Real je **ſo** tamniſcha **woſerſka** revolta potłócziła. Sbeźkarſzy wojacy **ſu** w ſwojich **kaſarnach** w Jatbje. Jich naſchtykarjow w blížſchim cžaſu pſched wójniſki ſud ſtaja. Město Ciudad Real je ſměrom. Nědźe 30 ſbeźkarſkich offizjerow a muſzinowy je ſ nakładnymi automobilemi do Merídy ſkeło. Mózno je, **ſo ſphtaju,** portugalſke mjeſy pſcheckrocžiecź.

Swjaſanje do Murcie a do wójniſcho pſchiſtawa Cartageny njeje **ſo** hiſchcže wobnowiło. **Każ je ſłyſchecź, je ho** wſchěm automobilam dowolnoſcž ſapowědźiła, do Cartageny ſajěcź.

Mjód w Kabulu.

W Kabulu je hłód wudyrił. Płacžijina ſa punt **chleba** je **ſo** na hódnoſcž tſjoch hriwnow powyſchiła.

Wotwoženju wukrajanow **ſo** njewoczakane wobſcežnoſcže napſcheczíwo ſtajeja. Jene ſ kładlow, kotreż bě wuſtawił ſ Peſhawara wuleczało, je nuſowane bylo na pół puża ſ ſewi pſchiſtajeć. Dokelž je krajina jara ſkerata a

...schescelskimk pyłakami wobsydsena, ...o wo żiwjenje ... boja. Wobhonjeńske lětadło je ...o ſ Pełsawara ... wupółało, tola ...o hač dotal njeje wróćiło. ...a hebi pak, ſo je do Kabula dolećało.

„Statesman", jendźelske nowiny w Kalkuty, powě, ...e ...o ...o zwjeź Zadźiłej ſkromadźiłny wotmołwaju, w ...otrych mohamedanojo runje kaž Hindojo ſwoje ſympathije ſa Amana Ullaha a wobdźiwanje jeho reformow wupraja.

Ze Zudźiłej mjes ludom měnjenje knježi, ſo je Jendźelſka Amana Ullaha ſ pomocu ſkóžka wotſtronić pytała. Jendźelſka je doſć pſchiſčinow měła, Amana Ullaha ſe ...eńa wothnać. Wón je Afghanſtan ſ jendźelſkeho nadknjeſtwa wuſkwobodźił a je ſ Turkowſku, Perſiſku a Ruſiku pſcheſelſtwowe ſcheſenje wobſamknył. Wſchě tele tſi ſtaty Jendźelſki wobaraju, w Aſiji jendźelſku móc dale roſſćěrić. Pódła teho abyniſe Amana Ullah wudobywanje wědomoſćow wuſiju ſwój kraj na wyſoki ſtopjeńk kulturny ſpěchowje a pódła teho ſyłne derje wobrońene wójſko wutworješ. Radſiſi lud na Amana Ullaha ſa najſkrałchniſcheho pſcheſčiwnika pſcheſčiwo roſſćěrjenju jendźelſkeho wuſaha w Aſiji. ...o teho ...o roſſakni, ...ehodła je indiſki lud ſa Amana Ullaha ſahorjeny.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk 31. wulk. rožka.

Vigilija — Pětra Nolaskeho.

Z mudrosće Jana Radyserba:

Haj, přistoj je ći ſwarna wěc,
Wón čestnom' zadkej rěka pěc.
*
Hdźež zadźerać so započnu,
Čert woheń duje z duchawu.

Z knihi serbskich nałožkow a widźenjow.

Hobrska postawa dźěše něhdy wosrjedź nocy po puća z Miloraza do Slepeho. Ju stej Hornec dźěd a wowka widźałoj, jako kruwu do Slepeho hnaštej. Muž běše drje dźesać ſtopow wyſoki. Měješe wulki pnćowanſki měch přez ramjo wiſajo. Tón waleše pak do prětka pak do zady, jako chcył něšto z jedneho kónca do drubeho ſypać. Też jeju kruwa nimo njeho njechaše. Jenož z mocu ju nimo njeho hnaštej, ale ſo za nim niewobroćeštej. Tutón hobrski muž zda ſo ſkoro podobny być na mythiſku poſtawu w ruſkich bylinach rieka Swjatohora, kiž ma běduc cyłeho człowjeſtwa niſoć. Měrćin Nowak je jeho wubjerje ryſował.

† 1944 P. Metodej Halcbala, ſwěrny přećel ſerbſkeho ludu.

1754 wuzwoli ſo Serbowka Słolaſtika Waldźic z Přěčec za abbatiſſu kłóſtra Marijnceho Dola.

Nócny wichor.

Wichor howri, hola ſtona,
Smrěk ſo tŕaſe ſta lět ſtary;
Zamu na njebjeſke hona
Hwězdź nochce do tej' hary.

Wokoł drjewjanoje khěžki
Wichor wěje, kwizda, płače, —
To ſu wětrec hólcow zbožki!
Wichich nocow dźiwje drače!

Wuſnyć njezamóžu, ſłucham
Won do nocy wobojany,
Wětram wućam, ſtonam, ſłucham . . .
Słyſza hłós z nich rozpłakany.

Cišinski.

— **Wo ...jedrje.** Symſa je drje ſwój pſchihjadny ras ſpuſcheźiła ale pſchezo je hiſchcze dość ſyłna. Wyſchina nad raniſchej Europu wobſyhuje pſchezo hiſchcze naſche wjedro. Niſina ſ wječora Europu ſo tohodła hač k nam wupſcheſerjeji njemóže. Wjele ſnamjenjow na to pokazuje, ſo tola bórſy wobrot ſapinji a ſyma popuſcheźi. Juſtje pjatk ſtudźa ſlónčko ſo 7,45 hodź. a khowa ſo 4,52 hodź. Měſačk ſtudźa w połnozy 12,28 hodź. a khowa ſo dopołdnja 10,39 hodź.

— **Wohnjowe njeboże** potrjechi wječera wjeſkor naſcheho redaktora knjeſa Barta. Wón bydli w Brěſyngu. Wſchědnje jědźi ſe ſwojim hynom, kotryž gymnaſij we Budyſchinje wopytuje, w awće (Hanomag) do Budyſchina a popołdnju a pak wjeſkor ſo ſaſo wróći. Jako wječera wjeſkor ſnuſkeny puć ſo Muzakowſkej drohi domoj jědźeſche, ſo awto dale katoliſcheho pohrjebniſchcza ſapali a do cźiſta ſpali. Wón ſpyta běžk haicheć, ale bohužel. K temu hrożeſche ſtrach, ſo benzinowe a waliowe ſubodja roſbuchnjetej. Wſchelake ſchuliſke knihi a druhe efekty ſo ſobu ſpalichu. Wóz je ſaſwěſćeny.

— **Ruſka twari ſo dźiwadło.** Moſkowſki ſtatny hamt ſa wumělſtwo je wojſewiſ program, po kotrymž ma ſo zyła ſowjetiſt republika poczaſnjwcź ſe žyću jenatich narodnych dźiwadłow. Na prěnim měſtnje je myſlene na hantzne dźiwadła jenoliwych ludźiwow. Tola tež města ſ wjazy hač 30 000 wobydlerjemi, kiž běchu dotal běs hantzneho dźiwadła, doſtanu dźiwadło, kiž ſtat podpjera. Program, kiž ma ſo ſa pjeć lět pſchewjeſć, žada ſebi 250 miljonow ſlotych rublow wudawkow. Mjeje pak wěſte, ſo ſowjetiſke knježeſtwo tutón program we wotmyſlenym cźaſu pſchewjedźe, dokelž ma ſo zyła ſowjetiſka Ruſka ſe cźežkimi hoſpodarſkimi poměrami bědźicź.

— **Se Sakſkeje wupuczowa** w oktobru loſiſcheho lěta 342 wołſowow do ſamoríſkich krajow. W ſeptembru wupuczowa jenož 228. Potajkim wupuczowa w oktobru napadnje wjele ludźi. W oktobru 1927 wopuſchći Sakſku 333 wołſowow a pada ſo do ſamoríſkich krajow, potajkim 9 wołſowow mjenje hač loni. Wot 1. januara hač do tónja oktobra 1928 běſche ſe Sakſkeje do ſamoríſkich krajow wupuczowało 2343 wołſowow, lěto pſchedy w ſamſtnym cźaſu pak 2662.

— **Lětniſch: ſchuliſke próſdniny w Pruſkej.** Jutrowne próſdniny traja wot 28. měrca hač do 8. hapríela, ſwjatkowne próſdniny wot 17. hač 28. meje, kěžne próſdniny wot 3. hač do 31 julija, nasmnſke próſdniny wot 2. hač do 16. oktobra, hodowne próſdniny wot 21. dezembra hač do 6. januara 1930.

— **Proteſtna ſhromadźizna** pſcheczíwo wudawanju, ſo běſche Němſka ſ winu na wójnje, wotmě...e ſo njedźelu dop. w 11 hodź. w Centralnym dźiwadle w Budyſchinje. Rěčeć budźe ſarak Berg.

S **Mjerſchcź.** Tudomna ſawdowjena Cyerka bu wutoru w Bukezach khowana. Dožył ſtarobu 89 lět a 2 měſ. Ju kóždy ſnajeſche, dokelž běſche w naſchej woſadze 40 lět ſ cźežkowej ...onu a je nětkotrenu poſlednje lóžko pſcheſełała.

S **Bukez.** Njedźelu ſhromadźi ſo naſche Sſerbſke towarſtwo k druhemu raſej w Stangez hoſcźenzu. Wjedro běſche tajke, ſo ...ha rady njewuczerſich. Tuž rěkaſche: Kajki budźe wopyt? A tola ſnaźdźeſche naſch cźeſcźeny pſchedſyda knjes wuczeŕ Kſchiźan 28 ſwěrnych ...obuſtawow wutrobnje witacź. Pſchednoſchcź, knjes wuczeŕ Schéza ſe Raclowa, běſche ſebi też tak dalako ſwěrił a na ſnéhakach k nam pſchijěł. Pſchednoſchowaſche poldra hodźiny wo ſławiſnach Sſerbow a w druhim dźelu we wſchelakich khorozſcach, kiž ſebi ſadaju wjele miljonow woporow ſa lěto. Wſchitcy ſe napjatoſcźu poſłuchachu a wopraſwdźe wužeſche jeneho poběhowacź, hdyž ſebi pomyſlichmy na krjudowanja naſchich pſjedownikow. A ſ druha ſadym ſ naſ wſchědnych ludźi njewé, kajka cźiwila pſches tajku thorioſć abo ...apſ, kiž ſu w cźełe cźłowjeka, naſtanje, hdyž jim njemeſćich ſadźewacź. Živa debata ſo wuwi, tola cźaſ khwatſche a 1/2 8 hodź. ſapocźa ſo hižom ſwjedźeń ſpěwneho towarſtwa „Radoſcźe". Knjes pſchedſyda ſtónci khromadźiznu 1/2 8 hodź. ſ dźakom knjeſej pſchednoſcherjej. Tón ſtónci ſo rjana ſhromadźizna, ſ kotrejž ſo roſeſidźechmy ſ pſcheczom we wutrobje: Bórſy na ſaſowidźenje!

S **Koporz.** Sakſka ratarſka komora je hojnoſy Maji Kurjeź w Koporzach ſpožčiła ſaſtužbny khěžk ſa ſpěwy w dźele. Wuſnamjenjena pola knjeſa cyrkſekubleria Haſa ſ Loebena nad Koporzami 40 lět ſmérnje dźěłoma. Knjes cyrkſekubleriſki najeŕ Petermann-Radowſki pſchepoda ji wuſnamjenjenje w pſchitomnoſeji knježeſtwa.

S **Němzow.** K wječerawſchej powěſći, ſo ſu na żeleſnizy na Němzowſtich honach morſwebo namakali, ma ſo dodaeź, ſo je namakany 60letny něhdyſchi Kulowiki wóſnik.

S **Wochoſ.** Tudomne ſerbſke towarſtwo wuhotuje njedźelu 3. februara wječor ſ 1/2 8 hodź. w Balkez hoſcźenzu wulki ſerbſki wječor ſe ſpěwanjom, dźiwadłom a rejemi. Tuž wšo kóžby Sſerb, kiž ma hiſchcze kuſk narodneho cźuća we ſebi tam pódźe. To je jeho winowatoſć a pſchiſłuſchnoſć. Kaž tóžde druhe lěto, tak też lětſa, nadźija ſo towarſtwo bohateho wopyta. Kaž ſo žadyn njebudźe, kiž ſwojeźeń wopyta, ſa to towarſtwo runje. Tuž njech je hěſło ſa Wochožanſkich a wokolnych Sſerbow, njedźelu wſchitcy do Wochoſ na ſerbſki wječor!

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S **Nowehо Měſta.** (Woheń.) Sobotu wječor wotpaliſchtej ſo w ſuſodnym Rugiſwaldźe ſe ſtomu kryta brožeń a hoſpodarſke twarjenje kubleria Raſche. Schkoda je wulka. Kak je woheń naſtał, njeje hiſchcze ſnate.

* S **Drjejdźan.** (Mordarſtwo a ſamomordarſtwo.) Pónđelu dopołdnja 45-lětneho ſchuſtkeho wjednika Weidela a jeho mandźelſku w jeju bydlenju morſweju namakachu. Kriminalni ſaſtojnizy ſwjeſćachu, ſo je Weidel najprjedy ſwoju žonu a na to ſebje ſamehо ſaſtrělił. Manželſkaj ſtaj pjenonuje ſawoſtałoj, ſo ſtaj dla hoſpodarſkich cźažkoſkow do ſmjerće ſchoj.

* S **Roſwejna.** (S horcej wodu ſo woparił.) We ſuſodnym Ullrichsbergu pádze tiſtému hólcźi w ſtarſchiſtwu bydlenju do horcźa horjeze wody. Wſobe dźěcźo ſo tak cźeſko wopali, ſo pod wulkimi boloścźemi bórſy wumre.

* S **Wróćławja.** (Schulerjej ſo ſhubiłoj.) Pſchedtym dźenjom ſtej ſo 17-lětnaj ſchulerjej jeneje Wróćławſkeje realki bjes błeda ſhubiłoj. Staj to ſchulerjej Böſpel a Kaliſch. Wonaj běſchtaj kamor woteworiłoj, w kotrymž běchu ſcheſkowki, kotrychž zentury dźeſćatnaj pſchemenicź. Pſchetom pak jeju wuczeŕ pſchepłakaſ. Nałaſtka njepſchiſtódźeſchtaj wonaj do ſchule. Wot toho cźaſa njeſtaj nihdźe namakanaj.

* S **Freiberka.** (K 8 lětam khłoſtarinje ſaſtužbneho) Freiberkiſi pſchiſłužny ſud ſaſtužbi 21lětneho metalowego dźěłacźerja Bruna Otta Spindlera ſ Roſenthala pola Olbernhawy ſ 8 lětam khłoſtarinje dła ſtónzowanja. 30. junija 1928 wječor běſche wón w lěſu pola Olbernhawy 20lětnu pſchedawarku Hanu Hofmannez ſ Olbernhawy ſe ſamſtnym, ale bjes pſchemyſlenja ſtónzował.

* S **Oberwieſenthala** w Rudnych horach. (W ſnéhowym mjeſcźu ſmjerſtnik.) W Rudnych horach ſebi mkohy cźłowjek na ſnéhakach nohu ſtama. Dokelž je ſmotneho měſtna ſo hižom ſ njemóžeſche, je w ſnéſy leżo ſmjerſtnył. — W Oberſchlagu w ſuſodnych Czechach pſchetwała ſnéžowy mjeſcźel dźeſći, kiž je ſchule dźěchu. Wón ſamſtnemu Hanu Kielwegez, kotraž běſche ſe ſwojej ſeſtru trochu wjeſce woſtała, poſpěſchiſo zyke ſe ſnéhom ſeſypanu namakachu. Bórſy na to holcźka wumrě.

Na Librowem grunće.

Roman Teresy Nowakoweje.

6] (Pokračowanje.)

Libra ſo ſtyſi. pſchekroči wyſoki proh a ſtrowjeſche: „Budź khwalony Jězuſ Khryſtuſ! Wóh dał wam dobry wjeczor, nauka!"

„Do wěcźneſoſe!" wotmołwi ſtary Libra, ſaſtuwaje ſe cźeſkiti durcźka a ſiwéſo ſ luźiwom po pſchedhěži, hdyž ſewi ſo něſchto durjow. „Sſy ſo khěrko ſapoſdźił ſ tym pſcheproſchowanjom! Klakanje je dawno wotſmonilo, dże na dźewjatu — Cźeſchka, ſuſod, je hižo zyku thołu domaj!"

Saſtupi, bjerźo pſched ſobu luźiwu, w pſchedwitanju ſapuſtace, do najwjeſelſchich durí, pódła ſtarſchi wupjerachu ſo jara naſke ſtołby, wjedźaſe na ludźa.

Młódſchi Libra, ſcźahowaſchi ſwój wyſoki wupſcheſcźeny kłobuk, běſche ſa nimi. We wulkej ſtwje, ſa błidom we cźełe a na ławy wokoło kachli, bě něſchto wołſowom ſhromadźenych; ſtare hoſpodaſ palaze luźiwo tykny do żeleſneho na ſtojaku ſ ſyrta, tak ſo roſſwětlowaſche trochu bóle ſtrawidłowu ſ ſcźerku, ale niſchi cźim hrjadowoho wjeſcźa, ſ ſ można roſeſnaeź, ſo ſa błidom hedźa ſónſka ſmu ſ ſchſćehdźeſaeź lět ſtara, a dwě holzy, wyſokej a ſ ſoſći, pſches dwaeźeſi lět ſtarej; wo ſcźicho mi ſ ſ polnuſcźaja holza ſtojeſche pſchi kachlach, hdyž hač dotal dopałowaſche ſo woheń, a ſiwlna rjabowaſche hornja a wyſele, roſeſkajene na wołniſcheźu. Na kanzy ſedźeſche ſnuſemy jara wjetſchi hižo ſtarz, wobleczeny boranowy kuſniſk, kiž pſchidźerżowaſche ſebi pſches wuſrobno. Druhy běchu hižo na pok roſſtrélkani, ſónſke wſchě hižo w ſupkach a kanavaſowych ſuknjach.

Na błidźe w rózku pod kutnizu leżachu wulke modłeſke a pódła nich ſtarodawne koſcźane nawoźi; ſ łampki, kiž ſtojeſche w kutnizy pod ſwjeźezatkami ſwjatych padaſche na ſwoboje na ſoſej ſpódła, wotſdźěwaeź ſo wot cźerwjeneho ſtyſkeho luźiwa. Hoſpodaſ běſche naſtéſkeho pſched ſwjatym pſchiſłahom cźitał abo ſ modleźiſkich pſchedeźitak, a druſa, twiźiwajo njedźeſitkeho wjeczorneho měra, běchu jenna pſchipoſłuchali a na Libru cźakali. Wſchitcy ſo ſaſnjadu, hdyž ſ poſtrowjenjom ſaſnihi do ſtwy kaž by ſe wjerchom pſchijěł, wotrjepinyſchi ſo najprjedy ſ rjepjeńcźki.

Najmłódſcha ſotra, Terka, pſchiſłoeźi hnydom wot kachli. „Cźehu wſchak hižo wcźipna, ſchto rjeknjeſch, Jobka, wo Kuſkowej ſwaſni? Hižo dyhdyny techmyeź hicź — ale dewnaſkaſi cźe ſmy!"

„Słobjownje ſmy to pola naſ a w Jewicźku wuprajili, pobyli ſmy ſnajmjeńſcha w ſyduich twarjenjach. Něſto ſdyma nam hiſchcze na jutſiſchi dźeń ſa Kérowa, Luczano a pſcheproſchowanje w mjeſcźe", powědaſche Libra, ſydźajo ſo ſ maeźeri pſchi błidźe. „So dyhmy ſo na puć podali, pſjedy hač ſo roſedni", doda ſ pokojeźnym ſdychnjenjom.

Mjeſ tym Terka ſaſo ſ kachlam wotſtoji a ſe ſwojimi pónojcźkami ſaſcheźerźo tam, pſchinjeſe w ſchkliczky kuſ żołtcheho pampucha a ſtaſi ju na błido pſched bratra: „Na tebje ſmy ſpominali, Jobko, ſo budźeſch błódny — hiſchcze pſchinjeſu mloka."

„Nč, nč", wotpokaſa bratr. „Wſchadźe ſu mi roſołki nalíwali a pola Jułkez ſym karanźk wupił, ſwataj ſtaj mi pſchipiłoj."

Librez nan dźeſche ſaſo na ſiwoje pſjedawſche měſtnu; ale njeda ſo do cźitanja . . . Podpre ſej błowu ſ ruku a rjekny: „Skoro bych był wjeſelſchi, hdy by hižo po tym Kuſkowem ſwaſni było. Budźe wo tej twojej ruzy mjeſnje . . . Wotawy naſtawaja, też wuntkoeźne hiſcheze wſchitko njeze. — W Telečkich lěſach maſch drjewo rubaeź — a rychłak je rjeſk, ſo by tutón tydźeń ſajeł do města je ſapſchahem. Dundrſti nam tónle ſwaſ do toho pſchinđże . . ."

Stynowe dobromyſlne twołličźo ſo pothmuri. Wón pſchi ſedźi drje nanej na pok pſchipoſłuchaſche, ale nětko roſeſachu jemu kuſki w rereje, wotdźerżowaſche pomalſcho a ſtónzźnje ſchtlicźki ſe ſóſtkom pampucha wottſtoreźi.

Librowa tole wuhladawſchi, pſcheterpnyſ muſowu rěź: „Tu je tola cźeſcź a ſławа, ſo we wſy ujechaja druhelho bratſchku bracź hač naſcheho Jobka! Żadyn dźe nima jako naſch dar rěcźe a dar ducha, je mi Kuſkowa prajiła. Tuž ſo to tola njehodźi wotprajieź! Burſki cźłowjek dyrbi ſwjedyn k druhemu ſpraſiwy, — wſchak jeho cźi druſy tak dość potſorjaja!"

„Nó, ja wſchak njeprosu, ſo je jim maſ wotprajić", pſchida hoſpodaſ, „jenož ſo ſmějemy ſ toho ſchkoda!"

Stary dźěd ſaſtyſchaſchi wótſtiſchu, ſkoro porokowanſa rosmołwu, wobkedźbowaſche kedźiwje ſwojiju ſa błidom ſhromadźenu; ale njemóžo wſchitko ſapſchijeź, ſtany wobkladnuje ſ ławſi a pſchiſcźampa pomałku k błidej, hdyž ſo pódła hoſpodarja pohybje.

„Burſki cźłowjek na ſe wſchetko ſchkodu", wotmołwi Libra ſampſtleny na nanowu rěź. „Cźeſi pſchi twojim puſtujcźej, ſo by ſchpk drjewo dźěłacź, ma-li hicź na pſchewodjenje, poruczi rychłak a knježeſtwo, ſo ma jěź ſtólſki robotu wukonjeź". Wunmrětcho běchu najradſcho ſ deſkow ſcźahnyli. „Nó, do Telečkich lěſow njemóžu jěź, bych ſtarom jutſe w Laczinowje towarſcźa, — tón kwaſ wſchak my tola na to woprowacź dyrbimy. A wo wotawy njemjeze, nanko, żadyn ſtrach, pſchihidże cźaſ a pſchihidże rada."

„A kaſ ſ tej jězbu do města — to by było najlépje, ſo bych ſo ham ſebjeź . . ." na pok prajchaju, na pok porokujy doda ſtary hoſpodaſ.

„Porěcźu ſ rychtarjom — ſnadź ſo njebudźe tak ſle we jenicźki dźeń," pokojeſche ſaſo Libra. Ale potom wopet ſej też błowu ſ ruku a powědaſche ſpěchnjeſche: „Za ſwjedyenjeź rad wědźał, ſchto ſu ſej mějſcheźanſcy knježo ſaſu na naſ ſ pſchahanjom ſpomnili, hdyž maja gruntowniſy pſchezo hiſchcze dźěło a woni tam ſu hotowi? Khiba je ſo jim ſaſo nětkaſa pjeź ſaſpyka, jako wóndanjo, hdyž ſ rychłaſ Navratila ſ hornjeho kónza do města hnaſ! . . ."

„Njetrjeba to runje pjeź łycź," ſnapſchecźiwi ſtary Libra. „Maja tam twaka a nahypy roſſwypane a po tym wulkim wohnju tež hiſchcze wſchitko natwarjene njeje; njedźiwajcy toho, ſo ſtej ſo dwě lěcźe pominyłej a my ſmy ſo ſ konjemi napomhali dołcź a dołcź. Hdy by naſ gruntowniſkow w Zwizach było dwě ſcźe, tódźeńcźki dźeń bychu nam naſchli dźěła na tym wedrowem wopałenišcźu. „A ſwój ſamſtny grunt mohł cźi pod wodu leźeć . . ."

(Pokračowanje ſcźeſnje.)

General Ludendorff
a jeho knjeni manđželska Math. Ludendorffowa rěčeštaj w Budyšinje

Znaty němšti wójnski wjednik general Ludendorff, wo otrunź so hišćeze dźensnišći dźeń wjele rěcźi a pišme, wotpra wječera źriedu 30. januara se swojej manđželskej, rěčnišćej dr. ſ Kemnitz, naſche město. Sakſke wokrjeźnje zjednoćenstwo Tannenbergſkeho ſwjatka, kiž chże němšti lud k zjewehu zyrka nad politiſkimi ſwronami ſjednoćeć, běſche nam wjeczor ſwolało, so by nowe ſobuſtawy dobyło. Je wje mělo ſ tym teź wuſpěch.

S cźrjódami cźiſchćachu so ludźo do wobſchérnych naſtrojeſcow Króny a bóhy rěkaſche, ſo njeje žanych ſawjerjeſch liſcźikow njezy dóſtać. Nimo měſchćanow módachu njes wopytowarjeni wobkedźowacy mnoho wjeſelſtwa ſ blížſcheje a teź dalſcheje wokolimy. Sźyły drje e wažebje wabita wožoba generala Ludendorffa. Nadeńdźeny mjes paźkucharjemi ludźi wſchitkich politiſkich arbow.

Po ſahorjenym powitanju jeho pſcheſcźelow a po wotworjeńkich ſłowach we Luźiju ſnatcho ſ Tſchammer-Oſtena wupi general Ludendorff, muż ſaſahdźiteje, khětro wulkeje oſtawy, k pſchednoſchérſkemu błidu.

„Scheźowanje k wójnam a morjenje ludow“ běſche ho thema. Teź wot njeho ſpitźana kniha ma tuto naſiſmo. Wón wobrocźi ho raſnje a wótrje pſcheczźiwo tſjom jepſcheczźelam němſkeho luda, kotrychž widźi w Židach, wobodnych murjerjach a Jeſuitach, kiž lud roſſcheźepjuja, ał ſchłódne hribiti. Pſchednoſchéř ryzowaſche na to ſe wjeſeho ſtejniſcheńa a ſe ſtejniſcheńa Tannenbergſkeho ſwjata, kotrehož ſchkitaźy knjes wón je, kóždeho jenotliwcho ſe tych tſjoch njepſcheczźelow. Židża we wſchitkim naſtupaju a na kóžde waſchnje wjedu niczaju wójnu pſcheczźiwo ſchitkim ludam. Tohodła ho pjecza pſched 200 kěami Fendźeſcźanami ſakoſili ſwobodne murjerſtwo (Freimaurerthum), ſo bychu ſwoje niczaze ideje lépje do ludow jeſeć mohli. Sſamo do nabożiny ſu ſebi Židża wódzeli ſchiſiwa dobyeć. Ludendorff praji, ſo Židża wot toho ſaſa, jako je Melanchthon Lutherowu reformaciju wobhudźił, twjerdźe ſtedźa w proteſtanſkej zyrkwi. Teź we ſtaroſſej zyrkwi wědźa nałoźeć ſwoju móc a dozwěć ſwoje mněny pſches pſcheczźelſtwo ſ Jeſuitami. Žid je we wobémaj zyrkwjomaj a ſ tym w kulturje luda.

W lěce 1789 ſtorhnychu Židża a ſwobodni murjerjo Franzowſkej ludowu móc na ho. W Němſkej pſchiwoſtrocźi ho wjele wjetſchow ke ſwobodnemu murjerſtwu, teź žor Wilhelm I. běſche jedyn ſ nich. Podawki lěta 1848, ko Židża a ſwobodni murjerjo rewoluziju do kraja pſchineſechu, jeho pjecza niebźachu wo jich ſchkódnoſći powuile. Teź Bismarck niczo pjecźiwo tomu njeczinieſche.

Ideał Židow a ſwobodnych murjerjow pjecza je, ſnicź wſchitke ſtaty Europy, wolſtronicź wſchitke mjeſy a cźe jenotliwych ludow a wutworjeć wulku paneuropſku publiku, ſo bychu njemjſleni mohli ludy ſkaź, kaž ho udendorff wuwraji, a je do niewólſtwa ſtorcźicź a ch ſamoženje na ho ſtorſnuwcź. Jich ſamér ſaha hiſchcźe ale. Chcedźa, ſo by był zyły ſwět wulka republika. Sſwjn wójnu ſu Židża pjecza hižom w lěcźe 1906 pſchiſtowari měli a mordaſtwo ſwobodnych murjerjow we araſemje na rakuſkim wulkowójwodźe běſche jenož podebni naſtork.

Ludendorff winuje teź dźeławſtwo ſa internazionalu, ſo ſłuži jenož żidowſkim ſaméram. Teź wſchitke ſtrony we němſkim ſjemje wot nimkſonarodnych hacź do komúnniſtow ſluża pjecza Židam.

Tſeći njepſcheczźel je Jeſuitſti rjad, pſcheloż wón pomha Židam ſ tym, ſo chże zyły ſwět pod knjeſtwo romſkokatoliſkeje zyrkwje pſchinjeſeć. Konkordat a katoliſki akzijón ſtaj ſa Ludendorffa ſ dopokaſomaj ſa to.

Stónczńje pſchinjdże wón na Dawežowy plan a na zyle pawójniſte wobſtejnoſcze. Sa to wſchitko mamy ſo pjecźa jenož Židam, 300 pjenjezniſtam, kiž ſwět wobkněža, dźakowacź.

S nékotrymi rjanymi ſłowami wo němſkej jenocze ſkónczi general Ludendorff ſwój pſchednoſchk.

*

Po nim rěčeſche knjeni dra. Math. Ludendorffowa

„wo wojowanju němſkeje duſche.“

Němſka duſcha ma twutoczeć a ſ njej němſti lud. Dyrbi ſo dopomnicź na ſwoju raźu. Dyrbi wotſchaſeć wſchitko żidowſke. Pſchednoſchéřka ſwaji ſo dótknyć dypka, kiž je tola jara loſkocźiwy: naſcheje naboźiny.

Po jeje roſkoſnju bu w cźaſu, jako ſo cźłowjeſke raźy tworjachu, kóždej raźy cźłowjeſtwa jeho wożebita nabożina do duſche połoźena.

Schtoż mamy w Sſwjatym Pismje w ſtarym ſakonju, knjeni Ludendorffowa zyle hinak roſkłoźowaſche. (Abraham je pjecza měſto ſ Bohom ſ cźertom w ſwjatku byk.) Starſchi njeſmědźeli ſwoje dźěcźi telko wo Abrahamje, Iſaacu a Jakuſe wucźiś, dokelž je to po jeje měnjenju ſchkódne. Sa to dyrbja ſo radſcho ſe ſtarymi germanſkimi pſchibohami ſabéraś.

Pſchi tutym roſpomninanju je dreje ſo we wutrobje někotrehožkuliž pſchipoſtuchara ſahorjenoſć ſa pſchednoſcherku ſhubiła.

Puć, kiž wona pokaſa k ſwobodnemu cźłowjeſtwu, je drje tola khětro ſwažliwy a bychmy-li chtyli po nim ſhodźeć, bychmy podryli twar naſcheho dźensniſcheho porjada a, dźiwajo na dźensniſchu ſłabóſć karakterow, ſhubźili najwjetſchi ſtrach ſa pſchichod.

Se ſu Londonſke nowiny knjeni Ludendorffowej wumjetowaſe, ſo chże ſtarehu němſkeho Wodana ſaſo ſawjeſeć, ſo njedźiwamy. Nam ſo teź ſda, ſo maju prawje.

Na końcu ſwojeho pſchednoſchka pſchedſtaji knjeni Ludendorffowa nowu rěcź eſperantu jako żidowſki wuplód k wotſtronjenju maſcźernych rěcźow jenotliwych ludow, kiž tu jim nětkole, hiſchcźe ſe ſadźěwkom doſpołneho ſwětowcho jenjeſtwa. —

Sahorjenoſć běſche ſo na końcu pſchednoſchka khětro lehnyła. — —

*

Wopyt generala Ludendorffa a knjenje Ludendorffowcje je nadźijoumje pſchitommym Sſerbam wocźi howcźrił, kak hubjenje wo Němſku ſteji. Tuż dyrbjeny my jeno hladaćź na naſche Sſerbſtwo. Naſcha najhlownišcha ſtaroſcź dyrbi być, ſo ſdźerźimy ſebi ſwój ſkowjanſki ras, ſwoje ſerbſke ſmyſlenje, ſwoju ſerbſku rěcź a ſemju, a woſtaćmy teź wożebje krucze pſchi naboźinje naſchich ſerbſkich wótzow.

* S **Halle.** (Strózele na maſkowym balu.) Jako na aſkowym balu k naſtrożenju wutſtelichu, ſapali ſo koſtum łodeje hołzu. Hołza ſo cźeſto wopali. Ju dyrbjachu do oromnje dowjeſeć.

* S **Barlina.** (We khłódnizy ſo ſpalił.) W jenej khłódzowej koloniji w Barlinje-Wittenawje ſapali ſo w nozy ſoboſće khłódniza. Pſchi haſchenju namakachu cźeło wodźerja, montéra Sſokolki. Najſkerje je Sſokołka ſachle chcźeniſ, ſo je ſo jeho draſta ſapaliła.

* S **Barlina.** (To je tón kónz.) Struchlohra njeſwěrho měſchcźanſkeho ſaſtojnika, wyſchſcheho měſchcźanſkeho ſpeſtora Auguſta Storcha, je ſo ſtónczika. Storch běſche ſeptembru 1928 ſaſchmjatany do pſchekſchiwjenjow pſchi enkułuſkej měſchcźanſkej banzu. Hižom tehdy běſche ſebi ju ſpytał żiwjenje wſacź. Storch ſapadny do cźeſtich wſłow a pónđźelu popołdnju cźiſany ſo pſched ſpěſchny ſud, kiž jeho na měſtnje mori.

* S **Barlina.** (Sſwójſka ſtruchlohra.) W nozy ke nđźeli namakachu 58-létnu Wilhelminu Duſchowu a je 18-létneho ſyna w domje na Bochumſkej dróſe ſ pluom ſaſtrěleneju. Wobſtejnoſći wobornizy ſej ſaſo żiwjenju wróćiłu. Wołizia ſwěſći, ſo Duſchowa njeſcha je ſwojim mandźelſkim w pſchećiſenoſći ſiwa a ſo by ſchći ſwadźe kónz ſcźinił, plunowy honacź wotertnuła, wo cźimż njeběſche ſyn niczo pytnył.

* S **Barlina.** (W khłódnizy ſo ſpalił.) W jenej khłódzowej koloniji w Barlinje-Wittenawje ſapał ſo we nozy k ſoboćze khłódniza. Pſchi haſchenju namakachu Alo wobſhedźerja, montéra Sokołki. Najſkerje je Sſokła ſchcźepkepił, ſo je ſo jeho draſta ſapaliła.

* S **Barlina.** (Struchlohra w Barlinſkej banzu.) Wuru dopołdnja ſaſtrěli ſo na ſwojej banzy bankej Max Katz dla njeſbożowneje ſpekulacije. Semrěty bź ſobuźicźeſ bankowſkeho wobkedźowacza Katz a. Wohlauer. Jeho impagnona Boettchera we roſhorjenoſći Bźa ruczka ja, ſo wumrě. Druhi ſobumźicźeſ Hermann Katz wozwi, ſo ſamożenſke wobſtejnoſcze ſwojeho towarſcha ani ani njedawachu pſchicźiny k ſamomordaſtwu. Wěſo Dotaz wjele pjenjes ſhubił, tola wobſtejnoſcze ſu pjecza jſe, ſo hiſchcźe njeběſche k ſadwołowanju.

* S **Barlina.** (Khrypa popuſcźenje.) Hłowny ſtroſnoſti hamt wojſewja, ſo je w pożlednich dnjach ſ kóżdym dnjom mjenje ludźi na khripu ſthoriło. Teź bo khołnjow njewoźa wjazy tekło ludźi.

* Se **Swěrina** w Mecklenburſkej. (Woheń w lwornji pionow.) W nozy k njedźeli wołpali ſo twornja piawow Perzinez bratrow. Wot pjatka w tutej nowej fabrizy njedźełachu. Wiſchelake ſnamjenja pokaſuja na ſapaleſtwo. Schkodu wobliczeja na 600 000 hrivnow.

* S **Liberza** w Cźeſkoſłowakiſkej. (100 lźt ſtara twrmeła.) Ssoboru wumrě w Liberzu 100 lźt ſtara ſaſtojniſta wudowa Karolina Jungowa. Runje Patorźizu běſche wobdata wot ſwojich dźěći a bźěcźdźěći ſwoje 100. narodniny ſwjeceźeć mohła. Tehdy doſta ſo ji wjele pocźeſcźowanjow. Dotal ſtrowa żona po ſwojich narodninach khutnje ſthori.

Wukrajne ſkazańki lokomotivow w Němſkej.

„Deutſche Beamtenbund-Korreſpondenz“ powź, ſo ſu żelezniſke ſarjadniſtwa Połodniſcheje Afriki njedawno 83 lokomotivow pola němſkeje induſtrije ſkałale. S nich ma twarjeć Krupp 20, Linke-Hoffmann 5, Henſchel w Kaſſelu 48, Hohenzollern 6 a Schwarzkopff 4 lokomotivy. Tuta ſłoſańka dótkuje pod najwótrſchej konkurrenzu jenoſtelſkich, amerikańſkich a italſkich twarjerjow lokomotivow. Němſke poſtrejenje běſche nětkole 25 proz. nižſche dyžli poſtrejenje jenoſtelſkich fabrikow.

Pod wótrej konkurrenzu mjes němſkimi a danſkimi ſwajerjenymi lokomotivow dosta firma Henſchel a ſyn, tow. ſ w. r. w Koſſelu wot „Danſkeho towarſtwa ſtatnych żelezniſow ſtaſańku wo 5 prěnich lokomotivow. Sa maſchiny wuczini ho płaczina wo 41 000 krónow. Poſtrejenje tuteje firmy běſche wo 22 proz. nižſche hacź najniżſche poſtrejenje danſkich firmow.

Nadźijomnje ſ wukraja hiſchcźe wjazy ſkaſańkow dóńdże, kiž němſkemu lokomotivowaſtwu pſchinjeſu nowe dźěło.

Porjedźenka.

W dopiſu dła Minakałſkeje ſchule ſyn ſo mylił, hdyż piſach, ſo je tuta ſchula po wobſamknjenju ſchulſkeho pſchedſtejićerſtwa hižo pryedy (do jutrow 1928) dwojorěčna była. Ssym to pſchi roſrěčowanju wo tutej wěcy wopak roſumił. Tak ſpadnu pyſchi ſ tutej ſmyſłu wuźiwowaze myſłe.

Cežke njezbože pſi wohnju w Barlinje.

Pónđźelu wjeczor wudyri woheń w Starej Straławje na drjewowym ſkładze parneho rěſaka a drjewoweje wulkowikowarnje Opwiżez bratrow. Sa krótki cźaſ roſcheŕi ho niczaju element na nahładny dźěl drjewowcho ſtiada a hrabaſche pſchezo ſa dalſchej zyrobu. Hnyhom běchu wohnjowe woborni alarmowali, kotrež ſ pieczemi haſcheńſkimi cźahami pſchikhwata. Se ſchwérimi wulkimi rolami lijachu ſyrkawy wodu do plomjenjow, njemóżachu pak pſcheczźiwo wohnjej niczo wuczinicź.

Jako ho wobornizy ſ napinanjom próżowachu nad wohnjom dobyć, ho njejaźu wulki truch murje ſ wulkim wrjeſkom ſaſypny a nékotrych wobornikow a zíwilnych ludźi pohrjeba. Wohnjowa wodna dyrbjeſche nětko wſchitke ſwoje mozy na wuźiwowdożenje ſnjeſobjenych nałoźicź. Mjes tym pak ho woheń po drjewowym ſkładze dale roſcheŕjeſche. Wulkowarjam ho poradźi pod roſpadanſami murje ſchtyrjoch cźeſkoſranjenych wobornikow wuczahnyć. Jedyn ſ nich pak hnydom wumrě. Tſi dalſche wożoby, kiž pod roſpadanſkami wuczahnychu, běchu jenož lohko ranjene.

Přilopk.

* **Kruta ſyma w Schwajzarſkej.** Niz jenož pola naź, ale teź w dolinach Schwajzarſkeje trapi létſa ſyma ludźi a ſwérinu. W nozy k wutorje pokaſowaſche ſchklenza we Zürichu a wokolinje najniżſchu temparaturu tuteje ſymſeje doby. Namérichu tam 15 ſtopjeńkow ſymy. Horni Zürichſti jězor je hižom tokło ſ ſodom pocźehnjeny.

* W **Połnóżnej Amerizy** natwarichu w ſandźenym lécźe 4½ milijonow automobilow. Automobilna induſtrija Sſjednoćenych Statow Połnóżneje Ameriki je w lécźe 1928 nėhdże 4 360 000 wożow natwariła. Wźiwmuſtojni wobhladuja tutu wyſoku liczbu ſa nėſchto, ſchtoż hiſchcźe njeje hyło. Teź wuwoz amerikańſkich automobilow powyſchi ſo w ſandźenym lécźe na 110 milijónow dollarow a dospě ſ tym njeſłyſchanu liczbu wo 530 milijónow dollarow.

* **Semjerjeńje** w Portugalſkej. Pónđźelu rano potrjechi ſylne ſemjerjeńje měſtno Alhos Vedros ſ połodnja Liſſabona. Nékotre twarjenja ſo ſaſpynychu. Cźłowjeſkego njebnychu ſranjeni, dokelž běchu wobydlerjo pſchi prěnich ſtamjenjach rjenja na dróhu cźekli.

Swójbne powěſće.

Sſemrěli: Gertruda Selinda Kießlichowa rodź. Kalauchez w Budyſchinje. — Guſtaw Adolf Schmiedgen, wyſchſchi wuczeŕ na wotp. w Budyſchinje, 65 lět. — Kurt Opiz w Budyſchinje 37 lět. — Hana ſwud. Wehnerowa rodź. Dawidez w Budyſchinje, 75 lět. — Gertruda Arnoldowa rodź. Krjeczmarjez w Lubiju. — Hana ſwud. Bulankowa rodź. Korchez w Sſtilſchczach pola Kulowa.

Hamtſke wozjewjenje z Wojerec.

Nakrajny ſandarm Gernſt w Małej Nydźej ſtupi ſ 31. januarom ſe ſłużby nakrajneho ſandarmſtwa tudomneho wotrjeda. Naſtupnik hiſchcźe njeje poſtajeny.

We Wojerecach, 24. januara 1929.

Krajna rada. Saling.

Po § 4 telefoniſkeho porjada ſ 15. februara 1927 wuczinja wot 1. haprileje 1929 ſakładny pjenjez we Wojerowſkej měſtnej ſpyći ſa kóżde hłowne pſchiſamtnjenje měżaczńje 5 hrivnow.

W Lěhnizy, 24. januara 1929.

Wyſchſcha póſtiſka direkzija.

Nanowiše z cyłeho ſwěta.

— Schkrowa powěſć wo wjedrje ſa jutſiſchi pjatk: Njenje, ſuchо, ale hiſchcźe miſerſnje. W Jendźelſkej wocźakuje a ſo deſchcźuje.

Nad Błoćnom je ſtadło 25 ſnéhowych huſ pſcheleczźało. Pſchiſhlad ſnéhowych huſ po ludowym prajenju trutu ſymu pſchinjeſe.

Pſchi thowanju krajneho radźićela ſ Mirbacha we Neidenburgſkim wokrjeżu wózu wupowěſchnychu. Mjes nimi bě też wěnz ſ cźorno-bélo-cźerwjenej ſtełku Neidenburgſkeho wokrjeżneho ſarjadniſtwa, kotryż běchu ſaſtojnizy krajneho radźićelſtwa darili. Tule wěz ſu nėkotři ſozialdemokratiſchi ſapółłanzy w pruſſkim ſjemje naſpomnili a mėnili, ſo wokrjeżni ſaſtojnizy a pſchiſtajenzy w Neidenburgu nimaju prawo, cźorno-bélo-cźerwjene knjeſtwowe ſnamjenja prjedawſcheho ſtata nałoźicź. W tym cźeſći poſiork pſcheczźiwo wukaſej pruſſkeho ſtatneho miniſterſtwa leźi. Wopraſchachu ſo, ſchto chże pruſſke knjeſterſtwo pſcheczźiwo tomu cźiniċź. Knjeſterſtwo je wotmołwiło, ſo nałoženje cźorno-bélo-cźerwjeneje ſtełke naſrajniſcho ſaſtupdźuje, dokelž je to we woczomaj wuſtawje ſwérneho wobhladźenja dyrbjało ſarjadniſtwej wódomeho ſapiwanja wuſtawnych němſkoſtatnych barbow cźiniċź. Pſcheczźiwo ſaſtojnikam, kotrjż ſu ſa nałoženja wėnzoweje ſtełke ſamołwiċź, ſu ſo trėbne naprawy cźiniłe.

Jeneho wjednika pożledniżeho ſbźka w Guatemali, wyſchſcha Samioża ſu wnioru knjeżerſtwowi wojazy w Salamaſkim wokrjeżu ſaſtrělili, hdyż ſpyta cźekaćź, ſo jeho njeběchu ſajeli.

W Gelenawje je wot brodutnharja domoj duzy jedyn tamniſchi młynk a pjekaŕ bjes ſwonkownych pſchicźinow wożlepił. Se ſpodźiwanjom pytny, ſo poćża na dobo ſmėrkaćź. Cźémnoſći pſchezo bóle pſchibėraſche. Jenoż ſ nuſu ſo muż do prėdka maſazeſe a njemóżeſche cźuſe pſched wozjomaj ſpóſnaćź, hdyż ſkónczńje pſched ſwój dom pſchińdże. Jeho wołanje ſaſłyſchawſchi jeho ſwójbni pſchibėżachu, kotrjż jeho do jſtwy dowjedźechu. Sawołachu lékarja, kotryż pak możeſche jenoż wozſlepjenje ſwėdcźiċź.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Mańko Smoler w Budyſchinje. Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Duſchan w Budyſchinje. Za ſtawizny a dźeł: Arnoſt Bart w Bukecach. Za nawěſtki: G. Janak w Budyſchinje.

K inventurskemu wupředawanju

dyrbi so naš skład radikalnje wuprózdnić, tohodla smy naše twory

bjezwohladnje znižili!

Na Mjasow. jětkach 5

Na Mjasow. jětkach 5

Na Mjasow. jětkach 5

Na Mjasow. jětkach 5

Na Mjasow. jětkach 5

Na Mjasow. jětkach 5

Na Mjasow. jětkach 5

Na Mjasow. jětkach 5

Na Mjasow. jětkach 5

Na Mjasow. jětkach 5

Někotre přikłady:

Za žony:		**Za mužow:**	
Suknje do domu a do dźěła	2,50 **1,95** netto	Kholowy	wot **2,95** netto
Bluzy	6,75, 4,75, 3,25 **2,50** „	Zymske jupy	wot **13,50** „
Dźělba jendź. sportsk. mantlow	**8,50** „	Zymske ulstry	wot **19,50** „
Dźělba velourskich mantlow	**12,50** „	Paletoty ze somoć. kornarj.	wot **39,50** „
Dźělba ottomansk. mantlow	wot **12,50** „	Dobre čorne paletoty	wot **45,—** „
Astrachanske mantle a jaki	wot **22,50** „	Wobleki	wot **15,50** „
Krimerske mantle a jaki	wot **29,50** „	Wobleki z česan. tkaninow	wot **39,50** „
Seal-płyšowe mantle	wot **29,50** „	Sportske wobleki	wot **29,50** „
Płyšowe mantle	wot **22,50** „	Drasty za holcy a hólcy	wo wjele tuńšo!
Wobleki	wot **2 95** „		

Drastowy dom w Budyšinje

Leo Häufler **Při Mjasowych jětkach 5**

Piany
Najwyšša kajkosć
Přijomne měsačne wotpłaćowanje
August Förster
w Budyšinje
na Kěžorskej hasy 15

Cople kołdry łachi
nohajcy, kholowy, suknje, wołnjane ložowe płachty wot 2,50, přikrywy na sofy, dołhe wot 3,
J. Erler w Budyšinje rózk Kronprync. wosoła Serbske postrožowanje!

Kafej akao
alonialne twory
KURIO
na Zwonk. Lawskej hasy 9

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 3 pj. papjerowy wotpady po 3 pj. łapy, błeše běłeho wina, błeše čerwjenecho wina, sektowe błeše, wšě druhe błeše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a staru** mjedź, jenož na wupokaz wy...
Popp na Nowosersk. ... telefon 34...

HOSCENC W NOWOSLICACH

Wot soboty, 2. hač do póndźele, 4. februara so
kózło-piwo toči
Njedźelu wot wječor 7 hodź.
zjawne REJE

Přećelnje přeprošujetaj
Michał Schäfer a mandź.

Offenes Ohr
für Vorteile im jetzigen Saison-Ausverkauf
sehr nützlich
WILH. **RUDOLPH**

Kaiserstraße 16. Im neuen Geschäftshaus

15% zniženje płaćiznow wot 1. hač do 15. februara

na wšě pjelsćinowe podšića a pjelsćinowe wobsadki. Njeskomdźće tutu wurjadnje přijomnu składnosć ke kupowanju pjelsćinowych tworow.

Někotre přikłady:

Opossumowe wobsadki	Prawe bobrowe wobsadki	prjedy 520·—	ha nětk	**442·—**	**Tuhór., skunšs. wobsadki**
	tesamsne	„ 428·—	hr. „	**365·—**	
	Prawe skunksowe wobsadki	„ 286·—	hr. „	**244·—**	
	tesamsne	„ 220·—	hr. „	**187·—**	

Kožuchi Hokowa w Budyšinje předawa za samsne płaćizny.

Pjelsćinowy dom Weidlich w Halštrowje.

Inventurske wupředawanje
wot 31. januara hač do 13. februara
při jara zniženych płaćiznach, zdźěła hač do poł. přjedawšeje hódnosće
Namakaće pola mje dźensa hišće hobrski skład:
Žonjacych- a dźěćacych mantlow, woblekow, kostumow, šfrykowanych wěcow, kaž wšě bałminy, wołmjane a židźane twory kotrež so na kóždy pad wupředawać dyrbja.
Otoman. mantle z wobsadkom hižo wot 7·80 hr.
Na wšě twory, kotrež njejsu wr̂cóstajene 10-20%
PAUL OTTE
W BUDYŠINJE KORNSTRASSE 10
Najwjetši skład žonjacych mantlow w měšće.

Za swój wobkhod kołoc... nialnych a spiritnoz... wych tworow p y t a m
wučobnika
Carl Noack nasl.
měj.: Alfred Hemmann
na Žitnej hasy čo. 10

Wučobnika
pyta k jutram
kow. mištr Herm. Schuster
w Jasenicy p. Njeswačidła

Cunje gardiny
vitraže, kromki, canki, kosle, *nócne jaki, suknje,* ložowe šaty
blidowe ruby
J. Erler w Budyšinje ... Zwonk. Lawsk. hasy 10
Serbske postužowanje!!

K póstnicam

5 puntow pšeńčneje muki	1.—
5 puntow „Kaiser-Auszug“	1.25
Najlěpši swinjacy šmalc	78 pj.
Kokosowy tuk w tańach	*63* pj.
Styriplódowa marmelada, punt	45 pj.
Aprikosowa konfitura, punt	75 pj.
2 punt-bow štyriplodowsk. marmelady	85 pj.
2 punt-bow aprikos. konfitury	1.45
½ punta Eukalyptus-plackow	30 pj.
½ punta Eukalyptus-Menthol-plackow	48 pj.
Najlěpši měšany sad, punt	60 pj.
2 punt-tyza špinata	60 pj.
2 punt-tyza slowkow	85 pj.
2 punt-tyza měšaneje zeleniny	80 pj.
2 punt-tyza kranych bunow	75 pj.

THAMS & GARFS

Najl. Holsteinska **dobra a jatrowa kołbasa** . . punt 90 pj.
Jara dobry prěni. zrały **Limbórski žerdkowy twarožk** punt 65 pj.
Emmentalski bjez skory, rózk 20 pj., tyzka 6 rózk **11.5** hr.
Margarina, najl. kóždy tydźeń čerstwa, punt jenož 55, 65, 70, 75 pj.
„Milchperle“, dobra hriwnowska margarina za jenož . 85 pj.
Nanajlěpša z klokom, najl. narunanje butry punt 95 pj.

Pječny tuk	70 pj.	Pječny wolij	60 pj.
Wumělski jědźny tuk	70 „	jědźny wolij	
Wolij ze zemsk. worj.	70 „	Jěd. wolij I, njezmjerzł.	80 „
Lany wolij, najl.	70 „	Olivowy wolij Ia	160 „
šmadrunks	45 „	Marmelada, měšana	45 „
Wumělski mjed	38 „	Mjed, čisty	110 „
Krane nudle	40 „	Jejowe nudle, najl.	55 „
Łamany makkaroni	50 „	Makkaroni 60 a	65 „
Pšeńčna krupica bjez r.	25 „	Krupica z dob. pšency	35 „
Jejowe nudle, figury	65 „	Nitkojte nudle	56 „
Běrnjaca muka	33 „	Krupy, najl.	34 „
Pšeńčna muka bjez r.	**20** „	**„Kaiser Auszug“**	**26** „
Hróch, žołty, połojčki	33 „	Hobrske sočki	35 „

2 punt. tyza **Lipčanskeho měšenja** jenož 85 pj.
2 punt. tyza **pječenych jerjow** jenož 95 pj.
Lutujće! **5% rabata!**

Schleinitz, na Zadn. Bohatej hasy 8

Moje inventurske
wu-
předawanje
wot **26. 1.** hač do **8. 2.**
poskićuje Wam hobrske
wu-
žitki. Přeswědčće so a wobhladajće sebi **moje wukłady** we woknach
Nakupowy dom Otto Oßwald
w Budyšinje, na Kamjeńtnej hasy 7

Připrawjenja radia
najsprawnišo!
Najlěpše referency
Na přijomne wotpłaćowanje
Předwjedźenje pola Was doma
Gustav Krawc w Budyšinje
na Różowej hasy 8 a 13

Moje
inventurske wupředawanje
započnje so **31. 1.**
Chceće-li w
žonjacych a mužac. mantlach
hišće něšto wopraw... dźe dobre kupić, potom njeskomdźće tutu składnosć. Kupiće najlěpšu tworu po najtuńšich płaćiznach. Zo bych swój wulki skład wuprózdnił, sym so rozsudźił, po nakupowańskej płaćizniže a tuńšo wotedać. Na wšě twory, kiž njejsu žnižene, dawam **10% pokładuj. rabatu.**
Konfirmandske a pruhow. wobleki
w najwjetšim wubjerku z krutych, wupruhowanych tkaninow a derjesedźace
Drastowy dom Karl König
na Žitnej hasy 4 — **w Budyšinje** Telefon 3480 — na Žitnej hasy 4

Příloha k čislu 26

SERBSKE NOWINY

Stwórtk, 31. januara 1929

Złoty jubilej „Jednoty“ w Drježdżanach.

„Jednota“, towarstwo kat. Serbow w Drježdżanach, wosławi sobotu a njedźelu swoje 50lětne wobstaće z wulkotnym założeńskim swjedźenjom. Skrótka smy wo tym hižo we wutornišim čisle čitali. Dźensa chcemy wo tym podrobniše rozprawjeć, přetož tajke jubilejne su žadne a wulcy zwjesełace je, zo bě Drježdżanski swjedźeń tak z Boha so poradźił. Nic dźiwne, nic třeskace zyma jemu njezwadźi. Z hornjowutrobu khwataechu naši Serbjo do sydloweho města a zastupjerjo towarstwow z ródnoje Łužicy.

V.

Hižo sobotu 26. wulk. rožka skhadźowaše so „Jednota“ w towarstwowych městnosćach w „Bayerskej dwórnje“ na Nowym torhošću. We 8 hodź. započa so wulkotny swójbny swjedźeń. Knjez Bjedr. Helas klic přednjese prolog, baseń Pawoła Wićaza, a to rozprawješe předsyda wo polstałětnych stawiznach „Jednoty“, kotrež budźa tež w našim dźenjeju wjele jewjene. Wuzběhnyć so tudy dyrbi, zo přednošer wosebitym dźakom spominaše na duchownych knjezow, kotříž su tomu dopomhali, zo je towarstwo dźenjerzy serbske a zo też Drježdżanska inteligenca, n. př. k. dr. Wjacslawk, naš hudźbny mištr Krawc ruzy, wosebje pak kk. konsistorialny rada Kral a Jakubaš swěrnje sobudźěłaja. Towarstwo je so cowało hajić woporniwosć při dobrych skutkach křesćanskeje lubosće, nabožnosć při wopytanju serbskich kemšow, bratrowske poćah druhim, też němskim towarstwam a słowjanskim narodam. 10 jubilarow, mjez kotrymiž je knjez ech jenički hišće jako sobuzałožer živy, su z najlepšim příkładom, zo je tu też serbska swěrca z dom. Knjez předsyda skónči z přećom, zo by to też je tak wostało a wuznamjeni jubilarow ze znamješkom a z knižnym darom „Tysac lět lnadowne městno ant“.

Hdyž běchu přitomni zhromadnje „Hdźe statok ju“ zaspěwali, wupraji knjez Rjenč w mjenje jubilarow dźak za počesćowanje a dary, wosebje wuhuju, zo dyrbja sebi Serbja swój serbski jazyk tu zakhować a jón w cuzbje hajić.

Knježna Handrikec jara wuraznje přednjese „Ja sym Serbowka“ a počesći jubilarow z košikom rjanych kwětkow w serbskich barbach. Na to běchu hosćo. Serbski postrow a horce přeća zesłyšina bě přinjesł knjez prof. Bryl, kiž z někotrymi raznymi słowami so wobroći našemu serbskemu dorostej w Drježdżanach, pokazujo na wuznam serbskich barbow: běleje póćiwosće, čerwjeneje lubosće a módroje ponižnosće a swěry, kajkuž ma sebi wšudy hajić, stejo kruće k narodnej khorhoji, kaž wšetranoje „Jednoty“. — Dalše zbožopřeća wuprajachu Fiedler za češke towarstwo „Svornost“, P. Mar za towarstwo „Łužicu“ z Hornjeje Hórki, Lewa za Serbski Rat. Dorost. Knjez Hajna češćenje tow. předsydu knjeza Helasa, kiž z tajkej energiju „Jednotu“ nawjeduje a je tutón krasny swjedźeń postarował, a wšitcy radłubje k jeho česći postanychu. Knjez Hajdan wupraji horcy dźak přitomnemu knjezej wučerjej Kokertej, kiž běše, přebywajcy hody w Drježdżanach, mnohim Serbam z rozwučenjom w maćerščinje serbsku rěč sobu dał do žiwjenja. — A tak radowachmy so w lubej serbskej bjesadźe hodźiny dołho z našimi serbskimi bratrami tak prawje po serbsku, a čas so miny a dyrbjachmy khwatać, zo by nas dróhowa železnica do zdalenych kwartěrow wotwjezła, přetož nazajtra rěkaše, zahe stawać, hdyž chcychmy tola też serbske kemšenje sobu swjećić. —

II.

Z našej serbskej narodnosću je wuzko do jeneje cyličkosće zwjazana nabožnosć. K swojemu narodnemu wobstaću Serbja nuzuje trjebaju krutu wěru do Boha; bjez nabožnosće tež narodnosć sobu čerpi a nawopak. Tutaj zakładaj staj Serbam wosebje w cuzbje z jeničkej podjatej moralnosće a ideálnosće. A serbska ideja móže w našim času jenož dobyć, hdyž ju nabožnosć nawjeduje. Toho přeswědčenja su też naši katolscy a evangelscy wěrybratřa w Drježdżanach. Tohodla wotmětwaju prawidłownje swoje serbske kemšenje. „Jednota“ je so léta dołho w Dwórskej cyrkwi k serbskim kemšam skhadźowała. Po powróće pak, hdyž so tale wulka cyrkej za małe serbske wobstejnosće jako přewulka wupokaza, dosta so katolskim Serbam móžnosć, swoje Bože služby w dwórskej kapali pryncesny Mathildy w Taschenberg-paleju wotmětwać. A tak so tam skhadźuja měsačnje k serbskim kemšam.

Njedźelu 27. t. m. rano we 8 hodź. započa so swjatočnosć jubileja w tutej kapali, do kotrejež běše so bohata liča Serbow z Drježdżan a z Łužicy zešła.

Knjez dr. Jakubaš swjećeše kaž přeco z wobstejnej swěru Serbam spěwanu Božu mšu, při kotrejž kemšerjo horliwje swoje serbske kěrluše zanošowachu. Mnozy přistupichu k Božemu blidej. Při předowanju spominaše duchowny knjez na ważny jubilej rozłožo, kak mamy dźensa składnosć, z radosću a dožěčinjenjom hladać do zašłosće, z dźakom wopominać přitomnosć a z prostwu wo dalši skit a rozkćěw so k Bohu wobroćić do přichoda. Po předowanju sćěhowaše swjatočny khwałospěw „Tebje my Boha khwalimy!“ a swjatočnosć skónči so z požołnowanjom z Najswjećišim.

Popołdnju ½3 hodźin běše swjatočny serbski nyšpor w Dwórskej cyrkwi. Před wustajenym Najswjećišim zanjese so swjatočne „Pange lingua“ wot měšaneho khóra Radwořskeje Hudźbneje Jednoty“, kotraž potom mjez nyšporom a po nim hišće štyri khóry ze znatej wustojnosću a dokonjanosću přednošowaše, mjenujcy Pilkowy khór „O Božo, smil so nade nami!“ Krawcowaj „Z cyłej nutrnosću“ a „Luba duša“ a skónčnje Kocorowy kěrluš „Jónu musy to“. Knjez wučer Nawka nawjedowaše a dwórski organist hraješe z wulkej mocu na piščelach, zo cyła wulka Dwórska cyrkej bě polna melodiskich zwukow, kiž přewodźachu krasne hłosy Radwořskich spěwarkow a spěwarjow; serbski spěw wyskaše k njebjeskim wyšinam. Njewupraj ne začuće zaja cyłu wosadu. Knjez konsistorialny rada Kral, duchowny radnik „Jednoty“, wuspěwa nyšpornu pobožnosć a wudźěli Bože požohnowanje z Najswjećišim, na čož skónči so cyrkwinska swjatočnosć z Ambrozianskim khwałospěwom, kiž wuspěwachu wšitcy zhromadnje. Tale wulkotna cyrkwinska swjatočnosć zawostanje kóždemu w njezakhódnym wopomnjeću. —

III.

Po wyšnjerju khwataše wětka na Ostra-Allee do žurle „Ludoweho derjeměća“ — zo by so też tu serbski lud raz tak prawje derje pomět. A woprawdźe: mjeno a městnosć běštej k tomu holdowanju Serbowstwa kaž stworjenej. Połdra hodźiny wězo traješe, prjedy hač so hosćo tak bohače zeńdźechu, zo wupjelnichu rozsahle rumy wokoło rejowanišća a před jewišćom. W 5 hodź. započa so bohaty porjad. Radwořska Hudź. Jednota tkaješe a saješe pisankojtość do cyłeho porjada. Cyły krasny repertoir našich štyri a pjećhłosnych měšanych khórow, kotrež su nam naši slawni hudźbnicy tak krasnje a wuměłscy zdźěli, — Kocor, zastupjeny z narodnej hymnu na „Rjanu Łužicu“, naš wjele slawny Bjarnat Krawc ze sydmi a naš Jurij Pilk, wótčine wěčnoh' wopomnjeća, ze pjećimi khórami — słyšachmy so radostnje wuzórleć z erta Radwořskich sobubikow. A kak so naše narodne spěwy, přednjesene z wuwučenymi hłosami pod taktowku mišra Nawki, tak jara spodobachu, wě z wobu widźeć, zo hišće dyrbješe přidać, tak zo bě mandl połny a přiklesk njewustawacy. W Drježdżanach je „Hu, Je.“ zaso z wulkej česću wobstała.

Hdyž bě knjez předsyda Helas z jadriwymi słowami a zapalacym pathosom zhromadźenych powital a z mortwych wołacym hłosom na serbsku młodźinu zawołał, zo by přišła rjady „Jednoty“ pjelnić a kročiła do stopow jubilarow, potom zaklinča tón rjany spěw „Hdźe statok mój?“ ze wšitkich ertow.

Kajke mile překwapjenje nadobo. Serbska družka na jewišću. Haj, też serbske družki w krasnej pyše knježnistwa běchu na jubilejnym swjedźenju zastupjene a to dyrbi so wosebje z dźaknym připóznaćom wuzběhnyć, zo běchu knježny Wieršec, Koklic, Reherjec a Berganec za družki přišle.

A ta družka na jewišću, knježna Koklic, přednjese ze słowami knjeza kaplana Nowaka słuwany prolog, „Jednoće“ k pjećdźesaćinam poswjećeny, jara derje a žnješe mócny přiklesk za wubjerny přednošk.

Wulkotne wěcy dokonješe knjez komorny mištr W. Rotha ze swojimi huslemi. Smy drje jeho před lětami słyšeli, hdyž swoju dróhu nastupi, ale štož je nětko docpěł, to je woprawdźity postup, wuspěch, wudospołnjena virtuoznosć. A my to z čim wjetšej radosću a hordosću wuprajimy, dokelž je tón mištr syn serbskeje maćerje z Kulowa, hdźež ma hišće swěrne serbske duše za přiwuznych. Knjez Rotha zwjesseli připosłuchařstwo z někotrymi solami za husle a zahra wosebje H. Wieniawskeho „Souvenir de Moscou, airs russes“ — hnydom bě w tym słowjanski duch čuć — a C. Saint-Saëns „Rondo Capriccioso“, op. 28., ale přida hišće někotre lubozne kruchi, kiž so wšitkim z wulkim zahorjenjom přijachu.

Wosrjedź porjada běše swjedźeńska rěč knjeza dr. Wjacslawka. Rěčnik we swojim prědnošku podótkny najnutrniše truny serbskeho čuća a wótčinskeho zmyslenja, kiž wuskutkuje so w lubosći a přiwisnosći ke serbskej zemi, w lubosći a swěrje k maćerskej rěči a we swěrnej přiwisnosći k serbskej narodnosći. Swoje słowa wobtwjerdźi z Čišinskeho basnjemi „Lubosć ke ródnej zemi“ a „Maćerska rěč“ (Za čichim, str. 63 a 64) a z formow „Hurra, bratřa ,zahrimajće!“ Pokaza na přikład druhich ludow, wosebje na židowski narod, kiž njedźiwajcy swojich tragiskich stawiznow tola swěru hromadu dźerži a bywši rozpjeršeny po cyłym swěće čuje so jedyn. Tak też Serbja njesmědźa nihdy być narod wotrodźencow; ale bohužel mamy mjez nami tajkich wjele, kotříž swěrnym prócowanjam serbskich wjednikow do khribjeta padaju a su najhórši njepřećeljo serbskeho naroda. To běchu wěrne słowa. Njech su na ploďnu rolu padłe!

Přjedy hač so w 9. dypku porjada přiležnosć k rěčam da, wozjewi k. předsyda zhłoženje připisy jubilarcy, kiž běchu póslali kk.: prelat Miklawš Žur, dr. Herrmann za Maćicu Serbsku, P. Romuald Domaška-Rózeńcanski, Janak, knihařnik w Budyšinje, Šajba za Zwjazk Serbskeho Sokoła, wučer Pjetaš za „Serbo-

Rosen ohne Dornen

wären ein botanisches Wunder. Rosen ohne Dornen, die wir meinen, sind Genüsse ohne Katzenjammer

Wenn Sie beispielsweise an einem einzigen Tage 50 *Ateris*-Zigaretten rauchten, würden die Dornen, d. h. hier die zu erwartenden Kopfschmerzen, ausbleiben, weil die wundermilde, ganz leichte *Ateris*-Mischung jede Gesundheitsschädigung ausschließt.

Ferner hätten Sie einen Teil des verausgabten Geldes durch Sammeln der jeder Packung beigefügten *Ateris*-Bons wieder hereingeholt.

5 Pf

Die neue ATERIS

Wertvoll durch Tabak

Wertspendend durch Gutscheine

MONOPOL DRESDEN SEIT 1875

slaw“ w Khrósćicach, „Serbsko blido“ w Lipsku, knj. Libšec z Hamburka a někotre němske w Drježdźanach.

Na to poręčachu zastupjerjo wšelakich serbskich zjednoćeństwow a towarstwow k swjedźeńskej zhromadźiznje krasne słowa jako wuliw swojich za Serbstwo bijacych wutrobow a dušinych začnćow. Tak za župu „Jan Arnošt Smoler“ k. župan K r j e č m a r: Spěw a dźěło dyrbi so za narodnosć zjenoćić bjez rozdźela wěrywuznaća a worštow serbskeho ludu. Serb Serbej bratr. Přepoda rjany dar „H. Zejlerjowe Zhromadźene spisy“ jako zakład k towarstwowej knihowni. — Za Maćicu Serbsku k. farař C y ž - Hajničanski; Smy po Božej wolì Serbja, Bóh je nam rěč a narodnosć dari, tohodla dyrbi tež serbska młodźinc so ke swojej serbsk. maćeri znać a ju česćować, to w cuzbie najlěpje dopokaza, zo swěru so serbskich towarstwow dźerži. — Za „Hromadnik“ k. hudźbny direktor B. K r a w c: Serbske holey dyrbja radšo wužitne knihi čitać a so zdźěłać próceować, hač po wjećorach wokolo dundać a mjez sobu bachtać. Serbstwo trjeba kruty dorosć z dobrym rjapom. — Za Budyšku „Jednotu“ k. H e j d u š k a přepoda ze zbožopřećom tež knižny dar, autor knihi je towarstwowy sobustaw, kiž tež přeje, zo by „Jednota“ sebi knihownju zawjedła a pilnje čitała. — Za „Cornoboh“ k. předsyda P j e č k a, bratrowskemu towarstwu wutrobnje zbožo přeje. — Za Budyšku „Nadźiju“ postrowja k. prof. B r y l a wunjese jako radostny zynk jubilejskeho swjedźenja brimotacu slawu swěrnym serbskim maćerjam. — Za „Zjedn. serbskich. wučerjow“ k. wučer N a w k a: Najkrasniša jednota njech přeco knježi w towarstwie a mjez Serbami a serbski spěw njech serbske mysle njese k wyšinam. — Za župu „Handrij Zejler“ přeje k. H a j e š - Łazowski wutrobne zbožo jubilejowcy. — Za „Domowinu“ k. farař S e w č i k: Tak dołho hač budźa Serbja swoju rěč w słowjanskej wuznawać a hač budźa dołho też serbska rěč živa wostanje a Serbja Serbja wostanu! — Za Drježdźanski „Hlahol“ přeješe w češkej rěči towarstwowy předsyda k. H e l a jako hósć k. inženěr K r a l, kiž bě ze swojej knjeni mandželskej Serbow přišoł na slawnym swjedźenju wopytać, z wutrobu zahorjacymi słowami nutrno „Na zdar!“ do přichoda. Naposledku předjujese knj. Handrikee hišće z polneje horjacaje wutroby baseń „Ty młode Serbstwo dyrbiš twariś!“ a přepoda wot towarstwowych knježnow jako dar krasnu khorhojčku w serbskich barbach k. 50. jubilejej „Jednoty“. — Knjez předsyda Helas so kóždy króć jenotliwym za zbožopřeća wutrobnje podźakowa. Hdyž běchu posledaje zynki Radworćanskich spěwarjow dowukliněnje a wokolo 8 hodź. so program skónči, zarodźa so pyšny bal, kiž dźerżeše Jednoćenowy zjednoćenych ze swojimi přiwuznymi a přećelemi hromadźe hač do pol nocy. Swjedźeń bě so wulkotnje poradźił. Hosćom wšěm, hač z Łužicy abo ze samych Drježdźan a z druhich městow přikhodźacym je so jara spodobalo, wšako bě „Jednota“ wšu prócu nałožowała a wiele woporow přinjesła, zo by to był jubilejski swjedźeń, dostojny serbskeho mjena. A za tole wulku prócu, kaž za wšo swěrne narodne dźěło k česći a spomoženju Serbowstwa w Drježdźanach słuša w prěnim rjedźe „Jednoće“ a jeje nawjedowarjam a sobustawam, ale też wšěm sobuskutkowacym narodny dźak a slawa. Njech přichodny lětdźesatk přinjese zbožownemu towarstwu dejmantowu krónu!

Jan Serbin.

Přilepk.

* 20. dźěćo porodźiło. W mišnjańskej khorownji we Wetšerym porodźi manželka farmarja Gorjka Rohma swoje 20. dźěćo, 8 synow a 12 dźowkow. Mordźeri a dźowka dale so dorje. S tuteje wulkeje cyrkwje je najmjenje dźěći živych. Někotre su hižom wudate.

* **Wulki woheń w japanskej klobukowej fabrice.** W wjesći Valencije wudyri woheń w klobukowej fabrice Forcart-Vallon-Argordi a zniči najwjetschi dźěl tamnich twarjenjow. Schodku wobličuja na něhdźe 3½ jona hriwnow. 800 dźěłaćerjow je sabrańcu skutkowanja.

* **Na złajenosć wumrěł.** S Jablonza w Čechach powěsć: W juniju lońskeho lěta klubu w Přibraju z kóžda jeneho schulerja. To pak njeběchu wojowali, nětkuthmi dnjemi sthori pak dźěćo nahle pod imanjom złajenosće a wumrě sa dwaj dnjej po zakónjenym jenju.

* **Hród w Kawkasu.** Po powětšanych i turkowskeho města Angory je w Kawkaskej pichi krutej hamt do kraja sapadnyk. Wjele wobydlerjow je dźiwom i wumrěło. Pomozna akzija swjetskeho knježerstwa i wulkimi wobsežnosćemi bědźi. Dla hlubokeho je jara ćežko tradawym ludźom zjawnoś wěcy.

* **Mostarska mošeja so z bych samowólna.** W bytu mjezor w 11 hodź. wzdźiwjachu so nad Mostarom na Balkanju: hrowe njewjedro i ćežkim krutosć. Jedyn blysk dyri do minareta (wěže) mošeje (muzulmanskeje zjerkwje) a wobsi horni dźěl minareta. Wjele dnjow daże kruchi murjow pódźerješe z wěchu mošeje a wobsi jeje ju smutkach.

Našenski sćedk.

Na wyšej Bavorskej univerzitze wuczelsche přewjedźechu dźesatk znatych starych tajnu radu profesorow Ritterjowu wjekownych khorožźach. Sadanbne w bavorskim dźiwje rěčeše a zapletowaše často wschelake podwidźenja a žiwjenja do swojeho přichodnoscha. Hdyž runje rad wo „paradiach“ (lichodownikach) wozki rozwažowaše, tole sadanu:

„Potajkim, to junu młody leutnant ke mni přichadźe, so najprjedy jara samolubnje pscheżelnje rjeka: „Wam wschak, kajsi rada je wschak tu la cżerwjanych cżołowjekow a niż sa skoczata, ale mam tu dobreho a jara dobreho konja, njeje pak wschi nim i wożomaj zyle w wjesći, ale jsu tam rjaki njemy sebi rady. Njechcył snadź k. tebi junu sobu pohladacz hicź?“

Ná, ja dyrn so kupjał a dyrn sobu schoł a schon namakam we wóźtu konja? — nitkowu maćku, tule „klaria“, jdokbdneho parasita, wo kotrymż dyrn runje wjesći.

„Nó, kajsi kandidat Piwowjad, schto mjenisće, schto dyrn cżinili?“

Praschanu wotwożuje prenju methodu dokładnje a jasnje, potom druhu a hischcże sleczu — ale kóżdy nan stary Ritter njespotajimy z klowu wije. Hdyż kandidat słónczuje monujelny, praji tajmy rada:

„Widźu juž, na to wschak njeschkidźesće: Wschi dyrn konja hischcże kamušnu dźeń!“

D.

Hospodarski rozhladk.

Schwórtk 31. wuroka rózka 1929:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,206	100 pólsk złotych	47,125
1 jendźelski punt .	20,896	100 čěskosł. krónow	12,444
100 šwajc. frankow	80,89	100 franc. frankow	16,44

Barlinska burza bě wčera jašo trochu mětnisha a kursu efektow trochu skrućene. Wšě z dołhymi a rentowmi liščiwami bychu jašo jara mérne.

Na **produktowych wikach** bě dowós žita jašo sylnischi, tuž płaćiny wosebje za pozdźischo termine trochu powischachu. W hotowym jomje jenoż rózka 5 pj. płaćiny. Wčerne płaćiny zentnar

w Barlinje

pschenicy 10,65—10,75 hr., rózki 10,30 hr.
hacź 10,40 hr., jačmjenja nalětnjeho hr. 10,90—11,85 hr., najsmišeho 9,60—10,10 hriwnow, wowsa 10,10—10,40 hr.,

w termijnowym wiwowanju:

za měrc: pschenicy 11,50 hr., rózki 11,25 hacź 11,27½ hr., wowsa 11,22½—11,25 hriwnow,
za meju: pschenicy 11,95—11,97½ hr., rózki 11,70—11,75 hr., wowsa 11,60 hr.
za julij: pschenicy 12,30—12,35 hr., rózki 11,73¾—11,78¾ hr., wowsa 12,12½ hr.

Wjerjawske płaćiny i Drježdźanskich wikow.

Sarčana pjerjina: Kury stare 1,30—1,60 hr. a młode 1,40—1,80 hr., hušy młode 1,10—1,50 hr., kaćki 1,50—1,70 hr., holbje 0,50—1,30 hr., jelcerij 15—60 pjenjezkow, běrny nowe 6—7 pj., tšjaby kał 30 pj. a cżerwjeny 12—15 pj., běły 12 pj., mjd 1,30—4,50 hr., zyble 15—20 pj., butra 2,10—2,40 hr., twaroh 30—35 pjenjezkow, muka 27—32 pj., jeja 19—20 pj., worjechi wólske 60—90 pj., raki 10—70 pj., schćuki 1,10 hacź 1,20 hr., šiny 2,20 hr., karpy 1,40 hr., jabłuka 12—40 pjenjezkow, truschowy 10—40 pj.

Pschitajeja:

Wurjožnika kowařskeho, Lešk w Jannowi.
„ pišařskeho, prawišnik Brückner w Lubiju, Kwětkowa hała.
„ pišařskeho, Bratrai Weiß w Němcach.

Holzu do domu k 1. 3. abo 15. 3., Wetterlingowa we Ludwikowicach, Sabnia Bohata hała 7.

Nazmcho strašnika, knježi domr w Minakale.
Dołga. Schimank we Mormingoffe, Dr. Voigtowa h. 6.

Na předań:

Bertiko w Kamjenzu, Mortenstraße 11:
Semoking, w Lubiju, Damaškowa hała 28.
Wóz dźěćoch a kolki, w Grodku, Baderowa hała 5.
Gramofon i deskami, w Budyšinje, Sserbske hrjebje 2III.
Zentrifuga, 100-literska, wuchćeli schwaizat w Sitkow.
w Rišej w hosćencu „K hudźbe“ pschip. w 12 hodź.: schijaza maschina,
w Wětkowjach na hudnišiwie dow. w 10 hodź.: kholowy, moble a wschelake pišańske twory,
we Losu na dwórnischczu dow. w 10 hodź.: benzolowa lokomotiwa,
w Delnim Wujezdu w hosćencu „K wowiolej“ pschip. we 1 hodź.: wobschirnej owtaj.

Sćedźizy na pschedawanje

pjatk 1. małeho rózka 1929:

w Brěžnje pola Kamjenza w hosćencu „K wićkowanu Lubiu: pišański stoł,

Skerjawe zmysle.

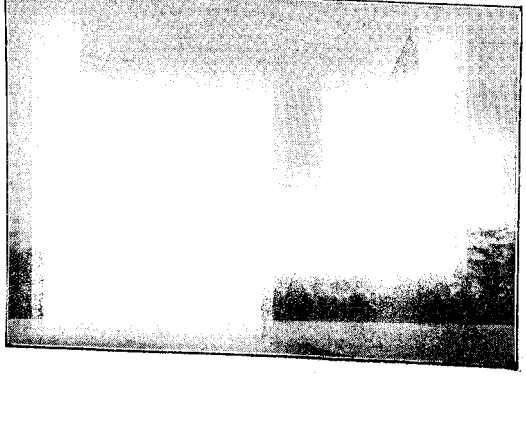
Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3411 hodź.: Dokelž na wukrajnych wikach płaćiny postupichu, tu we Barlinje płaćiny skrućene.

Dop. 3412 hodź.: Schodny wobrot, pschenica 5—10 pj. drózscha, rózka 5—10 pj. drózscha.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg
Płaćizny po złoti hriwnje

	30. 1.	29. 1.		30. 1.	29. 1.
Pšenica	213 25	213 25	runy	21-23,00	21-23,00
rožka	206 08	207 209	woka	26-28,00	26-28,0
nal. ječmjeń	218-237	218-237	módre łupiny	15-16,50	15 16,50
naz. ječmjeń	199-202	199-202	žołte łupiny	18-18,75	18-18,75
wows	202-208	202 208	zeradella	—	—
kukurica	208-209	208-209	raps. wosušk	19-20,30	19-20,30
pšeńc muka	26 29 75	26-29 75	lany wosušk	23-25,30	23-25,30
rżana muka	27-29,69	27- 9,7	mocn. melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	b'rnj. kruški	18-19,20	18-19,25
rżane „	14,70	14,70	syrowy, 50 kg	4,00-5,20	4,00 5,20
lane symjo	—	—	rżana słoma	1,10-1, 5	1,15-1,30
hróch	30 35,00	—	pšeńc. „	1,00-1,20	1,05-1,25
rapa	—	—	wowsna „	1,35-1,5	1,35 1,5
pjeluški	22-24,00	22-24,00	ječna „	1,15-1,35	1,15-1,35

Hród w Poznanju.

Kžor Wilhelm posledni je město Poznań někotre lěta do wójny wo wšelake rjane twarjenja wudebił. Ženje so jemu dźało njeje, zo budźa Polacy tute twarjenja nětdy z radosću wužiwać. Za zesylnjenje Němcowstwa bě tam universitu założił. Tam nětko pólscy profesorojo pólskim studowacym wědomosće přednošuja. Polacy to runje tak derje kaž Němscy dokonjeja, snano hišće lěpje. Su tola stary kulturny lud a maju sławnu zaňdźonosć. Stajnje mějachu na wšěch polach cłowjeskeje dźěławosće a wzdźěłanosće wot Boha z bohatymi duchownymi darami wuznamjenjenych wuspěch, kotrymž so dźensa wšě civilizowane ludy z desćowaniam kłonieja.

* **Wulki woheń w japanskej klobukowej fabrice.** W wjesći Valencije wudyri woheń w klobukowej fabrice Forcart-Vallon-Argordi a zniči najwjetschi dźěl tamnich twarjenjow. Schodku wobličuja na něhdźe 3½ jona hriwnow. 800 dźěłaćerjow je sabrańcu skutkowanja.

* **Na złajenosć wumrěł.** S Jablonza w Čechach powěsć: W juniju lońskeho lěta klubu w Přibraju z kóžda jeneho schulerja. To pak njeběchu wojowali, nětkuthmi dnjemi sthori pak dźěćo nahle pod imanjom złajenosće a wumrě sa dwaj dnjej po zakónjenym jenju.

* **Hród w Kawkasu.** Po powětšanych i turkowskeho města Angory je w Kawkaskej pichi krutej hamt do kraja sapadnyk. Wjele wobydlerjow je dźiwom i wumrěło. Pomozna akzija swjetskeho knježerstwa i wulkimi wobsežnosćemi bědźi. Dla hlubokeho je jara ćežko tradawym ludźom zjawnoś wěcy.

* **Mostarska mošeja so z bych samowólna.** W bytu mjezor w 11 hodź. wzdźiwjachu so nad Mostarom na Balkanju: hrowe njewjedro i ćežkim krutosć. Jedyn blysk dyri do minareta (wěže) mošeje (muzulmanskeje zjerkwje) a wobsi horni dźěl minareta. Wjele dnjow daże kruchi murjow pódźerješe z wěchu mošeje a wobsi jeje ju smutkach.

Drježdźany. Serbske towarstwo „Cornoboh“ wotbe so sobotu 2. mal. rózka wječor we 8 hodź. w towarstwowym hosćencu pola k. Zmija na Christianskej ulicy 22 k swojej měsačnej zhromadźiznje. z přednoskom „Pod Cornobohom“, kiž je nam naš lubi sobustaw knjez wučer Zahrodnik přihotował. Wšitke sobustawy a přećelo so wutrobnje přeprošuja. Tež hosćo su nam lubje witani. **Předsyrstwo.**

Kedźbu! Našim serbskim towarstwam, kotrež maju knihownje abo sebi knihownje załoža, chcu ze swojeho knihiskłada wjetšu ličbu wšelakich a wósobnych serbskich knihow darić. Njech sebi jich předsyda abo knihownicy bórzy ke mni po nje přiđu. W Budyšinje, 29. 1. 29.

Wylemska dróha 16. **Dr. Arnošt Muka.**

Łužisko-Serbski Sokolski Zwjazk přeporučuje zastupjerjow jednotow, kaž też wšěch druhich sotrow a bratrow našeho Zwjazka na swoju porjadnu generalnu zhromadźiznu niedźelu 3. mal. rózka popołdnju w 3 hodź. w zali Serbskeho Doma. Porjad: 1. Rozprawy. 2. Nowowólby I. sk. Zwj. předsydstwa. 3. Namjety. 4. Wšelčiny. — Předsydstwo Zwjazka zeńdźe so pop. w 1 hodź. k posedźenju.

Łaz. Towarstwo „Handrij Zejler“ wobtoruje njedźelu 3. mal. rózka wječor 1/8 hodźin walki zjawny serbski wječor z dźiwadłom a spěwami w Šołćic hosćencu. Wšitcy dowérnicy so proša, kóždeho sobustawa hišće wosebje na to kedźbnoho sćinić. Znajmjeńša přitykny. Wšitcy Serbja z blizka a z daloka so přeprošuja. **Předsystwo.**

Njebjelčicy. Sokolska jednota zwučnje kóždy pjatk wječor 1/8 hodźin (nic kaž dotal štwórtk).

Njebjelčicy. „Katolska Biesada“ wótsnjecy pódźelu załoženski swjedźeń. Hraje so „Róża Jědlowska“.

Póstnicy Budyskeho „Sokoła“! Njedźelu 3. februara wječor we 8 hodź. w sali „Běłeho konja“. Pestry program, swobodna zabawa, reje. Zastupny pjenjez budeć nizki. Sokolio dostanu z předpołożenim sobustawskeho wupokazа potuńšenje.

Radwoř. „Serbski Ratařski Dorost“ za Radwoř a wokolinu ma srjedu 6. februara 1929 wječor z dypkom 7 hodź. pola Kralce zhromadźiznu. Dla ważneho porjada wšitkich lubych towaršow cy'e wěsće wutrobnje kuje. Dla wšelakich přičinow je ta zhromadźizna srjedu 6. februara. **Předsy...**

Ralbicy. „Lilija“ spěwa štwórtk 31. t. m. wječor z dypkom 1/2 hodźin.

Wochozy. Tudomne serbske towarstwo wuhotuje nje-dźelu 3. mal. rózka wječor 1/8 hodźin w Balkowje sćeńcu wulki serbski wječor ze sněwanjom, dźiwadłom a rejemi. Na njón wšitkich Serbow a přećelow z blizka a z daloka najwutrobniśo přeprošuje

předsy...